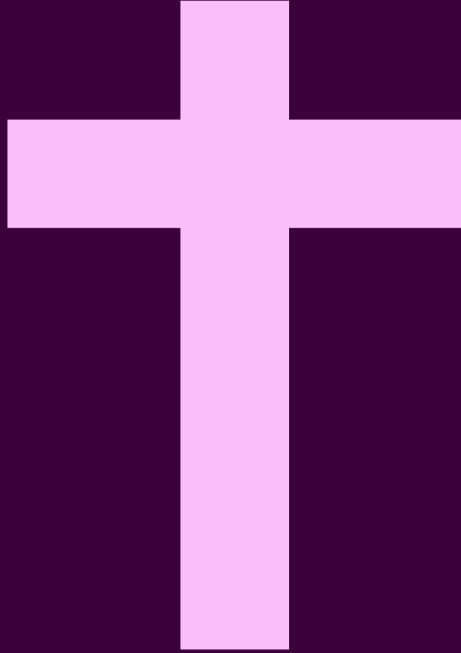

Ñ'oom xco na tqueⁿ ty'ogts'om cantxja 'naa'

Jesucristo

New Testament in Amuzgo, Guerrero (MX:amu:Amuzgo, Guerrero)

Ñ'oom xco na tqeⁿ ty'oots'om cantxja 'naa' Jesucristo
New Testament in Amuzgo, Guerrero (MX:amu:Amuzgo, Guerrero)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Guerrero Amuzgo (Amuzgo, Guerrero)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amuzgo, Guerrero

amu

Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Amuzgo, Guerrero

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-02-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
 3a693cf5-26ad-5db1-89e8-29e6d3f52b61

Contents

Mateo	1
Marcos	62
Lucas	100
Juan	159
Hechos	206
Romanos	259
1 Corintios	283
2 Corintios	306
Gálatas	321
Efesios	329
Filipenses	337
Colosenses	343
1 Tesalonicenses	349
2 Tesalonicenses	354
1 Timoteo	357
2 Timoteo	364
Tito	369
Filemón	372
Hebreos	374
Santiago	392
1 Pedro	398
2 Pedro	405
1 Juan	409
2 Juan	415
3 Juan	416
Judas	417
Apocalipsis	419

Ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesucristo na seiljei Mateo

Nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiiñe Jesucristo (Lc. 3:23-38)

¹ Luaa ñ'oom na matseijndaa'ñena' tsjaaⁿ nn'aⁿ na tuiiñe Jesucristo, na wjaac'oomna' David ñequio Abraham na jndyowicantyjoo' jooona na tue'cañoomna' jom.

² Abraham, jom tsotye Isaac, Isaac tsotye Jacob, Jacob tsotye Judá ñequio ntyjee tsaⁿñeeⁿ. ³ Judá ñequio yuscu na jndyu Tamar, ndana Fares ñequio Zara. Fares tsotye Esrom, Esrom tsotye Aram. ⁴ Aram tsotye Aminadab, Aminadab tsotye Naasón, Naasón tsotye Salmón. ⁵ Salmón ñequio yuscu Rahab, ndana Booz, Booz ñequio scoom'm Rut, ndana Obed, Obed tsotye Isaí. ⁶ Isaí tsotye David tsaⁿ na tyoluiiñe rey, David to'ñoom scuu' ts'oo Urías, t'oom ndana Salomón.

⁷ Salomón tsotye Roboam, Roboam tsotye Abías, Abías tsotye Asa. ⁸ Asa tsotye Josafat, Josafat tsotye Joram, Joram tsotye Uzías. ⁹ Uzías tsotye Jotam, Jotam tsotye Acáz, Acáz tsotye Ezequías. ¹⁰ Ezequías tsotye Manasés, Manasés tsotye Amón, Amón tsotye Josías. ¹¹ Josías tsotye Jeconías ñequio ntyjee tsaⁿñeeⁿ. Jooona tuiindyena tiempo quia ty'e nn'aⁿ Israel na praso ndyuaa Babilonia nc'e na ticanaⁿndye nn'aⁿ Israel ndia' ñ'eⁿ nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ. Ty'echo naⁿñeeⁿ jooona na tyondye'ntjomtyeⁿna.

¹² Jnda teinom na ty'echo nn'aⁿ Babilonia nn'aⁿ Israel ndyuaana, tuiiñe jnda Jeconías ndyuaa'ñeeⁿ. Jndyu tsaⁿñeeⁿ Salatiel, Salatiel jom tsotye Zorobabel. ¹³ Zorobabel tsotye Abiud, Abiud tsotye Eliaquim, Eliaquim tsotye Azor. ¹⁴ Azor tsotye Sadoc, Sadoc tsotye Aquim, Aquim tsotye Eliud. ¹⁵ Eliud tsotye Eleazar, Eleazar tsotye Matán, Matán tsotye Jacob. ¹⁶ Jacob tsotye José, José saa' María. Ndo' María'ñeeⁿ na seincueⁿ Jesús na cwiluiiñe Cristo.

¹⁷ Jnda^a canchoo'ñequiee ndii' tsjaaⁿ na jndyowicantyjoo', jnaⁿna' Abraham, tue'cañoomna' hasta David. Ndo' cwiicheⁿ canchoo'ñequiee ndii' tsjaaⁿ na jndyowicantyjoo', jnaⁿna' David, tue'cañoomna' tiempo quia na ty'e nn'aⁿ Israel na praso ndyuaa Babilonia. Ndo' cwiicheⁿ canchoo'ñequiee ndii' tsjaaⁿ na jndyowicantyjoo', jnaⁿna' quia ty'echo nn'aⁿ Babilonia nn'aⁿ Israel, tue'cañoomna' hasta xjeⁿ na tuiiñe nqii na cwiluiiñe Cristo.

Luaa waa na tuiiñe Jesús (Lc. 2:1-7)

¹⁸ Luaa waa na tuiiñe Jesucristo. Quia waacheⁿ ñomcaa' tsoñeeⁿ María ñequio José, ndo' cwii tjocheⁿ na nntjomndyena, teitquioo' na majndeiñe María cantyja najndei Espíritu Santo. ¹⁹ Ndo' José, tsaⁿ na nluiiñe saa' María, jom ts'aⁿ na ñequii'cheⁿ tyocantyyaa' ts'om na nts'aa yuu na maty'iomyana'. Tical'ue ts'oom na nlui'jnaaⁿñe tsaⁿñeeⁿ, jo' chii seitiom na cwe' ñemaaⁿ nntyuii' ñomca. ²⁰ Yocheⁿ na luaa' matseitiom, tsoom'm ndaa na teitquioo'ñe cwii ángel cwentaa' Ty'oqts'om nnoom. Tso tsaⁿñeeⁿ:

—'U José na cwiluiindyu' tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo' tinty'ue' na nnc'o'ñom' María na nluiiñe scu'. Ee cantyja najndei Espíritu Santo jo' na jndeiñe. ²¹ Nntseincueⁿ cwii yu'ndaa na tsaⁿs'a. Ndo' 'u nntseicajndyu' juu Jesús. Ee na tseixmaaⁿ na nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. Nntseicanoom'm jnaⁿ na la'xmaⁿ naⁿñeeⁿ.

²² Cha'tso nmeiⁿ tuii cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na seineiⁿ Ty'oqts'om ñequio ñ'oom 'ndyoo profeta. ²³ Tso tsaⁿñeeⁿ:
Queⁿyo' cwenta, ndeiñe cwii yuscundyua.
Nntseincueⁿ cwii tyochjoo ndo' njndyu Emanuel.

Ñ'oom Emanuel matsona': Ty'oots'om m'aañ ñ'e'ndyo jaa.

²⁴ Jnda na lcwii ts'om José na tsoom'm ndaa, quia jo' seicanaa ñ'oom na sa'ntjom ángel cwentaa' Ty'oots'om, to'ñoom María na scoom'm. ²⁵ Saa tibatjomndyena na mandiñoom' hasta quia jnda seincuii scoom'm yu'ndaa'ñee'. Quia jo' José seicajñoom yu'ndaa'ñee' Jesús.

2

Nn'a'na jndo' n'om ty'ena Belén

¹ Ncuae na tyom'aa' Herodes rey, tuiñe Jesús tsjoom Belén ts'ondaa Judea. Luaa tuii, tqwie'cañom nn'a'na jndo' n'om Jerusalén, na jna'na jo ndo' na macalui' ñe'quoom'.

² Tyota'x'eendyena:

—¿Yuu m'aa' nque' na tuiñe rey cwentaa' nn'a'na judíos? Ee já jnda nty'iaayâ na teitquioo'ñe caxjuu cwentaa'na na ndicwa' m'aa'yâ ndyuaayâ jo ndo' yuu na macalui' ñe'quoom'. Jo' na tquiooyâ na nlat'maa'ndyô jom.

³ Quia na jndii Herodes ñ'oomwaa', jee' seiñ'ee'ñena' jom ndo' mati cha'tso nn'a'na Jerusalén. ⁴ Jo' chii seitjoom cha'tso ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'a'na m'a'na tsjoom'ñee' na cwit'moo' ljeii na tque' Moisés. Ndo' tax'eeñe ndaa' na'ñee' yuu tsona' na nluiñe juu na cwiluiñe Cristo. ⁵ Na'ñee' jluena nnoom:

—Ndi', matso ljeii na tsjoom Belén ts'ondaa Judea, jo' jo' nluiñe. Ee luaa waa na seiljeii profeta:

⁶ O nn'a'na tsjoom Belén, ts'ondaa Judá, mei'chjoo ticju'cjena' tsjom'yo' quii'ntaa' njoom nt'ma'na cha'waa ts'ondaa Judá. Ee quii'ntaa'yo' nlui' cwii ts'a'na na nluiitquieñe na nnteix'ee nn'aa'ya Israel.

⁷ Quia jo' cwe' nty'iu tquee'ñe Herodes nn'a'na jndo' n'om na jna'na jo ndo' na macalui' ñe'quoom'. Tcuu tcuu tax'eeñe ndaa'na ñee' xje'ñee' na tei'tquioo'ñe caxjuu. ⁸ Jnda jo' jñoom joona na c'oona tsjoom Belén. Tsoom ndaa'na:

—Catsa'yo', ndo' cata'x'ee'jndaa'ndyo' yuu m'aa' tyochjoo'ñee'. Ndo' quia na jnda jliu'yo' jom, quiola'candii'yo' ja, cha mati ja nncjo, nntseit'maa'ndyo jom.

⁹ Na'ñee', quia na jnda jndyena ñ'om'ndyoo rey Herodes'ñee' mana ty'ena. Ndo' juu caxjuu na tei'tquioo'ñe ndaa'na na ndicwa' m'a'na ndyuaana jo ndo' na macalui' ñe'quoom', tjajndyena' jo ndaa'na hasta tue'cañoomna' ndyeyu yuu na m'aa' tyochjoo'ñee'. ¹⁰ Jee' tjawee' n'omna quia nty'iaannada'na caxjuu'ñee'. T'ma'na tquiaana' na neii'na. ¹¹ Quia ty'equie'na naquii' w'aa, nty'iaana juu tyochjoo ñequio tsoñee' María. Ty'ecata'na cantyena na tyola't'maa'ndyena jom. Tjeii'na 'na'na jnda na cwilei'chona. L'ana naya jom s'om caja' ñ'e'na suu ndo' ñ'e'na nasei cachi na tuiina' ñ'e'na ntsuee' ts'oom mirra. ¹² Jnda chii cwiiche' nato ty'elcwee'na ndyuaa tsjoomna ee s'aa Ty'oots'om na tsoona ndaa, jo' na seijndo'na' n'omna na tic'oolcwee'na na m'aa' Herodes'ñee'.

Cwilei'nomna, cwi'oona ndyuaa Egipto

¹³ Jnda na jlui' na'ñee', teitquioo'ñe cwii ángel cwentaa' Ta Ty'oots'om nnom José xje'na na tsoom'm ndaa. Tso ángel'ñee' nnoom:

—Quicantyja', cja'ñ'oom' tyochjoo ñequio tsoñee'. Calei'nom'yo', catsa'yo' ndyuaa Egipto, ndo' jo' jo' c'om'yo' hasta xje'na na nntseicandiiya. Ee nl'ue Herodes tyochjoo na nntseicue'ne' juu.

¹⁴ Quia jo' teicantyjaa', ndo' cwe' natsjom tjañ'oom tyochjoo ñequio tsondyee. Ty'ena Egipto. ¹⁵ Jo' jo' t'omna hasta na tue' Herodes. Na tuii na luaa' seicanda'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na tyoñequiaa profeta. Matsona': “Tjeii'a Jndaaya na m'aa' ndyuaa Egipto.”

Herodes sa'ntjoom na cwje tyocanch'u

¹⁶ Juu Herodes, jnda na ljeiiⁿ na joo nn'aⁿ na jndo' n'om ticala'ñ'oom'ndyena jom, seiw'iyyayaaⁿ. Jñoom sondaro tsjoom Belén ndo' cha'waa ndiocheⁿ yuu na m'aⁿ nn'aⁿ. Sa'ntjoom na cala'cwjee na'ñeeⁿ cha'tso tyonch'u na we ndyuu ndo' na cjeti m'aⁿ. Ee laa'ti' tjeiiⁿeⁿ cwenta cwanti xuee na teitquioo'ñe jndyee caxjuu'ñeeⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom ndyuee nn'aⁿ na jndo' n'om. ¹⁷ Ndo' na luaa' s'aaⁿ, seicandaā'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na seiljeii profeta Jeremías. Ee seineiiⁿ ñ'oom tjañoom' chiuu seichjoo'na' n'om yolcu judías tsjoom Belén na jla'cwjee sondaro ndana. ¹⁸ Tsoom: Teic'uaa naquii' tsjoom Ramá na cwityuee londyee yocanch'u. Jndei cwila'xuaana, cwityueena cantyja 'naaⁿ ndana meiⁿ taleiquiaana' na nnjoomna, ee tja ndana.

¹⁹ Jnda na tue' Herodes, quia jo' teitquioo'ñennda' ángel cwentaa' Ty'oots'om nnom José xjeⁿ na tsoom'm ndaa. Ndicwaⁿ m'aⁿna ndyuaa Egipto.

²⁰ Tso nnoom:

—Quicantya', cja'ñ'oom' tyochjoo ñequio tsoñeeⁿ. Tsalcwe'yo' ndyuaa nn'aⁿ Israel. Ee jnda tja nn'aⁿ na ñel'uee'ndye na ñe'cala'cuee' jom.

²¹ Quia jo' teicantyaⁿ, tjañ'oom tyochjoo ñ'eⁿ tsondyee. Ty'elcwee'na ndyuaana ndyuaa Israel. ²² Joo ncuee'ñeeⁿ m'aaⁿ Arquelao ts'iaaⁿ ts'ondaa Judea yuu na tyotsa'ntjom tsotyeeⁿ Herodes. Saā quia na jndii Joséna ljo', t'oom na nquiaⁿaⁿ na nncjaⁿ Judea. Mati s'aannda' Ty'oots'om na tsoom'm ndaa na tancjaⁿ jo' jo'. Jo' chii tjaaⁿ cwiicheⁿ ntyja, ts'ondaa Galilea. ²³ Tjaaⁿ cwii tsjoom na jndyu Nazaret. Jo' jo' ljoo'ñê. Na tuii na luaa' seicandaā'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na tyoñe'quia profetas na nntseicajndyuna' Jesús ts'aⁿ Nazaret.

3

Juan mañequiaaⁿ ñ'oom ndaa nn'aⁿ jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'om

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Tue'ntyjo xuee na teitquioo'ñe Juan, tooⁿoⁿ na tyotseits'oomñê nn'aⁿ. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom ndaana ts'ondaa Judea jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'om. ² Tyotsoom:

—Calcwe' n'om'yo' ee juu na matsa'ntjom Ty'oots'om mandyocwje'cañoomna' 'o.

³ Cantyja 'naaⁿ Juan'ñeeⁿ na tyotseineiⁿ profeta Isaías, tsoom:

M'aaⁿ cwii ts'aⁿ jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'oom na jndei matseineiⁿ ndaana. Matso tsaⁿñeeⁿ:

“Calajndaa'ndyo' naquii' n'om'yo' cha'cwijom cwii nato na juu jo' nndyocwje'cañoom nquii na cwiluiñe na nntsa'ntjom 'o.

Cata'ndyo'xcwe'yo' cha'cwijom na cwilayo'yo' nato na nñoom.”

⁴ Juan'ñeeⁿ tyocweⁿ liaa na tuii ñequio soo' camello. Tyochu'tyeⁿ tsiaⁿaⁿ ñequio cwii tjaⁿ. Ndo' nantquie na tyocwaaⁿaⁿ calcaa ntyue' ñequio tsiom' jndaā. ⁵ Ndo' jndye nn'aⁿ tsjoom Jerusalén ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa ts'ondaa Judea ndo' mati nn'aⁿ na m'aⁿ cantsu 'ndyoo jndaa Jordán, ty'oona na m'aaⁿ. ⁶ Seits'oomñê joona ts'om jndaa Jordán jnda na lcwe' n'omna jnaaⁿna.

⁷ Saā quia na nty'iaaⁿaⁿ na jndye nn'aⁿ fariseos ñequio saduceos tquiona na m'aaⁿ na ñe'cwits'oomndyena, quia jo' tsoom ndaana:

—'O cwiluiindyoy' cha'na canduu na cwilei'nom'yo' na nquiaayo' na nnt'uiiwi'na' jooyo'. Ee 'o cwinquio'yo' na m'aaⁿya na nquia'yo' na nntseiw'ii Ty'oots'om 'o. ¿Ñeeⁿ t'moⁿ ndaa'yo' na waa na nndaā nlu'i'n'maaⁿndyoy' nawi' na quia nndyo? ⁸ Ca'ndye'yo' na tis'a ndo' cal'a'yo' yuu na ya, quia jo' m'moⁿna' na mayuu'cheⁿ cwilcwe' n'om'yo'. ⁹ Meiⁿ ticalas'andyo' cheⁿncjo'yo' naquii' n'om'yo' na nndu'yo': “Jaa tjaa na teincuu' nacjooya ee Abraham cwiluiñê weloo welooya.” Candye'yo' nntsjoo, meiiⁿ cwe' ljo'meiiⁿ nndaā nntseicwaqueⁿ Ty'oots'om na nluindyena' tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyyoo', quia

jo' n'ndiina' 'o. ¹⁰O matseijomna' cha'cwijom n'oom na tis'a tā cwil'a. Ndo' manquiu'yo' n'oom na tical'a tā naya, maxjeⁿ nnt'uana'. Ndo' xeⁿ jnda' t'ua n'oom'ñeeⁿ nntioom nn'aⁿ joona' quii' chom. Maluaa' matseijomna' nnts'aa Ty'oōts'om ñ'eⁿndyo' 'o xeⁿ tical'a'yo' yuu na ya. ¹¹Ja mayuu' matseits'oōⁿndyo' 'o ñequio ndaatoo ee na cwilcwe' n'om'yo'. Saa mandyontyjo nqueⁿ na nntseits'oomñê 'o ñequio Espíritu Santo naquii' n'om'yo' ndo' ñequio chom. Nqueⁿ t'maⁿti tseixmaaⁿ, nchiiti ja. Meiⁿ ticatseixmaⁿya na cwe' ja nnt'uuya lcoom'm na ñnequiaya joona' na ññoom. ¹²Jnda' jaawindyoo' na nntu'xeⁿndyo' ee laxmaⁿyo' cha'cwijom lqueeⁿ na ndicwaⁿ cwajndii. Luaa ts'iaaⁿ cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ. Matseicueeñe ts'aⁿ lqueeⁿ hasta na nlju'ñ'eⁿ. Jnda' chii nntseiweeⁿ lqueeⁿ na ya naquii' w'aa. Saa nchuaa'na' njñoom chom. Maluaa' matseijomna' na nnts'aa Ty'oōts'om. Nn'aⁿ na ya cwil'a maco'ñoom joona' saa nn'aⁿ na tis'a cwil'a, nntseicoom joona' ñequio chom na tijoom canduu'.

Teits'oomñe Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³Quia jo' jnaⁿ Jesús ts'ondaa Galilea, tjaaⁿ jndaa Jordán na nntseits'oomñe Juan jom. ¹⁴Saa tiñe'nquiaañe Juan na caluii na ljo'. Tsoom:
—Cwa jnda' tyje'cañoom' ja na catseits'oomndyo' 'u meiiⁿ na matsona' na 'u catseits'oomndyu' ja.

¹⁵T'o Jesús, matsoom nnom:

—Je' quiaandyu'to' na caluii na ljo'. Ee macaⁿna' na laa'ti' calacandaⁿndyo' cha'tso cantyja na maty'iomyana'.

Ndo' tancuee' Juan. ¹⁶Jnda' na teits'oomñe Jesús, jlueeⁿeⁿ quii' ndaa. Ndo' seicanaaⁿñena' tsjo'luee. Nty'iaaⁿaⁿ Espíritu na cwiluiiñe Ty'oōts'om ndyocue cha'cwijom catu'. Jndyocaljo nacjoom'm. ¹⁷Ndo' nandye cañoom'luee teic'uaa na seineiⁿ Ty'oōts'om. Tsoom:

—Luaañe Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'oōⁿ. Cantyja 'naaⁿ jom mañequiaana' na neiⁿya.

4

Ñe'queⁿ tsaⁿjndii xjeⁿ Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹Jnda' jo' tjañ'oom Espíritu Santo Jesús jo' ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'om. Jo' jo' tyoqueⁿñe tsaⁿjndii na nnts'aa xjeⁿ jom.

²Tyom'aaⁿ wen'aaⁿ xuee ndo' wen'aaⁿ tsjom tícwaaⁿaⁿ, jnda' chii jndyo na ñejnoom'm.

³Ndo' tyje'cañoom tsaⁿjndii na mach'ee xjeⁿ nn'aⁿ. Tso nnoom:

—Xeⁿ mayuu'cheⁿ cwiluiindyu' Jnda Ty'oōts'om, cwa catsaⁿntjom' ljo'meiiⁿ na catseicwaqueⁿna' tyoo' joona' na nlcwa'.

⁴T'o Jesús:

—Ja xocats'aa na ljo' ee waa ljeii 'naaⁿ Ty'oōts'om na matsona': “Nchii cwe' cantyja 'naaⁿ tyoo' na wando' ts'aⁿ, saa cantyja 'naaⁿ cha'tso ñ'oom na mañequiaa Ty'oōts'om.”

⁵Jnda' jo' tjañ'oom tsaⁿjndii Jesús Jerusalén tsjoom na lju' cwentaa' Ty'oōts'om. Tqueeⁿ juu xqueⁿ tsiu' wats'om t'maⁿ. ⁶Tsoom nnom Jesús:

—Xeⁿ mayuu'cheⁿ cwiluiindyu' Jnda Ty'oōts'om, cwa cju'ndyu' jo nacje. Ee luaa matso ñ'oom 'naaⁿaⁿ:

Nquii Ty'oōts'om ñnequiaaⁿ 'u luee ángeles cwentaaⁿaⁿ na cal'ana cwenta 'u.

Ndo' nntyjee' lueena 'u

cha tincjaacañjom ljo' nc'e'.

⁷Quia jo' t'o Jesús nnom, tsoom:

—Ja tijoom cats'aa cha'na matsu' luaa' ee mati waa cwiiⁿcheⁿ ljeii 'naaⁿ Ty'oōts'om na matsona': “Tintsa' xjeⁿ Ta Ty'oōts'om cwenta'.”

⁸ Jnda chii tjañ'oom tsaⁿjndii Jesús cwii sjo nandye. Jo' jo' t'mooⁿ nnom cha'tsoti n'iaaⁿ t'maⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, ñequio na t'maⁿ matseit'maaⁿñena' joo. ⁹ Ndo' tsoom nnom:

—Cha'tso nmeiⁿ nntioo l'o' xeⁿ nlco' xtye' na nntseit'maaⁿndyu' ja.

¹⁰ Ndo' t'o Jesús nnoom, tso:

—Quindyoo' nacañomya 'u Satanás, ee ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona': “Catseit'maaⁿndyu' nquii Ta Ty'oots'om cwenta', ndo' macanda nnom nqueⁿ candi'ntjom'.”

¹¹ Quia jo' 'ndii tsaⁿjndii jom. Ndo' tquie'cañom ángeles, tyondye'ntjomna nnoom.

Mato' Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ ts'ondaa Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Quia jndii Jesús na jnda mam'aaⁿ Juan praso, tjalcweeⁿeⁿ ts'ondaa Galilea. ¹³ Tjaaⁿ tsjom'm Nazaret, saā taticaljoo'ñê jo' jo'. Tjaaⁿ na nljoo'ñê tsjoom Capernaum na m'aaⁿna' 'ndyoo ndaaluee. Jo' jo' ndyuaa cwentaa nn'aⁿ tmaaⁿ Zabulón ñequio Neftalí.

¹⁴ Ndo' joo ndyuaa'ñeeⁿ tyom'aaⁿ cha nntseicandaa'ñena' ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, matsona':

¹⁵ Nntseixueeñena' jo ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ndyuaa cwentaa' Zabulón ndo' jo ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ndyuaa cwentaa' Neftalí.

Nntseixueeñena' jo ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ndyuaa 'ndyoo ndaaluee,

ñequio ndyuaa xndyaa' jndaa Jordán,

ñequio ts'ondaa Galilea yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ judíos.

¹⁶ Naⁿñeeⁿ m'aⁿna nacje 'naaⁿ najaa'ñe,

saā je' je' jnda teitquioo' cwii na jeeⁿ caxueeñe jo ndaana.

Ndo' mati m'aⁿna na manchjena' joona na wi' cwitjoomna,

saā je' jnda seicaxueeñena' jo ndaana.

¹⁷ Xjeⁿñeeⁿ jnaⁿna' na to' Jesús na tyoñequiaaⁿ ñ'oom. Tsoom:

—Calcwe' n'om'yo', ee juu na matsa'ntjom Ty'oots'om mandyocwje'cañoomna' 'o.

Ma'maⁿ Jesús ñequiee nn'aⁿ na cwitjeii' calcaa

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Xjeⁿ na mawinom Jesús 'ndyoo ndaaluee Galilea, ljeiiⁿ we nn'aⁿ na ñenquii ts'aⁿ ntseinda, Simón, tsaⁿ na jndyu Pedro ñequio Andrés tyjee tsaⁿñeeⁿ. Cwituee'na tsqui' 'naaⁿna ts'om ndaaluee ee nn'aⁿ cwitjeii' calcaa joona. ¹⁹ Tso Jesús ndaana:

—Quiolajomndyo' ñ'eⁿndyo' ndo' ja nnts'aa na nla'tjom'yo' nn'aⁿ tachii cwe' calcaa.

²⁰ Joona mañoom' 'ndyena nlqui' 'naaⁿna, ty'ela'jomndyena ñ'eⁿñê.

²¹ Ndo' na tja tjatyeⁿ ljeiiⁿ cwiicheⁿ we ts'aⁿ, ntseinda Zebedeo naⁿñeeⁿ, Jacobo ñ'eⁿ tyjeeⁿ Juan. Ñjomndyena ts'om w'aandaa. Cwila'yona nlqui' 'naaⁿna ñequio tsotyena Zebedeo. Quia jo' t'maⁿ Jesús joona. ²² Ndo' mañoom' 'ndyena w'aandaa ñ'eⁿ tsotyena, ty'elajomndyena ñ'eⁿñê.

Jesús ma'mooⁿ ndaa jndye nn'aⁿ

(Lc. 6:17-19)

²³ Tyomanom Jesús cha'waa ts'ondaa Galilea. Tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ naquii' lan'om 'naaⁿna. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. Ndo' tyotsein'maaⁿ nn'aⁿ cha'tso nnom ntycu na wiina. ²⁴ Ndo' t'om ñ'oom cantyja 'naaⁿna cha'waa ndyuaa Siria. Naⁿñeeⁿ tquiochona cha'tso nn'aⁿwii na m'aaⁿ na cwitjoom jndye nnom ntycu ñequio na maquiina' joo. Mati ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwilei'cho jndyetia joo, ñ'eeⁿ nn'aⁿ na maleiñ'oom tycuwee', ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwitjoom tycutqueeⁿ. Sein'maaⁿ joona. ²⁵ Jo' chii t'maⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ ty'entyjo naxeeⁿeⁿ. Jnaⁿ naⁿñeeⁿ ts'ondaa Galilea, ñ'eⁿ nn'aⁿ ndyuaa njoom Decápolis, ñ'eⁿ tsjoom Jerusalén, ñ'eⁿ ts'ondaa Judea, ndo' xndyaa' jndaa Jordán.

5

Jesús mañequiaa' ñ'oom na wacatyee' cjoo' ta

¹ Quia na nty'iaa' Jesús na jndye nn'aⁿ, tjawaaⁿ cwii ta. Jnda na tjacjom, ty'entyja' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ² Toqⁿoⁿ na t'moqⁿ ndaana.

Nmeiiⁿ mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ

(Lc. 6:20-23)

³ Tsoom:

—Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwila'noⁿ na nty'iaandye jo nnom Ty'o^ots'om, ee naⁿñeeⁿ cwila'jomndyena cantyja na matsa'ntjoom.

⁴ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na chjoo' n'om cantyja jnaaⁿna, ee quia ññequiaa Ty'o^ots'om na t'maⁿ n'omna.

⁵ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwituee'ndyecje jo nnom Ty'o^ots'om ee ndaana na nnc'omna tsjoomnancue xco.

⁶ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na m'aⁿna cha'cwijom na ñe'jndo'na ndo' ñe'cwena ee na ntyjaa' n'omna na ndaaⁿ n'ana yuu na maty'iomyana'. Ee candaⁿya ññequiaa Ty'o^ots'om na cwicantyyaa' n'omna.

⁷ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ na wi' n'om nc'iaa, ee nnc'oom Ty'o^ots'om na wi' ts'oom joona.

⁸ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na lju' naquii' n'om, ee nnty'iaa ndaana nquii Ty'o^ots'om.

⁹ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwita'ya nc'iaa na cwila'ntja'ndye, ee nntseicajndyu Ty'o^ots'om joona ntseinaaⁿ.

¹⁰ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwintyjo nc'iaana joona nc'e na m'aⁿna cantyja na maty'iomyana', ee la'xmaⁿ naⁿñeeⁿ cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om.

¹¹ 'Mañequiaana' na neiⁿyo' quia na cwila'jnaaⁿ nn'aⁿ 'o, ndo' quia cwita'wi'na 'o ndo' cwituee'na cha'tso nnom ñ'oomwi' nacjo'yo' na cwe' cantu nc'e na m'aⁿyo' cantyja 'naⁿya. ¹² C'om'yo' na t'maⁿ n'om'yo' ndo' catseicwaljoo'tina' na neiⁿyo' ee t'maⁿ naya cwenta'yo' cwiwiwe cañoom'luee. Ee malaa'ti' tyolei'ntyjo nn'aⁿ profetas na tyoñe'quia ñ'oom' Ty'o^ots'om tandyo xuee, cwii tjo^ocheⁿ na nntjom' 'o nawi'ñeeⁿ.

Cwiluiindyo tsjaaⁿchjeⁿ ndo' chom

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'O cwiluiindyo' tsjaaⁿchjeⁿ, saaⁿ xeⁿ na jnda jlui' na chjeⁿna', ¿ljo' ñ'eⁿ cwii nleichjeⁿnda'na? Meiⁿchjoo tjaa yuu cwii nleil'uena', jo' chii cwe' cwityeⁿnquiee' nn'aⁿ ndo' cwicandyuena joona'.

¹⁴ 'O cwiluiindyo' chom na cwiwixuee jo ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Cwii tsjoom na wacatyeeⁿ xqueⁿ ta, xocandaⁿ nncwanty'iu juuna'. ¹⁵ Mati xotseicw'aa ts'aⁿ cwii xjocanti ndo' nncwjaa'ñeyom juuna' nacjee' ts'oom castom. Maxjeⁿ nntseintyja ts'aⁿ juuna' cha ya nntseixueena' ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ naquii' w'aa. ¹⁶ Malaa'ti' c'om' 'o na calaxueendyo' ndaaⁿ nn'aⁿ cha nla'noⁿna na cwil'a'yo' cha'tso nnom na maty'iomyana'. Ndo' cantyja 'naⁿyo' nla't'maaⁿndyena Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee.

Ma'moⁿ Jesús cantyja 'naaⁿ ljeii na matsa'ntjomna'

¹⁷ Mati tso Jesús:

—Ticala'tiuu'yo' na jndyoo na nntseityuii'a chiuu waa na t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, meiⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om na tyoñe'quia profetas. Jndyoo na nntseicandaya joona' cha nlei'tquioo' chiuu waa na mayuu'cheⁿ ñe'cat'mooⁿna'. ¹⁸ Ee mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjo^o, yocheⁿ na ndicwaⁿ waa tsjo'luee ñequio tsjoomnancue, xoca'ndiina' meiⁿcwii ljeii cachjoo na ndii'na' naquii' ljeii na tqueⁿ Moisés, hasta xjeⁿ jnda jlui'ljuu'ñ'eⁿna'. ¹⁹ Nc'e na luaa', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na titseicandaⁿ cwii ñ'oommeiiⁿ na cachjoona', ndo' ma'mooⁿ ndaaⁿ nc'iaaⁿaⁿ ya meiiⁿ tila'candana juuna', tjaa yuu l'ueñê cantyja

na matsa'ntjom Ty'ooots'om. Saa ñeeⁿ juu na matseicanda ñ'oommeiiⁿ ndo' naljo' ma'moⁿ na cal'a nc'iaa', juu matseijndaa'ñena' na t'maⁿ l'ueñe cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om. ²⁰Jo' chii candye'yo' nntsjo^o, xeⁿ tilacanda^andyo'ti'yo' jo nnom Ty'ooots'om, nchiiti na cwil'a nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, quia jo' xonnda^a ntsaquiee'ndyo' cantyja na matsa'ntjoom. Maca'na' na 'o nncwinom'ti'yo' na ya nl'a'yo' nchiiti cha'na cwil'a na'ñeeⁿ.

Ma'moⁿ Jesús na tila'wjaaya nc'iaaya
(Lc. 12:57-59)

²¹'O jnda jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ ndaa^a welooya na matsona': "Tintseicue' x'ia' ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nnts'aa na ljo', maxjeⁿ nnt'uiityeⁿna' juu." ²²Jo' chii ndye'yo' nntsjo^o, meiiⁿ cwe' na nntseiw'ii ts'aⁿ x'iaa' maxjeⁿ nnt'uiityeⁿna' jom. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'omjnaaⁿ nnom x'iaa', maxjeⁿ nntu'xeⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye wats'om t'maⁿ juu. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseijoom'ñe quiioo' x'iaa', maxjeⁿ matsona' na nntioomñê juuna' naquii' chom b'io.

²³'Jo' chii quia na ma'tioo' 'naⁿ jo nnom tio na mañequiaa' cwentaa' Ty'ooots'om, ndo' xeⁿ juu xjeⁿñeeⁿ macjaañjoom' ts'om' na tiya m'aaⁿ x'ia' ñ'eⁿndyu', ²⁴quia jo' ca'ndii' 'naⁿ jo' jo', chii cja', catsa'jndyee' na caljoyaandyo' ñ'eⁿ x'ia'. Ndanquia, chii candyo'nnda' na ñequiaa' cwentaa' Ty'ooots'om.

²⁵'Yocheⁿ na ndicwaⁿ wanaaⁿ, queⁿndyu' na caljondyo'ya'yo' ñ'oom na maleichuuna' 'o ñ'eⁿ x'ia' cha tints'aana' na juu ts'aⁿ na m'aⁿntiaa'ndyo' ñ'eⁿñe nntseiquioom 'u l'o jwe. Ndo' jwe'ñeeⁿ ñequiaaⁿ cwenta 'u luee sondaro, Ndo' joona mana nntuee'na 'u w'aancjo.

²⁶Mayuu'cheⁿ matsjo^o njom', xocalui' jo' jo', hasta quia na jnda tiom'nchaa'ndyu'.

Tiya na matseiqueeⁿ ts'om ts'aⁿ x'iaaⁿ'aⁿ

²⁷'O jnda jndye'yo' ñ'oom na tyoñequiaa' quia nn'aⁿ na matsona': "Tijoom xuee nnc'oom'ya' ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ." ²⁸Saa ndye'yo' nntsjo^o, meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na cwe' manty'iaa' cwii yuscu na matseiqueeⁿ ts'oom juu, maxjeⁿ matsona' na mam'aaⁿyaaⁿ ñ'eⁿñe ee na luaa' matseitoom.

²⁹'Macwe' jo' xeⁿ cantyja na manty'ia' wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'ooots'om, queⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cha'cwijom na macwji' ts'om njom' ndo' matquie' juuna' cha taxocatseitjoondyu'ti'. Ee ñecuaa meiiⁿ na tacanda^andyu' saa nncu' nlui'n'maaⁿndyu'. Ndo' xeⁿ tiñe'queⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cantyja 'naⁿ, meiiⁿ na canda^andyu' ñe'c'oom', meiⁿchiuucheⁿ b'io nncju'na' 'u. ³⁰Ndo' xeⁿ wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'ooots'om jnaaⁿ ts'o' ntyjaya, queⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cha'cwijom na matyjee' ndo' matquie' juuna' cha xotseitjoondyu'ti'. Ee ñecuaa meiiⁿ na tacanda^andyu' saa nncu' nlui'n'maaⁿndyu'. Ee xeⁿ tiqueⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cantyja 'naⁿ, meiiⁿ na canda^andyu' ñe'c'oom', maxjeⁿ nncju'na' 'u b'io.

Ticatoⁿndye nn'aⁿ na jnda t'unco
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹'Mati waa ñ'oom na tyoñequiaa' Moisés na meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseityuii' ljeii 'naaⁿ ñ'eⁿ scuu', tsaⁿñeeⁿ nnoom'm na nluii' ljeii cantyja na matoⁿñê ñ'eⁿ scoom'm.

³²Saa je' candye'yo' ñ'oom na nntsjo^o nnco. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseityuii' ljeii 'naaⁿ ñ'eⁿ scuu', cwii na meiⁿnquia na s'aa scoom'm na nchii ñet'oomya ñequio cwiicheⁿ ts'aⁿ, cha'cwijom nqueⁿ mach'eeⁿ na c'oomya scoom'm ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncoco ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ, matsona' na cwe' m'aⁿyana.

Ma'moⁿ Jesús na tintjeii'a ñ'oom jii' Ty'ooots'om

³³'Mati jnda jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ teiyo ndaa^a welooya na matsona': "Tilqueⁿtyeⁿ ñ'oom na ntyji'ya' na xonda^a nntseicanda^andyu', saa ñ'oom na jnda tqueⁿtyeⁿ, catseicanda^andyu' juuna' nnom Ta Ty'ooots'om." ³⁴Saa je' nnco matsjo^o ndye'yo': Meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿyo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom jii' Ty'ooots'om. Ee

jom tjacantyja na t'maⁿ cwiluiñê. Mati meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿyo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom na ntyjii cañoom'luee, ee juuna' cwiluiñena' ndio 'naaⁿaⁿ, ndo' na ljo' nndu'yo' matseijomna' na cwindu'yo' jii' Ty'o^ots'om. ³⁵ Meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿyo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom na ntyjii tsjoomnancue, ee juuna' m'aaⁿna' nacje 'naaⁿ Ty'o^ots'om. Ndo' na nndu'yo' naljo', matseijomna' na cwindu'yo' jii' Ty'o^ots'om. Ndo' meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿyo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom na ntyjii tsjoom Jerusalén, ee tsjoom'ñeeⁿ cwiluiñena' tsjoom' nquii Ty'o^ots'om na matsa'ntjom. Ndo' na nndu'yo' naljo' matseijomna' na cwindu'yo' jii' Ty'o^ots'om. ³⁶ Ndo' meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿ cjo' nncu' ee 'u tjaa ljo' tseixmaⁿ na nntsa' na nleicanchii' oo nleintom meiiⁿ ñe'cwii sooxqueⁿ. Macandā nquii Ty'o^ots'om nndaā nnts'aaⁿ na ljo'. Jo' chii na nntsu' ñ'oom'ñeeⁿ matseijomna' na matsu' jii' Ty'o^ots'om. ³⁷ Quia na macwji'yuu'ndyu' cwii ñ'oom ndo' matsu' na mayuu' juuna', cats'aana' na mayuu' ñ'oom'ñeeⁿ. Ndo' quia na matsu' na tiyuu', cats'aana' na tiyuu' ñ'oom'ñeeⁿ. Ee cantyjati ñ'oom na nntseicwaljo'ti' na nntseijndei' 'ndyo' hasta nntseituu' na nntsu' jii' Ty'o^ots'om, ñ'oom'ñeeⁿ cwinaⁿna' na m'aaⁿ nquii tsaⁿjndii.

Tical'ueendyo na nnjoom na cwita'wi' nn'aⁿ jaa
(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'O jnda jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ teiyo na matsona': "Cwaaⁿ cwii nnom nawi' mach'ee ts'aⁿ ñ'eⁿ x'iaaⁿaⁿ, mati nleijndaa' na nntjom jom. Aa ts'omnnom x'iaaⁿaⁿ seiquiee'ñê, mati catjom jom. Aa tsei'n'om x'iaaⁿaⁿ tcoom, maxjeⁿ mati jom majo'ti catjoom." ³⁹ Saa je' nncō matsjōō nndye'yo': Til'ueendyu' na nnjoom quia na maco'wi' ts'aⁿ 'u. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mmeiⁿ nda' ntsmaⁿ ntyjaya, mati ntyjatymaaⁿ quiaa' na mmeiiⁿeⁿ nda'. ⁴⁰ 'Ñeeⁿ juu na maqueⁿ ñ'oom nacjo' na ñe'cuae' ñ'oom 'u wats'iaaⁿ ñe'cwjeeⁿeⁿ cotom', mati quiaa' na nncjaañ'oom liaaso'. ⁴¹ 'Ñeeⁿ juu na mach'ee na jndei'na' cja' ñ'eⁿñê na ncja'chu' xuu 'naaⁿaⁿ cwii kilómetro, cja' meiiⁿ we. ⁴² Ts'aⁿ na macaⁿ 'naⁿ njom', quiaa' nnoom, ndo' ts'aⁿ na macōⁿ, nchii nntsa' ndoo' ticandi'.

C'oōⁿya na wi' n'oōⁿya nn'aⁿ na jndoo jaa
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Mati 'o jnda jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ teiyo, na matsona': "Catsa' na wi' ts'om' x'ia' ndo' catseitaa' ts'om' ts'aⁿ na jndoo' 'u." ⁴⁴ Saa je' nncō matsjōō nndye'yo': Cal'a'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ na jndoo' 'o. Ndo' calanei'yo' nnom Ty'o^ots'om cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwita'wi' 'o. ⁴⁵ Quia jo' nluindy' ntseinda Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee. Ee jom mach'eeⁿ na manty'iaa' ñe'quoom' 'naaⁿaⁿ nn'aⁿ na ya nn'aⁿndye ndo' mati nn'aⁿ na wi'ndye. Ndo' matseicuaa'aⁿ yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a na maty'iomyana', ndo' nn'aⁿ na cwil'a na ticaty'iomyana'. ⁴⁶ Ee xeⁿ macandā nn'aⁿ na wi' n'om'yo', ¿aa cwila'tiuu'yo' na cjaawee' ts'om Ty'o^ots'om? ¿Aa nchii majo'ti cwil'a nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom? ⁴⁷ Ndo' xeⁿ cwe' ncjoondyo' cwiñe'quia'yo' na xmaⁿndyo', ¿yuuwaa na jeeⁿ ya cwil'a'yo'? Ee malaa'ti' m'aⁿ nn'aⁿ na tyoola't'maaⁿndye Ty'o^ots'om. ⁴⁸ C'om'yo' na candaā' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ cha'xjeⁿ nquii Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee, candaā' m'aaⁿ na candya' ts'oom joona.

6

Ma'moⁿ Jesús na cal'aaya jndye nnom naya

¹ 'Queⁿyo' cwentā quia na nl'a'yo' cwii nnom na maty'iomyana', nchii nl'a'yo' cwe' cha na canty'iaa nn'aⁿ, ee xeⁿ na ljo', tjaa'naⁿ naya 'na'yo' jo nnom Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee. ² Cwe' nc'e jo' quia mache' naya cwii ts'aⁿ, catsa' na ñenncu' ntyji', tintseixuaandyu'. Ee m'aⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na ya nn'aⁿndye. Cwi'oona lan'om ñequio n'om nantaa c'uaa ndyueena na cwil'ana naya ndyeñeeⁿ, cha queⁿ nn'aⁿ

cwenta ndo' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ joona. Mayuu'cheⁿ nntsjo_o ndye'yo', cwe' tomti juu cantyja na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ joona, jo' na cwita'ntjomna. ³ Saa 'u je', quia na mache' naya ts'aⁿ, tica'moⁿ na nljeii cwiicheⁿ ts'aⁿ, meiiⁿ ts'aⁿ na jeeⁿ ya ñ'oom ñ'eⁿndyu'. ⁴ Cats'aana' na ñenncu' ntyji' naya na mache'. Ndo' nquii Tsotye' na manty'iaaⁿaⁿ ljo' mache' na cwe' nty'iu, jom nntseinoomñê ljo' na matseitjo_ona' 'u.

*Ma'moⁿ Jesús chiuu nlanaaⁿya nnom Ty'o_ots'om
(Lc. 11:2-4)*

⁵ 'O quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'o_ots'om, tal'a'yo' cha'na joo nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na ya nn'aⁿndye. Ee joona jeeⁿ ya nquiuna na jndoo'cheⁿ nn'aⁿ cwimeinty-je'eⁿna, cwila'neiⁿna nnom Ty'o_ots'om naquii' lan'om ndo' jo nqui nantaa. Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjo_o, cwe' tomti juu na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ joona jo' na cwita'ntjomna. ⁶ Saa 'u je', quia matsei'neiⁿ nnom Ty'o_ots'om, cja'quie' naquii' wa', catseicu' 'ndyoots'a', ndo' catseineiⁿ nnom Tsotye' na m'aaⁿ na titquioo'ñe. Ndo' jom na noom'm meiiⁿ titquioo'ñe, nntseinoomñê ljo' na matseitjo_ona' 'u.

⁷ Quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'o_ots'om, tandu'yo' ñ'oom na ñejuu ñejuuna', cha'xjeⁿ quil'a nn'aⁿ na ticata'jnaaⁿ Ty'o_ots'om. Ee joona cwila'tiuuna na jndye ndii' cwiluena, jo' na mañeeⁿ. ⁸ 'O je' til'a'yo' cha'na cwil'a joona. Ee Tsotye'yo' ntyjiijndaa'ñê cwaaⁿ'na na macaⁿna' 'o cwii tjo_ocheⁿ na cwitaⁿyo' nnoom. ⁹ Quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'o_ots'om, luaa candu'yo':

Tsotyaayâ na m'aaⁿ cañoom'luee,
ñequi'cheⁿ catseit'maaⁿñena' xue'.

¹⁰ Candyo cantyja na matsaⁿntjom'.

Caluii cantyja na l'ue ts'om' nnom tsjoomnancue cha'xjeⁿ na macwiluii cañoom'luee.

¹¹ Quiaa' nantquie 'naⁿ na macaⁿna' jâ xuee je'.

¹² Catseit'maⁿ ts'om' jâ natia na jnda l'aayâ cha'xjeⁿ jâ cwilat'maⁿ n'o_onyâ nn'aⁿ na cwila'tjo_ondye ndaayâ.

¹³ Cateijndei' na ticjaachuuna' jâ na nl'aayâ yuu na ticatsaⁿntjomna'.

Ndo' catseicandyaandyu' jâ cantyja 'naaⁿ juu natia.

Ee cha'waa na yo na cwii wjaana' 'u cwiluiindyu' na matsaⁿntjom', ndo' cwiluiindyu' najndu',

ndo' tseixmaⁿ na catseit'maaⁿñena' 'u. Amén.

¹⁴ Xeⁿ 'o cwilat'maⁿ n'om'yo' nn'aⁿ na cwila'tjo_ondye ndaaⁿyo', quia jo' mati Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee, nntseit'maⁿ ts'oom 'o na cwila'tjo_ondyo' nnoom. ¹⁵ Saa xeⁿ 'o ticalat'maⁿ n'om'yo' nc'iaa'yo' na cwila'tjo_ondye ndaaⁿyo', quia jo' mati Tsotye'yo' xocatseit'maⁿ ts'oom 'o jnaⁿyo' na waa.

Cantyja na nntsei'cwejndo'ñe ts'aⁿ

¹⁶ 'Quia na cwila'cwejndo'ndyo', til'a'ya'yo' na taquiomya ndaaⁿyo' cwe' cha na caliu nn'aⁿ na ljo' cwil'a'yo'. Ee m'aⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'ayana taquiomya ndaana, cha ca'moⁿna' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'cwejndo'ndyena. Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjo_o, cwe' tomti juu na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ joona, jo' na matseinoomñena' na cwila'cwe'jndo'ndyena. ¹⁷ Saa 'u je' quia matsei'cwejndo'ndyu', cwjaa'ndyu' ncheⁿ xqueⁿ, camaⁿ njom', ¹⁸ cha ticwitquoo' jo ndaaⁿ nn'aⁿ na matsei'cwejndo'ndyu', macandaⁿ nquii Tsotye' na m'aaⁿ na titquioo'ñe nlqueeⁿ cwenta. Ndo' jom na noom'm meiiⁿ titquioo'ñe, nntio'naaⁿñe 'u.

*Jeeⁿ jnda naya 'naaⁿ ts'aⁿ cañoom'luee
(Lc. 12:33-34)*

¹⁹ Tilatjom'yo' 'naⁿ na jdana' nnom tsjoomnancue yuu m'aⁿ canty'ua na nla'ndaa' joona', ndo' yuu na nlquii ch'meiⁿ, ndo' yuu na ndaaⁿ nnc'ooquie' naⁿcanty'ue na nnt-jeii'na joona'. ²⁰ Saa joo naya 'naⁿyo' na quit'maⁿ n'om'yo' calatjom'yo' joona' jo nandye

cañoom'luee yuu na xocwa' canty'ua, meiⁿ na nlquii ch'meiⁿ ndo' meiⁿ na nnc'ooquie' naⁿcanty'ue na nntjeii' jooa'. ²¹ Ee yuu na cwila'we'yo' naya na cwilatjom'yo', jo' jo' ntyjaa' n'om'yo'.

Ts'om nnom ts'aⁿ tseixmaⁿna' lámpara
(Lc. 11:34-36)

²² Quia na mandí' ñ'oom na mayuu', matseijomna' 'u cha'na ts'aⁿ na tquiioo'ya na xuee manty'iaa'. Ee quia matsei'noⁿ ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ quia jo' mateijndeina' cha'waa na m'aaⁿ. ²³ Saá xeⁿ tiñe'candi' ñ'oom na mayuu', matseijomna' 'u cha'na ts'aⁿ na tis'a n'omnom na m'aaⁿ na nchjaaⁿ. Ee meiⁿ na mandí' ñ'oom'ñeeⁿ saá xeⁿ tixocatsei'noⁿ na mayuu' juuna', naquii' ts'om' matsei'xmaⁿ cha'cwijom na jaaⁿñeñ'eⁿ.

Xondaá nndya'ntjoo'ya ndaa we patrom
(Lc. 16:13)

²⁴ 'Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu na nndaá nndi'ntjomtyeⁿ nnom we patrom na ñejom. Ee nnc'oom ts'aⁿ na ticuee' ts'oom cwii patrom'ñeeⁿ, ndo' nnc'oom na wi' ts'oom cwiicheⁿ. Oo nnts'aana' na nntseit'maaⁿñê cwii naⁿñeeⁿ, ndo' cwiicheⁿ til'ueñe. Xeⁿ na jeeⁿ cwiqueⁿndyo' na nla'tjom'yo' 'naⁿ na nleityandyo' xocju'naaⁿñena' na nla't'maaⁿndyo' Ty'oots'om, ee we ntyja nmeiⁿ xondaá nndye'ntjom'yo' na ñejom.

Ty'oots'om mach'eeⁿ cwenta ntseinaaⁿ
(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'Cwe' nc'e jo', nndye'yo' nntsjoó: Tanc'om'yo' na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' na cwitando'yo' tsjoomnancue, ljo' na nlcwa'yo' oo na nncwe'yo', ndo' lia'yo' chiuu nleit-saaⁿndyo'. Ee Ty'oots'om mantyjeeⁿ cantyjati na cwitando'yo' majndeiticheⁿ na cwe' nantquie na cwicwa'yo'. Mantyjeeⁿ hasta cha'waandyo' 'o, majndeiticheⁿ na cwe' liaa na cwicwee'yo'. ²⁶ Queⁿ'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ cantsaa na ma'ntyja jo nandye. Jooyo' tjaa ljo' cwinomyo' na nntyjeendyeyo' na nla'weyo' nantquie na nleil'ue 'io cha. Saá meiⁿ na ljo', nquii Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee mañequiaaⁿ na cwicwa' jooyo'. Ndo' 'o cajndandyo'ti'yo' ntyjeeⁿ, nchiiti cantsaa. ²⁷ Mati ¿cwaaⁿ cwiindyo' 'o nndaá nnts'aa na nleitcooñeti cwe' na jeeⁿ jndye matseituu?

²⁸ Quia jo' ¿chiuu na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' cantyja chiuu na nleitsaaⁿndyo'? Queⁿ'yo' cwenta, n'oom ljaa' quii' jndaá, ya cwiwijndana'. Neiⁿncoo' cwiwaa' ljaa'. Tiquil'ana' ts'iaaⁿ, meiⁿ tiquil'ana' tsaⁿ na nluii liaana'. ²⁹ Saá nndye'yo' nntsjoó: Juu rey Salomón meiⁿ jeeⁿ tyañê, ndo' tjacantya na ya 'naⁿ na tyoleichom, saá t'icatseijomna' na neiⁿncoo' liaⁿ'an cha'na neiⁿncoo' cwii ljaa'meiⁿ. ³⁰ Ndo' xeⁿ laa'ti' matseichjoomñe Ty'oots'om ljaa' quii' jndaá na niomna' xuee je' ndo' 'io cha nlcona', majndeiticheⁿ ntyjeeⁿ chiuu nlcwee'yo' liaa, 'o nn'aⁿ na ticala'yuy'ya n'om'yo'. ³¹ Jo' chii tanc'om'yo' na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' na ndu'yo': “¿Chiuu nl'aayoó na nlcwaa'a ndo' na nncwaaaya?” oo ndu'yo': “¿Chiuu nl'aayoó na nleijndaa' liaaya?” ³² Ee ñenquii'cheⁿ nmeiⁿ cwil'uee'ndye nn'aⁿ na tic'om nacje 'naaⁿ Ty'oots'om. Saá nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee mantyjeeⁿ na tjoondyo' cha'tso nmeiⁿ. ³³ Saá najndyee quiandyo' na nntsá'ntjom Ty'oots'om 'o. Ndo' cal'a'yo' yuu na maty'iomyana' cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom, quia jo' ññequiaaⁿ cha'tso nmeiⁿ na macaⁿna' 'o. ³⁴ Jo' chii tinc'om'yo' na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na nlcaⁿna' 'o xuee na cwii wjaana'. Ee xuee 'io waanquia ñ'omtiuu cwentaa'na'. Xuee je' malei'tyeⁿ nawí' na chuuna' cwenta'yo'.

7

Til'uee'ndyo' jnaaⁿ nn'aⁿ
(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Til'uee'ndyo' jnaaⁿ nn'aⁿ na cwe' xjeⁿto 'o cha ticu'xeⁿ Ty'oots'om 'o. ² Ee mañejuuti ñ'oom na cwil'ue'yo' nacjoo nc'iaa'yo', majuuna' nleil'uee'ñe Ty'oots'om na nncu'xeⁿna'

'o. Ndo' cha'xjeⁿ na cwitjei'yo' cwenta na cat'uiina' nciaa'yo', malaa'ti' nnts'aaⁿ ñ'eⁿndyo'. ³ ¿Chiuu na jeeⁿ maqueⁿ cwenta meiiⁿ chjoowi' ljo' mach'ee x'ia'? Ndo' manncu'ti' tiqueⁿ cwenta na t'maⁿ matsei'tjoondyu'. Mach'eena' cantyja 'naⁿ cha'cwijom jeeⁿ ndo' ntquioo' jnda na njom ts'omnom x'ia', saa meinchjoo tiqueⁿ cwenta ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu'. ⁴ ¿Aa nntsu'yu' nnom x'ia': "Cwa, quiaa' na nncwjiia' ntquioo' jnda na njom ts'omnjom'?" Ndo' 'u je' ndicwaⁿ njom ts'oom tscaa' ts'omnjom'. ⁵ 'U ts'aⁿ na we waa na matseixmaⁿ cwji'jndyee' ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu' quia jo' tquio'ya' na nncwji' ntquioo' jnda na njom ts'omnom x'ia'.

⁶ 'Tiñe'quia'yo' 'naⁿ na lju' la'xmaⁿ na ndaaⁿ nn'aⁿ na ticala'ñ'oom'ndye Ty'ooots'om na ticala'xmaⁿ na nnto'ñoom' jooa'. Ee xeⁿ na luaa' nl'a'yo' matseijomna' cha'cwijom cwiñe'quia'yo' 'naⁿ na ya na la'xmaⁿ na cwentaa' Ty'ooots'om ndaaⁿ calue'. Ndo' calue'ñeeⁿ nnta'que'yo' na nntquiiyo' 'o. Meiⁿ tiñe'quia'yo' 'naⁿ na jnda ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, ee xeⁿ na ljo' nl'a'yo', matseijomna' cha'cwijom cwitue'yo' ts'uaa ta' na jeeⁿ jnda ndaaⁿ calcu. Ndo' calcu'ñeeⁿ cwe' nntyueyo' jooa'.

Cata'yo' nnom Ty'ooots'om, quia jo' nnto'ñoom'yo'
(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Ñequii'cheⁿ cata'yo' nnom Ty'ooots'om quia jo' nnda'yo' juu na cwita'yo'. 'Ñequii'cheⁿ cal'ue'yo' chiuuya jo nnoom quia jo' nliu'yo'. 'Ñequii'cheⁿ ca'ma'yo' jom quia jo' nnaaⁿ cha'cwijom 'ndyoots'a jo ndaa'yo'. ⁸ Ee cwii ts'aⁿ na waa na macaaⁿ nnom Ty'ooots'om, maxjeⁿ nnc'o'ñoom' juuna'. Ndo' mati ts'aⁿ na mal'ue yuu na l'ue ts'om Ty'ooots'om, maxjeⁿ nljeiⁿ. Ndo' juu ts'aⁿ na ma'maⁿ, maxjeⁿ nntseicanaaⁿñe Ty'ooots'om cha'cwijom 'ndyoots'a jo nnom.

⁹ ¿'Ñeeⁿ cwiindyo' 'o na m'aaⁿ yucachjoo jnda, ndo' xeⁿ macaaⁿ tyoo' njom', aa ñequiaa'yu' tsjo' nnoom? Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ nnts'aa na ljo'. ¹⁰ Ndo' xeⁿ macaⁿ yucachjoo jnda' cwii catscaa njom', ¿aa ñequiaa'yu' catsuu nnoom? Xocatsa' na ljo'. ¹¹ Quia jo' 'o nn'aⁿ na tia nn'aⁿndyo', xeⁿ manquiu'yo' na ñe'quia'yo' 'naⁿ na ya ndaaⁿ nda'yo', majndeiticheⁿ nquii Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee ñequiaaⁿ 'naⁿ na yaticheⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwitaⁿ nnoom.

¹² 'Quia jo' mei'nquia na l'ue n'om'yo' na cal'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyo' majo'ti cal'a 'o ñ'eⁿndye jooa. Ee laa'ti' matsa'ntjom ljei na tqueⁿ Moisés ñequio ñ'oom' Ty'ooots'om na tyoñe'quia profetas tandyo xuee.

Catsaquiaa' 'ndyoots'a na cantuu
(Lc. 13:24)

¹³ 'O catsaqui'yo' 'ndyoots'a cantuu na nnc'om'yo' natoo' Ty'ooots'om. Ee waa 'ndyoots'a tmeiⁿ na matseicanaaⁿñena' nato t'maⁿ. Juuna' wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuuñe ndo' jndye nn'aⁿ cwi'ooquie' jo' jo'. ¹⁴ Saa 'ndyoots'a cantuu matseicanaaⁿñena' nato cajneiⁿ. Nato'ñeeⁿ wjaañ'oomna' ts'aⁿ na ticantycwii na nncwando' saa tijndye nn'aⁿ cwiliu juuna'.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naa' taq' ts'oom
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ 'Cal'a'yo' cwenta ñequio joo nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom cwiñe'quia. Cwiquie'cañomna 'o na ndoo' jeeⁿ nioom' n'omna cha'na nioom' ts'om catsmaⁿ saa naquii' n'omna laxmaⁿ na wi'ndyena cha'cwijom lobo. ¹⁶ Nnta'jna'yo' 'ñeeⁿ jooa quia cwique'yo' cwenta chiuu cwil'ana. ¿Aa nnts'aacheⁿ na nntseicjoo ts'aⁿ tauva l'oñoom? Oo ¿aa nntseicjoo ts'aⁿ tahigos ts'oom nioom? Xocats'aana' na ljo'. ¹⁷ Ee ticwii cwii ts'oom na ya, cwiwe' ta' na ya, ndo' ticwii cwii ts'oom na tis'a, cwiwe' ta' na tis'a. ¹⁸ Ts'oom na ya xocue' ta' na tis'a, ndo' ts'oom na tis'a xocue' ta' na ya. ¹⁹ Ticwii cwii ts'oom na ticats'aa ta' na ya, cwit'uana', jnda chii cwituee' nn'aⁿ juuna' quii' chom. ²⁰ Luaa' waa na nnta'jna'yo'

naⁿñeeⁿ, ee m'moⁿna' na tiyuu' ñ'oom na cwiñe'quia na nleitquioo' chiuu waa na cwil'ana.

Ticha'tsondye nn'aⁿ laxmaⁿna cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om
(Lc. 13:25-27)

²¹ 'Majndye nn'aⁿ cwilue nno^o Ta, saa ticha'tsondyena nnc'ooquiee'ndyena cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om. Ñequi'cheⁿ joo nn'aⁿ na cwil'a ljo' na l'ue ts'om Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee, naⁿñeeⁿ nnc'ooquiee'ndye cantyja na matsa'ntjoom. ²² Xuee na nncue'ntyjo na nntu'xe'ndye nn'aⁿ, majndye nn'aⁿ nluena no^o: "Jeeⁿ 'u Ta, ¿aa nchii jnda tquiaayâ ñ'oom naya 'naⁿ ñequio najndei na matsei'xmaⁿ ndo' tjeii'â jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ, ndo' l'aayâ jndye 'naaⁿ ñequio najndu' nncu' na tixocaluiina' cantyja najndei na matseixmaⁿ ts'aⁿ?" ²³ Quia jo' nnc'oya ndyuee naⁿñeeⁿ, nntsjo^o: "Meiⁿchjoo ticwajnaⁿ a ñeeⁿ 'o. Quindy^o'yo' nacañomya, 'o nn'aⁿ na tia nn'aⁿndyo'."

Chiuu waa na tjaluii we w'aa
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ 'Ticwii cwii ts'aⁿ na mandii ñ'oom na matsjo^o nmeiiⁿ ndo' matseicanda joona', matseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'na cwii ts'aⁿ na jndo' ts'om na s'aa waa' nacjoo' tsjo't'maⁿ na tyeⁿ wacatyeeⁿ. ²⁵ Jnaⁿna' tua', tyjee' jndaa, tioo jndye jndei, teicaljoona' w'aa'ñeeⁿ, saa tiquioona' ee na t'uiityeⁿna' nacjoo' tsjo'ñeeⁿ. ²⁶ Saa ticwii cwii ts'aⁿ na mandii ñ'oom na matsjo^o ndo' titseicanda joona', matseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'na cwii ts'aⁿ na tijndo' ts'om na s'aa waa' nacjoo' tei'. ²⁷ Jnaⁿna' tua', tyjee' jndaa, tioo jndye jndei, teicaljoona' w'aa'ñeeⁿ, mana tioona'. Ndo' mat'maⁿ tsuu cantyja 'naaⁿ w'aa'ñeeⁿ.

²⁸ Quia na jnda jnda seineiⁿ Jesús cha'tso ñ'oommeiⁿ, nn'aⁿ na jndyendye jeeⁿ tjawee' n'omna ñ'oom na t'mooⁿ ndaana. ²⁹ Ee tyo'mooⁿ na waa najndei na matseixmaaⁿ, nchii cha'na cwit'mooⁿ nn'aⁿ na jndo' n'om cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés.

8

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na chuu tycu lepra
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Quia na jndyocue Jesús ta na tjaaⁿ, jndyendye nn'aⁿ tquiontyjo naxeeⁿeⁿ. ² Tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ na chuu tycu lepra, tjatseicandyoo'ñe, tco' xtye jo nnoom, tso: —Ta, ntyjii na 'u ndaa nntsein'maⁿ ja, xeⁿ l'ue ts'om'.

³ Ndo' Jesús seintyjo^o ts'ooⁿ, tyenquioom'm tsaⁿñeeⁿ, matsoom nnom: —L'ue ts'ooⁿ. Can'maⁿ!

Ndo' mañoom' n'maⁿ tsaⁿñeeⁿ, mana tsu tycu lepra. ⁴ Quia jo' tso Jesús nnoom:

—Ndi' nntsjo^o, meiⁿcwii ts'aⁿ ticatsu' nnom chiuu waa na tuii. Saa cja', cja'tseica'moⁿndyu' nnom tyee, ndo' quiaa' quioo' nnoom na tseixmaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om cha'xjeⁿ na sa'ntjom Moisés. Luaa' catsa' cha calui'yuu'na' ndaa nn'aⁿ na jnda n'maⁿ!

Sein'maⁿ Jesús mosoo' capeitaⁿ, ts'aⁿ romano
(Lc. 7:1-10)

⁵ Xjeⁿ na mawjaaquiee' Jesús tsjoom Capernaum, cwii capeitaⁿ na matsa'ntjom cwii siaⁿto sondaro seicandyoo'ñe nacañom'm. S'aa ty'oo nnoom. ⁶ Tso:

—'U Ta, moso 'naⁿya macanda cwe' waaⁿ na waa w'aya, tei'caljoo tycutqueeⁿ jom. Jeeⁿ cwajndii maquiina' jom.

⁷ Tso Jesús nnom:

—Nncjo, nntsein'maⁿya jom.

⁸ Saa t'o capeitaⁿ, tsoom:

—'U Ta, ticatseixmaⁿya na nncja'quie' naquii' w'aya. Mantyjii meiiⁿ cwe' ñ'oom catsu', mana nn'maⁿ moso 'naⁿya. ⁹ Ee mati ja m'aaⁿya nacje 'naaⁿ nn'aⁿ na cwitsa'ntjom. Ndo'

mati nncō m'aⁿ sondaro na matsa'ntjōⁿ. Quitsjōō nnom cwii joona: “Cja' luaa'”, ndo' wjaa. Quitsjōō nnom cwiicheⁿ: “Candyo' luaa'”, ndo' ndyo. Quitsjōō nnom cwii cwii moso 'naⁿya: “Catsa' ts'iaaⁿwaa'”, ndo' nts'aa.

¹⁰ Jeeⁿ tjawee' ts'om Jesús quia na jñeeⁿ ñ'oom 'ndyoo tsaⁿñeeⁿ. Tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwi'oontyjo naxeeⁿeⁿ:

—Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoō, meiⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ Israel tyooljei cwii ts'aⁿ na matseyu'ya ts'om cha'na tsaⁿm'aaⁿ. ¹¹ Candye'yo' nntsjoō, jndye nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ Israel nnaⁿ naⁿñeeⁿ jo ntyja na macalui' ñe'quioom' ñequio ntyja na mawjaacue ñe'quioom'. Ndo' yuu na m'aⁿ Abraham ñ'eⁿ Isaac ñ'eⁿ Jacob yuu na matsa'ntjom Ty'ooots'om, ñequio na neiiⁿna nncwindyuaandyena na nlcwa'na ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ. ¹² Saaⁿ nguiee nn'aⁿ judíos na qui na cwentaana cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om, nncwji'na' joona jo' jo'. Nncju'na' joona yuu na tjacantya na jaaⁿñe. Jo' jo' nnc'omna na nla'xuaana na matsei'ndaa'na' n'omna. Ndo' nnteinquiena ndei'n'omna na maquiina' joona.

¹³ Quia jo' tso Jesús nnom capeitaⁿñeeⁿ:

—Cha'xeⁿ na jndaⁿ seiyu', maxjeⁿ jo' nluii. Cja'lcwe' na waa wa'.

Ndo' mañejuu xjeⁿñeeⁿ n'maⁿ mosoo' tsaⁿñeeⁿ.

Sein'ma' Jesús staxeeⁿ Simón Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Tjaquiee' Jesús waa' Pedro. Ljeiⁿ na waa staxeeⁿ tsaⁿñeeⁿ cjoo' jnduu. Matseicona' juu. ¹⁵ Tyenquioom'm ts'o' tsaⁿñeeⁿ ndo' mañoom' tjameintyjee' na matseicona' juu. Teicantya, to' na mandi'ntjom ndaana.

Sein'ma' Jesús jndye nn'aⁿwii

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Quia na jndaⁿ tmaaⁿya, tquriocho nn'aⁿ jndye n'iaana na cwilei'cho jndyetia na m'aaⁿ Jesús. Ñe'cwii sa'ntjoom na calui' jndyetia, quia jo' jlui'na naquii' n'om naⁿñeeⁿ. Ndo' sein'maaⁿ cha'tso nn'aⁿwii. ¹⁷ Luaa' tuii cha calui'ljuu' ñ'oom' Ty'ooots'om na tyoñequiaa profeta Isaías. Tso tsaⁿñeeⁿ: “Manquiiyeeⁿ teijneiⁿ jaa cantyja na tijndeiⁿ n'oqⁿya. Ndo' mati sein'maaⁿ jaa cha'tso ntycu na ñejelechuuna' jaa.”

Nn'aⁿ na ñe'c'oontyjo naxeⁿ Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Quia na nty'iaa' Jesús na jndyendye nn'aⁿ m'aⁿ nacañom'm, tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cala'jndaa'ndyena w'aandaa na nnc'oona xndyaa' ndaaluee. ¹⁹ Ndo' tjantya' cwii ts'aⁿ na ma'moⁿ ljei na tqueⁿ Moisés. Matso nnoom:

—Maestro, nncjontyjo naxeⁿ meiⁿyuucheⁿ na wja'.

²⁰ T'o' Jesús nnom, tsoom:

—Joo canndye maniom lue'w'aayo' ndo' cantsaa na cwima'ntyja mati maniom can-tquiaayo', saaⁿ ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee meiⁿ yuu na nncwajndya, tjaa'naⁿ.

²¹ Cwiicheⁿ ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿñê, matso nnoom:

—Ta, quiaa' ñ'om' na nndi'ntjōⁿtya nnom tsotyā, hasta xeⁿ jndaⁿ ty'iuya jom, quia jo' yuu' je' ññ'aⁿya ñ'eⁿndyu'.

²² T'o' Jesús nnom, matsoom:

—Jndye nn'aⁿ m'aⁿ na tyootando' cantyja 'naⁿya. M'aⁿna cha'cwijom l'oo. Ca'ndii' na joona caty'iuundy ntyjeena. Saaⁿ 'u je', candyo'tseijomndyu' ñ'eⁿndyo.

Seicheⁿ Jesús jndye ñ'eⁿ nmōⁿ ndaaluee

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Quia jo' tuqōⁿ ts'om w'aandaa, mandi ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ²⁴ Luaa tuii, tyoowijndye 'oona, tioo cwii jndye t'maⁿ jndeiⁿ nnom ndaaluee, mawaa

na wjaanchjeeñe nmoⁿ w'aandaa. Ndo' jom watsom. ²⁵ Ndo' ty'entyjaa' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jla'nlcwina jom, jluena:

—Jeeⁿ 'u Ta, cwji'n'maaⁿndyu' jaa, manncwjaaya.

²⁶ Quia jo' tsoom ndaana:

—'O nn'aⁿ na ticala'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, ¿chiiu na cwilacatyuendyo'?

Ndo' teicantyyaaⁿ, seitiaaⁿ'aⁿ jndye'ñeeⁿ ñequio ndaaluee, mana teicheⁿñ'eⁿna'. ²⁷ Cwe' seiñ'eeⁿtona' naⁿñeeⁿ, jluena:

—¿Ñeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿm'aaⁿ na jeeⁿcheⁿ ndya' waljoo'? Jnda'jom meiiⁿ jndye, meiiⁿ ndaaluee cwila'candana' ñ'oom na matsa'ntjoom.

Nn'aⁿ Gadara na la'xmaⁿ naⁿjndii naquii' n'om

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Jnda jo' jlui'na cwiicheⁿ xndyaa' ndaaluee, ndyuaa nn'aⁿ gadarenos, we nn'aⁿ na la'xmaⁿ naⁿjndii ty'ecatjomndye jom. Jluui'na yuu niom ndei'luaa, jeeⁿcheⁿ ndya' wjeena hasta leicandaq nncwinom ts'aⁿ nato'ñeeⁿ. ²⁹ Luaa tuii, jndei' jla'xuaana, jluena:

—¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyô, 'u Jesús, Jnda Ty'o^oots'om? ¿Aa jnda jndyo' na nlco'wi' jâ, meiiⁿ tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntu'xeⁿndyô?

³⁰ Jo' jo' chjooti matqui^ooti m'aⁿ cwii tmaaⁿ t'maⁿ calcu na cwicwa'. ³¹ Ndo' naⁿjndii'ñeeⁿ jla'ty'oondyena nnoom jluena:

—Xeⁿ na nncwji' jâ naquii' n'om naⁿm'aⁿ, quiaa' ñ'om' na nntsaquiaa'â naquii' n'om calcu na m'aⁿ luaa'.

³² Quia jo' tsoom ndaana:

—Cwa, catsa'yo'.

Mana jlui'na, ty'equie'nomna naquii' n'om calcu'ñeeⁿ. Ndo' cha'waa tmaaⁿ calcu'ñeeⁿ tmaⁿnquioyo', mana tei'tyu'yo' 'ndyoo ndaaluee. Tjajo' quii' ndaa.

³³ Ndo' nn'aⁿ na cwijndoo' jooyo', jlei'nomna, ty'equie'na quii' tsjoom. Tcuu tcuu tyola'candiina chiiu waa na tjoomna ñ'eⁿ calcu'ñeeⁿ ñequio chiiu waa na n'maaⁿ we naⁿñeeⁿ na tyolei'cho naⁿjndii. ³⁴ Quia jo' cha'tso nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ jlui'na, ty'ena na m'aaⁿ Jesús. Ndo' quia na tjomndyena jom, l'ana ty'oo nnoom na calueeⁿeⁿ ndyuaana.

9

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Quia jo' tuonnda' Jesús ts'om w'aandaa ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tei'ty'ioo'na ndaaluee. Mana tquiena tsjoom yuu na mac'eⁿ Jesús. ² Ndo' tquiñ'om nn'aⁿ cwii ts'aⁿwii' na m'aaⁿ, cwe' ñ'eⁿ tsuee. Tsaⁿñeeⁿ tycutqueeⁿ tei'ljoo jom mana teintjeiⁿ nc'eeⁿ. Quia na nty'iaa' Jesús na t'maⁿ cwila'yu'ya n'om naⁿñeeⁿ, tsoom nnom tsaⁿwii':

—'U jndaaya, c'om' t'maaⁿndyu' ts'om'. Ja jnda seit'maⁿ ts'o^onya 'u cha'tso jnaⁿ na waa.

³ Quia jo' cwanti nn'aⁿ na cwit'mo^on ljeii na tqeⁿ Moisés tyom'aaⁿ n'omna, cwiluena: “Tsaⁿm'aaⁿ ñ'oom ntjeiⁿ matseineiⁿ ee mach'eeⁿ na ljo'yu cwiluiiñê ñ'eⁿ Ty'o^oots'om.”

⁴ Jesús maxjeⁿ mantyjeeⁿ na luaa' cwila'tiuuna. Jo' chii tsoom ndaana:

—¿Chiiu na ticuaaya nqui'yo' ñ'eⁿndyô? ⁵ ¿Cwaaⁿ ñ'oom cwila'tiuu'yo' na tijndei'tina' na nntsjo^o nnom tsaⁿm'aaⁿ, aa nchii cha'na jnda tsjo^o nnoom na matseit'maⁿ ts'o^onya jnaaⁿ'aⁿ na waa? Oo ¿aa nchii nqui'yo' na jndei'tina' na nntsjo^o quicantyyaaⁿ, cjaacaⁿ?

⁶ Queⁿ'yo' cwenta, ja na cwiluiindyô tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee m'mo^onya ndaa'yo' na waa na jndo na matseixmaⁿya tsjoomnancuewaañe na nntseit'maⁿ ts'o^onya jnaaⁿ nn'aⁿ.

Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee:

—'U re, quicantyya', catseilcwiindyu' tsuee 'na'. Cja'to' wa'.

⁷ Ndo' teicantyjaaⁿ, mana tjaaⁿ waⁿaⁿ. ⁸ Ndo' tmaaⁿl nn'aⁿ na nty'iaa na luaa', tyueneiⁿna ndo' tyola't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om na tquiaaⁿ najneiⁿ nnom Jesús na nnteijndeina' nn'aⁿ.

Ma'maⁿ Jesús Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Jluil' Jesús jo' jo', mana tjaaⁿ. Ndo' ljeiiⁿ ja na jndyuya Mateo. Wacatyaaⁿ w'aa yuu cwitioom nn'aⁿ ts'iaaⁿndaana cwentaa' gobiernom. Tsoom no^o:
 —Candyo'tseijomndyu' ñequio ts'iaaⁿ na mats'aa.
 Mañoom' teicantyjaya, tjo^tseijomndyo ñequioñê.

¹⁰ Luaa tuii, wacatyeeⁿ Jesús nacañoom' meiⁿsa w'aya. Ndo' naⁿcwito'ñoom ts'iaaⁿndaⁿ nn'aⁿ cwentaa' gobiernom ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'tjo^ondye nnom Ty'o^ots'om cantyja na nquiⁿ nn'aⁿ fariseos, ñe'naaⁿl meindyuaandyena ñ'eⁿñê ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ¹¹ Saa quia na nty'iaa nn'aⁿ fariseos na luaa' mach'eeⁿ, ta'x'eena ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, jluena:

—¿Chiuu na macwa' maestro 'naⁿyo' ñequio naⁿcwito'ñoom ts'iaaⁿndaⁿ nn'aⁿ cwentaa' gobiernom ndo' ñequio nn'aⁿ na cwila'tjo^ondye nnom Ty'o^ots'om?

¹² Quia na jndii Jesús na luaa' cwiluena, tsoom:

—Nn'aⁿ na tiwii titjo^ondyena ts'aⁿ na mach'ee nasei. Saa nn'aⁿ na wii tjo^ondyena tsaⁿñeeⁿ. ¹³ Waa ñ'oom' Ty'o^ots'om na luaa' matsona': “Ja cajndati ntyjii na nnc'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' nchiiti na cwiñe'quia'yo' quioo' na cwila't'maaⁿndyo' ja.”

Tsoti Jesús:

—Catsa'yo' ndo' cala'noⁿyo' ljo' ñe'ca'moⁿ ñ'oomwaa'. Ee ja nchii na jndyo^o na nncwaⁿya nn'aⁿ na cwil'a na maty'iomyana', saa jndyo^o na nncwaⁿya nn'aⁿjnaⁿ na calcwe' n'omna.

¿Aa macaⁿna' na nla'cwejndo'ndye nn'aⁿ?

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan, tyquie'cañoⁿna Jesús. Tyola'ncjoo'ndyena, jluena:

—¿Chiuu na jâ ñequio nn'aⁿ fariseos jndye ndii' cwila'cwejndo'ndyô, saa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' tiquila'cwejndo'ndyena?

¹⁵ T'o Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, seineiiⁿ ñ'oom tjaño^ml:

—Joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ nquii ts'aⁿ na macoco, ¿aa nnc'omna na chjoo' n'omna yocheⁿ na cwiwit'maaⁿl na ndicwaⁿ m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿna? Xocats'aana'. Saa nncue'ntyjo xuee na nncwji'na' juu ts'aⁿ na macoco quii'ntaaⁿna. Quia ljo'cheⁿ nnc'omna na chjoo' n'omna ndo' nla'cwejndo'ndyena.

¹⁶ Quia jo' seineiⁿti Jesús ñ'oom tjaño^ml cantyja 'naaⁿl ñ'oom xco na jndyoñ'oom. Tsoom:

—Ticaty'iomyana' na nntseyio ts'aⁿ liaa ntsaa ñ'eⁿ cwii taⁿl liaa xco na tyootmaⁿ. Ee xeⁿ na ljo' nnts'aa, nncjaateii liaa xco, nnc'ioo'ñena' liaa ntsaa ndo' liaa ntsaa cwajndiiti njndii'ñena'. ¹⁷ Meiⁿ xocatiom ts'aⁿ winom xco ts'om tjaⁿ na jnda teil'ue, ee xeⁿ na luaa' nts'aa ts'aⁿ, nty'ioo' tjaⁿ, mana cwiwindaa'ñ'eⁿ juuna' ndo' mati nlcwe' winom. Maxjeⁿ nntiom ts'aⁿ winom ts'om tjaⁿ xco ndo' laa'ti' meiⁿ tjaⁿ xocwi'ndaa' meiⁿ winom.

Yuscuchjoo jnda Jairo

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Yocheⁿ na matseineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿl, tyje'caño^m cwii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tco' xtye jo nnoom, tso:

—Je'ndyo tue' nomjndaaya. Saa xeⁿ wja' na nntio' ts'o' nacjoom'm, nncwando'nnaaⁿl'aⁿ. Cwa cja', catio'ya' ts'o' nacjoom'm, quia jo' nncwando'xcoom.

¹⁹ Ndo' teicantyja Jesús, tjantyjo^on naxeⁿl tsaⁿñeeⁿ ñequio jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. ²⁰ Luaa tuii, jndyontyjo cwii yuscu naxeⁿl Jesús na niroom wii'. Yuscuñeeⁿ jnda

canchoo'we chu na tyoocameintyjee' na cwicaa nioom'm. Jndyotseicandyoo'ñê, t'ueeⁿ 'ndyoo liaa' Jesús. ²¹ Ee seitoom naquii' ts'oom: “Xeⁿ cwe' na nndaā nñequiuu'a liaⁿaⁿ, quia jo' nn'ma^{ny}a.” ²² Taqueⁿ Jesús nty'iaaⁿaⁿ yuscu'ñeeⁿ. Tsoom nnom:

—U jndaaya, c'om' t'maaⁿndyu' ts'om'. Nc'e na matseyiyu'ya ts'om' ñ'eⁿndyo, jnda n'maⁿl.

Ndo' mañejuu xjeⁿñeeⁿ n'maⁿ.

²³ Jnda tuee' Jesús waa' Jairo'ñeeⁿ, tjaqueⁿeⁿ naquii' w'aa. Nty'iaaⁿaⁿ nn'aⁿ na cwitjoo' nmaaⁿ, ñequio jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tacwaxua ndyuee. ²⁴ Tsoom ndāā naⁿñeeⁿ:

—Calui'yo', ee nchii na jnda tue' yuscuchjoom'aaⁿl. Cwe' watsoo.

Sāā cwe' teinconā jom. ²⁵ Jnda na tjeiiⁿeⁿ naⁿñeeⁿ ch'eⁿ, tjaqueⁿeⁿ yuu ndii' ts'oochjoo, t'ueeⁿ ts'o. Teintya yu'ñeeⁿ. ²⁶ Cha'waa ts'ondaā'ñeeⁿ t'om ñ'oom na tuii na luaa'.

Sein'maⁿ Jesús we naⁿnchjaaⁿ

²⁷ Na mawjaati Jesús ty'entyjo we naⁿnchjaaⁿ naxeeⁿeⁿ. Jndei tyola'xuaana, tyoluena:

—Ta, 'u na cwiluiindyū' tsjaaⁿ 'naaⁿl David na jndyowicantyjo', c'oom' na wi' ts'om' jā.

²⁸ Quia na tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa, ty'entyjo naⁿnchjaaⁿñeeⁿ naxeeⁿeⁿ. Tsoom ndāāna:

—¿Aa cwilayu'yo' na nndaā nnts'aaya na nnty'ia'yo'?

T'oona nnoom jluena:

—Ta, cwilayuu'â na nndaā nntsa'.

²⁹ Quia jo' tyenquoom'm lua'ndaāna, tsoom:

—Cats'aana' cha'xjeⁿ na cwilayu'ya n'om'yo'.

³⁰ Mana tco'yana' n'omndaā naⁿñeeⁿ. Ndo' tqeⁿtyeⁿ Jesús ñ'oom ndāāna, tsoom:

—Cal'a'yo' cwenta na meiⁿcwii ts'aⁿ ticalaneiⁿyo' nnom 'ñeeⁿ sein'maⁿ 'o.

³¹ Sāā yuu waa, jlui' naⁿñeeⁿ jo' jo', to'na, tyot'oomna ñ'oom ya cantyja 'naaⁿaⁿ cha'waa ts'ondaā'ñeeⁿ.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na tileicatseineiⁿ

³² Xjeⁿ na cwi'oo naⁿñeeⁿ, luaa tuii, tquiñ'om nn'aⁿ cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ Jesús. Tileicatseineiⁿ na maleiñ'oom jndyetia juu. ³³ Quia na jnda tjeiiⁿeⁿ jndyetia naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ, jnaaⁿ na matseineiⁿ. Tyueneiiⁿ nn'aⁿ, jluena:

—Meiⁿ cha'waa ndyuaaya ndyuaa Israel, tijoom ñenty'iaaya cwii nnom cha'na luaa'.

³⁴ Sāā nn'aⁿ fariseos tuee'na ñ'oom nacjoo' Jesús, jluena:

—Cantyja najndei quii na cwiluitquieñe ndāā naⁿjndii, jo' na macwjeeⁿeⁿ naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ.

Wi' ts'om Jesús nn'aⁿ

³⁵ Tyomanom Jesús cha'tso njoom t'maⁿ ñequio njoom nch'u ts'ondaā Galilea. Tyo'mooⁿ ndāā nn'aⁿ naquii' lan'om. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya cantyja na matsā'ntjom Ty'oots'om. Tyotsein'maaⁿ nn'aⁿ ticwii cwii nnom tycu na wiina, ñ'eⁿ ticwii cwii nnom na tajndeiⁿ n'omna na maquiina'. ³⁶ Quia na nty'iaaⁿaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, t'oom na wi' ts'oom naⁿñeeⁿ ee cwe' m'aⁿntjeiⁿtona ndo' tjaa 'ñeeⁿ na nnteijndeiⁿ joona. Laxmaⁿ na cha'cwijom cwii tmaaⁿl canmaⁿ na tjaa 'ñeeⁿ juu na ya nnteix'ee. ³⁷ Quia jo' tooⁿoⁿ na ma'mooⁿ na jndye nn'aⁿ mam'aⁿ na ndye ñ'oom' Ty'oots'om sāā tijndye nn'aⁿ na nntjei'yuu'ndye ndāāna. Tsoom ñ'oom tjañoom' ndāā nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—Jeeⁿ ya jnda tue' ntjom, sāā naⁿntjom tijndyendyena. ³⁸ Jo' chii cala'ty'oondyo' nnom Ty'oots'om na jom cwentaⁿaⁿ ntjom'ñeeⁿ, na cajñoom nn'aⁿ na c'oocatyjeendye ntjoom'm.

10

*Macwjii'ñe Jesús canchoo'we nn'aⁿ nluindy apóstoles
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)*

¹ Jesús tqueeⁿñê já nn'aⁿ canchoo'we. Tquiaaⁿ cantyja najndei na matseixmaaⁿ ndaayâ na catjeii'â jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ, ndo' na cala'n'maaⁿyâ nn'aⁿ cha'tso nnom ntycu na wiina ñequio cha'tso nnom na tajndei' n'omna na maquiina'.

² Nmeiiⁿ ncuee canchoo'wendyô apóstoles na jñoom ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ. Najndyee Simón, na mati jndyu Pedro, jnda we tyjeeⁿ Andrés, jnda jo' Jacobo ñequio tyjeeⁿ Juan ntseinda Zebedeo, ³ Felipe ñequio Bartolomé, Tomás ñequio ja Mateo na ñeto'ñoⁿ ts'iaaⁿndaⁿ nn'aⁿ, ndo' Jacobo jnda Alfeo ñequio Lebeo, tsaⁿ na cwiluena Tadeo, ⁴ Simón, ts'aⁿ na ndii'ñe tmaaⁿ nn'aⁿ partido cananista, ndo' ñ'eⁿ Judas Iscariote, tsaⁿ na tquiaa cwenta Jesús.

Majñom Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye

(Mr: 6:7-13; Lc: 9:1-6)

⁵ Ndo' canchoo'wendyô já jñom Jesús, jnda tquiaaⁿ ñ'oom ndaayâ, tsoom:

—Tintsaquie'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ judíos ndo' tintsaquie'yo' naquii' meiⁿcwii tsjoom 'naaⁿ nn'aⁿ samaritanos. ⁶ Saa catsa'yo' na m'aⁿ nn'aaⁿya, nn'aⁿ Israel na cwiluiindyena cha'cwijom canmaⁿ na jnda tsuundye. ⁷ Ndo' yocheⁿ na tsaco'ndii'ndyo', quia'yo' ñ'oom, candu'yo' na jnda tue'ntyjo na nntsa'ntjom Ty'oots'om naquii' n'om nn'aⁿ. ⁸ Calan'naⁿyo' nn'aⁿwii ñequio nn'aⁿ na cho tycu lepra. Calan'cwil'yo' l'oo. Catjei'yo' na jndii' naquii' n'om nn'aⁿ. Cha'xjeⁿ na jnda 'o na cwe'yu naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om, malaa'ti' quia' 'o na ndaa nt'omcheⁿ.

⁹ 'Tintsacho'yo' s'om cajaan, meiⁿ s'om xuee, meiⁿ s'om wee na ñjom chetsja' na ntyjaandyo'. ¹⁰ Meiⁿ chetsja' tintsacho'yo' na tsa'yo' nato, ñecwii ljo liaa, meiⁿ lloom, meiⁿ ts'ooml'eii. Ee ts'aⁿ na mandi'ntjom nnom Ty'oots'om, tseixmaaⁿ na co'ñoom na nleil'uee'ñê na macaⁿna' jom.

¹¹ 'Ndo' meiⁿyuucheⁿ na nntsaquie'yo', meiiⁿ tsjoom t'maⁿ, meiiⁿ tsjoom chjoo, jo' jo' cal'uee'ndyo' ñeeⁿ juu tseixmaⁿ na ya ts'aⁿñe. Waa' tsaⁿñeeⁿ jo' caljoo'ndyo' hasta quia na nlui'yo' tsjoom'ñeeⁿ. ¹² Quia na cwitsaquie'yo' naquii' w'aa'ñeeⁿ, candu'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ na Ty'oots'om matio'naa'ñê joona. ¹³ Ndo' xeⁿ w'aa'ñeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ na ya nn'aⁿndye, quia jo' nluii cha'xjeⁿ na cwindu'yo' na catio'naa'ñe Ty'oots'om joona. Saa xeⁿ tic'omna na ya nn'aⁿndyena, quia jo' tixocaluii cha'xjeⁿ na cwindu'yo'. ¹⁴ Ndo' xeⁿ nnts'aana' na m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na tiñe'catseiljo 'o, oo tiñe'candii ñ'oom na cwindu'yo', quia na cwicalui'yo' w'aa'ñeeⁿ oo tsjoom'ñeeⁿ cala'quia'yo' ts'ojndaⁿ na chuu' nc'ee'yo'. Ee na nl'a'yo' na luaa' cwicalui'yuu'na' na joona tiñe'cato'ñoomna ñ'oom' Ty'oots'om na cwiñe'quia'yo'. ¹⁵ Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjoo, juu xuee na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ, mat'maⁿti nlco'wi'na' nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ yuu na t'icato'ñoom nn'aⁿ ñ'oom naya, nchiiti na nlco'wi'na' nn'aⁿ ndyuaa Sodoma ñequio Gomorra na teiyo seityuii' Ty'oots'om cwii cwii tsjoomna nc'e na wi'ndye na'ñeeⁿ.

Nlco'wi'na' 'o

¹⁶ 'Queⁿyo' cwenta, majñooⁿya 'o quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndye. Cwiluiindyoy cha'cwijom canmaⁿ na m'aⁿ quii'ntaaⁿ lobo. Cwe' jo' c'om'c'eendyo' cha'na catsuu cha tiquiu'nn'aⁿna' 'o. Ndo' c'om'yo' na tjaa maya'yo' cha'na catu'. ¹⁷ Matsjoo cal'a'yo' cwenta na'ñeeⁿ ee nnc'oochona 'o ndaaⁿ na'maⁿn'iaaⁿ ndo' nla'sei'na 'o meiiⁿ naquii' lan'om 'naaⁿna. ¹⁸ Ndo' nnc'oochona 'o jo ndaaⁿ gobiernom ñequio jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndyeta nc'e cwila'xmaⁿyo' cwentaya. Jo' na ñnequiaana' na wanaaⁿ na nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'na'ya ndaaⁿ na'ñeeⁿ ndo' mati ndaaⁿ nn'aⁿ na tyoocandaa ñ'oom' Ty'oots'om. ¹⁹ Saa tinc'om'yo' ñ'omtiuu ñ'oom na nntjei'yuu'ndyo' oo chiuuya nlanhu'yo' ñ'oom. Ee nquii Ty'oots'om m'mooⁿ naquii' n'om'yo' cwaaⁿ ñ'oom na nndu'yo' quia na je' mamacaⁿna' na nntjei'yuu'ndyo'. ²⁰ Ee ñ'oom na nndu'yo' nchii na jndo' n'om' ncjo'yo' ee nquii Espíritu na cwiluiiñe Ty'oots'om nntseijnooⁿoⁿ n'om'yo' cwaaⁿ ñ'oom nnt'o'yo'.

²¹ 'Ee ntseinda ts'aⁿ ñeⁿequiana cwenta tyjeena na nla'cuae' naⁿmaⁿ'iaaⁿ juu. Ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na ñe'quiana cwenta ndana na cwje. Ndo' nda nn'aⁿ nla'wendyena nacjoo tyendyeena cha cwje naⁿ'ñeeⁿ. ²² Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ nnc'omna na jndoonā 'o, nc'e na cwilaxmaⁿ'yo' cantyja 'naⁿya. Saa juu ts'aⁿ na tyeⁿ cwiljoo'ñe ñ'eⁿndyo hasta na macanda, tsaⁿ'ñeeⁿ nlui'n'maaⁿ'ñe. ²³ Quia cwita'wi'na 'o na m'aⁿ'yo' cwii tsjoom, calui'yo' jo' jo', catsa'yo' cwiicheⁿ tsjoom. Ee ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo, tyoolui'ñ'eⁿ njoom ndyuaa Israel na nntjei'yuu'ndyo' ndaaⁿ nn'aⁿ ndo' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncwjānnda'a.

²⁴ Tsoti Jesús ñ'oom tjañoom' ndaaⁿ jā nn'aⁿ na cwilajomndyō ñ'eⁿ'ñê. Tsoom:

–Juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ' ticaluiit'maⁿ'ñê, ee nquii maestro 'naaⁿ'aⁿ cwiluiit'maⁿ'ñeti nchiiti jom. Ndo' mati juu ts'aⁿ na mandiantjom ticaluiit'maⁿ'ñê, ee nquii patrom 'naaⁿ'aⁿ t'maⁿ'ti cwiluiiñe nchiiti jom. ²⁵ Juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ' matsona' na catjoom cha'xjeⁿ na matjom maestro 'naaⁿ'aⁿ. Ndo' mati juu ts'aⁿ na mandiantjom maty'iomna' na cjaawinoom cha'xjeⁿ na mawinom ts'aⁿ na mandiantjoom nnom. Ndo' nquii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cwii w'aa, xeⁿ nlue nn'aⁿ na cwiluiiñê tsaⁿ'jndiitquiee, majndeiticheⁿ tinluena ñ'oomwi' nacjoo nn'aⁿ waⁿ'aⁿ.

*Ñeeⁿ juu laxmaaⁿya na c'ooⁿya na nquiaaya
(Lc. 12:2-9)*

²⁶ 'Quia jo' tintyue'yo' ljo' na nla' nn'aⁿ'o. Ee cha'tso na wanty'iuu' m'aaⁿ'na' je', maxjeⁿ nleitquioo'. Ndo' meiⁿ tjaa'naⁿ cwii na cwe' nty'iu tuii na tixocwitquioo'na'. ²⁷ Cwe' jo' joo ñ'oom tjañoom' na matseinaⁿ'ya ndaaⁿ'yo', 'o calaneiⁿ' ndyeyu'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ. Ndo' ñ'oom na matseinaⁿ'ya ndaaⁿ'yo' na ñencjo'yo', candu'yo' na candye cha'tso nn'aⁿ. ²⁸ Tinc'om'yo' na nquia'yo' joo nn'aⁿ na cwila'cwjee nc'iaa ee tixondaⁿ nla'catsuuna añmaaⁿ nn'aⁿ. 'O je' c'om'yo' na nquia'yo' nquii Ty'oⁿots'om ee jom waa najneiⁿ na nncjoom'm ts'aⁿ quii' b'io, na nntsuuñe añmaaⁿ' ts'aⁿ na macanda.

²⁹ 'O manquiui'yo' na meiⁿchjoo ticajnda cwiwil'ua we cantsaa nch'u. Saa nquii Tsotyeyo' Ty'oⁿots'om mach'eeⁿ cwenta jooyo'. Meiⁿcwiindyeyo' xocue' na ticaljeiiⁿ. ³⁰ Mati ticwii cwii soonqueⁿ'yo' majndaa' ntyjeeⁿ ljo' joona'. ³¹ Cwe' jo' tilacatyuendyo' ee jndandyo'ti'yo' ntyjeeⁿ nchiiti cantsaa nch'u.

*Catjei'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿ' Jesucristo
(Lc. 12:8-9)*

³² 'Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿya jo ndaaⁿ nn'aⁿ, ja nncwji'yuu'ndyo na mawajnaⁿ'a jom jo nnom Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee. ³³ Saa ñ'eeⁿ ts'aⁿ na nncwji'ñe cantyja 'naⁿya jo ndaaⁿ nn'aⁿ, mati ja nncwji'yuu'ndyo na ticwajnaⁿ'a jom jo nnom Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee.

*Cantyja 'naaⁿ' Jesús matōⁿ'na' nn'aⁿ
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ 'Ticala'tiuu'yo' na jndyoo tsjoomnancue na ya nnc'om nn'aⁿ ñ'eⁿ nc'iaana. Ee ja nchii na jndyoo na caljoya n'om nn'aⁿ ñeⁿquio nc'iaana. Ee cantyja 'naⁿya nnc'om nn'aⁿ na jndoondyeyo tyjeena. ³⁵ Ee cantyja 'naⁿ ja nntōⁿ'na' tsaⁿ's'a ñ'eⁿ tsotyeeⁿ, mati tsaⁿ'scu ñ'eⁿ tsoñeeⁿ, ndo' tsaⁿ'nntsa ñ'eⁿ staxeeⁿ'eⁿ. ³⁶ Cwe' jo' cwii cwii ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo, quiee nn'aⁿ waⁿ'aⁿ nla'jndoonā jom.

³⁷ 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na jndati ntyjii tsotyeyo, tsondyeyo, nchiiti ja, tsaⁿ'ñeeⁿ titseixmaaⁿ na nnc'oomñê cwentaya. Mati juu ts'aⁿ na jndati ntyjii ñ'eⁿ ti'jnda, oo nomjnda, nchiiti ñ'eⁿndyo ja, tsaⁿ'ñeeⁿ ticatsona' na nnc'oomñe cwentaya. ³⁸ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseijomñe cantyja na mats'aa, xeⁿ tiljoya ts'om nawi' na matjom cantyja 'naⁿya, meiiⁿ cue', tsaⁿ'ñeeⁿ ticatsona' na nntseixmaaⁿ cwentaya. ³⁹ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mañequiaañe na catjom ljo' na nntjom nc'e na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya, nlui'n'maaⁿ'ñe

tsaⁿñeeⁿ. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mal'uee'ñe cheⁿnquii chiuu nlui'n'maaⁿñê, majo'to jo' nntsuuñê.

Naya na cwicandaa nn'aⁿ
(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'Meiⁿquia ts'aⁿ na matseiljo 'o, mati ja matseiljo tsaⁿñeeⁿ. Ndo' juu ts'aⁿ na matseiljo ja, mati matseiljo tsaⁿñeeⁿ Tsotyaya na jñom ja. ⁴¹ Meiⁿquia ts'aⁿ na matseiljo cwii profeta na mañequiaa ñ'oom' Ty'o^ots'om, juu naya na macandaa' cwii profeta, majo'ti nndaa' tsaⁿñeeⁿ. Ndo' meiⁿquia ts'aⁿ na matseiljo cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja na maty'iomyana', nc'e na manty'iaaⁿ'aⁿ na ya mach'ee tsaⁿñeeⁿ, mañejuu naya na macandaa' ts'aⁿ na ya mach'ee, majo'ti nnda' tsaⁿñeeⁿ. ⁴² Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee naya meiiⁿ ñe'chjoowi' ndaatoo teiⁿ na nnc'uu cwii ts'aⁿ na tit'maⁿ cwiluiñe nc'e na matseijomñe ñ'eⁿndyo, ñ'oom na mayuu' na matsjo^o ndaa'yo', tsaⁿñeeⁿ waa naya 'naaⁿ'aⁿ.

11

Juan jñoom nn'aⁿ na m'aaⁿ Jesús
(Lc. 7:18-35)

¹ Quia na jnda t'moⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ ndaa' ja nn'aⁿ na canchoo'wendye na cwilajom-ndyô ñ'eⁿñê, quia jo' jlueeⁿ'eⁿ jo' jo'. Tjaaⁿ na m'mo^o ndo' na ñequiaaⁿ ñ'oom naquii' njoom ndyuaa'ñeeⁿ.

² Juan tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ, m'aaⁿ w'aancjo quia na jñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na tyoch'ee Cristo. Jñoom we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na c'oota'x'ee cwii ñ'oom 'ndyoo Jesús. ³ Jluena:

—¿Aa 'u cwiluiindyu' Cristo na nncwjee'cañoom tsjoomnancue, oo aa nncwindo^o'â cwiicheⁿ?

⁴ T'o Jesús ndaa' naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Catsa'yo' ndo' candu'yo' nnom Juan cantyja ñ'oom naya na cwindye'yo' ndo' na cwindy'ia'ndaa'yo' na jndye nn'aⁿ cwin'maaⁿ. ⁵ Ndo' candu'yo' nnoom nn'aⁿ na ñet'om na nchjaaⁿ jnda teitquioo. Nn'aⁿ na ñet'om na ntjeiⁿ nc'ee' je' ya cwi'ooca'. Nn'aⁿ na ñecho tycu lepra, je' jnda ljuu'ndye. Nn'aⁿ na ñet'om na cantaa, je' ya cwindye. Ndo' nn'aⁿ na jnda tja, je' jnda cwita'ndo'xcona. Ndo' joo nn'aⁿ na nty'iaandye jnda macwindyena ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^ots'om joona. ⁶ Ndo' neiiⁿ ts'om ts'aⁿ na ñe'cwii matseitiuu cantyja 'naⁿya ee juu xotseijnaaⁿ'aⁿ.

Ñ'oommeiⁿ seineiⁿ Jesús ndaa' nn'aⁿ na jñom Juan.

⁷ Quia na jnda ty'elcwee' naⁿñeeⁿ, to' Jesús na matseineiⁿ ndaa' tmaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacañom'm cantyja 'naaⁿ Juan. Tsoom:

—¿Chiuu waa na saacanty'ia'yo' na sa'yo' na m'aaⁿ Juan jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'om? ¿Aa nty'ia'yo' na jom ts'aⁿ na we waa na matseineiⁿ cha'cwijom cwii tsmaaⁿ na maleiñ'oomñe jndye? Ntyjii nchii jo'. ⁸ Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo' na sa'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' cwii ts'aⁿ na cwee liaa na jnda? Ntyjii nchii jo'. Ee 'o nqui'yo' na macandaa' nn'aⁿ na tjacantyja na t'maⁿ n'iaaⁿ, joona cwicwee'na liaa jnda ñequio nn'aⁿ w'aana. ⁹ Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' cwii profeta? Ja ntyjii na jo'. Ndo' jom t'maⁿti cwiluiñe nchiiti nt'omcheⁿ profeta. ¹⁰ Ee ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om matseineiⁿ'na' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Luaa matsona':

Ja majño^o'ñetyaya cwii moso 'naⁿya na wjaajndyee jo njom'.

Jom nncwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿ, cha nnc'omc'eendye nn'aⁿ quia na nncue'cañoom'.

¹¹ Ndo' tsoticheⁿ Jesús:

—Mayuu'cheⁿ ndyeyo' nntsjo^o, tijoom ñeteitquioo'ñe cwii ts'aⁿ na t'maⁿti cwiluiñe quii'ntaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ cha'na juu Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Saa meiiⁿ

na ljo', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na jnda tjaquiee'ñe cantyja na matsa'ntjom Ty'o^oots'om, meiiⁿ tit'maⁿ cwiluiiñe, saa t'maⁿti cwiluiiñe, nchiiti Juan.

¹² Ndo' seineiⁿti Jesús, tsoom:

—Quia na to' Juan na tyotseits'oomñe nn'aⁿ teitquioo' na cwila'jnda nn'aⁿ na nnc'ooquiee'ndyena cantyja na matsa'ntjom Ty'o^oots'om hasta xjeⁿ je'. Ndo' naⁿñeeⁿ cwiqueⁿ n'omna na nnaⁿjndana cha nndaⁿ nla'xmaⁿna cantyja 'naaⁿ juuna'. ¹³ Cha'tso ñ'oom' Ty'o^oots'om na tyotjeii'yuu'ndye profetas ñequio ljeii na tqeⁿ Moisés tjoom' t'mooⁿna' cantyja na matsa'ntjom Ty'o^oots'om. Ndo' quia na tyee' Juan, jom t'mooⁿ na jnda tue'ntyjo na mamatsa'ntjom Ty'o^oots'om. ¹⁴ Toom cwe' nlayu'yo' na Juan matseinoomñe cwentaa' profeta Elías tsaⁿ na waa ñ'oom na ndyonda'. ¹⁵ Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

¹⁶ ¿Ljo' ñ'oom na nntseijooⁿa cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ tiempomeiiⁿ? Joonaa matseijomna' cha'na yocanch'u na cwinquioo' naquii' tsjoom. ¹⁷ Cwila'xuaana ndaa n'iaana, cwiluena: “Ñetjoo'â tsmaaⁿ juu som na cwitjo' na toco ts'aⁿ saa 'o ticala'jnom'yo'. Jnda chii ñetjoo'â som ts'oo, saa 'o ticalyuee'yo'.” ¹⁸ Maluaa' matseijomna' na cwil'a nn'aⁿ na m'aⁿ tiempomeiiⁿ. Ee tyje'cañoom Juan quii'ntaa'yo', t'oom cha'cwijom ts'aⁿ na chjoo' ts'om. Tîcwaan'aⁿ nantquie na ya, meiⁿ tîc'om winom. Saa 'o cwindu'yo' tsaⁿjndii matseixmaaⁿ. ¹⁹ Jnda jo' tyjacaño^on nnc^o na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Ja matseijomndy^o ñ'eⁿ nn'aⁿ, macwa'a ñ'eⁿndyena. Saa 'o cwindu'yo' cantyja 'na'ya: “Luaa' ts'aⁿ jeeⁿ cwa', jeeⁿ 'uu. Juu jeeⁿ ya matseix'iaa'ñe ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'o^oots'om ñequio nn'aⁿ na cwito'ñoom ts'iaa'ndaa nn'aⁿ cwentaa' gobiernom.” Saa tints'aa, ee cwiwitquioo' na jndo' ts'om Ty'o^oots'om ee cha'tso na matseijndaa'ñe ma'moⁿna' na ljo'.

Njoom na m'aⁿ nn'aⁿ na tiñe'cala'canda

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Jnda chii to' Jesús na matseitaaⁿaⁿ nn'aⁿ njoom yuu na jndyeti ts'iaaⁿ s'aaⁿ na ma'moⁿna' na tseixmaaⁿ najndei Ty'o^oots'om ee na ticalcwe' n'om naⁿñeeⁿ. Matsoom:

²¹ —Jee jndo'cheⁿyo' 'o nn'aⁿ tsjoom Corazín. Jee jndo'cheⁿyo' 'o nn'aⁿ tsjoom Betsaida. Ee quii'ntaa'yo' jndye ts'iaaⁿ t'maⁿ s'aa saa ticalcwe' n'om'yo'. Xeⁿ s'aa ts'iaaⁿmeiⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón, tyuaa'ti jnda tcwee'na liaa tsja' ndo' jnda tíoona tsjaa' nqueⁿna na cwit'mooⁿna na cwilcwe' n'omna. ²² Nndye'yo' nntsjo^o, xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^oots'om nn'aⁿ t'maⁿti nlco'wi'na' 'o nchiiti nn'aⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. ²³ Ndo' 'o nn'aⁿ tsjoom Capernaum, ¿aa cwila'tiuu'yo' na cañoom'lueecheⁿ nntseiwendyena' 'o cwe' ee na jndye ts'iaaⁿ s'aaya quii'ntaa'yo'? Maxjeⁿ nntiom Ty'o^oots'om 'o yuu na meindoo' l'oo. Mana ntsuuñ'eⁿ tsjom'yo' Capernaum. Xeⁿ nn'aⁿ na ñet'om tsjoom Sodoma nty'iaana ts'iaaⁿ t'maⁿ cha'na s'aaya quii'ntaa'yo', ndicwaⁿ waa tsjoomna xjeⁿ je'cheⁿ. ²⁴ Nndye'yo' nntsjo^o xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^oots'om nn'aⁿ t'maⁿti nlco'wi'na' 'o nchiiti nn'aⁿ na ñet'om ndyuaa tsjoom Sodoma.

Quio'yo' na m'aa'ya ndo' nliu'yo' na nnta'jndyee'yo'

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Ndo' majuu xjeⁿñeeⁿ to' Jesús na matseineiⁿ nnom Ty'o^oots'om, tsoom:

—Matseit'maaⁿndy^o 'u Tsotyaya na cwiluiindy^o na matsa'ntjom' cañoom'luee ñequio nnom tsjoomnancue. Ee 'u jnda tanty'iuu'ndyu' ñ'oommeiⁿ ndaa nn'aⁿ na jndo' n'om ñequio nn'aⁿ na jeeⁿ t'maⁿ cwila'noⁿ, saa jnda seicanooⁿ joona' ndaa nn'aⁿ na cje cwil'a.

²⁶ Mayuu' Ta, ee luaa' waa na tjawee' ts'om'.

²⁷ Tsonnda' Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñe:

—Cha'tso na cwila'xmaⁿ najnda, Tsotyaya Ty'o^oots'om jnda tquiaaⁿ joona' l'oo^oya. Tjaa 'ñeeⁿ tsei'noⁿ chiuu tseixmaⁿya na cwiluiindy^o Jnaaⁿ, macanda nqueⁿ ntyjeeⁿ. Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ tsei'noⁿ chiuu tseixmaⁿ Tsotyaya, macanda ja na cwiluiindy^o Jnaaⁿ

mantyjiya. Mati meincwiñeecheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'ooⁿ na nntsei'noⁿ chiuu tseixmaⁿ Tsotyaya mañequia na nntsei'noⁿ. ²⁸ Quio'yo' na m'aaⁿya cha'tsondyo' na jnda tei-jndya'yo' cantyja 'naaⁿ jnaⁿ'yo' na jona' matseijaañena' nacjo'yo' cha'cwijom xuu na tileicanaⁿ'yo' ndo' ja ñequeiaya na nnta'jndyee'yo'. ²⁹ Calajomndyo' ñ'eⁿndyo cha'na cwila'jomndye quioo'ndyo na ljoyu cwil'a ts'iaaⁿ. Ndo' quiaandyo' na nnta'jnaⁿ'yo' cantyja 'naⁿya. Ee ja tinc'uaa' ts'ooⁿya ndo' m'aaⁿya na wi' ts'ooⁿya 'o. Ndo' nliu'yo' na nnta'jndyee añmaaⁿ'yo'. ³⁰ Ee na nlax'iaa'ndyo' ñ'eⁿndyo xocanchjena' 'o cha'na manchje ts'oom na ljo cantya' quioo'ndyo. Ndo' ñ'oom na maquaⁿya ndaa'yo' cwe' na ya ya xjeⁿ jnda'yo'.

12

Ty'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Luaa tuii cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ. Mawinom Jesús yuu waa ntjom lqueeⁿ trigo. Ndo' ja nn'aⁿ na cwilajomndyo ñ'eⁿñê na ñe'jndoo'â, too'â tyotyaaⁿ xu'lqueeⁿ. Tyoty'ueendyo, tyotquiaⁿ jona'. ² Ndo' nn'aⁿ fariseos quia na nty'iaana na luaa' cwil'aayâ, jluena nnom Jesús:

—Queⁿ cwenta, nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' cwil'ana yuu na ticaty'iomna' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ.

³ T'ooⁿ ndaa nañeeⁿ, tsoom:

—O, ¿aa tyoola'na'yo' ñ'oom chiuu s'aa David ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê na ñe'jndo'na? Saa tyoolancjoo'ndyo' cantyja 'naaⁿa. ⁴ Ee tjaqueⁿeⁿ wats'om cwentaa' Ty'oots'om, tcaaⁿ ntyoo' nnom tyee. Tcwaan'aⁿ jona' ndo' mati tquiaaⁿ na tcwa' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' ntyoo'ñeeⁿ na jnda tqueⁿ nn'aⁿ jona' nnom Ty'oots'om, ticwanaaⁿ na nlcwa' meinquia ts'aⁿ. Macanda nquiee ntyee wanaaⁿ na nlcwa'na. ⁵ Ndo' cwaaⁿti jnda jla'na'yo' naquii' ljeii na tqueⁿ Moisés na matsona' na nquiee ntyee jndye ts'iaaⁿ cwil'ana naquii' wats'om t'maⁿ na cwindye'ntjomna juu xuee na cwita'jndyaaya. Saa tjaa jnaaⁿna na ljo' cwil'ana. ⁶ Je' ndyee'yo' nntsjoo, ljo jnda tyjacañooⁿya naquii' ntaaⁿ'yo' na t'maⁿti cwiluiindyoo nchiiti juu wats'om t'maⁿ na jeeⁿ cwila't'maaⁿ'ndyo'. ⁷ O tyoola'noⁿ'yo' ljo' ñe'catso ñ'oomwaa na tso Ty'oots'om: “Ja cajndati ntyjii na nnc'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'ia'yo' nchiiti na cwiñe'quia'yo' quioo' na cwila't'maaⁿ'ndyo' ja.” Xeeⁿ jla'noⁿ'yo' ñ'oomwaa' tixoqueⁿ'yo' xjeⁿ nn'aⁿ na tjaa jnaaⁿ. ⁸ Nc'e na luaa' waa, ja na cwiluiindyoo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee waa na matseixmaⁿya na nntsjoo ljo' cal'a nn'aⁿ xuee na cwita'jndyaaya.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ ts'o
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Jnda chii jlui' Jesús jo' jo'. Tjaaⁿ, tjaqueⁿeⁿ wats'om 'naaⁿna. ¹⁰ Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na ntjeiⁿ ts'o. Ndo' nn'aⁿ fariseos na m'aⁿ wats'om'ñeeⁿ jeeⁿ tyol'ueendyena chiuu nl'ayoona na ñe'quiiana cwenta Jesús. Ta'x'leena nnoom, jluena:

—Juu xuee na cwita'jndyaaya ¿aa maty'iomna' na nntsein'maⁿ ts'aⁿ ts'aⁿwii', oo aa tis'a?

¹¹ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Cala'tiuu'yo', xeeⁿ m'aaⁿ cwiindyoo' 'o na m'aaⁿ catsmaⁿ tsmeiⁿ, ndo' xeeⁿ nncju'na' juuyo' ts'om tsue'tsjoom, ¿aa nchii nntseityua' na wja'cwji' juuyo' meiiⁿ juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ? ¹² Nquii Ty'oots'om jndati ntyjeeⁿ cwii ts'aⁿ nchiiti cwe' catsmaⁿ. Jo' chii maty'iomna' na cateijndeiⁿ ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ nawi' na matjom, meiiⁿ juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ.

¹³ Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿwii':

—Catseiliuu' ts'o'.

Mana seiliuu ts'ò. Mañoom' tco'yana' cha'xjeⁿ cwiicheⁿ ts'òòⁿ. ¹⁴ Ndo' fariseos'ñeeⁿ jlui'na. Jla'tjomndyena, to'na tyo'maⁿna chiuu nl'ayoona na nla'cuee'na Jesús.

Ñ'oom na tyoñequiaa Isaías cantyja 'naaⁿ Jesús

¹⁵ Saā sei'noⁿ Jesús na luaa' ñecal'ana ñ'eⁿñê. Jo' chii jlueeⁿeⁿ jo' jo' ndo' jndye nn'aⁿ ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. Sein'maaⁿ cha'tso nn'aⁿwii. ¹⁶ Ndo' tqeeⁿtyeeⁿ ñ'oom ndaana na ticat'oomna ñ'oom 'ñeeⁿ cwiluiñê. ¹⁷ Ndo' na luaa' tsoom, seicandaā'ñena' ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, na matsona':

¹⁸ Luaa ts'aⁿ na jnda tjeii'ndyo cwentaya na cwiluiñê na mandi'ntjoom nooⁿ.

Jnda ntyjiya jom ndo' jeeⁿ neiⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ.

Nñequiaya Espíritu Santo na juu nnc'oomñe ñ'eⁿñê.

Ndo' nñequiaaⁿ ñ'oomya chiuu waa na maty'iomyana' ndaa nn'aⁿ na nchii judíos.

¹⁹ Jom xocatseintja'ñê, meiⁿ xocatseijndei' ñ'om. Ndo' xocaljei' jom ts'om nataa na macwjaa'ñê tia' nn'aⁿ.

²⁰ Xoco'weeⁿeⁿ ts'aⁿ na tityeⁿ matseyiu' na juu matseijomna' cha'na tsmaaⁿ na jnda tomndyaa.

Ee jom jaateijndeiityeeⁿ tsaⁿñeeⁿ.

Meiⁿ xotseicanduu'ñ'eeⁿ cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ na tixuee naquii' ts'om na juu matseijomna' cha'na chom canti na ncuencie canduu'.

Ee jom nñequiaatyeⁿ naxuee naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ.

Jo' chii nnts'aaⁿ na nnaⁿjndei' cantyja na maty'iomyana' naquii' n'om nn'aⁿ.

²¹ Ndo' nn'aⁿ na nchii judíos nla'cantyja' n'omna jom.

Cwilueyoona na Jesús tsaⁿjndiitquiee matseixmaaⁿ

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Tquioñ'omna cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ Jesús na jnda tuo naⁿjndii naquii' ts'om. Tsaⁿñeeⁿ nchjaaⁿaⁿ ndo' tileicatseineiⁿ l'a naⁿjndii'ñeeⁿ. Sein'maⁿ Jesús jom. Quia jo' tooⁿoⁿ na matseineiⁿ ndo' teitquioo'nnaaⁿaⁿ. ²³ Nto' cha'tso nn'aⁿ na nty'iaa na luaa' tuii, jeeⁿ tjawee' n'omna. Jluena:

—¿Aa nts'aacheⁿna' na tsaⁿm'aaⁿ cwiluiñê nquii na meindo^oa na nluiñe tsjaaⁿ David na jndyowicantyyoo'?

²⁴ Ndo' nn'aⁿ fariseos, quia jndyena ñ'oomwaa', tyoluena:

—Tsaⁿs'am'aaⁿ matseixmaaⁿ najndei' Beelzebú nquii tsaⁿjndiitquiee. Jo' chii cwicandaā macwjeeⁿeⁿ naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ.

²⁵ Sei'noⁿ Jesús ñ'oom na tyom'aaⁿ n'omna. Tsoom ndaana:

—Xeⁿ m'aaⁿ cwii gobiernom na cwitoⁿndye nn'aⁿ 'naaⁿaⁿ, nt'om cwi'oo nacjoom'm ndo' nt'om cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ndo' na luaa' waa xocaljoo'ñetyeeⁿ ts'iaaⁿ. Ndo' cha'na nn'aⁿ na ñecwii tsjoom oo nn'aⁿ na ñe'cwii w'aa, xeⁿ cwila'ntja'ndyena, maxjeⁿ nntoⁿndyena. Ndo' na ljo' cwila'tyuii'ndye cheⁿnquieena. ²⁶ Ee xeⁿ na mayuu' cha'na cwindu'yo' na nquii tsaⁿjndiitquiee macwjeeⁿeⁿ ntyje naⁿjndiñê naquii' n'om nn'aⁿ, quia jo' ma'moⁿna' na matseyuii'ñe cheⁿnqueⁿ. ¿Chiuu nnts'aayom na nljotyeⁿ cantyja najneiⁿ na matsa'ntjoom? ²⁷ 'O cwindu'yo' na ja cwe' cantyja najndei' Beelzebú jo' na macwjii'a naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ. Xeⁿ na mayuu' na ljo', quia jo' mati nc'iaa'yo', ñequio najndei' jom cwitjeii'na naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ. Saā nc'e na tiyuu' na ljo', cantyja na cwil'a nquieena cwilui'yuu' na tixcwe cwitjei'yo' cwenta. ²⁸ Saā nc'e ja ñequio najndei' Espíritu na cwiluiñe Ty'oots'om, jo' na macwjii'a naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ, jo' chii ma'moⁿna' juu na matsa'ntjom Ty'oots'om, jnda tyjee'cañoomna' 'o.

²⁹ 'Cwii tsaⁿcanch'ue xondaā nncjaaqueⁿeⁿ waa' ts'aⁿ na waa najndei' na nncwjeeⁿeⁿ 'naaⁿ. Saā xeⁿ nntseyeⁿjñeeⁿ tsaⁿñeeⁿ quia jo' ndaaⁿ na nncwji'ñ'eeⁿ 'naaⁿ.

³⁰ 'Ñeeⁿ juu na tic'oomñe cantyja 'naⁿya, maxjeⁿ m'aaⁿ nacjoya. Ndo' 'ñeeⁿ juu na ticatseitjom nn'aⁿ ñ'eⁿndyo, jom mach'eeⁿ na matseilcwe'na' nn'aⁿ na ticala'yu'na ñ'eⁿndyo.

³¹ 'Jo' chii matsjoo ndaa'yo', Ty'o^ots'om nntseit'maⁿ ts'oom cha'tso jnaⁿ na cwila'xmaⁿ nn'aⁿ ñequio cha'tso ñ'omntjeiⁿ na cwiluena. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'oom wi' nacjoo' Espíritu Santo, tsaⁿñeeⁿ xocatseit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om. ³² Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'oom wi' nacjo ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ndaaⁿ nntseit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om tsaⁿñeeⁿ. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matsoyuu na cwiluii ts'iaaⁿ 'naⁿya cwe' cantyja najndeii tsaⁿjndii, tsaⁿñeeⁿ matseineiⁿ ñ'oom wi' nacjoo' Espíritu Santo. Ndo' na ljo' tijoom nntseit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om tsaⁿñeeⁿ, meiiⁿ tiempomeiiⁿcheⁿ ndo' meiiⁿ ncuee na jnda ntycwii tsjoomnancue.

*Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ taa' ts'oom
(Lc. 6:43-45)*

³³ 'Quia jo' seineiⁿ Jesús cwii ñ'oom tjañoom' na macaⁿna' na catjeii'na cwenta cantyja 'naaⁿaⁿ. Seijoom'ñe nqueⁿ cha'cwijom cwii ts'oom na ya taa'na'. Tsoom:

—Xeⁿ cwinty'ia'yo' na ya ta na ntyja cwii ts'oom, cwila'n^o'yo' na mati nquii ts'oom cwiluiiñena' ts'oom na ya. Ndo' xeⁿ cwinty'ia'yo' na tis'a ta na ntyja cwii ts'oom, cwila'n^o'yo' na mati tis'a ts'oom'ñeeⁿ. Ee cantyja chiuu waa ta na mach'ee cwii cwii ts'oom jo' nnta'jnaⁿ'yo' cwaaⁿ ts'oom na ya ndo' cwaaⁿ ts'oom na tis'a. ³⁴ Cha'na catsu-utsja jeeⁿ wjee ndaa'ndyooyo', maluaa' matseijomna' 'o. Chiuu nl'a'yo' na nlaneiⁿ'yo' ñ'oom ya ndo' naquii' n'om'yo' too'cheⁿ natia. Ee cantyjati na matseituu ts'aⁿ naquii' ts'oom, mantyja jo' ñ'oom na cwicalui' ñ'om. ³⁵ Juu ts'aⁿ na ya ts'aⁿñe matseineiⁿ ñ'oom ya ee naquii' ts'oom cwinaⁿ naya na matseitoom. Saa juu ts'aⁿ na tia ts'aⁿñe matseineiⁿ ñ'oom tia ee naquii' ts'oom cwinaⁿ natia na matseitoom. ³⁶ Nndye'yo' nntsjo^o, juu xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ, quia jo' ñequiana cwenta nnoom cantyja 'naaⁿ cwii cwii 'ndyo ñ'oom na cwe' ts'iaaⁿ'ndyo na ñeja'neiⁿna. ³⁷ Ee cantyjati ñ'oom na cwilaneiⁿ'yo', Ty'o^ots'om nncu'xeeⁿ 'o. Ñ'oom na ya na cwindu'yo' nncwañoom'na' 'o. Ndo' ñ'oom tia na cwindu'yo' nnt'uiityeⁿna' 'o.

*Cwitaⁿ nn'aⁿ na cats'aaⁿ cwii 'naaⁿ
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)*

³⁸ 'Quia jo' nt'om nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mo^o ljeii na tqeⁿ Moisés jluena nnom Jesús:

—Cwa, Maestro, l'ue n'o^o'yâ na m'moⁿ cwii 'naaⁿ na t'maⁿ na nnty'iaayâ.

³⁹ T'o Jesús ndaana:

—Nn'aⁿ na m'aⁿ je' jeeⁿ tia nn'aⁿndye, jnda 'ndyena Ty'o^ots'om. Jo' chii cwitaⁿna 'naaⁿ na t'maⁿti na nnty'iaandaana cha nnta'jnaaⁿ'na 'ñeeⁿ cwiluiindy^o. Saa tax-oca'mo^o'ya. Macanda nnty'iaana cwii 'naaⁿ na nntseijomna' cha'na tjom profeta Jonás. ⁴⁰ Ee Jonás tyom'aaⁿñê ndyee xuee ndo' ndyee tsjom ts'om tsiaa' catscaa t'maaⁿ. Maluaa' matseijomna' na nntjoⁿ ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Ee ndyee xuee ndo' ndyee tsjom nljoo'ndyo naquii' tsei'tsua. ⁴¹ Xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ na jnda tja, nlcwinnda' nn'aⁿ tsjoom Nínive. Mati nn'aⁿ na m'aⁿ je' na quia nnc'oowje, nntando'nnda'na quia ljo'. Ndo' nnt'uiityeⁿna' joona cwe' cantyja na yati l'a nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Ee naⁿñeeⁿ ntyja lcwe' n'omna quia na jndyena ñ'oom' Ty'o^ots'om na tyoñequiaa Jonás. Ndo' queⁿ'yo' cwenta, ja jnda tyja quii'ntaaⁿ'yo' na cwiluiit'maⁿndyoty^a, nchiiti Jonás. ⁴² Ndo' xuee na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ na jnda tja, mati nlcwinnda' juu yuscu na tyotsa'ntjom nn'aⁿ ndyuaa jo ndo' na macalui' caxjuu ts'oom'naaⁿ. Mati nn'aⁿ na m'aⁿ je' na quia nncwje, nntando'nnda'na quia ljo'. Ndo' nnt'uiityeⁿna' joona cwe' cantyja na xcwee'ti ts'om yuscu'ñeeⁿ. Ee jom jeeⁿ ndya' tquia

jnaaⁿ, jñoom na ñe'cañeeⁿ ñ'oom 'ndyoo Salomón, ts'aⁿ na jndo'ti ts'om. Ndo' queⁿyo' cwenta, ja jnda tyja quii'ntaaⁿyo' na cwiluiit'maⁿndyotyā, nchiiti Salomón.

Na qui'oolcwee' naⁿjndii naquii' ts'om ts'aⁿ

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Cwii tsaⁿjndii quia na jnda tjei'na' jom naquii' ts'om ts'aⁿ, cwe' manomtoom jo ndo' yuu na tjaa nn'aⁿ c'om na mal'ueeⁿ yuu na nljoo'ñê. Saa na ticaljeiiⁿ jo', seitoom naquii' ts'oom, tsoom: ⁴⁴ “Je' jonlcwā'nnda'a naquii' ts'om ts'aⁿ yuu na tjei'na' ja.” Ndo' quia na nncueⁿeⁿ jo' jo' nljeiiⁿ naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ cha'cwijom naquii' w'aa na tjaa'naⁿ ts'aⁿ candii'. Saa jnda taa lju' ndo' jnda teijndaa'ya. ⁴⁵ Quia jo' tjacachoom ntquiee' naⁿjndii na wi'ndyete nchiiti jom. Ty'equie'na naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ ndo' mana ljoo'ndyetyeⁿ na jo' jo'. Ndo' na jnda we luaa', manioomti matjom tsaⁿñeeⁿ nchiiti na ñetjomjñeeⁿ. Maluaa' nntjoom nn'aⁿ na m'aⁿ je' na jeeⁿ tia nn'aⁿndye.

Jesús tquie ntyjeeⁿ ñ'eⁿ tsoñeeⁿ

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ quia na tquie'cañom ntyjeeⁿ ñequio tsoñeeⁿ. Ñe'cala'neiⁿna ñ'eⁿñê saa ljoo'ndyena ch'eⁿ. ⁴⁷ Seicandii cwii ts'aⁿ Jesús, tso:

—Aa ndi' Ta, jnda tyje'cañoom tso'ndyo' ñ'eⁿ ndyenty'iu' na ñe'cala'neiⁿna ñ'eⁿndyu'.

⁴⁸ Saa jom t'ooⁿ nnom tsaⁿñeeⁿ, tsoom:

—Candi' nntsjo^o njom' ñeeⁿ juu cwiluiiñe tsondyo^o ndo' ñeeⁿ joo cwiluiindy e ndyentyjo.

⁴⁹ Quia jo' seiloom ts'ooⁿ, t'mooⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsoom:

—Naⁿm'aⁿ cwiluiindyena tsondyo ñequio ndyentyjo. ⁵⁰ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee ljo' na l'ue ts'om Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee, tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñe ti'tyjo^o ndo' nomtyjo, ndo' tsondyo.

13

Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Tjawiuiuu'ti majuu xuee'ñeeⁿ jlui' Jesús naquii' w'aa, tjaaⁿ, tjacjom 'ndyoo ndaaluee. ² Ndo' jeeⁿ jndye nn'aⁿ tjomndye na m'aaⁿ. Jo' chii tjacuooⁿ ts'om w'aandaa na mantyjocheⁿna' nnom ndaaluee. Jo' jo' tjacjom saa cha'tsondye naⁿñeeⁿ ljoo'ndyena, meintyjee'na tyuaatcwii 'ndyoo ndaaluee. ³ Quia jo' t'ooⁿ na matseineiⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. Jndye ñ'oom t'mooⁿ ndaana ñequio ñ'oom tjañoom'. Tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ jndaā. Tjaaⁿ, tjacjoom'm tsjaaⁿ lqueeⁿ trigo.

⁴ Ndo' yocheⁿ na majoom'm lqueeⁿñeeⁿ nt'om tquiaa ts'om nato. Mañoom' tquie'cañom cantsaa, tcwa'yo' lqueeⁿñeeⁿ. ⁵ Ndo' nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na jeeⁿ ljo', yuu na tita m'aaⁿ ts'o. Tyuaa' t'oomna' ee tita m'aaⁿ ts'o. ⁶ Saa quia na jnda teijmeiⁿ na manty'iaa' ñe'quioom', t'uaana', tjacaa'na' ee na tinjoom tye nch'ioo'na'. ⁷ Ndo' nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na too' nda' l'oonioom. Tyuaa'ti tjawindy e l'oonioom'ñeeⁿ, jla'canto'ndyena' nacjoo' ntjom. ⁸ Saa nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na ya ts'o, jeeⁿ ya tue'na'. Cwii taⁿ tjei'na' ñequiee xuu lqueeⁿ trigo na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacju' ts'aⁿñeeⁿ. Ndo' cwii taⁿ tjei'na' we xuu waljoo' xcwe na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacjoom'm. Ndo' cwiicheⁿ cwii taⁿ tjei'na' cwii xuu waljoo' yom ts'oom na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacjoom'm.

⁹ Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

Luaa ts'iaaⁿ na quitseineiⁿ Jesús ñ'oom tjañoom'

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús ty'entyjaa'na jom. Ta'x'eena nnoom:

—Ticala'nogoⁿâ chiuu na cwe' ñ'oom wjaañoom' matsei'neiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ.

¹¹ T'ooⁿ ndaana:

—Luua waa na mach'ee Ty'ooots'om, mañequiaaⁿ na 'o caliu'yo' ñ'oom na wanty'iuu' m'aaⁿna' cantyja na matsa'ntjoom. Saa nt'omcheⁿ nn'aⁿ tinguiaaⁿ na nla'noⁿna. ¹² Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maco'ñom ñ'oom na ma'mooⁿya, ñequiaa Ty'ooots'om na nntsei'noⁿtyeeⁿ. Saa meiⁿquia ts'aⁿ na tico'ñom ñ'oom na ma'mooⁿya, nnts'aana' na cwe' ts'iaaⁿndyo cantyjati chjoowi' na matsei'nooⁿoⁿ. ¹³ Jo' chii ñ'oom tjañoom' matseinaⁿya ndaa nn'aⁿ. Ee meiiⁿ ñequii'cheⁿ cwinty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa saa maxjeⁿ tixoqueⁿna cwenta. Ndo' meiiⁿ cwindyena ñ'oom na mañequia saa m'aⁿna cha'cwijom na tyoondyena, meiⁿ ticala'noⁿna ljo' cwindyena. ¹⁴ Cantyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ matseicandaa'ñena' ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, toom:

Meiiⁿ na jndye na cwindye'yo' saa tixocala'noⁿyo',
ndo' meiiⁿ na jndye cwinty'ia'ndaa'yo', saa tixoqueⁿyo' cwenta.

¹⁵ Ee naⁿm'aⁿ jnda jla'quie' n'omna,
cha tico'xcwena' cantyja na cwila'tiuuna.
Ndo' tañe'quiandyena na nndyena
cha tints'aana' na nla'noⁿna.
Ndo' cwil'a nquieena cha'cwijom ticajndoo'na
cha ticaⁿna' na nlqueⁿna cwenta.
Joonaa cwil'ayana nmeiⁿ cha ticalcwe' n'omna,
tincwji'n'maaⁿndyo joona.

¹⁶ Seineiⁿti Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eñê. Tsoom:

—Saa jeeⁿ matio'naaⁿñe Ty'ooots'om 'o na cwinty'ia'ndaa'yo' ts'iaaⁿ na mats'aa ndo' mati ñ'oom na cwindye'yo' cwila'noⁿyo' juuna'. ¹⁷ Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoo, jndye profetas na tyoñe'quia ñ'oom' Ty'ooots'om tandyo xuee ñequio jndye nn'aⁿ na tyom'aⁿ cantyja na maty'iomyana', jeeⁿ tyocantyyaa' n'omna na nnty'iaandaana ljo' na cwinty'ia' 'o ndo' na nndyena cha'na cwindye' 'o saa tîcany'iaana meiⁿ tîcandyena.

*Luua ma'moⁿna' na tjacju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)*

¹⁸ 'Candyeyo' luua ma'moⁿ ñ'oom tjañoom' cantyja na tjacju' ts'aⁿ tsjaaⁿ lqueeⁿ trigo. ¹⁹ Nt'om lqueeⁿ na tquiaa ts'om nato na tcwa' cantsaa, jo' jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'ooots'om. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mandii ñ'oom cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om saa ticatsei'nooⁿoⁿ, maxjeⁿ macwje'cañoom tsaⁿjndii na nncwji' ñ'oom naya naquii' ts'oom. ²⁰ Ndo' nt'om lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ljo', mann'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'ooots'om ndo' ñequio na neiiⁿna cwito'ñoomna juuna'. ²¹ Saa naⁿñeeⁿ cha'cwijom ntjom na tinjoom tye nch'ioo'na', na tyuaa' tcaaⁿna'. Ee quia na maco'wi'na' joona oo cwilei'ntyjo nn'aⁿ joona cantyja 'naaⁿ ñ'oom naya, mantyya cwi'ndyena. ²² Ndo' lqueeⁿ na tquiaa yuu na too' nda' l'oonoom, mann'aⁿ na cwindye ñ'oom naya. Saa naⁿñeeⁿ jeeⁿ m'aⁿna ñomtiuu chiuu na cwii 'oom'aⁿyoona, ndo' chiuu ya nleityandyetina. Jo' chii tileicanaⁿndyena na nl'ana yuu na matsona'. Ee ñ'omtiuu'ñeeⁿ matseicu'na' na nla'candana nnom Ty'ooots'om cha'xjeⁿ l'a joo l'oonoom na jla'canto'ndyena' nacjoo' ntjom. ²³ Saa lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ya ts'o mann'aⁿ na cwindye ñ'oom naya. Cwila'noⁿna juuna' ndo' cantyja na cwil'ana cwiwitquoo' na cwinaⁿndyena chiuu waa na matsona'. Nt'om naⁿñeeⁿ tjacantyya na ya cwil'ana. Matseijomna' joona cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' ñequiee xuu. Ndo' nt'om naⁿñeeⁿ xcweyandyo cwil'ana yuu na ya. Matseijomna' joona cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' we xuu waljoo' xcwe. Ndo' nt'om naⁿñeeⁿ tiqueⁿndyena na cwil'ana yuu na ya. Jo' chii matseijomna' joona cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' ñe'cwii xuu waljoo' yom ts'oom.

Lqueeⁿ jndaa ñequio lqueeⁿ trigo

²⁴ Ndo' seineiⁿ Jesús cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom'. Tsoom ndaana:

—Juu na matsa'ntjom Ty'oots'om, matseijomna' juuna' cha'na cwii ts'aⁿ na tja na waa tyuaa', tjacjoom'm lqueeⁿ tsjaaⁿ na ya. ²⁵ Saa cwii teijaaⁿ yocheⁿ na watsom ñequio nn'aⁿ waⁿaⁿ tyje'cañoom cwii ts'aⁿ na jndoo' jom. Tjatseiñ'eeⁿñe tsaⁿñeeⁿ lqueeⁿ jnda^a quii'ntaaⁿ lqueeⁿ trigo. Jnda^a chii tja. ²⁶ Tjawindye jnda^a lqueeⁿ, tja'meiiⁿndyena', quia jo' chii teitquioo' na ñ'eeⁿ lqueeⁿ jnda^a naquii' ntjom'ñeeⁿ. ²⁷ Naⁿntjom 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ tqeⁿna cwenta na nmeiiⁿ niom. Ty'entyjaa'na jom, jluena nnoom: “Ta, aa nchii ñequii'cheⁿ lqueeⁿ na ya tja'cju', quia jo' çchiuu na cwiwitquioo' lqueeⁿ jnda^a quii'ntaaⁿ jnda^a lqueeⁿ 'naⁿ?” ²⁸ T'o^ooⁿ ndaa^a naⁿñeeⁿ, tsoom: “Ts'aⁿ na jndoo' ja s'aa na luaa'.” Ndo' ta'x'ee naⁿntjom'ñeeⁿ nnoom: “çAa l'ue ts'om' na nntsaacatjeii'ndyô jona' naquii' ntjom 'naⁿ?” ²⁹ T'o^ooⁿ ndaa^a naⁿntjoom'm, tsoom: “Til'a'yo' na ljo' ee xeⁿ nntjeii'ndyo' jona', nnts'aacheⁿna' na mati nnc'oomna' ntjom na ya. ³⁰ Ca'ndye'yo' na ñejom c'oowijdana' hasta na mmaⁿjndyena'.” Quia jo' nntsjo^o ndaa^a nn'aⁿ na nntyje: “Catyje'jndyee'yo' jnda^a lqueeⁿ jnda^a, cal'a'yo' cantsaa' jona' ee na nlcona'. Ndanquia catyje'yo' jnda^a lqueeⁿ na ya na nnc'oocuenta' ts'om tsa' 'naⁿya.”

*Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ mostaza
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)*

³¹ Seineiⁿticheⁿ Jesús cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom' na ma'moⁿna' na maxjeⁿ nlei-jndyendyeti nn'aⁿ na nntsa'ntjom Ty'oots'om naquii' n'om. Tsoom ndaana:
—Juu na matsa'ntjom Ty'oots'om matseijomna' cha'na cwii lqueeⁿ mostaza. Tjatseic'oom ts'aⁿ juuna' naquii' ntjoom'm. ³² Lqueeⁿ mostaza jeeⁿ cajndaana' saa xeⁿ jnda teijndeiⁿ ts'oom, nleindyena', nncwinom'na' nt'om n'oom ntjom na tiqwiwindye. Juuna' nleit'maⁿtina' hasta nnda^a nnaⁿ l'o ts'oom'ñeeⁿ cantquiaa cantsaa.

*Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ ndaaljo'
(Lc. 13:20-21)*

³³ Jnda^a chii cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom' seineiⁿ Jesús ndaa^a naⁿñeeⁿ, tsoom:
—Juu na matsa'ntjom Ty'oots'om matseijomna' juuna' cha'na ndaaljo' na seitjoom' yuscu ñ'eⁿ ndyee tsua'xjo jnda^a tyoo'. Seicandeiⁿna' cha'waa tsqueeⁿ tyoo'.

*Ñequii'cheⁿ ñ'oom tjañoom' na seineiⁿ Jesús
(Mr. 4:33-34)*

³⁴ Ñequii'cheⁿ ñ'oom tjañoom' seineiⁿ Jesús na tyo'mooⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa^a nn'aⁿ. Meiⁿcwii ñ'oom tîcatseineiⁿ ndaana na nchii ñ'oom tjañoom'. ³⁵ Jo' chii seicanda^añena' ñ'oom 'ndyoo profeta, tsoom:
Ja nntsein^aya ñ'oom tjañoom' ndaa^a nn'aⁿ.
Nntseicanooⁿya ñ'oom na wanty'iuu' m'aaⁿna' ndaa^a nn'aⁿ cantyjati na jnaⁿ tsjoomnancue.

Luaa ma'moⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ jnda^a ñequio lqueeⁿ trigo

³⁶ Jnda^a na jñom Jesús nn'aⁿ na c'oolcwee'na, quia jo' tjaqueⁿeⁿ naquii' w'aa. Ndo' já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê santlyjaa'â jom. L'uuyâ nnoom:
—Catsu' ndaayâ ljo' ñe'ca'moⁿ ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ jnda^a na t'oomna' naquii' ntjom na ya.
³⁷ T'o^ooⁿ ndaayâ, tsoom:
—Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ tsjaaⁿ na ya, jo' jo' nnc^o na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ³⁸ Ndo' tyuaa 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ, jo' jo' tsjoomnancue. Lqueeⁿ tsjaaⁿ na ya, jo' jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. Ndo' lqueeⁿ tsjaaⁿ jnda^a, jo' jo' nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿjndii. ³⁹ Juu ts'aⁿ na wi'ñe na tjatseiñ'eeⁿñe tsjaaⁿ lqueeⁿ jnda^a, jo' jo' nquii' tsaⁿjndii. Ndo' xuee na jnda^a tmaⁿ ntjom na ty'ecatyje naⁿntjom, jo' jo' xuee na cwintycwii tsjoomnancue. Joo naⁿntjom na ty'ecatyje lqueeⁿ, jo' jo' ángeles cwentaa' Ty'oots'om. ⁴⁰ Ndo' cha'xjeⁿ l'a naⁿntjom cantsaa' jnda^a lqueeⁿ

jndaa na nlcona' quii' chom, maluaa' matseijomna' na nluii xuee quia na cwintycwii tsjoomnancue. ⁴¹ Ee ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee njñōōⁿya ángeles cwentaya na nntjeii'ndyona nn'aⁿ na wi'ndye ñequio nn'aⁿ na cwila'jndo' n'om nc'iaa na cal'a naⁿñeeⁿ natia. ⁴² Ndo' ángeles nntuee'na naⁿñeeⁿ naquii' chom b'io. Jo' jo' nndyuee naⁿñeeⁿ ndo' nnteinquiena ndei'n'omna na wi' cwitjoomna. ⁴³ Saa nn'aⁿ na cwila'candaa'ndye cha'xjeⁿ na matsa'ntjom Ty'oōts'om, nts'aana' na caxueendyena cha'na xuee nnom ñequioom'. 'Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ s'om na wanty'iu quii' tyuaa

⁴⁴ 'Juu na matsa'ntjom Ty'oōts'om matseijomna' cha'na castom na ñjom s'om cajaⁿ na wanty'iuna' quii' tyuaa. Ljeii cwii ts'aⁿ castom'ñeeⁿ saa tanty'iunnaaⁿaⁿ juuna'. Tjaaⁿ na jeeⁿ neiiⁿeⁿ, tjacajnaaⁿ cha'tso 'naaⁿaⁿ na niom. Jndaⁿ chii seijnaaⁿ tyuaa'ñeeⁿ yuu na ndii' castom.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ ta' perla

⁴⁵ 'Juu na matsa'ntjom Ty'oōts'om mati matseijomna' cha'na cwii ts'aⁿ na matseijnda ndo' majndaa ta' na ñequii'cheⁿ mal'ueeⁿ ta' perlas na yati. ⁴⁶ Quia na ljeiiⁿ cwii ta' perla na jeeⁿcheⁿ ndyaa' ya ndo' jndana', tja tsaⁿñeeⁿ tjacajnaaⁿ cha'tso 'naaⁿaⁿ, jndaⁿ chii seijnaaⁿ ta' perla'ñeeⁿ.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ tsqui'

⁴⁷ 'Juu na matsa'ntjom Ty'oōts'om mati matseijomna' cha'na cwii tsqui' t'maⁿ na tuee' nn'aⁿ ts'om ndaaluee. Jndye nnom calcaa matseit'uena'. ⁴⁸ Quia na jndaⁿ too' tsqui' na ñjomndye calcaa, 'oocantyjaandye nn'aⁿ juuna' tyuaatcwii. Meindyuaandyena, cwitjeii'ndyena calcaa na yati. Cwitioomna jooyo' n'om lquiee saa calcaa na cwantindyo cwityeⁿquiee'na jooyo'. ⁴⁹ Malaa'ti' nnts'aana' xuee quia na cwintycwii tsjoomnancue. Ññequiocue ángeles na nntjeii'ndyena nn'aⁿ na wi'ndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja na maty'iomyana'. ⁵⁰ Ndo' nntioomna nn'aⁿ na wi'ndye naquii' chom b'io. Jo' jo' nndyuee naⁿñeeⁿ ndo' nnteinquiena ndei'n'omna na wi' cwitjoomna.

Jeeⁿ jnda la'xmaⁿ ñ'oom xco ñequio ñ'oom tquie

⁵¹ Quia jo' tax'lee Jesús ndaaⁿ jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê, tsoom:

—¿Aa cwila'noⁿyo' cha'tso ñ'oommeiⁿ?

T'oōyâ nnoom, l'uuyâ:

—Mayuu', Ta, macwila'noōⁿâ.

⁵² Quia jo' tsoom ndaaⁿyâ:

—Je' jndaⁿ jla'noⁿyo' ljo' ñe'cat'moōⁿ ñ'oom tjañoom'meiⁿ. Nndye'yo' nntsjoō, ticwii cwii ts'aⁿ na jndaⁿ teijndo' ts'om chiuu t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ndo' mati jndaⁿ sei'noⁿ cantyja 'naaⁿ juu na matsa'ntjom Ty'oōts'om, tsaⁿñeeⁿ matseijomna' jom cha'na ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cwii w'aa. Ee ts'aⁿ na cwiluiitquieñe matseil'uee'ñê 'naⁿ na tquie ndo' matseitjoom 'naⁿ na xco. Quia jo' meiⁿquia xjeⁿ na macaⁿna' cwii nmeiⁿ mawaac'eena' na nleil'uee'ñê.

Tja Jesús tsjoom Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Quia na jndaⁿ seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ na tjañoom', jlueeⁿeⁿ jo' jo'. ⁵⁴ Tjalcweeⁿeⁿ ndyuaa tsjom'm. Jo' jo' tyotseineiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' wats'om. Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ tjawee' n'omna ñ'oom na seineiⁿ. Tyoluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ ¿chiuu s'aayom na jeeⁿ jndo' ts'oom? Ndo' ¿yuu jnaⁿ najneiⁿ na mach'eeⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyoonty'iaaya? ⁵⁵ ¿Aa nchii tsaⁿm'aaⁿ jndaⁿ ts'aⁿ na macuuñe n'oom? Ndo' ¿aa nchii tsoñeeⁿ jndyu María? Ndo' ntyjeeⁿ, ¿aa nchii Jacobo, José, Simón ñequio Judas? ⁵⁶ Ndo' mati ntyjeeⁿ na yolcu m'aⁿna quii'ntaaⁿya. Quia jo' ¿chiuu waa na jeeⁿ jndo' ts'oom ndo' cwe' ts'aⁿ tsjoom ñjaaⁿ jom?

⁵⁷ Cwe' jo' ticalañ'oom'ndyena Jesús. Jo' chii tsoom ndaana:

—Meiⁿquiayuucheⁿ na wjaa cwii profeta, nla't'maaⁿ'ndye nn'aⁿ jom. Saa joo nn'aⁿ ndyuaaⁿ'aⁿ ñequio nn'aⁿ waⁿ'aⁿ, xocala't'maaⁿ'ndyena jom.

⁵⁸ Ndo' tijndye ts'iaaⁿ t'maⁿ s'aaⁿ jo' jo', nc'e na ticala'yu' naⁿ'ñeeⁿ ñ'eⁿñê.

14

Tue' Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Majoo ncuee'ñeeⁿ tyom'aaⁿ Herodes ts'iaaⁿ ts'ondaa Galilea. Jñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ' jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ na mach'ee Jesús. ² Tsoom ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—Tsaⁿm'aaⁿ, maxjeⁿ Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Jnda wando'xcoom jo' chii cwiwitquioo' ts'iaaⁿ t'maⁿ na mach'eeⁿ.

³⁻⁴ Ee luaa waa na tuii. Herodes tyom'aaⁿ ñequio Herodías, scuu' tyjeeⁿ Felipe. Ndo' tso Juan nnoom na ticaty'iomyana' na m'aaⁿ ñ'eⁿ scuu' tyjeeⁿ. Jo' chii saⁿntjoom na cala'tyeⁿna Juan, catuee'na juu w'aancjo.

⁵ Ndo' Herodes, meiiⁿ na ñ'e'catseicueⁿ'eⁿ Juan saa nquiaⁿ'aⁿ nn'aⁿ. Ee jndye nn'aⁿ nquiuna na Juan cwiluiñe ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'ooots'om. ⁶ Quia na jla't'maaⁿ'ndye nn'aⁿ na tuee' xueechuu' Herodes, quia jo' yuscundyua jnda Herodías seijnom jo ndaa nn'aⁿ. Ndo' Herodes jeeⁿ tjawee' ts'oom cantyja na nty'iaaⁿ'aⁿ. ⁷ Tjoom'm ñ'omtyeⁿ cjoom'm na tsoom nnom yuscundyua'ñeeⁿ na ñnequiaaⁿ meiⁿquia ljo' na nlcaⁿ nnoom. ⁸ Ndo' yuscundyua'ñeeⁿ seijndo' tsoñeeⁿ ts'oom na caaⁿ xqueⁿ Juan. Quia jo' tsoom nnom Herodes:

—Luaa macaⁿ'a. Quiaa' cwii xio ñjaaⁿ na njom xqueⁿ Juan, tsaⁿ na ñeseits'oomñe nn'aⁿ.

⁹ Ndo' na luaa' tsoom, seichjoo'na' ts'om Herodes, saa cwe' nc'e ñ'omtyeⁿ na tjoom'm nacjoom'm ndo' nc'e na ndyecheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, jo' chii tsoom na quiana ljo' na macaⁿ yuscundyua'ñeeⁿ. ¹⁰ Quia jo' saⁿntjoom na cjaacan^on xtyo' Juan naquii' w'aancjo. ¹¹ Jnda tuii na ljo', jndyoñ'oom ts'aⁿ xqueⁿ Juan na njomna' ts'om xio. Chii tquiaa juuna' nnom yuscundyua'ñeeⁿ ndo' jom tjañ'oom jo' na m'aaⁿ tsoñeeⁿ.

¹² Jnda jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na tyoñequiaa Juan tquie'cañomna, ty'eñ'omna sei'ts'o 'naaⁿ'aⁿ. Ty'ecaty'iuuna jom, jnda chii ty'ela'candiina Jesús ñ'oommeiⁿ.

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ naⁿnom

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Jnda na jndii Jesús na jnda tue' Juan, jlueeⁿ'eⁿ jo', tuooⁿ ts'om w'aandaa ñ'eⁿ já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Saayâ cwii joo yuu na tjaa'naⁿ nn'aⁿ. Quia jliu nn'aⁿ na jnda tja Jesús na nncwity'ioom ndaaluae, quia jo' jlui'na njoomna, ty'eca'na, ty'enquiandyena 'ndyoo ndaaluae na ty'entyjona naxeeⁿ'eⁿ. ¹⁴ Quia na jnda jluii'ñe w'aandaa ts'om ndaaluae, ljeii Jesús na teijndyendye nn'aⁿ jnda tquie'cañom jo' jo'. Tioo na jeeⁿ wi' ts'oom joona. Sein'maaⁿ nn'aⁿwii na tquiochona. ¹⁵ Quia na jnda tmaaⁿ, já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê saantyyaa'â jom, l'uuyâ nnoom:

—Jnda tmaaⁿ je' ndo' yuu na m'aaⁿ'ya ñjaaⁿ'ñe cwe' jnda. Cajñom' naⁿm'aⁿ' na c'oona njoom nch'u na ndyoo' na nla'jndana na nlcwa'na.

¹⁶ Tso Jesús ndaayâ:

—Meiⁿ ticaⁿ'na' na nnc'oona. 'O quia'yo' na nlcwa'na.

¹⁷ T'ooyâ nnoom, l'uuyâ:

—Tjaa'naⁿ na cwilei'ñ'ooyâ ñjaaⁿ, macanda ñe'om taⁿ' tyoo' ñequio we catscaa.

¹⁸ Tsoom ndaayâ:

—Quiocho'yo' joona' ñjaaⁿ'ñe.

¹⁹ Sa'ntjoom na cwindyuaandye nn'aⁿ nacjoo' jnda nch'u. Quia jo' t'ueeⁿ 'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa'ñeeⁿ, nty'iaaⁿ'aⁿ cañoom'luee ndo' tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'o^oots'om cantyja 'naaⁿ joona'. Jnda chii tyjeeⁿ ndo' tquiaaⁿ joona' ndaaⁿ já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' já tquiaayâ joona' ndaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. ²⁰ Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na jndyendye tcwa' tjacjoo. Jnda chii jla'tjooⁿyâ ntaⁿ ntyoo' ñequio calcaa na 'ndiina'. Too' canchoo'we tsquiee. ²¹ Nn'aⁿ na tcwa' tue'ntyjô cha'na 'om meiⁿ naⁿnom, meiⁿ tîcatu'nchondye naⁿlcu ñequio yocanch'u.

Tjacaá Jesús nnom ndaaluee

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Jnda tuii na luaa' jñom Jesús já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê na cuonndaa'â ts'om w'aandaa, na cwity'i^oo'jndyaayâ na nntsquiaayâ xndyaa' ndaaluee. Saa jom ljoo'ñetyeeⁿ na njñoom nn'aⁿ na jndyendye. ²³ Ndo' jnda na jñoom naⁿñeeⁿ na c'oolcwee'na, quia jo' tjawaaⁿ cwii ta na ñenqueⁿ na nntseineiⁿ nnom Ty'o^oots'om. Quia tjawijaaⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿñê jo' jo' na ñenqueⁿ. ²⁴ Ndo' w'aandaa na ñjomndyô jnda tuee' xcwe na wjaana' saa leicjaana' ee na jndeiⁿ maquil'joo nmoⁿ ndo' matseilcwe'tya' jndye juuna'. ²⁵ S'aana' cha'na ñequiee na cwitsjoom jndyotseicandyoo'ñe Jesús na m'aaⁿyâ, jndyocaⁿ nnom ndaaluee. ²⁶ Quia na nty'iaayâ na mandyocaⁿ nnoom ndaaluee, jeeⁿ ndyaa' tyuaayâ. Jlaxuaayâ na nquiaayâ, l'uuyâ:

—Jeeⁿ sa, jndii luaa'.

²⁷ Saa mañoom' t'maⁿ Jesús já, tsoom:

—C'om' t'maaⁿndyo' n'om'yo'. Maja luaa.

²⁸ Ndo' t'ô Pedro 'ndyoo Jesús, tsoom:

—Ta, xeⁿ na manncu'ti', cwe' catsu' na cjôca nnom ndaatioo na jôcatjomndyô 'u.

²⁹ Tso Jesús nnoom:

—Candyo'.

Jo' chii jlui' Pedro ts'om w'aandaa, to^on'ôⁿ na mawjaacaⁿ nnom ndaatioo na mawjaa-catjomñê Jesús. ³⁰ Saa quia na nty'iaaⁿ'aⁿ na jeeⁿ jndeiⁿ m'aaⁿ jndye, s'aana' na nquiaⁿ'aⁿ. Jnaⁿ'na' na nchjeeñena' jom. Quia jo' seixuaⁿ, tsoom:

—Ta, cwji'n'maaⁿndyu' ja.

³¹ Mañoom' seicjaa l'ô Jesús jom, tsoom nnom:

—'U re, cwa tit'maⁿ matsei'yuya' ts'om', ¿chiiu na tiñecwii matsei'tiuu'?

³² Ndo' quia jnda tuona ts'om w'aandaa, mañoom' teicheⁿ jndye. ³³ Ndo' já na maxjeⁿ ñjomndyô ts'om w'aandaa'ñeeⁿ taa'â cantyaayâ, jla't'maaⁿndyô jom. L'uuyâ nnoom:

—'U mayuu'cheⁿ cwiluiindyuu' Jnda Ty'o^oots'om.

Sein'maⁿ Jesús nn'aⁿwii ndyuaa Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Quia na jnda tei'ty'i^oo'â, jluii'â ndyuaa Genesaret. ³⁵ Jnda na ta'jnaaⁿ nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ jom, jla'cwanomna ñ'oom cha'waa ndiocheⁿ ndyuaa'ñeeⁿ. Ndo' tqutiocho nn'aⁿ cha'tso nn'aⁿwii na m'aaⁿ. ³⁶ Tyola'ty'oondyena nnoom na ññequiaaⁿ ñ'oom'm na nnt'uena meiiⁿ cwe' 'ndyoo liaⁿ'aⁿ. Ee ticwii cwii ts'aⁿ na tyenquiuu' liaⁿ'aⁿ, n'maⁿ.

15

Waa na mach'eena' na cwajndii naquii' ts'om ts'aⁿ

(Mr. 7:1-23)

¹ Quia jo' cwanti nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'm^ooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, jnaⁿna Jerusalén, tquie'cañomna Jesús. Ta'x'eena nnoom:

² —Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa', ¿chiiu na cwiwincje'na ñ'oom na tqueⁿ welooya ndaaⁿya? Queⁿ cwenta tiquindyuu'na quia na nlcwa'na.

³ Ndo' t'ô Jesús ndaaⁿ, tsoom:

—Ndo' 'o je', ¿chiiu na cwiwincje'yo' ñ'oom na sa'ntjom Ty'ooots'om cwe' ñ'e'catsantyjo'yo' ñ'oom na tque' lotyaaya? ⁴ Ee ñ'oom' Ty'ooots'om luaa matsona': "Catseit'maa'ndyu' tsoty'e' ñ'e'n tso'ndyo'." Ndo' matsotina': "Ñee'n juu na matso ñ'oom wi' nacjoo' tsoty'e, tsondyee tsa'ñee'n matsona' na maxje'n cala'cuee' nn'a'n juu." ⁵ Saa 'o cwindu'yo'yo' na wanaa'n na nntso ts'a'n nnom tsotyee'n, tsoñee'n: "Catseit'ma' ts'om', taxocandaa nnteijndeiya 'u 'na'n na tjoondyu', ee cha'tso na matseixma'ya jnda tquaa'ya joona' cwentaa' Ty'ooots'om." ⁶ Ndo' na luaa' cwila'tiuu'yo' jo' chii cwit'mo'nyo' taca'na' na nntseit'maa'ñe ts'a'n tsotyee'n, tsoñee'n. Cwil'a'yo' na tajndei ñ'oom' Ty'ooots'om ee na cwila't'maa'ndyo'ti'yo' ñ'oom na tque' lotye'yo'. ⁷ O nn'a'n na we waa na cwil'a'yo', jee'n xcwe m'aa'n ñ'oom na tyoñequiaa profeta Isaías cantya 'na'nyo'. Luaa matsona':

⁸ Na'm'a'n' cwe' ñequio ntja'ndyueena cwila't'maa'ndyena ja, saa t'ma'na waa na tixcwee' n'omna ñ'e'ndyo.

⁹ Cwe' ts'iaa'ndyo na cwila't'maa'ndyena ja, ee cwit'moo'na ñ'oom na cwe' cwil'ueendye nn'a'n, tachii ñ'oomya.

¹⁰ Quia jo' t'ma'na Jesús nn'a'n na jndyendye, tsoom:

—Candy'e'yo' ñ'oom na nntsjo'o ndo' cala'no'nyo'. ¹¹ Nantquie na macwa' ts'a'n, xocats'aana' na til'ueñe ts'a'n jo nnom Ty'ooots'om. Saa ñ'oom na matseinei'n ts'a'n, joona' cwil'ana' na til'ueñe ts'a'n jo nnom Ty'ooots'om.

¹² Quia jo' ja' nn'a'n na cwila'jomndyô ñ'e'n Jesús, saantyjaa'â jom, l'uuyâ nnoom:

—¿Aa ntyji' quia na jndye nn'a'n fariseos ñ'oom na tsu' luaa', s'aana' na ticjaawee' n'omna?

¹³ T'oo'n ndaayâ cwii ñ'oom tjañoom', tsoom:

—Tsotyaya na m'aa'n cañoom'luee, ticwii cwii ts'oom ntjom na nchii nque'n tcoom'm, maxje'n nquee'n juuna'. ¹⁴ Jo' chii ca'ndye'yo' na'm'a'n'. Ee matseijomna' joona cha'na na n'nchjaa'n na cwit'moo'na nato ndaa ntyjenchjaa'na. Ndo' manqui'u'yo' tsa'nchjaa'n quia na wjaañ'oom tyjenchjaa'n'a'n, wendyena nntiomna' tsue'tsjoom.

¹⁵ Quia jo' tso Pedro nnom Jesús:

—Ca'mo'ndaa'ya ljo' ñecatso ñ'oom tjañoom'waa'.

¹⁶ T'o Jesús nnom, matsoom:

—¿Aa mati 'o ndicwa'n tjooche'n na nla'no'nyo'? ¹⁷ Aa ticaliu'yo' na cha'tso nantquie na macwa' ts'a'n, cwi'oocuena' ts'om tsiaa' nchii naquii' ts'om. Ndo' jnda chii nntei' juuna'. ¹⁸ Saa ñ'oom na matseinei'n ts'a'n cwinaa'n naquii' ts'om, ndo' joona' cwil'ana' na tilju'ñe jo nnom Ty'ooots'om. ¹⁹ Ee naquii' ts'om ts'a'n cwinaa'n ñ'oom na tia na matseitiuu na nntseicue'n'e'n x'iaa'n'a'n, na nnc'oomyaa'n ñequio cwiiche'n ts'a'n, oo na nnc'oomyaa'n ñequio s'andyua oo scundyua, oo na nnch'uee'n 'naa'n' ts'a'n, oo na nntseinei'n cantu oo ñ'oom jnaa'n'. ²⁰ Cha'tso nmei'n' cwil'ana' na tilju' naquii' ts'om ts'a'n jo nnom Ty'ooots'om. Saa na nlcwa' ts'a'n na cwe' na ticañoom'm cha'xje'n ñ'oom na cwique'n nn'a'n fariseos, xocatsei'ndaa'na' jom jo nnom Ty'ooots'om.

Cwii yuscu na nchii ts'a'n judío seiyu' ñequio Jesús

(Mr. 7:24-30)

²¹ Quia jo' jlui' Jesús jo' jo' ndi ñ'aa'nyâ ñ'e'nñê, tjaa'n jo ndyuaa tsjoom Tiro ñ'e'n Sidón.

²² Ndo' cwii yuscu tsjaa'n nn'a'n cananita na mac'e'n ndyuaa'ñee'n jndyotseicandyoo'ñê na m'aa'n Jesús, c'uaa seinei'n, seity'ooñê tsoom:

—U Ta, na cwiluiindy'u' tsjaa'n David na jndyowicantyjo'o', c'oom' na wi' ts'om' ñ'e'ndyo. M'aa'n nomjndaaya na jee'n cwajndii matjoom. Malei'ñ'oom jndyetia jom.

²³ Saa Jesús mei'n'cwii ñ'oom tic'oo'n. Quia jo' ja' saantyjaa'â jom, jla'ty'oondyô nnoom, l'uuyâ:

—Cwa cajñom' yuscum'aa'n', ee jee'n c'uaa 'ñom ndyontyjo'o'n nanquaa'n'a.

²⁴ Quia jo' tso Jesús:

—Macandā na m'aⁿ nn'aⁿ ndyuaa Israel na jñom Ty'o^oots'om ja. Ee joona cwiluiindyena cha'cwijom canmaⁿ na jndā tsuundye.

²⁵ Ndo' tyje'cañoom yuscu'ñeeⁿ jom, tco' xtye jo nnoom, tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, cateijndei' ja.

²⁶ Saa t'o^ooⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ, tsoom:

—Ticatsona' na nncwji' ts'aⁿ tyoo' cwentaa yocanch'u ndo' nncju'yom juuna' ndaa calue' nch'u.

²⁷ Tso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Mayuu' Ta, saa meiiⁿ na ljo', cwicwa' calue' nch'u nacajndaa na cwiquiaa nacjee' meisa'naaⁿ nty'oyo'.

²⁸ Quia jo' t'o^ooⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ, tsoom:

—U yuscu, t'maⁿ waa na matsei'yuya' ts'om'. Cats'aana' cha'xjeⁿ na l'ue ts'om'.

Ndo' xjeⁿ'ñeeⁿ mañoom' n'maⁿ nomjnda yuscu'ñeeⁿ.

Sein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿwii

²⁹ Jndā jlui' Jesús jo' jo' ndi ñ'aaⁿya ñ'eⁿñê, tjaaⁿ 'ndyoo 'ndyoo ndaaluee Galilea. Tjawaaⁿ cwii ta, tjacjom jo' jo'. ³⁰ Ndo' tquie'cañom jndyendye nn'aⁿ na m'aaⁿ. Tquiochona nt'om nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee', nn'aⁿ nchjaaⁿ, nn'aⁿ na tileicala'neiⁿ, nn'aⁿ na ticandaa'ndye ndo' ñequio jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿwii. Tyotsa'na nn'aⁿwii'ñeeⁿ nacañoom' Jesús, ndo' sein'maaⁿ na ñ'eeⁿ. ³¹ Jndyendye nn'aⁿ nty'iaana na cwila'neiⁿ nn'aⁿ na tileicala'neiⁿ, ndo' tco'yana' nn'aⁿ na ticandaa'ndye, ndo' cwi'ooca' nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee', ndo' ya cwinty'iaa nn'aⁿ na nchjaaⁿ. Jo' chii s'aana' na jeeⁿ tjawee' n'omna. To'na na tyola't'maaⁿndyena nquii Ty'o^oots'om na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ Israel.

Tquiaa Jesús na tcwa' ñequiee meiⁿ naⁿnom

(Mr. 8:1-10)

³² Quia jo' t'maⁿ Jesús jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Tsoom ndaayâ:

—Jeeⁿ wi' ts'o^ooⁿya tmaaⁿ nn'aⁿm'aⁿ!, ee jndā ndyee xuee na m'aⁿna ñ'eⁿndyo ndo' tatjaa'naⁿ ljo' cwii cwilei'ñ'omtina na nlcwa'na. Tical'ue ts'o^ooⁿ na njñooⁿ joona na c'oona l'aana na ñe'jndo'na, tints'aana' na tajndeiⁿ n'omna na 'oona nato.

³³ Quia jo' l'uuyâ nnoom:

—Ñjaaⁿñe m'aaⁿya jo jndaaⁿ tjaa'naⁿ yuu ya nliuuyâ nantquie na jndye na ndaaⁿ nncjaacjoo nn'aⁿ na jndyendye.

³⁴ Tax'ee Jesús ndaayâ:

—¿Cwanti tyoo' cwilei'ñ'om'yo'?

T'o^ooyâ nnoom, l'uuyâ:

—Ntquiee' taⁿ tyoo' ndo' ñ'eⁿ cwantindye calcaa nch'u.

³⁵ Quia jo' sa'ntjoom na cwindyuaandye nn'aⁿ nomtyuaa. ³⁶ To'ñoom ntyoo'ñeeⁿ ñequio calcaa ndo' tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'o^oots'om cantyja 'naaⁿna'. Jndā jo' tyjeeⁿ ndo' tquiaaⁿ joona' ndaayâ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' jâ t'o^ooⁿya joona' ndaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ. ³⁷ Cha'tsondye naⁿ'ñeeⁿ tcwa'tjacjoona. Ndo' jla'catoo'â ntquiee' tsquiee ñequio ntaⁿ ntyoo' ñequio calcaa na 'ndiiche'na'. ³⁸ Nn'aⁿ na tcwa' quia jo' tuee' cha'na ñequiee meiⁿ naⁿnom. Meiⁿ t'icatu'nchondye naⁿlcu ñequio yocanch'u. ³⁹ Quia na jndā t'maⁿ Jesús nn'aⁿ ee mana cwitoⁿndyena, quia jo' tuooⁿ ts'om w'aandaa. Saayâ, squiaayâ ndyuaa Magdala.

16

Cats'aa Jesús cwii 'naaⁿ na cwe' ts'aⁿ xocandaa nnts'aa
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos tquie'cañomna na m'aaⁿ Jesús. Ñ'cal'ana xjeⁿ jom, jo' na taⁿna nnoom na cats'aaⁿ cwii 'naaⁿ na nnty'iaana na m'mo^o'na' na Ty'o^o'ots'om jñom jom. ² Saa t'o Jesús ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Quia na jndaⁿ tmaaⁿ cwinty'ia'yo' na jeeⁿ tmaaⁿ nchquiu, cwindu'yo': “Matsein-maaⁿñeyana'.” ³ Ndo' quia na cwitsjoom cwinty'ia'yo' na jeeⁿ neiⁿncoo' nchquiu 'ndaa, cwindu'yo': “Je' maxjeⁿ nncua'.” 'O nn'aⁿ na tiñecwii m'aaⁿ n'om'yo', jeeⁿ ya cwila'noⁿ'yo' 'naaⁿ na cwit'mo^o' nchquiu na m'aⁿ tsjo'luee saa tileicala'noⁿ'yo' ljo' cwii ndyoch'eetina' cantyja na cwit'mo^o' ts'iaaⁿ t'maⁿ na cwinty'ia'yo' na mats'aa. ⁴ Nn'aⁿ na m'aⁿ je' jeeⁿ tia nn'aⁿndye, jndaⁿ 'ndyena Ty'o^o'ots'om saa meiiⁿ na ljo', cwitaⁿna cwii 'naaⁿ t'maⁿ na ñe'canty'iaana. Saa xonquiaya na nnty'iaana cwii 'naaⁿ na t'maⁿ. Macandaⁿ cala'noⁿ'na na ljo' ñe'ca'mo^o'na' juu na tjom Jonás.

Mana tjaaⁿ, ñeeⁿ joona.

Ndaaljo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos

(Mr. 8:14-21)

⁵ Quia jo' saanndaa'â cwiicheⁿ xndyaa' ndaaluee. Ndo' quia na squiaayâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús jliuuyâ na tjaa'naⁿ nantquie cañ'eⁿ, jndaⁿ tsuu' n'o^o'nyâ juuna'. ⁶ Tso Jesús ndaayâ:

—C'omc'eendyo' na cal'a'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ ndaaljo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos.

⁷ Ndo' jâ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê tjo^o'â na cwilanaaⁿ cheⁿncjooyâ. L'uuyâ:

—Macwjeeⁿ ñ'oomwaa' ndaaya nc'e na tjaa'naⁿ tyoo' cwilei'ñ'o^o'ya.

⁸ Ndo' sei'noⁿ' Jesús na m'aaⁿ n'o^o'nyâ cantyja 'naaⁿ tyoo' ñ'eⁿ ndaaljo'. Tsoom ndaayâ:

—'O nn'aⁿ na tit'maⁿ cwila'yuya n'om'yo', ¿chiiu na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' na tjaa'naⁿ tyoo' cwilei'ñ'om'yo'? ⁹ ¿Aa maxjeⁿ ticala'noⁿ'yo' ñ'oom na tsjoo luaa'? ¿Aa ticjaañjoom' n'om'yo' 'om taⁿ tyoo'ñeeⁿ na tyjaya na tcwa' 'om meiiⁿ nn'aⁿ, ndo' na jndye tsquiee tyoo' jla'we'yo' na seicwaljoo'na'? ¹⁰ Ndo' ¿aa meiiⁿ ticjaañjoom' n'om'yo' cwiicheⁿ ntquiee' taⁿ tyoo' na tyjaya na tcwa' ñequiee meiiⁿ nn'aⁿ, ndo' mati lojoo tsquiee ntaⁿ tyoo' jla'we'yo' na seicwaljoo'na'? Nndaⁿ nnts'aa na nleijndaa' nantquie na nlcwa'yo'. ¹¹ Jo' chii ¿chiiu na tiqueⁿ'yo' cwenta na nchii matseinaⁿ'ya cantyja 'naaⁿ tyoo'? Ja tsjoo na cal'a'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ ndaaljo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos.

¹² Quia ljo'cheⁿ jla'no^o'â na nchii cantyja 'naaⁿ ndaaljo' na cwiluii tyoo' na cal'aayâ cwenta, saa tañe'quiandyô cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwit'mo^o' nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos.

Macwji'yuu'ñe Pedro na Jesús cwiluiñê Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Quia jo' tja Jesús ndaatyuaa tsjoom Cesarea Filipino. Jndaⁿ squiaayâ jo' jo' tax'eeⁿ ndaa jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê, tsoom:

—Ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ¿ñeeⁿ cwilue nn'aⁿ na cwiluiindyô?

¹⁴ T'ooyâ nnoom l'uuyâ:

—M'aⁿ nn'aⁿ na cwilue na 'u Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Ndo' nt'om cwilue Elías 'u, nt'om cwilue na Jeremías oo cwiicheⁿ profeta.

¹⁵ Tso Jesús ndaayâ:

—Ndo' 'o je', ¿ñeeⁿ cwindu'yo' na cwiluiindyô?

¹⁶ T'o Simón Pedro nnoom, tso:

—'U cwiluiindyu' nquii Cristo, Jnda Ty'o^o'ots'om na wando'.

¹⁷ Tso Jesús nnom:

—'U Simón, jnda Jonás, t'maⁿ waa na matio'naaⁿñe Ty'o^o'ots'om 'u na luaa' matsei'noⁿ'. Ee nchii cwe' ts'aⁿ na t'moⁿ ñ'oommeiⁿ njom'. Nquii Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee tquiaaⁿ na matsei'noⁿ' cantyja 'naⁿya. ¹⁸ Mati matsjoo njom' na 'u jndyu' Pedro, ñ'oom na ma'moⁿ'na' tsjo'. Nacjoo' juu tsjo'waañe nlquaaⁿ'ya tmaaⁿ nn'aⁿ na macwjii'ndyô cwentaya. Ndo' meiiⁿ na jndii na m'aⁿ quii' b'io na jeeⁿ jndaⁿ cwila'xmaⁿna,

xocanaⁿjndana nacjoo' tmaaⁿ nn'aⁿ na cwjii'ndyo cwentaya. ¹⁹ Ja ñnequiaya na t'maⁿ nntseixmaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na matsaⁿ'ntjoom cañoom'luee. Ñ'oom na nntsu' na ticaty'iomna' na cal'a nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancuewaa, ñ'oom'ñeeⁿ nntseix'iaa'ñena' ñequio ñ'oom na ntyjii Ty'oots'om. Ndo' ñ'oom na nntsu' na wanaaⁿ na cal'a nn'aⁿ mati nntseix'iaa'ñena' ñequio juu ñ'oom na ntyjii Ty'oots'om.

²⁰ Quia jo' Jesús tqeⁿtyeeⁿ ñ'oom ndaayâ na meiⁿcwii nnom ts'aⁿ ticat'mo^o'nyâ na jom cwiluiñê Cristo.

Matseicandii Jesús cantyja na nncueeⁿeⁿ

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Xjeⁿñeeⁿ to' Jesús na ma'mo^o'n ndaa já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê na jndei'na' na nncjaⁿ Jerusalén. Jo' jo' t'maⁿ nawi' nntjoom nl'a nn'aⁿ na cwiluiitquiendye, ñequio ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'mo^o'n ljeii na tqeⁿ Moisés. Naⁿñeeⁿ nla'cuee'na jom, saa xuee jnda ndyee nncwando'xcoom. ²² Quia jo' tjañ'oom Pedro Jesús cwii ntyja, to^o'n^o'n na matsoom nnom na ticatsaⁿ'ntjomna' na nntjom na luaa'. Tsoom:

—Tijoom quiaa Ty'oots'om na nntjom' na luaa'. Tixoquiaaⁿ na nluii naljo'.

²³ Teiqueⁿ Jesús tsoom nnom Pedro:

—Quindyoo' nacañomya 'u Satanás. Ñe'catseitsaⁿ ja. 'U ñe'catsei'nnda' ts'o^o'nyâ ee ñ'oom na matsei'tiuu' jnaⁿ'na' cwe' cantyja na cwila'tiuu nn'aⁿ, nchii cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Ty'oots'om.

²⁴ Jnda chii tso Jesús ndaayâ:

—Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'om na nncw'aa'ñe ja, cwji'ñê ljo' na matseitiuu nqueⁿ. Caljoya ts'oom nawi' na matjoom meiiⁿ cueeⁿeⁿ. Ndo' candyontyjo^o'n cantyja na mats'aa. ²⁵ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mañequiaañe na catjom ljo' na nntjom, nc'e na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya, tsaⁿñeeⁿ nlui'n'maaⁿñê. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mal'uee'ñe cheⁿnquii chiuu nlui'n'maaⁿñe, majo'to jo' nntsuuñe. ²⁶ Meiiⁿ cha'waa tsjoomnancue cuaana' cwentaa' ts'aⁿ saa yuu waa na mateijndeiina' tsaⁿñeeⁿ ee xoc'ona' ñ'eⁿñê na ticatsuu añmaaⁿ'aⁿ. Ndo' ¿aa ndaa nntioml'ua ts'aⁿ na nlui'n'maaⁿñe añmaaⁿ'aⁿ? ¿Cwaaⁿ ndaa? ²⁷ Ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncwjacañooⁿnda'a tsjoomnancue ñequio ángeles cwentaa' Tsotyaya. Quia ljo' nntseit'maaⁿñena' ja cha'xjeⁿ na matseit'maaⁿñena' nquii Tsotyaya. Ndo' nnts'aa na nnc'o'ñom ticwii cwii ts'aⁿ cantyjati na ñes'aa, aa na ya, aa na tis'a. ²⁸ Ñ'oom na mayuu' matsjo^o'n ndaa'yo', mam'aⁿ nn'aⁿ ljoone na tixocwjena hasta na jnda nty'iaandaana ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na macwjacañooⁿ na nnts'aⁿ'ntjoⁿya.

17

Na seichuii'na' Jesús

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Jnda teinom yom xuee, quia jo' tjañ'oom Jesús Pedro ñequio Jacobo ñequio Juan tyjee Jacobo'ñeeⁿ. Tjachom joona cwii sjo nandyee yuu na ñenqueena. ² Xcwe na cwinty'iaana ndo' seichuii'na' jom jo ndaana. S'aana' na jeeⁿ caxuee nnoom cha'cwijom nnom ñe'quoom'. Ndo' seicwaqueⁿ'na' liaⁿ'aⁿ na canchii' cha'na nnty'iaa' ts'aⁿ chom lámpara. ³ Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ nacañom'm teitquioo'ndyee we nn'aⁿ na ñet'om teiyo, juu Moisés ñ'eⁿ Elías. Cwila'neiⁿ'na ñ'eⁿñê. ⁴ Quia jo' tso Pedro nnoom:

—Ta, jeeⁿ ya nquiuuyâ na m'aaⁿ'yâ ñjaaⁿ. Xeⁿ cjaawee' ts'om', nluii ndyee xquie' ñjaaⁿñe, cwii cwentaa' nncu', cwii cwentaa' Moisés ndo' cwiicheⁿ cwentaa' Elías.

⁵ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Pedro ndo' jndyoquioo cwii nchquiu na jeeⁿ canchii' caxuee juuna'. Seicataⁿ'na' joona ndo' teic'uaa na seineiⁿ Ty'oots'om naquii' nchquiu'ñeeⁿ, tsoom:

—Luaañe ti'Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'o^o'nyâ. Cantyja 'naaⁿ jom ñequii'cheⁿ mañequiaana' na neiⁿ'ya. Candye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ.

⁶ Ndyee naⁿñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús, jnda na jndyena ñ'oomwaa', ty'eta'nquiona xjeⁿ nomtyuaacheⁿ ee jeeⁿ t'maⁿ jla'catyuendyena. ⁷ Quia jo' seicandyoo'ñe Jesús nacañoomna. Tye'nquioom'm joona, tsoom ndaana:

—Quicantyja'yo'. Talacatyuendyo'.

⁸ Jlandaandyena. Meiⁿcwii ts'aⁿ tícanty'iaana macanda ñenquii Jesús.

⁹ Ndo' yocheⁿ na tquiocuena sjo'ñeeⁿ, sa'ntjom Jesús joona, tsoom:

—Yocheⁿ na ndicwaⁿ wando'a, ticandu'yo' nnom meiⁿcwii ts'aⁿ 'naⁿ na nty'ia'yo' je'. Ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nnc'ioⁿ ndo' nncwando'xco, quia ljo'cheⁿ wanaaⁿ na nndu'yo' cantyja na nty'iandaⁿyo'.

¹⁰ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ta'x'eena nnoom, jluena:

—Nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, cwit'mooⁿna na macaⁿna' na cwjee'jndyee Elías. Ñe'candyaayâ ¿chiuu na luaa' cwit'mooⁿna?

¹¹ T'ooⁿ ndaana:

—Mayuu' na mandyocwjee'cañoom Elías, ndo' tseixmaaⁿ na nntseijndaa'ñê cha'tso,

¹² saa candye'yo' nntsjoō na jnda tyjee' Elías saa ticala'noⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿa'. L'ana cha'xjeⁿ na l'ue n'omna ñ'eⁿñê. Ndo' malaa'ti' nl'ana ñ'eⁿndyo ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

¹³ Quia ljo'cheⁿ jla'noⁿna na seineiiⁿ ndaana cantyja 'naaⁿ Juan, tsaⁿ na tyot-seits'oomñe nn'aⁿ.

Sein'maⁿ Jesús cwii tyochjoo na cwe' cwiquiooñeto

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Quia na jnda tquiennada'na yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na jndyendye, jndyotseicandyoo'ñe cwii tsaⁿs'a na m'aaⁿ Jesús. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom, tsoom:

¹⁵ —Ta, c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿ ti'jndaaya. Ee maleiñ'oom jndyeta jom ndo' jeeⁿ cwajndii matjoom. Jndye ndii' mach'eena' na cwiquiooñê naquii' chom ndo' naquii' ndaa. ¹⁶ Ndo' jndyoñ'oⁿya jom na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' saa tileicandaⁿ na nla'n'maⁿna jom.

¹⁷ T'o Jesús, tsoom ndaayâ:

—'O nn'aⁿ na ticalayu'ya n'om'yo', ndo' jeeⁿ tixcwe cwila'tiuu'yo', ¿cwanti yo cwii macaⁿna' na nljoo'ndyo ñ'eⁿndyo' na m'mooⁿtya ndaa'yo'? ¿Cwanti xuee cwii nndaⁿ nntseiquii' ts'oⁿya ñ'eⁿndyo'? Quioñ'om'yo' ti'chjoom'aaⁿ ñjaaⁿñe.

¹⁸ Quia jo' seitia' Jesús jndyeta'ñeeⁿ, jo' chii jlui' naquii' ts'om tyochjoo. Mañoom' n'maⁿ juu.

¹⁹ Jnda tuii na luaa', quia jo' já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê jluii'â cwii ntyja na ñencjooyâ ñ'eⁿñê. Ta'x'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—¿Chiuu na já tícandaⁿ nntjeii'â jndyeta'ñeeⁿ?

²⁰ T'o Jesús ndaayâ, tsoom:

—Nc'e na ticala'yu'ya n'om'yo' jo' chii tícandaⁿ l'a'yo'. Saa candye'yo' nntsjoō, mayuu'cheⁿ meiiⁿ na cachjoo cwilayu'ya n'om'yo' cha'na cachjoo lqueeⁿ mostaza saa mat'maⁿ ts'iaaⁿ nndaⁿ nl'a'yo'. Meiiⁿ waa cwii na jeeⁿ jndei'na' cwiwinom'yo' hasta matseijomna' cha'na cwii sjondye nquiu'yo', saa nndaⁿ nl'a'yo'. Nnts'aana' cha'cwijom na nndu'yo' nnom sjowaa': “Quindyō' ñjaaⁿ, cja' la'ñeⁿ”, ndo' nleindyōona'. Ee tjaa'naⁿ cwii na xocandaⁿ nl'a'yo' xeⁿ na mayuu' cwilayu'ya n'om'yo'. ²¹ Saa cantyja 'naaⁿ jndyetaimeiiⁿ cwicalui'nc'uaa'ndyena, jo' chii macaⁿna' na catseicwejndo'ñe ts'aⁿ ndo' catseineiiⁿ nnom Ty'oⁿots'om cha nndaⁿ nnts'aaⁿ.

Matseicandiinnda' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Ndo' yocheⁿ na tyoma'noⁿyâ ts'ondaa Galilea, tso Jesús ndaayâ na jom na cwiluiiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, mam'aaⁿ ñeeⁿ juu na ñnequiaa cwenta jom luee nn'aⁿ. ²³ Ndo'

nla'cuee' nn'a'n jom, saa xuee jnda ndyee ñeiquiaa Ty'ooots'om na nncwando'xcoom na tuee'e'n. Quia na jndyaayâ na luaa', s'aana' na jee'n tia nquiuyâ.

Tioomna ts'iaa'ndaana cwentaa' wats'om t'ma'

²⁴ Tuee' Jesús tsjoom Capernaum ñequio já nn'a'n na cwila'jomndyô ñ'e'nê. Ndo' nn'a'n na cwito'ñoom s'om ts'iaa'ndaana nn'a'n judíos cwentaa' wats'om t'ma' ty'entyjaa'na Pedro, jluena nnoom:

—Tsa'n na ma'mo'ndaayo', ¿aa tiquitoom s'om ts'iaa'nnoom cwentaa' wats'om t'ma'?

²⁵ T'o Pedro, matsoom:

—Quitoom ts'iaa'nnoom.

Tyoowiquiuu' na tuii na luaa', tjaquiee' Pedro quii' w'aa. Tyuaa'ti to' Jesús na matseinei' nnom Pedro. Tsoom:

—¿Chiuu m'aa' ts'om' 'u, Simón? Joo nn'a'n na m'a'n n'iaa'n, ¿ñee' matsei'tiuu' na cwique'na xje'na na catioom ts'iaa'ndaana? ¿Aa nn'a'n w'aana oo aa nt'omche' nn'a'n?

²⁶ T'o Pedro nnoom, tso:

—Nt'omche' nn'a'n cwitoom ts'iaa'ndaana, saa nn'a'n w'aana tiquitoom.

Tso Jesús nnom Pedro:

—Quia jo' na'ñee' ma'ndiina' nn'a'n w'aana. ²⁷ Saa meii'na ljo' cha tila'teincuu'ndye nn'a'n na cwito'ñoom s'om, nntioo'ya cwanti na l'ue n'omna. Jo' chii cja'cju' tsei'nchquia ndaaluee. Catscaa na nncwji'jndyee', catoo'ndyu' 'ndyooyo', jo' jo' nljei' cwii tsjo'ñjee'na nleijndeina' ts'iaa'ndaana. Cja'ñ'oom', ñeiquiaa' juuna'ndaana cwentaaya.

18

¿Ñee' nnc'oom na t'ma'ñeti?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ndo' xje'ñee' já nn'a'n na cwila'jomndyô ñ'e'n Jesús squiaacañooyâ jom. Ta'x'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—¿Ñee' juu nnc'oom na t'ma'ñeti yuu na matsa'ntjom Ty'ooots'om?

² Quia jo' t'ma' Jesús cwii tyochjoo, tquee' juu xcwe quii'ntaa'yâ. ³ Ndo' tsoom ndaayâ:

—Mayuu'che' nndye'yo' nntsjo, xe' tilcwe' n'om'yo' jna'yo' ndo' c'om'yo' cha'na yocanch'u na tiquee' n'om na nluiit'ma'ndyena, quia jo' xondaana nntsaquiee'ndyo' cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om. ⁴ Cwe' jo' ts'a'n na maju'ñecje ndo' tical'uee'ñe na nluiit'ma'ñe, matseijomna' tsa'ñee'na cha'na tyochjoom'aa'. Ndo' na ljo' cwiluiit'ma'ñe cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om. ⁵ Ndo' mei'cwi'ñee'che' ts'a'n na neii' cwii yuchjoo cha'na tyochjoom'aa', maja neii' tsa'ñee'.

Quaa'ya cwenta tical'aaya natia

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Mei'cwi'ñee'che' ts'a'n na matseijndo' ts'om cwii yucachjoo na cats'aa natia, tsa'ñee' yati xe' cju'na' jom ts'om ndaaluee na chu'tye' xtyoom'm cwii tsjo'suu t'ma'. ⁷ Jee' wi' cwitjoom nn'a'n tsjoomnancue na jndye nnom nei'ncoo' niom na macjaachuuna' joona na cwila'tjoondyena. Saa tjaa chiuu ya ee maxje' niomna'. Saa nnt'uiiwi'na' ts'a'n na matseijndo' ts'om x'iaa' na cats'aa yuu na tia.

⁸ Xe' na wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'ooots'om jnaa' ts'o' oo x'e', catsa' xje' joona' cha'cwijom catyjee', catyenquie' joona' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati na ndaana nntseixma' na ticantycwii na wando' añmaa' meii' cha'cwijom na ticandaana'ndyu', nchiiti na candaana'ndyu' ndo' nncju'na' 'u quii' chom na tijoom canduu'. ⁹ Ndo' xe' cwe' cantyja na manty'ia' wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'ooots'om, catsa' xje' cha'cwijom na cwji' ts'omnjom' ndo' catquie' juuna' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati na ndaana nntseixma' na ticantycwii na wando' añmaa' meii' cha'cwijom ñe'cwii ts'omnjom', nchiiti na we ts'omnjom' ndo' nncju'na' 'u quii' chom b'io.

Cala'noqⁿa cantyja 'naaⁿ catsmaⁿ na tsuuñe
(Lc. 15:3-7)

¹⁰ 'Cal'a'yo' cwenta na tinc'om'yo' na ticuee' n'om'yo' meiⁿcwii yucachjoo. Ee nndye'yo' nntsjoō jo nandy'e m'aⁿ ángeles na cwil'a cwenta yocanch'u. Ndo' ángeles'ñeeⁿ meiⁿnguia xjeⁿ cwila'neiⁿna nnom Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee. ¹¹ Ee ja na cwilui-indyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee jndyoō na nncwji'n'maaⁿndyo nn'aⁿ na cwitsuundye.

¹² ¿Chiuu m'aaⁿ n'om'yo'? Xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na m'aⁿ cwii siaⁿnto canmaⁿ ntsmeiiⁿeⁿ ndo' cwiindye jooyo' nntsuuñe, aa nchii n'ñeeⁿ ñequieen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' ñjeeⁿ jooyo' cjoo' tyue' ndo' wjaacal'ueeⁿ juu quioo' na tsuuñe. ¹³ Ndo' xeⁿ na nljeiiⁿ juuyo', nndye'yo' nntsjoō, mayuu'cheⁿ t'maⁿti ññequiaana' na neiiⁿeⁿ cantyja 'naaⁿ catsmaⁿñeeⁿ nchiiti cantyja 'naaⁿ cha'tsondye nt'om canmaⁿ na tyootsuundye. ¹⁴ Cala'noⁿ'yo' na nquii Tsoty'e'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee malaa'ti' jeeⁿ xueeⁿ 'o. Til'ue ts'oom na nntsundye meiⁿcwiindye joo nn'aⁿ na tit'maⁿti cwiluiindye.

Maty'iomna' na calat'maⁿ n'oqⁿya nc'iaaya
(Lc. 17:3)

¹⁵ Xeⁿ m'aaⁿ cwii x'ia' na matseyu' na matsei'tjoōñê njom', cwa cja'cwaⁿ'ya' jom. Catsei'noqⁿ'oⁿ yuu matseitjoōñê njom' ndo' calantycwii'yo' ñ'oom na ñe'wendyo'. Ndo' xeⁿ na ñeeⁿ ñ'oom na matsu' quia jo' jnda teijnde' x'ia' na tco'xcwena' jom. ¹⁶ Saa xeⁿ tiñe'cañeeⁿ ñ'oom na matsu' quia jo' cjaañ'eⁿ cwii oo we ts'aⁿ ñ'eⁿndyu' cha joo naⁿñeeⁿ nndyena ñ'oom na cwi'maⁿ'yo' ñ'eⁿ x'ia' ndo' na ljo' nquiujndaa'ndyena chiuu t'maⁿ'yo'. ¹⁷ Saa xeⁿ tiñe'cañeeⁿ ñ'oom na nlue naⁿñeeⁿ quia jo' ca'moⁿ ñ'oom'ñeeⁿ ndaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwjii'ndyo cwentaya. Ndo' xeⁿ meiⁿ ticañeeⁿ ñ'oom na nlue cha'tso naⁿñeeⁿ quia jo' tjaa chiuu ya. Caliu'yo' na jom cwiluiñê cha'cwijom ts'aⁿ na tyootseit'maaⁿñe Ty'oqots'om oo cha'cwijom tsaⁿco'ñom ts'iaaⁿndaaⁿ nn'aⁿ cwentaa' gobiernom na tia ts'aⁿñe.

¹⁸ 'Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoō, meiⁿljo'cheⁿ na cwindu'yo' na ticaty'iomna' na cal'a nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancuewaa, ñ'oom'ñeeⁿ nntseix'iaa'ñena' ñequio ñ'oom na ntyjii Ty'oqots'om. Ndo' meiⁿljo'cheⁿ na cwindu'yo' na wanaaⁿ na cal'a nn'aⁿ, mati nntseix'iaa'ñena' ñequio ñ'oom na ntyjii Ty'oqots'om.

¹⁹ 'Mati candye'yo' nntsjoō, xeⁿ wendyo' 'o ñe'cwii m'aaⁿ n'om'yo' ñ'oom na cwitaⁿ'yo' nnom Tsotyaya Ty'oqots'om na m'aaⁿ cañoom'luee, quia jo' ñeeⁿ ndo' ññequiaaⁿ ñ'oom na cwitaⁿ'yo'. ²⁰ Ee meiⁿnguiayuucheⁿ na m'aⁿ we ndyee nn'aⁿ na cwitjomndye ñequio xueya, majo' jo' m'aaⁿya quii'ntaaⁿna.

²¹ Quia jo' tjatseindyoo'ñe Pedro na m'aaⁿ Jesús. Tsoom nnom:

—Ta, cwii x'iaya na matseitjoōñe noqⁿ, ¿cwanti ndii' na macaⁿna' na catseit'maⁿ ts'oqⁿya jom? ¿Aa nncue'ntyjo hasta ntquiee' ndii'?

²² T'o Jesús nnoom:

—Ticatsjoō na ñe'ntquiee' ndii'. Matsjoō na catseit'maⁿ ts'om' jom ndyeeen'aaⁿ nchoo' qui ndii' na ntquiee' ntquiee'. Maxjeⁿ ñequii'cheⁿ catseit'maⁿ ts'om' jom.

Moso na tiñe'catseit'maⁿ ts'om x'iaa'

²³ 'Cwe' jo' cala'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na matsaⁿ'ntjoom cañoom'luee. Matsei-jomna' jom cha'na cwii patrom na seitioom na nntyjoōⁿ mosoom'm na cho'jnaⁿ nnoom. ²⁴ T'oqⁿ'oⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwenta ndo' tquioñ'omna cwii ts'aⁿ na chujnaⁿ jndye meiⁿyom s'om. ²⁵ Quia na nty'iaa' patrom'ñeeⁿ na meiⁿcwii tsjo'ñjeeⁿ tîcandaaⁿ nntiom mosoom'm, quia jo' saⁿ'ntjoom na nleil'uañe tsaⁿñeeⁿ na nncjaaquiee'ñe na nndi'ntjomtyeⁿ, ndo' mati scuu' tsaⁿñeeⁿ ñequio ndana ñequio cha'tso 'naaⁿna, cha nnc'ioo'ñe na chujnaⁿ. ²⁶ Quia jo' moso'ñeeⁿ tcoom'm xtyeeⁿ nnom patrom 'naaⁿaⁿ, t'maⁿ ty'oo s'aa nnom tsaⁿñeeⁿ. Tsoom: “Ta, macaⁿ'a ñ'omt'maⁿ ts'om njom' na nncwindo'ya' ndo' nntioqⁿñ'laⁿ na chojnaⁿ njom'.” ²⁷ Quia jo' patrom'ñeeⁿ ty'oom na wi' ts'oom mosoom'm. Seit'maⁿ

ts'loom juu cha'waa na chujnaⁿ ndo' seicandyaañê juu. ²⁸ Tyoowiquiuu' na jlui' moso'ñeeⁿ naquii' w'aa ndo' tjomñê cwii x'iaaⁿ'aⁿ na matyjemosoñê. Chujnaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ nnoom cwii siaⁿ'nto s'om. Ndo' seicjaa l'ooⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ, tyonchjeeⁿ xtyo'. Tsoom nnom: “Catiom' na chujnaⁿ nooⁿ.” ²⁹ Ndo' tco' x'iaaⁿ'aⁿ xtye jo nnoom. S'aa ty'oo nnoom, tso: “Macaⁿ'a ñ'omt'maⁿ ts'om njom' na nncwindo'ya' ndo' nntiooⁿ na chojnaⁿ njom'.” ³⁰ Saa jom tîcwinom'm, matjaqueeⁿ ñ'loom. Tjoom'm tsaⁿ'ñeeⁿ w'aancjo hasta na nntiom na chujnaⁿ nnoom. ³¹ Ndo' ntyjemosondyena, quia na nty'iaana na luaa' s'aaⁿ, jeeⁿ t'maⁿ sei'ndaa'na' nquiuna. Ty'entyjaa'na patrom 'naaⁿna ndo' jluena cha'tso na jndā tuii. ³² Quia jo' patrom'ñeeⁿ tqueeⁿ'ñê mosoom'm, tsoom nnom: “Cwa jeeⁿ ndya' wi'ndyu', 'u mosoya. Ja jndā seit'maⁿ ts'ooⁿ'ya cha'tso na chujnaⁿ ee na jeeⁿ seinty'iaa'ndyu' nooⁿ.” ³³ Ndo' mati 'u matsona' na c'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xjeⁿ t'ooⁿ na wi' ts'ooⁿ ñ'eⁿndyu' 'u.” ³⁴ Quia jo' jeeⁿ t'maⁿ seiw'ii patrom'ñeeⁿ. Tqueeⁿ ñ'loom na catuee'na mosoom'm w'aancjo na cata'wi'na juu hasta na nntiomñ'eⁿ cha'waati na chujnaⁿ nnoom.

³⁵ Seicandā Jesús ñ'oom tjañoom'meiⁿ!. Tsoom:

—Maluaa' nnts'aa Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee ñ'eⁿndyo' 'o, xeⁿ nchii na xcwee' n'om'yo' nla't'maⁿ n'om'yo' nc'iaa'yo' na cwila'tjoondye ndaa'yo'.

19

Ticatsona' na nntyuii' ljeii na toco ts'aⁿ

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jndā jndā seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ!, quia jo' jlueeⁿ'eⁿ ts'ondaa Galilea, tjaaⁿ ts'ondaa Judea, xndyaa' jndaa Jordán. ² Jndyendye nn'aⁿ ty'entyjo naxeeⁿ'eⁿ. Ndo' sein'maaⁿ cha'tso nn'aⁿwii jo' jo'.

³ Quia jo' jla'candyoo'ndye nn'aⁿ fariseos na m'aaⁿ na ñecal'ana xjeⁿ jom. Ta'x'eena nnoom:

—¿Aa wanaaⁿ na nntseyuii' ts'aⁿ ljeii na tocoom ñ'eⁿ scoom'm nc'e meiⁿnquia na seitjoñe tsaⁿ'ñeeⁿ nnoom?

⁴ T'o Jesús ndaana:

—Cwaⁿti jndā jla'naⁿ'yo' ljeii 'naaⁿ! Ty'oots'om na matseineiⁿna' chiuu to'jñeeⁿ na tqueeⁿ cha'tso. Matsona': “S'aaⁿ tsaⁿ's'a ñ'eⁿ tsaⁿ'scu.” ⁵ Mati matso ljeii'ñeeⁿ: “Macwe' jo' n'ndii tsaⁿ's'a tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ ndo' nnc'oomtyeeⁿ ñ'eⁿ scoom'm. Wendye naⁿ'ñeeⁿ ñ'eⁿ cwii sei' nla'xmaⁿna.” ⁶ Jo' chii tacala'xmaⁿna na we ts'aⁿ. Ndo' nc'e na luaa' sei'ndaa'ñe Ty'oots'om, jo' chii ticatsona' na cwe' ts'aⁿ nntseyuii' cantya na m'aⁿna.

⁷ Ndo' ta'x'eena nnoom:

—Quia jo' ¿chiuu na sa'ntjom Moisés na wanaaⁿ na nntyuii' ljeii 'naaⁿ ts'aⁿ ñ'eⁿ scoom'm, jndā jo' ya na ca'ñeeⁿ juu?

⁸ T'ooⁿ ndaa naⁿ'ñeeⁿ:

—Nc'e na 'o jeeⁿ quie' n'om'yo', jo' chii tquiaa Moisés na wanaaⁿ na nntyuii' ljeii 'naⁿ'yo' ñ'eⁿ lcuu'yo'. Saa nchii laa'ti' teijndaa' najndyee. ⁹ Ja matsjoō ndaa'yo', juu tsaⁿ's'a na nntseyuii' ljeii na toco ñ'eⁿ scuu' ndo' nncoco ñ'eⁿ cwiicheⁿ yuscu, matsona' na cwe' m'aaⁿya ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. Wanaaⁿ na nntseyueeⁿ'eⁿ ljeii 'naaⁿ'aⁿ ñ'eⁿ scoom'm xeⁿ na m'aaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'eⁿ cwiicheⁿ tsaⁿ's'a. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncoco ñ'eⁿ cwii yuscu na jndā tyuii' ljeii 'naaⁿ ñ'eⁿ saa', tsaⁿ'ñeeⁿ matseijndaa'ñena' na cwe' m'aaⁿyaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ.

¹⁰ Já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿ Jesús l'uuyâ nnoom:

—Xeⁿ luaa' waa na nntseyeⁿna' ts'aⁿ ñ'eⁿ scoom'm, quia jo' yati na tincoco ts'aⁿ.

¹¹ Tso Jesús ndaayâ:

—Ticha'tsondye nn'aⁿ ndaa nla'candana ñ'oomwaa'. Cwe' ñejndaa' nn'aⁿ na ndaa nla'candā nc'e na jndā tquiaa Ty'oots'om na ljo'. ¹² Ee m'aⁿ nn'aⁿ na ticunco nc'e maxjeⁿ tuiindyena na titjoondyena yuscu, ndo' nt'omcheⁿ ticunco nc'e na tuii nasei joona cha titjoondyena yuscu. Saa m'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'jndaa'ndye cheⁿnquiee na

ticunco ee ñe'candy'e'ntjomna nnom Ty'oots'om na m'aaⁿ cañoom'luee. 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matsei'noⁿl' ndo' nnda^a nntseicanda ñ'oomwaa', catseicana^a.

Matio'naa'ñe Jesús yonch'u
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Tquiocho nn'aⁿ yonch'u na m'aaⁿ Jesús na nntioom ts'ooⁿ nacjoona ndo' na nntseineiiⁿ nnom Ty'oots'om cantyja 'naaⁿna. Saa^a já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê jla'tiaa'â nn'aⁿ na tquiocho yonch'u'ñeeⁿ. ¹⁴ Quia jo' tso Jesús:

—Ca'ndye'yo' na quiontyjaa' yonch'u ja. Tilantycwi'yo' joona, ee matseijomna' joona cha'na nn'aⁿ na cwiñe'quiandye na matsa'ntjom Ty'oots'om naquii' n'om.

¹⁵ Ndo' tioom l'ooⁿ nacjoo yonch'u'ñeeⁿ, jnda^a chii jlueeⁿeⁿ jo' jo'.

Matseineiⁿ tsaⁿtya ñ'eⁿ Jesús
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Cwiicheⁿ xuee jndyotseicandyoo'ñe cwii ts'aⁿ na titquieeñe na m'aaⁿ Jesús. Tax'ee tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—'U Maestro na ya ts'aⁿndyu', ¿aa waa cwii nnom na yati na tseixmaⁿya na cats'aa cha nnc'o'ñeⁿ na ticantycwii na wando'a?

¹⁷ T'o Jesús nnom:

—¿Chiuu na matsa' na ya ts'aⁿndyo ja? Tjaa 'ñeeⁿ c'oom na jeeⁿ ya ts'aⁿñe macanda nquii Ty'oots'om. Saa^a 'u je', xeⁿ ñe'cja'quiee'ndyu' cantyja na ticantycwii na wando' macaⁿna' na catseicanda' chiuu t'maⁿ ljeii na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Ty'oots'om.

¹⁸ Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Cwaaⁿ ljeii?

T'o Jesús nnom, tsoom:

—Tintseicue' ts'aⁿ. Tinc'om'ya' ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. Tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ. Tintseineiⁿ cantu nacjoo' ts'aⁿ. ¹⁹ Catseit'maaⁿndyu' tsotye' ñ'eⁿ tso'ndyo'. Ndo' c'oom' na wi' ts'om' nc'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'.

²⁰ Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Cha'tso ñ'oommeiⁿ matseicandaya xjeⁿ na cachjoondyochaⁿ. ¿Aa waa na matseijootina' ja na cats'aa?

²¹ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Xeⁿ 'u ñe'catseicanda'ñ'eⁿ, quia jo' cja', cajnda^a cha'tso 'naⁿ na niom. Quiaa' s'om'ñeeⁿ ndaa^a ndyeñeeⁿ quia jo' nnc'oom' na tyandyu' cañoom'luee. Ndo' can-dyo'tseijomndyu' ñequio ts'iaaⁿ na mats'aa.

²² Jnda na jndii tsaⁿñeeⁿ ñ'oommeiⁿ, mana tjaaⁿ na chjoo' ts'oom ee jeeⁿ ndya' tyañê.

²³ Quia jo' tso Jesús ndaa^a já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê:

—Nndye'yo' nntsjo^o na mayuu'cheⁿ jeeⁿ jndei'na' ncju'cjeñe cwii tsaⁿtya na nnts'a'ntjom Ty'oots'om jom. ²⁴ Mati matsjootya ndaa^a'yo', jndei'tina' na nncju'cjeñe cwii tsaⁿtya na nnts'a'ntjom Ty'oots'om jom, nchiiti na nncwicandii'ñe quioo' camello tsue' x'ee tsei'nchquia.

²⁵ Quia na jndya^ayâ ñ'oomwaa', jeeⁿ seiñ'eeⁿna' já. Tyotax'aayâ ndaa^a ntyjaayâ, l'uuyâ:

—¿Quia jo' 'ñeeⁿ ts'aⁿ nnda^a nlui'n'maaⁿñe?

²⁶ Nty'iaa' Jesús ndaa^ayâ, tsoom:

—Tijoom canda^a nncwji'n'maaⁿñe cheⁿnquii ts'aⁿ. Saa^a Ty'oots'om cha'tso nnda^a nnts'aaⁿ.

²⁷ Ndo' tso Pedro nnoom:

—Ta, canty'ia', já jnda^a 'ndya^ayâ cha'tso cha nnda^a nla'jomndyô ñequio ts'iaaⁿ 'naⁿ. ¿Aa waa naya 'naaⁿyâ?

²⁸ T'o Jesús ndaa^ayâ, tsoom:

—Nndye'yo' nntsjoꝝ, mayuu'cheⁿ quia na nncue'ntyjo xjeⁿ na nncuaaxco tsjoomnancue, mati ja na cwiluiindyꝝ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncjoajma^{ny}a ndio 'na^{ny}a yuu na nntseit'maaⁿñena' ja. Ndo' 'o na jnda macwila'jomndyo' ñeⁿndyo^o mati maniom canchoo'we ndio 'na^{ny}yo' na nntsaacwindyuaandyo' na nntu'xe^{ny}yo' canchoo'we ntmaaⁿ nn'aⁿ ntseinda Israel. ²⁹ Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na jnda 'ndii waa' oo ti'nguio oo ndyencjo oo tsotyee oo tsondyee oo scuu' oo ntseinda oo ndyuaa' nc'e na jnda jndyoquiee'ñe cantyja 'na^{ny}a, tsaⁿñeeⁿ cwii sia^{nto} ndii' nnc'oñoom na nleinoom cantyja na jnda ñeeⁿ. Ndo' nnaaⁿaⁿ na ticantycwii na wanoom'm. ³⁰ Ee majndye nn'aⁿ m'aⁿ je' na cwila'tiuu nquiee na t'maⁿ cwiluiindyee, saꝝ nncue'ntyjo na mancju'cjena' joona. Ndo' jndye nn'aⁿ m'aⁿ je' na maju'cjena' joona, saꝝ ndanquia nntseiwendyena' joona.

20

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ naⁿtjom

¹ Seinei^{nti} Jesús ñ'oom tjañoom', tsoom:

—Juu na matsa^{ntjom} Ty'oꝝts'om cañoom'luee, matseijomna' juuna' cha'na cwii patrom na waa ntjom'. Cwitsjoom tjacal'ue patrom'ñeeⁿ naⁿtjom na nnc'ooquie' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. ² T'ma^{na} ñ'eⁿ naⁿtjom 'naaⁿaⁿ na nnto'ñoomna cwii denario na cwii xuee cha'xjeⁿ cwita^{ntjom} nn'aⁿ. Jnda chii jñoom joona na waa ntjom'm. ³ Cha'na ñjeeⁿ na cwitsjoom tjaaⁿ xcwe quii' tsjoom, jo' jo' ljeiiⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwe' mandí'. ⁴ Tsoom ndaana: “Cwa catsa'yo' na waa ntjom 'na^{ny}a na nl'a'yo' ts'iaaⁿ. Ja nntioml'uaya 'o cha'xjeⁿ na matsona'.” Mana ty'e naⁿñeeⁿ. ⁵ Cha'na quiajmei^{nt} matjannda' patrom'ñeeⁿ quii' tsjoom. Ljeiiⁿ nt'omcheⁿ naⁿtjom. Ndo' majo'ti s'aaⁿ cha'na ndyee na matmaaⁿ. ⁶ Manncuee' na 'om na matmaaⁿ, tjannaaⁿaⁿ quii' tsjoom. Mañoomcheⁿ na ljeiiⁿ na cwe' m'aⁿcheⁿ. Tsoom ndaana: “¿Chiuu na meiiⁿchaa' xuee ñjaaⁿ m'aⁿyo' na tjaa ts'iaaⁿ cwil'a'yo'?” ⁷ Jluena nnoom: “Mayuu', ee tjaa ñeeⁿ cotsa^{ntjom} já.” Tsoom ndaana: “Cwa catsa'yo', nl'a'yo' ts'iaaⁿ 'na^{ny}a na waa ntjommya. Ja nntioml'uaya 'o cha'xjeⁿ na matsona'.” Ndo' mati ty'e naⁿñeeⁿ. ⁸ Quia na jnda tmaa^{ncue} tso patrom nnom moso tquiee 'naaⁿaⁿ: “Cwaⁿ naⁿtjom m'aⁿ ndo' cationl'ua' joona. Cato'jndyee' ñequio joo nn'aⁿ na ty'equie' na macanda. Tcuu cjaana' hasta nncuee'cañoomna' nn'aⁿ na ty'equie'jndyee.” ⁹ Quia jo' tquiontyjaa' nn'aⁿ na ty'equie' ts'iaaⁿ cha'na 'om na matmaaⁿ. Ticwii cwii joona to'ñoomna cwii denario cha'xjeⁿ na nncwantjom ts'aⁿ na cwii xuee. ¹⁰ Ndo' quia tuee'cañoomna' nn'aⁿ na ty'equie'jndyee ts'iaaⁿ, jla'tiuuna na joona jndyeti nnta^{ntjom}na. Saꝝ mati ticwiindyee joona to'ñoomna cwii denario. ¹¹ Jnda na to'ñoomna s'om'ñeeⁿ to'na na tyola'ncjoo'ndyena nacjoo' patrom 'naaⁿna. ¹² Jluena: “Joo naⁿm'aⁿ na ty'equie'na ts'iaaⁿ na macanda, ñecwii hora l'ana ts'iaaⁿ, saꝝ 'u ñe'cwii xjeⁿ mache' ñeⁿndye joona cha'xjeⁿ ñeⁿndyô já. Ndo' já tyolajndaayâ meiiⁿchaa' xuee, tyolaquii n'oꝝnyâ meiiⁿ jeeⁿ jmei^{nt} nquiuuyâ.” ¹³ T'o patrom nnom cwii joo naⁿñeeⁿ, tsoom: “U re, tjaa'naⁿ na seitjoꝝndyo njom'. ¿Aa nchii t'maa^{ny}a ñeⁿndyu' na cwii denario nncwantjom' cha'xjeⁿ quita^{ntjom} nn'aⁿ? ¹⁴ Co'ñom' s'om 'naⁿ, cja'to' wa'. Nncꝝ ntyjii xeⁿ ljo'yu nntioml'uaya 'u ñequio cwiicheⁿ tsa^maaⁿ na teinoom' tjaquiee' ts'iaaⁿ. ¹⁵ ¿Aa ticatseitiuu' na wanaaⁿ na nnts'aa cha'xjeⁿ na l'ue ts'oꝝⁿ ñequio s'om 'na^{ny}a? ¿Aa matsei'candya' ts'om' s'om na ja titseintycwi'a?” ¹⁶ Jo' chii luaa ñe'ca'moⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. Nn'aⁿ na ticala'tiuu na t'maⁿ cwiluiindyee ljo'yu nntseit'maaⁿñe Ty'oꝝts'om joona cha'xjeⁿ matseit'maaⁿñe nt'omcheⁿ. Ndo' nn'aⁿ na cwila'tiuu nquiee na t'maⁿ cwiluiindyee, quia nleitquioo' na ljo'yu la'xmaⁿna jo nnom Ty'oꝝts'om ñequio meⁿnquia nn'aⁿ.

Matseicandiinnda' Jesús na nncueeⁿeⁿ
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Yocheⁿ na njom Jesús nato na wjaⁿ Jerusalén, tjachom já na canchoo'wendyô cwii ntyja na ñencjooyâ. Tsoom ndaayâ:

18 –Queⁿyo' cwenta, je' tsawaaya Jerusalén. Ndo' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, jo' jo' ñequiaa ts'aⁿ cwenta ja luee ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Naⁿñeeⁿ nl'ana na nnt'uiityeⁿna' ja na nnc'io.

19 Ñe'quiana cwenta ja luee nn'aⁿ na nchii judíos na nla'jnaaⁿ naⁿñeeⁿ ja. Nntjaa'na ja ndo' nnty'ioomna ja ts'oom'naaⁿ na nnc'io, saã xuee jnda ndyee nncwando'xco.

Tsondyee Jacobo ñ'eⁿ Juan tcaaⁿ cwii naya

(Mr. 10:35-45)

20 Scuu' Zebedeo ñequio ntseinaaⁿ Jacobo ñ'eⁿ Juan tquiola'candyoo'ndyena na m'aaⁿ Jesús. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom na tcaaⁿ cwii naya. 21 Tso Jesús nnoom:

–¿Ljo' l'ue ts'om'?

T'ô yuscu'ñeeⁿ nnom, tsoom:

–Quia na nncue'ntyjo na nntsa'ntjom', quiaa' ñ'om' na we ntseindaaya nmeiiⁿ nluiit'maⁿndyena ñ'eⁿndyu'. Cwii joona nnc'oom ts'ô' ntyjaya ndo' cwiicheⁿ nnc'oom ts'ô' ntyjatymaaⁿ.

22 Saã t'ô Jesús ndaa we naⁿñeeⁿ, tsoom:

–'O ticala'noⁿyo' ljo' cwitaⁿyo'. Juu nawi' na nncwinooⁿ, ¿aa nndaã nnaⁿndyo'? Ndo' ¿aa nndaã nljoya n'om'yo' na nncwje'yo' cha'xjeⁿ na jnda ljoya ts'ooⁿ na nnc'io?

T'ooⁿna nnoom, jluena:

–Nndaã.

23 Jom tsoom ndaãna:

–Mayuu' juu nawi' na nncwinooⁿya, nncwinom'yo'. Ndo' cha'xjeⁿ na cwiljoya ts'ooⁿ na nnc'io mati macaⁿna' na caljoya n'om'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o. Saã titseixmaⁿya na nntseijndaa'ndyo 'ñeeⁿ juu nncwacatyeeⁿ ntyjaa'a ntyjaya oo ntyjatymaaⁿ. Nquii Tsotyaya ñequiaaⁿ naya'ñeeⁿ ndaa joo nn'aⁿ na jnda seijndaa'ñê na nnto'ñoom juuna'.

24 Ndo' cwiicheⁿ quindyô já na cwila'jomndyô ñ'eⁿ Jesús, quia na jndyaayâ ñ'oom na tcaⁿ yuscu'ñeeⁿ, jeeⁿ tyola'wjaayâ nacjoo we nn'aaⁿya naⁿñeeⁿ. 25 Ndo' naljo', tqueeⁿ Jesús cha'tsondyô na m'aaⁿ. Tsoom ndaayâ:

–'O manqui'u'yo' na nquiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cwii cwii ndyuaa cwila's'andyena ndaa nn'aⁿ na cwitsa'ntjomna. Ndo' nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye cwiqueⁿna xjeⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacje 'naaⁿna. 26 Saã quii'ntaaⁿ 'o ticatsona' na luaa' nl'a'yo'. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ 'o na ntyjaa' ts'om na nnc'oom na t'maⁿñe naquii'ntaaⁿyo', tsaⁿñeeⁿ matsona' na catseixmaaⁿ ts'aⁿ na mandi'ntjom ndaa nc'iaa'. 27 Ndo' 'ñeeⁿ cwiiindyô 'o na maqueⁿ ts'om na nlco'nnomna' juu jo ndaa'yo', tsaⁿñeeⁿ matsona' na c'oom cha'cwijom moso 'naⁿyo'. 28 Maluaa' na jndyoo ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Jndyoo na nndi'ntjoⁿya ndaa nn'aⁿ nchii na nndye'ntjom nn'aⁿ nooⁿ. Ndo' jndyoo na ñequiaandyô na c'io na nntiooⁿya jnaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, cha nndyaandyena na nnt'uii jnaaⁿna joona.

Sein'maⁿ Jesús we tsaⁿnchjaaⁿ

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Quia na saacaluii'â naquii' tsjoom Jericó, tquiontyjo cwii tmaaⁿ nn'aⁿ naxeⁿ Jesús. 30 Jo' jo' 'ndyoo nato meindyuaandyé we naⁿnchjaaⁿ. Quia na jndyena ñ'oom na juu Jesús mawinoom jo' jo', jla'xuaana, jluena:

–'U Ta, na cwiluiindyú' jndacantyjo David, c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyô já.

31 Saã nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' jla'tia'na naⁿnchjaaⁿñeeⁿ. Ñe'cala'cheⁿna naⁿñeeⁿ, saã yacheⁿ jndei tyola'xuaa, jlue:

–'U Ta, na cwiluiindyú' jndacantyjo David, c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyô já.

32 Tjameintyjee' Jesús, t'maaⁿ naⁿñeeⁿ. Tsoom ndaãna:

—¿Ljo' l'ue n'om'yo' na nnts'aaya 'o?

³³ T'oo naⁿnchjaaⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—Jeeⁿ 'u ta, toom cwe' ndaā nnty'iaayâ.

³⁴ Quia jo' Jesús ty'oom na wi' ts'oom joona. Tyeⁿnquioom'm lua'ndaāna. Mañoom' teitquioona. Ty'entyjona naxeeⁿeⁿ.

21

Tjaquiee' Jesús Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Quia na jnda teindyoo'â Jerusalén, na nndyoo' ta na jndyu Olivos, squiaayâ tsjoom Betfagé. Jñom Jesús we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ² Tsoom ndaāna:

—Catsaquie'yo' tsjoom chjoo ndyeyu jo ndaā'yo'. Jo' jo' mantya nliu'yo' cwii snomxquie na ñjomyo', mati ñ'eⁿ jndayo'. Calacana'yo', quiocho'yo' jooyo' na m'aaⁿya ñjaaⁿ. ³ Ndo' xeⁿ nncwax'ee ts'aⁿ ndyue'yo' chiuu na cwitsacho'yo' quioo' ntsmeiiⁿeⁿ, luaa candu'yo' nnoom: “Nquii Ta tjoñê jooyo'.” Quia jo' mañoom' ñnequiaa ts'aⁿ na nquiocho'yo' jooyo'.

⁴ Luaa' tuii cha catseicandaā'ñena' ñ'oom na seineiⁿ profeta, luaa seiljeiⁿ:

⁵ Candu'yo' ndaā nn'aⁿ tsjoom Sión:

“Queⁿyo' cwenta macwjee'cañoom nquii rey na cwiluiiñe na matsaⁿntjom 'o, ticatseit'maaⁿñe cheⁿnqueⁿ, ee cwe' snom wa'ljoom.

Snom chjoo, quioo' na maxjeⁿ ts'iaaⁿ na nnchuu xuu.”

⁶ Quia jo' we naⁿñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús, ty'ena, l'ana cha'xeⁿ ñ'oom na tsoom ndaāna. ⁷ Tquie'ñ'omna snomxquie'ñeeⁿ ñequio jndayo'. Ndo' tioona liaana nanqueⁿ quioo'ñeeⁿ, chii tjawa'ljoom. ⁸ Jndyendye nn'aⁿ ty'eñ'eeⁿna ñ'eⁿ Jesús. Nt'om naⁿñeeⁿ tyola'n'meiiⁿna liaana ts'om nato yuu na wjaⁿ. Ndo' nt'om nn'aⁿ tyotyje luee n'oom, tsā'na joona' ts'om nato. ⁹ Nn'aⁿ na 'oojndyee ñequio nn'aⁿ na 'oontyjo to'na tyola'xuaana, tyoluena:

—Matseit'maaⁿñena' nquii rey na cwiluiiñe jndacantyjo David. Matio'naaⁿñena' nqueⁿ na macwjee'cañoom ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Ty'oos'tom. Matseit'maaⁿñena' jom nandyee cañoom'luee.

¹⁰ Quia na tjaquiee' Jesús Jerusalén jeeⁿ t'maⁿ seits'eina' naquii' n'om cha'tsondyee nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Tyoluena ndaā nc'iaana:

—¿Ñeeⁿ ts'aⁿ tsaⁿm'aaⁿ?

¹¹ T'oo nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ jñoom Jesús. Cwiluiiñe profeta na jnaaⁿ tsjoom Nazaret ts'onda Galilea.

Macwji' Jesús nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Tjaquiee' Jesús wats'om t'maⁿ, jleintyjoon cha'tso nn'aⁿ na cwindāā ndo' na cwila'jnda 'naⁿ jo' jo'. Seicantqueeⁿ meiⁿsa 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om ndo' majo'ti s'aaⁿ ñequio ntsulaⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindāā cantu'. ¹³ Tsoom ndaā naⁿñeeⁿ:

—Waa ljeii 'naaⁿ Ty'oos'tom na matsona': “W'aya jndyuna' w'aa yuu na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'oos'tom”, sāā 'o cwil'a'yo' juuna' cha'cwijom tsue'tsjō' yuu na cwica-too'ndye naⁿcanty'ue.

¹⁴ Ndo' naⁿnchjaaⁿ ñ'eeⁿ nn'aⁿ na tileic'ooca', tquie'cañomna wats'om t'maⁿ na m'aaⁿ Jesús. Sein'maaⁿ joona. ¹⁵ Sāā ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés nty'iaana ts'iaaⁿ t'maⁿ na matsein'maaⁿ nn'aⁿ. Ndo' mati tyondyena na tyolaxuaa yocanch'u na tyolue: “Matseit'maaⁿñena' nquii rey na cwiluiiñe jndacantyjo David.” Quia jo' t'maⁿ jla'wjee naⁿñeeⁿ jom. ¹⁶ Jluena nnoom:

—¿Aa ticandi' ljo' cwilue yocanch'um'aⁿ?

T'o Jesús ndaana, tsoom:

—Mandiya. Ndo' 'o, aa tijoom ñejla'na'yo' ljeii 'naa' Ty'oqots'om na matsona': 'U jnda seijndaa'ndyu' na yonch'u ñequio yo'ndaa na ndicwa' cwintei' joona nla't'maa'ndyena ja ñequio na xcwee' n'omna.

¹⁷ Mana 'ndii Jesús joona, jluee'na' tsjoom Jerusalén, tjaa' tsjoom chjoo Betania. Jo' jo' ljoo'ñê natsjom.

Tju' Jesús ñ'oomwi' nacjoo' ts'oom higuera
(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Teincoo cwiiche' xuee wjaalcwee'na' tsjoom Jerusalén. Jndyo na ñejnoom'm.

¹⁹ Nty'iaa'na' cwii ts'oom higuera na meintyjee' 'ndyoo nato. Tjatseicandyoo'ñê saa ljeii' na mei'cwii ta higo tjaa na cantyja, macanda' tso na ntyjoo. Tso Jesús nacjoo' ts'oom'ñee':

—Tajom xuee cwii nntsa'nnda' ta.

Mañoom' tjacaa' ts'oom higuera'ñee'. ²⁰ Ndo' ja' nn'a'na' cwilajomndyô ñ'e' Jesús, quia na nty'iaayâ na tuii na luaa', jee' tjawee' n'oo'nyâ. Tax'ayâ nnoom:

—¿Chiuu waayuu na mañoom' tjacaa' ts'oom higuera'waa'?

²¹ T'o Jesús ndaayâ, tsoom:

—Mayuu'che' ndye'yo' nntsjo, xe' na cwilayu'ya n'om'yo' ndo' tic'om'yo' na we waa na cwila'tiuu'yo', nnda' nl'a'yo' cha'na s'aaya ñ'e' ts'oom higuera'waa'. Ndo' nchii macanda' jo' saa mei'nquia na nqui'yo' na jee' jndei'na' nnda' nl'a'yo'. Nnts'aana' cha'cwijom na nndu'yo' nnom sjowaa': “Quindyô' ñjaa'. Cju'na' 'u ts'om ndaaluee,” maxje' nnda' nna'ndyo'. Meii' waa cwii na jee' jndei'na' na cwiwinom'yo', hasta matseijomna' cha'na cwii sjo' t'ma' nqui'yo' saa nnda' nna'ndyo' ñ'e' juuna'. ²² Ee cha'tso na cwita'yo' na cwilane'yo' nnom Ty'oqots'om, xe' tye' cwilayu'yo', maxje' nnto'ñoom'yo' cha'xje' na cwita'yo'.

Waa najndei na matseixma' Jesús
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Tjaquie'nnda' Jesús wats'om t'ma'. Yoche' na ma'moo'nda' nn'a' jo' jo', ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'a'na' cwiluiitquiendye jo' ndaa' nn'a' judíos tquiontyjaa'na jom. Ta'x'leena nnoom, jluena:

—¿Ñee' najndei ñ'e' na mache' na nmeii'? Ndo' ¿ñee' juu tquiaa na matsei'xma' najndu'?

²⁴ T'o Jesús ndaa' na'ñee', tsoom:

—Mati ja nncwax'aya cwii ñ'oom ndaa'yo'. Xe' nnt'o'yo' juuna' quia jo' mati ja nntsjo ndaa'yo' ñee' juu tquiaa najndu na nmeii' mats'aa.

²⁵ Quia jo' tax'ee'nda'na, tsoom:

—Na tyotseits'oomñe Juan nn'a', ¿yuu jna' najndei na tyotseixmaa'? ¿Aa na m'aa' Ty'oqots'om jna'na' oo aa nn'a' jluena na ljo' cats'aa'?

Quia jo' to'na, tyo'ma' che'nquieena ñ'e' n'iaana, tyoluena:

—Jee' sa ¿chiuu nnt'o'yo' na luaa' mawax'ee'? Ee xe' nl'uuya na jna'na' cantyja 'naa' Ty'oqots'om, quia jo' majo'to nntsoom nda'aya: “¿Chiuu na ticalayu'yo' ñ'oom na tso Juan?”

²⁶ Saa xe' nl'uuya na jna'na' cwe' cantyja 'naa' nn'a', nnda' nlco'wi'na' jaa nl'a' nn'a' na jndyendye, ee cha'tsondye joona cwila'yu'na na Juan cwiluiiñê ts'a'na na tyoñequiaa ñ'oom' Ty'oqots'om.

²⁷ Jo' chii t'oona nnom Jesús, jluena:

—Jee' ticaliuuyâ.

Tso Jesús nda'ana:

—Aa ya, mati ja xocatsjo ndaa'yo' yuu jna' najndei na matseixma'ya na s'aaya nmeii'.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naa' we ntseinda ts'a'

²⁸ Quia jo' tsoti Jesús ndaa naⁿñeeⁿ:

—C'oom' n'om'yo' cantyja 'naa' ñ'oomwaa na tjañoom' na manntsjo. T'oom cwii ts'aⁿ. Tyom'aⁿ we ntseinaaⁿ yonom. Tjantyjaaⁿ'aⁿ ts'aⁿ na tuiiñejndyee, tsoom nnom: “U re jndaaya, cja' je' catsa' ts'iaaⁿ na waa ntjoomya.” ²⁹ T'o tsaⁿñeeⁿ, “Ja, ta, maxjeⁿ ticjo.” Saa jnda je' seichuii'na' na seitiuu, tja tjacats'aa ts'iaaⁿ. ³⁰ Jnda chii tjantyjaaⁿ'aⁿ cwiicheⁿ jnaaⁿ. Majo'ti tsoom nnom tsaⁿ na jnda we. T'o tsaⁿñeeⁿ nnoom: “Aa ya, ta, joya.” Saa ticjaa. ³¹ Ndo' tax'ee Jesús, tsoom:

—Candu'yo' je', ¿Cwaa' cwii na wendye joona s'aa yuu na l'ue ts'om tsotyena?

Jlue naⁿñeeⁿ:

—Juu jnaaⁿ na tjantyjaa'ñeeⁿ.

Quia jo' tso Jesús ndaaⁿ:

—Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo, na nquiee naⁿcwito'ñoom s'om ndo' mati lculjaa' tyuaa'ti ñe'quiandyena na nntsa'ntjom Ty'ooots'om naquii' n'omna, nchiiti 'o. ³² Ee tyjee'cañoom Juan quii'ntaa'yo' na tyoñequiaaⁿ ñ'oom cantyja na maty'iomyaana' saa 'o maxjeⁿ ticala'yu'yo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. Nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om ñequio lculjaa', joona jla'yu'na ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. 'O tque'yo' cwenta na ljo' saa chaa' l'uu l'we' n'om'yo' na nlayu'yo' ñ'oom na tjei'yuu'ñe.

Nn'a' na tyol'a cwenta l'oontjom

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Candy'e'yo' je' cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom': Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na t'maⁿ ndyuaa' niom. Tcoom'm l'oo uva. S'aaⁿ tiom ndiocheⁿ. S'aaⁿ peila na nnc'oocue ndaa na jnda 'ndiindyena tauva. Mati s'aaⁿ cwii tatsiaⁿndye na nljo ts'aⁿ na nnts'aa cwenta ntjom'ñeeⁿ. Jnda chii tiom cwenta ntjom'ñeeⁿ luee nn'aⁿ na nl'ayana ts'iaaⁿ. Quia na ncue' taa' ntjom, nnc'oñoom na tseixmaⁿ'na' cwentaⁿ'aⁿ. Jnda na seijndaa'ñe cha'tso nmeiⁿ!, tjaaⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. ³⁴ Ndo' quia tue'ntyjo xjeⁿ na jnda tquie ta, jñoom mosoom'm na m'aⁿ naⁿñeeⁿ na c'oocachona ta na tantjom tyuaaⁿ'aⁿ. ³⁵ Saa nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ jo' jo' jla'cjaa lueena moso'ñeeⁿ. Cwii tsaⁿñeeⁿ tjaa'na jom. Cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ jlacuee'na jom. Ndo' cwiicheⁿ tsaⁿ na jnda ndyee tyojñomna ljo'. ³⁶ Quia na jndii patrom na luaa', majndyeti mosoom'm jñomnaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ naⁿñeeⁿ. Saa majo'ti tjoomna l'a naⁿñeeⁿ.

³⁷ 'Na cwii macanda jñoom jnda nqueⁿ ee seitoom naquii' ts'oom: “Ti'jndaaya luaa, nla't'maaⁿndyena juu.” ³⁸ Saa nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ quia nty'iaana jnda nquii patrom'ñeeⁿ, jlueña ndaa nc'iaana: “Luaa' jnda nquii patrom. Tsaⁿ'm'aaⁿ nnaaⁿ'aⁿ tyuaawaa. Cwa nlacuaa'a jom cha nljo 'naaⁿ'aⁿ luaa jaa.” ³⁹ Ndo' t'uena jom, tjeii'na jom nnom ntjom. Jo' jo' jla'cuee'na jom.

⁴⁰ Quia jo' tax'ee Jesús ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Quia na nncwjee'nnda' nquii ts'aⁿ na 'naaⁿ ntjom'ñeeⁿ, ¿ljo' cwilatuu'yo' na nnts'aaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ nnom tyuaaⁿ'aⁿ?

⁴¹ Jlueña nnoom:

—Xoc'oom na wi' ts'oom naⁿñeeⁿ, maxjeⁿ nntseicwjeⁿ naⁿñeeⁿ na jeeⁿ tia nn'aⁿndyena. Ndo' ñequeiaaⁿ ntjom'm luee nt'omcheⁿ nn'aⁿ na joo ñe'quia na tantjom tyuaaⁿ'aⁿ quia na nncue' ntjom.

⁴² Quia jo' seineinti Jesús ndaa naⁿñeeⁿ cwii ñ'oom na seijoom'ñe cheⁿnqueⁿ na tsjo' na ya jom. Tsoom:

—¿Aa tijoom ñe'jla'na'yo' ljeii 'naa' Ty'ooots'om na matsona'?:

Majuuto tsjo' na tixocwil'ue nquii luañe na cwil'a tsiaⁿtsjo',

jnda mawacatyee'na' nqui tsiaⁿtsjo'.

Nquii Ta Ty'ooots'om seijndaa'ñe na ljo'.

Ndo' jeeⁿ cwijaawee' n'ooⁿya na cwinty'iaaya na luaa' tuii.

43 Jo' chii candye'yo' nntsjō, juu na laxma'yo' cantyja 'naa' na matsa'ntjom Ty'ōots'om, nncwjee'n'e naya'ñee' luee'yo', ndo' nñequiaa' na nt'omche' nn'a' n'laxma'na juuna'. 44 Ndo' mati cantyja 'naa' tsjo'waa' na seina'ya ndaa'yo', mei'ncwi'ñee'che' ts'a' na tileicatsei'no' cantyja 'na'ya, nlco'wi'na' tsa'ñee' cha'cwijom ts'a' na toomñe na tíoñe nacjoo' tsjo'. Saa ts'a' na tiñe'catseyu' ñ'e'ndyo maxje' nlco'wi'na' jom quia na nncue'ntyjo xje' na nncu'xe' Ty'ōots'om nn'a'. Quia jo' nntseijomna' tsa'ñee' cha'cwijom ts'a' na tío cwii tsjo' t'ma' nacjoo' na seituuujndaana' juu.

45 Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'a' fariseos, jnda na jndyena ñ'oom tjañoom'mei' na seinei' Jesús, jla'no'na na cantyja 'naa'na tjeii'e' ñ'oomwaa'. 46 Jo' chii seijmei'na' jooona na ñe'cat'uena jom. Saa nquiaana nn'a' na jndyendye. Ee na'ñee' cwitjeii'na cwenta na jom cwiluiiñê profeta.

22

Ñ'oom tjañoom' cantyja na toco ts'a'

1 Cwiiche' cwii ndii' seinei'nnda' Jesús ndaa' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio ndaa' nn'a' fariseos. Tsoom ndaana:

2 —Juu na matsa'ntjom Ty'ōots'om nandye cañoom'luee, matseijomna' juuna' cha'na cwii rey na t'ma' xuee s'aa na ncoco ti'jnda. 3 Jñoom mosoom'm na 'ooca'ma'na cha'tso nn'a' na jnda jndye na nnquiola'jomndye. Saa na'ñee' tiñe'quiontyjaa'na.

4 Jñomnaa'a' nt'omche' mosoom'm, tsoom ndaana: “Candu'yo' ndaa' nn'a' na jnda t'maa'yâ na nla'jomndyena na jnda maya waa. Jnda seicwja quioo'ndyo ñequio nt'om quioo' na jnda seica'ma'. Cha'tso jnda teiñ'oom', jo' chii quiona na nla'jomndyena na macoco ti'jndaaya.” 5 Saa na'ñee' na ty'ecwa' mosoom'm ticalan'oom'ndyena jom. Ty'ena ts'iaa' 'naa'na. Cwii tsa'ñee' tjaa' ranchoom'm. Cwiiche' tsa'ñee' tjaa', tjacajnaa' 'na'. 6 Ndo' nt'om na'ñee' t'uena mosoom'm, cwajndii tjaa'na joo hasta jla'cwjeena moso'ñee'. 7 Jnda na jndii rey'ñee' chiuu tjoom mosoom'm jee'che' ndyaa' seilioo'ñê. Jñoom sondaro 'naa'a' na c'oola'cwjee nn'a' na l'a nata' mosoom'm. Ndo' nla'cona tsjoom na'ñee'. 8 Ndo' tsoom ndaa' nt'om mosoom'm: “Jnda teijndaa'ya cha'tso cantyja na nleit'maa' na nncoco ti'jndaaya saa nn'a' na jnda tquaa'a' na nla'jomndye ñ'e'ndyo, tacatsona' na cwii nntseit'maa'ndyo jooona. 9 Je' catsa'yo' nqui nantaa nt'ma', jo' jo' ca'ma'yo' ticwii cwii ts'a' na nliu'yo', candu'yo' ndaana na quiontyjaa'na ja na macoco ti'jndaaya.” 10 Quia jo' jlui' moso'ñee' tyo'oona nqui nantaa. Jla'tjomna cha'tso nn'a' na jliuna. Ñ'ee' nn'a' na tia nn'a'ndye ndo' ñ'ee' nn'a' na ya nn'a'ndye. Ndo' laa'ti' seicatoo'na' w'aa ñequio nn'a' na jla'jomndye na toco jnda rey'ñee'.

11 'Jnda chii tjaquiee' rey quii'ntaa' nn'a' na nncwaa' jooona. Ljeii' ñ'e' cwii ts'a' na ticwee liaa cha'xje' liaa cwicwee' nn'a' na cwila'jomndye quia na macoco ts'a'. 12 Tsoom nnom tsa'ñee': “U re, ¿chuu tuiyuu na jndyo'tsei'jomndyu' ndo' ticwe' liaa cha'xje' na cwicwee' nn'a' quia na macoco ts'a'?” Saa tîcandaa' nnc'o tsa'ñee'. 13 Quia jo' nquii rey tsoom ndaa' mosoom'm: “Calaty'e'yo' nc'ee' ñequio l'ōo'. Catjei'yo' jom ch'e' yuu na jaa'ñe. Jo' jo' nnty'ioom ndo' nnei'nquee' ndei'n'oom.”

14 Seintycwii Jesús ñ'oom, luaa tsoom:

—Majndyendye nn'a' m'a' na macwa' Ty'ōots'om, saa tijndye nn'a' na macwjii'ñê cwentaa'a'.

Cwita'x'eena ñee' nnom ñe'quiana ts'iaa'ndaana

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Quia jo' ty'e nn'a' fariseos, tyo'ma' che'nquieena chiuu ya nl'ana na nnc'omna jom ñequio ñ'oom na matseinei'. 16 Jo' chii jñoomna nn'a' 'naa'na ñequio nt'om nn'a' 'naa' Herodes na c'oota'jndoondyena Jesús. Ty'e na'ñee', jluena:

—'U Maestro, manquiuyâ na 'u ts'aⁿ na xcwee' ts'om', ndo' tiquiquiu'nn'aⁿ ñ'oom na ma'moqⁿ cantyja 'naaⁿ natoo' Ty'o^ots'om. Ndo' mati meiⁿ tjaa na coch'eena' 'u ljo' cwila'tiuu nn'aⁿ oo meiⁿljo'cheⁿ na cwiluiindyena. ¹⁷ Catsu' nndyaayâ. Chiuu matsei'tiuu': ¿Aa maty'iomna' na catioqⁿya ts'iaaⁿndaaya nnom tsaⁿmats'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, oo aa ticaty'iomna'?

¹⁸ Saa Jesús sei'noqⁿoⁿ natia na cwila'tiuuna. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ñe'cal'a'yo' xjeⁿ ja, 'o nn'aⁿ na tixcwe cwitsam'aⁿyo'? ¹⁹ Cat'moⁿyo' noqⁿ tsjo'ñjeeⁿ na cwitiom'yo' ts'iaaⁿndaay'yo'.

Quia jo' tjeii'na cwii denario, t'moqⁿna juuna' nnoom. ²⁰ Jnda na nty'iaaⁿaⁿ, tsoom ndaana:

—¿Ñeeⁿ 'ndyoonnom ñoom nacjoo' tsjo'ñjeeⁿwaa ndo' 'ñeeⁿ xuee' ljeimeii'?

²¹ T'oqⁿna nnoom, jluena:

—'Ndyoonnom tsaⁿmats'iaaⁿ luaa' ndo' xueⁿeⁿ ñoom.

Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Catiom'yo' ts'iaaⁿndaay'yo' nnom tsaⁿmats'iaaⁿ yuu na tseixmaⁿna' na nnc'o'ñoom. Ndo' quia'yo' cwentaa' Ty'o^ots'om yuu na tseixmaⁿna' cwentaa' nqueⁿ.

²² Jnda na jndyena na luaa', jeeⁿcheⁿ ndyaa' tjawee' n'omna. Mana 'ndyena jom, ty'ena.

Cwita'x'eena cantyja na nntando'nnda' nn'aⁿ

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Mañejuu xuee'ñeeⁿ tquie'cañom nn'aⁿ saduceos na m'aaⁿ Jesús. Nn'aⁿ saduceos cwila'yu'tyeⁿna na xocatando'nnda' nn'aⁿ na jnda tja. Jo' chii jluena cwii ñ'oom nnoom:

²⁴ —'U Maestro, waa ñ'oom na 'ndii Moisés luaaya na matsona' xeⁿ tue' cwii tsaⁿs'a ndo' tjaa'naⁿ ntseinaaⁿ, quia jo' tyjee ts'oo'ñeeⁿ cocoom ñ'eⁿ scuu' xioom. Nnc'om ntseinaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ cha nntseinoomñê na tjaa ntseinda xioom t'om. ²⁵ Ndo' quii'ntaaⁿ jâ tyom'aⁿ ntquiee' naⁿnom na ñenquii ts'aⁿ ntseinda. Juu tsaⁿtquiee tocoom, ndo' tyuaa' tueeⁿeⁿ. Tjaa'naⁿ ntseinaaⁿ ñ'eⁿ scoom'm. Quia jo' ljoñe scoom'm l'o ti'tyjeeⁿ. ²⁶ Saa majo'ti tjom ts'aⁿ na jnda we, tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ ndo' tueeⁿeⁿ. Mati tjom ts'aⁿ na jnda ndyee ndo' malaa'ti' hasta ts'aⁿ na jnda ntquiee'. ²⁷ Ndo' jnda tja cha'tsondye naⁿñeeⁿ mati tue' yuscu. ²⁸ Jo' na ñe'cata'x'aayâ njom', Ta, quia na nntando'xco nn'aⁿ na jnda tja, ¿cwaaⁿ cwii na ntquiee'ndye joona scuu' jom? Ee jom ñet'oom scuu cha'tsondye naⁿñeeⁿ.

²⁹ Tso Jesús ndaana:

—'O tixcwe cwitjei'yo' cwenta, ee meiiⁿ na cwila'naⁿyo' ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om na waa saa ticala'noⁿyo' ljo' ma'moⁿna' meiⁿ cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaaⁿ. ³⁰ Ee quia na nntando'xco nn'aⁿ na jnda tja, taxocunconnda'na, meiⁿ naⁿnom, meiⁿ naⁿlcu. Ee quia jo' nla'xmaⁿna cha'na ángeles na m'aⁿ cañoom'luee. ³¹ Ndo' cantyja 'naaⁿ na nntando'xco nn'aⁿ na jnda tja, ¿aa tijoom ñejla'naⁿyo' ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om? Luaa matsoom: ³² “Ja cwiluiindyō Ty'o^ots'om cwentaa' Abraham, ndo' Isaac, ndo' Jacob.” Jo' chii caliu'yo' na cwita'ndo' naⁿñeeⁿ ee jom cwiluiñê Ty'o^ots'om cwentaa nn'aⁿ na cwita'ndo', nchii cwentaa l'oo.

³³ Ndo' nn'aⁿ na jndyendye, quia na jndyena ñ'oommeiⁿ na t'moqⁿ, jeeⁿ tjawee' n'omna.

Ñ'oom na t'maⁿti na matsa'ntjom Ty'o^ots'om

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Jnda na jndye nn'aⁿ fariseos na jnda seicheⁿ Jesús nn'aⁿ saduceos, quia jo' jla'tjomndyena. ³⁵ Ndo' cwiindyē joona, ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ta'x'eeⁿ cwii ñ'oom nnom Jesús cha cat'uiina' juu. Tsoom:

³⁶ —'U Maestro, naquii' ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om na tqueⁿ Moisés, ¿cwaaⁿ ñ'oom na t'mati cwiluiñena'?

³⁷ T'o Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ, tsoom:

—“C'oom' na candya' ts'om' Ta Ty'o^oots'om cwenta', ñequio na xcwee'ya ts'om', ñequio cha'waa na jnda ntyji', ndo' ñequio cha'waa na jndo'ya ts'om'.” ³⁸ Ñ'oomwaa' jndati tseixmaⁿna' ndo' t'maⁿti matsaⁿntjomna'. ³⁹ Ndo' ñ'oom na jnda we matseijomna' ñ'oom'ñeeⁿ, luaa matsona': “C'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'.” ⁴⁰ We ñ'oommeiⁿ laxmaⁿna' x'ee cha'tso ñ'oom' Ty'o^oots'om na tqueⁿ Moisés ñequio ñ'oom na tyoñe'quia profetas.

Cristo cwiluiñê Jnda Ty'o^oots'om

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Yocheⁿ na tyoot'oom'ndye nn'aⁿ fariseos, tax'ee Jesús cwii ñ'oom ndaⁿana. ⁴² Tsoom:

—¿Chiuu cwila'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ nquii na cwiluiñê Cristo? ¿Ñeeⁿ jnda jom?

T'oona nnoom, jluena:

—Nluiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo'.

⁴³ Tsoom ndaⁿana:

—Mayuu'. Ndo' nquii David, nc'e na t'moⁿ Espíritu Santo naquii' ts'oom seiljeiⁿ cwii ñ'oom cantyja 'naaⁿ Cristo. Tsoom na juu cwiluiñê na matsaⁿntjom jom. ¿Ljo' ma'moⁿna' na luaa' tsoom? ee seiljeiⁿ:

⁴⁴ Nquii Ta Ty'o^oots'om tsoom nnom juu Ta na matsaⁿntjom ja:

“Cajmaⁿ ntyjaa'a ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' 'u hasta xjeⁿ na jnda tsa'a nn'aⁿ na jndoo 'u na c'omna nacje 'naⁿ.”

⁴⁵ Nc'e na luaa' matso ljeii'ñeeⁿ, jo' mawax'aya ndaa'yo': “¿Chiuu waayuu na cwiluiñê Cristo tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo' ee manquiti David tsoom na juu cwiluiñê Ta na matsaⁿntjom jom?”

⁴⁶ Saⁿ meiⁿcwiindye joona tícandaaⁿ nnc'o' ñom meiⁿ ñe'cwii 'ndyoo ñ'oom. Ndo' xuee na tja tjatina' meiⁿcwii ts'aⁿ tícandaaⁿ ts'om na nncwax'eeti ñ'oom 'ñom.

23

Matseitia' Jesús nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mo^on ljeii na tqueⁿ Moisés

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Quia jo' seineiⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye ñequio ndaaⁿ já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê, tsoom:

² —Nquiee nn'aⁿ na cwit'mo^on ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos to'ñoomna ts'iaaⁿ na ñeseixmaⁿ Moisés na cwit'mo^ona ljeii 'naaⁿ Ty'o^oots'om na matsaⁿntjomna'.

³ Jo' chii queⁿyo' cwenta ñ'oom na cwit'mo^ona. Ndo' call'a'yo' cha'tso na cwitsaⁿntjomna na call'a'yo'. Saⁿ tintsantjyo'yo' cha'na cwil'ana, ee joona ya ñ'oom cwiñe'quiiana saⁿ nquieena ñoomñoom na cwil'ana. ⁴ Ee joona cwiqueⁿna ñ'oom na jndei'na' na catseicandaaⁿñe ts'aⁿ. Matseijomna' cha'cwijom cwila'tyeⁿna cwii xuu na jaa' na cwitioona cantya' naⁿñeeⁿ. Saⁿ nquieena nchaa' l'uu nntii'ndyena meiiⁿ ñe'cwii ndaaⁿ lueena na nntei'jndeiina naⁿñeeⁿ. ⁵ Cha'tso na cwil'ana l'ue n'omna na canty'iaa nn'aⁿ. Ee cwil'ana na jeeⁿ ntmeiⁿ ntjaⁿ na chuu' ljeii 'naaⁿ Ty'o^oots'om na cwiwityeⁿ cantaana ñequio lueena. Ndo' mati teincooti nmaⁿ 'ndyoo liaateincoo na cwicwee'na nchiiti liaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ⁶ Cwiqueⁿ n'omna na nquieena nncwindyuaandyena nacañoomticheⁿ quia na cwiwee' ncuee. Ndo' naquii' lan'om cwila'yuundaⁿana ntsula nacañoomcheⁿ yuu na nntseit'maaⁿñetina' joona. ⁷ Jeeⁿ cjaawee' n'omna na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ joona quia cwiwincwindyena ts'om nataa yuu na jndoo' nn'aⁿ. Ndo' l'ue n'omna na nlue nn'aⁿ na maestro joona.

⁸ 'Saⁿ 'o tical'ueendyo' na nlue nn'aⁿ na maestro 'o ee cha'tsondyo' ñecwii tmaaⁿ cwilaxmaⁿyo' ndo' ñecwii na cwiluiñê Maestro 'na'yo', juu Cristo. ⁹ Meiⁿcwii ts'aⁿ tsjoomnancue ticalat'maaⁿndyo' na nndu'yo' nnom na tsotye'yo' juu cha'na quindu'yo' na Tsotye'yo' Ty'o^oots'om. Ee ñe'cwii m'aaⁿ na cwiluiñê Tsotye'yo', nqueⁿ na m'aaⁿ

cañoom'luee. ¹⁰ Ndo' meiⁿ tiñe'quiandyo' na nlue nn'aⁿ na 'o cwitsajndyee'yo' ee ñecwii m'aaⁿ na wjaajndyee jo ndaa'yo', nquii Cristo. ¹¹ Juu ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñeti quii'ntaa'yo', tsaⁿñeeⁿ maxjeⁿ matsona' na candi'ntjoom ndaa'yo'. ¹² Meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiwendyeñe cheⁿnquii, maxjeⁿ nntseiquioo Ty'o^ots'om juu. Ndo' 'ñeeⁿ juu na maju'ñecje, maxjeⁿ nntseiwē Ty'o^ots'om tsaⁿñeeⁿ.

¹³ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo' ee cwila'ñ'eeⁿndyo' nn'aⁿ cha xocandaa nnc'ooquiee'ndyena cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om. Ncjo'yo' tiñe'catsaquiie'ndyo' na jom nntsā'ntjoom 'o, meiⁿ tiñe'quia'yo' na nnc'ooquiee'ndye nt'om nc'ia'yo' cantyja na matsa'ntjoom.

¹⁴ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. 'O mantyjo'yo' 'naaⁿ l'oo na cwe' ñe'catjei'to'yo' luee yolcu na jnda tja s'aa. Saa majuu xjeⁿñeeⁿ teincoo ñ'oom cwilanei'yo' nnom Ty'o^ots'om cha tica'moⁿ'na' na wi'ndyo'. Cwe' jo' na t'maⁿti nlco'wi'na' 'o quia na nncu'xeeⁿ 'o.

¹⁵ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. 'O jeeⁿ tquia ma'nom'yo' hasta ndaaluee cwiwity'ioo'yo' na cwil'ue'yo' meiⁿ ñe'cwii ts'aⁿ na nntseijomñe ñ'eⁿndyo'. Ndo' xeⁿ jnda jndaa l'a'yo' na wjaantyjoⁿ cha'na cwil'a'yo' quia jo' wjaañ'oomna' jom na cwajndiiti nnts'aaⁿ. Ndo' na ljo', t'maⁿti nlco'wi'na' jom quii' b'io, nchiiti 'o.

¹⁶ 'Ndo' 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ndaa nc'iaa'yo', mati nnt'uiiwi'na' 'o ee laxma'yo' cha'cwijom nchjaa'yo'. Cwindu'yo' tityeⁿ ñ'oom na maqueⁿtyeⁿ ts'aⁿ nacjoom'm quia na macwjeeⁿ xuee' wats'om t'maⁿ. Saa tyeⁿti ñ'oom na nncwji' ts'aⁿ xuee' s'om cajan na ñ'eⁿ teichjoomna'. ¹⁷ 'O jeeⁿcheⁿ ndyaa' ntjei'ndyo', laxma'yo' nn'aⁿ na nchjaa'yo'. ¿Cwaan cwii na we nmeiⁿ t'maⁿti tseixmaⁿ'na'? ¿Aa s'om cajan na ñ'eⁿ teichjoom wats'om oo aa nquii wats'om? Juu wats'om t'maⁿti tseixmaⁿ'na' ee cantyja 'naaⁿ juuna' maqueⁿlju'na' s'om cajan'ñeeⁿ. ¹⁸ Mati cwindu'yo' na tityeⁿ ñ'oom na cwe' xuee' tio naquii' wats'om nncwji' ts'aⁿ. Tyeⁿti ñ'oom cwindu'yo' quia na nncwji' ts'aⁿ xuee' seii quioo' na cwitioo nn'aⁿ jo' jo' cwentaa' Ty'o^ots'om. ¹⁹ 'O jeeⁿcheⁿ nchjaa'yo'. ¿Cwaan na we nmeiⁿ t'maⁿti tseixmaⁿ'na'? ¿Aa seii quioo' na cwitioo nn'aⁿ nacjoo' tio, oo aa juu tio? T'maⁿti tseixmaⁿ nquii tio yuu na cwicantyjo sei'ñeeⁿ ee nc'e juuna' maqueⁿlju'na' sei' na nndaā nnc'oñom Ty'o^ots'om. ²⁰ Ee ts'aⁿ na maqueⁿtyeⁿ cwii ñ'oom nacjoo' nquii na macwji' xuee' tio naquii' wats'om t'maⁿ, nchii macandā cantyja 'naaⁿ tio'ñeeⁿ maqueⁿtyeⁿ ñ'oom, maxjeⁿ maw'at'maⁿtona' cha'tso 'naⁿ na cwicantyjo nacjoo'na'. ²¹ Ndo' juu ts'aⁿ na maqueⁿtyeⁿ cwii ñ'oom nacjoo' nquii na macwji' xuee' wats'om t'maⁿ, nchii macandā cantyja 'naaⁿ juuna' maqueⁿtyeⁿ ñ'oom, maxjeⁿ mañ'oomna' nquii Ty'o^ots'om ee jom mac'eeⁿ jo' jo'. ²² Ndo' juu ts'aⁿ na maqueⁿtyeⁿ cwii ñ'oom nacjoo' nquii na macwji' xuee' cañoom'luee nchii macandā cwe' cantyja 'naaⁿ cañoom'luee maqueⁿtyeⁿ ñ'oom, maxjeⁿ mañ'oomna' nquii Ty'o^ots'om ñequio tio yuu na mawacatyeeⁿ.

²³ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. Ee cwiñe'quia'yo' diezmo cwentaa' Ty'o^ots'om na cwiwe' ntjoom'yo' hasta meiⁿ cwe' tscojñom ts'oomjndya ñequio tscolcoo ñequio lqueeⁿ cameiⁿnom saa ticalacanda'yo' ñ'oom na t'maⁿti naquii' ñ'oom na tqueⁿ Moisés. Ñ'oom'ñeeⁿ ma'moⁿ'na' chiuu na c'om'yo' cantyja na maty'iomyana' ndo' c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' ndo' calacanda'yo' ñ'oom na cwindu'yo'. Maxjeⁿ maty'iomyana' na cwiñe'quia'yo' diezmo saa mati calacanda'yo' ñ'oommeiⁿ na t'maⁿti na sa'ntjom Moisés. ²⁴ Matseijomna' 'o cha'na nn'aⁿ na cwila'cw'aaⁿndye ndaatoo na cwiwe cha ca'ndiina' quioo' na cajndaā saa tiqueⁿna cwentā na jo nandyē njom cwii quioo' t'maaⁿñe na jaato'. Ee jeeⁿ cwiqueⁿndyo' na ñe'cala'canda'yo' ñ'oom na niom

nch'unch'u saꝥ tiñe'cala'canda'yo' ñ'oom na t'maⁿti na macaⁿna'. Jo' chii 'o laxmaⁿyo' nn'aⁿ na cwit'moⁿyo' nato ndaa nc'ia'yo' saꝥ ncjo'yo' cha'cwijom na nchjaaⁿyo' na tiñe'catsa'jndyee'yo' nato ñeeⁿ.

²⁵ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿyo' ljeii na tqeⁿ Moisés nnt'uiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo' ee yaya cwilalju'yo' naxeⁿ waso ñequio xio na cwiwil'uee'ndyo' saꝥ ts'omna' cwajndii. Ee nantquie na cwicwa'yo' cwicañjom jo', la'xmaⁿna' 'naaⁿ nc'iaa'yo' na cwinty'uee'yo' ee na tiñe'queⁿ cheⁿncjo'yo' xjeⁿ na cwilaqueeⁿ n'om'yo'. ²⁶ 'O nn'aⁿ fariseos cwiluiindyoy' cha'cwijom naⁿchjaaⁿ. Cata'ndyo'xcwe'yo' jo nnom Ty'oots'om quia jo' nnts'aana' cha'cwijom na cwilalju'yo' ts'om waso ñequio xio. Ndo' na ljo' nntseiljoyuna' na lju' ts'omna' ñ'eⁿ naxeⁿna'.

²⁷ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿyo' ljeii na tqeⁿ Moisés nnt'uiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. Matseijomna' 'o cha'na ndei'luaa na jeeⁿ canchii' l'a nn'aⁿ, na cwe' nacjoo'na' nnty'iaa' ts'aⁿ na jeeⁿ neiⁿncoo' saꝥ naquii'na' too' ndeii nn'aⁿ ñequio cha'tso nnom na ts'iaaⁿ. ²⁸ Maluaa' matseijomna' cantyja 'naⁿyo' ee jo ndaa nn'aⁿ ndoo' xeⁿ maty'iomyana' ljo' cwil'a'yo', saꝥ naquii' n'om'yo' ñenquii'cheⁿ na we waa na cwil'a'yo' ndo' too'ñ'eⁿ m'aaⁿ natia.

²⁹ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿyo' ljeii na tqeⁿ Moisés nnt'uiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. Ee cwil'a'yo' ndei'luaa profetas ndo' cwilachjoomndyo' ndei'luaa 'naaⁿ nn'aⁿ na ñel'a cantyja na maty'iomyana'. ³⁰ Jnda chii cwindu'yo': "Xeⁿ jaa mam'aaⁿya ncuee na ñet'om welooya teiyo, tixocalajomndyo na jla'cwjeena profetas." ³¹ Ndo' na luaa' cwindu'yo' cwitjei'yuu'ndyo' cheⁿncjo'yo' ñ'oom nacjo'yo' na 'o cwiluiindyoy' tsjaaⁿ 'naaⁿ nquiee nn'aⁿ na tyola'cwjee profetas. ³² Jo' chii calacanda'yo' chiuu waa na to' jndyee nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiindyoy'.

³³ 'O cwiluiindyoy' cha'cwijom nda canduulja na jeeⁿ tia cwil'a'yo'. Chiuu nl'a'yo'yo' na nndaꝥ nluii'ndyo' nawil' na cwitjoom nn'aⁿ na cwil'oo b'io. ³⁴ Queⁿyo' cwenta, ja njñooⁿya profetas na nnc'om naquii' ntaaⁿyo' ndo' na nla'neiⁿna cantyja na jndo' ts'om Ty'oots'om ndo' na nnt'mooⁿna ñ'oom na matsaⁿntjoom. Saꝥ 'o nla'cwje'yo' cwantindye naⁿñeeⁿ. Ndo' nt'om naⁿñeeⁿ nnty'iom'yo' n'oom'naaⁿ. Ndo' nt'om nntja'yo' naquii' lan'om 'naⁿyo'. Ndo' nt'omndye jona nlei'ntyjo'yo' cwii ndo' cwii tsjoom. ³⁵ Jo' chii cho'nqueⁿyo' jnaⁿ cantyja nawil' na nntjoom naⁿñeeⁿ, ndo' mati cantyja na tja cha'tso nn'aⁿ na nchii jnaaⁿna hasta xjeⁿ na tuii tsjoomnancue. Nnaⁿna' na waa jnaⁿyo' xjeⁿ na seicuee' Caín tyjeeⁿ Abel, tsaⁿ na tyotseixmaⁿ na maty'iomyana', ndyowana' hasta na tue' Zacarías jnda Berequíás l'a welo'yo' xcwe quii'ntaaⁿ tio t'maⁿ ñequio ta wats'om. ³⁶ Nndye'yo' nntsjoꝥ, mayuu'cheⁿ nnt'uiina' 'o nn'aⁿ na m'aⁿyo' je' cantyja cha'tso nawil'meiⁿ na tjoom naⁿñeeⁿ.

*Maty'ioo Jesús cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Jerusalén
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ 'O nn'aⁿ Jerusalén, cwilacwje'yo' nn'aⁿ na cwiñe'quia ñ'oom' Ty'oots'om ndo' cwijñom'yo' ljo' nn'aⁿ na majñoom na m'aⁿyo'. Majndye ndii' ñentyjaa' ts'ooⁿ na nntseitjoⁿya 'o na nnc'om'yo' cwentaya cha'xjeⁿ matseitjom caxtixquie ntseinaaⁿ nacjee' ntsqueeⁿ. Saꝥ 'o cwaaⁿ tquiandyoy'. ³⁸ Queⁿyo' cwenta, ma'ndii Ty'oots'om 'o. Taxoc'oomñê wats'om t'maⁿ 'naⁿyo'. ³⁹ Nndye'yo' nntsjoꝥ na taxocanty'ia'yo' ja hasta na nncue'ntyjo xuee na nndu'yo': "Matio'naaⁿñena' nquii na macwjee'cañoom ñequio najndeii na matseixmaⁿ Ta Ty'oots'om."

24

*Matso Jesús na nntyuii' wats'om t'maⁿ
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Jluu' Jesús wats'om t'maⁿ na mawjaⁿ. Ndo' já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê squie'caño^oyâ jom. To^o'â na cwit'mo^oyâ chiuu waa na jeeⁿ neiⁿncoo' l'aa cwentaa' wats'om t'maⁿ. ² Saa jom t'o^on ndaayâ, tsoom:

—¿Aa cwinty'ia'yo' na jeeⁿ ya cha'tso nmeiⁿ? Candye'yo' nntsjo^o na mayuu'cheⁿ tixoca'ndiina' cwii tsjo' nacjoo' x'iaa'na'. Nntyuii'ñ'eⁿ l'aameiⁿ!

'Naaⁿ na cwit'mo^o'na' na manndyoo' na nntycwii

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Quia jo' saayâ ta na jndyu Olivos. Ndo' quia jnda tacatyeeⁿ Jesús jo' jo' já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê saantyjaa'â jom cha nda^a nlanaa'yâ ñ'eⁿñê na ñencjo^oyâ. L'uuyâ:

—Catsu' ndaayâ cwaaⁿ nluu' na nmeiⁿ! Ndo' ¿cwaaⁿ 'naaⁿ na nleitquioo' na m'mo^o'na' na manndyo'nda' ndo' na nntycwii tsjoomnancue?

⁴ T'o Jesús ndaayâ, tsoom:

—Cal'a'yo' cwenta na tjaa ñeeⁿ nnquiu'nn'aⁿ 'o cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ! ⁵ Ee jndye nn'aⁿ ññequiona ñequio xueya na nluena: “Ja cwiluiindy^o nquii Cristo”, na ññe'quio'nn'aⁿ na nn'aⁿ. ⁶ Ee nnty'ia'yo' na ndyocwjee'caño^om ntia' ndo' nleic'uaa ñ'oom na cwiluii ntia' cwiicheⁿ ntyja. Saa tiñe'quiandyo' na nlatyueandyo' ee maxjeⁿ jndei'na' na nmeiⁿ cwinomjndyee. Saa ndicwaⁿ tjoocheⁿ na nntycwii tsjoomnancue. ⁷ Nla'wendye nn'aⁿ cwii ndyuaa nacjoo nn'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. Ndo' cwii tsaⁿmats'iaaⁿ t'maⁿ nntseiweñê nacjoo' cwiicheⁿ tsaⁿmats'iaaⁿ. Jndye joo nnc'oom jndo' t'maⁿ ndo' nnconom ntycu na wjaatcuuñena' ndo' jndye jo jndei nnts'eii. ⁸ Cha'tso nawi'meiⁿ cwe' we'yandyo la'xmaⁿna'. Quia nlquie'ntyj^o nt'omcheⁿ nawi' na jaa'ti.

⁹ Jndye nn'aⁿ hasta ndiocheⁿ tsjoomnancue nnc'omna na jndoona 'o nc'e na m'aⁿ'yo' cantyja 'na'ya. Jo' na nla'quioo nn'aⁿ 'o luee nn'aⁿ na nnta'wi'na 'o, ndo' nla'cwjeena 'o. ¹⁰ Jndye nn'aⁿ nntjeii'ndyena cantyja na cwila'yu'ya n'omna. Nnc'omna na jndoondye ntyjeena hasta na nl'uee'ndyena ñ'oom na nnt'uiina' nc'iaana. ¹¹ Ndo' jndye nn'aⁿ nluena na profeta joona saa tiyuu' ñ'oom cwiñequiana. Ndo' jndye nn'aⁿ ññe'quio'nn'aⁿ. ¹² Ndo' nc'e na nncjaanty'ee nncjaanty'ee natia, juuna' nnts'aana' na tawi' n'omndye ntyjeena. ¹³ Saa juu ts'aⁿ na tyeⁿ cwiljoo'ñe cantyja 'na'ya hasta na macanda, tsaⁿ'ñeeⁿ nlu'na'maaⁿñê. ¹⁴ Cha'waa tsjoomnancue nnc'oo nn'aⁿ na ññe'quiana ñ'oom nayawaañe cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om. Juuna' nncwji'yuu'ñena' chiuu cal'a nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa, quia ljo'cheⁿ nncue'ntyj^o na nntycwii tsjoomnancue.

¹⁵ 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, catsei'noⁿ ljo' ñecatsona'. Juu profeta Daniel, seiljeiⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ juu na jeeⁿcheⁿ ndyaa' tiaa' na nntseyuii' cha'tso. Quia na nnty'ia'yo' na jnda mam'aaⁿ naquii' wats'om t'maⁿ yuu na lju'ti na cwiluiiñena' cwentaa' Ty'o^ots'om, ¹⁶ quia jo' cha'tsondyo' na m'aⁿ'yo' ts'ondaa Judea catsalei'nom'yo' quii' ntsjo. ¹⁷ Juu xjeⁿ'ñeeⁿ 'ñeeⁿ ts'aⁿ na ljo nacjoo' waa' ticandyocueeⁿ na nncjaaqueⁿ'eⁿ jo' na nncwjeeⁿ'eⁿ 'naaⁿ'aⁿ. ¹⁸ Ndo' ts'aⁿ na m'aaⁿ jo jnda^a, na mach'ee ts'iaaⁿ, ticjaal-cweeⁿ'eⁿ na nncjaacachoom liaⁿ'aⁿ. ¹⁹ Ndo' joo ncuee'ñeeⁿ jeeⁿ wi' nntjoom yolcu na ndeiindy^e ñequio yolcu na 'ndaandy^e ndana. ²⁰ Cal'a'yo' ty'oo nnom Ty'o^ots'om na nchii xcwe ncuee na teiⁿ, meiⁿ nchii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ na nlcaⁿ'na' na calei'nom'yo' nawi'ñeeⁿ. ²¹ Ee quia ljo'cheⁿ nnquioo cwii nawi' na t'maⁿ'ticheⁿ na mei'jom ndii' tyootjoom nn'aⁿ cantyjati xjeⁿ na tuii tsjoomnancue hasta je'. Ndo' xuee na cwii wjaatina', meiⁿ tajom cwii nluuinnda' cwiicheⁿ nawi' cha'na juuna'. ²² Ndo' xeⁿ ticats'aa Ty'o^ots'om na tijndyeti xuee na nnc'oom nawi'ñeeⁿ quia jo' meiⁿcwii ts'aⁿ xocalui'n'maaⁿñe cantyja 'naaⁿ'na'. Saa nc'e na wi' ts'oom nn'aⁿ na jnda tjeii'ñê cwentaaⁿ'aⁿ, nnts'aaⁿ na tijndyeti xuee na nnc'oom nawi'ñeeⁿ.

²³ 'Jo' chii xeⁿ nntso cwii ts'aⁿ ndaa'yo': “Canty'ia'yo' ljo m'aaⁿ nquii na cwiluiiñe Cristo”, oo nntso ts'aⁿ: “Canty'ia'yo', la'ñeeⁿ m'aaⁿ”, tilayu'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. ²⁴ Ee maxjeⁿ

nlquie'cañom nn'aⁿ 'o na nluena joona cwiluiindyena Cristo. Ndo' nluena na profeta joona saq̄ tiyuu' ñ'oom na cwiñe'quiiana. Nl'ana jndye nnom 'naaⁿ t'maⁿ ñequio jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ na nncjaawee' n'om nn'aⁿ cha xeⁿ na ndaā nl'ana na ñnequio'nn'aⁿna nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ. ²⁵ Matyuuaa'ti matseicandiiya 'o cwii tjoocheⁿ na nluii joona' cha cal'a'yo' cwenta. ²⁶ Quia jo' xeⁿ nlue nn'aⁿ ndaā'yo': "Queⁿ'yo' cwenta, la'ñeⁿ m'aaⁿ ndyuuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom", tints'a'yo' jo' jo'. Ndo' xeⁿ na nluena: "Canty'ia'yo', luaa' m'aaⁿ naquii' w'aa", tilayu'yo' na ljo'. ²⁷ Ee ja na cwiluiindyō tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee quia na nndyoōnnda'a nleitquioo'ndyō ndaā nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue, cha'xjeⁿ na cwiwixuee chomtsuee yuu na macalui' ñe'quioom' hasta wjaantycwiina' ntyja na majaacue ñe'quioom'. ²⁸ Saq̄ nawi'ñeeⁿ na jnda tsjoō na nntjom'yo', maxjeⁿ ticwinom'na' ee queⁿ'yo' cwenta, meiⁿyuucheⁿ na meindyuaa 'naⁿ to', jo' jo' nntjomndye cant'eiⁿ.

*Nmeiiⁿ nnts'aana' quia na nndyonnda' Jesús
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)*

²⁹ 'Quia na jnda teinomncue nawi' t'maⁿ ncuee'ñeeⁿ, nleijaaⁿñe ñe'quioom', ndo' mati chi' taxocwixueeñe. Nntquiaandye cancjuu. Ndo' cha'tso na cwila'xmaⁿ najnda na m'aⁿ tsjo'luee nntyuii'. ³⁰ Quia jo' ja na cwiluiindyō tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, nleitquioo' 'naaⁿ cantyja 'naⁿya. Ndo' nntseity'ioona' cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Ee nnty'iaana ja, tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nluii'a jo' jo'. Nndyoōcua naquii' nchquiu ñequio najndei na matseixmaⁿya ndo' ñequio na neiⁿncoo' nacaxuee na cwiluii'tmaⁿndyō. ³¹ Ndo' njñōōⁿya ángeles 'naⁿya na jndei ntjo'na ndu na nnc'oona cha'waa tsjoomnancue, na nla'tjomna nn'aⁿ na jnda tjeii'ndyō cwentaya.

³² 'Cala'noⁿ'yo' 'naaⁿ na ma'moⁿna' ndaā'yo' cantyja 'naaⁿ ts'oom higuera. Quia na cwinty'ia'yo' na cwinntei'l'ona' ndo' cwicalui' tscō 'ndaā juuna', quia jo' cwila'noⁿ'yo' na majnda jaawindyoo' ncueesua'. ³³ Ndo' majo'ti quia na cwinty'ia'yo' na cwiluii cha'tso nmeiⁿ na jnda tsjoō ndaā'yo', quia jo' cala'noⁿ'yo' na jnda teindyoo' m'aaⁿna'. Manncwjacañōōⁿnda'a. ³⁴ Candye'yo' nntsjoō, mayuu'cheⁿ na xocwjeñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ je' hasta xjeⁿ na jnda seicandā'ñena' cha'tso ñ'oommeiⁿ. ³⁵ Tsjo'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue nntycwiñ'eⁿna' saq̄ ñ'oom 'naⁿya tijoom xuee nnts'aana' na xotseicandā'ñena'.

³⁶ 'Saq̄ meiⁿcwii ts'aⁿ ticaljeii cwaaⁿ xuee ndo' 'ñeeⁿ xjeⁿ na nluii cha'tso nmeiⁿ. Meiⁿ nquiee ángeles na m'aⁿ cañoom'luee ticaliuna, meiⁿ ja na cwiluiindyō Jnda Ty'ooots'om ticaljeiia. Macandā ñenquiicheⁿ Tsotyaya ntyjeeⁿ.

³⁷ 'Cha'xjeⁿ na tyom'aⁿ nn'aⁿ ncuee quia ñet'oom Noé, maluaa' matseijomna' na nl'a nn'aⁿ quia na nncwjacañōōⁿya na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ³⁸ Ee ncuee'ñeeⁿ cwii tjoocheⁿ na seicatsuu ndaalua'nty'a tsjoomnancue tyom'aⁿ nn'aⁿ. Tyocwa'na, tyowuncona, tyoñe'quiiana ndana na nnc'unco hasta juu xuee quia na tjaquiee' Noé w'aandaa t'maⁿ. ³⁹ Saq̄ tiqueⁿna cwenta na waa na teincuu' hasta mats'ia jo' tyjee' ndaalua'nty'a. Tyjee' candaa, tjachuuna' cha'tsondye naⁿñeeⁿ. Maluaa' matseijomna' na nntjoom nn'aⁿ quia na nncwjacañōōⁿ ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ⁴⁰ Ee juu xuee'ñeeⁿ nntseijomna' m'aⁿ we nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ jo jndā. Cwii tsaⁿ'ñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿya ndo' cwii ma'ndiina'. ⁴¹ Nntseijomna' m'aⁿ we yolcu na cwitua. Cwii tsaⁿ'ñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿya ndo' cwii ma'ndiina'.

⁴² 'Jo' chii ñequii'cheⁿ c'om'c'eendyo' ee na ticali'yo' cwaaⁿ xuee nncwjee'cañoom nqueⁿ na matsa'ntjoom 'o. ⁴³ Ñ'oomwaa cala'noⁿ'yo': Xeⁿ ntyjii ts'aⁿ cwaaⁿ nlquie naⁿcanty'ue waⁿaⁿ, tixocatsom meiⁿ xonquiaaⁿ na nnc'ooquie'na na nntjeii'na 'naⁿ. ⁴⁴ Jo' chii mati 'o c'om'c'eendyo' ee juu xjeⁿ na ticala'tiuu'yo', majuuto xjeⁿ'ñeeⁿ nncwjacañōōⁿ ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

*Moso na matseicandā ñequio moso na tiñe'tseicandā
(Lc. 12:41-48)*

⁴⁵ 'Cal'uu m'aaⁿ cwii moso na jndo' ts'om ndo' matseicanda, jom nlco'jndyee patrom 'naaⁿ'aⁿ na catsa'ntjoom cha'tso nt'omcheⁿ moso w'aa'ñeeⁿ na ñnequiaaⁿ nantquie ndaana quia na mawe'ntyjo xjeⁿ. ⁴⁶ Quia na nncwjee' patrom 'naaⁿ'aⁿ na tja cwii joo ndo' nljeii na jeeⁿ ya cwenta mach'eeⁿ, t'maⁿ ñnequiaana' na neiiⁿ. ⁴⁷ Candye'yo' nntsjo, mayuu'cheⁿ na cha'tso 'naⁿ na matseixmaⁿ patrom'ñeeⁿ, nntioom cwenta l'o mosoom'm. ⁴⁸ Saa cal'uu na juu moso'ñeeⁿ cwiluiñê na tia ts'aⁿñê ndo' nntseitioom naquii' ts'oom na taxocwjee' patrom 'naaⁿ'aⁿ na tyuaa', ⁴⁹ ndo' nntoⁿoⁿ na nncwjaaⁿ'aⁿ ntyjemosoñe na m'aⁿ nacje 'naaⁿ'aⁿ. Nlcwa'jndoo'ñê ndo' nntseijomñê nnc'om ñequio naⁿcandyee. ⁵⁰ Mats'ia jo' nncwjee' patrom 'naaⁿ'aⁿ cwii xuee na tic'omc'eⁿ ndo' hora na ticatseitioom na nncwjee'. ⁵¹ Cwajndii nntseisei' patrom jom, jnda nncju' tsaⁿ'ñeeⁿ jom yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na ya nn'aⁿndye. Jo' jo' nnty'ioom ndo' nneiⁿnqueeⁿ ndei'n'oom.

25

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ qui yolcundyua

¹ 'Seinei'ti Jesús ñ'oom tjañoom' cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om cañoom'luee. Tsoom:

—Tyom'aⁿ qui yolcundyua ty'echona xjocanti 'naaⁿna na ntyjo chom na cwico seitye. Jluina, ty'ecatjomndyena juu tsaⁿs'a na macoco. ² 'Omndye joona tijndo' n'omna ndo' 'omndye naⁿ'ñeeⁿ majndo' n'omna. ³ Joo yolcu na tijndo' n'om quia na ty'echona xjocanti 'naaⁿna, tatic'oochotina seitye na nlco. ⁴ Saa yolcu na jndo' n'om ty'echona xjocanti 'naaⁿna na ntyjo chom ndi ñ'eeⁿ lioo na ñjomti seitye. ⁵ Ndo' yocheⁿ na meindoo'na nquii tsaⁿs'a na macoco, jnaⁿna' na ma'oondana ndo' mana jdana. ⁶ Quia tuee' xcwe tsjom, teic'uaa na matseixuaa ts'aⁿ. Matso: “C'om'c'eendyo', macwjee'cañoom ts'aⁿ na macoco. Quio'yo' na nlajomndyo' ñ'eⁿñê.” ⁷ Quia jo' tei'cantyja yolcu'ñeeⁿ. Jla'yona nmaⁿ na ntyjo chom xjocanti 'naaⁿna. ⁸ Ndo' joo yolcu na tijndo' n'om jluena ndaa nc'iaana na jndo' n'om: “Jeeⁿ 'o leii, cateijndei'ya'yo' seitye na cwilei'ñ'om'yo' ee majaanduu' chom 'naaⁿyâ.” ⁹ Saa yolcu na jndo' n'om t'oona ndaa naⁿ'ñeeⁿ: “Xonda, ee xeⁿ nnts'aacheⁿna' na xocwijndei na nleil'uee'ndyo ncjooyâ ndo' mati 'o. Yati catsala-jnda'yo' na nleil'uee'ndyo'.” ¹⁰ Ndo' yocheⁿ na ty'ela'jnda naⁿ'ñeeⁿ seitye, tyjee'cañoom nquii tsaⁿs'a na macoco. Quia jo' joo yolcu na m'aⁿc'eendye ty'equie'na quii' w'aa ñ'eⁿñê yuu na nleit'maaⁿ na macocoom. Jnda jo' ta' ndyueel'a. ¹¹ Jnda chii mati tquie'cañom nt'omcheⁿ yolcundyua'ñeeⁿ. Jluena: “Aa ndi' ta, catseicanaaⁿndyu' 'ndyoots'a. Aa ndi' ta.” ¹² T'o tsaⁿ'ñeeⁿ ndaana: “Mayuu'cheⁿ matsjo ndaa'yo' ticwajna'a 'o.”

¹³ Ndo' tso Jesús ndaayâ:

—Cala'nⁿyo' na ñ'oommeiⁿ cwit'moⁿna' na c'om'c'eendyo', ee ticaliu'yo' cwaaⁿ xuee ndo' cwaaⁿ hora na ja na cwiluiindyⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncwjaⁿcañooⁿya 'o.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ s'om na to'ñoom ndyee moso

¹⁴ 'Nntseinaⁿtya nndaⁿ'yo' cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjom Ty'ooots'om cañoom'luee. Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na seijndaa'ñe na wjaa cwiicheⁿ tsjoomnancue na tquia. Tqueeⁿ'ñê mosoom'm ndo' tquiaaⁿ tsjo'ñjeeⁿ 'naaⁿ'aⁿ ndaana na nl'ana ts'iaaⁿ ñ'eⁿ joona'.

¹⁵ 'Nnom cwii joo naⁿ'ñeeⁿ tquiaaⁿ 'om meiⁿ s'om. Nnom cwiicheⁿ tquiaaⁿ ñe'we meiⁿ ndo' nnom cwiicheⁿ ñe'cwii meiⁿ cwii tquiaaⁿ. Tquiaaⁿ nnom cwii cwii joona cantyjati na sei'noⁿoⁿ na ndaa nnts'aa. Jnda jo' jlueeⁿ, tjaaⁿ cwiicheⁿ tsjoomnancue. ¹⁶ Juu ts'aⁿ na to'ñom 'om meiⁿ s'om mantyjacheⁿ tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿ ñ'eⁿ joona'. Ndo' tantjomtyeeⁿ cwiicheⁿ 'om meiⁿ. ¹⁷ Mati juu ts'aⁿ na to'ñom we meiⁿ, tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿ ñ'eⁿ joona' ndo' tantjoom cwiicheⁿ we meiⁿ. ¹⁸ Saa juu ts'aⁿ na ñecwii meiⁿ to'ñom, tjaaⁿ tjaca'ñeeⁿ quii' tyuaa, jo' jo' tany'ioom s'om 'naaⁿ patrom 'naaⁿ'aⁿ.

19 'Majndye xuee tjacaana' ndo' tyjee'nnda' patrom 'naaⁿna. Seijndaa'ñê na nncwjeeⁿeⁿ cwenta ñ'eⁿndyena cwanti tue'ntyjō ta'ntjomna ñ'eⁿ s'om 'naaⁿaⁿ. 20 Tyjee'cañoomjndyee juu ts'aⁿ na to'ñom 'om meiⁿ s'om. Maleichuuñ'eeⁿ s'om'ñeeⁿ, mandi ñ'eⁿ 'om meiⁿ na tantjoom. Tquiaaⁿ joona' nnom patrom 'naaⁿaⁿ. Tsoom: "U ta, tquiaaⁿ 'om meiⁿ s'om nooⁿ. Canty'ia' je' luaa cwiicheⁿ 'om meiⁿ na jnda tantjōⁿya." 21 Tso patrom nnoom: "U moso 'naⁿya, ya sa'. Tquioo' na tjoo' ts'om' ndo' na seicanda'. Meiiⁿ cwe' cwii ts'iaaⁿ na cachjoo saa 'u seicanda'. Je' nlquaaⁿya 'u na t'maⁿti ts'iaaⁿ nntseixmaⁿ!. Ndo' na luaa' wendyō nnc'ooⁿya na neiiⁿya." 22 Jnda chii tyjee'cañoom juu ts'aⁿ na to'ñom we meiⁿ s'om. Tsoom: "U ta, tquiaa' we meiⁿ s'om nooⁿ. Canty'ia' je' luaa cwiicheⁿ we meiⁿ na jnda tantjōⁿya." 23 Tso patrom nnoom: "U moso 'naⁿya, ya sa'. Tquioo' na tjoo' ts'om' ndo' na seicanda'. Meiiⁿ cwe' cwii ts'iaaⁿ na cachjoo saa 'u seicanda'. Je' nlquaaⁿya 'u na t'maⁿti ts'iaaⁿ nntseixmaⁿ!. Ndo' na luaa' wendyō nnc'ooⁿya na neiiⁿya." 24 Quia jo' na macanda tyjee'cañoom juu moso na ñe'cwii meiⁿ s'om to'ñom. Tsoom nnom patrom 'naaⁿaⁿ: "U ta, mantyjiiya na 'u ts'aⁿ na jeeⁿ majñoom' 'ndyo' moso 'naⁿ!. 'U cwe' matsei'we' cantyja na cwiwe' ntjom 'naⁿ!, meiⁿ na nnom', meiⁿ na nntseicueendyu!. Macanda nencjooyâ moso 'naⁿ! jeeⁿ cwilajndaayâ. 25 Cwe' na nquiaya 'u, jo' chii tjo, tjocaty'iuya s'om 'naⁿ! quii' tyuaa. Luaa juuna', co'ñom'." 26 Ndo' t'ō patrom 'naaⁿaⁿ nnoom: "U re moso na tia ts'aⁿndyu' ndo' na nchqueⁿ!, cwa maxjeⁿ ntyji' na matseiwaya ntjom meiiⁿ nchii nncō jnooⁿa, ndo' mawantjōⁿya meiiⁿ nchii nncō matseicatsuundyō. 27 Cwe' nc'e jo' yati xeⁿ 'u seiwe' s'om 'naⁿya w'aa banco yuu na cwileiweya s'om 'naaⁿ nn'aⁿ, quia jo' to'ñō s'om 'naⁿya ñequio ts'iaaⁿnnomna' quia na tyja." 28 Ndo' tso patrom ndaa nt'omcheⁿ mosoom'm: "Catjei'yo' cwii meiⁿwaa' l'ooⁿ ndo' quia'yo' juuna' l'ō juu ts'aⁿ na maleiñ'oom qui meiⁿ. 29 Ee cantyjati na matseixmaⁿ ticwii cwii ts'aⁿ, xeⁿ ya ts'iaaⁿ mach'eeⁿ ñ'eⁿ juuna' quia jo' nncō'ñomtyeeⁿ na nleil'uee'ñê. Saa juu ts'aⁿ na tis'a ts'iaaⁿ mach'ee, nlui' cantyjati chjoowi' na maleiñ'oomtyeeⁿ. 30 Cwe' jo' catue'yo' moso nchqueeⁿm'aaⁿ! ch'eⁿ yuu na jaaⁿñe. Jo' jo' nnty'ioom ndo' nneiⁿnqueeⁿ ndei'n'oom."

Cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue nntu'xeⁿndyena

31 'Ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, nndyōonnda'a ñequio cha'tso ángeles 'naⁿya, na nntsā'ntjōⁿya. Quia jo' nntseit'maaⁿñena' ja na nncjocajmaⁿ ntio 'naⁿya na jeeⁿ neiⁿncoo' caxuee na nncu'xaⁿya nn'aⁿ. 32 Ndo' nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue nntjomndyena jo nooⁿ. Quia jo' nntōⁿa joona cha'xjeⁿ na matōⁿ cwii pasto canmaⁿ ñequio canch'ioo ntsmeiiⁿeⁿ. 33 Nnts'aaⁿ na nncwintyjee' canmaⁿ ntyjaaⁿaⁿ ntyjaya ndo' canch'ioo nnts'aaⁿ na nncwintyjee' ntyjatymaaⁿ!. 34 Maluaa' nnts'aa ja na cwiluiindyō na matsā'ntjōⁿya. Nntsjoō ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ntyjaa'a ntyjaya: "Quio'yo' 'o nn'aⁿ na jnda jnda'yo' na matio'naaⁿñe Tsotyaya 'o. Cato'ñoom'yo' naya na mañequiaaⁿ na mati 'o cwilajomndyo' ñequio na matsā'ntjoom. Ee luaa' teiyoti seijndaa'ñê cwenta'yo' quia na tqueeⁿ tsjoomnancue. 35 Ee tyom'aaⁿya na ñejndo'a ndo' tquia'yo' na tcwaa'a. Tyom'aaⁿya na ñe'c'ua ndaa ndo' tquia'yo' na t'ua. Tyoma'nooⁿya cwii cwii tsjom'yo' yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ ja ndo' to'ñoom'yo' ja naquii' l'a'yo'!. 36 Tyom'aaⁿya na ntsaandyō ndo' 'o jla'tsaaⁿndyo' ja. Tyom'aaⁿya na wii'a ndo' 'o tyotsacajndo'yo' ja. Tyom'aaⁿya praso ndo' tyotsantya'yo' ja." 37 Quia jo' nn'aⁿ na m'aⁿ ntyjaa'a ntyjaya na la'xmaⁿna cantyja na maty'iomyana' nnt'ooⁿna, nluena: "Ta, ¿cwaaⁿ nty'iaayâ 'u na ñe'jndo' ndo' tquiaayâ na tcwa', oo nty'iaayâ 'u na ñe'c'ua' ndaa ndo' ñetquiaayâ ndaatioo na t'ua'? 38 ¿Cwaaⁿ nty'iaayâ 'u na tyoma'noom' yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ 'u ndo' to'ñooⁿyâ 'u quii'ntaaⁿyâ, oo na nty'iaayâ 'u na ntsaandyu' ndo' jla'tsaaⁿndyô 'u? 39 ¿Cwaaⁿ nty'iaayâ 'u na wi' oo na m'aaⁿ! praso ndo' sacajndoō'â 'u?" 40 Quia jo' ja na cwiluiindyō na matsā'ntjōⁿya nntsjoō ndaa naⁿñeeⁿ: "Mayuu'cheⁿ matsjoō ndaa'yo', meiⁿquia na l'a'yo' na teijnde'i'yo' cwii nn'aⁿya nmeiiⁿ na tit'maⁿ cwiluiñe, nncō teijnde'i'yo'!"

⁴¹ Jnda chii, ja na matsa'ntjoⁿya nntsjo^o ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ntyjaa'a ntyjatymaaⁿ! “Quindyoo^oyo' nacañomya 'o nn'aⁿ na jnda tso Ty'oots'om na cat'uiiwi'na' 'o. Je' je' nntsa'yo' quii' chom na tijoom canduu' na juu jo' seijndaa'ñe Ty'oots'om cwentaa' tsaⁿjndii na nlco'wi'na' jom ñequio ángeles 'naaⁿaⁿ. ⁴² Ee tyom'aaⁿya na ñe'jndo'a saa tñquia'yo' na nlcwaa'a. Tyom'aaⁿya na ñe'c'ua ndaatoo saa tñquia'yo' na nnc'ua. ⁴³ Tyoma'nooⁿya yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ ja saa tícato'ñoom'yo' ja. Tyom'aaⁿya na ntsaandyo saa tícala'tsaaⁿndyo' ja. Tyom'aaⁿya na wii'a saa tícatsajndo'yo' ja. Tyom'aaⁿya na praso saa tícatsantyja'yo' ja.” ⁴⁴ Quia jo' nnt'oo naⁿñeeⁿ nooⁿ, nluena: “Ta, ¿cwaaⁿ ñenty'iaayâ 'u na ñe'jndo', oo na ñe'c'ua' ndaa, oo na ñeto'noom' yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ 'u, oo na ñet'oom' na ntsaandyu', oo na ñeteiwi', oo na ñet'oom' praso saa tícatei'jndeiyyâ 'u?” ⁴⁵ Quia jo' nntsjo^o ndaa naⁿñeeⁿ: “Mayuu'cheⁿ matsjo^o ndaa^oyo', n'e na tícatei'jndei'yo' nn'aⁿya nmeiiⁿ na tit'maⁿ cwiluiindy, maty'iomna' nnc^o tícatei'jndei'yo'.” ⁴⁶ Ndo' nnc'oo naⁿñeeⁿ yuu na tijoom cantycwii na nlco'wi'na' joona. Saa nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja na maty'iomyana' nnto'ñoomna na tijoom cantycwii na nnta'ndo'na.

26

Cwi'maⁿna na nnt'uena Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús cha'tso ñ'oommeiⁿ!, seineiiⁿ ndaa já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. ² Tsoom:

—O nqui'yo' na we xuee cwii tjo^o ndo' nncuee' xuee pascua. Ndo' ja na cwiluiindy ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee maquialjo' ñe'quia nn'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿ na nnty'ioomna ja ts'oom'naaⁿ.

³ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom, mañejuu xjeⁿñeeⁿ tjomndyena tach'eeⁿ w'aa t'maⁿ, waa' tyee na cwiluiitquieñe na jndyu Caifás. ⁴ Tyo'maⁿna ñ'eⁿ nc'iaana chiuu nl'ayoona na ñequio'nn'aⁿna Jesús cha nt'uena jom, ndo' na nla'cuee'na jom.

⁵ Jla'tiuuna, jluena ndaa nc'iaana:

—Saa ticat'uaaya jom xcwe ncuee cha ticala'wendye nn'aⁿ nacjooya.

Tu'nquio cwii yuscu ncheⁿ xqueⁿ Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Tyom'aaⁿ Jesús tsjoom Betania waa' Simón, tsaⁿ na ñechuu tycu lepra. ⁷ Wacatyeeⁿ nacañoom' meiⁿsa ndo' tuee'cañoom cwii yuscu na maleiñ'oom cwii tsioo na tuiina' ñ'eⁿ tsjo' canchii' na jndyu alabastro. Tsioo'ñeeⁿ ñjom ncheⁿ cachi na jeeⁿ jnda. Tu'nquioom joona' xqueⁿ Jesús. ⁸ Ndo' já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê, quia na nty'iaayâ na luaa', jla'lloo'ndyô, l'uuyâ:

—Jeeⁿcheⁿ ndyaa' cwe'chi tsuu ncheⁿ!. ⁹ Yati xeⁿ teil'uana' ee jndye s'om nncwji'na' na nluii naya ndyeñeeⁿ!

¹⁰ Quia sei'noⁿ Jesús na luaa' cwil'uuyâ, tsoom ndaayâ:

—¿Chiuu na cwila'lloo'ndyo' ñ'eⁿ yuscum'aaⁿ? ee jeeⁿ tjakanjoom' nayawaa' na s'aaⁿ ñ'eⁿndyo. ¹¹ Ee ja nchii ñequii'cheⁿ nnc'ooⁿya ñ'eⁿndyo' saa ndyeñeeⁿ ñequii'cheⁿ m'aⁿna quii'ntaaⁿyo'. ¹² Yuscum'aaⁿ na tu'nquioom ncheⁿ nacjoya, matseijndaa'ñena' na nncjaacanty'iuu'ndyo. ¹³ Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo^o, meiⁿyuucheⁿ na ñe'quia nn'aⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om na cha'waa tsjoomnancue, maxjeⁿ nla'neiⁿna cantyja 'naaⁿ naya na s'aa yuscum'aaⁿ cha ticatsuu ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ.

Judas mañequiaaⁿ cwenta Jesús luee ntyee

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Ndo' cwii jâ nn'aⁿ na canchoo'wendyô, juu tsaⁿ na jndyu Judas Iscariote, tjaaⁿ na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye. ¹⁵ Tsoom ndaana:

—¿Cwanti nncwantjoⁿ nl'a'yo', nñequia cwenta Jesús luee'yo'?

Jla'jndaa'ndyena, tquiiana ntquiuu nchoo' qui s'om xuee. ¹⁶ Ndo' xjeⁿñeeⁿ tooⁿoⁿ, tyol'uee'ñê chiuu ya nnts'aaⁿ na nñequiaaⁿ cwenta Jesús lueena.

Sa'ntjom Jesús na cuaa Cena

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Tuee' xuee na cwiwityeⁿ ncuee na cwicwa' nn'aⁿ tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús jla'candyoo'ndyô na m'aaⁿ, l'uuyâ:

—¿Yuu l'ue ts'om' na nntsalajndaa'ndyô cantyja 'naaⁿ xuee pascua na nleiñ'oom' na nlqui' catsmaⁿ?

¹⁸ T'ooⁿ ndaayâ, tsoom:

—Catsaquié'yo' quii' tsjoom, candu'yo' nnom juu ts'aⁿ na nliu'yo': “Ndi' matso Maestro ts'aⁿ na ma'mooⁿ ndaayâ na majnda jaawe'ntyjo xjeⁿ na nlco'wi'na' jom. L'ue ts'oom na nnteijndei' wa' na nleiñdaa' na nlcwaaⁿaⁿ, nlqueeⁿ catsmaⁿ na nntseit'maaⁿñê xuee pascua ñequio jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê.”

¹⁹ Ndo' l'aayâ cha'xjeⁿ na tsoom. Jla'jndaa'ndyô na nlcwaa'â natmaaⁿ xuee pascua.

²⁰ Jnda na teincooⁿ ncue, tjawacatyeeⁿ Jesús nacañoom' meiⁿsa ñequio jâ na canchoo'wendyô. ²¹ Ndo' yocheⁿ na cwicwaa'â tooⁿoⁿ, seineiiⁿ ndaayâ, tsoom:

—Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjoo, cwiindyoyo' 'o nñequiaa cwenta ja luee nn'aⁿ.

²² Ñ'oomwaa' jeeⁿ ndyaa' seichjoo'na' n'ooⁿya. Tooⁿâ cwii ndo' cwiindyô ta'x'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—Ta, ¿aa nnts'aacheⁿna' na ja?

²³ T'ooⁿ ndaayâ, tsoom:

—Cwii ts'aⁿ na jnda tjoom xiowaa ñ'eⁿndyô, tsaⁿñeeⁿ nñequiaaⁿ cwenta ja. ²⁴ Ndo' maxjeⁿ nlco'wi'na' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee cha'xjeⁿ na matso ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om. Saa jeeⁿ nty'iaa'ñe juu ts'aⁿ na nñequiaa cwenta ja luee nn'aⁿ. Yati xeⁿ ticaluiñe tsaⁿñeeⁿ.

²⁵ Quia jo' t'o Judas, tsaⁿ na nñequiaa cwenta jom. Tso:

—'U Maestro, ¿aa nnts'aacheⁿna' na ja?

T'o Jesús nnoom:

—Majo'ndyô cha'xjeⁿ jnda tsu'.

²⁶ Yocheⁿ na cwicwaa'â to'ñom Jesús tyoo', seit'maaⁿñê Ty'oots'om cantyja 'naaⁿna'. Tyjeeⁿ juuna', tquiaaⁿ ndaayâ. Tsoom:

—Cato'ñoom'yo' cwa'yo' tyoo'waa, ee cwiluiñena' seii'a.

²⁷ Mati to'ñoom cwii waso na ñjom ndaa winom, tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om. Jnda chii tquiaaⁿ juuna' ndaayâ, tsoom:

—Luua cwe'yo'. Calui' cjaana'. ²⁸ Ndaa winomwaa cwiluiñena' niroom'a na ñequio juuna' maquaⁿtyaⁿya ñ'oom xco cha ndaa ntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jnaaⁿ jndyendye nn'aⁿ. ²⁹ Nndye'yo' nntsjoo, xuee na cwii wjaatina' taxoc'uannda'a ndaa winom hasta quia jnda tue'ntyjo na mamatsa'ntjom Tsotyâ. Quia ljo'cheⁿ nnc'uaaxco juuna' ñ'eⁿndyoyu na matsa'ntjoom.

Jesús matseicañeeⁿ na nncwji'ñe Pedro

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Taayâ cwii luantsa, jnda chii jluii'â jo' jo'. Saayâ ta na jndyu Olivos. ³¹ Quia jo' tso Jesús ndaayâ:

—Tsjom je' cha'tsondyo' 'o nntjei'ndyoyo' ñ'eⁿndyô. Ee ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om matsona': “Nla'cuee' nn'aⁿ juu ts'aⁿ na mach'ee cwenta canmaⁿ. Ndo' canmaⁿ ntsmeiiⁿeⁿ nnt'oom'ndyeyo'.”

³² Ndo' tsotyeeⁿ ndaayâ:

—Ja quia na jnda mawando'xcō na jnda ty'io, nncjoindyaa ts'ōndaa Galilea, xeⁿ jnda nntsantjō'yo'.

³³ Ndo' t'ō Pedro nnoom, tso:

—Meiiⁿ cha'tsondye na^{m'a'n} nntjeii'ndyena ñ'eⁿndyu' saa ja tijoom cwji'ndyo ñ'eⁿndyu'.

³⁴ T'ō Jesús nnoom, tso:

—Mayuu'cheⁿ matsjōō njom', tsjom je', cwii tjōōcheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo, saa 'u jnda ndyee ndii' macwji'ndyu' ñ'eⁿndyo.

³⁵ Tso Pedro nnoom:

—Meiiⁿ na nncju'na' na c'io ñ'eⁿndyu' saa tijoom cwji'ndyo cantyja 'naⁿ'.

Ndo' majuu ñ'oom t'ōoyâ na cha'tsondyō na cwilajomndyō ñ'eⁿ Jesús.

Matseineiⁿ Jesús nnon Ty'ōots'om quii' ntjom Getsemani

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Ndo' squiaayâ cwii joo na jndyuna' Getsemani. Tsoom ndaayâ:

—Cwindyuaandyo' ñjaaⁿñe yocheⁿ na jō luaa' na nntseinaⁿya nnom Ty'ōots'om.

³⁷ Quia jo' tjatyeen, tjañ'oom Pedro ñequio we ntseinda Zebedeo. Jnaⁿna' na t'maⁿ matsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ, ndo' jeeⁿ matseichjoo'na' ts'oom. ³⁸ Tsoom ndaana:

—Jeeⁿcheⁿ ndyaa' matseichjoo'na' ts'ōōⁿ hasta jom ndyowe' ts'ōōⁿ. Caljoo'ndyo' ljoo. C'om'c'eendyo', calajomndyo' ñ'eⁿndyo, nchii cwinda'yo'.

³⁹ Quia jo' tjatjatyeen chjoowi'. Tjawanquioom na matseit'maaⁿñê Ty'ōots'om. Ty-och'eeⁿ ty'oo nnom, tsoom:

—Tsotyaya, xeⁿ aa waa na nndaⁿ nluii, quiaa' na tincwinōōⁿya nawiwaa na matseijomna' cwii na jeeⁿ ja. Saa meiiⁿ na luaa' macaⁿ'a, caluii cha'xjeⁿ na l'ue ts'om' nncu', nchii cha'xjeⁿ na l'ue ts'ōōⁿ ja.

⁴⁰ Jnda jo' jndyolcweeⁿeⁿ na m'aⁿ ndyee naⁿñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ljeiiⁿ na cwindana. Tsoom nnom Pedro:

—'U Pedro, ¿aa tīcandaⁿ nlaquii n'om'yo' meiiⁿ ñe'cwii hora na ticanda'yo' na nlajomndyo' ñ'eⁿndyo? ⁴¹ Cha'tsondyo' c'om'c'eendyo' na calaneiⁿ'yo' nnom Ty'ōots'om cha ticjaachuuna' 'o xjeⁿ 'naaⁿna' quia wi' cwitjom'yo'. Mayuu', jeeⁿ m'aaⁿc'ee' ts'om ts'aⁿ na nnts'aa yuu na macaⁿna' saa nc'e na ts'aⁿ tseixmaaⁿ, tileicanaⁿñê.

⁴² Jnda jo' tjannaaⁿ'aⁿ na jnda we ndii' na nntseineiⁿ nnom Ty'ōots'om. Tsoom:

—Tsotyaya, xeⁿ xocandaⁿ na nncwinom'na' nawii' na nntjōⁿya, ñecuaa, caluii cha'xjeⁿ na l'ue ts'om' nncu'.

⁴³ Jndyonnaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ naⁿñeeⁿ. Ljeiiⁿ maxjeⁿ cwindana, ee jeeⁿ tyeⁿ maleichuu tsaⁿtsjom joona. ⁴⁴ Quia jo' 'ñeeⁿ joona, tjannaaⁿ'aⁿ na seineiiⁿ nnom Ty'ōots'om na jnda ndyee ndii'. Mañejooti ñ'oom tyotseity'ooñê. ⁴⁵ Tyjee'cañoomnaaⁿ'aⁿ naⁿñeeⁿ, tsoom ndaana:

—¿Aa maxjeⁿ ndicwaⁿ cwinda'yo'? Ya na mañjom cwita'jndyee'yo'. Cwa je' c'om'c'eendyo', ee jnda tue'ntyjō xjeⁿ cantyja 'naⁿya na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Je' mañquiaa ts'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿ na wi'ndye. ⁴⁶ Quicantya'yo', cjaaya. Canty'ia'yo' luaa' mandyocwjee'cañoom juu ts'aⁿ na mañquiaa cwenta ja luee nn'aⁿ.

T'uena Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndo' tyjee'cañoom Judas, cwii jâ nn'aⁿ na canchoo'wendyō. Jndyochom jndye nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ndo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom. Cwilei'cho naⁿñeeⁿ ncjo espadas ñequio n'oom nch'io. ⁴⁸ Ndo' Judas, tsaⁿ na tqiaa cwenta Jesús, jnda t'mōōⁿ 'naaⁿ chiuu waa na nnts'aaⁿ. Tsoom:

—Ts'aⁿ na nnc'ua ntsmaⁿl maxjeⁿ juu na cwil'ue'yo'. Mana cat'ue'yo' jom.

⁴⁹ Mañoom' tyjee'cañoom nacañoom' Jesús. Tsoom nnom:

—Xmaⁿndyu' Maestro.

Ndo' t'om ntsmaⁿl Jesús. ⁵⁰ Tso Jesús nnoom:

—Xmaⁿndyu'. Ts'iaaⁿ na jndyo', mana catseicandaⁿndyu'.

Quia jo' tquie'cañom naⁿñeeⁿ Jesús, t'uena jom. Jla'tyeⁿna jom.

⁵¹ Ndo' cwiindyô já na ñ'aaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús, tjei'ñoomñe xjoo'. Tyjee tsua'qui mosoo' tyee na cwiluiitquieñe. ⁵² Quia jo' tso Jesús nnoom:

—Cwjaa'ndyu'nnda' xjo' naquii' tjaⁿwaa'na'. Ee juu ts'aⁿ na mach'ee nata' quio xjo mañequio jo' nncueeⁿeⁿ. ⁵³ ¿Aa ticatseitiuu' na nndaⁿ nlcaaⁿa nnom Tsoya ndo' jom mañoom' njñoom meiⁿcheⁿ ntmaaⁿl ángeles na nntei'jndeiina ja? ⁵⁴ Saa xeⁿ na nmeiⁿl nnts'aa, ¿chiiu nntseicandaⁿñeyuuna' ljeii 'naaⁿaⁿ na matsona' na tseixmaⁿya na catjoⁿya na luaa?

⁵⁵ Ndo' tso Jesús ndaa cha'tso nn'aⁿ:

—Jnda'jom ñ'eⁿ ncjo espadas ñ'eⁿ n'oom nch'io tquiocat'ue'yo' ja cha'cwijom tquio'yo' nacjoo' cwii tsaⁿcanch'ue. 'Io ndii 'io ñeta'catyaⁿ naquii' wats'om t'maⁿ na ñet'mooⁿ ndaa'yo', saa tîcat'ue'yo' ja. ⁵⁶ Saa cha'tso na matjoⁿ nmeiiⁿ cwicalui'yuu' ñ'oom ndyuee profetas.

Quia jo' cha'tsondyô na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús jlei'nooⁿyâ, 'ndyaayâ jom na ñenqueⁿ.

'Ooqueⁿna Jesús luee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Quia jo' nquiee nn'aⁿ na t'ue Jesús, ty'eñ'omna jom waa' Caifás, juu tyee na cwiluiitquieñe. Jo' jo' jnda' tjomndye nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom. ⁵⁸ Ndo' Pedro tquiacheⁿ tquia tjantyjoⁿ naxeⁿl Jesús. Tueⁿeⁿ waa' tyee na cwiluiitquieñe. Tjaqueⁿeⁿ tach'eeⁿl w'aa'ñeeⁿ. Tjacjom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, cha nnty'iaaⁿaⁿ chiiu nncjaaju'yuuuna' cantyja 'naaⁿl Jesús.

⁵⁹ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom ñequio cha'tsondye nt'omcheⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ, tyoll'ueena nn'aⁿ na calue ñ'oom cantu nacjoo' Jesús cha ndaaⁿ nleijndaa' jnaaⁿaⁿ na cueeⁿeⁿ. ⁶⁰ Saa meiiⁿ na jndye nn'aⁿ jlue ñ'oom cantu nacjoom'm na waa jnaaⁿaⁿ maxjeⁿ ticalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ. Jnda' chii wendye naⁿñeeⁿ tjoom' cantu jluena:

⁶¹ —Tsaⁿm'aaⁿl ñetsoom jom nntseityueeⁿeⁿ wats'om t'maⁿ cwentaa' Ty'oⁿots'om, ndo' ñendyee xuee na nnts'aaxcoom cwiicheⁿ.

⁶² Quia jo' nquii tyee na cwiluiitquieñe teintyjeeⁿeⁿ, tsoom nnom Jesús:

—¿Aa maxjeⁿ meiⁿcwii ñ'oom tic'oⁿ? ¿Chiiu waayuu na nmeiiⁿ ñ'oom cwitjei'yuu'ndye naⁿm'aⁿl nacjo'?

⁶³ Saa Jesús meiⁿcwii ñ'oom tic'oⁿ. Quia jo' nquii tyee na cwiluiitquieñe tso nnoom:

—Ñequio xuee' Ty'oⁿots'om na wando', tyeⁿ matsaⁿntjoⁿya 'u, catsu' ñ'oom na mayuu'. Catsu'ndyeyu' ndyaayâ, ¿aa 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'oⁿots'om?

⁶⁴ T'o Jesús nnoom:

—Majo'ndyo ñ'oom na matsu'. Ndo' mati matseicandiiya 'o na 'io cha xuee na cwii wjaatina' nnty'ia'ndaⁿyo' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na m'aaⁿndyo yuu na matseit'maaⁿñena' ja ntyjaa' Ty'oⁿots'om ntyjaya. Jom tseixmaaⁿ cha'tso najnda. Ndo' nnty'ia'yo' ja na nnaaⁿ cañoom'luee na nndyocuaⁿnda'a ñequio nchquiu.

⁶⁵ Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe jndii'ñê liaⁿaⁿ na lioom'm, tsoom:

—Tsaⁿm'aaⁿ jnda' seineiiⁿ ñ'omntjeiⁿ nacjoo' Ty'oⁿots'om. Ticaⁿtina' 'ñeeⁿ na nncwji'yuu'ñe nacjoom'm. 'O cwindyeyo' ñ'omntjeiⁿ na tsoom. ⁶⁶ ¿Ljo' cwilatuu'yo' je' ñ'eⁿñê?

T'oⁿ nn'aⁿ nnoom, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ maxjeⁿ tseixmaaⁿ na cueeⁿeⁿ.

⁶⁷ Ndo' tyojñomna ndaajnaⁿ nnoom. Tyotioona nda' jom ndo' nt'om tyotmeiiⁿ nda' watmeiⁿ nnoom. ⁶⁸ Ndo' jluena nnoom:

—'U na cwiluiindyuu' Cristo na jñom Ty'ooots'om, cwa cjaawee' 'ndyo' 'ñeeⁿ tmeiⁿ nda' 'u.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naa' Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Yocheⁿ na cwiluii na nmeiiⁿ, Pedro wacatyeeⁿ tach'eⁿ ndo' tyjee'cañoom cwii yuscu na mandi'ntjom jo' jo'. Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—'U maxjeⁿ ñeñ'eⁿ ñ'eⁿ Jesús, tsaⁿ na jnaⁿ Galilea.

⁷⁰ Sā Pedro tjei'ñê ñequio na ndye cha'tsondye naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Meiⁿchjoo ticaljeii ñ'oom na matsu'.

⁷¹ Jndā chii tjaaⁿ na waa 'ndyoots'a t'maⁿ ndo' cwiicheⁿ yuscu na mandi'ntjom jo' jo' ljeii jom. Tso tsaⁿñeeⁿ ndaā nn'aⁿ na m'aⁿ na nndyoo':

—Tsaⁿm'aaⁿ maxjeⁿ ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿ Jesús, tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret.

⁷² Cwiicheⁿ cwii ndii' tjei'ñe Pedro mana tjei'yom xuee' Ty'ooots'om. Tsoom:

—Ntyjii Ty'ooots'om na ticwajnaⁿa tsaⁿm'aaⁿ.

⁷³ Tyoowiquiuu' ndo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo' ty'entyjaa'na jom. Jluena nnoom:

—Mayuu'cheⁿ na 'u cwii joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿ. Ee ñ'oom na matsei'neiⁿ ma'moⁿna' na Galilea jnaⁿ.

⁷⁴ Quia jo' to' Pedro na tju' cheⁿnqueⁿ ñ'omwi' nacjoom'm. Tsoom na ntyjiicheⁿ Ty'ooots'om na mayom'm. Tsoom:

—Ja maxjeⁿ ticwajnaⁿa tsaⁿm'aaⁿ.

Ndo' majo'to xjeⁿñeeⁿ seixuaa caxtijndyo. ⁷⁵ Mañoom' tjañjoom' ts'om Pedro juu ñ'oom na jndā tso Jesús nnoom: “Cwii tjoocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo sā 'u jndā ndyee ndii' macwji'ndyu' ñ'eⁿndyo.” Mana jlueeⁿeⁿ ch'eⁿ. Sei'ndaa'ñ'eⁿna' ntyjeeⁿ, tyoty'ioom.

27

'Ooñ'omna Jesús na m'aa' Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Quia na jndā teincoo cha'tso ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom ndaā nn'aⁿ judíos ñe'cwii jla'tjoom'na ñ'oom na t'maⁿna cue' Jesús. ² Jla'tyeⁿna jom, ty'eñ'omna jom. Ty'ecatioona cwenta jom l'ō nquii Poncio Pilato na juu cwiluiiñe gobiernom.

Cantyja na tue' Judas

³ Ndo' Judas, ts'aⁿ na tquiaa cwenta Jesús luee naⁿñeeⁿ, quia na nty'iaaⁿaⁿ na jndā teijndaa' na nncue' Jesús, tiao na jeeⁿ tia ntyjeeⁿ cantyja na s'aaⁿ. Tjatseilcweeⁿeⁿ ntquiuu nchoo' nqui s'om xuee ndaā ntyee na cwiluiitquiendye ñequio ndaā nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom. ⁴ Tsoom ndaā naⁿñeeⁿ:

—T'maⁿ jnaⁿya waa na seiquiooya cwii ts'aⁿ luee'yo' na tjaa'naⁿ jnaⁿ tseixmaⁿ.

T'ō naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—¿Ljo' mach'eena' jâ na ljo'? Cando' nncu'.

⁵ Quia jo' Judas tyeⁿnqueeⁿeⁿ s'om xuee'ñeeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Jndā jo' jlueeⁿeⁿ, tjaaⁿ. Tjatseintyjañê, seicuee'ñe cheⁿnqueⁿ.

⁶ Ntyee na cwiluiitquiendye jla'xcwiina s'om'ñeeⁿ. Jluena:

—S'ommeiiⁿ jndā njoml'ua na nncue' ts'aⁿ. Jo' chii ticaty'iomyana' na nlatjooⁿa jona' ñequio s'om na cwiquioo cwentaa' Ty'ooots'om.

⁷ Jndā na jla'tjoom'na ñ'oom ñ'eⁿ nc'iaana, jla'catsuuna s'om'ñeeⁿ. Tioml'uana cwii taⁿ tyuaa na jndā ts'aⁿ na mach'ee ncuua. Jo' jo' l'ana wats'om tyue' yuu na

nnc'oocaty'iuuna l'oo, nn'aⁿ na cwe' cwiquieya tsjoomna. ⁸ Cwe' jo' hasta xuee je' jndyu tyuaa'ñeeⁿ Tyuaa Niom'. ⁹ Ndo' na luaa' tui seicandaa'ñena' ñ'oom 'ndyoo profeta Jeremías, tsoom: “Nn'aⁿ Israel jla'jndaa'ndyena na njom'l'uañe ts'aⁿ ntquiuu nchoo' nqui s'om xuee. Jnda chii to'ñoomlcwe'na s'om'ñeeⁿ. ¹⁰ Ñequio joona' jla'jndana cwii taⁿ tyuaa' ts'aⁿ na mach'ee ncuua cha'xjeⁿ na t'moⁿ Ty'oots'om nooⁿ na maxjeⁿ nluui.”

Tyomeintyjee' Jesús jo nnom Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Tyeñ'omna Jesús, tyomeintyjeeⁿeⁿ jo nnom gobiernom Pilato. Tax'ee tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Aa 'u cwiluiindy' Rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

T'o Jesús, tsoom:

—Maxjeⁿ jo' ja, cha'na matsu'.

¹² Ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom tquiana jnaaⁿaⁿ nnom Pilato. Ndo' meiiⁿ na cwiqueⁿna ñ'oom nacjoom'm saa jom meiiⁿcwii ñ'oom tíc'o^o. ¹³ Jo' chii tso Pilato nnoom:

—¿Aa maxjeⁿ ticandi' ñ'oommeiiⁿ na cwitjei'yuu'ndyena nacjo'?

¹⁴ Saa meiiⁿcwii 'ndyoo ñ'oom tíc'o^o cantyja ñ'oom na tuee'na nacjoom'm. Jo' chii s'aana' na jeeⁿ tjawee' ts'om Pilato na tíc'o Jesús.

Cwiwijndaa'tyeⁿ na nncue' Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Ndo' ticwii chu na nncuee' xuee pascua tyowaa costumbre na nquii gobiernom nntseicandyaañê meiiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ praso na nntaⁿ nn'aⁿ. ¹⁶ Ndo' quia jo' tyom'aaⁿ cwii praso na jndyu Barrabás w'aancjo na t'maⁿ ñ'oom waa nacjoom'm. ¹⁷ Ndo' quia na tjomndye nn'aⁿ, tax'ee Pilato ndaana, tsoom:

—Je' candu'yo', ¿ñeeⁿ juu l'ue n'om'yo' na nntseicandyaandyo? ¿Aa juu Barrabás, oo ¿aa Jesús na cwilue nn'aⁿ na cwiluiiñe Cristo?

¹⁸ Ee sei'nqⁿ Pilato na cwe' na jndoon Jesús jo' chii jla'quioona juu l'o^o nchii ee na waa jnaaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

¹⁹ Ndo' yocheⁿ na wacatyeeⁿ na nncu'xeeⁿ ñ'oom'ñeeⁿ seicwanom scoom'm cwii ñ'oom na m'aaⁿ. Tso: “Ticatii'ndyu' ñ'oomwaa' ee tsaⁿm'aaⁿ matseixmaaⁿ cantyja na maty'iomyana'. Ee tsjom teincooquiuu' jeeⁿ ñeseicachjuu tsaⁿtsjom ja cantyja 'naaⁿaⁿ.”

²⁰ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom ty-ola'jndo'na n'om nn'aⁿ na cataⁿ naⁿñeeⁿ na candyaañe juu Barrabás ndo' Jesús cueeⁿeⁿ.

²¹ Jo' chii tax'eennda' Pilato ndaa nn'aⁿ na jndyendye, tsoom:

—Cwa candu'yo', ¿cwaaⁿ cwii na wendye joona l'ue n'om'yo' na catseicandyaandyo?

Joona t'o^ona, jluena:

—Juu Barrabás.

²² Tax'eennda' Pilato ndaana. Tsoom:

—Xeⁿ juu Barrabás ndyaañê quia jo' ¿chiuu nnts'aayo ñequio Jesús na cwindu'yo' na cwiluiiñe Cristo?

Cha'tsondye naⁿñeeⁿ t'o^ona nnoom, jluena:

—Caty'ioom' jom ts'oom'naaⁿ.

²³ Quia jo' tax'ee Pilato ndaana, tsoom:

—¿Ljo' jnaⁿ tseixmaaⁿ nquiu'yo'?

Saa majndeiti jla'xuaa naⁿñeeⁿ, jluena:

—Caty'ioom' jom ts'oom'naaⁿ.

²⁴ Jnda na nty'iaa' Pilato na tícanaⁿñê ñ'oom'ñeeⁿ hasta manndyo na nla'wendyena nacjoom'm, quia jo' tcaaⁿ ndaatioo, jñoom'm na jndoo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Je' mandyuu'a cha calui'yuu'na' na ticachoo jnaⁿ xeⁿ nlacue'yo' tsaⁿm'aaⁿ na tjaa jnaaⁿ. Jo' chii, cajndo' ncjo'yo'.

²⁵ Saa t'oo cha'tsondye naⁿñeeⁿ, jluena:

—Ljo' ch'eeⁿa' jâ. Ncjooyâ nnchoonquaaⁿyâ jnaⁿ ñequio ndaayâ na nncue' tsaⁿm'aaⁿ.

²⁶ Jo' chii Pilato seicandyaañê Barrabás cha'xjeⁿ na taⁿ nn'aⁿ. Ndo' sa'ntjoom na cala'sei' sondaro 'naaⁿ'aⁿ Jesús. Jnda jo' tquiaaⁿ juu lueena na caty'ioomna juu ts'oom'naaⁿ.

²⁷ Jnda jo' ty'eñ'om sondaro'ñeeⁿ Jesús naquii'cheⁿ wats'iaaⁿ. Jo' jo' jla'tjomndye cha'tso ntmaaⁿ sondaro nacañom'm. ²⁸ Tjeii'na liaⁿ'aⁿ ndo' jla'cweena cwii'cheⁿ liaa jom, liaatco colo wee juuna'. ²⁹ Ndo' jla'tyjoondyena n'oomnium cwii tsei. Tioomna juuna' xqueeⁿ cha'cwijom corona. Ndo' tjaa'ndyena cwii tsmaaⁿ ts'ooⁿ ntyjaya cha'cwijom ts'ooml'eii' tsaⁿmats'iaaⁿ t'maⁿ. Jnda chii tyota'na cantyena jo nnoom na cwe' cwincona jom. Tyoluena:

—Cwila't'maaⁿndyô 'u Rey cwentaa nn'aⁿ judíos.

³⁰ Mati tyotuee'na ndaajnaⁿ cjoom'm. Tjeii'ndyena tsmaaⁿ na ndii' ts'ooⁿ, tyotmeii'na juuna' xqueeⁿ. ³¹ Jnda tjacjoona na cwincona jom, quia jo' tjeii'na liaatco'ñeeⁿ, jla'cweennda'na liaⁿ'aⁿ jom. Jnda chii ty'eñ'omna jom na nnty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ.

Cwity'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Xjeⁿ na ma'oocalui'na quii' tsjoom, tjomndyena cwii ts'aⁿ tsjoom Cirene na jndyu Simón. L'ana na jndei'na' na cjaañ'oom ts'oom'naaⁿ na ñoom Jesús.

³³ Tquiaaⁿ cwii joo na jndyu Gólgota. Ñ'oomwaa' ñecatsona' Ta Tsei'xqueⁿ Ts'oo.

³⁴ Tquiaaⁿ winom na nnc'om na tjoom'na' ñequio cwii nasei' na ja. Saa tatic'om quia ljeii'na na tjoom' nasei'ñeeⁿ.

³⁵ Ndo' quia jnda ty'ioom sondaro jom ts'oom'naaⁿ, tyo'oona x'iaa na nnty'iaana 'ñeeⁿ nleijnoom' cwii cwii liaⁿ'aⁿ. Ndo' na luaa' tui seicandaa'ñena' ñ'oom na seiljeii profeta. Tso: “Tyo'oona x'iaa na nnty'iaana 'ñeeⁿ joona nleijnoom' cwii cwii liaya.” ³⁶ Jnda chii ty'ecwindyuaandye sondaro'ñeeⁿ na cwil'ana cwenta Jesús. ³⁷ Ndo' jo ndyeyu ts'om xqueeⁿ ty'ioomna ljeii'na t'moⁿ'na' jnaaⁿ'aⁿ. Tsona': “Luaañe juu Jesús na cwiluiiñe Rey cwentaa nn'aⁿ judíos.”

³⁸ Mati jo' jo' ty'ioomna we naⁿcanty'ue n'oom'naaⁿ, cwii tsaⁿ'ñeeⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na meintyjee' ntyjaa' Jesús ntyjaya. Ndo' cwii'cheⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na meintyjee' ntyjatymaaⁿ. ³⁹ Ndo' nn'aⁿ na tyowinom jo' jo' tyoluena ñ'omwi' nacjoo' Jesús. Tyola'caandyena nqueⁿna. ⁴⁰ Tyoluena:

—U ts'aⁿ na matsu' na nntseyui' wats'om t'maⁿ ndo' ñendyee xuee nntseiwe'nnda' juuna', cwa je' cwji'n'maaⁿndyu' cheⁿnncu'. Xeⁿ mayuu' na cwiluiindy' Jnda Ty'oots'om, cwa candyocue' ts'oom'naaⁿwaa'.

⁴¹ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii'na tqueⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom cha'tsondye naⁿ'ñeeⁿ mati maluaa' tyola'jnaaⁿ'na Jesús. Tyoluena:

⁴² —Jeeⁿ ya ñetjei'n'maaⁿñê nt'omcheⁿ saa tileicandaaⁿ nncwji'n'maaⁿñe cheⁿnqueⁿ. Xeⁿ mayuu' na cwiluiiñe Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel, cwa candyocueeⁿ na ñoom ts'oom'naaⁿ quia jo' nlayuu'a ñ'eⁿñê. ⁴³ Jom matseicantyyaa' ts'oom ñequio Ty'oots'om ee tsoom ndaaya na jom cwiluiiñe Jnda Ty'oots'om. Jo' chii xeⁿ na mayuu' na jnda ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿñe, cwji'n'maaⁿñê juu.

⁴⁴ Ndo' mati naⁿcanty'ue na ñom n'oom'naaⁿ ñ'eⁿ Jesús, tyotuee'na ñ'omwi' nacjoom'm.

Tquiaañe Jesús na tueeⁿ'eⁿ

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Quia na tuee' na quiajmeiⁿ, teijaaⁿ cha'waa tsjoomnancue hasta na ndyee na matmaaⁿ. ⁴⁶ Juu xjeⁿ'ñeeⁿ jndei' seixuaa Jesús, tsoom:

—Elí, Elí, lama sabactani.

(Ñ'oomwaa' matsona': Tsotyaya Ty'ooots'om, ¿chiiu na ma'ndii' ja?)

⁴⁷ Cwantindye joo nn'aⁿ na m'aⁿ nndyoo' quia na jndyena ñ'oommeiⁿ, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ macwaaⁿ profeta Elías.

⁴⁸ Ndo' mantya jleinom cwii ts'aⁿ, tjac'oom cwii 'naⁿ na ya maw'ana' ndaa. Nchjeeñê juuna' naquii' winom na ta, tioom juuna' nnom tsmaaⁿ cha ndaa nncue'cañoomna' 'ndyoo Jesús na nnc'uu. ⁴⁹ Saa nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyoluena:

—Ca'ndii' jom. Ñe'canty'iaayâ aa nncwje'cañoom Elías na nncwji'n'maaⁿñe jom.

⁵⁰ Quia jo' seixuaannda' Jesús jndei, mana tueeⁿeⁿ. ⁵¹ Ndo' xjeⁿñeeⁿ liaatco na ntyjaty'io wats'om t'maⁿ jndii'tcona' hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. Jndei s'eii tyuaa ndo' tiuu ljo'. ⁵² Mati jnaaⁿ ndei'luaa ndo' jndye nn'aⁿ na jnda tja na tyola'yu' ñequio Ty'ooots'om tando'nnda'na xjeⁿñeeⁿ. ⁵³ Quia na jnda tando'nnda' Jesús, mati naⁿñeeⁿ jlui'na naquii' ndei'luaana, ty'equie'na quii' tsjoom Jerusalén. Jo' jo' teitquioo'ndyena ndaa jndye nn'aⁿ.

⁵⁴ Ndo' juu capeitaⁿ ñequio sondaro 'naaⁿaⁿ na cwil'a cwenta Jesús quia na nty'iaana na s'eii ndo' tqueⁿna cwenta cha'tso na tuii, jeeⁿ ndya' tyuena. Jluena:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿm'aaⁿ tyoluiñê Jnda Ty'ooots'om.

⁵⁵ Ndo' jo' jo' m'aⁿ jndye yolcu na cwe' cwinty'iaatquiiana ljo' cwiluii. Jnaⁿ naⁿñeeⁿ ts'ondaa Galilea, tquiontyjona naxeⁿ Jesús na cwindye'ntjomna nnoom. ⁵⁶ Quii'ntaaⁿ yolcuⁿñeeⁿ ñ'eⁿ María Magdalena ñequio María tsondyee Jacobo ñ'eⁿ José, ndo' ñequio tsondyee ntseinda Zebedeo.

'Oocaty'iuuna Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Quia tuee' na tmaaⁿ, cwii tsantya na jndyu José na jnaⁿ tsjoom Arimatea, cwiluiiñê ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom na t'moⁿ Jesús, ⁵⁸ tjaaⁿ na m'aaⁿ Pilato, tjacaaⁿ ts'oo Jesús. Ndo' tquiaa Pilato ñ'oom'm na ñe'quia sondaro sei'ts'o 'naaⁿ Jesús nnom José. ⁵⁹ Quia jo' tjaco'ñom José Jesús, seityjooñê liaa sámana na lju' juu ts'oo'ñeeⁿ. ⁶⁰ Jnda chii tjaa'ñê ts'oo'ñeeⁿ naquii' tsue'tsjo' xco na jnda tuiiya na tseixmaⁿna' tsei'tsuaa 'naaⁿaⁿ. Jnda jo' seicuu'ñê 'ndyoo tsei'tsuaa ñequio cwii tsjo' t'maⁿ, mana tjaaⁿ. ⁶¹ Ndo' María Magdalena ñequio cwicheⁿ María nty'iaacheⁿna na luaa' s'aaⁿ. Ty'ewindyuaandyena ndyeyu 'ndyoo tsei'tsuaa'ñeeⁿ.

Cwil'a sondaro cwenta tsei'tsuaa

⁶² Xuee na tuii na luaa', maxuee na cwila'jndaa'ndye nn'aⁿ 'naⁿ na nlcaⁿna' joona ee na 'io xuee na nnta'jndyena. Quia na teincoo cwicheⁿ xuee, ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ fariseos, ñecwii tmaaⁿ ty'ena na m'aaⁿ Pilato. ⁶³ Jluena nnoom:

—U ta gobiernom, cwijaañjoom' n'ooⁿyâ ñ'oom na tyotso tsaⁿcantu'ñeeⁿ quia ndi wanoom'm. Tsoom na xuee jnda ndyee nncwando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ. ⁶⁴ Cwe' jo' l'ue n'ooⁿyâ na catsaⁿntjom' sondaro 'naⁿ, na c'oocal'ana cwenta tsei'tsuaaⁿ hasta xeⁿjnda teinom ndyee xuee cha nntseicu'na' na joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê nlquie'cañomna ndo' nnty'ueena sei'ts'o 'naaⁿaⁿ, jnda jo' nluena ndaa nn'aⁿ na jom jnda mawando'xcoom na tueeⁿeⁿ. Ndo' juu cantuwaa' t'maⁿti ñequiu'nn'aⁿna' nn'aⁿ nchiiti ñ'oom na ñeseineiⁿ xjeⁿ na ñetanoom'm.

⁶⁵ T'o Pilato ndaana, tsoom:

—Nmeiⁿ sondaro na mañequia luee'yo'. Cwa catsa'yo' ñ'eⁿndyena. Ya ya cwenta cal'a'yo' tsei'tsuaa'ñeeⁿ.

⁶⁶ Quia jo' ty'e naⁿñeeⁿ. Ty'ela'cu'tyeⁿna tsei'tsuaa. Ty'ioomna sayo yuu na ntjom 'ndyoo tsue'tsjo' quio tsjo' t'maⁿ cha nnooⁿ xeⁿ nntseicanaaⁿñe ts'aⁿ. Jnda chii 'ndyena sondaro na nl'a cwenta tsei'tsuaa.

28

*Tando'xco Jesús**(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)*

¹ Jnda teinom xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos ndo' jnda jaawixuee xuee najndyee smanaⁿ, quia jo' tja María Magdalena ñequio cwiicheⁿ María, ty'ecajndoo'na tsei'tsuaa.
² Mats'ia jo' jndei s'eii. Ee cwii ángel cwentaa' Ty'ooots'om jnaaⁿ cañoom'luee, jndy-ocueeⁿ na waa tsei'tsuaa. Teiñoqⁿ tsjo' na ta' 'ndyoo tsei'tsuaa'ñeeⁿ, tjacjom nacjoo'na'.
³ Cha'waañê caxueñê cha'cwijom chomtsuee. Ndo' canchii' lia'aⁿ cha'na canchii' tsaan.
⁴ Ndo' sondaro na cwil'a cwenta tsei'tsuaa, quia na nty'iaana ángel'ñeeⁿ ty-oteindyena, tquiaandyena nomtyuaa, cha'cwijom l'oo joona.
⁵ Quia jo' seineiⁿ ángel ndaa yolcu'ñeeⁿ, tsoom:

—Tilacatyundyoy'. Ee mantyjiiya na Jesús cwil'ue'yo', nquii tsaⁿ na ty'ioom nn'aⁿ ts'oom'naaⁿ.
⁶ Je' tac'oomñê ñjaaⁿ, ee na jnda mawando'xcoom na tueeⁿen cha'xjeⁿ ñ'oom ñetsoom. Quiocanty'ia'yo' yuu ñetacatyeeⁿ.
⁷ Jnda jo' calatyua'yo', catsalacandii'yo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na jnda mawando'xcoom. Ndo' candu'yo' na maw-jaañetyeeⁿ ts'ondaa Galilea, jnda jo' catsantjo'yo'. Jo' jo' nleicwindyoy' ñ'eⁿñê. Ñ'oommeiiⁿ jndyocatsjooya ndaa'yo'.

⁸ Ndo' yolcu'ñeeⁿ, jndei jluina tsei'tsuaa, jeeⁿ tyuena ndo' neiiⁿna. Jla'tyuaa'na na nla'candiina nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na luaa' jndyena.
⁹ Ndo' mats'ia jo' tjomndyena Jesús. Tquiaaⁿ na xmaⁿndyena. Ndo' ta'na cantyena, ta'xcweendyena nc'eeⁿ na tyola't'maaⁿndyena jom.
¹⁰ Ndo' tso Jesús ndaana:

—Tilacatyundyoy'. Catsa'yo', tsalacandii'yo' nn'aaⁿya na c'oon ts'ondaa Galilea. Jo' jo' nnty'iaana ja.

Ñ'oom na tyolue sondaro

¹¹ Yocheⁿ na 'oo yolcu'ñeeⁿ, nt'om sondaro na tyol'a cwenta tsei'tsuaa ty'equie'na quii' tsjoom Jerusalén, ty'ela'candiina ntyee na cwiluiitquiendye cha'tso na tuii.
¹² Ndo' ntyee'ñeeⁿ jla'tjoom'na ñ'oom ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom, mat'maaⁿ tsjo'ñjeeⁿ tquiana ndaa sondaro'ñeeⁿ.
¹³ Ndo' jluena ndaa na'ñeeⁿ:

—Candu'yo' ndaa nn'aⁿ na cwe' natsjom tqie'cañom nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús. Tquiocanty'ueena sei'ts'o 'naaⁿaⁿ xjeⁿ na cwinda'yo'.
¹⁴ Tinc'om'yo' ñ'omtiuu tjaa ljo' nntjom'yo', ee xeⁿ nndii gobiernom ñ'oomwaa', já manquiuyâ chiuu nluiljuu' ñ'oom 'naⁿyo' luaa'.

¹⁵ Ndo' to'ñoom sondaro tsjo'ñjeeⁿñeeⁿ. To'na, tyot'oomna ñ'oom cha'xjeⁿ na jnda jndyena na caluena. Cwe' jo' hasta je'cheⁿ ndicwaⁿ cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos na ty'ecanty'uee nn'aⁿ sei'ts'o 'naaⁿ Jesús.

*Jesús majñoom nn'aⁿ na c'oonquiiana ñ'oom'm**(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)*

¹⁶ Quia jo' já na canchoo'cwiindyô saayâ ts'ondaa Galilea. Saawaayâ cwii ta yuu na jnda seicandii Jesús na catsaayâ.
¹⁷ Xjeⁿ na nty'iaayâ jom tyolat'maaⁿndyô jom. Saa ñ'eeⁿ cwantindyô na tijndaa' nquiuuyâ aa mayuu' na jom.
¹⁸ Quia jo' seicandyoo'ñê nacañoomyâ. Tsoom ndaayâ:

—Nandyee cañoom'luee ñequio tsjoomnancue, cha'waa matseixmaⁿya najndo, ¹⁹ jo' chii catsa'yo' na m'aⁿ nn'aⁿ ticwii cwii ndyuaa. Nñe'quia'yo' ñ'oom naya ndaana cha nla'yu'na ñ'eⁿndyô. Calats'oomndyoy' joona ñequio xuee' Tsotyaya, ñequio xuee Ja na Jnaaⁿ, ndo' ñequio xuee' Espíritu Santo.
²⁰ Cat'moⁿyo' na cala'candana cha'tso ñ'oom na jnda tquiaya ndaa'yo'. Ndo' cjaañjoom' n'om'yo' na m'aaⁿya ñ'eⁿndyoy' ticwii xuee, hasta na nntycwii tsjoomnancue. Amén.

Ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesucristo na seiljeii Marcos

*Tyoñequiaa Juan ñ'oom ndyuaa na tjaa nn'aⁿ c'om
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

¹ Luaa waa na jnaⁿ ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesucristo, Jnda Ty'oqots'om.

² Jnda seicandaañ'ena' ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, matsona':
Majñooñ'etyaya cwii moso 'naⁿya na wjaajndyee jo njom'. Jom nncwji'yuuñê cantyja
'naⁿ,
cha mam'aⁿc'eendye nn'aⁿ quia na nncue'cañoom'.

³ Jom ts'aⁿ na jndei matseineiⁿ ndaa nn'aⁿ jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'om.

Matsoom: “Calajndaa'ndyo' naquii' n'om'yo' cha'cwijom cwii nato na juu jo' ndyocw-
jee'cañoom nquii na nntsá'ntjom 'o.

Cata'ndyo'xcwe'yo' cha'cwijom cwilayo'yo' nato na ñoom.”

⁴ Ñ'oommeiⁿ seicandaañ'ena' quia na to' Juan na tyotseits'oomñê nn'aⁿ ndyuaa yuu
tjaa nn'aⁿ c'om. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom na calcwe' n'omna jnaaⁿna cha nntseit'maⁿ ts'om
Ty'oqots'om joona ndo' nleits'oomndyena. ⁵ Jndye nn'aⁿ ty'e na m'aaⁿ na jnaⁿna cha'waa
ts'ondaa Judea ñequio tsjoom Jerusalén. Jnda na lcwe' n'omna jnaaⁿna, seits'oomñê
joona ts'om jndaa Jordán.

⁶ Juanñeeⁿ tyocweⁿ liaa na tuiina' ñ'eⁿ soo' camello. Chi'tyeⁿ xcweeⁿeⁿ cwii tjaⁿ.
Tyocwaaⁿaⁿ calcaa ntyue' ndo' tyo'om tsiom' jndaa. ⁷ Luaa ñ'oom na tyoñequiaaⁿ ndaa
nn'aⁿ, tyotsoom:

—Mandyontyjo nqueⁿ na t'maⁿti tseixmaaⁿ, nchiiti ja. Ticatseixmaⁿya na cwe' ja
nndi'ntjoⁿya nnoom na nntseicanaⁿa lcoom'm. ⁸ Ja matseits'oomndyo' 'o ñequio ndaa-
tioo, saa nqueⁿ nntseits'oomñê 'o ñequio Espíritu Santo.

*Na teits'oomñe Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)*

⁹ Tiempoñeeⁿ jnaⁿ Jesús tsjoom Nazaret, ts'ondaa Galilea. Tyje'cañoom Juan ndyuaa
yuu na tjaa nn'aⁿ c'om. Ndo' seits'oomñe Juan jom ts'om jndaa Jordán. ¹⁰ Quia na
jlueeⁿeⁿ naquii' ndaa mantyjacheⁿ nty'iaaⁿaⁿ na seicanaaⁿñ'ena' tsjo'luee. Jndyocue
Espíritu Santo cha'cwijom catu'. Jndyocaljo nacjoom'm. ¹¹ Ndo' teic'uaa na seineiⁿ
Ty'oqots'om cañoom'luee. Matso:

—'U cwiluiindyu' Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'oqoⁿya. Cantyja 'naⁿ 'u ñequii'cheⁿ
mañequiaana' na neiⁿya.

*Ñe'queⁿ tsaⁿjndii xjeⁿ Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)*

¹² Ndo' mantyjacheⁿ tjañ'oom Espíritu Santo Jesús cwiicheⁿ ntyja yuu tjaa nn'aⁿ c'om.
¹³ Jo' ljooñê wen'aaⁿ xuee. Tyoqueñe tsaⁿjndii na nlqueⁿ xjeⁿ jom. Mati tyom'aaⁿ Jesús
quii'ntaaⁿ quioo' wjee. Ndo' tqwie'cañom ángeles na tyondye'ntjomna nnoom.

*Mato' Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ ts'ondaa Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)*

¹⁴ Jnda na tju' Herodes Juan w'aancjo, quia jo' tja Jesús ts'ondaa Galilea. Jo' jo'
tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ cantyja na matsá'ntjom Ty'oqots'om. ¹⁵ Tyotsoom:

—Jnda tue'ntyjo xjeⁿ na ññe'quiandyo' na nntsá'ntjom Ty'oqots'om 'o. Calayu'yo' ñ'oom
naya 'naaⁿaⁿ ndo' calcwe' n'om'yo'.

Ma'maⁿ Jesús ñequiee nn'aⁿ na cwitjeii' calcaa
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Yocheⁿ na mawinom Jesús 'ndyoo ndaaluae Galilea, nty'iaaⁿaⁿ Simón ñequio tyjee tsaⁿñeeⁿ Andrés. Cwituee'na tsqui' 'naaⁿna ts'om ndaaluae ee joona ts'iaaⁿ 'naaⁿna na cwitjeii'na calcaa. ¹⁷ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Quio'yo' ñ'eⁿndyoⁿ ndo' ja nnts'aa na nlatjom'yo' nn'aⁿ tachii cwe' calcaa.

¹⁸ Joona mañoom' 'ndyena lqui' 'naaⁿna. Ty'ena ñ'eⁿñê.

¹⁹ Tjatjatyeen chjoowi' 'ndyoo ndaaluae. Tuee'cañoom Jacobo ñ'eⁿ tyjee tsaⁿñeeⁿ na jndyu Juan. Joona ntseinda Zebedeo. M'aⁿna ts'om w'aandaa, cwila'yona lqui'tsaⁿ 'naaⁿna. ²⁰ Mantya tqueeⁿñê joona, quia jo' 'ndyena tsotyena Zebedeo ts'om w'aandaa ñequio naⁿntjoom'm. Ty'ena ñequio Jesús.

Tsaⁿ na tyoleiñ'oom jndyetia
(Lc. 4:31-37)

²¹ Ty'ena tqiiena tsjoom Capernaum. Quia na tue'ntyjoⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos quia jo' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om. Toⁿoⁿ na tyo'moⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. ²² Ndo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, jeeⁿ tjawee' n'omna. T'moⁿna' ndaana na waa najndeii na matseixmaaⁿ, ee ñ'oom na tyo'moⁿ cajndatina', nchii cwe' cha'na ñ'oom na cwit'moⁿ nn'aⁿ na jndo' n'om chiuu t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. ²³ Ndo' naquii' wats'om'ñeeⁿ tyje'cañoom cwii ts'aⁿ na maleiñ'oom jndyetia juu. Jndeii tyotseixuaa tsaⁿñeeⁿ ñ'oom ndyuee jndyetia'ñeeⁿ.

²⁴ Tsoom nnom Jesús:

—¿Ljo' l'ue ts'om' ñ'eⁿndyôⁿ jâ, 'u Jesús na jnaⁿ Nazaret? ¿Aa jndyo' na jndyo'tsei'tyui' na laxmaaⁿyâ najndaayâ? Jâ macwitajnaaⁿâ 'ñeeⁿ cwiluiindyu'. Nncu' cwiluiindyu' na lju' ts'om' na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'oⁿots'om.

²⁵ Quia jo' seitia' Jesús jndyetia'ñeeⁿ. Tsoom:

—Catseicheⁿ. Calui' naquii' ts'om tsaⁿm'aaⁿ.

²⁶ Ndo' s'aa jndyetia'ñeeⁿ na seicantyeenⁿñe tsaⁿñeeⁿ ndo' tyoteiñe. S'aaⁿ na seixuaa jndeii, jndaⁿ jo' jlueeⁿen naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ. ²⁷ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na nty'iaa na luaa' tuii jeeⁿ tyuena. Tyota'x'eena ndaa nc'iaana, tyoluena:

—¿Ljo' ma'moⁿna' na luaa' tuii? Cwa cwii ñ'oom xco cwindyaaya je'. Ee tsaⁿm'aaⁿ waa najneiⁿ na matsaⁿntjoom meiⁿ jndyetia ndo' cwila'candana ñ'oom na matsoom.

²⁸ Mañoom' t'om ñ'oom cantya 'naaⁿ Jesús cha'waa ts'ondaa Galilea.

Sein'maⁿ Jesús staxeeⁿ Simón Pedro
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Ndo' jndaⁿ na jlui'na wats'om, ty'ena waa' Simón ñ'eⁿ Andrés, ndi ñ'eⁿ Jacobo ñ'eⁿ Juan. ³⁰ Tqiiena. Ndo' jo' jo' m'aaⁿ staxeeⁿ Simón. Waa cjoo' jnduu na matseicona' juu. Mañoom' jla'candii nn'aⁿ Jesús na wii' yuscu'ñeeⁿ. ³¹ Quia jo' tjantyjaa' Jesús tsaⁿñeeⁿ, t'ueeⁿ ts'o, seiweeⁿ juu. Mañoom' ntquiunne na matseicona' juu. Mana to' na mandintjom ndaana.

Sein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿwii
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Majuu tmaaⁿñeeⁿ jndaⁿ na tjacue ñe'quiom', tquie'cho nn'aⁿ nn'aⁿwii ñ'eⁿ nn'aⁿ na maleichuu jndyetia na m'aaⁿ Jesús. ³³ Manndyo ndyuendye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na tqiiena na cwe' 'ndyoots'a w'aa'ñeeⁿ. ³⁴ Xjeⁿñeeⁿ sein'maaⁿ jndye nn'aⁿwii cha'tso nnom ntycu na cwitjoomna. Mati jndye jndyetia tjeiiⁿen naquii' n'om nn'aⁿ. Meiⁿ tñquiaaⁿ na nla'neiⁿ jndyetia'ñeeⁿ meiⁿcwii ñ'oom ee tical'ue ts'oom na nndye nn'aⁿ cantya 'naaⁿaⁿ. Ee jndyetia'ñeeⁿ manquiuna 'ñeeⁿ cwiluiñê.

Jesús mañequiaaⁿ ñ'oom ts'ondaa Galilea
(Lc. 4:42-44)

³⁵ Teincoo cwiicheⁿ xuee ndicwaⁿ jaaⁿcheⁿ teicantyjaaⁿ, tjaaⁿ cwii joo yuu na ñenqueⁿ. Jo' jo' tyotseineiiⁿ nnom Ty'oots'om. ³⁶ Ndo' Simón ñequio nc'iaaⁿaⁿ ty'entyjona naxeⁿ Jesús na cwil'ueena jom. ³⁷ Jnda na jliuna jom, jluena nnoom:

—Jndye nn'aⁿ jeeⁿ cwil'uee 'u.

³⁸ Tsoom ndaana:

—Cjaaya nt'omcheⁿ njoom na nndyoo' cha mati jo' ñnequiaya ñ'oom naya na nndye nn'aⁿ. Ee maxjeⁿ ts'iaaⁿwaa' na qui na jndyooⁿ.

³⁹ Quia jo' tyomanoom cha'waa ts'ondaa Galilea. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya naquii' lan'om 'naaⁿ naⁿñeeⁿ cwii cwii joo. Ndo' tyocwjeeⁿeⁿ jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na chuu tycu lepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ Jesús na chuu tycu lepra. Tco'xtye jo nnoom, s'aa ty'oo, tso:

—Ta, ntyjii 'u nndaⁿ nntsein'maⁿ ja, xeⁿ wajnaⁿ na maty'iomna'.

⁴¹ Jesús t'oom na wi' ts'oom tsaⁿñeeⁿ. Seilioom ts'ooⁿ, tyeⁿnquioom'm juu. Tsoom nnom:

—Maxjeⁿ maty'iomna' na ljo'. Can'maⁿ.

⁴² Mantya tsu tycu lepra. Mana ljuu' tjaaⁿaⁿ cha'waañê. ⁴³ Jnda jo' jñom Jesús tsaⁿñeeⁿ, tyeⁿ ñ'oom tsoom nnom:

⁴⁴ —Meiⁿcwii ñ'oom ticatsu' ndaa nn'aⁿ chiuu tuii na n'maⁿ. Saa cja', cja'tseica'moⁿndyu' nnom tyee. Ndo' quiaa' quioo' nnoom na matseit'maaⁿndyu' Ty'oots'om cha'xjeⁿ na tyotsaⁿntjom Moisés. Ee laa'ti' nncwji'yuu'ñena' ndaa nn'aⁿ na jnda n'maⁿ.

⁴⁵ Saa quia na tja tsaⁿñeeⁿ, toqⁿoⁿ na tyotseineiiⁿ, tyotsoñ'eeⁿ chiuu waa na n'maaⁿ. Jo' chii mañoom' t'om ñ'oom ndiocheⁿ. Cwe' jo' seicu'na' na nncjaaquiee' Jesús meiⁿnquia tsjoom ee jeeⁿ jndye nn'aⁿ nnc'oontyjaa'na xeⁿ nliuna jom. Jo' chii ljoo'ñê yuu tjaa nn'aⁿ c'oom ndo' tquie'cañom nn'aⁿ na m'aaⁿ na jndye joo jnaⁿna.

2

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Jnda na teinom cwantindyo xuee, tue'cañoomnda' Jesús tsjoom Capernaum. Ndo' teic'uaa ñ'oom na jnda tyjeeⁿeⁿ, m'aaⁿ waa' cwii ts'aⁿ. ² Jndye nn'aⁿ tjomndyena jo' jo' hasta tileicwiiijndeiⁿ w'aa. Meiⁿ cwe' 'ndyoots'a tîcandaa nlquie'cañomna. Ndo' tyoñequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaana. ³ Ndo' jo' tquie'cañom ñequiee nn'aⁿ na m'aaⁿ Jesús. Tquioñ'omna cwii ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee. ⁴ Quia na nty'iaana na tîcandaa nnc'oontyjaa'na na m'aaⁿ ee na jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ, quia jo' ty'ewana xqueⁿ w'aa. Jla'canaaⁿndyena ndyeyu na meintyjee' Jesús. Jla'c'oⁿna tsuee na ndii' ts'aⁿwii'. ⁵ Quia na nty'iaa' Jesús na cwila'yuy'ya n'om naⁿñeeⁿ, tsoom nnom nquii' ts'aⁿ na wii':

—'U jndaaya, jnda seit'maⁿ ts'ooⁿya 'u cha'tso jnaⁿ na niom.

⁶ Ndo' nt'om nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na teindyuaandye jo' jo', jndye ñ'oom tyola'tiuuna naquii' n'omna na ticuee' n'omna Jesús. ⁷ Jla'neiⁿ cheⁿnquieena naquii' n'omna, jluena: “Tsaⁿm'aaⁿ ¿chiuu na luaa' matsoom? Cwa ñ'oom ntjeiⁿ matseineiiⁿ nacjoo' Ty'oots'om ee macanda jom nndaⁿ nntseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿ nn'aⁿ.”

⁸ Ndo' ntyjii Jesús na luaa' m'aaⁿ n'omna. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ticuaaya nquiu'yo' ñ'eⁿndyo? ⁹ ¿Cwaaⁿ ñ'oom cwila'tiuu'yo' na tijndei'tina' na nntsjoⁿ nnom tsaⁿwii'm'aaⁿ? ¿Aa nchii cha'na jnda tsjoⁿ nnoom na matseit'maⁿ ts'ooⁿya jnaaⁿaⁿ na waa? Oo ¿aa nchii jndei'tina' nquiu'yo' na nntsjoⁿ na quicantyjaaⁿ, catseilcwiiñê tsuee 'naaⁿaⁿ ndo' cjaacaⁿ? ¹⁰ Queⁿ'yo' cwenta, ja na cwiluiindyo tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nntsjoⁿ juu ñ'oom na nquiu' 'o na jndei'tina'. Quia jo' quia na jnda

tco'yana' tsa^m'aaⁿ nla'noⁿ'yo' na majndeiticheⁿ ja waa najndo_o nnom tsjoomnancue na nnda_a nntseit'maⁿ ts'o_o'nya jnaaⁿ nn'aⁿ.

¹¹ Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee:

—'U re, matsjooya njom', quicantyja'. Catseilcwiindy^u' tsuee 'naⁿ'. Cja'to' wa'.

¹² Ndo' mantya teicantyja tsaⁿ'ñeeⁿ, seilcwiiñê tsuee 'naaⁿ'aⁿ. Jlu^eeⁿ'eⁿ na jndoo' cha'tsondye naⁿ'ñeeⁿ. Jeeⁿ tjawee' n'omna na luaa' tuii. Tyola't'maaⁿ'ndyena Ty'o_o'ts'om, tyoluena:

—Mei'jom ndii' tyoonty'iaaya na nluui na luaa'.

Ma'maⁿ Jesús Leví na mati jndyu Mateo

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Jnda_a tuii na luaa', tja Jesús cwii^echeⁿ cwii ndii' 'ndyoo ndaaluee ndo' jndye nn'aⁿ ty'entyjaa'na jom. Tyo'mooⁿ ndaana. ¹⁴ Cwii xuee mawinoom yuu na cwitioom nn'aⁿ ts'iaaⁿ'ndaana cwentaa' gobiernom. Jo' jo' noom'm cwii ts'aⁿ na jndyu Leví jnda Alfeo. Wacatyeeⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ na maco'ñoom s'om na cwitioom nn'aⁿ. Tso Jesús nnoom:

—Candyo'tseijomndy^u' ñequio ts'iaaⁿ 'naⁿ'ya.

Ndo' teicantyja tsaⁿ'ñeeⁿ, tjatseijomñe ñ'eⁿ Jesús.

¹⁵ Cwii xuee m'aaⁿ Jesús waa' Leví ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ'ñê. Jo' jo' wacatyeeⁿ nacañoom' mei'sa ñequio naⁿ'ñeeⁿ na cwicwa'na. Ndo' mati majndye nn'aⁿ na cwito'noom ts'iaaⁿ'nda_a nn'aⁿ cwentaa' gobiernom ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'o_o'ts'om cantyja na nquiu nn'aⁿ fariseos, teindyuaandyena ñ'eⁿ'ñê. Ee jndye nn'aⁿ ty'entyjona naxeeⁿ'eⁿ. ¹⁶ Saa_a nn'aⁿ fariseos ñequio nc'iaana na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, quia na nty'iaana na macwa' Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'o_o'ts'om ndo' ñequio nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom, ta'x'eena ndaa_a nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ'ñê, jluena:

—¿Chiuu waayuu na macwaaⁿ'aⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om ndo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'o_o'ts'om?

¹⁷ Jnda_a na jndii Jesús na luaa' cwiluena, tsoom ndaana:

—Nn'aⁿ na tiwii titjoondyena ts'aⁿ na mach'ee nasei. Saa_a nn'aⁿ na wii, tjoondyena tsaⁿ'ñeeⁿ. Ja nchii na jndyoo_o na nncwaⁿ'ya nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja na maty'iomyana', ja jndyoo_o na nncwaⁿ'ya nn'aⁿ'jnaⁿ.

¿Chiuu na tyoola'cwejndo'ndye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús?

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na tyoñequiaa Juan tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na cwila'naaⁿ nn'aⁿ fariseos, m'aⁿ'na na cwila'cwejndo'ndyena cwii xuee. Ndo' nt'omndye joona ty'entyjaa'na Jesús, ta'x'eena nnoom, jluena:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan cwila'cwejndo'ndyena ndo' majo'ti cwil'a nn'aⁿ fariseos, saa_a nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa', tyoola'cwejndo'ndyena. ¿Chiuu na tyool'ana?

¹⁹ T'o Jesús cwii ñ'oom na cwe' tjañoom' cantyja 'naaⁿ' nqueⁿ. Tsoom ndaa_a naⁿ'ñeeⁿ:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye na macoco ts'aⁿ ¿aa maty'iomna' na nla'cwejndo'ndyena yocheⁿ na ndii ñ'eⁿ tsaⁿ's'a'ñeeⁿ ñ'eⁿ'ndyena? Cantyjati xuee na m'aaⁿ ñ'eⁿ'ndye naⁿ'ñeeⁿ na cwiwit'maaⁿ' na tocoom, ticatsona' na nla'cwejndo'ndyena. ²⁰ Saa_a manncue'ntyjo xuee na nncwji'na' jom quii'ntaaⁿ'na, quia ljo'cheⁿ nla'cwejndo'ndyena.

²¹ Seineiⁿ'ticheⁿ Jesús cwii ñ'oom na tjañoom' cantyja 'naaⁿ' ñ'oom xco na ma'mooⁿ ndaana. Tsoom:

—Ts'aⁿ na matseyo liaa, ticaty'iomna' na nncwjaa'ñê cwii taⁿ' liaa xco na tyootmaⁿ na nntseyooⁿ liaa ntsaa. Ee na ljo' nnts'aaⁿ, quia nntmaⁿ liaa tquie quia jo' nncjaateii liaa xco, nntyjaañena' liaa ntsaa, ndo' cwajndiiti nnc'ioo'ñena' liaa ntsaa'ñeeⁿ. ²² Mati ts'aⁿ na mach'ee winom tijoom nntioom juuna' tjaⁿ na jnda_a teijndyo. Ee xeⁿ na ljo' nnts'aa ts'aⁿ

nant'ioo' tjaⁿñeeⁿ, mana cwiwi'ndaa'na', ndo' mati nlcwe' winom. Jo' chii maty'iomna' na ts'om tjaⁿ xco nnc'oocuenta'.

Cwit'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ xuee na cwita'jndye nn'aⁿ
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, mawinom Jesús yuu na niom ntjom lqueeⁿ trigo. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, yocheⁿ na cwiwinomna jo' jo', to'na na cwit'ioo'ndyena meiⁿ ndyee xu'lqueeⁿ. ²⁴ Nt'om nn'aⁿ fariseos jluena nnom Jesús:

—Queⁿ cwenta na^maⁿl, ¿chiiu na cwil'ana cwii na ticatsa'ntjomna' xuee na cwita'jndyaaya?

²⁵ T'o Jesús, tsoom ndaana:

—'O, ¿aa nchii jnda'jla'naⁿyo' ñ'oom chiiu s'aa David quia na seitjoona' na nlcwaaⁿaⁿ? Saa tyoolancjoo'ndyo' cantyja 'naaⁿaⁿ. Jom t'oom na ñejnoom'm ndo' mati nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. ²⁶ Tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om 'naaⁿl Ty'o^ots'om ndo' tcaaⁿ tyoo' nnom Abiatar tyee na cwiluiitquieñe. Jnaaⁿaⁿ ntyoo'ñeeⁿ. Tcwaaⁿaⁿ joona' ndo' mati tquiaaⁿ na tcwa' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' ntyoo'ñeeⁿ na jnda' tquia nn'aⁿ nnom Ty'o^ots'om, ticwanaaⁿ na nlcwa' meiⁿnquia ts'aⁿ, macanda' ntyee wanaaⁿ na nlcwa'na juuna'.

²⁷ Tsoticheⁿ Jesús ndaana:

—Tqueⁿ Ty'o^ots'om xuee na nnta'jndyee nn'aⁿ cha na nnteijndeina' joona, nchii seijndaa'ñê na nnts'aana' xjeⁿ 'o na nndu'yo' na jeeⁿ t'maⁿ xuee tseixmaⁿna'. ²⁸ Jo' chii ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee waa na matseixmaⁿya na nntsjo^o ljo' wanaaⁿ na cal'a nn'aⁿ xuee na cwita'jndyaaya.

3

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na jnda' tjateii cwii ts'o
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om. Jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jnda' tjateii cwii ts'o. ² Jeeⁿ tyoqueⁿ nn'aⁿ fariseos cwenta ljo' nnts'aaⁿ, aa nntsein'maaⁿ tsaⁿñeeⁿ juu xuee na cwita'jndyena, ee jeeⁿ queeⁿ n'omna na nnda^a nlqueⁿna ñ'oom nacjoom'm. ³ Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na jnda' tjateii ts'o:

—Quicantya', cwintyje' xcwe quii'ntaaⁿ na^maⁿ.

⁴ Ndo' tsoom ndaa^a nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

—Ja mawax'aya ndaa'yo', xuee na cwita'jndyaaya ¿aa wanaaⁿ na cateijndei ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ na wi' matjom, oo aa ticateijneiⁿ juu? ¿Aa cwji'n'maaⁿñê x'iaaⁿaⁿ na ticue', oo aa ca'ñeeⁿ na cue'?

Saa joona yacheⁿ jla'cheⁿna. ⁵ Quia jo' nty'iaaⁿaⁿ ndaa^a nn'aⁿ ndiocheⁿ, seilioo'ñê ñ'eⁿndyena. Tquiaana' na chjoo' ts'oom ee sei'noo'noⁿ na jeeⁿ quie' n'omna. Tsoom nnom tsaⁿs'a'ñeeⁿ:

—Catseiliuu' ts'o'.

Seiliuu tsaⁿñeeⁿ ts'o^ooⁿ ndo' mana tco'yana' jom. ⁶ Saa nn'aⁿ fariseos mantya jluina, tyo'maⁿna ñequio nn'aⁿ 'naaⁿl Herodes chiiu nl'ayoona na nla'cuee'na Jesús.

Jndye nn'aⁿ tjomndye 'ndyoo ndaaluee

⁷ Quia jo' tjanda' Jesús 'ndyoo ndaaluee ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Cwii tmaaⁿl nn'aⁿ ty'entyjo naxeeⁿeⁿ na jnaⁿna ts'ondaa Galilea. ⁸ Ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyondyena cantyja 'naaⁿ jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ. Quia jo' jndyendyena jnaⁿna ts'ondaa Judea ñequio tsjoom Jerusalén, ñequio ndyuaa Idumea, ñequio xndyaa' jndaa Jordán, ndo' ñequio ndiocheⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. Ty'entyjaa'na jom. ⁹ Jo' chii sa'ntjoom nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cala'jndaa'ndyena cwii w'aandaa chjoo na nleil'uee'ñê cha tints'aana' na 'oontquieena jom ee tyeeⁿ na jeeⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ nacañom'm. ¹⁰ Ee nc'e na jnda' sein'maaⁿ jndyendye nn'aⁿ, jo' chii cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ na ndicwaⁿ chona ntycu, tyola'canto'ndyena nacañom'm na ñe'nquio'na jom cha

nn'maaⁿna. ¹¹ Ndo' jndyeta na m'aⁿ naquii' n'om nn'aⁿ, meiⁿyuucheⁿ na nty'iaana jom, l'ana naquii' n'om naⁿñeeⁿ na cata'na cantyena jo nnoom. Tyola'xuaana, tyoluena:

—'U cwiluiindyu' Jnda Ty'o^oots'om.

¹² Saa Jesús jndei'na' tyotsaⁿntjoom na ticat'mo^ona 'ñeeⁿ cwiluiiñê.

*Ma'maⁿ Jesús canchoo'we nn'aⁿ na nla'jomndye ñ'oom 'naaⁿaⁿ
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)*

¹³ Tjawa Jesús cwii ta, ndo' tqueeⁿñê nn'aⁿ na macwjii'ñê cwentaaⁿaⁿ na c'oona na m'aaⁿ. ¹⁴ Tqueeⁿ canchoo'wendyena na ñ'eeⁿna ñ'eⁿñê ndo' na njñoom joona na ñ'e'quiaana ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Matseicajndyuna' joona apóstoles. ¹⁵ Tquiaaⁿ cantyja najndei na tseixmaaⁿ na nla'xmaⁿna cha nndaⁿ nla'n'maaⁿna nn'aⁿ ndo' nndaⁿ nntjeii'na jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ. ¹⁶ Nmeiiⁿ ncuee nchoo'we nn'aⁿ na tjeii'ñe Jesús cwentaaⁿaⁿ: Simón, tsaⁿ na seicajñoom Pedro, ¹⁷ Jacobo ñequio tyjeeⁿ Juan, ntseinda Zebedeo, joona seicajñoom Boanerges, ñ'oomwaa' ma'moⁿna' na jeeⁿ chona ndyueena, ¹⁸ Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo jnda Alfeo, Tadeo, Simón, tsaⁿ na matii'ñe ñ'oom ñ'eⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ cananista. ¹⁹ Ndo' ñ'eⁿ Judas Iscariote, ts'aⁿ na tquiaa cwentaa Jesús.

*Cwilueyoona na Jesús tsaⁿjndiitquiee matseixmaaⁿ
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Jnda jo' tja Jesús yuu na mac'eeⁿ, ndi ñ'eeⁿ naⁿñeeⁿ. Ndo' tjomndyennda' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ hasta tileinquiaana' na nlcwaaⁿaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. ²¹ Jnda na jndye nn'aaⁿ nqueⁿ na luaa' matjoom, ty'ec'omna jom na jndei'na' ee cwilue nn'aⁿ na jnda seintjei'na' jom.

²² Nt'om nn'aⁿ na cwit'mo^o ljeii na tqueⁿ Moisés na jnaⁿ Jerusalén, tyoluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ matseixmaaⁿ Beelzebú, juu tsaⁿjndiitquiee. Nc'e najndei na matseixmaⁿ, jo' na macwjeeⁿ jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ.

²³ Tqueeⁿñe Jesús naⁿñeeⁿ ndo' seineiiⁿ ñ'oom tjañoom' ndaⁿana. Tsoom:

—¿Chiuu nnts'aayuuna' na nquii Satanás mawjaⁿ nacjoo' nqueⁿ na macwjeeⁿ jndyeta ñequio ntyjenaⁿjndiñê naquii' n'om nn'aⁿ? ²⁴ Xeⁿ m'aaⁿ cwii gobiernom na cwit'oⁿndye nn'aⁿ 'naaⁿaⁿ, nt'om cwí'oo nacjoom'm ndo' nt'om cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsaⁿñeeⁿ xocaljoo'ñetyeeⁿ ts'iaaⁿ. ²⁵ Ndo' mati nn'aⁿ na m'aⁿ cwii w'aa xeⁿ cwila'ntja'ndyena, xoc'omna na ñ'e'naaⁿ, maxjeⁿ nnt'oom'ndyena. ²⁶ Ndo' majo'ti cantyja 'naaⁿ Satanás, xeⁿ na matseiwēñe nacjoo' ntyjenaⁿjndiñê quia jo' xocaljotypeⁿ cantyja najneiⁿ na matsaⁿntjoom joona. Ee xeⁿ na luaa' mach'eeⁿ, quia jo' matseinty-cwiiñe cheⁿnqueⁿ.

²⁷ 'Tjaa'naⁿ ts'aⁿ na nndaⁿ na cwe' nncjaaquiee'to waa' ts'aⁿ na jeeⁿ jndei na nncwji' 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ. Saaⁿ xeⁿ nntseyteⁿñeeⁿ tsaⁿñeeⁿ quia ljo'cheⁿ nndaⁿ nncwji'ñ'eeⁿ 'naaⁿ. Maluaa' matseijomna' ñ'eⁿndyo ja quia macwjii'a naⁿjndii ñ'eⁿ jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ.

²⁸ 'Mayuu'cheⁿ candye'yo' nntsjo^o, nndaⁿ nntseit'maⁿ ts'om Ty'o^oots'om cha'tso nnom na cwila'tjo^ondye nn'aⁿ ñequio meiⁿnquia ñ'oom wi' na ntjei'na' na cwiluena. ²⁹ Saaⁿ meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matsoyuu na cwiluii ts'iaaⁿ 'naⁿya cwe' cantyja najndei tsaⁿjndii, tsaⁿñeeⁿ matseineiⁿ ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo' Espíritu Santo. Ndo' na ljo' tijoom nntseit'maⁿ ts'om Ty'o^oots'om tsaⁿñeeⁿ. Jnaⁿwaa' tijoom cantycwiina'.

³⁰ Luaa' tsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ na cwit'mo^o ljeii na tqueⁿ Moisés. Ee joona tyoluena na jom tseixmaaⁿ tsaⁿjndiitquiee.

*Jesús, tquie ntyjeeⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿ tsoñeeⁿ
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)*

³¹ Tquiecañom ntyjee Jesús ñequio tsoñeeⁿ yuu na m'aaⁿ saa ch'eⁿ ljoo'ndyena nc'e na jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ. Cwe' jla'cwanomna ñ'oom na calueeⁿeⁿ ch'eⁿ. ³² Jo' chii nn'aⁿ na meindyuaandye nacañom'm jluena nnoom:

—Aa ndi', jnda tyjee' tso'ndyo' ñ'eⁿ ndyenty'iu'. M'aⁿna ch'eⁿ, cwil'ueena 'u.

³³ Saa t'ooⁿ ndaana tsoom:

—Nndye'yo' nntsjoō ndaa'yo' 'ñeeⁿ cwiluiiñe tsondyo ndo' ndyentyjo.

³⁴ Jnda chii nty'iaaⁿaⁿ ndiocheⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na meindyuaandye nacañom'm, tsoom ndaana:

—Queⁿyo' cwenta, ncjo'yo' cwiluiindyoy' tsondyo ñequio ndyentyjo. ³⁵ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee yuu na l'ue ts'om Ty'oōts'om, tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñe ti'tyjo, ndo' nomtyjo, ndo' tsondyo.

4

Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' tquie'cañom cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye na m'aaⁿ Jesús 'ndyoo ndaaluee. Toōⁿoⁿ na ma'moōⁿ ndaana. Ndo' jeeⁿ ndya' tyola'canto'ndyena nacañom'm. Jo' chii tjacuoōⁿ ts'om w'aandaa chjoo na meintyje'cheⁿna' ts'om ndaaluee. Tjacjom ts'omna' ndo' cha'tsondye nn'aⁿ ljoo'ndyena 'ndyoo'wi' ndaaluee tyuaatcwii. ² Jndye ñ'oom tjañoom' teil'uee'ñê na tyo'moōⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Tue'cañoomna' na tsoom ñ'oomwaa:

³ —Candyeyo' ñ'oomwaa: Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, tjacjoom'm lqueeⁿ trigo. ⁴ Ndo' yocheⁿ na majoom'm lqueeⁿñee, nt'om tquiaa ts'om nato. Ndo' tquie cantsaa, tcwa'yo' joona'. ⁵ Nt'om lqueeⁿ tquiaana' tyuaa na jeeⁿ ljo' yuu na tita m'aaⁿ ts'o. Lqueeⁿñeeⁿ tyuaa' t'oomna' ee tita tiona' ts'o. ⁶ Saa na jeeⁿ jmeiⁿ tyonty'iaa' ñe'quoom', t'uaana'. Tjacaana' ee na tinjoom ty'e nch'ioo'na'. ⁷ Nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na meintyjee' nda' l'ooⁿ niom. Tyuaa'ti tjawindyel'ooⁿ niom'ñeeⁿ, tco'na' ntjom, nc'e naljo' tjaa'na' ljo' tue' l'a lqueeⁿñeeⁿ. ⁸ Saa nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na ya ts'o. T'oomna', ty'ewijndana', jndye lqueeⁿ tue'. Nt'om tjei'na' cwii xuu waljoo' yom ts'oom lqueeⁿ trigo na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacju' tsaⁿñeeⁿ. Ndo' nt'om tjei'na' we xuu waljoo' xcwe na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacjoom'm. Ndo' nt'om tjei'na' ñequiee xuu na cwii ts'oom lqueeⁿ na tjacjoom'm.

⁹ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

Luaa ts'iaaⁿ ñ'oom tjañoom'

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Jnda na tju'na' na ñenquii Jesús ñequio nn'aⁿ canchoo'wendye ndo' ñequio nt'om nn'aⁿ na mati cwicañ'eeⁿtyeⁿ ñ'eⁿñê, ta'x'leena ljo' ñe'ca'moⁿ ñ'oom tjañoom'ñeeⁿ. ¹¹ Ndo' tsoom ndaana:

—Mañequiaa Ty'oōts'om na 'o cala'noⁿyo' ñ'oom na tyooliu nn'aⁿ cantyja na matsa'ntjoom. Saa nn'aⁿ na tyoola'jomndye ñ'eⁿndyo, ñenquii' ñ'oom tjañoom' mat-seinaⁿya ndaana. ¹² Jo' chii mach'eena' na mayuu'cheⁿ meiiⁿ na jndye ndii' ndyena ñ'oom na mañequiaya, saa xocala'noⁿna. Ndo' meiiⁿ na jndye ndii' nnty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa saa tixoqueⁿna cwenta. Ee cwil'ayana na nmeiiⁿ cha tilcwe' n'omna, tintseit'maⁿ ts'om Ty'oōts'om jnaaⁿna.

Luaa ma'moⁿ ñ'oom na tjacju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Aa maxjeⁿ ticala'noⁿyo' ñ'oom tjañoom'waa'? ¿Chiuu nl'aa na nla'noⁿyo' nt'omcheⁿ ñ'oom tjañoom'? ¹⁴ Juu ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo, jo' ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'oōts'om. ¹⁵ Lqueeⁿ na tquiaa ts'om nato, jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'oōts'om

na mañequiaa ts'aⁿ, saa mantya macwji' Satanás ñ'oom'ñeeⁿ naquii' n'omna. ¹⁶ Ndo' lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ljo' tyuaa, jo' nn'aⁿ na ya cwindye ñ'oom' Ty'oots'om. Neiiⁿna cwito'ñoomna juuna'. ¹⁷ Saa tiyo cwindyena ee matseijomna' jona cha'na jnda lqueeⁿñeeⁿ na tinjoom ty'e nch'ioo'na'. Ndo' quia na maco'wi'na' jona oo cwila'wjee nn'aⁿ jona nc'e na cwila'yu'na, mantya cwi'ndyena. ¹⁸ Lqueeⁿ na tquiaa naquii' l'oo nioom, jo' nn'aⁿ na ya Cwindye ñ'oom' Ty'oots'om. ¹⁹ Saa naⁿñeeⁿ jeeⁿ m'aaⁿ n'omna chiuu cwii 'oom'aⁿtina. Maquiu'nn'aⁿna' jona na ñ'cwityandyena, ndo' jeeⁿ cwila'queeⁿ n'omna na ñ'calei'chona cha'tso nnom 'naⁿ. Cha'tso nmei' matseicatsuuna' ñ'oom' Ty'oots'om naquii' n'omna. Jo' chii tileicana'jndeiina' na nl'ana yuu na cjawee' ntyjii Ty'oots'om. ²⁰ Saa m'aⁿ nn'aⁿ na ya cwindye ñ'oom' Ty'oots'om. Cwila'ljona juuna' naquii' n'omna. Cwiqueⁿndyena na cwil'ana yuu na ya. Matseijomna' jona cha'na lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ya ts'o. Nt'om naⁿñeeⁿ matseijomna' cantya 'naaⁿna cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' cwii xuu waljoo' yom ts'oom. Ndo' nt'omndyena matseijomna' cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' we xuu waljoo' xcwe. Ndo' nt'omndye naⁿñeeⁿ matseijomna' jona cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' ñequiee xuu.

Ñ'oom tjañoom' cantya 'naa' xjocanti
(Lc. 8:16-18)

²¹ Jnda jo' seineiⁿtyeeⁿcheⁿ ndaana:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na nntseicw'aa ts'aⁿ xjocanti ndo' nncwjaa'ñeyom juuna' nacjee' ts'oom maquila, oo na nlcoom'm juuna' nacjee' jnduu? ¿Aa nchii ndye nntseintyaaⁿ juuna'? ²² Cha'tso na mats'aa je' na ticaliu cha'tsondye nn'aⁿ, mancjo'yo' nlananooⁿyo' ndaana. Ndo' cwii cwii ñ'oom wjaañoom' na matseinaⁿya je' maxjeⁿ nncueⁿntyjo na nla'noⁿ nn'aⁿ meiⁿnquiayuucheⁿ. ²³ Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

²⁴ Ndo' mati soom ndaana:

—Queⁿyo' cwenta cantya 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ na cwindye'yo'. Ee cha'xjeⁿ na cwiqueⁿndyo' na cwindye'yo', malaa'ti' ñnequiaa Ty'oots'om na nla'noⁿyo'. Ndo' nnts'aaⁿ na nntsaala'noⁿti'yo' nc'e na cwiqueⁿyo' cwenta. ²⁵ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mayuu' matseiljo ñ'oomya naquii' ts'om, m'mooⁿtyaya nnom. Saa ts'aⁿ na ticatseiljo ñ'oomya naquii' ts'om, tsaⁿñeeⁿ mach'ena' cwe' ts'iaaⁿndyo cantyati chjoowi' ñ'oom na mantyjiiⁿtyeeⁿ.

Ñ'oom tjañoom' cantya na 'oowijnda lqueeⁿ trigo

²⁶ Mati tsonnda' Jesús ndaana:

—Juu na matsaⁿntjom Ty'oots'om, matseijomna' cha'xjeⁿ na cwiluii quia na maju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo nomtyuaa. ²⁷ Jnda na tjoom'm lqueeⁿ wjaⁿ. Nntsom, nneiⁿncooñê, mmaaⁿñê, cwe' laa'ti' cwiwinom jndye xuee, jndye tsjom. Ndo' lqueeⁿñeeⁿ nnc'oomna', wjaawindyena' saa tsaⁿñeeⁿ ticatsei'nooⁿoⁿ chiuu cwiluiiyuu na cwi'oowijdana'. ²⁸ Ee tyuaa ticaⁿna' ts'aⁿ na nnteijndei na nnc'oom ntjom. Najndyee cwi'oom jnda, ndo' 'oowindyena'. Ndo' cwiwaa' xu'lqueeⁿ. Jnda jo' macwjaa'ñena' n'om lqueeⁿ. ²⁹ Ndo' quia na jnda tmaⁿ lqueeⁿ, 'oocatyje nn'aⁿ jona' ee na jnda tueⁿntyjo xjeⁿ na nnoⁿna'.

Ñ'oom tjañoom' cantya 'naa' lqueeⁿ mostaza
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ndo' mati soom:

—Juu na matsaⁿntjom Ty'oots'om, ¿ljo' ñ'eⁿ matseijomna'? Ndo' ¿ljo' ñ'eⁿ nlajoⁿna' na m'moⁿna' chiuu jaawit'maⁿ cantya na matsaⁿntjoom? ³¹ Matseijomna' cha'na cwii lqueeⁿ mostaza na nnom' ts'aⁿ. Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ lqueeⁿ na cachjooti na cwinom nn'aⁿ. ³² Jnda na jnom' ts'aⁿ lqueeⁿñeeⁿ cwi'oomna', wjaawindyena', mawinom'na' cha'tso ntjom na tiquiwindye. Cwileitana' hasta cantsaa na cwi'oontya cwita'jndyeyo' ncwaⁿ l'o ts'oom'ñeeⁿ.

*Ñequii'cheⁿ ñ'oom tjañoom' seineiⁿ Jesús quia t'mooⁿ ndaa nn'aⁿ.
(Mt. 13:34-35)*

³³ Jndye nt'omcheⁿ ñ'oom tjañoom' teil'uee'ñe Jesús quia tyotseineiⁿ ndaa tmaaⁿ naⁿneeⁿ, cantyati na ndaa nla'noⁿna. ³⁴ Cha'tso ñ'oom na tyotseineiⁿ ndaana, ñenquii'cheⁿ ñ'oom tjañoom'. Ndo' jndanquia quia na tju'na' na ñenqueⁿ ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eñê, quia jo' seineiⁿndyeyoom ñ'oom'ñeeⁿ ndaana.

*Seicheⁿ Jesús jndye ñ'eⁿ nmoⁿ ndaaluee
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)*

³⁵ Mañejuu xuee'ñeeⁿ quia na jnda tmaaⁿ, tsoom ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eñê:
—Cjaaya xndyaa' ndaaluee, ntyjawa'ñeⁿ.

³⁶ Quia jo' 'ndyena nn'aⁿ na jndyendye. Tuona ts'om w'aandaa na maxjeⁿ njom Jesús. Ty'eñ'omna jom. Mati ty'ela'jomndye nt'omcheⁿ l'aandaa. ³⁷ Xjeⁿñeeⁿ jndeiⁿ tío jndye nnom ndaaluee tyontquiena' nmoⁿ ts'om w'aandaa hasta wjaatoo'na' wjaatiomna' ndaatío. ³⁸ Saã nquii Jesús watsom jo ts'aaⁿ w'aandaa, wantyeeⁿ cwii liaa ndyaa. Jona jla'nlcwina jom, jluena nnom:

—'U Maestro, ¿aa maxjeⁿ tjaa na coch'eena' 'u meiiⁿ na nncwjaaya?

³⁹ Quia jo' teicantyja Jesús, seitiaaⁿaⁿ jndye. Seineiⁿ nnom ndaaluee, tsoom:

—Cuacheeⁿ, cjameiⁿntyje'.

Quia jo' teicheⁿ jndye ndo' su s'aana' nnom ndaaluee. ⁴⁰ Ndo' tsoom ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eñê:

—¿Chiuu na jeeⁿcheⁿ tyue'yo'? ¿Aa maxjeⁿ tjocheⁿ na nlayu'ya n'om'yo'?

⁴¹ Saã jona yacheⁿ tyocatyena. Tyoluena ndaa ntyjeena:

—¿'Ñeeⁿ cwiluiñe tsaⁿm'aaⁿ? Jnda'jom meiiⁿ jndye, meiiⁿ ndaaluee cwila'candana' ñ'oom na matsa'ntjoom.

5

*Ts'aⁿ Gadara na maleiñ'oom jndyeta
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)*

¹ Tquiena xndyaa' ndaaluee, ndyuaa Gadara. ² Quia na jlui' Jesús ts'om w'aandaa mantya jnaⁿ cwii ts'aⁿ wats'omtyue' na m'aaⁿ jndyeta naquii' ts'om. Jndyocatjomñe Jesús. ³ Ñequii' mac'eⁿ tsaⁿñeeⁿ yuu niom ndei'luaa. Ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ taticandaa nntseyeⁿ jom, meiiⁿ ñ'eⁿ l'uaancjo. ⁴ Ee jndye ndii' jnda ñejla'tyeⁿ nn'aⁿ nc'eeⁿ ñequio l'ooⁿ ñ'eⁿ l'uaancjo. Saã jom tyoc'ioo'ñê l'uaancjo'ñeeⁿ nch'u nch'u ntaⁿ. Tjaa meiⁿ cwii ts'aⁿ na ndaa nlqueⁿ xjeⁿ jom. ⁵ Naxuee, natsjom ñequii'cheⁿ tyomanoom quii'ntaaⁿ ndei'luaa ndo' quii' jnda. Matseixuaⁿ jndeiⁿ ndo' matseiquiee'ñe cheⁿñeⁿ ñequio ljo'. ⁶ Quia na nty'iaa'tquiaaⁿ Jesús, jndyoleinoom, tjantyjaaⁿaⁿ tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom. ⁷⁻⁸ To' Jesús na matseineiⁿ nnom jndyeta, tsoom:

—'U jndyeta, calui' naquii' ts'om tsaⁿm'aaⁿ!

Jo' chii t'o tsaⁿñeeⁿ. Jndeiⁿ seineiⁿ tso:

—¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyo ja, 'u Jesús na cwiluiindy' Jnda Ty'oqts'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ? Ñequio xuee' Ty'oqts'om, mats'aa ty'oo njom' na tilco'wi' ja.

⁹ Ndo' tax'ee Jesús 'ndyoo tsaⁿñeeⁿ, tsoom:

—¿Chiuu jndyu'?

T'o jndyeta, tso:

—Ja jndyuya Jndye Meiⁿ, ee na jndye meiⁿ caya.

¹⁰ Quia jo' jndye ty'oo tyoch'ee tsaⁿñeeⁿ na tincwji' Jesús joo jndyeta ndyuaa'ñeeⁿ.

¹¹ Ndo' jo' jo' ndyoo' waa cwii ta yuu na m'aaⁿ cwii tmaaⁿ calu na cwicwa'. ¹² Joo jndyeta'ñeeⁿ tyol'ana ty'oo nnom Jesús, jluena:

—Cwe' na cajñom' já yuu na m'aⁿ calu. Quiaa' ñ'om' na nncuooyâ naquii' n'om' jooyo'.

¹³ Quia jo' tquiaa Jesús ñ'oom'm na ljo' cal'ana. Jo' chii jlui'na, ty'equie'na naquii' n'om calcu'ñeeⁿ. Jleinomyo', teityu'yo' yuu na nty'a 'ndyoo ndaaluee. Mana nchjeeñena' jooyo' quii' ndaa. Ndo' tmaaⁿl' calcu'ñeeⁿ tuee' cha'na we meiⁿ jooyo'.

¹⁴ Quia jo' nn'aⁿ na tyojndoo' calcu'jla'tyuaa'na, ty'ela'candiina nn'aⁿ quii' tsjoom ndo' jo jndaⁿ na luaa' tuii. Jlui' nn'aⁿ, tquiocanty'iaana chiuu waa na tuii. ¹⁵ Tquiena na m'aaⁿ Jesús. Jliuna ts'aⁿ na jeeⁿ cwajndii ñetjom, jnda macweⁿ liaa ndo' jnda tco'yañ'eⁿna' jom. Jeeⁿ ndya' seicaty'uena' jooa. ¹⁶ Ndo' nn'aⁿ na nty'iaandaⁿ chiuu waa na tuii, tcuu tcuu jla'neiⁿna ndaa nn'aⁿ na tquiocanty'iaa. Jla'candiina chiuu waa na n'maⁿ ts'aⁿ na ñejleiñ'oom jndyetia ndo' chiuu na tjoom calcu'ñeeⁿ. ¹⁷ Quia jo' cha'tso nn'aⁿ to'na na tyotaⁿna nnom Jesús na calueeⁿeⁿ ndyuaa tsjoomna.

¹⁸ Xjeⁿ na majaacuonnaⁿaⁿ ts'om w'aandaa, tjatseicandyoo'ñe juu ts'aⁿ na ñeseixmaⁿ jndyetia naquii' ts'om, macaⁿ na wjaa ñ'eⁿñê. ¹⁹ Saa Jesús ticwancueⁿeⁿ. Tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Cja'lwe' wa' na m'aⁿ nn'aⁿl'. Catsu' ndaana cwanti na jeeⁿ t'maⁿ naya na s'aa Ty'oots'om ñ'eⁿndyu', ndo' chiuu na ty'oom na wi' ts'oom 'u.

²⁰ Quia jo' tja tsaⁿñeeⁿ ndyuaa na m'aⁿ njoom Decápolis. Toonⁿoⁿ na tyotseicañeeⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ naya na s'aa Jesús ñ'eⁿñê. Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ jeeⁿ tjawee' n'omna.

*Yuscuchjoo jnda Jairo ndo' yuscu na tyenquiuu' liaa' Jesús
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

²¹ Teixndyaañennda' Jesús ndaaluee ñequio w'aandaa. Quia na tueⁿeⁿ mantyja ty'entyjaa' cwiicheⁿ cwii tmaaⁿl' nn'aⁿ jom. ²² Cwii ts'aⁿ na jndyu Jairo na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿl' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tyje'cañoom tsaⁿñeeⁿ jo' jo'. Quia na ljeii' Jesús, tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom. ²³ S'aaⁿ ty'oo, tsoom:

—Nomjndaaya mañe'cueeⁿeⁿ. ¿Aa tijoom nntsa' cwii naya'ñeeⁿ na nncja', cja'catioo' l'o' nacjoom'm cha na nn'maaⁿ na nncwando'tyeeⁿ?

²⁴ Ndo' tja Jesús ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ. Mati jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ ty'entyjo, jo' chii s'aana' na jeeⁿ tyeeⁿ wjaⁿ. ²⁵ Ndo' na quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ ñ'eⁿ cwii yuscu na jeeⁿ nioom wii' na jnda canchoo'we chu na tyoojaameintyjee' na cwicaa nioom'm. ²⁶ Jeeⁿ wi' ñetjoom na jndye nnom nasei tyol'a nn'aⁿ jom. Ndo' cha'tso 'naaⁿaⁿ jnda seicatsoom. Saa tjaa'naⁿ na teijndeiiina' jom, yacheⁿ nioomti matjoom. ²⁷ Jnda ñejñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿl' Jesús, jo' chii tjantjooⁿ naxeⁿl' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ndo' tyenquioom'm liaa'. ²⁸ Ee na jnda seitioom naquii' ts'oom: “Xeⁿ cwe' na ndaaⁿ ñequiuu'a liaⁿaⁿ, quia jo' nn'maⁿya.” ²⁹ Ndo' jnda na tyenquioom'm, mantyja taa'. Ntyjiicheeⁿ na jnda n'maaⁿ tycu na weeⁿeⁿ. ³⁰ Saa Jesús sei'noonⁿoⁿ na n'maⁿ cwii ts'aⁿ ñequio najndeii na matseixmaaⁿ. Quia jo' taqueeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ. Tax'eeñê ndaana:

—¿Ñeeⁿ cwii 'o tyenquiuu' liaya?

³¹ Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jluena nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ nacañom'. Ndo' na mawaxe' ndaayâ, xocandaⁿ nluuyâ ñeeⁿ tyenquiuu' lia'.

³² Saa manty'iaaⁿaⁿ ndiocheⁿ nacañom'm cha nljeiiⁿ ñeeⁿ juu tyenquiuu' liaⁿaⁿ. ³³ Ndo' juu yuscu'ñeeⁿ, jeeⁿ cwiteiñê na macaty'ueeⁿ ee na ntyjiicheeⁿ na jom jnda tco'yana'. Seicandyoo'ñê, tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom Jesús. Tjei'yuu'ñê na jom tyenquioom'm. ³⁴ Tso Jesús nnoom:

—'U nomjndaaya, nc'e na matsei'yu' ñ'eⁿndyo, jo' na jnda n'maⁿl'. Jnda jndyaandyu' tycu na ñetjom'. Cja'to' wa'. Ty'oots'om cjaa ñ'eⁿndyu'.

³⁵ Yocheⁿ na ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ, tquie'cañom nn'aⁿ na jnaⁿ waa' Jairo, juu ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Jluena nnoom:

—Jnda tue' nomjnda'. ¿Ljo' nntsa' na cwimatseicachjuu'ti' Maestrom'aaⁿl'?

³⁶ S'aa Jesús ndoo' ticañeeⁿ ñ'oom na jlue naⁿñeeⁿ. Tsoom nnom ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om:

—Tinty'ue'. Macandā na catseyu' ñ'eⁿndyo ja.

³⁷ Meiⁿ tatinquiaaⁿ na nnc'oola'jomndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ ñ'eⁿñê na wjaⁿ waa' tsaⁿñeeⁿ. Macandā tjañ'oom Pedro, ñequio Jacobo ñ'eⁿ Juan, tyjee Jacobo'ñeeⁿ. ³⁸ Jnda na tquiena waa' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om, jndyena na jeeⁿ c'uaa cam'aⁿ nn'aⁿ najndeii cwila'xuaa na cwityuee. ³⁹ Jnda na tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa, tsoom ndaā naⁿñeeⁿ:

—¿Chiuu na jeeⁿ c'uaa m'aⁿyo' na cwityuee'yo'? Yuscuchjoom'aaⁿ nchii na jnda tueeⁿeⁿ. Cwe' na watsom.

⁴⁰ Saā joona cwe' cwincona jom. Quia jo' tjeiiⁿeⁿ cha'tsondye naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. Jnda jo' tjañ'oom tsotyee yuscuchjoo ñ'eⁿ tsondye, mati ndyee naⁿñeeⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. Ty'equie'na na m'aaⁿ ts'oo chjoo. ⁴¹ T'ueeⁿ ts'ō ts'oo chjoo. Tsoom nnom:

—Talita, cumi. (Ñ'oomwaa' matsona': 'U leii, matsjoo njom', quicantya.)

⁴² Mañoom' teicantya yuscuchjoo'ñeeⁿ. Toōⁿōⁿ na manoom ee ts'aⁿ na canchoo'we chuu' jom. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' mañoom' tquiaana' na jeeⁿ tjawee' n'omna, hasta tyueneiiⁿna. ⁴³ Quia jo' Jesús seicoom'm ndyueena na ticaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ ljo' tuii. Ndo' tsoom na quiana na nlcwa' yuscuchjoo'ñeeⁿ.

6

Tja Jesús tsjoom Nazaret (Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Jlu' Jesús tsjoom'ñeeⁿ, tjalcweeⁿeⁿ ndyuaa tsjom'm. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ty'ena ñ'eⁿñê. ² Quia na tuee' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, tjaquiee' Jesús naquii' wats'om 'naaⁿna, toōⁿōⁿ na tyo'mooⁿ ndaāna. Ndo' jndye nn'aⁿ na tyondye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ jeeⁿ tjawee' n'omna. Jluena:

—¿Yuu chuu tsaⁿm'aaⁿ cha'tso ñ'oommeiⁿ na jeeⁿ yana'? Ndo' ¿yuu jnaⁿ na jeeⁿ jndo' ts'oom? ¿Chiuu waayuu na jeeⁿ jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ mach'eeⁿ na tiquinty'iaaya?

³ Ndo' tsaⁿm'aaⁿ, ¿aa nchii cwe' ts'aⁿ na macuuñe n'oom? ¿Aa tiyuu' na jom jnda María? Ndo' ntyjeeⁿ, ¿aa nchii Jacobo ñequio José ndo' Judas ñequio Simón? Ndo' mati yolcu ntyjeeⁿ m'aⁿna quii'ntaaⁿya.

Jo' chii t'omna na tineiiⁿna jom. ⁴ Quia jo' tso Jesús ndaāna:

—Majndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwila't'maaⁿndye profeta. Saā macandā nn'aⁿ ndyuaaⁿaⁿ ñequio nn'aaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ waⁿaⁿ tixocala't'maaⁿndyena jom.

⁵ Macwe' jo' tjaa'naⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na s'aaⁿ quii'ntaaⁿna. Macandā tiom l'ooⁿ nacjoo cwantindye nn'aⁿwii na sein'maaⁿ joona. ⁶ Ndo' s'aana' na jeeⁿ jnda ntyjeeⁿ na tile'ica'la'yu' naⁿñeeⁿ. Jnda chii tjawinoom njoom nch'u na ndyoo' tsjom'm. Tyo'mōⁿtyeeⁿ ndaā nn'aⁿ.

Majñom Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye (Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Quia jo' t'maaⁿ nn'aⁿ canchoo'we na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tquiaaⁿ najndeii na tseixmaaⁿ na nla'xmaⁿna cha ndaā nntjeii'na jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ. Ndo' toōⁿōⁿ na majñoom we wendyena ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. ⁸ Ndo' sa'ntjoom na meiⁿcwii 'naⁿ tic'ooñ'omna nato, meiⁿ chetsja', meiⁿ tyoo', meiⁿ tsjo'ñjeeⁿ. Macandā ts'oom l'eii wanaaⁿ na nnc'ooñ'omna, ⁹ ñequio l'oom na ñjoomna. Ndo' mandā liaa na cwee'na na cwi'oona.

¹⁰ Mati tsoom ndaāna:

—Meiⁿyuucheⁿ waa' ts'aⁿ na nntsquie'yo', caljoo'ndyo' jo' jo' hasta xjeⁿ na nlui'yo' tsjoom'ñeeⁿ. ¹¹ Saā xeⁿ nntsquie'yo' cwii tsjoom na tiñe'cato'ñoom nn'aⁿ 'o, meiⁿ tiñe'candyena ñ'oom ndyue'yo', quia na nlui'yo' tsjoom'ñeeⁿ, calaquia'yo' ts'o'jnda na chuu' nc'ee'yo' cha na nncwji'yuu'ñena' nacjoo naⁿñeeⁿ na t'icato'ñoomna ñ'oom'

Ty'ooots'om. Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo_o, xuee na nncu'xeⁿ Ty'ooots'om nn'aⁿ, t'maⁿti nawi' nntjoom nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, nchiiti na nntjoom nn'aⁿ tsjoom Sodoma ñ'eⁿ Gomorra.

¹² Ndo' jlui' nn'aⁿ na jñom Jesús. Ty'enquiana ñ'oom na calcwe' n'om nn'aⁿ jnaaⁿna.

¹³ Mati majndye jndyeta tyotjeii'na naquii' n'om nn'aⁿ. Tyoty'oomndyena seitye nacjoo nn'aⁿ wii na tyola'n'maⁿna naⁿñeeⁿ.

Cantyja na tue' Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ndo' Herodes, ts'aⁿ na matsaⁿntjom, jñeeⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús ee cha'waa ndyuuaⁿñeeⁿ jnda t'oom' ñ'oom'ñeeⁿ. Saaⁿ luaa seitioom cantyja 'naaⁿ Jesús, tsoom:

—Tsaⁿm'aaⁿ ¿aa nchii juu Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ? ¿Aa nchii jom jnda wando'xcoom na tueeⁿeⁿ, jo' chii waa na matseixmaaⁿ na cwicandaⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿmeiⁿ?

¹⁵ Saaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyolue:

—Profeta Elías luaa'.

Ndo' nt'omcheⁿ tyolue:

—Luaa' profeta cha'na joo profeta na tyom'aⁿ tandyo xuee.

¹⁶ Quia na jndii Herodes ñ'oommeiⁿ na cwilue nt'omcheⁿ, tsonnaaⁿaⁿ:

—Maxjeⁿ Juan luaa', ts'aⁿ na saⁿntjoⁿ na catyjena xtyo'. Jnda wando'xcoom na tueeⁿeⁿ.

¹⁷⁻¹⁹ Ee Herodes ñequio tsaⁿ na jndyu Felipe jona cwii nquieendyena. Saaⁿ Herodes m'aaⁿ ñ'eⁿ scuu' tyjeeⁿ. Herodías jndyu yuscu'ñeeⁿ. Ndo' tyotso Juan nnoom:

—U ticatsaⁿntjomna' na mañ'oom' scuu' t'iu'.

Jnaaⁿ ñ'oomwaa' na jeeⁿ ndya' jndoo' yuscu Herodías Juan. Jo' chii seincjoo'ñe yuscu'ñeeⁿ nnom Herodes ndo' jom je' seiyoom'm, saⁿntjoom na cala'tyeⁿna Juan, chii catuee'na juu w'aancjo. Herodías queeⁿ ts'oom Juan hasta l'ue ts'oom na calacuee'na juu saaⁿ tileicandaⁿ. ²⁰ Ee Herodes nquiaⁿaⁿ juu. Sei'nooⁿoⁿ na tseixmaⁿ Juan cantyja na maty'iomyana' ndo' na jnda tqueⁿlju' Ty'ooots'om naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ. Jo' chii tyowañom'm juu cha ticats'aa yuscu'ñeeⁿ nawi' ñ'eⁿñe. Ñequio na xcwee' ts'oom tyoñeeⁿ ñ'oom na tyoñe'quiaa tsaⁿñeeⁿ saaⁿ tijndye sei'nooⁿoⁿ ñ'oom na tyotseineiⁿ Juan. ²¹ Saaⁿ tue'ntyjo xjeⁿ na juu Herodías ljeiiⁿ chiuu ya na nndaⁿ nnts'aaⁿ. Ee tuee' xueechuu' Herodes, tyola't'maaⁿndyena jom. Tquiaaⁿ nantquie na tcwa' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cantyja 'naaⁿaⁿ, ñequio nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom sondaro, ndo' ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ts'ondaⁿ Galilea. ²² Quia jo' tjaquiee' yuscundyua jnda Herodías yuu cwicwa' naⁿñeeⁿ, seijnom jo ndaⁿana. Jeeⁿ tjawee' ts'om Herodes ndo' mati nn'aⁿ na jla'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom nnom yuscundyua'ñeeⁿ:

—Caⁿ cantyjati na l'ue ts'om' nooⁿ, ndo' ja ñnequia.

²³ Seityeⁿtyeeⁿ ñ'oom, tsoom:

—Meiⁿnquia na nlcaⁿ nooⁿ, ñnequia hasta meiiⁿ xcwe cantyja na matsaⁿntjoⁿ.

²⁴ Jlui' yuscu'ñeeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, tax'eeⁿ nnom tsoñeeⁿ:

—Naⁿ, ¿ljo' nlcaaⁿa?

T'o tsaⁿñeeⁿ nnom jnaaⁿ:

—Caⁿ xqueⁿ Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

²⁵ Mantyja seityuaaⁿaⁿ, tjaquiee'nnaaⁿaⁿ na m'aaⁿ rey Herodes, tsoom:

—Ja l'ue ts'oⁿ na maje'ndyo quiaa' nooⁿ cwii xio na njom xqueⁿ Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

²⁶ Na luaa' tso tsaⁿñeeⁿ, jeeⁿ seichjoo'na' ts'om Herodes. Saaⁿ nc'e na jnda tqueⁿtyeeⁿ ñ'oom'm ñequio na ndyecheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, jo' chii ticandaⁿ ts'oom na nntseichueeⁿeⁿ ñ'oom. ²⁷ Mantyja jñoom cwii sondaro 'naaⁿaⁿ, saⁿntjoom na cjaac'oom tsaⁿñeeⁿ xqueⁿ Juan. ²⁸ Quia jo' tja sondaro'ñeeⁿ w'aancjo, tjacatyjeeⁿ xtyo' Juan. Jnda chii jndyoñ'oom juuna' ts'om cwii xio. Tquiaaⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ ndo' juu tquiaa nnom tsondyee.

²⁹ Jndā na jndye nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ Juan, quia jo' ty'ec'omna sei'ts'o 'naaⁿaⁿ. Ty'ecat'iuuna jom.

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ naⁿnom
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Nn'aⁿ na jñom Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ tjomndyennda'na na m'aaⁿ. Tyoluena nnoom cha'tso ts'iaaⁿ na jndā ñel'ana ndo' cha'tso ñ'oom na jndā ñet'mooⁿna. ³¹ Quia jo' tsoom ndaana:

—Cjaaya, nntsaaya cwii joo yuu na ñencjoo jo jndā na nnta'jndyaaya.

Ee yuu na tyom'aⁿna jndye ts'aⁿ, nn'aⁿ na cwiquie ndo' nn'aⁿ na cwi'oo, meiⁿ tile-icju'naaⁿñena' na nlcwa'na. ³² Jo' chii jlui'na na ñenquieena ñ'eⁿ w'aandaa na 'oona cwii joo yuu na tjaa'naⁿ nn'aⁿ. ³³ Saā jndye nn'aⁿ nty'iaatquia na cwi'oona ndo' tal'naaⁿ naⁿñeeⁿ joona na 'oowinomna. Ndo' jla'tyuaa'ti naⁿñeeⁿ, jnaⁿna njoomna ty'eca'na, ty'enquiandyena 'ndyoo ndaaluee. Joona tquiejndyeena yuu na wjaa Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ³⁴ Quia jlueeⁿeⁿ ts'om w'aandaa nty'iaaⁿaⁿ na jeeⁿ jndye nn'aⁿ jndā tjomndye jo' jo'. Ty'oom na jeeⁿ wi' ts'oom naⁿñeeⁿ ee cwe' m'aⁿtona cha'cwijom cwii tmaaⁿ canmaⁿ na tjaa 'ñeeⁿ juu na ya nnteix'ee. Quia jo' tooⁿoⁿ na jndye ñ'oom tyo'mooⁿ ndaana. ³⁵ Quia na jndā tmaaⁿ, nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ty'entyjaa'na jom, jluena nnoom:

—Je' jndā tmaaⁿ ndo' tjaa'naⁿ l'aa meiⁿ rancho 'naaⁿ nn'aⁿ. ³⁶ Cajñom' naⁿm'aⁿ na nnc'oona ranchoo nn'aⁿ oo njoom nch'u na nndyoo' nndyoo' cha jo' jo' nndaā nla'jndana na nlcwa'na. Ee joona tjaa'naⁿ na c'omna na nlcwa'na.

³⁷ T'o Jesús ndaana, tsoom:

—O quia'yo' na nlcwa'na.

Quia jo' jluena nnoom:

—¿Cwaaⁿ nndaā nleijndei meiⁿ nntsalajndaayâ cha'na we siaⁿto s'om denario tyoo' na ñe'quiaayâ na nlcwa' naⁿm'aⁿ?

³⁸ Tax'eeⁿ ndaana, tsoom:

—¿Cwanti tyoo' cwileiñ'om'yo'? Canty'ia'yo' cwanti na mawaa.

Jndā na l'ueena, jluena nnoom:

—Ñe'om taⁿ tyoo' ñ'eⁿ we catscaa cwilein'ooyâ.

³⁹ Quia jo' saⁿntjoom na cal'a nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ ndo' cwindyuaandyena nacjoo' jndā nch'u. ⁴⁰ Nt'om naⁿñeeⁿ ty'emeindyuaandyena cwii siaⁿto na cwii cwii tmaaⁿ, ndo' nt'om naⁿñeeⁿ l'ana wen'aaⁿ nchoo' nqui na cwii cwii tmaaⁿ joona. ⁴¹ Jndā na to'ñoom 'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa, quia jo' jlundañê cañoom'luee. Tquiaaⁿ na quian'l'uaa' Tsotyeeⁿ. Jndā jo' tyjeeⁿ tyoo'ñeeⁿ, tquiaaⁿ joona' ndaā nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê cha joona nnt'oomna joona' ndaā nn'aⁿ na meindyuaandyee. Majo'ti s'aaⁿ ñ'eⁿ we catscaa. ⁴² Tcwa' cha'tsondye nn'aⁿ hasta tjacjoona. ⁴³ Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jla'tjomna ntaⁿ ntyoo' ñ'eⁿ calcaa na 'ndiina'. Too' canchoo'we tsquiee. ⁴⁴ Ndo' jndye nn'aⁿ na tcwa' ntyoo' na tyot'oom naⁿñeeⁿ. Tue'ntyjo cha'na 'om meiⁿ na cwe' naⁿnom.

Tjaca Jesús nnom ndaaluee
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Quia jo' mantya jñom Jesús nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cuona ts'om w'aandaa, c'ooñetina, nncwit'ioo'na xndyaa' ndaaluee na nlquiena tsjoom Betsaida. Jom nljoo'ñetyeeⁿ yocheⁿ na majñoom nn'aⁿ na jndyendye. ⁴⁶ Ndo' jndā na jñoom naⁿñeeⁿ, tjawaaⁿ cwii joo quii' jndaā yuu na ñenqueⁿ na nntseineiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. ⁴⁷ Quia na jndā teincooⁿ, juu w'aandaa'ñeeⁿ mam'aaⁿna' xcwe ts'om ndaaluee, ndo' Jesús ñenqueⁿ cwii m'aaⁿ tyuaatcwii. ⁴⁸ Nty'iaaⁿaⁿ na jeeⁿ wi' cwi'tjoom naⁿñeeⁿ na ñjomndye w'aandaa, ee matseilcwe'tya' jndye juuna'. Jeeⁿ cwila'jndāna na cwicantyjaandyena

n'oom pala' cwentaa' w'aandaa'ñeeⁿ. Cha'na ñequiee na cwitsjoom jnaaⁿ tjacaⁿ nnom ndaaluee. Tuee'cañoom na m'aⁿna, ndoo' cwe' nncwinoom'm joona. ⁴⁹ Quia nty'iaana na mawjaacaⁿ nnom ndaaluee, jla'tiuuna jndii cwinty'iaana. Jndei tyola'xuaana. ⁵⁰ Jeeⁿ ndya' tyuena ee cha'tsondyena nty'iaana jom. Mantya t'maaⁿ joona, tsoom nda^{aa}na:

—C'om'yo' na t'maⁿ n'om'yo'. Mannco luua. Tilacatyendyo'.

⁵¹ Quia jo' tu^{oo} ts'om w'aandaa yuu na ñjomndyena, mana teicheⁿ jndye. Jo' chii jeeⁿ seiñ'eeⁿñena' joona cantya 'naaⁿaⁿ. ⁵² Ee tila'noⁿna cantya 'naaⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na s'aa Jesús ñequio ntyoo' na tcwa' nn'aⁿ. Ndo' ndicwaⁿ tileiqueⁿna cwenta 'ñeeⁿ cwiluiñê.

Sein'maⁿ Jesús nn'aⁿwii ndyuua Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Quia na jndaⁿ tei'xndyaandyena ndaaluee, tqienua ndyuua Genesaret. Jo' jo' teicjoomna w'aandaa 'ndyoo ndaaluee. ⁵⁴ Quia jlui'na w'aandaa mañoom' ta'jnaaⁿ nn'aⁿ ndyuua'ñeeⁿ Jesús. ⁵⁵ Jla'tyuua'na, ty'ena cha'waa ndyuua'ñeeⁿ, tyo'oochona nn'aⁿwii cwe' ñ'eⁿ nduu meiⁿyuucheⁿ joo na ndyena na mawee' Jesús. ⁵⁶ Ndo' meiⁿyuucheⁿ na tueⁿeⁿ, meiiⁿ njoom nch'u, meiiⁿ njoom t'maⁿ, meiiⁿ jo ndo' jndaⁿ, tyotsaⁿna nn'aⁿwii ts'om nato. Ndo' joo nn'aⁿwii'ñeeⁿ tyola'ty'oondyena nnoom na ñnequiaaⁿ meiiⁿ cwe' 'ndyoo liaⁿaⁿ na ñne'quio'na. Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tye'nquio' 'ndyoo liaⁿaⁿ n'maaⁿ.

7

Waa na mach'eena' na til'ueñe ts'aⁿ jo nnom Ty'oots'om

(Mt. 15:1-20)

¹ Nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, jnaⁿna Jerusalén, tqienua na m'aaⁿ Jesús. ² Ee jndaⁿ tqeⁿna cwenta chiuu cwil'a nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cwicwa' na tyootjei'ljuu'ndyena cha'xjeⁿ costumbre na waa ee tyoondyuu'na cha'xjeⁿ nquiu naⁿñeeⁿ na macaⁿna'. Jo' chii tyola'ncjoo'ndye naⁿñeeⁿ nacjoona. ³ Ee nn'aⁿ fariseos ñequio cha'tso nn'aⁿ judíos, jeeⁿ cwiqueⁿndyena na cwila'candana costumbre na tqeⁿ nn'aⁿ na tyoluiitquiendye nda^{aa}na. Jo' chii mati ticwa'na xeⁿ nchii na ndyuu'jndyeena cha'xjeⁿ na matso costumbre'ñeeⁿ. ⁴ Ndo' quia na cwinquiolcwee'na na ty'ena ts'ua ticwa'na xeⁿ nchii na cwiqueⁿlju'ndyejndyeena. Mati jndye nt'omcheⁿ costumbre cwila'wena na matseijndaa'ñena' chiuu waa na nntmaaⁿ waso, ñequio caseito, ñequio xjo casuela, ñequio jnduu. ⁵ Quia jo' nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, ta'x'eena nnom Jesús, jluena:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' ¿chiuu na ticala'candana costumbre na tqeⁿ nn'aⁿ na tyoluiitquiendye nda^{aa}ya na cwicwa'na na ndicwaⁿ m'aⁿna na tiqueⁿlju'ndyena?

⁶ T'o Jesús nda^{aa}na, tsoom:

—O nn'aⁿ na we waa cwila'tiuu'yo', jeeⁿ teixcwe ñ'oom tjei' profeta Isaías cantya 'naⁿyo' quia na seiljeiⁿ ñ'oom na matsona':

Naⁿm'aⁿ ndoo' na jeeⁿ cwila't'maaⁿndyena ja, saa t'maⁿ waa na tixcwee' n'omna ñ'eⁿndyo.

⁷ Cwe' ts'iaaⁿndyo na cwila't'maaⁿndyena ja ee cwit'mooⁿna ñ'oom na cwe' cwiqueⁿ nn'aⁿ, tachii ñ'oomya.

⁸ Ndo' tsoti Jesús nda^{aa}na:

—O yacheⁿ cwi'ndye'yo' ñ'oom na sa'ntjom Ty'oots'om ndo' cwitsantyjo'yo'yo' costumbre na cwe' nn'aⁿ tqeⁿ. Joo costumbre'ñeeⁿ cwit'mooⁿna' chiuu waa na nntmaaⁿ caseito, ñequio waso, ndo' jndye nt'omcheⁿ ñ'oom na laa'ti' macaⁿna' na calacanda'yo'.

⁹ Ndo' tsotyeeⁿ nda^{aa} naⁿñeeⁿ:

—O jeeⁿ cwil'a'yo' na til'ue ljeii na sa'ntjom Ty'oots'om, cha nda^{aa} nntsantyjo'yo' costumbre na cwil'uee'ndyo' ncjo'yo'. ¹⁰ Ee matso Moisés: “Catseit'maaⁿndyu' tsotye'

ñ'eⁿ tso'ndyo'", ndo' mati matsoom: "Ñeeⁿ juu na matso ñ'oomwi' nacjoo' tsotyee oo tsondyee, cala'cuee' nn'aⁿ juu." ¹¹ Saa 'o cwindu'yo' wanaaⁿ na nntso ts'aⁿ nnom tsotyeeⁿ oo tsoñeeⁿ: "Catseit'maⁿ ts'om' taxocanda^a nnteijndeiya 'u 'naⁿ na tjoondyu' ee cha'tso 'naⁿya na niom la'xmaⁿna' Corbán." (Ñ'oomwaa' ma'moⁿna' na cha'tso 'naaⁿ ts'aⁿ jnda tqueeⁿ joona' cwentaa' Ty'o^ots'om). ¹² Ndo' quia na luaa' cwindu'yo' cwil'a'yo'yo' na tacaⁿna' na cateijndeiⁱ ts'aⁿ tsotyeeⁿ oo tsoñeeⁿ. ¹³ Ndo' laa'ti' cwil'a'yo' na til'ue ñ'oom na tqueⁿ Ty'o^ots'om ee cwilacanda'yo' costumbre na tqueⁿ nn'aⁿ. Mati jndye nt'omcheⁿ nnom na cwil'a'yo' cha'na nmeiⁿ'.

¹⁴ Cwiicheⁿ cwii ndii' t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na jndyendye na m'aaⁿ, tsoom nda^ana:

—Candyeyo' cha'tsondyo' ndo' cala'noⁿyo': ¹⁵ Tjaa'naⁿ cwii nantquie na macwa' ts'aⁿ na nnts'aana' na til'ueñê jo nnom Ty'o^ots'om. Saa ñ'oom na cwinaaⁿ naquii' ts'oom nl'ana' na til'ueñê. ¹⁶ Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

¹⁷ Quia jo' 'ndii Jesús nn'aⁿ na jndyendye, tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ta'x'eendyena cantyja 'naaⁿ ñ'oom tjañoom' na seineiⁿ. ¹⁸ Quia jo' tsoom nda^ana:

—¿Aa maxjeⁿ mati 'o tila'noⁿyo'? ¿Aa tiqueⁿyo' cwenta na tjaa'naⁿ cwii nnom nantquie na cwicwa' nn'aⁿ na juuna' nnts'aana' na til'ueñê ts'aⁿ jo nnom Ty'o^ots'om? ¹⁹ Ee nchii naquii' ts'om ts'aⁿ nncuee'na'. Maxjeⁿ ts'om tsiaⁿaⁿ nncuee'na', jnda chii nnteieⁿeⁿ juuna'.

Luaa' tsoom na ma'mo^o na ya nlcwa' ts'aⁿ cha'tso nnom nantquie. ²⁰ Jnda chii tsoom nda^ana:

—Joo na cwinaaⁿ naquii' ts'om ts'aⁿ cwil'ana' na til'ueñê jo nnom Ty'o^ots'om. ²¹ Ee cantyjati na tseixmaⁿ naquii' ts'om ts'aⁿ jo' na cwiwitquioo' natia na matseitiuu cha'na cwe' nnc'oomya ts'aⁿ ñ'eⁿ x'iaaⁿaⁿ, oo ñ'eⁿ sculjaa', cha'na nntseicuee' ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ, ²² cha'na nnch'uee ts'aⁿ, cha'na nntseiqueeⁿ ts'om ts'aⁿ 'naaⁿ x'iaaⁿaⁿ, cha'na nnc'oom ts'aⁿ na wi'ñe, cha'na cwe' ñequiu'nn'aⁿ ts'aⁿ, cha'na meiⁿ cwe' tajnaaⁿto ts'aⁿ, cha'na nntseita^a ts'om ts'aⁿ, cha'na nntio'ñ'oom ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ, cha'na nntseis'añe oo nntseiscuñe ts'aⁿ, oo cha'na nntseintjeiⁿñe cheⁿnquii ts'aⁿ. ²³ Cha'tso natiameiⁿ cwinaaⁿna' naquii' ts'om ts'aⁿ ndo' joona' cwil'ana' na tjaa yuu l'ueñê jo nnom Ty'o^ots'om.

Cwii yuscu na seiya' ñequio Jesús (Mt. 15:21-28)

²⁴ Jlui' Jesús jo' jo', tjaaⁿ ndyuaa Tiro ñ'eⁿ Sidón. Jo' tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa ee tical'ue ts'oom na nndye nn'aⁿ na jo' m'aaⁿ. Saa tîcanda^a nncwenty'ioom. ²⁵ Mañoom' jndii cwii yuscu na jo' m'aaⁿ. Tyje'cañoom jo' jo' ndo' tco' xtye jo nnom Jesús. Ee m'aaⁿ yuscuchjoo jnda yuscu'ñeeⁿ na maleiñ'oom jndyetia. ²⁶ Ndo' jom nchii ts'aⁿ judío. Jom ts'aⁿ sirofenicia. S'aa ty'oo nnom Jesús na cwji' tsaⁿñeeⁿ jndyetia naquii' ts'om yuscuchjoo jnaaⁿ. ²⁷ Saa tso Jesús nnoom:

—Matsona' na nlcwa'jndyee yocanch'u, ee ticaty'iomna' na nntjeii'a na cwicwa'na na ñe'quiaayoo joona' ndaa calue' nch'u.

²⁸ Yuscu'ñeeⁿ t'o^o nnom Jesús. Tsoom:

—Jeeⁿ mayuu', 'u Ta, saa canty'ia', calue' nch'u ndya' cwicwa'yo' meiiⁿ cwe' nacajnda^a na cwiquiaa nacjee' meiⁿsa na jla'quiaa yocanch'u.

²⁹ Quia jo' tso Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Jeeⁿ majo'ndyo ñ'oom na tsu'. Ya xeⁿ wja'to' wa'. Jnda jlui' jndyetia naquii' ts'om yuscuchjoo jnda'.

³⁰ Tja tsaⁿñeeⁿ ndo' quia na tueⁿeⁿ waⁿaⁿ, ljeiiⁿ na mawaacheⁿ yuscuchjoo cjoo' jnduu. Mayuu' na jnda jlui' jndyetia naquii' ts'om.

Sein'maⁿ Jesús cwii ts'aⁿ na tileicatseineiⁿ

³¹ Tjalcwe' Jesús na ñet'oom jo' jo'. Tjawinoom ndyuaa Tiro, ndo' ndyuaa Sidón ñequio ndyuaa jo ndo' njoom Decápolis. Tue'n'eⁿ ndaaluee chjoo ts'ondaa Galilea. ³² Ndo' tquioñ'om nn'aⁿ cwii ts'aⁿ na cantaa' ndo' canchee'ñe. L'ana ty'oo nnom Jesús na catioom ts'ooⁿ nacjoo' tsaⁿñeeⁿ. ³³ Quia jo' tjei'ñooⁿ tsaⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ, ty'ena yuu na ñe'wendyena. Tjaa'ñê ndaal'ooⁿ n'om lua'qui tsaⁿñeeⁿ, seicanaⁿ'aⁿ nomts'ooⁿ ñ'eⁿ ndaajnaaⁿ'aⁿ, quia jo' tyenquoom'm nomtsaa tsaⁿñeeⁿ. ³⁴ Jnda jo' nty'iaaⁿ'aⁿ cañoom'luee, ndo' tcom ts'oom na jnda ntyjeeⁿ, tsoom:

—Efata. (Ñ'oomwaa' matsona': Catseicanaaⁿñena'.)

³⁵ Mantya jnaaⁿ n'om lua'qui tsaⁿñeeⁿ ndo' mati x'ee tsa. Ndo' mana jnaⁿ'aⁿ na ya matseineiⁿ. ³⁶ Quia jo' seicu' Jesús ndyuee naⁿñeeⁿ na ticaluena nnom meiⁿ'cwii ts'aⁿ cantya na tuii. Saa meiiⁿ na ñenquii'cheⁿ tyotsoom ndaana na ticaluena, joona yacheⁿ jndyeti tyola'neiⁿ'na ndaa nc'iaana. ³⁷ Ndo' jeeⁿ tjawee' n'om naⁿñeeⁿ, tyola'neiⁿ'na, tyoluena:

—Jesús jeeⁿ ya mach'eeⁿ ee nn'aⁿ na cantaa, mach'eeⁿ na ya cwindyena. Ndo' nn'aⁿ na tileicala'neiⁿ mach'eeⁿ na ya cwilaneiⁿ'na.

8

Tquiaa Jesús na tcwa' ñequiee meiⁿ nn'aⁿ (Mt. 15:32-39)

¹ Joo ncuee'ñeeⁿ tjomndyennda' cwii tmaaⁿ'aⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Ndo' tjaa'naⁿ na cwileiñ'om naⁿñeeⁿ na nlcwa'na. Jo' chii t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsoom ndaana:

² —Wi' ts'ooⁿ'ya tmaaⁿ'aⁿ m'aⁿ'aⁿ, ee je' jnda ndyee xuee na m'aⁿ'aⁿ ñ'eⁿndyo ndo' tatjaa'naⁿ ljo' cwii cwileiñ'omna na nlcwa'na. ³ Ndo' xeⁿ njñooⁿ'ya joona na c'oolcwee'na l'aana na ñe'jndo'na, quia jo' nato m'aⁿ'aⁿ nntycwii na jndeiⁿ' n'omna ee ñ'eeⁿ nt'omndye joona na tquia jnaⁿ'na.

⁴ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jluena nnoom:

—Tjaa'naⁿ chiuu ya na nnts'aa ts'aⁿ na ñequiaaⁿ na nlcwa' naⁿ'm'aⁿ'aⁿ na jndyendyena, ee ljoo na m'aaⁿ'ya jo jnda.

⁵ Tax'eeñê ndaana:

—¿Cwanti tyoo' cwilei'ñ'om'yo'?

T'ooⁿ'a, jluena:

—Ntquiee' taⁿ' tyoo'.

⁶ Quia jo' saⁿ'ntjoom na c'oocwindyuaandye nn'aⁿ nomtyuaa. To'ñoom ntquiee' taⁿ' tyoo'ñeeⁿ, tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om, jnda jo' tyjeeⁿ joona'. Tquiaaⁿ joona' ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ndo' joona tquiana joona' ndaa nn'aⁿ. ⁷ Mati cwileiñ'omna cwantindyo calcaa nch'u. Jnda na tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om, tsoom na quiana jooyo' ndaa nn'aⁿ. ⁸ Ndo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ tcwa' tjacjoona. Too' ntquiee' tsquiee na jla'tjomna ntaⁿ' ntyoo' ñequio ntaⁿ' calcaa na 'ndiina'. ⁹ Ndo' joo nn'aⁿ na tcwa' jo' tuee' cha'na ñequiee meiⁿ joona. Quia jo' t'maⁿ Jesús naⁿñeeⁿ na c'ootona. ¹⁰ Jnda chii tuooⁿ ts'om w'aandaa ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ty'ena ndyuaa Dalmanuta.

Nn'aⁿ fariseos cwitaⁿ'na cwii 'naaⁿ na nnty'iaana (Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Tquie'cañom nn'aⁿ fariseos na m'aaⁿ Jesús, toⁿ'na na cwila'ncjoo'ndyena ñ'eⁿñê. Ndo' cha na nlqueⁿ'na xjeⁿ jom, taⁿ'na na ca'mooⁿ ndaana cwii 'naaⁿ na nnaⁿ'na' na m'aaⁿ Ty'oots'om. ¹² Jesús jeeⁿ tcom ts'oom na chjoo' ts'oom, tsoom:

—Naⁿ'm'aⁿ'aⁿ cwitaⁿ'na cwii 'naaⁿ na nnty'iaana na nnaⁿ'na' cañoom'luee. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', maxjeⁿ xonquia na nnty'iaana meiⁿ'cwii 'naaⁿ meiiⁿ na cwitaⁿ'na.

13 Quia jo' tjaaⁿ. 'Ñeeⁿ naⁿ'ñeeⁿ. Tuonnaaⁿ'aⁿ ts'om w'aandaa, teixndyaañê cwiicheⁿ nantya ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê.

Ndaaljo' na la'xmaⁿ nn'aⁿ fariseos
(Mt. 16:5-12)

14 Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús ñecwii taⁿ tyoo' cwileiñ'omtina ts'om w'aandaa ee tsuu' n'omna na nnc'ooñ'omna na nlcwa'na. 15 Quia jo' seijnooⁿ'oⁿ n'omna na ticjaañ'oomna' joona cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ fariseos. Ndo' seijoom'ñê ñ'oom'ñeeⁿ ñequio ndaaljo' na cwilui tyoo'. Tsoom ndaana:

—C'om'c'eendyo' na cal'a'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ tyoo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio Herodes ee ndaaljo' 'naaⁿna tis'a laxmaⁿ'na'.

16 Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús to'na na cwilaneiⁿna ndaa nc'iaana cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Jluena:

—Luaa' matsoom cwe' ee tjaa'naⁿ tyoo' tquiochooya.

17 Sei'noⁿ Jesús na ljo' cwila'tiuuna. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na jeeⁿ matseiñ'eeⁿ'ñena' 'o cwe' jnaaⁿ na tjaa'naⁿ tyoo' tquiocho'yo'? ¿Aa maxjeⁿ ndicwaⁿ ticala'noⁿ'yo' ndo' na tileicjo ñ'oom naquii' n'om'yo'? ¿Aa maxjeⁿ tileiqueⁿ'yo' cwenta? 18 'O na niom n'omndaⁿ'yo', ¿aa maxjeⁿ ticajndo'yo'? Ndo' 'o na niom lue' n'om lua'qui'yo', ¿aa maxjeⁿ ticandye'yo'? ¿Aa tacjaanjoom' n'om'yo' ljo' s'aaya quia na seitjoona' na nlcwa' nn'aⁿ? 19 Quia na tyjaya 'om taⁿ tyoo' na tcwa' 'om meⁿ nn'aⁿ, ¿cwanti lquiee na ñjom tyoo' 'ndiina' na jla'we'yo'?

T'ooona, jluena nnoom:

—Canchoo'we lquiee 'ndiina'.

20 —Ndo' cwiicheⁿ cwii ndii' quia na tyjaya ntquiee' taⁿ tyoo' na tcwa' ñequiee meⁿ nn'aⁿ, ¿cwanti lquiee na 'ndiina'?

Joona t'ooona nnoom, jluena:

—Ntquiee' 'ndiina'.

21 Quia jo' matsoom ndaana:

—¿Aa maxjeⁿ hasta je' ticala'noⁿ'yo'?

Sein'maⁿ Jesús cwii tsaⁿnchjaaⁿ tsjoom Betsaida

22 Quia na jnda tquiena tsjoom Betsaida tquioñ'om nn'aⁿ cwii tsaⁿnchjaaⁿ na m'aaⁿ Jesús. Tyol'ana ty'oo na catioyaaⁿ ts'ooⁿ nacjoo' tsaⁿ'ñeeⁿ na catsein'maaⁿ juu. 23 Quia jo' t'ueeⁿ ts'o tsaⁿnchjaaⁿ. Tjañ'oom juu nnom tsjoom. Ty'oomñê ndaajnaaⁿ'aⁿ lua'nnom ndo' tyenquiom'm lua'nnom tsaⁿ'ñeeⁿ, jnda chii tax'eeⁿ nnom, tsoom:

—¿Aa waa ljo' manty'ia'?

24 Sein'meiⁿ tsaⁿnchjaaⁿ'ñeeⁿ lua'nnoom, tsoom:

—Manty'ia nn'aⁿ ndoo' ntyjii cha'cwijom n'oom joona, saa cwi'ooca'na.

25 Cwiicheⁿ cwii ndii' tionnda' Jesús l'ooⁿ cjoo' lua'nnom tsaⁿ'ñeeⁿ. Quia jo' nquiee nty'iaa' tsaⁿnchjaaⁿ ndo' mana n'maaⁿ, xueeya nty'iaaⁿ'aⁿ. 26 Jnda chii jñom Jesús jom. Tso nnoom:

—Cja'to', cja'ndye'yu' wa'. Ticwinoom' quii' tsjoom, meⁿ tintsu' nnom meⁿcwii ts'aⁿ chiuu tuii.

Macwji'yuu'ñe Pedro na Jesús cwiluiñê Cristo
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Jnda chii jlui' Jesús tsjoom Betsaida ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ty'ena njoom nch'u ndyuaa tsjoom Cesarea Filipino. Ndo' xcwe na ñjomndyena nato, tax'eeⁿ ndaana, tsoom:

—¿'Ñeeⁿ cwilue nn'aⁿ na cwiluiindyó?

28 Naⁿ'ñeeⁿ t'ooona, jluena:

—Nt'om nn'aⁿ cwilue na 'u Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Ndo' nt'omcheⁿ cwilue Elías 'u. Saa nt'omcheⁿ cwilue na 'u cwii profeta na jnda wando'xco'.

²⁹ Quia jo' tax'leennaaⁿ ndyueena, tsoom:

—Ndo' 'o je', ¿ñeeⁿ juu cwindu'yo' na cwiluiindyo'?

T'o Pedro, tso:

—'U maxjeⁿ nquii Cristo cwiluiindyu'.

³⁰ Jesús ñecwii ñ'oom sa'ntjoom na ticaluena nnom meiⁿ cwii ts'aⁿ na cwiluiiñê na ljo'.

Matseicandii Jesús cantya na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Quia jo' toqⁿoⁿ na tyo'mooⁿ ndaana cantya 'naaⁿ nqueⁿ na cwiluiiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Tsoom jndye nawi' tseixmaaⁿ na catjoom. Ndo' tyo'mooⁿ na xocato'ñoom nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye jom, meiⁿ ntyee na cwiluiitquiendye, meiⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Maxjeⁿ nla'cuee'na jom saa xuee jnda ndyee, nncwando'nnaaⁿ na nncueeⁿeⁿ. ³² Ndyeyu seineii ñ'oommeiⁿ ndaana. Ndo' Pedro tjañ'oom Jesús cwii ntyja. Toqⁿoⁿ na matseitaaⁿ juu na nmeiⁿ matso na nluui. ³³ Teiqueⁿ Jesús, nty'iaaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Seitaaⁿ Pedro, tsoom:

—Quindyoo' nacañomya 'u na matseijomndyu' ñ'eⁿ Satanás. Ee ñ'oom na matsei'tiuu' jnaⁿ na' cwe' cantya na cwila'tiuu nn'aⁿ, nchii cantya na l'ue ts'om Ty'oots'om.

³⁴ Quia jo' t'maaⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom ndaana:

—Meiⁿ cwii ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'om na nncw'aa'ñe ja, cwji'ñê cantya na matseitiuu nqueⁿ. Caljaya ts'oom nawi' na matjoom, meiiⁿ cueeⁿeⁿ. Ndo' candyontyjoⁿ cantya na mats'aa. ³⁵ Ee meiⁿ cwii ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mañequiaaⁿ ñe na catjom ljo' na nntjom ee na m'aaⁿ cantya 'naⁿya ñequio ñ'oom naya, juu tsaⁿ ñeeⁿ nluin'maaⁿñê. Ndo' meiⁿ cwii ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mal'uee'ñe cheⁿ nquii chiuu nluin'maaⁿñe, majo'to jo' nntsuuñe. ³⁶ Meiiⁿ cha'waa tsjoomnancue cuaana' cwentaa' ts'aⁿ, saa ¿yuu waa na mateijndeina' juu ee xoc'ona' ñ'eⁿñê na ticatsuuñe añaⁿaaⁿ? ³⁷ ¿Aa nndaⁿ nnts'aa ts'aⁿ na nnjom'ua na nluin'maaⁿñe añaⁿaaⁿ? Cwaaⁿ nndaⁿ. ³⁸ Tiempo je' laxmaⁿ nn'aⁿ na ticala'yuya n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' la'xmaⁿ na jnaⁿ, xeⁿ jnaaⁿ na ja ñequio ñ'oom naya na mañequia, mati ja na cwiluiindyo' ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, quia na nndyonnda'a ñequio na matseit'maaⁿñena' Tsotyā ñequio ángeles na lju' n'om, nnc'oⁿ na jnaaⁿ na ñeeⁿ.

9

¹ Mati tso Jesús ndaana:

—Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoⁿ, m'aⁿ nn'aⁿ ñjaaⁿ na xocwjena hasta xeⁿ jnda nty'iaandaana na matsa'ntjom Ty'oots'om ñequio cha'tso najnda na matseixmaaⁿ.

Seichuii'na' Jesús

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Jnda na teinom yom xuee, tjañ'oom Jesús Pedro ñ'eⁿ Jacobo ñ'eⁿ Juan. Ty'ena cwii sjo nandye yuu na ñenqueena. Ndo' jo' jo' seichuii'na' jom jo ndaana. ³ S'aana' na caxuee liaⁿaaⁿ, canchii'tina' cha'na tsaaⁿ. Meiⁿ tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na nndaⁿ mmaⁿ cwii liaa na nleicanchii'ti juuna' cha'na liaⁿaaⁿ. ⁴ Ndo' xjeⁿ ñeeⁿ teitquioo'ñe Elías ñ'eⁿ Moisés na cwila'neiⁿna ñ'eⁿ Jesús. ⁵ Quia jo' tso Pedro nnom Jesús:

—Jeeⁿ ndya' ya na m'aaⁿya ñjaaⁿ. Cwa, nl'aayâ ndyee xquie' ncwaⁿ. Cwii cwentaa' nncu', cwii cwentaa' Moisés, ndo' cwii cwentaa' Elías.

⁶ Ñ'oommeiⁿ tsoyom cwe' nc'e na seiñ'eeⁿ ñ'eⁿna' jom ee na jeeⁿ ndya' cwicyuena.

⁷ Quia jo' jndyocue cwii nchquiu na seincwaaⁿñena' nacjoona. Ndo' teic'uaa na seineiⁿ Ty'oots'om naquii' nchquiu'ñeeⁿ, tsoom:

—Luaañe Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'ooⁿya. Candye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ.

⁸ Mats'iaa jo' quia jleity'iomndaana, jliuna cwa tac'oomñe Elías ñ'eⁿ Moisés ñ'eⁿndyena. Macandā ñenquii Jesús cwim'aaⁿ.

⁹ Yocheⁿ na cwinquiocuenta sjo'ñeeⁿ, sa'ntjom Jesús na meiⁿcwii ñ'oom ticaluena ndaa nn'aⁿ chiuu waa na nty'iaana na seichuii'na' jom. Ñequii'cheⁿ na nla'neiⁿna ñ'oomwaa' quia jnda mawando'xcoom xeⁿ jnda jla'cuee' nn'aⁿ jom. ¹⁰ Ndo' tyola'wena ñ'oom'ñeeⁿ ñequio na jeeⁿ xcwee' n'omna. Tyota'x'eendye cheⁿnquieena ndaana ljo' ñecatso ñ'oom na tsoom na quia nncwando'xcoom na nncueeⁿeⁿ. ¹¹ Quia jo' jluena nnoom:

—Nquiee nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés cwilue macaⁿna' na Elías ndyjojñeeⁿ.

—¿Chiuu na luaa' cwilue naⁿñeeⁿ?

¹² Ndo' t'o Jesús ndaana tsoom:

—Mayuu' na ncwjee'jndyee Elías na nntseijndaa'ñe cha'tso. Saa ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ¿chiuu waa na matso ljeii 'naaⁿ Ty'oōts'om cantyja 'naⁿya? Matsona' na jndye nawil' catjoⁿ ndo' nnc'om nn'aⁿ na ticuee' n'omna ja. ¹³ Saa matsjoo ndaa'yo' na nquii na cwiluiñe Elías, jnda tyjeeⁿeⁿ, ndo' tyol'a nn'aⁿ cha'xjeⁿ na l'ue n'omna ñ'eⁿñe ee luaa' matso ljeii 'naaⁿ Ty'oōts'om na tseixmaaⁿ na catjoom.

Sein'maⁿ Jesús cwii tyochjoo

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Jnda na tquiennda'na yuu ljoo'ndye nt'omcheⁿ nc'iaana, quia jo' nty'iaana na jnda tquie'cañom cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye nacañoom naⁿñeeⁿ. Ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, na cwila'ñ'eeⁿ ndyueena ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ. ¹⁵ Ndo' nn'aⁿ tmaaⁿñeeⁿ quia na nty'iaana jom, t'omna na jeeⁿ tjawee' n'omna. Jla'tyuua'na, ty'ecatjomndyena jom. Tquiana na xma'ñê. ¹⁶ Quia jo' tax'eeⁿ ndaana, tsoom:

—¿Ljo' ñ'oom na jeeⁿ cwilañ'eeⁿ ndyuee'yo'?

¹⁷ Cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ naquii' tmaaⁿ naⁿñeeⁿ, t'ooⁿ. Tsoom:

—Maestro, jndyoñ'oⁿya ti'jndaaya ñjaaⁿ, ee maleiñ'oom jndyeta jom ndo' mach'ee na tileicatseineiⁿ. ¹⁸ Ndo' meiⁿyuucheⁿ na m'aaⁿñe quia jnda jnaⁿna' maxjeⁿ matseiquioo jndyeta jom nomtyuaa. Cwilui' chom' ñom, mati manqueeⁿ ndei'n'oom, ndo' cwileiqui-ñê. Ma'ndiina' jom na tajneiⁿ. Ndo' jnda s'aa ty'oo ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' na catjeii'na jndyeta'ñeeⁿ, saa tîcandaa l'ana.

¹⁹ Quia jo' tso Jesús:

—O nn'aⁿ na ticala'yuya' n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oōts'om, ¿cwanti yo macaⁿna' na cwii nljoo'ndyo ñ'eⁿndyo' na m'mooⁿtya ndaa'yo'? ¿Cwanti xuee cwii ndaa nntseiquii ts'ooⁿya ñ'eⁿndyo'? Quio'ñ'om'yo' tyochjoom'aaⁿ ñjaaⁿñe.

²⁰ Quia jo' tquiñ'omna tyochjoo na m'aaⁿ Jesús. Ndo' quia nty'iaa' jndyeta Jesús, s'aana' na tyocoñoomña' tyochjoo'ñeeⁿ. Tioñê nomtyuaa, tyotseicantyeñê ndo' tyocalui' chom' ñom. ²¹ Ta'x'ee Jesús nnom tsoty tyochjoo, tsoom:

—¿Cwanti xuee na luaa' matjoom?

T'o tsotyeeⁿ, tso:

—Xjeⁿ na cachjooñêcheⁿ jnaⁿna'. ²² Ndo' teijndye ndii' matseiquioona' jom quii' chom ndo' quii' ndaa, cha cueeⁿeⁿ. Jo' chii c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyō xeⁿ waa na ndaa nntsa', cateijndei' jâ.

²³ Tso Jesús nnom:

—Matsu' xeⁿ ndaa nts'aa. Cha'tso ndaa nluii quia na matseyu' ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'oōts'om.

²⁴ Quia jo' jndei' seineiⁿ tsoty tyochjoo, tso:

—Ja matseyu'a. Cateijndei' ja na nntseyu'yatya.

²⁵ Quia na nty'iaa' Jesús na ntyjantyja jaawijndyendye nn'aⁿ nacañom'm, quia jo' seitiaaⁿ jndyeta'ñeeⁿ, tsoom:

—U jndyeta na mache' na cantaa nn'aⁿ ndo' na tileicala'neiⁿna, matsa'ntjoⁿ na calui' ndo' tajom nncja'quie'nnda' naquii' ts'om tyochjoom'aaⁿl.

²⁶ Quia jo' jndei seixuaa jndyeta. S'aaⁿ na jeeⁿ tyoco'ñoomñena' tyochjoo, mana jlueeⁿeⁿ. 'Ndiina' juu cha'cwijom ts'oo. Jo' chii majndyeta nn'aⁿ jluena na jnda tue' tyochjoo. ²⁷ Saa Jesús t'ueeⁿ ts'o tyochjoo'ñeeⁿ, seiweeⁿ juu. Mañoom' teintyjee'.

²⁸ Jnda jo' tjaquiee' Jesús quii' w'aa. Tju'na' na ñenqueⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ndo' ta'x'eena ñ'oom'ñeeⁿ 'ñom, jluena:

—¿Chiuu waayuu na já tícandaa nntjeii'â jndyeta'aaⁿl?

²⁹ Quia jo' tsoom ndaana:

—Cha'na jndyeta'aaⁿl, tjaa'naⁿ 'neeⁿ ndaa nncwji' jooa xeⁿ nchii na nntseineiⁿ ts'aⁿ nnom Ty'oots'om ndo' na nntseicwejndo'ñe.

Matseicandiinnda' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Jnda na jlui' Jesús jo' jo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ty'ena, teinomna ts'ondaa Galilea. Saa tical'ue ts'oom na nliu nn'aⁿ na jo' wjaⁿ. ³¹ Ee ma'mooⁿ chiuu waa na nntjoom na cwiluiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na ñnequiaa ts'aⁿ cwenta jom luee nn'aⁿ ndo' nla'cuee' jom saa xeⁿ jnda ndyee xuee na tueeⁿeⁿ maxjeⁿ nncwando'xcoom.

³² Saa jooa ticala'noⁿna ñ'oom na tsoom ndo' nquiaana na nnta'x'eena nnoom ljo' ñe'ca'moⁿna'.

¿Ñeeⁿ na t'maⁿti cwiluiñe?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Tquiena Capernaum. Ndo' quia na jnda mam'aⁿna quii' w'aa, quia jo' tax'eeⁿ ndaana, tsoom:

—¿Cwaaⁿ ñ'oom ñe'jla'ncjoo'ndyo' ndaa ntyjee'yo' xjeⁿ na ñetquiogya nato?

³⁴ Saa jooa yacheⁿ jla'cheⁿna, ee mayuu' xjeⁿ na ñeñjomndyena nato tyola'ncjoo'ndyena 'ñeeⁿ cwii jooa t'maⁿti cwiluiñe. ³⁵ Jnda na tjacjoo Jesús, tqueeⁿñê canchoo'wendye jooa na c'oontyjaa'tina. Tsoom ndaana:

—'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na maqueⁿ ts'om na nlco'nnomna' juu jo ndaa'yo', tsaⁿ'ñeeⁿ matsona' na cju'ñecjeeⁿ ndo' candi'ntjoom ndaa cha'tso nc'iaaⁿaⁿ.

³⁶ Quia jo' t'ueeⁿ cwii tyochjoo, tcoom'm juu xcwe quii'ntaaⁿna. Jnda chii ty'oom juu ndo' tsoom ndaana:

³⁷ —Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maco'ñom cwii yucachjoo ñequio xueya cha'na yucachjoom'aaⁿ, ja maco'ñom tsaⁿ'ñeeⁿ. Ndo' ts'aⁿ na maco'ñom ja, nchii macanda ñennco maco'ñom. Mati maco'ñom nqueⁿ na jñoom ja.

Ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja 'naaⁿl Jesús

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

³⁸ Tso Juan nnom Jesús:

—Maestro, nty'iaayâ cwii ts'aⁿ na macwji' jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ ñequio xue'. Juu tsaⁿ'ñeeⁿ tyootseijomñê ñ'eⁿndyo jaa. Jo' chii jla'tsaaⁿndyô jom.

³⁹ Saa tso Jesús ndaana:

—Tala'tsaaⁿndyo' jom ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ t'maⁿ ñequio xueya, xocats'aana' na ndanquia nntso cwii ñ'oom wi' nacjoya. ⁴⁰ Ee ts'aⁿ na tic'oom nacjoya, cwiluiñe ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya. ⁴¹ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñnequiaa meiⁿ ñechjoowi' ndaatioo na nncwe'yo' nc'e na cwilaxmaⁿ'yo' cantyja 'naⁿ nncô na cwiluiindyô Cristo, mayuu'cheⁿ waa naya 'naaⁿl tsaⁿ'ñeeⁿ.

Quaaⁿya cwenta na tical'aya natia

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nts'aa na catseitjooñe cwii ts'aⁿ na cachjoo matseyu' ñ'eⁿndyo, juu tsaⁿ'ñeeⁿ yati xeⁿ cwityeⁿ cwii tsjo'suu xtyoom'm, ndo' catuee' nn'aⁿ jom

ts'om ndaaluee. ⁴³ Xeⁿ na wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'o^oots'om jnaaⁿ cwii ts'o', catsa' xjeⁿ juuna' cha'cwijom na catyjee' juuna' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando' meiiⁿ cha'cwijom na ticandaa' we ts'o' nchiiti na candaa'ndyu' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io yuu na tijoom canduu' chom. ⁴⁴ Yuu tijoom cwje canti meiⁿ na nnduu' chom. ⁴⁵ Ndo' xeⁿ wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'o^oots'om jnaaⁿ cwii x'e', catsa' xjeⁿ cha'cwijom na catyjee' juuna' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando' meiiⁿ cha'cwijom ticandaa' we nc'e' nchiiti na candaa'ndyu' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io yuu na tijoom canduu' chom. ⁴⁶ Ndo' tijoom cwje canti meiⁿ na nnduu' chom. ⁴⁷ Ndo' xeⁿ cwe' cantyja na manty'ia' wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'o^oots'om, catsa' xjeⁿ cha'cwijom na cwji' ts'omnjom' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati na nncja'quie' cantyja na matsa'ntjom Ty'o^oots'om meiiⁿ cha'cwijom na nchjaⁿ nchiiti na candaa' we n'omnjom' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io ⁴⁸ yuu na tijoom cwje canti ndo' meiⁿ na nnduu' chom.

⁴⁹ 'Ee ticwii cwii ts'aⁿ nleichjeⁿñê ñequio chom. Cwila'chjeⁿ nn'aⁿ seii quioo' na cwiñe'quiana na cwila't'maaⁿndyena Ty'o^oots'om. ⁵⁰ Jeeⁿ l'ue tsjaaⁿ saa xeⁿ jnda' jlui' na chjeⁿ'na', tjaa yuu cwii nl'ue juuna'. Jo' chii 'o c'om'yo' cha'na tsjaaⁿ na xocalui' na chjeⁿ'na' quia jo' ñenquii'cheⁿ nleil'uendyo' quii'ntaaⁿ nc'ia'yo' ndo' tjoom' ñ'oom nnc'om'yo' ñ'eⁿndyena.

10

Tintseityuui' ts'aⁿ ljeii na tocoom (Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' jnaⁿ Jesús Capernaum, tjaaⁿ, tueⁿ'eⁿ ts'ondaa' Judea. Teinoom cwiicheⁿ nantyjaa' jndaa' Jordán. Tjomndyennda' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ. Quia jo' t'mooⁿ ndaana cha'xjeⁿ na quich'eeⁿ. ² Majuu xjeⁿñeeⁿ tquie'cañom nn'aⁿ fariseos na m'aaⁿ na ñe'cal'ana xjeⁿ jom. Ta'x'eena nnoom:

—¿Aa matsa'ntjomna' na tsaⁿs'a nntseityueeⁿ'eⁿ ljeii na tocoom ñ'eⁿ scoom'm?

³ Jom t'ooⁿ, tsoom ndaana:

—Juu ñ'oom na tqeeⁿ Moisés, ¿ljo' matsona' na cal'a'yo'?

⁴ Quia jo' jlueⁿ:

—Moisés tquiaaⁿ na wanaaⁿ na nntyuii' ljeii na toco tsaⁿs'a ñequio scoom'm. Ndo' tsaⁿscu nnc'o'ñoom cwiicheⁿ ljeii na matsona' na macandā cwitoⁿndyena ñ'eⁿ saaⁿaⁿ.

⁵ T'o' Jesús ndaana, tsoom:

—Cwe' ee na 'o jeeⁿ quie' n'om'yo', jo' na seiljeii Moisés ñ'oomwaa'. ⁶ Saa cantyjati xuee na to' Ty'o^oots'om na tqeeⁿ cha'tso, s'aaⁿ tsaⁿs'a ñ'eⁿ tsaⁿscu. ⁷ Ndo' tsoom: “Macwe' jo' na n'ndii' tsaⁿs'a tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ, cha tyeⁿ nnc'oom ñ'eⁿ scoom'm, ⁸ ndo' wendyena ñ'e'cwii sei' nla'xmaⁿna.” Jo' chii meiiⁿ na we ts'aⁿ ñejla'xmaⁿna saa' je' ñecwii ts'aⁿ cwiluiindyena. ⁹ Ndo' nc'e na luaa', seijndaa'ñe nquii Ty'o^oots'om na ñecwii ts'aⁿ cwiluiindyena, jo' chii ticatsona' na cwe' ts'aⁿ nntseityuui' na luaa' cwiluiindyena.

¹⁰ Ndo' quia na tquiennda'na na waa w'aa, nquiee nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús jla'lcwii'ndyennda'na juu ñ'oomwaa'. ¹¹ Tsoom ndaana:

—Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntseityuui' ljeii na toco ñ'eⁿ scuu' ndo' nncoco ñ'eⁿ cwiicheⁿ yuscu, tsaⁿñeeⁿ waa jnaaⁿ nnom scuu' nc'e na matsona' cantyja 'naaⁿ na cwe' m'aaⁿya ñequio cwiicheⁿ yuscu. ¹² Ndo' mati xeⁿ m'aaⁿ cwii yuscu na nntseityuui' ljeii na toco ñ'eⁿ saa' ndo' nncoco ñ'eⁿ cwiicheⁿ tsaⁿs'a, majo'ti matseijndaa'ñena' na waa jnaaⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿ cwiicheⁿ tsaⁿs'a.

Matio'naa'ñe Jesús yocanch'u (Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Ndo' tyonquiocho nt'om nn'aⁿ yocanch'u na m'aaⁿ Jesús na catioom l'ooⁿ nacjoona. Saa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jla'tia'na nn'aⁿ na tquiocho yocanch'u'ñeeⁿ. ¹⁴ Quia nty'iaa' Jesús na ljo' cwil'ana, seiloo'ñê ñ'eⁿndyena. Tsoom ndaana:

—Ca'ndye'yo' na quiontyjaa' yocanch'um'aⁿ ja. Tilacu'yo' joona, ee yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om macanda nnc'ooquiee'ndye nn'aⁿ na ntyjaandye ja cha'na cwil'a yocanch'u. ¹⁵ Ñ'oom na mayuu' matsjoō ndaa'yo', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ntyjaañe Ty'oots'om cha'na ntyjaandye yocanch'u ja, ndo' mañequiaañe na matsa'ntjom Ty'oots'om juu, tsaⁿñeeⁿ nndaā nncjaaquiee'ñê cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om.

¹⁶ Quia jo' to'ñoom yocanch'u'ñeeⁿ naquii' l'ooⁿ. Tioom l'ooⁿ nacjoona na tio'naa'ñê joona.

*Matseineiⁿ tsaⁿtya ñ'eⁿ Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)*

¹⁷ Tjatjati Jesús nato. Ndo' cwii tsaⁿs'a maleinom na jndyontyjaa' jom. Jndyoco' xtye jo nnoom. Tso:

—U Maestro na ya ts'aⁿndyu', ¿ljo' macaⁿna' na cats'aa cha nntseixmaⁿya na ticanty-cwii na nncwa'ndo'a?

¹⁸ Ndo' tso Jesús nnom:

—¿Chiuu na matsu' na ya ts'aⁿndyo ja? Macanda nquii Ty'oots'om cwiluiñê na ljo'. ¹⁹ U mantyji' ljeii naqui na matsa'ntjoom. Matsona': “Tinc'om'ya' ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. Tintsei'cue' ts'aⁿ. Tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ. Tintseineiⁿ ñ'oom na cwe' cantu nacjoo' ts'aⁿ. Tiñenquiu'nn'aⁿ ts'aⁿ. Catseit'maaⁿndyu' tsotye' ñ'eⁿ tso'ndyo'.”

²⁰ Tsaⁿñeeⁿ tsoom nnom Jesús:

—Maestro, cha'tso ñ'oommeiⁿ matseicandaya xjeⁿ na cachjoondyochaⁿ.

²¹ Jesús nty'iaa'aⁿ nnom tsaⁿñeeⁿ. S'aana' na jeeⁿ wi' tsoom juu. Tsoom nnom:

—Cwii waa na matseitjoona' 'u. Cja', cajndaā' cha'tso 'naⁿ. S'om'ñeeⁿ quiaa' ndaa ndyeñeeⁿ. Quia jo' nnc'oom' na tyandyu' nandye cañoom'luee. Ndo' caljoya ts'om' nawl' na nntjom' hasta meiiⁿ xeⁿ nntseicuee'na' 'u. Candyo'tsei'jomndyu' ñ'eⁿndyo.

²² Jnda na jñeeⁿ ñ'oomwaa' quia jo' jeeⁿ sei'ndaa'na' ntyjeeⁿ. Tjaaⁿ na chjoo' ts'oom ee jeeⁿ jndye 'naa'aⁿ niom.

²³ Quia jo' taqueⁿ Jesús ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ nacañom'm na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom ndaana:

—Nn'aⁿ na tyandye jeeⁿ ndya' jndei'na' na ññe'quiandyena na nntsa'ntjom Ty'oots'om joona.

²⁴ Jnda na jndyena ñ'oomwaa', seitsaⁿna' joona. Quia jo' tsonnaa'aⁿ ndaana:

—O nn'aⁿya, joo nn'aⁿ na quit'maⁿ n'om 'naⁿ jeeⁿ jndei'na' na ññe'quiandyena na nntsa'ntjom Ty'oots'om joona. ²⁵ Jndei'tina' na nncju'ñecje cwii tsaⁿtya na nntsa'ntjom Ty'oots'om jom, nchiiti na nncwicandii'ñe quioo' camello tsue' x'e tsei'nchquia.

²⁶ Jnda na jndyena ñ'oomwaa' yacheⁿ seiñ'eeⁿñ'eⁿna' joona. Ta'x'eendye cheⁿnquieena ndaa ntyjeena, jluena:

—Quia jo' ¿ñeeⁿ ts'aⁿ nndaā nlui'n'maañe?

²⁷ Nty'iaa' Jesús ndaana, tsoom:

—Tijoom candaā nncwji'n'maañe cheⁿnquii ts'aⁿ. Macanda nquii Ty'oots'om nndaā nncwji'n'maañê ts'aⁿ. Ee tjaa'naⁿ cwii na xocandaā nnts'aaⁿ.

²⁸ Ndo' tso Pedro nnom Jesús:

—Aa ndi' Ta, jâ jnda 'ndyaayâ cha'tso 'naaⁿyâ na cwitsaantyjooyâ naxeⁿl.

²⁹ Tso Jesús ndaana:

—Candy'e'yo' nntsjoō ñ'oom na mayuu'cheⁿ. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ma'ndii waa', oo ti'nquio oo ndyencjo, oo tsotye, oo tsondyee, oo scuu' oo ntseinda, oo ndyuaa' nc'e na matseijomñe ñ'oom na mañequia na macwji'n'maañe Ty'oots'om nn'aⁿ, ³⁰ juu tsaⁿñeeⁿ tiempomeii'ñe nnc'o'ñoom siaⁿnto ndii'cheⁿ l'aⁿaⁿ, ti'nquioom, ndyencjoom,

loñeeⁿ, ntseinaaⁿ, ndyuaaⁿ'aⁿ ñequio na nnta'wi' nn'aⁿ jom. Saa ncuee na cwii ndyona', ticantycwii na nncwanoom'm. ³¹ Ee jndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwila'tiuu nquiee na t'maⁿ cwiluiindy, saa nncue'ntyjo na nncju'cjena' joona. Ndo' jndye nn'aⁿ m'aⁿ na maju'cjena' saa ndanquia nntseiwendyena' joona.

Matseicandiinna' Jesús na nncueeⁿ'eⁿ
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ñjomndyena nato na cwi'oona Jerusalén. Jom wjaajñeeⁿ jo ndaana. Jeeⁿ matseñ'eeⁿ'na' joona ndo' cwicatyena na cwi'oontyjoona naxeeⁿ'eⁿ. Quia jo' tjei'ñoⁿ nn'aⁿ na canchoo'wendye, toⁿ'oⁿ na matseineiⁿ ndaana chiuu waa na nntjom nqueⁿ. ³³ Tsoom:

—Queⁿ'yo' cwenta, macwitsaawaaya Jerusalén. Ndo' ja na cwiluiindyⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ññequiaa ts'aⁿ cwenta ja luee ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'moⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés na nla'jndaa'ndyetyeⁿ na na nnc'ioⁿ ndo' ññe'quiana cwenta ja luee nn'aⁿ na nchii judíos. ³⁴ Ndo' naⁿ'ñeeⁿ nneiⁿ'ncona ndo' njñomna ndaajnaⁿ ja. Nntjaa'na ja ñ'eⁿ tjaⁿ'tsei' ndo' nla'cuee'na ja. Saa xuee jnda ndyee nncwa'ndo'xcⁿ.

Jacobo ñ'eⁿ Juan cwitaⁿ'na cwii naya
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Quia jo' ntseinda Zebedeo, Jacobo ñ'eⁿ Juan tquiontyjaa'na Jesús, jluena:

—Aa ndi' Ta, l'ue n'oⁿ'yâ na ññequiaa' cwii naya na cwitaa'yâ njom'.

³⁶ Tsoom ndaana:

—¿Ljo' l'ue n'om'yo' na cats'aa 'o?

³⁷ T'oⁿna nnoom, jluena:

—Quia jnda mam'aaⁿ yuu na matseit'maaⁿ'ñena' 'u, quiaa' na cwii jâ nncwacatyeeⁿ ntyja' ntyjaya ndo' cwiicheⁿ jâ nncwacatyeeⁿ ntyjatymaaⁿ.

³⁸ Quia jo' matso Jesús ndaana:

—'O maxjeⁿ ticala'nⁿ'yo' ljo' cwitaⁿ'yo' noⁿ. Na wi't'maⁿ na nncwinooⁿ, ¿aa nndaⁿ nnaⁿndyo'? ¿Aa nndaⁿ njjoya n'om'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o cha'xjeⁿ na jnda ljoya ts'oⁿ na nla'cuee'na ja?

³⁹ Joona t'oⁿna, jluena:

—Nndaⁿ.

Tsoom ndaana:

—Mayuu' macaⁿ'na' na mañejuu nawil na nncwinooⁿ'ya, nncwi'nom'yo'. Ndo' macaⁿ'na' na caljoya n'om'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o cha'na cwiljoya ts'oⁿ na nla'cuee'na ja. ⁴⁰ Saa nchii nncⁿ tseixmaⁿ'ya na nntseijndaa'ndyo ñeeⁿ juu nncwacatyeeⁿ ntyjaa'a ntyjaya oo ntyjatymaaⁿ. Nquii Ty'oⁿ'ots'om ññequiaaⁿ naya'ñeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na jnda seijndaa'ñê na nnto'ñoom juuna'.

⁴¹ Ndo' joo nquindy naⁿ'ñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús to'na tyola'wjeena we nc'iaana Jacobo ñ'eⁿ Juan. ⁴² Jo' chii Jesús tcwaaⁿ joona, tsoom ndaana:

—'O manquiu'yo' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cwii cwii tsjoomnancue cwila's'andyena ndaaⁿ nn'aⁿ na cwitsaⁿ'ntjomna. Ndo' nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye cwiqueⁿ'na xjeⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacje 'naaⁿ'na. ⁴³ Saa nchii laa'ti' nl'a'yo' quii'ntaaⁿ'yo'. Ee meiⁿ'cwi'ñeeⁿ'cheⁿ 'o na ntyjaa' ts'om na nnc'oom na t'maⁿ'ñeeⁿ quii'ntaaⁿ'yo', tsaⁿ'ñeeⁿ matsona' na jom candi'ntjoom ndaaⁿ'yo'. ⁴⁴ Ndo' ñeeⁿ juu quii'ntaaⁿ'yo' na maqueⁿ ts'om na juu nlco'nnomna' jo ndaaⁿ'yo', matsona' na cateijndeii 'o. ⁴⁵ Ee ja na cwiluiindyⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee jndyoⁿ na nndi'ntjoⁿ'ya ndaaⁿ nn'aⁿ, nchii na ndyee'ntjom nn'aⁿ noⁿ. Ndo' jndyoⁿ na ññequiaandyⁿ na c'ioⁿ na nntioⁿ'ya jnaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye cha nndyaandyena jnaaⁿ'na na waa.

Matsein'maⁿ Jesús tsaⁿ'nchjaaⁿ' na jndyu Bartimeo
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Ndo' tquiena tsjoom Jericó. Jnda jo' majaacalui' Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ndo' ñequio cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Juu xjeⁿñeeⁿ wacatyeeⁿ tsaⁿnchjaaⁿ Bartimeo 'ndyoo nato. Jom jnda Timeo. Macaaⁿ ljo' na nleil'uee'ñê. ⁴⁷ Quia na jñeeⁿ na mawinom Jesús ts'aⁿ Nazaret, toqⁿoⁿ na matseixuaⁿ, tsoom:

—'U Jesús, na cwiluiindyu' tsjaaⁿ David na jndyowicantyjo', c'oom' na wi' ts'om' ja.

⁴⁸ Jndye nn'aⁿ jla'tia'na jom na catseicheeⁿ, saa jom yacheⁿ tyotseixuaatyeeⁿ, tsoom:

—'U, na cwiluiindyu' tsjaaⁿ David na jndyowicantyjo', c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyo.

⁴⁹ Jesús tjameintyjeeⁿeⁿ, tsoom:

—Cwaⁿyo' jom.

Quia jo' tcwaⁿna tsaⁿnchjaaⁿl, jluena nnoom:

—C'om't'maaⁿndyu' ts'om'. Quicantyja' ee macwaaⁿ 'u.

⁵⁰ Ndo' jom cwe' tju'toom liaa na wanjoom'ñê, teicantyjaaⁿ, tjaaⁿ na m'aaⁿ Jesús.

⁵¹ Tax'ee Jesús nnoom:

—¿Aa waa na nntsa' ja?

T'o tsaⁿnchjaaⁿl, tsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, l'ue ts'oqⁿ na nleitquioya.

⁵² Tso Jesús nnoom:

—Cja'to'. Jnda n'maⁿl nc'e na matsei'yu' ñ'eⁿndyo.

Mañoom' teitquiom'm. Tjantjyoqⁿ naxeⁿ Jesús na ty'ety'etina nato.

11

Tjaquiee' Jesús Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Jnda ty'ewindyona Jerusalén na ndyoo' tsjoom Betfagé ñequio Betania. Tquiena ndyeyu ta Olivos, quia jo' jñom Jesús we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na c'oona l'aa.

² Tsoom ndaana:

—Catsaaquie'yo' tsjoom chjoo la'ñeⁿ. Quia na jnda squie'yo' mantyjacheⁿ nliu'yo' cwii snom xcoo na ñjom. Juuyo' quioo' na mei'jom ndii' tyooljo ts'aⁿ. Cala'na'yo' ndo' quio'ñ'om'yo' juuyo' luaa. ³ Xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na nntso ndaa'yo' chiuu na luaa' cwil'a'yo', candu'yo' nnom na nquii tsaⁿ na matsa'ntjom 'o tjoqñê snom'ñeeⁿ ndo' mantya nntseicwanomnnaaⁿaⁿ juuyo'.

⁴ Quia jo' ty'ena, jliuna snom xcoo na ñjomyo' 'ndyoots'a waa' ts'aⁿ 'ndyoo nato. Ndo' jlacanaⁿ na juuyo'.

⁵ Jlue nt'om nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo':

—¿Ljo' cwil'a'yo'? ¿Chiuu na cwilacana'yo' snom xcoom'aaⁿl?

⁶ Joono t'oona ndaa na'ñeeⁿ cha'xjeⁿ na jnda tso Jesús na caluena. Quia jo' 'ndye na'ñeeⁿ na c'oona. ⁷ Ty'eñ'omna snom xcoo na m'aaⁿ Jesús. Tioona liaana naxe'yo', jnda jo' tjaljoom juuyo'. ⁸ Jndye nn'aⁿ tyotsa'na liaana ts'om nato na wjaⁿ, ndo' nt'om tyotyje tso, tyotsa' joono' ts'om nato'ñeeⁿ.

⁹ Ndo' nn'aⁿ na cwi'oojndyee ñequio nn'aⁿ na cwi'oontyjo, ñequii'cheⁿ tyola'xuaana, tyoluena:

—Matseit'maaⁿñena' tsaⁿm'aaⁿ. Matio'naaⁿñena' jom na macwjee'cañoom ts'iaaⁿ 'naaⁿl Ta Ty'oqts'om. ¹⁰ Matio'naaⁿñena' jom na nntsa'ntjoom cha'xjeⁿ na ñesa'ntjom welooya David tiyo. Matseit'maaⁿñena' Ty'oqts'om nandyee cañoom'luee.

¹¹ Tjaquiee' Jesús naquii' tsjoom Jerusalén. Tjaaⁿ wats'om t'maⁿ. Ndo' quia jnda nty'iaaⁿaⁿ ndiocheⁿ naquii' wats'om quia jo' tjalcweeⁿeⁿ Betania ñ'eⁿ nn'aⁿ na canchoo'wendye ee na jnda tmaaⁿ.

Ñ'oomwi' tju' Jesús nacjoo' ts'oom higuera

(Mt. 21:18-19)

¹² Teincoo cwiicheⁿ xuee quia na m'aⁿna nato na jnaⁿna Betania, jndyo na ñe'jndo' Jesús. ¹³ Nty'iaa'tquiaaⁿ cwii ts'oom higuera na niom tscoo'na'. Seicandyoo'ñê, tja-canty'iaaⁿ'aⁿ aa nljeiiⁿ tã na nlqueeⁿ. Saa quia na tue'cañoom, cwe' tscó ljeiiⁿ ee tjoócheⁿ na nncue' tã. ¹⁴ Tsoom nnom ts'oom'ñeeⁿ:

–Tajom xuee nntsa'nnda' tã na nlquii ts'aⁿ.

Ndyecheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na luaa' ñ'oom tsoom.

Macwji' Jesús nn'aⁿ na wi'ndye naquii' wats'om t'maⁿ

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Jnda na tquiennda'na Jerusalén, quia jo' cwiicheⁿ cwii ndii' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om t'maⁿ. Jo' jo' niom jndye nnom 'naⁿ ñ'eⁿ quioo' na cwindaaⁿ nn'aⁿ ndo' cwila'jnda nn'aⁿ na macaⁿna' joona na cwila't'maaⁿndyena Ty'oóts'om. To' Jesús na tyocwjeeⁿ'eⁿ naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. Tyotseicantqueeⁿ mei'sa 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om, ñequio ntsulã 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindaaⁿ cantu'. ¹⁶ Meiⁿ tatinquiaaⁿ na nncwinom nn'aⁿ tach'eeⁿ' wats'om t'maⁿ na cwilei'chona 'naⁿ. ¹⁷ T'mooⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, tsoom:

–Aa nchii mawaa ljeii 'naaⁿ' Ty'oóts'om na matsona': “W'aya tseixmaⁿna' w'aa yuu cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue cwila'neiⁿ'na nnom Ty'oóts'om.” Saa 'o cwil'a'yo' juuna' cha'cwijom tsue'tsjó' yuu na cwicatoo'ndye naⁿcanty'ue.

¹⁸ Ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, quia tyondyena na luaa' matso Jesús, tyol'ueendyena chiuu ya nl'ana na nla'cuee'na jom. Saa nquiaana na nnt'uena jom ee na cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ tjawee' n'om ñ'oom na tyo'mooⁿ ndaaⁿ. ¹⁹ Ndo' ticwii tmaaⁿ tyocalui' Jesús Jerusalén.

Tcaaⁿ ts'oom higuera

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Teincoo cwiicheⁿ xuee tei'nomnnda'na x'ee ts'oom higuera'ñeeⁿ. Nty'iaana na jnda tcaaⁿñ'eⁿna' xjeⁿ quii' nch'ioo'na'. ²¹ Quia jo' tjañjoom' ts'om Pedro, tsoom nnom Jesús:

–Canty'ia' Maestro, ts'oom na tju'wi' ñ'oom nacjoo' jnda tcaaⁿñ'eⁿna'.

²² T'o Jesús, tsoom:

–C'om'yo' na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oóts'om. ²³ Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoo, meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cwii waa na matseitiuu ndo' matseyoom'm naquii' ts'oom na nluii cha'xjeⁿ na matsoom, nntsoom nnom sjowaa': “Quicantyja', cja', cju'ndyu' ts'om ndaaluee.” Ndo' nluii cha'xjeⁿ na matsoom. ²⁴ Cwe' jo' matsjoo ndaaⁿ'yo', cha'tso na cwitaⁿ'yo' quia na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'oóts'om, calayu'yo' na cwito'ñoom'yo' joona', quia jo' nnto'ñoom'yo' na cwitaⁿ'yo'. ²⁵ Ndo' quia xcwe na matsei'neiⁿ' nnom Ty'oóts'om xeⁿ waa na mach'eena' 'u ñ'eⁿ x'ia', catseit'maⁿ ts'om' jom, cha mati Tsotye' na m'aaⁿ cañoom'luee, nndaã nntseit'maⁿ ts'oom 'u jnaⁿ' na waa. ²⁶ Ee xeⁿ 'u tiñe'catseit'maⁿ ts'om' x'ia', mati Tsotye' na m'aaⁿ cañoom'luee xocatseit'maⁿ ts'oom 'u juu na matsei'tjoóndyu'.

Cantyja 'naaⁿ' najndei na matseixmaⁿ Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Quia jo' cwiicheⁿ ndii' tquiennda'na Jerusalén. Ndo' yocheⁿ na matseicaañe Jesús nomch'eⁿ wats'om t'maⁿ ty'entyjaa' ntyee na cwiluiitquiendye jom, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos. ²⁸ Ta'x'eena nnoom:

–¿Ñeeⁿ najndei ñ'eⁿ na tjei' naⁿñeeⁿ wats'om? Ndo' ¿ñeeⁿ tquiaa na matsei'xmaⁿ' juuna'?

²⁹ Tso Jesús ndaãna:

–Mati nncwax'ã ja cwii ñ'oom ndaaⁿ'yo'. Cat'o'yo' nooⁿya quia jo' mati ja nntsjoo ndaaⁿ'yo' 'ñeeⁿ juu tquiaa najndei na matseixmaⁿ'ya na s'aaya na ljo'. ³⁰ Juu na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ, ¿yuu jnaⁿ najndei na tyotseixmaaⁿ? ¿Aa na m'aaⁿ Ty'oóts'om? oo ¿aa nn'aⁿ jlue na ljo' cats'aaⁿ? Cat'o'yo'.

³¹ Quia jo' to'na na tyola'neiⁿ cheⁿnquieena, tyola'ñ'eeⁿ ndyueena. Jluena:
 —¿Chiuu l'uuyoo? Xeⁿ nl'uuya juu najndeii na tyotseixmaaⁿ jnaⁿna' na m'aaⁿ
 Ty'oots'om, quia jo' majo'to nntso Jesús ndaaya: “¿Chiuu na ticalayu'yo' ñ'oom na
 tyoñequiaaⁿ?” ³² Ndo' xeⁿ nl'uuya na jnaⁿna' cwe' ee na nn'aⁿ jlue na ljo' cats'aaⁿ, ¿chiuu
 nntjooⁿyoo?

Luaa' jla'tiuuna na nquiaana nn'aⁿ na jndyendye. Ee cha'tsondye nn'aⁿ cwila'yu' na
 mayuu'cheⁿ Juan cwiluiñê profeta. ³³ Jo' chii t'oona nnom Jesús, jluena:

—Aa jâ maxjeⁿ ticaliuuyâ.

Tsoom ndaana:

—Mati ja xocatsjoo ndaa'yo' 'ñeeⁿ tquiaa najndeii na matseixmaⁿya na mats'aa
 ts'iaaⁿmeiⁿ!

12

Nn'aⁿ na tyol'a cwenta l'oontjom (Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Quia jo' to' Jesús na tyotseineiⁿ ñ'oom tjañoom' ndaa naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ. Jnoom'm l'oo tauva nnom tyuaaⁿaⁿ. S'aaⁿ tiom ndiocheⁿ nnom
 ntjoom'm. Mati s'aaⁿ cwii peila na nnc'oocue ndaa na jnda 'ndiindyena ta'ñeeⁿ. Na
 macanda s'aaⁿ cwii tatsiaⁿndye yuu na nnts'aa ts'aⁿ cwenta ntjoom'm.

'Ndo' teijneiⁿ tyuaaⁿaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nl'a ts'iaaⁿ, jnda jo' tjayaaⁿ cwiicheⁿ ndyuaa.

² Quia na jnda tquie ntjom, jñoom cwii mosoom'm yuu m'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ
 tyuaaⁿaⁿ na ñe'quia naⁿñeeⁿ ta na tseixmaⁿ cwentaⁿaⁿ. ³ Saa joona yacheⁿ t'uena
 moso'ñeeⁿ, cwajndii tyotjaa'na juu. Jñoomna juu na meiⁿcwii tjaa ljo' tjañoom. ⁴ Quia
 jo' jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ mosoom'm. Juu tsaⁿñeeⁿ jñomna ljo'. Jla'quiee'ndyena xqueⁿ
 ndo' tyola'jnaaⁿna juu. ⁵ Saa ts'aⁿ na 'naaⁿ tyuaa jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ mosoom'm,
 tsaⁿñeeⁿ jla'cuee'na jom. Ndo' malaa'ti l'ana ñequio jndye nt'omcheⁿ mosoom'm na
 jñoom. Tjaa'na nt'om naⁿñeeⁿ ndo' nt'om jla'cwjeena.

⁶ Ñecwii ts'aⁿ cwii m'aaⁿ na matseitoom na njñoom, nquii jnaaⁿ jo', na jeeⁿ candya'
 ts'oom. Tsaⁿñeeⁿ jñoom na macanda, ee luaa seitoom: “Matsona' na nla't'maaⁿndyena
 ti'jndaaya.” ⁷ Saa nquiee nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ tyuaaⁿaⁿ, tyoluena ndaa ntyjeena: “Juu
 tsaⁿm'aaⁿ nljo ntjomwaañe l'ooⁿ ee jom jnda nquii ts'aⁿ na 'naaⁿ tyuaawaa. Chiuu
 ticala'cuaa'a tsaⁿm'aaⁿ cha jaa nljona' 'naaⁿya.” ⁸ Jo' chii t'uena tsaⁿñeeⁿ, jla'cuee'na
 jom. Ty'ecatquiee'na jom tquia nnom ntjom'ñeeⁿ.

⁹ Quia jo' tax'ee Jesús ndaana, tsoom:

—Nquii ts'aⁿ na 'naaⁿ tyuaa'ñeeⁿ, ¿chiuu nnts'aaⁿ? Maxjeⁿ nñoom, nntseicwjeⁿ naⁿñeeⁿ
 ndo' ñnequiaaⁿ tyuaaⁿaⁿ ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nl'a ts'iaaⁿ.

¹⁰ ¿Aa tyoola'na'yo' ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona'!

Majuuto tsjo' na tixocwil'ue nquiu luañeⁿ na cwil'a tsiaⁿtsjo',
 jnda mawacatyeeⁿna' nqui tsiaⁿtsjo'?

¹¹ Nquii Ta Ty'oots'om seijndaa'ñê na ljo' ndo' jeeⁿ cwijaawee' n'ooⁿya na cwinty'iaaya
 na luaa' tuii.

¹² Ndo' nn'aⁿ na tyondye ñ'oommeiⁿ tyoqueⁿndyena na nnt'uena Jesús, ee jla'nqⁿna
 na cjoo joona seineiⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. Saa nquiaana nn'aⁿ na jndyendye, cwe' jo'
 'ndyena jom, mana ty'ena.

¿Ñeeⁿ nnom ñe'quiana ts'iaaⁿndaana? (Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Jndanquia nn'aⁿ fariseos jñoomna cwantindye nc'iaana ñequio nn'aⁿ 'naaⁿ Herodes
 na m'aaⁿ Jesús. Naⁿñeeⁿ nnc'omna cwenta ñ'oom na matseineiⁿ cha ndaa nnt'uiina'
 jom cantyja 'naaⁿna'. ¹⁴ Jnda na tqiiena na m'aaⁿ, jluena nnoom:

—Maestro, nquiuyâ na maxjeⁿ ñ'oom na mayuu' matsei'neiⁿ ndo' ñecwii xjeⁿ mache' ñequio mei'nquia nn'aⁿ ee titseñ'oom'ndyu' ljo' waa na cwiluiindyena. Mayuu' ñ'oom na ma'mo^o cantyja 'naaⁿ natoo' Ty'o^ots'om. ¿Aa matsa'ntjomna' na nntio^oya ts'iaa'ndaaya nnom César, oo aa ticatsa'ntjomna'? ¿Aa laxmaaⁿya na catio^oya jo' oo aa ticalaxmaaⁿya?

¹⁵ Ndo' sei'noⁿ Jesús na cwe' cwilueyana. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ñe'cat'ue'yo' ja? Quia'yo' cwii tsjo'ñjeeⁿ denario na nnty'iaa.

¹⁶ Tquiana cwii denario ndo' jnda na nty'iaaⁿaⁿ tsoom ndaana:

—¿Ñeeⁿ 'ndyoo nnom luaa? Ndo' ¿ñeeⁿ xuee' teiljeii luaa?

Ndo' t'o^ona, jluena:

—Tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ, César.

¹⁷ Ndo' tsoom:

—Catiom'yo' ts'iaa'ndaaya'yo' nnom César yuu na tseixmaⁿna' cwentaaⁿaⁿ. Ndo' mati quia'yo' cwentaa' Ty'o^ots'om yuu na tseixmaⁿna' cwentaa' nqueⁿ.

Tjawee' n'omna ñ'oom na t'o^o sa^a tiya nquiuna na ticat'uiina' jom.

Cwita'x'eena cantyja na nntando'nda' nn'aⁿ

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Jnda jo' tquio nt'om nn'aⁿ saduceos na m'aaⁿ Jesús. Naⁿñeeⁿ ticala'yu'na na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja. Ta'x'eena nnoom, jluena:

¹⁹ —Maestro, waa ljeii na 'ndii Moisés luaaya na matsona' xeⁿ tue' cwii tsaⁿs'a ndo' 'ndiina' scuu' na ñenquii, tjaa'naⁿ ndana, quia jo' tyjee ts'oo'ñeeⁿ cocoom ñ'eⁿ scuu' xioom. Nnc'om ntseinaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ cha nntseinoomñê na tjaa ntseinda xioom t'om. ²⁰ Tyom'aⁿ ntquiee' naⁿnom na ñenquii ts'aⁿ ntseinda. Juu tsaⁿtquiee tocoom sa^a tyuaa' tueeⁿeⁿ, tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿ scoom'm. ²¹ Quia jo' tsaⁿ na jnda we tocoom ñ'eⁿ scuu' xioom sa^a mati jom tueeⁿeⁿ ndo' tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. Mati tsaⁿ na jnda ndyee tocoom ñ'eⁿ scuu' xioom ndo' majo'ti tjoom. ²² Malaa'ti' cha'tso ntquiee'ndye naⁿnom'ñeeⁿ tuncona ñequio yuscu'ñeeⁿ ndo' majo'ti quia tjana, tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿñe. Ndo' na macanda tue'to yuscu'ñeeⁿ. ²³ Ñe'cata'x'aayâ njom', Ta, quia na nnta'ndo'xco cha'tso nn'aⁿ na jnda tja, quia jo' ¿ñeeⁿ cwiindyee joona na nluii scuu' yuscu'ñeeⁿ? Ee jom ñet'oom scuu' cha'tso na ntquiee'ndye naⁿñeeⁿ.

²⁴ Matso Jesús ndaana:

—Aa nchii ñ'oomwaa' matseicanooⁿna' na tixcwe cwitjei'yo' cwenta, ee meiiⁿ na cwila'naⁿyo' ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om sa^a ticala'noⁿyo' ljo' ma'moⁿna'. Meiⁿ cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaaⁿ. ²⁵ Ee quia na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja taxoc'unconnda' meiⁿ naⁿnom, meiⁿ naⁿlcu ee nnc'omna cha'na ángeles na m'aⁿ cañoom'luee. ²⁶ Sa^a cantyja 'naaⁿ ñ'oom na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, ¿aa chii jnda ñe'jla'naⁿyo' libro na seiljeii Moisés yuu na matseineiⁿna' cantyja 'naaⁿ ts'oom nioom na nty'iaaⁿaⁿ? Jo' jo' xcwe naquii' ntsaachom na cwico ts'oom'ñeeⁿ, teic'uaa na matseineiⁿ Ty'o^ots'om nnoom, tso: “Ja cwiluiindy^o Ty'o^ots'om cwentaa' Abraham, Isaac ndo' Jacob.” ²⁷ Jo' chii caliu'yo' na cwita'ndo' naⁿñeeⁿ ee jom nchii cwiluiñê Ty'o^ots'om cwentaa' l'oo. Jom cwiluiñê Ty'o^ots'om cwentaa' nn'aⁿ na cwita'ndo'. Cwe' jo' ma'moⁿna' na 'o meiⁿchjoo ticala'noⁿyo'.

Ñ'oom na matsa'ntjom Ty'o^ots'om na t'ma'ti tseixmaⁿna'

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Cwii ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés tyjee'cañoom na m'aⁿ nn'aⁿ saduceos'ñeeⁿ. Tyondiiñecheeⁿ cha'tso ñ'oom na tyola'neiⁿna ndo' tyoqueeⁿ cwenta na jeeⁿ xcwe ñ'oom t'o Jesús ndaana. Tax'leeⁿ nnom Jesús, tsoom:

—Quii'ntaaⁿ cha'tso ñ'oom' Ty'o^ots'om na matsa'ntjomna', ¿cwaⁿ cwii joona' na t'ma'ti tseixmaⁿna'?

²⁹ T'ō Jesús, tsoom:

—Luaa matso ñ'oom na t'ma^{nti}: “Candye'yo', 'o nn'aⁿ Israel. Nquii Ta Ty'ōots'om cwentaaya, macandā ñenqueⁿ cwiluiñê na matsā'ntjoom. ³⁰ C'oom' na candya' ts'om' Ta Ty'ōots'om cwenta' ñequio na xcwee'ya ts'om', ñequio cha'waa na jnda ntyji', ñequio cha'waa na jndo'ya ts'om', ndo' ñequio cha'waa najndu'.” Luaa' ñ'oom na t'ma^{nti} na matsā'ntjomna'. ³¹ Ndo' ñ'oom na jnda we matseijomna' ñ'oom'ñeeⁿ. Luaa matsona': “C'oom' na wi' ts'om' nc'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'. Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ ñ'oom na t'ma^{nti} na matsā'ntjomna' cha'na ñ'oommeiⁿ.”

³² Quia jo' t'ō tsa^ññeeⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, tsoom:

—Maxjeⁿ ya, 'u Maestro. Luaa' ñ'oom na mayuu' matsu' na ñecwii Ty'ōots'om. Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ na matsā'ntjom, macandā jom. ³³ Ndo' na nnc'oom ts'aⁿ na candya' ts'oom Ty'ōots'om ñequio na xcwee'ya ts'oom, ñequio cha'waa na jndo'ya ts'oom, ñequio cha'waa na jnda ntyjeeⁿ, ndo' ñequio cha'waa najneiⁿ, ndo' mati na nnc'oom na wi' ts'oom nc'iaaⁿ'aⁿ cha'xjeⁿ jnda ntyjii nqueⁿ, cha'tso nmeiⁿ l'ueti nchiiti quioo' na nlco na mañequiaa ts'aⁿ nnom Ty'ōots'om ñequio meiⁿnquia nt'omcheⁿ na cwiñe'quia nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena jom.

³⁴ Jnda na nty'iaa' Jesús na jndo' ts'om tsa^ññeeⁿ ñ'oom na t'ō, tsoom nnom:

—Jnda teindyoo' na ññequiaandyu' na nntsa'ntjom Ty'ōots'om 'u.

Jnda jo' tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ cwii jnda' ts'om na nncwax'eti.

Cristo cwiluiñê Jnda Ty'ōots'om

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Cwiicheⁿ ndii' na tyom'aaⁿ Jesús naquii' wats'om t'maⁿ na tyo'mo^on ndaaⁿ nn'aⁿ, tsoom:

—Nquiee nn'aⁿ na cwit'mo^on ljeii na tqueⁿ Moisés cwiluena na nquii Cristo cwiluiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyjo'. ³⁶ Saa manquiti David cantyja na t'moⁿ Espiritu Santo nnoom tsoom na Cristo cwiluiñê Ta na matsā'ntjom jom. Tsoom:

Nquii Ta Ty'ōots'om tsoom nnom juu Ta na matsā'ntjom ja:

“Cajmaⁿ ntyjaa'a ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' 'u

hasta xjeⁿ na jnda tsā'a nn'aⁿ na jndoo 'u na c'omna nacje 'naⁿ.”

³⁷ Cwe' jo' mawax'aaⁿ ndaa'yo' ¿chuu waayuu na cwiluiñê Cristo tsjaaⁿ David na jndyowicantyjo' ee manquiti David tsoom na juu cwiluiñê Ta na matsā'ntjom jom?

Ndo' jndyendye nn'aⁿ ñequio na neiiⁿna tyondyena ñ'oom na seineiiⁿ.

Matseitia' Jesús nn'aⁿ na cwit'mo^on ljeii na tqueⁿ Moisés

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Naquii' ñ'oom na tyo'mo^on, tsoom:

—Cal'a'yo' cwenta nn'aⁿ na cwit'mo^on ljeii na tqueⁿ Moisés ee joona jeeⁿ cjaawee' n'omna na nnc'o'nomna na cwee'na liaa jnda na tei'ncoo ndo' na nntaⁿ nn'aⁿ lueena na nla't'maaⁿndye joona ñequio na jndoo'cheⁿ nn'aⁿ. ³⁹ Joona jeeⁿ ñe'cwindyuaandyena ntsula nacañoomticheⁿ naquii' lan'om ndo' majo'ti cwil'ana quia na cwicwa'na na waa xuee. ⁴⁰ Mati cwitjeii'na 'naaⁿ yolcu na jnda ljondye na tja s'aa, ndo' cha nntseicu'na' na luaa' la'xmaⁿna, jeeⁿ yo cwila'neiⁿna nnom Ty'ōots'om. Jo' t'ma^{nti} nnt'uiiweeⁿeⁿ joona.

Tsjo'ñjeeⁿ na tquiaa yuscu na jñeeⁿñê

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Cwii xuee wacatyeeⁿ Jesús ndyeyu na meintyjee' castom na cwituee' nn'aⁿ s'om cwentaa' wats'om t'maⁿ. Nty'iaa'cheeⁿ na cwitioom nn'aⁿ s'om ts'om castom ndo' na jndye na^{ntya} t'maaⁿ s'om cwitioomna. ⁴² Mati tyje'cañoom cwii yuscu na jnda ljoñe. Jeeⁿcheⁿ ndya' jñeeⁿñê. Tjacjoom'm we tsjo'ñjeeⁿ chjoo s'om wee na meiⁿchjoo tit'maaⁿ.

⁴³ Chii t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom ndaana:

—Na mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo_o, yuscum'aaⁿ ts'aⁿ na jnda tue' saa' ndo' jeeⁿ ñeeⁿñê, saa t'maaⁿti tjoom'm ts'om castom, nchiiti cha'tso nt'omcheⁿ. ⁴⁴Ee cha'tsondye naⁿm'aⁿ tiomna s'om na cwe' waljoo' na cwilei'chona, saa jom meiiⁿ na jeeⁿcheⁿ nty'iaa'ñê, tju'ñ'eeⁿ cha'waati na maleiñ'oom na nntseijnaaⁿ na nlcwaaⁿaⁿ.

13

Matso Jesús na nntyuii' wats'om t'maⁿ

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹Xjeⁿ na jaacalui' Jesús na waa wats'om t'maⁿ seineiⁿ cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿñê, tso nnoom:

—Maestro, canty'ia', jeeⁿ tjacanjoom' ts'iaaⁿ na tuii ñ'eⁿ ljo'meiⁿ ndo' jeeⁿ nei'ncoo' l'aameiⁿ!

²Tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Mayuu' na jeeⁿ nei'ncoo' l'aa na manty'ia'. Saa queⁿ cwenta, ljo'meiⁿ xocaljoo'tyeⁿna' nacjoo nc'iaana'. Maxjeⁿ nntyuii'ñ'eⁿna'.

'Naaⁿ na cwit'mo_o'na' na manndyoo' na nntycwii

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³Ty'ena ta na jndyu Olivos ndyeyu yuu na meintyjee' wats'om t'maⁿ. Jo' jo' tjacjoo Jesús. Ndo' Pedro ñ'eⁿ Jacobo, ñ'eⁿ Juan ñ'eⁿ Andrés ty'entyjaa'na jom cha nnda_a nla'neiⁿna ñ'eⁿñê na ñenquieena. Ta'x'eena nnoom, jluena:

⁴—Catsu' ndaayâ, ¿cwaaⁿ nncue'ntyjo na nluii nmeiⁿ? Ndo' ¿cwaaⁿ 'naaⁿ m'mo_o'na' na manndyoo' nluii nmeiⁿ?

⁵Quia jo' to' Jesús tyotseineiⁿ ndaana:

—Cal'a'yo' cwenta na meiⁿcwii ts'aⁿ tinguuu'nn'aⁿ 'o cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ! ⁶Ee nleitquioo'ndye nn'aⁿ cwii cwii ntyja na nla'cajndyundyena xueya ee nluena na joona cwiluiindyena Cristo. Ndo' jndye nn'aⁿ ññe'quio'nn'aⁿna na ljo' nl'ana.

⁷'Nnty'ia'yo' na ndyocwje'cañoom ntia' ndo' nleic'uaa ñ'oom na cwiluii ntia' cwiicheⁿ ntyja, saa tiñe'quiandyo' na nlacatyendyo', ee maxjeⁿ jndei'na' na nmeiⁿ nncwinomjndyee. Saa tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntycwiiñ'eⁿ. ⁸Nla'wendye nn'aⁿ cwii ndyuaa nacjoo nn'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. Ndo' cwii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ nntseiweñe nacjoo' cwiicheⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ. Jndye joo nnts'eii ndo' nnc'oom jndo' t'maⁿ ndo' t'maⁿ nntseiñ'eeⁿna' nn'aⁿ. Saa cha'tso nawi'meiⁿ cwe' we'yandyo la'xmaⁿna'. Quia nnquioo nt'omcheⁿ nawi' na jaa'ti.

⁹'Saa 'o c'om'c'eendyo', ee m'aⁿ nn'aⁿ na ññe'quia cwenta 'o luee nn'aⁿ na cwilui-itquiendye naquii' lan'om ndo' joona nntsa_a'ntjomna na catjaa' nn'aⁿ 'o naquii' lan'om. Mati nl'a nn'aⁿ na jndei'na' nncwintyje'jnaⁿyo' jo ndaa gobiernom ñequio jo ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwitsa_a'ntjom nc'e na laxmaⁿyo' cantyja 'naⁿya. Ndo' na luaa' nntjom'yo', ññequiaana' na 'o nntjei'yuu'ndyo' ñ'oom naya 'naⁿya ndaa naⁿñeeⁿ. ¹⁰Ee cwii tjo_ocheⁿ na nntsuu tsjoomnancue ññe'quia nn'aⁿ ñ'oom cantyja na macwji'n'maaⁿñe Ty'o_ots'om nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue. ¹¹Ndo' quia na nnt'uena 'o na ññe'quiana cwenta 'o, tinc'om'yo' ñomtiuu cwaaⁿ ñ'oom na nndu'yo' ndaa naⁿman'iaaⁿ. Ee xjeⁿñeeⁿ m'mo_o' Ty'o_ots'om cwaaⁿ ñ'oom na nnt'o'yo'. Ee nchii nlaneiⁿyo' ñ'oom na nquiu' ncjo'yo' saa nquii Espíritu Santo nnts'aaⁿ naquii' n'om'yo' ljo' ñ'oom na nndu'yo'. ¹²Maxio ts'aⁿ ññequiaa cwenta jom na cueueⁿ. Ndo' majo'ti nnts'aa ts'aⁿ ñ'eⁿ ntseinaaⁿ. Ndo' nda nn'aⁿ nla'wendyena nacjoo lotyena, londyena, nl'ueendyena chiuu nncwje naⁿñeeⁿ. ¹³Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ nla'jndoona 'o nc'e na m'aⁿyo' cantyja 'naⁿya. Saa juu ts'aⁿ na tyeⁿ cwiljoo'ñe ñ'eⁿndyo hasta na macanda, tsaⁿñeeⁿ nlui'n'maaⁿñê.

¹⁴'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, catsei'noⁿ ljo' ñecatsona'. Juu profeta Daniel, seiljeiⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ tsaⁿ na jeeⁿcheⁿ ndya' tiaa' na nntseityuii' cha'tso.

Quia na nnty'ia'yo' na jnda mameintyjeeⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ yuu na meiⁿchjoo ticatsaⁿntjomna' na nnc'oom, quia jo' 'o na m'aⁿ'yo' ts'ondaa Judea catsaaleiⁿnom'yo' quii' ntsjo. ¹⁵ Ndo' majuu xjeⁿ'ñeeⁿ, ts'aⁿ na ljo nacjoo' waa' yuu na su, ticandyocueeⁿ na nncjaaqueⁿeⁿ na nncwjeeⁿeⁿ 'naaⁿ'aⁿ. Catseityuaaⁿ'aⁿ, caleiⁿnoom. ¹⁶ Ndo' ts'aⁿ na m'aaⁿ jo jnda na mach'ee ts'iaaⁿ tyuaa', ticjaalcweeⁿeⁿ na nncjaacachoom liaⁿ'aⁿ. ¹⁷ Juu xjeⁿ'ñeeⁿ jeeⁿ wi' nntjoom yolcu na ndeiindyee ñequio joo yolcu na 'ndaandyee nda. ¹⁸ Cataⁿ'yo' nnom Ty'ooots'om na nchii xcwe ncuee na teiⁿ na nlcaⁿ'na' na caleiⁿnom'yo' nawi'ñeeⁿ. ¹⁹ Ee quia ljo'cheⁿ nnguioo cwii nawi' na t'maⁿ'ticheⁿ na meiⁿ'jom ndii' tyootjoom nn'aⁿ cantyjati na tqueⁿ Ty'ooots'om tsjoomnancue hasta je'. Ndo' xuee na cwi-wjaatina' meiⁿ tajom cwinluiinda' cwiicheⁿ nawi' cha'na juuna'. ²⁰ Xeⁿ nchii nquii Ta Ty'ooots'om tqueeⁿ na tijndyetei xuee nnc'oom nawi'ñeeⁿ, meiⁿ'cwii ts'aⁿ xocaluiⁿ'maaⁿ'ñee cantyja 'naaⁿ'na'. Saaⁿ nc'e na wi' ts'oom joo nn'aⁿ na jnda tjeii'ñeⁿ cwentaaⁿ'aⁿ, jo' chii nnts'aaⁿ na tijndyetei xuee nnc'oom nawi'ñeeⁿ.

²¹ 'Ndo' xeⁿ quia ljo' nntso cwii ts'aⁿ ndaaⁿ'yo': "Canty'ia'yo', ljo m'aaⁿ Cristo", oo nntso: "Canty'ia'yo', laa'ñeeⁿ m'aaⁿ", ticalayu'yo'. ²² Ee maxjeⁿ nlquie'cañom profetas na tiyuu' ñ'oom cwiñequia ñequio nn'aⁿ na nlue na joona cwiluiindyena Cristo. Nl'ana jndye nnom 'naaⁿ t'maⁿ ñequio ts'iaaⁿ t'maⁿ na nncjaaweeⁿ n'om nn'aⁿ hasta nquiee nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿ'aⁿ ñequio'nn'aⁿ ts'iaaⁿ'ñeeⁿ joona xeⁿ na ndaaⁿ nl'ana. Saaⁿ Ty'ooots'om tixonquiaaⁿ na ndaaⁿ nl'ana. ²³ Cha'tso nmeiⁿ jnda tsjoo ndaaⁿ'yo' cwii tjoqcheⁿ na nluii cha cal'a'yo' cwenta.

Luaa nncuaa quia na ndyonnda' Jesús

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Ncuee quia na jnda teinom nawi' t'maⁿ'ñeeⁿ, quia jo' nleijaaⁿ'ñee ñe'quioom', ndo' taxocwixueeⁿ chi'. ²⁵ Nntquiaandyee cancjuu. Ndo' cha'tso najnda na matseixmaⁿ tsjo'luee nntyuii'. ²⁶ Quia ljo'cheⁿ nnty'iaa nn'aⁿ ja na cwiluiindyoo tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na macwjacañooⁿnda'a tsjoomnancue. Nndyoo naquii' nchquiu ñequio najndeii na matseixmaⁿya ndo' ñequio na neiⁿncoo' nacaxuee na matseit'maaⁿ'ñena' ja. ²⁷ Njñooⁿya ángeles 'naⁿya na c'oona cwii cwii ntjja' tsjoomnancue ndo' mati ndiocheⁿ cañoom'luee na nla'tjomna nn'aⁿ na jnda tjeii'ndyoo cwentaya.

²⁸ 'Cala'noⁿ'yo' 'naaⁿ na ma'moⁿ'na' ndaaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' ts'oom higuera. Quia na cwinty'ia'yo' na cwintei' l'ona' ndo' cwicandei' tsc'ondaa juuna', quia jo' cwila'noⁿ'yo' na jaawindyoo' ncueesua'. ²⁹ Majo'ti quia na cwinty'ia'yo' na cwiluii cha'tso nmeiⁿ na jnda tsjoo ndaaⁿ'yo', quia jo' cala'noⁿ'yo' na jnda teitsioo' m'aaⁿ'na'. Mawaa mawaa xjeⁿ nncwjacañooⁿnda'a. ³⁰ Candye'yo' nntsjo, mayuu'cheⁿ na xocwjeñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ je' hasta xjeⁿ na jnda seicandaaⁿ'ñena' cha'tso ñ'oommeiⁿ. ³¹ Tsjo'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue nntycwiiñ'eⁿna' saaⁿ ñ'oom 'naⁿya maxjeⁿ nntseicandaaⁿ'ñena'.

³² 'Saaⁿ meiⁿ'cwii ts'aⁿ ticaljeii cwaaⁿ xuee ndo' 'ñeeⁿ xjeⁿ na nluii cha'tso nmeiⁿ. Meiⁿ ángeles na m'aⁿ cañoom'luee ticaliuna, meiⁿ ja na cwiluiindyoo Jnda Ty'ooots'om ticaljeiia cwaaⁿ. Macandaa ñenquiicheⁿ Tsotyaya ntyjeeⁿ.

³³ 'Jo' chii c'om'c'eendyo' ndo' queⁿ'yo' cwenta. Ndo' calaneiⁿ'yo' nnom Ty'ooots'om, ee ticaliu'yo' cwaaⁿ nncue'ntyjo tiempo'ñeeⁿ. ³⁴ Nmeiⁿ matseijomna' cha'na mach'ee cwii ts'aⁿ na wjaa cwii ndyuaa na tquia. Cwii tjoqcheⁿ na nnaaⁿ waⁿ'aⁿ, nnty'ioom ts'iaaⁿ mosoom'm, cwii cwii nnom ts'iaaⁿ na cwii cwiindyena. Ndo' nnts'aⁿntjoom ts'aⁿ na mach'ee cwenta 'ndyoots'a na ñe'quii'cheⁿ cats'aa cwenta. ³⁵ Malaa'ti' matseijomna' 'o ee na ticaliu'yo' 'ñeeⁿ xjeⁿ na nncwjee' nquii na matsaⁿntjom 'o. ¿Aa nncwjeeⁿeⁿ natmaaⁿ, oo aa nateijaaⁿ? ¿Aa nncwjeeⁿeⁿ xcwe tsjom, oo aa na jaancoo? Jo' chii c'om'c'eendyo'. ³⁶ Ee ticatsona' na mats'ia jo' nncwjeeⁿeⁿ ndo' nljeiiⁿ 'o cha'cwijom na cwindayo'. ³⁷ Ñ'oom na jnda tsjoo luaa' ndaaⁿ'yo', juuna' matsjoo ndaaⁿ'yo' na cha'tsondyo', ñe'quii'cheⁿ c'om'c'eendyo'.

14

Cwi'maⁿna na nnt'uena Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ We xuee cwii tjoō na nncuee' xuee pascua ñequio xuee na cwicwa' nn'aⁿ ntyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, tyol'ueendyena chiuu nl'ayoona na ññe'quio'nn'aⁿna Jesús cha nnt'uena jom, ndo' na nla'cuee'na jom. ² Jla'tiuuna, jluena ndaa ntyjeena:

—Saa ticat'uaaya jom xcwe ncuee, tints'aana' na nla'wendye nn'aⁿ nacjooya.

Tu'nquio María ncheⁿ nacjoo' Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Tyom'aaⁿ Jesús tsjoom Betania, waa' Simón, ts'aⁿ na ñechuu tycu lepra. Yocheⁿ na meindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa, tue'cañoom cwii yuscu na malei'ñ'oom cwii tsioo na tuii ñ'eⁿ tsjo' canchii' na jndyu alabastro. Ñjom ncheⁿ na jndyu nardo na jeeⁿ cachi, ndo' jeeⁿ jndana'. Tyjeeⁿ yuu na ta'tyeⁿ tsioo'ñeeⁿ, chii tu'nquioom ncheⁿñeeⁿ xqueⁿ Jesús. ⁴ Nt'om nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' jla'líoo'ndyena nacjoo' yuscu'ñeeⁿ. Jluena ndaa ntyjeena:

—Jeeⁿ ndya' cwe'chi ncheⁿ 'naaⁿaⁿ na seicatsoom. ⁵ Yati xeⁿ teil'uana' ee nncwinom ndyee siaⁿto denarios nncwji'na'. S'om'ñeeⁿ nnluii naya ndyeñeeⁿ'.

Jnaaⁿ luaa' na tyola'wjeena yuscu'ñeeⁿ.

⁶ Saa tso Jesús:

—Ca'ndye'yo' tsaⁿm'aaⁿ! ¿Chiuu na cwila'líoo'ndyo' ñ'eⁿñê? Ee jeeⁿ tjacañjoom' nayawaa' na s'aaⁿ ñ'eⁿndyo. ⁷ Ee ja nchii ñequi'cheⁿ nnc'ooⁿya ñ'eⁿndyo'. Saa ndyeñeeⁿ ñequi'cheⁿ na m'aⁿna quii'ntaaⁿ'yo' ndo' quia na ñe'cal'a'yo' naya joona, wanaaⁿ. ⁸ Yuscum'aaⁿ s'aaⁿ cwanti na ndaa nnts'aaⁿ. Jom tu'nquioom ncheⁿ nacjoya cwii tjoōcheⁿ na nnt'iuu nn'aⁿ ja. ⁹ Na mayuu'cheⁿ ndyeyo' nntsjoō, mei'nyuucheⁿ na ññe'quia nn'aⁿ ñ'oom cha'waa tsjoomnancue na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, maxjeⁿ nla'neiⁿna cantyja 'naaⁿ naya na s'aa yuscum'aaⁿ cha ticatsuu ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ.

Judas mañequiaaⁿ cwenta Jesús luee ntyee

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Jndaⁿ tuii na luaa', quia jo' Judas Iscariote, cwindye nn'aⁿ na canchoo'wendye, tjaaⁿ na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye na nntseijndaa'ñê ñequio joona na ññequiaaⁿ cwenta Jesús lueena. ¹¹ Jndaⁿ na jndye na'ñeeⁿ na ljo' nnts'aaⁿ tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿna. T'maⁿna na ññe'quiiana s'om nnoom. Quia jo' Judas tyol'uee'ñetyeeⁿ chiuu ya nnts'aaⁿ na ññequiaaⁿ cwenta Jesús lueena.

Seijndaa'ñe Jesús na nncuaa Cena

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Quia jo' xuee na cwiwityeⁿ ncuee na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee', mañejuu xuee na cwila'cwjeena canmaⁿ nch'u, nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús ta'x'leena nnoom, jluena:

—¿Yuu l'ue ts'om' na nntsaalajndaa'ndyô cantyja 'naaⁿ xuee pascua, na nleiñ'oom' na nlqui' catsmaⁿ chjoo?

¹³ Ndo' jñoom we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê cwii l'aa. Tsoom ndaana:

—Catsa'quie'yo' quii' tsjoom. Jo' jo' nliu'yo' cwii tsaⁿs'a na maleiñ'oom cwii tsjoo ndaatoo. Catsaantyjo'yo' naxeeⁿeⁿ. ¹⁴ Yuu na nncjaaqueⁿeⁿ candu'yo' nnom ts'aⁿ na waa': “Luaa matso nqueⁿ na matsa'ntjoom jaa: ¿yuu waa cuarto na nlcwaa'a na nntseit'maaⁿndyo xuee pascua ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyo?” ¹⁵ Juu tsaⁿñeeⁿ m'mooⁿ cwii cuarto t'maⁿ w'aa nandyeteicantyjo'. Maniom candaa' 'naⁿ na macaⁿna' na nncuaa xuee. Jo' calajndaa'ndyo' nantquie na nlcwaa'a ñ'eⁿndyo'.

¹⁶ Ndo' ty'e we naⁿñeeⁿ. Quia na tquiena tsjoom'ñeeⁿ jliuna cha'xjeⁿ na jnda tsoom ndaana. Jo' jo' jla'jndaa'ndyena nantquie na nlcwa'na na nla't'maa'ndyena xuee pascua.

¹⁷ Cwe' tmaaⁿya, xjeⁿ na tyje'cañoom Jesús ñequio nn'aⁿ canchoo'we na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ¹⁸ Yocheⁿ na meindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa na cwicwa'na, tso Jesús ndaana:

—Mayuu'cheⁿ candye'yo' nntsjoō, cwiindyō 'o na macwa' ñ'eⁿndyō ññequiaa cwenta ja luee nn'aⁿ.

¹⁹ Ñ'oomwaa' jeeⁿ ndya' seichjoo'na' n'omna. To'na cwii ndo' cwiindyena ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Aa ndya' nnts'aana' na ja?

²⁰ Quia jo' tsoom ndaana:

—Cwii 'o na canchoo'wendyō', cwii ts'aⁿ na cwinchjeendyō tyoo' ñ'eⁿñe ts'om xio jom ññequiaaⁿ cwenta ja. ²¹ Ee na mayuu'cheⁿ, ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, maxjeⁿ wjaañ'oomna' ja na nnc'io cha'xjeⁿ na matso ljeii 'naaⁿ Ty'oōts'om. Saa jeeⁿ nty'iaa'ñe ts'aⁿ na mañequiaa cwenta ja, yaticheⁿ xeⁿ ticaluiñe tsaⁿñeeⁿ.

²² Yocheⁿ na cwicwa'na, to'ñom Jesús tyoo', tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oōts'om. Jnda jo' tyjeeⁿ juuna', tquiaaⁿ ndaana. Tsoom:

—Cato'ñoom'yo', cwa'yo' tyoo'waa, ee cwiluiñena' seii'a.

²³ Mati to'ñoom cwii waso na ñjom ndaa winom. Jnda na tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oōts'om, quia jo' tquiaaⁿ juuna' ndaana, cha'tsondyena tana. ²⁴ Ndo' tsoom ndaana:

—Ndaa winomwaa cwiluiñena' niroom'a na nnquioo na nncwji'n'maa'ndyō jndyendye nn'aⁿ. Ñ'eⁿ juuna' maquaⁿtyaⁿya ñ'oom xco. ²⁵ Candye'yo' nntsjoō na mayuu'cheⁿ taxoc'uannda'a winom hasta juu xuee na nnc'uaxco juuna' quia na nntsā'ntjom Ty'oōts'om.

Jesús matseicañeeⁿ na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Ndo' jnda na tana luantsa, jlui'na jo' jo'. Ty'ena ta Olivos. ²⁷ Quia jo' tso Jesús ndaana: —Tsjom je' cha'tsondyō' 'o nntjei'ndyō' ñ'eⁿndyō. Ee ljeii 'naaⁿ Ty'oōts'om matsona': “Nntseicua'a ts'aⁿ na mach'ee cwenta canmaⁿ, ndo' canmaⁿ ntsmeiiⁿeⁿ nnt'oom'ndyeyo'.”

²⁸ Saa tso Jesús:

—Ndo' ja quia jnda na mawando'xco nncjojndyaa ts'ondaa Galilea, xeⁿ jnda nntsaan-tyjo'yo'.

²⁹ Quia jo' tso Pedro nnoom:

—Meiiⁿ cha'tsondye naⁿm'aⁿ nntjeii'ndyena ñ'eⁿndyū', saa ja tijoom cwji'ndyō ñ'eⁿndyū'.

³⁰ T'ō Jesús, tsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu' matsjoō njom', tsjom je' cwii tjoōcheⁿ na ndaa' we ndii' na matseixuaa caxtijndyō, saa 'u xjeⁿñeeⁿ jnda ndyee ndii' jnda tjei'ndyū' ñ'eⁿndyō.

³¹ Saa Pedro yacheⁿ jndeiⁿ ñ'oom t'ōōⁿ:

—Meiiⁿ c'io ñ'eⁿndyū', saa tijoom cwji'ndyō cantyja 'naⁿ.

Ndo' cha'tso nc'iaaⁿaⁿ majo'ti jluena.

Getsemaní matseineiⁿ Jesús nnom Ty'oōts'om

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Quia jo' tquiena cwii joo na jndyū Getsemaní. Tsoom ndaana:

—Cwindyuaandyō' ñjaaⁿñe yocheⁿ na jo luaa' na nntseinaⁿya nnom Ty'oōts'om.

³³ Jo' chii tjatyeeⁿ, tjañ'oom Pedro ñ'eⁿ Jacobo ñ'eⁿ Juan. Ndo' jnaⁿna' na t'maⁿ matsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ ndo' jeeⁿ matseichjoo'na' ts'oom. ³⁴ Tsoom ndaa' naⁿñeeⁿ:

—Jeeⁿ matseichjoo'na' ts'ooⁿ hasta jom ndyowe' ts'ooⁿ. Caljoo'ndyo' ljoofne. C'om'c'eendyo', nchii cwinda'yo'.

³⁵ Quia jo' tjatjatyeeⁿcheⁿ, tjacwanquoom nomtyuaa. Tyocaaⁿ nnom Ty'oots'om xeⁿ wanaaⁿ tintjoom nawi' na meiⁿndoo'na' jom juu xjeⁿñeeⁿ. ³⁶ Tsoom:

—Tsotyaya, 'u cha'tso nndaⁿ nntsa'. Catseicandyaandyu' ja na ticwinooⁿya nawi'waa. Saa catsa' cha'xjeⁿ na l'ue ts'om' nncu' nchii cha'xjeⁿ na l'ue ts'ooⁿ ja.

³⁷ Quia jo' jndyolcwe' Jesús na m'aⁿ ndyee naⁿñeeⁿ. Ndo' ljeiiⁿ na cwindana. Tsoom nnom Pedro:

—Aa ndi' Simón, ¿aa wa'tsu'? ¿Aa maxjeⁿ tîcandaⁿ nntsa' na ticatsu' meiⁿ ñe'cwii hora?

³⁸ Ñequii'cheⁿ c'om'c'eendyo' na calanei'yo' nnom Ty'oots'om cha ticjaachuuna' 'o quia na ñe'cats'aana' xjeⁿ 'o. Jeeⁿ m'aaⁿc'ee' ts'om ts'aⁿ na nnts'aa yuu na ya, saa nc'e na ts'aⁿ tseixmaⁿ, tileicanaaⁿñe na nnts'aa na ljo'.

³⁹ Jnda jo' cwiicheⁿ ndii' tjannaaⁿaⁿ. Mañejooti ñ'oom seineiiⁿ nnom Ty'oots'om.

⁴⁰ Quia na jndyolcwe'nnaaⁿaⁿ na m'aⁿna, majo'ti ljeiiⁿ na cwindana, ee jeeⁿ tyeⁿ waa na maleichuu tsaⁿtsjom jona. Ndo' meiⁿ cwe' ticaliuna ljo' nluena nnoom. ⁴¹ Tjannaaⁿaⁿ na nntseineiiⁿ nnom Ty'oots'om ndo' quia tyjeeⁿeⁿ na jnda ndyee ndii' na m'aⁿna, tsoom ndaana:

—Cwa ndicwaⁿ cwinda'yo' na cwita'jndyee'yo'. Malei'tyeⁿ. Jnda tue'ntyjo xjeⁿ 'na'ya. Je' mannt'ue nn'aⁿ na wi'ndye ja na cwiluiindyö ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

⁴² Quicantyja'yo'. Cjaaya. Luaa' mandyocwjee'cañoom juu ts'aⁿ na tjacatio cwenta ja luee nn'aⁿ.

T'uena Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndo' tyjee'cañoom Judas, cwii joo nn'aⁿ na canchoo'wendye. Ñ'eeⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ ñ'eⁿñê na cwilei'cho ncjo espadas ñequio n'oom nch'io. Naⁿñeeⁿ nn'aⁿ 'naaⁿ ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom. ⁴⁴ Ndo' Judas, ts'aⁿ na tquiaa cwenta jom luee naⁿñeeⁿ, jnda t'mooⁿ 'naaⁿ ndaana chiuu nnts'aaⁿ. Tsoom:

—Juu ts'aⁿ na nnc'ua ntsmaⁿ, majom jo'. Tyeⁿ cat'ue'yo' jom ndo' tsaañ'om'yo' jom. Cal'a'yo' cwenta na ticalacanom'yo' jom.

⁴⁵ Ndo' quia tque'cañomna Jesús, mantya seicandyoo'ñê, tsoom nnom Jesús:

—Xmaⁿndyu' Maestro.

Ndo' t'om ntsmaⁿ tsaⁿñeeⁿ. ⁴⁶ Quia jo' jla'cjaa lueena Jesús. Tyeⁿ t'uena jom.

⁴⁷ Cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ Jesús na meintyjee' jo' tjeiiⁿeⁿ xjo espada 'naaⁿaⁿ. Tiom juuna' mosoo' nquii tye na cwiluiitquieñe. Jnoⁿ tsua'qui. ⁴⁸ Ndo' tso Jesús ndaana:

—Jnda'jom tquio'cat'ue'yo' ja cha'cwijom tquio'yo' nacjoo' cwii tsaⁿcanch'ue na cho'yo' ncjo espadas ñ'eⁿ n'oom nch'io. ⁴⁹ 'Io ndii 'io ñet'ooⁿya quii'ntaaⁿyo' na ñet'mooⁿya ndaa'yo' naquii' wats'om t'maⁿ saa tîcat'ue'yo' ja. Ñecuaa ee cwiluii na luaa' cha catseicandaⁿñena' ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na waa.

⁵⁰ Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús, jlei'nomna, 'ndyena jom na ñenqueⁿ.

Cwii tsaⁿs'andyua na jleinom

⁵¹ Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'andyua na tjantyjoⁿ naxeⁿ Jesús. Macanda chu'tyjooñê cwii sábana. Mati jom t'ue naⁿñeeⁿ. ⁵² Saa jom je' jluii'ñê naquii' sábana 'naaⁿaⁿ, 'ñeeⁿ juuna', jlei'noom na ñecasei'ñê.

'Ooqueⁿna Jesús luee naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Quia jo' ty'eñ'omna Jesús jo nnom nquii tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyjentyeeñe. Jo' jo' tjomndye cha'tsondye ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. ⁵⁴ Ndo' Pedro tquiacheⁿ tquia tjantyjoⁿ. Macanda tuee'tyeeⁿ tach'eeⁿ waa' tyee na cwiluiitquieñe. Jo' jo' tjacjom nacañoom nn'aⁿ na cwindye'ntjom wats'om t'maⁿ. Tyotseiwiñê 'ndyoo chom.

⁵⁵ Quia jo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio cha'tsondye naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos tyol'ueena nn'aⁿ na calue ñ'oom cantu nacjoo' Jesús cha nndaⁿ nleijndaa' jnaaⁿ na cueeⁿeⁿ. Saa tileicaliuna. ⁵⁶ Ee majndye nn'aⁿ ty'enquia ñ'oom na cwe' cantu saa tiñecwii ñ'oom tquiiana jo' chii ticalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ nacjoom'm. ⁵⁷ Jnda jo' tei'cantyja nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tquia cwiicheⁿ ñ'oom na tiyuu' nacjoom'm, jluena:

⁵⁸ —Jâ jndyaⁿ na tso tsaⁿm'aaⁿ na jom nntseytyeeⁿeⁿ wats'om t'maⁿwaa na l'a nn'aⁿ, ndo' ñendyee xuee nnts'aaxcoom cwiicheⁿ na nchii nn'aⁿ nl'a.

⁵⁹ Saa meiiⁿ jluena ñ'oomwaa', maxjeⁿ ticatjoom' ñ'oom.

⁶⁰ Quia jo' teintyjee' nquii tyee na cwiluiitquieñe xcwe quii' ntaaⁿna, tax'eeⁿ 'ndyoo Jesús, tsoom:

—¿Aa maxjeⁿ meiiⁿ cwii ñ'oom tic'oⁿ? ¿Chiuu waayuu cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwituee'na nacjo'?

⁶¹ Saa Jesús ñemaaⁿcheeⁿ m'aaⁿ. Meiⁿcwii ñ'oom tic'oⁿ. Quia jo' juu tyee na cwiluiitquieñe tax'eeñennaⁿaⁿ, tsoom:

—¿Aa 'u cwiluiindy' Cristo, Jnda nquii Ty'oⁿots'om na cwila't'maaⁿndyô?

⁶² T'o Jesús, tsoom:

—Mayuu' na jo' ja. Ndo' nnty'ia'yo' ja na cwiluiindy'o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nncwa'catyaⁿ ntyjaa' Ty'oⁿots'om ntyjaya na jom matseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda na ndyocuaⁿya, na nnaaⁿ cañoom'luee ñequio nchquiu.

⁶³ Quia jo' juu tyee na cwiluiitquieñe jndii'ñê tsca'nnoom na lioom'm, tsoom:

—¿Aa cwimacaⁿtina' ñeeⁿ nñequiotjei'yuu'ndyeti jnaaⁿaⁿ? ⁶⁴ 'O macwindye'yo' ñ'oom ntjeiⁿ na matseineiiⁿ nacjoo' Ty'oⁿots'om. ¿Chiuu cwilatuu'yo' ñ'eⁿñê?

Ndo' cha'tsondyena ñe'cwii jla'jomndyena na waa jnaaⁿaⁿ ndo' tseixmaaⁿ na cueeⁿeⁿ.

⁶⁵ Cwantindyena to'na na tyojñomna ndaajnaⁿ jom. Jla'cata'na nnoom, tyotmeiiⁿna nda' jom, jluena:

—Cjaawee' 'ndyo' ñeeⁿ tquiaa 'u.

Mati nn'aⁿ na cwil'a cwentaa wats'om tyoñe'quiiana nda' watmeiiⁿ nnoom.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Yocheⁿ na m'aaⁿ Pedro jo nacje, tach'eⁿ w'aa'ñeeⁿ, tjantyjaa' cwii yuscu jom na mandiantjom nnom tyee na cwiluiitquieñe. ⁶⁷ Quia na ljeiiⁿ Pedro na matseiwiñe 'ndyoo chom, quiee tyonty'iaaⁿaⁿ tsaⁿñeeⁿ. Tsoom:

—'U mati ñeñ'eⁿ ñ'eⁿ Jesús, ts'aⁿ tsjoom Nazaret.

⁶⁸ Saa tjei'ñe Pedro, tsoom:

—Ja ticwajnaⁿa tsaⁿñeeⁿ. Meiⁿchjoo ticaljeiyya ñ'oom na matsuu' luaa'.

Jnda jo' teiñoⁿ nacañoom nn'aⁿ, tjaaⁿ yuu waa 'ndyoots'atom. Xjeⁿñeeⁿ mana seixuaa caxtijndyo. ⁶⁹ Ndo' majuu yuscu na mandiantjom, cwiicheⁿ cwii ndii' nty'iaa'nnaaⁿaⁿ Pedro. Toⁿoⁿ na tsonnaaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

—Tsaⁿm'aaⁿ maxjeⁿ cwiindyee joona jom.

⁷⁰ Ndo' Pedro tjei'ñennaⁿaⁿ. Ndo' tyocheⁿ majluennda' nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo' nnoom:

—Mayuu'cheⁿ cwiluiindy' cwii joona. Ts'aⁿ Galilea 'u ee ljo'yu ñ'oom na matsei'neiⁿ cha'na cwila'neiⁿ joona.

⁷¹ Quia jo' toⁿoⁿ na tju' cheⁿnqueⁿ ñ'omwi' nacjoom'm, ndo' tsoom na ntyjiicheⁿ Ty'oⁿots'om na mayom'm. Tsoom:

—Meiⁿchjoo ticwajnaⁿa ts'aⁿ na cwindu'yo' luaa'.

⁷² Ndo' mañoom' seixuaa caxtijndyo na jnda we ndii'. Quia jo' tjañjoom' ts'om Pedro ñ'oom na tso Jesús nnoom: “Cwii tjocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo we ndii', saa 'u je' jnda ndyee ndii' macwji'ndyu' cantyja 'naⁿya.” Ndo' quia tjañjoom' ts'oom ñ'oommeiⁿ', jeeⁿ ndya' tyoty'ioom.

15

'Ooñ'omna Jesús na m'aaⁿ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Ndo' na jaawixuee ntyee na cwiluiitquiendye tjomndyena ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio cha'tso naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos. Jla'jndaa'ndyena. Jnda jo' jla'tyeⁿna Jesús, ty'eñ'omna jom. Ty'ecatioona cwenta jom l'o Pilato. ² Ndyeyu tax'ee Pilato nnoom, tso:

—¿Aa 'u cwiluiindyu' rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

Ndo' t'ooⁿ:

—Majo'ndyo cha'xjeⁿ na matsu'.

³ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye jndye jnaaⁿaⁿ tquiana. ⁴ Quia jo' tax'eennda' Pilato nnoom, tso:

—¿Aa maxjeⁿ meiⁿcwii ñ'oom xoc'o'/? Queⁿ cwenta na jndye jnaⁿ cwiluena nacjo'.

⁵ Saa tjaa na t'oti Jesús hasta tquiaana' na jeeⁿ tyom'aaⁿ ts'om Pilato.

Cwiwijndaa'tyeⁿ na nncue' Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Ndo' ticwii chu na cwiwee' xuee pascua waa costumbre na matseicandyaañe Pilato meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ praso na l'ue n'om nn'aⁿ. ⁷ Quia ljo'cheⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu Barrabás w'aancjo ñequio nt'omcheⁿ praso. Joonaa jla'wendyena nacjoo' gobiernom, ndo' jla'cwjeena nn'aⁿ. ⁸ Ty'entyjaa' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿ Pilato. To'na na tyotaⁿna na cats'aaⁿ cha'xjeⁿ quich'eeⁿ na nntseicandyaañe cwii ts'aⁿ. ⁹ Quia jo' tso Pilato ndaana:

—¿Aa l'ue n'om'yo' na catseicandyandyo juu rey cwenta 'o nn'aⁿ judíos?

¹⁰ Luaa' tsoom ee jnda sei'nooⁿoⁿ na joo ntyee na cwiluiitquiendye taa' n'omna Jesús, jo' na ty'ecatioona tsaⁿñeeⁿ l'ooⁿ. ¹¹ Ndo' joonaa tyola'jndo'na n'om nn'aⁿ na jndyendye na cataⁿna nnom Pilato na catseicandyaañe Barrabás, nchii Jesús. ¹² Quia jo' tax'eennda' Pilato ndaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, tsoom:

—Ndo' ¿ljo' l'ue n'om'yo' na cats'aaya ñ'eⁿ juu ts'aⁿ na cwindu'yo' na cwiluiiñe rey cwenta' 'o nn'aⁿ judíos?

¹³ Tacwaxua ndyueena, jluena:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

¹⁴ Tax'ee Pilato ndaana:

—¿Ljo' jeeⁿ tis'a s'aaⁿ nquiu'yo'?

Saa joonaa ñe'quii'cheⁿ najndeii tyola'xuaana, jluena:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

¹⁵ Quia jo' Pilato, cwe' ee na l'ue ts'oom na calue nn'aⁿ na ya ts'aⁿñe, jo' na seicandyaañe Barrabás. Ndo' saⁿntjoom na catjaa' sondaro Jesús ñ'eⁿ tjaⁿtsei'. Jnda jo' tquiaaⁿ juu lueena na caty'ioomna juu ts'oom'naaⁿ.

¹⁶ Ndo' ty'eñ'om sondaroⁿñeeⁿ Jesús naquii'cheⁿ wats'iaaⁿ cwentaa' gobiernom. Jo' jo' tjomndye cha'tso nc'iaana. ¹⁷ Jla'cweena cwii liaa colo catsioo' jom. Tyola'tyjoondyena l'ooⁿ niroom, l'ana cwii tsei, tiroomna juuna' xqueeⁿ. ¹⁸ Jnda jo' to'na, ndoo' na cwila't'maaⁿndyena jom, jluena:

—Catseit'maaⁿñena' 'u na cwiluiindyu' rey cwentaa nn'aⁿ judíos.

¹⁹ Ndo' tyotmeiiⁿna ts'oom xqueeⁿ. Tyojñomna ndaajnaⁿ jom, tyota'na cantyena jo nnoom cha'cwijom cwila't'maaⁿndyena jom. ²⁰ Quia na jnda jla'jnaaⁿñ'eⁿna jom,

quia jo' tjeii'na liaa catsioo'. Jla'cweennda'na jom lia'aⁿ. Jnda jo' ty'eñ'omna jom na nnty'iroomna jom ts'oom'naaⁿ.

Cwity'iroomna Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Xcwe na cwi'oocalui'na naquii' tsjoom ndo' tjomndyena ts'aⁿ tsjoom Cirene na jndyu Simón na jnaⁿ jnda^a. Jom tsotye Alejandro ñequio Rufo. L'a sondaro na jndei'na' cjaañ'oom ts'oom na ñoom Jesús.

²² Quia jo' ty'eñ'omna Jesús Gólgota. Ñ'oomwaa' ma'moⁿ'na' cwii ta na jndyuna' Tsei'xqueⁿ Ts'oo. ²³ Ndo' tquiana winom na nnc'om na tjoom'na' ñequio mirra. Saa jom tîco'ñoom juuna'. ²⁴ Jnda chii ty'iroomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' sondaro tyo'oona x'iaa, cha nnty'iaana cwaaⁿ liaⁿ'aⁿ nleijoom' cwii cwii joona. Laa'ti' t'oomna liaⁿ'aⁿ.

²⁵ Jnda tuee' cha'na ñjeeⁿ nacwitsjoom quia ty'iroomna jom ts'oom'naaⁿ. ²⁶ Ndo' jnaaⁿ'aⁿ na teiljeii luaa matsona': "Rey cwenta nn'aⁿ judíos." ²⁷ Mati ty'iroomna we naⁿcanty'ue nacjoo noom'naaⁿ. Cwii tsaⁿ'ñeeⁿ ntyjaaⁿ'aⁿ ntyjaya ndo' cwiicheⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ ntyjatymaaⁿ. ²⁸ Ndo' na l'ana na ljo', seicanda^a'ñena' na matso ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om: "Seicañ'eⁿyuuna' jom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndye."

²⁹ Nn'aⁿ na tyowinom jo' jo', tyola'jnaaⁿ'na jom. Tyola'caandyena nqueⁿna, tyoluena: —U je', na nntseityui' wats'om t'maⁿ 'naaⁿyâ ndo' ñendyee xuee nntseiwe'nda' juuna', ³⁰ cwji'n'maaⁿndyu' cheⁿnncu'. Candyo'cue' na ñoom' ts'oom'naaⁿwaa'.

³¹ Mati ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mo^o'n ljeii na tqueⁿ Moisés malaa'ti' tyola'jnaaⁿ'na jom. Jluena:

—Jeeⁿ ya ñetjei'n'maaⁿñe tsaⁿm'aaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ saa tileicanda^a nncwji'n'maaⁿñe cheⁿnqueⁿ. ³² Jom na matsoom na cwiluiiñê Cristo ndo' Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel, cwa candyocueⁿ na ñoom ts'oom'naaⁿ cha nnty'iaaya quia jo' nlayuu'a ñ'eⁿñê.

Ndo' mati we nn'aⁿ na ñom noom'naaⁿ ñ'eⁿñê tyola'jnaaⁿ'na jom.

Tquiaañe Jesús na tueeⁿ'eⁿ

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Quia na jnda tuee' na quiajmeiⁿ!, teijaaⁿñe tsjoomnancue hasta na ndyee na matmaaⁿ. ³⁴ Juu xjeⁿ'ñeeⁿ jndeiⁿ seixuaa Jesús, tsoom:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ñ'oommeiiⁿ matsona': Ty'o^ots'omya, Ty'o^ots'omya, ¿chiiu na ma'ndii' ja?)

³⁵ Nt'om nn'aⁿ na meintyjee' ndyoo' nacañom'm, quia jndyena na seixuaⁿ, jluena:

—Aa ndye'yo', macwaaⁿ profeta Elías.

³⁶ Quia jo' jleinom cwii ts'aⁿ'ñeeⁿ, jndyoñ'oom cwii 'naⁿ na ya maw'ana' ndaa. Nch-jeñê juuna' naquii' winom na ta. Tjaa'ñê juuna' nnom cwii ts'oom, chii ty'iroom juuna' 'ndyoo Jesús na catei'ñe. Tsoom:

—Cwa je' nnty'iaaya aa nncwjee'cañoom Elías na nncwjii'ñe jom na ñoom ts'oom'naaⁿ.

³⁷ Jnda na seixuaa Jesús jndeiⁿ mana tueeⁿ'eⁿ. ³⁸ Ndo' liaa na ntyjaty'io na matseicu'na' yuu na lju'ti naquii'cheⁿ wats'om t'maⁿ, jndii'tcona' hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. ³⁹ Juu capeitaⁿ na meintyjee' ndyeyu jo' nnom Jesús, quia jñeeⁿ na seixuaa ndo' nty'iaaⁿ'aⁿ na luaa' tuui na tue' tsaⁿ'ñeeⁿ, quia jo' tsoom:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿm'aaⁿ cwiluiiñê Jnda Ty'o^ots'om.

⁴⁰ Mati jo' jo' meintyjee'tquia nt'om yolcu na jeeⁿ cwinty'iaa na ljo' tuui. Quii'ntaaⁿ joona m'aaⁿ María Magdalena ñequio Salomé ñequio cwiicheⁿ María, tsondyee José ñ'eⁿ Jacobo, tsaⁿ na titquieñeti. ⁴¹ Joo yolcum'aⁿ tyocañ'eeⁿna ñ'eⁿ Jesús quia ñet'oom ts'ondaa Galilea. Tyondye'ntjomna nnoom. Ndo' mati jo' jo' meintyjee' jndye nt'omcheⁿ yolcu na jnaⁿ Galilea na ñencwi tquiowana Jerusalén ñ'eⁿ Jesús.

*'Oocat'iuuna Jesús**(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)*

⁴² Tmaa'ndye nn'aⁿ jo' jo'. Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ xuee na cwila'jndaa'ndye nn'aⁿ jndíos 'naⁿ na nlcaⁿna' jooⁿa ee jnda jnaⁿna' xuee na nnta'jndyeena. ⁴³ Mati jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ tsjoom Arimatea na jndyu José. Jom t'maⁿ cwiluiiñê naquii' tmaaⁿ naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos. Jeeⁿ meinom'm xuee na nnty'iaa'nnoom na matsa'ntjom Ty'o^ots'om. Ndo' nc'e na jnda jaamaaⁿ chii tjaaⁿ na m'aaⁿ Pilato. Ty'oomt'maaⁿñê ts'oom tjacaaⁿ sei'ts'o 'naaⁿ Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ. ⁴⁴ Jeeⁿ seitsaⁿna' Pilato quia na jñeeⁿ na tyuaa' tue' Jesús. Ee ntyjeeⁿ yo cwiñom nn'aⁿ noom'naaⁿ ndo' cwiwjena. Jo' chii tq^{uee}ñê capeitaⁿ, tax'eeñê 'ndyoo tsaⁿñeeⁿ aa maxjeⁿ jnda tue' Jesús. ⁴⁵ Ndo' quia na jñeeⁿ ñ'oom 'ndyoo capeitaⁿ na mayuu' na ljo', quia jo' tq^{uiaa}ñ'oom'm na cjaañ'oom José sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ⁴⁶ Quia jo' tjatseijnda José cwii sá^{bana} ya, jnda jo' tjacatyjeeñê sei'ts'o 'naaⁿ Jesús, seityjooñê liaa'ñeeⁿ juu, ndo' tjacaty'ioom juu naquii' tsue'tsjo' na tuiya. Jnda chii seicuu'ñê 'ndyoo tsue'tsjo' ñequio cwii tsjo' t'maⁿ. ⁴⁷ Ndo' María Magdalena ñequio María, tsondyee José, nty'iaana na tjacant'iuu'ñe Jesús.

16*Cantyja na tando'xco Jesús**(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)*

¹ Jnda na tjacue ñe'quiom' juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, tja María Magdalena ñequio Salomé ñequio María, tsondyee Jacobo, ty'ela'jndana ncheⁿ cachi na nnc'oocaty'oomndyena sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ² Ndo' cwitsjoomya xuee najndyee smanaⁿ manlui'nom ñe'quiom', ty'ena yuu waa tsei'tsuaa' Jesús. ³ Nato ñjomndyena tyoluecheⁿnquieena ndaa ntyjeena:

—¿Ñeeⁿ ya nnteijndei jaa na nnquindy^o tsjo' 'ndyoo tsei'tsuaa'?

⁴ Saa quia na jnda tq^{uiena} jo', jleinty'iaana, jliuna cwa jnda teindy^o tsjo'. Ndo' juuna' jeeⁿ t'maⁿna'. ⁵ Ndo' jnda na ty'equie'na quii' tsei'tsuaa'ñeeⁿ, nty'iaana cha'cwijom cwii tsaⁿs'andyua wacatyeeⁿ ntyjaya. Cweⁿ cwii liaatco, liaa canchii'. Jeeⁿ ndya' niom tyuena. ⁶ Tso tsaⁿñeeⁿ ndaaⁿ:

—Tintyue'yo'. 'O cwil'ue'yo' Jesús na jnaⁿ Nazaret, jom na ty'ioom nn'aⁿ ts'oom'naaⁿ. Jnda tando'xcom na tueeⁿeⁿ. Tac'oomñê ñjaaⁿ. Canty'ia'yo' yuu na tq^{ue}na jom. ⁷ Je' catsa'yo' na m'aaⁿ Pedro ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús. Calacandii'yo' jooⁿa na nncjaajñeeⁿ Galilea, jndanquia nnc'oontyjoⁿa. Jo' jo' nleicwindyena ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ jnda tsoom ndaa'yo'.

⁸ Quia jo' jlui'na naquii' tsei'tsuaa'. Jndei ty'elcwee'na ndo' cwiteindyena, ndoo' nquiuna na tanchii jooⁿa. Ndo' cwe' na jeeⁿ tyuena, jo' na seitsaⁿna' jooⁿa, meiⁿ ticaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ chiuu tuii.

*Teitquioo'ñe Jesús nnom María Magdalena**(Jn. 20:11-18)*

⁹ Mañejuuti cwitsjoom xuee najndyee smanaⁿ quia na jnda tando'xco Jesús, najndyee teitquioo'ñê nnom María Magdalena, tsaⁿ na tjeiiⁿeⁿ ntquiee' jndyetia naquii' ts'om. ¹⁰ Ndo' María'ñeeⁿ tjatseicañeeⁿ nquiee nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ Jesús. Xjeⁿñeeⁿ jeeⁿ xcwe na m'aⁿna na chjoo' n'omna ndo' cwityueena. ¹¹ Saa quia jndyena na Jesús jnda mawa'ndo'xcom, ndo' juu yuscu'ñeeⁿ jnda nty'iaa'nnom jom, maxjeⁿ ticala'yu'na.

*Teitquioo'ñe Jesús ndaa we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê**(Lc. 24:13-35)*

¹² Jndanquia teitquioo'ñe Jesús ndaa we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cwi'oo nato jndaⁿ, s'aana' na cwiicheⁿ ljo waaⁿ. ¹³ Ndo' ty'elcwee' naⁿñeeⁿ Jerusalén, ty'ela'candiina nc'iaana. Saa meiiⁿ ñ'omndyuee jooⁿa, tjaa 'ñeeⁿ seiyu'.

Majñom Jesús nn'a'n na c'oonquiiana ñ'oom'm
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Jnda jo' teitquioo'ñê ndaa canchoo'cwii nn'a'n na cwila'jomndye ñ'eñê yoche'n na cwimeindyuaandyena nacañoom' mei'sa na cwicwa'na. Nc'e na tiñe'cala'yu'ya n'omna, jo' na seitiaa'n'a'n joona na quie' n'omna. Ee tícala'yu'na na jnda wando'xcoom meii'n na jla'candii nn'a'n na jnda nty'iaandaa jom. ¹⁵ Xje'ñee'n tsoom ndaana:

—Catsa'yo' cha'waa tsjoomnancue, ññe'quia'yo' ñ'oom naya ndaa cha'tso nn'a'n na macwji'ñ'maa'ñe Ty'oots'om joona. ¹⁶ Juu ts'a'n na nntseyu' ndo' nleits'oomñe, nlui'n'maa'ñe. Saa juu ts'a'n na ticatseyu', maxje'n nnt'uiitye'na' juu cantyja jnaa'n'.

¹⁷ Ndo' nn'a'n na cwila'yu' jndye ts'iaa'n t'ma'n nl'ana. Ñequio xueya nntjeii'na jndyetia naquii' n'om nn'a'n, ndo' nla'nei'na nt'omche'n nnom ñ'oom na tjachuii'. ¹⁸ Xe'n nnt'uena canduu ñequio lueena oo xe'n nncwena nasei wjee, tjaa'na'n ljo' nntjoomna. Ndo' quia na nntioona lueena nacjoo nn'a'nwii, nn'maa'n na'ñee'n.

Tjawa Jesús cañoom'luee
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Quia na jnda teinom na seinei'n Ta Jesús ndaa nn'a'n na cwila'jomndye ñ'eñê, tjañ'oomna' jom cañoom'luee. Tjacjom ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya yuu na mat-seit'maa'ñena' jom. ²⁰ Quia jo' jna'n na'ñee'n ty'ena, tyoñe'quiiana ñ'oom naya ndaa nn'a'n mei'nyuuche'n na ty'ena. Ndo' manquiiti Ta Jesús tyoteijnei'n joona. Tquiaa'n na tyocandaa tyol'ana ts'iaa'n t'ma'n na tjei'yuu'ndyena' na mayuu' ñ'oom na tyoñe'quiiana. Amén.

Ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesucristo na seiljeii Lucas

Seijndaa'ñe Lucas na seiljeiⁿ ñ'oom naya

¹ Na m'aaⁿ 'u Teófilo, na jeeⁿ ya ts'aⁿndyu', matseiljeiya ñ'oommeiiⁿ. Majndye nn'aⁿ jnda jla'ljeii ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús chiuu waa na mayuu'cheⁿ na jnda tuii quii'ntaaⁿyâ. ² Jla'ljeiina ñ'oom'ñeeⁿ cha'xjeⁿ ñ'oom na to'ñooⁿyâ na tquia nn'aⁿ na nty'iaandaⁿ chiuu waa na tuii xjeⁿ na jna'cheⁿna'. ³ Jaach'ee xuee mañjom ts'ooⁿya cha'tso na tuii. Je' mach'eena' ts'ooⁿ na mati ja nntseiljeitcuundy^o ñ'oomwaa na nntsei'naⁿ, ⁴ cha catsei'noⁿ na mayuu' ñ'oom na jnda t'mooⁿ nn'aⁿ njom'.

Seicandii ángel na nluiiñe Juan

⁵ Ncuee quia tyom'aaⁿ Herodes tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ ts'ondaⁿ Judea, tyom'aaⁿ cwii tyee cwentaa nn'aⁿ judíos na jndyu Zacarías. Jom tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ tmaaⁿ ntyee na seicajndyuna' Abías. Scoom'm jndyu Elisabet, cwii ts'aⁿ tsjaaⁿ Aarón. ⁶ Wendye joona, tyol'ana na maty'iomyana' jo nnom Ty'oots'om. Meiⁿcwii na cha'tso ñ'oom na matsa'ntjom Ta Ty'oots'om tícwí'nom'na, tyola'candana juuna'. ⁷ Saaⁿ tjaa'naⁿ ndana ee Elisabet tíc'oom jnaaⁿ. Ndo' jeeⁿ jnda tquiendyena.

⁸ Quia na tue'cañoomna' tmaaⁿ ntyee na ñ'eⁿ Zacarías na ndye'ntjomna jo nnom Ty'oots'om naquii' wats'om t'maⁿ, ⁹ cha'xjeⁿ na waa ñ'oom ndaaⁿ ntyee, tyo'oona x'iaa, 'ñeeⁿ nleijnoom' na nncjaaquiee' naquii' wats'om t'maⁿ cwentaa' Ty'oots'om. Zacarías teijnoom'm na nncjaaqueⁿeⁿ na nnts'aaⁿ tsioom suu. Quia jo' tjaqueⁿeⁿ ndo' tjoⁿ na matseicoom suu. ¹⁰ Yocheⁿ na mach'eeⁿ tsioom suu jndye nn'aⁿ m'aⁿ tach'eeⁿ wats'om t'maⁿ na cwila'neiⁿ nnom Ty'oots'om. ¹¹ Xjeⁿ'ñeeⁿ teitquioo'ñe cwii ángel cwentaa' Ty'oots'om nnoom. Meintyjee' ángel'ñeeⁿ ntyjaa' tio ntyjaya yuu na cwico suu. ¹² Seiñ'eeⁿna' Zacarías quia na nty'iaaⁿaⁿ juu. Jeeⁿ seicaty'uena' jom. ¹³ Saaⁿ tso ángel nnoom:

—Tinty'ue', Zacarías. Majnda jndii Ty'oots'om ñ'oom na macaⁿ. Ndo' scu' Elisabet nntseincueⁿ yu'ndaa nda'yo'. Ndo' nntseicajndyu' juu Juan. ¹⁴ Cantyja 'naaⁿ juu ññequiaana' na jeeⁿ neiⁿ ndo' nncjaaⁿwee' ts'om'. Mati jndye nn'aⁿ nnc'omna na jeeⁿ neiiⁿna na nluiiñê. ¹⁵ Ee jom t'maⁿ nntseixmaaⁿ jo nnom Ty'oots'om. Tixoc'om winom meiⁿ nta na wjeeti. Ndo' cha'waa naquii' ts'oom nnc'oom Espíritu Santo meiiⁿ na ndi njoom ts'om tsiaa' tsoñeeⁿ. ¹⁶ Cantyja 'naaⁿ jom jndyendye nn'aⁿ tsjaaⁿ Israel nlcwe' n'omna jo nnom Ta Ty'oots'om cwentana. ¹⁷ Jom nndyojñeeⁿ jo nnom Ta Jesucristo cwii tjoⁿcheⁿ na ndyo. Ndo' nndi'ntjoom nnom ñequio najndeii na ñejndi'ntjom Elías. Nnts'aaⁿ na caljaya n'om nn'aⁿ ñ'eⁿ ndana cha nn'aⁿ na cwila'quie' n'om, nnquioo' n'omna cantyja na jndo' n'om nn'aⁿ na cwil'a yuu na maty'iomyana'. Luaa' nnts'aaⁿ cha nntseijndaa'ñeyana' naquii' n'om nn'aⁿ na nnc'om cwentaa' Ta Ty'oots'om.

¹⁸ Quia jo' tso Zacarías nnom ángel:

—¿Chiuu nnts'aayuuna' na luaa' nluii? Ee ja luaa jnda tquiendyo^o ndo' mati scuya jnda tquieñê.

¹⁹ T'ó ángel nnoom, tso:

—Ja jndyuya Gabriel na mandi'ntjoⁿya nnom Ty'oots'om. Jom jñoom ja na catseicandiiya 'u ñ'oom nayameiiⁿ. ²⁰ Saaⁿ queⁿ cwentaa, je' nnta' na matsei'neiⁿ jnaaⁿ na ticatseyu' ñ'oom na matsjoo njom'. Ndo' nnaaⁿnda' na nntseineiⁿ juu xuee quia na nntseicandaa'ñena' ñ'oomwaa'.

²¹ Ndo' joo nn'aⁿ na tyomeindoo' Zacarías, jeeⁿ tyom'aaⁿ n'omna chiuu waa na jeeⁿ yo tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. ²² Saaⁿ quia na jlueeⁿeⁿ taleicatseineiⁿ, jo' na jla'noⁿna

na waa na tco'na' nty'iaaⁿ'aⁿ naquii' wats'om. Cwe' tyots'oo l'ooⁿ ndaana. Ee jnda ta' na matseineiⁿ.

²³ Quia na jnda jnda^a' xuee na mandi'ntjoom naquii' wats'om t'maⁿ, tjalcweeⁿ'eⁿ waⁿ'aⁿ. ²⁴ Jndaⁿquia teitquioo' na jndeiⁿne scoom'm Elisabet. Tyom'aaⁿ'cheⁿ tsaⁿ'neeⁿ w'aana cwii 'om chi'. ²⁵ Quia jo' tso juu Elisabet: “Luaa naya mach'ee Ta Ty'ooots'om ñ'eⁿndyo. Seijndaa'ñê na cantycwii na cwicalui'jnaaⁿ'ndyo jo ndaa nn'aⁿ na tjaa'naⁿ jndaaya.”

Seicandii ángel na nluiñe Jesús

²⁶ Jo' jo' chi' na jnda yom na teitquioo'ñe ángel Gabriel nnom Zacarías, ndo' majñomnda' Ty'ooots'om jom cwiiⁿcheⁿ tsjoom na jndyu Nazaret, ts'ondaa Galilea ²⁷ na m'aaⁿ cwii yuscundyua na jndyu María, tsaⁿ'neeⁿ mawaa ñomcaaⁿ'aⁿ ñequio cwii tsaⁿ's'a na jndyu José tsjaaⁿ David. ²⁸ Jnda tjaquiee' ángel yuu na m'aaⁿ, tso nnoom:

—Xmaⁿndyu', 'u na t'maⁿti naya na macanda'. Nquii Ty'ooots'om m'aaⁿñê ñ'eⁿndyu'. Quii'ntaaⁿ cha'tso ntyjelcu', 'u matio'naaⁿ'ñetyeeⁿ.

²⁹ Ndo' María quia na jñeeⁿ ñ'oommeiⁿ!', jeeⁿ seiñ'eeⁿ'ñena' jom ndo' jeeⁿ tyom'aaⁿ' ts'oom ljo' ma'moⁿ ñ'oommeiⁿ!. ³⁰ Quia jo' tso ángel nnoom:

—María, tinty'ue'. Ee 'u t'maⁿ naya jnda teijnom' na macanda' jo nnom Ty'ooots'om.

³¹ Luaa nluii, ndeiindyⁿ' ndo' nntseincui' cwii tyochjoo ndo' nntseicajndyu' juu Jesús. ³² Jom nluiit'maⁿñê. Nntseicajndyuna' jom Jnda nquii Ty'ooots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ. Ndo' ñeⁿquiaaⁿ na nluiiñe rey cha'xjeⁿ ñeseixmaⁿ David na tyotsaⁿ'ntjom. ³³ Maxjeⁿ nljotyⁿ na nntsaⁿ'ntjoom ntseindacantyjo Jacob, ndo' tijoom cantycwii cantyja na nntsaⁿ'ntjoom.

³⁴ Tso María nnom ángel:

—¿Chiuu nnts'aayuuna' na nluii na luaa'? Ee tyoom'aaⁿya ñ'eⁿ tsaⁿ's'a.

³⁵ Quia jo' t'o ángel nnoom, tso:

—Juu Espíritu Santo nnts'aaⁿ cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ ñ'eⁿndyu'. Ndo' juu na jndei na matseixmaⁿ nquii Ty'ooots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ, nnc'oomna' ñ'eⁿndyu'. Ee jo' na nluiiñe yu'ndaa na lju' ts'om, ndo' nntseicajndyuna' juu Jnda nquii Ty'ooots'om. ³⁶ Ndo' queⁿ' cwenta, mati nomnn'aⁿ' Elisabet meiiⁿ na jnda tquieñê majndeiñê cwii tyochjoo. Je' chi' na jnda yom na jndeiñê. Ndo' jom ts'aⁿ na cwilue nn'aⁿ na tileic'oom jnda. ³⁷ Ee tjaa'naⁿ cwii nnom na xocanda^a nnts'aa Ty'ooots'om.

³⁸ Ndo' tso María nnom ángel:

—Ja ts'aⁿ mandi'ntjomtyeⁿ nnom Ta Ty'ooots'om. Cats'aana' ñ'eⁿndyo cha'xjeⁿ ñ'oom na jnda tsu'.

Quia jo' mana jlui' ángel na m'aaⁿ.

Wjaacando' María xjoom Elisabet

³⁹ Jnda jo' seijndaa'ñe María, seityuaaⁿ'aⁿ tjaaⁿ. Tjaaⁿ cwii tsjoom naquii' ntsjo ts'ondaa Judá. ⁴⁰ Tueⁿ'eⁿ waa' Zacarías. Tjaqueⁿ'eⁿ ndo' tquiaaⁿ na xmaⁿ'ñe Elisabet. ⁴¹ Jnda na jndii Elisabet jndyee' María na tquiaa na xmaⁿ'ñê, quia jo' seijndei yu'ndaa ts'om tsiaⁿ'aⁿ. Ndo' xjeⁿ'ñeeⁿ tjaquiee' Espíritu Santo cha'waa naquii' ts'oom. ⁴² Ndo' jndei seineiⁿ, tsoom:

—Quii'ntaaⁿ cha'tsondye tyjaalcuuya, 'u na matio'naaⁿ'ñeti Ty'ooots'om. Ndo' matio'naaⁿ'ñê yu'ndaa na njom ts'om tsia'. ⁴³ Saa ja, ¿'ñeeⁿ cwiluiindyⁿ na jnda'jom nncu' na cwiluiindyⁿ' tsondyee quii Ta na matsaⁿ'ntjom ja tyjee'cañoom' jndyocando' ja? ⁴⁴ Ee quia na jndiia na matsu' na xmaⁿ'ndyo, quia jo' mantyjacheⁿ seijndei yu'ndaa ts'om tsiaya na neiⁿ'eⁿ. ⁴⁵ Matio'naaⁿ'ñe Ty'ooots'om 'u. Ee matsei'yuu' na nntseicanda^a'ñena' ñ'oom na seicañeeⁿ 'u, na tso ángel njom'.

⁴⁶ Quia jo' tso María:

Ñequio na xcwee' ts'ooⁿ matseit'maaⁿ'ndyo Ta Ty'ooots'om,

47 ndo' neii' ts'oo'nya jom, ee cwiluiñê na macwji'n'maañê ja.

48 Ee ty'oom na wi' ts'oom ñ'e'ndyo, meii' ts'a' na cwe' cwantindyo ja na mandi'ntjo'tya' nnoom.

Ndo' je' je', xuee na cwii wjaana', cha'tsondye nn'a' tsjaa' na wjaawicantyjo' nluena na matio'naañê ja.

49 Ee nque' na cha'tso najndei matseixmaa', t'ma' naya jnda' s'aa' ñ'e'ndyo. Jom lju' cwiluiñê, ndo' maxje' jo' jo' xue'e'.

50 Cha'waa na ndyowana', m'aa' na wi' ts'oom cha'tsoti nn'a' na cwii wjaawicantyjo' na cwila't'maa'ndye jom.

51 Ee cantyja na s'aa', t'mo'na' chiuu waa najndei na matseixmaa'.

S'aa' na t'oom'ndye nn'a' na cwila't'maa'ndye che'nquiee cantyja na cwila'tiuu.

52 Tyotseit'maañê nn'a' na cwe' cwantindyo

ndo' tjeii'e' nn'a' na waa najnda' na m'a' n'iaa'.

53 Teijnei' nn'a' na nquiu na tjoondye jom.

Saa' nn'a' na nquiu na tjaa ljo' cotseitjoona' joo, ticateijnei' nañee'.

54 Tyoteijnei' welooya, nn'a' Israel na tyondye'ntjom nnoom,

cha ca'mo'na' na mañjom ts'oom na nntseicandañê ñ'oom na tsoom ndaana na nnts'aa'.

55 Ee tsoom na tijoom cantycwii na wi' ts'oom cha'tsondye nn'a' tsjaa' Israel, majuu Abraham ñequio nn'a' na tuiindy tsjaa' tsañee'.

56 Ndo' ljo'ñe María cha'na ndyee chi' ñequio Elisabet. Jnda' chii tjalcwee'e' wa'na'.

Cantyja na tuiñe Juan

57 Tue'ntyjo xje' na nntseincui Elisabet, quia jo' seincue' cwii tyochjoo. 58 Ndo' nn'aa'na' ñequio nn'a' na m'a' ndyoo' jndyena na jee' wi' ts'om Ty'oots'om jom. Jo' chii t'omna na neii'na ñ'e'ñê. 59 Xuee na jnda' ñee' na tuiñe yu'ndaa, tjomndyena na nla'candañdyena costumbre na waa jo ndaana na cwil'ana ñ'e' yo'ndaa na na'nom. Ndo' tyol'ana na nla'cajndyuna jom xuee' tsotyee', Zacarías. 60 Saa' t'o tsoñee', matso:

—Nchii jo', maxje' Juan njñoom.

61 Jluena nnoom:

—¿Chiuu na luaa'? ndo' tjaa'na' cwii nn'a'yo' na luaa' jndyu.

62 Quia jo' s'oo' lueena nnom tsoty yu'ndaa na cwitax'eena chiuu l'ue ts'oom na njndyu jnaa'. 63 Ndo' jom tcaa' cwii tsoom ndaana. Seiljei' nacjoo'na': "Juan xuee' yu'ndaam'aa'." Ndo' cha'tsondyena jawee' n'omna. 64 Mañjuu xje'ñee', jnaa' na matseinei' Zacarías, seit'maañê Ty'oots'om. 65 Jee' ndyaa' tyueneii' cha'tsondye nn'a' na m'a' ndyoo' ñ'e'ndyena. T'om ñ'oom cha'waa naquii' ntsjo' ts'ondaa Judea cantyja na nmeii' tuii. 66 Ndo' cha'tso nn'a' na tyondye ñ'oommei', jee' tyola'wena ñ'oom'ñee' naquii' n'omna. Jee' tyom'aa' n'omna, tyota'x'eena ndaa ntyjeena:

—¿Ljo'to cwiluiñe yu'ndaam'aa'?

Ee jla'nq'na na Ty'oots'om m'aa' ts'o' nacjoo' yu'ndaam'ñee'.

Matseit'maañe Zacarías Ty'oots'om

67 Ndo' Zacarías, tsoty yu'ndaa, too' quii' ts'oom m'aa' Espíritu Santo. Tyoñequiaa' ñ'oom na tquiaa Ty'oots'om naquii' ts'oom. Tsoom:

68 Catseit'maañena' nquii Ta Ty'oots'om cwentaa jaa nn'a' Israel, ee jnda' jndyoteijnei' jaa nn'aa'na' ndo' tioml'uaa' jnaa'ya.

69 Quii'ntaa' jaa jnda' tquee' nquii na tjacantyja cwiluiit'mañe na macwji'n'maañe nn'a'.

Cwiluiñe tsjaa' David na jndyowicantyjo' na ñejndi'ntjom nnoom.

70 Teiyo tsoom na luaa' nnts'aa' ñequio ñ'oom ndyuee profetas cwentaa'na' na lju' n'om.

71 Na nncwjiñê jaa luee nn'a' na jndoo jaa, ndo' ñequio luee nn'a' na ticuee' n'om jaa.

⁷² Ndo' nnc'oom na wi' ts'oom welooya na ñet'om teiyo.

Macañjom ts'oom ñ'oom'ñeeⁿ na seijndaa'ñetyeeⁿ na lju' tseixmaⁿna'.

⁷³ Juu ñ'oom'ñeeⁿ tsoom na nnts'aaⁿ nnom welooya Abraham na ñet'oom teiyoticheⁿ.

⁷⁴ Jo' na nntseicandyaañê jaa luee nn'aⁿ na jndoo jaa cha nndya'ntjooⁿya nnoom ñequio na ti'maaⁿl n'ooⁿya.

⁷⁵ Ndo' cha'waati xuee na cwii m'aaⁿtyaaya, nnc'ooⁿya naquii' na jnda tqueⁿljoom'm jaa.

Nndya'ntjooⁿya nnoom cantyja na maty'iomyana'.

⁷⁶ Ndo' 'u jndaaya, nluindyuu' profeta cwentaa' nquii Ty'ooots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ. Ee 'u nncja'jndyee' jo nnom Ta na nncwji'yuu'ndyuu' cantyja 'naaⁿa' cha'cwijom ts'aⁿ na matseijndaa'ñe nato,

cha mam'aⁿc'eendye nn'aⁿ quia nncuee'cañoom.

⁷⁷ 'U ññequiaa' na nla'noⁿl nn'aⁿ na m'aⁿ cwentaaⁿa' na macwilui'n'maaⁿndyena nc'e na matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿna.

⁷⁸ Nc'e na tjacantyja na wi' ts'om Ty'ooots'om jaa,

juu na nnaⁿ nandyeticheⁿ, njñoom juu na nntseixueeñe jo ndaaya.

⁷⁹ Juu nntseixueeñe ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ nacje 'naaⁿl najooⁿñe na manchjena' joo na wi' na cwitjoom.

Ndo' nncjaachom jaa nato na ya nnc'ooⁿya jo nnom Ty'ooots'om.

⁸⁰ Tjawijndei tyochjoo Juan. Tjawijndo' ts'oom cantyja najndei na matseixmaⁿ Ty'ooots'om. Ndo' quia na tue'ntyjo na tsaⁿs'a jom, tyom'aaⁿ jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'oom hasta xjeⁿ na seica'moⁿñê ndaa nn'aⁿ Israel.

2

Cantyja na tuiñe Jesús

(Mt. 1:18-25)

¹ Joo ncuee'ñeeⁿ tqueⁿ Augusto César ñ'oom na nleiljeii ncuee cha'tso nn'aⁿ na cha'tso ndyuaa na matsa'ntjoom. ² Luaa' najndyee na teiljeii ncuee nn'aⁿ. Maquialjo' tyom'aaⁿ Cirenio gobiernom ndyuaa Siria. ³ Jo' chii cha'tsondye nn'aⁿ tyo'oona tsjoomna na nleiljeii ncueena. ⁴ Jo' jnaⁿ José tsjoom Nazaret, ts'ondaa Galilea. Tjawaaⁿ ts'ondaa Judea, tsjoom' David na jndyuu Belén. Ee juu José cwiluiñê tsjaaⁿ David. ⁵ Tjaaⁿ ñequio María, tsaⁿ na waa ñomca ñ'eⁿñê na nleiljeii ncueena. Ndo' juu majndeiñe, jnda teindyoo' na nntseincuii. ⁶ Ndo' yocheⁿ na m'aⁿna Belén, tue'ntyjo xuee na nntseincuii María. ⁷ Seincueⁿ jnaaⁿ na cwe' jndyee. Tyochjoo juu. Seityjooñê liaa juu, chii tqueeⁿ juu ts'om 'naⁿ na quicanjom na cwicwa' quioo'. Ee ticwanaaⁿ l'aa yuu na cwe' cwiquieya nn'aⁿ.

Teitquioo'ndye ángeles ndaa nn'aⁿ

⁸ Ndyoo' tsjoom Belén jo ndo' jnda, tyom'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta quioo' njmeiⁿl nat-sjom. ⁹ Ñejomto teitquioo'ñe cwii ángel cwentaa' Ta Ty'ooots'om jo ndaana, ndo' juu nacaxuee na matseixmaaⁿ seixueeñena' nacañoomna. Ndo' t'maⁿ waa na jla'catyuendyena.

¹⁰ Ndo' tso ángel ndaana:

—Tila'catyuendyo', mañequiaya ñ'oom na jeeⁿ ya ndaa'yo'. Juuna' nnts'aana' na jeeⁿ neiiⁿ cha'tsondye nn'aⁿ tsjoomnancue. ¹¹ Ee tsjom je' naquii' tsjoom' David tuiñe cwii ts'aⁿ na nncwji'n'maaⁿñe 'o. Majuu Cristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom. ¹² Luaa waa na ndaa nnta'jnaⁿyo' jom. Nliu'yo' yu'ndaa'ñeeⁿ na chu'tyjooñê liaa ndo' njoom yuu cwicwa' quioo'.

¹³ Ndo' mats'ia jo' teitquioo' cwii tmaaⁿl ángeles ñequio ángel'ñeeⁿ. Cwilcwii'na Ty'ooots'om. Cwiluena:

¹⁴ Catseit'maaⁿñena' nquii Ta Ty'ooots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ.

Cats'aana' na tjaa ñomtiuu c'om nn'aⁿ tsjoomnancue jo nnoom, ee jeeⁿ cjaawee' ts'oom joona.

¹⁵ Jnda' jo' ty'elcwee' ángeles'ñeeⁿ cañoom'luee. Quia jo' nn'aⁿ na cwil'a cwenta quioo' njmeiⁿ jluena ndaa' nc'iaana:

—Cjaaya Belén. Tsaacanty'iaaya chiuu waa na jnda' tui na luaa' ma'moⁿ Ta Ty'o^oots'om ndaaya.

¹⁶ Ndo' jla'tyuuaa'na, ty'ena. Quia na tquiena, jliuna María ñequio José ñ'eⁿ yu'ndaa na njoom yuu cwicwa' quioo'. ¹⁷ Jnda' na nty'iaana na luaa', jla'canooⁿna chiuu waa na jnda' jndyena cantyja 'naaⁿ yu'ndaa'ñeeⁿ. ¹⁸ Cha'tso nn'aⁿ na jndye ñ'oom na jluena, s'aana' na jeeⁿ tjawee' n'om. ¹⁹ Ndo' María jeeⁿ tyoqueeⁿ cwenta cha'tso na tuii. Wjaawa, wjaacue na tyotseitoom. ²⁰ Quia na ty'elcwee' nn'aⁿ na cwil'a cwenta quioo' njmeiⁿ, tyola't'maaⁿndyena Ty'o^oots'om. Tyolcwii'na jom cantyja cha'tso na jnda' jndyena ndo' na jnda' nty'iaana cha'xjeⁿ na tso ángel ndaana.

Ty'equena yu'ndaa Jesús l'o Ty'o^oots'om

²¹ Jnda' jnda' ñeeⁿ xuee na tuiiñe yu'ndaa, quia jo' chii jla'canda'ndyena costumbre na waa jo ndaana na cwil'a nn'aⁿ judíos ñ'eⁿ yo'ndaa na naⁿnom. Ndo' jla'cajndyuna jom Jesús. Ee luaa' jnda' tqueⁿ ángel xueⁿeⁿ cwii tjoocheⁿ na ndeiiñe María jom.

²² Jnda' teinom wen'aaⁿ xuee na seincuii María, tue'ntyjo xjeⁿ na nntjei'ljuu'ndyena cha'xjeⁿ na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés. Quia jo' ty'ena Jerusalén, ty'eñ'omna Jesús na nlqueⁿna juu l'o Ta Ty'o^oots'om. ²³ Ee luaa' tso ljeii 'naaⁿaⁿ: “Ticwii cwii tyochjoo na nluiiñe jndyee, queⁿ tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ jom cwentaa' Ta Ty'o^oots'om.” ²⁴ Jo' chii ty'ena na ñ'e'quiiana quioo' cwentaa' Ty'o^oots'om. Quioo'ñeeⁿ nla'cwjee ntyee cha'xjeⁿ na t'maⁿ ljeii 'naaⁿaⁿ. Tsona': ñeiquiana cwii ljo xencoo oo we cantu' ndyua.

²⁵ Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jndyuu Simeón tsjoom Jerusalén. Tsaⁿñeeⁿ tyom'aaⁿ cantyja na maty'iomyana' ndo' jeeⁿ xcwee' ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^oots'om. Ñequio na ntyjaa' ts'oom tyomeinom'm na nnty'iaaⁿaⁿ nquii na nntseinjoom' n'om nn'aⁿ Israel. Ndo' tyom'aaⁿ Espíritu Santo ñ'eⁿñê. ²⁶ Jnda' t'moⁿ Espíritu Santo nnoom na xocueeⁿeⁿ cwitjoocheⁿ na nnty'iaaⁿaⁿ nquii Cristo na tqueⁿ Ta Ty'o^oots'om na ndyoo. ²⁷ S'aa Espíritu Santo naquii' ts'oom na nncjaⁿ wats'om t'maⁿ. Ndo' maxjeⁿñeeⁿ nn'aⁿ na nda yu'ndaa Jesús ty'eñ'omna juu jo' jo' na nluii ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ waa costumbre na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés. ²⁸ Quia jo' to'ñom Simeón yu'ndaa, tei'caljoom juu l'ooⁿ. Tyolcweeⁿeⁿ Ty'o^oots'om. Tsoom:

²⁹ Ta, juu ñ'oom na jnda' tsu' nooⁿ, jnda' seicanda'ñena'.

Je' ja na cwiluiindyoo moso 'naⁿ, quiaa' na nnc'io^o na meiⁿcwii ñomtiuu tic'ooⁿya.

³⁰ Ee na jnda' mamanty'ianooⁿ nquii na nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.

³¹ Majuu na jnda' tqueⁿ jo ndaa' cha'tsondye nn'aⁿ.

³² Juu cwiluiiñe naxuee na m'moⁿ ñ'oom na mayuu' ndaa' nn'aⁿ na nchii judíos.

Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ 'naⁿ, nn'aⁿ Israel, nnts'aaⁿ na nluiit'maⁿndyena cantyja 'naaⁿaⁿ.

³³ José ñequio tsondyee Jesús jeeⁿ tjawee' n'omna cha'tso ñ'oom na seineiⁿ Simeón cantyja 'naaⁿ Jesús. ³⁴ Ndo' Simeón seit'maaⁿñê joona, tsoom nnom María, tsondyee Jesús:

—Queⁿ cwenta, yu'ndaam'aaⁿ, maqueⁿ Ty'o^oots'om jom na nt'om nn'aⁿ Israel nntsu- undyena nc'e na ticala'yua'na ñ'eⁿñê. Ndo' nt'om nn'aⁿ Israel nlui'n'maaⁿndyena nc'e na nla'yua'na ñ'eⁿñê. M'mooⁿ chiuu waa na maty'iomyana' na cal'a nn'aⁿ. Saa' ñ'eeⁿ nn'aⁿ nntio'ñ'oomna jom. ³⁵ Ndo' na luaa' nl'ana, nntseicanooⁿna' ñ'omtiuu 'naaⁿna. Ndo' 'u je', quia na nnty'ia' na ljo', nntsei'ndaa'na' ntyji' cha'cwijom na nncwicandi' espada 'u.

³⁶ Ndo' jo' jo' tyom'aaⁿ cwii yuscu na jndyuu Ana, jom cwiluiiñe ts'aⁿ na tyoñequiaa ñ'oom' Ty'o^oots'om. Tsaⁿñeeⁿ jnda' Fanuel, tsaⁿ na cwiluiiñe tsjaaⁿ na jndyowicantyyoo' Aser. Xjeⁿ na scundyua jom tocoom, t'oom ñequio saaⁿaⁿ ntquiee' chu, ³⁷ jnda' chii

ljoñê na tue' saa'n'a^n. Ndo' jnda tqwieñê, jnda ñequieen'aa^n nchoo' ñequiee choom'm. Ndo' ticaluee'n'e^n naquii' wats'om t'ma^n. Tyondi'ntjoom nnom Ty'oqots'om naxuee ndo' natsjom. Tyotseicwejndo'ñê ndo' tyotseinei^n nnom Ty'oqots'om. ³⁸ Majuu xje'ñee^n na matseinei^n Simeón, seicandyoo'ñe Ana nacañoomna. Tquiaa^n na quianl'uaa' Ty'oqots'om cantyja 'naa^n' yu'ndaa Jesús. Jnda chii tyotseinei^n cantyja 'naa^n' juu ndaa cha'tsondye nn'a^n Jerusalén ñequio nn'a^n nt'omche^n njoom na cwimeindoo' na nndyaandye na cwilaxma^n jna^n.

Ty'elcwee'na tsjoom Nazaret

³⁹ José ñ'e^n María quia na jnda jla'candaa'ndyena cha'tsoti na matso ljeii na tque^n Ty'oqots'om, ty'elcwee'na tsjoomna Nazaret, ts'ondaa Galilea. ⁴⁰ Tjawijndei tyochjoo'ñee^n, tjawitquioo' na wando' ts'oom ndo' candaa'ya tjawijndo' ts'oom. Ndo' t'ma^n waa na matseixmaa^n naya 'naa^n' Ty'oqots'om.

Ljoo'ñe tyochjoo Jesús wats'om t'ma^n

⁴¹ Ticwii chu tyocaa José ñ'e^n María Jerusalén quia cwiwee' xuee pascua. ⁴² Ndo' quia na jnda' canchoo'we chuu' Jesús, ty'ewana ñ'e^nñê Jerusalén cha'xje^n waa costumbre na qui'oona xuee pascua'ñee^n. ⁴³ Jnda teinom xuee, José ñequio tsondyee Jesús macwi'oolcwee'na. Saa tique^nna cwenta na ljoo'ñe tyochjoo Jesús Jerusalén. ⁴⁴ Jla'tiuuna na ñ'ee^n quii'ntaa^n nn'a^n na macwi'oolcwee' na ty'e xuee. Meii'nchaa' xuee tyocañjomndyena nato. Jnda chii to'na, tyol'ueena jom quii'ntaa^n nn'aa'na ñequio nn'a^n na ta'jnaa'n'na. ⁴⁵ Saa na ticaliuuna jom, jo' chii ty'elcwee'nnda'na Jerusalén, na cwil'ueena jom.

⁴⁶ Xuee na jnda ndyee, ndo' jliuna jom naquii' wats'om t'ma^n. Wacatyee^n quii'ntaa^n nn'a^n na jndo' n'om na cwit'moo^n ñ'oom na tque^n Moisés. Maquee^n cwenta ñ'oom na cwila'nei^n na'ñee^n ndo' mawax'ee^n ndaana. ⁴⁷ Cha'tsondyena na tyondyena ñ'oom na tyotseinei^n, jee^n tyojaawee' n'omna na cjee matsei'nqoo'n'q^n ndo' majo'ndyo ñ'oom matseilcwee'n'e^n ndaana. ⁴⁸ Ndo' nn'a^n na nda jom quia na nty'iaana, jee^n seiñ'ee'n'na' jooona. Tso tsoñee^n nnoom:

—U jndaaya, ¿chiiu na luaa' sa'? Ja ñ'e^n tsotye' ñequio na chjoo' n'oo'nyâ cwil'uaayâ 'u.

⁴⁹ Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Chiiu waa na cwil'ue'yo' ja? ¿Aa ticaliu'yo' na tseixma'ya na c'oo'nyâ naquii' waa' Tsotya?

⁵⁰ Saa ticala'no'n'na ñ'oom na seilcwee'n'e^n ndaana.

⁵¹ Quia jo' tjalcwee'n'e^n ñ'e'ndyena tsjoom Nazaret. Ndo' tyom'aa'ñê na ndyaañê ndaana. Jee^n tyocañjom ts'om tsoñee^n cha'tso na tuii. ⁵² Jesús tjawijndo'ti ts'oom ndo' tjawijndeiityee^n. Tjawee' ts'om Ty'oqots'om ñ'e'nñê ndo' mati nn'a^n.

3

Juan mañequiaa^n ñ'oom ndaa nn'a^n yuu tjaa nn'a^n c'om

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Chu na jnda quin'oom na m'aa^n Tiberio César tsa'ma'nts'iaa^n t'ma^n tsjoom Roma, quia jo' tyom'aa^n Poncio Pilato gobiernom ts'ondaa Judea. Ndo' Herodes tyom'aa^n gobiernom ts'ondaa Galilea. Tyjee^n Felipe tyom'aa^n gobiernom ts'ondaa Iturea ñequio ts'ondaa Traconite. Lisantias tyom'aa^n gobiernom ts'ondaa Abilinia. ² Ndo' Anás ñequio Caifás, jooona ntyee na tyoluiitquiendyena ndaa ntyee quia jo'. Ndo' Juan jnda Zacarías, xje'ñee^n tquiaa Ty'oqots'om ñ'oom nnoom quia na m'aa^n yuu tjaa nn'a^n c'om. ³ Tyomanoom cha'waa ndyuaa na nndyoo' jndaa Jordán. Tyoñequiaa^n ñ'oom na calcwe' n'om nn'a^n jnaa'na cha nntseit'ma' ts'om Ty'oqots'om jooona, ndo' nleits'oomndyena. ⁴ Tuii na luaa' cha'xje^n na matso ljeii libro na chuu ñ'oom 'ndyoo profeta Isaías. Matso ljeii'ñee^n: M'aa^n ts'a^n na matseinei^n ndaa nn'a^n yuu tjaa nn'a^n c'om. Matso tsa'ñee^n:

“Cala'jndaa'ndyo' naquii' n'om'yo' cha'cwijom cwii nato na juu jo' nndyocwjee'cañoom nquii na nntsa'ntjom 'o.

Cata'ndyo'xcwe'yo' cha'cwijom cwilayo'yo' nato na nñoom.

⁵ Maxjeⁿ nntseicatoo'na' ticwii cwii cantmaⁿ

ndo' ticwii cwii sjo ñequio ta nleisuna'.

Nanto na canc'eeⁿ, nntseiliuuna',

ndo' nanto na cwajndii nntseyona'.

⁶ Quia jo' nnty'iaa cha'tsondye nn'aⁿ Nquii na maqueⁿ Ty'ooots'om na nncwji'n'maaⁿñê joo.”

⁷ Jndyendye nn'aⁿ tyo'oontyjaa'na Juan na nntseits'oomñê joona. Quia jo' tyotsoom ndaana:

—'O tsjaaⁿ canduulja, ¿ñeeⁿ t'moⁿ ndaa'yo' na calei'nom'yo' na nndyocwjee'cañoom na nntseiwi' Ty'ooots'om 'o? ⁸ C'om'yo' na ndyaandyo' cha m'moⁿna' na mayuu'cheⁿ cwilcwe' n'om'yo'. Ndo' ticala's'andyo' che'ncjo'yo' naquii' n'om'yo' na nndu'yo': “Jaa cwiluiindyō tsjaaⁿ Abraham.” Nndye'yo' nntsjoō, meiiⁿ cwe' ljo'meiiⁿ nndaā nntseicwaqueⁿ Ty'ooots'om na nluindyena' tsjaaⁿ Abraham, quia jo' n'ndiina' 'o. ⁹ 'O matseijomna' cha'cwijom n'oom na tis'a tā cwil'a. Ndo' manquiu'yo' n'oom na tical'a tā na ya, maxjeⁿ nnt'ua'na'. Ndo' xeⁿ jnda nntioom nn'aⁿ joona' quii' chom. Maluaa' matseijomna' na nnts'aa Ty'ooots'om ñ'e'ndyo' 'o xeⁿ tical'a'yo' yuu na ya.

¹⁰ Quia jo' ta'x'ee na'ñeeⁿ nnoom:

—¿Chiuu macaⁿna' na cal'aayâ xeⁿ yuu' na ljo'?

¹¹ T'oōⁿ ndaana, tsoom:

—Ts'aⁿ na maleiñ'oom we cotoom, quiaa cwii nnom ts'aⁿ na tjaa na cuaa. Ndo' ñeeⁿ na waa nantquie, cats'aa naya ts'aⁿ na tjaa'naⁿ chiuu ya.

¹² Mati nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom tquiona nam'aaⁿ na nleits'oomndyena. Jluena nnoom:

—Ta, ¿chiuu macaⁿna' na cal'aayâ?

¹³ T'oōⁿ ndaana:

—Tancwinom'yo' na cwitjei'yo' ts'iaa'ndaā nn'aⁿ. Cata'yo' tomti na matsona' na nntioomna.

¹⁴ Mati ta'x'ee sondaro nnoom:

—Ndo' jâ je', ¿chiuu macaⁿna' na cal'aayâ?

T'oōⁿ ndaana:

—Talacaty'ue'yo' nn'aⁿ, ndo' talaco'yo' cantu joona cwe' cha na nndaā nntjei'yo' s'om 'naaⁿna. Caljoya n'om'yo' cwanti na cwitantjom'yo'.

¹⁵ Cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ tyocantyjaa' n'omna na nncwjee' juu Cristo. Jo' chii tyom'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ Juan, ¿aa nnts'aacheⁿna' na jom cwiluiñê Cristo? ¹⁶ Jo' chii t'oōⁿ ndaā cha'tsondyena, tsoom:

—Ja matseits'oōⁿndyo' 'o ñequio ndaatioo, saā mandyontyjo nqueⁿ na nntseits'oomñê 'o na ñequiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'om'yo'. Saā nt'omndyo' 'o nnts'aana' cha'cwijom nntseits'oomñê 'o ñequio chom ee na nnt'uiitye'na' 'o cantyja jna'yo'. Nqueⁿ t'maⁿti cwiluiñê nchiiti ja. Meiⁿ ticatseixmaⁿya na cwe' ja na nntseicanaⁿ'a lcoom'm. ¹⁷ Jnda wjaawindyoo' na nntu'xe'ndyo'. Ee 'o la'xmaⁿ'yo' cha'cwijom lqueeⁿ na ndicwaⁿ cwajndii. Luaa ts'iaaⁿ cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ. Matseicueñe ts'aⁿ lqueeⁿ trigo, cha ya ya nlju'na'. Quia na jnda lju'ya lqueeⁿñeeⁿ, mana nntseiweeⁿ joona' ts'om tsā'. Saā lqueeⁿ lue' ñ'eⁿ to' njñoom chom jo'. Maluaa' matseijomna' na mach'ee Ty'ooots'om. Nn'aⁿ na ya cwil'a maco'ñoom joona saā nn'aⁿ na tis'a cwil'a, nntseicoom joona ñequio chom na tijoom canduu'.

¹⁸ Nmeiⁿ ñ'oom na tyotseijndo' Juan n'om nn'aⁿ ñequio jndye nt'omcheⁿ ñ'oom na tyotseicañeeⁿ joona ñ'oom naya. ¹⁹ Herodes, tsaⁿ na m'aaⁿ gobiernom ts'ondaa Galilea, jom cwe' m'aaⁿyaaⁿ ñ'eⁿ Herodías, scuu' tyjeeⁿ Felipe. Jo' na seitia' Juan jom na

ticatsa'ntjomna' na ljo' mach'eeⁿ ndo' ñequio cha'tso natia na jnda ñes'aa tsa'ñeeⁿ.
²⁰ Luua seicwaljoo'tyeeⁿ nacjoo cha'tso natia na s'aaⁿ, na tjoom'm Juan w'aancjo.

Cantyja na teits'oomñe Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Quia na jnda teits'oomndye jndye nn'aⁿ, mati teits'oomñe Jesús, xcwe na matseineiiⁿ nnom Ty'ooots'om ndo' seicanaa'ñena' tsjo'luee. ²² Jndyocue Espíritu Santo nacjoom'm cha'cwijom catu'. Ndo' teic'uaa na seineiⁿ Ty'ooots'om cañoom'luee, matso:

—U cwiluiindyu' Jndaaya na candya' ts'ooya. Jeeⁿ neiⁿya 'u.

Tsjaaⁿ na tjawintyjoo' na tuiñe Jesucristo

(Mt. 1:1-17)

²³ Ndo' Jesús cha'na ntquiuu nchoo' qui choom'm quia na tooⁿoⁿ ts'iaaⁿ na jñom Ty'ooots'om jom. Tyolue nn'aⁿ jnda José jom. Ndo' José jnda Elí, ²⁴ Elí jnda Matat, Matat jnda Leví, Leví jnda Melqui, Melqui jnda Jana, Jana jnda José, ²⁵ José jnda Matatías, Matatías jnda Amós, Amós jnda Nahum, Nahum jnda Esli, Esli jnda Nagai, ²⁶ Nagai jnda Maat, Maat jnda Matatías, Matatías jnda Semei, Semei jnda José, José jnda Judá, ²⁷ Judá jnda Joana, Joana jnda Resa, Resa jnda Zorobabel, Zorobabel jnda Salatiel, Salatiel jnda Neri, ²⁸ Neri jnda Melqui, Melqui jnda Adi, Adi jnda Cosam, Cosam jnda Elmodam, Elmodam jnda Er, ²⁹ Er jnda Josué, Josué jnda Eliezer, Eliezer jnda Jorim, Jorim jnda Matat, ³⁰ Matat jnda Leví, Leví jnda Simeón, Simeón jnda Judá, Judá jnda José, José jnda Jonán, Jonán jnda Eliaquim, ³¹ Eliaquim jnda Melea, Melea jnda Mainán, Mainán jnda Matata, Matata jnda Natán, ³² Natán jnda David, David jnda Isaí, Isaí jnda Obed, Obed jnda Booz, Booz jnda Salmón, Salmón jnda Naasón, ³³ Naasón jnda Aminadab, Aminadab jnda Aram, Aram jnda Esrom, Esrom jnda Fares, Fares jnda Judá, ³⁴ Judá jnda Jacob, Jacob jnda Isaac, Isaac jnda Abraham, Abraham jnda Taré, Taré jnda Nacor, ³⁵ Nacor jnda Serug, Serug jnda Ragau, Ragau jnda Peleg, Peleg jnda Heber, Heber jnda Sala, ³⁶ Sala jnda Cainán, Cainán jnda Arfaxad, Arfaxad jnda Sem, Sem jnda Noé, Noé jnda Lamec, ³⁷ Lamec jnda Matusalén, Matusalén jnda Enoc, Enoc jnda Jared, Jared jnda Mahalaleel, Mahalaleel jnda Cainán, ³⁸ Cainán jnda Enós, Enós jnda Set, Set jnda Adán, Adán jnda Ty'ooots'om.

4

Ñe'queⁿ tsaⁿjndii xjeⁿ Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Mawjaalcwe' Jesús ts'onⁿdaa Galilea na jnaaⁿ jndaa Jordán. Ndo' cha'waañ'eⁿ naquii' ts'oom too' m'aaⁿ Espíritu Santo. Tjañ'oom Espíritu jom cwii joo yuu na tjaa nn'aⁿ c'oom. ² Jo' jo' wen'aaⁿ xuee tyol'uee'ñe tsaⁿjndii chiuu nnts'aaⁿ cha catseitjoone Jesús. Cha'waati xueewaa' meiⁿchjoo ticwa' Jesús, jnda chii tyjee' na ñe'jnoom'm. ³ Quia jo' tso tsaⁿjndii nnoom:

—Xeⁿ mayuu' 'u cwiluiindyu' Jnda Ty'ooots'om, cwa catsa'ntjom' tsjo'waa' na catseicwaqueⁿna' tyoo'.

⁴ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Ja xocats'aa na ljo' ee waa ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om na matsona': “Nchii cwe' cantyja 'naaⁿ nantquie na wando' ts'aⁿ, saⁿ cantyja 'naaⁿ cha'tso ñ'oom na mañequiaa Ty'ooots'om.”

⁵ Jnda chii tjañ'oom tsaⁿjndii jom xqueⁿ cwii sjo nandye. Ndo' mantyjacheⁿ t'moⁿ nnoom cha'tsoti n'iaaⁿ nt'maⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. ⁶ Ndo' tso nnoom:

—L'o' 'u nntioo cwenta cha'tso najndanmeiⁿ na cwila'xmaⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿ nt'maⁿ ñequio cha'tso na cwiluiit'maⁿndyena. Ee l'ooya jnda ljona' ndo' ñeeⁿ juu na l'ue ts'ooy

nñequiaya jooṇa' nṇom. ⁷ Xeⁿ 'u nlco' xtye' na nntseit'maaⁿndyu' ja, quia jo' cha'tso jooṇa' ma'naⁿl.

⁸ T'o Jesús nṇom, tsoom:

—Quindyoo' nacañomya, 'u Satanás. Ja tijoom nntseit'maaⁿndyo 'u ee waa ljeii 'naaⁿl Ty'oṇts'om na matsona': “Macandā nquii Ta Ty'oṇts'om cwenta' catseit'maaⁿndyu' ndo' macandā nṇom jom nndi'ntjom'.”

⁹ Jnda jo' tjañ'oom tsaⁿjndii Jesús tsjoom Jerusalén ndo' tqueⁿ jom xqueⁿ tsiu' wats'om t'maⁿ. Tso nṇoom:

—Xeⁿ 'u cwiluiindyū' Jnda Ty'oṇts'om, cwa cju'ndyu' jo nacje, ¹⁰ ee waa ljeii 'naaⁿaⁿ na matsona':

Nñequiaa Ty'oṇts'om 'u luee ángeles cwentaaⁿaⁿ na cal'ana cwenta 'u.

¹¹ Ndo' nntyjee' lueena 'u cha tincjaañjom ljo' nc'e'.

¹² Saa t'o Jesús nṇom, tsoom:

—Ja tijoom cats'aa cha'na matsu' luaa' ee mati waa cwiicheⁿ ljeii 'naaⁿl Ty'oṇts'om na matsona': “Tintsa' xjeⁿ Ta Ty'oṇts'om cwenta'.”

¹³ Quia jndaā' cha'tso nṇom na tyoch'ee tsaⁿjndii na nnts'aaⁿ xjeⁿ Jesús, 'ñeeⁿ juu hasta jndañquiacheⁿ nnty'iaaⁿaⁿ aa ndaaⁿ nnts'aaⁿ.

Matō' Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Ndo' tjalcwe' Jesús ts'ondaa Galilea. Juu najndeii na matseixmaⁿ Espíritu Santo, candaā'ñ'eⁿ tyotseixmaaⁿ jo'. Ndo' t'om ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ.

¹⁵ Tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, ndo' cha'tso nn'aⁿ jeeⁿ tyola't'maaⁿndyena jom.

Tja Jesús tsjoom Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Tjaaⁿ Nazaret yuu na tjawijneiⁿ. Xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ, tjaaⁿ wats'om cha'xjeⁿ na quich'eeⁿ. Ndo' teicantyyaaⁿ na nntsei'naⁿaⁿ. ¹⁷ Quia jo' tquiāna ljeii l'ooⁿ na seiljeii profeta Isaías, seicanooⁿl'ooⁿ ljeii'ñeeⁿ ndo' tue'cañoom yuu na matsona':

¹⁸ Nquii Espíritu cwentaa' Ta Ty'oṇts'om m'aaⁿñe ñ'eⁿndyo.

Ee nqueⁿ jnda tqueⁿñooⁿ ja na nñequiaya ñ'oom naya ndaaⁿ nn'aⁿ na nty'iaa'ndye.

Ndo' jnda jñoom ja na jndyooⁿ na catseinjooⁿa nn'aⁿ na chjoo' n'om.

Ndo' catseicandiiya nn'aⁿ na matseicandyaandyo jooṇa jnaaⁿna na waa.

Ndo' cats'aaya na nleitquioo nn'aⁿ na nchjaaⁿ.

Ndo' catseicandyaandyo nn'aⁿ na manchje nawi'.

¹⁹ Ndo' catseicandiiya cantyja 'naaⁿl tiempo na tqueⁿ Ty'oṇts'om na nlui'n'maaⁿndye añmaaⁿ nn'aⁿ.

²⁰ Jnda jo' seilcwiiñe Jesús tsom na chuu ljeii'ñeeⁿ ndo' seilcweeⁿeⁿ juuna' nṇom ts'aⁿ na mand'i'ntjom. Jnda chii tjacwacatyeeⁿ. Ndo' cha'tso nn'aⁿ na too'ndye wats'om'ñeeⁿ jeeⁿ tyonty'iaana nṇoom. ²¹ Quia jo' tōoⁿl'ooⁿ tyotseineiⁿ ndaana. Ndo' tsoom:

—Maxuee je' matseicandaā'ñena' ljeiiwaa' yocheⁿ na cwindye'yo' na matsei'naⁿya juuna'.

²² Cha'tso nn'aⁿ tyolue ñ'oom ya cantyja 'naaⁿaⁿ. Tjawee' n'omna na jeeⁿ cajnda ñ'oom na tyotseineiⁿ. Tyoluena:

—Cwa cwe' jnda José tsaⁿm'aaⁿl.

²³ Tso Jesús ndaana:

—Je' je' nndu'yo' nooⁿ ñ'oomwaañe na cwe' wjaañoom' na matsona': “'U ts'aⁿ na mach'ee nasei, catsein'maⁿndyu' cheⁿnncu'.” Ndo' cwaaⁿti nndu'yo' nooⁿ: “Ts'iaaⁿ na cwindyaayâ na ñesa' tsjoom Capernaum, mati catsa' jooṇa' ñjaaⁿñe ndyuaa tsjom'.”

²⁴ Quia jo' tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', tixocala'ljo nn'aⁿ cwii profeta na mañecwii ndyuaana ñ'eⁿñe na mañequiaa ñ'oom' Ty'o^ots'om. ²⁵ Ñ'oom na mayuu' matsjoo ndaa'yo', jndye yolcu na jnda ljondye tyom'aⁿ ndyuaa Israel joo ncuee na ñet'oom Elías. Ncuee'ñeeⁿ ndyee chu waljoo' xcwe tícua', ndo' teijndo' cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ. ²⁶ Saa nchii na m'aaⁿ cwii joo na'lcu'ñeeⁿ jñom Ty'o^ots'om Elías, jñomyom juu na m'aaⁿ cwii yuscu na jnda ljoñe tsjoom Sarepta ndyuaa Sidón. ²⁷ Ndo' mati jndye nn'aⁿ na tyolei'cho ntycu lepra tyom'aⁿ ndyuaa Israel joo ncuee na tyom'aaⁿ profeta Eliseo. Saa meiⁿcwiindy^e na'ñeeⁿ ticatsein'maaⁿ, macanda quii Naamán, ts'aⁿ ndyuaa Siria.

²⁸ Saa quia jndyena na luaa' tso Jesús, quia jo' cha'tso nn'aⁿ na too'ndye wats'om, jeeⁿcheⁿ ndya' jla'wjeena. ²⁹ Jla'tyuaa'na, tjeii'na jom nnom tsjoom. Ty'eñ'omna jom xqueⁿ ta yuu waa tsjoomna cha nla'cwatyu'na jom. ³⁰ Saa jom jluii'ñê quii'ntaaⁿna, mana tjaaⁿ yuu na wjaⁿ.

Tsaⁿs'a na tseixmaⁿ naⁿjndii naquii' ts'om
(Mr. 1:21-28)

³¹ Tjacue Jesús Capernaum, cwii tsjoom ts'on^ondaa Galilea. Jo' jo' tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ judíos xuee na cwita'jndyeena. ³² Ndo' jeeⁿ tjawee' n'omna ñ'oom na tyotseineiiⁿ, ee tyo'moⁿna' na waa najndeii na matseixmaaⁿ.

³³ Naquii' wats'om'ñeeⁿ tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na m'aaⁿ jndyeta naquii' ts'om. Jndeiⁿ seixuaⁿ ñ'oom 'ndyoo jndyeta'ñeeⁿ. ³⁴ Tsoom:

—Ca'ndii' jâ 'u Jesús ts'aⁿ Nazaret. ¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyô jâ? ¿Aa jndyo' na nntseityuii' jâ? Mawajna'na 'ñeeⁿ cwiluiindy^u! 'U cwiluiindy^u Jnda Ty'o^ots'om na lju' ts'om'.

³⁵ Seitia' Jesús juu, matsoom:

—Catseicheⁿ ndo' calui'yo' naquii' ts'om tsaⁿm'aaⁿ.

Ndo' jnda na seiⁿquioo jndyeta juu quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, mana jlui' jndyeta ñ'eⁿ naⁿjndii naquii' ts'om. Ndo' meiⁿcwii nata' tical'ana ñ'eⁿñe. ³⁶ Jeeⁿ tyue cha'tson^ondye nn'aⁿ na ljo' s'aa Jesús. Jluena ndaaⁿ nc'iaana:

—Ñ'oommeiⁿ cwit'mooⁿna' na cwiluiiñê ts'aⁿ na maqueⁿ xjeⁿ. Ee waa najndeii na matseixmaaⁿ na matsaⁿntjoom meiiⁿ jndyeta, meiiⁿ naⁿjndii, cwicalui'.

³⁷ Tjanty'ee ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ cha'waa ndiocheⁿ ndyuaa'ñeeⁿ.

Sein'maⁿ Jesús staxeeⁿ Simón Pedro
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Quia jo' teicantyjaaⁿ, jlueeⁿeⁿ naquii' wats'om'ñeeⁿ. Tjaqueⁿeⁿ waa' Simón. Ndo' Simón'ñeeⁿ jeeⁿ nioom matseicona' staxeeⁿeⁿ. L'ana ty'oo nnom Jesús na catsein'maaⁿ juu. ³⁹ Jo' chii tjantyjaaⁿaⁿ tsaⁿñeeⁿ, saⁿntjoom na ca'ndii tycu'ñeeⁿ juu. Ndo' mañoom' tco'yana' tsaⁿñeeⁿ. Mana teicantyja, seiñ'oom'ñe na tcwa'na.

Sein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿ wii
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Quia na jnda tmaaⁿ na manndyoo' wjaacue ñe'quioom', cha'tson^ondye nn'aⁿ na m'aⁿ nn'aaⁿna na jndye nnom ntycu cwitjoom, tquiochona joo na m'aaⁿ Jesús. Tioom l'o^on nacjoo ticwii cwii joo na'ñeeⁿ, mana n'maaⁿ. ⁴¹ Mati jndyendye nn'aⁿ saⁿntjoom na calui' jndyeta naquii' n'om. Tyola'xuaa jndyeta'ñeeⁿ, tyolue:

—'U cwiluiindy^u Jnda nquii Ta Ty'o^ots'om.

Saa jom seitiaaⁿaⁿ jndyeta, tinquiaaⁿ na nla'neiⁿ, ee manquiuna na jom cwiluiiñê Cristo.

Mañequiaa Jesús ñ'oom naya ts'on^ondaa Galilea
(Mr. 1:35-39)

⁴² Quia jnda teincoo jlueeⁿeⁿ quii' tsjoom. Tjaaⁿ yuu na wataaⁿl quii' jnda^a. Ty'ecal'uee nn'aⁿ jom ndo' jliuna yuu m'aaⁿ. Ñe'cala'tsaaⁿndyena jom na wjaatyeeⁿ, cha tica'ñeeⁿ joona. ⁴³ Saa^a tsoom nda^ana:

—Mati macaⁿna' na ñequeiaya ñ'oom naya cantyja na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om ndaa nn'aⁿ nt'omcheⁿ njoom. Ee maxjeⁿ jo' ts'iaaⁿ na jñoom ja.

⁴⁴ Ndo' tyojaanquiaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ naquii' lan'om ts'onda^a Galilea.

5

Jndye calcaa tjeii'na

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Cwii ndii' tyom'aaⁿ Jesús 'ndyoo ndaaluee chjoo na jndyu Genesaret. Jeeⁿ tyonch-jena' jom na jla'canto'ndye nn'aⁿ nacañom'm cha ndaa^a ndyena ñ'oom' Ty'o^ots'om. ² Nty'iaaⁿaⁿ we w'aandaa 'ndyoo ndaaluee'ñeeⁿ. Saa^a nn'aⁿ na cwitjeii' calcaa jnda^a jlui'na jo' jo'. Macwitmaaⁿna nlqui' 'naaⁿna. ³ Quia jo' tjacu^ooⁿ ts'om cwii w'aandaa'ñeeⁿ. W'aandaa 'naaⁿl Simón jo'. Tcaaⁿ na cjaañ'oomti tsaⁿñeeⁿ juuna' chjoowi' cha n'ndiina' tyuaatcwii. Ndo' tjacjom. Tquiaaⁿ ñ'oom ndaa^a nn'aⁿ xjeⁿ na wacatyeeⁿcheⁿ ts'om w'aandaa. ⁴ Quia na jnda^a jnda^a seineiiⁿ, tsoom nnom Simón:

—Catsañ'om'yo' w'aandaawaa, wjaawjaatya^aya yuu na njoomti. Ndo' catue'yo' nlqui' 'naⁿyo' na nntjei'yo' calcaa.

⁵ T'o Simón nnoom:

—Ta, meiiⁿchaa' tsjom ñel'aayâ ts'iaaⁿ ndo' meiⁿcwii catscaa tîcatjeii'â. Saa^a cantyja ñ'oom 'ndyo' 'u nncju'nnda'a tsqui'.

⁶ Jnda^a na l'ana na ljo', jeeⁿ jndye calcaa ty'oomna' ts'om tsqui' 'naaⁿna hasta ñe'caty'ioo'na'. ⁷ Jo' chii s'oo lueena ndaa^a nt'omcheⁿ nc'iaana na ñjomndye cwiicheⁿ w'aandaa na quieteijndeii naⁿñeeⁿ joona. Tquio naⁿñeeⁿ. Ndo' jla'catoo'na we w'aandaa ñ'eⁿ calcaa, hasta ncuencue na c'u'na' joona'. ⁸ Quia jnda^a nty'iaa' Simón Pedro na luaa', tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom Jesús. Tsoom:

—Ta, ticaty'iomyana' na ññ'eⁿl ñ'eⁿndyog, ee ja ts'aⁿjnaⁿ.

⁹ Ee jeeⁿ ndya' seicaty'uena' jom ñequio nt'omcheⁿ nc'iaaⁿaⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê cantyja 'naaⁿ calcaa na tjeii'na. ¹⁰ Majo'ti tjom Jacobo ñequio Juan, ntseinda Zebedeo. Joona mañecwii t'maⁿ ts'iaaⁿ cwil'ana ñequio Simón. Quia jo' tso Jesús nnom Simón:

—Tinty'ue', je' mamanaⁿtona' na nn'aⁿ nntseitjom' na nla'jomndyena ñ'eⁿndyog, tachii cwe' calcaa.

¹¹ Jnda^a na tquiena tyuaatcwii ñ'eⁿ l'aandaa, mana 'ndyena ts'iaaⁿ 'naaⁿna. Ty'elajomndyena ñ'eⁿ Jesús.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na chuu tycu lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Quia na tyom'aaⁿ Jesús cwii tsjoom, tyjee'cañoom cwii tsaⁿs'a na cha'waañe chuu tycu lepra. Quia na nty'iaaⁿaⁿ Jesús, tjacwanquiom nomtyuaa, s'aaⁿ ty'oo, tsoom:

—Ta, ntyjii na 'u ndaa^a nntsein'maⁿl ja, xeⁿ l'ue ts'om'.

¹³ Quia jo' Jesús seintyjooⁿ ts'ooⁿ tyeⁿnquiom'm tsaⁿñeeⁿ. Tsoom nnom:

—Maxjeⁿ l'ue ts'ooⁿ na can'maⁿl.

Ndo' mantyjacheⁿ n'maⁿ tsaⁿñeeⁿ. ¹⁴ Jnda^a chii tsoom nnom:

—Tintseineiⁿl nnom meiⁿcwii ts'aⁿ na luaa' tuii. Saa^a cja', catseica'moⁿndyu' nnom tyee ndo' quiaa' quioo' na nncue' cantyja na jnda^a n'maⁿl cha'xjeⁿ na saⁿntjom Moisés. Na nntsa' na luaa' nlui'yuu'na' ndaa^a nn'aⁿ na jnda^a n'maⁿl.

¹⁵ Saa^a tjanty'eeti ñ'oom cantyja 'naaⁿl Jesús. Ndo' jndyendye nn'aⁿ tyo'oontyjaa' na ndye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. Mati ñe'can'maaⁿna ntycu na wiina. ¹⁶ Saa^a jom teiñooⁿ, tjaaⁿ jo yuu na ñenqueⁿ. Jo' jo' tyotseineiⁿl nnom Ty'o^ots'om.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Cwii xueeⁿñeeⁿ ma'moⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ. Jo' jo' meindyuaandye nt'om nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Naⁿñeeⁿ jnaⁿna cha'tso njoom nch'u ts'ondaa Galilea ñequio Judea ndo' mati tsjoom Jerusalén. Ndo' juu najndeii na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om m'aaⁿna' ñ'eⁿ Jesús na matsein'maaⁿ nn'aⁿwii. ¹⁸ Mañejuu xjeⁿñeeⁿ tquie'cañom nt'om naⁿnom na chona tsuee na ndii' ts'aⁿ na jnda teintjeiⁿ nc'ee na tei'caljoo tycutqueeⁿ. Tyol'ueeⁿndyena chiuu ya na nnc'ooñ'omna tsaⁿñeeⁿ naquii' w'aa na nlqueⁿna jom jo nnom Jesús. ¹⁹ Saa ticaliuna chiuu ya nl'ana ee na jeeⁿ jndye nn'aⁿ. Jo' chii ty'ewana nacjoo' w'aa, tjoona nquioo, jla'c'oⁿna jom na njoom tsuee. Tqueⁿna jom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ jo nnom Jesús. ²⁰ Quia na nty'iaa' Jesús na cwila'yuy'ya n'om naⁿñeeⁿ, tsoom:

—U re, matseit'maⁿ ts'o^ony'ya jnaⁿ na matseixmaⁿ.

²¹ Quia jo' nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos to'na na tiya nquiuna ñ'eⁿñê. Tyola'tiuuna naquii' n'omna: “¿Ñeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿm'aaⁿ na ti'maaⁿ ts'oom na matseineiⁿ ñ'oom na wjaana' nacjoo' Ty'o^ots'om?”

²² Sei'noⁿ Jesús ñ'omtiuuna 'naaⁿna. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ticuaaya nquii'yo' ñ'eⁿndyo? ²³ ¿Cwaaⁿ ñ'oom na tijndei'tina' na catsjooya? ¿Aa na nntsjo: “Matseit'maⁿ ts'o^ony'ya cha'tso jnaⁿ”, oo aa na nntsjo: “Quicantyja', cja'ca'”? ²⁴ Saa cha caliu'yo' na cwiluiindy' tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ndo' na waa najndeii na matseixmaⁿya nnom tsjoomnancuewaa na catseit'maⁿ ts'o^ony'ya jnaaⁿ nn'aⁿ, quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee:

—U re, matsjooya njom', quicantyja', catseilcwiindyu' tsue' cja'to' wa'.

²⁵ Mañoom' teicantyja tsaⁿñeeⁿ na jndoo' cha'tso nn'aⁿ. Seilcwiiñê tsuee 'naaⁿna na ñetuaaⁿ. Mana tjaaⁿ waⁿaⁿ. Jeeⁿ matseit'maaⁿñê Ty'o^ots'om. ²⁶ Ndo' tyueneiiⁿ cha'tsondye nn'aⁿ. Tyola't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om. Jluena ñequio na tyueneiiⁿna:

—Xuee je' nty'iaa ndaaya cwii na jeeⁿ t'maⁿ, na mei'jom tiquinty'iaaya.

Ma'maⁿ Jesús Leví
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Jnda tuu na luaa', jlui' Jesús jo' jo'. Ljeiiⁿ cwii tsaⁿco'ñom s'om na jndyu Leví. Wacatyeeⁿ tsaⁿñeeⁿ w'aa yuu na cwiloocatioom nn'aⁿ s'om ts'iaaⁿndaana cwentaa' gobiernom. Quia jo' tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Candyo'ntyjo' naxaⁿa.

²⁸ Mantya teicantyja Leví, tjei'ñê cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿñeeⁿ, chii tjatseijomñê ñ'eⁿ Jesús.

²⁹ Ndo' seiñ'oom'ñê cwii nantquie t'maⁿ waⁿaⁿ cwentaa' Jesús. Seitjoom jndye nc'iaaⁿaⁿ na ñequio ñeto'ñoom s'om ts'iaaⁿndaana nn'aⁿ cwentaa' gobiernom. Teindyuaandye nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿñê ndo' ñ'eⁿ Jesús ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ³⁰ Ndo' nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés tyola'ncjoo'ndyena nacjoo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús. Jluena ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—¿Chiuu na cwicwa'yo' ndo' cwiwe'yo' ñequio nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom, ndo' ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondyena nnom Ty'o^ots'om?

³¹ T'o Jesús ndaana, tsoom:

—Nn'aⁿ na tiwii titjoondyena ts'aⁿ na mach'ee nasei, saa nn'aⁿ na wii tjoondyena jom.

³² Ja nchii jndyooya na nncwaⁿya nn'aⁿ na cwila'jomndye cantyja na maty'iomyana'. Ja jndyooya na nncwaⁿya nn'aⁿna na calcwe' n'omna.

Cantyja 'naaⁿ na nntseicwejndo'ñe ts'aⁿ
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Quia jo' tyoluena nnom Jesús:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Juan, jndye ndii' cwila'cwejndo'ndyena ndo' cwila'neiⁿna nnom Ty'o^ots'om. Ndo' majo'ti cwil'a nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Saa joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' cwicwa'na ndo' cwiwena. ¿Chiuu na luaa' cwil'ana?

³⁴ T'o^on ndaana:

—¿Aa ndya' nndu'yo' ndaa nn'aⁿ na tquiola'jomndyena na macoco ts'aⁿ na cala'cwejndo'ndyena yocheⁿ na ndicwaⁿ m'aaⁿ nquii tsaⁿs'a na macoco quii'ntaaⁿna? ³⁵ Saa nncue'ntyjo xuee na nncwji'na' jom quii'ntaaⁿna, ncuee'ñeeⁿ nla'cwejndo'ndyena.

³⁶ Mati seineiiⁿ ndaana ñ'oom na wjaañoom' cantyja 'naaⁿ ñ'oom xco na ma'mooⁿ ndaana. Tsoom:

—Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ nntyjee cwii taⁿ liaa', liaa xco na nntseyo liaa ntsaa ñ'eⁿ juuna'. Ee xeⁿ luaa' nnts'aa ts'aⁿ, nntsei'naaⁿaⁿ liaaⁿaⁿ liaa xco'ñeeⁿ ndo' nchii macandā jo', mati tixocatseix'iaa'ñena' ñequio liaa ntsaa'ñeeⁿ. ³⁷ Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu nntiom winom xco n'om ntjaⁿ teindyō. Ee xeⁿ na ljo' nnts'aa ts'aⁿ, nnty'ioo'na' nl'a winom xco'ñeeⁿ, mana cwiwi'ndaa' winom ndo' mati ntjaⁿñeeⁿ. ³⁸ Jo' chii macaⁿna' na nnc'oocue winom xco n'om ntjaⁿ xco cha meiⁿ ntjaⁿ xco'ñeeⁿ ticwi'ndaa'na' ndo' meiⁿ winom. ³⁹ Ee ts'aⁿ na ma'uu winom tquie, meiⁿchjoo tica'naⁿ ntyjii winomxco. Ee matsoom na joo winom tquie, jo' ca'naⁿti.

6

Ty'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Luaa tuii cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos. Mawinom Jesús yuu na niom ntjom lqueeⁿ trigo. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ty'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ. Ty'uee'ndyena joona' n'om lueena jndā chii tquiina. ² Quia jo' nt'om nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos jluena:

—¿Chiuu na cwil'a'yo' cwii na ticatsā'ntjomna' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ?

³ T'o Jesús, tsoom ndaana:

—O, ¿aa tyoola'naⁿyo' ñ'oom chiuu s'aa David quia na t'oom na ñe'jnoon'm, ndo' mati nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê? ⁴ Tjaqueⁿeⁿ wats'om cwentaa' Ty'o^ots'om, tcaaⁿ ntyoo' na jndā tqueⁿ nn'aⁿ jo nnom Ty'o^ots'om. Ndo' ntyoo'ñeeⁿ macandā ntyee wanaaⁿ na nlcwa'na joona'. Saa tcwa' David joona' ndo' mati tquiaaⁿ na tcwa' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿ.

⁵ Quia jo' tsoom ndaana:

—Ja na cwiluiindyō tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee waa na jndō na nntsjoō ljo' cal'a nn'aⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyaaya.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na jndā tjateii ts'o
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Cwiicheⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ, tjaquiee' Jesús wats'om chjoo. Tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ. Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jndā tjateii ts'o ntyjaya. ⁷ Ndo' nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos, jeeⁿ tyoqueⁿna cwenta xeⁿ na nntsein'maⁿ Jesús ts'aⁿwii' xuee na cwita'jndyena, cha quia jo' ndaa ñe'quiiana jnaaⁿaⁿ. ⁸ Saa mantyjeeⁿ chiuu cwila'tiuuna, jo' chii tsoom nnom ts'aⁿ na jndā tjateii ts'o:

—Quicantya', cwintyje' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ.

Ndo' teicantya' tsaⁿñeeⁿ, teintyjeeⁿeⁿ xcwe. ⁹ Jndā jo' tso Jesús ndaana:

—Nncwax'a cwii ñ'oom ndaa'yo', xuee na cwita'jndyaaya, ¿aa wanaaⁿ na cateijndeii ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ na wi' matjom oo aa ticateijneiⁿ juu? ¿Aa cwji'n'maaⁿñê x'iaaⁿaⁿ cha ticue' oo aa ca'ñeeⁿ na cue'?

¹⁰ Jndā chii nty'iaaⁿaⁿ ndaa cha'tsondye nn'aⁿ, tsoom nnom ts'aⁿwii':

—Catseiliuu' ts'o'.

S'aa tsaⁿñeeⁿ na ljo' ndo' tco'ya'ñ'eⁿna' ts'ooⁿ. ¹¹ Jnaaⁿ jo' jeeⁿ jla'wjeena Jesús. Ndo' tyo'maⁿna ñ'eⁿ nc'iaana ljo' nnda^a nl'ana jom.

Macwjiñe Jesús canchoo'we ts'aⁿ cwentaaⁿaⁿ
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Joo ncuee'ñeeⁿ tjawa Jesús cwii ta naquii' jnda^a na nntseineiiⁿ nnom Ty'o^ots'om. Ndo' meiiⁿnchaa' tsjom tyotseineiiⁿ nnom. ¹³ Quia na jnda^a teixuee, tcwaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Quii'ntaaⁿna tjeii'ñê canchoo'wendye nn'aⁿ na seicajñoom joona apóstoles, nn'aⁿ na majñom Ty'o^ots'om ts'iaaⁿ 'naaⁿl. ¹⁴ Nmeiiⁿ ncueena: Simón, tsaⁿ na seicajñoom Pedro, ñequio tyjee tsaⁿñeeⁿ, Andrés, ñ'eⁿ Jacobo ñequio Juan, ñ'eⁿ Felipe ñequio Bartolomé, ¹⁵ ñ'eⁿ Mateo ñequio Tomás, ñ'eⁿ Jacobo jnda Alfeo, ndo' ñ'eⁿ Simón na cwiluena cananista, ¹⁶ ñ'eⁿ Judas jnda Jacobo ñequio Judas Iscariote, ts'aⁿ na tquiaa cwenta Jesús.

Ma'moⁿ Jesús ñ'oom ndaa^a jndye nn'aⁿ
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Jndyocue Jesús ñequio cha'tso nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ty'emeintyjee'na cwii su. Jo' jo' jnda^a tquie'cañom nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ ñequio jndyendye nn'aⁿ na jnaⁿ cha'waa Judea ñequio Jerusalén ñequio 'ndyoo ndaaluee na ndyoo' tsjom Tiro ñ'eⁿ Sidón. Naⁿñeeⁿ tquiona na ndyena ñ'oom na mañequiaaⁿ, ndo' na nntsein'maaⁿ joona ntycu na cwitjoomna. ¹⁸ Mati sein'maaⁿ nn'aⁿ na jeeⁿ cwajndii tyoleichuu jndyeta. ¹⁹ Cha'tsondye nn'aⁿ tyol'uee'ndyena chiuu ya cha nnda^a ñe'quio'na jom, ee waa najneiⁿ na nn'maⁿ ts'aⁿ xeⁿ nnda^a ñe'quiuu' jom. Jo' chii cha'tsondyena n'maaⁿna.

Nmeiiⁿ mañequiaana' na neiiⁿ ts'aⁿ
(Mt. 5:1-12)

²⁰ Quia jo' nty'iaaⁿaⁿ ndaa^a nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ, tsoom ndaana:

—'O nn'aⁿ na nty'iaandyo', mañequiaana' na neiⁿ'yo', ee cwilaxmaⁿ'yo' cantyja na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om.

²¹ 'O nn'aⁿ na cwiwe'jndo'yo' je', mañequiaana' na neiⁿ'yo' ee quia ñe'quiaa Ty'o^ots'om cha'cwijom na jnda^a tjacjo'yo'.

'O nn'aⁿ na cwityuee'yo' je', mañequiaana' na neiⁿ'yo' ee macwji' Ty'o^ots'om na chjoo' n'om'yo'.

²² 'Mañequiaana' na neiⁿ'yo' quia na cwila'jndoo nn'aⁿ 'o na cwilei'ntyjona 'o, na cwila'jnaaⁿna 'o, ndo' na cwil'ana na ticuee' n'omna 'o nc'e na m'aⁿ'yo' cantyja 'naⁿ ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ²³ Manmeiiⁿ tyota'wi' weloo naⁿñeeⁿ profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'o^ots'om tandyo xuee. Jo' chii c'om'yo' na t'maⁿ n'om'yo' xuee na cwitjom'yo' nawi'meiⁿl. Ee t'maⁿ naya 'naⁿ'yo' cwiwiwe cañoom'luee.

²⁴ 'Saa nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndyo' na quit'maⁿ n'om'yo' juu na tyandyo'. Ee cwe' cantyjati je' na mañequiaana' na t'maⁿ n'om'yo' na jeeⁿ l'ue m'aⁿ'yo'.

²⁵ 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwicwa'jaacjo'yo' je'. Ee nncue'ntyj^o xuee na nnc'om'yo' cha'cwijom na ñejndo'yo'.

'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na jeeⁿ neiⁿ'yo' je'. Ee nncue'ntyj^o xuee na nntyuee'yo' ndo' nla'xua'yo' na chjoo' n'om'yo'.

²⁶ 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na je' jndye nn'aⁿ cwitjeii'yana 'o. Ee maluaa' ñel'a weloo naⁿñeeⁿ. Tyoluena ñ'oom ya cantyja 'naaⁿ joo profetas na cwe' tyonquio'nn'aⁿ joona.

C'ooⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ na jndoo jaa
(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Saa matsjooya ndaa^a 'o nn'aⁿ na cwindye'yo' ñ'oom na mañequiaya: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ na jndoo 'o. Ndo' cal'a'yo' na ya nn'aⁿndyo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na ticuee' n'om

'o. ²⁸ Cata'nyo' na catio'naa'ñe Ty'ooots'om nn'a'n na cwituee' ñ'oom wi' nacjo'yo'. Ndo' calanei'nyo' nnoom cantyja 'naa' nn'a'n na cwila'jnaa'na 'o. ²⁹ 'Ñee' na mmei' nda' ntsma', mati cwiiche' ntyja quiaa' na mmei' nda'. Ndo' 'ñee' na nncwji' liaatco 'na', mati quiaa' cotom' na nncjaañ'oom. ³⁰ Mei'ñee'che' ts'a'n na maca' cwii 'na' njom', quiaa'. Ndo' xe' tjañ'oom ts'a' 'na' ndo' tiñe'catseilcwee'juuna', tintseincjoo'ndyu' na calcwe'na'. ³¹ Cha'xje' na l'ue n'om'yo' na cal'a nn'a' ñ'e'ndyo', majo'ti cal'a' 'o ñ'e'ndye joona.

³² 'Xe' m'a'nyo' na wi' n'om'yo' cwe' tomti nn'a'n na mati wi' n'om' 'o, quia jo' ¿yuu waa na yatiche' cwil'a'yo'? Ee nn'a'n na tyoola't'maa'ndyena Ty'ooots'om m'a'na na wi' n'omna nc'iaana na wi' n'om joona. ³³ Xe' cwil'a'yo' na ya nn'a'ndyo' cwe' tomti ñ'e' nn'a'n na mati cwil'a na ya nn'a'ndyena ñ'e'ndyo', ¿yuu waa na jee' ya cwil'a'yo'? Ee mati nn'a'n na cwila'xma' jna' majo'ti cwil'ana. ³⁴ Ndo' xe' cwitei'jndei'yo' 'na' nn'a'n na nquiu'yo' na mati joo nntei'jndei' 'o, quia jo' ¿yuu waa na yatiche' cwil'a'yo'? Ee mati nn'a'n na cwila'xma' jna' cwitei'jndei'ina 'na' ndaa' nc'iaana ee manquiuna na nnjoom jo'. ³⁵ Saa' 'o je' c'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'a'n na jndoo 'o. Cal'a'yo' na ya nn'a'ndyo' ñequio cha'tsondye nn'a'n. Catei'jndei'yo' 'na' na cwilei'ñ'om'yo' nn'a'n, meii' ticantyjaa' n'om'yo' na nla'lcwe'na. Quia jo' t'ma' naya nda'yo' cañoom'luee. Ndo' n'laxma'nyo' ntseinda Ty'ooots'om na m'aa' nandyetiche'. Ee mati jom m'aa' na wi' ts'oom meii' nn'a'n na l'o meii' mach'ee' ya joona. Ndo' wi' ts'oom nn'a'n na wi'ndye. ³⁶ C'om'yo' na wi' n'om'yo' cha'tsondye nn'a'n cha'xje' nquii Tsoty'e'yo' m'aa' na wi' ts'oom cha'tsondye nn'a'n.

Tintu'xaa'ya nn'a'n
(Mt. 7:1-5)

³⁷ Tintu'xe'nyo' nn'a'n na cwe' xje'to 'o, cha meii' tincu'xe' Ty'ooots'om 'o. Tintio'yo' nn'a'n l'o nawi' cha tintioom 'o l'o nawi'. Cala't'ma' n'om'yo' nn'a'n cha mati nntseit'ma' ts'oom 'o. ³⁸ Quia'yo' na catei'jndei'ina' nn'a'n, quia jo' mati nnto'ñoom'yo' na nntei'jndei'ina' 'o. Ee Ty'ooots'om ñequiaa' na nnto'ñoom'yo' cwii na canda' tu'xe'na'. Jo' jo' matseijomna' cha'cwijom cwii 'na' na teincwii'na', tye' ty'ecuen' hasta too' wantyjo. Ee cantyjati xje' na cwiñe'quia'yo' ndaa' nn'a'n, majo'ti nntseilcwe' Ty'ooots'om na cwii nnjoom ndaa'yo'.

³⁹ Mati seinei' Jesús ndaa'na cwii ñ'oom na tjañoom', tsoom:

—¿Aa ndaa' nncjaañ'oom tsa'nchjaa' cwiiche' tyjenchjaa'na? ¿Aa nchii wendyena nntiomna' ts'om tsue'tsjoom? ⁴⁰ Xocats'aana' na ts'a'n na matsei'naa' cwiluiit'ma'ñetyee', nchiiti ts'a'n na ma'mo' nnoom. Saa' quia na jnda' sei'naa'ñ'ee' cha'tso na t'mo' tsa'ñee' nnoom, quialjo'che' nntseijomna' jom cha'na ts'a'n na t'mo' nnoom.

⁴¹ '¿Chiuu na jee' ndo' jnda' na njom ts'omnom x'ia', saa' tique' cwenta ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu'? ⁴² ¿Chiuu na jee' ñe'catseijndaa'ndyu' jnaa' x'ia'? ¿Aa nntsu'yu' nnoom: “Cwa 'u nn'a'ya, quiaa' na nncwji'a ntquioo' jnda' na njom ts'omnjom'”, saa' manncu' tique' cwenta ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom'? 'U ts'a'n na mache' na matseicanda'ndyu' cha canty'iaa' nn'a'n, najndyee cwji' ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu', quia jo' tquio'ya' na nncwji' ntquioo' jnda' ts'omnom x'ia'.

Taa' ts'oom ma'mo'na' ljo' ts'oom juuna'
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ 'Ticwii cwii ts'oom na ya xocats'aana' ta' na tis'a. Ndo' ts'oom na tis'a meii' xocats'aana' ta' na ya. ⁴⁴ Ticwii cwii ts'oom, ta'a'na' ma'mo'na' ljo' ts'oom juuna'. Ee tijoom nntseicjoo' ts'a'n ta' higo ts'oom nioom. Mei' tijoom nntseicjoo' ts'a'n tauva cwii ts'oo' nioom. ⁴⁵ Maluaa' matseijomna' nn'a'n cha'na n'oom ntjom. Juu ts'a'n na ya ts'a'ñe, mach'ee' yuu na ya, ee naquii' ts'oom cwina' na ya na matseitoom. Saa' ts'a'n na wi'ñe, mach'ee' yuu na tis'a, ee naquii' ts'oom cwina' nawi' na matseitoom. Ticwii cwii ts'a'n cantyjati na matseituu naquii' ts'om, maxje' jo' matseinei'.

We nnom tsiaⁿtsjo^l
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿Chiuu na cwindu'yo' na Ta ja quia na cwi'maⁿ'yo' ja ndo' tiñe'calacanda'yo' ñ'oom na matsjoo ndaa'yo'? ⁴⁷ Ticwii cwii ts'aⁿ na macwjee'cañoom ja na mandii ñ'oom na matsjoo nmeiiⁿ, ndo' matseicanda' joona', m'mooⁿya ndaa'yo' chiuu matseijomna' tsaⁿ'ñeeⁿ. ⁴⁸ Matseijomna' jom cha'cwijom cwii ts'aⁿ na jndo' ts'om na s'aa waa'. Tyoca'ñeeⁿ njoom, tyeⁿ tqueeⁿ tsiaⁿtsjo^l cha jndeiⁿ w'aa. Quia na tyjee' jndaa, tcoona' tyuaatcwii, jndeiⁿ tyocjaacameiiⁿ'ñena' ndaa w'aa'ñeeⁿ. Saa tîcats'eiina' ee na tyeⁿ tjaluiina' nacjoo' tsiaⁿtsjo^l'ñeeⁿ. ⁴⁹ Saa juu ts'aⁿ na cwe' mandii ñ'oom na matsjoo ndo' titseicanda' joona', tsaⁿ'ñeeⁿ matseijomna' cha'cwijom cwii ts'aⁿ na tijndo' ts'om na s'aa waa' na cwe' jnaⁿtona' nomtyuaa. Tjaa'naⁿ niaⁿljo^l tuii. Quia na tyjee' jndaa ndo' jndeiⁿ tyocjaacameiiⁿ'ñena' w'aa'ñeeⁿ, mantya tmeiⁿ'na' juuna'. Ndo' t'maaⁿ tsuu cantyja 'naaⁿ'na'.

7

Sein'maⁿ Jesús mosoo' capeitaⁿ, ts'aⁿ romano
(Mt. 8:5-13)

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús cha'tso ñ'oommeiⁿ na tyondye nn'aⁿ, quia jo' tjaaⁿ tsjoom Capernaum. ² Tsjoom'ñeeⁿ m'aaⁿ cwii capeitaⁿ na matsa'ntjom cwii siaⁿnto sondaro. Ndo' m'aaⁿ cwii mosoom'm na jeeⁿ wi' ts'oom, mañe'cue' na nioom wii'. ³ Quia na jñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús, jñoom nt'om nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos na c'oocal'ana ty'oo na candyoya Jesús na nntsein'maⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ mosoom'm.

⁴ Jnda tquiena na m'aaⁿ Jesús, ñequio ñ'oom ty'oo tyoluena nnoom:

—Ts'aⁿ na jñom jâ, ya ts'aⁿ'ñe, jo' chii maty'iomna' na catseiñ'oom'ndyu' jom. ⁵ Ee jeeⁿ wi' ts'oom jaa nn'aⁿ tsjaaⁿ Israel, ndo' s'aaⁿ wats'om 'naaⁿya.

⁶ Quia jo' tja Jesús ñ'eⁿ naⁿ'ñeeⁿ. Quia ma'ooquiena waa' capeitaⁿ, jñom tsaⁿ'ñeeⁿ nt'om nn'aⁿ na ya ñ'oom jom ñ'eⁿndye na c'oocaluena nnom Jesús:

—Ta, ndi' matso ts'aⁿ na wii' mosoo' ticatseixmaaⁿ na nncja'quie' naquii' waⁿ'aⁿ, jo' chii tiñe'tseicachjuutyeeⁿ 'u. ⁷ Meiⁿ cwe' na ndyocatjomñê 'u, ticatseixmaaⁿ. Ndo' ntyjeeⁿ na meiiⁿ cwe' ñ'oom na nntsu', nn'maⁿ mosoom'm. ⁸ Ee jom m'aaⁿ nacje 'naaⁿ ts'aⁿ na matsa'ntjom jom. Ndo' mati m'aⁿ sondaro nacje 'naaⁿ'aⁿ. Quia na nntsoom nnom cwii joona: “Luaa' cja”, wjaa tsaⁿ'ñeeⁿ. Ndo' quia na nntsoom nnom cwicheⁿ: “Candyo' luaa”, ndyo. Mati quitsoom nnom cwii cwii mosoom'm: “Catsa' luaa”, ndo' nnts'aa.

⁹ Quia na jndii Jesús ñ'oomwaa', jeeⁿ tjawee' ts'oom cantyja 'naaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ. Taqueeⁿ nty'iaaⁿ'aⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na 'oontyjo naxeeⁿ'eⁿ, tsoom:

—Candyo'yo' nntsjo^o, meiⁿ cwii ts'aⁿ tyooljeiya quii'ntaaⁿ jaa nn'aⁿ Israel, na t'maⁿ matseyu'ya ts'om cha'na tsaⁿm'aaⁿ.

¹⁰ Quia na jnda ty'elcwee' nn'aⁿ na jñom capeitaⁿ, jliuna na jnda n'maⁿ moso na wii'.

Seilcwinnda' Jesús ts'oo

¹¹ Jnda tuii na luaa', tja Jesús tsjoom na jndyu Naín. Ndo' jndye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ ty'ena ñ'eⁿñê ñequio jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¹² Quia na jnda teindyona 'ndyoots'a tatiom nnom tsjoom, jliuna na cwicalui' nn'aⁿ na 'oocaty'iuu ts'oo, tsaⁿs'a jnda cwii yuscu na jnda ljoñe. Tsaⁿs'a'ñeeⁿ macanda' ñenquii tuiiñe. Jndye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ ty'ela'jomndye ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. ¹³ Jnda na nty'iaa' Ta Jesús yuscu'ñeeⁿ tío na jeeⁿ wi' ts'oom juu. Tsoom nnom:

—Tanty'ioo'.

¹⁴ Quia jo' tjantyjaaⁿ'aⁿ, tyeⁿnquoom'm yuu na njom ts'oo. Ndo' nn'aⁿ na cho juuna', ty'emei'ntyjee'na. Matsoom nnom ts'oo'ñeeⁿ:

—Aa ndi' sa, matsjoo njom': Quicantya'.

15 Ndo' teicantyja ts'aⁿ na jnda tue', tooⁿoⁿ na matseineiⁿ. Tquiaa Jesús jom l'ō tsoñeeⁿ.
 16 Jeeⁿ ndya' seicaty'uena' cha'tso nn'aⁿ. Tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om, tyoluena:
 —Jnda teitquioo'ñe cwii profeta quii'ntaaⁿya na t'maⁿ tseixmaaⁿ.
 Ndo' mati tyoluena:
 —Ty'oots'om jnda tyjee'cañoom na mateijneiⁿ jaa na cwiluiindyō cwentaaⁿaⁿ.
 17 Ndo' tjanty'ee ñ'oom cantyja 'naaⁿ na luaa' s'aa Jesús cha'waa ts'ōndaa Judea ñequio njoom na niom ndiocheⁿ jo' jo'.

Juan majñoom nn'aⁿ na m'aaⁿ Jesús

(Mt. 11:2-19)

18 Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan, jla'candiina jom cha'tso ñ'oommeiⁿ. Quia jo' t'maaⁿ wendye naⁿñeeⁿ. 19 Jñoom joona na c'oota'x'ena 'ndyoo Jesús, ¿aa jom cwiluiñê nquii na nncwjee'cañoom tsjoomnancue oo aa nncwindoo'na cwiicheⁿ? 20 Ndo' quia na jnda tquie'cañom naⁿñeeⁿ Jesús, jluena nnoom:

—Juan tsaⁿ na matseits'oomñe nn'aⁿ, jom jñoom jâ na m'aaⁿ na cata'x'aayâ njom': “¿Aa 'u cwiluiindyū' nquii na nncwjee'cañoom tsjoomnancue, oo aa nncwindoo'â cwiicheⁿ?”

21 Juu xjeⁿñeeⁿ tyotsein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿ na wii ñequio ntycu na tcuu wjaana'. Mati tyotsein'maaⁿ nn'aⁿ na maleichuu jndyeta, ndo' s'aaⁿ na nty'iaa nn'aⁿ na nchjaaⁿ.

22 Jnda chii tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na jñom Juan:

—Catsa'yo', cala'candii'yo' Juan ljo' na jnda jndye'yo', ndo' na jnda nty'ia'ndaⁿyo' jndye nn'aⁿ n'maaⁿ. Nn'aⁿ na nchjaaⁿ jnda teitquioo. Ndo' nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee', je' ya cwi'ooca'. Nn'aⁿ na cho tycu lepra, je' jnda n'maaⁿ. Nn'aⁿ na candaa, je' ya cwindye. Nn'aⁿ na jnda tja, jnda cwitando'nnda'. Ndo' ndyeñeeⁿ jnda macwindye ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om. 23 Ndo' mañequiaana' na neiⁿ meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ticwji'ñe cantyja 'naⁿya.

24 Jnda na ty'elcwee' nn'aⁿ na jñom Juan, to' Jesús na matseineiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacañom'm cantyja 'naaⁿ Juan. Matsoom:

—¿Chiuu waa saacanty'ia'yo' na sa'yo' ndyuaa na tja nn'aⁿ c'oom yuu na tyom'aaⁿ Juan? ¿Aa nty'ia'yo' jom cha'cwijom cwii tsmaaⁿ na maleiñ'oomñe jndye? Ntyjii nchii jo'. 25 Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' jom na cweⁿ liaa na jeeⁿ jnda? Ntyjii nchii jo'. Queⁿyo' cwentaa, nn'aⁿ na cwicwee' liaa na jnda, joona jeeⁿ l'ue m'aⁿna ndo' ya cwic'eeⁿna quii' lan'iaaⁿ nt'maⁿ. 26 Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo' na sa'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' na cwiluiñê profeta? Mayuu' na jo' jom. Ndo' t'maⁿti matseixmaaⁿ, nchiiti meiⁿnquia profeta. 27 Ee waa ljeii na matseineiⁿna' cantyja 'naaⁿaⁿ. Matsona': Ja majñooⁿñetyaya cwii moso 'naⁿya na wjaajndyee cantyja na nncja' na wjaañ'oom ñ'oomya.

Jom nncwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿ cha nnc'omc'eendye nn'aⁿ quia na nncue'cañoom'.

28 Candye'yo' nntsjoō, quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue, tijoom ñet'oom cwii profeta na t'maⁿti cwiluiñê cha'na Juan. Saa meiiⁿ na ljo', ts'aⁿ na cjeti mach'ee, juu t'maⁿti cwiluiñê yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om, nchiiti Juan.

29 Cha'tso nn'aⁿ na jndye ñ'oom na seineiⁿ Juan mandiañ'eeⁿ nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om ts'iaa'ndaⁿ nn'aⁿ cwentaa' gobiernom, ñequio cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ, teits'oomndyena s'aa Juan ee jla'noⁿna na xcwe mach'ee Ty'oots'om. 30 Saa nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, l'ana na ticwil'ue ñ'oom na seijndaa'ñe Ty'oots'om na nlui'n'maaⁿndyena, jo' chii tñquandyena na nntseits'oomñe Juan joona. 31 Quia jo' tso Jesús ndaana:

—¿Ljo' nntseijoom'ndyō cantyja 'naⁿyo' ñequio cha'tso nt'omcheⁿ nc'iaa'yo' na m'aⁿ je'? Ndo' ¿'ñeeⁿ matseijomna' 'o? 32 Matseijomna' 'o cha'na yocanch'u na tileicatjoom' na cwinquioo' na meindyuaandye ts'om nataa. Cwila'xuaana ndaaⁿ nc'iaana, cwiluena: “Cwitjoō'â tsmaaⁿ na macoco ts'aⁿ saa 'o tiñe'cala'jnom'yo'. Cwitaayâ som ts'oo saa mati tiñecatyuue'yo'.” 33 Ee tyjee'cañoom Juan, ts'aⁿ na ñeseits'oomñe nn'aⁿ, jom tñcwaan'aⁿ

nantquie na ya, meiⁿ winom tîc'om. Saa 'o cwindu'yo': "Tsaⁿjndii matseixmaaⁿ." ³⁴ Ndo' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, jnda tyjacañooⁿya 'o. Ja matseijomndyo ñ'eⁿ nn'aⁿ, macwa'a ndo' ma'ua. Saa 'o cwindu'yo' na ja cwiluiindyô ts'aⁿ na jeeⁿ cwa', jeeⁿ 'uu. Ndo' mati cwindu'yo' na ja matseix'iaa'ndyo ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'ooots'om. ³⁵ Saa tints'aa ee cha'tso ljo' na mach'ee Ty'ooots'om cwit'mooⁿna' na jndo' ts'oom.

Tja Jesús waa' Simón, ts'aⁿ fariseo

³⁶ Cwii ts'aⁿ fariseo tqueeⁿñê Jesús waⁿaⁿ na nlcwa'na. Ndo' tjaquiee' Jesús quii' waa' fariseo'ñeeⁿ ndo' tjacjom nacañom' meiⁿsa. ³⁷ Cwii yuscu tsjoom'ñeeⁿ na cwe' luaa' m'aaⁿ ñ'eⁿ naⁿnom, quia na jñeeⁿ na wacatyeeⁿ Jesús nacañoom' meiⁿsa waa' fariseo, jndyoñ'oom cwii tsioo na tuiina' ñ'eⁿ tsjo' canchii' na njom ncheⁿ cachi. ³⁸ Jndyomeintyjeeⁿeⁿ nacañoom' nc'ee Jesús. Tooⁿoⁿ na maty'ioom ndo' cwiquiaa ndaannoom nacjoo' nc'ee Jesús. Ñequio sooxqueeⁿ tyowee'ñê nc'ee Jesús. Tyo'om nc'ee ndo' tyoñ'oomñê ncheⁿ cachi'ñeeⁿ. ³⁹ Ndo' juu ts'aⁿ fariseo na tqueeⁿñê Jesús na catseijomñê ñ'eⁿñê, nty'iaaⁿaⁿ na luaa'. Quia jo' seitioom naquii' ts'oom: "Tsaⁿm'aaⁿ, xeⁿ mayuu' cwiluiñê profeta, jnda sei'nooⁿoⁿ ñeeⁿ yuscum'aaⁿ na manquiu' jom, ndo' ljo' mayaaⁿ. Ee tsaⁿm'aaⁿ, ts'aⁿ na cwe' luaa' m'aaⁿ ñ'eⁿ naⁿnom." ⁴⁰ Quia jo' tso Jesús nnom fariseo'ñeeⁿ:

—Aa ndi', Simón, waa cwii na ñe'catsjoo njom'.

T'o Simón, tsoom:

—Ta, catsu' nndii.

⁴¹ Tso Jesús:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na teijndei s'om nn'aⁿ. Ndo' t'om we nn'aⁿ na tyocacho'jnaⁿ nnoom. Cwii tsaⁿñeeⁿ tyocachujnaaⁿ 'om siaⁿnto denarios. Ndo' cwicheⁿ tsaⁿñeeⁿ tyocachujnaaⁿ ñewen'aaⁿ nchoo' qui denarios. ⁴² Ndo' naⁿñeeⁿ tîcandaa nntioomna, saa meiiⁿ na ljo', wendyena seit'maⁿ ts'oom. Quia jo' ¿cwaⁿ cwii na wendye naⁿñeeⁿ nnc'oom na jndati ntyjii ñ'eⁿñê?

⁴³ T'o Simón, matsoom:

—Matseitiuuya ts'aⁿ na t'maaⁿti chujnaⁿ nnoom, juu tsaⁿñeeⁿ jndati ntyjii jom.

Quia jo' matso Jesús nnoom:

—Majo'ndyo macwji' cwenta.

⁴⁴ Jnda jo' taqueeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ yuscu'ñeeⁿ, matsoom nnom Simón:

—¿Aa manty'ia' yuscum'aaⁿ? Ja jndyoquia'a wa', tînquiaa' ndaa na nntmaⁿ nc'a saa tsaⁿm'aaⁿ je', jnda tmaaⁿ nc'a ñequio ndaannoom. Ndo' jnda tyuee'ñê nc'a ñequio sooxqueeⁿ. ⁴⁵ 'U tîc'ua' ntsmaaⁿa cha'na waa costumbre, saa tsaⁿm'aaⁿ cantyjati na jndyoquia'a wa', tyocjaameintyjeeⁿeⁿ na ma'om nc'a. ⁴⁶ 'U tîcwjaa'ndyu' seitye xquaaⁿ saa tsaⁿm'aaⁿ jnda ty'oomñê ncheⁿ cachi nc'a. ⁴⁷ Jo' chii matsjoo njom' cha'tso na matseitjooñê jnda seit'maⁿ ts'oⁿ, jo' na jeeⁿ jnda ntyjeeⁿ ja. Saa juu ts'aⁿ na m'aaⁿ ts'om nquii na tit'maⁿ matseitjooñe, meiiⁿ na matseit'maⁿ ts'oⁿ juu, maxjeⁿ ticuee' na jnda ntyjii ñ'eⁿndyo.

⁴⁸ Jnda chii matsoom nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Jnda seit'maⁿ ts'oⁿya cha'tso jnaⁿ.

⁴⁹ Nn'aⁿ na meindyuaandye ñ'eⁿñê nacañoom' meiⁿsa, to'na na cwiluena ndaa nc'iaana:

—¿Ñeeⁿ cwiluiñe tsaⁿm'aaⁿ na mati matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿ nn'aⁿ?

⁵⁰ Saa matsoom nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Nc'e na matsei'yu'ya ts'om' ñ'eⁿndyo, jo' na jnda jlui'ya'. Cja' na meiⁿcwii ñomtiuu tanc'oom'.

8

Yolcu na tei'jndei Jesús

¹ Jnda jo' tja Jesús cha'tso njoom nt'maⁿ ñequio njoom nch'u na tyoñequiaaⁿ ñ'oom. Tyotseicañeeⁿ nn'aⁿ ñ'oom naya cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om. Ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na canchoo'we ñ'eⁿñê. ² Mati ty'e ñ'eeⁿ yolcu na jnda sein'maaⁿ na ñejleichuu jndyeta. Ndo' ñ'eeⁿ nt'omcheⁿ yolcu na jnda sein'maaⁿ cwii cwii nnom ntycu na ñetjoom. Cwii joona jndyu María Magdalena, tsaⁿ na jnda tjei' Jesús ntquiee' na'jndii naquii' ts'om. ³ Ndo' ñ'eⁿ Juana, jom scuu' Chuza, ts'aⁿ na mando' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Herodes. Ndo' mati ñ'eⁿ Susana, ñequio jndyendye nt'omcheⁿ yolcu. Tyocaljondyena s'om na tyotei'jndeiina Jesús 'naⁿ na maca'na' jom ñ'eⁿ nn'aⁿ canchoo'we.

*Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo**(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)*

⁴ Tjomndye cwii tmaaⁿ t'maⁿ nn'aⁿ nacañoom' Jesús, na jnaⁿna cwii cwii njoom. Tyotseineiⁿ ñ'oom na tjañoom' ndaana. ⁵ Matsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na tyoch'ee ts'iaaⁿ jnda. Tjaaⁿ, tjacjoom'm lqueeⁿ trigo. Ndo' yocheⁿ na tyojoom'm lqueeⁿñeeⁿ, nt'om jo' tquiaa ts'om nato. Joona' ndyue nn'aⁿ ndo' nt'om tcwa' cantsaa. ⁶ Ndo' nt'om lqueeⁿñeeⁿ tquiaana' yuu na jeeⁿ ljo'. Quia jnda t'oomna', mantya tjacaa'na' ee titeiiⁿ tyuaa. ⁷ Ndo' nt'om lqueeⁿñeeⁿ tquiaana' yuu na too' nda' l'ooⁿ niroom. Ñe'naaⁿ ty'ewijndana', saⁿ l'ooⁿ niroom'ñeeⁿ tco'na' joona'. ⁸ Ndo' nt'om tsjaaⁿ lqueeⁿñeeⁿ tquiaana' yuu na ya ts'o. T'oomna' ndo' l'ana' cwii cwii siaⁿto lqueeⁿ na cwiina'.

Jnda na tsoom ñ'oommeiⁿ, seineiⁿ na c'uaati, matsoom:

—Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candiia.

*Luaa ts'iaaⁿ ñ'oom tjañoom'**(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)*

⁹ Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ta'x'eena nnoom chiuu ma'moⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. ¹⁰ T'o Jesús matsoom:

—Ndaa' 'o mañequiaa Ty'o^ots'om na caliu'yo' ñ'oom wanty'iuu' cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjoom. Saⁿ ndaaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ matseinaⁿya ñ'oom na wjaañoom', cha meiiⁿ na cwinty'iaa ndaana saⁿ tixoqueⁿna cwenta ndo' meiiⁿ na cwindyena saⁿ xocala'noⁿna.

*Luaa ma'moⁿ ñ'oom cantyja na tjacju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo**(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)*

¹¹ Luaa ma'moⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. Lqueeⁿ trigo na tjacju' ts'aⁿ, ñ'oom' Ty'o^ots'om jo'. ¹² Lqueeⁿ na tquiaa ts'om nato, jo' jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^ots'om. Mantya ndyo tsa'jndii, macwjeeⁿ ñ'oom'ñeeⁿ naquii' n'omna cha tila'yuna, tilui'yana. ¹³ Lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ljo', jo' jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^ots'om. Cwila'yuna cwantindyo xuee saⁿ quia na mandyo cwii na maco'wi'na' joona, cwi'ndyena. ¹⁴ Ndo' lqueeⁿ na tquiaa yuu na too' nda' l'ooⁿ niroom, mati nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^ots'om. Saⁿ joona, jeeⁿ m'aⁿna ñ'omtiuu chiuu na cwii 'oom'aⁿtina. Ñe'cuua 'naaⁿna, ndo' ñe'c'omna cantyja na neiⁿnco tsjoomnancue. Jo' chii tjaa'na' cwii nnom na cwiwitquioo' cantyja 'naaⁿna na cwila'ñ'oom'ndyena ñ'oom' Ty'o^ots'om. ¹⁵ Ndo' tsjaaⁿ na tquiaa yuu na ya ts'o, mant'omcheⁿ nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^ots'om. Ñequio na xcwee' n'omna cwila'wena ñ'oom na cwindyena naquii' n'omna. Tica'ndyenc'uaa'ndyena meiiⁿ nawi' cwiitjoomna. Cantyja na cwil'ana cwiwitquioo' na cwinaⁿndyena yuu na matsona'.

*Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ lámpara**(Mr. 4:21-25)*

¹⁶ Seineiⁿ Jesús cwiicheⁿ ñ'oom na tjañoom'. Tsoom ndaana:

—Tjaa'na'n ñee'n juu na nntseicw'aa lámpara jndā chii nntseicoom'm juuna' ñ'e'n xuaa oo nncwjaa'ñê juuna' nacjee' jnduu. Maxje'n nntseintya ts'a'n juuna' cha na xuee nnty'iaa nn'a'n na nnc'ooquie'. ¹⁷ Cha'tso na mats'aa je' na ticaliu cha'tsondye nn'a'n, mancjo'yo' nlacanoo'yo' joona' ndaana. Ndo' cwii cwii ñ'oom wjaañoom' na matseina'ya je' maxje'n nncue'ntyjo na mei'nquiayuuche'n nla'no' nn'a'n juuna'. Maxje'n nncuaa tyenquiona'.

¹⁸ 'Jo' chii que'ya'yo' cwenta joo ñ'oommei'n na matseina'ya ndaa'yo'. Ee juu ts'a'n na mamaleiñ'oom nlo'ñomti saa ts'a'n na tjaa ljo' coleiñ'oom, nlui'ñ'e'n mandíñ'e'n ljo' na matseitoom na niom naquii' l'oo'n.

Tquie ntyjee Jesús ñ'e'n tsondyeena
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Tsondye Jesús ñequio ntyjee'n tquie'cañomna, saa tícandaa nnc'oontyjaa'na jom ee jee'n jndye nn'a'n. ²⁰ Ndo' seicandii ts'a'n jom, tso:

—Ch'e'n m'aa'n tso'ndyo' ñequio nty'iu'. Ñe'cala'nei'na ñ'e'ndyu'.

²¹ T'oo'n tsoom:

—Joo nn'a'n na cwindye ñ'oom 'naa' Ty'ooots'om ndo' cwila'candā juuna', na'ñee'n cwiluiindy tsondyoya ndo' ntyjōya.

Seiche'n Jesús jndye ñ'e'n nmō'n ndaaluee
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Cwii xuee'ñee'n tuō Jesús ts'om cwii w'aandaa ñequio nn'a'n na cwila'jomndye ñ'oom'm. Tsoom ndaana:

—Cjaaya xndyaa' ndaaluee.

Quia jo' jna'na ts'ondaa Galilea, to'na na 'oowity'ioo'na juuna'. ²³ Yoche'n na cwiwi'ty'ioo'na, tsoo Jesús. Ndo' jndei tío jndye nnom ndaaluee'ñee'n. Tiomna' ndaa ts'om w'aandaa. Waa na teincuu' na nnc'u'na' juuna'. ²⁴ Ndo' ty'entyjaa'na jom, jla'nlcwina jom, jluena:

—'U Maestro, manncwjaaya.

Jndā na lcwee'n, seitiaa'n'a'n jndye ñequio nmō'n ndo' jla'che'na'. S'aana' na wachee'n nnom ndaaluee. ²⁵ Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Yuu waa na ma'mō'na' na cwilayu'ya n'om'yo'?

Saa joona jla'catyuendyena ndo' tjaawee' n'omna. Tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Ñee'n cwiluiñe tsa'm'aa'n na matsa'ntjoom meii'n jndye, meii'n ndaaluee ndo' cwila'candāna' ñ'oom na matsoom?

Ts'a'n Gadara na ñjomndye na'jndii naquii' ts'om
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Jndā jo' jlui'na xndyaa' ndaaluee, ndyuaa tsjoom nn'a'n Gadara na waa ndyeyu ts'ondaa Galilea. ²⁷ Jndā na jlui' Jesús tyuaatcwii, jndyocatjomñe cwii ts'a'n tsjoom'ñee'n jom. Tsa'ñee'n jndā s'aa xuee na matseixmaa'n na'jndii naquii' ts'oom. Tacocwe'n liaa ndo' tacoc'ee'n na waa w'aa. Mac'e'nyom yuu na cwijaacanty'iuu'ndye l'oo. ²⁸ Quia na nty'iaa'n'a'n Jesús, jndei seixua'n s'aa jndyetia. Tcoom'm xtyee'n jo nc'ee Jesús. Jndei seinei'n, tsoom:

—¿Ljo' nntsa' ñ'e'ndyo, 'u Jesús, Jnda Ty'ooots'om na m'aa'n nandyetiche'n? Mats'aaya ty'oo njom', na tilco'wi' ja.

²⁹ Tsoom ñ'oomwaa' ee jndā sa'ntjom Jesús na calui' jndyetia naquii' ts'om tsa'ñee'n. Teijndye xuee maleiñ'oom jndyetia juu. Tyolatye'n nn'a'n l'uaancjo l'oo'n ndo' nc'ee'n. Saa tyoc'ioo'ñê joona' ndo' tyowjaañ'oom jndyetia'ñee'n jom yuu na tjaa nn'a'n c'oom. ³⁰ Quia jo' tax'ee Jesús nnom, matsoom:

—¿Ljo' jndyu'?

T'ō 'ñom, tso:

—Ja jndyuya Jndye Mei'n.

Luua' tsoom ee jeeⁿ jndye naⁿjndii jnda tuo naquii' ts'oom. ³¹ Ndo' tyola'ty'oondye naⁿjndii'ñeeⁿ nnom Jesús na ticajñoom joona yuu na wi' nntjoomna. ³² Jo' jo' tyom'aⁿ cwii tmaaⁿ calcu quii' jndaⁿ na cwicwa'. Naⁿjndii'ñeeⁿ tyol'ana ty'oo nnoom na quiaaⁿ na nnc'ooquie'na naquii' n'om calcu'ñeeⁿ. Quia jo' tquiaaⁿ na wanaaⁿ. ³³ Ndo' jnda na jlui' jndyeta ñ'eⁿ naⁿjndii naquii' ts'om tsaⁿ'ñeeⁿ, ty'equie'na naquii' n'om calcu. Ndo' tmaaⁿ calcu'ñeeⁿ jlei'nomyo', tei'tyu'yo' yuu na nty'a 'ndyoo ndaaluee'ñeeⁿ, mana nchjeeña' jooyo' quii' ndaa.

³⁴ Nn'aⁿ na cwitei'x'ee calcu'ñeeⁿ, jnda na nty'iaana na luua' tuii, jlei'nomna, tyola'neiⁿna ñ'oomwaa' naquii' tsjoom ndo' jo jndaⁿ. ³⁵ Quia jo' ty'e nn'aⁿ, ty'ecanty'iaa ljo' tuii. Tquie'cañomna Jesús ndo' jliuna ts'aⁿ na jnda jlui' naⁿjndii naquii' ts'om, wacatyeeⁿ nacañoom' Jesús. Macweⁿ liaa ndo' jnda tco'yañ'eⁿna' jom. Ndo' naⁿ'ñeeⁿ, jeeⁿ tyuena. ³⁶ Joo nn'aⁿ na jndoo' chiuu tuii na n'maⁿ ts'aⁿ na ñeseixmaⁿ naⁿjndii, jla'neiⁿna ndaa nn'aⁿ na ty'ecanty'iaa. ³⁷ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa ndyuaa Gadara, l'ana ty'oo nnom Jesús na calueeⁿeⁿ quii'ntaaⁿna, ee joona jeeⁿ nquiaana. Jo' chii tuonnda' Jesús ts'om w'aandaa mana tjalcweeⁿeⁿ ts'ondaa Galilea. ³⁸ Juu ts'aⁿ na jnda jlui' naⁿjndii naquii' ts'om, tyoch'ee ty'oo nnom Jesús na quiaa tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'oom' na ñ'eⁿ ñ'eⁿñê, saa sa'ntjom Jesús na caljoo'ñê. ³⁹ Tsoom nnom:

—Cja'lcwe' na waa wa', catseineiⁿ ndaa nn'aⁿ cwanti t'maⁿ naya jnda s'aa Ty'ooots'om ñ'eⁿndyu'.

Ndo' tja tsaⁿ'ñeeⁿ, tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ cha'waa quii' tsjoom na t'maⁿ naya s'aa Jesús ñ'eⁿñê.

Yuscuchjoo jnda Jairo

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Teity'ionnda' Jesús ndaaluee. Quia na jlueeⁿeⁿ w'aandaa, jndyendye nn'aⁿ to'ñoomna jom ñequio na neiⁿna, ee cha'tsondyena mamei'ndoo'na jom. ⁴¹ Tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ na jndyu Jairo. Jom cwiluiitquieñê naquii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nc'ee Jesús, s'aaⁿ ty'oo na cjaa tsaⁿ'ñeeⁿ waⁿaⁿ. ⁴² Ee m'aaⁿ jnaaⁿ na yuscu, na macanda juu. Cha'na canchoo'we chuu' yu'ñeeⁿ ndo' mañe'cue'. Yocheⁿ na njom Jesús nato na mawjaⁿ waa' tsaⁿ'ñeeⁿ, s'aana' na jeeⁿ tyeeⁿ nacañom'm na jeeⁿ jndye nn'aⁿ.

⁴³ Ndo' quii'ntaaⁿna m'aaⁿ cwii yuscu na jnda canchoo'we chu wii' tycu na cwicaa niroom'. Jnda seicatsoom cha'tso 'naaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwil'a nasei. Saa mei'cwiindyee joona tîcandaⁿ nntsein'maⁿ jom. ⁴⁴ Tjatseicandyoo'ñê jo naxeⁿ Jesús ndo' tyenquiom'm 'ndyoo liaatco na cwee Jesús. Mañoom' tjameintyjee' na cwicaa niroom'm.

⁴⁵ Quia jo' tax'e Jesús, tsoom:

—¿'Ñeeⁿ juu tyenquiuu' ja?

Cha'tsondyee nn'aⁿ jlue ticaliu. Ndo' tso Pedro ñequio nc'iaaⁿaⁿ:

—Ta, jndyendye nn'aⁿ jnda seicanto'na' nacañom' hasta manchjena' 'u cwil'ana, ndo' mawaxe': “¿'Ñeeⁿ juu tyenquiuu' ja?”

⁴⁶ T'o Jesús, tsoom:

—M'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na wii' tyenquiuu' ja. Ee ntyjiiya na jnda teil'ue juu najndeii na matseixmaⁿya na n'maⁿ ts'aⁿ.

⁴⁷ Jnda na ljeii yuscu'ñeeⁿ na xocandaⁿ nncwanty'iuu'ñê, ñequio na cwiteiñê jndyocoom'm xtyeeⁿ jo nnom Jesús. Ndo' ñequio na ndye cha'tsondyee nn'aⁿ tjei'yuu'ñê chiuu na tyenquiom'm liaa' Jesús ndo' na mañoom' n'maaⁿ. ⁴⁸ Quia jo' tso Jesús nnoom:

—U jndaaya, nc'e na matsei'yu'ya' ts'om' ñ'eⁿndyo jo' na jnda n'maⁿ. Cja' na meiⁿncwii ñomtiu tanc'oom'.

⁴⁹ Ndicwaⁿ matseineiⁿ ndo' tyjee' ts'aⁿ na jnaⁿ waa' Jairo, ts'aⁿ na cwiluiitquieñê wats'om. Matso tsaⁿ'ñeeⁿ:

—Tantseicachjuu'ti' Tam'aaⁿ ee jnda tue' nomjnda'.

⁵⁰ Jnda na jndii Jesús ñ'oomwaa', tsoom nnom Jairo:

—Tinty'ue', macanda na catseyu' ñ'e'ndyo, quia jo' nn'ma' nomjnda'.

⁵¹ Ndo' jnda na tue'ne' na waa w'aa, mei'cwii ts'a' tñquiaa' na nncjaaquiee' ñ'e'ñê, macanda Pedro ñequio Juan ñequio Jacobo, ndo' tsotye yuscuchjoo ñ'e' tsondyee.

⁵² Cha'tso nn'a' ndeii cwila'xuaana, cwityueena cantyja 'naa' ts'oochjoo. Saa matso Jesús ndaana:

—Tantyyee'yo' ee tyoowee'ne', cwe' watsom.

⁵³ Saa joona, cwe' tyoncona Jesús ee manquiuyana na jnda tue' tsa'ñee'. ⁵⁴ Quia jo' t'uee' ts'o, seineii' ndeii, tsoom:

—Yuscuchjoo, quicantya'.

⁵⁵ Mantya tando'nda' ndo' mañoom' teicantya. Sa'ntjom Jesús na quiana na nlcwa' yuscuchjoo'ñee'. ⁵⁶ Nn'a' na nda tsa'ñee' t'omna na jee' t'ma' tjawee' n'omna, saa Jesús sa'ntjoom na ticaluena nnom mei'cwii ts'a' chiuu tuii.

9

Majñom Jesús nn'a' canchoo'wendye

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Quia jnda seitjom Jesús canchoo'we nn'a' na cwilajomndye ñ'e'ñê, tquiaa' na cala'xma'na najnei' cha nnda' nntjeii'na na'ndii, ndo' na nnda' nla'n'ma'na nn'a' wii. ² Jñoom joona na c'oonquiana ñ'oom cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om ndo' na nla'n'ma'na nn'a'wii. ³ Tsoom ndaana:

—Mei'cwii tjaa ljo' catsaañ'om'yo' na nleil'uee'ndyo' nato, mei' ts'oomleii, mei' na' na cwicañjom s'om, mei' nantquie, mei' tsjo'ñjee', manda liaa na cwee'yo'. ⁴ Mei'nquia w'aa yuu na nntsquie'yo', jo' caljoo'ndyo'. Ndo' majo' nlui'yo' na nntsa'tsa'ti'yo'. ⁵ Mei'nquia tsjoom na tiñe'cato'ñoom nn'a' 'o, quia na cwicalui'yo' tsjoom'ñee', calaquia'yo' ts'ojnda' na chuu' nc'ee'yo'. Luaa' nl'a'yo' cha calui'yuu' nacjoo na'ñee' na tícato'ñoomna ñ'oom' Ty'oots'om.

⁶ Quia jo' jlui'na, ty'ena cha'tso njoom nch'u, tyoñe'quiana ñ'oom chiuu na nlui'n'ma'ndye nn'a' ndo' tyola'n'ma'na nn'a' wii.

Tileicatsei'no' Herodes cantyja 'naa' Jesús

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Jndii Herodes, ts'a' na m'aa' gobiernom, cha'tso na tyoch'ee Jesús. T'ma' seiñ'ee'na' jom na tyolue nt'om nn'a' na Juan jnda wando'nda'. ⁸ Nt'om tyolue na Elías jnda teitquiao'ñemnda'. Ndo' nt'om tyolue na jnda wando'nda' cwii profeta na teiyo tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om. ⁹ Saa tso Herodes:

—Nnc'o sa'ntjo' na catyjena xtyo' Juan. Quia jo' ¿ñee' luaa' na teijndye ñ'oom mandii cantyja 'naa'?

Ndo' tyojoo' ts'oom na nnty'iaa'na' juu.

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om mei' na'nom

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Jnda na lcwee'nda' nn'a' na canchoo'we ts'iaa' na jñom Jesús joona, jla'candiina jom cha'tso na jnda l'ana. Quia jo' tjachom joona, ty'ena cwii ntyja jo jnda' nndyoo' tsjoom Betsaida. ¹¹ Quia na jliu nn'a' na ljo', ty'entyjona naxee'ne'. To'ñoom joona ndo' tyotseineii' ndaana cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. Ndo' sein'ma'na nn'a' wii.

¹² Jnda na jaamaa', ty'entyjaa' nn'a' na canchoo'wendye jom. Jluena:

—Cajñom' nn'a' na c'oona njoom nch'u oo jo ranchoo nn'a' nmei' ndioche' na nl'ueena yuu nlquiena ndo' cha nliuna na nlcwa'na, ee ñjaa' tjaa chiuuya, tjaa ljo' quiom.

¹³ Saa matsoom ndaana:

—'O quia'yo' na nlcwa'na.

T'oo naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—Macandā ñe'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa cwileiñ'ooⁿyâ. ¿Ljo'ti nntso luaa'? Macandāto xeⁿ tsaalajndaayâ nantquie na nlcwa' cha'tsondye na^maⁿl.

¹⁴ Ndo' naⁿñeeⁿ na cwe' tomti naⁿnom, cha'na 'om meiⁿndyena. Quia jo' tsoom ndaa nn'aⁿ canchoo'we:

—Candu'yo' ndaa na^maⁿl na cwindyuaandyena xjeⁿ ntmaaⁿl na wen'aaⁿ wen'aaⁿ nchoo' qui na cwii cwii tmaaⁿl.

¹⁵ Ndo' l'ana na ljo', teindyuaandye cha'tsondye nn'aⁿ. ¹⁶ Jnda jo' to'ñoom 'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa'ñeeⁿ. Jlundaañê cañoom'luee, tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om. Jnda chii tyeeⁿ joona', tquiaaⁿ ndaa nn'aⁿ na t'maaⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ na cat'oom naⁿñeeⁿ joona' ndaa nn'aⁿ na jndyendye. ¹⁷ Cha'tsondye naⁿñeeⁿ tcwa' tjacjoona. Ndo' 'ndiicheⁿna' na tîcandyue lcwa'na. Quia na jnda jla'tjomna jo', too' canchoo'we tsquiee.

Macwji'yuu'ñe Pedro na Jesús cwiluiñê Cristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Cwii xuee'ñeeⁿ m'aaⁿndyo Jesús cwii ntyja na matseineiiⁿ nnom Ty'oots'om. Mañ'eeⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿Ñeeⁿ juu cwilue nn'aⁿ na cwiluiindyó?

¹⁹ Joona t'ooⁿna nnoom:

—Nt'om nn'aⁿ cwilue 'u Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Ndo' nt'omcheⁿ cwilue 'u Elías. Ndo' nt'omcheⁿ cwilue na 'u cwii profeta na tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om tandyo xuee na jnda wando'nnda'.

²⁰ Ndo' tsoom ndaana:

—Ndo' 'o je', ¿ñeeⁿ juu cwindu'yo' na cwiluiindyó?

T'ó Pedro, tsoom:

—'U cwiluiindyó nquii Cristo na jnaⁿl na m'aaⁿ Ty'oots'om.

Matseicandii Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Quia jo' saⁿntjoomtyeeⁿ na meiⁿcwii ts'aⁿ ticaluena nnom na ljo'. ²² Matsoom:

—Ja na cwiluiindyó ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee maxjeⁿ tseixmaⁿya na jndye nawil' catjoⁿ. Nn'aⁿ na cwiluiitquiendye, ñequio ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés nnc'omna na ticuee' n'omna ja. Nla'cuee'na ja, saa xuee jnda ndyee nncwa'ndo'xcó.

²³ Jndañquia tsoom ndaa cha'tsondyena:

—Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'om na nncw'aa'ñe ja, cwji'ñê cantyja na matseitiuu nqueⁿ. Caljoya ts'oom nawil' na matjoom ticwii xuee, ndo' candyontyjoⁿ cantyja na mats'aa, meiiⁿ quio jo' cueeⁿeⁿ. ²⁴ Ee meiⁿnquia ts'aⁿ na mañequiaañe na catjom ljo' na nntjom nc'e na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya, ts'aⁿñeeⁿ nluin'maaⁿñê. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mal'uee'ñe cheⁿnquii chiuu nluin'maaⁿñê, majo'to jo' nntsuuñe. ²⁵ Quia jo' yuu waa je' na mateijndeina' ts'aⁿ meiiⁿ cha'waa tsjoomnancue cuaana' na 'naaⁿaⁿ xeⁿ nntsuu añmaaⁿaⁿ ndo' matseityuii'ñe cheⁿnqueⁿ. ²⁶ Ndo' meiⁿnquia ts'aⁿ na m'aaⁿ na jnaaⁿl cantyja 'naⁿya ñequio ñ'oom naya 'naⁿya, ja na cwiluiindyó ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nc'ooⁿya na jnaaⁿl ts'aⁿñeeⁿ quia nndyooⁿnda'a na matseit'maaⁿñena' ja, ñequio na matseit'maaⁿñena' Tsotyā ndo' ñequio ángeles na lju'ndye. ²⁷ Saa mayuu'cheⁿ, ndye'yo' nntsjoⁿ, nt'om nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ xocwjena hasta xeⁿ jnda nty'iaandaana cantyja na matsaⁿntjom Ty'oots'om.

Seichuii'na' Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Jndāa cha'na ñeeⁿ xueendyo na seineiiⁿ ñ'oommeiⁿl, tjawaaⁿ cwii ta na nntseineiiⁿ nnom Ty'oōts'om. Tjañ'oom Pedro ñequio Juan ñ'eⁿ Jacobo. ²⁹ Ndo' yocheⁿ na matseineiiⁿ nnom Ty'oōts'om, seichuii'na' nnoom. Ndo' s'aana' na jeeⁿcheⁿ ndya' canchii' liaⁿaⁿ, jnda'jom maco'na' lui'. ³⁰ Ndo' teitquioo'ndye we naⁿnom na cwila'neiⁿ ñ'eⁿñê, Moisés ñ'eⁿ Elías jo'. ³¹ Seixueeña' ndiocheⁿ nacañoomna, ndo' jla'neiⁿna ñ'eⁿñê cantyja na nla'cuee' nn'aⁿ jom quia na nncjaⁿ Jerusalén. ³² Ndo' Pedro, jeeⁿ seijaa'ñe tsaⁿtsjom nacjoom'm ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê sāa jndāa l'ana na tícandana. Jo' chii nty'iaana nacaxuee na matseixmaⁿ Jesús ndo' nty'iaa ndāana we naⁿnom'ñeeⁿ na teitquioo'ndye ñ'eⁿñê. ³³ Juu xjeⁿ na cwitoⁿ'ndye naⁿñeeⁿ ñ'eⁿ Jesús, tso Pedro nnoom:

—Ta, jeeⁿ ya na m'aaⁿyā ñjaaⁿ. Cwa nl'aayâ ndyee xquie'ncwaⁿl, cwii cwenta' 'u, cwii cwentaa' Moisés ndo' cwii cwentaa' Elías.

Sāa ticatsei'noⁿl Pedro ljo' na tsoom. ³⁴ Yocheⁿ na matseineiiⁿ na ljo', jndyocue cwii nchquiu na seicata'na' joona. Ndo' jeeⁿ nioom tyuena na tjaa'ñena' joona naquii' nchquiu'ñeeⁿ. ³⁵ Ndo' teic'uaa jndyee' Ty'oōts'om naquii' nchquiu'ñeeⁿ, matso:

—Luaañe Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'ooⁿya. Candye'yo' ñ'oom l'ñom.

³⁶ Jndā na teicheⁿ na seineiⁿ Ty'oōts'om, jliuna ñenquii Jesús cwii m'aaⁿ. Ndo' xuee na cwityom'aⁿtina, meiⁿcwii ts'aⁿ ticaluena nnom chiuu waa na nty'iaana.

Sein'maⁿ Jesús tyochjoo

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Cwiicheⁿ xuee quia na jndā tquiocuena sjo'ñeeⁿ, tjacatjomñe cwii tmaaⁿl t'maⁿ nn'aⁿ joona. ³⁸ Naquii' tmaaⁿñeeⁿ seixuaa cwii ts'aⁿ, tso:

—Ta, mats'aaya ty'oo njom' na canty'ia' ljo' matjom ti'jndaaya, ee ñenqueⁿ tuiiñê.

³⁹ Luaa matjoom, mat'uui jndyetia jom, ndo' mach'ee na jndei matseixuaⁿ. Cwiteiñê ndo' cwicalui' chom' l'ñom. Nc'uaa' ma'ndii jom xeⁿ jndā seity'uiiñe jom. ⁴⁰ Ndo' jndā seity'oondyo ndāa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' na catjeii'na jndyetia sāa tícandaa l'ana.

⁴¹ T'o Jesús, matsoom:

—O nn'aⁿ na tiñe'cala'yu'yo' ndo' quie' n'om'yo', hasta cwanti yo na macaⁿna' na c'ooⁿya ñ'eⁿndyo' ndo' na matseiquii ts'ooⁿya quiondyo'.

Jndā jo' tsoom nnom tsotye tyochjoo'ñeeⁿ:

—Candyo'ñ'oom' ti'jnda' ñjaaⁿ.

⁴² Ndo' yocheⁿ na mandyotseicandyoo'ñe tyochjoo, seiquioo tsaⁿjndii jom ndo' s'aa na jndei tyoteiñê. Sāa seitia' Jesús tsaⁿjndii. Sein'maaⁿ tyochjoo jndā chii tquiaaⁿ juu nnom tsotye. ⁴³ Cha'tso nn'aⁿ na nty'iaa na luaa', jeeⁿ tjawee' n'omna cantyja na t'maⁿ najndei na matseixmaⁿ Ty'oōts'om.

Matseicandiinna' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ndo' ncuee'ñeeⁿ jndyendye nn'aⁿ jeeⁿ tyojaawee' n'omna cha'tso na tyoch'ee Jesús. Ndo' seineiiⁿ ndāa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ. ⁴⁴ Tsoom:

—Quiandyo' na cjo' ñ'oommeiiⁿ n'om lua'qui'yo'. Ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee maxjeⁿ ñequeiaa ts'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿ.

⁴⁵ Sāa joona ticala'noⁿl na ñ'oommeiⁿl ee seicu'na na nliuna joona'. Ndo' nquiaana na nnta'x'eena l'ñom chiuu ma'moⁿna'.

¿Ñeeⁿ t'maⁿti cwiluiiñe?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Joo nn'aⁿ canchoo'we tyola'ñ'eeⁿl ndyueena l'ñeeⁿ cwii joona nnc'oom na t'maⁿti nntseixmaⁿ. ⁴⁷ Jndā na sei'noⁿl Jesús chiuu waa na m'aaⁿl n'omna, quia jo' to'ñoom cwii yucachjoo, tqueeⁿ juu nacañom'm. ⁴⁸ Tsoom ndāana:

—Meiⁿnquia ts'aⁿ na maco'ñom yucachjoom'aaⁿ nc'e xueya, ja maco'ñom tsaⁿ'ñeeⁿ, ndo' meiⁿnquia ts'aⁿ na maco'ñom ja, mati maco'ñom tsaⁿ'ñeeⁿ nquii na jñom ja. Nc'e na luaa', ts'aⁿ na cjeti cwiluiiñe quii'ntaaⁿ'yo', tsaⁿ'ñeeⁿ cwiluiit'maⁿ'ñetyeeⁿ.

Nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naⁿya

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Quia jo' t'o Juan, tsoom:

—Ta, nty'iaayâ cwii ts'aⁿ na macwji' naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ ñequio xue'. Ndo' l'uuyâ nnoom ticwanaaⁿ ee nchii ñ'eⁿ jaa matseijomñê.

⁵⁰ Saa Jesús tsoom nnom:

—Tindu'yo' na ticwanaaⁿ ee juu ts'aⁿ na tic'oom nacjooya, maxjeⁿ matseijomñê ñ'eⁿndyō jaa.

Matseitia' Jesús Jacobo ñ'eⁿ Juan

⁵¹ Quia na jnda jaawe'ntyjō xjeⁿ na nnco'ñom Ty'oōts'om jom cañoom'luee, quia jo' ñe'cwii seijndaa'ñê na wjaⁿ Jerusalén. ⁵² Ndo' jñomjñeeⁿ nn'aⁿ na c'oo cwii tsjoom chjoo, tsjoom nn'aⁿ samaritanos. Ty'e naⁿ'ñeeⁿ na nla'jndaa'ndyena cantyja na nncuee'cañoom ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. ⁵³ Saa nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tical'ue n'omna na njoo'ñê tsjoomna ee jla'noⁿ'na na Jerusalén wjaⁿ. ⁵⁴ Quia jo' we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm, Jacobo ñ'eⁿ Juan, quia na nty'iaana na luaa', jluena:

—Aa ndi' Ta, ¿aa nncwancue' na nl'aayâ cha'na s'aa Elías? Nntaaⁿya na quioo chom na nnaⁿ cañoom'luee nacjoo naⁿm'aⁿ' cha nntseicwjeena' jona.

⁵⁵ Saa jom taqueeⁿ, seitiaaⁿ'aⁿ jona, tsoom:

—'O ticala'noⁿ'yo' ljo' cwii nnom cwilaxmaⁿ'yo'. ⁵⁶ Ee ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee tîcandyō na nncwjii'a na cwita'ndo' nn'aⁿ. Ja jndyō na nncwji'n'maaⁿndyō jona.

Mana ty'ety'etina cwiicheⁿ tsjoom chjoo.

Nn'aⁿ na ñe'calajomndyena ñ'eⁿ Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Yocheⁿ na ñjomndyena nato, tso cwii ts'aⁿ nnoom:

—Ta, ja nntseijomndyō ñ'eⁿndyu' meiⁿyuucheⁿ na wja'.

⁵⁸ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Candy majndaa' lue'l'aayo', ndo' cantsaa majndaa' cantquiaayo', saa ja na cwilui-indyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, meiⁿ yuu na nncwajndyā, tijndaa'.

⁵⁹ Ndo' tsoom nnom cwiicheⁿ ts'aⁿ:

—Candyotseijomndyu' ñ'eⁿndyō.

Saa tso tsaⁿ'ñeeⁿ nnoom:

—Jeeⁿ sa 'u Ta, quiaa' na wanaaⁿ na caty'iujndyā tsotyā, quia jo' yuu' je', nñ'aⁿya ñ'eⁿndyu'.

⁶⁰ Ndo' tso Jesús nnom tsaⁿ'ñeeⁿ:

—Ca'ndii' nmeiⁿ!. M'aⁿ nt'om nn'aⁿ na ticata'ndo' cantyja 'naⁿya, la'xmaⁿna cha'cwijom l'oo. Jona caty'iuundye ntyjeena. Saa 'u cja'quiaa' ñ'oom cantyja na matsā'ntjom Ty'oōts'om ndāā cha'tso nn'aⁿ.

⁶¹ Tso cwiicheⁿ ts'aⁿ nnoom:

—Ta, nntseijomndyō ñ'eⁿndyu', saa quiaa' ñ'om' na jōcwaⁿjndyā nn'aⁿ w'aya na majō.

⁶² T'o Jesús nnom, matsoom:

—Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mato' na matseijomñe ñ'eⁿndyō, āā tixcwee' ts'om, ñenquii'cheⁿ ñjom ts'om cantyja na jnda 'ndii, matseijomna' tsaⁿ'ñeeⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na mat'uii ts'oomsnda saa mawaqueⁿxen', tsaⁿ'ñeeⁿ ticatsona' na nncjaaquiee'ñe cantyja na matsā'ntjom Ty'oōts'om.

10

Majñom Jesús ndyeen'aa'n nchoo' qui nchoo' we nn'a'n

¹ Jnda teinom nmeiⁿ, tjeii'ñe Jesús nt'omcheⁿ nn'aⁿ, ndyeen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' wendyena. Jñoom we we, we wendyena na c'oojndyeena ticwii tsjoom ndo' ticwii joo yuu na quia nncjaa nqueⁿ. ² Tsoom ndaana:

—Jndye nn'aⁿ m'aⁿ na tyoondye ñ'oom naya. Matseijomna' naⁿñeeⁿ cha'cwijom lqueeⁿ na jnda tmaⁿ. Saa naⁿntjom na nntyje lqueeⁿ, meiⁿchjoo tijndye. Cwe' jo' cataⁿ'yo' nnom Ta Ty'o^ots'om na cajñomtyeeⁿ nt'omcheⁿ naⁿntjom na nntei'jndeii 'o na nntjei'yuu'ndyo' ñ'oom naya ndaa naⁿñeeⁿ.

³ Ndo' tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Catsa'yo'. Queⁿ'yo' cwenta, majñooⁿya 'o quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndye. Matseijomna' 'o cha'cwijom canmaⁿ na m'aⁿ quii'ntaaⁿ lobo. ⁴ Tintsaañ'om'yo' 'naⁿ na cwicañjom s'om, meiⁿ chetsja', meiⁿ lcoom. Ndo' nchii na nla'chjuundyo' na nlaneiⁿ'yo' ñ'eⁿ nn'aⁿ nato. ⁵ Meiⁿnquia w'aa na nntsquie'yo', candu'jndyee'yo' ndaa nn'aⁿ w'aa'ñeeⁿ: “Quiaa Ty'o^ots'om na ya m'aⁿ'yo' ñ'eⁿ ntyjee'yo'.” ⁶ Ndo' nn'aⁿ w'aa'ñeeⁿ xeⁿ cwila'xmaⁿ na cato'ñoom naya'ñeeⁿ, quia jo' caljona' quiondyena, saa xeⁿ na ticala'xmaⁿ na nnto'ñoomna juuna', quia jo' calcwe'nnda'na' ñ'eⁿndyo'. ⁷ Ndo' w'aa yuu na nntsquie'yo', jo' caljoo'ndyo'. Nchii cwe' cwii ndo' cwii w'aa nnc'om'yo'. Cwa'yo' ndo' cwe'yo' nantquie na ñe'quiiana ndaa'yo'. Ee tsaⁿntjom maxjeⁿ tseixmaaⁿ na co'ñoom na mawan-tjoom. ⁸ Meiⁿnquia tsjoom na nntsquie'yo' ndo' nnto'ñoomna 'o, cwa'yo' meiⁿnquia nantquie na ñe'quiiana ndaa'yo'. ⁹ Calan'maⁿ'yo' nn'aⁿwii na m'aⁿ jo' jo' ndo' candu'yo' ndaana: “O nn'aⁿ, juu na matsa'ntjom Ty'o^ots'om nn'aⁿ, matseindyoo'ñena' jo ndaa'yo'.” ¹⁰ Saa meiⁿnquia tsjoom na nntsquie'yo' na tiñe'cala'ljo nn'aⁿ 'o, calui'yo' ts'om nataa ndo' candu'yo': ¹¹ “Cwilaquiaayâ ts'o jnda na niom tsjom'yo' na chuu' nc'aa'â. Nmeiiⁿ cwil'aayâ na cwit'mooⁿya na 'o tiñe'cato'ñoom'yo' ñ'oom' Ty'o^ots'om. Saa cala'noⁿ'yo' juu na matsa'ntjoom nn'aⁿ matseicandyoo'ñena' na m'aⁿ'yo'.”

¹² Quia jo' tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Nndye'yo' nntsjo^o quia na nncue'ntyjo^o xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ, nlco'wi'tina' nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, nchiiti nn'aⁿ tsjoom Sodoma.

Njoom na m'a'n nn'a'n na tiñe'la'canda

(Mt. 11:20-24)

¹³ Wi' nntjom'yo' 'o nn'aⁿ tsjoom Corazín. Mati 'o nn'aⁿ tsjoom Betsaida, ee xeⁿ jo ndaa nn'aⁿ tsjoom Sidón ñ'eⁿ Tiro t'mooⁿya juu najndeii na matseixmaⁿya cha'xjeⁿ t'mooⁿya ndaa' 'o, tyuaa' jla'candaⁿndye naⁿñeeⁿ na teindyuaandyena na tcwee'na liaa na taa ndo' tioona tsjaa' nqueⁿna na cwit'mooⁿna na cwilcwe' n'omna. ¹⁴ Cwe' jo', xuee na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ, t'maⁿti nlco'wi'na' 'o nchiiti nn'aⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. ¹⁵ 'O nn'aⁿ tsjoom Capernaum, ¿aa ndya' cwilatuu'yo' na cañoom'lueecheⁿ nntseiwendyena' 'o, cwe' ee na jndye ts'iaaⁿ s'aaya quii'ntaaⁿ'yo'? Maxjeⁿ nntiom Ty'o^ots'om 'o yuu na njoomticheⁿ na maco'wi'na' nn'aⁿ.

¹⁶ Ts'aⁿ na mandii ñ'oom na cwiñe'quia'yo', mañ'oomya jo' mañeeⁿ. Saa ñeeⁿ na nts'o^o 'o, maja mach'ee tsaⁿ'ñeeⁿ na nts'o^o. Ndo' ñeeⁿ na nts'o^o ja, nquii na jñom ja mach'ee tsaⁿ'ñeeⁿ na nts'o^o.

Na lwee' ndyeen'aa'n nchoo' qui nchoo' we nn'a'n

¹⁷ Quia na jnda tquiennda' ndyeen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' we naⁿñeeⁿ na jñom Jesús, ñequio na neiiⁿna jluena:

—Ta, hasta naⁿjndii tuee'ndyecje ndaayâ ñequio xue'.

¹⁸ Tso Jesús ndaana:

—Ntyjiiya na jnda tyuii' najndeii na ñeseixmaⁿ Satanás. Ñejomto tiooñê cha'cwijom tioo chom tsuee. ¹⁹ Ja jnda tquiaya najnda'yo', cha meiiⁿ candyue'yo' canduu ñ'eⁿ caljo,

meiⁿchjoo tjaa ljo' nntjom'yo'. Ndo' nnaⁿndyo' ñequio cha'tso najndeii na matseixmaⁿ Satanás na m'aaⁿ nacjo'yo'. Meiⁿcwii nmeiⁿ xocal'a nata' 'o. ²⁰ Saa tinc'om'yo' na neiⁿ'yo' cwe' cantyja na cwituee'ndyecje naⁿjndii ndaa'yo'. C'om'yo' na neiⁿ'yo' nc'e na jnda teiljeii ncue'yo' cañoom'luee.

Jesús ma'mooⁿ na neiiⁿ'eⁿ
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Mañejuuti xjeⁿñeeⁿ, tioo na neiiⁿ Jesús nc'e Espíritu Santo. Toqⁿ'oⁿ na matseineiⁿ nnom Ty'oⁿots'om, tsoom:

—Matseit'maaⁿndyo 'u Tsotyaya na cwiluiindyⁿ na matsa'ntjom' cañoom'luee ñequio nnom tsjoomnancue. Ee jnda tanty'iuu'ndyu' ñ'oommeiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwe' jndo'to n'om ñequio nn'aⁿ na jeeⁿ t'maⁿ cwila'noⁿ!. Ndo' jnda seicanooⁿ joona' ndaaⁿ nn'aⁿ na cje cwil'a. Mayuu' Ta, ee luaa' waa na tjawee' ts'om'.

²² Jnda jo' seineiⁿnnda' Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na cwindye, tsoom:

—Nquii Tsotyaya Ty'oⁿots'om cha'tso nnom jnda tioom l'oⁿoya. Tjaa 'ñeeⁿ matsei'noⁿ! chiuu tseixmaⁿya na cwiluiindyⁿ Jnaaⁿ, macandā nqueⁿ ntyjeeⁿ. Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ matsei'noⁿ! chiuu tseixmaⁿ Tsotyaya, macandā ja na cwiluiindyⁿ Jnaaⁿ mantyjiiya. Ndo' mati meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'oⁿ na nntsei'noⁿ! chiuu tseixmaⁿ Tsotyaya, mañequia na nntsei'noⁿ!

²³ Quia jo' taqueeⁿ, nty'iaaⁿ'aⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsoom ndaana na ñenqueena:

—Jeeⁿ neiiⁿ nn'aⁿ na cwinty'iaandaaⁿ ts'iaaⁿ na cwinty'ia'yo' na mats'aaya.

²⁴ Candye'yo' nntsjoⁿ, jndye profetas ñequio reyes na tyotsa'ntjom, jeeⁿ tyocantyyaa' n'omna na nnty'iaandaaⁿ ts'iaaⁿmeiⁿ na cwinty'ia' 'o na mats'aa ndo' na ndyena ñ'oom na cwindye' 'o na mañequia, saa t'icantyyaana meiⁿ t'icandyena.

Naya na s'aa ts'aⁿ samaritano

²⁵ Teintyjee' cwii ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés. Tax'ee nnom Jesús na cwe' ñe'canty'iaa' chiuu nnts'aaⁿ. Matso:

—Ta, ¿cwaaⁿ na tseixmaⁿya na cats'aa cha na nndaya na ticantycwii na nncwa'ndo'a?

²⁶ T'o Jesús nnom, tsoom:

—¿Chiuu t'maⁿ ljeii na mawaa? ¿Chiuu matsei'noⁿ! na matsei'naⁿ juuna'?

²⁷ T'o tsaⁿñeeⁿ, matso:

—Ljeii'ñeeⁿ luaa matsa'ntjomna': "C'oom' na candya' ts'om' Ta Ty'oⁿots'om cwenta' ñequio na xcwee'ya ts'om', ñequio cha'waa na jnda ntyji', ñequio cha'waa na jndu' ndo' ñequio cha'waa na jndo'ya ts'om'." Ndo' mati matsona': "C'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'."

²⁸ Quia jo' tso Jesús nnom:

—Majo'ndyo ñ'oom na t'o'. Catseicandā' nmeiⁿ, quia jo' nnda' na nncwando'.

²⁹ Saa tsaⁿñeeⁿ na ñe'cwji'yañe cheⁿnqueⁿ tax'eennaⁿ'aⁿ 'ndyoo Jesús, tsoom:

—¿'Ñeeⁿ juu cwiluiiñe x'iaya?

³⁰ T'o Jesús, tsoom:

—Ndi', t'oom cwii tsaⁿs'a. Jnaaⁿ Jerusalén na wjaacueeⁿ tsjoom Jericó ndo' tioondye naⁿcanty'ue cjoom'm. Tjeii'na 'naaⁿ'aⁿ, jla'quiee'ndyena jom, 'ndyena jom na ma-jaaweeⁿ'eⁿ. ³¹ Ndo' seijomna' na wjaacue cwii tyee cwentaa nn'aⁿ judíos juu nato'ñeeⁿ. Ndo' quia na ljeiiⁿ juu ts'aⁿ na tqiee'ñe, tjanquiaañê, chii teinoom'm. ³² Majo'ti s'aa cwii ts'aⁿ levita. Jnda na mawjaawiñoom'm jo' jo' ndo' ljeiiⁿ juu, majo'ti tjanquiaañê chii teinoom'm. ³³ Saa cwii ts'aⁿ ndyuua Samaria na wjaa nato'ñeeⁿ, quia na tjawiñoom'm tsaⁿñeeⁿ ndo' na nty'iaaⁿ'aⁿ juu tioo na jeeⁿ wi' ts'oom. ³⁴ Tjantyyaaⁿ'aⁿ juu. Tioom seitye ñ'eⁿ winom yuu na tqiee'ñe, jnda chii seityeeⁿ liaa. Jnda jo' tei'caljoom juu quioo' na ñeljoom. Tjañ'oom juu w'aa na cwe' cwiquieya nn'aⁿ. Jo' jo' teix'eeⁿ juu. ³⁵ Cwiicheⁿ xuee

quia na mawjaⁿ, tjeiiⁿeⁿ we tsjo'ñjeeⁿ s'om denarios, tquiaaⁿ joona' nnom ts'aⁿ na waa' w'aa'ñeeⁿ. Tsoom nnom: “Cateix'ee' jom ndo' xeⁿ nlcaⁿtina' s'om, quia ndyolcwa'a, ntseicandaⁿndyo.” ³⁶ Quia jo' tax'ee Jesús 'ndyoo tsaⁿ na matsei'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, tsoom: “¿Chiuu matsei'tiuu', 'ñeeⁿ cwii na ndyeendye naⁿ'ñeeⁿ cwiluiiñe x'iaa' ts'aⁿ na tioondye naⁿcanty'ue nacjoo'?”

³⁷ T'ō tsaⁿ'ñeeⁿ, matso:

—Juu ts'aⁿ na ty'oom na wi' ts'om ñ'eⁿñê cwiluiiñe x'iaaⁿ'aⁿ.

Ndo' tso Jesús nnom:

—Cja', ndo' majo'ti catsa'.

Tja Jesús na m'aaⁿ Marta ñ'eⁿ María

³⁸ Tjatjati Jesús ñequio nn'aⁿ na cwi'oo ñ'eⁿñê. Tquiena cwii tsjoom chjoo. Ndo' cwii yuscu na jndyu Marta, seiljo joona waa'. ³⁹ M'aaⁿ tyjee tsaⁿ'ñeeⁿ na jndyu María, juu tjacjoo cwii ntyjaa' Jesús na mandii ñ'oom na matseineiiⁿ. ⁴⁰ Saa Marta, tileicalui'ñê na jeeⁿ matsein'oom'ñê. Tjantyjaaⁿ'aⁿ Jesús, tsoom nnom:

—Ta, ¿aa mando' na ñencō ma'ndii nomtyjō na catsei'n'ōōⁿndyo? Catsu' nnoom na cateijneiⁿ ja.

⁴¹ T'ō Jesús, tsoom nnom:

—U leii, Marta, t'maⁿ matseiñ'eeⁿ'na' 'u na jndye ñ'omtiuu m'aaⁿ! ⁴² Saa ñecwii waa na macaⁿ'na', ndo' nomty'iu' María jnda tjeii'ñê cwii na yati cwentaaⁿ'aⁿ, na mañeeⁿ ñ'oom naya. Ndo' tjaa 'ñeeⁿ nncwji' na matseixmaaⁿ juuna'.

11

Ma'moⁿ Jesús chiuu nlanaaⁿya nnom Ty'ōots'om

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Tyom'aaⁿ Jesús cwii joo na matseineiiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. Quia na jnda jnda seineiiⁿ, cwiindye joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tso nnoom:

—Ta, ca'moⁿ' ndaayâ chiuu nlanaaⁿya nnom Ty'ōots'om, cha'xjeⁿ na t'moⁿ Juan ndaa nn'aⁿ na tyola'jomndye ñ'eⁿñê.

² Tsoom ndaana:

—Quia na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'ōots'om, candu'yo':

Tsotyaayâ na m'aaⁿ' cañoom'luee

ñequi'cheⁿ catseit'maaⁿ'ñena' xue'.

Candyo cantyja na matsa'ntjom' naquii' n'ōōⁿyâ.

Caluii cantyja na 'u l'ue ts'om' nnom tsjoomnancue cha'xjeⁿ na cwiluii cañoom'luee.

³ Quiaa' na nlcwaa'â ticwii xuee.

⁴ Ndo' catseit'maⁿ ts'om' jâ jnaaⁿyâ,

ee mati cwila't'maⁿ n'ōōⁿyâ cha'tso nn'aⁿ na cwila'tjoondye ndaayâ.

Cateijndei' na tincjaachuuñena' jâ na nl'aayâ yuu na ticatsa'ntjomna'.

Ndo' catseicandyaandyu' jâ l'ō juu natia.

⁵ Mati tsoom ndaana:

—Cal'uuya xeⁿ cwiindyo' 'o ya ñ'oom ñequio cwii ts'aⁿ, ndo' xcwe tsjom nncja' na m'aaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ na nntsu' nnoom: “Aa ndi', cateijndei'ya' ndyee taⁿ' tyoo' ja. ⁶ Ee je'ndyo tyjee' cwii ts'aⁿ na ya ñ'oom ja ñ'eⁿñê w'aya na cwe' mawinomyaaⁿ, tquia quia wjaatyeeⁿcheⁿ. Ndo' ja tjaa'na' ljo' ya na nlcwaaⁿ'aⁿ.” ⁷ Quia jo' naquii' w'aacheⁿ nnc'ōōⁿ, nntsoom: “Jeeⁿ sa 'u, tañe'quicantya, ee jnda seicu'tyaⁿ 'ndyoots'a, ndo' jnda mawaya cjoo' jnduu. Mati ntseindaaya jnda jdana. Jo' chii xondaⁿ na nnteijndei na macoⁿ!” ⁸ Candye'yo' nntsjō, meiiⁿ na ts'aⁿ na ya ñ'oom 'u ñ'eⁿñê, xoquintyjaaⁿ na nnteijneiⁿ 'u. Cwe' ee na jndei' 'ndyo', jo' na nquicantyatoom na ñequiaaⁿ cha'tso na macaⁿ'na' 'u. ⁹ Jo' chii ja matsjōō ndaa'yo': Cataⁿ'yo' nnom Ty'ōots'om quia jo' ñequiaaⁿ. Cjoo'ya n'om'yo' na cal'uee'ndyo' chiuu ya jo nnoom, quia jo' nliu'yo'. Macwe' na ca'maⁿ'yo' ndo' nnaaⁿ

cha'cwijom cwii 'ndyoots'a jo ndaa'yo'. ¹⁰ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na waa na macaⁿ nnom Ty'o^ots'om, maxjeⁿ nlo'ñom. Ndo' ts'aⁿ na mal'ue, maxjeⁿ nljeii. Ndo' ts'aⁿ na ma'maⁿ, maxjeⁿ nnaaⁿ jo nnom.

¹¹ Aa ndya' m'aaⁿ cwiindyo' 'o xeⁿ nlcaⁿ jnda' tyoo' njom', ¿aa cwe' tsjo' ñequiaa'yu' nnoom? Oo xeⁿ nlcaaⁿ catscaa njom', ¿aa catsuu ñequiaa' nnoom? ¹² Oo xeⁿ nlcaaⁿ tsei'caxti njom', ¿aa ñequiaa'yu' catsjo' nnoom? ¹³ Jo' chii xeⁿ na 'o na tia nn'aⁿndyo' nquiu'yo' na ñequia'yo' 'naⁿ na ya ndaa'nda'yo', majndeiticheⁿ nquii Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee ñequiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'om nn'aⁿ na cwitaⁿ juu nnoom.

Cwilueyoona na Jesús tsa'jndiitquiee matseixmaaⁿ

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Tjei' Jesús tsa'jndii naquii' ts'om ts'aⁿ na tileicatseineiⁿ. Jnda' na jlui' tsa'jndii, quia jo' tco'yana' tsaⁿñeeⁿ, ya seineiⁿ. Ndo' jeeⁿ tjawee' n'om nn'aⁿ. ¹⁵ Saa' cwantindye joona tyoluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ macwjeeⁿeⁿ na'jndii naquii' n'om nn'aⁿ cwe' nc'e na matseixmaaⁿ najndeii tsa'jndiitquiee Beelzebú.

¹⁶ Ndo' nt'omcheⁿ cwe' na ñe'cal'a xjeⁿ jom, tyotaⁿ cwii 'naaⁿ cha ca'moⁿna' na cañoom'luee cwinaⁿ najneiⁿ. ¹⁷ Saa' jom na mantyjeeⁿ ñ'omtiuu 'naaⁿna, tsoom ndaaⁿ:

—Xeⁿ cwitoⁿndye nn'aⁿ ndyuua yuu na matsa'ntjom cwii gobiernom, maxjeⁿ nntyuii' cantyja na matsa'ntjoom. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ cwii w'aa, xeⁿ titjoom' cwi'maⁿ, maxjeⁿ cwila'tyuii'ndye cheⁿnquieena. ¹⁸ Mati Satanás xeⁿ matoⁿñe cheⁿnqueⁿ, quia jo' ¿chiiu nnts'aayuuna' na nljotyeⁿ cantyja na matsa'ntjoom? Luaa' matsjooya ee 'o cwindu'yo' na ja macwji'a na'jndii naquii' n'om nn'aⁿ nc'e Beelzebú. ¹⁹ Ee xeⁿ mayuu' na ja macwji'a na'jndii ñequio najndeii na matseixmaⁿ Beelzebú, quia jo' mati nc'iaa'yo', ñequio najndeii jom cwitjeii'na na'jndii naquii' n'om nn'aⁿ. Saa' nc'e na tiyuu' na ljo', jo' chii cantyja na cwil'a joona macwji'yuu'ñena' na tixcwe cwitjei'yo' cwenta. ²⁰ Ee xeⁿ ja ñequio najndeii na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om macwji'a na'jndii naquii' n'om nn'aⁿ, ma'moⁿna' na juu na matsa'ntjom Ty'o^ots'om nn'aⁿ, jnda' tyjee'cañoomna' 'o.

²¹ 'Manquiu'yo' ts'aⁿ na maleichuu l'o ts'iaaⁿ cwentaa' tia', waa najneiⁿ. Jo' na ya mach'eeⁿ cwenta waⁿaⁿ. Ndo' tjaa'naⁿ ljo' nntjoom 'naaⁿaⁿ na niom. ²² Saa' quia nncwjee'cañoom cwiicheⁿ ts'aⁿ na jndeiti, nchiiti jom, quia jo' taxocana'jneiⁿ ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ. Cha'tso l'o ts'iaaⁿ na quit'maⁿ ts'oom, nncwji' tsaⁿñeeⁿ ndo' nleil'uee'ñe 'naaⁿaⁿ na niom.

²³ 'Ñeeⁿ juu na tic'oomñe cantyja 'naⁿya, maxjeⁿ m'aaⁿ nacjoya. Ndo' ñeeⁿ juu na ticatseitjom nn'aⁿ ñ'eⁿndyo, matseilcweeⁿeⁿ nn'aⁿ cha ticala'yu'na ñ'eⁿndyo.

Cwi'oolcwee' na'jndii naquii' ts'om ts'aⁿ

(Mt. 12:43-45)

²⁴ 'Cwii tsa'jndii quia na jnda' tjei'na' jom naquii' ts'om cwii ts'aⁿ, cwe' manom-toom yuu na tjaa'naⁿ ndaa, mal'ueeⁿ yuu nncwajñeeⁿ. Ndo' na ticaljeii' jo', seitoom: “Jonlcwā'nnda'a naquii' ts'om ts'aⁿ yuu na jlui'a.” ²⁵ Quia na nncueⁿeⁿ jo' jo', nljeiiⁿ na jnda' taa ndo' jnda' teijndaa'ya. ²⁶ Jo' chii nncjaacachoom nt'omcheⁿ ntquiee' na'jndii na wi'ndyeti, nchiiti jom. Nnc'ooquie'na naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ ndo' jo' jo' nnc'omna. Tsaⁿñeeⁿ manioomti ntjoom na jnda' we.

Nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ na neiiⁿ

²⁷ Xjeⁿ na matseineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, cwii yuscu quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, seiwe jndyee' ndo' tso nnoom:

—Matio'naaⁿñe Ty'o^ots'om ts'aⁿ na seincuii 'u ndo' seicatei' 'u.

²⁸ Saa' jom t'ooⁿ nnom, tsoom:

—Mat'maⁿti matio'naaⁿñe nn'aⁿ na cwindye ñ'oom'm ndo' cwila'canda' joona'.

'Naaⁿ cantyja 'naaⁿ Jonás
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Jnda tjawijndyete nn'aⁿ na cañoom' Jesús, toqⁿoⁿ na matsoom ndaana:

—Nn'aⁿ na m'aⁿ je', jeeⁿ ndya' tia nn'aⁿndye. Cwitaⁿna na caluii cwii 'naaⁿ na nnty'iaana na xocandaⁿ nnts'aa na cwe' ts'aⁿ, saa taxocaluii na cwitaⁿna, macanda nluii 'naaⁿ cha'xjeⁿ na tjom Jonás. ³⁰ Ee juu Jonás tyotseixmaaⁿ 'naaⁿ jo ndaa nn'aⁿ tsjoom Nínive nc'e na jlui'n'maaⁿñê ts'om tsiaa' catscaa t'maaⁿ xuee jnda ndyee na tioyo' jom. Maluaa' ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nntseixmaⁿya 'naaⁿ jo ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ je'. ³¹ Xuee quia na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ, nncwando'nnda' yuscu na tyotsa'ntjom nn'aⁿ ndyuua jo ndo' na macalui' caxjuu ts'oom'naaⁿ. Ndo' nñequiaaⁿ jnaaⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿ je', ee jeeⁿ ndya' tquia jnaaⁿ na ñe'cañeeⁿ ñ'oomjndo'ts'om na tyotseineiⁿ Salomón. Ndo' ljuo m'aaⁿya je' na t'maⁿti cwiluiindy^o, nchiiti Salomón, saa tiñecandy'e'yo' ñ'oom na mañequia. ³² Xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ na jnda tja, nnta'ndo'nnda' nn'aⁿ tsjoom Nínive, mandiñ'eeⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿ je' na quia nnc'oowjee. Ndo' nnt'uiityeⁿna' joona nc'e na yati l'a nn'aⁿ Nínive. Ee juo nañ'eeⁿ l'cwe' n'omna quia na tyoñequiaa Jonás ñ'oom' Ty'o^ots'om ndaana. Ndo' 'o je', ja jnda tyja quii'ntaa'yo' na cwiluiit'maⁿndyoty^a, nchiiti Jonás, saa nchaa' l'uu ñe'calcwe' n'om'yo'.

Ts'omnom ts'aⁿ tseixmaⁿna' cha'cwijom lámpara
(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Tso Jesús:

—Tjaa'naⁿ ts'aⁿ na ntseicw'aa lámpara, jnda jo' nncwjaa'ñeyom juuna' yuu na wanty'iuu' oo nacjee' castom. Maxjeⁿ nntseintyjaaⁿ juuna' yuu na ndye cha xuee nnc'ooquie' nn'aⁿ. ³⁴ La'xmaⁿ n'omnom ts'aⁿ cha'cwijom lámpara cwentaa' cha'waañe ts'aⁿ. Xeⁿ na ya n'omnjom' quia jo' cha'waandyu'ñ'eⁿ m'aaⁿ na xueeñe. Saa xeⁿ tis'a n'omnjom' quia jo' cha'waandyu'ñ'eⁿ m'aaⁿ na jaañe. ³⁵ Quia jo' catsa' cwenta na juu na cwiluiiñe naxuee cantyja 'naⁿ, tintseicwaqueⁿna' jo' najaañe. ³⁶ Xeⁿ cha'tso cantyja 'naⁿ matsei'xmaⁿ naxuee ndo' tjaa yuu candii' najaaⁿ, quia jo' nntseijomna' cantyja 'naⁿ cha'cwijom lámpara na matseixueeñe chom ndaa nn'aⁿ.

Matseicanooⁿ Jesús jnaaⁿ nn'aⁿ fariseos
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Quia na jnda seineiⁿ Jesús, cwii ts'aⁿ fariseo tso nnoom na cjaⁿ, nlcwaaⁿaⁿ waa'. Jnda tueⁿeⁿ, tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa ndo' ty'ewindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa. ³⁸ Juu fariseo'ñeeⁿ, jeeⁿ ticjaawee' ts'om quia nty'iaa' na ticandyuu' Jesús cwii tjo^ocheⁿ na nlcwaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ costumbre cwil'a joona. ³⁹ Tso Ta Jesús nnom:

—'O nn'aⁿ fariseos, jeeⁿ cwilalju'yo' nacjoo watso ñ'eⁿ nquio saa n'omna' ndicwaⁿ cwajndii. Maluaa' matseijomna' naquii' n'om'yo' ee too'cheⁿ m'aaⁿ ñ'omtiuu chiuu ndaa nnty'uee'yo' 'naⁿ ñequio nt'omcheⁿ natia na cwil'a'yo'. ⁴⁰ Ntjeiⁿndyo' 'o. Manquiu'yo' na Ty'o^ots'om seijndaa'ñê nacjoo' ts'aⁿ, mati seijndaa'ñê naquii' ts'om ts'aⁿ. ⁴¹ Cal'a'yo' naya ndyeñeeⁿ, quia jo' m'moⁿna' na lju' cwiluiindy^o naquii' n'om'yo'.

⁴² 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ fariseos, meiiⁿ jeeⁿ cwilacanda'yo' na cwiñe'quia'yo' diezmo cwentaa' Ty'o^ots'om hasta meiiⁿ cwe' ñequio tscojñom ts'oomjndya ñequio tscó na ja, ndo' cha'tso nt'omcheⁿ nnom tscó na cwicwa'yo', saa tquia cwi'ndye'yo' na nl'a'yo' yuu na maty'iomyaⁿ ñequio nc'iaa'yo'. Mati meiⁿchjoo ticajnda nquiu'yo' Ty'o^ots'om. Nmeiⁿ macaⁿna' na calacanda'yo' ndo' titaawi'ntyje'yo' na cwiñe'quia'yo' diezmo cwentaa' Ty'o^ots'om.

⁴³ 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ fariseos, ee 'o cwilayuundaⁿyo' ntsula na cañoomticheⁿ naquii' lan'om. Ndo' jeeⁿ l'ue n'om'yo' na cala't'maaⁿndye nn'aⁿ 'o quia cwiwincwindyo' nataa cha canty'iaa nn'aⁿ.

44 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio 'o nn'aⁿ fariseos na cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ yann'aⁿndyo' cwe' cha queⁿ nn'aⁿ cwenta. Cantyja 'naⁿ 'o jndye nn'aⁿ wjaachuuñena' na meiⁿchjoo ticaliuna na tis'a cwil'ana. Matseijomna' 'o cha'na ndei'luaa na jndaⁿ tsu. Meiiⁿ cwico' nn'aⁿ nacjoona' saⁿ ticaliuna na ndei'luaa jo'."

45 T'o cwiindye naⁿñeeⁿ na ma'moⁿ' ljeii na tqueⁿ Moisés. Tso nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ñ'oom na matsu' luaa', mati matseijnaaⁿ'na' jâ.

46 Quia jo' tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Mati 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ' ljeii na tqueⁿ Moisés nnt'uiiwi'na' 'o na cwila'jnda'yo' na cala'candaⁿ nn'aⁿ ñ'oom na jeeⁿ jndei'na' cha'cwijom na cwity'iom'yo' xuu nn'aⁿ saⁿ ncjo'yo', nchaa' l'uu nntii' luee'yo'.

47 'Nnt'uiiwi'na' 'o ee cwil'a'xco'yo' ndei'luaa 'naaⁿ profetas na tyola'cwje welo'yo' tandyo xuee, cha canty'iaa nn'aⁿ na jeeⁿ cwila't'maaⁿndyo' naⁿñeeⁿ. Ndo' manquieeti welo'yo' na ñet'om quia ljo' jla'cwjeena naⁿñeeⁿ. 48 Ndo' na luaa' cwil'a'yo', cwilui'yuu' na cwilajomndyo' na luaa' l'ana. Ee joona jla'cwjeena naⁿñeeⁿ ndo' 'o je' cwil'a'xco'yo' ndei'luaa naⁿñeeⁿ.

49 'Jo' chii cantyja na jndo' ts'om Ty'oⁿots'om, jo' na tsoom: "Quii'ntaaⁿ nn'aⁿ njñooⁿya profetas ñequio apóstoles. Nt'omndye joona nla'cwjee nn'aⁿ, ndo' nt'omcheⁿ nlei'ntyjona." 50 Jo' chii, nn'aⁿ na m'aⁿ je' nnts'aa Ty'oⁿots'om na chojnaⁿ na nioom cha'tso profetas na tyola'cwjee nn'aⁿ xjeⁿ na jnaⁿcheⁿ tsjoomnancue. 51 Wjaac'oomna' na tioo nioom' Abel na seiquioo Caín hasta na macandaⁿ na tioo nioom' Zacarías, ts'aⁿ na jla'cuee' nn'aⁿ quii'ntaaⁿ tió t'maⁿ ñequio ta wats'om. Nndye'yo' nntsjoⁿ, maxjeⁿ nntioomndye nn'aⁿ na m'aⁿ je'.

52 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés. Ee jndaⁿ jla'cu'yo' ñ'oom na mañequiaana' na wjaatseijndo'na' n'om nn'aⁿ. Mancjo'ti'yo' ticjoo' n'om'yo' na nla'noⁿ'yo' ñ'oom'ñeeⁿ meiⁿ tiñe'quia'yo' na nnc'ooliu nn'aⁿna queeⁿ n'om na ñecala'noⁿ'na juuna'.

53 Jndaⁿ na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ ndaana, quia jo' nn'aⁿ na cwit'moⁿ' ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos, to'na na t'maⁿ tyola'ncjoo'ndyena ñ'eⁿñê. To'na na tyola'líoo'na jom na jndye ñ'oom tyota'x'eena nnoom. 54 Tyoqueⁿna cwenta xeⁿ nntsoom cwii ñ'oom na ññequiaana' na nt'uiina' jom.

12

Ma'moⁿ Jesús na tinc'oⁿya na we waa cwilatiuuya

1 Yochēⁿ na luaa', jndye meiⁿ nn'aⁿ tjatjomndye hasta tyotei'caljoondye ntyjeena na tyeeⁿ m'aⁿna. Toⁿoⁿ'oⁿ na tyotseineiⁿñeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Matsoom:

—Cal'a'yo' cwenta ñ'oom na cwit'moⁿ' fariseos, ee we waa cwila'tiuuna. Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ wjaanty'eena' cha'na cwiwicandi' ndaaljo' naquii' tsqueeⁿ tyoo'. 2 Tjaa'naⁿ cwii na cwe' wanty'iuu' waa na xocanoⁿ ndo' tjaa'naⁿ meiⁿcwii na cwe' nty'iu na xocaliu nn'aⁿ. 3 Cwe' nc'e jo', cha'tso na ñejndu'yo' yuu najaaⁿñe, maxjeⁿ nleitquioo' ñ'oom'ñeeⁿ yuu na xuee. Ndo' ñ'oom na jndaⁿ jlanei'yo' na ñemaaⁿ ñemaaⁿ naquii' l'aa na ta', maxjeⁿ nleic'uaana' ch'eⁿ.

Ñeeⁿ juu laxmaaⁿ na c'oⁿ na nquiaaya

(Mt. 10:28-31)

4 'O nn'aⁿ na ya ñ'oom ja ñ'eⁿndyo', nndye'yo' nntsjoⁿ, tinc'om'yo' na nquia'yo' nn'aⁿ na cwila'cwjee nn'aⁿ ee tjaa ljo' cwii ndaaⁿ nl'atina ñ'eⁿndyo'. 5 Ja m'moⁿ' ñeeⁿ na nnc'om'yo' na nquia'yo'. C'om'yo' na nquia'yo' nquii Ty'oⁿots'om. Ee jom waa najneiⁿ na nncjoom'm 'o naquii' b'io quia na jndaⁿ tjeiiⁿeⁿ na cwitando'yo'. Mayuu' matsjoⁿ ndaa'yo', jom c'om'yo' na nquia'yo'.

6 'Om cantsaa nch'u çaa nchii ñewe tsjo'ñjeeⁿ cwileil'uandyeyo'? Saⁿ meiiⁿ na ljo', meiⁿcwiindye jooyo' tyootsuu' ts'om Ty'oⁿots'om. 7 Majndeiticheⁿ 'o. Hasta ticwii cwii

soonqueⁿyo', jnda tei'nchona'. Jo' chii tintyueⁿyo', ee 'o jndandyoⁿti'yo' nchiiti cantsaa nch'u na jndyendye.

Catjei'yuu'ndyo cautyja 'naaⁿ Jesucristo
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Nndyeⁿyo' nntsjoq, meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na macwji'yuu'ñe cautyja 'naⁿya jo ndaa nn'aⁿ, mati ja na cwiluiindyö ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncwji'yuu'ndyo na mawajnaⁿa tsaⁿñeeⁿ jo ndaa ángeles cwentaa' Ty'oöts'om. ⁹ Saa juu ts'aⁿ na macwji'ñe cautyja 'naⁿya jo ndaa nn'aⁿ, mati ja nntsjoq na ticwajnaⁿa tsaⁿñeeⁿ jo ndaa ángeles cwentaa' Ty'oöts'om.

¹⁰ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matso cwii ñ'omntjeiⁿ nacjo ja na cwiluiindyö ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, Ty'oöts'om nndaa nntseit'maⁿ ts'oom tsaⁿñeeⁿ. Saa ts'aⁿ na nncju' ñ'omwi' nacjoo' Espíritu Santo, taxocatseit'maⁿ ts'om Ty'oöts'om juu.

¹¹ Quia na nnc'oocho nn'aⁿ 'o jo ndaa nn'aⁿ na cwitu'xeⁿ ñ'oom naquii' lan'om nch'u, oo jo ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ, xjeⁿñeeⁿ tinc'om'yo' ñ'omtiuu cwaaⁿ ñ'oom nla'lcwe'yo' ¹² ee xjeⁿñeeⁿ nquii Espíritu Santo m'moqⁿ ndaa'yo' cwaaⁿ ñ'oom nndu'yo'.

Maquiu'nn'a'na' ts'aⁿ na tyañe

¹³ Quia jo' cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, tso:

—Ta, catsu' nnom ti'xiqo na catqoⁿoⁿ 'naⁿ na 'ndii tsotyayâ, nlo'ñeⁿya na tseixmaⁿna' cwentaya.

¹⁴ T'o Jesús nnom, matsoom:

—U re, ja nchii cwiluiindyö na cu'xaⁿya ñ'oom 'naⁿyo' oo na catqoⁿa 'naⁿyo'.

¹⁵ Jnda jo' tsoom ndaa cha'tsondye nn'aⁿ:

—¿Aa jndo'yo'? Nmeiiⁿ quich'eena'. Queⁿndyo' cwenta na tilaqueeⁿ n'om'yo' 'naⁿ. Ee na wando' ts'aⁿ nchii manaⁿna' cwe' na jndye 'naaⁿaⁿ niom.

¹⁶ Quia jo' mati seineiⁿ cwii ñ'oom na cwe' tjañoom', tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿtya na ya tyuaaⁿaⁿ ndo' jeeⁿ ya tyowe' ntjoom'm. ¹⁷ Tyotseitoom naquii' ts'oom, matsoom: “Chiuu chiuu nnts'aayo ee tjaa'naⁿ yuu ya nntseiwaya 'naⁿ na tue'.” ¹⁸ Seineiⁿ cheⁿnqueⁿ, tsoom: “Ntyjii chiuu nnts'aa, nntseityuii'a nda' yuu na cwicañjom na cwiwe' ndo' nnts'aa nt'omcheⁿ na nt'maⁿti. Jo' jo' nntseiwā cha'tso na tue' ñequio nt'omcheⁿ 'naⁿya. ¹⁹ Ndo' nntsjoqcheⁿncqo noqⁿ: Je' je' yuu'a, jndye 'naⁿya jnda seiwā na nleijndeina' jndye ndyu. Je' nncwajndya, nlcwaa'a ndo' nnc'ua. Nnc'oqⁿ na neiⁿncqo ts'oqⁿ.” ²⁰ Saa tso Ty'oöts'om nnoom: “Ntjeiⁿndyu' 'u. Tsjom je' nnc'io' ndo' cha'tso 'naⁿ na jnda seiwe', ¿ñeeⁿ nljona' l'o?” ²¹ Maluaa' nntjom ts'aⁿ na tomti ñjom ts'om na matseit'ue 'naaⁿ. Saa jo' nnom Ty'oöts'om tseixmaⁿ na jñeeⁿñe.

Mach'ee Ty'oöts'om cwenta ntseinaaⁿ
(Mt. 6:25-34)

²² Ndo' tso Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñe:

—Cwe' jo' na matsjoq ndaa'yo', tanc'om'yo' na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' cautyja 'naⁿ na macaⁿna' 'o tsjoomnancue, yuu nlui' na nlcwa'yo' ndo' na nlcwee'yo'. ²³ Ee t'maⁿti tseixmaⁿ na cwitando'yo' nchiiti nantquie na cwicwa'yo'. Ndo' cajndandyoⁿti'yo' nchiiti lia'yo'. ²⁴ Queⁿyo' cwenta candyaa, tiquinomyo', meiⁿ tiquila'weyo' ntjom na cwiwe', meiⁿ l'aa yuu na nla'weyo' nantquie tjaa'naⁿ, ndo' meiⁿ nda' 'naa'yo' tjaa'naⁿ saa Ty'oöts'om mateix'eeⁿ jooyo'. 'O cajndandyoⁿti ntyjeeⁿ, nchiiti cwe' candyaa. ²⁵ ¿Ñeeⁿ cwii 'o nndaa nnts'aa na nleitcoñeti meiiⁿ ñe'chjoowi', cwe' na jeeⁿ jndye matseitiuu? ²⁶ Quia jo' xeⁿ xondaq nl'a'yo' meiⁿ ñechjoowi' luaa', cwe' ts'iaaⁿ na jeeⁿ jndye cwilatiuu'yo' cautyja 'naaⁿ nt'omcheⁿ na majndeiticheⁿ jo' xondaq nl'a'yo'.

²⁷ Queⁿyo' cwenta chiuu waa na neiⁿncqo' l'jaa' canchii'. Tiquil'ana' ts'iaaⁿ, meiⁿ tiquil'ana' canduu na nluii liaana'. Saa nndye'yo' nntsjoq, meiⁿ nquii rey Salomón, xcwe xjeⁿ na tjacautyja na tyañe ticue'ntyjo na neiⁿncqo' liaⁿaⁿ cha'na neiⁿncqo' cwii

ljaa' canchii'ñeeⁿ. ²⁸ Xeⁿ luaa' waa na mach'ee Ty'oots'om, na neiⁿncoo' ljaa' tscojndaa, ndo' 'io cha nlcwa', aa nchii majndeiticheⁿ ntyjeeⁿ chiuu nlcwee' 'o liaa, 'o nn'aⁿ na ticalayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ jom. ²⁹ Nc'e jo' tanc'om'yo' na jaawa jaacue m'aaⁿ n'om'yo' na nlcwa'yo' ndo' na nncwe'yo'. Tanc'om'yo' na jeeⁿ chjoo' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ'. ³⁰ Ee ñenquii'cheⁿ nmeiⁿ cwil'uee nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue. Saa nquii Tsotye'yo', mantyjeeⁿ na tjoondyo' cha'tso nmeiⁿ'. ³¹ Jo' chii 'o, cal'ue'yo' cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om ndo' nto'ñoom'yo' cha'tso 'naⁿmeiⁿ'.

Naya 'naaⁿ ts'aⁿ na waa cañoom'luee

(Mt. 6:19-21)

³² 'O nn'aⁿ tmaaⁿ chjoo cwentaya, tila'catyuendyo', ee cjaawee' ntyjii Tsotye'yo' na nlxma'yo' cantyja na matsa'ntjoom. ³³ Canda'a'yo' 'naⁿyo' na niom ndo' cal'a'yo' naya ndyeñeeⁿ. Xeⁿ luaa' nl'a'yo', cañoom'luee nlat'ue'yo' 'naⁿyo' yuu na xocandyue ee jo' jo' xocanda'a nncjaaquiee' tsaⁿcanch'ue meiⁿ candiu tixocala'ndaa'yo' joona'. ³⁴ Ee yuu na cwilawe'yo' naya 'naⁿyo', jo' jo' quit'maⁿ n'om'yo'.

C'omc'eendyo

³⁵ Seineiⁿ Jesús chiuu nnts'aana' quia na nncwjee'nnaaⁿaⁿ. Tsoom:

—C'omc'eendyo' na cwimei'ndo'yo' ja. C'om'yo' cha'na nn'aⁿ na m'aⁿ moso na ñequii'cheⁿ xuee chom lámpara 'naaⁿna. ³⁶ Cwimei'ndoo'na patrom 'naaⁿna na nncwjeeⁿeⁿ na tjaaⁿ yuu toco ts'aⁿ. Quia na m'maaⁿ 'ndyoots'a, m'aⁿc'eendyena na nla'canaaⁿndyena. ³⁷ Matseineiⁿñe patrom mosoom'm quia na nncwje'cañoom na nljeiiⁿ na ya cwenta cwil'ana. Mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', nntseijndaa'ñe na nntseii'oom'ñe ljo' nlcwa'na. Ndo' nnts'aaⁿ na cwindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa na nndi'ntjoom ndaana. ³⁸ Maxjeⁿ matio'naa'ñena' moso'ñeeⁿ xeⁿ nljeiiⁿ na m'aⁿc'eendyena, meiiⁿ aa nncwjeeⁿeⁿ xcwe tsjom oo jaancoo. ³⁹ Ndo' cala'nqⁿyo' ñ'oomwaa, juu ts'aⁿ na cwiluiitquieñe naquii' w'aa, xeⁿ ntyjeeⁿ ljo' xjeⁿ nncwjee' tsaⁿcach'ue, quia jo' nnc'oomc'eeñeⁿ ndo' tixonquiaaⁿ na nncjaaquiee' tsaⁿñeeⁿ naquii' w'aa. ⁴⁰ Mati 'o c'omc'eendyo', ee ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee majuuto xjeⁿ na ticalatiuu'yo' na nncwja, majo'to xjeⁿñeeⁿ nncwja'caño^o.

Moso na matseicanda ñequio moso na ticatseicanda

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Quia jo' tso Pedro nnoom:

—Aa ndi' Ta, ¿aa cwe' ndaa já matsei'neiⁿ ñ'oom tjañoom'waa', oo aa mati ndaa cha'tsondye nn'aⁿ?

⁴² T'o Jesús, tsoom:

—¿'Ñeeⁿ juu jo' matseitiuu' na cwiluiiñe moso tqúiee na cjee matseinoⁿ ndo' na matseicanda? Tsaⁿñeeⁿ nnty'iom patrom ts'iaaⁿ na cando' tsaⁿñeeⁿ ntyje mosoñe na ñnequiaa nantquie na nlcwa' naⁿñeeⁿ quia cwiwee' xjeⁿ. ⁴³ Mañequiaana' na neiiⁿ moso'ñeeⁿ quia na nncwje'cañoom patrom 'naaⁿaⁿ na nljeii na ya mach'eeⁿ. ⁴⁴ Mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', l'o juu ñnequiaa patrom cha'tso 'naaⁿaⁿ na niom na cateix'ee joona'. ⁴⁵ Saa xeⁿ mosotquiee'ñeeⁿ nntseitoom: “Tjoocheⁿ na nncwjee' patrom 'na'ya.” Ndo' jo' na nntooⁿoⁿ na nncwjaaⁿaⁿ cha'tso ntyjemosoñe, naⁿnom ndo' naⁿlcu. Nlcwa'jndoo'ñe, nnc'om ndo' ñeeⁿ. ⁴⁶ Majuuto xuee na tic'oomc'eⁿ ndo' na taqueⁿtoom cwenta, nncwje'cañoom patrom 'naaⁿaⁿ, quia jo' cwajndii nnchoom'm. Jnda jo' nncju'na' jom yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na t'icala'yu' ñ'eⁿ Ty'oots'om.

⁴⁷ 'Ee moso'ñeeⁿ mantyjeeⁿ ljo' l'ue ts'om patrom 'naaⁿaⁿ na cats'aaⁿ saa t'icatseijndaa'ñe, meiⁿ t'icatseicanaaⁿ yuu na l'ue ts'om tsaⁿñeeⁿ, jo' chii jeeⁿ jndye nnchoom'm. ⁴⁸ Saa moso na seitjooñe cwe' ticatsei'noⁿ ljo' nnts'aa, meiiⁿ na nnchuu' saa tijndye. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na t'maⁿ ts'iaaⁿ maco'ñom, jndye nlcaⁿna' na cats'aaⁿ. Ndo' ts'aⁿ na t'maⁿ xuu jnda ty'iom ts'aⁿ juu, majndyetei nnom ñnequiaaⁿ cwenta.

Matoⁿ'na' nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús
(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Ja jndyoo na jndyocwjaa'ndyo chom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' toom cwe' na cwiluii naljo'. ⁵⁰ Waa cwii na jndei'na' na catjoⁿya, na nnc'ioya. Ndo' jeeⁿ matsei'ndaa'na' ntyjii hasta xuee na nntseicandaa'ñena' jo'. ⁵¹ Ticala'tiuu'yo' na jndyoo tsjoomnancue na caljoyaandyee nn'aⁿ ñ'eⁿ nc'iaana. Ja jndyoo na jndyocwjaa'ndyo tia' nn'aⁿ. ⁵² Ee je' xuee na cwii wjaatina', nn'aⁿ na ñe'cwii w'aa nntoⁿ'ndyena, ndyeendye naⁿñeeⁿ nnc'omna nacjoo we, ndo' wendye naⁿñeeⁿ nnc'omna nacjoo ndyee. ⁵³ Maxjeⁿ nntoⁿ'ndye nn'aⁿ. Tsotye ts'aⁿ wjaⁿ nacjoo' ti'jnaaⁿ, ndo' ti'jnaaⁿ wjaa nacjoom'm. Tsondyee ts'aⁿ wjaⁿ nacjoo' nomjnaaⁿ ndo' nomjnaaⁿ wjaa nacjoom'm. Ndo' wjaⁿ nacjoo' nomnntsaⁿ'aⁿ ndo' nomnntsaⁿ'aⁿ wjaa nacjoom'm.

'Naaⁿ na ma'moⁿ'na' cantyja na macwiluii
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Mati tso Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye:

—Quia na cwinty'ia'yo' na cwicalui' nchquiu ntyja na majaacue ñe'quoom', mantya quindu'yo' na manncua', ndo' mayuu' na ljo'. ⁵⁵ Ndo' quia na cwinty'ia'yo' na manaⁿ jndye ntyja na macalui' caxjuu toom'naaⁿ, quindu'yo': “Je' nleijmeiⁿ”, ndo' mayuu' na ljo'. ⁵⁶ O nn'aⁿ na cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ cwilacandaa'ndyo' cwe' cha canty'iaa nn'aⁿ, jeeⁿ jndo' n'om'yo' na cwiliu'yo' cantyja na cwichuii' nnom tsjoomnancue ñequio tsjo'luee. Saa ¿chiiu na tileicala'noⁿ'yo' cantyja na mats'aaya quii'ntaaⁿ'yo' je'?

Caljoya n'ooⁿ'ya ñequio nn'aⁿ na jndoo jaa
(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ Tsoticheⁿ Jesús ndaana:

—¿Chiiu na ticatjei'yo' cwenta yuu waa na maty'iomyaⁿ? ⁵⁸ Quia na nlqueⁿ ts'aⁿ na quio matseintja'ndyu' ñ'oom nacjo', yocheⁿ na ñjomndyo' nato na tsa'yo' na nntjomndyo' wats'iaaⁿ, queⁿndyu' na cwaⁿ'ya' jom, cha tints'aana' na nleñ'oomtscoo'ñe' u' ñ'eⁿ ñ'oom jo nnom jwe. Ndo' jwe'ñeeⁿ ñequiaaⁿ cwenta 'u luee sondaro. Ndo' joona nntuee'na' 'u w'aancjo. ⁵⁹ Nndi' nntsjo^o, taxocalui' jo' jo' hasta na jnda tiom'nchaa'ndyu'.

13

Jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom na calcwe' ts'om ts'aⁿ

¹ Maxjeⁿñeeⁿ tquie'cañom nn'aⁿ na jla'candiina Jesús na sa'ntjom Pilato na cwje nt'om nn'aⁿ galileos xcwe xjeⁿ na cwila'cwjeena quioo' na cwila't'maaⁿ'ndyena Ty'oots'om. Seitjoom'na' niroomna ñequio niroom quioo'ñeeⁿ. ² T'o Jesús ndaana, matsoom:

—¿Aa cwila'tiuu'yo' na luaa' tjoomna ee na t'maⁿti jnaaⁿ'na waa, nchiiti cha'tso nt'omcheⁿ nc'iaana ndyuuaa'ñeeⁿ? ³ Nndye'yo' nntsjo^o, meiⁿchjoo nchii jo'. Ee mati xeⁿ ticalcwe' n'om'yo', cha'tsondyo' nntsuundyoy' cha'xjeⁿ na tsuundye joona. ⁴ Ndo' joo quin'oom nchoo' ndyee nn'aⁿ na tja quia na tioo w'aandyee nacjoona ndyoo' peila Siloé, ¿aa cwilatuu'yo' na naⁿñeeⁿ t'maⁿti tyola'tjoondyena, nchiiti cha'tsondyee nn'aⁿ na tyom'aⁿ Jerusalén? ⁵ Nndye'yo' nntsjo^o, meiⁿchjoo nchii jo', ee mati meiiⁿ 'o xeⁿ ticalcwe' n'om'yo', cha'tsondyo' maluaa' nntsuundyoy' cha'xjeⁿ na tsuundye joona.

Ts'oom higuera na tjaa'na' ta coch'ee

⁶ Quia jo' seineiⁿ ñ'oomwaa na tjañoom' na ma'moⁿ'na' na macaⁿ'na' na calcwe' n'om nn'aⁿ. Matsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, tyomeintyjee' ts'oom higuera naquii' ntjoom'm. Ndo' tjacal'ueeⁿ taa' ts'oom'ñeeⁿ saa tjaa ljo' ljeiiⁿ. ⁷ Jo' chii toom nnom ts'aⁿ na mach'ee cwenta ntjoom'm: “Canty'ia', ts'oom higuera waañe, jnda ndyee chu na mandyoo'cal'ua taa'na' ndo' tjaa ljo' coljeiya. Cwa c'ua' juuna' ee cwe' ts'iaaⁿ' matseityeeⁿ'ñena' nomtyuaa.” ⁸ Saa t'o tsaⁿ'ñeeⁿ nnoom, tso: “Ta, ca'ndii'ya' juuna' meiiⁿ cwe' chu waa hasta na jnda ñaaⁿ”

ndiocheⁿ x'eena' ndo' nntiooⁿ ts'o to'. ⁹ Xeⁿ nnts'aana' ta, ya. Ndo' xeⁿ tjaa'naⁿ, quia ljo'cheⁿ c'ua' juuna'."

Sein'maⁿ Jesús yuscu na tcom jndyew'ii naxeⁿ

¹⁰ Cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ tyo'moⁿ Jesús naquii' wats'om chjoo. ¹¹ Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii yuscu na jnda quin'oom nchoo' ndyee chu na tei'caljoo jndyew'ii naxeⁿ. Jeeⁿ ntyjo tyojaacaⁿ ndo' mei'chjoo tileicwintyjeeⁿeⁿ nayuu. ¹² Quia na nty'iaa' Jesús tsaⁿñeeⁿ, t'maaⁿ juu, tsoom nnom:

—'U nomxjoo, je' jnda jndyaandyu' tycu na wi'.

¹³ Quia jo' tioom l'ooⁿ nacjoo', mantya jliuu naxeⁿ. Ndo' tyotseit'maaⁿñe Ty'oots'om. ¹⁴ Saa juu ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om'ñeeⁿ, seiw'eeⁿ na sein'maⁿ Jesús tsaⁿñeeⁿ xuee na cwita'jndyeeⁿ. Tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ:

—Yom xuee wanaaⁿ na cal'a'yo' ts'iaaⁿ. Joo ncueemeiⁿ quio'yo' na nn'maaⁿyo', nchii xuee na cwita'jndyaaya.

¹⁵ Ndo' t'o Jesús nnom, tsoom:

—'O nn'aⁿ na cwe' cwil'a'yo' na ndoo' na jeeⁿ cwilacandaⁿndyo', ¿aa mei'cwindyo' 'o tiquila'cana'yo' quioo'jndyo oo snom njmei'yo' yuu na macwa'yo' ndo' na nntsaala'c'u'yo' ndaa juuyo' xuee na cwita'jndyaaya? ¹⁶ Ee yuscum'aaⁿ, na cwiluiiñe tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham na jnda quin'oom nchoo' ndyee chu na maco'wi' Satanás jom, ¿aa ticaty'iomna' na ndyaañe nawii'waa' xuee na cwita'jndyaaya?

¹⁷ Yocheⁿ na matseineiⁿ ñ'oommeiⁿ, tío na jeeⁿ jnaaⁿ cha'tso nn'aⁿ na jndoo jom. Saa nn'aⁿ na jndyendye, s'aana' na jeeⁿ neiiⁿ na nc'e cha'tso ts'iaaⁿ na cajnda na tyoch'eeⁿ.

Cala'nooⁿa cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ ts'oom mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Jnda chii tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Juu na matsa'ntjom Ty'oots'om, ¿ljo' ñ'eⁿ matseijomna' cantyja 'naaⁿna'? ¹⁹ Juuna' matseijomna' cha'na lqueeⁿ ts'oom mostaza na jeeⁿ cajnda. Seic'oom ts'aⁿ juuna' naquii' ntjoom'm. Tyuaa' tjawijndeina', tue'ntyjo na teit'maⁿna' hasta tyol'a cantsaa cantquiaayo' naquii' l'ona'.

Cala'nooⁿa cantyja 'naaⁿ ndaaljo'

(Mt. 13:33)

²⁰ Ndo' tsonnaaⁿaⁿ ndaana:

—¿Ljo' cwiicheⁿ na nntseijooⁿa juu na matsa'ntjom Ty'oots'om? ²¹ Juuna' matseijomna' cha'na ndaaljo' na tjaa'ñe cwii yuscu naquii' ndyee tsua' xjeⁿ jnda tyoo'. Ndo' seicandeii'na' cha'waa tsqueeⁿ tyoo'ñeeⁿ.

'Ndyoots'a na cantuu

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Quia jo' tjawinom Jesús njoom nt'maⁿ ndo' njoom nch'u na tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ yocheⁿ na tyocanjoom nato na wjaⁿ Jerusalén. ²³ Cwii ts'aⁿ tax'ee nnoom, tso:

—Ta, ¿aa tijndye nn'aⁿ na nlui'n'maaⁿndyee?

²⁴ T'ooⁿ, matsoom ndaana:

—'Ndyoots'a cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om, cantuuna'. Calajnda'yo' na ntsaaquie'yo' juuna'. Ee jndye nn'aⁿ na ñe'c'ooquie' jo' jo', saa xocandaⁿnl'ana. ²⁵ Ee quia na jnda teicantyja nquii ts'aⁿ na waa' w'aa'ñeeⁿ na nntseicu'tyeeⁿ 'ndyoots'a, quia jo' 'o na m'aⁿyo' ch'eⁿ nnto'yo' na ncwaⁿyo'. Nndu'yo': "Ta, catseicanaaⁿndyu' na ntsaquiaⁿâ." Saa jom nnc'ooⁿ ndyue'yo', nntsoom: "Ticaljeii yuu nn'aⁿ 'o." ²⁶ Quia jo' nnto'yo' na nndu'yo' nnoom: "Jâ tsuu, tyocwaa'â ñ'eⁿndyu' ndo' tyo'mooⁿ ndaayâ xcwe naquii' tsjoomyâ." ²⁷ Saa jom nnc'ooⁿ, nntsoom: "Jnda tsjoo ndaa'yo' na ticaljeii yuu nn'aⁿ 'o. Quindyoyo' ñjaaⁿ, 'o nn'aⁿ na cwil'a'yo' natia." ²⁸ Jo' jo' nnc'om'yo' na

nlaxua'yo' na matsei'ndaa'na' nquiu'yo' ndo' nntei'nquie'yo' ndei'n'om'yo' na maqui-ina' 'o. Ee nnty'ia'yo' Abraham, Isaac, Jacob ndo' ñ'ee'n cha'tso profetas, na m'a'na yuu na matsa'ntjoom, saa 'o jnda 'ndiina' ch'e'n. ²⁹ Quia ljo' nlquie nn'a'n na nna'n ndioche'n tsjoomnancue. Ñequio na neii'n na'ñ'ee'n nncwindyuaandyena nacañoom' mei'sa yuu na matsa'ntjom Ty'ooots'om na nlcwa'na. ³⁰ Que'nyo' cwenta, m'a'n nn'a'n je' na cwilatiuu'yo' na maju'cjena' jooa. Saa ndanquia nntseiwendyena' jooa. Ndo' m'a'n nn'a'n je' na cwila'tiuu nquiee na t'ma'n cwiluiindy'e, saa nncue'ntyjo na nncju'cjena' jooa.

Maty'ioo Jesús cantyja 'naa' nn'a'n Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

³¹ Majuuti xuee'ñ'ee'n, tquie'cañom nt'om nn'a'n fariseos Jesús, jluena nnoom:

—Calui' ñ'jaa'n, cja' cwiche'n joo ee ñ'e'catseicuee' Herodes 'u.

³² Tsoom ndaana:

—Catsa'yo', candu'yo' nnom cajndye'ñ'ee'n: “Que'nl cwenta, ja manncwjii'tyaya na'ndii naquii' n'om nn'a'n. Ndo' nntsein'ma'ntyaya nn'a'nwii 'io cha luaa'. Ndo' tajndye cwii tjo'o na nntseicandaa'ndyo ts'iaa'n na jndyooya.” ³³ Saa jndei'na' na je', 'io ndo' cha jojotyā cantyja 'naa' ts'iaa'n na mats'aaya, ee ticatsona' na nchii Jerusalén na nncue' cwii profeta.

³⁴ 'O nn'a'n Jerusalén na cwilacwje'yo' profetas ndo' majñoom' ljo' nn'a'n na majñoo'nyya na m'aa'ni. Jndye ndii' ñ'entyjaa' ts'o'o'n na nntseitjo'nyya ntseinda' cha'xje'n matseitjom caxtixquie ntseinaa'n nacjee' ntsquee'n. Saa 'u cwaa'n tquiaandyu'. ³⁵ Que'nyo' cwenta, Ty'ooots'om ma'ñ'ee'n 'o. Taxoc'oom wats'om t'ma'n 'na'nyo'.

Quia jo' seineii'n ndaa' nn'a'n, tsoom:

—Nndye'yo' nntsjoo na taxocanty'ia'yo' ja hasta na nncue'ntyjo xuee na nndu'yo': “Matio'naa'ñ'ena' nque'n na mañoom ñ'equio xuee' Ta Ty'ooots'om.”

14

Sein'ma'n Jesús ts'a'n na ndii' tcoo'

¹ Cwii xuee na cwita'jndyee nn'a'n, tjatseijomñe Jesús waa' ts'a'n na cwiluiitquieñe cantyja 'naa' nn'a'n fariseos, na nlcwaa'n'a'n jo' jo'. Ndo' ñ'ee'n nn'a'n fariseos na tyoque'n cwenta ljo' nnts'aa'n. ² Jo' jo' tjameintyjee' cwii ts'a'n na wi' jo' nnoom na ndii' tcoo'. ³ Ndo' tax'ee'n ndaa' nn'a'n na cwit'moo'n ljeii' na tque'n Moisés ñ'equio nn'a'n fariseos, tsoom:

—¿Aa maty'iomyana' na nntsein'ma'n ts'a'n tsa'nwii' xuee na cwita'jndyee nn'a'n, oo aa ticaty'iomna'?

⁴ Saa jooa yache'n jla'che'na. Quia jo' to'ñoom ts'a'nwii', sein'maa'n juu ndo' tsoom nnom:

—Ya xe'n na wja'to' wa'.

⁵ Jnda jo' tsoom ndaa' fariseos'ñ'ee'n:

—¿Aa m'aa'n cwiindy'o' 'o na xocatseicjeeñe na nncwji' snom oo quio'jndyo tsmei'ni na tju'na' ts'om tsue'tsjoom, meii'n na juu xuee na cwita'jndyee nn'a'n?

⁶ Saa ticat'oona 'ñom.

Nn'a'n na 'oo yuu na macoco ts'a'n

⁷ Ndo' na'ñ'ee'n na tquee'ni ts'a'n fariseo na nlcwa' ñ'e'nñê, tque'n Jesús cwenta ljo' l'ana. Jla'yuu ndaana ntsulā nacañoom'tiche'n nacañoom' mei'sa. Jo' chii seineii'n ñ'oom tjañoom' ndaana. ⁸ Tsoom:

—Quia na maquee'ni ts'a'n 'u na catseijomndyu' na macoco jnaa'n, tincja'cajma'ni sulā nacañoom'tiche'n. Ee xe'n nntseijomna' tquee'ñê cwiche'n ts'a'n na t'ma'ti cwiluiiñe, nchiiti 'u, ⁹ quia jo' jom na tquee'ñê 'o, nncjaantyjaa'n'a'n 'u, nntsoom njom': “U quiaa' na tsa'm'aa'n nncjom yuu na wacaty'e'ni.” Quia jo' nlui'jnaa'ndyu' na nncja'cajma'ni sulā na macanda. ¹⁰ Jo' chii, quia na maquee'ñe ts'a'n 'u, cja'cajma'ni sulā na we'yandyo, cha quia na nncjaantyjaa' ts'a'n na tquee'ñe 'u, nntsoom njom': “U x'iaaya, cwinoom'

nacañoomcheⁿ.” Quia jo' nntseit'maaⁿñena' 'u jo ndaa cha'tso nn'aⁿ na meindyuaandye nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿndyu'. ¹¹ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiwendyeñe cheⁿnquii, maxjeⁿ nntseiquioo Ty'oots'om juu. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maju'ñecje, maxjeⁿ nntseiwendye Ty'oots'om tsaⁿñeeⁿ.

¹² Mati tso Jesús nnom ts'aⁿ na tqeeⁿñe jom:

—Quia na maqueⁿ nn'aⁿ na cala'jomndye na nlcwa'yo' na quiajmeiⁿ oo natmaaⁿ, tilqueⁿ nc'ia', meiⁿ nn'aⁿ nncu', meiⁿ nn'aⁿ na jnda teitquioo', meiⁿ naⁿtya na m'aⁿ ndyoo'. ¿Ee aa nchii nncuee' xuee na majo'ti nl'a joona, cha nnjoom cha'xjeⁿ na sa' 'u?

¹³ Jo' chii quia na nntsa' nantquie na t'maⁿ na nlcwa' nn'aⁿ, queⁿ ndyeñeeⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na ticandaa' luee, nc'ee', ndo' nn'aⁿ na tileic'ooca' ñequio nn'aⁿ na nchjaaⁿ. ¹⁴ Quia jo' nnc'oom' na neiⁿ na luaa' nntsa'. Ee joona xocandaa' nl'ana na nnjoom ljo' na sa', saa 'u nnc'oñom' na nnjoom quia na nnta'ndo'nda' nn'aⁿ na ñel'a yuu na maty'iomyana'.

Nantquie t'maⁿ natmaaⁿ

¹⁵ Cwii ts'aⁿ na ñ'eⁿ meindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa, quia na jndii na luaa', tso nnom Jesús:

—Ññequiaana' na neiiⁿ ts'aⁿ na nntseijomñe nantquie t'maⁿ yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om.

¹⁶ T'o Jesús cwii ñ'oom na tjañoom'. Ma'moⁿna' na nchii cha'tsondye nn'aⁿ nnc'ooquiee'ndye yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om. Tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, jom jnoom'm cwii nantquie t'maⁿ ndo' tqeeⁿñe jndye nn'aⁿ.

¹⁷ Quia na tuee'ntyjo xjeⁿ na nlcwa'na natmaaⁿ jñoom mosoom'm na cjaacatso ndaa nn'aⁿ na maqueeⁿñe: “Aa ndye'yo', cjaaya, ee cha'tso jnda maya waa.” ¹⁸ Saa cha'tsondye naⁿñeeⁿ cwii cwii nnom jla'cajñoom'ndyena. Tsaⁿ najndyee tso: “Catsa' cwii naya'ñeeⁿ na catsu' nnom patrom 'naⁿ na catseit'maⁿ ts'oom ja, ee jnda seijndaya cwii taⁿ tyuaa ndo' macaⁿna' na cjocondoo'a juuna.” ¹⁹ Ndo' tso cwiicheⁿ ts'aⁿ nnom moso: “Ja jnda seijndaya 'om ljo quioo'ndyo na nl'a ts'iaaⁿ ndo' je' jocanty'ia aa ndyaa' ya nl'ayo'. Jo' chii catsa' cwii naya'ñeeⁿ na catsu' nnom na catseit'maⁿ ts'oom ja.”

²⁰ Ndo' cwiicheⁿ tso: “Cwe' xcondyo na tmaⁿco, jo' na xocandaa' nncjo.” ²¹ Tjalcwe' moso tjatseicañeeⁿ patrom 'naaⁿ cha'tso ñ'oommeiⁿ. Ndo' seiloo'ñe patrom. Tsoom nnom mosoom'm: “Catseityua', cja' jo ts'ua ndo' n'om nantaa naquii' tsjoom ndo' candyo'chu' ndyeñeeⁿ ñequio nn'aⁿ na ticandaa' luee, nc'ee', nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee' ñequio nn'aⁿ na nchjaaⁿ.” ²² Jnda chii seicandii moso'ñeeⁿ, tsoom: “Ta, jnda tuui cha'xjeⁿ na sa'ntjom' saa ndicwaⁿ wanaaⁿti.” ²³ Quia jo' tso patrom nnom: “Cja' jo n'om nato nt'maⁿ ñequio cha'tso nato cajneiⁿ. Catsa' na jndei'na' na ññequio nn'aⁿ cha na nntoo' w'aya. ²⁴ Je' nndye'yo' nntsjo' na meiⁿcwiindye nn'aⁿ na tquaaⁿndyojndyaa' xocaljeii chiuu waa nantquie t'maⁿ na mandoo'a.”

Jeeⁿ jndyaa' na wjaantyjo ts'aⁿ naxeⁿ Cristo

²⁵ T'maⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ ty'e ñ'eⁿ Jesús. Quia jo' taqueeⁿ, tsoom ndaana:

²⁶ —Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nndyo ñ'eⁿndyo xen' tic'oom na jndati ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo, nchiiti tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ, scoom'm, ntseinaaⁿ, ti'nquioom ñequio ndyencjoom, hasta cantyja na wando' nqueⁿ, tsaⁿñeeⁿ xocandaa' nntseijomñe ñ'eⁿndyo. ²⁷ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nndyontyjo cantyja na mats'aa, xen' tic'oom na cwiljoya ts'oom nawi' na matjoom cantyja 'naⁿya meiⁿ cueeⁿeⁿ, tsaⁿñeeⁿ xocandaa' nntseijomñe ñ'eⁿndyo. ²⁸ Xen' cwiindyo' 'o ñe'cats'aa w'aandye, ¿aa nchii nncjaacjoojndyee, nntseitiuuya chiuuxjeⁿ nlcaⁿna' cha ntyjii aa nleijndeiⁿ cwanti na maleiñ'oom hasta na ndaa' w'aa'ñeeⁿ? ²⁹ Xen' ticats'aaⁿ na ljo', jnda s'aaⁿ tsiaⁿtsjo' ndo' nljeiⁿ na taticatquii nnts'aaⁿ, quia jo' cha'tso nn'aⁿ na nnty'iaa na ljo', nnto'na na nla'jnaaⁿ na jom. ³⁰ Nluena: “Tsaⁿm'aaⁿ toqⁿoⁿ cwii ts'iaaⁿ saa cwe' ts'iaaⁿ taⁿ. Títseicandaa'ñe.”

³¹ Mati cwii rey na tseixmaⁿ qui meiⁿ sondaro, ¿aa nts'aacheⁿna' na nncjaacatjomñe

cwiicheⁿ rey na nndyocats'aa tia' nacjoom'm na matseixmaⁿ ntquiuu meiⁿ sondaro? ¿Aa chii nncjaacjoojñeeⁿ na nntseitiuuyaaⁿ, aa nndaⁿ nnts'aaⁿ? ³² Ndo' xeⁿ nnty'iaaⁿ na tixocandaⁿ nnts'aaⁿ, quia jo' nntseicwanoom ñ'oom ñequio ts'aⁿ 'naaⁿ na nntseity'ooñê na cwitsaaⁿ tia', cwii na ndicwaⁿ tquia ndyo tsaⁿñeeⁿ. ³³ Jo' chii meiⁿ cwi'ñeeⁿ cheⁿ 'o na tica'ndii cha'tso na matseixmaⁿ nquii, xocandaⁿ nntseijomñê ñ'eⁿ ndyo.

Til'ue tsjaaⁿ xeⁿ na jnda jlui' na chjeⁿ'na'

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ 'Jeeⁿ l'ue tsjaaⁿ, saaⁿ xeⁿ nlui' na chjeⁿ'na', ¿ljo' ñ'eⁿ cwii nleichjeⁿ'nda'na'? ³⁵ Taxocwil'uena', meiⁿ quio tyuaa, meiⁿ ñ'eⁿ to'. Cwe' quiityeⁿ'quiee' nn'aⁿ joona'. Maluaa' matseijomna' 'o, m'aⁿ'yo' cha'cwijom tsjaaⁿ na til'ue xeⁿ tyootel'jndei'yo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ. 'Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candiia.

15

Cantyja 'naaⁿ catsmaⁿ na tsuuñe

(Mt. 18:10-14)

¹ Cha'tsondye nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom Roma ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'oots'om cantyja na nquiu nn'aⁿ fariseos, jla'candyoo'ndyena nam'aaⁿ Jesús na nndyena ñ'oom na nntseineiⁿ. ² Nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés tyotio'ñ'oomna jom. Jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ ya ñ'oom jom ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'oots'om ndo' macwaaⁿ'aⁿ ñ'eⁿ ndyena.

³ Quia jo' seineiⁿ ñ'oom na tjañoom' ndaⁿana, tsoom:

⁴ —Xeⁿ cwiindyoy' 'o m'aaⁿ cwii siaⁿnto canmaⁿ ntsmeiⁿ ndo' xeⁿ nntsuuñe cwii jooyo', ¿aa nchii n'ndiiaaⁿ ñequieen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' ñjeeⁿ quioo'ñeeⁿ yuu na cwicwa'yo' ndo' nncjaacal'ueeⁿ juu catsmaⁿ na tsuuñe hasta xjeⁿ na nljeiiⁿcheⁿ? ⁵ Xeⁿ jnda ljeiiⁿ catsmaⁿ'ñeeⁿ, nlei'caljoom juuyo' xtyoom'm ñequio na neiiⁿeⁿ. ⁶ Ndo' quia na nncueⁿ'eⁿ waⁿ'aⁿ, nntseitjoom nc'iaaⁿ'aⁿ ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ ndyoo' waⁿ'aⁿ. Nntsoom ndaⁿana: “C'oⁿya na neiiⁿya, ee catsmaⁿ tsmāⁿ'a na tsuuñe jnda ljeinnda'a juuyo'.” ⁷ Luaa nntsjoo' ndye'yo', maluaa' na t'maⁿ'ti neiiⁿ Ty'oots'om na m'aaⁿ cañoom'luee cantyja 'naaⁿ cwii ts'aⁿjnaⁿ na cwilcwe' ts'om, nchiiti ñequieen'aaⁿ nchoo' nqui nchoo' ñjeeⁿ ts'aⁿ na mamach'ee yuu na maty'iomyana' na ticaⁿ'na' na nlcwe' ts'om.

Tsjo'ñjeeⁿ na tsuu

⁸ 'Oo cal'uu na m'aaⁿ cwii yuscu na maleiñ'oom qui xjeⁿ s'om xuee, ndo' xeⁿ nntsuuñe cwii joona' naquii' w'aa, ¿aa nchii nntseicanaaⁿ'ñê chom, ndo' ya ya nlcaaⁿñe, tcutcuu nl'ueeⁿ juuna' hasta xjeⁿ na nljeiiⁿcheⁿ? ⁹ Ndo' xeⁿ jnda ljeiiⁿ, nntseitjoom nc'iaaⁿ'aⁿ ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ ndyoo' waⁿ'aⁿ ndo' nntsoom ndaⁿana: “C'oⁿya na neiiⁿya, ee jnda ljeiia tsjo'ñjeeⁿ na tsuu.” ¹⁰ Luaa nntsjoo' ndye'yo', maluaa' jeeⁿ cwila'neiiⁿ'ndye ángeles cwentaa' Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ cwii ts'aⁿjnaⁿ na cwilcwe' ts'om.

Seit'maⁿ ts'om ts'aⁿ jnaaⁿ

¹¹ Seineiⁿticheⁿ Jesús, tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, tyom'aⁿ we ntseinaaⁿ na naⁿnom. ¹² Juu tsaⁿchee tsoom nnom tsotyeeⁿ: “Ta, quiaa' 'naⁿ na tseixmaⁿya na nnc'o'ñooⁿ.” Quia jo' toⁿ tsotyeeⁿ 'naⁿ na niom, tquiaa nnoom. ¹³ Tyoowijndye xuee na tuui na ljo', seitjoom cha'tso 'naaⁿ'aⁿ, tjaaⁿ tquia cwiicheⁿ ndyuaa. Jo' jo' seicoⁿ cha'tso 'naaⁿ'aⁿ cwe' luaa'. ¹⁴ Jnda na ndyueñ'eⁿ seicatsoom, seijomna' jndyo cwii jndo' t'maⁿ tyuaa'ñeeⁿ. Jnaⁿ'na' na tco'wi'na' jom na tjaa'naⁿ ljo' cwii ya nleil'uee'ñê. ¹⁵ Quia jo' tjaaⁿ, tjaquiee'toom na nnts'aaⁿ ts'iaaⁿ moso 'naaⁿ cwii ts'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ. Jñom tsaⁿ'ñeeⁿ jom na nnteix'eeⁿ calcu jo jnda. ¹⁶ Jeeⁿ ñe'cwaaⁿ'aⁿ meiiⁿ cwe' nlcwa jnda na cwicwa' calcu. Saa meiⁿ cwii tjaa' ñeeⁿ tquiaa ljo'

nlcwaaⁿaⁿ. ¹⁷ Quia jo' tjañjoom' ts'oom, seitioom: “Jndye moso m'aⁿ waa' tsotyā, hasta ma'ndiina' nantquie na cwicwa'na. Ndo' ja ñjaaⁿ m'aaⁿya, mañe'c'ioya na ñe'jndo'a. ¹⁸ Je' yuu' nlui'a ljoo, nncjolcwa'nda'a m'aaⁿ tsotyāya, ndo' nntsjoō nnoom: Ta, jnda seitjoōndyo nnom Ty'oōts'om ndo' njom' 'u. ¹⁹ Tacatseixmaⁿya na nntsu' na jnda' ja. Catsa' cwe' cha'na cwii moso' ja.” ²⁰ Quia jo' mana tjalcweeⁿeⁿ na m'aaⁿ tsotyeeⁿ.

‘Tquia ndicwaⁿ wjaanoom, ljeii tsotyeeⁿ jom. Tioo na jeeⁿ jnda ntyjii ñ'eñê. Jleinom, tjacatjomñe jom. Taxcweeñe ndo' t'uu ntsmaaⁿaⁿ. ²¹ Quia jo' tso jnaaⁿ nnoom: “Ta, jnda seitjoōndyo nnom Ty'oōts'om ndo' njom' 'u. Tacatseixmaⁿya na nntsu' na jnda' ja.” ²² Jnda tquiena na waa w'aa, tso tsotyeeⁿ ndaa mosoo': “Cwa queⁿndyo' quia'yo' liaa na yati, ndo' cala'cwe'yo' joona' jom. Ndo' catjaa'ndyo' tsei'x'ii ts'oōⁿ cala'ñjom'yo' lcoom jom. ²³ Ndo' mati tsaac'om'yo' quioo'jndyo chjoo na t'meiñe. Calacue'yo' juuyo'. Nlcwaa'a ndo' nl'aaya xuee. ²⁴ Ee ti'jndaaya luaa, cha'cwijom jnda tueeⁿeⁿ ndo' wando'nnaaⁿaⁿ, tsuuñê ndo' teijndaa'ñennaⁿaⁿ.” Quia jo' to'na na tyola't'maaⁿndyena.

²⁵ Saa jnaaⁿ tsantquiee, tic'oomñe, jndaa tja. Quia na jnda tyjee' ndyowindyoo' na waa w'aana, jndii na cwitjo' ndo' cam'aaⁿ jnoom. ²⁶ Tcwaaⁿ cwii mosoona, tax'eeⁿ 'ndyoo ljo' cwiluii. ²⁷ T'o tsaⁿñeeⁿ nnoom: “Ti'ty'iu' jnda tyjeeⁿeⁿ jo' na seicuee' tsoty'e' quioo'jndyo chjoo na t'meiñe ee ya tyjeeⁿeⁿ, tiweeⁿeⁿ.” ²⁸ Saa tsaⁿñeeⁿ seiw'eeⁿ, meiⁿ quii' w'aa ti'cjaaqueⁿeⁿ. Jo' chii jlui' tsotyeeⁿ ndo' s'aa ty'oo nnoom na cjaaqueⁿeⁿ. ²⁹ Saa jom t'oōⁿ nnom tsotyeeⁿ, tsoom: “Queⁿ cwenta, teijndye ndyu mandi'ntjōⁿya njom' meiⁿ tyootseiquie' ts'oōⁿya yuu na matsa'ntjom' ja. Saa meiⁿcwii ndii' tyooñequiaa' meiⁿ cwe' canch'ioo ndyua na nntseicua'a na nnc'oōⁿya na neiⁿya ñequio nc'iaya. ³⁰ Saa je' na tyjee' ti'jnda' luaa' na tjatseicōōⁿ 'naⁿ ñequio lculjaa', jnda'jom quio'jndyo chjoo na t'meiñe jnda seicue' cwentaⁿaⁿ.” ³¹ Ndo' t'o tsotyeeⁿ nnoom, tso: “U jndaaya, maxjeⁿ m'aaⁿ ñ'eⁿndyo ndo' cha'tso 'naⁿya 'u 'naⁿ. ³² Saa maty'iomna' na cal'aaya xuee ndo' c'oōⁿya na neiⁿya ee ti'ty'iu' luaa' cha'cwijom jnda tueeⁿeⁿ ndo' wando'nnaaⁿaⁿ, jnda tsuuñê saa teijndaa'ñennaⁿaⁿ.”

16

Mosotquiee na seitjoōñe

¹ Mati seineiⁿ Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eñê, tsoom:

–Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿtya ndo' t'oom cwii mosotquiee 'naaⁿaⁿ. Jla'candii nn'aⁿ jom na cwe' matseicatsuuto tsaⁿñeeⁿ 'naaⁿaⁿ. ² Quia jo' tqueeⁿñê juu, tsoom nnom: “¿Chiuu waayuu ñ'oom na mandii cantyja 'naⁿ? Quiaa' cwenta ts'iaaⁿ na mache' ee ma'ndiina' 'u na m'aaⁿ mosotquiee.” ³ Quia jo' seituu mosotquiee naquii' ts'oom: “¿Chiuu nnts'aayo na cwii nncwantjoⁿ? Ee patrom 'naⁿya macwjeeⁿeⁿ ja na m'aaⁿya mosotquiee. Ee tijndo na nnts'aa ts'iaaⁿ jndaa ndo' jnaaⁿa na cwe' ndaa nn'aⁿ nlcaaⁿa ljo' na macaⁿna' ja. ⁴ Mantyjii chiuu nnts'aa cha nnto'ñoom nn'aⁿ ja l'aana xeⁿ jnda 'ndiina' ja na mosotquiee.” ⁵ Quia jo' tqueeⁿñê cwii ndo' cwii nn'aⁿ na cho'jnaⁿ nnom patrom 'naaⁿaⁿ. Tax'eeⁿ nnom ts'aⁿ najndyee: “¿Cwanti t'maaⁿ chujnaⁿ nnom patrom 'naⁿya?” ⁶ T'o tsaⁿñeeⁿ nnoom, tso: “Ja chojnaⁿ cwii siaⁿnto ncjo seitye.” Ndo' tsoom nnom: “Luaa co'ñom' tsom na teiljeii cwanti chujnaⁿ. Queⁿndyu', cajmaⁿ, catseiljei'xco' na ñe'wen'aaⁿ nchoo' qui ncjo chujnaⁿ.” ⁷ Jnda jo' tax'eeⁿ nnom cwiicheⁿ, tsoom: “Ndo' 'u je', ¿cwanti chujnaⁿ?” T'o tsaⁿñeeⁿ nnoom: “Ja chojnaⁿ cwii siaⁿnto xuu lqueeⁿ trigo.” Quia jo' tsoom nnom: “Luaa co'ñom' tsom na chuuna' cwanti chujnaⁿ. Catseiljei'xco' na ñe'ñequieen'aaⁿ xuu lqueeⁿ trigo chujnaⁿ.” ⁸ Ndo' tjawee' ts'om tsaⁿtya na luaa' s'aa moso tiaa'ñeeⁿ, ee na jndo' ts'oom ts'iaaⁿ na s'aaⁿ. Ee nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaa, jndo'ti n'omna quii'ntaaⁿ nc'iaana, nchiiti nn'aⁿ na la'xmaⁿ cantyja 'naaⁿ naxuee.

9 'Candye'yo' ntsjoo, cwil'uee'ndyo' 'na'yo' na niom tsjoomnancue na quio nla'jndyeendyo' nn'a' na nljoya ñ'oom ñ'endyo'. Quia jo' quia na nntycwii 'na'yo' jo', m'a' ñee' nnto'ñoom 'o jo nandy cañoom'luee.

10 'Ts'a' na ya matseicandā ñ'oom na tit'ma', mati ntseicanaā ñ'oom na t'ma'. Ndo' ts'a' na titseicandā meii' ñ'oom na ti't'ma' tseixma'na', majndeitiche' ti'xotseicanaā ñ'oom na t'ma'. 11 Saa xe' 'o ticalacandā'yo' ñequio 'na'yo' na waa tsjoomnancue-jna'waa, tjaa 'ñee' juu ñnequiaa na nnto'ñoom'yo' 'na' na mayuu'che' na jnda matseixma'. 12 Ndo' xe' 'o tis'a cwenta cwil'a'yo' ñequio 'na' na nchii 'na'yo' joona', mei' tjaa 'ñee' juu na ñnequiaa naya luee'yo' na nla'xma'na' cwenta'yo'.

13 'Tjaa'na' moso na ndaa nndi'ntjom nnom we patrom. Ee nnc'oom na ticuee' ts'oom cwii, ndo' cwiiche' nncjaawee' ts'oom. Oo na nncjaañ'oomñe' ñ'e' cwii, saa cwiiche' nntseijnaa'na'. 'O xocandā nndye'ntjom'yo' nnom Ty'o'ots'om ndo' mati ndaa s'om.

14 Nn'a' fariseos na m'a' jo' jo', tyondyena cha'tso ñ'oommei' na seinei' Jesús. Ndo' tyola'jnaa'na' jom, ee jee' cwila'candya' n'omna s'om. 15 Saa tsoom ndaana:

—'O cwitjei'yandyo' che'ncjo'yo' jo ndaa nn'a' saa Ty'o'ots'om wajna'na' naquii' n'om'yo'. Cha'tso nnom na jee' nei'ncoo' nquiu nn'a' na cwila't'maa'ndyena, Ty'o'ots'om jnoom'm nmei'.

Xocantycwii ñ'oom' Ty'o'ots'om

16 'Tyola'nei' nn'a' ñ'oom' Ty'o'ots'om na tque' Moisés, ñequio ñ'oom ndyuee profetas hasta quia na tyjee' Juan. Quia ljo'che' jna'na' na cwiwinei' ñ'oom cantyja 'naa' na matsa'ntjom Ty'o'ots'om nn'a'. Ndo' je' je' jnda tue'ntyjo xje' na ticwii cwii ts'a' matseijndeii cha ndaa nncjaaquiee'ñe cantyja 'naa'na'.

17 'Tijndeitina' na nntsuu tsjo'luee ñequio tsjoomnancue, nchiiti na titseicandā ñena' meii' ñe'cwii ljeii cachjoo na quio teiljeii ñ'oom' Ty'o'ots'om na matsa'ntjomna'.

Ticatsona' na nntyuii' ljeii cantyja na toco ts'a'

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 'Mei'ñee'che' ts'a' na nntseityuii' ljeii 'naa' ñ'e' scuu' ndo' nncoco ñ'e' cwiiche' yuscu, tsa'ñee' mach'eena' na cwe' m'aa'nyaa' ñ'e' yuscu'ñee'. Ndo' mati mei'ñee'che' ts'a' na nncoco ñ'e' yuscu na jnda tyuii' ljeii 'naa' ñ'e' saa', mati tsa'ñee' mach'eena' na cwe' m'aa'nyaa' ñ'e' yuscu'ñee'.

Tsa'ntya ñequio tsa'ñee' Lázaro

19 'Tyom'aa' cwii tsa'ntya na ñequii'che' tyocwe' liaa na jee' ya ndo' jndana' na tuiina' ñ'e' tsa' lino. Ndo' 'io ndii 'io tyocwaa'na' nantquie na yatiche'. 20 Jo 'ndyoots'a tiom waa' tsa'ntya'ñee' tyowacatyee' cwii tsa'ñee' na jndy Lázaro. Cha'waañe' chom ntyje'. 21 Tyocantyyaa' ts'oom na nlcwaa'na' meii' cwe' na cajnda' na cwiquiaa nacjee' mei'sa 'naa' tsa'ntya. Ndo' calue' tyonquiocatyueendyeyo' ntyje' na chom. 22 Tue'ntyjo xuee na tue' tsa'ñee', ndo' ty'eñ'om ángeles añmaa'na' paraíso na m'aa' Abraham. Mati tue' tsa'ntya ndo' tjacanty'iuu'ñe'. 23 Tyom'aa'ñe' yuu na ñjomndye l'oo. Jlundaañe', nty'iaa'tquiaa' na m'aa' Lázaro nacañoom' Abraham. 24 Quia jo' seixua', tsoom: "Tsotyaya, Abraham, c'oom' na wi' ts'om' ja. Cajñom' Lázaro na canchjeeñe nomts'oo' naquii' ndaatoo cha nntseicana'na' tsaya. Ee jee' t'ma' wi' matjonyaa' naquii' chomwaa." 25 Saa tso Abraham nnoom: "Jndaaya, cjaañjoom' ts'om' cha'tso na ya na ñeto'ñom' xje' na ñetando', ndo' Lázaro wi' ñetjoom. Saa je' je' jom ljoo mawajñee' ndo' 'u je', wi' matjom'. 26 Ndo' nchii macandā cwe' jo'. Quii'ntaa' jâ ñ'e'ndyo' 'o waa cwii tsue'tsjoom na tjaa yuu cwintycwii na njoom, cha 'ñee' jâ na ñe'c'oo na m'a' 'o, xocandā nncwinom. Ndo' mei' nn'a' nam'a' yuu jo' xocandā nncwinom ntyjawaa." 27 Quia jo' matso tsa'ntya: "Ta, mats'aa ty'oo njom', cwa cajñom' jom waa' tsotyaa, 28 ee jo' jo' m'a' 'om ti'ntyjo. Cjaanquiaa' ñ'oom ndaana cha ticandyochuuna' joona ljooñe yuu na jee' wi'." 29 Saa tso Abraham nnoom: "Joona macwilei'ñ'omna ñ'oom na tyoñequiaa

Moisés ñequio profetas. Ñ'oommei' candyena.”³⁰ Saa jom tsoom nnom Abraham: “Tiyuu' ta, xe' cwii joo nn'a' na jnda tja wjaa na m'a'na, maxje' nlcwe' n'omna.”³¹ Ndo' t'o Abraham nnoom: “Xe' tiñe' candyena ñ'oom na tyoñequiaa Moisés ñequio profetas, mati xocandyena ñ'oom 'ndyoo cwii ts'a' meii' na nncwando'nnda' na jnda tue'.”

17

Waa na teincuu' na nntseiquioo jna' ts'a'

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Tso Jesús ndaa nn'a' na cwila'jomndye ñ'oom'm:

—Tijoom jaawintyjee'na' na ñe'catseiquiaana' nn'a' na cal'ana jna', saa nnt'uiwi'na' ts'a' na jnaa' juu nncjaachuuna' nn'a' na mati nl'ana jna'.² Yati xe' cwitye' cwii tsjo'suu xtyo' tsa'ñee' ndo' catuee' nn'a' jom ts'om ndaaluee nchiiti na nntseiquioona' cwii joo nn'a' na tyoowijndaya cantyja na cwila'yu'.³ Que'yo' cwenta cantyja 'na'yo'.

'Xe' cwii nn'a' na matseyu' matseitjooñê njom', cwa'ya' jom. Ndo' xe' cwilcwe' ts'oom, catseit'ma' ts'om' jom.⁴ Ndo' meii' matseitjooñê njom' ntquiee' ndii' na cwii xuee, ndo' cwii cwii ndii' nncjaacatsoom njom': “Catseit'ma' ts'om' ja, cwilcwe' ts'oq”, maxje' ñequi'che' catseit'ma' ts'om' jom.

Na matseyu'ya ts'om ts'a', t'ma' najndeii matseixma'na'

⁵ Apóstoles jluena nnom Ta Jesús:

—Quiaa' na t'ma'nti nlayu'ya n'oq'ya.

⁶ Tsoom ndaana:

—Meii' na jee' cachjoo cwilayu'ya n'om'yo' cwe' cha'na cachjoo cwii ts'om lquee' mostaza, ndaa ndu'yo' nnom ts'oom sicómorowaa': “Catyendyu' ndo' co'na' 'u ts'om ndaaluee.” Ndo' maxje' nntseicandana' ñ'omndyue'yo'.

Ts'a' na mandi'ntjom maca'na' na catseicanaq'

⁷ Cal'uu cwiindy'o' 'o m'aa' mosoo' na matseindyaa oo na mach'ee cwenta quioo' jo jnda, ndo' quia jnda tyjee' tsa'ñee' na jna' jnda, ¿aa mantyja nntsu' nnom: “Cwinoom' luaa, cajma' na nlcwa'”?⁸ ¿Aa nchii najndyee nntsu' nnoom?: “Cwa catseijndaa'ndyu' je', catseiñ'oom'ndyu' na nlcwaa'a. Xe' jnda tcwaa'a ndo' jnda t'ua, quia ljo'che' nlcwa' ndo' nnc'ua'.”⁹ ¿Aa nnts'aache'na' na ñe'quiaa' na quianl'uaa' moso' nc'e na seicanaa' ñ'oom na sa'ntjom' jom? Matseitiuu xocatsa' na ljo'.¹⁰ Mati 'o, quia na jnda l'a'yo' cha'tso na matsa'ntjomna' na cal'a'yo', quia jo' candu'yo': “Jâ cwiluiindyô moso na tjaa yuu l'uendye. Ee cwe' tomti na laxmaa'yâ na cal'aayâ jnda ñel'aayâ.”

Sein'ma' Jesús qui ts'a' na chuu tycu lepra

¹¹ Quia jo' tjatjati Jesús na mawja' Jerusalén, teinoom tyencoo' ts'ondaa Samaria ñequio ts'ondaa Galilea.¹² Cha'na tjaque' e' cwii tsjoom chjoo, jlui'nom qui nn'a' na cho tycu lepra, tquia ty'emei'ntyjee'na.¹³ Jndeii jla'xuaana, jluena:

—U Jesús na ma'moq' ñ'oom' Ty'oqts'om ndaa nn'a', c'oom' na wi' ts'om' jâ.

¹⁴ Quia na nty'iaa' Jesús joona, tsoom ndaana:

—Catsala'ca'mo'ndyo' ndaa ntyee.

Ndo' yoche' na cwi'oona, jliuna cwa jnda ljuu'ndyena tycu'ñee'.¹⁵ Ndo' cwii tsa'ñee', quia na ljeii' na jnda n'maa', tjalcwee' e', c'uaa' ñom na matseit'maa'ñe Ty'oqts'om.

¹⁶ Tcoom'm xtyee' jo nnom Jesús, tquiaa' na quianl'uaa'. Ts'a' samaritano tsa'ñee'.

¹⁷ Quia jo' tso Jesús:

—¿Aa nchii quindyee nn'a' na ljuu'ndye? Ndo' nt'omche' ñjee' je' ¿yuu m'a'?¹⁸ Macanda juu tsa'm'aa' na nchii ts'a' judío, jndyotseit'maa'ñe Ty'oqts'om.

¹⁹ Quia jo' tso Jesús nnom:

—Quicantya', cja'to'. Nc'e na matsei'yu'ya ts'om' ñ'e'ndyo jnda n'ma'.

Luua waa na nncwjee'cañoom na matsa'ntjom Ty'oots'om
(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Tyota'x'ee nn'aⁿ fariseos nnom Jesús cwaaⁿ nncwjee'cañoom juu na matsa'ntjom Ty'oots'om. T'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Xocala'noⁿ'yo' aa jnda tue'ntyjo juuna' cwe' cwii 'naaⁿ na nleitquioo'. ²¹ Tjaa ñeeⁿ nndaⁿ nntso: “Luua' m'aaⁿ”, oo “La'ñeeⁿ m'aaⁿ na matsa'ntjoom”, ee jnda ma-matsa'ntjom Ty'oots'om naquii' n'om'yo'.

²² Tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm:

—Manncue'ntyjo xuee na nntseiqueeⁿna' n'om'yo' na ñe'cantlya'ia'nda'yo' ja na cwiluiindyō nquii na jnaⁿ cañoom'luee, saa taxocantlya'ia'yo' ja. ²³ Nluena ndaa'yo': “Luua' jom”, oo “Luua.” Saa tintsantyja'yo'. Meiⁿ tintsantyjo'yo'. ²⁴ Ee cha'xjeⁿ na maco' tsueechom matseixueena' cwii ntyjaa' tsjo'luee xjeⁿ cwiicheⁿ ntyjaa'na', maluaa' nntseijomna' quia na ndyoōnda'a na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ²⁵ Saa najndyee macaⁿna' na t'maⁿ nawi' catjōⁿ ndo' mati cal'a nn'aⁿ na m'aⁿ je' na ticuee' n'omna ja. ²⁶ Cha'xjeⁿ na tyol'a nn'aⁿ xjeⁿ na tyom'aaⁿ Noé, maluaa' nntseijomna' nl'a nn'aⁿ xjeⁿ na manndyoōnda'a na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ²⁷ Ee quia ljo'cheⁿ tyocwa'na, tyowena. Tyo'uncona, tyoñequiana ndana na nnc'unco hasta xuee quia na tuō Noé ts'om w'aandaa. Quia jo' jnaⁿna' na tua'nty'a, tja cha'tsondye naⁿñeeⁿ. ²⁸ Ndo' majo'ti tuii quia na tyom'aaⁿ Lot, tyocwa'na, tyowena. Tyola'jndana, tyondaana. Tyonomna ntjom, tyol'ana l'aa. ²⁹ Saa juu xuee na tjei' Ty'oots'om Lot tsjoom Sodoma, tua' ndaaluaa' chom ñequio ljo' sufrā na jnaⁿna' tsjo'luee. Ndo' seicwjeena' cha'tso nn'aⁿ tsjoom' ñeeⁿ. ³⁰ Maluaa' nnts'aana' xuee na nleitquioo'ndyo ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

³¹ 'Majuu xuee'ñeeⁿ, ts'aⁿ na m'aaⁿ ch'eⁿ, tintseicandya' ts'oom 'naaⁿaⁿ na nnc-jaaqueⁿeⁿ naquii w'aa na nncwjeeⁿeⁿ joona'. Ndo' majo'ti ts'aⁿ na m'aaⁿ jo jndaⁿ tindyolcweeⁿeⁿ na ndyochoom 'naaⁿaⁿ. ³² Cjaañjoom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ scuu' Lot. ³³ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cwji'n'maaⁿñe cheⁿnquii, majo'to jo' nntsuuñe. Saa meiⁿnquia ts'aⁿ na mañequiaañe na catjom ljo' na nntjom, tsaⁿñeeⁿ nluin'maaⁿñê.

³⁴ 'Candy'e'yo' nntsjōō, juu teijaaⁿñeeⁿ quia na ndyoōnda'a, we nn'aⁿ maⁿ cjoō' jnduu, cwii tsaⁿñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿya, ndo' cwiicheⁿ ma'ndiina'. ³⁵ We yolcu ñe'naaⁿ cwitua, cwii tsaⁿñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿya, ndo' cwiicheⁿ ma'ndiina'. ³⁶ We nn'aⁿ m'aⁿ jo jndaⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ, cwii tsaⁿñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿya, ndo' cwiicheⁿ ma'ndiina'.

³⁷ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Yuu cwii jom jo', Ta?

T'ooⁿ ndyueena cwii ñ'oom na tjañoom' na ma'moⁿna' na maxjeⁿ nntu'xeⁿndye naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Yuu na meindyuaa 'naⁿ to', jo' jo' nntjomndye cant'eiⁿ.

18

Yuscu na jnda ljoñe ndo' jwe

¹ Mati seineiⁿ Jesús cwiicheⁿ ñ'oom na tjañoom'. Ma'moⁿna' na ñe'quii'cheⁿ cala'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'oots'om, tincwintqueeⁿna. ² Tsoom ndaana:

—Tyom'aaⁿ cwii jwe cwii tsjoom. Juu tsaⁿñeeⁿ meiⁿ Ty'oots'om tinquiaⁿaⁿ, meiⁿ nn'aⁿ tiquitseit'maaⁿñê. ³ Mati tyom'aaⁿ cwii yuscu tsjoom'ñeeⁿ na jnda ljoñe na tue' saa'. Juu yuscu'ñeeⁿ ñequii'cheⁿ na tyocaa na m'aaⁿ jwe'ñeeⁿ na catseijndaa'ñe ñ'oom 'naaⁿaⁿ. Tyotsoom nnom: “Cwañom' ja ñ'oom cantu na s'aa ts'aⁿ nacjoya.” ⁴ Jndye xuee t'icatsein'oom'ñe jwe yuscu'ñeeⁿ, saa jnda jo' seitoom naquii' ts'oom: “Meiⁿ na tinquiaⁿ Ty'oots'om ndo' meiⁿ na ticatseit'maaⁿndyo nn'aⁿ, ⁵ saa cwe' ee na jeeⁿ matseilioo' yuscum'aaⁿ ja, nncwañōⁿto jom cwitjōcheⁿ nntycwii na t'maⁿ ts'ōōⁿ ñ'eⁿñê.”

⁶ Tso Ta Jesús:

—Jwe'ñeeⁿ meiiⁿ na wi'ñe saꝯ ꝯaa cwiqueⁿyo' cwenta na tsoom na nncwañom'toom yuscu'ñeeⁿ? ⁷ Majndeiticheⁿ ngui Ty'oꝯts'om, ꝯaa nchii nncwañom'm nn'aⁿ na jnda tjeil'ñê cwentaaⁿaⁿ, na cwilcwii'na jom naxuee ndo' natsjom? Xocats'aaⁿ na mayo ticatseiñ'oom'ñê joona. ⁸ Nndye'yo' nntsjoꝯ, jom mantya nntseiñ'oom'ñê. Saꝯ quia na nndyoꝯnnda'a, ja na cwiluiindyꝯ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ꝯaa ndya' cwii nljei na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'yuy'a n'om ñ'eⁿ Ty'oꝯts'om?

Ts'aⁿ fariseo ndo' tsaⁿquiñom s'om

⁹ Mati seineiⁿ Jesús ñ'oom tjañoom'waa ndaaⁿ nn'aⁿ na cwitjeii' cheⁿnquiee cwenta na jeeⁿ ya cwil'a, saꝯ m'aⁿna na ticuee' n'omna nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Tsoom:

¹⁰ —Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ fariseo ndo' mati tyom'aaⁿ cwii tsaⁿquiñom s'om cwentaa' gobiernom. We naⁿñeeⁿ mañejuu xjeⁿ ty'ena wats'om t'maⁿ na nla'neiⁿna nnom Ty'oꝯts'om. ¹¹ Juu fariseo teintyjeeⁿeⁿ, luaa waa ñ'oom na tsoom nnom Ty'oꝯts'om: “U Ta Ty'oꝯts'om, mañequiaya na quian'ua' na ticatseixmaⁿya cha'na nt'omcheⁿ nn'aⁿ, cha'na nn'aⁿ na canty'uendye, nn'aⁿ na quil'a yuu na ticaty'iomyana', nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñ'eⁿ nc'iaa, mati meiiⁿ nchii cha' tsaⁿm'aaⁿl, tsaⁿquiñom s'om. ¹² Ja we ndii' matseicwejndo'ndyꝯ na cwii smaⁿna, ndo' cha'tso na mawantjoⁿ mañequiaya diezmo.” ¹³ Saꝯ juu tsaⁿquiñom s'om, tquia tjameintyjeeⁿeⁿ, meiⁿ na nlu'ndaañê tsjo'luee. Macanda tyomeiiⁿeⁿ nda' tsei'jñaaⁿ na tyotseinty'iaa'ñê, tsoom: “U Ty'oꝯts'om, c'oom' na wi' ts'om' ja ts'aⁿjnaⁿ.” ¹⁴ Candye'yo' nntsjoꝯ, tsaⁿquiñoom s'om tjalcweeⁿeⁿ waⁿaⁿ na jnda seit'maⁿ ts'om Ty'oꝯts'om jom, nchiiti cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiwendyeñe cheⁿnquii, maxjeⁿ nntseiquioo Ty'oꝯts'om juu. Ndo' ts'aⁿ na maju'cjeñe, maxjeⁿ nntseit'maaⁿñeⁿ Ty'oꝯts'om tsaⁿñeeⁿ.

Matio'naaⁿñe Jesús yocanch'u

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Tquiocho nn'aⁿ yocanch'u na m'aaⁿ Jesús na nntioom l'ooⁿ nacjoona. Ndo' quia na nty'iaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na luaa', jla'tia'na nn'aⁿ na tqquiocho yocanch'u'ñeeⁿ. ¹⁶ Quia jo' tqueeⁿñe Jesús yocanch'u ndo' tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ:

—Ca'ndye'yo' na ñeequio yocanch'u na m'aaⁿya, tila'ntycwi'yo' joona ee yuu na matsa'ntjom Ty'oꝯts'om, juuna' matseixmaⁿna' cwentaa nn'aⁿ na ntyjaandye ja cha'na quil'a yosanch'um'aⁿ. ¹⁷ Mayuu'cheⁿ matsjoꝯ ndaaⁿyo', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ticantyyaa' ts'om na nntsa'ntjom Ty'oꝯts'om juu cha'na ntyjaa' ts'om cwii yucachjoo, tsaⁿñeeⁿ xocandaꝯ nncjaaquiee'ñe jo' jo'.

Matseineiⁿ tsaⁿtya ñ'eⁿ Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Cwii ts'aⁿ judío na cwiluiitquieñe tax'ee nnoom:

—U Ta na ma'mooⁿl ñ'oom' Ty'oꝯts'om ndaaⁿ nn'aⁿ na ya ts'aⁿndyu', ꝯchiiu ya nnts'aa cha nndaya na ticantycwii na nncwa'ndo'a?

¹⁹ T'o Jesús nnom:

—Matsu' na ja ya ts'aⁿndyꝯ, macanda ngui Ty'oꝯts'om cwiluiñê na ljo'. ²⁰ U mantyji' ñ'oom na matsa'ntjoom na matsona': “Tinc'oom'ya' ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. Tintseicue' ts'aⁿ. Tinch'uee' 'naaⁿl ts'aⁿ. Tintseineiⁿl cantu nacjoo' ts'aⁿ. Catseit'maaⁿndyu' tsoty'e' ñ'eⁿ tso'ndyo'.”

²¹ Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Cha'tso ñ'oommeiⁿl matseicanda xjeⁿ na cachjoondyꝯ.

²² Quia na jndii Jesús na luaa', tsoom nnom:

—Cwii waa na cwii matsei'tjoꝯ'. Cajndaꝯ cha'tso na maleichu' ndo' quiaa' ndaa ndyeñeeⁿ. Quia jo' nnc'oom' na tyandyu' cañoom'luee. Jnda jo' candyotseijomndyu' ñequiondyꝯ.

²³ Saa quia na jndii tsaⁿñeeⁿ na luaa', seichjoo'na' ts'oom ee jeeⁿ tyañê. ²⁴ Quia na nty'iaa' Jesús na jeeⁿ chjoo' ts'oom, tso:

—Jeeⁿ ndya' jndei'na' na ññe'quiandyee naⁿtya na nntsã'ntjom Ty'ooots'om joona.

²⁵ Tijndei'tina' na nncwicandii'ñe quioo' camello tsue' x'ee tsei'nchquia nchiiti na nncjaaquiee' cwii tsaⁿtya ntyja na matsã'ntjom Ty'ooots'om.

²⁶ Ndo' nn'aⁿ na jndye ñ'oomwaa', tyolue:

—¿Quia jo' 'ñeeⁿ juu ndaã nlui'n'maa'ñe?

²⁷ Tso Jesús ndaãna:

—Yuu na xocandaã nl'a nn'aⁿ, nquii Ty'ooots'om ndaã nnts'aaⁿ.

²⁸ Tso Pedro:

—Canty'ia', já jnda 'ndyaayâ cha'tso 'naaⁿya na cwilajomndyô ñ'eⁿndyu'.

²⁹ Tso Jesús ndaãna:

—Mayuu'cheⁿ matsjoo ndaã'yo', meincwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ma'ndii waa' oo scuu', ntyjee, tsotye, tsondyee, oo ntseinda nc'e na matseijomñe cantyja 'naaⁿ na matsã'ntjom Ty'ooots'om, ³⁰ tsaⁿñeeⁿ jndyeti nmeiⁿ nnco'ñoom tiempomeiiⁿ, ndo' xuee na cwii ndyotina' nnc'oom na ticantycwii na wanoom'm.

Matseicandiinnda' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Quia jo' tjei'ndyô Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye. Tsoom ndaãna:

—Queⁿ'yo' cwenta, je' macwitsaawaaya Jerusalén. Jo' jo' nntseicandaã'ñena' cha'tso ñ'oom' Ty'ooots'om na jla'ljeii profetas cantyja 'naⁿya na cwiluiindyô ts'aⁿ na jna' cañoom'luee. ³² Ee ññe'quia nn'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿ gentiles, nla'jnaaⁿna ja, cwajndii ñ'oom na nluena cjoya ndo' njñomna ndaajnaⁿ ja. ³³ Mati nntjaa'na ja, ndo' xeⁿ jnda nla'cuee'na ja, saa xuee jnda ndyee nncwando'xco.

³⁴ Saa na'ñeeⁿ ticala'noⁿna ljo' cwit'mooⁿ ñ'oommeiⁿ ee tyootseicanooⁿ Ty'ooots'om joona' ndaãna. Jo' chii tileicala'noⁿna.

Matsein'maⁿ Jesús cwii tsaⁿnchjaaⁿ

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Luaa tuii. Quia na ty'ewindyoona tsjoom Jericó, jo' wacatyeeⁿ cwii tsaⁿnchjaaⁿ 'ndyoo nato, macaaⁿ ljo' tjooñê ndaã nn'aⁿ. ³⁶ Quia na jñeeⁿ na jndyendye nn'aⁿ cawi'nom, tax'eeⁿ ljo' cwiluii. ³⁷ Jluena nnoom:

—Jesús na jnaⁿ Nazaret jom luaa' mawinoom.

³⁸ Quia jo' seixuaⁿ, tsoom:

—Jesús, 'u na cwiluiindyu' tsjaaⁿ 'naaⁿ David na jndyowicantyjoo', c'oom' na wi' ts'om' ja.

³⁹ Nn'aⁿ na 'oojndyee jla'tia'na jom, jluena catseicheeⁿ, saa jom yacheⁿ jndeiⁿ seixuaⁿ:

—'U na cwiluiindyu' tsjaaⁿ 'naaⁿ David na jndyowicantyjoo', c'oom' na wi' ts'om' ja.

⁴⁰ Quia jo' tjameintyjee' Jesús, sa'ntjoom na quioñ'omna tsaⁿñeeⁿ na m'aaⁿ. Quia tuee'cañoom tsaⁿñeeⁿ, tax'eeⁿ nnom, matsoom:

⁴¹ —¿Ljo' l'ue ts'om' na cats'aa ñ'eⁿndyu'?

T'ô tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, l'ue ts'o^o na nleitquioya.

⁴² T'ô Jesús nnom:

—Cwitquio'. Nc'e na matsei'yu'ya ts'om' ñ'eⁿndyô, jo' na jnda n'maⁿ.

⁴³ Mañoom' teitquioom'm. Tjantyjooⁿ naxeⁿ Jesús, tyotseit'maaⁿñê Ty'ooots'om. Ndo' mati nn'aⁿ na jndyendye, quia nty'iaana na luaa', tyola't'maaⁿndyena Ty'ooots'om.

¹ Quia na jnda tjaquiee' Jesús tsjoom Jericó, tjawinoom quii' tsjoom. ² Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii tsaⁿtya na jndyu Zaqueo. Tsaⁿñeeⁿ cwiluiitquieñê jo ndaa nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom. ³ Tyoqueⁿñê na nncwajnaⁿaⁿ 'ñeeⁿ jo' na Jesús, saa tileicandaa ee jeeⁿ jndye nn'aⁿ ndo' na cat'aa'ñê. ⁴ Jo' chii jleinoom, tjañetyeeⁿ, tjawaaⁿ cwii ts'oom sicómoro na nnty'iaaⁿaⁿ Jesús ee na jo' jo' nncwinom tsaⁿñeeⁿ. ⁵ Quia na tue'cañoom Jesús jo' jo', jlundaañê, tsoom nnom:

—Zaqueo, catseityuaa', candyo'cue' ee xuee je' macaⁿna' na caljoo'ndyo wa'.

⁶ Quia jo' seityuaaⁿaⁿ jndyocueeⁿ. Ñequio na neiiⁿeⁿ seiljoom Jesús waⁿaⁿ. ⁷ Saa quia na nty'iaa nn'aⁿ na luaa', cha'tsondyena tyola'ncjoo'ndyena, jluena:

—Cwa jndaa' tjaqueⁿeⁿ na nljoo'ñê waa' ts'aⁿ na matseitjooñe nnom Ty'oots'om.

⁸ Ndo' teintyjee' Zaqueo, tsoom nnom Jesús:

—Aa ndi', Ta, xcwe 'naⁿya na niom manñequiaya ndaa ndyeñeeⁿ ndo' xeⁿ na x'uaya 'naaⁿ ts'aⁿ, je' manntseilcwa'a ñequiee ndii' cha'xjeⁿ na tjeii'a.

⁹ Tso Jesús nnoom:

—Xuee je' juu na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, jnda tyjee'na' w'aawaa. Ee mati tsaⁿm'aaⁿ cwiluiiñê ts'aⁿ tsjaaⁿ Abraham. ¹⁰ Ee ja na cwiluiindyö ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee jndyocal'uaⁿ ndo' jndyocwji'n'maaⁿndyö nn'aⁿ na cwitsuundyee añmaaⁿ.

'Ndi ts'aⁿ s'om luee mosoom'm

¹¹ Nn'aⁿ na tyondye ñ'oommeiⁿ jla'tiuuna tyuaa' nleitquioo' cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om, ee manndyoo' m'aaⁿ Jesús tsjoom Jerusalén. Jo' chii, tsotyeeⁿ ñ'oom na tjañoom' ndaana. ¹² Tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na t'maⁿ cwiluiiñe. Tjaaⁿ tquia cwiicheⁿ ndyuaa na nnc'o'ñoom ts'iaaⁿ na nntseixmaaⁿ rey, ndo' xeⁿ jnda ndyolcweeⁿeⁿ. ¹³ Cwii tjocheⁿ na nncjaⁿ, tqeeⁿñê qui nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnoom. T'maⁿ s'om teijndeiyyaaⁿ nnom cwii cwii tsaⁿñeeⁿ. Tsoom ndaana: “Cal'ueendyo' chiuu nl'a'yo' ts'iaaⁿ na nntantjom'yo' ñ'eⁿ joona' yocheⁿ na ja nncwja.” ¹⁴ Saa nn'aⁿ ndyuaa tsjom'm, jndoono jom. Jo' jñoomna nn'aⁿ ndyuaa yuu na tjaaⁿ, ty'ecalue naⁿñeeⁿ: “Jâ tical'ue n'ooⁿya na tsaⁿm'aaⁿ nluiiñê rey cwentaaya.” ¹⁵ Jnda na to'ñom tsaⁿñeeⁿ n'iaaⁿ na nnc'oom, jndyolcweeⁿeⁿ. Tqeeⁿñê nn'aⁿ na tquiaaⁿ s'om 'naaⁿaⁿ ndaa. Ee ñe'caljeiiⁿ cwanti jnda ta'ntjom cwii cwiindyee naⁿñeeⁿ. ¹⁶ Tyjee' tsaⁿ najndyee, tso nnoom: “Nmeiiⁿ s'om 'naⁿ, ta, qui ndii' cha'xjeⁿ na to'ñon jnda tantjon' ñ'eⁿ juuna'.” ¹⁷ Quia jo' tsoom nnom: “Ya sa', 'u mosoya, meiiⁿ cachjoo na to'ñom' saa seicanda'. Jo' chii je' maquaⁿya 'u nnc'oom' ts'iaaⁿ, nntsa'ntjom' qui tsjoom.” ¹⁸ Ndo' tyjee' tsaⁿ na jnda we, tso nnoom: “Nmeiiⁿ s'om 'naⁿ, ta, 'om ndii' cha'xjeⁿ na to'ñon jnda tantjon'ya ñ'eⁿ juuna'.” ¹⁹ Quia jo' majo'ti tsoom nnom: “Je' maquaⁿya 'u nnc'oom' ts'iaaⁿ, nntsa'ntjom' 'om tsjoom t'maⁿ.” ²⁰ Tyjee' cwiicheⁿ ts'aⁿ, tso nnoom: “Luaa s'om 'naⁿ, ta, na seiwaⁿ naquii' payom. ²¹ Ee ja jeeⁿ nquiaya 'u na jeeⁿ jnda ñ'oom tseineiⁿ. Ee 'u maco'ñom' yuu na nchii cwenta', ndo' quitsei'we' yuu na nchii 'u jnom'.” ²² Quia jo' tsoom nnom: “U moso 'naⁿya na tia matseitiuu', majuuti ñ'oom 'ndyo' nnts'aaya na nncu'xeⁿna' 'u. Xeⁿ ntyji' na ja ts'aⁿ na jeeⁿ jnda ñ'oom tseineiⁿ ndo' na maco'ñon' yuu na nchii cwentaya ndo' na quitseiwaya yuu na nchii nncö jnooⁿa, ²³ quia jo' ¿chiuu na tícja'ca'ndii' s'om 'naⁿya banco yuu na nncwantjomna' cha quia na ndyooⁿnda'a, nnc'oñon' s'om 'naⁿya mandiñ'eeⁿ ts'iaaⁿndaana?” ²⁴ Ndo' tsoom ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacañom'm: “Catjei'yo' s'om 'naⁿya l'ooⁿ ndo' quia'yo' juuna' nnom tsaⁿm'aaⁿ na tantjom qui ndii'.” ²⁵ T'ooⁿ naⁿñeeⁿ, jluena: “Ta, ¿chiuu ndo' mamaleiñ'oom qui ndii' na laa'ti?” ²⁶ Candye'yo' nntsjoö, meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maniom na maleichuu, nlo'ñomti. Saa ts'aⁿ na tjaa'naⁿ na cuaa l'o, nluiñ'eⁿ cwanti na maleiñ'oom. ²⁷ Mati joo nn'aⁿ na jndoo ja, na tical'ue n'om na nntsa'ntjon'ya joo, quiocho'yo' joona ñjaaⁿñe ndo' ñequio na ndoo'a catyje'yo' cantyo'na.

*Tjaquiee' Jesús Jerusalén**(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

²⁸ Jnda seineiⁿ Jesús ñ'oomwaa', tjatjatyeenⁿ na nncueⁿeⁿ Jerusalén. ²⁹ Ndo' quia na tjawiñoom'm tsjoom Betfagé ñequio tsjoom Betania nndyoo' yuu waa ta na jndyu Olivos, jñoom we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na c'oona l'aa. ³⁰ Tsoom ndaana:

—Catsa'yo' juu tsjoom chjoo na m'aaⁿ ndyeyu jo ndaa'yo', ndo' cha'na nntsaaquie'yo' jo', nliu'yo' cwii snom chjoo na ñjom. Juu quioo'ñeeⁿ meiⁿcwii ndii' tyoowa'ljoo ts'aⁿ. Calacana'yo', nquioñ'om'yo' juuyo' ñjaaⁿ. ³¹ Ndo' xeⁿ m'aaⁿ ñeeⁿ juu na nncwax'ee ndaa'yo' chiuu na cwilacana'yo' juuyo', luaa candu'yo' nnom: “Nquii Ta na matsa'ntjom já tjoñê juuyo'.”

³² Quia jo' ty'ena l'aa na jñoom joona ndo' jliuna cha'xjeⁿ na tsoom. ³³ Yocheⁿ na cwila'cana'na snom, jlue nn'aⁿ na njmei' juuyo':

—¿Chiuu na cwilacana'yo' snomm'aaⁿ?

³⁴ Quia jo' t'oona:

—Nquii Ta tjoñê juuyo'.

³⁵ Mana ty'eñ'omna snom'ñeeⁿ na m'aaⁿ Jesús. Jnda tioona liaana naxe'yo', tei'caljoona jom. ³⁶ Yocheⁿ na mawjaawinoom, tyotsa' nn'aⁿ liaateincoo 'naa'na ts'om nato. ³⁷ Quia na jnda 'oowindyoonna tsjoom Jerusalén yuu na wjaacue nato ta na jndyu Olivos, cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm, to'na na jndei tyola'xuaana. Tyola't'maa'ndyena Ty'oots'om cantyja cha'tso ts'iaaⁿ t'maⁿ na nty'iaana na tyoch'ee Jesús. ³⁸ Jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ cwiluiñê Rey na matsa'ntjoom jaa. Macwje'cañoom ñequio xuee' nquii na tjacantya cwilui t'maⁿñe. Jom catio'naa'ñe Ty'oots'om na m'aaⁿ cañoom'luee. Cwiljoya ts'oom ñequio nn'aⁿ. Catseit'maa'ñena' nqueⁿ na m'aaⁿ nandyeticheⁿ.

³⁹ Nt'om nn'aⁿ fariseos na ñ'eeⁿndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye jluena:

—'U na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaaⁿ nn'aⁿ, catseit' na'm'aⁿ na cwila'jomndye ñ'om'.

⁴⁰ T'oona ndaana, tsoom:

—Candyeyo' nntsjo, xeⁿ na'm'aⁿ nla'cheⁿna, quia jo' joo ljo' nla't'maa'ndyena' ja.

⁴¹ Quia tueⁿeⁿ nnom tsjoom'ñeeⁿ, ndo' quia nty'iaa'aⁿ juuna', ty'ioom cantyja 'naa' nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo'. ⁴² Tyotseineiⁿ cha'cwijom ndaaⁿ na'ñeeⁿ, tsoom:

—Toom cwe' xuee' je' cwila'noⁿyo' ljo' na maca'na' cha nndaⁿ ljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyo'. Saa je' cwe' wanty'iuu' m'aa'na' jo ndaa'yo'. ⁴³ Ee nncue'ntyjo xuee' na joo nn'aⁿ na jndoo 'o nl'ana tiomtsjo' ndiocheⁿ nnom tsjom'yo' na nncwañoom'na' joona. Ndo' nnta'na 'o mei'nquia ntyja. ⁴⁴ Nla'tyuii'ñ'eⁿna 'o ndo' nla'cwjeena nda'yo'. Ndo' nla'tyuii'na nia'ljjo' tsjom'yo'. Mei'cwii tsjo' taxoca'ndyena nacjoo' x'iaa'na', cwe' nc'e na ticalañ'oom'ndyo' ja na jñom Ty'oots'om cha nndaⁿ nlui'n'maa'ndyo'.

*Macwji' Jesús nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ**(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)*

⁴⁵ Jnda jo' tjaquiee' Jesús wats'om t'maⁿ, toⁿoⁿ tjeiiⁿeⁿ nn'aⁿ ch'eⁿ, joo nn'aⁿ na cwindaaⁿ ndo' nn'aⁿ na cwila'jnda jo' jo'. ⁴⁶ Tsoom ndaana:

—Waa ljeii 'naa' Ty'oots'om na matsona': “W'aya cwiluiñena' w'aa yuu na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'oots'om.” Saa 'o cwil'a'yo' juuna' cha'cwijom tsue'tsjo' yuu na cwica-too'ndye na'canty'ue.

⁴⁷ Ndo' ticwii xuee' tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Saa nn'aⁿ na cwilui-itquiendye ndaaⁿ ntyee ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom, tyol'uee'ndyena chiuu ya nl'ana na nla'cuee'na jom.

⁴⁸ Saa mei'chjoo tileicaliuna chiuu ya nl'ana ee cha'tsondye nn'aⁿ tyocantyyaa' n'om ñ'oom na tyotseineiⁿ ndaana.

20

Najndei na matseixmaⁿ Jesús (Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Tju'na' cwii xuee'ñeeⁿ na ma'moⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Mañequiaaⁿ ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, ndo' xjeⁿñeeⁿ tquie'cañom ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom. ² Jlué naⁿñeeⁿ nnoom:

—Catsu' ndaayâ, ¿yuu ty'om' najndu' na mache' nmeiiⁿ? Ndo' ¿ñeeⁿ tquiaa na matseixmaⁿ na luaa'?

³ Quia jo' t'o Jesús ndaana:

—Mati ja mawax'a cwii ñ'oom ndaa'yo'. Cat'o'yo' ndii. ⁴ Na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ, ¿yuu jnaⁿ najneiⁿ? ¿Aa nam'aaⁿ Ty'oots'om oo aa cwe' ñ'om ndyuee nn'aⁿ?

⁵ Quia jo' tyola'neiⁿ cheⁿnquieena ñ'eⁿ nc'iaana, tyoluena:

—Xeⁿ nl'uuya na m'aaⁿ Ty'oots'om jnaⁿna', quia jo' nntsoom: “¿Chiuu na ticala'yuy'yo' ñ'eⁿñê?” ⁶ Saa xeⁿ nl'uuya nam'aⁿ nn'aⁿ jnaⁿna', nla'cwjee nn'aⁿ jaa ñ'eⁿ ljo', ee cwilayu'yana na Juan cwiluiiñe profeta.

⁷ Jo' chii t'oona nnoom:

—Jâ ticaliuuyâ yuu jnaⁿyuu najndei Juan na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

⁸ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Meiⁿ ja, xocatsjoo ndaa'yo' ñeeⁿ mañequiaa najndo na mats'aa nmeiiⁿ.

Nn'aⁿ na tyol'a cwenta l'oontjom (Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Toon'oⁿ na tyotseineiⁿ ñ'oom tjañoom'waa ndaaⁿ nn'aⁿ, tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ. Tcoom'm l'oo uva tyuaaⁿaⁿ. Jnda jo' teijndeiyaⁿ joona' nn'aⁿ na nla' ts'iaaⁿ jo' jo' ndo' jndye xuee tjaaⁿ cwiicheⁿ ntyja. ¹⁰ Quia na tue'ntyjo xjeⁿ na tquie ntjom'ñeeⁿ, jñoom cwii mosoom'm na m'aⁿ naⁿñeeⁿ na ñne'quiana na tseixmaⁿ cwentaaⁿaⁿ. Saa tyotjaa' naⁿñeeⁿ juu, jñoomna juu na tjaa ljo' tjachuu. ¹¹ Jo' chii jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ mosoom'm. Mati tsaⁿñeeⁿ tyotjaa'na ndo' tyolajnaaⁿna juu, jnda chii jñoomna juu na tjaa ljo' tjachuu. ¹² Jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ moso na jnda ndyee. Juu tsaⁿñeeⁿ jla'quiee'ndyena, jnda chii tjeii'na juu naquii' ntjom'ñeeⁿ.

¹³ 'Quia jo' tso ts'aⁿ na ntjom' jo': “¿Chiuu chiuu nnts'aayo? Luaa nnts'aa, njñoⁿ nquii ti'jndaa na jeeⁿ candya' ts'ooⁿ. Nnts'aacheⁿndyo quia na nnty'iaana jom, nla't'maaⁿndyena jom.” ¹⁴ Saa nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ tyuaaⁿaⁿ, quia na nty'iaana na nquii jnaaⁿ jo', tyoluena ndaaⁿ nc'iaana: “Luaa' ts'aⁿ na cwiljo ntjom l'o. Cwa nla'cuaa'a jom cha jaa nljo ntjom luaaya.” ¹⁵ Jo' chii, tjeii'na jom nnom ntjom ndo' jla'cuee'na jom.

Tax'ee Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ, tsoom:

—Nquii ts'aⁿ na ntjom' jo', ¿ljo' nts'aaⁿ quio naⁿñeeⁿ? ¹⁶ Nñoom ndo' nntseicwjeⁿ joona. Ndo' ñne'quiaaⁿ ntjom 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ.

Jnda na jndyena na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, jluena:

—Tijoom cwancuee' Ty'oots'om na caluii na luaa'.

¹⁷ Saa Jesús nquiee nty'iaaⁿaⁿ ndaana. Tjeii'eⁿ cwii ñ'oom na seijoom'ñe cheⁿnqueⁿ na tsjo' na ya jom. Tsoom:

—Quia jo' ¿ljo' ñe'ca'moⁿ ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na mawaa na matsona'?:

Majuu tsjo' na tîcwil'uee'ndye luañeⁿ na cwil'a tsiaⁿtsjo', jnda mameiⁿntyjee'na' nqui tsiaⁿtsjo'.

¹⁸ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tileicatsei'noⁿ cantyja 'naⁿya, maju'wi'na' juu cha'cwijom ts'aⁿ na toomñe na tiooñe nacjoo' tsjo'. Saa ts'aⁿ na tiñe'catseyiu' ñ'eⁿndyo, maxjeⁿ nlco'wi'na' jom. Nntseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na tioo cwii tsjo' t'maⁿ nacjoo', na seitiuujndaana' juu.

*'Ñeeⁿ nnom ñe'quiaana ts'iaaⁿndaana
(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)*

¹⁹ Nquiee ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, mañejuu xjeⁿñeeⁿ tyola'jndana na nnt'uena Jesús, ee jla'noⁿna na nacjoo joona seineiiⁿ ñ'oom na tjañoom'waa'. Saa nquiaana nn'aⁿ na jndyendye, ²⁰ jo' chii jñoomna nn'aⁿ na ty'equen cwenta ñ'oom na matseineiiⁿ. Tyol'a naⁿñeeⁿ na ya nn'aⁿndyena, cha nnty'iaana aa nntseineiiⁿ ñ'oom na quio majuutina' nnda nla'quioona jom l'o gobiernom na cu'xeⁿ tsaⁿñeeⁿ jom. ²¹ Joo naⁿñeeⁿ ta'x'ee nnoom:

—'U Maestro na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ, nquiuuyâ na ndyeyu matsei'neiⁿ ndo' ya ma'mooⁿ meiⁿ tyooche' na cwe' jndaa' ñeeⁿ neiⁿ!. Ñe'quii'cheⁿ ñ'oom na mayuu' ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿ natoo' Ty'oots'om. ²² Ndo' je' Ta, ñe'candyaayâ, ¿aa matsona' na ñe'quiaayâ ts'iaaⁿndaayâ nnom César, oo aa ticatsa'ntjomna'?

²³ Saa jom sei'nooⁿ cwe' na ñe'c'omna cwenta jom. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ñe'cal'a'yo' na cat'uiina' ja? ²⁴ Cat'moⁿyo' cwii tsjo'ñjeeⁿ nooⁿ. ¿Ñeeⁿ 'ndyoonnom luua ndo' ñeeⁿ xuee' ljeiiwaa?

Jlue naⁿñeeⁿ:

—Nquii César, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma.

²⁵ Quia jo' tsoom ndaana:

—Catiom'yo' ts'iaaⁿndaay'yo' nnom César yuu na tseixmaⁿna' cwentaaⁿaⁿ, ndo' quia'yo' cwentaa' Ty'oots'om yuu na tseixmaⁿna' cwentaa' nqueⁿ.

²⁶ Tícanⁿ nnc'omna jom ñ'eⁿ ñ'oom na matseineiiⁿ. Yacheⁿ jla'cheⁿna na tjawee' n'omna ñ'oom na t'ooⁿ.

*Cwita'x'eena cantyja na nnta'ndo'nnda' nn'aⁿ
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)*

²⁷ Jnda jo' tquie'cañom nt'om nn'aⁿ saduceos nam'aaⁿ Jesús. Joona nn'aⁿ na cwilue na xocata'ndo'nnda' nn'aⁿ. ²⁸ Ta'x'eena nnoom, jlueⁿ:

—'U Maestro na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ, 'ndii Moisés ñ'oom luayâ na matsona' xeⁿ nncue' cwii tsaⁿs'a ndo' nljoñe scoom'm na tjaa'naⁿ ntseinda, quia jo' tyjee ts'oo'ñeeⁿ cocoom ñ'eⁿ scuu' xioom. Nnc'om ntseinaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ cha nntseinoomñê na tjaa ntseinda xioom t'om. ²⁹ Luua tuii. Tyom'aⁿ ntquiee' naⁿnom ñenquii ts'aⁿ ntseinda. Juu tsaⁿntquiee tocoom ndo' tyuaa' tueeⁿeⁿ, tjaa ndana ñ'eⁿ scoom'm. ³⁰ Jnda chii tsaⁿ na jnda we tocoom ñ'eⁿ scuu' xioom, ndo' mati jom tueeⁿeⁿ, tjaa ntseinaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. ³¹ Quia jo' tsaⁿ na jnda ndyee tocoom ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. Ndo' majo'ti cha'tso ntquiee'ndyena cwii ndo' cwiindyena to'ñoomna jom na scuuna ndo' tjana. Meiⁿcwii ndana tjaa'naⁿ ñ'eⁿñê. ³² Ndo' na cwiimacanda tue' yuscu'ñeeⁿ. ³³ Quia jo' quia na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, ¿ñeeⁿ cwiindyene joona na saaⁿaⁿ? Ee cha'tso ntquiee'ndye naⁿñeeⁿ scuuna jom.

³⁴ T'o Jesús ndaana, tsoom:

—Nn'aⁿ tsjoomnancue cwi'unco ndo' cwiñe'quia nda na cwi'unco. ³⁵ Saa m'aⁿ nn'aⁿ na majnda majndaa'ya na la'xmaⁿ na nnta'ndo'xcona na jnda tja. Ndo' la'xmaⁿna na nnc'omna tiempo na nncuaaxco tsjoomnancue. Naⁿñeeⁿ taxoc'uncona, meiⁿ naⁿnom, ndo' meiⁿ naⁿlcu. ³⁶ Meiⁿ taxocwjennda'na ee nntseijomna' joona cha'na ángeles. Ndo' nc'e na cwicandaana na nnta'ndo'xcona, jo' chii matseijomna' na cwita'ndo'na cha'na wando' nquii Ty'oots'om. ³⁷ Saa cantyja 'naaⁿ na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, maquiiti Moisés t'mooⁿ na ljo' ñequio ñ'oom na seiljeiⁿ cantyja 'naaⁿ ts'oom niroom zarza. Naquii' ñ'oom'ñeeⁿ tsoom na Ta Ty'oots'om cwiluiiñê Ty'oots'om cwentaa' Abraham, Isaac, ndo' Jacob. ³⁸ Ee jom nchii cwiluiiñê Ty'oots'om cwentaa' l'oo, jom cwentaa' nn'aⁿ na cwita'ndo'. Jo' chii maxjeⁿ ma'moⁿna' na cha'tso nn'aⁿ cwita'ndo'na cantyja 'naaⁿaⁿ.

³⁹ Cwantindye nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés t'ooⁿna nnoom, jlueⁿ:

—U Maestro na ma'mooⁿⁱ ñ'oom' Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ majo'ndyo ñ'oom matsu'.
⁴⁰ Ndo' taticandaa' n'om nn'aⁿ saduceos na cwii nnta'x'etina nnoom.

¿Ñeeⁿ jnda cwiluiñe Cristo?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Tso Jesús ndaa cha'tso nn'aⁿ:

—¿Chiuu na cwilue nn'aⁿ na Cristo cwiluiñe tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo'? ⁴² Ee naquii' libro na chuu Salmos, maquiti David tsoom:

Nquii Ta Ty'oots'om tsoom nnom juu Ta na matsa'ntjom ja:

“Cajmaⁿ ntyjaa'a ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' 'u,

⁴³ hasta xjeⁿ na jnda tsa'a nn'aⁿ na jndoo 'u na c'omna nacje 'naⁿ.”

⁴⁴ Cwe' jo' mawax'aya ndaa'yo':

—¿Chiuu nnts'aayuuna' na cwiluiñe Cristo tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo' ee manquiti David matsoom na juu cwiluiñe Ta na matsa'ntjom jom?

Matseitia' Jesús nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Luaa ñ'oom na tsoom ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eñê, ñequio na ndye cha'tsondye nn'aⁿ:

⁴⁶ —Queⁿndyo' cwenta na til'a'yo' cha'na cwil'a nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ee joona jeeⁿ neiiⁿna na nnc'o'nomna na cwee'na liaa na jnda na tei'ncoo. Ndo' l'ue n'omna na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ joona na quia naⁿñeeⁿ na xmaⁿndyena ñequio na jndoo' jndye nn'aⁿ. Mati na nncwindyuaandyena yuu na matseit'maaⁿñetina' joona naquii' lan'om. Ndo' na nncwindyuaandyena yuu na yati cwiwiñ'oom' na waa xuee.

⁴⁷ Ndo' cwinty'uetyeⁿnguiona 'naaⁿ yolcu na jnda ljondye na tja noom. Juu xjeⁿ na cwil'ana na ljo', jeeⁿ teincoo ñ'oom cwila'neiⁿna nnom Ty'oots'om cha tinooⁿ na ljo' cwila'xmaⁿna. T'maⁿti lco'wi'na' naⁿñeeⁿ nnts'aa Ty'oots'om.

21

Tsjo'ñjeeⁿ na tquiaa yuscu nnom Ty'oots'om
(Mr. 12:41-44)

¹ M'aaⁿ Jesús wats'om t'maⁿ, ndo' jleinty'iaaⁿ naⁿtya na cwiñe'quia ofrendas cwentaa' Ty'oots'om. Cwitiomna joona' ts'om castom. ² Mati nty'iaaⁿ cwii yuscu na jnda ljoñe, na jeeⁿ jñeeⁿñe. Tsaⁿñeeⁿ tjacjoom'm we tsjo'ñjeeⁿ na ticajdana' jo' jo'. ³ Tso Jesús:

—Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjo^o, yuscum'aaⁿ na jnda ljoñe, ndo' jñeeⁿñe, saa' t'maaⁿti tquiaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om, nchiiti na tquia cha'tsondye nt'omcheⁿ. ⁴ Ee cha'tso naⁿm'aⁿ cwe' na waljoo' tuee'na na cwiñe'quiana nnom Ty'oots'om, saa' yuscum'aaⁿ meiiⁿ na jñeeⁿñe, tju'ñ'eeⁿ mandi cantyja na nlcwaaⁿaⁿ.

Matso Jesús na nntyuii' wats'om t'maⁿ
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Tyola'neiⁿ nt'om nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ wats'om t'maⁿ na jeeⁿ chjoomna' ñequio ljo' na nei'ncoo' ndo' ñequio 'naⁿ na ya na cwiñe'quia nn'aⁿ. ⁶ Tsoom:

—Cha'tso na cwinty'ia'yo' nmeiⁿ, manncue'ntyjo xuee na nntyuii'ñ'eⁿna'. Taxocaljoo' cwii tsjo' nacjoo' x'iaa'na'.

'Naaⁿ na nluii cwitjoocheⁿ na nntsuu
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Quia jo' ta'x'eena nnoom:

—U Maestro na ma'mooⁿⁱ ñ'oom' Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ, ¿cwaaⁿ nluii na luaa'? Ndo' ¿cwaaⁿ cwii 'naaⁿ m'moⁿna' na jnda teinndyoo' nluii nmeiⁿ?

⁸ Tsoom ndaana:

—Queⁿ'yo' cwenta cha tinguioⁿ'nn'aⁿ nn'aⁿ 'o. Ee jndye nn'aⁿ nlquie'cañom na nluena jooa cwiluiindyena Cristo. Nluena: “Ja cwiluiindyō Cristo”, ndo' nluena: “Je' jnda tue'ntyjō xjeⁿ.” Saa 'o tilajomndyo' ñequio naⁿ'ñeeⁿ. ⁹ Meiⁿ tila'catyuendyo' quia na cwindye'yo' na nndyocwje'cañoom ntia' ndo' cwila'wendye nn'aⁿ nacjoo gobiernom 'naaⁿna. Ee jndei'na' na nmeiⁿ' cwinomjndyee, saa tyoowe'ntyjō xjeⁿ na nntsuu tsjoomnancue.

¹⁰ Ndo' tsotyeeⁿ'cheⁿ ndaana:

—Nla'wendye nn'aⁿ cwii ndyuaa nacjoo nn'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. Ndo' cwii tsaⁿmaⁿ'ts'iaaⁿ t'maⁿ nntseiweñê nacjoo' cwiicheⁿ tsaⁿmaⁿ'ts'iaaⁿ. ¹¹ Jndye joo jndei nnts'eii ndo' nnc'oom jndo' nt'maⁿ ñequio ntycu na wjaatcuuñena'. Ndo' t'maⁿ nla'catyuendye nn'aⁿ na nnty'iaana jndye 'naaⁿ t'maⁿ na nleitquioo' tsjō'luee.

¹² 'Saa cwii tjōocheⁿ na nluii cha'tso nmeiⁿ', nnt'ue nn'aⁿ 'o nawi' ndo' nlei'ntyjona 'o ndo' mati ñe'quiiana cwenta 'o ndaa nn'aⁿ naquii' lan'om nch'u ndo' nntioomna 'o l'aancjo. Ndo' nnc'oochona 'o jo ndaa nn'aⁿ na cwitsa'ntjom ñequio naⁿmaⁿ'iaaⁿ t'maⁿ, cwe' cantyja 'naaⁿ' xueya. ¹³ Quia na nntjom'yo' nmeiⁿ' nncju'naaⁿ'ñena' na nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿya. ¹⁴ Cala'jndaa'ndyo'ya'yo' na tinc'oom' n'om'yo' cwaaⁿ ñ'oom na nnt'ō'yo' cha nncwañoom'na' 'o, ¹⁵ ee xjeⁿ'ñeeⁿ nncō nncwjaa'ndyo' ñ'oom quii' ndyue'yo' ndo' ñequia na jndō' n'om'yo' hasta meiⁿ'cwiindyee joo nn'aⁿ na jndoo 'o xondaā nluena na til'ue ñ'oom na nndu'yo' meiⁿ na nluena na tiyuu'na'. ¹⁶ Mati lotye'yo', londyee'yo', ntyjee'yo', nn'aⁿ'yo', nn'aⁿ na ya ñ'oom 'o ñ'eⁿndyee, ñe'quiiana cwenta 'o luee nn'aⁿ ndo' nt'omndyo' nla'cwjee naⁿ'ñeeⁿ. ¹⁷ Cha'tsondyee nn'aⁿ nnc'omna na ticuee' n'omna 'o cwe' nc'e na m'aⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' xueya. ¹⁸ Saa xoca'ndiya na nntsuundyo'. Hasta meiⁿ cwe' cwii soonqueⁿ'yo' xocatsuuna' ñ'eⁿndyo'. ¹⁹ Ndo' nc'e na tica'ndyenc'uaa'ndyo' nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na nntando'yo'.

Nntyuii' tsjoom Jerusalén

²⁰ 'Saa quia na nnty'ia'yo' na cwitjaa'ndyee sondaro tsei ndiocheⁿ Jerusalén, quia jo' cala'noⁿ'yo' na jnda tue'ntyjō xjeⁿ na nntyuii' tsjoom'ñeeⁿ. ²¹ Quia ljo' nn'aⁿ na m'aⁿ ts'ondaa Judea, c'ooleinomna, c'oona quii' ntsjō. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ quii' tsjoom'ñeeⁿ calui'na jo' jo'. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ jo jndaā tinc'oolcwe'na tsjoom'ñeeⁿ. ²² Ee quia jo' ncuee na cwitioomndyee nn'aⁿ cantyja na wi'ndyena cha nntseicandaā'ñena' cha'tso ñ'oom' Ty'ōots'om na jnda teiljeii. ²³ Nty'iaandyee yolcu na ndeiindyee joo ncuee'ñeeⁿ ñequio yolcu na 'ndaandyee nda. Ee nñquioo cwii nawi' t'maⁿ nacjoo nn'aⁿ tyuaawaa ndo' jeeⁿ t'maⁿ nawi' na nnt'uiina' jooa. ²⁴ Nncwjena ñ'eⁿ xjo ndo' nt'om nnc'oocho nn'aⁿ praso na ticwii cwii ndyuaa. Ndo' nn'aⁿ na nchii judíos nlco'na tsjoom Jerusalén jndyee xuee, hasta nncuee' xjeⁿ na jnda seijndaa'ñe Ty'ōots'om na nncjaawintyjee' na cwiluii na ljo'.

Luaa nnts'aana' quia na nndyonnda' Jesús

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ 'T'maⁿ 'naaⁿ nleitquioo' nnty'iaa nn'aⁿ nnom ñe'quioom' ñ'eⁿ chi' ñ'eⁿ cancjuu. Ndo' nnom tsjoomnancue t'maⁿ nntsei'ndaa'na' n'om nn'aⁿ. Nntseiñ'eeⁿ'na' jooa quia na nndyena na jeeⁿ c'uaa manquiuu' nmōⁿ ndaaluee, nntseicatyuena' jooa. ²⁶ Nnts'aana' na tajndeiⁿ' n'omna nc'e na cwicatyuena ñequio na m'aaⁿ'ticheⁿ n'omna chiuu cwii wjaach'leetina' nnom tsjoomnancue. Ee nntseicwachuu'ñena' cha'tso 'naⁿ najnda na matseixmaⁿ tsjō'luee. ²⁷ Quia ljo'cheⁿ nnty'iaana ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na macwjacañōōⁿnda'a tsjoomnancue. Nndyōō naquii' nchquiu ñequio najndeiⁿ na matseixmaⁿya ndo' ñequio na neiⁿ'ncoo' nacaxuee na cwiluiit'maⁿndyō. ²⁸ Quia na jnda jnaⁿ'na' na cwiluii cha'tso nmeiⁿ', c'omt'maaⁿ'ndyō n'om'yo', c'om'c'eendyo' ee jnda teindyoo' na nluin'maaⁿ'ndyō'.

²⁹ Mati seineiiⁿ ñ'oom na tjañoom' ndaana, tsoom:

—Cala'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ ts'oom higuera ndo' cha'tso nt'omcheⁿ n'oom. ³⁰ Quia cwinty'ia'yo' na jnda macwicalui' tscoo'na', cwila'noⁿyo' na jnda teindyoo' ncueesua'. ³¹ Mati quia na cwinty'ia'yo' na cwiluii cha'tso nmeiⁿ, cala'noⁿyo' na jnda teindyoo' m'aaⁿna' na nntsa'ntjom Ty'oots'om.

³² 'Candyeyo' nntsjo^o, mayuu'cheⁿ na xocwjeñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ je' hasta xjeⁿ na jnda seicandañ'ñena' cha'tso ñ'oommeiⁿ. ³³ Tsjo'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue nntycwiiñ'eⁿna' saa juu ñ'oom 'naⁿya tijoom cwinom'na' juuna'.

³⁴ 'Cal'andyo' cwenta na tincjaachuna' 'o na ñoomñoom na nl'a'yo', oo na nnc'om'yo' na candyeyo', oo na nncuaa ñ'omtiuu 'naⁿyo' 'naⁿ na macaⁿna' 'o. Cha tints'aana' na tic'omc'eendyo' ndo' majndeiito nncwjee'cañoom xuee'ñeeⁿ 'o. ³⁵ Tintjom'yo' cha'cwijom na nnquioo cwii teinco' ee nnt'uiina' nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa nnom tsjoomnancue. ³⁶ Jo' chii c'om'c'eendyo' cha'waa xuee na m'aⁿyo'. Ndo' calaty'oondyo' nnom Ty'oots'om cha nnc'oom jndei' n'om'yo' na ndaaⁿ nnaⁿndyo' nawi' na quia nndyo, ndo' ndaaⁿ nncwintyje'tyeⁿyo' jo no^o na cwiluiindyoo' ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

³⁷ Naxuee tyo'moⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Ndo' quia tmaaⁿ tyocalueeⁿeⁿ, tyocaⁿ ta na jndyu Olivos. ³⁸ Ndo' cha'tso nn'aⁿ cwitsjoom tyoquiena wats'om t'maⁿ na nndyena ñ'oom na ñnequiaaⁿ.

22

Cwi'maⁿna na nnt'uena Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Majnda jaawindyoo' nncuee' xuee pascua na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. ² Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, cwe' nty'iu tyol'ueendyena chiuu ya cha ndaaⁿ nla'cuae'na Jesús, ee nquiaana nn'aⁿ na neiiⁿ jom.

³ Xjeⁿñeeⁿ tu^o Satanás naquii' ts'om Judas, tsaⁿ na mati jndyu Iscariote. Jom cwii joo nn'aⁿ na canchoo'wendye. ⁴ Tjaaⁿ na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwijndoo' ts'iaaⁿ na cwiluii wats'om. Tjatseijndaa'ñê chiuu ya nnts'aaⁿ na ñnequiaaⁿ cwenta Jesús lueena. ⁵ Ndo' naⁿñeeⁿ jeeⁿ jla'neiiⁿndyena, tjoom' t'maⁿna na ñne'quiiana s'om nnoom. ⁶ Mati jom seijomñê na ljo'. Tyol'ueeⁿ cwaaⁿ nncju'naaⁿñena' na ñnequiaaⁿ cwenta Jesús lueena xjeⁿ na ticajndoo' nn'aⁿ.

Seijndaa'ñe Jesús na cuaa Cena

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Tue'ntyjo^o ncuee na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Ncuee'ñeeⁿ macaⁿna' na cala'cwjeena canmaⁿ cantyja 'naaⁿ ncuee pascua. ⁸ Ndo' jñom Jesús Pedro ñequio Juan, tsoom ndaaⁿna:

—Catsa'yo', nlajndaa'ndyo' yuu na nlcwaa'a cantyja 'naaⁿ ncuee pascua.

⁹ Ta'x'eena nnoom:

—¿Yuu l'ue ts'om' na nlajndaa'ndyô?

¹⁰ T'o^ona ndaaⁿna:

—Quia na jnda saaquie'yo' naquii' tsjoomwa'ñeⁿ, nntjomndyo' cwii tsaⁿs'a na ñ'oom tsjoo na ñjom ndaa. Catsaantyjo'yo' naxeeⁿeⁿ hasta na nncueⁿeⁿ w'aa yuu na nncjaaqueⁿeⁿ. ¹¹ Jo' jo' candu'yo' nnom ts'aⁿ na waa' w'aa'ñeeⁿ: “Nquii ts'aⁿ na ma'moⁿ ndaaⁿya mawax'eeⁿ: ¿Yuu waa cuarto na nlcwaa'â cwentaa' xuee pascua ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyo?” ¹² Quia jo' juu tsaⁿñeeⁿ m'mooⁿ ndaaⁿyo' cwii cuarto t'maⁿ, w'aa nandye na maniomcandaⁿ 'naⁿ. Jo' jo' calajndaa'ndyo'ya'yo'.

¹³ Ty'ena ndo' jliuna cha'xjeⁿ na tsoom. Ndo' jla'jndaa'ndyena na nlcwa'na, nntquiina catsmaⁿ.

¹⁴ Quia na jnda tmaaⁿ, tue'cañoom Jesús, tjacjom nacañoom' meiⁿsa ñequio canchoo'we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ¹⁵ Tsoom ndaana:

—Jeeⁿ ntyjaa' ts'ooⁿya na nlcwaa'a nantquie pascuawaa ñ'eⁿndyo' cwii tjocheⁿ na nnc'io. ¹⁶ Ee candye'yo' nntsjo, taxocwa'nnda'a juuna' hasta xjeⁿ na jnda seicandañ'ñena' yuu na matsa'ntjom Ty'oos'om.

¹⁷ Jnda jo' to'ñoom cwii waso, jnda chii tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oos'om ndo' tsoom ndaana:

—Cato'ñoom'yo' wasowaa, calui' cjaana' cwii ndo' cwiindyo', cwe'yo'. ¹⁸ Ee candye'yo' nntsjo, je' na cwii wjaatina', taxoc'ua ndaawinom hasta quia nncue'ntyjo xjeⁿ na nntsa'ntjom Ty'oos'om.

¹⁹ Ndo' to'ñoom tyoo', tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oos'om, jnda chii tyjeeⁿ juuna', tquiaaⁿ ndaana. Tsoom:

—Tyoo'waa cwiluiiñena' seii'a na mañequiaandyo na nnc'io. Luaa' nntsaal'a'yo' na cwicañjom n'om'yo' ja.

²⁰ Jnda na tcwa'na tyoo'ñeeⁿ, majo'ti s'aaⁿ, to'ñoom waso. Tsoom:

—Juu ndaa winom na ñjom wasowaa tseixmaⁿna' ñ'oom xco na maquaⁿtyaⁿ ñequio niroom'a na nnquioo cwenta'yo'.

²¹ 'Saa queⁿyo' cwenta, ñe'cwii meiⁿsa na cañom' meindyuaandyo ñequio ts'aⁿ na mañequiaa cwenta ja. ²² Ndo' ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jna' cañoom'luee, mayuu'cheⁿ manntjoⁿ cha'xjeⁿ na jnda teijndaa' cantyja 'naⁿya, saa nnt'uiwi'na' juu ts'aⁿ na mañequiaa cwenta ja.

²³ Quia jo' to'na na tyota'x'eendyena ndaana, ñeeⁿ cwiindye joona na nnts'aa na ljo'.

¿Ñeeⁿ cwiluiit'mañeti?

²⁴ Mati jla'ñ'eeⁿ ndyueena 'ñeeⁿ cwiindye joona na nnc'oom na t'mañeti. ²⁵ Saa jom tsoom ndaana:

—Nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ tsjoomnancuewaa ñequio nn'aⁿ na cwitsa'ntjom, cwinchjeena nn'aⁿ na cwindyentjom ndaana, saa cwila'cajndyu yo'ñeeⁿ joona nn'aⁿ na ya cwil'a. ²⁶ Saa quii'ntaaⁿ 'o nchii luaa' nncuaa. Ee juu ts'aⁿ na cwiluiitquieñeti c'oom cha'na ts'aⁿ na cje tseixmaⁿ. Ndo' ts'aⁿ na matsa'ntjom c'oom cha'na ts'aⁿ na mandi'ntjom. ²⁷ Ee ¿ñeeⁿ cwiluiit'mañeti, aa juu ts'aⁿ na wacatyeeⁿ nacañoom' meiⁿsa, oo aa juu ts'aⁿ na mandi'ntjom jo' jo'? ¿Aa nchii maxjeⁿ juu ts'aⁿ na wacatyeeⁿ nacañoom' meiⁿsa? Saa queⁿyo' cwenta, ja m'aaⁿya quii'ntaaⁿyo' na mandi'ntjoⁿ.

²⁸ 'O ñequi'cheⁿ ñ'eⁿyo' ñ'eⁿndyo cha'tsoti na maqueⁿna' xjeⁿ ja. ²⁹ Jo' chii cha'xjeⁿ na tqueⁿtyeⁿ Tsotyaya ñ'oom na ja nntsa'ntjoⁿ, malaa'ti' maquaⁿ na 'o nntsa'ntjom'yo'.

³⁰ Yuu na nntsa'ntjoⁿya, jo' ñnequiaya na nlcwa'yo' ndo' nncwe'yo' ñ'eⁿndyo cañoom' meiⁿsa 'naⁿya. Ndo' nncwindyuaandyo' ntio yuu na nntu'xeⁿyo' canchoo'we ntmaaⁿ nn'aⁿ Israel.

Matseicandii Jesús na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Tso ta Jesús:

—'U Simón, queⁿ cwenta, jnda tcaⁿ Satanás ñ'oom na nntseitei'ncweeⁿen 'o cha'na matseicueeñe ts'aⁿ lqueeⁿ trigo, ³² saa ja jnda ñes'aa ty'oo nnom Ty'oos'om cantyja 'na' cha tintseintycwiina' na matsei'yu'ya' ts'om'. Ndo' xeⁿ jnda tco'ndyu'xcwe'nnda', quiaa' ñ'oom t'maⁿ ts'om ndaa nn'aⁿ nmeiⁿ na cwila'yu'.

³³ T'o Simón nnoom, matso:

—Ta, m'aaⁿc'eendyo na nncjo w'aancjo ñ'eⁿndyu'. Ndo' tints'aa meiiⁿ na nnc'io ñ'eⁿndyu'.

³⁴ Tso Jesús nnoom:

—Aa ndi', Pedro, njom' matsjo, cwii tjocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo je'je'cheⁿ, saa 'u xjeⁿñeeⁿ jnda ndyee ndii' macwji'ndyu' na ticwajnaⁿ ja.

Nntseicandaa'ñena' ljeii na mawaa

³⁵ Tso Jesús ndaana:

—Quia na jñooⁿya 'o na saanguia'yo' ñ'oom 'naⁿya, tsjoo na tícatsañ'om'yo' tsjoo'ñjeeⁿ, meiⁿ chetsja', meiⁿ lloom, ¿aa waa na seitjoona' 'o?

Jluena nnoom:

—Meiⁿcwii tjaa'naⁿ.

³⁶ Tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Saa je', 'ñeeⁿ juu na maleiñ'oom 'naⁿ na cwicañjom s'om, cjaañ'oom juuna' ndo' mati chetsja'. Ndo' 'ñeeⁿ juu na tjaa'naⁿ xjo espada, cajndaa liaatco 'naaⁿ', chii c'oom xjoo'.

³⁷ Ee candye'yo' nntsjoo, maxjeⁿ indei'na' na catseicandaa'ñena' ljeii na mawaa cantyja 'naⁿya na matsona': “Tjeii'na cwenta na ljo'yu wi'ñê cha'xjeⁿ nn'aⁿ na wi'ndye.”

³⁸ Jluena nnoom:

—Ta, canty'ia', luaa mawaa we xjo espadas.

T'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Malei'tyeⁿ luaa'.

Matseineiⁿ Jesús nnom Ty'ooots'om

(Mt. 26:36; Mr. 14:32-42)

³⁹ Quia jo' jlueeⁿeⁿ w'aa yuu na tcwa'na, tjaaⁿ ta na jndyu Olivos yuu na maxjeⁿ quicaⁿ. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm, mandi'ntyjona naxeeⁿeⁿ. ⁴⁰ Quia na tquiena jo' jo', tsoom ndaana:

—Calaneiⁿyo' nnom Ty'ooots'om cha juu na ñequeⁿna' xjeⁿ 'o tincwantjomna' 'o.

⁴¹ Ndo' teiñooⁿ nacañoomna, tjaaⁿ cha'na tquia na nncju' ts'aⁿ cwii tsjoo'. Tcoom'm xtyeeⁿ ndo' seineiⁿ nnom Ty'ooots'om. ⁴² Tsoom:

—Tsotyaya, xeⁿ 'u l'ue ts'om', catseicandyaandyu' ja nawi'waa. Saa ticaluii ljo' na l'ue ts'ooⁿ ja, caluii ljo' na l'ue ts'om' nncu'.

⁴³ Ndo' xjeⁿñeeⁿ tyje'cañoom cwii ángel nacañom'm na jnaⁿ cañoom'luee na tyoñequiaa najneiⁿ. ⁴⁴ Yocheⁿ na tyotse'ndaa'na' ts'oom, tyoqueⁿñetyeeⁿ na tyotseineiⁿ nnom Ty'ooots'om ñequio cha'waa najneiⁿ. Ndo' ndaatmeiⁿeⁿ tyotseijomna' cha'na t'maⁿ ndaateiⁿ niom', ñecwii ndii' cwil'iuuna' xjeⁿ nomtyuaacheⁿ.

⁴⁵ Quia na jnda teicantyjaaⁿ na seineiⁿ nnom Ty'ooots'om, tjantyjaaⁿaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ndo' ljeiiⁿ na cwindana. Ee tícanaⁿndyena na jeeⁿ chjoo' n'omna.

⁴⁶ Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na cwinda'yo'? Quicantya'yo', calaneiⁿyo' nnom Ty'ooots'om cha juu na ñe'queⁿna' xjeⁿ 'o, tincjaachuuna' 'o.

T'uena Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndo' tquie'cañom nn'aⁿ na jndyendye. Jo ndaa naⁿñeeⁿ wjaajndyee Judas, cwii joo nn'aⁿ na canchoo'we. Seicandyoo'ñê nacañoom' Jesús na nnc'om ntsmaⁿ!. ⁴⁸ Tso Jesús nnoom:

—'U Judas, ja na cwiluiindyoo' ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ¿aa ma'tioo' cwenta ja luee nn'aⁿ ñequio na ma'ua' ntsmaaⁿa?

⁴⁹ Ndo' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê, quia na nty'iaana chiuu wjaach'eena', jluena nnoom:

—Ta, ¿aa mañejom nntuaa'a xjo?

⁵⁰ Ndo' cwii joona mañoom' seiquee'ñe mosoo' tyee na cwiluiitquieñe. Tyjee tsua'qui tsaⁿñeeⁿ ntyjaya. ⁵¹ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Maya, ca'ndye'yo'.

Ndo' tyenquiom'm tsua'qui tsaⁿñeeⁿ, sein'maaⁿ juu. ⁵² Ndo' nn'aⁿ na tqurio nacjom'm, joo ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwijndoo' ts'iaaⁿ cwentaa' wats'om, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom, tsoom ndaa naⁿñeeⁿ:

—Jnda'jom ñequio ncjo espadas ndo' ñ'eⁿ n'oom nch'io na tquioc'yo' nacjoya. Ndo' na tquioc'om'yo' cwii tsaⁿcanch'ue. ⁵³Io ndii 'io tyom'aaⁿya quii'ntaaⁿyo' naquii' wats'om t'maⁿ meiⁿ tîcat'ue'yo' ja. Saa je' je' jnda tue'ntyjo na juu na jaaⁿñe maqueⁿna' xjeⁿ.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Jnda na t'ue naⁿñeeⁿ jom, ty'eñ'omna jom waa' tyee na cwiluiitquieñe. Ndo' Pedro tjantjooⁿ tquiacheⁿ tquia. ⁵⁵Jo' jo' jla'ntjoomndye nn'aⁿ chom tach'eⁿ, ty-omeindyuaandyena ndiocheⁿ nacañoom' chom. Ndo' mati Pedro tjacjom quii'ntaaⁿna. ⁵⁶Cwii yuscu na mandi'ntjom ljeii jom na wacatyeeⁿ 'ndyoo chom, jeeⁿ nquiee nty'iaaⁿ nnoom ndo' tso:

—Mati tsaⁿm'aaⁿ ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿ!

⁵⁷Saa jom tjei'ñê, tsoom:

—Jeeⁿ 'u yuscu ticwajnaⁿa tsaⁿm'aaⁿ!

⁵⁸Tyoowiquiuu' ljeii cwiicheⁿ ts'aⁿ jom, tso nnoom:

—'U, maxjeⁿ cwiindyee joona.

Saa t'ooⁿ:

—Nchii jo' ja.

⁵⁹Jnda tjawiquiuu'ticheⁿ, cha'na cwii hora, cwiicheⁿ ts'aⁿ tyotseijndei' 'ndyoo, tso:

—Tsaⁿm'aaⁿ, mayuu'cheⁿ ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿ ee ts'aⁿ ts'ondaa Galilea jom.

⁶⁰T'o Pedro nnom:

—Ja re, meiⁿchjoo ticaljeii ñ'oom na matsu'!

Ndicwaⁿ matseineiⁿ ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ ndo' seixuaa caxtijndyo. ⁶¹Quia jo' taqueⁿ Ta Jesús ndyeyu jo ndo' na m'aaⁿ Pedro ndo' nty'iaaⁿ nnoom. Ndo' mañoom' tjañjoom' ts'oom ñ'oom na jnda tso nnoom: “Cwii tjocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo je'je'cheⁿ saa xjeⁿñeeⁿ 'u jnda ndyee ndii' macwji'ndyu' ñ'eⁿndyo.” ⁶²Quia jo' mana jlui' Pedro quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ. Jeeⁿcheⁿ ndya' tyoty'ioom na jnda ntyjeeⁿ.

Cwila'jnaaⁿna Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³Nn'aⁿ na tyol'a cwenta Jesús, tyola'jnaaⁿna ndo' tyotjaa'na jom. ⁶⁴Mati tyola'tyeⁿna liaa nnoom, tyotmeiiⁿna nda' nnoom ndo' tyoluena:

—Cjaawee' 'ndyo' 'ñeeⁿ juu macwja' 'u.

⁶⁵Ndo' jndye ñ'oom ticuee' ts'om tyoluena nacjoom'm.

'Ooqueⁿna Jesús luee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶Quia na jnda teixuee, tjomndye ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'aⁿ na cwijndoo' ts'iaaⁿ wats'om t'maⁿ ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Ty'eñ'omna Jesús na m'aⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena n'iaaⁿ ndaa nn'aⁿ judíos. Jlué naⁿñeeⁿ nnoom:

⁶⁷—Catsu' ndaayâ, ¿aa 'u cwiluiindyu' Cristo?

Jom t'ooⁿ ndaana:

—Meiiⁿ xeⁿ na nntsjoⁿ ndaa'yo', saa xocala'yu'yo'. ⁶⁸Ndo' meiiⁿ xeⁿ na cwax'aya ndaa'yo', 'o xocat'o'yo' 'ndyo, xocalacandyaandyo' ja. ⁶⁹Saa je' xuee na cwii wjaana', ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncjocajmaⁿ ntyjaa' Ty'oots'om ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñetina' ja. Jo' jo' nntseijomndyo ñ'eⁿñê cha'tso najndei' na matseixmaaⁿ.

⁷⁰Cha'tsondyena ta'x'eena:

—Quia jo' ¿aa 'u cwiluiindyu' Jnda Ty'oots'om?

T'ooⁿ ndaana:

—Mancjo'ti'yo' jnda macwindu'yo'!

⁷¹Quia jo' jluena:

—¿Ljo' cwii macaⁿtina' na nlui'yuu' nacjoom'm? Ee mancjootyaa jnda jndyaaya ñ'oom ñom.

23

Ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ Pilato (Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na tjomndye jo' jo', tei'cantyjana, ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ Pilato. ² To'na na tyoñequiana jnaaⁿaⁿ. Jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ jnda jliuuyâ na matsei'naⁿaⁿ n'om nn'aⁿ ndyuaayâ. Ee quitsoom na ticwanaaⁿ na ñe'quiaayâ ts'iaaⁿndaayâ nnom César. Ndo' manquiityeeⁿ matsoom na cwiluiñê Cristo ndo' rey jom.

³ Quia jo' ta'x'ee Pilato nnoom, tso:

—¿Aa 'u cwiluiindyu' rey na catsaⁿntjom nn'aⁿ judíos?

T'õ Jesús nnom:

—Maxjeⁿ jo' ja, cha'xjeⁿ na matsu'.

⁴ Ndo' tso Pilato ndaa ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'aⁿ na jndyendye:

—Ja meiⁿcwii jnaaⁿ tsans'am'aaⁿ ticaljeiya.

⁵ Saa naⁿñeeⁿ jla'jndeiⁿ ndyueena, jluena:

—Ñ'oom na ma'mooⁿ matseijmeiⁿna' nn'aⁿ cha'waa ts'õndaa Judea. Tyoch'eeⁿ na ljo' ts'õndaa Galilea, ndo' mati ñjaaⁿ.

Ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ Herodes

⁶ Jnda na jndii Pilato ñ'oom cantyja 'naaⁿ Galilea, tax'eeⁿ:

—¿Aa ts'aⁿ ts'õndaa Galilea tsaⁿs'am'aaⁿ?

⁷ Quia na ljeijndaa'ñê na jnaⁿ Jesús ts'õndaa Galilea yuu na matsaⁿntjom Herodes, quia jo' seicwanoom Jesús na m'aaⁿ Herodes'ñeeⁿ na tsaⁿñeeⁿ cu'xeeⁿ Jesús. Ee tyjee' tsaⁿñeeⁿ Jerusalén quia jo'. ⁸ Ndo' jeeⁿ neiiⁿeⁿ quia na nty'iaaⁿaⁿ Jesús ee jaach'ee xuee na jeeⁿ ñe'cwajnaⁿaⁿ juu ndo' na jndye ñ'oom jnda jñeeⁿ cantyja 'naaⁿ. Jo' jeeⁿ queeⁿ ts'oom na nnty'iaaⁿaⁿ na nnts'aa Jesús cwii ts'iaaⁿ na xocandaa nnts'aa na cwe' cwii ts'aⁿ. ⁹ Ndo' jndye ñ'oom tyowax'eeⁿ, saa meiⁿcwii ñ'oom tic'õ Jesús. ¹⁰ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, mati ty'ena na m'aaⁿ. Tyoqueⁿya n'omna na tyoñequiana jnaaⁿ Jesús. ¹¹ Ndo' mati Herodes ñequio sondaro 'naaⁿaⁿ, cwe' tyoncona Jesús ndo' tyola'jnaaⁿna jom. Jla'cweena jom cwii liaa na jnda, jnda chii jla'cwanomnda'na jom na m'aaⁿ Pilato. ¹² Juu xuee'ñeeⁿ ljoyaañe Pilato ñ'eⁿ Herodes, ee ñet'omntiaa'ndyena.

Cwiwijndaa'tyeⁿ na cue' Jesús (Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Quia jo' seitjom Pilato ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ n'iaaⁿ ñequio nn'aⁿ na jndyendye. ¹⁴ Tsoom ndaana:

—'O tquioñ'om'yo' tsaⁿs'am'aaⁿ na cwindu'yo' matseijmeiiⁿeⁿ nn'aⁿ judíos. Saa queⁿyo' cwenta, jo ndaa cha'tsondyo' jnda tcaaⁿa ñ'oom nnoom, ndo' meiⁿcwii jnaaⁿaⁿ ticaljei na cha'tso ñ'oom na cwiqueⁿyo' nacjoom'm. ¹⁵ Meiⁿ Herodes ticaljeii jnaaⁿaⁿ, jo' na seicwanomnda' tsaⁿñeeⁿ jom na m'aaⁿya. Queⁿyo' cwenta, meiⁿcwii tyootseitjoñê na matsaⁿntjomna' na cueeⁿeⁿ. ¹⁶ Jo' chii nnchuu'jñeeⁿ xeⁿ jnda nntseicandyaandyo jom.

¹⁷ Ndo' waa costumbre na jndei'na' na catseicandyaañe Pilato cwii praso jo ndaa nn'aⁿ xcwe na waa xuee. ¹⁸ Saa cha'tso nn'aⁿ na jndyendye, ñe'cwii ñ'oom jla'xuaana, jluena:

—Quindyoo' luaa' ñjaaⁿñe ndo' catseicandyaandyu' Barrabás.

19 Tsaññeeⁿ tuee'na jom w'aancjo ee teijndaa' jnaaⁿ'aⁿ na seiweñê nacjoo' gobiernom. Ndo' seicueⁿ'eⁿ ts'aⁿ. 20 Ndo' Pilato nc'e na ñe'catseicandyaañê Jesús, seineiⁿ'naaⁿ'aⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. 21 Saa joo naññeeⁿ jndeiti jla'xuaannda'na, jlueⁿ:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

22 Tsoom ndaana na jnda ndyee ndii':

—¿Ljo' jeeⁿ'cheⁿ tis'a s'aaⁿ? Meiⁿ'cwii jnaaⁿ'aⁿ tîcaljeiya na matsaⁿ'ntjomna' na cueeⁿ'eⁿ. Jo' chii nnchuu' jñeeⁿ, xeⁿ jnda nntseicandyaandyo jom.

23 Saa naññeeⁿ jndei' ndyueena, jndei' tyola'xuaana, tyotaⁿna na cañoom ts'oom'naaⁿ. Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ na tyoluena ñequio ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee jnaⁿ'jndeiina'.

24 Jo' chii Pilato tquiaañetoom ñ'oom na caluii cha'xjeⁿ na cwitaⁿ'na. 25 Seicandyaañê ts'aⁿ na tyotaⁿna na m'aaⁿ w'aancjo, meiiⁿ na tyotseiweñe nacjoo' gobiernom ndo' seicuee' ts'aⁿ. Ndo' tquiaaⁿ Jesús lueena na cal'ana chiuu na l'ue n'omna.

Cwity'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Xjeⁿ na ty'eñ'om sondaro Jesús na nnty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ, t'uena cwii ts'aⁿ na jnaⁿ jnda, ts'aⁿ tsjoom Cirene na jndyu Simón. Jla'cachuuna jom ts'oom'naaⁿ tyojaantyjoⁿ naxeⁿ Jesús ñ'eⁿ juuna'.

27 Ndo' cwii tmaaⁿ t'maⁿ nn'aⁿ ty'entyjo naxeⁿ Jesús, ndii ñ'eeⁿ yolcu na jeeⁿ cwityuee ndo' cwila'xuaa na matsei'ndaa'na' n'om na cwinty'iaa na luaa' matjoom. 28 Saa taqueⁿ Jesús, tsoom:

—'O yolcu Jerusalén, tandyuee'yo' cantyja 'naⁿ ja luaa, catyuee'yo' cantyja 'naⁿ ncjo'yo' ñ'eⁿ nda'yo'. 29 Ee queⁿ'yo' cwenta, manncue'ntyjo xuee na nluene nn'aⁿ: “Jeeⁿ teijnoom yolcu na tileic'om nda, na tîcandiindye, meiⁿ tjaa yo'ndaa jla'cantei'.”

30 Ncuee'ñeeⁿ nnto' nn'aⁿ na nluena ndaaⁿ ntsjo: “Catquiaandyo' nacjooyâ”, ndo' nluena ndaaⁿ nta: “Cala'catá'yo' já.” 31 Ee xeⁿ nmeiiⁿ macwil'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyo ja na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ'ya, cwanti na t'maⁿ'ti nawi' nntjoom naññeeⁿ na waa jnaaⁿ'na.

32 Ndo' mati ty'echona we nn'aⁿ na wi'ndye na nnty'ioomna n'om'naaⁿ. 33 Quia na tquiena cwii joo na jndyu Ta Tsei'xqueⁿ Ts'oo, ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ jo' jo' ñequio naññeeⁿ na wi'ndye, cwii tsaññeeⁿ ntyjaaⁿ'aⁿ ntyjaya ndo' cwiicheⁿ tsaññeeⁿ ntyjaaⁿ'aⁿ ntyjatymaaⁿ'. 34 Tsoom:

—Tsotyaya, catseit'maⁿ ts'om' joona, ee ticala'noⁿ'na ljo' cwil'ana ñ'eⁿndyo.

Ndo' tyo'oo sondaro x'iaa na nnty'iaana ñeeⁿ nleijnoom' cwii cwii liaⁿ'aⁿ. 35 Jo' jo' jndye nn'aⁿ na cwe' ty'ecanty'iaa na luaa'. Saa naⁿ'maⁿ'naaⁿ jeeⁿ ticuee' n'omna jom, tyoluena:

—Jeeⁿ ya tjei'n'maaⁿ'ñê nt'omcheⁿ nn'aⁿ, je' cwji'n'maaⁿ'ñe cheⁿ'nqueⁿ xeⁿ mayuu' cwiluiiñê nquii Cristo tsaⁿ na tjeii'ñe Ty'oots'om na catsaⁿ'ntjom.

36 Mati tyola'jnaaⁿ sondaro Jesús. Ty'entyjaa'na na ññe'quiana winom na taⁿ na nnc'om. 37 Jluena:

—Xeⁿ 'u cwiluiindy' Rey na catsaⁿ'ntjom' nn'aⁿ judíos, cwji'n'maaⁿ'ndyu' cheⁿ'nncu'.

38 Ndo' jo ndyeyu ts'om xqueeⁿ ty'ioomna ljeii ñ'oom griego, latyeⁿ, ñ'eⁿ hebreo. Matsona': “Luaañe Rey cwentaa nn'aⁿ judíos.”

39 Cwii joo naññeeⁿ na wi'ndye na ñoom ñ'eⁿ'ñê, seijnaaⁿ jom. Tso:

—¿Aa nchii Cristo cwiluiindy'? Cwa cwji'n'maaⁿ'ndyu' cheⁿ'nncu' ndo' mati já.

40 Saa t'o cwiicheⁿ tsaññeeⁿ, seitiaaⁿ'aⁿ x'iaaⁿ'aⁿ, tsoom:

—Cwa tîquia' Ty'oots'om. Ndo' 'u jnda t'uiityeⁿ'na' na maxjeⁿ nnc'io'. ¿Aa ticando' mañejo'ti matjom' cha'xjeⁿ matjom jom? 41 Ndo' wendyo jaa nmeiiⁿ mayuu'cheⁿ maty'iomyaⁿ' na catjoⁿ'ya na luaa ee cwitioⁿ'ndyo cantyja na ñel'aaya. Saa juu Tam'aaⁿ meiⁿ'cwii nawi' tîcats'aaⁿ.

42 Quia jo' tsoom nnom Jesús:

—'U Ta, cjaañjoom' ts'om' ja quia na ndyo' na nntsaⁿ'ntjom'.

⁴³ Tso Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Mayuu'cheⁿ matsjoo njom', xuee je' nnc'oom' ñ'eⁿndyoo jo paraíso yuu na m'aaⁿ nquii Ty'oots'om.

Tquiaañe Jesús na tueeⁿeⁿ

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Xjeⁿ na tuee' quiajmeiⁿ!, teijaaⁿ cha'waa tsjoomnancue hasta na ndyee na matmaaⁿ.

⁴⁵ Ee na teijaaⁿ ñe'quoom'. Ndo' juu liaa tco na ntyjaty'io naquii' wats'om t'maⁿ ty'ioo'xcwena'. ⁴⁶ Quia jo' jndei seixuaa Jesús, tsoom:

—Tsotyaya, ma'ndiya cantyja na wando'a naquii' l'oo'.

Jndaⁿ tsoom na luaa', mana tueeⁿeⁿ.

⁴⁷ Quia na nty'iaa' tyo na matsaⁿntjom sondaro chiuu waa na tuii, seit'maaⁿñê Ty'oots'om, tsoom:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿm'aaⁿ matseixmaaⁿ ts'aⁿ na lju' cwiluiiñe.

⁴⁸ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tjomndye na nty'iaa na ljo' tuii, quia ty'elcwee'na l'aana, tyotmeiiⁿna nda' ndei'candyaana na cwit'mooⁿna na matsei'ndaa'na' nquiuna. ⁴⁹ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na ta'jnaaⁿna Jesús ñequio yolcu na ty'entyjo naxeeⁿeⁿ na jnaⁿ Galilea, tyonty'iaa tqiana na luaa' tjom Jesús.

'Oocaty'iuuna Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu José na jnaⁿ tsjoom Arimatea ts'ondaa Judea. Tsaⁿñeeⁿ cwii joo nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos. Jom ya ts'aⁿñê ndo' mach'eeⁿ na maty'iomyana'. ⁵¹ Mati tyomeinom'm juu na nntsaⁿntjom Ty'oots'om. Tícatseijomñê ñ'oom na t'maⁿ nt'omcheⁿ nc'iaaⁿaⁿ na cue' Jesús. ⁵² Tjaaⁿ na m'aaⁿ Pilato ndo' tcaaⁿ ts'oo Jesús. ⁵³ Jndaⁿ chii tjacatyjeeñê juu. Seityjooñê liaa sávana tsaⁿ lino ndo' tjaa'ñê juu naquii' tsue'tsjo' na tuiya. Jo' jo' mei'cwii tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ cojaaquiee'. ⁵⁴ Juu xuee'ñeeⁿ, maxuee na cwila'jndaa'ndye nn'aⁿ na nnta'jndyeena xuee sábadó. Ndo' xjeⁿñeeⁿ majaawee'ya xjeⁿ cantyja 'naaⁿna'.

⁵⁵ Yolcu na tqiuo ñ'eⁿñê na jnaⁿna Galilea, ty'enty'iaana tsei'tsuua, tqeⁿna cwenta chiuu waa na tjacanty'iuu'ñê. ⁵⁶ Jndaⁿ jo' ty'elcwee'na Jerusalén, ty'ela'jndaa'ndyena nasei cachi ndo' ncheⁿ!. Ndo' ta'jndyeena juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ cha'xjeⁿ matsaⁿntjom ljeii naqui.

24

Cantyja na tando'xco Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Cwitsjoomya xuee najndyee smanaⁿ, ty'ena yuu waa tsei'tsuua. Ty'echona nasei cachi na jndaⁿ jla'jndaa'ndyena. ² Jndaⁿ na tqiuna jliuna na jndaⁿ teindyoo tsjo' na ta' 'ndyoo tsue'tsjo'. ³ Quia na ty'equie'na jo' jo', taticaluuna sei'ts'o 'naaⁿ! Ta Jesús. ⁴ Xcwe na matseiñ'eeⁿñena' jona na cwicatyuena, ndo' teitquioo'ndye we nn'aⁿ nacañoomna na jeeⁿ canchii', caxuee liaa. ⁵ Jeeⁿ ndya' tyuena, jla'ntyjanquioondyena nqueⁿna nomtyuua. Jlué naⁿñeeⁿ ndaⁿana:

—¿Chiuu quii'ntaaⁿ l'oo cwil'ue'yo' ts'aⁿ na wando'? ⁶ Tac'oomñê ñjaaⁿ, jndaⁿ wando'xcoom. Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na seineiiⁿ ndaa'yo' quia na ndi m'aaⁿ ts'ondaa Galilea. ⁷ Tsoom na nqueⁿna cwiluiiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ññe'quia nn'aⁿ cwenta jom luee nn'aⁿjnaⁿ. Ndo' naⁿñeeⁿ nnty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Saaⁿ xuee jndaⁿ ndyee ncwando'xcoom.

⁸ Quia jo' tjañjoom' n'omna ñ'oom na tyotseineiⁿ. ⁹ Jnaⁿna yuu na waa tsei'tsuua, ty'elcwee'na ndo' jla'candiina nn'aⁿ canchoo'cwii ñequio cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ chiuu waa na tuii. ¹⁰ María Magdalena, ñ'eⁿ Juana, ñ'eⁿ María tsondyee Jacobo, ñ'eeⁿ nt'omcheⁿ

yolcu na ñ'eeñ ñ'eñdyena, jooña jla'candiina nn'añ canchoo'cwii ñ'oom'ñeeñ. ¹¹ Saa apóstoles ndoo' nquiuna cwe' ñ'omnco jo'. Tícala'yu'na.

¹² Saa Pedro teicantyyaañ, jleinoom, tjaañ yuu waa tsei'tsuaa. Quia na nty'iaañ'nañ naquii' tsei'tsuaa, cwe' liaa canchii' ljeiiñ. Ndo' tjalcwe'nnaañ'nañ wañ'nañ, jaawa jaacue tyom'aañ' ts'oom cha'tso na jndañ tuii.

Ñjomndye we nn'añ nato Emaús
(Mr. 16:12-13)

¹³ Majuuti xuee'ñeeñ we nn'añ na cwila'jomndye ñ'eñ Jesús cwi'oona cwii tsjoom chjoo na jndyu Emaús na m'aañ na' canchoo'cwii kilómetros na tquiiana' ñ'eñ Jerusalén. ¹⁴ Ndo' cheñnquieena cantyya cha'tso na nmeiiñ' tuii. ¹⁵ Yocheñ na luaa' jeeñ cwila'nei'na, manquiiñ Jesús tue'ntyjooñ jooña. Ñ'e'cwi tjaañ ñ'eñdyena. ¹⁶ Saa tícata'jnaañ'nañ jom ee s'aana' n'omndañña cha'cwijom na titquioona. ¹⁷ Tsoom ndañña:

—¿Ljo' ñ'oom jeeñ cwilanei'nyo' na tsa'yo' nato? Quia jo' ty'emeintyyee'na na chjoo' n'omna.

¹⁸ Ndo' cwiindye jooña na jndyu Cleofas t'oñ nnoom, tso:

—¿Aa 'u cwii ts'añ na cwe' tyje'ya Jerusalén, jo' chii ticaljei' chiuu waa na tuii wja mawena'?

¹⁹ Quia jo' t'oññ ndañña:

—¿Ljo' tuii?

Jooña t'oñña nnoom:

—Aa, waa na tuii cantyya 'naañ Jesús, ts'añ tsjoom Nazaret na tyotseixmañ profeta. T'mañ najneiñ ts'iaañ na tyoch'eeñ ñequio ñ'oom na tyotseineiñ jo ndaañ cha'tso nn'añ ndo' jo nnom Ty'oñts'om. ²⁰ Saa nquiee ntyee na cwiluiitquiendye ndaañ ntyee ñequio na'mañ'naañ'naañ cwentaayâ tquiiana cwenta jom na cat'uiitye'nañ jom na cuee'neñ, ndo' ty'oom nn'añ jom ts'oom'naañ. ²¹ Ndo' já jeeñ ñentyjaa' n'oñnyâ na jom nluuññ nquii na nntseicandyaañe nn'añ Israel. Ndo' waa cwiicheñ, je' jndañ ndyee xuee na tuii na nmeiiñ'. ²² Ndo' nchii macandañ jo', mati joo yolcu na ñ'eeñ tmaañ'nañ na laxmaa'nyâ, tquioñ'omna ñ'oom na jeeñ seiñ'eeñ'nañ já. Ee mateincooquiuu' ty'ena yuu waa tsei'tsuaañ'nañ, ²³ saa taticaluuna sei'ts'o 'naañ'nañ. Tquiolcwee'na, tyoluena na mati tco'nañ ángeles ndañña na jlue yo'ñeeñ ndañña na jom wanoom'm. ²⁴ Jo' chii ty'e n'tom n'iaayâ yuu waa tsei'tsuaañ ndo' jliuna na mayuu' cha'xjeñ na jlue yolcu'ñeeñ. Saa maxjeñ tícantyyiaana nquii Jesús.

²⁵ Quia jo' tso Jesús ndañña:

—'O nn'añ na tileicala'noñ'yo' maxjeñ tique'nyo' cwenta ndo' ticjoo' n'om'yo' na nlayu'yo' cha'tso ñ'oom na tyolue profetas. ²⁶ Aa nchii maxjeñ matsona' na nquii Cristo catjoom cha'tso nawi'meiñ' cwiitjoocheñ na nntseit'maañ'ñena' jom.

²⁷ Quia jo' tyo'mooñ naquii' ljeii 'naañ Ty'oñts'om cha'tso ñ'oom na matseinei'nañ cantyya 'naañ' nqueñ. T'oñññ ñequio ljeii na tqueñ Moisés ndo' t'cuu ty'oomna' hasta xjeñ ljeii na tqueñ cha'tso profetas.

²⁸ Quia na ty'ewindyooña tsjoom chjoo yuu na cwi'oona, quia jo' s'aañ na ndoo' wjaatyee'cheñ. ²⁹ Saa jooña l'ana na jndei'nañ na caljoo'ñê ñ'eñdyena. Jluena:

—Caljoo'ndyu' ñ'eñdyoñ ee je' jndañ tmaañ ndo' manleinc'oñ'.

Jo' chii tjaque'neñ naquii' w'aa na nljoo'ñê. ³⁰ Ndo' quia na tjacjom nacañoom' mei'nañ ñ'eñdyena, to'ñoom tyoo', tquiaañ na quianl'uaa' Ty'oñts'om cantyya 'naañ'nañ, tyjeeñ ndo' tquiaañ juuna' ndañña. ³¹ Ndo' xjeñ'ñeeñ s'aana' jooña cha'cwijom ts'añ na ya teitquioo'nnda' ndo' ta'jnaañ'nañ na manquii Jesús jo'. Saa jom mana tsuñê jo ndañña. ³² Tyoluena ndaañ ntyjeena:

—Aa tiyuu' s'aana' jnda'jom teiiñ n'oñnyya yocheñ na matseineiñ ndaayya xjeñ na ñjomndyoñ nato quia na seicanooñ chiuu ma'moñ' ñ'oom' Ty'oñts'om na teiljeii.

³³ Ndo' mañejuu xjeⁿñeeⁿ teicantyjana, ty'elcwee'na Jerusalén. Jliuna nn'aⁿ na canchoo'cwii ñe'naaⁿ m'aⁿ naⁿñeeⁿ ñequio nt'omcheⁿ nc'iaana. ³⁴ Quia jo' jlue naⁿñeeⁿ ndaana:

—Jeeⁿ sa, mayuu'cheⁿ jnda mawando'xco Ta Jesús, ee jnda teitquioo'ñê nnom Simón.

³⁵ Quia jo' joona tyola'neiⁿna chiuu waa na tuii quia na m'aⁿna nato ndo' chiuu waa na ta'jnaaⁿna jom quia na tyjeeⁿ tyoo'.

Teitquioo'ñe Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Yocheⁿ na cwila'neiⁿna ñ'oommeiⁿ, teitquioo' meintyjee' Jesús xcwe quii'ntaaⁿna. Tquiaaⁿ na xmaⁿndyena. Tsoom:

—C'om'yo' na tjaañomtiu quii' n'om'yo'.

³⁷ Saa joona niom tyuena, ee jla'tiuuna na cwe' ncwaaⁿaⁿ jo' cwinty'iaana. ³⁸ Ndo' tsoom ndaana:

—¿Chiuu na jeeⁿ matsei'ndaa'na' nquiu'yo' ndo' na luaa' m'aaⁿ n'om'yo'?

³⁹ Canty'ia'yo' l'ooⁿya ñ'eⁿ nc'aya na manncotyā luaa. Ndo' nquio'yo' ja, ee ncwaaⁿ ts'aⁿ tjaa'naⁿ sei' cachuuna', meiⁿ ndei' cha'na cwinty'ia'yo' na cho ja.

⁴⁰ Jnda tsoom na luaa', t'mooⁿ l'ooⁿ ndo' nc'eeⁿ. ⁴¹ Saa ndicwaⁿ cwe' matseitsaⁿtona' joona na jeeⁿ neiiⁿna, jeeⁿ cjaawee' n'omna, hasta tileicalayu'na na jom. Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Aa cwilei'ñ'om'yo' na ya nlcwa' ts'aⁿ?

⁴² Jo' chii tquiaa cwii taⁿ catscaa jneiiⁿ ñequio tscuu na ñjom tsiom'. ⁴³ To'ñoom ndo' tcwaaⁿaⁿ ñequio na jndoo'na. ⁴⁴ Ndo' tsoom ndaana:

—Cha'tso ñ'oom na teiljeii cantyja 'naⁿya naquii' ñ'oom na tqueⁿ Moisés ñequio profetas, ndo' mati naquii' salmos, ñ'oom'ñeeⁿ tyo'mooⁿya ndaa'yo' quia na ndicwaⁿ m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. Joona' wjaatseicandaa'ñena', ndo' je' macwiluii cha'xjeⁿ na tsjoo.

⁴⁵ Quia jo'cheⁿ tquiaa Jesús na nla'noⁿna ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeiina'. ⁴⁶ Tsoom ndaana:

—Ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii, matsona' na nquii na cwiluiiñe Cristo, jndei'na' na nntjoom nawi' t'maⁿ, ndo' xuee na jnda ndyee nncwando'xcoom na tueeⁿeⁿ. ⁴⁷ Ñequio xuee' jom ññe'quia nn'aⁿ ñ'oom na calcwe' n'om nn'aⁿ jnaaⁿna cha na nntseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om joona. Ñ'oommeiiⁿ nnaⁿna' Jerusalén, nncjaanty'eena' xjeⁿ cha'waa tsjoomnancue. ⁴⁸ Ndo' 'o la'xmaⁿyo' na catjei'yuu'ndyo' ñ'oommeiiⁿ. ⁴⁹ Queⁿyo' cwenta, ja njñooⁿya nquii Espíritu Santo na jnda tso Tsotyaya na ññequiaaⁿ ndaa'yo'. Jo' chii, caljoo'ndyo' tsjoom Jerusalén hasta na nnto'ñoom'yo' juu na nnaⁿ nandye na ññequiaa najnda'yo'.

Tjawa Jesús cañoom'luee
(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Quia jo' jlui'na tsjoom'ñeeⁿ. Tjachom joona ndyoo' tsjoom Betania. Seintyjooⁿ l'ooⁿ nacjoona, tio'naaⁿñê joona. ⁵¹ Majuu xjeⁿ na matio'naaⁿñê joona toⁿna' jom ñ'eⁿndyena. Tjañ'oomna' jom nandye cañoom'luee. ⁵² Ndo' joona, quia jnda jla't'maaⁿndyena jom, ty'elcwee'na Jerusalén na jeeⁿcheⁿ ndya' neiiⁿna. ⁵³ Ñe'quii'cheⁿ tyom'aⁿna wats'om t'maⁿ na tyola't'maaⁿndyena Ty'ooots'om. Mantyjati luaa'ndyo.

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesucristo na seiljeii Juan

Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oqots'om tuiiñê na ts'aⁿ jom

¹ Xjeⁿ na to' Ty'oqots'om na tqueeⁿ cha'tso, juu na cwiluiiñe ñ'oom'm maxjeⁿ m'aaⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' cha'tso na cwiluiiñê mati juu canda^añ'eⁿ cwiluiiñe. ² Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oqots'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê xjeⁿ na jnaⁿjndyeecheⁿna'. ³ Cha'tso na maniom na tqueⁿ Ty'oqots'om, ñ'eeⁿ quia tqueⁿna joona'. Cwii cwii nnom na maniom, ñequii'cheⁿ na ñ'eeⁿ na tqueⁿna jo'. ⁴ Tseixmaⁿ cheⁿnqueⁿ na ticantycwii na wanoom'm. Juu jo' na matseixmaaⁿ matseijomna' cha'cwijom chom na matseixueeñena' nda^a nn'aⁿ. ⁵ Juu naxuee na matseixmaaⁿ, matseicanooⁿna' cha'tso na cw'oo nacjoo' Ty'oqots'om. Saa cha'tso joo jo' tîcanda^a nlqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' jom.

⁶ Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jñom Ty'oqots'om na m'aⁿ nn'aⁿ judíos. Juan jndyu tsaⁿñeeⁿ. ⁷ Jñoom na ty'iom Ty'oqots'om ts'iaaⁿ jom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ Cristo na cwiluiiñe naxueeñe, tyoch'eeⁿ na ljo' cha cha'tsondye nn'aⁿ ñ'eⁿ Cristo nla'yu'na. ⁸ Nchii nqueⁿ cwiluiiñê naxueeñe saa jñoom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ juu na cwiluiiñe naxueeñe. ⁹ Cristo cwiluiiñê naxueeñe na mayuu'cheⁿ, tuiiñê tsjoomnancue. Jom mañequiaaⁿ naxuee nnom ticwii cwii ts'aⁿ.

¹⁰ Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oqots'om, tyom'aaⁿñe tsjoomnancue, saa meiiⁿ na jom tqueeⁿ juuna', maxjeⁿ tîcala'noⁿ nn'aⁿ 'ñeeⁿ cwiluiiñê. ¹¹ Tyje'cañoom nn'aⁿ judíos na mañecwii ndyuaana ñ'eⁿñê, saa tîcato'ñoomna jom. ¹² Saa nt'omndye joona to'ñoomna jom, ndo' tyola'yu'na ñ'eⁿñê. Nda^a joona tquiaaⁿ na cwila'xmaⁿna ntseinda Ty'oqots'om. ¹³ Nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ cha'xjeⁿ na cwiluiindyena nda nn'aⁿ. Meiⁿ nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ ee na queeⁿya ts'om cwii ts'aⁿ. Tomti maqueⁿna' joona ntseinaaⁿ ee nqueⁿ l'ue ts'oom.

¹⁴ Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oqots'om tuiiñe na ts'aⁿ, tyom'aaⁿñe quii'ntaaⁿna. Canda^a'ya m'aaⁿ na candya' ts'om nn'aⁿ, ndo' cwiluiiñe na mayuu'. Nty'iaanda^ayâ quia seit'maaⁿñe Ty'oqots'om juu. Quia tuii na ljo' saaliuuyâ na ñenquii cwiluiiñe Jnda Ty'oqots'om. ¹⁵ Juan'ñeeⁿ tyocwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ juu quia seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ nda^a nn'aⁿ. Tsoom:

—Nquiu'yo' na jnda ñetsjo^o na 'io cha nleitquioo'ñe cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿ'yo' na meiⁿchjoo tic'oom'na' ja ñ'eⁿñê, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjo^ocheⁿ na nluⁱindy^o. Manquii ts'aⁿ na mandyowindyoo' luaa' jo'.

¹⁶ Jom canda^añ'eⁿ naya matseixmaaⁿ. Cantyja 'naaⁿ jo' matio'naaⁿñe Ty'oqots'om cha'tsondy^o. Cwii nnom na jnda to'ñooⁿya na matio'naaⁿñê jaa, jnda mañoomcheⁿ na cwito'ñooⁿya. ¹⁷ L'ò Moisés tquiaa Ty'oqots'om ljeii na matsa'ntjomna'. Saa cantyja 'naaⁿ Jesucristo cwiliuuya na candya' ts'om Ty'oqots'om jaa ndo' na cwiluiiñê ñ'oom na mayuu'. ¹⁸ Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na jnda nty'iaa' Ty'oqots'om. Macanda^a nquii Jnaaⁿ na ñecwiiñe, juu jnda t'moⁿ nda^aya chiuu cwiluiiñê.

Ñ'oom na tjei'yuu'ñe Juan tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye Jerusalén jñoomna ntyee cwentaana na m'aaⁿ Juan ñequio nt'om levitas na cwindye'ntjom naquii' wats'om. Ty'ioomna ts'iaaⁿ ntyee'ñeeⁿ na cata'x'ee naⁿñeeⁿ nnom Juan 'ñeeⁿ cwiluiiñê. ²⁰ Jom ndyeyu tjei'yuu'ñê, tsoom:

—Ja nchii Cristo cwiluiindy^o.

²¹ Jo' chii ta'x'eetina nnoom:

—¿Aa profeta Elías 'u?

Jom t'ooⁿ:

—Nchii jo' ja.

Ta'x'eennda'na nnoom:

—Quia jo', ¿aa cwiluiindyu' profeta'ñeeⁿ na matso Moisés na ñequiaa ñ'oom' Ty'oots'om ndaaya?

Saa t'ooⁿ:

—Nchii jo' ja.

²² Jo' chii jluena nnoom:

—¿Quia jo' 'ñeeⁿ cwiluiindyu'? Catsu' cha ya nnt'ooyâ ndaa nn'aⁿ na jñoom já. ¿Chiuu matsu' cheⁿncu' cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matsei'xmaⁿ?

²³ Luaa ñ'oom na seilcweeⁿeⁿ ndaa na'ñeeⁿ. Matsoom:

—Ja mats'aa cha'xjeⁿ na tso profeta Isaías quia tsoom: “M'aaⁿ cwii ts'aⁿ na matseiwe jndyee' jo ndo' ndyuua yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. Calajndaa'ndyo' na nquii na tjacantyja na cwiluiit'ma'ñe nntsa'ntjom 'o.”

²⁴ Nn'aⁿ na la'xmaⁿ tmaaⁿ fariseos jñoomna na'ñeeⁿ. ²⁵ Ndo' ta'x'eendyeti na'ñeeⁿ nnoom. Jluena:

—Matsu' na 'u meiⁿ nchii Cristo cwiluiindyu', meiⁿ Elías, meiⁿ nquii profeta na tso Moisés na ñequiaa ñ'oom' Ty'oots'om ndaaya, quia jo' ¿chiuu na matseits'oomndyu' nn'aⁿ?

²⁶ Ndo' t'o Juan ndaana. Tsoom:

—Ja matseits'oomndyo nn'aⁿ ñequio ndaatoo, saa quii'ntaaⁿyo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na ticala'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ. ²⁷ Majom na nnts'aaⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om quia na jnda 'ndiina' ja, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjocheⁿ na nluindyo. Ja meiⁿ cwe' na nndi'ntjoⁿya nnoom til'uendyo.

²⁸ Luaa' tuii cwii joo na jndyu Betábara, jo ntyja na macalui' ñe'quoom' xndyaa' jndaa Jordán yuu na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ.

Jesús cwiluiñê catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om

²⁹ Xuee na jnda we na tuii na luaa', nty'iaa' Juan na ndyowindyoo' Jesús na m'aaⁿ. Matsoom ndaa já na m'aaⁿyâ ñ'eⁿñê jo' jo':

—Queⁿyo' cwenta, luaa' ts'aⁿ na cwiluiñe catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om na juu matseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ. ³⁰ Mañejuu ts'aⁿ na jnda ñetsjooya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ na 'io cha nleitquoo'ñe cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na t'maⁿti cwiluiñe, nchiiti ja. Ee m'aaⁿ cwii tjocheⁿ na nluindyo. ³¹ Xjeⁿ na to'a na matseits'oomndyo nn'aⁿ ñequio ndaatoo, meiⁿ ticatsei'noⁿa na jom ts'iaⁿaⁿ na nntseicanoom'm jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa mats'aa ts'iaaⁿmeiiⁿ cha catseica'moⁿna' ndaa nn'aⁿ Israel na ljo' cwiluiñê.

³² Ndo' Juan tjei'yuu'ñetyeeⁿ ndaayâ. Matsoom:

—Nty'ianooⁿ na jnaⁿ Espíritu Santo cañoom'luee. Jndyocue cha'cwijom catu', ljoo'ñe ñ'eⁿñê. ³³ Xjeⁿñeeⁿ meiⁿ ticatsei'noⁿa 'ñeeⁿ juu na nluiiñe nquii na nntseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa tjañjoom' ts'ooⁿ quia jñom Ty'oots'om ja na catseits'oomndyo nn'aⁿ, tsoom nooⁿ: “Nnty'ia'njom' na nndyocue Espíritu nacjoo' cwii ts'aⁿ, ndo' nljoo'ñe ñ'eⁿñê. Juu tsaⁿñeeⁿ jnda ty'ioⁿya ts'iaaⁿ jom na nntseits'oomñe nn'aⁿ ñ'eⁿ Espíritu Santo.” ³⁴ Ndo' jnda nty'ianooⁿya na tuii na ljo' ñ'eⁿñê. Jo' chii macwji'yuu'ndyo na jom cwiluiñê Jnda Ty'oots'om.

Nn'aⁿ na t'ma'jndyee Jesús na calajomndyena ñ'eⁿñê

³⁵ Cwiicheⁿ xuee meintyjee'nnda' Juan ñequio wendyô já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'oom na mañequiaaⁿ. ³⁶ Ndo' quia nty'iaaⁿaⁿ Jesús na mawjaawinom jo' jo', matsoom ndaayâ:

—Canty'ia'yo', luaa' ts'aⁿ na cwiluiñe catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om.

³⁷ Ndo' wendyô já na cwila'jomndyô ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia na jndyaayâ ñ'oomwaa', saantyjooyâ naxeⁿ Jesús. ³⁸ Taqueⁿ Jesús ndo' nty'iaaⁿaⁿ na cwitsaan-tyjooyâ naxeeⁿeⁿ. Tax'eeñê ndaayâ, tsoom:

—¿Aa waa na nl'a'yo' ja?

Ndo' l'uuyâ nnoom:

—Rabí, ¿cwaaⁿ w'aa nncja'meintyje' je'? Ñ'oom rabí matsona' ts'aⁿ na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'oots'om.

³⁹ Matsoom ndaayâ:

—Quio'yo' mana nnty'ia'yo'.

Quia jo' saayâ ñ'eⁿñê w'aa na tjameintyjeeⁿeⁿ. Ndo' cha'na ñequiee na matmaaⁿ na squiaayâ ñ'eⁿñê. Ljoo'ndyô ñ'eⁿñê hasta na jnda teincooⁿ.

⁴⁰ Ja Juan ñequio Andrés, tyjee Simón Pedro, jâ jndyaayâ ñ'oom na tso Juan'ñeeⁿ, ndo' saantyooyâ naxeⁿ Jesús. ⁴¹ Juu Andrés'ñeeⁿ tjacal'ueeⁿ xioom Simón. Matsoom nnom:

—Jnda jliuuyâ juu na cwiluiñe Mesías. (Ñ'oomwaa' matsona' Cristo, nquii na tqueⁿ Ty'oots'om na cwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.)

⁴² Quia jo' tjañ'oom Andrés xioom na m'aaⁿ Jesús. Nty'iaa' Jesús juu, ndo' matsoom:

—'U re, Simón, jnda Jonás 'u. Je' nntseicajndyuya 'u Cefas. (Ñ'oomwaa' matsona' Pedro.)

Ma'maⁿ Jesús Felipe ñequio Natanael

⁴³ Cwiicheⁿ xuee seijndaa'ñe Jesús na nncjaⁿ ts'ondaa Galilea. Quia ljo'cheⁿ teincwiñê ñ'eⁿ Felipe. Matsoom nnom:

—Candyo'tseijomndyu' ñ'eⁿndyo ts'iaaⁿ na mats'aa.

⁴⁴ Juu Felipe'ñeeⁿ mañe'cwii tsjom'm ñequio Andrés ñ'eⁿ Pedro. Jona nn'aⁿ tsjoom Betsaida. ⁴⁵ Ndo' tjacal'ue Felipe Natanael. Matsoom nnom:

—Jnda jliuuyâ nquii na cantya 'naaⁿ seiljeii Moisés nacjoo' libro na chuuna' ñ'oom' Ty'oots'om na matsa'ntjomna'. Ndo' mati nt'omcheⁿ profetas tyola'ljeiina cantya 'naaⁿ tsaⁿm'aaⁿ. Majuu Jesús jo', ts'aⁿ tsjoom Nazaret, na cwilue nn'aⁿ na jnda José juu.

⁴⁶ Tso Natanael:

—Ndo' ntyjii na cwe' Nazaret xocwitquioo'ñe cwii ts'aⁿ na t'maⁿ nnteijneiⁿ nn'aⁿ.

T'o Felipe nnoom, matso:

—Candyo' sa. Nnty'ia'njom' jom.

⁴⁷ Nty'iaa' Jesús na ndyocwje'cañoom Natanael jom. Matsoom:

—Canty'ia'yo' tsaⁿm'aaⁿ tiquinquiunnaⁿ nn'aⁿ. Jom mayuu'cheⁿ cwiluiñê ts'aⁿ Israel.

⁴⁸ Tax'eeñe Natanael nnoom:

—¿Chiuu ljei'yu' Ta na ljo' matseixma'ya?

T'o Jesús, matsoom nnom:

—Cwii tjocheⁿ na nncjaacwaⁿ Felipe 'u, nty'iaya 'u quia m'aaⁿ wa' x'ee ts'oom higuera 'naⁿ.

⁴⁹ Ndo' t'o Natanael, matsoom:

—'U ts'aⁿ na ma'mooⁿ ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ, 'u maxjeⁿ cwiluiindyu' Jnda Ty'oots'om. 'U cwiluiindyu' rey cwentaa jâ nn'aⁿ Israel.

⁵⁰ T'o Jesús:

—¿Aa cwe' nc'e na tsjooya na nty'iaya 'u x'ee ts'oom higuera 'naⁿ, aa cwe' jo' na matseyu' ñ'eⁿndyo? Maxjeⁿ maniom na jndati la'xma'na' cantya 'na'ya na quia wja'nty'ia'.

⁵¹ Ndo' matsotyeⁿ nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo'. 'O nnty'ia'yo' na nnaaⁿ cañoom'luee. Ndo' nnty'ia'yo' na nnquiocue ángeles na m'aaⁿ ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaa'ya na m'aaⁿ Ty'oots'om, ndo' na nnc'oowannda'na.

2

Toco ts'aⁿ tsjoom Caná ts'ondaa Galilea

¹ Xuee jndā ndyee na tuii na luaa' toco cwii ts'aⁿ tsjoom Caná, ts'ondaa Galilea. Ndo' seijomñe tsondyee Jesús. ² Ndo' joo nn'aⁿ na t'unco t'maⁿna Jesús ñequio já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê na mati calajomndyô ñ'eⁿndyena na cwi'uncona. ³ Jndā na ntquie' winom, tsondyee Jesús tso nnoom:

—Ticwijndei winom.

⁴ T'õ Jesús nnom, matsoom:

—Naⁿ, ¿ljo' nntsa' ja? Tyoowe'ntyjõ xjeⁿ na nnts'aa cwii nnom na tixocandaa nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

⁵ Matso tsoñeeⁿ ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo':

—Cal'a'yo' cha'tso na nntsa'ntjoom 'o.

⁶ Maniom ñ'oom na cwiquaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos na cwinndyuu'a ñequio na cwitmaaⁿya 'naⁿ. W'aa yuu na toco tsaⁿñeeⁿ meintyjee' yom ljoo t'maⁿ na tuiina' ñ'eⁿ ljo', na quiwil'uee'ndyena na cwila'candaaⁿndyena costumbre'ñeeⁿ. Cwiwijndei cwii cwii tsjoo'ñeeⁿ cha'na ñequiee hasta yom xjo lata ndaa. ⁷ Seineiⁿ Jesús ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo'. Matsoom:

—Calacato'yo' ljoomeiⁿ ñequio ndaatoo.

Ndo' jla'catoo' naⁿñeeⁿ joona' hasta too' cwijomna'. ⁸ Jndā jo' matsoom ndaana:

—Je' catjei'yo' chjoowi' juuna'. Catsaañ'om'yo' na m'aaⁿ ts'aⁿ na matsa'ntjom nn'aⁿ na cwila'ñ'oom'ndye nantquie.

Jo' chii ty'eñ'omna juuna' na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ. ⁹ Ndo' juu ts'aⁿ na matsa'ntjom naⁿñeeⁿ t'uu chjoowi' ndaatoo na jndā seicwaqueⁿ Jesús na winom. Ticaljeii tsaⁿñeeⁿ yuu jnaⁿna' saaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo' nquiucheⁿ na yuu tjeii'na juuna'. Quia jo' tcwaⁿ tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na macoco. ¹⁰ Matsoom nnom:

—Ticwii cwii joo na ñetjõ na t'unco nn'aⁿ, najndyee tyoñe'quia nn'aⁿ winom na yaticheⁿ na nncwe nc'iaana. Ndo' quia na jndā mawjaacjoo naⁿñeeⁿ na cwiwena, quia jo' cwiñe'quiiana winom na ticue'ntyjõ na yana'. Saaⁿ 'u je', jndā seiljo' winom na yaticheⁿ na quia je'cheⁿ nleil'uena'.

¹¹ M'aaⁿ Jesús Caná ts'ondaa Galilea quia s'aañeeⁿ ts'iaaⁿ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Ndo' na luaa' s'aaⁿ t'mõõⁿ na t'maⁿ cwiluiñê. Manc'e jo' na já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê, jnaⁿna' na cwilayuu'â ñ'eⁿñê.

¹² Jndā na tuii na luaa', quia jo' já nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ, saayâ Capernaum ñ'eⁿñê, ñequio tsoñeeⁿ ñequio ntyjeeⁿ. Ndo' ljoo'ndyô jo' jo' cwantindyõ xuee.

Tjei' Jesús nn'aⁿ quii' wats'om t'maⁿ Jerusalén

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Juu xjeⁿñeeⁿ jndā wjaawindyoo' nncuee' ncuee' pascua quia jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaā canmaⁿ. Jo' chii saayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús. ¹⁴ Tach'eeⁿ wats'om t'maⁿ, jo' jo' ljeiiⁿ nn'aⁿ na cwindaa quioondyo ñ'eⁿ canmaⁿ ñ'eⁿ cantu'. Ndo' mati meindyuaandye nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om 'naaⁿ nn'aⁿ na cwi'ooquie' wats'om. ¹⁵ Ndo' jndā na nty'iaaⁿ na luaa', quia jo' s'aaⁿ l'uaa tsja'jneiⁿ, jndā chii jleintyjoõⁿ naⁿñeeⁿ. Tjeiiⁿeⁿ cha'tsondyee joona ch'eeⁿ tach'eⁿ wats'om'ñeeⁿ. Mati canmaⁿ ñ'eⁿ quioondyo. Ndo' seicantqueeⁿ meiⁿsa na cwilei'cho nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om jo' jo'. Seiquiaⁿ s'om 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. ¹⁶ Ndo' ndaa nn'aⁿ na cwindaa cantu' matsoom:

—Catjei'yo' quioo'm'aⁿ ñjaañe. Tacal'a'yo' na waa' Tsotyaya na matseijomna' cha'na ts'ua.

¹⁷ Quia jo' já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ tjañjoom' n'õõⁿyâ ñ'oom na mawaa cjoo' libro Salmos. Matsona': “Nla'cuee' nn'aⁿ ja jnaaⁿ na queeⁿ ts'õõⁿya na nleil'uee'ndyena waa' Ty'õõts'om cha'xjeⁿ na matsa'ntjomna'.”

¹⁸ Ndo' ta'x'ee nn'aⁿ judíos nnoom, jluena:

—¿Cwaaⁿ ts'iaaⁿ nntsa' na tixocaluii juuna' na cwe' ts'aⁿ nnts'aa na m'mõõⁿna' ndaayâ na waa najndei na matseixmaⁿ na nmeiiⁿ mache'?

¹⁹ T'õ Jesús ndaana, matsoom:

—Calatyui'yo' wats'omwaañe ndo' ñe'ndyee xuee nntseiwannda'a juuna'.

²⁰ Ndo' t'õõ nn'a^n judíos'ñee^n:

—Wen'aa^n nchoo' yom ntyu tjacaa na tuii wats'omwaañe, ndo' 'u je' ¿aa cwe' ñe'ndyee xuee nntseiwe' juuna'?

²¹ Saa seijoom'ñê na juu seii'e^n cwiluiñena' wats'om. ²² Jo' chii jnda na tquiaa Ty'õõts'om na tando'xcoom jnda na tuee'e^n, já nn'a^n na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaa^n tjañjoom' n'õõnyâ na ljo' tsoom. Ndo' jlayuu'â ñ'oom na seineii^n ndo' mati ñ'oom' Ty'õõts'om na teiyo teiljeii.

Ntyjii Jesús chiuu waa naquii' ts'om ts'a^n

²³ Yoche^n na tyom'aa^n Jesús Jerusalén na tyowaa xuee Pascua quia jaa nn'a^n judíos cwila'wjaaya canma^n, nn'a^n na m'a^n jo' jo' tyonty'iaana jndye nnom ts'iaa^n na tyoch'ee^n na tixocandaã nluui na cwe' ts'a^n nnts'aa. Jo' chii jndyendyena tyola'yu'na na cwiluiñê Cristo. ²⁴ Saa tñquiaañê ñ'e^nndyena, ee ntyjee^n chiuu n'omna. ²⁵ Mei^n tica'na' na cwji'yuu'ñe ts'a^n nnoom cantyja ljo' la'xma^n nn'a^n, ee maxje^n mantyjee^n chiuu n'omna.

3

Tyjee'cañoom Nicodemo Jesús

¹ Tyom'aa^n cwii ts'a^n na tyoluiitquieñe quii'ntaa^n nn'a^n judíos. Tsa'ñee^n tyotseijomñê ñ'oom na quit'ma^n n'om nn'a^n tmaa^n' fariseos. Jom jñoom Nicodemo. ² Jñoom na m'aa^n Jesús cwii teijaa^n. Matsoom nnom:

—Maestro, manquiuyâ na 'u cwiluiindyu' ts'a^n na jñom Ty'õõts'om na ca'mõ^n' ñ'oom naya 'naa^n'a^n ndaayâ. Ee xocandaã nntsa' ts'iaa'mei^n' xe^n nchii Ty'õõts'om m'aa^n ñ'e^nndyu'.

³ Jesús t'õõ^n, matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'che^n matsjõõ njom', xe^n ticaluiixcoñe ts'a^n tixocandaã nntseijomñe cantyja na matsa'ntjom Ty'õõts'om.

⁴ Ndo' tax'eeñe Nicodemo nnoom, matso:

—¿Chiuu nnts'aa ts'a^n na nluuiñenna^n'a^n na jnda tquienê? Ee tixocandaã nncjaaquee'nnaa^n'a^n tsiatsjaa^n' tsoñee^n ndo' na nluuiñenna^n'a^n.

⁵ Jesús t'õõ^n, matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'che^n matsjõõya njom'. Xe^n ticaluiñe ts'a^n cantyja 'naa^n' ndaatioo ndo' ñequio Espíritu, tixocandaã nncjaaquee'ñê cantyja na matsa'ntjom Ty'õõts'om.

⁶ Nc'e na nn'a^n jaa, jo' chii mati ndaaya mann'a^n joona. Maluaa' matseijomna' ts'a^n na tuiñe cantyja 'naa^n' Espíritu Santo. Tseixma^n tsa'ñee^n cantyja 'naa^n' Ty'õõts'om.

⁷ Tinntseiñ'ee'ñena' ts'om' juu ñ'oom na matsjõõya: “Maxje^n jndei'na' na caluiindyoxco'yo'.” ⁸ Ndi' na c'uaa cam'aa^n jndye, saa tileicantyjo' yuu jna'na', mei^n yuu wjaana'. Malaa'ti' matseijomna' na tileicala'no^n' nn'a^n chiuu waa na tuiñe ts'a^n cantyja 'naa^n' Espíritu.

⁹ T'õ Nicodemo, tsonnaa^n'a^n:

—Maxje^n ticatsei'no^n'a.

¹⁰ Matso Jesús:

—Aa ljo', ndo' 'u t'ma^n cwiluiindyu' na ma'mõõ^n' ndaa nn'a^n Israel. Jo' chii ticatseitiuuya na tileicatsei'no^n' ñ'oommeii^n. ¹¹ Ñ'oom na mayuu'che^n matsjõõya njom'. Matseina'ya cantyja na mantyjiiya, ndo' macwji'yuu'ndyo ljo' na jnda nty'ianõõ^n, saa 'o tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñee^n. ¹² Jnda mamatseina'ya ndaa nn'a^n cantyja 'naa^n' 'na^n na niom tsjoomnancue cha cala'no^n'yo', saa tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñee^n. Quia jo', ¿chiuu ya nnts'aa cha na nlayu'yo' ñ'oom na mañequia cantyja 'naa^n' cañoom'luee?

13 'Ee tjaa'naⁿ ts'aⁿ na jnda tjawa cañoom'luee cha nndaā nntseicandii nn'aⁿ chiuu maca'na' na cal'ana na nlco'xcwena' ntyjii Ty'oōts'om ñ'eⁿndyena. Macanda ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaaⁿya cañoom'luee ntyjiiya. 14 Quia ñet'om nn'aⁿ judíos jo ndo' ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, quia jo' ty'iom Moisés cwii xjo na tuiina' cha'na catsuu cjoo' cwii ts'oom. Maluaa' matseijomna' na nnty'ioom nn'aⁿ ja ts'oom'naaⁿ na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaaⁿya cañoom'luee. 15 Luaa' nluii cha meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyō nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando'.

Ty'oōts'om m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ

16 'Nc'e Ty'oōts'om t'maⁿ waa na m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ tsjoomnancue, jo' chii Ja na ñennco na cwiluiindyō Jnaaⁿ tquiaaⁿ na tuiindyō cha ticwii cwii ts'aⁿ na nntseyu' ñ'eⁿndyō tixocatsuñe. M'aaⁿ na ticantycwii na wando'. 17 Ja na cwiluiindyō Jnda Ty'oōts'om nchii jñoom ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha na cat'uiiya joona cantyja jnaaⁿna. Jom jñoom ja cha nndaā nlui'n'maaⁿndyena.

18 'Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseyu' ñequio ja, ticat'uii Ty'oōts'om juu cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ. Saā meiⁿquia ts'aⁿ na tiñe'catseyu', je' mamat'uiina' juu cantyja jnaaⁿ, ee na tiñe'catseyu' ñ'eⁿndyō na macanda ja cwiluiindyō Jnaaⁿ. 19 Jnda mamat'uiina' nn'aⁿ na tyoolayu' ee ja na cwiluiindyō naxuee jnda tyjācanōōⁿya joona, saā neii'tina' na cwila'jomndyena cantyja 'naaⁿ na jōōⁿñe, ee cwil'ana yuu na ticatsantjomna'. 20 Ee ticwii cwii ts'aⁿ na mach'ee natia, jeeⁿ jnoom'm ja na cwiluiindyō naxueeñe. Tsaⁿñeeⁿ tiñe'catseijomñê ñ'eⁿndyō ja, ee jeeⁿ nquiaⁿaⁿ na nntseicanōōⁿya natia na mach'eeⁿ. 21 Saā juu ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyana', tsaⁿñeeⁿ matseijomñê ñ'eⁿndyō ja na cwiluiindyō naxueeñe. Ndo' na ljo' cwiwitquioo'ya na cha'tso na mach'eeⁿ, mach'eeⁿ nc'e Ty'oōts'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê.

Matseinei'ti Juan cantyja 'naaⁿ Jesús

22 Jnda jo' jlui' Jesús Jerusalén ndo' jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyō ñ'eⁿ ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, mati jluii'â ñ'eⁿñê. Tyoma'nōōⁿyâ ñ'eⁿñê ts'ondaa Judea. Tyom'aaⁿyâ jo' jo' cwantindyō xuee. Ndo' jndye nn'aⁿ tquie'cañom jom na nleits'oomndye. 23 Mati Juan tyotseits'oomñê nn'aⁿ cwii joo na jndyu Enón, manndyoo' Salim, ee majndye ndaatoo m'aaⁿ jo'. Ndo' tyo'oo nn'aⁿ na tyotseits'oomñê joona. 24 Ee xjeⁿñeeⁿ tyooju' Herodes jom w'aancjo.

25 Quia jo' nt'om nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa jom, jla'ñ'eeⁿ ndyueena ñequio nc'iaana nn'aⁿ judíos na cwe' tquieya. Ee cwila'ntja'ndye naⁿñeeⁿ ñ'eⁿndyena cwaaⁿ cwii nnom na jndati tseixmaⁿ na cwiwits'oomndye nn'aⁿ. ¿Aa cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mañequiaa Juan, oo, aa cantyja 'naaⁿ Jesús? 26 Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan ty'entyjaa'na jom. Jluena nnoom:

—'U ta na ma'mōōⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oōts'om ndaayâ, juu ts'aⁿ na tyocañ'eⁿ ñ'eⁿndyuu' xndyaa' jndaa Jordán, nquii na tjei'yuu'ndyuu' cantyja 'naaⁿ ndaayâ, canty'ia', cwiwits'oomndye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' cha'tsondye nn'aⁿ cwi'oontyjo naxeeⁿeⁿ.

27 Juan t'ōōⁿ ndaana, matsoom:

—Tjaa na nndaā nnts'aa ts'aⁿ xeⁿ nchii Ty'oōts'om matseijndaa'ñê ljo' nntseixmaⁿ ts'aⁿ. 28 Mancjo'yo' nquiu'yo' na ñetsjōō cantyja 'naⁿya, ja nchii Cristo cwiluiindyō. Ty'oōts'om ty'ioom ts'iaaⁿ ja na catseijndo'a n'om nn'aⁿ na cala'jndaa'ndyena naquii' n'omna na cala'ljona Cristo. 29 'O cwila'nōōⁿyo' ñ'oom na tjañoom' na juu tsaⁿs'a na maco'ñom yuscu na macoco ñ'eⁿñê, masaa' yuscu'ñeeⁿ jom. Saā juu ts'aⁿ na matseijomñê ñ'eⁿ tsaⁿs'a'ñeeⁿ, nchii m'aaⁿ na lioo' na maco'ñom x'iaa' yuscu'ñeeⁿ. Nchii jo'. Cwiquioo na neiiⁿ na mandiiñe ñ'oom na matseineiⁿ x'iaa'. Maluaa' matseijomna' na matseicandaā'ñena' na neiⁿya cantyja 'naaⁿ Jesús. 30 Jo' chii jeeⁿ xcwe na jom cjaaluiit'maⁿñetyeeⁿ saā ja catseicjetina'.

Luaa nquii na jnaⁿ cañoom'luee

³¹ Tsoti Juan:

—Nc'e tsa^m'aaⁿ jnaaⁿ cañoom'luee, t'maⁿti cwiluiiñê, nchiiti cha'tsondye nn'aⁿ. Ja na cwe' ts'aⁿ ja, matseixmaⁿya cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue ndo' matseinaⁿya cantyja 'naaⁿna'. Saaⁿ nguii tsa^m'aaⁿ na jnaaⁿ cañoom'luee, cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ na cha'tso.
³² Ndo' macwji'yuu'ñê cantyja na jnda nty'iaaⁿ'aⁿ ñequio na jnda jñeeⁿ, saaⁿ tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu ñe'co'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê. ³³ Juu ts'aⁿ na maco'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê, matseijomñe tsaⁿ'ñeeⁿ na Ty'o^ots'om cwiluiiñe na mayuu'. ³⁴ Ee nguii na jñom Ty'o^ots'om jo ndaaⁿ nn'aⁿ, ñ'oom'm matseineiⁿ, ee candaa'ya mañequiaaⁿ Espíritu na cwiluiiñê naquii' ts'om. ³⁵ Nguii Ty'o^ots'om na cwiluiiñê Tsotyaaya m'aaⁿ na candya' ts'oom Jnaaⁿ. Ndo' naquii' l'o jnda tqueeⁿ cha'tsoti na maniom. ³⁶ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñequio Jnda Ty'o^ots'om, matseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ. Saaⁿ 'ñeeⁿ juu na ticatseiñ'oom'ñe na nntseyu' ñequio Jnaaⁿ, tsaⁿ'ñeeⁿ xocandaa' na nncwando' añmaaⁿ. Tyeⁿ waa na matseiw'ii Ty'o^ots'om juu.

4

Jesús ñequio yuscu ts'ondaa Samaria

¹ Nn'aⁿ na cwiluiindy tmaaⁿ nn'aⁿ fariseos tyondyena na majndyendyeti nn'aⁿ teits'oomndye cantyja 'naaⁿ Jesús, nchiiti cantyja 'naaⁿ Juan. ² Saaⁿ na mayuu'cheⁿ nguii Jesús t'icatseits'oomñê nn'aⁿ. Macandaⁿ já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, já l'aayâ ts'iaaⁿ'ñeeⁿ. ³ Jo' chii quia na jñeeⁿ na luaa' cwilue fariseos'ñeeⁿ, jlueeⁿ'eⁿ ts'ondaa Judea ñ'eⁿndyô na nntsaayâ Galilea.

⁴ Ndo' na cwitsaayâ jo' jo' majndaa' na nncwinooⁿya ts'ondaa Samaria. ⁵ Jo' chii squiaayâ cwii tsjoom na jndy Sicar ts'ondaa Samaria. Tsjoom'ñeeⁿ manndyoo' m'aaⁿna' yuu waa tyuaa na jndaa' José nnom tsotyeeⁿ Jacob. ⁶ Jo' jo' tyowaa tsui' na s'aa Jacob. Ndo' Jesús, na teijñaⁿ'aⁿ na jñoom nato, tjacjom nacañoom' tsui'ñeeⁿ. Ndo' jnda tuee' quiajmeiⁿ!. ⁷ Xjeⁿ'ñeeⁿ tyje'cañoom cwii yuscu Samaria jo' jo' na nncwji' ndaatoo. Matsoom nnom:

—Quiaa' ndaatoo nnc'ua.

⁸ Ndo' já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, xjeⁿ'ñeeⁿ jnda saayâ quii' tsjoom. Saalajndaayâ na nlcwaa'â ñ'eⁿñê.

⁹ Matso yuscu Samaria nnom:

—¿Chiuu na macaⁿ ndaatoo nooⁿ, ee 'u cwiluiindyu' ts'aⁿ judío ndo' ja cwiluiindyo samaritana?

Luaa' tso yuscu'ñeeⁿ nc'e nn'aⁿ judíos tiquila'tjoom'ndyena ñequio nn'aⁿ samaritanos.

¹⁰ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Xeⁿ cwe' matsei'noⁿ na jeeⁿ jnda tseixmaⁿ naya na ñe'cats'aa Ty'o^ots'om 'u, ndo' xeⁿ matsei'noⁿ 'ñeeⁿ cwiluiindyo na macaⁿ'a ndaatoo njom', nntseity'oondyu' nooⁿ na cateijndeyia 'u, ndo' ja jnda tquiaya cwii na matseijomna' ndaatoo na ññequiaana' na ticantycwii na wando'.

¹¹ Matso yuscu'ñeeⁿ nnom:

—Ta, tjaa'naⁿ 'naⁿ c'oom' na nncwji' ndaatoo, ndo' tsui'waa, jeeⁿ njoomna'. Quia jo' ¿yuu nnc'oom'yu' ndaatoo'ñeeⁿ na nntseixmaⁿya na ticantycwii na wando'a? ¹² ¿Aa nnts'aacheⁿna' na mache' na 'u cwiluiit'maⁿndyu'ti' nchiiti weloo welooya Jacob? Ee jom tyo'om ndaa tsui'waa, mati ntseinaaⁿ ñequio quioo' ntsmeiiⁿ'eⁿ, ndo' tquiaaⁿ juuna' ndaa já.

¹³ T'o Jesús nnom, matsoom:

—Cha'tso nn'aⁿ na cwiwe ndaatioomeiiⁿ ndyoo na ñe'cwennda'na. ¹⁴ Saaⁿ nn'aⁿ na cwiwena ndaa na mañequia tixocats'aana' na ñecwetina ee nnts'aana' naquii' n'omna cha'cwijom ndaa na cwilei'woona' ts'om xo' na ticantquiee'na' na nnts'aana' na tijoom cantycwii na nnta'ndo'na.

¹⁵ Ndo' yuscu'ñeeⁿ matso:

—Jeeⁿ 'u Ta quiaa' ndaatioowaa' cha na tacandyo na ñe'c'uatya, meiⁿ tantseicachju-
undyo na ñequii'cheⁿ na candyocwjiia juuna'.

¹⁶ Matso Jesús nnom:

—Cja', cwaaⁿ sa', ndo' jnda jo' quio'yo' ñjaaⁿ.

¹⁷ T'o yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja tjaa'naⁿ s'aya.

Matso Jesús nnom:

—Majo'ndyo ñ'oom na matsu' na 'u tjaa'naⁿ sa'. ¹⁸ Ee jnda ñet'oom 'om sa' ndo' juu
ts'aⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿndyu' je', nchii sa' jom. Cantyja na luaa' waa, mayuu' ñ'oom tsu'.

¹⁹ Jnda na jndii yuscu'ñeeⁿ ñ'oomwaa', tsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, matsei'noⁿa na 'u cwiluiindyu' profeta. ²⁰ Weloo weloo já nn'aⁿ samar-
itanos tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om sjowaa. Saa 'o nn'aⁿ judíos cwindu'yo' wats'om
t'maⁿ 'na'yo' Jerusalén jo' jo' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom.

²¹ Matso Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ:

—'U yuscu, catseyu' ñ'oom na matsjoō njom' na manncue'ntyjo xjeⁿ na
nla't'maaⁿndye nn'aⁿ Tsotyaya meiⁿquiayuucheⁿ, nchii cwe' sjowaa oo Jerusalén.
²² 'O nn'aⁿ Samaria jeeⁿ cachjoo cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, ndo'
cwe' cwila't'maaⁿndyo'to'yo' jom. Saa já nn'aⁿ judíos cwila'nooⁿ'yayâ 'ñeeⁿ
cwila't'maaⁿndyô. Ee cantyja 'naaⁿyâ jo' na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ. ²³ Saa
manncue'ntyjo xjeⁿ, ndo' je' mamawe'ntyjo na joo nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ na
cwila't'maaⁿndye Tsotyaya, macaⁿna' na cala't'maaⁿndyena jom cantyja 'naaⁿ Espíritu
na cwiluiñê ndo' ñequio na mayoona. Ee l'ue ts'om Tsotyaya na luaa' cala't'maaⁿndye
nn'aⁿ jom. ²⁴ Ty'oots'om cwiluiñê Espíritu. Jo' chii joo nn'aⁿ na ñe'cala't'maaⁿndye jom,
macaⁿna' na c'omna nacje 'naaⁿ Espíritu Santo, ndo' ñequio na mayoona.

²⁵ Matso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja ntyjii na nncwje'cañoom Mesías, manqueⁿ na cwiluiñê Cristo. Jom quia na
nncwjeeⁿeⁿ, nntseinchoom'm cha'tso ñ'oommeiⁿ ndaaya.

²⁶ Matso Jesús nnom:

—Manncō na matseinaⁿya ñ'eⁿndyu' cwiluiindyō nqueⁿ.

²⁷ Majuu xjeⁿ'ñeeⁿ já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê squie'cañooⁿyâ joona. Ticjawee'
n'ooⁿyâ na matseineiⁿ ñ'eⁿ cwii yuscu, saa meiiⁿ na ljo' tjaa'naⁿ na ta'x'aayâ 'ndyoo
yuscu'ñeeⁿ: “¿Ljo' l'ue ts'om'?” oo na l'uuyâ nnom Ta Jesús: “¿Cwaaⁿ ñ'oom matseineiⁿ
ñequio yuscum'aaⁿ?” ²⁸ Ndo' 'ndii yuscu'ñeeⁿ tsjoo 'naaⁿaⁿ, tjalcweeⁿeⁿ tsjoom. Tjaca-
soom ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

²⁹ —Quio'yo' na nntsaacanty'ia'yo' cwii tsaⁿs'a na jnda tso nooⁿ cha'tso na tijo'ndyo na
jnda ñes'aa. M'aaⁿ ts'oqⁿ na juu cwiluiñê Mesías.

³⁰ Ndo' jlui' naⁿ'ñeeⁿ tsjoomna, ty'ena yuu na m'aaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús. ³¹ Yocheⁿ na
tyooquiena, já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê l'uuyâ nnoom:

—'U Maestro, cwa sa, cwa'.

³² Saa matsoom ndaayâ:

—Ja mañ'oⁿ cwii na nlcwaa'a na 'o ticaliu'yo'.

³³ Quia jo' já na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ jlanaaⁿ cheⁿncjooyâ ndaaⁿ ncl'iaayâ.
L'uuyâ:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na jndyoñ'oom cwii ts'aⁿ na nlcwaaⁿaⁿ?

³⁴ Saa matso Jesús ndaayâ:

—Luaa waa na matseijomna' nantquie 'naⁿya, na cats'aaya yuu na l'ue ts'om nqueⁿ
na jñoom ja, hasta na jnda jndaⁿ ts'iaaⁿ na ty'ioom ja. ³⁵ 'O waa ñ'oom tjañoom' na
cwindu'yo' na ñequiee chi' cwii tjoō ndo' nntyjeendye nn'aⁿ. Saa ja matsjoō ndaaⁿ'yo':
Caleity'iom ndaaⁿ'yo', ndo' canty'ia'yo' ndiocheⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ cha'cwijom ntjom na jnda

tmaⁿ na nncwantjom ts'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om. Matseijomna' jooⁿa na jndaⁿ tue'ntyjoⁿ xjeⁿ na ntyjeeñe ts'aⁿ. ³⁶ Juu ts'aⁿ na matyjee ntjom na jndaⁿ tue' waa na mawantjoom ee matseitjoom nn'aⁿ na nndaana na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ndo' na luaa' waa, juu ts'aⁿ na manom' ntjom ñecwiixjeⁿ na ñnequiaana' na neii'eⁿ cha'xjeⁿ juu ts'aⁿ na matyjee ntjom. ³⁷ Ee juu ñ'oom na cwilue nn'aⁿ na cwii ts'aⁿ manom' saa cwiicheⁿ ts'aⁿ matyjeeñe, ñ'oom na mayuu' jo'. ³⁸ Na majñooⁿya 'o naquii' ts'iaaⁿ 'naⁿya matseijomna' cha'cwijom na cwitsacatyjeendyo' yuu na nchii ncjo'yo' jla'catoyo' ts'iaaⁿ. Nt'omcheⁿ nn'aⁿ jndaⁿ jla'nchu'na na nncuaa ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om naquii' n'om nn'aⁿ ndo' 'o jndaⁿ macwitsaqui'e'yo' ts'iaaⁿ ñeeⁿ.

³⁹ Ndo' jndyendye nn'aⁿ samaritanos tsjoom'ñeeⁿ tyola'yu'na ñ'eⁿ Jesús, cwe' nc'e ñ'oom 'ndyoo yuscu'ñeeⁿ na tjei'yuu'ñe ndaana na matso: “Jndaⁿ t'mooⁿ nooⁿ cha'tso na tijo'ndyo na jndaⁿ ñes'aa.” ⁴⁰ Jndaⁿ na tquie'cañom nn'aⁿ samaritanos'ñeeⁿ yuu na m'aaⁿ Jesús, tyotaⁿna nnoom na caljoo'ñe ñ'eⁿndyena, ndo' ljoo'ñe tsjoomna we xuee. ⁴¹ Ndo' quia tyondyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, jndyendyetina tyola'yu'na. ⁴² Ndo' tyoluena nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Je' tachii macandaⁿ cwe' ñ'oom na tsu', jo' chii cwilayuu'â. Ee mancjootyayâ jndaⁿ jndyaayâ ñ'oom 'ñom. Je' cwila'nooⁿâ na jom mayuu'cheⁿ cwiluiñe Cristo na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ tsjoomnancue.

Sein'maⁿ Jesús jnda ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe

⁴³ Ndo' quia na jndaⁿ teinom we xuee'ñeeⁿ jlui' Jesús jo' jo'. Saalcwaa'â ñ'eⁿñe Galilea. ⁴⁴ Ee manquiiyeeⁿ tjei'yuu'ñe na ticala't'maaⁿndye nn'aⁿ cwii profeta na mañe'cwii ndyuaaⁿñe ñ'eⁿndyena. ⁴⁵ Ndo' quia na squiaayâ Galilea ñ'eⁿñe nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' jeeⁿ neiiⁿna jom, jla'ljona jom. Ee mati jooⁿa ty'ena Jerusalén quia tuee' ncuee Pascua, ndo' nty'iaana cha'tso 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ jo' jo'.

⁴⁶ Jndaⁿ jo' saanndaa'â ñ'eⁿñe Caná ts'ondaa Galilea, yuu na seicwaqueeⁿ ndaa na s'aana' winom. Ndo' tsjoom Capernaum tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe cantyja 'naaⁿ gobiernom. Tyochjoo, jnda tsaⁿñeeⁿ, m'aaⁿ na wii'. ⁴⁷ Quia na jndii tsaⁿñeeⁿ na jndaⁿ squiaayâ Galilea ñ'eⁿ Jesús na jnaaⁿya Judea, tja tsaⁿñeeⁿ na m'aaⁿya. S'aa ty'oo nnoom na cjaⁿ waa', na catsein'maaⁿ tyochjoo jnda, ee juu mañe'cue'. ⁴⁸ Ndo' matso Jesús nnom:

—'O maxjeⁿ tixocala'yu'yo' na waa najndoⁿ xeⁿ ticanty'ia'ndaa'yo' na nnts'aa yuu na xocandaⁿ na nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

⁴⁹ Nquii ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe ñ'eⁿ gobiernom t'o 'ndyoo Jesús. Tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, maje'ndyo cja' w'aya, cwii tyoowe' ti'jndaaya.

⁵⁰ Tso Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Cja' ee maxjeⁿ nlco'yana' tyochjoo jnda'.

Ndo' juu tsaⁿs'a'ñeeⁿ seiyoom'm ñ'oom na tso Jesús. Tjalcweeⁿen waⁿaⁿ. ⁵¹ Ndo' yocheⁿ na mawjaaweⁿen Capernaum, tquiocatjomndye mosoom'm. Jla'candiina jom, jluena:

—Jndaⁿ wjaaco'yana' tyochjoo jnda'.

⁵² Tax'eeⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ ljo' xjeⁿ jnaⁿna' na tjaco'yana' jnaaⁿ. Ndo' t'ooⁿ naⁿñeeⁿ nnoom:

—Wjacheⁿ chjooti na teinom na quiajmeiⁿ 'ndii tycu na matseicono' jom.

⁵³ Quia jo' tsotye tyochjoo'ñeeⁿ sei'nooⁿoⁿ na mañejuu xjeⁿñeeⁿ tso Jesús nnoom na nlco'yana' tyochjoo jnaaⁿ. Ndo' seiyoom'm ñ'eⁿ Jesús, mati cha'tsondye nn'aⁿ waⁿaⁿ.

⁵⁴ Luaa' ts'iaaⁿ na jndaⁿ we na s'aa Jesús na tueⁿen Galilea na jnaaⁿ Judea, na juu ts'iaaⁿñeeⁿ tixocaluii na cwe' meiⁿnquia ts'aⁿ nnts'aa.

5

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ yuu waa peila

1 Jnda na tuii nmeiⁿ, saayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús ee tyowaa xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwila't'maaⁿndyo. 2 Nnom tsjoom Jerusalén tyowaa cwii 'ndyoots'a t'maⁿ na jla'cajndyuna 'Ndyoots'a Canmaⁿ. Manndyoo' juuna' tyowaa cwii peila t'maⁿ na ñequio ñ'oom hebreo jndyuna' Betesda. Ndiocheⁿ peila'ñeeⁿ niom 'om l'aa na cwe' wanaaⁿto. 3 Naquii' l'aa'ñeeⁿ tyomaⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿwii, ñ'eⁿ nn'aⁿ na nchjaaⁿ, ñ'eⁿ nn'aⁿ na tileic'ooca', ñequio nn'aⁿ na jnda teintjeiⁿ luee, nc'ee'. Tyomeindoo'na na nleiwoo ndaatoo na ñjom peila'ñeeⁿ. 4 Ee tquiacheⁿ tquia mandyocue cwii ángel na matseitsja ndaatoo'ñeeⁿ. Ndo' quia na jnda tuii na ljo', juu ts'aⁿ najndyee na nncuo jo' jo', nn'maⁿ meiⁿquia tycu na matjom. 5 Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jnda ntquiuu nchoo' quii nchoo' ñeeⁿ chu na wii'. 6 Nty'iaa' Jesús juu na waa. Ndo' nc'e na ntyjeeⁿ na jnda teijndye xuee na matjom na luaa', matsoom nnom:

—¿Aa ñe'can'maⁿ?

7 Ndo' t'o ts'aⁿ na wii' nnoom. Matso:

—Ta, tjaa 'ñeeⁿ nchjeeñe ja quii' ndaa quia na cwitsjana', ee yocheⁿ na matseijndo, cwiicheⁿ ts'aⁿ jnda teinom' ja.

8 Ndo' matso Jesús nnom:

—Quicantyja', catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'.

9 Mañoom' tco'yana' tsaⁿ'ñeeⁿ, n'maaⁿ. Jnda jo' seilcwiiñê tsuee 'naaⁿaⁿ, tōoⁿoⁿ na tjacaⁿ. Ndo' xuee'ñeeⁿ xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwita'jndyaaya. 10 Cwe' jo' nt'om nn'aⁿ judíos tyoluena nnom juu ts'aⁿ na jnda n'maⁿ:

—Je' xuee na cwita'jndyaaya. Ljeii na matsa'ntjomna' tinquiaana' na wanaaⁿ na nncja'ñ'oom' tsue'.

11 T'o tsaⁿ'ñeeⁿ ndaana:

—Nquii ts'aⁿ na sein'maⁿ ja matso nooⁿ na catseilcwiindyu' tsuee 'naⁿya ndo' cjoñ'oⁿya juuna'.

12 Ta'x'ee naⁿ'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—¿'Ñeeⁿ juu tsaⁿ'ñeeⁿ na matso njom' na catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'?

13 Saa juu ts'aⁿ na jnda n'maⁿ ticaljeiiⁿ 'ñeeⁿ sein'maⁿ jom. Ee nc'e jndye nn'aⁿ tyom'aⁿ jo' jo', jo' chii teindyoo Jesús. 14 Jndañquia ljeii Jesús tsaⁿ'ñeeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom nnom:

—Je' queⁿ cwenta, jnda n'maⁿ, cja'meintye' na matsei'tjoondyu' nnom Ty'ooots'om cha tintjom' cwii na cwajndiiticheⁿ.

15 Ndo' tsaⁿs'a'ñeeⁿ tjacatsoom ndaa nn'aⁿ judíos na nquii Jesús sein'maⁿ jom. 16 Cwe' nc'e jo' tyol'uee nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na cat'uiina' Jesús. Tyojoo' n'omna na nla'cuee'na jom, ee tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿmeiⁿ meiⁿ xuee na cwita'jndyeena. 17 Saa Jesús t'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Tsotyaya ñequii'cheⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ, ndo' mati ja.

18 Jnaaⁿ ñ'oomwaa' nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ tyojoo'ti n'omna na nla'cuee'na jom. Ee cantyja na cwitjeii'na cwenta nchii macanda na seitjooñê cantyja 'naaⁿ xuee na cwita'jndyeena, saa mati nquiuna na seitjooñê na tsoom na Ty'ooots'om cwiluiiñe Tsotyeeⁿ, ee na laa'ti mach'eeⁿ na ñe'cwii cwiluiiñê ñ'eⁿñe.

Waa najndeii na matseixma' Jnda Ty'ooots'om

19 Quia jo' matso Jesús ndaa naⁿ'ñeeⁿ:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseinaⁿya ndaa'yo'. Ja na cwiluiindyo Jnda Ty'ooots'om, ticalatiuu'yo' na ñequii' cantyja na l'ue ts'ooⁿ nnts'aa. Ja ñequii'cheⁿ cantyja na manty'ia na mach'ee Tsotyā, jo' na mats'aa. Ee ja na cwiluiindyo Jnaaⁿ, ñequii'cheⁿ mats'aa cha'xjeⁿ na manty'iaya na mach'eeⁿ. 20 Ee Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'oom ja na cwiluiindyo Jnaaⁿ. Ma'mooⁿ nooⁿ cha'tso na mach'eeⁿ. Ndo' m'moⁿtyeeⁿcheⁿ ts'iaaⁿ na t'maⁿti na cats'aa cha cats'aana' na cjaawee'ticheⁿ n'om'yo'. 21 Ee cha'xjeⁿ nquii Tsotyaya mañequiaaⁿ na cwitando' l'oo, mati ja na cwiluiindyo Jnaaⁿ meiⁿquia ts'aⁿ na l'ue ts'ooⁿ mañequia na tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. 22 Tsotyaya meiⁿcwii ts'aⁿ

ticu'xeeⁿ. Saa l'oo ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ jnda tquiaaⁿ cha'waati na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ. ²³ Ee l'ue ts'oom na ñecwii xjeⁿ cala't'maaⁿndye nn'aⁿ ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ, cha'xjeⁿ cwila't'maaⁿndyena jom. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tiñe'catseit'maaⁿñe ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ meiⁿ Tsotyaya ticatseit'maaⁿñe tsaⁿñeeⁿ.

²⁴ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. Ñeeⁿ juu na mandii ñ'oom 'ndyō ndo' matseyu' ñequio nqueⁿ na jñoom ja, juu tsaⁿñeeⁿ matseixmaⁿ na ticantycwii na wando', meiⁿ ticatu'xeⁿñe cantyja jnaaⁿl'. Ñeseixmaⁿ na ts'oo juu saa je' matseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. ²⁵ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. Nncue'ntyjō xjeⁿ ndo' je' mawe'ntyjōna' quia na ndye nn'aⁿ na jnda tja jndye ja na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om. Ndo' nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyō ñequia na nnta'ndo'na. ²⁶ Ee cha'xjeⁿ nquii Tsotyaya matseixmaaⁿ na wanoom'm cantyja 'naaⁿl' nqueⁿ, malaa'ti' jnda tquiaaⁿ nooⁿ na cwiluiindyō Jnaaⁿ, na matseixmaⁿya na wando'a cantyja 'naⁿ nncō. ²⁷ Ndo' jnda tquiaaⁿ najndeii na matseixmaaⁿ na ja nncu'xaⁿ nn'aⁿ cantyja jnaaⁿna, nc'e cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ²⁸ Tacal'a'yo' na jeeⁿ cwijaawee' n'om'yo' na luaa' tsjoo ee nncue'ntyjō xjeⁿ na cha'tso l'oo na too'ndye ndei'luaa, ndyena jndyeya. ²⁹ Joo nn'aⁿ na jnda ñel'a na maty'iomyana', nntando'xcona na ticantycwii na cwita'ndo'na. Saa joo nn'aⁿ na tyoolaxmaⁿ na maty'iomyana', nntando'nnda'na na nnt'uiityeⁿna' jona.

Waa najndeii na matseixmaⁿ Jesús

³⁰ 'Tjaa na ndaa nnts'aa cantyja na matseixmaⁿ nncō. Cha'xjeⁿ na matseijndo' Ty'oots'om ts'ooⁿya, jo' na macu'xaⁿ. Ndo' macu'xaⁿya cha'xjeⁿ na maty'iomyana'. Ee nchii mal'uee'ndyō na nluii yuu na l'ue ts'ooⁿ nncō. Mal'uee'ndyō na nnts'aa yuu na l'ue ts'om Tsotyā na jñom ja quii'ntaaⁿyo'. ³¹ Xeⁿ macwji'yuu'ndyō cantyja 'naⁿya, ticajnda ñ'oom'ñeeⁿ. ³² Saa m'aaⁿ cwiicheⁿ na macwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿya, majuu Juan. Ndo' ntyjiyaya na juu ñ'oom'ñeeⁿ tseixmaⁿna' na mayuu'. ³³ Mancjo'yo' jñom'yo' nn'aⁿ na m'aaⁿ ndo' ñ'oom na tjei'yuu'ñe cantyja 'naⁿya, ñ'oom na mayuu' juuna'. ³⁴ Saa ja ticantyyaa' ts'ooⁿ ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ cantyja 'naⁿya. Luaa' matsjoo cha nndaā nncwji'n'maaⁿndyō 'o. ³⁵ Juan'ñeeⁿ tyoseixmaaⁿ cha'cwijom lámpara na matseixueena' jo ndaa nn'aⁿ. Ndo' 'o xjeⁿ na ñet'oom t'om'yo' na neiⁿyo' ee nquii'yo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ cha'cwijom seixueeñena' naquii' n'om'yo'. ³⁶ Saa waa ñ'oom na macwji'yuu'ñena' cantyja 'naⁿya na t'maⁿti cwiluiñena', nchiiti ñ'oom na tjei'yuu'ñe Juan. Joo ts'iaaⁿ na tquiaa Tsotyaya na catseicandaā'ndyō na mats'aa, jona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya na nqueⁿ jñoom ja. ³⁷ Ndo' nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿyo' macwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿya naquii' ñ'oom'm. 'O mei'jom ndii' tyoondye'yo' jñeeⁿeⁿ, meiⁿ na nnty'ia'yo' chiuu waaⁿ. ³⁸ Meiⁿ ñ'oom'm tic'oomna' naquii' n'om'yo', ee 'o tiñe'cala'yu'yo' ñequio ja na jñoom. ³⁹ Tcuu tcuu cwila'na'yo' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii teiyo ee cwila'tiuu'yo' cwe' na cwil'a'yo' na ljo', jo' na nda'yo' na ticantycwii na cwitando'yo' jo nnoom. Ndo' jona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya. ⁴⁰ Saa tiñe'cala'jomndyō' cantyja 'naⁿya cha nndaā n'laxmaⁿyo' na ticantycwii na cwitando'yo'.

⁴¹ 'Ja ticantyyaa' ts'ooⁿ na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ ja. ⁴² Ee matsei'noⁿa cantyja 'naⁿyo' na juu na m'aaⁿ Ty'oots'om na candya' ts'oom nn'aⁿ, ticala'xmaⁿyo' jo'. ⁴³ M'aaⁿya quii'ntaaⁿyo' ñequio xuee' Tsotyaya, saa 'o ticala'ljo'yo' ja. Saa xeⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ nncwjee' ñequio xuee' nquii, maxjeⁿ nla'ljo'yo' juu. ⁴⁴ 'O cwil'ue'yo' na nla't'maaⁿndye nc'ia'yo' 'o, saa tical'ue'yo' na ntseit'maaⁿñe nquii Ty'oots'om 'o. Ndo' na luaa' cwil'a'yo', tixocandaā nla'yu'yo' ñ'eⁿndyō. ⁴⁵ Saa ticala'tiuu'yo' na manncotyā nntsjoō jnaⁿyo' nnom Tsotyā. M'aaⁿ cwiicheⁿ na mañequiaa jnaⁿyo', manquiti Moisés, tsaⁿ na jeeⁿ cwicantyyaa' n'om'yo'. ⁴⁶ Xeⁿ cwila'yu'yo' ñequio Moisés, quia jo' mati nla'yu'yo' ñ'eⁿndyō, ee seiljeiⁿ cantyja 'naⁿya. ⁴⁷ Saa xeⁿ 'o tiñe'cala'yu'yo' ñ'oom na seiljeiⁿ, quia jo' ¿chiuu ya nla'yo' na nla'yu'yo' ñ'oom na matseinaⁿ?

6

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om mei' nn'a'
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Jnda teinom na nmei'ni, teity'ioo'â ndaaluee Galilea ñ'e'n Jesús na mati jndyu juuna' Tiberias. ² Ndo' cwii tmaa'ni nn'a'n na jndyendye ty'entyjona naxee'ne ee jnda nty'iaandaana ts'iaa' t'ma' na tyoch'ee' na tyotsein'maa'ni nn'a'wii. ³ Quia jo' já nn'a'n na t'maa' na cala'jomndyô ts'iaa' na mach'ee', saawaayâ cwii sjo ñ'e'ñê. Jo' jo' saawindyuaandyô. ⁴ Ndo' quia ljo' manndyoo' nncuee' xuee pascua na jaa nn'a'n judíos cwilacwjaaya canma'. ⁵ Ndo' Jesús jleity'iom nnoom, manty'iaa'na' jnda manquioque cwii tmaa'ni nn'a'n na jndyendye. Quia jo' matsoom nnom Felipe:

—¿Yuu nla'jndaaya nantquie cha nndaá nlcwa' cha'tsondye na'm'a'ni'?

⁶ Luaa' matsoom cha nleitquioo' chiuu m'aa'ni ts'om Felipe. Ee nque' mantyjiichee' ljo' nnts'aa'. ⁷ T'o Felipe nnoom, matso:

—Mei' xe' we sia'nto s'om denarios na nlacatsuuya na nla'jndaaya ntyoo', saa maxje' xocwijndeii juuna' na nlcwa' cwii cwii joona meii' ñe'chjoowi'.

⁸ Cwii ncjoondyô nn'a'n na cwindyaaayâ ñ'oom na mañequiaa', tsa' na jndyu Andrés, tyjee Simón Pedro, matso nnom Jesús:

⁹ —Ñjaa' m'aa'ni cwii tyochjoo na malei'ñ'oom 'om ta'ni tyoo' na tuiina' ñequio jndaatyoo' lquee' cebada ñ'e' we catscaa chjoo na jnda jneii' saa ¿cwaa' nndaá' nmei'ni' na jndyendye nn'a'ni'?

¹⁰ T'o Jesús, matsoom ndaayâ:

—Candu'yo' ndaa'ni nn'a'n na cwindyuaandyena.

Ndo' jo' jo' jndye jnda nch'u niom. Quia jo' teindyuaandyee nn'a'n, ndo' tuee' cha'na 'om mei'ndye na'nom. ¹¹ Quia jo' to'ñom Jesús ntyoo'ñee'. Tquiaa' na quianl'uaa' Tsotyee' cantyja 'naa' joona'. Jnda jo' tyoc'oom joona' ndaa' já nn'a'n na t'maa' na cala'jomndyô ñ'e'ñê. Ndo' já t'oo'nyâ joona' ndaa'ni nn'a'n na meindyuaandyee. Ndo' malaa'ti' s'aa' ñequio calcaa nch'u, cwanti na ñe'catquiina na cwii cwiindyena. ¹² Jnda na tjacjoona, quia jo' ndaa' já na cwila'jomndyô ñ'e'ñê toom:

—Cala'tjom'yo' nta'ni cajndaá na 'ndiina' cha tints'aana' na cwe' nlei'ndaa'na'.

¹³ Ndo' jlatjoo'nyâ nta'ni ntyoo' na 'ndiina' na tcwa' na'ñee' na tuiina' ñ'e'ni jndaatyoo' cebada. Jla'catoo'â canchoo'we tsquiee ñ'e'ni joona'. ¹⁴ Ndo' na'ñee', jnda na nty'iaana ts'iaa'ñee' na s'aa' na ma'mo'na' na waa najndeii na cwiluiñê, tyoluena:

—Mayuu'che' tsa'ns'am'aa'ni cwiluiñê nquii profeta na mawaa ljeii na matsona' na nncwje'cañoom tsjoomnancue na ñnequiaa' ñ'oom' Ty'oots'om.

¹⁵ Ndo' sei'no'ni Jesús na mawaa xje' na nncuio'om na'ñee' jom ndo' ñequio najndeina' na nlque'na jom na nluiñê rey. Cwe' jo' cwiiche' cwii ndii' tjanna'na' na ñenque'ni jo sjo.

Tjaca Jesús nnom ndaaluee
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Ndo' quia na tuee' na jnda tmaa', já nn'a'n na t'ma' Jesús na cala'jomndyô ñ'e'ñê, saacuaayâ, squiaayâ 'ndyoo ndaaluee. ¹⁷ Jo' jo' tuoo'nyâ cwii w'aandaa, na nncwity'ioo'â ndaaluee na nntsquiaayâ Capernaum. Ndo' quia tuee' na teijaa', ticando' na nncwje'cañoom já. ¹⁸ Ndo' nc'e na jndeii tío jndye tyotseiwena' ndaaluee'ñee'. ¹⁹ Jo' chii ñe'om oo yom kilómetros jnda tjaca w'aandaa'ñee' na cwicantyaandyô n'oom pala'. Xje'ñee' nty'iaayâ na mandyocaa Jesús nnom ndaaluee na matseicandyoo'ñê na m'aa'nyâ. Jee' ndya' jla'catyuendyô. ²⁰ Tsoom ndaayâ:

—Mannco luaañe, tilacatuendyo'.

²¹ Jee' ndya' neii'nyâ s'aana' na to'ño'nyâ jom ts'om w'aandaa. Ndo' mantyjache' tue'cañoom juuna' yuu na cwitsaayâ.

Cwil'uee nn'aⁿ Jesús

²² Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee, nn'aⁿ na jndyendye na ljoo'ndye xndyaa' ndaaluee yuu na tquiaa Jesús na tcwa'na, tyoqueⁿna cwenta na ñe'cwii w'aandaa chjoo ñetuaa. Tjañjoom' n'omna na tícuo^on juuna' ñequiondyô já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ. ²³ Saã nt'omcheⁿ l'aandaa nch'u na jnaⁿ Tiberias, tqwie'cañomna' yuu na tcwa' naⁿñeeⁿ ntyoo'ñeeⁿ na jnda tquiaa Ta Jesús na quianl'uaa' Tsotyeeⁿ. ²⁴ Quia jo' tuo naⁿñeeⁿ l'aandaa nch'u'ñeeⁿ. Ty'ena tquiena Capernaum na ty'ecal'ueena Jesús. Ee jla'n^ona na tac'oomñê yuu na tquiaaⁿ na tcwa'na, meiⁿ já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

Jesús cwiluiñê tyoo' na cwita'ndo' nn'aⁿ

²⁵ Ndo' quia na jnda jliuna Jesús cwiicheⁿ xndyaa' ndaaluee, tyoluena nnoom:

—Maestro, ¿ljo' xjeⁿ jndyo' luaa?

²⁶ T'o^on ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo'. 'O cwil'ue'ya'yo' ja nchii nc'e na nty'ia'yo' ts'iaaⁿ na s'aa na tixocandaã nts'aa cwe' meiⁿquia ts'aⁿ saã cwe' nc'e na tcwa'yo' tyoo' na tquiaana' na tjacjo'yo'. ²⁷ 'O cwijoo' n'om'yo' na nleijndaa' nantquie, ndo' joona' 'naⁿ na cwilei'ndaa'. Saã ticaty'iomna' na cwil'a'yo' na ljo'. Calajnda'yo' na nliu'yo' cwii na cha'cwijom nantquie na cantyja 'naaⁿ juu jo' nla'xmaⁿ'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'. Ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ññequia juu na matseijomna' nantquie naquii' n'om'yo' ee Tsotyaya Ty'o^ots'om ma'mooⁿ na jnda tqueeⁿ ja ts'iaaⁿmeiiⁿ.

²⁸ Quia jo' nt'omndyena jluena nnoom:

—¿Ljo' macaⁿna' na cal'aayâ cha na nncjaawee' ntyjii Ty'o^ots'om já?

²⁹ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Luaa waa na l'ue ts'oom ñ'eⁿndyo' na cala'yuy'yo' ñequio ja na jñoom.

³⁰ Jo' chii t'o^ona nnoom:

—¿Cwaaⁿ cwii nnom na nntsa' nnty'iaayâ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa cha m'moⁿna' ndaayâ na waa na cwiluiindyu' ndo' cha na nla'yuu'â ñ'eⁿndyu'? ³¹ Nquiee weloo welooya tyocwa'na maná quia tyom'aⁿna ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, cha'xjeⁿ na matso ljeii ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiyo teiljeii: “Tquiaa Ty'o^ots'om tyoo' na jnaⁿ cañoom'luee na tcwa'na.”

³² T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. Juu maná na tquiaa Moisés nchii cwiluiñena' tyoo' na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'o^ots'om. Saã nquii Tsotyaya mañequiaaⁿ juu na mayuu' na jnaⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee na matseijomna' juu cha'na tyoo'. ³³ Juu na cwiluiñe tyoo' na mañequiaa Ty'o^ots'om, cañoom'luee jnaⁿ jndyocue. Juu mañequiaa na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na.

³⁴ Quia jo' tyoluena nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ñenquii'cheⁿ quiaa' tyoo'meiⁿ ndaayâ.

³⁵ Ndo' t'o Jesús ndaana, matsoom:

—Ja cwiluiindy^o tyoo' na mañequiaya na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ñ'eeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'o^o, matseijomna' juu cha'cwijom ts'aⁿ na jnda tjacjoo' na macwa'. Ndo' ñ'eeⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo^o nquioo na teiiⁿ naquii' ts'om cha'na quia ma'uu ts'aⁿ ndaa. ³⁶ Saã cha'na ñ'oom na jnda tsjooya ndaa'yo', meiiⁿ na jnda nty'ia'nda'yo' ts'iaaⁿ na mats'aa, maxjeⁿ tícala'yuy'yo'. ³⁷ Cha'tso nn'aⁿ na mañequiaa Tsotyaya l'o^o, nntioondyena l'o^o. Ndo' ñ'eeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'o^oya tijoom nnts'aa na tico'ñ^o juu. ³⁸ Ee ja na jnaaⁿya caáoom'luee nchii na jndyoo na cats'aa ljo' na l'ue ts'o^on. Saã jndyoo na cats'aaya yuu na l'ue ts'om nqueⁿ na jñoom ja. ³⁹ Ndo' Tsotyaya na jñoom ja luaa waa na l'ue ts'oom na cats'aa, na cha'tsondye nn'aⁿ na jnda tquiaaⁿ l'o^oya,

meiⁿcwiindyē jooṇa ticatsuuñē añmaaⁿl. Ndo' xuee na macandā ññequia na nnta'ndo'xco cha'tsondyē jooṇa. ⁴⁰ Ee Tsotyāya l'ue ts'oom na cha'tsondyē nn'aⁿ na cwinty'iaa ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyō nnto'ñoomna na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ndo' xuee na macandā ja ññequia na nnta'ndo'xco joo nn'aⁿ na jndā tja.

⁴¹ Jndā na tso Jesús ñ'oomwaa', tyola'ncjoo'ndyē nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ ñ'oom na tsoom: “Ja cwiluiindyō tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee.”

⁴² Ee tyoluena:

—Jesús'm'aaⁿ! ¿aa nchii jnda José jom? Cwita'jnaaⁿa tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ. ¿Chiuu na tsoom na jnaaⁿ cañoom'luee, jndyocueeⁿ?

⁴³ T'ō Jesús, matsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—Tala'ncjoo'ndyō' cantyja 'naaⁿl ñ'oomwaa'. ⁴⁴ Ee tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na nndaā nntioñē l'ōō xeⁿ nchii Tsotyā na jñoom ja nnts'aaⁿ na cats'aa tsaⁿñeeⁿ na ljo'. Ndo' xuee na macandā ja nnts'aaⁿ na nncwando'xco tsaⁿñeeⁿ. ⁴⁵ Ee profetas, waa ñ'oom na jla'ljeiina na matsona': “M'mōⁿ Ty'ōots'om ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ.” Luaa' ñe'catsona' na ticwii cwii ts'aⁿ na jndā jndii ñ'oom na ma'mōⁿ Ty'ōots'om ndo' jndā sei'noⁿl juuna', tsaⁿñeeⁿ nntioñē l'ōōya.

⁴⁶ Ñ'oomwaa' tica'mōⁿna' na jndā nty'iaa' ts'aⁿ Tsotyāya Ty'ōots'om. Macandā ja na jñoom quii'ntaaⁿyo', ja jndā nty'ianōōⁿya jom. ⁴⁷ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjōō ndaaⁿyo', ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'eⁿndyō juu matseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ. ⁴⁸ Ja cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ. ⁴⁹ Weloo weloo'yo' tcwa'na maná jo ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, ndo' tjāna. ⁵⁰ Ja cwiluiindyō tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa', tixocatsuuñē. ⁵¹ Ja na jnaaⁿya cañoom'luee cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa' tyoo'waa mamatseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. Ndo' juu tyoo' na mañequiaya cha na nnta'ndo'na jo nnom Ty'ōots'om, seii'a cwiluiñē Jo'.

⁵² Ñ'oomwaa' s'aana' na jla'ncjoo'ndyē nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ ñequio nc'iaana. Tyoluena:

—Manquiuyu na xocandaā ññequiaa tsaⁿm'aaⁿl seiiⁿeⁿ na nntquiaā.

⁵³ Quia jo' tsoticheⁿ Jesús ndaāna:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjōō ndaaⁿyo', xeⁿ ticatquie'yo' seii' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ndo' na cwe'yo' nioom'a, ticala'xmaⁿyo' nn'aⁿ na tando' añmaaⁿ. ⁵⁴ Nquii ts'aⁿ na jndā tquii seii'a ndo' jndā t'uu nioom'a tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. Ndo' xuee na macandā nnts'aaya na nncwando'xcoom. ⁵⁵ Ee seii'a matseixmaⁿna' nantquie na tjacantyja naya ndo' nioom'a matseixmaⁿna' juu na nnc'uu ts'aⁿ na tjacantyja naya. ⁵⁶ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maquii seii'a ndo' ma'uu nioom'a, tyeⁿ matseitjoom'na' tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿndyō, ndo' tyeⁿ matseitjoom'na' ja ñ'eⁿñê. ⁵⁷ Nquii Tsotyāya na jñoom ja quii'ntaaⁿyo', jom wanoom'm ndo' cantyja 'naaⁿl mati wando'a. Maluaa' matseijomna' ñ'eⁿ ts'aⁿ na maquii seii'a, nncwando' añmaaⁿl cantyja 'naⁿya. ⁵⁸ Matseināⁿya cantyja 'naaⁿl nquii na cwiluiñē tyoo' na jnaⁿ cañoom'luee. Tyoo'waa titseixmaⁿna' cha'na maná na tcwa' weloo welo'yo' ndo' tjāna. Saaⁿ ticatseijomna' cantyja 'naⁿya cha'na manáñeeⁿ. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa' tyoo' na matseixmaⁿya, tijoom nncue', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ na wando'.

⁵⁹ Ñ'oommeiⁿl seineiⁿ Jesús yocheⁿ na tyo'mōōⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ quii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos tsjoom Capernaum.

Ñ'oom na ticantycwii na wando' añmaaⁿl ts'aⁿ.

⁶⁰ Majndyē nn'aⁿ na tyola'jomndyē ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia jndyena ñ'oomwaa' jluena:

—Jeeⁿ jndei'na' ñ'oom na matseineiⁿ, tixocandaā nlajomndyō juuna'.

⁶¹ Ntyjii Jesús naquii' ts'oom na cwila'ncjoo'ndyē naⁿñeeⁿ cantyja ñ'oom na seineiⁿl ndaāna. Jo' chii tsoom ndaāna:

—¿Aa cwila'lcwe' ñ'oommei' 'o? ⁶² Quia jo' c'oom'yaya n'om'yo' chiuu nnts'aana' 'o quia nnty'ia'ndaꝯ'yo' ja na cwiluiindyꝯ ts'a'n na jna' cañoom'luee na nncjowaannda'a nandye yuu na ñet'ooꝯ'jndyꝯ. ⁶³ Macandꝯ nquii Espíritu mañequiaa' na cwita'ndo' nn'a'n jo nnom Ty'oots'om. Nchii cantyja 'naa' seiina na la'xma'na na ljo'. Ñ'oom na mañequiaya cwiluiiñena' cantyja 'naa' Espíritu ndo' nc'e juuna' jo' na wando' ts'a'n. ⁶⁴ Saa ndicwa' ñ'ee'ndyo' na ticalayu'yo' ñ'e'ndyo'.

Luaa' matsoom ndꝯana ee cantyjati na toꝯ'ooꝯ' na mañequiaa' ñ'oom, mantyjee' ñ'ee' joo na ticala'yuu' ñ'e'ñê, ndo' ñ'ee' juu na ñequeiaa cwenta jom. ⁶⁵ Matsotyee'che':

—Cwe' nc'e jo' na jnda' tsjoꝯ ndaa'yo' macandꝯ nndaꝯ ntseijomñe ts'a'n ñ'e'ndyoꝯ quia mañequiaa Tsotyaya na caluii na ljo'.

⁶⁶ Ndo' nc'e ñ'oomwaa', majndye nn'a'n na tyondyejndyeena ñ'oom na tyoñequiaa', ty'elcwee'na. Ticala'jomndyetina ñ'e'ñê. ⁶⁷ Jo' na tax'eeñê ndaa' já nn'a'n na canchoo'we na t'maa' na cala'jomndyô ñ'e'ñê, matsoom:

—Ndo' 'o je' ¿aa mati nnto'ndyo' ñ'e'ndyo'?

⁶⁸ Simón Pedro t'ooꝯ', matsoom:

—Jee' 'u Ta, ticatsona' na nla'jomndyô ñ'e' cwiiche' ts'a'n, ee ñ'oom na matseinei' mañequiaana' na ticantycwii na cwitandooꝯ'â. ⁶⁹ Ndo' já jnda' macwila'yuu'â ndo' jnda' macwila'noꝯ'â na 'u cwiluiindyuu' Cristo, Jnda Ty'oots'om na wando'.

⁷⁰ T'o Jesús, matsoom ndaa'yâ:

—Ja tjeii'a 'o na canchoo'wendyo'. Ndo' cwii 'o m'aa'ñe cantyja 'naa' tsa'jndii.

⁷¹ Luaa' matsoom na ma'mooꝯ' Judas Iscariote, jnda Simón. Ee tsa'ñee' ñequeiaa cwenta jom. Mati juu cwii já na canchoo'wendyô.

7

Tiñecala'yuu' ntyjee Jesús ñ'e'ñê

¹ Jnda tuii na nmeii' tyoma'noꝯ'nyâ ts'ondaa Galilea ñ'e' Jesús. Ee jnaa' na tyoque'ndye nn'a'n na cwiluiitquiendye ndaa' nn'a'n judíos na ñe'cala'cuee'na jom, jo' chii tiñe'cja' Judea. ² Ndo' jaawindyoo' na nncuee' ncuee na cwila't'maa'ndye nn'a'n judíos quia na quil'ana xe'nquie' ncwa' na cwijaañjoom' n'omna chiuu ñet'om weloo weloona ndyu'ñee'che'. ³ Ndo' na manncuee' xuee'ñee' tyolue ntyjee' nnoom:

—Cwa sa, calui' ñjaa'ñe. Cja' Judea cha nn'a'n na m'a'n la'ñe' na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa' mati nnty'iaana ts'iaa' na mache'. ⁴ Ee ts'a'n na matseicantyyaa' ts'om na cala'yuu' nn'a'n ñ'e'ñe, ticatsona' na nljoo'ñe jo jndaꝯ. Quiaandyu' na caliu cha'tso nn'a'n ts'iaa' na mache'.

⁵ Nmeii' jluena nnoom ee mei' jona ticala'yuu'na ñ'e'ñê. ⁶ Quia jo' matsoom ndꝯana:

—Tyooowe'ntyjo xje' na ca'mooꝯ'ya ndaa' nn'a'n na cwiluiitquiendye na cwiluiindyꝯ nquii na macwji'n'maa'ñe nn'a'n. Saa 'o mei'quia xje' na ñe'conom'yo', tjaa'na' na teincuu'. ⁷ Joo nn'a'n tsjoomnancue tijndoona 'o. Saa cantyja 'na' ja luaañe, ñequii'che' m'a'na na jndoona ja, cwe' nc'e na macwji'yuu'ndyoꝯ cantyja 'naa' natia na cwil'ana. ⁸ Tsa'yo' na ñencjo'yo' xueewaa', ja tjoꝯche' na nncjo xuee. Ee tjoꝯche' na nntseica'moꝯ'ndyoꝯ na cwiluiindyꝯ nquii na macwji'n'maa'ñe nn'a'n.

⁹ Ndo' jnda' na tsoom na luaa' ndꝯana, ljoo'ñetyee' we ndyee xuee Galilea.

Tja Jesús na tuee' xuee xe'nquie' ncwa'

¹⁰ Ndo' jnda' na ty'e ntyjee' na tuee' xuee, quia jo' mati jom tjantyyooꝯ', saa títseica'moꝯ'ñê ndaa' nn'a'n. Tjaa' cha'cwijom ts'a'n na tical'ue ts'om na caliu nn'a'n na m'aa'. ¹¹ Ndo' nn'a'n judíos na ticuee' n'omna jom jee' tyol'ueena jom quii'ntaa' nn'a'n na tqiuo ncuee. Tyota'x'eena, tyoluena:

—¿Yuu m'aa' tsa'ñee'?

¹² Ndo' t'maⁿ waa na ticatjoom' na jla'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyja 'naaⁿaⁿ. Ee cwantindye joona tyolue: “Ya ts'aⁿñe tsa^m'aaⁿ!” Saa nt'omcheⁿ tyolue: “Tiyuu', ee manquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ.”

¹³ Saa cwe' n'e na nquiaana nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye ndaana, jo' na tícala'neiⁿndyeyuna cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹⁴ Jnda na tuee' xcwe ncuee, tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ ndo' jo' jo' tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ. ¹⁵ Saa tileicala'noⁿ nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye. Tyoluena:

—Nchaa' l'uu na tja tsa^m'aaⁿ scwela. Quia jo' ¿chiiuu na jeeⁿ ya matseitjoom'm ñ'oom?

¹⁶ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Nchii nncō matseijndaa'ndyo ñ'oom na ma'mooⁿya. Nqueⁿ na jñoom ja seijn-daa'ñê chiiuu catsjooⁿya. ¹⁷ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cats'aa cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om, juu nntsei'noⁿ aa Ty'ooots'om seijndaa'ñe ñ'oom na ma'mooⁿya, oo aa cwe' ñ'oom na seituu nncō na mañequiaya. ¹⁸ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na macwji' ñ'oom cantyja 'naaⁿ nquii, matseijndei tsaⁿ'ñeeⁿ na caluiit'maⁿñê ndaa nc'iaaⁿaⁿ. Saa ts'aⁿ na matseijndei na catseit'maaⁿ'ñena' nquii na jñom jom, tsaⁿ'ñeeⁿ cwiluiiñê na mayom'm. Tiquinquiu'nn'aaⁿ.

¹⁹ Moisés seiljeiⁿ ñ'oom na tqueⁿ Ty'ooots'om ndaa'yo' na matsa'ntjomna'. Saa meiiⁿ na ljo', meiⁿcwiindyoy' 'o tyoola'candaⁿ'ndyo' juuna'. Ee xeⁿ cwila'canda'yo' juuna' xoqueⁿndyo' na nlacue'yo' ja.

²⁰ Nn'aⁿ na jndyendye t'oona nnoom, jluena:

—'U tsaⁿ'jndii matseixmaⁿ. ¿Ñeeⁿ ts'aⁿ maqueⁿñe na nntseicuee' 'u?

²¹ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Xuee na cwita'jndyaaya sein'maⁿya ts'aⁿ na leicjaaa, ndo' s'aana' na tjoom' ticala'noⁿ'yo'. ²² Saa cala'noⁿ'yo' ñ'oom na nntsjoō. Tso Moisés na cal'a'yo' costumbre yonom nda'yo' na 'ndaandye. Ndo' cwila'candaⁿ'ndyo' ñ'oom'ñeeⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyaaya. Saa nchii jom seicatooⁿ'oⁿ costumbre'ñeeⁿ. Nquiee weloo welooya jla'catooⁿ'na juuna'. ²³ Nquii'yo' na mañequiaa ljeii na tqueeⁿ na wanaaⁿ na cwil'a'yo' costumbre'ñeeⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyaaya. Ndo' na luaa' waa, chiiuu na cwila'wjee'yo' ja n'e na juu xuee na cwita'jndyaaya sein'maⁿya cwii ts'aⁿ na wii'. ²⁴ Jo' chii tin-tjei'yo' cwenta na cwe' tomti cantyja na cwiwitquioo'. Catjei'yo' cwenta cantyja na maty'iomyana'.

Jesús ¿aa Cristo cwiluiiñê?

²⁵ Quia jo' nt'om nn'aⁿ Jerusalén tyota'x'leena ndaa nc'iaana:

—¿Aa nchii tsaⁿs'am'aaⁿ ts'aⁿ na cwil'uee naⁿmaⁿ'naaⁿ na nla'cuee'na? ²⁶ Saa canty'ia'yo' ñequio na jndoo' jndye nn'aⁿ matseineiⁿ, meiⁿ tjaa ljo' coluena nnoom. ¿Aa nnts'aacheⁿna' na cwila'tiuu naⁿmaⁿ'naaⁿ cwentaaya na tsa^m'aaⁿ mayuu'cheⁿ cwiluiiñê Cristo? ²⁷ Saa nqueⁿ quia nncwjeeⁿeⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu nntsei'noⁿ yuu jnaⁿyom. Saa tsa^m'aaⁿ manquiuuyaaya yuu jnaaⁿ.

²⁸ Jnda jndii Jesús na jluena ñ'oomwaa', seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ. Matsoom:

—Mach'eeⁿa' na cwita'jnaⁿ'yo' ja ndo' manquiu'ya'yo' yuu ts'aⁿ ja. Saa nchii na jndyoo cantyja 'naⁿ nncō. Nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo' cwiluiiñê na mayom'm, saa jom ticata'naⁿ'yo'. ²⁹ Saa ja mawajnaⁿ'a jom, ee jnaaⁿya jo nnoom, ndo' manquiiyeeⁿ jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo'.

³⁰ Cwe' n'e na tsoom ñ'oomwaa', tyoqueⁿndye naⁿmaⁿ'naaⁿ na nnt'uena jom. Saa n'e na tyoowe'ntyjo na ntyjii Ty'ooots'om na nncwinoom nawii' t'maⁿ, jo' chii meiⁿcwiindyena tícat'uii jom. ³¹ Ndo' jndyendye nn'aⁿ na tyom'aⁿna jo' jo', jla'yu'na ñ'eⁿñê. Ndo' tyoluena ndaa nc'iaana:

—Quia nncwjee' nquii Cristo, ¿aa nnts'aacheⁿna' jndyetei ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ na tixocandaⁿ na nluu na cwe' ts'aⁿ nnts'aa nchiiti na mach'ee tsa^m'aaⁿ'?

Ty'ecat'uena Jesús

³² Nn'aⁿ tmaaⁿl fariseos tyondyena na nmeiiⁿl ñ'oom tyola'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyja 'naaⁿl Jesús. Jo' chii jla'jomndyena ñequio ntyee na cwiluiitquiendye ndaa nc'iaana nn'aⁿ judíos. Jñoomna nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om na c'oocat'ue naⁿ ñeeⁿ jom. ³³ Matso Jesús ndaa nn'aⁿ na jndyendye:

—Chjootindyö cwii m'aaⁿtya ñ'eⁿndyo'. Ndo' ndanquia nncjolcwaⁿnda'a na m'aaⁿ nqueⁿ na jñoom ja na m'aⁿyo'. ³⁴ Quia ljo'cheⁿ nl'ue'yo' ja saa taxocaliu'yo' ja. Ndo' yuu na nnc'oöⁿya, 'o xocandaⁿ nntsquie'cañom'yo'.

³⁵ Quia jo' nt'om nn'aaⁿya nn'aⁿ judíos tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Yuu nncjaayuu tsaⁿm'aaⁿl na xocandaⁿ nliuuya jom? ¿Aa nnc'oomñê quii'ntaaⁿ nc'iaaya nn'aⁿ judíos na jnda t'oom'ndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ griegos, cha ndaa m'mooⁿ ndaana? ³⁶ ¿Ljo' ñe'catso ñ'oom na matseineiⁿ luaa' na nl'uaⁿya jom saa xocaliuuya jom? Ndo' na matsoom yuu na wjaⁿ jaa xocandaⁿ nntsquiaⁿcañooⁿya jom.

Canda na cwiñe'quiana' na cwita'ndo' nn'aⁿ

³⁷ Xuee na cwintycwii ncuée cwil'ana na t'maⁿti xuee juuna' na cwila't'maaⁿndyena. Juu xuee'ñeeⁿ t'jameintyjee' Jesús, seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ. Tsoom:

—Ñeeⁿ juu na matseiqueeⁿna' ts'om na ñe'oomñe nacje 'naaⁿl Ty'oöts'om, candyontyjo naxaⁿa, ndo' catseyu' ñ'eⁿndyo. ³⁸ Nnts'aana' ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ cha'xjeⁿ matso ñ'oom' Ty'oöts'om na jnda teiljeii. Juu ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo, nnaaⁿl quii' ts'oom cha'cwijom canda na cwiñe'quia na ticantycwii na wando' ts'aⁿ.

³⁹ Luaa' matsoom na ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿl Espíritu Santo na juu nnto'ñoom nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñê. Ee xjeⁿñeeⁿ t'joocheⁿ na ñequiaa Ty'oöts'om juu naquii' n'om nn'aⁿ, ee tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntseit'maaⁿñê Jesús.

Tiñecwii na cwilue nn'aⁿ cantyja 'naaⁿl Jesús

⁴⁰ Ndo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye quia tyondyena ñ'oommeiⁿl, tyoluena:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿs'am'aaⁿl cwiluiñê nquii' ts'aⁿ na waa ñ'oom na nncwje'cañoom tsjoomnancue na ñequiaa ñ'oom' Ty'oöts'om ndaaya.

⁴¹ Ndo' jlue nt'omcheⁿ:

—Tsaⁿm'aaⁿl cwiluiñê Cristo.

Ndo' nt'om jlue:

—Chiuu sa 'o, juu Cristo ticatsona' na nnaaⁿ Galilea. ⁴² Ee ñ'oom' Ty'oöts'om na teiljeii matsona' na juu Cristo cwiluiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo'. Ndo' mati jom ts'aⁿ tsjoom chjoo Belén yuu na jnaⁿ David.

⁴³ Ñ'oomwaa' toⁿna' nn'aⁿ cantyja 'naaⁿl Jesús. ⁴⁴ Ee cwantindyö joona ñe'cat'uena jom, saa meiⁿcwii ts'aⁿ t'icat'uui jom.

Naⁿmaⁿn'iaaⁿ ticala'yu'na na Jesús cwiluiñê Cristo

⁴⁵ Quia jo' nquiee nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om ty'elcwee'na na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ tmaaⁿl fariseos. Tax'ee naⁿ ñeeⁿ ndaa nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om:

—¿Chiuu na tñquio'ñ'om'yo' jom?

⁴⁶ T'oö naⁿ ñeeⁿ na cwil'a cwenta wats'om, jluena:

—Meiⁿjom ndii' tyoondyaⁿya na nntseineiⁿ cwii ts'aⁿ cha'na na matseineiⁿ tsaⁿm'aaⁿl.

⁴⁷ Quia jo' fariseos'ñeeⁿ t'oöna ndaa naⁿ ñeeⁿ, jluena:

—¿Aa cha' mati 'o manquiu'nn'aⁿna'? ⁴⁸ Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na matseixmaⁿ n'iaaⁿ oo cwii fariseo na matseyu' ñ'eⁿñê. ⁴⁹ Saa naⁿm'aⁿl na cje cwil'a, ticala'noⁿna ljeii na matsaⁿntjom Ty'oöts'om. Joona la'xmaⁿna na catsuundyena.

⁵⁰ T'o Nicodemo, tsaⁿ na tyje'cañoom na m'aaⁿl Jesús cwii teijaaⁿ. Jom macañ'eeⁿ ñ'eⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿñeeⁿ. ⁵¹ Tsoom:

—Ñ'oom na matsa'ntjom Ty'oots'om na teiljeiina' na cwileiñ'oo'ya, manquiuyaya na matsona' na ticaty'iomyana' na nntu'xaa'ya cwii ts'a' cwii tjoche' na ndyaaya jnaa', ndo' na nliuuya ljo' s'aa.

⁵² T'oo na'ñee' nnoom, jluena:

—¿Aa maxje' mati 'u ts'a' na jna' Galilea? Tcuu tcuu catsei'na' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljei, quia jo' nljei' tjaa'na' cwii profeta na nna' Galilea.

Jnoo' na seitjooñe cwii yuscu

⁵³ Ndo' cwii ndo' cwiindyena ty'ena w'aana.

8

¹ Saa Jesús tjaa' ta na jndyu Olivos. ² Ndo' teincoo cwiiche' xuee, lcwee'ne', tjaquiee'nnaa'na' wats'om t'ma'. Ndo' jndyendye nn'a' tquie'cañomna jom. Quia na jnda' tjacjom, tyo'moo'ndaana. ³ Ndo' juu xje'ñee' joo nn'a' na cwit'moo' ljei na tque' Moisés na matsa'ntjomna' ñequio nn'a' tmaa' fariseos tquioñ'omna cwii yuscu na m'aa'. Yuscu'ñee' jliuna juu xcwe na matseitjooñe na m'aa' ñ'e' cwii tsa'ns'a. Tquioque'na juu xcwe quii'ntaa'na. ⁴ Ndo' jluena nnom Jesús:

—'U na ma'moo' cantyja 'naa' Ty'oots'om, jliuuyâ yuscum'aa' xcwe na matseitjooñe ñ'e' cwii tsa'ns'a. ⁵ Ndo' naquii' ljei na tque' Moisés matsa'ntjomna' na catuaa'a ljo' cjooyolcu na cwil'a na luaa'. Saa 'u je', ¿chiiu matsu'?

⁶ Luaa' jluena nnoom cwe' ee cwil'ueena na cat'uiina' jom. Saa jom je', sein-tquie'ñe, seiljei' nomtyuaa ñequio nomts'oo'. ⁷ Ndo' cwe' nc'e na tic'oowintyee'na na cwita'x'eena ñ'oomwaa' nnoom, teintyee'yuuñe. Matsoom ndaana:

—Ñee' cwiindyoyo' 'o na tjaa' jna' tseixma', juu cju'jndyee' tsjo' nacjoo' yuscum'aa'.

⁸ Jnda' jo' seintquie'ñenna'na' nomtyuaa, seiljeiityee'. ⁹ Saa quia jndye na'ñee' ñ'oomwaa', jna'na' na maco'tiana' nquiuna. Quia jo' to'na na cwii ndo' cwiindyena jlui'na jo' jo'. Nn'a' na tquiendye jlui'jndyena, jnda' jo' nn'a' na cjeti m'a'. Na macanda' 'ndiina' nquii Jesús ñequio yuscu'ñee' na meintyee' jo' nnoom. ¹⁰ Jnda' jo' teintyee'yuu Jesús, ndo' cwe' nc'e mei'cwiindyeyo' na'ñee' tac'oomndyena, macanda' juu yuscu'ñee' cwii m'aa', jo' chii tsoom nnom:

—'U yuscu, ¿yuu m'a' nn'a' na tquicalue jna'? ¿Aa mei'ncwii ts'a' ticatseijndaa'ñe jna'?

¹¹ T'o nnoom, matso:

—Mayuu' Ta, mei'cwii ts'a' tjaljo' s'aa.

Matso Jesús nnom:

—Mei' ja ticats'aaya na cat'uiina' 'u. Cja'to', tantsa'nnda' jna'.

Jesús cwiluiñe naxuee quii'ntaa' nn'a'

¹² Ndo' seinei'nnda' Jesús ndaa' nn'a'. Matsoom:

—Ja cwiluiindyoyo' naxuee'ne' na mañequia naxuee' jo' ndaa' nn'a' tsjoomnancue. Mei'cwi'ñee'che' ts'a' na matseijomñe ñ'e'ndyoyo, nntseixma' naxuee' na mañequia na ticantycwii na wando' ts'a'. Tijoom nntseixma' cantyja 'naa' najaa'.

¹³ Quia jo' nn'a' fariseos jluena nnoom:

—'U macwji'yuu'ndyuy' che'nncu' cantyja 'na'. Ndo' ñ'oom'ñee' mei' tiyuu' joona'.

¹⁴ T'o Jesús ndaana:

—Mei' na macwji'yuu'ndyoyo' cantyja 'na'ya, saa ñ'oom na mayuu' juuna', nc'e ntyjiiya yuu jnaa'ya, ndo' ntyjiiya yuu joyo. Saa 'o ticaliu'yo' yuu jnaa'ya, mei' yuu na jo. ¹⁵ 'O cwilajndaa'ndyoyo' jnaa' nn'a' cantyjati na jndo' n'om nn'a' saa ja mei'cwii ts'a' ticat'uiya juu cantyja jnaa'. ¹⁶ Saa quia nncue'ntyjyo' xje' na nncu'xa', nncu'xa' cha'xje' na maty'iomyana'. Ee nchii m'aa'ya na ñenco' na nnts'aa' ts'iaa'ñee'. Nquii Tsotyā na jñoom ja, m'aa'ñe' ñ'e'ndyoyo. ¹⁷ Naquii' ñ'oom na sa'ntjom Ty'oots'om na

teiljeiina' na cwileiñ'om'yo', waa ñ'oom na matsona': "Quia na cwitjoom' ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye we nn'aⁿ, maxjeⁿ cwicalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ." ¹⁸ Jo' chii nc'e na luaa' matsona', ja cwiluiindyō cwii ts'aⁿ na macwji'yuu'ndyō cantyja 'naⁿya, ndo' Tsotyaya cwiluiiñê cwiicheⁿ na jnda we.

¹⁹ Quia jo' tax'leena nnoom:

—¿Yuu m'aaⁿ Tsotye'?

T'ō Jesús matsoom:

—'O ticala'noⁿ'yo' cantyja 'naⁿya meiⁿ cantyja 'naaⁿ Tsotyaya. Ee xeⁿ cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naⁿya mati nla'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ jom.

²⁰ Ñ'oommeiⁿ seineiⁿ Jesús yocheⁿ na tyo'mooⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, yuu cwituee' nn'aⁿ s'om cwentaa' Ty'oōts'om. Ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ tîcat'uii jom, ee tyoowe'ntyjō xjeⁿ na nntjoom nawi' t'maⁿ.

“Yuu na jō xondaq nntsquie'yo”

²¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' matso Jesús ndaana:

—Ja majō, ndo' 'o nl'ue'yo' ja, saā ndicwaⁿ cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ ndo' nncwje'yo'. Ndo' yuu na jō 'o xocandaq nntsquie'cañom'yo'.

²² Cwe' nc'e ñ'oomwaa', jlue nn'aⁿ judíos:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na nntseicuee'ñe cheⁿnqueⁿ, na matsoom yuu na mawjaⁿ jaa xocandaq nntsquie'cañoⁿya?

²³ Jo' chii t'ōōⁿ ndaana, tsoom:

—'O ticalaxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ cañoom'luee saā ja tseixmaⁿya jo'. 'O laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe, saā ja nchii jo' tseixmaⁿya. ²⁴ Cwe' nc'e ñ'oomwaa' jo' na tsjōoya ndaa'yo' na ndicwaⁿ cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ'yo' ndo' nncwje'yo'. Ee xeⁿ ticalayu'yo' na ja cwiluiindyō nquii na jñom Ty'oōts'om, quia jo' meiⁿchiuucheⁿ ndicwaⁿ cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ'yo' quia na nncwje'yo'.

²⁵ Quia jo' tax'eennda'na nnoom, jlueⁿ:

—'U je', ¿'ñeeⁿ cwiluiindyū'?

Matso Jesús ndaana:

—Majo' cha'xjeⁿ na jnda ñetsjōō ndaa'yo' xjeⁿ na to'a na mañequiaya ñ'oom naya.

²⁶ Nqueⁿ na jñoom ja cwiluiiñê na mayom'm. Jndye ñ'oom tsoom noōⁿ na catsjōoya ndaa'yo'. Ndo' ñequii'cheⁿ matseiteincōō'a joo ñ'oom'ñeeⁿ ndaa nn'aⁿ. Saā jndye niom na ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo' na macaⁿna' na cu'xaⁿya.

²⁷ Saā naⁿñeeⁿ tîcala'noⁿ'na na ma'mooⁿ ndaana na Ty'oōts'om cwiluiiñe Tsotyeⁿ.

²⁸ Quia jo' matsoom ndaana:

—Ja cwiluiindyō nquii ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Quia na jnda jla'we'yo' ja na nlacue'yo', quia ljo'cheⁿ nla'noⁿ'yo' na jo' cwiluiindyō, ndo' nncjaantyjōō' n'om'yo' na tjaa'naⁿ cwii na mats'aa cantyja na matseixmaⁿ nncō. Cantyjati na t'mōⁿ Tsotyā noōⁿ, ntyjati jo'ndyo na mats'aa. ²⁹ Ndo' Tsotyā na jñoom ja m'aaⁿñê ñ'eⁿndyō. Tica'ñeeⁿ ja na ñenco, ee ñequii'cheⁿ mats'aa yuu na cjawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyō.

³⁰ Jnda na seineiⁿ ñ'oommeiⁿ, jndye nn'aⁿ jla'yu' ñ'eⁿñê.

Ñ'oom na mayuu' nntseicandyaañena' 'o

³¹ Ndo' matso Jesús ndaa nn'aⁿ judíos na jnda macwila'yu' ñ'eⁿñê:

—Xeⁿ cwiljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' ñequio ñ'oom naya quia jo' mayuu'cheⁿ na cwiluiindyō' nn'aⁿ na cwilajomndyo' ñ'oom na mañequiaya. ³² Ndo' nla'noⁿ'yo' cwaaⁿ ñ'oom tseixmaⁿna' ñ'oom na mayuu', ndo' juu ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ nntseicandyaañena' 'o.

³³ Joo naⁿñeeⁿ t'ōōna nnoom, jlueⁿ:

—Jâ cwiluiindyō tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoo'. Meiⁿjom ndii' tyoom'aanyâ moso ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¿Chiuu na matsū' na nnc'ōōⁿcandyaa'ndyō na m'aaⁿyâ nacje 'naaⁿ cwiicheⁿ?

³⁴ T'ō Jesús ndaa naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo'. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseitjooñe nnom Ty'oots'om m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ jnaⁿ. ³⁵ Ndo' ts'aⁿ na cwe' moso m'aaⁿ nndaa nnts'aana' na tixocaljoo'ñetyeⁿ na m'aaⁿ patrom 'naaⁿ, saa nquii jnda patrom ñenquicheⁿ m'aaⁿ. ³⁶ Ja na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om, ja nntseicandyaandyō 'o. Macwe' nc'e jo' nnc'om'yo' na candaa'ya na jnda jndyaandyō'. ³⁷ Mantyjiiya na 'o cwiluiindyō' tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoo', saa cwiqueⁿndyo' na nlacue'yo' ja jnaaⁿ na tileicjo ñ'oom 'naⁿya naquii' n'om'yo'. ³⁸ Ljo' na jnda ñenty'iaya na ñet'ooⁿya ñequio Tsotyā, jo' matseinaⁿya ndaa'yo'. Saa 'o je', cantyja na jnda ñejndye'yo' ñ'oom 'ndyoo tsotyē'yo', jo' cwil'a'yo'.

³⁹ T'ōo naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—Abraham cwiluiñê tsotyāya.

Matso Jesús ndaana:

—Xeⁿ 'o na mayuu'cheⁿ cwiluiindyō' ntseinda Abraham na jndyowicantyjoo', quia jo' nl'a'yo' cha'xjeⁿ s'aaⁿ. ⁴⁰ Saa je' cwijoo' n'om'yo' na ñe'calacue'yo' ja na cwiluiindyō' ts'aⁿ na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' ndaa'yo'. Ndo' joo ñ'oom'ñeeⁿ ñequii'cheⁿ ñ'oom na jndiia 'ndyoo Ty'oots'om. Nquii Abraham tîcats'aaⁿ cha'na ñe'cal'a' o' ñ'eⁿndyō. ⁴¹ 'O cwil'a'yo' cha'xjeⁿ na mach'ee nquii tsotyē'yo'.

Jluena nnoom:

—Jâ nchii na tuiindyō na tijndaa' tsotyāyâ. Jâ la'xmaaⁿyâ na ñecwii tsotyāyâ, nquii Ty'oots'om.

⁴² T'ō Jesús ndaana, matsoom:

—Xeⁿ na mayuu'cheⁿ Ty'oots'om cwiluiñê tsotyē'yo', quia jo' mati nnc'om'yo' na jnda nquii'yo' ja ee jnaaⁿya na m'aaⁿ ndo' jndyōya na m'aⁿ'yo'. Nchii jndyōo cantyja 'naⁿ nncō, nqueⁿ jñoom ja. ⁴³ ¿Chiuu na tileicala'noⁿ'yo' ñ'oom na matseinaⁿ? Maxjeⁿ cwitjom'yo' na nmeiiⁿ nc'e na tiñe'calañ'oom'ndyo' ja. ⁴⁴ 'O laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsotyē'yo', juu tsaⁿjndii. Yuu na l'ue ts'om jom, jo' ñe'calacandaaⁿndyo'. Jom cwiluiñê na matseicwjeⁿ nn'aⁿ cantyjati xjeⁿ na tuii tsjoomnancue. Jom tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' catseixmaaⁿ, ee tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' naquii' ts'oom. Quia matseineiⁿ cantu, matseineiⁿ cantyjati na matseixmaaⁿ, cwe' nc'e tsaⁿcantu jom, ndo' cwiluiñê tsotyē cha'tso ñ'oom na cantu. ⁴⁵ Saa ja meiiⁿ na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' maxjeⁿ tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyō. ⁴⁶ Tjaa ñeeⁿ cwiindyō' 'o nndaa nncju' jnaⁿ nacjōya. Ñ'oom na matsjōo ndaa'yo' cwiluiñena' ñ'oom na mayuu', quia jo' ¿chiuu na tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyō? ⁴⁷ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om mandii ñ'oom ñom. Saa cwe' nc'e na ticaluiindyō' cantyja 'naaⁿ'aⁿ, jo' chii tiñe'candye'yo'.

Mam'aaⁿ Jesús cwii tjōocheⁿ na nnc'oom Abraham

⁴⁸ Quia jo' t'ōo nn'aⁿ judíos nnoom. Jluena:

—Jeeⁿ xcwe cwil'uuyâ na 'u cwiluiindyū' ts'aⁿ Samaria. Mati m'aaⁿ tsaⁿjndii quii' ts'om' jo' na matseintjeiⁿna' 'u.

⁴⁹ Jesús t'ōoⁿ ndaana. Matsoom:

—Ja tic'oom tsaⁿjndii quii' ts'ōoⁿ. Ja Tsotyāya matseit'maaⁿndyō, saa 'o cwilajnaⁿ'yo' ja. ⁵⁰ Saa nchii mal'ueeⁿndyō na calat'maaⁿndyō' ja. M'aaⁿ cwiicheⁿ na mach'ee na nluiit'maaⁿndyō, ndo' manquii nncu'xeⁿ aa cwilui na ljo'. ⁵¹ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjōo ndaa'yo'. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiñ'oom'ñe ñ'oom 'naⁿya, tijoom nntsuuñe.

⁵² T'ōo nn'aⁿ judíos, jluena:

—Je' manquiu jndaaⁿndyō na matsei'xmaⁿ tsaⁿjndii quii' ts'om'. Tue' Abraham, ndo' mati profetas. Saa 'u matsu': “Xeⁿ m'aaⁿ ñeeⁿ juu na matseiñ'oom'ñe ñ'oom 'naⁿ,

tijoom cue'." ⁵³ Chaa l'uu na cwiluiit'maⁿndyu'ti', nchiiti weloo welooya Abraham tsaⁿ na teiyo tue' ndo' mati jnda tja profetas. ¿Ñeeⁿ juu mache' cheⁿncu' na cwiluiindyu'?

⁵⁴ T'o Jesús, matsoom:

—Xeⁿ ñequii'cheⁿ na matseit'maaⁿndyo cheⁿncu, maxjeⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo. Juu Tsotyaya cwiluiñê na matseit'maaⁿñê ja, nqueⁿ na cwiluiñê Ty'o^oots'om na cwila't'maaⁿndyo'. ⁵⁵ Meiⁿ ticata'jnaaⁿyo' jom. Ja mayuu' mawajnaⁿa jom, ndo' xeⁿ nntsjo^o na ticwajnaⁿa jom, quia jo' nnts'aa cheⁿncu na cantundy^o cha'xjeⁿ 'o. Saa mayuu'cheⁿ mawajnaⁿa jom, ndo' matseicanda^andyo ñ'oom'm. ⁵⁶ Tioo na neiiⁿ ts'om weloo'yo' Abraham tsaⁿ na ñet'oom teiyo na sei'no^ondyo na nncuee' xjeⁿ na nluiindy^o na ts'aⁿ ja. Nty'iaaⁿa jo', ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿeⁿ cantyja 'naaⁿ na ljo'.

⁵⁷ Ndo' jlue nn'aⁿ judíos nnoom:

—Nchaa l'uu mayuu' na jnda nty'ia' Abraham ee 'u meiⁿ cwe' wen'aaⁿ nchoo' nqui chu' tyoowee'.

⁵⁸ T'o Jesús ndaa naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^o ndaa'yo', cwii tjo^ocheⁿ na nluiñê Abraham, saa ja maxjeⁿ mam'aaⁿya.

⁵⁹ Quia jo' jla'xcwiina ljo' na njñomna jom. Meiⁿ tiqueⁿna cwenta teiño^o xcwe quii'ntaaⁿna. Mana jlueeⁿeⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿna.

9

Sein'maⁿ Jesús tsaⁿnchjaaⁿ

¹ Já nn'aⁿ na canchoo'we na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê tyoma'no^onyâ ñ'eⁿñê. Yocheⁿ na saawi'no^onyâ cwii joo, nty'iaayâ cwii tsaⁿs'a xjeⁿ na tuiñê na nchjaaⁿ. ² Ndo' tax'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—'U Maestro, ¿ñeeⁿ juu seitjo^oñê nnom Ty'o^oots'om, jo' na tuiñê tsaⁿm'aaⁿ na nchjaaⁿaⁿ? ¿Aa nqueⁿ oo aa nn'aⁿ na nda jom?

³ T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Meiⁿ nchii jnaaⁿ nqui na tuiñê na nchjaaⁿ, meiⁿ nchii jnaaⁿ nn'aⁿ na nda juu. Luaa' tjom cha cantyja 'naaⁿ ca'moⁿna' na nqui Ty'o^oots'om waa najndei na matseixmaaⁿ.

⁴ Tseixmaⁿya na cats'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ nqueⁿ na jñoom ja yocheⁿ na ndicwaⁿ wando'a. Ee quia nncue'ntyj^o xjeⁿ na nncwjaaya, quia jo' xonda^a nl'aatyaya ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ.

⁵ Yocheⁿ na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, cwiluiindy^o chom na mañequiaa naxuee jo ndaana.

⁶ Jnda na tsoom na luaa', tjoom'm ndaajnaⁿ nomtyuaa. S'aaⁿ tsoo' ñequio juuna', jnda jo' ty'oomñê tsoo'ñeeⁿ lua'nnom tsaⁿnchjaaⁿ. ⁷ Ndo' tsoom nnom:

—Cja' peila na jndyu Siloé, camaⁿ n'omnjom'. Ñ'oom Siloé matsona' jñom ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ.

Ndo' tja tsaⁿñeeⁿ, tmaaⁿ nnoom. Ndo' quia jndyolcweeⁿeⁿ xuee manty'iaaⁿaⁿ. ⁸ Ndo' nn'aⁿ na ndyoo' m'aⁿ yuu na mac'eeⁿ ñequio nn'aⁿ na ñenty'iaana jom na ñetcaaⁿ ljo' tjo^oñê, ta'x'eena ndaa ntyjeena:

—¿Aa nchii luaa' tsaⁿnchjaaⁿ na tacatyeeⁿ na tcaⁿ ljo' tjo^oñê?

⁹ Nt'omndye joona jluena:

—Majom luaa'.

Saa nt'omcheⁿ jlue:

—Nchii jom, cwe' na jeeⁿ tseijomna'.

Saa nqueⁿ matsoom:

—Maja luaa.

¹⁰ Jo' na ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Chiuu tuiyuu na ya teitquio' je'?

¹¹ T'o^ondaana, tsoom:

—Juu ts'aⁿ na jndyu Jesús s'aaⁿ tsoo', ty'oomñê juuna' lua'nooⁿ. Jnda jo' matso na cjoya Siloé na cjoyamaaⁿ nooⁿ. Ndo' tjo jo', tmaaⁿ nooⁿ, ndo' je' xuee manty'ia^a.

¹² Quia jo' ta'x'eetina nnoom, jluena:

—¿Ndo' juu tsaⁿñeeⁿ, yuu m'aaⁿ?

T'ooⁿ ndaana:

—Ticaljeiⁱya.

Fariseos ñe'caliuna chiuu tuii na n'maⁿ tsaⁿnchjaaⁿ

¹³ Quia jo' ty'eñ'omna juu ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ jo ndaa nn'aⁿ judíos na la'xmaⁿ tmaaⁿ fariseos. ¹⁴ Ee xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ quia s'aa Jesús tsoo' na s'aaⁿ na ya manty'iaa' tsaⁿñeeⁿ. ¹⁵ Ndo' mati nn'aⁿ fariseos'ñeeⁿ tyota'x'eena nnoom. Tyoluena:

—¿Chiuu tuiiyuu na ya manty'ia'?

T'ooⁿ ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Juu tsaⁿñeeⁿ ty'oomñê tsoo' lua'nooⁿ, jnda chii tmaaⁿya lua'nooⁿ, ndo' je' ya manty'ia^a.

¹⁶ Saa nt'om fariseos'ñeeⁿ tyoluena:

—Tsaⁿs'am'aaⁿ nchii m'aaⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om, ee ticatseit'maaⁿñê xuee na cwita'jndyaaya.

Ndo' nt'om n'iaana jlue:

—Ts'aⁿ na tseixmaⁿ jnaⁿ tixocanda^a nnts'aaⁿ cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ cha'na luaa'.

Ndo' laa'ti' t'icwijom ñ'oom na jla'neiⁿna. ¹⁷ Jo' chii ta'x'eennda'na nnom ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Jluena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿ljo' matsu' cantyja 'naaⁿaⁿ na s'aaⁿ na ya manty'ia'?

T'ooⁿ, matsoom:

—Tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñê profeta.

¹⁸ Saa nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ maxjeⁿ tiñe'cala'yu'na na ñet'oom na nchjaaⁿaⁿ ndo' je' jnda ljoya manty'iaaⁿaⁿ. Jo' chii tqueeⁿndyena nn'aⁿ na nda jom. ¹⁹ Ndo' ta'x'eena ndaa naⁿñeeⁿ, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ, ¿aa nda'yo' jom? Chiuu cwindu'yo', ¿aa mayuu' na tuiiñê na nchjaaⁿaⁿ?

²⁰ Ndo' t'ooⁿ nn'aⁿ na nda jom. Jluena:

—Manquiuyâ na ndaayâ jom, ndo' manquiuyâ na tuiiñê na nchjaaⁿaⁿ. ²¹ Saa cantyja chiuu tuiiyuu na ya manty'iaaⁿaⁿ je', jo' ticaliuuyâ. Meiⁿ ticaliuuyâ 'ñeeⁿ s'aa na ya manty'iaaⁿaⁿ. Saa jnda tue'ntyjo choom'm. Jo' chii cata'x'ee'yo' 'ñom chiuu waa. Manquiityeeⁿ nntsoom chiuu tuii.

²² Luaa' ñ'oom t'ooⁿ joo nn'aⁿ na nda jom, ee nquiaana nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aaⁿna. Ee jnda jla'jomndyena xeⁿ na nncwji'yuu'ñe meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na Jesús cwiluiiñê Cristo, tixonquiiana na wanaaⁿ na nntseijomñe tsaⁿñeeⁿ xjeⁿ na cwitjomndye nn'aⁿ na nla't'maaⁿndyena Ty'ooots'om. ²³ Cwe' na luaa' waa, jo' na jlue nn'aⁿ na nda jom: “Jnda tue'ntyjo ñoom'm. Cata'x'ee'yo' 'ñom.”

²⁴ Quia jo' jnda we ndii' tqueeⁿ nn'aⁿ judíos juu tsaⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Tyoluena nnoom:

—Ñequio na ndo' Ty'ooots'om catseineiⁿ ñ'oom na mayuu'cheⁿ. Já cwila'nooⁿâ na juu tsaⁿs'am'aaⁿ matseixmaaⁿ jnaⁿ.

²⁵ Ndo' t'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Ticaljeiⁱya, aa jom ts'aⁿ na matseixmaⁿ jnaⁿ. Ñe'cwii waa na matsei'noⁿa, meiiⁿ na ñet'ooⁿ na nchjaⁿya, saa je' ya manty'ia^a.

²⁶ Quia jo' ta'x'eennda'na nnoom. Jluena:

—¿ljo' s'aaⁿ 'u? ¿Chiuu s'aayom na ya manty'ia'?

²⁷ T'ooⁿ ndaa naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Majnda tsjooya ndaa'yo', saa ticalañ'oom'ndyo'. Ndo' je' ¿chiuu na ñe'candyennda'yo'? ¿Aa mati 'o ñe'calajomndyo' ñ'oom na mañequiaaⁿ?

28 Ndo' jla'jnaaⁿ naⁿñeeⁿ ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Jluena:

—'U cwiluiindyu' ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom'm, saa já cwilajomndyô ñ'oom na tyoñequiaa Moisés. 29 Já manquiuuyayâ na seineiⁿ Ty'oöts'om nnom Moisés, saa tsa^m'aaⁿ meiⁿ cwe' ticaliuuyâ yuu jnaⁿyom.

30 T'o tsaⁿñeeⁿ ndaana, matsoom:

—Jeeⁿcheⁿ ndya' cjaawee' ts'oöⁿ na luaa', na 'o ticaliu'yo' yuu jnaⁿyom, ndo' jnda tquiaaⁿ na ya manty'iaa. 31 Cha'tsondyo manquiuuya na Ty'oöts'om xocañeeⁿ ñ'oom ndyuee nn'aⁿ na laxmaⁿ jnaⁿ. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseit'maaⁿñe jom ndo' na mach'ee yuu na l'ue ts'oom, tsaⁿñeeⁿ ñeeⁿ ñ'oom 'ndyoo. 32 Cantyjati xuee na jnaⁿ tsjoomnancue, meiⁿjom ndii' tyoondye nn'aⁿ na ñet'oom cwii ts'aⁿ na s'aa na ya manty'iaa' cwii ts'aⁿ na tuiiñe na nchjaaⁿ. 33 Xeⁿ nchii Ty'oöts'om m'aaⁿ ñ'eⁿ tsa^m'aaⁿ, tjaa na ndaaⁿ nnts'aaⁿ.

34 T'oöna nnoom, jluena:

—'U cha'tso na cha'tso cantyja na tuiindyu' matsei'xmaⁿ jnaⁿ. Ndo' ¿aa matseijndu' na m'moⁿ ndaa já?

Quia jo' tjeii'na jom wats'om chjoo 'naaⁿna yuu cwitjomndyena.

La'xmaⁿna cha'na nn'aⁿ nchjaaⁿ jo nnom Ty'oöts'om

35 Jndii Jesús na tjeii'na tsaⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿna. Quia ljeii' juu, matsoom nnom:

—¿Aa matseyu' ñequio Jnda Ty'oöts'om?

36 T'o tsaⁿñeeⁿ, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ¿cwaan ts'aⁿ jom cha ya nntseyu'a ñ'eⁿñê?

37 Matso Jesús nnoom:

—Majnda nty'ia' jom. Manncö na matseinaⁿya njom' cwiluiindyö nqueⁿ.

38 Quia jo'cheⁿ matsoom:

—'U Ta, matseyu'a ñ'eⁿndyu'.

Ndo' seit'maaⁿñê Jesús.

39 Ndo' Jesús matsotyeⁿcheⁿ:

—Ja jndyoo tsjoomnancuewaañe na nntoⁿa nn'aⁿ. Nquiee nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na cwila'noⁿna chiuu waa cantyja 'naaⁿ Ty'oöts'om nnts'aa na nnc'omna cha'cwijom ts'aⁿ na nchjaaⁿ. Ndo' joo nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na m'aⁿna na nchjaaⁿna cantyja 'naaⁿ Ty'oöts'om, joona ñequiaya na candaa'ya nla'noⁿna cantyja 'naaⁿa.

40 Ndyoo' meintyjee' cwantindye nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, ndo' jndyena na luaa' tso Jesús. Quia jo' ta'x'leena nnoom, jluena:

—¿Aa mati já mach'eena' na nchjaaⁿyâ?

41 T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Xeⁿ na je' laxmaⁿyo' cha'na nn'aⁿ na ticala'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oöts'om quia jo' tjaa'naⁿ jnaⁿ na cwilaxmaⁿyo'. Saa nc'e na cwindu'yo' na 'o laxmaⁿyo' nn'aⁿ na candaa'ya cwila'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oöts'om, jo' chii cwilaxmaⁿyo' na cho'nqueⁿyo' jnaⁿyo'.

10

Ñ'oom na tjañoom' cantyja 'naaⁿ tiom canmaⁿ

1 'Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo', juu ts'aⁿ na nchii 'ndyoots'a tiom wjaaquee' yuu na ñjomndye canmaⁿ, saa cwicheⁿ joo wjaawaaⁿ juu tiom'ñeeⁿ na nncwincjeeⁿeⁿ juuna', tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿcanch'ue ndo' tsaⁿ na mawincje' tiom.

2 Saa nquii ts'aⁿ na cwiluiiñe na mateix'ee canmaⁿ, xcwe 'ndyoots'a tiom nncjaaqueⁿeⁿ.

3 Ts'aⁿ na mach'ee cwenta 'ndyoots'a tiom'ñeeⁿ, matseicanaaⁿñe na nncwinoom. Ndo' joo canmaⁿñeeⁿ na mateix'eeⁿ cwita'jnaaⁿyo' jñeeⁿeⁿ. Macwjeeⁿeⁿ ncueeyo', wjaachom jooyo'. 4 Ndo' quia na jnda tjeiiⁿeⁿ cha'tso canmaⁿ na mach'eeⁿ cwenta, wjaajñeeⁿ jo

ndaayo', 'oontyjoyo' naxeeⁿ ee cwita'jnaaⁿyo' jñeeⁿ. ⁵ Cwii ts'aⁿ na ticata'jnaaⁿyo' na nchii ty'oyo', xoc'oontyjoyo' naxeⁿ, hasta nlei'nomyo' juu. Ee ticata'jnaaⁿyo' jndyee' cwiicheⁿ ts'aⁿ na nchii ty'oyo'.

⁶ Luaa' ñ'oom na cwe' tjañoom' na seineiⁿ Jesús ndaana. Saa ticala'noⁿna ljo' ñe'catsona'.

Jesús cwiluiñê ts'aⁿ na candaaya mateix'ee canmaⁿ

⁷ Ndo' seineiⁿticheⁿ Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaaⁿyo', ja cwiluiindyö 'ndyoots'a tiom na cwi'ooquie' canmaⁿ. ⁸ Cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda tquiocalue na cwiluiindyö na nntei'x'ee canmaⁿ cwii tjocheⁿ na jndyoo, joo naⁿñeeⁿ la'xmaⁿna naⁿcanty'ue ndo' nn'aⁿ na cwiwincje' tiom. Saa joo canmaⁿ na mayuu'cheⁿ cwiluiindyö cwentaya tinqiandyena cantyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. ⁹ Ja 'ndyoots'a tiom cwiluiindyö. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncjaaquee' cantyja 'nanya, tsaⁿñeeⁿ nluin'maaⁿñê. Nntseijomna' jom cha'cwijom cwii catsmaⁿ na maljeiyo' na nlcwa' na macalui'yo' tiom'ñeeⁿ ndo' na macwjee'nnda'yo'.

¹⁰ 'Tsaⁿcanch'ue ñequi'cheⁿ na macwjeeⁿ na nnc'ueeⁿ nntseicueⁿ ndo' na nntsei'naⁿa. Ja jndyoo na ñequia na ticantycwii na cwita'ndo' nn'aⁿ, ndo' cha na candaaya na nla'xmaⁿna juu jo'. ¹¹ Ja cwiluiindyö ts'aⁿ na candaaya mateix'ee canmaⁿ. Juu ts'aⁿ na candaaya na mateix'ee canmaⁿ ntsmeiⁿ, mañequiaaⁿ na cue' cwentaayo'. ¹² Saa juu tsaⁿntjom na nchii cwiluiñê ty'oyo' ee cwe' mach'eeⁿ cwenta jooyo', noom'm na ndyocwjee'cañoom lobo. Quia jo' ma'ñeeⁿ canmaⁿñeeⁿ, maleinoom. Ndo' juu lobo'ñeeⁿ mantyjö ndo' mat'uii jooyo'. ¹³ Maleinom tsaⁿñeeⁿ ee cwe' tsaⁿntjom jom, jo' chii ticajnda ntyjeeⁿ canmaⁿñeeⁿ.

¹⁴⁻¹⁵ 'Ja cwiluiindyö ts'aⁿ na candaaya mateix'aya canmaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ wajnaaⁿ Tsotyä ja, mati ja mawajnaⁿa jom. Maluaa' matseijomna' na wajnaⁿa canmaⁿ ntsmaaⁿa, ndo' quioo' ntsmaaⁿa cwitajnaaⁿyo' ja. Ndo' mañequiaandyö na c'io cwentaa canmaⁿ ntsmaaⁿa. ¹⁶ Mati mam'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena canmaⁿ ntsmaaⁿa na tic'omna tmaaⁿwaa. Mati joona cwiluiindyö na cjocachooya, ndo' nnguiontyjona na nncwaⁿya joona. Ndo' nncuaa na ñe'cwii tmaaⁿ, ndo' ñe'cwii ts'aⁿ na nntei'x'ee joona.

¹⁷ 'Nquii Tsotyä jeeⁿ candya' ts'oom ja, ee mañequiaandyö na c'io cwentaa nn'aⁿ na cwiluiindyö canmaⁿ ntsmaaⁿa cha ñequiaaⁿ na nncwando'nnda'a. ¹⁸ Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu na nndaⁿ nntseicuee' ja na nchii ñ'oomya. Manncoⁿtyä mañequiaandyö na ljo' catjⁿ. Waa najndö na cwiluiindyö na cats'aa na ljo', ndo' mati waa na jndö na nncwando'xcö. Luaa' ñ'oom na saⁿntjom Tsotyäya na catseixmaⁿya.

¹⁹ Jnda na jndye nn'aⁿ judíos ñ'oommeiⁿ s'aana' na tîcatjoom'nnda' na jla'neiⁿna cantyja 'naaⁿa. ²⁰ Ee jndyendye joona jluea:

—Tsaⁿjndii matseixmaaⁿ, ndo' jnda teintjeiⁿñê. ¿Chiuu na cwindye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ?

²¹ Saa nt'omndye joona jlue:

—Nchaa l'uu ñ'oommeiⁿ la'xmaⁿna' ñ'oom na nntseineiⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ tsaⁿjndii. ¿Aa nnts'aacheⁿna' cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ tsaⁿjndii nndaⁿ nnts'aa na nnty'iaa' ts'aⁿ na nchjaaⁿ?

Tinqiandyö nn'aⁿ judíos cantyja 'naaⁿ Jesús

²² Tsjoom Jerusalén tuee' xuee quia cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ judíos na cwijaañjoom' n'omna xjeⁿ na tiooxconnda' weloo weloona cwenta wats'om t'maⁿ l'ö Ty'oots'om. ²³ Ndo' xcwe ncuuesua' quia tuee' xuee'ñeeⁿ. Jesús m'aaⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿna. Manoom naquii' cwii w'aa cwentaa' wats'om'ñeeⁿ na cwe' wanaaⁿ ndiocheⁿ na s'aa Salomón. ²⁴ Quia jo' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos tjaa'ndyena tsei Jesús. Ta'x'eena nnoom jluea:

—¿Cwanti yo na maleichu' jâ na matseñ'ee'ndyu' jâ? Xeⁿ na mayuu' cwiluiindyu' Cristo, ntyjaju catsu' ndaayâ.

²⁵ Matso Jesús ndaana:

—Jnda tsjoo na ljo' ndaa'yo', saa maxjeⁿ ticalayu'yo'. Majoo ts'iaaⁿ na mats'aa ñequio najndeii na matseixmaⁿ Tsotyâ, joona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya. ²⁶ Saa 'o tiñe'calayu'yo' ñ'e'ndyo cwe' nc'e nchii cwiluiindyo' canmaⁿ ntsmaaⁿa. ²⁷ Ee nn'aⁿ na cwiluiindyee canmaⁿ ntsmaaⁿa cwindyena jndyeya, ndo' ja mawajnaⁿa joona, ndo' joona cwinquiontyjona naxaⁿa. ²⁸ Ja mañequia na ticantycwii na cwita'ndo'na, meiⁿ tajom catsuundyena. Ndo' tjaa meiⁿcwii ts'aⁿ na nndaⁿ nncwji' joona l'oo. ²⁹ Ee nquii Tsotyâ na tquiaaⁿ joona l'oo, jom cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ na cha'tso, ndo' meiⁿcwii tjaa ñeeⁿ juu nndaⁿ nncwji' joona l'oo. ³⁰ Ja ñequio Tsotyâ ñe'cwii cwiluiindyo' ñ'e'ñê.

³¹ Jnda na jndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na luaa' ñ'oom tso Jesús, jla'xcwiinnda'na ljo' na nntuee'na nacjoom'm. ³² Quia jo' tsoom ndaana:

—Majndye ts'iaaⁿ na ya jnda s'aaya jo ndaa'yo' ñequio najndeii na matseixmaⁿ Tsotyâya. ¿Cwaan cwii juuna' na mach'eena' na ñe'cajñom'yo' ljo' ja?

³³ Ndo' t'oo judíos'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Nchii ñe'cajñooⁿyâ ljo' 'u cwe' cwii ts'iaaⁿ na ya mache'. Nl'aayâ na luaa' 'u ee matseijnaⁿ Ty'oots'om. Ee 'u cwe' ts'aⁿ 'u, saa mache' na cwiluiindyu' Ty'oots'om.

³⁴ Jesús t'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Naquii' ljeii ñ'oom' Ty'oots'om na cwileiñ'om'yo', manquiu'yo' na nquii Ty'oots'om matsoom: “Ndaa' 'o na cwiluiitquiendyo' jo ndaaⁿ nn'aⁿ matsjoo na matseijomna' 'o cha'na nnco.”

³⁵ Matsoticheⁿ Jesús:

—Tso Ty'oots'om ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos na matseijomna' joona cha'na nqueⁿ. Ndo' manquiuuya na tixocats'aana' na cwe' cantu ñ'oom na tsoom. ³⁶ Jo' chii tixcwe na cwindu'yo' na matseijnaaⁿa jom nc'e na tsjoo na cwiluiindyo' Jnaaⁿ. Ee nqueⁿ ty'ioom ts'iaaⁿ ja, ndo' sa'ntjoom ja na candyoc'ooⁿndyo' quii'ntaaⁿ 'o nn'aⁿ tsjoomnancue. ³⁷ Jo' chii xeⁿ nchii ts'iaaⁿ 'naaⁿ Tsotyâ mats'aa, ticalayu'yo' ñ'e'ndyo. ³⁸ Saa nc'e na mats'aa ts'iaaⁿ 'naaⁿa, jo' chii calayu'yo' cantyja 'naaⁿ mañejoo ts'iaaⁿ ñeeⁿ meiiⁿ na tiñe'calayu'yo' ñ'e'ndyo ja. Ee cantyja 'naaⁿ joona' nliu'yo' ndo' nla'noⁿyo' na nquii Tsotyâ ñe'cwii cwiluiiñê ñ'e'ndyo, ndo' ja ñe'cwii cwiluiindyo' ñ'e'ñê.

³⁹ Quia jo' cwiicheⁿ cwii ndii' jla'jndaa'ndyena na nnt'uena jom, saa tîcandaa' l'ana, tjaaⁿ.

⁴⁰ Quia jo' tei'ty'ioonndaâ jndaa Jordán ñ'eⁿ Jesús yuu ñet'oomjndyee Juan na tyotseits'oomñê nn'aⁿ. Ndo' majndye xuee ñet'ooⁿyâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús. ⁴¹ Ndo' jndye nn'aⁿ tquie'cañom na m'aaⁿyâ na ñe'candyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. Tyoluena ndaaⁿ nc'iaana:

—Juan meiⁿcwii ts'iaaⁿ tyooch'eeⁿ na xocandaaⁿ nluina' na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Saa cha'tso ñ'oom na tyoñequiaaⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿm'aaⁿ, ñequii'cheⁿ na mayuu' joona'.

⁴² Ndo' majndye nn'aⁿ tyola'yu' ñ'eⁿ Jesús jo' jo'.

11

Na tue' Lázaro

¹ Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ wii' na jndyu Lázaro. Juu tsaⁿñeeⁿ tyom'aaⁿ tsjoom Betania ñequio María ñequio xjoom Marta. ² Majuu María, xjo Lázaro'ñeeⁿ, tsaⁿ na tu'nquio ncheⁿ nc'ee Jesús, ndo' ñequio sooxqueeⁿ tyuee'ñê nc'ee. ³ Ndo' joo yolcu'ñeeⁿ jla'cwanomna ñ'oom na m'aaⁿ Jesús. Jluena:

—'U Ta, juu ts'aⁿ na jeeⁿ candya' ts'om', weeⁿeⁿ.

⁴ Jnda na jndii Jesús ñ'oomwaa', matsoom:

—Tycuwaa' nchii macandá na cwe' nntseicuee'na' jom. Matjoom na luaa' cha caluiit'maa'nñe Ty'oots'om cantyja 'naa'a'n. Ndo' mati nntseit'maa'nñê ja na cwiluiindyö Jnaa'n.

⁵ Jee'n wi' ts'om Jesús Marta ñequio tyjee tsa'nñee'n ñequio nquii Lázaro. ⁶ Jndá na jñee'n na wii' Lázaro'nñee'n, ljoo'nñetyee'n we xuee jo' jo' yuu na m'aa'n. ⁷ Jndá teinom we xuee'nñee'n, já nn'a'n na t'maa'n na calajomndyô ñ'e'nñê ts'iaa'n na mach'ee'n, matsoom ndaayâ:

—Tsaanndaa'a Judea.

⁸ Jo' chii l'uuyâ nnoom:

—'U ta na ma'moo' ñ'oom' Ty'oots'om ndaayâ, tyoowijndye xuee na jla'jndaa'ndye nn'a'n judíos na njñomna ljo' 'u, ndo' ¿aa jo' wja'nnda'?

⁹ T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Ndicwa'n waa xje'n na nnts'aatyá ts'iaa'n cwii tjoche'n na nnt'ue nn'a'n judíos ja. Ndo' na luaa' waa matseijomna' cha'cwijom na cwii xuee na candaayá canchoo'we horas na nnts'aa ts'a'n ts'iaa'n. Quia naxuee manom ts'a'n, xocwity'uee'n, ee ya tquioom'm nc'e na manty'iaa' ñequioom' tsjoomnancuewaañe. ¹⁰ Saa tixocandaayá nnts'aa ts'a'n ts'iaa'n natsjom. Xe'n nnts'aa'n na ljo' nncwity'uee'n, ee tjaa'na'n naxuee c'oom ñ'e'nñê.

¹¹ Jndá toom na luaa' ndaayâ, tsotyee'che'n:

—Juu ti'x'iaaya Lázaro watsom, saa jö na nntseilcwiya jom.

¹² Quia jo' t'ooyâ, l'uuyâ:

—Jee'n 'u Ta, xe'n na cwe' watsom, maxje'n nlco'yana' jom.

¹³ Seinei'n Jesús ñ'oomwaa' ee na m'aa'n ts'ooñe Lázaro, saa já jlatiuuyâ na ma'moo' na watsoo tsa'nñee'n. ¹⁴ Quia jo' tsondyeyoom ndaayâ:

—Jndá tue' Lázaro. ¹⁵ Ndo' nei'ya na tic'oo'ya jo' jo' quia na tuee'n'e'n cha na nlayu'yo'. Je' cjaaya na m'aa'n.

¹⁶ Tomás, tsa'n na cwilacajndyuyâ catye'nquiee, juu cwii já nn'a'n na canchoo'wendyô na t'ma'n Jesús na calajomndyô ñ'e'nñê, matso ti'ñee'n ndaayâ:

—Mati cjaaya cha mañejom cwjaaya ñ'e'nñê.

Tseixma' Jesús na cwita'ndo'nnda' nn'a'n na jndá tja

¹⁷ Quia jo' saayâ, squiaayâ Betania. Jndá na squiaayâ jo' jo' tyolue nn'a'n nnom Jesús na jndá ñequiee xuee na ndii' Lázaro tsei'tsuaa. ¹⁸ Tsjoom'nñee'n cha'na we kilómetros waljoo' xcwe na tquia m'aa'na' ñ'e'n Jerusalén. ¹⁹ Ndo' majndye nn'a'n judíos jndá tqie'cañom Marta ñequio María. Tquiola'jomndyena na cwiñe'quiiana na t'ma'n n'om na'nñee'n na tue' Lázaro. ²⁰ Jndá na jndii Marta na jndá wjaawindyoo'â ñ'e'n Jesús, jluee'n'e'n na jndyocatjomñê juu yuu na m'aa'nyâ. Saa María ljoo'nñê na waa w'aa. ²¹ Matso Marta nnom Jesús:

—'U Ta, toom cwe' m'aa'n' ñ'jaa'n, tícue' ñetyjô. ²² Saa meii'n na jndá tuee'n'e'n ntyjiiyaya na mei'ncwi'ñee'nche'n ñ'oom na nlca'n' nnom Ty'oots'om, ñnequiaa'n.

²³ T'o Jesús, matsoom nnom:

—Ncwando'nnda' ti'ty'iu' meii'n na jndá tuee'n'e'n.

²⁴ T'o Marta nnoom, matso:

—Ntyjiiya na nncwando'nnda' ñetyjô xuee na macandá quia na nntseinlcwi Ty'oots'om nn'a'n na jndá tja.

²⁵ Matso Jesús nnom:

—Ja cwiluiindyö na mañequia na cwita'ndo'xco nn'a'n, ndo' ja mañequia na ticanty'cwii na mawando' ts'a'n. 'Ñee'n juu na matseyu' ñ'e'nndyö, meii'n na cue', maxje'n nncwando'xco. ²⁶ Ndo' ticwii cwii ts'a'n na matseyu' ñ'e'nndyö, ticantycwii na nncwando', ndo' mei'n tijoom nntsuuñe. ¿Aa matseyu' na ljo'?

²⁷ Matsoom nnom Jesús:

—Mayuu' Ta, matseyu'a na 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'ooots'om. Ma'u jo' na tseixmaⁿ na nncwje'cañoom' tsjoomnancue.

Seichjoo'na' ts'om Jesús, ty'ioom

²⁸ Jnda na tso Marta na luaa', quia jo' tjaaⁿ, tjacwaaⁿ tyjeeⁿ María. Ñemaaⁿ matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Jnda tyjee' nquii Maestro ndo' maqueeⁿñê 'u.

²⁹ Quia na jndii María na ljo', seityuaaⁿ'aⁿ, jndyocatjomñê Jesús yuu na m'aaⁿyâ. ³⁰ Ee xjeⁿñeeⁿ tyootsaquiaâ'â quii' tsjoom ñ'eⁿ Jesús. Ndi m'aaⁿyâ ñ'eⁿñê yuu na tjacatjomñê Marta já. ³¹ Ndo' joo nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'eⁿ María na cwiñe'quia na t'maⁿ ts'oom, quia nty'iaana na seityuaaⁿ'aⁿ, teicantyyaaⁿ, jlueeⁿ'eⁿ quii' w'aa, ty'entyjona naxeeⁿ'eⁿ. Ee jla'tiuuna na wjaacaty'ioom yuu waa tsei'tsuaa.

³² Quia na tueⁿ'eⁿ na m'aaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús, tcoom'm xtyeeⁿ jo nc'ee. Matsoom nnom:

—Jeeⁿ 'u Ta, toom cwe' m'aaⁿ ñjaaⁿñe, quia jo' tîcúe' ñetyjo.

³³ Nty'iaa' Jesús na jeeⁿ maty'ioo María, ndo' jeeⁿ cwityuee nn'aⁿ judíos na tquiontyjo naxeeⁿ'eⁿ. Quia jo' jeeⁿ seichjoo'na' ts'om Jesús, ndo' sei'ndaa'na ntyjeeⁿ. ³⁴ Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿Yuu cwijom ty'iu'yo' jom?

Jluena nnoom:

—Ta, candyo' canty'ia'.

³⁵ Ndo' Jesús ty'ioom. ³⁶ Quia jo' joo nn'aⁿ judíos jlue:

—Queⁿ'yo' cwenta na jeeⁿ wi' ts'oom ti'ts'oo.

³⁷ Saa cwantindye joona jluena:

—Tsaⁿs'am'aaⁿ s'aaⁿ na ya nty'iaa' tsaⁿnchjaaⁿ. ¿Aa nchii mati nndaã nnts'aaⁿ na tîcúe' Lázaro?

Tquiaa Jesús na ta'ndo'xco Lázaro

³⁸ Sei'ndaa'nda'na' ntyjii Jesús. Saayâ ñ'eⁿñê yuu na waa tsue'tsjo' na tuui tsei'tsuaa juuna'. Cwita' tsjo' 'ndyoots'aa'na'. ³⁹ Tso Jesús ndaana:

—Quindyo'yo' tsjo'waa.

Juu Marta, xjo ts'oo, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, je' jnda teic'eeñê ee jnda jndaã' ñequiee xuee na tueeⁿ'eⁿ.

⁴⁰ Matso Jesús nnom:

—¿Aa nchii jnda tsjoõ njom', xeⁿ nntseyu' nnty'ia'njom' na nntseit'maaⁿñena' Ty'ooots'om?

⁴¹ Quia ljo'cheⁿ tei'ndyoona tsjo' yuu na tjaa'ndyena ts'oo. Ndo' jlundaãñê, matsoom:

—Jeeⁿ quianl'ua' 'u Tsotyaya na mandí' ñ'oom 'ndyoya. ⁴² Ee mantyjiiya na ñequii'cheⁿ mandí' ñ'oom na matseinaⁿya njom'. Saa cwe' nc'e nn'aⁿ na jndyendye na m'aⁿna na cañomya jo' chii tsjoõya ñ'oomwaa' cha cala'yu'na na 'u jñom' ja.

⁴³ Ndo' quia na jnda tsoom na luaa', seiweeⁿ jñeeⁿ'eⁿ, tsoom:

—Lázaro, calui'.

⁴⁴ Ndo' juu ts'oo Lázaro, jlueeⁿ'eⁿ na chu'tyjoo liaa na tintmeiⁿ nc'eeⁿ ndo' l'ooⁿ. Ndo' ta' nnoom payom. Matso Jesús ndaã naⁿñeeⁿ:

—Calacanoⁿ'yo' liaameiⁿ' cha nndaã nncjaⁿ.

Jla'jndaa'ndye nn'aⁿ judíos na nnt'uena Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Ndo' majndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ quia na nty'iaana na luaa' s'aa Jesús, jla'yu'na ñ'eⁿñê. ⁴⁶ Saa nt'omndye joona ty'entyjaa'na nn'aⁿ fariseos. Tyoluena chiuu nty'iaana na s'aa Jesús. ⁴⁷ Jo' chii tjomndye nquiee ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ fariseos ñequio nt'omcheⁿ nc'iaana na m'aⁿ n'iaaⁿ. Tyoluena ndaã nc'iaana:

—¿Chiuu nlaayoo? Ee teijndye ts'iaaⁿ t'maⁿ mach'ee tsa^m'aaⁿ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. ⁴⁸ Ndo' xeⁿ cwe' n'ndyaatoo na ncjaach'eetyeeⁿ na luaa', quia jo' cha'tso nn'aⁿ nla'yu' ñ'eⁿñê. Ndo' na ljo' nquiee na^m'aaⁿ'iaaⁿ nn'aⁿ romanos nla'tyuii'na wats'om 'naaⁿ jaa nn'aⁿ judíos ñequio ndaandyuaa 'naaⁿya.

⁴⁹ Caifás jndyu cwiindye joo naⁿ'ñeeⁿ na luaa' tso. Juu cwiluiitquieñê chu'ñeeⁿ ndaa ntyee cwentaa jaa nn'aⁿ judíos. Matsoom ndaa naⁿ'ñeeⁿ:

—'O meiⁿ'chjoo ticala'noⁿ'yo'. ⁵⁰ Meiⁿ ticaliu'yo' na yati xeⁿ na cue' cwii tsaⁿ's'a cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ ndyuaaya, cha tints'aa gobiernom na cwjaaya na cha'tsondyo.

⁵¹ Saa nchii cantyja na jndo' ts'om nqueⁿ na luaa' ñ'oom tjeiiⁿ'eⁿ. Jom nc'e na cwiluiiñê tyee na cwiluiit'maⁿñê ndaa jaa nn'aⁿ judíos chu'ñeeⁿ, jo' chii seijndo' Ty'oots'om ts'oom na nncue' Jesús cwentaa nn'aⁿ judíos. ⁵² Ndo' nchii macandā cwe' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, mati nntjoom na ljo' cha cha'tsondye nn'aⁿ na meiⁿ'quiayuucheⁿ na m'aⁿ na quit'maⁿ n'om jom nntseitjom Ty'oots'om joona cantyja 'naaⁿ'aⁿ. ⁵³ Jo' chii nc'e na luaa' tso Caifás, cantyjati xuee'ñeeⁿ jnaⁿ'na' na jla'jomndye na^m'aaⁿ'iaaⁿ'ñeeⁿ na nla'cuee'na Jesús.

⁵⁴ Cwe' nc'e jo', ticonom xcweyaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos. Jo' chii jluii'â ts'ondaa Judea ñ'eⁿñê, saayâ cwii tsjoom chjoo na jndyu Efraín. Tsjoom'ñeeⁿ candyoo' m'aaⁿ'na' ñequio ndyuaa na tjaa nn'aⁿ c'oom. T'oogⁿ'yâ ñ'eⁿñê jo' jo' cwantindyo xuee.

⁵⁵ Ndo' jnda jaawindyoo' na nncuee' xuee pascua na jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaaya canmaⁿ. Cwii tjocheⁿ na nncuee' xuee pascua'ñeeⁿ, jndyendye nn'aⁿ jlui'na njoomna, ty'ena Jerusalén cha ndaa nntjei'ljuu'ndyena cantyja 'naaⁿ' ñ'oom na cwila't'maaⁿ'ndyō Ty'oots'om. ⁵⁶ Joo nn'aⁿ na ty'e xuee tyol'ueena Jesús. Yocheⁿ na tyom'aⁿ'na wats'om, tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Chiuu m'aaⁿ' n'om'yo', aa nnts'aacheⁿ'na' na ticañoom ncuee'?

⁵⁷ Ntyee na cwiluiitquiendye ndaa jaa nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ tmaaⁿ' fariseos tqueⁿ'na ñ'oom na jndei'na'. Saⁿ'ntjomna xeⁿ m'aaⁿ meiⁿ'cwi'ñeeⁿ'cheⁿ ts'aⁿ na ntyjii yuu m'aaⁿ Jesús, catseicandii tsaⁿ'ñeeⁿ joona, cha na ndaa nnt'uena jom.

12

Tu'nquio María ncheⁿ' cjoo' nc'ee Jesús (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Yom xuee cwii tjoō na nla'tyeⁿ nn'aⁿ judíos xuee pascua quia cwila'cwjeena canmaⁿ, ndo' squiaayâ tsjoom Betania ñ'eⁿ Jesús. Squiaayâ na m'aaⁿ Lázaro, tsaⁿ na tquiaaⁿ na wando' xco jnda na tue'. ² Tyola't'maaⁿ'ndyena Jesús jo' jo'. Jla'jndaa'ndyena cwii nantquie na tcwaa'â. Marta tyondi'ntjoom ndaayâ ndo' juu Lázaro'ñeeⁿ tacatyeeⁿ ñ'eⁿ'ndyō na meindyuaandyō nacañoom' meiⁿ'sa ñ'eⁿ Jesús. ³ Ndo' juu María maleiñ'oom cwii tsua' xjo ncheⁿ' na ñequi'cheⁿ nardo. Juuna' jeeⁿ jndana'. Tu'nquiom ncheⁿ'ñeeⁿ nc'ee Jesús, jnda jo' tyowee'ñê nc'ee ñequio sooxqueeⁿ. Na s'aaⁿ na ljo' tju'na' jndye cachi cha'waa quii' w'aa. ⁴ Mañ'eⁿ Judas Iscariote, jnda Simón, juu mawaa xjeⁿ na ñequiaa cwenta Jesús. Tsaⁿ'ñeeⁿ cwii já na t'maⁿ Jesús na calajomndyō ñ'eⁿñê. ⁵ Matso:

—Cwa nchii na teil'ua ncheⁿ'waa' na cwii ndyee siaⁿ'nto s'om denario. Ñequio s'om'ñeeⁿ ndaa nnteijndei ts'aⁿ ndyeñeeⁿ'.

⁶ Saa nchii tsoom na luaa' nc'e na jeeⁿ wi' ts'oom ndyeñeeⁿ' saa ee na jeeⁿ canch'ueñe ndo' nc'e na jom maleiñ'oom tjaⁿ'che na ñjom s'om na cwileil'uee'ndyō na cha'tsondyō, ndo' xjeⁿ'to jom macwjeeⁿ'eⁿ s'om jo' jo'. ⁷ Saa matso Jesús:

—Ca'ndii' yuscum'aaⁿ' na luaa' mach'eeⁿ. Matseijndaa'ñê cantyja 'naaⁿ' xuee na nnc-jaanty'iuu'ndyō. ⁸ Ee ndyeñeeⁿ' ñequi'cheⁿ na m'aⁿ'na ñ'eⁿ'ndyō', saa ja nchii ñequi'cheⁿ na nnc'oogⁿ'ya ñ'eⁿ'ndyō'.

Jla'jndaa'ndye ntyee na nla'cuee'na Lázaro

⁹ Jo' chii quia na jndye nn'aⁿ na jndyendye na jo' jo' m'aaⁿ Jesús, tquie'cañomna na m'aaⁿyâ. Ee nchii macandâ nc'e na ñe'canty'iaana Jesús, sãã mati ñe'canty'iaana Lázaro, ts'aⁿ na tue' na tquiaa Jesús na tando'xco. ¹⁰ Cwe' nc'e jo', ntyee na cwiluiitquiendye ndãã nn'aⁿ judíos, mati jla'jndaa'ndyena na nla'cuee'na Lázaro. ¹¹ Ee cwe' cantyja 'naaⁿ jom majndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ toⁿndye cantyja 'naaⁿ ntyee, jla'yu'na ñ'eⁿ Jesús.

Jla't'maaⁿndye nn'aⁿ Jesús quia squiaayâ Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Teincoo cwiicheⁿ xuee nn'aⁿ na jndyendye na tquio ncuee, jndyena na manndyoo' na nntsquiaayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús. ¹³ Jo' chii ty'echona njom, ty'ecatjomndyena já ñ'eⁿñê. Tyola'xuaana tyoluena:

—Caluiit'maⁿñe Ty'oots'om. Catio'naaⁿñê nquii ts'aⁿ na mandyo ñequio xuee' nquii na cwiluiiñe Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel.

¹⁴ Ndo' ljeii Jesús cwii snom chjoo. Tjaljoom juuyo'. Ndo' na ljo' s'aaⁿ seicandãã'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiyo teiljeii. ¹⁵ Matsona':

'O nn'aⁿ tsjoom Jerusalén, tila'catyuendyo'.

Canty'ia'yo' macwjee'cañoom nqueⁿ na cwiluiiñê Rey cwenta' 'o, na waljoom snom.

¹⁶ Já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê tîcala'nooⁿâ ñ'oommeiⁿ najndyee. Sãã ndãnquia quia na jndã seit'maaⁿñe Ty'oots'om jom, tjañjoom' n'oonyâ na teiljeii ñ'oommeiⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' maxjeⁿ tuui na ljo'.

¹⁷ M'aⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ judíos quia t'maⁿ Jesús Lázaro na ñejndii' quii' tsei'tsuaa. Jndã na tquiaaⁿ na wando'xco Lázaro'ñeeⁿ, quia jo' tyotjeii'yuu'ndye naⁿñeeⁿ chiuu nty'iaana na tuui. ¹⁸ Macwe' juu ts'iaaⁿñeeⁿ na s'aa Jesús na tixocandãã nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, jo' na ty'ecatjomndye nn'aⁿ na jndyendye jom quia jndã jndyena na ljo' s'aaⁿ. ¹⁹ Sãã joo fariseos'ñeeⁿ tyoluena ndãã nc'iaana:

—¿Aa jndo'yo' je'? Maxjeⁿ tjaa na ndãã nl'aaya. Cha'tsondye nn'aⁿ cwilajomndye ñ'eⁿñê.

Nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego cwil'ueena Jesús

²⁰ Ndo' tyom'aⁿ cwantindye nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na ty'e ncuee quia cwila'cwjee nn'aⁿ judíos canmaⁿ. ²¹ Tquie'cañom naⁿñeeⁿ Felipe. Jom ts'aⁿ tsjoom Betsaida, ts'ondaa Galilea. Nn'aⁿ griegos'ñeeⁿ ty'ecataⁿna cwii naya'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Aa re sa, l'ue n'oonyâ na nlanããnyâ ñ'eⁿ Jesús.

²² Quia jo' tja Felipe, matsoom na ljo' nnom Andrés, ndo' wendye joona ty'ecaluena na ljo' nnom Jesús. ²³ Tso Jesús ndããna:

—Ja cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Jndã tue'ntyjô xjeⁿ na t'maⁿ nlco'wi'na' ja, ndo' cantyja 'naaⁿ jo' Ty'oots'om nntseit'maaⁿñê ja. ²⁴ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooⁿya ndãã'yo', cwii lqueeⁿ na cwiquioo, xeⁿ ticjaaquiee'na' quii' ts'o yuu na nntseijomna' cha'cwijom na nncue'na', cwiljona' na ñenquiina'. Sãã xeⁿ nnom' ts'aⁿ juuna' quii' ts'o yuu na matseijomna' na nncue'na', quia jo' majndye nncue' nnts'aana'. ²⁵ Ñeeⁿ juu na matseicandya' ts'om cantyja na matseijndaa'ñe nquii na nncwando', jnaaⁿ jo' nntsuuñe. Sãã juu ts'aⁿ na mach'ee na jndoo' cantyja na wjaam'aaⁿ, ndaa' tsaⁿñeeⁿ na ticantycwii na nncwanoom'm. ²⁶ Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ñe'candi'ntjom nooⁿ, candyontyjoⁿ naxãⁿa. Ndo' yuu na nnc'oonyã majo' jo' nnc'oom ts'aⁿ na mandi'ntjom nooⁿ. Ndo' ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ndi'ntjom nooⁿ nntseit'maaⁿñe Tsotyaya tsaⁿñeeⁿ.

Matseineiⁿ Jesús na nla'cuee' nn'aⁿ jom

²⁷ 'Je' mamatsei'ndaa'na' ts'ooⁿ, ndo' ¿chuu nntsjoⁿ cantyja 'naaⁿ jo'? ¿Aa nntsjoⁿ: “Tsotyaya, cwji'n'maaⁿndyu' ja juu xjeⁿ na nntjoⁿya nawi'waañe”? Sãã xocatsjoⁿ na ljo'

ee jndā jndyōō cha na nnc'io cwentaa nn'aⁿ. ²⁸ U Tsotyaya, quiaa' na catseit'maaⁿñena' 'u.

Xjeⁿñeeⁿ teic'uaa jndyee' Tsotyeeⁿ cañoom'luee. T'ō:

—Jndā tquia na matseit'maaⁿñena' ja ndo' wjaatseit'maaⁿñetina' ja.

²⁹ Nn'aⁿ na jndyendye na meintyjee' nacañoomyâ jo' jo', jndyena na ljo'. Jluena ndā ntyjeena na seixuaa tsuee. Sāā nt'om nn'aⁿ jlue:

—Cwii ángel seineiⁿ nnoom.

³⁰ Tso Jesús ndāāna:

—Jndye'yo' na teic'uaa na seineiⁿ cha cateijndeiina' 'o, nchii cha cateijndeiina' ja.

³¹ Ee jndā tue'ntyjō xjeⁿ na nncu'xeⁿna' nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' mati nntyuii' na matseixmaⁿ tsaⁿjndii na matsā'ntjom quii' n'om nn'aⁿ. ³² Ndo' quia na jndā jla'we nn'aⁿ ja na nla'cuee'na ja, quia jo' nnts'aa na nntseitjomna' nn'aⁿ cantyja 'naⁿya.

³³ Ñ'oomwaa' matsoom cha ca'mōⁿna' cwaaⁿ cwii nnom na nntjoom na nncueeⁿeⁿ.

³⁴ T'ōō nn'aⁿ na jndyendye, jluena:

—Majndā macwindyāāya na matso ñ'oom na sa'ntjom Ty'ōots'om na teiljeiina' na juu Cristo xocantycwii na m'aaⁿñê. Quia jo' ¿chiiu na matsu' na matsona' na nla'we nn'aⁿ juu na cwiluiiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nla'cuee'na juu? ¿Ñeeⁿ juu luaa' na matsu' na cwiluiiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee?

³⁵ Quia jo' matso Jesús ndāāna:

—Ja na cwiluiindyō naxuee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿtyāya quii'ntaaⁿyo'. Jo' chii ñequi'cheⁿ c'om'yo' cantyja 'naⁿya yocheⁿ na cwii m'aaⁿtyāya ñ'eⁿndyo', cha tincwinom' natia 'o. Ee ts'aⁿ na m'aaⁿñe nacje 'naaⁿ natia, ticaljeii yuu wjaañ'oomna' juu. ³⁶ Yocheⁿ na m'aaⁿya na mañequia naxuee quii' n'om'yo', calayu'yo' ñequiondyō ja na cwiluiindyō naxueeñe. Ee na nl'a'yo' na ljo' nlaxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ty'ōots'om na nqueⁿ cwiluiiñe naxueeñe.

Jndā na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, tjaaⁿ yuu na xocaliu naⁿñeeⁿ jom.

Tiñe'calayu' nn'aⁿ jndíos ñ'eⁿ Jesús

³⁷ Meiiⁿ jndye ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ jo ndāāna na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, sāā tiñe'cala'yu'na ñ'eⁿñê. ³⁸ Luaa' tuii cha catseicandāāñena' ñ'oom na tyotseiljeii profeta Isaías, matso:

Ta, ¿ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'oom na cwiñe'quiaayâ?

Ndo' tsotyeeⁿ cwiiⁿcheⁿ ñ'oom:

¿Ñeeⁿ juu na jndā t'mōⁿ Ty'ōots'om nnom najndeiⁿ na matseixmaaⁿ?

³⁹ T'mōⁿ Isaías chiiu waa na tileicandāā nla'yu' nn'aⁿ judíos, ee waa cwiiⁿcheⁿ ñ'oom na matsoom:

⁴⁰ Cha'xjeⁿ tileicanty'iaa' ts'aⁿ na nchjaaⁿ, maluaa' s'aa Ty'ōots'om quii' n'omna, ndo' tquiaaⁿ na jla'quie' n'omna jo nnoom.

Nmeiiⁿ tuii cha tixocaliuna chiiu l'ue ts'oom ñ'eⁿndyena,

meiⁿ na nla'nōⁿna quii' n'omna.

Ee xeⁿ nnc'ooliuna chiiu l'ue ts'oom ndo' nla'nōⁿna, maxjeⁿ nlcwe' n'omna ndo' nncwji'n'maaⁿñê joona.

⁴¹ Seineiⁿ Isaías ñ'oommeiⁿ quia na tco'na' nnoom na seit'maaⁿñe Ty'ōots'om Jesús, ndo' seineiⁿ cantyja 'naaⁿ juu.

⁴² Sāā meiiⁿ na luaa' tso Isaías, majndyendye nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ jo ndāā nn'aⁿ judíos, tyola'yu'na ñ'eⁿ Jesús. Sāā jnaaⁿ na nquiaana nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, jo' chii ticatjei'yuu'ndyena na ljo'. Ee xeⁿ nl'ana na ljo' tixonquia fariseos'ñeeⁿ na wanaaⁿ na nla'jomndyena xjeⁿ na cwi'oona wats'om. ⁴³ Ee joona neiiⁿtina na calue nc'iaana na ya cwil'ana, nchiiti na ntyjaa' n'omna na catso Ty'ōots'om na ya ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyena.

Ñ'oom na mañequiaa Jesús macu'xeⁿna' nn'aⁿ

⁴⁴ Jndeiⁿ seineiⁿ Jesús. Matsoom:

—Ñeeⁿ juu na matseyiu' ñ'eⁿndyo, nchii macandā ñequio ja matseyiu' tsaⁿñeeⁿ. Mati matseyiu' ñequio nquii Tsotyā na jñom ja quii'ntaaⁿ'yo'. ⁴⁵ Ndo' ñeeⁿ juu na manty'iaa' ja, mati manty'iaa' tsaⁿñeeⁿ nquii na jñom ja quii'ntaaⁿ'yo'. ⁴⁶ Ja na cwiluiindyō naxuee, jndyōō tsjoomnancue, cha meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndyo nncwji'na' juu naquii' natia. ⁴⁷ Saā xeⁿ cwe' na mandii ts'aⁿ ñ'oom na mañequiaya, meiⁿ ticatseinda jooⁿa', nchii ja tseixmaⁿya na nncu'xaⁿ tsaⁿñeeⁿ. Ee nchii ty'iom Tsotyā ts'iaaⁿ ja na nncu'xaⁿya nn'aⁿ, ty'ioom ts'iaaⁿ ja na cwji'n'maaⁿndyo jooⁿa'. ⁴⁸ Ñeeⁿ juu na ticuee' ts'om ja, meiⁿ tico'ñom ñ'oom na mañequiaya, waa cwii na nncu'xeⁿna' tsaⁿñeeⁿ. Ee xuee na macandā majooti ñ'oom na jndā seināⁿya, jooⁿa' nntu'xeⁿna' jom. ⁴⁹ Ticalatiuu'yo' na cwe' na jndei' ñ'ndyo nncō ñ'oommeiⁿ na matseināⁿ. Nquii Tsotyā na jñom ja, nqueⁿ saⁿ'ntjoom na nmeiⁿ catseināⁿya ndo' na ca'moōⁿya jooⁿa' ndāāⁿ'yo'. ⁵⁰ Ndo' ntyjiia ñ'oom na matsāⁿ'ntjoom mañequiaana' na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando'. Jo' chii matseināⁿya cha'xjeⁿ ñ'oom na jndā tsoom noōⁿ.

13

Tmaⁿ Jesús nc'ee' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê

¹ Cantyjati na jnaⁿna' na t'maⁿ Jesús jā na cwilajomndyō ñ'eⁿñê, t'moōⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom jā. Ntyjeeⁿ na jndā jaawe'ntyjō xjeⁿ na nlueeⁿeⁿ tsjoomnancuewaañe na nncjaalcwe'nnaaⁿ'aⁿ na m'aaⁿ Tsotyeeⁿ. Jo' chii quia majaawe'ntyjō xjeⁿ na nlatyāāⁿ jaa nn'aⁿ judíos xuee pascua quia cwilacwjaāya canmaⁿ, t'moⁿtyeeⁿ na jeeⁿ t'maⁿ waa na candya' ts'oom jā.

² Cwicwaa'â ñ'eⁿ Jesús natmaaⁿ. Xjeⁿñeeⁿ jndā seiⁿndo' tsaⁿjndii ts'om x'iaayâ Judas Iscariote, jnda Simón, na quiaa tsaⁿñeeⁿ cwenta jom. ³ Ndo' jom majndaa'ya ntyjeeⁿ na l'ooⁿ jndā tquiaa Tsotyeeⁿ na meiⁿcwii tintjoom na nchii ñ'oom' nquii. Mantyjeeⁿ na jnaaⁿ na m'aaⁿ Ty'oōts'om, ndo' na majo' wjaalcweeⁿeⁿ. ⁴ Teicantyjaaⁿ yocheⁿ na cwicwaa'â natmaaⁿ. Tjeiiⁿeⁿ liaatco na cweⁿ, to'ñoom cwii liaa na cwityuee' luaāyâ, seityeeⁿ juuna' tsiaⁿ'aⁿ. ⁵ Jndā jo' tiom ndaatioo ts'om 'naⁿ na cwicandyuu'â. Toōⁿoⁿ na maaaⁿ nc'āā'â na t'maaⁿ na calajomndyō ñ'eⁿñê, jndā chii mawee'ñê nc'āā'â ñequio liaa'ñeeⁿ.

⁶ Ndo' quia na tue'cañoom yuu na wacatyeeⁿ Simón Pedro, matso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Ta, ¿aa mmaⁿ nc'āya?

⁷ T'oōⁿ nnom, matsoom:

—Ts'iaaⁿ na mats'aa tileicatsei'noⁿ na maje'ndyo, saā ndāquiacheⁿ nntsei'noⁿ.

⁸ Matso Pedro nnoom:

—Xoya na mmaⁿ nc'āya.

T'o Jesús, matsoom nnom:

—Xeⁿ ticamaaⁿya nc'e' ticatseixmaⁿ cantyja 'naⁿya.

⁹ Matso Simón Pedro nnoom:

—Xeⁿ luaa'waa Ta, nchii macandā nc'ā. Mati camaⁿ l'oōya ñequio xquāāⁿya.

¹⁰ Matso Jesús nnom:

—Cwii ts'aⁿ na jndā jndāā', ticaⁿna' na nntmaⁿñe na cha'waañe ee jndā lju'ñe, mandā nc'ee macaⁿna' na nntmaⁿ. 'O laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo' saā ticha'tsondyo'.

¹¹ Ee ntyjeeⁿ ñeeⁿ juu ñnequiaa cwenta jom luee ntyee. Macwe' jo' na matsoom: “Saā ticha'tsondyo' laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo'.”

¹² Quia na jndā tmaaⁿ nc'āā'â, ndo' tcweennaaⁿ'aⁿ liaatco 'naaⁿ'aⁿ, jndā jo' tjacjoon-naaⁿ'aⁿ nacañoom' meiⁿsa. Matsoom ndāyā:

—¿Aa cwila'noⁿ'yo' cantyja na s'aaya 'o? ¹³ 'O cwilacajndyū'yo' ja Maestro ndo' na cwiluiindyō na matsāⁿ'ntjōⁿya 'o. Ndo' maty'iomyana' na ljo' cwindu'yo', ee maxjeⁿ jo' ja. ¹⁴ Ndo' na jndā tmaaⁿya nc'ee'yo' na cwiluiindyō na matsāⁿ'ntjōⁿya 'o ndo' na ma'moōⁿya ñ'oom naya 'naaⁿ' Ty'oōts'om ndāāⁿ'yo', mati 'o matsona' na nntue'ndyo'cye'yo' na

nndye'ntjom'yo' ndaa nc'iaa'yo'. ¹⁵ Ee jnda s'aaya cwii nnom na ma'moⁿna' ndaa'yo' cha mati cal'a'yo' ñequio nt'omcheⁿ cha'xjeⁿ jnda s'aaya 'o. ¹⁶ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo', juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluiit'maⁿñe cha'na nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom juu. Mati ts'aⁿ na mawjaa ts'iaaⁿ na jñom ts'aⁿ juu, ticaluiit'maⁿñeti cha'xjeⁿ nquii ts'aⁿ na jñom juu. ¹⁷ Xeⁿ cwila'noⁿyo' ñ'oommeiⁿ ndo' cwil'a'yo' na ljo', nntio'naaⁿñe Ty'o^ots'om 'o.

¹⁸ Nchii matsjo^o ñ'oomwaa' cantyja 'naⁿyo' na cha'tsondyo'. Mantyjiiya chiuu n'om' 'o na jnda tjeii'ndyo. Ee maxjeⁿ macaⁿna' na catseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii. Matsona': "Manquii na macwa' ñ'eⁿndyo malcwe' nacjoya." ¹⁹ Je' matsjooya ñ'oomwaa' ndaa'yo' cwii tjo^ocheⁿ na nluii na ljo', cha quia na nntseicandaa'ñena' nlayu'yo' na ja cwiluiindy^o manquiti na jnda tsjo^o ndaa'yo'. ²⁰ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^o ndaa'yo'. 'Ñeeⁿ juu na matseiljo ts'aⁿ na majñooⁿya, ja matseiljo tsaⁿñeeⁿ. Ndo' ñeeⁿ juu na matseiljo ja, matseiljo tsaⁿñeeⁿ nqueⁿ na jñoom ja.

Matso Jesús na ñequiaa Judas cwenta jom
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Jnda na tso Jesús ñ'oomwaa', sei'ndaa'na' ntyjeeⁿ, ndo' ndyeyu tjei'yuu'ñe ndaayâ. Tsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^o ndaa'yo', cwiindy^o 'o ñequiaa cwenta ja.

²² Quia jo' jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñe tyonty'iaa ntyjaayâ ndaayâ. Ee ticala'no^oñâ ñeeⁿ cwiindy^o jâ na matsoom na luaa' nnts'aa. ²³ Xjeⁿñeeⁿ ja Juan na jeeⁿ candya' ts'om Jesús, mawacatyâ nacañom'm na cwicwaa'â. ²⁴ Ndo' Simón Pedro s'o^o l'o^oñ no^oñ na cwax'a' ndyoo Jesús cwaaⁿ cwiindy^o jâ na ñequiaa cwenta jom. ²⁵ Jo' chii seintyjondyo jo ndo' jndya Jesús, tax'aya nnoom, tsjo^o:

—Aa ndi' Ta, ¿ñeeⁿ cwii jâ na nnts'aa na ljo'?

²⁶ T'o^oñ no^oñ, tsoom:

—Majuu ts'aⁿ na nnom ñequiaya cwii taⁿ tyoo' xjeⁿ na jnda seicanda'a juuna'.

Ndo' quia na jnda seicanaⁿaⁿ tyoo'ñeeⁿ tquiaaⁿ juuna' nnom Judas Iscariote, jnda Simón. ²⁷ Ndo' Judas, jnda na to'ñoom taⁿ tyoo'ñeeⁿ, mana tu^o Satanás quii' ts'oom. Ndo' tso Jesús nnoom:

—Queⁿndyu' ts'iaaⁿ na nntsa'.

²⁸ Saa meiⁿcwiindy^o jâ na meindyuaandyô nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿñe ticala'no^oñâ chiuu na luaa' ñ'oom tsoom. ²⁹ Ndo' ee na manquiuuyâ na Judas maleiñ'oom tjaⁿche na ñjom s'om na cwiwil'uee'ndyô, jo' chii nt'omndyô jâ jla'tiuuyâ na ñecatso Jesús nnoom na catseijnaaⁿ ljo'tindy^o na macaⁿna' na nleil'uee'ndyô na waa xuee, oo quiaaⁿ cwantindy^o ndaa ndyeñeeⁿ. ³⁰ Ndo' jnda na tcwa' Judas tyoo'ñeeⁿ, mañoom' jlueeⁿeⁿ. Juu xjeⁿñeeⁿ jnda teijaaⁿ.

Ñ'oom xco na matsa'ntjomna'

³¹ Jnda na jlui' Judas quii'ntaaⁿyâ, matso Jesús ndaayâ:

—Je' ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, manntseit'maaⁿñena' ja. Ndo' cantyja 'naaⁿ ljo' na manntjoⁿya nntseit'maaⁿñena' Ty'o^ots'om. ³² Ndo' xeⁿ nntseit'maaⁿñena' jom cantyja na manntjoⁿ, quia jo' mati cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñe ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ndo' tyuaa' nnts'aaⁿ na ljo'. ³³ 'O ntseindaaya na jeeⁿ wi' ts'o^oñya, chjootindy^o cwii m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. Nl'ue'yo' ja, ndo' cha'xjeⁿ tsjo^oya ndaa nc'iaa'yo' nn'aⁿ judíos, je' mati matsjo^o ndaa' 'o: 'O xocandaa nntsquie'cañom'yo' yuu na nncjo. ³⁴ Cwii ñ'oom xco na matsa'ntjomna' mañequiaya ndaa'yo', na c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'. Cha'xjeⁿ na m'aaⁿya na candya' ts'o^oñya 'o, malaa'ti' c'om' 'o na wi' n'om' nc'iaa'yo'. ³⁵ Na nl'a'yo' na ljo' nla'noⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na 'o cwiluiindy^o nn'aⁿ na cwilajomndyo' ñ'eⁿndyo, xeⁿ m'a'yo' na wi' n'om' nc'iaa'yo'.

Matso Jesús na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Tax'eeñe Simón Pedro nnoom. Matso:

—Ta, ¿yuu wja'yu'?

T'o Jesús, matsoom nnom:

—Cantyja na nntjoⁿ je' 'u xocanda^a nntseijomndyu', saa mati 'u nncue'ntyjo nntjom' na ljo'.³⁷ Matso Pedro nnoom:—Ta, ¿chiiu na xocanda^a nntseijomndyo je' ljo' na nntjom'? Tints'aa meiiⁿ quio jo' c'io.³⁸ T'o Jesús, matsoom nnom: 'U matsei'tiuu' na ñequiaandyu' na nnc'io' cantyja 'naⁿya. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^o njom', cwii tjo^ocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo na jaawixuee, saa 'u jnda ndyee ndii' macwji'ndyu' cantyja 'naⁿya.**14***Jesús cwiluiiñê nato*¹ Tiñe'quiandyo' na nntseiñ'eeⁿñena' n'om'yo'. Cala'yu'yo' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om ndo' mati cala'yu'yo' ñ'eⁿndyo ja. ² Naquii' waa' Tsotyaya jndye joo niom yuu na ya nnc'om nn'aⁿ. Xeⁿ nchii na luaa' waa, jnda tsjo^o ndaa'yo'. Manncjo na nntseijndaa'ndyo jooⁿ na nleil'uee'ndyo'. ³ Ndo' na jo na nntseijndaa'ndyo yuu na nnc'om'yo', nndyo^olcwa'nnda'a na nncjo^ocho 'o yuu na m'aaⁿya, cha yuu na mac'aⁿya, majo' nnc'om'yo'. ⁴ Ndo' 'o manquiu'yo' yuu na majo ndo' mati cwita'jnaⁿyo' nato.⁵ Matso Tomás nnoom:—'U Ta, ticaliuuyâ yuu wja', jo' chii ¿chiiu ya na nla'no^oñâ yuu waa nato'ñeeⁿ?⁶ T'o Jesús, matsoom nnom:—Ja cwiluiindy^o nato, ndo' ñ'oom na mayuu', ndo' na tijoom cwintycwii na wando' ts'aⁿ. Ñequii'cheⁿ cantyja 'naⁿ ja jo' na nnda^a nncuee' ts'aⁿ na m'aaⁿ Tsotyaya. ⁷ Xeⁿ na cwila'noⁿyo' 'ñeeⁿ cwiluiindy^o, quia jo' mati nla'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ Tsotyâ. Na je' na cwii wjaatina' nc'e na cwita'jnaⁿyo' ja, mati cwita'jnaⁿyo' jom, ndo' jnda nty'ia'nda^ayo' jom.⁸ Matso Felipe nnoom:—Ta, quiaa' na nnty'iaanda^ayâ Tsotyê', quialjo'cheⁿ nljoya n'o^oyâ.⁹ T'o Jesús nnom:—Chiiu sa 'u Felipe, jaach'ee xuee m'aaⁿya ñ'eⁿndyo', ¿aa maxjeⁿ ticwajnaⁿ ja? Ts'aⁿ na jnda nty'iaa' ja, mati jnda nty'iaaⁿ Tsotyâ. ¿Chiiu na matsu': "Quiaa' na nnty'iaanda^ayâ Tsotyê'?" ¹⁰ ¿Aa ticatseyu' na ljo'yu cwiluiindy^o ñequio Tsotyaya, ndo' jom ljo'yu cwiluiiñê ñ'eⁿndyo ja? Ñ'oom na matseinaⁿya ndaa'yo', nchii matseinaⁿya jooⁿ cantyja 'naaⁿ na jndo' ts'o^on nnc^o. Nquii Tsotyâ na ñequii'cheⁿ m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo, nqueⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ cantyja 'naⁿya. ¹¹ Cala'yu'yo' na ljo'yu cwiluiindy^o ñequio Tsotyâ, ndo' Tsotyaya ljo'yu cwiluiiñê ñ'eⁿndyo ja. Xeⁿ tileicala'yu'yo' na ljo', saa quiandyo' na nla'yu'yo' ñ'eⁿndyo cantyja 'naaⁿ mañejoo ts'iaaⁿmeiiⁿ na mats'aa. ¹² Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^o ndaa'yo', 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo, mañejoo ts'iaaⁿ na mats'aa nnts'aaⁿ. Hasta jndaticheⁿ ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ, nc'e na majo na m'aaⁿ Tsotyaya. ¹³ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ñ'oom na nntaⁿyo' nnom Tsotyâ ñequio xueya, jo' jo' ñequia cha na catseit'maaⁿñena' jom cantyja 'naⁿ ja na cwiluiindy^o Jnaaⁿ. ¹⁴ Cha'tso na cwitaⁿyo' ñequio xueya, jo' jo' nnts'aa.*Njñom Jesús Espiritu Santo*¹⁵ Xeⁿ m'aⁿyo' na jnda nquiu'yo' ja, quia jo' cala'canda'yo' ñ'oom na matsa'ntjoⁿ.¹⁶ Ndo' ja nlcaaⁿ nnom Tsotyaya na ñequiaaⁿ cwiiⁿcheⁿ na nnteijndeiⁿ 'o, nquii Espiritu na cwiluiiñê na mayuu' na ñequii'cheⁿ nnc'oomñe ñ'eⁿndyo'. ¹⁷ Nn'aⁿ na

m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue xocandaa nnto'ñoomna jom, ee tyoonty'iaana jom, meiⁿ ticata'jnaaⁿna jom. Saa 'o cwital'jnaⁿyo' jom, ee m'aaⁿñê naquii' n'om'yo', ndo' ñequii'cheⁿ nnc'oomñê ñ'eⁿndyo'. ¹⁸ Tixoca'ndiya 'o na macanda, maxjeⁿ nncwjannda'a na m'aⁿyo'. ¹⁹ Mawaa xjeⁿ na nla'cuee' nn'aⁿ ja, ndo' jnda jo' taxocanty'iaana ja. Saa ñ'eⁿndyo' 'o ñequii'cheⁿ na nnc'ooⁿya, ee nc'e na nncwando'xcō, jo' chii mati 'o nlxmaⁿyo' na ticantycwii na nntando'yo'. ²⁰ Quia na jnda tue'ntyjo xjeⁿñeeⁿ nla'noⁿyo' na m'aaⁿya ñ'eⁿ Tsotyā, ndo' 'o m'aⁿyo' ñ'eⁿndyo, ndo' ja m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. ²¹ Ñeeⁿ juu na matseiljo ñ'oom na matsa'ntjōⁿ ndo' matseicandā joona', tsaⁿñeeⁿ jnda ntyjeeⁿ ja. Ndo' ñeeⁿ juu na jnda ntyjii ja, nquii Tsotyāya candyā' ts'oom juu. Ndo' mati ja candyā' ts'ooⁿya juu, ndo' m'mooⁿya cantyja 'naⁿya nnom.

²² Tsaⁿ na jndyū Judas, saa nchii Judas Iscariote, matso:

—Ta, ¿chiiu na cwe' ndaa jā m'moⁿ cantyja 'naⁿ saa ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue xocatsa' na ljo'?

²³ T'o Jesús nnom, matsoom:

—Ñeeⁿ juu na jnda ntyjii ja maxjeⁿ nntseiñ'oom'ñe ñ'oom na maquaⁿ. Nnc'oom Tsotyā na candyā' ts'oom tsaⁿñeeⁿ, ndo' nntsquiaañooⁿya juu. Nnc'ooⁿya ñ'eⁿñe. ²⁴ Ñeeⁿ juu na ticajnda ntyjii ja, tsaⁿñeeⁿ tiñe'catseicanaāⁿ ñ'oom na mañequiaya. Ndo' ñ'oom na matseinaⁿ ndaaⁿyo' nchii ñ'oom 'ndyo nncōya. Matseixmaⁿna' ñ'oom 'ndyoo Tsotyāya ee jom jñoom ja quii'ntaaⁿyo'.

²⁵ Ñ'oommeiⁿ matseinaⁿ ndaaⁿyo' yocheⁿ na ndicwaⁿ m'aaⁿndyo ñ'eⁿndyo'. ²⁶ Saa ja nlcaaⁿa nnom Tsotyāya na njñoom Espiritu Santo na nnteijndei 'o. Juu m'moⁿti ñ'oom ndaaⁿyo' na macaⁿna' na nliu'yo'. Ndo' nnts'aa na nncjaañjoom' n'om'yo' cha'tso ñ'oom na jnda ñetsjoo ndaaⁿyo'.

²⁷ Ja tjaaⁿna ñomtiuu tseixmaⁿya. Mañequiaya na cala'xmaⁿyo' juuna' naquii' n'om'yo'. Juu na mañequia na cwicanda'yo' t'maⁿti tseixmaⁿna', nchiiti juu na tjaa ñomtiuu c'om nn'aⁿ na mañequiaa tsjoomnancue. Tiñe'quiandyo' na nntseiñ'eeⁿñena' n'om'yo' ljo' cwii nntjom'yo' meiⁿ tila'catyuendyo'. ²⁸ Jnda jndye'yo' na tsjoo ndaaⁿyo', majo, saa ndyōnnda'a na m'aⁿyo'. Xeⁿ na mayuu' jnda nqiu'yo' ja, quia jo' ñnequiaana' na neiⁿyo' meiiⁿ na tsjoo na majo ee na m'aaⁿ Tsotyāya jo. Jom t'maⁿti cwiluiñê, nchiiti ja. ²⁹ Ndo' je' cweitjoocheⁿ na nluu' na ljo' matsjooⁿya ndaaⁿyo', cha quia na jnda tue'ntyjo juuna' quia jo' nla'yu'yo'.

³⁰ Tajndye cwimatseinaⁿtyāya ñ'eⁿndyo', ee mandyo nquii na cwiluiitquieñe quii' n'om nn'aⁿ tsjoomnancuewaañe. Saa tjaa meiⁿcwii na matseixmaⁿya na juu jo' nndaa nleil'uee'ñe na cat'uiina' ja. ³¹ Saa cha nnc'ooliu nn'aⁿ tsjoomnancue na m'aaⁿya na candyā' ts'ooⁿya Tsotyā, ndo' na matseicandaaⁿndyo cha'tso na matsa'ntjoom ja, mañequiaandyo na nnc'io. Quicantyya'yo', cjaaya, caluii'a ñjaaⁿñe.

15

Jesús cwiluiñê ts'oo ntjom na mayuu'cheⁿ

¹ Ja cwiluiindyō ts'oo ntjom na mayuu' ndo' Tsotyāya cwiluiñê ts'aⁿ na mateix'ee juuna'. ² Matyjeeⁿ meiⁿnquia l'ō ts'oo'ñeeⁿ na tyool'ana' tā. Saa ticwii l'ō ts'oo'ñeeⁿ na cwil'ana' tā, matyjeeⁿ nqueⁿna' cha majndyeti tā cal'ana'. ³ Mati joo ñ'oom na ma'mooⁿ ndaaⁿyo' maqueⁿlju'na' n'om'yo' cha ya nl'a'yo' ts'iaaⁿ 'naⁿya. ⁴ Jo' chii caljoo'ndyo'tyeⁿyo' cantyja 'naⁿya, cha'xjeⁿ macwiljoo'ndyotyāⁿya ñ'eⁿndyo'. Ee cha'xjeⁿ ts'ō ts'oo xondaā nnts'aa cheⁿnquiina' tā xeⁿ ticat'uiina' nquii ts'oo, majo'ti cantyja 'naⁿyo', meiⁿ xocats'aana' na nncue' tā nl'a'yo' xeⁿ ticaljoo'ndyo' cantyja 'naⁿya.

⁵ Ja cwiluiindyō x'ee ts'oo, ndo' 'o cwiluiindyō l'ō ts'oo. Ñeeⁿ cwii 'o na tyeⁿ matseijomñe cantyja 'naⁿya, ndo' na cwiljoo'ndyo ñ'eⁿñe, tsaⁿñeeⁿ jndye cha'cwijom tā nncue' cantyja 'naaⁿaⁿ. Saa xeⁿ na nntoⁿñe cantyja 'naⁿya, tjaaⁿna ljo' cwii nndaa

nnts'aa. ⁶ Ñeeⁿ juu na ticaljoo'ñe cantyja 'naⁿya, nntquie'na' juu cha'xjeⁿ cwityeⁿnquie' l'o ts'oo, ndo' jo' jo' cwicaaⁿna'. Jndaⁿ chii cwicajñeeⁿ nn'aⁿ l'oo'ñeeⁿ, cwitioomna joona' quii' chom.

⁷ 'Xeⁿ cwila'jomndyo'tyeⁿyo' cantyja 'naⁿya, meiⁿ ticatsuu' n'om'yo' ñ'oom na mañequiaya, quia jo' cataⁿyo' nnom Ty'oots'om cha'tso na l'ue n'om'yo', ndo' ñnequiaaⁿ. ⁸ Luaa waa na matseit'maaⁿñena' Tsotyaya, na cantyja 'naⁿyo' jndye tã nncue'. Ee laa'ti' m'moⁿna' na mayuu'cheⁿ cwila'xmaⁿyo' nn'aⁿ na cwila'jomndyo' ñequio ñ'oom na mañequia. ⁹ Cha'xjeⁿ juu Tsotyaya candya' ts'oom ja, mati ja candya' ts'ooⁿya 'o. Jo' chii caljoo'ndyo'tyeⁿyo' cantyja na m'aaⁿya na candya' ts'ooⁿya 'o. ¹⁰ Ja matseicandaⁿndyo' ñ'oom na matsaⁿntjom Tsotyaya, ndo' cwiljoo'ndyo' cantyja na candya' ts'oom ja. Ñequii'cheⁿ cala'candaⁿyo' ñ'oom na matsaⁿntjoⁿya 'o, ee na nl'a'yo' na ljo', nljoo'ndyo'tyeⁿyo' cantyja na candya' ts'ooⁿya 'o.

¹¹ Ñ'oommeiiⁿ matseinaⁿya ndaaⁿyo' cha nla'xmaⁿyo' na neiⁿyo' ñ'eⁿndyo' ndo' cha candaⁿya nnc'om'yo' na neiⁿyo'. Hasta quiaana' na waljoo'cheⁿ na neiⁿyo' na cwila'candaⁿndyo' yuu na matsaⁿntjoⁿya. ¹² Luaa waa ñ'oom na matsaⁿntjoⁿ: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo', cha'xjeⁿ m'aaⁿya na candya' ts'ooⁿya 'o. ¹³ Tjaa'naⁿ cwii na t'maⁿti na ma'moⁿna' na wi' ts'om ts'aⁿ nc'iaa' cha'na juu ts'aⁿ na ñnequiaaⁿñe na cue' cwentaa nc'iaa'. ¹⁴ 'O cwiluiindyoy' nc'iaaya xeⁿ cwila'candaⁿndyo' na matsaⁿntjoⁿya 'o. ¹⁵ Je' tacatsjootyaya na 'o cwiluiindyoy' moso. Ee ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaljeiiⁿ ljo' matseijndaa'ñe patrom 'naaⁿaⁿ. Je' matsjooⁿya na 'o cwiluiindyoy' nn'aⁿ na ya ñ'oom ñ'eⁿndyo' ee jndaⁿ tquiaya na caliu'yo' cha'tso ñ'oom na jndaⁿ jndiia' ndyoo Tsotyaya. ¹⁶ 'O nchii tjeii'ndyo' na nla'xmaⁿyo' cantyja 'naⁿya, nnc'oj tjeii'ndyo' 'o, ndo' jndaⁿ ty'ioⁿya ts'iaaⁿ 'o na catsa'yo' ndo' cal'a'yo' yuu na ñenquii'cheⁿ nntseit'maaⁿñena' Ty'oots'om. Ee na ljo' nl'a'yo' meiⁿquia ñ'oom na ntaⁿyo' nnom Tsotyaya ñequio xueya, jom ñnequiaaⁿ. ¹⁷ Luaa ñ'oom na matsaⁿntjoⁿya 'o: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'.

Ticuee' n'om nn'aⁿ Jesús

¹⁸ 'Quia ticuee' n'om nn'aⁿ tsjoomnancue 'o, cala'noⁿyo' na ja tyuaa'ti t'omna na ticuee' n'omna. ¹⁹ Xeⁿ cwila'xmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, nn'aⁿ cwentaa'na' nnc'omna na neiiⁿna 'o cha'xjeⁿ na neiiⁿna nc'iaana, saaⁿ nc'e jndaⁿ tjeii'a 'o quii'ntaaⁿna, jo' chii ticala'xmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, ndo' jo' na jndoo nn'aⁿ 'o. ²⁰ Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jndaⁿ ñetsjooⁿ ndaaⁿyo', na juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluii'tmaⁿñê cha'xjeⁿ nquii' ts'aⁿ na matsaⁿntjom jom. Nc'e na cwita'wi' nn'aⁿ ja, mati nnta'wi'na 'o. Ndo' xeⁿ cwila'candaⁿndyena ñ'oom na mañequiaya, quia jo' mati nla'candaⁿndyena ñ'oom na ñne'quia'yo'. ²¹ Cha'tso nmeiⁿ nl'ana 'o cwe' nc'e na la'xmaⁿyo' cwentaya ee ticata'jnaaⁿna nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿna.

²² 'Xeⁿ nchii na jndyotseinaⁿya ndaⁿana, quia jo' tixocwijndaa' na la'xmaⁿna jnaⁿ. Saaⁿ je' tixocandaⁿ nluena na ticaliuna na cwila'tjoⁿndyena nnoom. ²³ Ee ñeeⁿ juu na jndoo' ja, mati jndoo' tsaⁿñeeⁿ nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotyaya. ²⁴ Tijoom ñes'aa cwiicheⁿ ts'aⁿ ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na mats'aa. Xeⁿ na nchii ts'iaaⁿmeiⁿ mats'aa, quia jo' tixocwijndaa' na cwila'tjoⁿndyena nnoom, saaⁿ je' meiⁿ na jndaⁿ ñenty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa cantyjati xjeⁿ na to'a, m'aⁿna na jndoona ja ndo' mati nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotyaya. ²⁵ Saaⁿ luaa' waa cha catseicandaⁿñena' ñ'oom na teiljeii' naquii' ljeii' na cwilei'ñ'omna na matsaⁿntjomna', na matsona': "Jndoona ja meiⁿ tjaa'naⁿ cwii nnom cantyja 'naⁿya na matseijndaa'ñena' na nl'ana na ljo'."

²⁶ 'Ja nlcaaⁿa nnom Tsotyaya na cajñoom Espíritu na cwiluiiñe na mayuu' naquii' n'om'yo'. Quia na jndaⁿ tyjeeⁿeⁿ nncwji'yuu'ñê cantyja 'naⁿya. ²⁷ Ndo' mati 'o nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿya, ee m'aⁿyo' ñ'eⁿndyo' xjeⁿ na to'jndyaaⁿ ts'iaaⁿmeiiⁿ.

16

¹ Matso Jesús:

—Ñ'oommeiⁿ jnda seinaⁿ cantyja 'naⁿya ndaaⁿ'yo' cha tintseiquiaana' 'o. ² Ee nntjeii' nn'aⁿ judíos 'o naquii' lan'om 'naaⁿna. Ndo' manncue'ntyjo xjeⁿ na meiⁿquiandyo ts'aⁿ na nntseicuee' cwii 'o nntseitiuutoom na mandi'ntjoom nnom Ty'o^oots'om na ljo' nnts'aaⁿ. ³ Nmeiiⁿ nl'ana cwe' nc'e ticala'n^ona cantyja 'naaⁿ Tsotyā, meiⁿ cantyja 'naⁿ ja. ⁴ Saa jnda tsjooya ñ'oommeiⁿ ndaaⁿ'yo' cha quia na nncue'ntyjo xjeⁿñeeⁿ nncjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jnda tsjoō ndaaⁿ'yo'.

Ts'iaaⁿ na nnts'aa Espíritu Santo

'Tícatsjoō ñ'oommeiⁿ ndaaⁿ'yo' quia na to'jndyaa ts'iaaⁿ na maleiñ'oⁿya nc'e m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. ⁵ Saa je' majolcwa'a na m'aaⁿ nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo', ndo' meiⁿcwii 'o tyoowaxe' no^on yuu jo. ⁶ Saa cwe' ee na tsjoō ñ'oommeiⁿ ndaaⁿ'yo', jo' na jeeⁿ ndya' chjoo' n'om'yo'. ⁷ Saa ñ'oom na mayuu' matsjooya ndaaⁿ'yo', maxjeⁿ nnteijndeitina' 'o xeⁿ joya. Ee xeⁿ ticjo, nqueⁿ na nteijneiⁿ 'o ndo' na ñnequiaaⁿ na t'maⁿ n'om'yo' tixocwjee'cañoom 'o. Ndo' na nncjo, njñooⁿya jom na ñoom na m'aⁿ'yo'. ⁸ Ee quia na jnda tyjee'cañoom, nnts'aaⁿ na nlco'tiana' nquiu nn'aⁿ na la'xmaⁿna jnaⁿ ndo' na cala'n^ona na c'omna cantyja na maty'iomyana' ndo' na nncu'xeⁿ Ty'o^oots'om joona. ⁹ M'mooⁿ na la'xmaⁿ nn'aⁿ jnaⁿ cwe' nc'e na tiñe'cala'yu'na ñ'eⁿndyo. ¹⁰ Ndo' m'mooⁿ chiuu waa na maty'iomyana' na c'omna nc'e jo na m'aaⁿ Tsotyā ndo' taxocanty'iaatina ja. ¹¹ M'mooⁿ chiuu na nncu'xeⁿ Ty'o^oots'om nn'aⁿ ee na jnda tu'xeⁿñe nquii na cwiluitquieñe tsjoomnancuewaañe.

¹² 'Ndo' niom jndye nt'omcheⁿ ñ'oom na macaⁿna' na catsjooya ndaaⁿ'yo', saa tilecala'n^o'yo' joo ñ'oom'ñeeⁿ je'. ¹³ Saa quia na nncwjee'cañoom juu Espíritu na cwiluiñe na mayuu', juu nncjaa'moⁿ ndaaⁿ'yo' cha'tso ñ'oom na mayuu' ee nchii nntseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nquii, nntseineiⁿ ticwii cwii ñ'oom na mandii na matseineiⁿ Ty'o^oots'om. Ndo' m'moⁿ ndaaⁿ'yo' 'naⁿ na quia nluii. ¹⁴ Juu nntseit'maaⁿñe ja, ee nnc'oñom cha'tso ñ'oom na ñe'catseicandiiya 'o, ndo' m'moⁿ joona' ndaaⁿ'yo'. ¹⁵ Cha'tso na matseixmaⁿ cwentaa' Tsotyāya macwentaya joona'. Cwe' nc'e jo' na tsjoō na nnc'oñom juu Espíritu cha'tso ñ'oom na ñe'catseicandiiya 'o ndo' m'moⁿ joona' ndaaⁿ'yo'.

Juu na chjoo' n'om'yo' nntseicwaqueⁿna' na neiⁿ'yo'

¹⁶ 'Chjootindyo cwii ñ'aⁿtyā ñ'eⁿndyo', ndo' jnda jo' taxocanty'ia'yo' ja. Ndo' ndanquia chjootindyo cwii nnty'ia'ti'yo' ja, cwe' nc'e nncjo na m'aaⁿ Tsotyā.

¹⁷ Jnda tsoom ñ'oommeiⁿ cwantindyô jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ l'uuyâ ndaa ntyjaayâ:

—¿Chiuu ñeca'moⁿ ñ'oomwaa' na matseineiⁿ ndaaⁿyâ, na chjootindyo cwii ñ'eⁿtyeeⁿ ñ'eⁿndyo, ndo' xeⁿ jndacheⁿ taxocanty'iaa'ya jom, ndo' ndanquia jo' chjootindyo cwii nnty'iannda'a jom? Ndo' na tsoom cwe' nc'e na wjaⁿ na m'aaⁿ Tsotyeeⁿ.

¹⁸ L'uutyayâ:

—Juu ñ'oomwaa' na chjootindyo na tsoom, ¿ljo' ñe'ca'moⁿna'? Ticala'n^ona ñ'oom na matseineiⁿ.

¹⁹ Ndo' sei'n^o Jesús na ñe'cata'x'eendyotyayâ ñ'oomwaa' nnoom. Quia jo' matsoom ndaaⁿyâ:

—¿Aa cwita'xe'yo' ndaa ntyjee'yo' cantyja ñ'oommeiⁿ na matsjoō na chjootindyo meiⁿ taxocanty'ia'yo' ja, ndo' ndanquiacheⁿ na chjootindyo quia jo' nnty'ia'nnda'yo' ja? ²⁰ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaaⁿ'yo', joo nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, ñequio na neiiⁿna nnty'iaana ljo' nntjoⁿ. 'Naⁿ na nntjoⁿ nnts'aana' na 'o nntyuee'yo' na matseichjoo'na' n'om'yo', saa juu na chjoo' n'om'yo', xeⁿ jndacheⁿ nntseicwaqueⁿna' na nnc'oom'yo' na neiⁿ'yo'. ²¹ Manquiu'yo' cwii yuscu quia manntseincuii, maquiina' juu, cwe' ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nntseincuii. Saa quia na jnda tuiñe

yu'ndaa, cwitsuu' ts'oom na tqiina' jom, ee m'aaⁿ na neiiⁿeⁿ na jnda tuiñe yu'ndaa. ²² Maluaa' matseijomna' 'o. Je' m'aⁿyo' na chjoo' n'om'yo', saã quia na nnty'iannda'a 'o, quia ljo'cheⁿ ñequiaana' na neiⁿyo'. Ndo' xjeⁿñeeⁿ meiⁿcwii ts'aⁿ xocandaã nncwji' na neiⁿyo'.

²³ Juu xuee'ñeeⁿ, taxocaⁿna' na nnta'xe'ti'yo' ñ'oom nooⁿ. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoõ ndaa'yo', cha'tso na ntaⁿyo' nnom Tsotyaya cha catseit'maaⁿñena' ja, jo' ñequiaaⁿ na nda'yo'. ²⁴ Hasta xjeⁿ je'cheⁿ tyoocaⁿna' na candu'yo' na catseit'maaⁿñena' ja joo ñ'oom na nntaⁿyo' nnoom. Saã je' cal'a'yo' na ljo' quia jo' nnto'ñoom'yo' ñ'oom na cwilaty'oondyo', cha ñequiaana' na candaã'ya na neiⁿyo'.

Jnda jnaⁿndyo ñequio na matseixmaⁿ tsjoomnancue

²⁵ Jnda seinãⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' na cwe' tjañoom'. Saã manncue'ntyjo xjeⁿ na taxocatseinãⁿ ndaa'yo' ñ'oom na cwe' wjaañoom', ee nntseinãⁿ ndaa'yo' ñ'oom na ndyeyu cantyja 'naaⁿ Tsotyã. ²⁶ Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ, nntaⁿyo' nnoom ñequio xueya cha catseit'maaⁿñena' ja. Ndo' quia ljo'cheⁿ meiⁿ taxocaⁿna' na nntseity'oondyo nnom jom na ñequiaaⁿ ñ'oom na cwitaⁿyo', ²⁷ ee manquiti Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'oom 'o, nc'e na jnda nquiuy'yo' ja ndo' jnda macwilayuy'yo' na jnaaⁿya na m'aaⁿ. ²⁸ Ja jnaaⁿya na m'aaⁿ, tyja'cañooⁿya tsjoomnancuewaa. Ndo' je' je' ma'ndiya juuna' na manncjolcwa'a na m'aaⁿ.

²⁹ Quia jo' jã nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê l'uuyâ:

—Je' ndyeyu matsei'neiⁿ, nchii cwe' ñ'oom na wjaañoom'. ³⁰ Je' macwila'nooⁿâ na 'u cha'tso ntyji' meiⁿ ticaⁿna' na nnta'x'aatyayâ njom'. Jo' chii cwilayuu'â na mayuu' na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'oots'om.

³¹ T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Je' cwila'tiuu'yo' na cwilayuy'yo'. ³² Saã manncue'ntyjo xjeⁿ, ndo' je' cwiwe'ntyjona' na nnt'oom'ndyo'. Cwii ndo' cwiindyoy' nntsa'yo' na waa w'a'yo' ndo' n'ndye'yo' ja na ñenco. Saã tiñenco m'aaⁿya, ee nquii Tsotyaya m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo. ³³ Jnda seinãⁿya ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' cha cantyja na cwilajomndyo' ñ'eⁿndyo meiⁿcwii ñomtiu tanc'oom. Ñequii' nawi' nntjom'yo' na m'aⁿyo' tsjoomnancue, saã c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo', ee jnda jnaⁿndyo ñequio juu na matseixmaⁿ tsjoomnancue.

17

Mateijndei Ty'oots'om nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, jlundaãñê cañoom'luee. Matsoom:

—Tsotyaya, jnda tue'ntyjo na nluii cha'tso na teijndaa' cantyja 'naⁿya. Je' catseit'maaⁿndyu' ja na cwiluiindyoy' Jnda', cha mati ja nntseit'maaⁿndyo 'u. ² Ee 'u jnda tqueⁿ na waa na jndo na matseixmaⁿya jo ndaa' cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue na ticwii cwii ts'aⁿ na mañequiaa' l'ooya na ñequiaaya na tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. ³ Luaa waa na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿaⁿ, na catsei'nooⁿoⁿ na ñenncu'cheⁿ cwiluiindyuy' Ty'oots'om na mayuu' ndo' mati na ja Jesús cwiluiindyoy' Cristo na jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue.

⁴ Ja jnda seit'maaⁿndyo 'u quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' majnda ma-mañequiaandyoy' na c'io cwentaa nn'aⁿ, mañejuu ts'iaaⁿñeeⁿ na tquiaa' nooⁿ na cats'aa. ⁵ Ndo' je' je' 'u Tsotyaya, catseit'maaⁿndyu' ja cha'xjeⁿ na cwiluiit'maⁿndyu' yuu na m'aaⁿ, na juu jo' matseixmaⁿya ñ'eⁿndyu' cwii tjoocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue.

⁶ Ndaã nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na tquiaa' joona l'oõ, jnda t'mooⁿya chiuu cwiluiindyuy'. Tyom'aⁿna cwentaa', ndo' tquiaa' na cwila'xmaⁿna cwentaya. Joona cwila'wena ñ'oom naya 'naⁿ ndo' cwila'candana juuna'. ⁷ Ndo' macwila'noⁿna na cha'tso na cwicandaã mats'aa, ñenncu' tquiaa' na matseixmaⁿya na ljo'. ⁸ Ee ñ'oom na tsu' nooⁿya, jnda tquia joona' ndaana. Ndo' joona jnda to'ñoomna ñ'oom'ñeeⁿ.

Cwila'noⁿna na mayuu'cheⁿ jnaaⁿya na m'aaⁿl, ndo' cwila'yu'na na 'u jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ.

⁹ 'Macaⁿa naya njom' cantyja 'naaⁿna, nchii cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ja macaⁿa na cateijndei' joo na jnda tquiaa' l'ooya, ee cwila'xmaⁿna cwenta'.

¹⁰ Cha'tsondye joona na la'xmaⁿna cwentaya, mati la'xmaⁿna cwenta'. Ndo' joona na la'xmaⁿna cwenta', mati la'xmaⁿna cwentaya, ndo' matseit'maaⁿñena' ja cantyja 'naaⁿna.

¹¹ 'Je' taxoc'ooyⁿtya tsjoomnancue, saa joo na^maⁿl cwiljoo'ndyena juuna', ee ja jonlcwa'a na m'aaⁿl. 'U Tsotyaya na lju' cwiluiindyu', catsa' cwenta na^maⁿ na jnda tquiaa' l'oo ñequio juu najndei na matsei'xmaⁿl cha nnts'aana' ñe'cwii nla'xmaⁿna cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwilaxmaaⁿya. ¹² Yocheⁿ na tyom'aaⁿya naquii'ntaaⁿ na^maⁿ na jnda tquiaa' l'oo, tyots'aa cwenta joona ñequio najndei na matsei'xmaⁿl nncu'. Ndo' meiⁿcwiindyena t'catsuuñe, macanda tsuuñe juu ts'aⁿ na matseixmaⁿ na catsuuñe, cha na catseicandaⁿñena' ñ'om' na teiljeii.

¹³ 'Saa je' na nncjolcwa'a na m'aaⁿl. Ndo' matseinaⁿya ñ'oommeiiⁿ yocheⁿ na ndi m'aaⁿya tsjoomnancuewaañe, cha juu na m'aaⁿya na neiⁿya, candaⁿ nla'xmaⁿna juuna'.

¹⁴ Jnda tquiaa' ñ'oom naya 'naⁿ ndaana, saa nn'aⁿ tsjoomnancue ticuee' n'om joona ee ticala'xmaⁿna cantyja 'naaⁿl tsjoomnancue, cha'xjeⁿ ja meiⁿ ticatseixmaⁿya cantyja 'naaⁿna'. ¹⁵ Nchii macaⁿa na cwji' joona tsjoomnancue, saa na cwañom' joona ljo' na ñe'cats'aa tsaⁿjndii ñ'eⁿndyena.

¹⁶ Joona ticalaxmaⁿna cantyja 'naaⁿl tsjoomnancue cha'xjeⁿ ja meiⁿ ticatseixmaⁿya cantyja 'naaⁿna'. ¹⁷ Queⁿl joona na cwiluiindyena na lju' n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'. Juuna' cwiluiñena' na mayuu'. ¹⁸ Cha'xjeⁿ na jñom' ja na jndyoo tsjoomnancue, mati majñooⁿya joona na c'oocatjei'yuu'ndyena ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue. ¹⁹ Ee nc'e joona maquaⁿ cheⁿnnc^o na lju' ts'o^on jo njom' cha mati nlqueⁿlju'na' n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'.

²⁰ 'Ndo' nchii macanda macaⁿa cantyja 'naaⁿ joo na^maⁿl. Mati macaⁿa na cateijndei' joo nn'aⁿ na quia nla'yu' ñ'eⁿndy^o nc'e ñ'oom na quia nntjei'yuu'ndyena ²¹ cha ñe'cwii nla'xmaⁿna, cha'xjeⁿ 'u Tsotyaya ñe'cwii cwiluiindyu' ñ'eⁿndy^o, ndo' ja ñe'cwii cwiluiindy^o ñ'eⁿndy^u'. Ee na ljo' mati joona ndaa nla'xmaⁿna na ñe'cwii cwiluiindyena ñequiondy^o jaa. Quia jo' nla'yu' nn'aⁿ tsjoomnancue na 'u jñom' ja. ²² Juu na tquiaa' na matseit'maaⁿñena' ja, mati tquiaa' jo' na cala'xmaⁿna, cha na ñe'cwii cala'xmaⁿna cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwila'xmaaⁿya. ²³ Ja m'aaⁿya ñ'eⁿndye joona, ndo' 'u m'aaⁿl ñ'eⁿndy^o ja cha nnts'aana' na ñe'cwii cwila'xmaⁿna. Ndo' na ljo' nla'noⁿl nn'aⁿ na 'u jñom' ja, ndo' na candya' ts'om' joona cha'xjeⁿ na candya' ts'om' ja.

²⁴ 'U Tsotyaya m'aaⁿl na candya' ts'om' ja cwii tjocheⁿ na tqueⁿl tsjoomnancue. L'ue ts'o^on na na^maⁿl na jnda tquiaa' l'ooya, c'omna yuu na m'aaⁿya ñ'eⁿndy^u'. Ee quia ljo'cheⁿ ndaa juu na matseit'maaⁿñena' ja na tquiaa' na matseixmaⁿya. ²⁵ Tsotyaya 'u na cwiluiindyu' na maty'iomyana', nn'aⁿ na la'xmaⁿna cantyja 'naaⁿl tsjoomnancue ticala'noⁿl na cantyja 'naⁿl, saa ja mawajnaⁿa 'u ndo' na^maⁿl cwila'noⁿl na na 'u jñom' ja. ²⁶ Jnda t'mooⁿya cantyja 'naⁿl ndaana, ndo' m'mooⁿtyaya jo' ndaana. Luaa' nnts'aa cha juu na m'aaⁿl na candya' ts'om' ja, mati nlaxmaⁿna juuna'. Ndo' mati nnc'o^oya ñ'eⁿndye joona.

18

'Ooñ'omna Jesús na praso

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿl nnom Ty'o^ots'om, mana jlueeⁿen jo' jo' ñ'eⁿndy^o ja na cwilajomndy^o ñ'eⁿñê. Tei'ty'i^oo'â tsjo' Cedrón. Squiaayâ cwii joo yuu waa cwii ntjom, jo' jo' santyooyâ na tjaqueⁿen. ² Ndo' Judas, juu x'iaayâ na tquiaa cwenta jom, mati mantyjii jo' jo', ee majndye ndii' ñesaayâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús. ³ Quia jo' Judas'ñeeⁿ, to'ñoom

cwii tmaaⁿ sondaro ñ^en nt'om nn'aⁿ na cwindye'ntjom ndaa ntyee na cwiluiitquiendye, ndo' mañ^en nt'om nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Tjachom naⁿñeeⁿ jo' jo'. Ty'echona lioochom ndo' chom nlca ñ^en l'õ ts'iaaⁿ ntia'. ⁴ Ndo' Jesús, nc'e na mantyjeeⁿ cha'tso na mawaa xjeⁿ na nntjoom, tjacatjomñê naⁿñeeⁿ. Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

⁵ T'õona, jluena:

—Cwil'uaayâ Jesús na jnaⁿ Nazaret.

Matsoom:

—Maja luaa jo'.

Ndo' mati Judas na tquiaa cwenta jom, mañ^en ñequio naⁿñeeⁿ. ⁶ Ndo' quia tso Jesús: “Maja luaa jo'”, seilcwe'ntya'na' joona hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ tquiaandyena. ⁷ Quia jo' tax'eeñennda' Jesús ndaana:

—¿Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

Ndo' joona t'õonnda'na nnoom:

—Jesús tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret.

⁸ T'õ Jesús ndaana:

—Jnda tsjooya, maja luaa jo'. Jo' chii xeⁿ ja cwil'ue'yo', ca'ndye'yo' naⁿm'aⁿ na nnc'õona.

⁹ Luaa' tuii cha catseicandaañena' ñ'oom na tsoom quia seineiiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. Tsoom: “Nn'aⁿ na jnda tquiaa' l'õoya, meiⁿcwiindye joona títseicatsuuya.” ¹⁰ Quia jo' Simón Pedro tjei'ñoomñê xjo na maleiñ'oom. Seiquiee'ñê ts'aⁿ na jndyu Malco. Tyjeeⁿ tsua'qui tsaⁿñeeⁿ ntyjaya. Juu tsaⁿñeeⁿ mosoo' tyee na cwiluiitquieñe. ¹¹ Matso Jesús nnom Pedro:

—Cwja'ndyu'nnda' xjo' quii' tjaⁿwaa'na'. ¿Aa matseitiuu' na ticaty'iomyana' na catjoⁿya nawil' t'maⁿ na seijndaa'ñe Tsotyaya na nntjoⁿ?

Ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ tyee na cwiluiitquieñe

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Quia jo' sondaroñeeⁿ ñequio capeitaⁿ na cwiluiitquieñe ndaana ñequio naⁿñeeⁿ na cwindye'ntjom ndaa ntyee na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos, t'uena Jesús, jla'tyeⁿna jom. ¹³ Ty'eñ'omjndyeena jom na m'aaⁿ Anás, xeeⁿ tyee na jndyu Caifás na cwiluiitquieñe chu'ñeeⁿ. ¹⁴ Majuu Caifás'ñeeⁿ jnda seijnõõⁿõⁿ n'om nc'iaaⁿaⁿ nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na yaticheⁿ na cwii ts'aⁿ cue' cwentaa cha'tsondye joona.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Wendyô já, nquii Simón Pedro ñ^en ja Juan saantyooyâ nanqueⁿ naⁿñeeⁿ. Juu tyee na cwiluiitquieñe mawajnaⁿaⁿ ja. Macwe' jo' tjoquia'a tach'eⁿ waa' tyee'ñeeⁿ xjeⁿ na ty'eñ'omna Jesús jo' jo'. ¹⁶ Saa Pedro tjawintyjeeⁿeⁿ 'ndyoots'a tatiom. Jo' chii ja na mawajnaaⁿ tyee na cwiluiitquieñe, jluii'a ch'eⁿ, seinãⁿ nnom yuscu na mach'ee cwenta 'ndyoots'a'ñeeⁿ. Ndo' juu tquiaa ñ'oom' na jndyoquiee' Pedro tach'eⁿ w'aa. ¹⁷ Ndo' tax'ee yuscu'ñeeⁿ nnom Pedro:

—¿Aa nchii 'u cwii joona na matseijomñe ñ'oom na mañequiaa tsaⁿm'aaⁿ?

T'õ Pedro matsoom:

—Nchii jo' ja.

¹⁸ Ndo' nn'aⁿ na cwindye'ntjom w'aa'ñeeⁿ, ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, jnda jla'cw'aana ñoom. Meintyjee'na na cwila'windyena, eejeeⁿ teiⁿ. Ndo' mati meintyjee' Pedro quii'ntaaⁿna, matseiwiñê ñ'eⁿndyena.

Mawax'ee tyee na cwiluiitquieñe ñ'oom nnom Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Ndo' nquii tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyee, tax'eeñe nnom Jesús 'ñeeⁿ já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, ndo' mati chiuu waa ñ'oom na tyoñequiaaⁿ.

20 T'o Jesús matsoom:

—Ñequii'cheⁿ ñequio na jndoo' nn'aⁿ tyotseinaⁿya. Ndo' na tyo'mooⁿya ndaa nn'aⁿ judíos naquii' lan'om 'naaⁿna ñequio wats'om t'maⁿ yuu na cwitjomndyena. Meincwii ñ'oom tyotseinaⁿ na cwe' ñe'we ndyee ts'aⁿ ndii. 21 Na mawaxe' nooⁿ, ¿chiuu na ticwaxe' ndaa nn'aⁿ na jnda ñejndyena ñ'oom na mañequiaya ljo' ñetsjoo? Na'ñeeⁿ nquiuⁿjndaa'ndyena ñ'oom na ñet'mooⁿ.

22 Ndo' quia na jnda tso Jesús ñ'oomwaa', cwii na'ñeeⁿ na cwil'a cwenta wats'om na tyom'aⁿ jo' jo' tquiaa tsa'ñeeⁿ nda' watmei' jom. Tso tsa'ñeeⁿ nnoom:

—¿Aa laa'ti' maw'o' 'ndyoo nquii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa ntyee cwentaaya?

23 T'o Jesús, matsoom:

—Xeⁿ tia ñ'oom na matsjoo, cwji'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ ñ'omtia'ñeeⁿ, saa xeⁿ ñ'oom na maty'iomyana' matseinaⁿ, tis'a na macwja' ja.

24 Quia jo' seicwanom Anás Jesús na ndi chu'tyeⁿñê l'o Caifás, tyee na cwiluiitquieñe ndaa nn'aⁿ judíos.

*Macwji'ñennda' Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

25 Yocheⁿ na meintyjee' Pedro 'ndyoo chom na matseiwíñê, ta'x'eena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿aa nchii macwii nquiee na'ñeeⁿ na cwilajomndyo' ñ'eⁿñê?

Saa jom tjei'ñê, tsoom:

—Nchii jo' ja.

26 Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ 'naaⁿ tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyee. Juu tsa'ñeeⁿ mann'aaⁿ ts'aⁿ na tyjee Pedro tsua'qui. Matso tsa'ñeeⁿ nnom Pedro:

—¿Aa nchii nty'iaya 'u na ñ'eⁿ ñ'eⁿñê yuu waa ntjom?

27 Saa Pedro tjei'ñennaⁿaⁿ. Ndo' mañoom' seixuaa caxtijndyo.

*Nn'aⁿ judíos tioona cwenta Jesús l'o Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)*

28 Quia jo' ty'eñ'om nn'aⁿ judíos Jesús, jnaⁿna waa' Caifás, tquiena w'aa yuu na mac'eⁿ gobiernom. Ndo' ndicwaⁿ cwitsjoom xje'ñeeⁿ. Saa tic'ooquie' nn'aⁿ judíos naquii' wats'iaaⁿ 'naaⁿ gobiernom cha tints'aana' na tilju' laxmaⁿna, ee xeⁿ na ljo' tixonquiaana' na wanaaⁿ na nla'jomndyena xuee na cwitquiina catsmaⁿ chjoo. 29 Jo' chii jlui' Pilato quii' w'aa'ñeeⁿ tjatseineiiⁿ ndaa nn'aⁿ. Tsoom:

—¿Ljo' ñ'oom cwiqueⁿ'yo' nacjoo' tsa's'am'aaⁿ?

30 Joonaa t'oona nnoom:

—Xeⁿ nchii ts'aⁿ na tia ts'aⁿñe jom, xonquiooñ'oⁿya jom na m'aaⁿ.

31 Ndo' tso Pilato ndaa judíos'ñeeⁿ:

—Ncjo'yo' catsaañ'om'yo' jom. Catu'xeⁿ'yo' jom cantyja 'naaⁿ ljeii 'na'yo' na waa.

T'oⁿ na'ñeeⁿ nnoom:

—Tjaa'naⁿ najndaaya na nlacuaa'â ts'aⁿ.

32 Luaa' tuui cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na seineiⁿ Jesús na t'mooⁿ cwaaⁿ cwii nnom na nntseicuee'na' jom. 33 Ndo' tjaquiee'nnda' Pilato quii' wats'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Tax'eeñê nnom Jesús:

—¿Aa 'u cwiluiindy' Rey cwenta nn'aⁿ judíos?

34 T'o Jesús, matsoom nnom:

—¿Aa luaa' mats' ee na matsei'noⁿ cheⁿnncu'? Oo, ¿aa m'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilue na ljo' cantyja 'naⁿya njom'?

35 T'o Pilato, matsoom:

—Ja nchii ts'aⁿ judío ja. Manquiee nn'aⁿ ndyua' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa ntyee 'naⁿyo', joona tqiana cwenta 'u l'oo^oya. ¿Ljo' sa'?

³⁶ T'õ Jesús nnoom:

—Juu na cwiluiindyõ na catsã'ntjõⁿya, nchii cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe na matseixmaⁿna'. Ee xeⁿ cwiluiiñena' na ljo', quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyo nl'ana tia' cha na tiñequiaa ts'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿya nn'aⁿ judíos, saa nchii cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue tseixmaⁿya na catsã'ntjõⁿ.

³⁷ Ndo' tax'ee Pilato nnoom:

—Quia jo', ¿Aa cwiluiindyu' rey?

T'õ Jesús, matsoom nnom:

—Maxjeⁿ jo' cwiluiindyõ. Macwe' jo' na tuiindyõ na jndyõõ tsjoomnancue, cha cwji'yuu'ndyõ ñ'oom na mayuu'. Ticwii cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ, tsaⁿñeeⁿ mandii ñ'oom na mañequiaa.

³⁸ Tax'eeñe Pilato nnom Jesús:

—¿Ljo' jo' na cwiluiiñena' na mayuu'?

Teijndaa'tyeⁿ na cue' Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ndo' jnda na tso Pilato na luaa', jlui'nnaaⁿaⁿ jo ndaa nn'aⁿ judíos. Tsoom ndaana:

—Tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ tsaⁿm'aaⁿl. ³⁹ Saa mawaa costumbre quii'ntaaⁿyo' na catseican-dyaandyõ cwii praso na nntioõ juu luee'yo' xuee na cwitquie'yo' catsmaⁿ chjoo. Quia jo' ¿aa l'ue n'om'yo' na nntseicandyaandyõ juu rey na matseixmaⁿ na catsã'ntjom 'o'?

⁴⁰ Ndo' jla'xuaana, jluena:

—Nchii tsaⁿm'aaⁿl. Catseicandyaandyu' Barrabás.

Luaa' ñ'oom taⁿ naⁿñeeⁿ. Ndo' juu Barrabás'ñeeⁿ, tsaⁿcanch'ue jo'.

19

¹ Quia jo' sa'ntjom Pilato na catjaa' sondaro Jesús. ² Ndo' sondaro'ñeeⁿ l'ana tsei nioom, jnda chii tioomna juuna' xqueⁿ Jesús, ndo' jla'cweena jom cwii liaatco colo catsioo'.

³ Ndo' ty'entyjaa' nt'om sondaro'ñeeⁿ jom. Cwe' tyoncona, jluena:

—Caluit'maⁿndyu' 'u Rey na cwiluiindyu' na catsã'ntjom' nn'aⁿ judíos.

Ndo' tyotmeiiⁿna nda' watmeiⁿ nnoom.

⁴ Jnda jo' jlui'nnda' Pilato jo ndaana. Matsoom:

—Canty'ia'yo', macwjiia' jom jo ndaa'yo' cha queⁿyo' cwenta meiⁿcwii jnaⁿ ticatseix-maaⁿ.

⁵ Xjeⁿñeeⁿ jlui' Jesús jo ndaana na ñjom tsei nioom xqueeⁿ, ndo' cweⁿ liaatco colo catsioo'. Tso Pilato ndaana:

—Luaañe tsaⁿs'am'aaⁿ.

⁶ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, quia nty'iaana Jesús, jla'xuaana:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

T'õ Pilato ndaana, matsoom:

—Ncjo'yo' cato'ñoom'yo' jom ndo' caty'iom'yo' jom ts'oom'naaⁿ ee jnda ljeiya na meiⁿcwii jnaⁿ ticatseixmaaⁿ.

⁷ T'õõnnda' nn'aⁿ judíos nnoom, jluena:

—Mawaa ljeii na cwileiñ'õõⁿyâ, ndo' cantyja 'naaⁿ juuna' matsã'ntjomna' na cueeⁿleⁿ ee na tsoom na Jnda Ty'õõts'om cwiluiiñe.

⁸ Jnda na jndii Pilato ñ'oommeiⁿl, seicaty'uetina' jom. ⁹ Ndo' tjaquiee'nnaaⁿaⁿ wats'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Tax'eeñe 'ndyoo Jesús:

—¿'U yuu jnaⁿyu'?

Saa Jesús meiⁿcwii ñ'oom tíc'õõⁿ.

¹⁰ Jo' chii matso Pilato nnoom:

—¿Chiuu na tic'o' 'ndyo? Ja waa na jndō na nntseicandyaandyō 'u, oo na nnty'ioⁿya 'u ts'oom'naaⁿ.

¹¹ T'o Jesús, matsoom:

—Xeⁿ nchii Ty'oots'om tquiaa na jndu' tjaa meiⁿcwii na nndaā nntsa' ñ'eⁿndyo. Macwe' jo' juu ts'aⁿ na tio ja l'o' mat'maⁿti jnaaⁿ mawaa.

¹² Quia na jndii Pilato ñ'oomwaa', seijneiⁿ na nntseicandyaañê Jesús. Saā nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndāā nn'aⁿ judíos jla'xuaana:

—Xeⁿ nntseicandyaandyu' tsaⁿm'aaⁿl, tiñe'catseix'iaa'ndyu' ñequio César, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ, ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'caluiiñe rey cha'na tsaⁿm'aaⁿl, mawjaa nacjoo' César.

¹³ Ndo' jndā na jndii Pilato ñ'oommeiⁿl, tjeiiⁿe Jesús jo ndāana. Tjacjom ntio 'naaⁿaⁿ cwii joo na jndyu Nataa Ljo' yuu quicu'xeeⁿ ñ'oom. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos jndyuna' Gabata. ¹⁴ Ndo' juu xuee'ñeeⁿ, xuee na cwilajndaa'ndyo jaa nn'aⁿ judíos na nntquiaāya catsmaⁿ chjoo. Tuii na luaa' cha'na quiajmeiⁿl. Quia jo' matso Pilato ndāā nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ:

—Canty'ia'yo', luaañe rey na tseixmaⁿ na nntsaⁿ'ntjom 'o.

¹⁵ Saā naⁿñeeⁿ jla'xuaana:

—Catseicue' jom. Catseicue' jom. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

Matso Pilato ndāana:

—Nquii rey na nntsaⁿ'ntjom 'o, ¿aa maxjeⁿ caty'ioⁿya jom ts'oom'naaⁿ?

Ntyee na cwiluiitquiendye t'oona, jluena:

—Jâ tjaa'naⁿ cwiicheⁿ rey na catsaⁿ'ntjom jâ, macandā nquii César.

¹⁶ Quia jo'cheⁿ tquiaa Pilato Jesús ndāā naⁿñeeⁿ na caty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mana ty'eñ'omna jom.

Ty'ioom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Quia jo' tjachuu Jesús ts'oom'naaⁿ cwentaaⁿaⁿ cwii joo na jndyuna' Tsei'xqueⁿ Ts'oo. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos jndyuna' Gólgota. ¹⁸ Ndo' jo' jo' ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mati ty'ioomna cwiicheⁿ we ts'aⁿ noom'naaⁿ. Cwii cwii ts'aⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na cwii ntyjaaⁿaⁿ, ndo' m'aaⁿñê xcwe. ¹⁹ Ndo' saⁿ'ntjom Pilato na teiljeii cwii ñ'oom na ty'iom sondaro xqueⁿ ts'oom'naaⁿ. Ñ'oom'ñeeⁿ matsona': "Luaa Jesús, ts'aⁿ Nazaret na cwiluiiñe rey na matsaⁿ'ntjom nn'aⁿ judíos." ²⁰ Jndye nn'aⁿ judíos jla'naaⁿna ljeiiwaa', ee yuu na ty'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ manndyoo' nnom tsjoom. Juu ñ'oom'ñeeⁿ teiljeiina' ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos, nn'aⁿ romanos, ndo' nn'aⁿ griegos. ²¹ Quia jo' jla'neiⁿ ntyee na cwiluiitquiendye cwentaa nn'aⁿ judíos nnom Pilato. Jluena:

—Tintseiljei' na tsaⁿm'aaⁿl cwiluiiñê rey na nntsaⁿ'ntjoom jâ. Luaa catseiljei': "Tsaⁿm'aaⁿl matsoom: Ja cwiluiindyō Rey na catsaⁿ'ntjoⁿya nn'aⁿ judíos."

²² T'o Pilato ndāana, matsoom:

—Cantyja na jndā seiljeiya, mantyjati jo'ndyo.

²³ Jndā na ty'ioom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ, quia jo' ñequieendye joona to'ñoomna cwii cwii liaⁿaⁿ. Mati to'ñoomna liaatco 'naaⁿaⁿ na tuiina' na tjaa yuu ñjoom'na'. ²⁴ Jluena ndāā nc'iaana:

—Ticajndii'ndyo juuna', x'iaa nncjaaya na nnty'iaaya 'ñeeⁿ cwii jaa nncwantjom juuna'.

Luaa' l'ana cha catseicandāā'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiyo teiljeii nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Tquiaa cwii cwii liaya ndāā nc'iaana, ndo' ty'ena x'iaa na ta'ntjomna liaya." Nc'e na luaa' matso ljeii'ñee, jo' chii l'a sondaro na ljo'.

²⁵ Ndo' macañoom' ts'oom'naaⁿ na ñoom Jesús meintyjee' tsoñeeⁿ. Mati jo' jo' m'aaⁿ María tyjee tsoñeeⁿ, scuu' Cleofas, ñequio María Magdalena. ²⁶ Jnda na nty'iaa' Jesús na jo' jo' meintyjee' tsoñeeⁿ na cañom ja na jeeⁿ candya' ts'oom, tsoom nnom:

—'U naⁿ, tsaⁿm'aaⁿ nntseixmaaⁿ ti'jnda'.

²⁷ Jnda jo' matso Jesús nooⁿ:

—Luaañe tso'ndyo'.

Ndo' majuu xjeⁿñeeⁿ to'ñooⁿya tsoñeeⁿ. Teix'aya juu cha'cwijom cwii ts'aⁿ w'aya.

Na tue' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Jnda tuii na luaa', ntyjii Jesús na jnda jndaⁿ cha'tso cantyja 'naa'^an. Jo' chii cha na nntseicandaⁿñena' cha'tso ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii, matsoom:

—Ñe'c'ua ndaa.

²⁹ Ndo' jo' jo' waa cwii xuaa na cwicañjom winom na ta. Quia jo' nchjeendye sondaro'ñeeⁿ cwii 'naⁿ na ya maw'ana' winom'ñeeⁿ. Chii tíoona juuna' nnom cwii ts'oom hisopo, jnda chii ty'ioomna juuna' 'ndyoo Jesús. ³⁰ Ndo' jnda na tjawe'na' 'ñom, matsoom:

—Jnda seicandaⁿñena' cha'tso cantyja 'naⁿya. Jnda chii seintyanquiooñe xqueeⁿ.

Tioom cantyja na wanoom'm l'o Ty'o^ots'om.

Seicjoñe cwii sondaro tsei'ntsquiee' Jesús

³¹ Xuee na cwila'tyeⁿ nn'aⁿ judíos xuee pascua quia ty'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ. Nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, tical'ue n'omna na ññom ndyee naⁿñeeⁿ noom'naaⁿ xuee na cwita'jndyeena. Ee juu xuee'ñeeⁿ jeeⁿ t'maⁿ xuee tseixmaⁿna' quia cwila'cuee'na catsmaⁿ chjoo. Jo' chii ty'ecatana nnom Pilato na catsa'ntjoom na catom ndei'nc'ee' naⁿñeeⁿ cha catseyuua'na' na nncwjena, ndo' cha tyuaa' nntaa'ndyena naⁿñeeⁿ noom'naaⁿ. ³² Jo' chii sondaro'ñeeⁿ ty'ecatomna ndei'nc'ee' ts'aⁿ najndyee, ndo' majo'ti l'ana cwii'cheⁿ tsaⁿñeeⁿ na ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ cwii'cheⁿ ntyjaa' Jesús. ³³ Saa quia na ty'entyjaa'na Jesús, jliuna na jnda tueeⁿeⁿ. Tatícatomna ndei'nc'eeⁿ.

³⁴ Saa meiiⁿ na ljo' cwii sondaro'ñeeⁿ tjaa'ñe lantsa tsei'ntsquieeⁿeⁿ. Mañoom' jlui' niom' ñequio ndaa. ³⁵ Ja nty'ia na ljo' tuii, ndo' macwji'yuu'ndyo. Cala'noⁿyo' na mayu'a ñ'oom matseinaⁿ cha mati ndaa nla'yuyoyo'. ³⁶ Ee nmeiiⁿ tuii cha na catseicandaⁿñena' ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiyo teiljeiina' nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Meiⁿcwii tseiiⁿeⁿ tîcatom." ³⁷ Ndo' mati waa cwii'cheⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeiina' na matsona': "Nnty'iaana nquii ts'aⁿ na jla'cjoondyena tsei'ntsquiee'."

Tjacanty'iuu'ñe Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Jnda teinom nmeiⁿ, José ts'aⁿ na jnaⁿ Arimatea, tjacaaⁿ nnom Pilato na ññequiaa tsaⁿñeeⁿ sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. José'ñeeⁿ matseijomñe ñ'oom na mañequiaa Jesús saa cwe' nty'iu ee nquiaⁿaⁿ nn'aⁿ judíos. Pilato tquiaaⁿ ñ'oom'm. Jo' chii José tjaaⁿ, tjac'oom sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ³⁹ Ñ'eⁿ Nicodemo, tsaⁿ na tja na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Jom tjañ'oom cha'na ntquiuu nchoo' nqui kilos ncheⁿ na tjoom'na' mirra ñequio áloes na nnty'oomndyena juuna' sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ⁴⁰ Quia jo' to'ñoomna ts'oo Jesús, ty'oomndyena ncheⁿ cachi'ñeeⁿ liaa na jndyuna' lino. Jnda chii jla'tyjoondyena liaa'ñeeⁿ jom. Ee luaa' waa costumbre 'naaⁿ nn'aⁿ judíos na cwity'iuuna l'oo. ⁴¹ Yuu na ty'ioom nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ waa cwii ntjom. Naquii' ntjom'ñeeⁿ waa cwii tsei'tsuua xco, na mei'jom ndii' tyoojaanty'iuu'ñe ts'oo. ⁴² Ndo' nc'e na mawaa xjeⁿ na nnc'ooquie' nn'aⁿ judíos xuee sauro', jo' chii jo' jo' ty'ecatjaa'ndyena ts'oo Jesús. Ee tsei'tsuua'ñeeⁿ nndyoo' waana' yuu na ty'ioom nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ.

20

Tquiaa Ty'oots'om na wando'xco Jesús
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Jaancoo xuee neiⁿnco', xuee najndyee smaⁿna, tyjee'cañoom María Magdalena tsei'tsuaa'ñeeⁿ, ndicwaⁿ jaaⁿcheⁿ. Nty'iaaⁿ'aⁿ na jnda teindyō tsjo' na ñejñoom 'ndyoo juuna'. ² Quia jo' jleinoom, tjaaⁿ yuu na m'aaⁿ ja na jeeⁿ candya' ts'om Jesús ñ'eⁿ Simón Pedro. Matsoom ndaayâ:

—Jnda tjeii'na sei'ts'o 'naaⁿ! Ta Jesús tsei'tsuaa, meiⁿ ticaliuuyâ yuu tqueⁿna juuna'.

³ Quia jo' ja ñequio Pedro saayâ, squiaayâ yuu waa tsei'tsuaa. ⁴ Ñe'cwi saayâ, jleinooyâ, saa jndeiiti jleinoon, nchiiti Pedro. Jo' chii ja tuajndyaaya yuu waa tsei'tsuaa. ⁵ Seintyanquiondyō, nty'iaya liaa na ñechu'tyjoone Jesús meindyuaana' naquii' tsei'tsuaa, saa tîcjoquia'a. ⁶ Ndo' quia na tuee'cañoom Simón Pedro jo' jo', na cwijndyontyjoon naxaⁿ'a, jom tjaqueⁿ'eⁿ hasta naquii'cheⁿ tsei'tsuaa. Mati nty'iaaⁿ'aⁿ joo liaa'ñeeⁿ na ñechu'tyjoone Jesús meindyuaana' jo' jo'. ⁷ Ndo' juu liaa na ñeta' xqueⁿ Jesús ljeiiⁿ na ticwacatyeeⁿ'na' ñequio nt'omcheⁿ liaa na ñechu'tyjoone. Wacatyeeⁿ'na' na ñenquiina', chi'lcwiina'. ⁸ Quia jo' mati ja na matseijomndyō ñ'eⁿ Jesús, tjoquia'a naquii'cheⁿ tsei'tsuaa. Nty'iaya na ljo' waa, ndo' quia ljo'cheⁿ seiyu'a. Ee meiⁿ na ja tuajndyaa jo' jo', saa tîcjoquia'a na mandiñoom'. ⁹ Ee xjeⁿ'ñeeⁿ ndicwaⁿ tjocheⁿ nla'nooⁿ'â ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona' maxjeⁿ ñnequiaa Ty'oots'om na nncwando'xco Jesús xeⁿ jnda tue'. ¹⁰ Quia jo' wendyô jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê jluii'â tsei'tsuaa. Saalcwaa'â na waa w'aayâ.

Teitquioñe Jesús nnom María Magdalena
(Mr. 16:9-11)

¹¹ Saa María meintyjee'cheeⁿ nacañoom' tsei'tsuaa, maty'ioom. Yocheⁿ na maty'ioom jo' jo', seintyanquione na nty'iaaⁿ'aⁿ naquii'cheⁿ tsei'tsuaa. ¹² Jo' jo' nty'iaaⁿ'aⁿ we ángeles, jeeⁿ canchii' liaa cwee'na. Cwii tsaⁿ'ñeeⁿ wacatyeeⁿ jo yuu na ñet'oom xqueⁿ Jesús, ndo' x'iaaⁿ'aⁿ wacatyeeⁿ jo yuu ñet'om nc'ee Jesús. ¹³ Ndo' ta'x'eena nnoom:

—¿Chiuu 'u ts'aⁿ na maty'ioo'?

Tsoom ndaana:

—Jnda tyeñ'omna nqueⁿ na cwiluiñê na matsa'ntjoom ja, meiⁿ ticaljeiia yuu ty'equena jom.

¹⁴ Jnda ncue na tsoom na luaa', quia jo' teiqueeⁿ, nty'iaaⁿ'aⁿ na meintyjee' Jesús jo' jo', saa ticwajnaⁿ'aⁿ na nquii Jesús jo'. ¹⁵ Tso Jesús nnoom:

—'U yuscu, ¿chiuu na jeeⁿ maty'ioo'?' ¿Ñeeⁿ juu mal'ue'?

Ndoo' ntyjeeⁿ ts'aⁿ na mach'ee cwenta ntjom'ñeeⁿ juu Jesús. Jo' chii matsoom nnom:

—Aa ndi' ta, xeⁿ 'u tjañ'oom' jom, catsu' noon yuu tja'queⁿ jom, quia jo' nncjoc'onyaya jom.

¹⁶ Quia jo' matso Jesús:

—María.

Jnda na jñeeⁿ na tjei' Jesús xueⁿ'eⁿ, quia jo' teiqueeⁿ. T'oon ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom:

—Raboni.

Ñ'oom'ñeeⁿ matsona' ts'aⁿ na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaa nc'iaa'.

¹⁷ Matso Jesús nnoom:

—Tint'uii'tyeⁿ ja, ee tyoocjowaa na m'aaⁿ Tsotyaya. Saa cja' na m'aⁿ ti'nc'iaya na cwiteijndeina ja, catseicandii' na majowaa na m'aaⁿ Tsotyaya na mati cwiluiñê Tsotye'yo', na m'aaⁿ Ty'oots'omya ndo' Ty'oots'om cwenta'yo'.

¹⁸ Quia jo' tja María Magdalena, tjatseicañeeⁿ jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús. Juu María t'moon ndaayâ ñ'oom na jnda seinei' Jesús nnoom, ndo' na jnda nty'iaaⁿ'aⁿ juu.

Teitquioo'ñe Jesús ndaa já nn'a na cwila'jomndye ñ'e'ñê
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Ndo' mañejuu tmaaⁿ xuee neiⁿ nco'ñeeⁿ, já nn'a na t'maⁿ Jesús tjomndyô na ñe'naaⁿ. Jla'cata'tyaaⁿ yâ ndyueel'a nc'e na nquiaayâ nc'iaaya nn'aⁿ judíos. Xjeⁿ ñeeⁿ tyjee'cañoom na m'aaⁿ yâ, teintyjeeⁿ eⁿ xcwe quii'ntaaⁿ yâ. Matsoom:

—C'oom'yo' na tjaa ñomtiuu.

²⁰ Ndo' jndaⁿ tsoom na luaa', t'mooⁿ l'ooⁿ ñequio tsei'ntsqueeⁿ eⁿ ndaayâ. Ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿ yâ na nty'iaannⁿ daa'â jom. ²¹ Ndo' tsoom ndaayâ:

—Quiaa Ty'oots'om na tjaa ñomtiuu laxmaⁿ yo'. Cha'xjeⁿ jndaⁿ jñoom ja ñequio ñ'oom naya 'naaⁿ aⁿ malaa'ti' majñooⁿ ya 'o.

²² Ndo' quia na jndaⁿ tsoom na luaa', tjoom'm jndye ndaayâ. Tsoom:

—Cato'ñoom'yo' Espíritu Santo. ²³ 'Ñeeⁿ joo na cwilat'maⁿ n'om'yo' jnaaⁿ, mati Ty'oots'om matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿ na. Saa 'ñeeⁿ joo na ticalacandyaandyo' cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ, maxjeⁿ tyeⁿ jndaⁿ t'uii jnaaⁿ na joona.

Nty'iaa' Tomás na mawando'xco Jesús

²⁴ Xjeⁿ na jndyojndyee Jesús, juu Tomás, cwii já na cwilajomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ tic'oomñê, jom tsaⁿ na cwil'uuyâ catyeⁿ nquiee. ²⁵ Jo' chii nt'omndyô já l'uuyâ nnom Tomás:

—Jndaⁿ nty'iaayâ nquii Jesús.

Saa t'ooⁿ ndaayâ:

—Ja xeⁿ ticanty'ianooⁿ 'naaⁿ yuu na tjaa clavos n'oml'ooⁿ, ndo' na nncwjaa'ndyo nnomts'oo yuu na jla'cjoondye clavos, ndo' xeⁿ ticantquieendyo jnda'ts'oo tsei'ntsqueeⁿ eⁿ maxjeⁿ xocatseyu'a na wando'xcoom.

²⁶ Jndaⁿ ñeeⁿ xuee na tuui na luaa' quia jo' já nn'a na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'e'ñê tyom'aaⁿ nndaa'â w'aa'ñeeⁿ, ndo' quia ljo'cheⁿ mati ñ'e'ñê Tomás. Ndo' tyjee'cañoom Jesús naquii' ntaaⁿ yâ na ndi ta' ndyueel'a. Tsonnaaⁿ aⁿ ndaayâ:

—C'om'yo' na tjaa ñomtiuu.

²⁷ Mañoom' matsoom nnom Tomás:

—Caty'iom' nnomts'o' ts'om ts'ooⁿ ya, ndo' canty'ia' l'ooⁿ ya. Ndo' cwjaa'ndyu' jnda'ts'o' tsei'ntsquieeya. Tantsa' na tiñe'catseyu'.

²⁸ T'o Tomás nnoom, tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, 'u cwiluiindyu' Ty'oots'omya ndo' nquii na matsa'ntjom ja.

²⁹ Matso Jesús nnoom:

—'U Tomás, cwe' na je' jndaⁿ nty'ia'njom' ja, jo' na matsei'yu'. Matio'naaⁿ ñe Ty'oots'om nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'e'ndyô meiiⁿ tyoonty'iaandaⁿ ja.

Jndaa' ts'iaa' na teiljeii librowaañe

³⁰ Já nn'a na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'e'ñê jndoo'ndaayâ na jndye nt'omcheⁿ ts'iaaⁿ s'aaⁿ na tixocaluii na cwe' meiⁿ quia ts'aⁿ nnts'aa. Joona' t'icwiljeii nacjoo' librowaa.

³¹ Saa nmeiiⁿ matseiljeiya cha na calayu'yo' na juu Jesús cwiluiiñê Cristo, ndo' Jnda Ty'oots'om. Matseiljeiya nmeiiⁿ cha cantyja na cwilayu'yo' ñ'e'ñê nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'.

21

Teitquioo'ñe Jesús ndaa ntquiee'ndyô já

¹ Jndaⁿ tuui nmeiⁿ, Jesús seica'moⁿ ñennaaⁿ aⁿ ndaa já nn'a na cwilajomndyô ñ'e'ñê. S'aaⁿ na ljo' yocheⁿ na m'aaⁿ yâ xndyaa' ndaaluee Tiberias. Luaa waa na seica'moⁿ ñe ndaayâ. ² Ñe'naaⁿ m'aaⁿ Simón Pedro ñequio Tomás tsaⁿ na cwil'uuyâ catyeⁿ nquiee, ñequio Natanael na jnaⁿ Caná ts'ondaa Galilea, ñequio wendyô já ntseinda Zebedeo

ñequio nt'omcheⁿ nc'iaayâ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê. ³ Tso Simón Pedro ndaayâ:

Jocwjiia catscaa.

L'uuyâ nnoom:

—Cwitsaayâ ñ'eⁿndyu'.

Quia jo' saayâ, tuoyâ ts'om w'aandaa. Saa juu tsjom'ñeeⁿ meiⁿcwii catscaa tîcatjeii'â. ⁴ Ndo' jnda wjaawixuee, quia jo' tyjee'cañoom Jesús já. Meintyjeeⁿeⁿ 'ndyoo ndaaluee, saa tîcala'nooⁿâ na manqueⁿ jo'. ⁵ Quia jo' tax'eeñê ndaayâ:

—'O tyjanⁿ, ¿aa jnda tjei'yo' calcaa?

T'oo^yâ nnoom:

—Tjaa'naⁿ.

⁶ Matsoom ndaayâ:

—Catue'yo' tsqui' 'naⁿ'yo' ntyjaa' w'aandaa ntyjaya, quia ljo'cheⁿ nliu'yo' calcaa.

Ndo' tuaa'â juuna' jo' jo', jnda jo' tileicandaa nntjeii'â juuna' cwe' ee jeeⁿcheⁿ ndya' jndye calcaa chuuna'. ⁷ Quia jo' ja na jeeⁿ wi' ts'om Jesús, tsjooya nnom Pedro:

—Juu Ta Jesús luaa'.

Quia jñeeⁿ na ljo' tsjoⁿ, tcweeⁿ liaa maseta, ee jnda tjeiiⁿeⁿ juuna' na mach'eeⁿ ts'iaaⁿ. Jnda jo' tju'ñê ts'om ndaaluee, mana tueⁿeⁿ tyuaatcwii. ⁸ Ndo' nt'omndyô já tquiⁿtyjoo^yâ cha'na wen'aaⁿ nchoo' nqui nc'aa ñ'eⁿ w'aandaa chjoo, chii squiaayâ tyuaatcwii. Ndo' saantyjaandyô tsqui' na too' ñjom calcaa. ⁹ Quia na jnda squiaayâ tyuaatcwii, nty'iaayâ ñoom na cwico, ndo' ljo catscaa ñ'eⁿ tyoo' cjoo ñoom'ñeeⁿ, cwineiiⁿna'. ¹⁰ Matso Jesús ndaayâ:

—Quiocho'yo' nt'om calcaa na jnda tjei'yo' je'.

¹¹ Quia jo' tuⁿ Simón Pedro ts'om w'aandaa chjoo. Jndyoñ'oom tsqui' tyuaatcwii na too'na' ñjom calcaa nt'maⁿ. Tueⁿntyjⁿ jooyoo' cwii siaⁿnto waljoo' wen'aaⁿ nchoo' nqui nchoo' ndyeeyo'. Ndo' meiiⁿ na jeeⁿ ndya' jndye calcaa'ñeeⁿ, saa tîcaty'ioo' tsqui'.

¹² Matso Jesús ndaayâ:

—Quio'yo' nlcwa'yo'.

Saa meiⁿcwiindyô já na cwilajomndyô ñ'eⁿñê, tic'oom na t'maⁿ ts'om na nncwax'ee nnoom, ¿Ñeeⁿ 'u? Ee manquiuyayâ na manquii Ta Jesús jo'. ¹³ Quia jo' seicandyoo'ñe Jesús nacañoomyâ. To'ñoom tyoo' ñ'eⁿ catscaa. Tquiaaⁿ joona' ndaayâ.

¹⁴ Cantyjati na tquiaa Ty'oots'om na tando'xcoom na tueⁿeⁿ, luaa' jnda ndyee ndii' na seica'moⁿñê ndaa já na cwilajomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

Ñ'oom na sa'ntjom Jesús Simón Pedro

¹⁵ Ndo' quia na jnda tcwaa'â tax'ee Jesús 'ndyoo Simón Pedro. Tsoom:

—'U Simón jnda Jonás, ¿aa ja jndati ntyji' nchiiti ts'iaaⁿmeiⁿ na mache'?

T'ooⁿ, matsoom:

—Mayuu' Ta, ntyji' na 'u wi' ts'ooⁿya.

Matso Jesús nnoom ñ'oom na wjaañoom':

—Quiaa' na nlcwa' canmaⁿ nch'u cwentaya.

¹⁶ Jnda we ndii' tax'eenaaⁿ'aⁿ nnom Pedro:

—'U Simón, jnda Jonás, ¿aa mayuu' na jndati ntyji' ja?

T'o Pedro:

—Mayuu' Ta, ntyji' na wi' ts'ooⁿya 'u.

Tsonnda' Jesús ñ'oom na wjaañoom':

—Cateixe' canmaⁿ cwentaya.

¹⁷ Na jnda ndyee ndii' tax'eeñê nnom Pedro. Tsoom:

—'U Simón, jnda Jonás, ¿aa wi' ts'om' ja?

Seichjoo'na' ts'om Pedro na jnda ndyee ndii' mawax'eeñe Jesús: “¿Aa wi' ts'om' ja?”
Quia jo' t'ooⁿ, tsoom:

—Ta, cha'tso matsei'noⁿl. Ndo' manty'ia'nchaa'ndyu' na wi' ts'o^oya 'u.

Matso Jesús nnoom:

—Cateixe' canmaⁿ cwentaya. ¹⁸ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseicandiiya 'u. Quia ñet'oom' na xcwe ts'aⁿndyu', seijndaa'ndyu' na nntsa' mei'ljo'cheⁿ na l'ue ts'om', ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu na nntseitsaaⁿñe 'u yuu na ñe'cja'. Saa quia na jnda teinc'uaa'ndyu' nntseiliuu' l'o' ndo' nntseityeⁿ cwicheⁿ ts'aⁿ 'u na nncjaañ'oom 'u yuu na tiñe'cja'.

¹⁹ Luaa' ñ'oom na tso Jesús na ma'mo^o ljo' cwii nnom na nnts'aana' na nncue' Pedro, na cantyja 'naaⁿl jo' nntseit'maaⁿñena' Ty'o^ots'om. Quia na jnda seineiⁿ ñ'oommeiⁿ, matsoom:

—'U candyo'ntyjo' naxaⁿa.

Ñ'oom na seineiⁿ Jesús cantyja 'naaⁿl Juan

²⁰ Teiqueⁿ Pedro ndo' nty'iaaⁿaⁿ na jontyjo ja na candya' ts'om Jesús ja, ndo' maja na seintyjondyo jo ndo' jñaⁿ quia na tcwaa'â teijaaⁿñeeⁿ ñ'eⁿñê juu xjeⁿ na tax'aya 'ñom: “Ta, ¿ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ñequiaa cwenta 'u?” ²¹ Ndo' quia nty'iaa' Pedro na jontyjo, tax'eeñê 'ndyoo Jesús. Tsoom:

—Ta, ndo' tsaⁿm'aaⁿl je', ¿ljo' cwii nnom na nntjoom?

²² T'o Jesús nnoom:

—Xeⁿ l'ue ts'o^o na ñec'oom hasta quia ndyo^onda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u? 'U candyo'ntyjo' naxaⁿa.

²³ Quia jo' t'om ñ'oom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' na tso Jesús na xoc'ioya. Saa nchii matsoom na xoc'io. Tomti tsoom: “Xeⁿ l'ue ts'o^o na ñec'oom hasta quia ndyo^onda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u, Pedro?”

²⁴ Maja luaa jo'. Maja matseiljeiya ñ'oommeiⁿl. Ndo' joo ñ'oom na macwji'yuu'ndyo, ñ'oom na mayuu' jo', nchii cwe' na maquiu'nn'aⁿya.

²⁵ Ndo' jndye nt'omcheⁿ ts'iaaⁿ mani^om na s'aa Jesús. M'aaⁿl ts'o^o xeⁿ nleiljeii cwii ndo' cwii joona', mach'eena' ntyjii na xocwijndeii tsjoomnancue libros na nluii na nleiljeii joo jo'. Mantyjati luaa'ndyo.

Ts'iaaⁿ na l'a Apóstoles

Ñ'oomtyeⁿ na ndyo Espíritu Santo

1-2 'U ta Teófilo, tsom na seiljeijndyaa na seicwanoⁿ na m'aaⁿ seicandiiya 'u cantyja cha'tso na tyoch'ee Jesús ndo' na tyo'mooⁿ hasta xuee na tjawaaⁿ cañoom'luee. Cwii tjocheⁿ na nncjaawaaⁿ tjeii'ñê apóstoles. Ndo' cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo t'mooⁿ ndaa naⁿñeeⁿ chiuu nl'ana. ³ Jnda na tueeⁿeⁿ, tando'nnaaⁿaⁿ, teitquioo'ñê ndaana ñequio jndye nnom na t'moⁿna' na wando'xcoom. Wen'aaⁿ xuee tyom'aaⁿ na nty'iaana jom. Ndo' seineiiⁿ ndaana cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjom Ty'oots'om.

⁴ Yocheⁿ na tyom'aaⁿ ñ'eⁿndyena sa'ntjoom na ticalui'na tsjoom Jerusalén. Tsoom ndaana:

—Cwindo'yo' hasta xeⁿ jnda seicandaa'ñena' ñ'oom na tqueⁿtyeⁿ Tsotyaya na tsoom na ndyo Espíritu Santo cha'xjeⁿ jnda ñejndye'yo' na tsjoo ndaa'yo'. ⁵ Ee Juan tyot-seits'oomñê nn'aⁿ ñequio ndaatoo, saa 'o tajndye xuee ndo' njñom Ty'oots'om Espíritu Santo naquii' n'om'yo'. Luaa' waa na nleits'oomndyo'.

Cantyja na tjawa Jesús cañoom'luee

⁶ Quia na tyom'aⁿ naⁿñeeⁿ ñ'eⁿ Jesús ta'x'eena nnoom, jluena:

—Ta, ¿aa je' na nntsa' na catsa'ntjomndyennda' nn'aⁿ Israel?

⁷ Tsoom ndaana:

—Tsotyaya waa najndeii na matseixmaaⁿ na matseijndaa'ñê cwaaⁿ xuee oo ljo' xjeⁿ ntyjeeⁿ na nluii cwii cwii nnom na matseijndaa'ñê. ⁸ Saa quia na jnda jndyo Espíritu Santo naquii' n'om'yo', quia jo' ñequiaaⁿ na nlaxmaⁿyo' najndeii na cwiluiiñê. Ndo' nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'na' ja naquii' tsjoom Jerusalén, ñ'eⁿ cha'waa ts'ondaa Judea ñ'eⁿ ndyuaa Samaria, ndo' hasta cha'waa nnom tsjoomnancue.

⁹ Jnda na tsoom na luaa' jndoo'cheⁿna tjawaaⁿ. Ndo' jndyo cwii nchquiu, mana seicu'na' na cwinty'iaana jom. ¹⁰ Nquiee cwinty'iaana jo nandye tsjo'luee xjeⁿ na mawjaaⁿ, ndo' mats'iaa jo' teitquioo'ndye we yonom nacañoomna na jeeⁿ canchii' liaa cwee'. ¹¹ Jlué naⁿñeeⁿ ndaana:

—'O nn'aⁿ Galilea, ¿chiuu na jeeⁿ cwinty'ia'yo' jo nandye tsjo'luee? Jesús m'aaⁿ na jnaaⁿ jo ndaa'yo' xjeⁿ cañoom'lueecheⁿ tjaaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ na tjawaaⁿ maluaa' nndyonnaaⁿaⁿ.

Matías nntseinoomñê cantyja na 'ndiina' Judas

¹² Quia jo' ty'elcwee'na Jerusalén na ñet'omna ta na jndyu Olivos. Juu ta'ñeeⁿ tquia m'aaⁿna' ñequio tsjoom Jerusalén cha'na tquia na wanaaⁿ na nntseicaañe ts'aⁿ judío xuee na cwita'jndyeena. ¹³ Jnda na ty'equie'na quii' tsjoom, tquiena yuu waa w'aa. Ty'ewana cuarto nandyé w'aa yuu cwic'eeⁿyana. Ndo' ñ'eⁿ Pedro ñequio Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo jnda Alfeo, Simón ts'aⁿ na cwilue nn'aⁿ cananista ndo' ñ'eⁿ Judas tyjee Jacobo. ¹⁴ Cha'tsondyena ñecwii jla'jomndyena na 'io ndi 'io tyolaneiⁿna nnom Ty'oots'om. Mati jla'jomndye nt'om yolcu, ndo' ñ'eeⁿ ti'ntyjee Jesús ñ'eⁿ tsoñeeⁿ María.

¹⁵ Cwii xuee'ñeeⁿ teicantyja Pedro quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'. Joo naⁿñeeⁿ cha'na cwii siaⁿnto waljoo' ntquiuundyena. ¹⁶ Matsoom ndaana:

—'O nn'aⁿya na cwilayu'yo', jndei'na' na seicandaa'ñena' ñ'oom na seiljeii David cantyja 'naaⁿ Judas cha'xjeⁿ tso Espíritu Santo nnoom cantyja 'naaⁿ Judas'ñeeⁿ tsaⁿ na tjaca'moⁿ Jesús ndaa nn'aⁿ na t'ue jom. ¹⁷ Judas'ñeeⁿ tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿndyô já ndo' ñeseijomñê ts'iaaⁿ na cwilaxmaaⁿyâ. ¹⁸ Ñequio s'om na tantjoom cantyja natia na s'aaⁿ, tioml'uaaⁿ cwii taⁿ tyuaa. Jo' jo' tiooñê meintyjee' xqueeⁿ, t'ioo'ñexcweeⁿ. Jlui' cha'tso tsiaⁿaⁿ. ¹⁹ Ndo' cha'tso nn'aⁿ Jerusalén nquiuuna na luaa' s'aaⁿ. Quia jo' ñequio ñ'oom

na cwila'neiⁿna jla'cajndyuna tyuaa'ñeeⁿ Acéldama. Ñ'oomwaa' matsona' Tyuaa Niom'.
²⁰ Ee waa ñ'oom nacjoo' libro Salmos na matsona':

Caljo waⁿaⁿ na ñeⁿnguiina'.

Tinc'om nn'aⁿ juuna'.

Mati matsona':

Cwiicheⁿ ts'aⁿ coñom ts'iaaⁿ na ñeseixmaaⁿ.

²¹ 'Quia jo' cwii ts'aⁿ na maxjeⁿ ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyô cha'waati xuee na tyocañ'aaⁿyâ ñ'eⁿ nquii Ta Jesús na tjawa tjacueeⁿ tyomanoom naquii' njoom, ²² ts'aⁿ na maxjeⁿ ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyô cantyjati xuee na teits'oomñe Jesús s'aa Juan hasta xuee quia na tjawaaⁿ. Macaⁿna' na nntseijomñê tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿndyô na nntjei'yuu'ndyô na jnda tando'xco Jesús.

²³ Quia jo' tyot'mo^ona we ts'aⁿ, José ñequio Matías. José'ñeeⁿ mati cwila'cajndyuna jom Barsabás, ndo' xqueⁿ xueⁿeⁿ Justo. ²⁴⁻²⁵ Tyolaneiⁿna nnom Ty'o^ots'om, tyoluena:

—'U Ta na mawa'naⁿ naquii' n'om cha'tsondye nn'aⁿ, ca'moⁿ cwaaⁿ cwii na wendye na^maⁿ na nncwjii'ndyu' na nntseijomñe ñequio nn'aⁿ na ma'jñoom' ts'iaaⁿ 'naⁿ. Nntseinoomñe tsaⁿñeeⁿ ts'iaaⁿ na ñeseixmaⁿ Judas na jnda tjei'ñe, ndo' jnda tja yuu tseixmaⁿ na nncjaa cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ.

²⁶ Quia jo' ty'ena x'iaa cha m'moⁿna' 'ñeeⁿ nleijnoom' ts'iaaⁿñeeⁿ. Ndo' teijnoom' Matías. Jo' chii ty'oomna' jom ts'iaaⁿ cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na m'aⁿ canchoo'cwii apóstoles.

2

Jndyo Espíritu Santo

¹ Quia na tuee' xuee Pentecostés, cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu' ñe'cwii tmaaⁿ tjomndyena. ² Mats'ia jo' jnaⁿ na teic'uaa jo nandy cañoom'luee cha'cwijom quia na jndei mandyo jndye. Ndo' s'aana' na c'uaa cha'waa naquii' w'aa yuu na meindyuaandyena. ³ Teitquioo' nty'iaana nacjoo cha'tsondyena ntyjo cha'cwijom ntsaachom. ⁴ Ndo' cha'tsondyena t'omna na too' Espíritu Santo cha'waañ'eⁿ naquii' n'omna. Tquiaaⁿ na la'xmaⁿna cantyja najneiⁿ. Ndo' jnaⁿna' na jla'neiⁿna nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na nchii ñ'oom na maxjeⁿ cwila'neiⁿna.

⁵ Joo ncuee'ñeeⁿ m'aⁿya nn'aⁿ judíos naquii' tsjoom Jerusalén na jeeⁿ queeⁿ n'om ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om. Naⁿñeeⁿ jnaⁿna cha'waa nnom tsjoomnancue. ⁶ Quia na teic'uaa na luaa', quia jo' ty'ecanty'iaana. Meiⁿ leicala'noⁿna ee cha'tsondyena tyondyena na tyola'neiⁿ na ñ'eeⁿ cwii cwii nnom ñ'oom na cwila'neiⁿ nquieena. ⁷ Jeeⁿ ndya' tyueneiⁿna, ndo' tyom'aaⁿ n'omna. Tyoluena ndaa ntyjeena:

—Cha'tsondye na^maⁿ na cwila'neiⁿna ñequi'cheⁿ nn'aⁿ ts'ondaa Galilea joona, ⁸ quia jo' ¿chiiu waayuu na cwindyaaya na ya cwila'neiⁿna cwii cwii nnom ñ'oom na cwilanaaⁿya xjeⁿ na tquiowijndaaya? ⁹ Ee jaa tiñe'cwii ndyuaa jnaaⁿya. Nt'omndyo jnaaⁿ ndyuaa Partia, nt'omndyo Media, Elam ñ'eⁿ Mesopotamia, ts'ondaa Judea ñ'eⁿ Capadocia, mati Ponto ñ'eⁿ ndyuaa Asia. ¹⁰ Ndo' nt'omndyo jaa jnaaⁿya ndyuaa Frigia ñ'eⁿ Panfilia, Egipto ñ'eⁿ nt'omcheⁿ l'ondaa África na manndyoo' Cirene. Ndo' nt'omndyo jnaaⁿya tsjoom Roma, na tuiindyô nn'aⁿ judíos ndo' mati ñ'eⁿ nn'aⁿ meiⁿ nchii tuiindyena nn'aⁿ tsjaaⁿ jaa, saa macwila't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om cha'xjeⁿ na jaa nn'aⁿ judíos cwilat'maaⁿndyô jom. ¹¹ Ndo' nt'omndyo jaa jnaaⁿya Creta ñ'eⁿ Arabia. Saa cha'tsondyô cwindyaaya na ya cwila'neiⁿ na^maaⁿ ñ'oomya. Cwiluena cantyja na jeeⁿ t'maⁿ mach'ee Ty'o^ots'om.

¹² Cha'tsondye naⁿñeeⁿ na jnaⁿ cwii cwii joo, jeeⁿ ndya' tyojaawee' n'omna ndo' seiñ'eeⁿna' joona. Tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Ljo' ñeca'moⁿna' na luaa' cwiluii?

¹³ Saa nt'omcheⁿ cwe' tyonco, tyolue:

—Na^maⁿ jnda jndyena.

Ñ'oom na tso Pedro ndaa nn'aⁿ

¹⁴ Quia jo' Pedro teintyjeeⁿeⁿ ñequio canchoo'cwii apóstoles. Jndei seineiⁿ, tsoom ndaa nn'aⁿ:

—'O nn'aⁿya ntyjañ^oya nn'aⁿ judíos ñequiondyo' 'o na tsjom'yo' ñjaaⁿ Jerusalén, queⁿyo' cwenta ndo' candye'yo' ñ'oom na nntsjo^o. ¹⁵ Ee naⁿm'aⁿ nchii na candyeena cha'xjeⁿ na cwila'tiuu'yo', ee je' quia tuee'cheⁿ na ñjeeⁿ na cwitsjoom. ¹⁶ Saa juu na cwinty'ia'yo' na cwiluii matseicandaa'ñena' ñ'oom na tyoñequiaa profeta Joel, tsoom:

¹⁷ Ncuee na macanda, matso Ty'o^ots'om,

njñooⁿya Espíritu na cwiluiindy^o naquii' n'om jndye nn'aⁿ.

Nda'yo' na naⁿnom ñequio nda'yo' na naⁿlcu nla'neiⁿna ñ'oom na nntsjo^o ndaana.

Naⁿnom na titquiendye waa na nlco'na' ndaana na nnty'iaana.

Ndo' naⁿnom na tquiendye ndaa nntsoona.

¹⁸ Ncuee'ñeeⁿ njñooⁿya Espíritu na cwiluiindy^o naquii' n'om nn'aⁿ na cwindye'ntjom no^on meiiⁿ naⁿnom ndo' meiiⁿ naⁿlcu.

Nñequia naⁿñeeⁿ ñ'oom na nntsjo^o ndaana.

¹⁹ Ndo' nnts'aaya na nleitquioo' jndye nnom 'naaⁿ jo nandye tsjo'luee na nla'catyuendye nn'aⁿ quia na nnty'iaana.

Ndo' nnts'aaya 'naaⁿ na nleitquioo' jo nacje nnom tsjoomnancue, cha'na niom' ñequio chom ñequio ndioom.

²⁰ Ñe'quioom' nntseicwaqueⁿna' na jooⁿñe nnom,

ndo' chi' nntseicwaqueⁿna' cha'cwijom niom'.

Nmeiⁿ nluui cwii tjo^ocheⁿ na nncuee' xuee cantyja 'naⁿ ja na cwiluiindy^o na matsa'ntjoⁿ.

Juu xuee'ñeeⁿ t'maⁿticheⁿ matseixmaⁿna' na nleitquioo' najndei na matseixmaⁿya.

²¹ Saa cwii cwii ts'aⁿ na nncwji' xueya na cwiluiindy^o na matsa'ntjoⁿ, juu tsaⁿñeeⁿ nluuiin'maaⁿñe."

Luua' ñ'oom na tso Ty'o^ots'om ñequio 'ndyoo Joel.

²² Tsoti Pedro:

—'O nn'aⁿya Israel, candyeya'yo' na nntsjo^o cantyja 'naaⁿ Jesús tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret. Tquioo' na nquii Ty'o^ots'om jñom jom ee jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ s'aaⁿ quii'ntaaⁿyo' na nchii na nndaⁿ nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, meiⁿ xocjaantyjo^o' n'om nn'aⁿ chiuu tuiiyuu. Ndo' 'o manquiu'yo' na ljo' ee cantyja najndei na matseixmaⁿ nquii Ty'o^ots'om, jo' na tyoch'ee Jesús 'naaⁿ t'maⁿ quii'ntaaⁿyo'. ²³ Maxjeⁿ teiyo ntyjii Ty'o^ots'om na nnc'oom Jesús luee'yo' ee seijndaa'ñê na tuii na ljo'. Jo' na tio'yo' Jesús luee nn'aⁿ romanos. 'O l'a'yo' na ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ na jlacuee'na jom. ²⁴ Saa Ty'o^ots'om tquiaa na tando'xcoom na tueeⁿeⁿ. Seicandyaañe jom na ñet'omts'ooñê ee tijoom jndaa caljoo'ñê nacje 'naaⁿ na cwiwje nn'aⁿ. ²⁵ Seineiⁿ rey David na ndoo' matseineiⁿ nquii Jesús. Matsoom:

Manty'iaaya Ty'o^ots'om na ñequii'cheⁿ m'aaⁿñê jo no^oya.

Nc'e na m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo, jo' chii xocju'cjena' ja.

²⁶ Jo' na jeeⁿ neiⁿnco ts'o^oya,

ndo' ñequio na neiⁿya mataya.

Ndo' cwe' nc'e meindo^o'nty'iaandy^o,

jo' na mach'eena' na mawajndyaya.

²⁷ Ee xonquiaa' na nljoo'ndyo tsei'tsuaa

meiⁿ xonquiaa' na nnto'ndyo ee cwiluiindy^o na lju' ts'o^o na mandi'ntjoⁿya njom'.

²⁸ 'U t'moⁿ no^oya nato cantyja na nncwando'xco ts'aⁿ.

Ndo' na nnc'o^oya ñ'eⁿndyu' nnts'aana' na neiⁿtyaya.

Luua' ñ'oom na seineiⁿ David.

²⁹ Tsoti Pedro:

—'O nn'aⁿya, ndyeyu nntsjo^o ndye'yo' na tue' welooya David na ñet'oom teiyo. Ty'ecat'iuuna jom, ndo' tsei'tsuaⁿaⁿ ndicwaⁿ waana' tsjoom ñjaaⁿ hasta xuee je'. ³⁰ Jom

tyoluiiñê profeta, ndo' ntyjiiyaaⁿ na tso Ty'oots'om ñ'oomtyeⁿ nnoom na nluiiñe Cristo quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ na nndyowicantyjo^o ndo' juu tsaⁿ'ñeeⁿ nncjaacjo^o ntio na ñetacatyeeⁿ. ³¹ Ndo' cha'cwijom na nnty'iaa' nnoom najndaⁿ tuiina', jo' na tsoom na xocaljo^o'ñe añmaaⁿ yuu na cwiljo^o'ndye añmaaⁿ nn'aⁿ na jndaⁿ tjaⁿ ndo' meiⁿ seiⁿ xocatoo'. ³² Ñ'oommeiⁿ seineiⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús. Ndo' cha'tsondyô cwitjei'yuu'ndyô na mayuu' na tquiaa Ty'oots'om na tando'xco juu. ³³ Je' m'aaⁿ ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya yuu na matseit'maaⁿ'ñena' jom. Jo' na jndaⁿ ññom Tsotyeeⁿ Espíritu Santo naquii' n'om nn'aⁿ cha'xjeⁿ ñ'oomtyeⁿ na tqueⁿ ndo' na cwiluii cha'tso na cwinty'ia'yo' je' ndo' na cwindye'yo'. ³⁴ Ee nchii nquii David tja cañoom'luee. Jo' chii ma'moⁿ'na' cantyja 'naaⁿ Jesús seneiⁿ. Ee tso David:

Seineiⁿ Ta Ty'oots'om nnom Ta na matsaⁿ'ntjom ja.

Matsoom nnom:

“Cajmaⁿ jo ntyjaa' ts'ooya ntyjaya

³⁵ hasta xjeⁿ na jndaⁿ tsá'a nn'aⁿ na jndoo 'u cjee' nc'e!”

³⁶ Tsoti Pedro:

—Quia jo' cha'tsondyo' 'o nn'aⁿ Israel cala'noⁿ'yo' na mayuu' na juu Jesús na ty'iom'yo' ts'oom'naaⁿ, tqueⁿ Ty'oots'om na Ta jom na matsaⁿ'ntjoom jaa ndo' na Cristo jom na macwji'n'maaⁿ'ñê jaa.

³⁷ Ndo' quia jndye nn'aⁿ Israel na luaa', jeeⁿ sei'ndaa'na' nquiuna. Jluena nnom Pedro ñequio ndaaⁿ nt'omcheⁿ apóstoles:

—'O nn'aaⁿya, ¿chiiu macaⁿ'na' na cal'aayâ?

³⁸ Quia jo' t'o Pedro ndaana:

—Ticwiindy^o 'o calcwe' n'om'yo' ndo' cwits'oomndyo' ñequio xuee' Jesucristo, cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jnaⁿ'yo'. Quia jo' nnto'ñoom'yo' Espíritu Santo naquii' n'om'yo'. ³⁹ Ee ñ'oomtyeⁿwaa' tseixmaⁿ'na' cwenta' 'o ñ'eⁿ nda'yo', ndo' cwentaa cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ na tquia, ndo' mati ticwii cwii ts'aⁿ na ma'maⁿ Ta Ty'oots'om cwentaaya.

⁴⁰ Pedro jndye nt'omcheⁿ ñ'oom tyocwji'yuu'ñetyeeⁿ ndaana. Ndo' tyotseijindo'tyeeⁿ n'omna. Tsoom:

—Catjei'ndyo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ je' na quie' n'om cha ndaaⁿ nlui'n'maaⁿ'ndyo'.

⁴¹ Quia jo' nn'aⁿ na jla'yu' ñ'oom na tsoom teits'oomndyena. Juu xuee'ñeeⁿ, cha'na ndyee mei'ndyena jla'yu'na. ⁴² Tyoqueⁿ'ndyena na tyondyena ñ'oom na tyot'mooⁿ apóstoles'ñeeⁿ. Tjoom' tyom'aⁿ'na ñequio na'ñeeⁿ. Tyotjomndyena na tyotyjena tyoo' na tyocañjom n'omna Jesús. Ndo' tyola'neiⁿ'na nnom Ty'oots'om.

Luaa tyom'aⁿ nn'aⁿ na tyola'yu'jndyee

⁴³ Cha'tsondye nn'aⁿ tyotseitsaⁿ'na' joona ee na tyonty'iaana jndye ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyol'a apóstoles na xocandaⁿ nluii na cwe' na jndaⁿ nquieena meiⁿ xocjaantyjo^o n'om nn'aⁿ 'naaⁿ na tuii. ⁴⁴ Cha'tsondye nn'aⁿ na jndaⁿ jla'yu', ñe'cwii n'omna. Ndo' cha'tso 'naⁿ na tyowil'uee'ndyena tjom na 'naaⁿ'na joona'. ⁴⁵ Tyondaana ndyuaana ñequio nt'omcheⁿ 'naaⁿ'na na waa. Ndo' s'om na tyoto'ñoomna tyotoⁿ'na joona', tyoñequiana ndaaⁿ nn'aⁿ na tyotseitjoona' joo. ⁴⁶ 'Io ndi 'io tyotjomndyena wats'om t'maⁿ. Mati naquii' l'aana tyola'jomndyena na tyotyjena tyoo' na tyocañjom n'omna Jesús. Tyocwa'na ñequio na neiiⁿ'na ndo' na xcwee' n'omna. ⁴⁷ Tyola't'maaⁿ'ndyena Ty'oots'om ndo' cha'tsondye nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyotjei'ya joona. Ndo' 'io ndi 'io tyocwji'n'maaⁿ'ñeticheⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ. Jo' chii tjawit'maⁿ'ti tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ.

3

Tco'yana' cwii ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee

¹ Cwii xuee Pedro ñ'eⁿ Juan ljo'yu ty'ena wats'om t'maⁿ na ndyee na matmaaⁿ xjeⁿ na cwi'oola'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'oots'om. ² Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿ's'a na tuiiñe na

ntjeiⁿ nc'ee. Juu tsaⁿñeeⁿ 'io ndi 'io tyo'ooñ'om nn'aⁿ jom wats'om t'maⁿ, tyoqueⁿna jom 'ndyoots'a na jndyuna' Jeeⁿ Neiⁿncoo' cha ndaā nlcāaⁿ ljo' na matseitjōona' jom ndāa nn'aⁿ na cwi'ooquie' jo' jo'. ³ Quia na nty'iaaⁿ'aⁿ Pedro ñ'eⁿ Juan na macwi'ooquie'na naquii' wats'om'ñeeⁿ tcaaⁿ s'om ndāana. ⁴ Ndo' nty'iaa' Pedro ñequio Juan jom. Tso Pedro nnoom:

—Aa re sa, canty'ia' ndāayâ.

⁵ Quia jo' nty'iaaⁿ'aⁿ ndāana ee seitoom waa na ñequiana na nncō'ñoom. ⁶ Sāa matso Pedro nnoom:

—Ja meiⁿ s'om xuee meiⁿ s'om cajaan' tjaanaⁿ na maleiñ'oⁿya, sāa cantyja na maleiñ'oⁿtya ñequiaya na nncō'ñom'. Ñequio xuee' Jesucristo, tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret, quicantya' ndo' cja'ca'.

⁷ Jndaⁿ chii t'uii Pedro ts'ooⁿ ntyjaya seiwe tsaⁿñeeⁿ jom. Mañoom' tco'yana' nda'nc'eeⁿ ñequio candyo'nc'eeⁿ. ⁸ Jo' na ñejomto teicantyaⁿ. Teintyjeeⁿ'eⁿ ndo' tōoⁿ'oⁿ na tjacaⁿ. Tjaqueⁿ'eⁿ naquii' wats'om t'maⁿ ñ'eⁿndyena. Tyojaacaⁿ ndo' tyowantyaⁿ ndo' tyotseit'maaⁿ'ñê Ty'oⁿots'om. ⁹ Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na too'ndye naquii' wats'om tyonty'iaana na tyojaacaⁿ ndo' tyotseit'maaⁿ'ñê Ty'oⁿots'om. ¹⁰ Ee tajnaaⁿ'na na jom ts'aⁿ na ñetacatyeeⁿ 'ndyoots'a wats'om t'maⁿñeeⁿ na jndyuna' Jeeⁿ Neiⁿncoo'. Majom na tyocaaⁿ ljo' na matseitjōona' jom ndāa nn'aⁿ. Jo' na jeeⁿ tyotseitsaⁿ'na' jona ndo' jeeⁿ tjawee' n'omna na jndaⁿ tco'yana' nc'eeⁿ.

Ñ'oom na seineiⁿ Pedro leiroo' wats'om t'maⁿ

¹¹ Wats'om'ñeeⁿ waa cwii leiroo'na' na jndyuna' Salomón. Jo' jo' tquiontyjaa' cha'tsondye nn'aⁿ na cwityueneiⁿna. Ee ts'aⁿ na tco'yana' nc'ee jo' jo' tiñe'ca'ñeeⁿ Pedro ñequio Juan. ¹² Quia na nty'iaa' Pedro na cha'tsondye nn'aⁿ jndaⁿ jla'candyoo'ndyena, matsoom ndāana:

—'O re nn'aⁿya Israel, ¿chiiu na jeeⁿ matseitsaⁿ'na' 'o? ¿Chiiu na jeeⁿ cwinty'ia'yo' ndāayâ na chacwijom cwila'tiuu'yo' na cwe' na jndaā ncjooyâ oo cwe' nc'e na jeeⁿ cwila't'maaⁿ'ndyô Ty'oⁿots'om jo' na majaaca tsaⁿm'aaⁿ? Meiⁿchjoo nchiijo'. ¹³ Ee nquii Ty'oⁿots'om na tyotseit'maaⁿ'ñê welooya Abraham na ñet'oom teiyo, na tyotseit'maaⁿ'ñê welooya Isaac, ndo' welooya Jacob, ndo' tyola't'maaⁿ'ndye nt'omcheⁿ welooya na jndy-owi'cantyjo', jom seit'maaⁿ'ñê Jnaaⁿ Jesús, na jla'quioo'yo' luee naⁿmaⁿ'iaaⁿ cha cue'. Ndo' meiiⁿ Pilato ñe'catseicandyaañe jom, sāa tâtancue'yo'. Sa'yo' nacjoom'm meiiⁿ juu ñe'catseicandyaañe jom. ¹⁴ 'O nchii taⁿ'yo' na nndyaañe nquii na cwiluiiñe na lju' ts'om ndo' na tyoch'ee yuu na maty'iomyaⁿ. 'O taⁿ'yo'yo' na nndyaañe ts'aⁿ na ñeseicwjee nn'aⁿ. ¹⁵ Jla'cue'yo' nqueⁿ na mañequiaaⁿ na cwitando' nn'aⁿ. Sāa Ty'oⁿots'om tquiaa na tando'xcoom na tueeⁿ'eⁿ ndo' jâ cwitjei'yuu'ndyô na ljo'. ¹⁶ Nc'e na cwilayu'ya cwii n'oⁿnyâ ñ'eⁿ xuee' Jesús, jo' na tquiaana' najndaⁿ nc'ee tsaⁿm'aaⁿ' na cwinty'ia'yo' ndo' na cwita'jna'yo'. Ee nc'e juu na cwilayuuyâ n'oⁿnyâ ñequio Jesús, jo' na cha'tsondyo' cwinty'ia'yo' na candaā' tco'yana' tsaⁿm'aaⁿ'.

¹⁷ 'Ndo' ntyjiiya, 'o nn'aⁿya, na ticala'noⁿ'yo' ljo' l'a'yo' ñequio naⁿmaⁿ'iaaⁿ 'naⁿ'yo' jla'cue'yo' Jesús. ¹⁸ Sāa laa'ti' waa na seicandaā'ñe Ty'oⁿots'om ñ'oom na seineiⁿ ñequio ndyuee profetas na maxjeⁿ nncue' Cristo tsaⁿ na jñoom. ¹⁹ Jo' chii calcwe' n'om'yo' ndo' cata'ndyo'xcwe'yo' nnom Ty'oⁿots'om cha nntseicanoom'm jnaⁿ'yo' ndo' na ñequiaaⁿ na ntseixcona' cantyja na cwitsaam'aⁿ'yo' joo nnoom. ²⁰ Ndo' na ljo' njñomnaaⁿ'aⁿ Jesucristo, tsaⁿ na nncwji'n'maaⁿ'ñe 'o, ee teiyo seijndaa'ñê na luaa' nnts'aaⁿ. ²¹ Sāa macaⁿ'na' na caljoo'ñe Jesucristo cañoom'luee hasta quia na jndaⁿ seicandaā'ñena' cha'tso ñ'oom na seineiⁿ ñequio ndyuee profetas na tyoñequia ñ'oom'm tandyo xuee. ²² Ee tyotso Moisés ndāa welooya na ñet'om teiyo: “Nquii Ta Ty'oⁿots'om njñoom cwii nn'aⁿ'yo' na m'aⁿ'yo' na ñequiaa ñ'oom'm cha'xjeⁿ na jñoom ja. Queⁿ'yo' cwenta cha'tso ñ'oom na nntseineiⁿ tsaⁿñeeⁿ ndāa'yo'. ²³ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tiqueⁿ cwenta ñ'oom na nntso tsaⁿñeeⁿ nncwji'ndyona' juu quii'ntaaⁿ nn'aⁿ Israel.”

²⁴ Tsoti Pedro:

—Cha'tsondye profetas cha'na Samuel ñequio nn'a'n na cwiñet'om jnda na tue' tsa'n'ñee'n, tyoluena na nluui cha'xje'n na cwiluii je'. ²⁵ Ñequio ndyuee profetas tquiaa Ty'ooots'om ñ'oomtye'n ndo' 'o laxma'n'yo' na nnda'yo' naya na cwit'moo'n joona' ndo' cha'xje'n ñ'oom na seijndaa'ñetye'n Ty'ooots'om ndaa welooya na ñet'om teiyo quia tsoom nnom welooya Abraham: “Quii'ntaa'n nn'a'n tsjaa'n 'na' na nncjaawi'cantyoo' nluuiñe ts'a'n na njñoo'nyaa na m'a'n'yo'. Ndo' nc'e juu nntio'naa'ndyoo cha'tsondye nn'a'n tsjoomnancue.” ²⁶ Jo' chii quia na s'aa Ty'ooots'om na ta'ndo'xco Jnaa'n na tue', najndyee tio'naa'ñê 'o na jñoom juu na m'a'n'yo' cha tincwiindyoo 'o nlcwe' n'om'yo' natia na cwil'a'yo'.

4

Pedro ñ'e'n Juan jo ndaa na'ma'n'iaa'n

¹ Pedro ñ'e'n Juan xcwe na cwila'nei'na ndaa nn'a'n, ndo' tquie ntyee na m'a'na ñequio ts'a'n na matsa'ntjom nn'a'n na cwil'a cwenta wats'om t'ma'n. Mati nt'om nn'a'n judíos na laxma'na tmaa'n' saduceos tquiena. ² Jnda teilioo na'ñee'n ee Pedro ñ'e'n Juan cwit'moo'n na ndaa nn'a'n na jnda mawando'xco Jesús, jo' chii mati nn'a'n na jnda tja maxje'n ntando'xcona. ³ Quia jo' t'ue na'ñee'n joona. Ndo' cwe' nc'e na jnda tmaa'n, jo' chii tiomya na'ñee'n joona w'aancjo hasta quia nnei'ncoo cwiiche'n xuee. ⁴ Saa nn'a'n na tyondye ñ'oom' Ty'ooots'om na tyoñe'quiiana, jndyendye na'ñee'n jla'yuna. Ndo' cha'tsoñ'e'n nn'a'n na cwila'yua' tue'ntyoo cha'na 'om mei'ndyena na cwe' na'nom.

⁵ Teincoo cwiiche'n xuee naquii' Jerusalén tjomndye nn'a'n na m'a'n'iaa'n cwentaa nn'a'n judíos ñequio nn'a'n na cwiluiitquiendye, ñequio nn'a'n na cwit'moo'n ljeii na tque'n Moisés. ⁶ Ñ'e'n Anás, tyee na cwiluiitquiene, ñequio Caifás, ñ'e'n Juan ñequio Alejandro, ndo' ñ'ee'n cha'tsondye nt'omche'n nn'a'n na nn'aa'na ntyee na cwiluiitquiendye. ⁷ Tquee'ndyena Pedro ñ'e'n Juan ndo' tsá'na na'ñee'n quii'ntaa'na. Jluena:

—¿Ñee'n tquiaa na jnda'yo', ndo' ñee'n ts'a'n xuee' cwilei'ñ'om'yo' na luaa' cwil'a'yo'?

⁸ Ndo' Pedro too' quii' ts'oom m'aa'n Espíritu Santo, matsoom ndaana:

—'O re nn'a'n na m'a'n'yo' n'iaa'n ñequio 'o nn'a'n na cwiluiitquiendyo' joo ndaa jaa nn'a'n Israel, ⁹ na cwita'x'ee'yo' ndaayâ cantyja naya na tuii ñ'e'n ts'a'n na ñet'oom na ntjei'n nc'ee, ¿aa ñe'candy'e'yo' chiuu tuiyuu na jnda tco'yana' jom? ¹⁰ Xe'n na ljo', quia jo' cha'tsondyo' 'o ñequio cha'tsondye nn'a'n Israel cala'nq'nyo' chiuu waa. Nquii Jesucristo, ts'a'n na jna'n Nazaret na ty'iom'yo' ts'oom'naa'n, tquiaa Ty'ooots'om na tando'xcoom jnda na tuee'n'e'n. Ñequio xuee' jom jo' na jnda n'ma'n tsa'ns'am'aa'n' na cwinty'ia'yo' na meintyjee'n'e'n jo ndaa'yo'. ¹¹ Juu Jesús cwiluiine tsjo' na 'o na cwiluiitquiendyo' jo ndaaya jnda tquie'yo'. Saa jnda tacatyee'ntye'n tsjo'ñee'n nquii tsia'ntsjoo' yuu na t'ma'nti matseixma'na' na cha'tso ljo'. ¹² Tjaa'na'n ñee'n cwiiche'n na ndaa nncwji'n'maa'ñe nn'a'n macanda nquii Jesús. Ee cha'waa nnom tsjoomnancue tjaa'na'n xuee' cwiiche'n na tque'n Ty'ooots'om na juu ndaa nncwji'n'maa'ñe jaa.

¹³ Jnda na nty'iaa na'ma'n'iaa'n na tinquiaa' Pedro ñ'e'n Juan, ndo' jla'nq'na na tyoola'naa'n na'ñee'n cha'xje'n na nquiuna, ee cwe' nn'a'n mei'quiandye joona, quia jo' jee'n tyotseitsa'na' joona, ndo' tjañjoom' n'omna na tyocañ'ee'n na'ñee'n ñ'e'n Jesús. ¹⁴ Ndo' majndeiti quia na nty'iaana nacañoom na'ñee'n meintyjee' ts'a'n na jnda tco'yana', jo' chii seicu'ñ'e'na' na nluena ñ'oom nacjoo na'ñee'n. ¹⁵ Quia jo' tjeii'yana na'ñee'n quii'ntaa'na. Jnda chii tyola'nei'n che'nquieena. ¹⁶ Tyoluena:

—¿Chiuu nl'aayoo ñequio ti'm'a'n'? Ee cha'tsondye nn'a'n tsjoom ñjaa'n Jerusalén manquiuyana na jnda l'a na'm'a'n' cwii ts'iaa'n t'ma'n na xocanda nnts'aa na cwe' na jndei nquii ts'a'n ndo' jaa xonda nl'uuya na tiyuu' na ljo'. ¹⁷ Jo' chii yati cal'uuya ndaa na'm'a'n' ñequio na jndei'na' mei'cwii nnom ts'a'n tala'nei'tina ñ'oom cantyja 'naa'n' Jesús, cha tant'omti ñ'oommei'n' quii'ntaa'n nn'a'n.

18 Quia jo' t'maⁿna naⁿñeeⁿ. Saⁿntjomna na meⁿcwii ñ'oom tala'neiⁿti naⁿñeeⁿ, tant'mo^ona ñequio xuee' Jesús. 19 Sa^a Pedro ñequio Juan, jluena:

—Ncjo'yo' calatiuu'ya'yo' aa maty'iomna' jo nnom Ty'o^ots'om na calacanda^ayâ ñ'oom na cwindu' 'o, nchii ñ'oom na matso jom. 20 Ee jâ tijoom jndaa ca'ndya^ayâ na nlanaaⁿyâ ljo' na ñenty'iaayâ na tyoch'ee Jesús ndo' na tyondya^ayâ na tyotseineiⁿ.

21 Sa^a joo naⁿmaⁿn'iaaⁿ jndeiⁿti ñ'oom tyoluena ndaa^a naⁿñeeⁿ. Jnda^a chii jñoomna naⁿñeeⁿ, ee tileicaliuna chiuu ya nnta'wi'na naⁿñeeⁿ ee nquiaana nn'aⁿ quii' tsjoom, ee cha'tsondye nn'aⁿ tyolat'maaⁿndyena Ty'o^ots'om cantyja na nty'iaana na tco'yana' ts'aⁿ na ñet'oom na ntjeiⁿ nc'ee. 22 Ee tsaⁿs'a'ñeeⁿ, na jeeⁿ t'maⁿ ts'iaaⁿ s'aa Ty'o^ots'om na tco'yana' jom, jnda^a teinom wen'aaⁿ choom'm.

Nn'aⁿ na cwila'yu' ñe'cwii t'maⁿ jla'neiⁿna nnom Ty'o^ots'om

23 Pedro ñ'eⁿ Juan, jnda^a na jndyaandyena, ty'ena na m'aⁿ nc'iaana. Jla'candiina naⁿñeeⁿ cha'tso ñ'oom na tyolue ntyee na cwiluitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluitquiendye quii' tsjoom. 24 Ndo' joo naⁿñeeⁿ, quia na jndyena ñ'oom'ñeeⁿ, ñe'cwii t'maⁿ jla'neiⁿna nnom Ty'o^ots'om, jluena:

—'U Ta Ty'o^ots'om, macanda^a 'U na mayuu'cheⁿ na matsaⁿntjom'. 'U tqueⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue, ñequio ndaaluee, ndo' ñequio cha'tso na niom. 25 Ñequio Espíritu Santo seijndo' ts'om moso' David. Jo' na seiljeiⁿ ñ'oom na tsu'. Tsoom:

¿Chiuu na cwila'wjee nn'aⁿ na nchii judíos?

Ndo' ¿chiuu na cwila'tiuu nn'aⁿ judíos cwii na cwe' ts'iaaⁿndyo?

26 Nn'aⁿ tsjoomnancue na cwitsaⁿntjom jla'wendyena.

Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ jla'jomndyena.

Ñe'cwii ty'ena nacjoo' nquii Ty'o^ots'om,

ñequio Cristo tsaⁿ na jñoom.

27 Jlueti naⁿñeeⁿ nnom Ty'o^ots'om:

—Mayuu' ñ'oom'ñeeⁿ na tso David ee Herodes ñequio Poncio Pilato jla'jomndyena naquii' tsjoomwaa ñequio nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii judíos. Ty'ena nacjoo' Jnda' na lju' tseixmaaⁿ ndo' na majndaa' ts'iaⁿa'na na tqueⁿ jom. 28 Tandyo xuee seijndaa'ndyu' ljo' nl'ana. Ndo' majo' jnda^a l'ana je'. 29 Ndo' je' je' 'u Ta, queⁿ cwenta ñ'oom wi' na jndei'na' na cwiluena ndaa^ayâ, ndo' cateijndei' jâ na cwindyaⁿntjooⁿyâ njom' na calanaaⁿyâ ñ'oom naya 'naⁿ ñequio na t'maⁿ n'o^onyâ. 30 Ndo' catseintyjo' ts'o' nacjoo nn'aⁿwii. Catsein'maⁿ joona. Catsa' 'naaⁿ t'maⁿ ñequio 'naaⁿ na xocjaantyyo^o n'om nn'aⁿ chiuu tuiyuu. Nmeiⁿ catsa' ee cwilcwii'â xuee' Jnda' Jesús na lju' tseixmaⁿ.

31 Jnda^a na jla'neiⁿna nnom Ty'o^ots'om tei'ncwii' w'aa yuu na cwitjomndyena. Ndo' joona too' m'aaⁿ Espíritu Santo naquii' n'omna. Ndo' tyola'neiⁿna ñ'oom' Ty'o^ots'om ñequio na t'maⁿ n'omna.

Cha'tso 'naⁿ tjom na 'naaⁿna joona'

32 Cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu' tyom'aⁿna na ñe'cwii n'omna, ndo' ñe'cwii tyola'tiuuna. Meiⁿcwiindye joona ticatso na joo 'naⁿ na maleiñ'oom macanda^a juu 'naaⁿ jo', ee cha'tso 'naⁿ na tyoleichona tyoll'ana na tjom na 'naaⁿna joona'. 33 Ndo' nquiee apóstoles tyotjeii'yuu'ndyena ñequio najndeiⁿ na matseixmaaⁿ na jnda^a mawando'xco Ta Jesús. Ndo' t'maⁿ tio'naaⁿñe Ty'o^ots'om joona. 34 Ndo' quii'ntaaⁿ cha'tso nn'aⁿ na cwila'yu' tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ c'oom na matseitjoona' juu ee nn'aⁿ na niom ndyuaa ndo' niom l'aa tyondaana joona' ndo' cantyjati s'om na to'ñoomna na ndaana joona' tquioñ'omna.

35 Tquiana s'om'ñeeⁿ ndaa^a apóstoles. Ndo' naⁿñeeⁿ tyoñequiana joona' nnom ticwii cwii ts'aⁿ na matseitjoona' 'naⁿ na macaⁿna' juu. 36 Quii'ntaaⁿna tyom'aaⁿ ts'aⁿ na jndyu José. Jom ts'aⁿ tsjaaⁿ Leví na jndyowicantyyoo', tuiiñê tyuaaxeⁿncwe Chipre. Apóstoles tqueⁿna xueeⁿeⁿ Bernabé. Ñ'oomwaa' matsona' ts'aⁿ na mañequiaa na t'maⁿ ts'om x'iaaⁿ.

³⁷ Jom waa tyuaaⁿaⁿ. Jnaaⁿ juuna', jndaⁿ chii jndyoñ'oom s'om na to'ñoom, tquiaaⁿ s'om'ñeeⁿ ndaaⁿ apóstoles.

5

Seitjooñe Ananías ñ'eⁿ Safira

¹ Saaⁿ cwii tsaⁿs'a na jndyu Ananías ñequio scoom'm Safira ndaana cwii tyuaana. ² Ananías'ñeeⁿ seitjooⁿ cantyja na jnaaⁿ juuna', ndo' mati ntyjii scoom'm na ljo'. Jndyochom meiⁿ ndyee s'om'ñeeⁿ tquiaaⁿ joona' ndaaⁿ apóstoles. ³ Quia jo' matso Pedro nnoom:

—'U re Ananías, ¿chiiu na tquiaandyu' na seicattoo' Satanás naquii' ts'om' na tsu' cantu nnom Espíritu Santo na seitjoo' s'om cantyja na jndaⁿ tyua'? ⁴ Yocheⁿ na tyoojndaⁿ juuna' tseixmaⁿna' cwenta'. Ndo' mati meiiⁿ na jndaⁿ jndaⁿ juuna' wanaaⁿ na nntsa' yuu na l'ue ts'om' ñequio s'om'ñeeⁿ. 'U je' ¿chiiu na luaa' seitiiu' naquii' ts'om'? Ee nchii ndaaⁿ nn'aⁿ sa' cantu, nnom nquii Ty'oots'om waa jnaⁿ.

⁵ Jndaⁿ na jndii Ananías ñ'oommeiⁿ cwe' tiooñetoom na ts'oo jom. Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na nquiuna na luaa' tuii, jeeⁿ ndya' nioom tyuena. ⁶ Teicantya naⁿnom na titquiendye. Jla'tyjoondyena liaa jom. Jndaⁿ chii tjeii'na jom, mana ty'ecat'iuuna jom.

⁷ Jndaⁿ teinom cha'na ndyee hora na tuii na ljo' ndo' tyjee' scuu' Ananías. Meiⁿchjoo ticaljeiiⁿ aa waa ljo' tuii. ⁸ Quia jo' Pedro matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Catsu' nooⁿ, ¿aa mayuu' na laa'ti'ndyo ndaa'yo' tyuaa'yo'?

Ndo' matso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Mayuu' na laa'ti'.

⁹ Matso Pedro nnoom:

—Chiiu na jla'tjom'yo' ñ'oom na tqui'o'nn'aⁿyo' Espíritu na cwiluiiñe Ty'oots'om. Aa ndi', je' cwiquie nn'aⁿ na ty'ecat'iuu sa'. Mati 'u maje'ndyo nnc'oocat'iuuna 'u.

¹⁰ Mantyjacheⁿ cwe' tiooñetoom jo nc'ee Pedro, mana tueeⁿeⁿ. Quia na ty'equie' naⁿnom na titquiendye jliuna na jndaⁿ tueeⁿeⁿ. Mati tjeii'na jom, ty'ecat'iuuna jom nacañoom' saaⁿaⁿ. ¹¹ Quia jo', tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, jeeⁿ t'maⁿ seicaty'uena' ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tyondye na luaa' tuii.

Ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyol'a apóstoles

¹² Nn'aⁿ na cwiluiindyena apóstoles jndye nnom 'naaⁿ l'ana ñequio ts'iaaⁿ t'maⁿ na xondaⁿ nluui na cwe' najndeii nquii ts'aⁿ. Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na jndaⁿ cwila'yu' tjoom' t'maⁿna na tyotjomndyena wats'om t'maⁿ na jndyu leiroo'na' Salomón. ¹³ Saaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ nquiaana na nla'jomndyena, meiiⁿ na ljo' tyotjeii'yana nn'aⁿ na cwila'yu'. ¹⁴ Ndo' tjawijndyendyeti nn'aⁿ na tyola'yu' ñequio Ta Jesús, naⁿnom ndo' naⁿlcu. ¹⁵ Tyotsa'na nn'aⁿwii ndyuee nantaa, cjoo' nduu ndo' cjoo' luee, cha quia na wjaawinom Pedro nnquioo ncwaaⁿaⁿ nacjoo cwantindye joona cha nn'maaⁿna. ¹⁶ Mati nn'aⁿ na m'aⁿ njoom na ndyoo' Jerusalén tquiochona nn'aⁿwii ñ'eⁿ nn'aⁿ na tyoleichuu jndyeta. Ndo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ n'maaⁿna.

Naⁿmaⁿnaⁿiaaⁿ tyota'wi'na Pedro ñ'eⁿ Juan

¹⁷ Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ judíos na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê na jndyu saduceos, jlawendyena nacjoo apóstoles ee jeeⁿ lioona naⁿñeeⁿ. ¹⁸ Jo' chii t'uena naⁿñeeⁿ. Tioomna joo w'aancjo. ¹⁹ Saaⁿ teijaaⁿ tyjee' cwii ángel cwentaa' Ta Ty'oots'om. Seicanaaⁿñê ndyueel'a w'aancjo. Tjeiiⁿeⁿ naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. ²⁰ Matsoom ndaana:

—Catsa'yo' wats'om t'maⁿ. Calaneiⁿyo' ndaaⁿ nn'aⁿ ñ'oomwaa' cantyja 'naaⁿ na nncwando' añmaaⁿ ts'aⁿ.

²¹ Jndaⁿ na jndyena ñ'oomwaa' ty'ena. Ndo' cwitsjoom ty'equie'na wats'om t'maⁿ. Tyot'mooⁿna ndaaⁿ nn'aⁿ.

Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê, jndaⁿ na tjomndyena ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindyena naⁿmaⁿnaⁿiaaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ Israel, saⁿntjomna

na cjaacandyoo'ndye apóstoles na tiomna w'aancjo. ²² Saa quia na jnda tquie sondaro 'ndyoots'a w'aancjo jliuna na tac'om naⁿñeeⁿ jo' jo'. Jo' chii ty'elcwee'na. Ty'ela'candiina na tac'om naⁿñeeⁿ. ²³ Jluena:

—Quia na squiaayâ 'ndyoots'a w'aancjo tyeⁿ ta'na' ndo' m'aⁿ sondaro na cwil'a cwenta, saa quia na jla'canaaⁿndyô jo' jliuuyâ tjaa'ñeeⁿ c'oom.

²⁴ Ndo' tyee na cwiluiitquieñe ñequio ts'aⁿ na matsa'ntjom nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om t'maⁿ ñequio nt'omcheⁿ ntyee na cwiluiitquiendye, quia na jndyena na luaa', tyom'aaⁿ n'omna chiuu ya nluui cha nleicheⁿ ñ'oomwaa'. ²⁵ Ndo' mañejuu xjeⁿñeeⁿ tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ, seicandii joona, matso:

—Nn'aⁿ na tiom'yo' w'aancjo, naquii' wats'om t'maⁿ meintyjee'na je'. Cwit'moqⁿna ndaaⁿ nn'aⁿ.

²⁶ Quia jo' ts'aⁿ na matsa'ntjom tjaaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ 'naaⁿaⁿ. Ty'ecachona naⁿñeeⁿ saa nchii ñequio na jndei'na' ee nquiaana xeⁿ nn'aⁿ na cwindye ñ'oom'ñeeⁿ njñom ljo' joona. ²⁷ Ndo' quia na jnda tquiennada'na yuu cwitjomndye naⁿman'iaaⁿ, tquiana cwenta praso ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. Ndo' tyee na cwiluiitquieñe, seilcwii'ñê ndaaⁿ praso'ñeeⁿ. ²⁸ Matsoom:

—Mandyeyo' na tyol'uuyâ ndaa'yo' ñequio ñ'oom na jndei'na' na tant'moqⁿyo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús. Saa 'o je' cha'waa naquii' Jerusalén jnda manquiu nn'aⁿ ñ'oom na cwit'moqⁿyo' ndaana. Mati cwindu'yo' na jâ chooyâ jnaⁿ na tue' Jesús.

²⁹ Quia jo' Pedro ñequio nt'omcheⁿ apóstoles, t'oona, jluena:

—Jndei'tina' na calacandaayâ ñ'oom na matso Ty'ooots'om nchiiti ñ'oom na cwilue nn'aⁿ. ³⁰ Manqueⁿ na tyola't'maaⁿndye welooya na ñet'om teiyo, tquiaaⁿ na wando'xco Jesús na jla'cue'yo' na ty'iom'yo' nacjoo' ts'oom'naaⁿ. ³¹ Seit'maaⁿñê juu. Tqueeⁿ juu ntyjaa' ts'oqⁿ ntyjaya. Tqueeⁿ juu na cwiluiit'maaⁿñe ndo' na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ cha calcwe' n'om nn'aⁿ Israel ndo' na nntseit'maⁿ ts'om jnaaⁿna. ³² Já cwitjei'yuu'ndyô cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, ndo' majo'ti mach'ee Espiritu Santo, nquii na mañequiaa Ty'ooots'om naquii' n'om nn'aⁿ na cwila'canda ñ'oom na matsoom.

³³ Jnda na jndye naⁿmaⁿn'iaaⁿ ñ'oommeiⁿ jeeⁿ ndya' lioona hasta ñe'cala'cwjeena naⁿñeeⁿ. ³⁴ Saa teicantya cwiindye joona, ts'aⁿ na jndyu Gamaliel. Jom ts'aⁿ tmaaⁿ fariseos ndo' ma'moqⁿ chiuu matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, cha'tsondye nn'aⁿ ya ñ'oom nquiuna cantyja 'naaⁿaⁿ. Teintyjeeⁿeⁿ ndo' sa'ntjoom na calui'ya apóstoles ch'eⁿ chjoowi' taⁿndyo. ³⁵ Tsoom ndaaⁿ nc'iaaⁿaⁿ:

—'O ntyjañõⁿ nn'aⁿ Israel, cal'a'yo' cwenta ljo' na cwilatuu'yo' na ñe'cal'a'yo' ñ'eⁿ naⁿnomm'aⁿl. ³⁶ Ee cjañjoom' n'om'yo' jaach'eeti xuee tyom'aaⁿ Teudas. Tyotsoom na jom ts'aⁿ na t'maⁿ cwiluiiñe, ndo' cha'na ñequiee siaⁿnto naⁿnom jla'jomndyena ñ'eⁿñê. Saa jla'cuee' nn'aⁿ jom, ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na jla'jomndye ñ'eⁿñê t'oom'ndyena. Mana ntycwii cantyja 'naaⁿaⁿ. ³⁷ Jnda teinom na ljo', xcwe na cwiwiljeiixco ncuee nn'aⁿ, mati seis'añe Judas ts'aⁿ Galileo. Ndo' jndye nn'aⁿ jla'jomndyena ñ'eⁿñê. Saa mati jla'cuee' nn'aⁿ jom, ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na tyola'jomndye ñ'eⁿñê majo'ti t'oom'ndyena. ³⁸ Jo' chii matseijndo'a n'om'yo', ca'ndye'yo' ti'm'aⁿl. Cajndoo' nquieena, ee xeⁿ ñ'oommeiⁿ ñequio ts'iaaⁿmeiⁿ cwila'xmaⁿna' cwe' ts'iaaⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ quia jo' nncjaandyue cheⁿnquieena'. ³⁹ Saa xeⁿ cwila'xmaⁿna' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om, quia jo' tijoom candaⁿ na nlatyui'yo' joona'. Nleitquioo'to na cwitsa'yo' nacjoo' Ty'ooots'om.

⁴⁰ Ndo' jla'jomndye nc'iaa' Gamaliel ñ'oom na tsoom ndaana. Jo' chii tqueeⁿnda'na apóstoles. Cwe' tyotjaa'na naⁿñeeⁿ. Ndo' ñequio na jndei'na' tyoluena na tant'moqⁿ naⁿñeeⁿ ñ'oom ñequio xuee' Jesús. Jnda chii jñoomna naⁿñeeⁿ. ⁴¹ Ndo' naⁿñeeⁿ je', jlui'na quii'ntaaⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿ ñequio na neiiⁿna na tquiaa Ty'ooots'om na cwila'xmaⁿna na co'wi'na' joona nc'e na cwitjei'yuu'ndyena ñ'oom ñequio xuee' Jesús. ⁴² Ndo' 'io ndi 'io tíc'oomeintyjee'na na tyot'moqⁿna naquii' wats'om t'maⁿ ndo' mati l'aa nn'aⁿ. Tyot'moqⁿna ndo' tyola'neiⁿna ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús na cwiluiiñe Cristo.

6

Tjeii'ndyena ntquiee' nn'a' na ndye'ntjom naquii' ntaa'na

¹ Majoo ncuee'ñee' tjawijndyendye nn'a' na cwila'yu'. Saa we ndi'ndyena. Nt'omndyena nn'a' judíos na cwila'nei' griego ndo' nt'om nc'iaana cwila'nei' hebreo. Ndo' na'ñee' na cwila'nei'na griego to'na na jla'ncjoo'ndyena nacjoo' nn'a' na cwilayu' na cwila'nei' hebreo. Ee cha'tso yolcu na cwila'yu' na jnda tja noom ticwii xuee cwito'ñoomna nantquie. Saa joo yolcu na cwila'nei' griego tijndyeti cwito'ñoomna cha'xje' cwito'ñoom nc'iaana na cwila'nei' hebreo. Jo' na to'na na jla'ncjoo'ndyena. ² Jo' chii canchoo'we apóstoles jla'tjomna cha'tso nn'a' na cwila'yu'. Jluena ndaa na'ñee':

—Ticatsa'ntjomna' na n'ndyaayâ na cwiñe'quiaayâ ñ'oom' Ty'ooots'om na njndoo'â cantyja 'naa' nantquie. ³ Jo' chii 'o nn'aa'ya, catjeii'ndyo' ntquiee' tsa's'a quii'ntaa'yo' na waa ñ'oom ya cantyja 'naa'na, na too' m'aa' Espíritu Santo naquii' n'omna, ndo' na jndo' n'omna. Jooná nnt'ioo'ya ts'iaa' na njndoo'na cantyja 'naa' nantquie na nnto'ñoom yolcu na jnda tja noom. ⁴ Saa já ñecwitco nlanaa'nyâ nnom Ty'ooots'om ndo' na nñequiaayâ ñ'oom'm ndaa nn'a'.

⁵ Ndo' cha'tso nn'a' na cwila'yu' jla'jomndyena na ljo'. Jo' tjeii'ndyena Esteban, ts'a' na matseyu'ya ts'om ndo' too' naquii' ts'oom m'aa' Espíritu Santo. Ndo' mati Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón ñequio Parmenas. Mati tjeii'ndyena Nicolás, ts'a' tsjoom Antioquía. Jom nchii ts'a' judío saa jaach'ee xuee matseijomñe ñ'oom na cwila't'maa'ndye nn'a' judíos. ⁶ Jnda na tjeii'ndyena na'ñee' chii tquiochona joo na m'a' apóstoles. Ndo' jona jla'nei'na nnom Ty'ooots'om cantyja 'naa' na'ñee'. Jnda chii tioona lueena nacjoo na'ñee' na cwito'ñoom ts'iaa'.

⁷ Ndo' ñ'oom' Ty'ooots'om jndyeti tjanty'eena'. Ndo' ty'ewijndyendyeti nn'a' na cwila'yu' naquii' Jerusalén hasta mati jndye ntyee cantyja 'naa' nn'a' judíos tyola'yu'ya cwii n'om.

Cwita'wi'na Esteban

⁸ Esteban t'ma' najndei Ty'ooots'om tyotseixmaa'. Jndye 'naa' s'aa' quii'ntaa' nn'a' ñequio ts'iaa' t'ma' na xocandaá nlui na cwe' najndei nquii ts'a'. ⁹ Tyowaa cwii wats'om cwentaa nn'a' judíos na jndyu tmaa' nn'a' m'a'candyaa'ndye. Na'ñee' jna'na tsjoom Cirene ñequio tsjoom Alejandría ndo' ndyuaa Cilicia ñequio ndyuaa Asia. Nt'omndye na'ñee' to'na tjawa ñ'oom na tyola'nei'na ñ'e' Esteban. ¹⁰ Saa tileicana'ndyena na nncwinom'na jom ñ'oom na matseinei' ee jom matseinei' ñequio na jndo'ya ts'oom nc'e matseixmaa' Espíritu Santo. ¹¹ Quia jo' cwe' nt'iu tyotsa'ntjomna nn'a' na calue cantu nacjoo' Esteban, na jnda jndyena na tyotseinei' ñ'oom tia nacjoo' Moisés ndo' nacjoo' Ty'ooots'om. ¹² Jnda na jlue na'ñee' cantu jee' seijmei'na' nn'a' quii' tsjoom ñequio nn'a' na cwiluiitquiendye ñequio nn'a' na cwit'moo' ljeii na tque' Moisés. Ndo' ty'ena nacjoo' Esteban. T'uena jom. Ty'eñ'omna jom jo ndaa na'ma'n'iaa'. ¹³ Ndo' tquee'ndyena nt'omche' nn'a' na calue cantu nacjoom'm. Tyolue na'ñee':

—Tsa's'am'aa' ñequii'che' matseinei' ñ'oom tia nacjoo' wats'om t'ma' na matseixma'na' cwentaa' Ty'ooots'om ndo' nacjoo' ljeii na tque' Moisés. ¹⁴ Ee jnda jndyaayâ na tyotsoom na Jesús na jna' Nazaret nntseityuii' wats'omwaañe ndo' nntseichuii' costumbre na tquiaa Moisés ndaaya.

¹⁵ Ndo' cha'tso na'ma'n'iaa' na meindyuaandye nty'iaana Esteban. Jliuna seichuii'na' nnoom, s'aana' cha'cwijom nnom ángel.

7

Ñ'oom na seilcwe' Esteban ndaa nn'a' na t'ue jom

¹ Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe tax'ee' nnom Esteban, matsoom:

—¿Aa mayuu' na ljo' tsu'?

² T'o Esteban matsoom:

—'O ta na cwiluiitquiendyo' ñequio 'o nn'a'nya, candye'yo' ñ'oom na nntsjoō. Nquii Taya Ty'oots'om na jee'n t'ma'n cwiluiñê, jom seica'mo'ñê nnom welooya Abraham quia na tyom'aa'n tsa'ñee'n ndyuaa Mesopotamia cwii tjooche'n na nnc'oom tsjoom Harán. ³ Tsoom nnom: “Calui' ñjaa'ñe ndyuaa tsjom'. Ca'ndii' nn'a'n, cja' ndyuaa yuu na m'moo'ya njom'.” ⁴ Quia jo' jluee'n ndyuaa tsjom'm, ndyuaa Caldea. Tjaa'n ndyuaa Harán, tyom'aa'ñê jo' jo'. Ndo' jnda na tue' tsotyee'n, jndyoñ'oom Ty'oots'om jom ndyuaameii'n yuu na m'a'nyo' je'. ⁵ Saa tñquiaa Ty'oots'om na nnaa'a'n ndyuaameii'ñe mei'n cwe' yuu na nncwintyjee'n. Saa tye'n 'ndii Ty'oots'om ñ'oom nnoom na maxje'n nnaa'a'n ndyuaameii'n. Nncuaana' cwentaa nn'a'n na nluindyena tsjaa'n 'naa'n jom xe'n jnda tuee'n mei'n xje'ñee'n tjaa'na'n ntseinaa'n. ⁶ Tso Ty'oots'om na joo nn'a'n na nluindyena tsjaa'n 'naa'n Abraham cwiiche'n ndyuaa na nnc'omna na nchii ndyuaana. Tye'n ndye'ntjomna ndaa nn'a'n ndyuaa'ñee'n ndo' wi' nntjoomna nl'a na'ñee'n cwii ñequiee sia'nto ntyu. ⁷ Ndo' tso Ty'oots'om nnoom: “Ja nncu'xa'n nn'a'n ndyuaa'ñee'n yuu na ndye'ntjomtye'n nn'a'n na nluindyena tsjaa'n 'naa'n na wjaawicantyyoo', jnda chii nlui'na jo' jo'. Tyuaawaañe nnc'omna nlat'maa'ndyena ja.” ⁸ Tque'ntye'n Ty'oots'om ñ'oom nnom Abraham na cats'aa'n 'naa'n tjaa'n yu'ndaa na nluiñe na tsa's'a. Jo' chii quia na tuiñe jnaa'n Isaac, s'aa'n na ljo' juu jnda na jnda'ñee'n xuee na tuiñe. Majo'ti s'aa Isaac ñequio jnaa'n Jacob. Ndo' Jacob ñecwii xje'n s'aa'n ñequio canchoo'we ntseinaa'n na yonom, nn'a'n na cwiluiindyee weloo jaa na canchoo'we ntmaa'n nn'a'n Israel.

⁹ Saa joo ntseinda Jacob, jo' welooya na ñet'om teiyo, jee'n taa' n'omna tyjeena José. Ndaana jom ndaa nn'a'n na ty'eñ'om jom ndyuaa Egipto. Saa Ty'oots'om tyom'aa'n ñ'eñê ndyuaa'ñee'n. ¹⁰ Seicandyaañe jom naquii' cha'tso nawi' na tyotjoom. Tquiaa na jndo' ts'oom ndo' s'aa na neii' ts'om Faraón jom. Faraón'ñee'n cwiluiñê tsa'ma'nts'iaa'n t'ma'n ndyuaa Egipto, ndo' jom ty'oom ts'iaa'n José na catsa'ntjom tsa'ñee'n cha'waa ndyuaa Egipto hasta mati catsa'ntjom naquii' wats'iaa'n 'naa'a'n.

¹¹ Xje'ñee'n jna'na' na jndyo cwii jndo' t'ma'n cha'waa ndyuaa Egipto ñequio ndyuaa Canaán. T'ma'n nawi' tyotjoom nn'a'n. Ndo' welooya taticaliuna ljo' na nlcwa'na. ¹² Saa jnda na jndii Jacob na niom nantquie ndyuaa Egipto, jñoom ntseinaa'n welooya najndyee ty'ena jo' jo'. ¹³ Jnda chii ty'ennda'na na jnda we. Jo' na secaño'n José na tyjeena jom. Ndo' tsa'ma'nts'iaa'n t'ma'ñee'n tajna'a'n na nn'aa'n José na'ñee'n. ¹⁴ Ndanquia seijndaa'ñe José na quiona ñequio tsotyena Jacob ñequio cha'tso nn'a'n w'aana. Jona jnda' ndyee'aa'n nchoo' qui nchoo' 'omndyena. ¹⁵ Quia jo' tja Jacob ndyuaa Egipto. Jo' jo' m'aa'n ndo' tuee'n ndo' mati jo' jo' tjā ntseinaa'n, joo welooya na ñet'om teiyo. ¹⁶ Jnda chii ty'eñ'omlcwe' ntseinda Jacob sei'ts'o 'naa'a'n tsjoom Siquem ndyuaa yuu na jna'na. Jo' jo' tjacant'iuu'ñê naquii' tsei'tsuaa na seijnda Abraham ñequio s'om xuee ndaa ntseinda Hamor.

¹⁷ Tsoti Esteban:

—Welooya nn'a'n Israel na ñet'om teiyo, tyom'a'tina ndyuaa Egipto. Ndo' yoche'n na tjatseicanda'ñena' ñ'oom na tso Ty'oots'om nnom Abraham na nnts'aa'n, yache'n tjawijndyendyena. ¹⁸ Jndye nn'a'n ñet'om ts'iaa'n t'ma'n ndyuaa Egipto. Ndo' tuee'ntyjo na tjaquiee' cwii ts'a'n ts'iaa'ñee'n na ticaljeii cantyya 'naa'n ts'oo José. ¹⁹ Cwajndii s'aa'n. Tco'wee'n welooya. Sa'ntjoom na ca'ndyetona yo'ndaa ndana na cwjeto. ²⁰ Joo ncuee'ñee'n tuiñe Moisés. Tjawee' ts'om Ty'oots'om yu'ndaa. Tyom'aa'ñê waa' tsotyee'n cha'na ndyee chi' na teix'leetina jom. ²¹ Jnda chii 'ndyena jom na cuee'n saa majuuto yuscu jnda tsa'ma'nts'iaa'n t'ma'ñee'n ljeii jom. S'aa cha'na jnda jom. ²² Jo' chii tyotsei'na'a'n cha'tso na jndo' n'om nn'a'n ndyuaa Egipto. T'oom na jndo' ts'oom na tyotseinei'n ndo' na tyoch'ee'n.

²³ Ndo' Moisés, quia na tuee' cha'na wen'aa'n choom'm s'aana' ts'oom na ñe'cjaacanoom'm nn'a'n tsjaa'n na tuiñê ntseindacantyyo Israel. ²⁴ Tjaa'n ndo' nty'iaa'a'n na maco'wi' cwii ts'a'n Egipto cwii ts'a'n tsjaa'n na tuiñê. Jo' chii tjacwañom'm tsa'ñee'n.

Tjeii'ñê juu nawi' na matjom. Seicueⁿ ts'aⁿ Egipto. ²⁵ Ee seitoom na nla'noⁿ nn'aaⁿ Israel na Ty'o^ots'om nntseicandyaañe joona ñequio l'o jom, saa ticala'noⁿna. ²⁶ Ndo' cwiicheⁿ xuee ljeiiⁿ we nn'aⁿ Israel na cwilantja'ndye. Ndo' na l'ue ts'oom na caljoyaandyena, jo' chii tsoom ndaana: “O re mann'aaⁿndyo'. ¿Chiuu na cwilantja'ndyo'?” ²⁷ Quia jo' juu ts'aⁿ na mal'ue tia' ñ'eⁿ x'iaa', ntqueeⁿ Moisés. Matsoom nnom: “¿Ñeeⁿ juu tqueⁿ 'u na nntsa'ntjom' já, ndo' na nncu'xeⁿ já? ²⁸ ¿Aa ñe'catseicue' ja, cha'na seicue' ts'aⁿ Egipto wja?” ²⁹ Jnda na jndii Moisés ñ'oomwaa', jleinoom. Tjaaⁿ ndyuaa Madián. Mana ljoo'ñeyaaⁿ jo' jo'. Ndo' jo' jo' tocoom, tuiindywe we ntseinaaⁿ naⁿnom.

³⁰ Quia na jnda teinom wen'aaⁿ ntyu na m'aaⁿ jo' jo' seijomna' na m'aaⁿ cwii joo quii' jnda na nndyoo' sjo Sinaí ndo' teitquioo'ñe cwii ángel nnoom naquii' ntsaachom na cwico tsa' ts'o^o n'ioom. ³¹ T'maⁿ seitsaⁿna' jom na nty'iaaⁿna' na ljo'. Ndo' seicandyoo'ñe na nnty'iaa'yaaⁿ ndo' jñeeⁿ na matseineiⁿ Ta Ty'o^ots'om. ³² Matso: “Ja cwiluiindy^o Ty'o^ots'om cwentaa' welo' Abraham tsaⁿ na ñet'oom teiyoticheⁿ, ñ'eⁿ Isaac, ñ'eⁿ Jacob.” Quia na jndii Moisés na ljo', teiñê na macaty'ueeⁿ. Meiⁿ tíc'oomt'maaⁿñê ts'oom na nnty'iaaⁿna'. ³³ Ndo' matso Ty'o^ots'om nnoom: “Cwji' lcom' na ñjom' ee yujo' yuu na meintyje' matseixmaⁿna' tyuaa na lju' ee ñjaaⁿ tyje'cañooⁿya. ³⁴ Ja jnda nty'iaayaya na cwita'wi' nn'aⁿ ndyuaa Egipto nn'aⁿya nn'aⁿ Israel ndo' jnda jndiia na cwitcweena. Ndo' jnda jndyocua^yya na nntseicandyandy^o joona. Jo' chii majñooⁿya 'u na cja'lcwe' ndyuaa Egipto.”

³⁵ Tsoticheⁿ Esteban:

—Moisés'ñeeⁿ, ñel'a nn'aⁿ Israel na ticuee' n'omna jom. Jluena nnoom: “¿Ñeeⁿ tqueⁿ 'u na nntsa'ntjom' já ndo' na nncu'xeⁿ já?” Saa majuutoom ty'iom Ty'o^ots'om ts'iaaⁿ jom na catsa'ntjoom joona ndo' cantyja 'naaⁿ na ndyaandyena nawi' na tyom'aⁿna. Luaa' s'aa Ty'o^ots'om xjeⁿ na teitquioo'ñe ángel nnoom naquii' tsa' ts'o^o nioom na cwico. ³⁶ Majuu Moisés'ñeeⁿ tjeiiⁿeⁿ welooya nn'aⁿ Israel na ñet'om ndyuaa Egipto. Jndye 'naaⁿ t'maⁿ tyoch'eeⁿ ndyuaa'ñeeⁿ na tjaa 'ñeeⁿ juu ndaa nnts'aa na cwe' na jndeiⁿ nquii. Mati tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ quia na tei'nomna Ndaalwee Wee ndo' quia na tyom'aⁿna ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom wen'aaⁿ ntyu. ³⁷ Manqueⁿ na tsoom ndaa nn'aⁿ Israel: “Ty'o^ots'om nlqueeⁿ cwii nn'aⁿyo' na ñequiaa ñ'oom'm ndaa'yo' cha'xjeⁿ na tqueeⁿ ja.” ³⁸ Majom na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿndyena quia na tyotjomndyena ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. Jo' jo' seineiⁿ ángel ñ'eⁿñê sjo Sinaí. Jnda chii jom seineiⁿ ndaa welooya nn'aⁿ Israel. Jom to'ñoom ñ'oom na mañequiaana' na tseixmaⁿ ts'aⁿ na wando' añmaaⁿ na jndyoteincoo' ñ'oom'ñeeⁿ ndaa jaa.

³⁹ Saa welooya tiñe'calacandana ñ'oom na tsoom ndaana. Tiñe'calañ'oom'ndyena jom ndo' l'ana na ñe'c'oolcwee'na ndyuaa Egipto. ⁴⁰ Yocheⁿ na tyom'aaⁿ xqueⁿ sjo Sinaí jluena nnom Aarón: “Catsa' 'naⁿ na nlat'maaⁿndyo na nnc'oojndyena' jo ndaaya na nntsaalcwaa'a Egipto ee ticaliuuya ljo' tjom Moisés ts'aⁿ na tjei' jaa jo' jo'.” ⁴¹ Ndo' l'ana cwii 'naⁿ cha'cwijom quioo'jndyo chjoo. Ndo' nnom juuna' tyola'cwjeena quioo' na tyola't'maaⁿndyena na l'ana xuee. Jeeⁿ neiⁿna ñequio juuna', ndo' cwe' 'naⁿ na l'a nquieena. ⁴² Jo' chii 'ndii Ty'o^ots'om joona. 'Ndiitoom na calat'maaⁿndyetona meiiⁿ cwe' cancjuu na m'aⁿ tsjo'luee. Ee naquii' libro na teiljeii ñ'oom ndyuee profetas, matsona':

'O nn'aⁿ Israel, ¿aa no^oya tyoñequia'yo' quioo' na tyolacwje'yo' wen'aaⁿ ntyu'ñeeⁿ na tyom'aⁿyo' ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom?

⁴³ Nchii jo' l'a'yo' ee ñejleiñ'om'yo' w'aaliaa na ndii' juu na tyolat'maaⁿndyo' na jndyu Moloc.

Ndo' ñejleiñ'om'yo' caxjuu cwentaa' juu na tyolat'maaⁿndyo' na jndyu Renfán.

Ñequii'cheⁿ 'naⁿ na ñel'a' ncjo'yo' ñejlat'maaⁿndyo'.

Jo' chii je' nncwjiia 'o ndyuaa tsjom'yo', nntsa'yo' hasta cwiicheⁿ na ntyjaa' tsjoom Babilonia.

⁴⁴ Tsoti Esteban:

—Juu ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom, tyoleiñ'om welooya w'aaliaa yuu tyolawena ljo' lcaa' na chuu' ljeii na tqueⁿ Ty'o_ots'om na matsa'ntjomna'. W'aaliaa'ñeeⁿ tuiina' cha'xjeⁿ na sa'ntjom Ty'o_ots'om Moisés na cats'aaⁿ juuna' cha'xjeⁿ na jnda t'mooⁿ nnom. ⁴⁵ Juuna' tquioñ'om ndacantyjo welooya quia na jndyochuu Josué joona ndyuaameiiⁿñe, ndyuaa na seijndaa'ñe Ty'o_ots'om na nndaana. Jo' chii tjeiiⁿeⁿ nn'aⁿ na ñet'om ndyuaameiiⁿñe cha ljoonⁿdye welooya juuna'. Ndo' ljoonⁿe tyoleiñ'omtina w'aaliaa'ñeeⁿ hasta quia na tyom'aaⁿ David. ⁴⁶ Tjawee' ts'om Ty'o_ots'om ñ'eⁿ David. Ñe'cats'aaⁿ w'aa yuu na nnc'oom Ty'o_ots'om na tyotseit'maaⁿñe weloom'm Jacob tsaⁿ na ñet'oom teiyocheⁿ. ⁴⁷ Saã jnaaⁿ Salomón juu s'aa w'aa'ñeeⁿ cwentaa' Ty'o_ots'om. ⁴⁸ Saã nquii Ty'o_ots'om na m'aaⁿ na ndyeticheⁿ, nchii cwe' naquii' l'aa na cwil'a nn'aⁿ mac'eeⁿ. Ee luaa' tyotso profeta. Seineiⁿ tsaⁿñeeⁿ ñ'oom na seijnooⁿl'ooⁿ ts'om. Matsoom:

⁴⁹ Cañoom'luee matseixmaⁿna' ndio 'naⁿya yuu na mawacatyãⁿ na matsa'ntjoⁿya.

Ndo' tsjoomnancue matseixmaⁿna' cwe' cha'na 'naⁿ yuu na cwiquie' nc'a.

Nc'e na ljo', ¿cwaan w'aa na nl'a'yo' cwentaya?

Ndo' ¿yuu waa cwii joo na ya na nncwajndyaya?

⁵⁰ ¿Aa nchii nncõ s'aa cañoom'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue?

⁵¹ Tsoti Esteban:

—'O maxjeⁿ quie' n'om'yo'. Matseijomna' 'o cha'na nn'aⁿ na tyoolat'maaⁿndye Ty'o_ots'om ee tiñe'candy'e'yo' meiⁿ tiñe'calacanda'yo'. Ñequii' na cwitsa'yo' nacjoo' Espíritu Santo. Cha'na tyol'a welo'yo' na ñet'om teiyo majo'ti cwil'a' 'o. ⁵² Welo'yo' na ñet'om teiyo, ¿Aa tyom'aaⁿ 'ñeeⁿ na tyoñequiaa ñ'oom' Ty'o_ots'om na tícata'wi'na juu? Maxjeⁿ tjaa'naⁿ. Jla'cwjee welo'yo' nn'aⁿ na tyola'candii na nndyo nquii Cristo na cwiluiñe na maty'iomyana'. Ndo' 'o je' jnda tquia'yo' cwentá jom ndo' jnda jla'cue'yo' jom. ⁵³ Mancjo'to'yo' na to'ñoom'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés na tquia ángeles. Saã ticalacanda'yo' juuna'.

Jla'cuee'na Esteban

⁵⁴ Jnda na jndye naⁿñeeⁿ ñ'oommeiⁿl' jla'jmeiⁿndyena. Tyoteinquiena ndei'n'omna na jeeⁿ lioona Esteban. ⁵⁵ Saã jom na too' naquii' ts'oom m'aaⁿ Espíritu Santo, jlundaãñe nty'iaaⁿaⁿ cañoom'luee. Nty'iaaⁿaⁿ na nei'coo' caxuee yuu na m'aaⁿ nquii Ty'o_ots'om ndo' nty'iaaⁿaⁿ Jesús na meintyjee' jo ntyjaa' Ty'o_ots'om ntyjaya. ⁵⁶ Ndo' matsoom:

—Canty'ia'yo'. Manty'iaya na jnda jnaaⁿ cañoom'luee, ndo' nquii Jesús na jnaⁿ jo' jo', meintyjee' ntyjaa' Ty'o_ots'om ntyjaya.

⁵⁷ Quia jo' jndeiⁿ tyolaxuaana na jmeiⁿndyena. Jlacu'na lua'quina ndo' ñejom ty'enomna nacjoom'm. ⁵⁸ Ndo' jndeiⁿ ty'entquieena jom nnom tsjoom. Jnda chii nn'aⁿ na tyolue na waa jnaaⁿaⁿ tjeii'na liaa na teincoo na cwee'na. Tsã'na joona', ndo' cwii ts'aⁿ na titquieñe na jndyu Saulo jom s'aaⁿ cwentá joona'. Jnda chii tyotmeiiⁿna ljo' Esteban.

⁵⁹ Ndo' yocheⁿ na cwitmeiiⁿna ljo' jom, seineiⁿ nnom Ty'o_ots'om, matsoom:

—Ta Jesús, coñom' añmaⁿ 'naⁿya.

⁶⁰ Jnda chii tcoom'm xtyeeⁿ. Jndeiⁿ seixuaⁿ, matsoom:

—Ta, tincwjaa'ndyu' cwentá jnaaⁿna na cwila'cuee'na ja.

Jnda tsoom na luaa' mana tueeⁿeⁿ.

8

¹ Ndo' tyom'aaⁿ Saulo jo' jo', seijomñe na jla'cuee' nn'aⁿ Esteban.

Tyoco'wi' Saulo nn'aⁿ na laxmaⁿ cwentaa' Ty'o_ots'om

Majuu xuee na jlacuee'na Esteban jnaⁿna' cwajndii tyontyjo nn'aⁿ Jerusalén tmaaⁿl' nn'aⁿ na macwji' Ty'o_ots'om cwentaaⁿaⁿ jo' jo'. Jo' chii cha'tsondyena

tyot'oom'ndyena cha'waa ts'ondaa Judea ñequio ts'ondaa Samaria. Macandā nquiee apóstoles tícat'oom'ndyena. ² Nt'om naⁿnom na jeeⁿ xcwee' n'om ñ'eⁿ Ty'oòts'om ty'ecat'iuuna Esteban. Jeeⁿ tyotyueena na jnda nquiuna jom. ³ Ndo' Saulo cwajndii tyoco'weeⁿeⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oòts'om cwentaaⁿaⁿ. Tyojaaqueⁿeⁿ meiⁿ quii' l'aa ndo' ñequio na jndei'na' tyocwjeeⁿeⁿ naⁿnom ndo' naⁿlcu. Tyocjaachom jona. Tyotioom jona w'aancjo.

Tyoñe'quia nn'aⁿ ñ'oom naya ndyuua Samaria

⁴ Saā naⁿñeeⁿ na t'oom'ndye tyoma'nomna. Meiⁿyuucheⁿ na tquiena tyola'neiⁿna ñ'oom' Ty'oòts'om ndaaⁿ nn'aⁿ. ⁵ Cwii jona, ts'aⁿ na jndyu Felipe, tjacueeⁿ cwii tsjoom ts'ondaa Samaria. Tyotseineiⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. ⁶ Cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ ya tqueⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ ndo' nty'iaana 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ na xocandaaⁿ nnts'aa na cwe' najndeiⁿ nquii' ts'aⁿ. ⁷ Jndye nn'aⁿ na tyoleichuu jndyeta n'maaⁿna s'aaⁿ. Quia na jlui' jndyeta'ñeeⁿ quii' n'omna jndeiⁿ jla'xuaana'. Ndo' jndye nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee' ndo' ntjeiⁿ luee tco'yana' jona s'aa Felipe. ⁸ Nc'e na ljo', jndye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tyom'aⁿna na jeeⁿ neiⁿna.

⁹ Jnda jaach'ee xuee m'aaⁿ cwii ts'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na calua'ñe na jndyu Simón. Tyonquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ ts'ondaa Samaria, na tyotsoom ndaaⁿna na jom jeeⁿ t'maⁿ tseixmaaⁿ. ¹⁰ Cha'tsondye nn'aⁿ meiiⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindyeye meiiⁿ nn'aⁿ na cje laxmaⁿ jeeⁿ tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ. Tyoluena:

—Simónm'aaⁿ, juu najndeiⁿ na matseixmaⁿ Ty'oòts'om, t'maⁿ matseixmaaⁿ jo'.

¹¹ Nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ ee teiyo manquiu'nn'aaⁿ jona ñequio ts'iaaⁿ calua' na mach'eeⁿ. ¹² Saā quia na jnda jla'yua'na ñ'oom na tyotseineiⁿ Felipe cantyja na matsa'ntjom Ty'oòts'om ndo' cantyja 'naaⁿ xuee' Jesucristo, quia jo' naⁿnom ndo' naⁿlcu teits'oomndyena. ¹³ Ndo' manquiiⁿ Simón seiyoom'm ndo' teits'oomñê. Ndo' ñequii'cheⁿ na ñ'eⁿñ'eeⁿ ñ'eⁿ Felipe. Jeeⁿ tyocjaawee' ts'oom 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'ee Felipe na xocandaaⁿ nnts'aa na cwe' najndeiⁿ nquii' ts'aⁿ meiⁿ xocjaantyjo' ts'om ts'aⁿ chiuu tuiyuu.

¹⁴ Ndo' Jerusalén m'aⁿ apóstoles, jnda na jndyena na mati nn'aⁿ ts'ondaa Samaria macwila'yua'na ñ'oom' Ty'oòts'om, jo' chii jñoomna we x'iaana, Pedro ñ'eⁿ Juan, na c'oo naⁿñeeⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ ndyuua Samaria. ¹⁵ Ndo' jnda na tquiena naⁿñeeⁿ jo' jo', tyola'neiⁿna nnom Ty'oòts'om. Taⁿna nnoom na quiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'om naⁿñeeⁿ. ¹⁶ Ee meiⁿcwiindyeye naⁿñeeⁿ tyooto'ñoomna Espíritu Santo, macandā na jnda teits'oomndyena ñequio xuee' Ta Jesús. ¹⁷ Quia jo' Pedro ñ'eⁿ Juan tioona lueena nacjoo naⁿñeeⁿ. Mana to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna.

¹⁸ Jnda na nty'iaa' Simón na joo nn'aⁿ na jñom Ty'oòts'om tioona lueena nacjoo naⁿñeeⁿ, to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna, quia jo' seiqueeⁿna' ts'oom na mati jom ñe'cats'aaⁿ na ljo'. Jo' chii tsoom ndaaⁿna na s'om ñnequiaaⁿ. ¹⁹ Matsoom:

—Quia'yo' na ntseixmaⁿya najndeiⁿ na cwilaxmaⁿ'yo' cha mati ja meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntioo l'oo nacjoo' maxjeⁿ nnc'o'ñom Espíritu Santo naquii' ts'om.

²⁰ Saā matso Pedro nnoom:

—S'om 'naⁿ catsuuna' ñ'eⁿndyu', 'u matsei'tiuu' na cwe' ñequio s'om nnc'oñom' naya na mañequiaa Ty'oòts'om na cwicandaa nn'aⁿ na cwe'yua. ²¹ 'U ticatsona' na nntseijomndyu' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oòts'om na cwil'aayâ ee tiyuu' na xcwee' ts'om' jo nnoom. ²² Calcwe' ts'om' jnaⁿ luaa', ndo' catseity'oondyu' nnom Ty'oòts'om nts'aacheⁿndyo ndya' nntseit'maⁿ ts'oom 'u na luaa' m'aaⁿ ts'om'. ²³ Ee manty'iaya juu jnaⁿ matseijomna' cha'cwijom 'naⁿ ja na nnc'uu ts'aⁿ ndo' cha'cwijom l'uaancjo na chu'tyeⁿndyu'.

²⁴ Quia jo' tso Simón ndaaⁿ:

—Cataⁿ'yo' nnom Ty'oòts'om na meiⁿcwii ticatjoⁿya cha'na cwindu'yo'.

²⁵ Pedro ñ'eⁿ Juan jla'neiⁿna ñ'oom' Ty'ooots'om ndo' tjei'yuu'ndyena cantyja 'naaⁿ Jesús. Jnda chii jnaⁿna tsjoom'ñeeⁿ ndyuua Samaria na nnc'oolcwee'na Jerusalén. Jndye njoom nch'u tyo'oowi'nomna ndyuua'ñeeⁿ. Tyoñequiana ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ.

Felipe ñequio ts'aⁿ ndyuua Etiopía

²⁶ Ndo' seineiⁿ ángel 'naaⁿ Ty'ooots'om nnom Felipe. Tso: “Cja' nato Jerusalén na wjaana' tsjoom Gaza jo ntyja na macalui' caxjuu tsoom'naaⁿ.” Juu nato'ñeeⁿ maw-inomna' ndyuua yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. ²⁷ Quia jo' teicantyjaaⁿ tjaaⁿ. Ndo' nato'ñeeⁿ teincwiñê ñ'eⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ ndyuua Etiopía. Tsaⁿñeeⁿ tsaⁿs'a eunuco na mandi'ntjom nnom Candace tsaⁿscu na matsa'ntjom ndyuua Etiopía. Tyom'aaⁿ ts'iaaⁿ na tyotseiweeⁿ s'om naquii' wats'iaaⁿ 'naaⁿ tsaⁿscu'ñeeⁿ. Tjatseit'maaⁿñê Ty'ooots'om Jerusalén. ²⁸ Ndo' je' majaalcweeⁿeⁿ. Ñjoom ts'om tornom 'naaⁿaⁿ. Matsei'naⁿaⁿ tsom na chuu' ñ'oom' Ty'ooots'om na seiljeii Isaías. ²⁹ Ndo' tso Espíritu nnom Felipe:

—Catseicandyoo'ndyu' nacañoom' tornomwaa'. Catseijomndyu' ñ'eⁿ ts'aⁿ na maleiñ'oom juuna'.

³⁰ Quia jo' tjantyjaa' Felipe tsaⁿñeeⁿ. Jñeeⁿ na matsei'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na seiljeii Isaías. Tax'eeñê nnom, matsoom:

—¿Aa matsei'nōⁿ ñ'oom na matsei'naⁿ?

³¹ Matso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Chiuu nnts'aayo na nntsei'nōⁿa ee tjaa 'ñeeⁿ juu m'mōⁿ nōⁿ?

Ndo' tcaⁿ tsaⁿñeeⁿ na cjawa Felipe tornom 'naaⁿaⁿ na nncwacatyeeⁿ na cañoom'm.

³² Luaa matso ñ'oom' Ty'ooots'om na matsei'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ:

Quia na wjaañ'oom ts'aⁿ catsmaⁿ na nntseicueⁿeⁿ juuyo' meiⁿchjoo ticatseixuaayo'.

Mati cha'na catsmaⁿ chjoo quia na matyjee ts'aⁿ som'm ñemaaⁿ 'ñom,

malaa'ti' tjaa ljo' tso ts'aⁿ na cwiluiñê catsmaⁿ cwentaa' Ty'ooots'om meiiⁿ na wi' tyotjoom.

³³ Jla'jnaaⁿ nn'aⁿ jom meiⁿ tîcatu'xeⁿyana ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ.

Ndo' ñeeⁿ juu nndaⁿ nntseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nn'aaⁿaⁿ na tjawicantyjoo',

maxjeⁿ tjaa'naⁿ ee tyuaa' jla'cuee'na jom.

³⁴ Quia jo' tax'ee ts'aⁿ Etiopía nnom Felipe, matsoom:

—Cwii naya'ñeeⁿ, catsu'ya' nōⁿ, ts'aⁿ na tyoñequiaa ñ'oommeiiñê ¿aa matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nqueⁿ oo aa cantyja 'naaⁿ cwiiñeeⁿ?

³⁵ Quia jo' Felipe tōⁿōⁿ na tyotseineiⁿ cantyja 'naaⁿ juu ñ'oom'ñeeⁿ na teiljeii naquii' ñ'oom' Ty'ooots'om na sei'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ. Tyotseineiⁿ nnom tsaⁿñeeⁿ ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesús. ³⁶ Ndo' yocheⁿ na cwi'oona nato, tquiena cwii joo yuu waa ndaatoo. Quia jo' matso ts'aⁿ Etiopía nnoom:

—Canty'ia', ñjaaⁿ waa ndaatoo. ¿Aa waa na nntseicu'na' na nnleits'oomndyo?

³⁷ Quia jo' matso Felipe nnoom:

—Xeⁿ matsei'yu' ñequio na xcwee' ts'om' nndaⁿ nleits'oomndyu'.

T'ō tsaⁿñeeⁿ matsoom:

—Matseyu'a na Jesucristo cwiluiñê Jnda Ty'ooots'om.

³⁸ Quia jo' ts'aⁿ Etiopía sa'ntjoom na cjaameintyjee' tornom. Jnda chii wendyena tquiocuena, ty'ecuona quii' ndaatoo, mana seits'oomñeeⁿ Felipe jom. ³⁹ Jnda na jlui'na quii' ndaatoo, nguii Espíritu na cwiluiñê Ty'ooots'om tjañ'oom Felipe. Ndo' ts'aⁿ Etiopía'ñeeⁿ taticanty'iaa'tyeeⁿ Felipe, saⁿ tjaaⁿ nato na mawjaⁿ ñequio na neiiⁿ ts'oom.

⁴⁰ Ndo' Felipe je', teitquioo'ñê tsjoom Azoto, ndo' jndye njoom tyomanoom tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya hasta tuee'nnaaⁿaⁿ tsjoom Cesarea.

9

Lcwe' ts'om Saulo jnaaⁿaⁿ
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Ndo' Saulo ticando' nncjaameintyjeeⁿeⁿ na matseicaty'ueeⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' ñequio Ta Jesús. Ndicwaⁿ macantyyaa'ñê na nntseicwjeⁿ joona. Jo' chii tjaaⁿ na m'aaⁿ tyee na cwiluiitquieñe. ² Tcaaⁿ ljeii nnom juu na nncjaañ'oom tsjoom Damasco na m'aⁿ nn'aⁿ judíos lan'om 'naaⁿna. Ljeii'ñeeⁿ tquiaana' najneiⁿ na nncjaacwjaaⁿ naⁿnom ndo' naⁿlcu nn'aⁿ na m'aⁿ nattoo' Jesús, na nncjaachom joona praso Jerusalén. ³ Njoom nato na jnda jaawinoom'm tsjoom Damasco ndo' mats'ia jo' tioo cwii chom ndiocheⁿ nacañom'm na jnaⁿna' cañoom'luee. ⁴ Ndo' tiooñê nomtyuaa ndo' jñeeⁿ na seineiⁿ ts'aⁿ. Matso nnoom:

—Aa ndi', Saulo, ¿chiiu na jeeⁿ mantyyjo' ja?

⁵ Ndo' t'ooⁿ:

—¿Ñeeⁿ 'u Ta?

Matso nnoom:

—Ja Jesús ts'aⁿ na mantyyjo'.

⁶ Ndo' Saulo cwiteiñê na macaty'ueeⁿ. Matsoom:

—¿Chiiu l'ue ts'om' Ta na cats'aa?

Quia jo' matso Jesús nnoom:

—Quicantyya', cja'quie' quii' tsjoom. Jo' jo' nntso ts'aⁿ njom' ljo' macaⁿna' na nntsa'.

⁷ Ndo' naⁿnom na cwii'oo ñ'eⁿ Saulo, s'aana' na jeeⁿ tyuena ee jndyena na seineiⁿ ts'aⁿ saa titquioo'ñe. ⁸ Quia jo' teicantyya Saulo nomtyuaa. Sein'meiⁿeⁿ lua'nnoom saa tileicantyy'iaaⁿaⁿ. Jo' chii t'uena ts'ooⁿ ty'eñ'omna jom tsjoom Damasco. ⁹ Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii ndyee xuee na tileicantyy'iaaⁿaⁿ, ndo' tícwaaⁿaⁿ meiⁿ na nnc'om ndaa tjaa'naⁿ.

¹⁰ Tsjoom'ñeeⁿ tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na matseyu' na jndyu Ananías. Tsaⁿñeeⁿ tco'na' nty'iaaⁿaⁿ Ta Jesús. Seineiⁿ matso:

—Ananías.

T'ooⁿ, matsoom:

—Luaa ja Ta.

¹¹ Quia jo' matso Ta Jesús nnoom:

—Quicantyya' cja' nataa na jndyuna' na Ndyeyu tja. Waa' Judas cal'ue' ts'aⁿ na jndyu Saulo, ts'aⁿ na jnaⁿ tsjoom Tarso. Tsaⁿñeeⁿ mamatseineiⁿ nooⁿ. ¹² Ndo' jnda tco'na' nty'iaaⁿaⁿ na 'u Ananías jnda jndyo'quie' na m'aaⁿ ndo' jndyo'catioo' l'o' nacjoom'm cha ndaa nnty'iaa'nnaaⁿaⁿ.

¹³ Jnda na jndii Ananías na luua', tsoom:

—Jndye ñ'oom jnda mandiiya, Ta, na cwila'neiⁿ nn'aⁿ cantyya 'naaⁿ tsaⁿm'aaⁿ cwanti nawi' mach'eeⁿ nn'aⁿ cwenta' na m'aⁿ Jerusalén. ¹⁴ Ndo' je' ñjaaⁿ jnda tyjeeⁿeⁿ ñequio ljeii na tquia ntyee na cwiluiitquiendye na mañequiaana' najneiⁿ cha na cha'tso nn'aⁿ na cwilcwii' xue' nncjaachom joona na chu'tyeeⁿndyena na nntioom joona w'aancjo.

¹⁵ Saa matso Jesús nnoom:

—Cja' ee jnda tjeii'ndyo jom na nntseineiⁿ cantyya 'naⁿya jo ndaa nn'aⁿ nt'omcheⁿ ndyuaa ñequio nn'aⁿ na cwitsa'ntjom joona, ndo' mati ndaa nn'aⁿ Israel. ¹⁶ Ndo' nnts'aa na nncjaaljeiiⁿ na maxjeⁿ jndye nawi' macaⁿna' na nncwinoom cantyya na matseyoom'm ñ'eⁿndyo.

¹⁷ Quia jo' tja Ananías w'aa na m'aaⁿ Saulo'ñeeⁿ. Jnda na tjaqueⁿeⁿ, tioom l'ooⁿ nacjoo' tsaⁿñeeⁿ. Matsoom:

—'U re nn'aⁿya Saulo, nquii Ta Jesús na teitquioo'ñê njom' nato na jndyo', jñoom ja na m'aaⁿ. L'ue ts'oom na nnty'ia'nnda' ndo' na too' nntseixmaⁿ Espíritu Santo naquii' ts'om'.

¹⁸ Mañoom' tquiaa cha'cwijom lua'tsja n'om nnom Saulo. Jnda na nty'iaa'nnaaⁿaⁿ. Quia jo' teicantyyaaⁿ, teits'oomñê. ¹⁹ Jnda chii tcwaaⁿaⁿ ndo' tquiaannda'na' najneiⁿ. Ljoo'ñê cwantindyo xuee ñequio nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Damasco.

Saulo mañequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oⁿts'om Damasco

²⁰ Mantya to^o na tyoñequiaaⁿ ñ'oom quii' lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos na nquii Jesús cwiluiñê Jnda Ty'o^ots'om. ²¹ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tyondye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ seitsaⁿna' jona. Tyoluena:

—¿Aa nchii tsaⁿm'aaⁿ ts'aⁿ na tyoma'nom Jerusalén na tyoco'weeⁿeⁿ nn'aⁿ na cwilcwii' xuee' Jesús? Ndo' ¿aa nchii mati jnda jñoom ñjaaⁿ na nncjaachom nn'aⁿ na cwilayu' na chu'tyeⁿndye jo ndaa ntyee na cwiluiitquiendye?

²² Ndo' Saulo tjanaⁿjndeiityeeⁿ na tyoñequiaaⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om. Tyo'mo^o na mayuu' na Jesús cwiluiñê Cristo. Jo' na tjatseiñ'eeⁿñ'ena' nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Damasco.

Jlui'n'maaⁿñe Saulo luee nn'aⁿ judíos

²³ Jnda jaach'ee xuee na ma'moⁿ Saulo ndo' jnda chii tjoom' ñ'oom t'maⁿ nn'aⁿ judíos na nlacuee'na jom. ²⁴ Saa jñeeⁿ na ljo'. Ndo' naⁿñeeⁿ naxuee ndo' natsjom tyondoona jom ndyueel'a tatiom nnom tsjoomna na nlacuee'na jom. ²⁵ Saa nn'aⁿ na cwilayu' teijndeiina jom natsjom. Tu^o ts'om cwii tsquiee l'o^o. Jlac'oⁿna jom mantana na waa na ndye 'ndyoo tatiom nnom tsjoom. Chii tjacueeⁿ cwiicheⁿ na ntyja, mana tjaaⁿ.

Saulo tyoñequiaaⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om tsjoom Jerusalén

²⁶ Quia na jnda tueⁿeⁿ Jerusalén ñe'catseijomñê ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwilayu', saa cha'tsondye naⁿñeeⁿ nquiaana jom ee tiñe'calayu'na na ts'aⁿ na matseyiu' jom. ²⁷ Saa tjañ'oom Bernabé jom na m'aⁿ apóstoles. Tso tsaⁿñeeⁿ ndaa naⁿñeeⁿ chiuu waa na nty'iaa' Saulo Ta Jesús na njoom nato, ndo' na seineiⁿ Ta Jesús nnoom ndo' chiuu waa na meiⁿchjoo tinguiaⁿaⁿ na tyoñequiaaⁿ ñ'oom ñequio xuee' Jesús Damasco. ²⁸ Ndo' ljoo'ñe Saulo Jerusalén na ñ'eeⁿ ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ. ²⁹ Meiⁿchjoo ti'maaⁿ ts'oom na tyoñequiaaⁿ ñ'oom cantya 'naaⁿ Ta Jesús. Tyotseineiⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ judíos na cwila'neiⁿ ñ'oom griego, saa jona tyol'ueena chiuu ya nl'ana na nlacuee'na jom. ³⁰ Saa jnda na jndye nn'aⁿ na cwilayu' na ljo', ty'eñ'omna jom Cesarea, ndo' jo' jo' jla'cwanomtina jom tsjoom Tarso.

³¹ Quia jo' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ cha'waa ts'ondaa Judea ñequio Galilea ñequio Samaria ya tyom'aⁿna. Tjaa na cwit'uiitina' jona l'a nn'aⁿ ndo' ty'enajndana. Tyom'aⁿna na nquiaana Ty'o^ots'om ndo' ñequio na tyoteijndei Espíritu Santo tjawijndyendyetina.

Cantya na n'maⁿ Eneas

³² Pedro tyomanoom tyojaacanoom'm nn'aⁿ na cwilayu'. Mati tsjoom Lida tja-canoom'm nn'aⁿ na laxmaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om. ³³ Jo' jo' ljeiⁿ cwii tsaⁿs'a na jndyu Eneas. Jnda ñeeⁿ chu na ljo tsaⁿñeeⁿ cjoo' jnduu na wii' na ntjeiⁿ nc'ee. ³⁴ Matso Pedro nnom:

—U re Eneas, Jesucristo matsein'maaⁿ 'u. Quicantya'. Tseijndaa'ndyu'ya' jndu'.

Quia jo' mantya teicantya tsaⁿñeeⁿ. Jnda na tco'yana' jom. ³⁵ Ndo' cha'tso nn'aⁿ tsjoom Lida ñequio ndyuua su Sarón tyonty'iaana tsaⁿñeeⁿ ndo' lcwe' n'omna, jlayu'na ñequio Ta Jesús.

Tando'nda' Dorcas na tueⁿeⁿ

³⁶ Tsjoom Jope tyom'aaⁿ cwii tsaⁿscu na matseyiu' na jndyu Tabita. Ñequio ñ'oom griego cwiluena jom Dorcas. Tsaⁿñeeⁿ ñequi'cheⁿ na ya tyoch'eeⁿ ndo' tyoteijneiⁿ ndyeñeeⁿ. ³⁷ Ncuee'ñeeⁿ teiweeⁿeⁿ ndo' tueⁿeⁿ. Jnda tueⁿeⁿ chii jlacandaaⁿna jom, ndo' tqueⁿna jom w'aa na nda we teicantjoo'. ³⁸ Tsjoom Jope'ñeeⁿ manndyoo' m'aaⁿna' ñequio tsjoom Lida. Ndo' nn'aⁿ na cwilayu' na m'aⁿ tsjoom Jope'ñeeⁿ jndyena na tsjoom Lida m'aaⁿ Pedro. Jo' chii jñoomna we tsaⁿs'a na c'oocataⁿna nnom Pedro na ntyjantya cjaⁿ na m'aⁿna.

³⁹ Ndo' tjañ'eⁿ Pedro ñ'eⁿndyena. Ndo' jnda na tueⁿeⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ na meindoo' jom chii ty'eñ'omna jom w'aa na jnda we teicantjoo'. Cha'tso yolcu na jnda ljondye na tjā noom tjaa'ndyena tsei jom. Tyotyueena ndo' tyot'mo^ona nchuee ñequio cotom na tyoch'ee Dorcas xjeⁿ na ñetanoom'm. ⁴⁰ Saa Pedro jñoom cha'tso naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. Jnda

chii tcoom'm xtyeeⁿ, seineiiⁿ nnom Ty'o^oots'om. Jnda jo' taqueeⁿ jo ndo' yuu m'aaⁿ ts'oo, nty'iaaⁿ'aⁿ juu. Matsoom:

—Tabita, quicantyja'.

Quia jo' tsaⁿ'ñeeⁿ sein'meiiⁿ'eⁿ lua'nnom. Nty'iaaⁿ'aⁿ Pedro, mana tacatyeeⁿ. ⁴¹ Ndo' Pedro t'ueeⁿ ts'o^o tsaⁿ'ñeeⁿ seiweeⁿ juu. Jnda chii t'maaⁿ yolcu na jnda ljondye ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilayu'. T'moⁿ Pedro yuscu'ñeeⁿ ndaana na mawando'. ⁴² Cha'tso nn'aⁿ tsjoom Jope jndyena na luaa' tuii, ndo' jndyendyena tyolayu'na ñequio Ta Jesús. ⁴³ Ndo' Pedro majndye xuee ljoo'ñê tsjoom'ñeeⁿ waa' ts'aⁿ na jndyu Simón ts'aⁿ na matseitoo'ñe ntjaⁿ.

10

Pedro ñequio Cornelio

¹ Tsjoom Cesarea tyom'aaⁿ cwii tsaⁿ's'a na jndyu Cornelio. Tsaⁿ'ñeeⁿ ts'aⁿ na matsa'ntjom cwii tmaaⁿ sondaro na jndyuna' Italiano. ² Tsaⁿ'ñeeⁿ jeeⁿ xcwee' ts'oom tyotseit'maaⁿ'ñê Ty'o^oots'om ñequio cha'tso nn'aⁿ waⁿ'aⁿ. M'aaⁿ na nquiaⁿ'aⁿ Ty'o^oots'om. Mati jndye waa na tyoteijneiⁿ nn'aⁿ judíos na jñeeⁿ'ndye. Ndo' ñequii'cheⁿ tyotseineiⁿ nnom Ty'o^oots'om. ³ Cwii xuee cha'na na ndyee na matmaaⁿ tco'na' ángel cwentaa' Ty'o^oots'om nnoom. Ndo'yaaⁿ na jndyoquiee' ángel'ñeeⁿ na m'aaⁿ. Matso nnoom:

—Aa ndi', Cornelio.

⁴ Ndo' jom cwe' nty'iaa'toom ángel na jeeⁿ nioom ty'ueeⁿ hasta seiqueeⁿ'ñena' jom. Jnda chii matsoom:

—¿Ljo' nntsa' Ta?

T'o^o ángel nnoom matso:

—Mandii Ty'o^oots'om na matsei'neiⁿ nnoom. Ndo' maqueeⁿ cwenta na mateijndei' ndyeñeeⁿ ndo' macañjom ts'oom 'u. ⁵ Jo'chii cajñom' nn'aⁿ na c'oona tsjoom Jope na c'ooqueeⁿ'ndyena Simón tsaⁿ na mati jndyu Pedro. ⁶ Tsaⁿ'ñeeⁿ nntsoom ljo' catsa'. Jom cwe' mac'e'yaaⁿ waa' tcayoom'm Simón ts'aⁿ na matseicatoo' ntjaⁿ. Nndyoo' 'ndyoo ndaaluee waa waa' tsaⁿ'ñeeⁿ.

⁷ Ndo' Cornelio quia na jnda tja ángel na seineiⁿ ñ'eⁿ'ñê tcwaaⁿ we mosoom'm ndo' cwii sondaro. Sondaro'ñeeⁿ matseit'maaⁿ'ñê Ty'o^oots'om ndo' mandiantjom nnom Cornelio. ⁸ Cornelio tsoñ'eeⁿ ndaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ chiuu waa na tco'na na nty'iaaⁿ'aⁿ. Jnda chii jñoom naⁿ'ñeeⁿ tsjoom Jope.

⁹ Ndo' cwiicheⁿ xuee manjomndye naⁿ'ñeeⁿ nato. Cha'na manndyoo' quiajmeiⁿ 'oowindyona tsjoom Jope. Majuu xjeⁿ'ñeeⁿ tjawa Pedro xqueⁿ w'aa yuu su na nnt-seineiⁿ nnom Ty'o^oots'om. ¹⁰ M'aaⁿ jo' jo' ndo' tyjee' na ñe'jnoom'm, saaⁿ yocheⁿ na cwila'ñ'oom'ndyena na nlcwaaⁿ'aⁿ waa na tco'na' nty'iaaⁿ'aⁿ. ¹¹ Nty'iaaⁿ'aⁿ na jnaaⁿ cañoom'luee. Jndyocue cwii 'na' cha'cwijom cwii liaa tsca'ndyu' tmeiⁿ na chu'tyeⁿ ñequiee nguina'. Tioona' xjeⁿ yuu na m'aaⁿ'cheⁿ. ¹² Liaa'ñeeⁿ ñjom cha'tso nnom quioo' na cwi'ooca' ñequio quioo' na cwi'ootscoo'ndye ñequio cantsaa. ¹³ Ndo' jndii Pedro na teic'uaa, seineiⁿ, matso:

—Quicantyja' Pedro. Catseicue' quioo' na nlqui'.

¹⁴ Ndo' t'o^o Pedro, matsoom:

—Xoquiaⁿ Ta. Ee meiⁿ'jom tyooquiaⁿ cwii nnom na cwe' cwantindyo oo na tilju' tseixmaⁿ'na' jo njom' nncu'.

¹⁵ Teic'uaannda', matso nnoom:

—'Naⁿ na jnda tqueⁿ Ty'o^oots'om na lju' tseixmaⁿ'na', 'u tintsu' na cwe' na cwantindyo juuna'.

¹⁶ Ndyee ndii' teic'uaa seineiⁿ. Jnda chii juu 'naⁿ'ñeeⁿ tjalcwe'nnda'na' cañoom'luee.

¹⁷ Ndo' xcwe na m'aaⁿ ts'om Pedro ljo' ñe'ca'moⁿ 'naaⁿ na tco'na' nty'iaaⁿ'aⁿ, ndo' nn'aⁿ

na jñom Cornelio jnda tquiena tsjoom'ñeeⁿ, na tax'eendyena yuu waa waa' Simón na cwe' mac'eⁿya Pedro. ¹⁸ Jnda na tquiena 'ndyoots'a w'aa'ñeeⁿ, jluena:

—¿Aa ljoo m'aaⁿ Simón ts'aⁿ na mati jndyu Pedro?

¹⁹ Xjeⁿñeeⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿ ts'om Pedro cantyja na tco'na' nty'iaaⁿ'aⁿ ndo' matso Espíritu Santo nnoom:

—Ndyee naⁿnom cwil'uee 'u. ²⁰ Jo' chii quicantya', cja'cue'. Cja' ñ'eⁿndyena. Tinc'oom' ñomtiuu' ee ja jñooⁿya joona.

²¹ Quia jo' Pedro tjacueeⁿ na m'aⁿna. Matsoom ndaana:

—Ja ts'aⁿ na cwil'ue'yo'. ¿Aa waa na nl'a'yo' ja?

²² Jluena nnoom:

—Jâ tqui^ooyâ ts'iaaⁿ 'naaⁿ ts'aⁿ na jndyu Cornelio, ts'aⁿ na matsa'ntjom cwii tmaaⁿ sondaro. Jom ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyaana' ndo' na matseit'maaⁿñê Ty'o^ots'om. Cha'tsondye nn'aⁿ judíos ya ñ'oom cwilaneina cantyja 'naaⁿ'aⁿ ndo' jnda nquiuna jom. Cwii ángel cwentaa' Ty'o^ots'om tso nnoom na catseicañeeⁿ 'u na cja' waⁿ'aⁿ ndo' na ñeeⁿ ñ'oom na nntseineiⁿ.

²³ Quia jo' seiñ'oom'ñe Pedro joona na caljoo'ndyena jo' jo'. Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee tjaaⁿ ñ'eⁿndyena. Ndo' nt'om nn'aⁿ tsjoom Jope na cwilayu' ty'ena ñ'eⁿñê.

²⁴ Cwiicheⁿ xuee tquiena tsjoom Cesarea. Mameindoo' Cornelio joona. Jnda seitjoom nn'aaⁿ'aⁿ ñequio nn'aⁿ na ya ñ'oom jom ñ'eⁿndye. ²⁵ Jom jlui'noom naquii' waⁿ'aⁿ quia na ljeiⁿ na jnda tyjee'cañoom Pedro, tjacatjomñê juu. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom na seit'maaⁿñê juu. ²⁶ Saa seiwe tsaⁿñeeⁿ jom. Matso nnoom:

—Quicantya' sa, ee mats'aⁿ ja cha'na 'u.

²⁷ Ndo' yocheⁿ na cwila'neiⁿna 'ooquie'na naquii' w'aa. Jo' jo' ljei Pedro cwa jndye nn'aⁿ jnda tjomndye. ²⁸ Quia jo' matsoom ndaana:

—'O nquiuy'yo' juu ljei na cwileiñ'ooⁿya matsona' na ticaty'iomyaana' na cwii ts'aⁿ judío nncjaantya' meiⁿnquia ts'aⁿ na nchii ts'aⁿ judío oo meiⁿ na nncjaaqueⁿ'eⁿ quii' waa'. Saa Ty'o^ots'om jnda t'mooⁿ nooⁿ na meiⁿcwii ts'aⁿ tantsjoo na cwe' cwantindyo juu oo na tilju' tseixmaⁿ. ²⁹ Jo' chii quia na tqueⁿ'yo' ja tjaa na seitsaaⁿ'ndyo, maxjeⁿ jndyo. Saa je' ñecaljeiya chiuu na tqueⁿ'yo' ja.

³⁰ Ndo' t'o Cornelio matsoom:

—Xuee je' jnda ñequiee xuee maxjeⁿmeiⁿ tyom'aaⁿya naquii' w'aya. Matseicwe-jndo'ndyo ndo' matseinaⁿya nnom Ty'o^ots'om cha'na quil'a' 'o nn'aⁿ judíos na ticwii xuee na ndyee na matmaaⁿ. Juu xjeⁿñeeⁿ teitquioo'ñe cwii ts'aⁿ nooⁿ na jeeⁿ caxuee liaa'. ³¹ Matso tsaⁿñeeⁿ nooⁿ: “'U re Cornelio, mandii Ty'o^ots'om ñ'oom na matsei'neiⁿ nnoom ndo' macañjom ts'oom na mateijndeⁿ nn'aⁿ ljo' na matseitjoona' joona. ³² Jo' chii cajñom' nn'aⁿ na c'oona tsjoom Jope na nnc'ooqueeⁿ'ndyena Simón ts'aⁿ na mati jndyu Pedro. Jom cwe' mac'eⁿyaaⁿ waa' tcaⁿyoom'm Simón ts'aⁿ na matseicatoo'ñe ntjaⁿ, ts'aⁿ na waa waa' 'ndyoo ndaaluee.” ³³ Jo' chii mantya jñooⁿ nn'aⁿ na c'ooc'omna 'u. Ndo' 'u quian'ua' na jndyo'. Je' je' cha'tsondyô ljoo m'aaⁿyaⁿ jo nnom Ty'o^ots'om na ndyaayâ cha'tso na l'ue ts'oom na nntsu' ndaayâ.

Ñ'oom na seiineiⁿ Pedro waa' Cornelio

³⁴ Quia jo' to' Pedro na matseineiⁿ, matsoom ndaana:

—Je' quia matsei'noⁿ'chaⁿya, na mayuu' Ty'o^ots'om tiquich'eeⁿ na cwe' ñejndaa' nn'aⁿ na candya' ts'oom. ³⁵ Ee meiⁿquia ndyuaa na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila't'maaⁿ'ndye jom ndo' na cwil'a yuu na maty'iomyaana' maxjeⁿ macjaawee' ts'oom ñ'eⁿndyena. ³⁶ Tyoñequiaaⁿ ñ'oom'm ndaaⁿ já nn'aⁿ Israel. Tyotseicañeeⁿ já ñ'oom naya na mañequiaana' na meiⁿcwii ñ'omtiuu tic'oom naquii' n'ooⁿyaⁿ nc'e Jesucristo tsaⁿ na cwiluiñe na matsa'ntjom cha'tsondye nn'aⁿ. ³⁷ 'O manquiuy'yo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús. Jnda teinom na tyotseineiⁿ Juan ñ'oom na nleits'oomndye nn'aⁿ, to' Jesús tyoñequiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ ts'ondaa Galilea ndo' t'oom'na' cha'waa ts'ondaa Judea. ³⁸ Cantyja 'naaⁿ Jesús'ñeeⁿ

na jnaⁿ Nazaret, tquiaa Ty'oots'om na jom matseixmaaⁿ najndei Espíritu Santo. Ty-omanoom, tyoch'eeⁿ naya ndo' tyotsein'maaⁿ cha'tso nn'aⁿ na ñenchje tsaⁿjndii ee maxjeⁿ ñ'eⁿñ'eⁿ Ty'oots'om ñ'eⁿñê. ³⁹ Já cwitjei'yuundyô cantyja 'naaⁿ cha'tso na tyoch'eeⁿ ts'ondaa Judea, ndo' mati naquii' tsjoom Jerusalén. Jla'cuae' naⁿñeeⁿ jom na ty'ioomna jom cjoo' ts'oom'naaⁿ, ⁴⁰ saa xuee jnda ndyee na tueeⁿeⁿ s'aa Ty'oots'om na tando'xcoom, ndo' na teitquioo'ñennaⁿaⁿ ndaa já. ⁴¹ Ticwitquioo'ñê ndaa cha'tsondye nn'aⁿ, macanda ndaa já. Ee jnda tjeii'ñe Ty'oots'om já na cwilaxmaaⁿyâ na catjei'yuu'ndyô cantyja 'naaⁿ Jesús ndaa nn'aⁿ. Já tyocwaa'â ndo' tyowaayâ ñ'eⁿñê jnda na tando'xcoom. ⁴² Sa'ntjom Ty'oots'om já na ñnequiaayâ ñ'oom ndaa nn'aⁿ ndo' na catjei'yuu'ndyô na tqueeⁿ Jesús na cu'xeⁿ nn'aⁿ na ta'ndo' ñequio nn'aⁿ na jnda tja. ⁴³ Mati profetas tyola'neiⁿna cantyja 'naaⁿ Jesús. Tyoluena na cha'tsondye nn'aⁿ na nlayu' ñ'eⁿñê maxjeⁿ nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jnaaⁿna nc'e xuee' jom.

Nn'aⁿ na nchii judíos cwito'ñoomna Espíritu Santo

⁴⁴ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Pedro ndaana ndo' to'ñoom naⁿñeeⁿ Espíritu Santo naquii' n'om. ⁴⁵ Ndo' nn'aⁿ judíos na cwilayu' na ñ'eeⁿ ñ'eⁿ Pedro jeeⁿ seiñ'eeⁿñena' jona na mati nn'aⁿ na nchii judíos to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'om. ⁴⁶ Ee nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ jndyena na xuii' ñ'oom jla'neiⁿ naⁿñeeⁿ na lcwii'na Ty'oots'om. ⁴⁷ Jo' chii matso Pedro:

—Aa tiyuu' tjaa 'ñeeⁿ nntso na ticwits'oomndye naⁿm'aⁿ ee jnda to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna majo'ti cha'xjeⁿ to'ñooⁿ jaa jom naquii' n'ooⁿya.

⁴⁸ Quia jo' seijndaa'ñê na cwits'oomndye naⁿñeeⁿ ñequio xuee' Jesucristo. Jnda chii taⁿ naⁿñeeⁿ nnoom na caljoo'ñê ñ'eⁿndyena cwantindyo xuee.

11

Tso Pedro chiuu s'aaⁿ

¹ Nquiee apóstoles ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilayu' ts'ondaa Judea, jndyena na mati nn'aⁿ na nchii judíos jnda to'ñoomna ñ'oom' Ty'oots'om. ² Saa jnda na tjalcwe' Pedro Jerusalén, nt'om nn'aⁿ judíos na cwilayu' jla'tia'na jom. ³ Tyoluena nnoom:

—¿Chiuu na tja' na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos ndo' chiuu na tcwa' ñ'eⁿndyena?

⁴ Quia jo' Pedro to^on'ooⁿ na tcuu tcuu tsoom ndaana cha'tso na tuii. ⁵ Tsoom:

—Tyom'aaⁿya tsjoom Jope. Yocheⁿ na matseinaⁿya nnom Ty'oots'om waa na tco'na' nooⁿya. Ntyi'aya cwii 'naⁿ cha'cwijom cwii liaa tsca'ndyu' tmeiⁿ na chu'tyeⁿ ñequiee nquina'. Cañoom'luee jnaⁿna', tioona' xjeⁿ yuu na m'aaⁿya. ⁶ Quia na ntyi'ayaya ljo' njom, jo' na ndoo'a na njom quioo' xiom' ñequio quioo' jnda ndo' quioo' na cwi'ootscoo'ndye ñequio cantsaa. ⁷ Ndo' jndii na seineiⁿ Ty'oots'om nooⁿ, matsoom: “Quicantya' Pedro. Catseicue' quioo' nlqui'.” ⁸ Saa tsjoo: “Xoquia Ta, ee ja tijoom ñetquiaa meiⁿnquia nnom na cwe' cwantindyo oo na tilju' tseixmaⁿna'.” ⁹ Na jnda we t'onnda' Ty'oots'om na m'aaⁿ cañoom'luee, matsoom nooⁿya: “Naⁿ na jnda tquaaⁿya na lju' tseixmaⁿna' 'u tintsu' na cwajndiina'.” ¹⁰ Cwii ndyee ndii' seineiⁿ Ty'oots'om. Jnda chii cha'waa juuna' tjalcwe'nnda'na' cañoom'luee. ¹¹ Majuu xjeⁿñeeⁿ tyjee' ndyee ts'aⁿ w'aa yuu na tyom'aaⁿyaya. Jnaⁿ naⁿñeeⁿ tsjoom Cesarea na jñom ts'aⁿ jona na quical'ueena ja. ¹² Ndo' tso Espíritu nooⁿ na cjo' ñ'eⁿndyena na meiⁿcwii' ñomtiiu tic'ooⁿ. Mati yom nn'aaⁿya nmeiiⁿ na cwilayu' tye'ñ'eeⁿna ñ'eⁿndyo. Cha'tsondyô saquiaa'â naquii' waa' tsaⁿñeeⁿ. ¹³ Ndo' tso tsaⁿñeeⁿ ndaayâ na ntyi'iaaⁿaⁿ cwii ángel na meintyjee' quii' waⁿaⁿ. Matso nnoom: “Cajñom' nn'aⁿ na c'oona Jope na nnc'ooc'omna Simón tsaⁿ na mati jndyu Pedro. ¹⁴ Jom nntsoom njom' chiuu waa na nntsa' cha'nlui'n'maaⁿndyu' nncu' ndo' mati cha'tso nn'aⁿ wa'.” ¹⁵ Ndo' quia jnda to'a na matseinaⁿya ndaana to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna cha'xjeⁿ na to'ñooⁿ jaa jom xuee'ñeeⁿcheⁿ. ¹⁶ Xjeⁿñeeⁿ tjañjoom' ts'ooⁿ ñ'oom na seineiⁿ Ta Jesús na matsoom: “Juan tyotseits'oomñê nn'aⁿ ñequio ndaatoo saa 'o xuii' na nleits'oomndyo'. Ee njñom Ty'oots'om Espíritu

Santo naquii' n'om'yo'. Luaa' waa na nleits'oomndyo.'" 17 Quia jo' mañecwii xjeⁿ tquiaa Ty'o^oots'om na to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna cha'xjeⁿ tquiaaⁿ na to'ñooⁿ jaa jom quia na jlayuu'a ñequio Ta Jesucristo. Quia jo' ¿ñeeⁿ cwiluiindy^o ja na nntseitsaaⁿndyo Ty'o^oots'om?

18 Nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Jerusalén quia na jndyena ñ'oommeiⁿ jla'cheⁿna. Tyolat'maaⁿndyena Ty'o^oots'om. Tyoluena:

—Cwa mati nn'aⁿ na nchii judíos mañequiaa Ty'o^oots'om na ticantycwii na cwitando' añmaaⁿna quia cwilcwe' n'omna.

Tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Antioquía

19 Jnda na jla'cuee' nn'aⁿ Esteban jnaⁿna' na tyoco'wi'na' nn'aⁿ na cwilayu'. Jo' chii jndyendye naⁿñeeⁿ t'oom'ndyena, jleinomna. Nt'om ty'e hasta ndyuaa Fenicia ñequio ndyuaaxeⁿncwe Chipre ñequio tsjoom Antioquía. Jo' jo' tyola'neiⁿna ñ'oom' Ty'o^oots'om saa ñequii'cheⁿ ndaaⁿ nc'iaana nn'aⁿ judíos, 20 quii'ntaaⁿna ñ'eeⁿndye nt'om nn'aⁿ na jnaⁿ ndyuaaxeⁿncwe Chipre ñequio nn'aⁿ na jnaⁿ tsjoom Cirene. Naⁿñeeⁿ jnda na tquiena tsjoom Antioquía, mati tyola'neiⁿna ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Ta Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. 21 Tyoteijndei Ty'o^oots'om joona. Jo' chii jndye nn'aⁿ lcwe' n'om, jlayu' ñequio Ta Jesús.

22 Ndo' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ Jerusalén, jnda na jndyena na ljo', jñoomna Bernabé tsjoom Antioquía. 23 Jnda na tueⁿeⁿ nty'iaaⁿaⁿ na t'maⁿ matio'naaⁿñe Ty'o^oots'om nn'aⁿ na jnda jlayu'. Quia jo' s'aana' na jeeⁿ neiiⁿeⁿ. Ndo' cha'tsondyena tyotseijnooⁿoⁿ n'omna na ñe'cwii cala'tiuuna na caljoo'ndyetyeⁿna cantyja 'naaⁿ Ta Jesús. 24 Jeeⁿ ya ts'aⁿñe Bernabé, too' naquii ts'oom m'aaⁿ Espíritu Santo ndo' na matseyu'ya ts'oom. Jo' chii majndyendyeti nn'aⁿ tyolayu' ñequio Ta Jesús.

25 Jnda jo' tjaaⁿ tsjoom Tarso na tjacal'ueeⁿ Saulo. 26 Jnda na ljeiiⁿ tsaⁿñeeⁿ jndyoñ'oom juu Antioquía. Cha'waa cwii chu tyotjomndyena jo' jo' ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ. Jndye nn'aⁿ tyot'mooⁿna ndaaⁿ. Ndo' nn'aⁿ tsjoom Antioquíaⁿñeeⁿ, joona najndyee jla'cajndyuuna cristianos joo nn'aⁿ na cwilayu' ñequio Cristo.

27 Ncuaeⁿñeeⁿ nt'om nn'aⁿ na tyoñe'quia ñ'oom' Ty'o^oots'om jlui'na Jerusalén, ty'ena Antioquía. 28 Cwiindy^e joona, ts'aⁿ na jndyu Agabo, teicantyjaaⁿ ndo' nc'e na seijndo' Espíritu ts'oom tsoom na cwajndii nleiindo' cha'waa ndyuaaⁿñeeⁿ. Ndo' ñ'oom na tsoom seicandaⁿñena' quia tyom'aaⁿ Claudio tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma. 29 Jo' chii nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Antioquía jla'jndaa'ndyena na nl'ana naya tsjo'ñjeeⁿ nn'aⁿ na cwilayu' na m'aⁿ ndyuaa Judea nc'e na matseitjoona' naⁿñeeⁿ. Cwii cwii ts'aⁿ nnteijneiⁿ cantyjati na ndaaⁿ nnts'aaⁿ. 30 Luaa' tyol'ana. Ndo' tsjo'ñjeeⁿ na tyola'tjomna tquiana joona' l'o Bernabé ñ'eⁿ Saulo. Ty'echo naⁿñeeⁿ s'om'ñeeⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwilayu' ts'ondaa Judea.

12

Tue' Jacobo ndo' na tyocanjom Pedro w'aancjo

1 Ncuaeⁿñeeⁿ nquii rey Herodes, cwajndii tyoco'weeⁿeⁿ nt'om nn'aⁿ na cwilaxmaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ. 2 Saⁿntjoom na cue' Jacobo xio Juan ñ'eⁿ xjo espada. 3 Ndo' quia na nty'iaaⁿaⁿ na tjawee' n'om nn'aⁿ judíos na tue' Jacobo mati t'ueeⁿ Pedro. Luaa' tuui xcwe ncuae na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa'naⁿ ndaaljo' tjaquiee'. 4 Ndo' jnda na t'ueeⁿ Pedro tjoom'm tsaⁿñeeⁿ w'aancjo. Tquiaaⁿ cwenta tsaⁿñeeⁿ luee quin'oom nchoo' cwii sondaro na jom jom ndii' ñequiee ñequieendye naⁿñeeⁿ na cal'ana cwenta tsaⁿñeeⁿ. Ee seitoom xeⁿ jnda teinom ncuae pascua nncwjeeⁿeⁿ juu na nntu'xeⁿñe joo ndaaⁿ nn'aⁿ. 5 Jo' chii tyol'ana cwenta tsaⁿñeeⁿ naquii' w'aancjo, saa tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ tic'oomeintyjee'na na tyola'neiⁿna nnom Ty'o^oots'om na cateijneiⁿ tsaⁿñeeⁿ.

Ty'oots'om tjei'n'maa'ñê Pedro

⁶ Ndo' Pedro, majuu tsjom'ñeeⁿ na nnei'ncoo nncwji' Herodes jom jo ndaaⁿ nn'aⁿ, watsom quii'ntaaⁿ we sondaro na chu'tye'ñê we l'uaancjo. Ndo' nt'om sondaro m'aⁿ 'ndyoots'a na cwil'a cwenta. ⁷ Mats'ia jo' tyjee' cwii ángel cwentaa' Ta Ty'oots'om ndo' teixueeñe naquii' w'aancjo. Ángel'ñeeⁿ tii' l'ooⁿ tsei'ntsquiee' Pedro, seilcweeⁿ juu. Matsoom nnom:

—Maje' maje'ndyo quicantyja'.

Quia jo' mana tquiaa l'uaancjo na chu'tyeⁿ l'oo Pedro. ⁸ Tso ángel'ñeeⁿ nnoom:

—Cwe' lia' ndo' cañjom' lcom'.

Jnda s'aaⁿ na ljo' tso ángel nnoom:

—Cwe' liaatco 'naⁿ ndo' candyo'ntyjo' naxaⁿa.

⁹ Jlui' Pedro, tjantyjoⁿ naxeⁿ ángel, saa ticaljeiiⁿ aa mayuu'cheⁿ na jndyaañê s'aa ángel. Ndo' s'aana' ntyjeeⁿ na cwe' tsoom'm ndaa. ¹⁰ Tei'nomna yuu m'aaⁿ sondaro najndyee. Jnda chii yuu m'aaⁿ sondaro na jnda we. Mana tquiena 'ndyoots'a xjo yuu na nlui' ts'aⁿ na nncuooⁿ nataa quii' tsjoom. 'Ndyoots'a'ñeeⁿ jnaaⁿ che'nquiina'. Jo' chii tei'nomna. Ty'ena cwii nataa, mana 'ndii ángel jom na ñee'nqueⁿ. ¹¹ Quia jo' sei'nqⁿ'yaaⁿ, matsoom:

—Cwa mayuu'cheⁿ na Ty'oots'om jñoom ángel 'naaⁿaⁿ na catseicandyaañe ja l'oo Herodes ñequio luee nn'aⁿ judíos cha'tso na cwiqueⁿ n'omna na nl'ana ñ'eⁿndyo.

¹² Jnda na ljeiiyaaⁿ na mayuu' na jndyaañê, tjaaⁿ waa' María tsondyee Juan ts'aⁿ na mati jndyu Marcos. Ee jo' jo' jndye nn'aⁿ jnda tjomndye na cwila'neiⁿ nnom Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. ¹³ Tjo' Pedro 'ndyoots'a w'aa'ñeeⁿ. Cwii yuscu na mand'i'ntjom na jndyu Rode tjacanty'iaa' 'ñeeⁿ cacjo'. ¹⁴ Tajnaⁿaⁿ na jndyee' Pedro, jo' na tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿeⁿ. Meiⁿ na nntseicanaaⁿñê 'ndyoots'a t'icatseicanaaⁿñê. Seityuaa'toom tjaaⁿ naquii' w'aa' t'atseicañeeⁿ nn'aⁿ cwa Pedro luaa' jnda tyjee', macjo' 'ndyoots'a.

¹⁵ Saa jluena nnoom:

—Jeeⁿcheⁿ ntjeiⁿ xqueⁿl.

Saa jom ñe'cwii ñ'oom matsoom na mayuu'cheⁿ na Pedro luaa'. Quia jo' jluena:

—Luaa' ángel na mach'ee cwenta jom. Cwe' na mach'eeyana' ntyji' na jom.

¹⁶ Yocheⁿ na luaa', t'icjaameiⁿntyjee' Pedro na macjoⁿoⁿ 'ndyoots'a hasta quia na jlacanaaⁿndyena. Ndo' quia nty'iaana jom jeeⁿ seicaty'ueneiiⁿna' joona. ¹⁷ Saa s'oo l'ooⁿ na calacheⁿna. Tsoom ndaana chiuu s'aa Ta Ty'oots'om na tjei' jom naquii' w'aancjo. Ndo' matsoom:

—Ñ'oomwaa' calacandii'yo' Jacobo ñequio nt'omcheⁿ nn'aaⁿya na cwilayu'.

Jnda jo' jlueeⁿeⁿ, tjaaⁿ cwiicheⁿ joo.

¹⁸ Jnda teixuee jeeⁿ ndyaa' tyolañ'eeⁿ ndyuee sondaro ee t'ileicaliuna ljo' tuii ñequio Pedro. ¹⁹ Herodes tcuu tcuu tyol'ueeⁿ tsaⁿñeeⁿ saa t'icaljeiiⁿ juu, Jnda jo' chii tyowajndooñê sondaro ndo' sa'ntjoom na cwje naⁿñeeⁿ. Jnda jo' jlueeⁿeⁿ ndyuaa Judea. Tjaaⁿ Cesarea na nnc'oomñê jo' jo'.

Tue' Herodes

²⁰ Herodes jeeⁿ lioom'm nn'aⁿ tsjoom Tiro ñequio tsjoom Sidón. Jo' chii joona jlajndaⁿndyena na nnc'oona na m'aaⁿ. Saa ty'ecal'ueendye jndyena ñ'oom nnom Blasto ts'aⁿ na wjaañoom'ñe nacañom'm. Tyol'ana ty'oo nnom tsaⁿñeeⁿ na cateijneiⁿ joona na cantycwii tia'ñeeⁿ na lioo' Herodes ñ'eⁿndyena ee nantquie na macaⁿna' joona cwinaⁿna' yuu na matsa'ntjom tsaⁿñeeⁿ. ²¹ Quia jo' tqueⁿ Herodes cwii xuee ndo' quia na tue'ntyjo xuee'ñeeⁿ tcweeⁿ liaa na ya cantyja na matsa'ntjoom ndo' tjawacatyeeⁿ sula yuu na maxjeⁿ mawacatyeeⁿ quia na matseijndaa'ñê ñ'oom. Jnda jo' tyoñequiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ. ²² Quia jo' jlat'maaⁿndye nn'aⁿ jom. Jluxaana, jluena:

—Luaa' cwii ty'oots'om matseineiiⁿ nchii cwe' ts'aⁿ.

²³ Ndo' ángel cwentaa' nquii Ty'oots'om mañoom' s'aa na teiwii' Herodes ee t'icatseit'maaⁿñê Ty'oots'om. Tueeⁿeⁿ na tcwa' canti jom.

²⁴ Saa ñ'oom' Ty'oōts'om tjanty'eetina', tjawijndyendyetyi nn'aⁿ tyolayu'.

²⁵ Ndo' Bernabé ñ'eⁿ Saulo, jnda na jndaā' ts'iaaⁿ na ty'ena Jerusalén, quia jo' ty'elcwee'na Antioquía. Ty'eñ'omna Juan ts'aⁿ na mati jndyu Marcos.

13

Bernabé ñ'eⁿ Saulo cwi'oonquiana ñ'oom' Ty'oōts'om

¹ Tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿ tsjoom Antioquía, quii'ntaaⁿ na tyom'aⁿ profetas ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na tyot'moōⁿ. Joo naⁿ ñ'eeⁿ Bernabé ñ'eⁿ Simón, tsaⁿ na cwiluena negro juu, ndo' Lucio ts'aⁿ tsjoom Cirene ñ'eⁿ Manaén ndo' Saulo. Ndo' juu Manaén ñecwii ty'ewijndana ñ'eⁿ Herodes tsaⁿ na tyotsa'ntjom ts'ondaa Galilea.

² Cwii xuee na cwila't'maaⁿ ndye naⁿ ñ'eeⁿ Ty'oōts'om, ndo' cwilacwe'jndo'ndyena, juu xjeⁿ ñ'eeⁿ tso Espíritu Santo ndaāna:

—Catjeii'ndyo'yo' Bernabé ñ'eⁿ Saulo na nnc'oona ts'iaaⁿ na t'ioⁿya joona.

³ Quia jo' jlacwe'jndo'ndyetyina, ndo' tyola'neiⁿ tina nnom Ty'oōts'om. Jnda chii tioona lueena nacjoo naⁿ ñ'eeⁿ ndo' jñoomna joo na c'oo ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oōts'om.

Bernabé ñ'eⁿ Saulo cwiñequiana ñ'oom' Chipre

⁴ Jo' chii Bernabé ñ'eⁿ Saulo ty'ena yuu na jñom Espíritu Santo joona. Ty'ecuena tsjoom Seleucia. Jo' jo' jnaⁿ na ty'ena ñ'eⁿ w'aandaa na nlquiena ndyuaaxeⁿncwe Chipre.

⁵ Ndo' jnda na tquiena tsjoom Salamina, quia jo' tyoñequiana ñ'oom' Ty'oōts'om naquii' lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Ndo' Juan, ts'aⁿ na mati jndyu Marcos, tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ ndyena na tyoteijneiⁿ joona. ⁶ Tei'nomna cha'waa ndyuaaxeⁿncwe'ñeeⁿ. Tquiena hasta tsjoom Pafos. Jo' jo' jliuna cwii tsaⁿcalua', ts'aⁿ judío na tyoch'ee na profeta juu saa tiyuu' ñ'oom tyoñequiaa. Jndyu tsaⁿ ñ'eeⁿ Barjesús. ⁷ Tyocañ'eⁿ tsaⁿ ñ'eeⁿ ñ'eⁿ tsaⁿ na tyotsa'ntjom na jndyu Sergio Paulo ts'aⁿ na jeeⁿ jndo' ts'om. Ndo' Sergio'ñeeⁿ tqueeⁿñê Bernabé ñ'eⁿ Saulo ee ñe'cañeeⁿ ñ'oom' Ty'oōts'om. ⁸ Tsaⁿcalua'ñeeⁿ waa cwiicheⁿ xueⁿ na jñoom Elimas. Jom ñe'catseitsaaⁿñê naⁿ ñ'eeⁿ na tacala'neiⁿ na nnom ts'aⁿ na matsa'ntjom ndo' seijneiⁿ na tintseiñ'oom'ñe tsaⁿ ñ'eeⁿ ñ'oom na cwit'moōⁿ naⁿ ñ'eeⁿ, ee tical'ue ts'oom na nntseyu' juu. ⁹ Jo' chii Saulo na mati jndyu Pablo, cha'waañ'eⁿ naquii' ts'oom too' Espíritu Santo, nquiee nty'iaaⁿ tsaⁿcalua'ñeeⁿ. ¹⁰ Matsoom nnom tsaⁿ ñ'eeⁿ:

—'U ts'aⁿ na jeeⁿ t'maⁿ manquiunⁿnaⁿ ndo' na jeeⁿ tia ts'aⁿndyu', 'u jnda tsaⁿjndii. 'U na jndoo' cha'tso nnom na ya, ¿Aa tixocja'meintyje' na matsei'cu' na nnc'ooquie' nn'aⁿ nato na yuu cantyja 'naaⁿ Ty'oōts'om? ¹¹ Na nmeiiⁿ mache' m'aaⁿ Ty'oōts'om nacjo'. Jo' chii nnc'oom' na nchjaⁿ. Ndo' cwantindyo xuee taxocanty'ia' naxueeñe ñe'quoom'.

Ndo' mañoom' s'aana' cha'cwijom tiao nchquiuts'o nacjoom'm ndo' s'aana' ntyjeeⁿ najaañe. Tyol'ueeⁿ ts'aⁿ na nnt'uui ts'oōⁿ na wjaañ'oom jom ee na titquoom'm. ¹² Ndo' ts'aⁿ na matsa'ntjom, quia na nty'iaaⁿ na luaa' tui seiyoom'm ee jeeⁿ tjawee' ts'oom ñ'oom na cwit'moōⁿ na cantyja 'naaⁿ Ta Ty'oōts'om.

Pablo ñ'eⁿ Bernabé cwiñequiana ñ'oom' Ty'oōts'om tsjoom Antioquía ndyuaa Pisidia

¹³ Quia jo' Pablo ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê jlui'na tsjoom Pafos. Tuona w'aandaa. Ty'ena, tquiena tsjoom Perge ndyuaa Panfilia. Jo' jo' 'ndii Juan joona, tjalcweeⁿeⁿ Jerusalén. ¹⁴ Jnda jo' jlui'na Perge, ty'etyetina. Tquiena tsjoom Antioquía ndyuaa Pisidia. Ndo' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos ty'equie'na naquii' wats'om 'naaⁿ naⁿ ñ'eeⁿ ndo' ty'emeindyuaandyena. ¹⁵ Jnda jo' sei'naaⁿ ts'aⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio ñ'oom na tyola'ljeii profetas, jnda chii nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cantyja 'naaⁿ wats'om'ñeeⁿ jlueña nnom Pablo ñ'eⁿ Bernabé:

—'O nn'aaⁿya xeⁿ waa na ñe'calajndo'yo' n'oōⁿyâ, candu'yo' ndyaayâ.

¹⁶ Jo' chii teicantyja Pablo, seintyjaaⁿ ts'oōⁿ na cala'cheⁿna. Matsoom:

—'O nn'aaⁿya tsjaaⁿ Israel ñ'eⁿ nt'omndyo' 'o na mati cwila't'maaⁿndyo' Ty'oōts'om, candye'yo' ñ'oom na nntsjoō: ¹⁷ Nquii Ty'oōts'om cwentaa jaa nn'aⁿ Israel tjeii'ñê

welooya na ñet'om teiyo cwentaaⁿaⁿ. S'aaⁿ na teit'maⁿ tmaaⁿl joona yocheⁿ na tyom'aⁿyana ndyuaa Egipto, ndo' jndaⁿquiacheⁿ ñequio najneiⁿ tañom'm joona, tjeiiⁿeⁿ joona ndyuaaⁿñeeⁿ. ¹⁸ Tyotseiqui ts'oom ñ'eⁿndyena cha'na wen'aaⁿ ntyu quia tyom'aⁿna ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. ¹⁹ Jndaⁿ chii tquiaaⁿ na jndaana ndyuaa Canaán ee seityueeⁿeⁿ ntquiee' ntmaaⁿl nn'aⁿ na ñet'om ndyuaaⁿñeeⁿ cha jo' jo' nnc'om joona. ²⁰ Jndaⁿ jo' tqueeⁿ na tyotsaⁿntjom jwe joona cha'na cwii ñequiee siaⁿnto waljoo' wen'aaⁿ nchoo' qui ntyu. Tyotsaⁿntjom naⁿñeeⁿ joona hasta na macandaⁿ cwii t'oom profeta Samuel. ²¹ Xjeⁿñeeⁿ tyotaⁿna nnom Ty'o^oots'om na ñequiaaⁿ cwii rey na nntsaⁿntjom joona. Ndo' ty'ioom ts'iaaⁿñeeⁿ Saúl jnda Cis, tsjaaⁿ 'naaⁿl Benjamín, na tsaⁿñeeⁿ saⁿntjom joona cwii wen'aaⁿ ntyu. ²² Jndaⁿ jo' tjeiiⁿeⁿ tsaⁿñeeⁿ ndo' ty'ioom ts'iaaⁿñeeⁿ David. Tyotsoom cantyja 'naaⁿl juu: “Juu David jnda Isaí, nts'aaⁿ cha'xjeⁿ cjaawe' ts'o^oñ.” Cha'tso na l'ue ts'o^oñ nntseicanaⁿñ.” ²³ Nquii David'ñeeⁿ, matsjaaⁿ 'naaⁿl'aⁿ Jesús, tsaⁿ na macwji'n'maaⁿñeeⁿ nn'aⁿ Israel cha'xjeⁿ ñ'oom na tso Ty'o^oots'om na nnts'aaⁿ. ²⁴ Cwii tjoocheⁿ na nnto' Jesús ts'iaaⁿ na ty'iom Ty'o^oots'om jom tyom'aaⁿ Juan, tyoñequiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ Israel. Tyotsoom ndaana na calcwe' n'omna ndo' cwits'oomndyena. ²⁵ Quia na jndaⁿ majaatseicandaⁿñeeⁿ Juan ts'iaaⁿ na tyotseixmaaⁿ, toom: “O m'aaⁿl n'om'yo' na ja ts'aⁿ na nndyocwji'n'maaⁿñeeⁿ 'o saaⁿ nchii jom ja. Jom manncwjeeⁿeⁿ ndo' t'maⁿ tseixmaaⁿ. Ja meiⁿ cwe' l'oom'm ticatseixmaⁿya na nntseicanaⁿa.”

²⁶ Tsoti Pablo ndaana:

—O nn'aaⁿya, nt'omndyoⁿ jaa cwiluiindyⁿ tsjaaⁿ 'naaⁿl Abraham ndo' nt'omndyo' 'o nchii jo' saaⁿ mati cwila't'maaⁿndyo' Ty'o^oots'om. Ndaaⁿ jaa na cha'tsondyⁿ seicwanom Ty'o^oots'om ñ'oomwaa na ma'moⁿna' ndaaya chiuu cal'aaya cha nlui'n'maaⁿndyoⁿ. ²⁷ Nn'aⁿ na m'aⁿ Jerusalén ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye jo ndaana ticala'noⁿna 'ñeeⁿ cwiluiiñee Jesús. Ee meiiⁿ ticwii cwii xuee na cwila'jndyena cwila'naaⁿna ñ'oom na tyola'ljeii profetas saaⁿ ticala'noⁿna na matseineiⁿ ñ'oom'ñeeⁿ cantyja 'naaⁿl Jesús. Jo' na manquieetona tquiana jnaaⁿl'aⁿ cha'xjeⁿ tso ñ'oom'ñeeⁿ na nntjoom. ²⁸ Meiⁿ t'icatseixmaaⁿ na nncueeⁿeⁿ ee meiⁿcwii jnaaⁿl'aⁿ tjaa'naⁿ, saaⁿ tyotaⁿna nnom Pilato na cueeⁿeⁿ. ²⁹ Jndaⁿ na jlacandaⁿñeeⁿ na cha'tso ñ'oom cha'xjeⁿ na matso ljeii 'naaⁿl Ty'o^oots'om na nntjom Jesús, tyjeendye nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ. Chii ty'ecat'iuuna jom quii' tsei'tsuaa. ³⁰ Saaⁿ s'aa Ty'o^oots'om na tando'xcoom. Je' tac'oomñeeⁿ quii'ntaaⁿ l'oo. ³¹ Ndo' nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿñeeⁿ na jnaⁿna Galilea na ty'ewana Jerusalén jndye xuee tyonty'iaatina jom jndaⁿ na wando'xcoom. Je' majoona cwitjei'yuu'ndyena cantyja 'naaⁿl'aⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ.

³² Jo' chii cwiñequiaayâ ñ'oom naya ndaaⁿyo' cantyja 'naaⁿl ñ'oom na tso Ty'o^oots'om ndaaⁿ welooya na ñet'om teiyo na nnts'aaⁿ. ³³ Ndo' je' ndaaⁿ jaa nn'aⁿ tsjaaⁿ joona jndaⁿ seicandaⁿñeeⁿ ñ'oom'ñeeⁿ ee wando'xco Jesús jndaⁿ na tue'. Teiyo teiljeii ñ'oom naquii' salmo jndaⁿ we na matsona': “U cwiluiindyⁿ ti'jndaaya ndo' xuee je' ma'moⁿya ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyⁿ tsotye'.” ³⁴ Jndaⁿ t'moⁿ Ty'o^oots'om na nnts'aaⁿ na nncwando'xco Jesús jndaⁿ na tueeⁿeⁿ, meiⁿ xocatoo' sei'ts'o 'naaⁿl'aⁿ cha'xjeⁿ matso salmo jndaⁿ we. Matsona': “Nntio'naaⁿndyoⁿ 'o cha'xjeⁿ ñ'om na tsjooⁿ nnom David na nnts'aaⁿ.” ³⁵ Mati teiljeii ñ'oom naquii' cwiiⁿcheⁿ salmo na ndoo' matseineiⁿ nquii Jesús. Matsona': “U xonquiaaⁿ na nnto'ndyoⁿ ee na cwiluiindyⁿ ti'jnda' na lju' ts'o^oya jo njom'.” ³⁶ David, tsaⁿ na seiljeii ñ'oom'ñeeⁿ ñeeⁿndi'ntjoom ndaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Ty'o^oots'om. Jndaⁿ chii tueeⁿeⁿ. Ty'ecat'iuu nn'aⁿ jom yuu tjacant'iuu'ndye weloom'm na ñet'om teiyocheⁿ ndo' to'ñeeⁿ. ³⁷ Saaⁿ Jesús t'icatoo'ñeeⁿ. S'aa Ty'o^oots'om na tando'xcoom. ³⁸ Jo' chii 'o nn'aaⁿya, cala'noⁿyo' ñ'oom na cwiñequiaayâ ndaaⁿyo', ee cantyja 'naaⁿl jom jo' na matseit'maⁿ ts'om Ty'o^oots'om jnaⁿyo'. ³⁹ Cantyja 'naaⁿl ljeii na tqueeⁿ Moisés xocalui'n'maaⁿñeeⁿ ts'aⁿ. Saaⁿ cantyja 'naaⁿl Jesús meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseyu' ñ'eⁿñeeⁿ nlui'n'maaⁿñeeⁿ. ⁴⁰ Jo' chii queⁿl queⁿl'yo' cwenta cha tintjom'yo' cha'xjeⁿ matso ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ⁴¹ Tyoluena:

Queⁿyo' cwenta 'o nn'aⁿ na ticuee' n'om'yo' ñ'oom na mayuu'.
Catseicaty'uena' 'o. Ndo' na nntsuundyoy'.

Ee ncuee na cwitando'yo' ja Ty'oots'om nnts'aa ts'iaaⁿ t'maⁿ na nntseicaty'uena' 'o,
na xocala'yu'yo' ñ'eⁿndyoy' meiiⁿ na nntso ts'aⁿ ndaa'yo' na cal'a'yo' na ljo'.

⁴² Jnda na seineiⁿ Pablo jlueeⁿeⁿ naquii' wats'om'ñeeⁿ ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê.
Ndo' nn'aⁿ na nchii judíos tyol'ana ty'oo ndaaⁿ naⁿñeeⁿ na cala'nei'tina ñ'oom'ñeeⁿ
ndaana cwiicheⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos. ⁴³ Quia na jnda t'oom'ndye nn'aⁿ
na tyotjomndye wats'om'ñeeⁿ jndye nn'aⁿ ty'elajomndyena ñ'eⁿ Pablo ñ'eⁿ Bernabé.
Ñ'eeⁿ nn'aⁿ judíos ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na nchii judíos saa ñequio na xcwee' n'omna
cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om cha'xjeⁿ nn'aⁿ judíos. Pablo ñ'eⁿ Bernabé tyolajndo'na
n'om naⁿñeeⁿ na tyeⁿ c'omna na quit'maⁿ n'omna Ty'oots'om ee jom matseixmaaⁿ naya.

⁴⁴ Quia na tue'ntyjonnda' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos manndyoy' ndyendye
nn'aⁿ quii' tsjoom tjomndyena na ndyena ñ'oom' Ty'oots'om. ⁴⁵ Saa nn'aⁿ judíos, quia
na nty'iaana na jndyendye nn'aⁿ jnda tjomndye, tyola'taa' n'omna. Tyoluena na tiyuu'
ñ'oom na tyotseineiⁿ Pablo ndo' tyoluena ñ'oom ntjeiⁿ nacjoom'm. ⁴⁶ Jo' chii Pablo ñ'eⁿ
Bernabé tyolaneiⁿna ñequio na t'maⁿya n'omna. Jluena:

—Matsa'ntjomna' na nleinei'jndyee ñ'oom' Ty'oots'om ndaa' 'o nn'aⁿ judíos, saa
tiñe'cato'ñoom'yo' juuna'. Cwil'a'yo' cha'cwijom ticalaxmaⁿyo' na nnto'ñoom'yo' na
ticantycwii na nntando'yo'. Jo' chii je' ññequiaayâ ñ'oom nayawaa ndaaⁿ nn'aⁿ na nchii
judíos. ⁴⁷ Ee luua sa'ntjom Ta Ty'oots'om jâ, tsoom:

Ja jnda tquaaⁿya 'o na nlaxmaⁿyo' cha'cwijom chom na nntseixueeña' ndaaⁿ nn'aⁿ na
nchii judíos.

Hasta cha'waa nnom tsjoomnancue ññequia'yo' ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ cantyja na
nlui'n'maaⁿndyena.

⁴⁸ Quia na jndye nn'aⁿ na nchii judíos ñ'oomwaa' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿ n'omna.
Tyolat'maaⁿndyena ñ'oom' Ty'oots'om. Ndo' jlayu' cha'tsondye nn'aⁿ na maxjeⁿ ntyjii
Ty'oots'om na nnto'ñoomna na ticantycwii na nntando'na. ⁴⁹ Ndo' t'oom' ñ'oom' Ta
Ty'oots'om cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ. ⁵⁰ Saa nn'aⁿ judíos tyolajndo'na n'om naⁿlcu na t'maⁿ
cwilaxmaⁿ ndo' na cwilacanda cantyja na cw'oo wats'om 'naaⁿna. Mati tyolajndo'na
n'om naⁿnom na cwiluiitquiendye tsjoom Antioquíá'ñeeⁿ. Jo' na jla'jomndye nn'aⁿ na
tyota'wi'na Pablo ñ'eⁿ Bernabé hasta tjeii'na naⁿñeeⁿ ndyuaana. ⁵¹ Jo' chii Pablo ñ'eⁿ
Bernabé jla'teincwii'na nc'ee'na chii tquiaa ts'ojndaaⁿ na chuu' na t'moⁿna' na tis'a l'a
nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Jnda chii ty'ena tsjoom Iconio. ⁵² Saa nn'aⁿ na cwilayu' na m'aⁿ tsjoom
Antioquíá'ñeeⁿ neiiⁿna ndo' too' naquii' n'omna m'aaⁿ Espíritu Santo.

14

Cwiñequiana ñ'oom' Ty'oots'om tsjoom Iconio

¹ Ndo' Pablo ñ'eⁿ Bernabé majo'ti l'ana tsjoom Iconio. Ty'equie'na naquii' wats'om
'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tyoñequiana ñ'oom' Ty'oots'om. Jeeⁿ ya tyola'neiⁿna. Jo' chii
jndyendye nn'aⁿ judíos jlayu' ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ² Saa nn'aⁿ
judíos na tyoolayu' tyola'ndaa'na n'om nn'aⁿ na nchii judíos. Tyol'ana na calancjoo'ndye
naⁿñeeⁿ nacjoo nn'aⁿ na cwilayu'. ³ Jo' chii Pablo ñ'eⁿ Bernabé majndye xuee
ljoo'ndyena tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' ñequio na t'maⁿya n'omna tyoñequiana ñ'oom cantyja
'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om ee nquiuna na ñ'eⁿñ'eeⁿ ñ'eⁿndyena. Ndo' jom
t'mooⁿ na mayuu' ñ'oom na tyoñequiana ee s'aaⁿ na tyol'ana 'naaⁿ t'maⁿ na xocandaⁿ
nnts'aa na cwe' najndeiⁿ nquii' ts'aⁿ meiiⁿ xocatsei'noⁿ ts'aⁿ chiuu tuiyuu. ⁴ Saa nn'aⁿ
tsjoom'ñeeⁿ toⁿna' joona. Ee nt'omndyena tyola'jomndyena ñequio nn'aⁿ judíos ndo'
nt'omcheⁿ tyola'jomndye ñequio apóstoles. ⁵ Quia jo' nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii
jo' jla'jomndyena ñequio naⁿmaⁿn'iaaⁿ tsjoomna na tyol'ueendyena chiuu nnta'wi'na
naⁿñeeⁿ ndo' na njñomna ljo'. ⁶ Saa Pablo ñ'eⁿ Bernabé jndyena na ljo'. Jo' chii jleinomna.

Ty'ena tsjoom Listra ñequio tsjoom Derbe, jo' jo' ndyuaa Licaonia. Ndo' ty'ena ndyuaa na mat'uiina' ñ'e' ndyuaa'ñee'. ⁷ Jo' jo' tyoñequiana ñ'oom naya 'naa' Ty'oqots'om.

Nn'a' tsjoom Listra cwijñomna ljo' Pablo

⁸ Tsjoom Listra tyowacatyee' cwii tsa'ns'a na tileicjaacaa ee maxje' n'tjei' nc'ee' tuiñê. Mei'jom ndii' tyoojaaca'. ⁹ Jndii tsa'ñee' na seinei' Pablo. Ndo' nquiee nty'iaa'na' juu, ee sei'noq'na' na tseixma' tsa'ñee' na matseyu'ya ts'om na nlco'yana' juu. ¹⁰ Quia jo' jndei' seinei', matsoom:

—Quintya', cwintyje'.

Quia jo' mañoom' teintyjee', to' tjacaa. ¹¹ Ndo' nn'a' ndyuaa Licaonia, quia na nty'iaana na luaa' s'aa Pablo, to'na tyola'xuaana ñequio ñ'oomna. Tyoluena:

—Cwa we nty'oq cha'na nn'a' jnda' tquiecañomna jaa.

¹² Jo' chii jluena na Bernabé ty'oq Júpiter jom, ndo' Pablo je' jluena na jom ty'oq Mercurio ee jom mañequiaa' ñ'oom ndaana. ¹³ Nnom tsjoom meintyjee' wats'om cwentaa' ty'oq Júpiter. Ndo' tyee cwentaa' Júpiter'ñee' jndyochom quioo'ndyo na ta'njoom' l'uaaljaa' cantyo'yo' hasta 'ndyoots'atoom' tsjoom ee jom ñequio nn'a' quii' tsjoom ñe'cala'cwjeena quioo'ñee' na nla't'maa'ndyena Bernabé ñ'e' Pablo. ¹⁴ Saq apóstoles, quia na nty'iaana na luaa' nl'a' nn'a', to'na tyojndii'ndyena liaana na matsei'ndaa'na' nquiuna na luaa' cwil'a' na'ñee'. Jndei' ty'eque'na quii'ntaa' nn'a'. ¹⁵ Tyolaxuaana tyoluena:

—Chiuu sa 'o' nn'a' na luaa' ñe'cal'a'yo'. Mann'a' jâ cha'na 'o'. Tquioñ'oq'ya' ñ'oom naya na ndye'yo' cha ca'ndye'yo' nmei' na cwe' ts'iaa'ndyo. Calat'maa'ndyo' nquii Ty'oqots'om na wando' ee jom tquee' cañoom'luee ñequio tsjoomnancue ñequio ndaaluee ndo' cha'tso nnom na cwilaxma'na'. ¹⁶ Ncuae na ñejndyowaana' ñe'ndiitoom na cal'a cha'tso nn'a' mei'ljo'che' na l'ue' n'omna. ¹⁷ Saq tîca'ñee' na ticwji'yuu'ñê cantya 'naa' nque', ee mach'ee' naya cha'tsondye' nn'a'. Mañequiaa' ndaaluaa' na cwina'na' tsjo'luee. Ndo' mach'ee' na cwiquie'ntjom. Mach'ee' na cwijaacjooya ñ'e' nantquie' na mañequiaa' ndo' mach'ee'na' na neii'ya.

¹⁸ Saq meii' na jluena ñ'oommei' jee' nc'uaa' tjawitsaa' na ñe'calacwjee' nn'a' quioo' jo' ndaana na nlat'maa'ndye' na'ñee' joona.

¹⁹ Juu xje'ñee' tquiecañom nn'a' judíos na jna' tsjoom Antioquía ñequio Iconio. L'ana na ñe'cwii ñ'oom t'ma'na ñequio nn'a' tsjoom Listra. Jo' chii tyojñomna ljo' Pablo. Jnda' chii ty'eñ'omtscoo'ndyena jom nnom tsjoom ee jla'tiuuna na jnda' tuee'ne'. ²⁰ Saq nn'a' na cwilayu' ty'ecwintyjee'na ndioche' nacañom'm. Quia jo' teicantya'na', tjaquie'nnaa'na' quii' tsjoom. Ndo' teincoo' cwiche' xuee' jluee'ne' tjaa' ñ'e' Bernabé tsjoom Derbe.

²¹ Tyoñequiana ñ'oom naya ndaa' nn'a' tsjoom'ñee', ndo' jndye' nn'a' jlayu'. Jnda' chii ty'elcwee'nnda'na Listra ñequio Iconio ñequio Antioquía. ²² Njoom'ñee' tyoteijndeiitina nn'a' na cwilayu' na c'omt'maa'ndyete' na'ñee' n'omna. Tyola'jndo'na' n'om na'ñee' na cwintyjee'tye'na' na cwilayu'na. Ndo' tyoluena:

—Maxje' cwilaxmaa'ya na jndye' nawi' nntjo'ya' na cwitsaaquia'a' cantya'na' na matsa'ntjom Ty'oqots'om.

²³ Mati tjei'ndyena nn'a' na nntioona ts'iaa' na nluiitquiendye' cwentaa' cwii cwii tmaa' nn'a' na macwji' Ty'oqots'om cwentaa'na'. Tyola'nei'na' nnoom Ty'oqots'om ndo' tyola'cwe'jndo'ndyena. Ndo' tioona na'ñee' l'oq' ee na ñ'e' jom jnda' jlayu'na.

Cwi'oolcwee'nnda'na tsjoom Antioquía ndyuaa Siria

²⁴ Jnda' jo' tei'nomna ndyuaa Pisidia, tquiena ndyuaa Panfilia. ²⁵ Jo' jo' tyoñequiana ñ'oom tsjoom Perge. Jnda' chii ty'ena tsjoom Atalia. ²⁶ Tsjoom'ñee' tuona w'aandaa. Ty'elcwee'nnda'na tsjoom Antioquía yuu na jna'na jnda' na tiao' nn'a' joona l'o Ty'oqots'om ndo' je' jnda' jlacandana ts'iaa'ñee'. ²⁷ Ndo' jnda' na tquiena Antioquía

jla'tjomna nn'aⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. Tyoluena ndaa naⁿñeeⁿ cha'tso na tyoteijndei Ty'oots'om na tyol'ana ndo' na mati s'aaⁿ na cwilayu' nn'aⁿ na nchii judíos. ²⁸ Jndye xuee ljoo'ndyena ñequio nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo'.

15

Tjomndye nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Jerusalén

¹ Xjeⁿñeeⁿ nt'om nn'aⁿ jnaⁿna ts'ondaa Judea, tquiocuena Antioquía. Tyot'mooⁿna ndaa nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo'. Tyoluena na jndei'na' na cal'a naⁿñeeⁿ costumbre cha'xjeⁿ ñ'oom na saⁿntjom Moisés na cal'a nn'aⁿ judíos ñequio yo'ndaa na naⁿnom. Ee xeⁿ ticalacandā naⁿñeeⁿ jo', jluena na xocalui'n'maaⁿndye naⁿñeeⁿ. ² Ndo' Pablo ñ'eⁿ Bernabé tyolañ'eeⁿ ndyueena ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ na tquie Antioquía. Tyoluena na tiyuu' na macaⁿna' na cal'a naⁿñeeⁿ costumbreⁿñeeⁿ. Jndaⁿ chii teijndaa' na wendye joona ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilayu' nnc'oona Jerusalén. Nnc'oontyjaa'na nquie apóstoles ñequio nn'aⁿ na cwiluitquiendye quii'ntaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Jo ndaaⁿ naⁿñeeⁿ nlejndaa' ñ'oomwaa'.

³ Quia jo' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Antioquía ty'ioomna ts'iaaⁿ naⁿñeeⁿ. Jo' chii ty'ena. Teinomna ndyuaa Fenicia ñequio Samaria. Tyolacandiina nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo' na mati nn'aⁿ na nchii judíos macwilcwe' n'om, macwilayu'na. Ndo' quia na jndye naⁿñeeⁿ na ljo', cha'tsondyena tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿna.

⁴ Quia tuee' Pablo ñ'eⁿ Bernabé Jerusalén, cha'waa tmaaⁿ nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo' ñequio nn'aⁿ na cwiluitquiendye quii'ntaaⁿna ñequio apóstoles to'ñoomna naⁿñeeⁿ ñequio na neiiⁿna. Quia jo' naⁿñeeⁿ tyoluena cha'tso na jndaⁿ s'aa Ty'oots'om ñ'eⁿndyena. ⁵ Saa nt'om nn'aⁿ na cwilayu' na cwilaxmaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ judíos na jndyu fariseos teicantyjana. Tyoluena:

—Jndei'na' na cal'a naⁿñeeⁿ costumbre na cwil'aa jaa nn'aⁿ judíos ñequio yo'ndaa na naⁿnom ndo' cal'uuya ndaana na calacandaaⁿndyena cha'tso ljeii na tqueⁿ Moisés.

⁶ Ndo' apóstoles ñequio nn'aⁿ na cwiluitquiendye tjomndyena na m'maⁿna ñ'oomwaa'.

⁷ Mayo tyol'uee'ndyena chiuu nl'ayoona na nlajndaa'ndyena ñ'oom'ñeeⁿ. Jndaⁿ chii teicantya Pedro. Tsoom ndaana:

—'O re nn'aⁿya na cwilayu'yo' manquiuyoy' na jaach'ee xuee tjeii'ñe Ty'oots'om ja quii'ntaaⁿyo' na ñnequiaya ñ'oom naya chiuu na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ na nchii judíos cha nlayu'na. ⁸ Ee nqueⁿ mantyjeeⁿ chiuu cwila'xmaⁿ nn'aⁿ naquii' n'om. Ndo' jndaⁿ t'mooⁿ na mati maco'ñoom nn'aⁿ na nchii judíos laxmaⁿ ee tquiaaⁿ Espíritu Santo na nnc'oomñe naquii' n'omna cha'xjeⁿ tquiaaⁿ juu na nnc'oomñe naquii' n'ooⁿ jaa. ⁹ Meiⁿ tiquich'eeⁿ na we waa ñ'eⁿndye joona ndo' ñ'eⁿndyo jaa ee seiljoom'm n'omna nc'e na cwilayu'ya n'omna ñ'eⁿñê. ¹⁰ Quia jo' je' je' ¿chiuu na ñe'cal'a'yo' xjeⁿ Ty'oots'om? 'O cwil'a'yo' na jndei'na' na joo nn'aⁿ na cwilayu' na nchii judíos calacandana ñ'oom na matsaⁿntjomna' jaa nn'aⁿ judíos na juuna' matseijomna' cwii xuu, ndo' xuu'ñeeⁿ meiⁿ welooya na ñet'om teiyo tîcanaⁿndyena meiⁿ jaa. ¹¹ Saa tiyuu' na ljo' macaⁿna' ee cwilayu'ya na macandā juu naya na matseixmaⁿ Ta Jesús na cwe' yu jo' na cwilui'n'maaⁿndyo jaa ndo' mati joona.

¹² Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na tjomndye jla'cheⁿna. Tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ Bernabé ñequio Pablo cantya 'naaⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ ñequio 'naaⁿ na tyol'ana quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos na xocandaaⁿ nluiina' na cwe' najndeiⁿ quii' ts'aⁿ. ¹³ Jndaⁿ na jla'neiⁿ naⁿñeeⁿ quia jo' t'ō Jacobo, matsoom:

—'O re nn'aⁿya na cwilayu'yo' candye'yo' ñ'oom na nntsjoō. ¹⁴ Juu Simón Pedro jndaⁿ tsoom ndaaya chiuu waa na jnaⁿjndyena' na tio'naaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ na nchii judíos na macwji'ñe nn'aⁿ quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ na nlaxmaⁿ tmaaⁿ cwentaaⁿaⁿ. ¹⁵ Juu ñ'oomwaa' ljo'yu tseixmaⁿna' ñequio ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ¹⁶ Luaa matsona': Quia na jndaⁿ tuii cha'tso nmeiⁿ,

nnc'ooⁿnda'a na wi' ts'ooⁿya tsjaaⁿ 'naaⁿ David na jndyowicantyoo'.

Matseijndaa'ndyo na cwii joona nntsaⁿntjom.

¹⁷ Luaa' matseijndaa'ndyo cha mati nn'aⁿ na nchii judíos nl'ueena ja na cwiluiindyoo na matsaⁿntjoⁿya.

Cha'tsondye naⁿñeeⁿ na quia nlaxmaⁿ cwentaya nl'ueena ja.

¹⁸ Ñ'oom'ñeeⁿ tsotina':

Luaa' ñ'oom na teiyo t'moⁿ Ty'oⁿots'om ndaaya ñequio ts'iaaⁿmeiiⁿ na mach'eeⁿ.

¹⁹ Tsoti Jacobo:

—Nc'e ñ'oom'ñeeⁿ, jo' chii matseitiuuya cantya 'naaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos na cwilcwe' n'om na cwilayu', meiⁿ ticatsona' na nlacachuuya xuu joona joo ñ'oom na matsaⁿntjomna' jaa. ²⁰ Malei'tyeⁿ xeⁿ cwe' nlaljeiia ñ'oom na nlacwanooⁿya na m'aⁿna na tacwa'na nantquie na jndaⁿ tsā' nn'aⁿ jo ndāaⁿ 'naⁿ na cwila't'maaⁿndyena na nchii Ty'oⁿots'om. Ndo' tanc'omna na cwe' nnc'omyana ñ'eⁿ nc'iaana. Tantquiina sei quioo' na cwe' cwi'uoo cantyo'. Ndo' tantquiina niom'. ²¹ Ee teiyo maxjeⁿ cwit'mooⁿ nn'aⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Ndo' cha'tso njoom cwila'naaⁿ nn'aⁿ judíos ñ'oom'ñeeⁿ naquii' lan'om 'naaⁿna ticwii cwii xuee na cwita'jndyena.

Carta na tja na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos

²² Quia jo' apóstoles ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ñequio cha'waa tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oⁿots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Jerusalén t'maⁿna na ya na nntjeii'ndyena nn'aⁿ quii'ntaaⁿna na nnc'oo tsjoom Antioquía ñequio Pablo ñ'eⁿ Bernabé. Ty'ioomna ts'iaaⁿñeeⁿ Judas ts'aⁿ na jndaⁿ we xuee' Barsabás, ñequio Silas. Naⁿnomm'aⁿ cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿna. ²³ Ndo' jla'cwanomna cwii carta ñequio naⁿñeeⁿ. Carta'ñeeⁿ matsona':

“Jâ apóstoles ñequiondyo jâ nn'aⁿ na cwiluiitquiendyô quii'ntaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oⁿots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Jerusalén, cwilacwanooⁿyâ cartawaa na m'aⁿ 'o nn'aⁿ na nchii judíos na m'aⁿyo' tsjoom Antioquía ñequio ndyuaa Siria ñ'eⁿ Cilicia. Cwil'uuyâ na xmaⁿndyo' 'o nn'aaⁿya na cwilayu'yo'. ²⁴ Jâ jndaⁿ jndyaayâ na ljo jnaⁿ nt'om nn'aⁿ na ty'e na m'aⁿyo' ndo' tyolañ'eeⁿndyena 'o ñ'eⁿ ñ'oom na tyoluena. Tyola'ndaa'na n'om'yo' ñequio ñ'oom'ñeeⁿ. Saa nchii jâ l'uuyâ na caluena na ljo'. ²⁵ Jo' chii jâ tjomndyô ndo' ñe'cwii jndaⁿ t'maaⁿyâ na ya na nntjeii'ndyô nt'om nn'aⁿ quii'ntaaⁿyâ na nnc'oonna na m'aⁿyo' ñequio Bernabé ñ'eⁿ Pablo, nquiee nn'aaⁿya na jeeⁿ jnda nquiuyaa. ²⁶ Ee naⁿm'aⁿ ti'maaⁿ n'omna meiⁿ cwjena na m'aⁿna cantya 'naaⁿ Taya Jesucristo. ²⁷ Jo' chii cwijñooⁿyâ Judas ñequio Silas na m'aⁿyo'. Joona nlue jndaa'ndyena ndaaⁿyo' ñ'oom na cwil'uuyâ. ²⁸ Ee nquii Espíritu Santo jndaⁿ t'mooⁿ ndaayâ na tilacachuutyayâ xuu 'o, macandaⁿ nmeiiⁿ laxmaⁿyo' na calacandaⁿyo': ²⁹ Tacwa'yo' nantquie na jndaⁿ tsā' nn'aⁿ jo ndāaⁿ 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a. Tantquie'yo' niom' meiⁿ sei quioo' na cwe' cwi'uoo cantyo'. Ndo' meiⁿ tanc'om'yo' na cwe' nnc'om'ya'yo' ñ'eⁿ nn'aⁿ. Xeⁿ cwilacandaⁿyo' nmeiⁿ quia jo' malei'tyeⁿ, ya cwil'a'yo'. Macandaⁿ ñ'oommeiiⁿ cwil'uuyâ ndaaⁿyo'. Xmaⁿndyo' na cha'tsondyo'.”

³⁰ Quia jo' jlui' Judas ñ'eⁿ Silas. Ty'ena tsjoom Antioquía ñ'eⁿ Pablo ñ'eⁿ Bernabé. Quia na tqiiana jo' jo' jla'tjomna nn'aⁿ na cwilayu' ndo' tqiiana carta na cwileiñ'omna ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. ³¹ Ndo' jndaⁿ na jla'naaⁿ naⁿñeeⁿ juuna' tqiiana na neiiⁿna, ty'omt'maaⁿndyena n'omna. ³² Ndo' Judas ñequio Silas, mati cwiluiindyena profetas. Jo' chii jndye ñ'oom tyola'neiⁿna ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, tqiiana na t'maⁿ n'om naⁿñeeⁿ ndo' ty'enajndana na cwilayu'na. ³³ Judas ñ'eⁿ Silas tyom'aⁿna jo' jo' cwantindyo xuee. Xjeⁿ na macwi'oolcwee'na Jerusalén yuu m'aⁿ nn'aⁿ na jñoom joona, nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Antioquía tío joona l'o Ty'oⁿots'om na c'oonna na tjaa ñomtiuu c'omna. ³⁴ Saa Silas seitoom na nljoo'ñetyeeⁿ jo' jo'. ³⁵ Mati Pablo ñ'eⁿ Bernabé ljo'ndyena. Joona ñequio jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyot'mooⁿna ndo' tyoñequiana ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oⁿots'om ndaaⁿ nn'aⁿ.

Pablo na nda we ndii' wjaanquiaa' ñ'oom' Ty'oots'om

³⁶ Jnda na teinom cwanti xuee na ñet'omna jo' jo', tso Pablo nnom Bernabé:

—Cwa nntsaalcwaa'nndaa'a nntsacanty'iaaya chiuu cwi'oom'a' nn'aa'ya na cwilayu' cwii cwii tsjoom yuu na tyoñequiaaya ñ'oom 'naa' Ta Ty'oots'om.

³⁷ Ndo' Bernabé l'ue ts'oom na nncjaañ'e' Juan ñ'e'ndyena, ts'a' na nda we xuee' Marcos. ³⁸ Saa Pablo tiljoya ts'oom na nncjaa tsa'ñee' ee 'ñee' joona ndyuaa Panfilia ts'iaa' na ty'ena. ³⁹ Jo' chii Pablo ñequio Bernabé ticjaañ'oom' t'ma'na hasta to'ndyena. Bernabé tjañ'oom Marcos. Tuona ts'om w'aandaa. Ty'ena ndyuaaxe'ncwe Chipre. ⁴⁰ Saa Pablo, tjeii'ñê Silas. Cwii tjoche' na nnc'oona tioo nn'a' na cwilayu' joona l'o Ty'oots'om na catio'naa'ñê joona. Jnda chii ty'ena. ⁴¹ Tyowi'nomna ndyuaa Siria ñequio Cilicia. Tyotei'jndeina na ty'enajnda ntaa' nn'a' na macwji' Ty'oots'om cwentaa'a'.

16

Pablo ñequio Silas ty'eñ'omna Timoteo

¹ Quia jo' Pablo ñ'e' Silas tquiena tsjoom Derbe. Jnda chii ty'ena tsjoom Listra. Jo' jo' tajnaa'na cwii ts'a' na matseyu' na jndyu Timoteo. Jom jnda yuscu ts'a' judía na matseyu' saa tsotyee' nchii ts'a' judío juu. ² Nn'a' na cwilayu' na m'a' tsjoom Listra ñ'e' tsjoom Iconio tyotjeii'yana Timoteo. ³ L'ue ts'om Pablo na nncjaañ'e' Timoteo ñ'e'ñê. Jo' chii seijndaa'ñê na tuii ñ'e' tsa'ñee' cha'xje' costumbre na cwil'a' nn'a' judíos ñequio yo'ndaa na na'nom. S'aa' na ljo' cha' nn'a' judíos na m'a' ndyuaa na cwi'oona til'ana na tila'ñoom'ndyena ñ'oom na cwiñequiana ee nquiu na'ñee' na Timoteo nchii ts'a' judío tsotyee'. ⁴ Pablo ñequio Silas ñ'e' Timoteo tyoma'nomna. Ndo' ticwii cwii tsjoom yuu na tyoquiena tyola'candiina nn'a' na cwila'yu' ñ'oom na jla'jndaa'ndye apóstoles ñequio nn'a' na cwiluitquiendye quii'ntaa' tmaa' nn'a' na macwji' Ty'oots'om cwentaa'a' tsjoom Jerusalén. ⁵ Jo' chii cwii cwii tmaa' nn'a' na macwji' Ty'oots'om cwentaa'a' tyo'oonajndana na cwila'yu'ya n'omna ndo' 'io ndii' 'io ty'ewijndyendyetina.

Tco'na' nnom Pablo cwii ts'a' ndyuaa Macedonia

⁶ Pablo ñequio nn'a' na ñ'ee' ñ'e'ñê, seicu' Espíritu Santo na nnc'oola'nei'na ñ'oom' Ty'oots'om ndyuaa Asia. Jo' chii tei'nomna ndyuaa Frigia ñequio ndyuaa Galacia. ⁷ Quia na tquiena tye'ncoo ndyuaa Misia jla'tiuuna na nnc'ooquie'na ndyuaa Bitinia saa tinquiaa Espíritu Santo na nnc'oona jo'. ⁸ Jo' chii cwe' tei'nomna ndyuaa Misia. Ty'ecuenta hasta tquiena tsjoom Troas, ndyoo' ndyoo' ndaaluee. ⁹ Jo' jo' waa na tco'na' nty'iaa' Pablo natsjom. Nty'iaa'a' meintyjee' cwii tsa's'a ts'a' ndyuaa Macedonia. S'aa tsa'ñee' ty'oo' nnoom, tso: “Cwinoom' ntyjawaa ndyuaa Macedonia. Candyo'tei'jndeil' já.” ¹⁰ Jnda na nty'iaa' Pablo na tco'na' nnoom, mantya jla'jndaa'ndyô na nncwit'ioo'â ndaaluee nntsaayâ ndyuaa Macedonia. Ee jla'nogo'â na majñom Ty'oots'om já na nntsaanquiaayâ ñ'oom naya ndaa' nn'a' ndyuaa'ñee'.

Tyjee' Pablo ñ'e' Silas tsjoom Filipos

¹¹ Jo' chii tuoyâ ts'om w'aandaa tsjoom Troas. Saandyeyuuyâ squiaayâ ndyuaaxe'ncwe Samotracia. Teincoo cwiiche' xuee saayâ squiaayâ tsjoom Neápolis. ¹² Jo' jluii'â ñ'e' w'aandaa, saayâ squiaayâ tsjoom Filipos. Tsjoom'ñee' m'aa'na' nacje 'naa' nn'a' romanos ndo' t'ma'ti matseixma'na' na cha'tso njoom cha'waa ndyuaa Macedonia. Tsjoom Filipos'ñee' ljoo'ndyoyaayâ cwantindyo xuee. ¹³ Xuee na cwita'jndyee' nn'a' judíos jluii'â nnom tsjoom 'ndyoo' jndaa. Ee jla'tiuuyâ aa nchii nliuuyâ yuu cwila'nei' nn'a' nnom Ty'oots'om, nlajomndyô ñ'e'ndyena. Jo' jo' jliuuyâ nt'om yolcu. Saacwindyuaandyô jlanaayâ ñ'oom' Ty'oots'om ndaa' na'ñee'. ¹⁴ Quii'ntaa' yolcu'ñee' ñ'e' ts'a' na jndyu Lidia. Jom ts'a' na jna' tsjoom Tiatira na majnda' liaa ya, liaa colo catsioo'. Jom ts'a' na matseit'maa'ñê Ty'oots'om. S'aa Ta

Ty'ooots'om naquii' ts'oom na ya tqueeⁿ cwenta ñ'oom na tyoñeeⁿ na seineiⁿ Pablo.
 15 Ndo' teits'oomñê ñ'eⁿ nn'aⁿ waⁿaⁿ. Jndaⁿ chii seity'ooñê ndaayâ, tsoom:

—Xeⁿ cwinty'ia'yo' na matseicandaya na matseyu'a ñequio Ta Jesús cwa caljoo'ndyo' w'aya.

Ndo' s'aaⁿ na caljoo'ndyô waⁿaⁿ.

Pablo ñ'eⁿ Silas ñjomndyena w'aancjo tsjoom Filipos

16 Cwii xuee'ñeeⁿ saayâ yuu cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'ooots'om ndo' tjomndyô cwii yuscuchjoo na macjawee' 'ndyoo nc'e na m'aaⁿ jndyeta naquii' ts'om. Tsaⁿñeeⁿ m'aaⁿtyeeⁿ luee nn'aⁿ na cwita'ntjom cantyja 'naaⁿaⁿ. T'maaⁿ s'om cwiquioo luee naⁿñeeⁿ nc'e na macjawee' 'ñom. 17 Toqⁿoⁿ na tyojaantyjoqⁿ nanquaaⁿâ ñ'eⁿ Pablo. Tacwaxua 'ñom, tyotsoom:

—Naⁿnomm'aⁿ cwindye'ntjomna nnom Ty'ooots'om na m'aaⁿ nandyetichēⁿ. Cwila'candiina 'o cantyja nato na cwicalui'n'maaⁿndye nn'aⁿ.

18 Jndye xuee tyoch'ee yuscuchjoo'ñeeⁿ na ljo'. Jo' chii seiloo'ñe Pablo, taqueeⁿ seineiiⁿ nnom jndyeta na m'aaⁿ naquii' ts'om yuscuchjoo'ñeeⁿ. Tsoom:

—'U jndyeta, ñequio xuee' Jesucristo matsa'ntjoⁿya, calui' naquii' ts'om yuscuchjoom'aaⁿl.

Ndo' mantyjacheⁿ jlui' jndyeta'ñeeⁿ.

19 Ndo' nn'aⁿ na cwita'ntjom cantyja 'naaⁿ juu, quia na nty'iaana na jndaⁿ jlui' jndyeta'ñeeⁿ naquii' ts'oom jla'nqⁿna na jndaⁿ tsuundyena s'om na cwiquioo lueena cantyja na macjawee' 'ñom. Jo' chii t'uena Pablo ñ'eⁿ Silas. Ty'echona naⁿñeeⁿ jo ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ naquii' ts'ua t'maⁿ. 20 Quia na tqiiena ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ jluena:

—Nn'aⁿ judíos m'aⁿ, cwitjaa'ndyena tia' nn'aⁿ tsjoomya. 21 Ee cwit'mooⁿna ñ'oom na jaa na cwilaxmaaⁿya nn'aⁿ romanos, ticaty'iomna' na nnto'ñooⁿya meiⁿ na nl'aaya chiuu na cwiluena.

22 Quia jo' jla'wendye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ nacjoo' Pablo ñ'eⁿ Silas ndo' naⁿmaⁿn'iaaⁿ sa'ntjomna na calui' liaa naⁿñeeⁿ ndo' cacho'na n'oomjneiⁿ. 23 Jndye tjaa'na naⁿñeeⁿ. Jndaⁿ chii tiomna joo w'aancjo. Jluena nnom ts'aⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo na ya ya cats'aaⁿ cwenta joona. 24 Ndo' tsaⁿñeeⁿ, jndaⁿ na jñeeⁿ ñ'oomwaa' tjaa'ñê naⁿñeeⁿ w'aancjo naquii'cheⁿ ndo' seityeeⁿ joona na tyeⁿ ñjoom' nc'ee'na ts'oom tscaa'.

25 Ndo' Pablo ñ'eⁿ Silas, cha'na xcwe tsjom to'na tyola'neiⁿna nnom Ty'ooots'om, tyotana luantsa, ndo' praso na too'ndye ñ'eⁿndyena naquii' w'aancjo, tyondyeendye naⁿñeeⁿ. 26 Ndo' mats'ia jo' jndei s'eii, teincwii' tsia'ntsjo' w'aancjo. Xjeⁿñeeⁿ cha'tso ndyueel'a w'aancjo'ñeeⁿ jnaaⁿ cheⁿnquieena' ndo' mati l'uaancjo na ñjoom cha'tso praso jnaⁿna'. 27 Ndo' juu ts'aⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo l'weeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ na meiⁿnaaⁿ ndyueel'a w'aancjo. Jo' chii tjeii'ñê espada 'naaⁿaⁿ na nntseicuee'ñe cheⁿnqueⁿ ee seitoom na jndaⁿ jleinom praso. 28 Saa Pablo jndei seixuaⁿ nnom tsaⁿñeeⁿ tsoom:

—Aa ndi' re, tintseicuee'ndyu' ee cha'tsondyô ndi m'aaⁿyâ.

29 Quia jo' tcaⁿ tsaⁿñeeⁿ chom. Jndei tjaqueⁿeⁿ naquii' w'aancjo. Cwiteiñê na ty'ueeⁿ. Cwe' seiquiooñetoom jo nnom Pablo ñ'eⁿ Silas. 30 Jndaⁿ chii tjeiiⁿeⁿ joona ch'eⁿ. Matsoom ndaana:

—'O ta, ¿ljo' macaⁿna' na cats'aaya cha nlui'n'maaⁿndyo?

31 Jluena nnoom:

—Catseyu' ñequio Ta Jesucristo, quia jo' nlui'n'maaⁿndyu' 'u ndo' mati nn'aⁿ wa'.

32 Quia jo' tyola'neiⁿna ñ'oom' Ty'ooots'om nnom tsaⁿñeeⁿ ñequio cha'tso nn'aⁿ waⁿaⁿ. 33 Juu xjeⁿñeeⁿ na ndicwaⁿ jaaⁿcheⁿ tjachom joona ndo' tmaaⁿ yuu na tqiee'ndyena na cho'na. Jndaⁿ chii teits'oomñê ndo' mati cha'tso nn'aⁿ waⁿaⁿ. 34 Jndaⁿ jo' tjañ'oom Pablo ñequio Silas waⁿaⁿ, tquiaaⁿ na tcwa'na. Jom ndo' ñequio cha'tso nn'aⁿ waⁿaⁿ neiiⁿna na jndaⁿ macwilayu'na ñequio Ty'ooots'om.

³⁵ Quia na jndā teixuee, naⁿmaⁿn'iaaⁿ jñoomna policia na m'aaⁿ tsaⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo na candyaañe Pablo ñ'eⁿ Silas. ³⁶ Jo' chii ts'aⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo seicañeeⁿ Pablo, matsoom nnom:

—Naⁿmaⁿn'iaaⁿ jndā jla'cwanomna ñ'oom na nndyaandyo'. Wanaaⁿ na nlui'yo'. Catsa'yo', meiⁿcwii ñomtiuu tac'om'yo'.

³⁷ Saa Pablo matsoom ndaa policia:

—Jâ cwilaxmaaⁿyâ cantyja 'naaⁿ tsjoom Roma. Saa meiiⁿ na ljo' tjaa'na jâ na jndoo' cha'tso nn'aⁿ meiiⁿ na tyoowijndaa' aa waa na jla'tjoondyô. Jndā chii tiomna jâ w'aancjo. Nmeiiⁿ l'ana jâ meiiⁿ na meiⁿchjoo ticatsona' na nl'ana na ljo' nn'aⁿ romanos. Ndo' je' ¿aa cwe' nt'iu nntjeii'na jâ? Xoya na ljo'. Nquieena quiocatjeii'na jâ.

³⁸ Quia jo' policia'ñeeⁿ ty'elacandiina naⁿmaⁿn'iaaⁿñeeⁿ ñ'oommeiⁿ. Ndo' naⁿñeeⁿ quia jndyena na Pablo ñequio Silas cwilaxmaⁿna nn'aⁿ romanos, jeeⁿ tyuena. ³⁹ Jo' chii naⁿmaⁿn'iaaⁿ ty'ecataⁿna ñ'oom t'maⁿ ts'om ndaa naⁿñeeⁿ. Jndā chii tjeii'na joo w'aancjo. Jla'ty'oondyena na calui' naⁿñeeⁿ tsjoomna. ⁴⁰ Quia jo' jlui'na w'aancjo, ty'ena waa' Lidia. Jo' jo' tyola'neiⁿna ñequio nn'aⁿ na cwila'yu'. Tyoñe'quiana na t'maⁿ n'om naⁿñeeⁿ. Jndā jo' jlui'na tsjoom Filipos'ñeeⁿ.

17

Jlajmeiⁿndye nn'aⁿ tsjoom Tesalónica

¹ Pablo ñ'eⁿ Silas ty'ena tei'nomna tsjoom Anfípolis ñ'eⁿ tsjoom Apolonia. Jndā chii tquiena tsjoom Tesalónica yuu waa cwii wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. ² Ndyee smaⁿna tyom'aⁿna tsjoom'ñeeⁿ. Ñequi' quia xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, Pablo s'aaⁿ cha'xjeⁿ quich'eeⁿ. Tjatseijomñê ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ na cwitjomndyena wats'om 'naaⁿna. Tyotseineiⁿ ndaana. ³ T'mooⁿ na juu ñ'oom' Ty'ooots'om na teiyo teiljeii matsona' na maxjeⁿ jndei'na' na cwajndii nntjom Cristo. Nnty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ, maxjeⁿ nncueeⁿeⁿ jndā chii nncwando'xcoom. Tsoti Pablo:

—Jndyocwji'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿ Jesús ndaa'yo', jom cwiluiñê Cristo.

⁴ Quia jo' nt'om nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ jla'yu'na, jla'jomndyena ñequio Pablo ñ'eⁿ Silas. Mati nn'aⁿ na nchii judíos na cwila't'maaⁿndye Ty'ooots'om jndyendyena jla'yu'na. Mati jndye yolcu na cwiluiitquiendye jla'yu'na. ⁵ Saa joo nn'aⁿ judíos na tyoola'yu' jeeⁿ ndya' taaⁿ n'omna nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'oom na mañequiaa Pablo. Jo' chii jla'tjomna cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndye. Jndā chii jlajmeiⁿna nn'aⁿ tsjoomna. Ndo' ty'ena waa' ts'aⁿ na jndyu Jasón. Ty'equie'na w'aa'ñeeⁿ ñequio na jndei'na' na cwil'ueena Pablo ñequio Silas ee ñe'catsa'na naⁿñeeⁿ jo ndaa nn'aⁿ tsjoomna. ⁶ Saa ticaliuna naⁿñeeⁿ, jo' chii ty'eñ'omna Jasón ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'. Ñequio na jndei'na' ty'echona naⁿñeeⁿ jo ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ tsjoomna. Jndei tyolaxuaana, jlueña:

—Joo naⁿnom na cwila'ñ'eeⁿndyena nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue, mati ñjaaⁿ jndā tquiena. ⁷ Ndo' Jasónm'aaⁿ jndā seiljoom joona waⁿaⁿ. Ndo' cha'tso naⁿm'aⁿ cwil'ana na tjaa yuu l'ue ñ'oom na maqueⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, ee cwiluena cwiicheⁿ ts'aⁿ m'aaⁿ na matsa'ntjom na jndyu Jesús.

⁸ Ndo' naⁿmaⁿn'iaaⁿ ñequio nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, quia jndyena ñ'oommeiⁿ jla'jmeiⁿndyena. ⁹ Saa Jasón ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yu', jndā na tiomna s'om, quia jo' jla'candyandyena naⁿñeeⁿ joona.

Pablo ñ'eⁿ Silas cwiñequiana ñ'oom' Ty'ooots'om tsjoom Berea

¹⁰ Jndā na teijaaⁿ xuee'ñeeⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' mañoom' jñoomna Pablo ñ'eⁿ Silas na c'oo naⁿñeeⁿ tsjoom Berea. Quia na jndā tquiena tsjoom'ñeeⁿ ty'ena wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. ¹¹ Nn'aⁿ judíos tsjoom Berea'ñeeⁿ ya nn'aⁿndyeta nchiiti nc'iaana na m'aⁿ tsjoom Tesalónica. Ñequio na xcwee' n'omna tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyolue naⁿñeeⁿ. Ndo' 'io ndi 'io tyola'naaⁿna ñ'oom' Ty'ooots'om na teiyo teiljeii na tyol'ueena aa mayuu'

ñ'oom na cwilue naⁿñeeⁿ ndaana. ¹² Jo' chii jndyendye nn'aⁿ judíos jla'yu'na. Mati nn'aⁿ na cwilaneiⁿ ñ'oom griego, jndye yolcu na t'maⁿti cwiluiitquiendye ndo' mati naⁿnom na cwilaneiⁿ griego jndyendyena jla'yu'na. ¹³ Saã nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Tesalónica jndyena na mañequiaa Pablo ñ'oom' Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ Berea. Jo' chii ty'ena tsjoom'ñeeⁿ, ty'ela'jmeiⁿna naⁿñeeⁿ. ¹⁴ Jo' chii nn'aⁿ na cwila'yu' jla'tyuuaa'na jñoomna Pablo na cjaⁿ 'ndyoo ndaaluee. Saã Silas ñequio Timoteo ljoo'ndyena Berea'ñeeⁿ. ¹⁵ Nn'aⁿ na ty'ela'jomndye ñ'eⁿ Pablo ty'eca'ndyena jom tsjoom Atenas. Jnda chii ty'elcwee'na tsjoomna Berea. Ty'eñ'omna ñ'oom na seintyjaañe Pablo ndaana na catseyuuaa' Silas ñ'eⁿ Timoteo na nnc'oontyjoⁿa naxeeⁿeⁿ. Tila'yoo'ndyena.

Pablo matseineiⁿ ndaa nn'aⁿ tsjoom Atenas

¹⁶ Yocheⁿ na meindoo' Pablo joona tsjoom Atenas seiloo'ñê na nty'iaaⁿaⁿ na cha'waa quii' tsjoom'ñeeⁿ too' 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a. ¹⁷ Jo' chii tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ judíos naquii' wats'om 'naaⁿna ñequio ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwitjomndye jo' jo' na cwila't'maaⁿndye Ty'oots'om. Mati 'io ndi 'io tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ts'ua t'maⁿ. ¹⁸ Tyom'aⁿ nt'om nn'aⁿ naquii' tsjoom'ñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ epicúreos ndo' tyom'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilajomndye ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ estoicos. To' naⁿñeeⁿ na cwila'neiⁿna ñ'eⁿ Pablo. Nt'omndye joona jluena:

—¿Ljo' ñ'oom matseineiⁿ tsaⁿm'aaⁿ na jeeⁿ jndye ñ'oom ntyjeeⁿ?

Ndo' nt'omndyena jluena:

—Ndoo' ntyjii matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nty'oots'om xcondye.

Luaa' jluena ee tyotseineiⁿ Pablo ndaana cantyja 'naaⁿ Jesús ndo' cantyja na nncwando'xco ts'aⁿ xeⁿ jnda tue'. ¹⁹ Quia jo' ty'eñ'omna jom cwii joo na jndyu Areópago yuu cwitjomndye nn'aⁿ na cwi'oocandye ñ'oom. Jluena nnoom:

—Cwa catsu' ndaayâ chiuu waa ñ'oom xco na ma'mooⁿ ndaa nn'aⁿ. ²⁰ Ee tijoom ñejndyaayâ ñ'oom na mañequiaa', jeeⁿ xuii' juuna'. Jo' chii ñe'caliuuyâ chiuu cwit'mooⁿ ñ'oommeiⁿ.

²¹ Ee nn'aⁿ tsjoom Atenas ñequio nn'aⁿ na jnaⁿ nt'omcheⁿ njoom na cwic'eeⁿya tsjoom'ñeeⁿ jeeⁿ ntyjaa' n'omna na ñe'candyena ndo' ñe'cala'neiⁿna meiⁿnquia nnom ñ'oom na xcoti.

²² Quia jo' tjameintyjee' Pablo quii'ntaaⁿ nn'aⁿ yuu cwiwijndaa' ñ'oom. Tsoom:

—'O re nn'aⁿ tsjoom Atenas, ndiocheⁿ na manty'iaya, jnda ljeiya na 'o jeeⁿ cwila't'maaⁿndyo'. ²³ Ee quia na tjotseicaandyo quii' tsjom'yo', jndye joo nty'iaya yuu cwila't'maaⁿndyo'. Jo' ljeiya cwii tio na chuna' ljeii: “Tiowaa' cwentaa' Ty'oots'om na ticata'jnaaⁿ'a.” Majuu Ty'oots'om na cwe' cwila't'maaⁿndyo'to'yo' meiⁿ ticata'jnaaⁿ'yo' jom, majom na matseinaⁿya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ.

²⁴ 'Jom s'aaⁿ tsjoomnancue ñequio cha'tso 'naⁿ na niom nnomna'. Cwiluiiñê na matsaⁿntjoom cha'waa cañoom'luee ñequio tsjoomnancue. Jo' chii ticaⁿna' w'aa na nl'a nn'aⁿ yuu na nnc'oomñê. ²⁵ Meiⁿ ticaⁿna' nn'aⁿ na nntei'x'ee jom ee tjaa'naⁿ ljo' na matsei'tjoona' jom. Ee nqueⁿ mañequiaaⁿ na cha'tsondyo cwitandoo'a, cwitjaaya jndye ñequio cha'tsoti 'naⁿ na macaⁿna' jaa.

²⁶ 'Ñequio ñe'cwii ts'aⁿ s'aaⁿ tsjaaⁿ jaa nn'aⁿ tsjoomnancue meiⁿ na meinch'o ndyuuaa na m'aaⁿya ee nqueⁿ s'aaⁿ na jnda t'oom'ndyo cha'waa nnom tsjoomnancue. Ndo' seijndaa'ñê cwaaⁿ xjeⁿ nncue'ntyjo na nnc'oom ts'aⁿ ndo' yuu na cwii cwii joo. ²⁷ Luaa' s'aaⁿ cha cha'tsondyo jaa cal'uaaya jom, cal'aanc'uaa'ndyo na calacandyoo'ndyo na nnta'jnaaⁿ'a jom, meiⁿ na mayuu' titquia m'aaⁿ ñequio cwii cwiindyo. ²⁸ Ee cantyja 'naaⁿ jom cwitandoo'a, cwima'nooⁿya ndo' cwic'aaⁿya cha'xjeⁿ tyolue nt'om nn'aⁿ'yo' na jndo' n'om. Tyoluena: “Jaa laxmaaⁿya ntseinda Ty'oots'om.” ²⁹ Jo' chii nc'e na cwilaxmaaⁿya ntseinda Ty'oots'om ticaty'iomna' na nlajoom'ndyo jom cwe' cwii 'naⁿ na tuiina' ñequio s'om cajaan, oo s'om xuee, oo ljo' na cwil'a nn'aⁿ cwe' cantyja na cwila'tiuu cheⁿnquieena. ³⁰ Ncuee na jnda teinom, Ty'oots'om sei quii' ts'oom ñequio nn'aⁿ cantyja

na tijndo' n'omna, saa je' je' cha'tso nn'aⁿ meiⁿyuucheⁿ joo na m'aⁿna matsa'ntjoom na calcwe' n'omna. ³¹ Ee jnda seijndaa'ñê xuee na nncu'xeeⁿ jaa nn'aⁿ tsjoomnancue cantyja na maty'iomyana'. Jnda tqueeⁿ na nguii Jesús nncu'xeⁿ jaa. Ndo' jnda t'mooⁿ na mayuu' na nluii na ljo' ndaa cha'tso nn'aⁿ ee s'aaⁿ na tando'xco juu jnda na tue'.

³² Ndo' nn'aⁿ tsjoom Atenas quia jndyena na matseineiⁿ Pablo cantyja na nntando'xco nn'aⁿ na jnda tja, cwantindye joona cwe' tyoncona. Saa nt'omndye joona tyoluena:
—'Io cha luaa' ndyaayaayâ ñ'oomwaa'.

³³ Quia jo' jlui' Pablo quii'ntaaⁿna. ³⁴ Saa cwantindye nn'aⁿ jla'jomndyena ñequio Pablo ndo' jla'yu'na, mandiñ'eⁿ Dionisio. Jom ts'aⁿ na cwiluitquieñe Areópago yuu cwiwijndaa' ñ'oom. Mati yuscu na jndyu Dámaris ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ jla'yu'na.

18

Pablo mañequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oots'om tsjoom Corinto

¹ Jnda tuii na nmeiiⁿ jlui' Pablo Atenas, tjaaⁿ tsjoom Corinto. ² Jo' jo' ljeiiⁿ cwii ts'aⁿ judío na jndyu Aquila. Tsaⁿñeeⁿ tuiiñê ndyuaa Ponto. Nmeiiⁿndyo ñejnaaⁿ ndyuaa Italia ñequio scoom'm Priscila. Saa jlui'na jo' jo' ee Claudio, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma na matsa'ntjom ndyuaa Italia tqueⁿ ñ'oom na calui' cha'tso nn'aⁿ judíos tsjoom'ñeeⁿ. Jo' na tja Aquila ñequio scoom'm jlui'na jo' jo', ty'ena tsjoom Corinto. Tjacando' Pablo joona. ³ Ndo' na ñ'cwii ts'iaaⁿ 'naaⁿna ñ'eⁿ Pablo na cwil'ana l'aaliaa, jo' chii ljoo'ñê ñ'eⁿndyena. Ñ'eⁿnaⁿ tyol'ana ts'iaaⁿñeeⁿ. ⁴ Ticwii cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos tyocaa Pablo wats'om 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. Tyotseineiⁿ ndaana ñequio ndaa nn'aⁿ na nchii judíos ee na l'ue ts'oom na nla'yu'na ñ'eⁿ Cristo.

⁵ Silas ñequio Timoteo jnda tquiena na m'aaⁿ Pablo na jnaⁿna ndyuaa Macedonia. Quia jo' Pablo, macanda ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om na tyoqueⁿñê. Tyocwji'yuu'ñê ndaa nn'aⁿ judíos na Jesús cwiluiiñê Cristo tsaⁿ na meindoo'na na ndyocwji'n'maaⁿñe joona. ⁶ Saa joona ty'ena nacjoom'm, tyola'jmeiⁿndyena nnoom. Jo' chii seitei'ncweeⁿeⁿ liaⁿaⁿ ndaana na ma'mooⁿ na nts'ooⁿ joona, je' nncjaⁿ cwiicheⁿ ntyja. Matsoom ndaana:

—Je' meiiⁿ na nntsuundyo' saa jnaⁿ ncjo'yo' nchii jnaⁿ ja. Na je' xuee na cwii wjaana' nncjo na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii laxmaⁿna nn'aⁿ judíos.

⁷ Quia jo' jlueeⁿeⁿ quii' wats'om'ñeeⁿ, tjaaⁿ waa' ts'aⁿ na jndyu Justo, tsaⁿ na matseit'maaⁿñe Ty'oots'om. Waa' tsaⁿñeeⁿ ñ'cwii t'uii' ñequio wats'om'ñeeⁿ. ⁸ Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu Crispo na cwiluitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om'ñeeⁿ. Jom ñequio cha'tso nn'aⁿ waⁿaⁿ jla'yu'na ñequio Ta Jesús. Ndo' jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ tsjoom Corinto, quia na jndyena ñ'oom na tyoñequiaa Pablo, jla'yu'na ndo' teits'oomndyena. ⁹ Pablo waa na tco'na' nnoom cwii teijaaⁿ. Jñeeⁿ na seineiⁿ Ta Jesús. Matso nnoom:

—Tinty'ue'. Tincjaameintyje' na matseineiⁿ ñ'oom 'naⁿya. Tintseicheⁿ. ¹⁰ Ee ja m'aaⁿya ñ'eⁿndyu' ndo' meicwii ts'aⁿ tixocats'aa wi' ñ'eⁿndyu'. Ee ja jndye nn'aⁿ m'aⁿ tsjoomwaañe quia nla'xmaⁿ cwentaya.

¹¹ Jo' chii ljoo'ñe Pablo tsjoom Corinto cwii chu waljoo' xcwe na tyo'mooⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaa naⁿñeeⁿ.

¹² Jnda chii t'oom Galión gobiernom tsjoom Corinto na matsa'ntjoom cha'waa ndyuaa Acaya. Quia jo' nn'aⁿ judíos na m'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ ñ'cwii jla'jomndyena na jla'wendyena nacjoo' Pablo. Ty'eñ'omna jom wats'iaaⁿ. ¹³ Ty'enquiana jnaaⁿaⁿ nnom gobiernom. Jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ matseijnooⁿ n'om nn'aⁿ na xuii' calat'maaⁿndyena Ty'oots'om, tachii cha'xjeⁿ na matso ljeii na tqueⁿ Moisés.

¹⁴ Xjeⁿ na manntseineiⁿ Pablo, seityuaa'ti Galión. Tso tsaⁿñeeⁿ ndaa nn'aⁿ judíos:

—'O nn'aⁿ judíos, xeⁿ waa ljo' mach'ee tsaⁿm'aaⁿ oo xeⁿ t'maⁿ jnaaⁿaⁿ waa quia jo' maty'iomna' na nntseicachjuundyo na nndii ñ'oom na cwindu'yo'. ¹⁵ Saa 'o cwe' jnaaⁿ ñ'oom na mañequiaa tsaⁿm'aaⁿ ndo' xuee' ts'aⁿ na maleiñ'oom, jo' cwilancjoo'ndyo', ndo'

cwe' cantyja 'naaⁿ ljeii na cwileiñ'om' 'o nn'aⁿ judíos nchii ljeii cantyja 'naaⁿ wats'iaaⁿ. Jo' chii cajndo'to' ncjo'yo', ee ja tiñe'cu'xáⁿya ñ'oommeiⁿ.

¹⁶ Ndo' tjeiiⁿeⁿ naⁿñeeⁿ naquii' wats'iaaⁿ. ¹⁷ Quia jo' cha'tso nn'aⁿ na tyoolayu' na nchii judíos t'uena Sóstenes, ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tyotjaa'na jom tach'eⁿ wats'iaaⁿ. Saa Galión tîcatseiñ'oom'ñê naⁿñeeⁿ.

Tjalcwe' Pablo Antioquía, jnda chii wjaanquiaaⁿ ñ'oom' Ty'oöts'om na jnda ndyee ndii'

¹⁸ Pablo, jndyetei xuee tyoljoo'ñetyeeⁿ Corinto. Jnda jo' tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' na mawjaⁿ. Jnda chii mana tjaaⁿ. Ndo' Priscila ñ'eⁿ Aquila ty'ena ñ'eⁿñê. Tquiena tsjoom Cencrea. Jo' jo' teinqui' xqueeⁿ na ma'moⁿna' na matseicandaⁿñê ñ'oom na jnda tsoom nnom Ty'oöts'om na nnts'aaⁿ. Jnda jo' tuona w'aandaa na wjaana' ndyuaa Siria.

¹⁹ Tquiena tsjoom Éfeso. Priscila ñ'eⁿ Aquila ljoo'ndyena jo' jo'. Pablo tjaaⁿ wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tjaqueⁿeⁿ tyotseineiⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. ²⁰ Ndo' naⁿñeeⁿ tyol'ana ty'oo nnoom na majndyetei xuee caljoo'ñê ñ'eⁿndyena, saa ticwancueⁿeⁿ. ²¹ Jnda chii t'maaⁿ joona na mawjaⁿ. Tsoom ndaana:

—Jndei'na' na jo Jerusalén na manndyoo' na nncuee' xuee saa xeⁿ Ty'oöts'om l'ue ts'oom ndyondda'a na m'aⁿyo'.

Jnda jo' jlueeⁿeⁿ Éfeso ñ'eⁿ w'aandaa. ²² Ndo' quia na jnda tueⁿeⁿ tsjoom Cesarea, tjawaaⁿ Jerusalén yuu na tjanquiaaⁿ na xma'ndye tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oöts'om cwentaaⁿaⁿ. Jnda chii jlueeⁿeⁿ jo' tueⁿeⁿ tsjoom Antioquía. ²³ Ndo' quia na jnda teinom cwantindyo xuee na tyom'aaⁿ tsjoom'ñeeⁿ jlueeⁿeⁿ jo' jo'. Tcuu tcuu tyomanoom ndyuaa Galacia ñequio ndyuaa Frigia, ndo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, tquiaana' na ty'enajndaⁿti cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu'.

Apolos mañe'quiaaⁿ ñ'oom' Ty'oöts'om tsjoom Éfeso

²⁴ Tsjoom Éfeso tuee' cwii ts'aⁿ judío na jndyu Apolos, ts'aⁿ tsjoom Alejandría. Jom ts'aⁿ na mawajnaaⁿya ñ'oom' Ty'oöts'om na teiyo teiljeii, ndo' jeeⁿ ya matseineiⁿ cantyja 'naaⁿna'. ²⁵ Jnda ñet'mooⁿ nn'aⁿ nnoom cantyja 'naaⁿ natoo' nquii na ndyocwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. Jo' chii ñequio na ntyjaa' ts'oom tyotseineiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Xcwe tyo'mooⁿ cha'waa na ntyjiityeeⁿ cantyja 'naaⁿ na ndyocwji'n'maaⁿñe Jesús nn'aⁿ, saa cantyja 'naaⁿ na nleits'oomndye nn'aⁿ, macanda ntyjeeⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom na tyoñequia Juan. ²⁶ Tooⁿoⁿ na tyotseineiⁿ naquii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Meiⁿchjoo tí'maaⁿ ts'oom. Ndo' Priscila ñ'eⁿ Aquila, quia na jndyena ñ'oom na seineiⁿ, quia jo' ty'eñ'omna jom w'aana. T'mooⁿtina nnoom cantyja 'naaⁿ natoo' Ty'oöts'om. ²⁷ Ndo' quia s'aana' ts'oom na ñe'cjaⁿ ndyuaa Acaya, quia jo' nn'aⁿ na cwila'yu' tyoluena na ya. Tyola'ljeiina ñ'oom na tjañ'oom na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' ndyuaa'ñeeⁿ na cala'ljo naⁿñeeⁿ jom. Naⁿñeeⁿ jnda jla'yu'na nc'e naya na matseixmaⁿ Ty'oöts'om. Jo' chii quia na tuee' Apolos na m'aⁿna t'maⁿ tyoteijndeiⁿ tsaⁿñeeⁿ joona. ²⁸ Ndo' tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ judíos chiuu waa na tixcwe cwila'yu'na. Ndo' na jeeⁿ jnda ñ'oom tyotseineiⁿ tîcandaⁿ nluena na tiyuu'. Ee ñequio ñ'oom' Ty'oöts'om na teiyo teiljeii tyo'mooⁿ ndaana na Jesús tseixmaⁿ Cristo tsaⁿ na meindoo'na na ndyocwji'n'maaⁿñe joona.

19

Pablo mañequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oöts'om tsjoom Éfeso

¹ Yocheⁿ na m'aaⁿ Apolos tsjoom Corinto ndyuaa Acaya, Pablo tyomanoom njoom nch'u quii' ntsjo. Jnda chii tueⁿeⁿ tsjoom Éfeso yuu na ljeiiⁿ cwanti nn'aⁿ na jla'jomndye ñ'oom na tyoñequiaa Juan. ² Matsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—¿Aa tjaquiee' Espíritu Santo naquii' n'om'yo' quia na jlayu'yo'?

Jluena nnoom:

—Tjaa'naⁿ. Meiⁿchjoo tyoondyaayâ aa m'aaⁿ Espíritu Santo.

³ Quia jo' matsoom ndaana:

—¿Cwaañ ñ'oom t'moqñ nn'añ ndaa'yo' na teits'oomndyo'?

Jluena nnoom:

—Aa já cantyja 'naañ ñ'oom na tyo'moñ Juan, jo' na teits'oomndyô.

⁴ Quia jo' tsoom ndaana:

—Juan tyotseits'oomñê nn'añ quia na tyolcwe' n'omna. Ndo' tyotsoom ndaa naññeeñ na cala'yu'na ñequio Jesús tsañ na ndyontyjo naxeeñeñ. Juu tseixmañ Cristo.

⁵ Ndo' jnda na jndyena ñ'oommeiñ quia jo' teits'oomndyena ñequio xuee' Ta Jesús.

⁶ Ndo' quia na jnda tio Pablo l'oqñ nacjoona quia jo' tjaquiee' Espíritu Santo naquii' n'omna. Mana to'na tyola'nei'na nt'omcheñ nnom ñ'oom na nchii ñ'oom na maxjeñ cwila'nei'na. Tyoñe'quiana ñ'oom na t'moñ Ty'oqts'om ndaana. ⁷ Nañnom'ñeeñ cha'na canchoo'wendyena.

⁸ Cha'na ndyee chi' tyom'aaññe Pablo tsjoom Éfeso ndo' ñequii'cheñ tyocañ wats'om 'naañ nn'añ judíos. Tyotseineiñ ndaa naññeeñ ñequio na t'mañ ts'oom. Tyoqueññe tyo'moqñ ndaana cantyja na matsa'ntjom Ty'oqts'om na mal'uee'ñê na nla'yu'na. ⁹ Saa cwantindyee naññeeñ tyola'quie' n'omna, tiñe'cala'yu'na. Ndo' quii'ntañ nn'añ na jnda tjomndyee tyoluena ñ'oom ntjeiñ cantyja 'naañ natoo' Ty'oqts'om. Quia jo' Pablo 'ñeeñ joona, tjachom nn'añ na cwila'yu' w'aa scwela cwentaa' ts'añ na jndyu Tirano. Jo' jo' ticwii xuee tyo'moqñ ndaana. ¹⁰ We chu tyo'moqñ ndaa nn'añ hasta cha'tsondyee nn'añ judíos ñequio nn'añ na nchii judíos na tyom'añ ndyuaa Asia jndyena ñ'oom naya cantyja 'naañ Ta Jesús. ¹¹ S'aa Ty'oqts'om na tyoch'ee Pablo 'naañ t'mañ na xocandañ nnts'aa na cwe' najndeii nquii ts'añ. ¹² Ee liaa ñequio payom 'naañ nn'añwii, jnda na ty'oom nn'añ joona' Pablo, n'maañ nañwii'ñeeñ. Mati nn'añ na m'añ jndyeta naquii' n'om tjei'na' jndyeta'ñeeñ.

¹³ Nt'om nn'añ judíos na calua'ndye tyoma'nomna, tyotjei'na jndyeta naquii' n'om nn'añ. Jnda chii jla'tiuuna na nntjei'na jndyeta ñequio xuee' Ta Jesús. Jo' chii cwii cwiindyena tyoluena ndaa jndyeta:

—Matsa'ntjo'ya na calui'yo' ñequio xuee' Jesús, tsañ na matseineiñ Pablo cantyja 'naañ.

¹⁴ Maljo' tyol'a cha'tso ntquiee' ntseinda cwii ts'añ judío na jndyu Esceva. Tsaññeeñ tyee na cwiluiitquieñe. ¹⁵ Saa t'o jndyeta, matsoom ndaana:

—Jesús mawajnañ'a, ndo' mati Pablo, sañ 'o je' ¿ñeeñ cwiluiindyoy'?

¹⁶ Ndo' juu tsañs'aññeeñ na maleiñ'oom jndyeta, tju'ñê nacjoona. Jnaañ joona. Cwa-jndii s'añ hasta 'ñeeñ joona na ñecantsei'ndyena ndo' tquiee'ndyena. Jndeii jlui'na naquii' w'aa na jlei'nomna jom. ¹⁷ Ndo' cha'tso nn'añ judíos ñequio nn'añ na nchii judíos na tyom'añ tsjoom Éfeso'ñeeñ jliuna na ljo' tuii. Jo' chii cha'tsondyena tyuena, ndo' tyola't'maañndyena xuee' Ta Jesús.

¹⁸ Mati nn'añ na jnda jla'yu' jndyendyena tquionquiana jnaañna, tjei'yuu'ndyena ljo' ñel'ana na ticatsa'ntjomna'. ¹⁹ Jndye nn'añ na ñet'om na calua'ndye, tquiochona nom 'naañna na quio cwil'ana ts'iaaññeeñ. Jla'cona joona' jo ndaa cha'tso nn'añ. Ndo' quia na tjei'na cwentawanti na jnda nom'ñeeñ jliuna na jdana' wen'aañ nchoo' qui meñ s'om xuee. ²⁰ Maxjeñ tjawit'maañ ñ'oom 'naañ Ta Ty'oqts'om. Tjawijndyendyeta nn'añ tyola'yu'.

²¹ Jndañquia seitiuu Pablo na nncjaawinoom ndyuaa Macedonia ñequio ndyuaa Acaya. Jnda chii nncjañ tsjoom Jerusalén. Xeñ jnda tjaañ Jerusalén maxjeñ jndeina' na cjañ tsjoom Roma. ²² Quia jo' we nn'añ na cwitei'jndeii jom, juu Timoteo ñequio Erasto, jñoom joona, ty'eñetina ndyuaa Macedonia, sañ nqueñ ljoo'ñetyeeñ ndyuaa Asia.

Jla'jmei'ndye nn'añ tsjoom Éfeso

²³ Ncuae'ñeeñ jeeñ t'mañ ñ'oom s'aana' tsjoom Éfeso na tyotseineiñ Pablo cantyja 'naañ natoo' Ty'oqts'om. ²⁴ Ee jo' jo' tyom'aañ cwii tsañs'añ na jndyu Demetrio na tyotseindo

s'om. Ñequio s'om xuee tyoch'eeⁿ na jlui'tsjaaⁿ wats'om cwentaa' ndyoo Diana. T'maaⁿ tantjoom ñequio nc'iaaⁿaⁿ na tyol'ana ts'iaaⁿñeeⁿ. ²⁵ Seitjoom naⁿñeeⁿ ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na majo' ts'iaaⁿ cwil'a. Matsoom ndaana:

—'O re nn'aⁿya manqui'u'yo' cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿwaa jeeⁿ ya cwitantjooⁿya. ²⁶ Saa cwindye'yo' ndo' cwinty'ia'yo' na manom Pablo. Matsoom ts'iaaⁿ na cwil'a nn'aⁿ ñequio lueena, tiyuu' na Ty'ooots'om joona'. Ndo' nchii macanda nn'aⁿ tsjoom ñjaaⁿ Éfeso saa manntycwii ndyuaa Asia jnda s'aaⁿ na cwiñequiandyee nn'aⁿ ñequio ñ'oomwaa' na matseineiⁿ. ²⁷ Jo' na jeeⁿ teincuu' ee ts'iaaⁿ na cwil'aaya jaach'eetona' na cwe' ts'iaaⁿndyo. Ndo' mati wats'om t'maⁿ na ndii' Diana, ndyoo na nquiu cha'tso nn'aⁿ na t'maⁿti ñ'oom tseixmaⁿ, jaach'eetona' tjaa' ñeeⁿ cwitjooñe wats'om'ñeeⁿ. Je' nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa ndyuaa Asia ñequio cha'waa tsjoomnancue cwila't'maaⁿndyena juu saa cwe' ts'iaaⁿ na mach'ee Pablo nntycwii na jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom juu nquiuna.

²⁸ Quia jndyena ñ'oommeiⁿ jeeⁿcheⁿ ndya' jla'wjeena. Jndei tyola'xuaana, tyoluena:

—Nquii Diana cwentaa jaa nn'aⁿ Éfeso, jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom.

²⁹ Quia jo' cwe' seiñ'eeⁿtona' nn'aⁿ cha'waa naquii' tsjoom'ñeeⁿ. Mantyja t'uena Gayo ñequio Aristarco, nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿ Pablo na jnaⁿ ndyuaa Macedonia. Ty'echona naⁿñeeⁿ, ty'equie'na naquii' w'aa yuu cwitjomndye nn'aⁿ quia na waa jomta. ³⁰ Pablo ñe'cjaaqueⁿeⁿ w'aa'ñeeⁿ saa tinquia nn'aⁿ na cwila'yu' na nncjaⁿ. ³¹ Mati cwanti nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ ndaa nn'aⁿ ndyuaa Asia na ya ñ'oom ñ'eⁿ Pablo, jla'cwanomna ñ'oom na m'aaⁿ na tincjaaqueⁿeⁿ w'aa'ñeeⁿ. ³² Nn'aⁿ na jnda tjomndye naquii' w'aa'ñeeⁿ nchii na nndi' ljo' cwiluena, cwe' c'uaato m'aⁿna. Nt'omndye naⁿñeeⁿ cwii ñ'oom cwila'xuaana, ndo' nt'omndyena cwiicheⁿ ñ'oom cwila'xuaana. Ee majndyendyetina ticaliuna ljo' ts'iaaⁿ na tjomndyena. ³³ Saa nn'aⁿ judíos l'ana na cjaatseineiⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu Alejandro ndaa nn'aⁿ. Ee nt'om nn'aⁿ majnda jluena nnoom ljo' ts'iaaⁿ na tjomndyena. Jo' chii seiweeⁿ ts'ooⁿ na cala'cheⁿ nn'aⁿ ee na ñe'catseineiⁿ ñ'oom ndaana ñ'oom na ncwañoom'na' nn'aⁿ judíos. ³⁴ Saa quia na tqueⁿna cwenta na jom ts'aⁿ judío, cha'tsondyena jla'tjoom'na jndyena. Cha'na cwii we hora ñe'cwii tyola'xuaana, tyoluena:

—Jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom tseixmaⁿ Diana cwentaa jaa nn'aⁿ Éfeso.

³⁵ Quia jo' tsaⁿtseiljeii tsjoom'ñeeⁿ, quia na jnda jnda s'aaⁿ na seicheeⁿ joona, toom:

—'O nn'aⁿ Éfeso, nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue manquiuna na jaa nn'aⁿ tsjoomwaa teijnoomya na nntei'x'aaaya wats'oom' ndyoo Diana na nquiuuya na t'maⁿti ñ'oom tseixmaⁿ. Mati cwitei'x'aaaya tsjo' na tuina' cha'xjeⁿ nqueⁿ na jnaⁿna' cañoom'luee jndyocuenta' na m'aaⁿya. ³⁶ Meiⁿ tjaa' ñeeⁿ nntso na tiyuu' na ljo'. Jo' chii cala'cheⁿndyo'. Tacal'a'yo' na ñoomñoom ljo' nl'a'yo'. ³⁷ Ee ti'm'aⁿ na tquio'cho'yo' ñjaaⁿ chaa' l'uu jnda nty'ueena 'naⁿ na tseixmaⁿ ndyoo Diana na cwila't'maaⁿndyo, meiⁿ tyooluena ñ'oom ntjeiⁿ nacjoom'm. ³⁸ Jo' chii Demetrio ñequio nn'aⁿ na ñe'cwii ts'iaaⁿ cwil'ana ñ'eⁿñê, xeⁿ waa ñ'oom na ñe'queⁿna nacjoo' ts'aⁿ quia jo' c'oona na m'aaⁿ jwe. Ee na m'aaⁿ jom cwiwijndaa' ñ'oom na cwiqueⁿ nn'aⁿ nacjoo nc'iaana. ³⁹ Ndo' xeⁿ waa cwiicheⁿ ñ'oom na l'ue n'om'yo' na nleijndaa', nleijndaa'na' quia na nncuaa jomta. ⁴⁰ Ee teincuu' na luua' cwil'a'yo' xuee je' ee ndaa nntso gobiernom na cwilawendyo nacjoom'm ee xeⁿ nncwax'eeⁿ ndaaya tjaa'na' ljo' ñ'oom ya nnt'ooⁿya nnoom.

⁴¹ Quia na jnda seineiⁿ ñ'oomwaa', toom na cat'oom'ndyena.

20

Tja Pablo ndyuaa Macedonia ñ'eⁿ ndyuaa Grecia

¹ Jnda na teicheⁿ tia' t'maⁿñeeⁿ, Pablo tqueeⁿeⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'. Tyotseineiⁿ ndaana ñ'oom na ñe'quiaana' na t'maⁿ n'omna. Ndo' t'maⁿndye ntyjeena. Jnda chii jlueeⁿeⁿ tjaaⁿ ndyuaa Macedonia. ² Tyomanoom cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ. Tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ na

cwila'yu' ñ'oom na tquiaatina' na t'maⁿ n'omna. Jndaⁿ chii tjaaⁿ, tueⁿ'eⁿ ndyuaa Grecia. ³ Ndyee chi' t'oomñê jo' jo'. Jndaⁿ chii manncuooⁿ w'aandaa na wjaⁿ ndyuaa Siria, ndo' ljeiiⁿ ñ'oom na cwindooⁿ nn'aⁿ judíos jom. Jo' chii seitoom na nomtyuaa nncjaalweeⁿ'eⁿ, nncwinomnnaaⁿ'aⁿ ndyuaa Macedonia. ⁴ Tyom'aⁿ nt'om nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿñê. Tyocañ'eⁿ Sópater ts'aⁿ tsjoom Berea. Mati ñ'eⁿ Aristarco ñequio Segundo, joona nn'aⁿ tsjoom Tesalónica. Ndo' tyoñ'eⁿ Gayo ts'aⁿ tsjoom Derbe. Tyoñ'eⁿ Timoteo. Mati Tíquico ñequio Trófimo nn'aⁿ ndyuaa Asia tyocañ'eeⁿna ñ'eⁿ Pablo. ⁵ Joo naⁿ'ñeeⁿ ty'eñetina. Tquiena tsjoom Troas. Jo' jo' tyomei'ndoo'na Pablo ñ'eⁿ ja Lucas. ⁶ Já tyom'aaⁿyâ tsjoom Filipos ncuee na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa'naⁿ ndaaljo' tjaquiee'. Quia na jnda teinom ncuee'ñeeⁿ tuooⁿyâ w'aandaa. Saayâ squiaaⁿcañooⁿyâ naⁿ'ñeeⁿ tsjoom Troas xuee jndaⁿ 'om. Jo' jo' ljoo'ndyô cwii ntquiee' xuee.

Tyotseineiⁿ Pablo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Troas

⁷ Xuee najndyee smaⁿna, nn'aⁿ na cwila'yu' tjomndyena na nl'ana xeⁿntaⁿ' tyoo' na nlcwa'na na cwicañjom n'omna Jesús. Ndo' tyotseineiⁿ Pablo ndaana. Na nneiⁿncoo cwiicheⁿ xuee mawjaⁿ, jo' chii tyotseineiⁿ tyotseineiⁿ ndaana hasta tuee' xcwe tsjom. ⁸ Jeeⁿ jndye ncjocandi na niom chom cuarto nandye yuu tyom'aⁿna. ⁹ Ndo' cwii tsaⁿs'a na titquieñe na jndyu Eutico wacatyeeⁿ mantana cuarto'ñeeⁿ na jndaⁿ ndyee na teicantyjoo'na'. Tyjee' na ñe'catsom ee teincoo ñ'oom tyoñequiaa Pablo. Jo' chii jnaⁿjndeiⁿ tsaⁿtsjom ñ'eⁿñê. Mana tíoñê xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. Ty'ela'we nn'aⁿ jom, jnda tueeⁿ'eⁿ. ¹⁰ Quia jo' Pablo tjacueeⁿ. Tcoom'm xtyeeⁿ nacañoom' tsaⁿ'ñeeⁿ, taxcweeñê juu. Matsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu':

—C'om't'maaⁿndyo' n'om'yo'. Mawando'nnda' tsaⁿ'm'aaⁿ.

¹¹ Jndaⁿ tsoom na ljo' tjawannaⁿ'aⁿ naquii' w'aa. Tyoch'eeⁿ xeⁿntaⁿ' tyoo' tcwa'na na tyocañjom n'omna Jesús. Jndaⁿ chii tyotseineiⁿtyeeⁿ hasta na tjawixueecheⁿ. Jndaⁿ jo' mana tjaaⁿ. ¹² Ndo' tsaⁿs'a'ñeeⁿ na titquieñe nchii cwe' cwantindyo tquiaana' na neiⁿ nn'aⁿ na wando'nnaaⁿ'aⁿ.

Tjanty'iaa' Pablo nn'aⁿ tsjoom Troas ñ'eⁿ Mileto

¹³ Já saañetyaayâ ñ'eⁿ w'aandaa hasta tsjoom Asón. Jndaⁿ t'maaⁿyâ na jo' jo' nleincwindyô ñ'eⁿ Pablo ee jom nomtyuaa wjaⁿ. ¹⁴ Jndaⁿ na teincwindyô tsjoom Asón ñe'cwi saayâ ñ'eⁿ w'aandaa. Squiaayâ tsjoom Mitilene. ¹⁵ Jluu'â jo' jo' ndo' cwiicheⁿ xuee tei'nooⁿyâ ndyuaaxeⁿncwe na jndyu Quío. Cwiicheⁿ xuee squiaayâ ndyuaaxeⁿncwe Samos. Jndaⁿ chii saayâ ta'jndyaayâ ndyuaa Trogilio. Cwiicheⁿ xuee saatyayâ squiaayâ tsjoom Mileto. ¹⁶ Ee jndaⁿ seitiuu Pablo na ticjaameintyjeeⁿ'eⁿ tsjoom Éfeso ndyuaa Asia ee ntyjeeⁿ xeⁿ nncwinoom jo' jo' nntseyoo'na' jom ndo' matseyuaaⁿ'aⁿ cha xeⁿ na aa ndaaⁿ mam'aaⁿ Jerusalén ndo' ncuee' xuee Pentecostés.

Seineiⁿ Pablo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye wats'om tsjoom Éfeso

¹⁷ M'aaⁿyâ tsjoom Mileto'ñeeⁿ ndo' jñoom nn'aⁿ na nnc'ooqueeⁿndyena nn'aⁿ Éfeso na cwiluiitquiendye naquii' tmaaⁿ' nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom'ñeeⁿ. ¹⁸ Ndo' jndaⁿ na tquie'cañom naⁿ'ñeeⁿ, matsoom ndaana:

—'O manquiu'yo' chiuu tyom'aaⁿya quii'ntaaⁿ'yo' cantyjati xuee na tyajjndyaayâ ndyuaa Asiawaa. ¹⁹ Tyondi'ntjonyâ nnom Ta Ty'ooots'om ñequio na tyoju'ndyocjaya. Ndo' tyot'iooⁿya na jnda ntyjiiya ndo' wi' tyotjonyâ na tyondooⁿ nn'aⁿ judíos ja. ²⁰ Saa tícjomeintyjaⁿ'a na tyotseinaⁿya ndaa'yo' na tyotsjooⁿ cha'tso ñ'oom na mateijndeiina' 'o. Tyo'mooⁿ ndaa'yo' quia na tyotjomndyo' ndo' mati naquii' l'a'yo'. ²¹ Cha'tsondyo' tyocwji'yuu'ndyô ndaa'yo', meiiⁿ nn'aⁿ judíos meiiⁿ nchii nn'aⁿ judíos. Tsjooⁿ na calcwe' n'om'yo' nnom Ty'ooots'om ndo' cala'yu'yo' ñequio Taya Jesucristo. ²² Ndo' je', majo Jerusalén ee luaa' matsaⁿ'ntjom Espíritu Santo ja, meiⁿ ticaljeiyya ljo' nntjonyâ la'ñeⁿ. ²³ Macandaⁿ ntyjii ticwii cwii tsjoom na mawinooⁿ'ya ma'moⁿ Espíritu Santo nooⁿ na

maxjeⁿ nnta'wi' nn'aⁿ ja la'ñeⁿ ndo' nntuee'na ja w'aancjo. ²⁴ Saa tjaa na coch'eena' ja na ljo' catjoⁿ meiⁿ ticajnda ntyjii meiiⁿ xeⁿ na nlacuee' nn'aⁿ ja. Ñe'cwii ntyjaa' ts'o^onya na ñequio na neiⁿya nntseicandaa'ndyo ts'iaaⁿ na tquiaa Ta Jesús no^o na nncwji'yuu'ndyo ñ'oom naya cantyja na wi' ts'om Ty'o^ots'om nn'aⁿ. Ee jo' na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ na cwila'yu'.

²⁵ 'Ndo' je' je' canty'ia'yo', cha'tsondyo' na tyoñequiaya ñ'oom ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjom Ty'o^ots'om, ntyjii na taxocanty'ia'nnda'yo' ja. ²⁶ Jo' chii xuee je' macwji'yuu'ndyo ndaa'yo' na meiiⁿ na nntsuuñe cwii ts'aⁿ saa ja tatjaa'naⁿ jnaⁿ cwii cachoo^oya ndaa'yo'. ²⁷ Ee cha'tso ñ'oom na l'ue ts'om Ty'o^ots'om na catsjo^o ndaa'yo' jnda tsjo^o. Mei'cwii ñ'oom t'icat'iuu'ndyo ndaa'yo'. ²⁸ Quia jo' cal'a'ndyo'cheⁿncjo'yo' cwenta ndo' mati cha'tso nn'aⁿ na cwila'yu', ee jnda ty'iom Espiritu Santo ts'iaaⁿ 'o na catei'x'e'yo' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ na tue' Jesús cwentaana. ²⁹ Ee ntyjii quia na tac'o^ondyo ñ'eⁿndyo', nlquie nn'aⁿ naquii' ntaaⁿyo' na nla'ndaa'na n'om'yo' na cwilayu'yo' cha'na cwitjoom canmaⁿ. Ee quia na cwiquie lowo quii'ntaaⁿyo' cwila'cwjee lowo'ñeeⁿ jooyo'. ³⁰ Hasta quii'ntaaⁿ ncjo'yo' nnto' nt'om nc'iaa'yo' nnt'mo^ona ndaa'yo' saa taxcwe cha'xeⁿ ñ'oom na mayuu'. Laa'ti' nnt'mo^ona cha nt'omndyo' 'o ñequio nc'iaa'yo' na mati cwila'yu' nlajomndyo' ñ'eⁿndyena. ³¹ Jo' chii c'omc'eendyo', ndo' cjaañjoom' n'om'yo' cwii ndyee chu naxuee ndo' natsjom t'icjomeintyja^a na tyoteijndeityaya 'o cha nntsaala'noⁿti'yo' ñ'oom' Ty'o^ots'om. Ñes'aa na ljo' ñequio na tyot'io^oya na jnda ntyjiiya.

³² 'Ndo' je' je' 'o nn'aⁿya ma'ndiya 'o ñequio l'o Ty'o^ots'om ñequio juu ñ'oom naya na matseixmaaⁿ. Cantyja 'naaⁿ juuna' nntsaanajnda'yo' ndo' tjom nnto'ñoom'yo' naya na mañequiiaaⁿ ndaa^a cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindy^e cwentaaⁿaⁿ. ³³ Ja tyootseiqueeⁿ ts'o^o meiⁿ s'om xuee, meiⁿ s'om cajan, meiⁿ liaa' ts'aⁿ. ³⁴ 'O nquiu'yo' nnc^o tyots'aa ts'iaaⁿ ñequio l'o^o na tyowantyjoⁿ 'naⁿ na tyocaⁿna' ja ñequio nn'aⁿ na ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿndyo. ³⁵ Cantyja na tyots'aa ñequii'cheⁿ tyo'mo^onya ndaa'yo' na ts'iaaⁿ cal'a'yo' cha ndaa^a nntei'jnde'yo' nn'aⁿ na matsei'tjo^ona'. Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na tyotseineiⁿ Ta Jesús. Tyotsoom: "Mat'maⁿti matio'naaⁿñena' ts'aⁿ na mañequiiaa nchiiti ts'aⁿ na maco'ñom."

³⁶ Quia na jnda seineiⁿ Pablo ñ'oommeiⁿ, quia jo' tcoom'm xtyeeⁿ. Ndo' ñequio cha'tsondye naⁿñeeⁿ tyola'neiⁿna nnom Ty'o^ots'om. ³⁷ Cha'tsondyena tyotyueena, tyota'xcweendyena Pablo, ndo' tyot'uena ts'o^o. ³⁸ Ee jeeⁿ jnda nquiuna na tsoom ndaana na taxocanty'iaannda'na jom. Jnda chii ty'eca'ndyena jom yuu waa w'aandaa.

21

Tja Pablo Jerusalén

¹ Jnda toⁿndyô ñequio naⁿñeeⁿ, tuooyâ w'aandaa, saandyeyuuyâ, squiaayâ ndyuaaxeⁿncwe Cos. Cwiicheⁿ xuee saatyayâ hasta tsjoom Rodas. Jluui'â jo' jo' saayâ squiaayâ tsjoom Pátara. ² Jo' jo' jliuuyâ cwii w'aandaa na ncwit'iona' na wjaana' ndyuaa Fenicia. Jo' chii tuooyâ juuna', mana saayâ. ³ Quia na jnda teitquio^o ndyuaaxeⁿncwe Chipre, 'ndyaayâ ndyuaa'ñeeⁿ jo ntyja tymaaⁿ. Saayâ, squiaayâ tsjoom Tiro ndyuaa Siria. Jo' jo' jluui'â w'aandaa ee tsjoom'ñeeⁿ tjameintyjee'na' na nlui' canchuu na ñjom ts'omna'. ⁴ Tyol'uaayâ nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom'ñeeⁿ ndo' quia jliuuyâ joona ljoo'ndyô ñ'eⁿndyena cwii ntquiee' xuee. Joona jnda t'moⁿ Espiritu Santo ndaana ljo' nntjom Pablo, jo' chii tyoluena nnoom na tincjaⁿ Jerusalén. ⁵ Jnda na teinom ntquiee' xuee na ljoo'ndyô tsjoom'ñeeⁿ, cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu' ñequio lcuuna, ndana ty'eca'ndyena jâ nnom tsjoom. Squiaayâ su ts'otei' 'ndyoo ndaaluee. Jo' jo' taa'â cantyaayâ jlanaaⁿya nnom Ty'o^ots'om. ⁶ Jnda jo' t'maⁿndyo ntyjaayâ ndo' tyota'xcweendyô. Jnda chii tuooyâ ts'om w'aandaa. Ndo' naⁿñeeⁿ ty'elcwee'na l'aana.

⁷ Jluui'â tsjoom Tiro'ñeeⁿ, saayâ squiaayâ tsjoom Tolemaida. Jo' jo' jluii'â w'aandaa. Saanquiaayâ na xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom'ñeeⁿ ndo' ljoo'ndyô ñ'eⁿndyena cwii xuee. ⁸ Teincoo cwiicheⁿ xuee jluii'â tsjoom'ñeeⁿ, saayâ squiaayâ tsjoom Cesarea. Squiaayâ waa' Felipe ts'aⁿ na quijaanquiaa ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ! Jesucristo. Jom cwii joo nn'aⁿ na ntquiee'ndye na tyoty'ioom nn'aⁿ ts'iaaⁿ joona na nndye'ntjomna naquii' tmaaⁿ! nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ!aⁿ Jerusalén. Jo' ljoo'ndyô na m'aaⁿ jom. ⁹ M'aⁿ ñequiee yolcu ntseinaaⁿ na tyooma'co. Joona tyoñequiana ñ'oom' Ty'o^ots'om. ¹⁰ Cwantindyo xuee na m'aaⁿyâ jo' jo' ndo' tyjee' cwii ts'aⁿ na jndyu Agabo na jnaⁿ ts'ondaa Judea. Jom profeta. ¹¹ Na m'aaⁿ jâ tyjeeⁿeⁿ. Seityeeⁿ nc'eeⁿ l'o^on ñequio 'naⁿ na chu'tyeⁿ tsiaa' Pablo. Matsoom:

—Luua matso Espíritu Santo na nl'a nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Jerusalén. Malaa'ti' nla'tyeⁿna ts'aⁿ na 'naaⁿ! 'naⁿwaa ndo' nntioona jom luee nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ judíos.

¹² Quia na jndyaayâ ñ'oommeiⁿ! jâ ndo' mati nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Cesarea'ñeeⁿ tyola'ty'oondyô nnom Pablo na ticjaⁿ Jerusalén. ¹³ Saa matsoom:

—¿Chiuu na cwityuee'yo'? Na nmeiiⁿ cwil'a'yo' yacheⁿ ñ'e'quia'yo' na chjoo' ts'o^oya. Ee ja mañequiaandyô ljo'cheⁿ na ñ'e'cal'a nn'aⁿ Jerusalén ñ'eⁿndyô. Meiiⁿ na nlatyeⁿna ja oo meiiⁿ na nlacuee'na ja cantyja 'naaⁿ! xuee' Ta Jesús maxjeⁿ ñecuaato.

¹⁴ Tîcandaã nl'aayâ nlalcwaa'â jom na wjaⁿ Jerusalén. Jo' chii 'ndyaatooyâ, ndo' l'uuyâ:

—Cats'aa Ta Ty'o^ots'om yuu na l'ue ts'oom ñ'eⁿ Pablo.

¹⁵ Jnda jo' mana jla'jndaa'ndyô saawaayâ Jerusalén. ¹⁶ Ndo' cwantindye nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Cesarea ty'eñ'eeⁿna ñ'eⁿndyô. Squiaayâ na m'aaⁿ Mnasón. Jom ts'aⁿ na jnaⁿ ndyuaaxeⁿncwe Chipre ndo' jaach'ee xuee na matseyoom'm. Waa' jom ljoo'ndyô.

Pablo tjacanoom'm Jacobo

¹⁷ Quia na jnda squiaayâ Jerusalén, nn'aⁿ na cwila'yu' to'ñoomna jâ ñequio na neiiⁿna.

¹⁸ Teincoo cwiicheⁿ xuee saayâ ñ'eⁿ Pablo na m'aaⁿ Jacobo. Jo' jo' jnda tjomndye cha'tso nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿ tmaaⁿ! nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ!aⁿ.

¹⁹ Pablo tquiaaⁿ na xmaⁿndye naⁿñeeⁿ. Jnda chii tcuu tcuu tyotseineiⁿ cha'tso na tyotei-jndei Ty'o^ots'om jom ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ²⁰ Ndo' joona jnda na jndyena na tyotseineiⁿ tyola't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om. Tyoluena nnoom:

—Mayuu' re nn'aaⁿya saa mantyji' cwanti meiⁿ nn'aⁿ judíos jnda jla'yu'na tsjoom ñjaaⁿ, ndo' cha'tsondyena cwiluena na jndei'na' na catseicanda ts'aⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés.

²¹ Saa jnda jndyena cantyja 'naⁿ! na 'u xuii' ma'mooⁿ! ndaa cha'tso nn'aⁿ judíos na cwic'eeⁿ nt'omcheⁿ njoom naquii' ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. Jnda jndyena na matsu' na tacalan'oom'ndye naⁿñeeⁿ ñ'oom na tqueⁿ Moisés. Mati jnda jndyena na matseijndo' n'om naⁿñeeⁿ na tacal'ana costumbre na cwil'aaya ñequio yo'ndaa na naⁿnom, meiⁿ tacalacandaã'ndyena nt'omcheⁿ costumbre 'naaⁿ welooya na ñet'om teiyo. ²² Quia jo' ¿chiuu ya nl'aayooya? Ee nn'aaⁿya na cwila'yu' na m'aⁿ tsjoomwaa, maxjeⁿ nntjomndyena quia na jnda jndyena na mam'aaⁿndyu'. ²³ Cwa sa luua catsa' cha'xeⁿna nl'uuyâ njom'. Quii'ntaaⁿyâ m'aⁿ ñequiee naⁿnom na jndei'na' na cala'candaã'ndyena cwii ñ'oomtyeⁿ na jnda tqueⁿna nnom Ty'o^ots'om. ²⁴ Catseijomndyu' ñ'eⁿndyena, na nlqueⁿ lju'na' 'o nnom Ty'o^ots'om. Ndo' catiom'l'ua' cantyja na macaⁿna' 'o na nlqueⁿlju'na' 'o. Quia na jnda t'ioo' ñ'oom 'naaⁿna quia jo' ya nnteinqui' nqueⁿna. Luua' catsa' cha nla'noⁿ! cha'tso nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom na jnda jndyena cantyja 'naⁿ! Nliuna na mati 'u matseicandaã'ndyu' ljeii na tqueⁿ Moisés. ²⁵ Saa cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' na nchii nn'aⁿ judíos, jnda jla'cwanooⁿyâ ljeii na m'aⁿna na tanc'oom' n'omna cantyja 'naaⁿ costumbre 'naaⁿ jâ nn'aⁿ judíos. Macanda t'maaⁿyâ na tacwa'na nantquie na jnda tsã' nn'aⁿ ndaaⁿ 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a. Tantquiina niom' meiⁿ seii quioo' na cwe' cwi'uoo cantyio'. Ndo' tanc'omna na cwe' nnc'omyana ñ'eⁿ nc'iaana.

T'uena nawi' Pablo naquii' wats'om t'maⁿ

²⁶ Quia jo' Pablo seijomñê ñequio ñequiee naⁿnom'ñeeⁿ. Teincoo cwiicheⁿ xuee s'aaⁿ ts'iaaⁿ na tqueⁿ lju'na' jooa jo nnom Ty'o^oots'om. Jndaⁿ chii tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Tjatseicañeeⁿ ntyee cwaaⁿ xuee na nla'canda^añdyena ñ'oom na waa nda^ana ndo' na ñequiana quioo' na nncwje cwentaa' Ty'o^oots'om.

²⁷ Quia na wjaacanda^a' ntquiee' xuee'ñeeⁿ cantyja na nla'canda^añdyena, nt'om nn'aⁿ judíos na jnaⁿ ndyuaa Asia nty'iaana Pablo naquii' wats'om t'maⁿ. Jo' chii tyola'jmeiⁿ'na cha'tso nn'aⁿ ndo' t'uena Pablo. ²⁸ Jeeⁿ jndei tyola'xuaana jluena:

—'O re nn'aaⁿya Israel catei'jndei'yo' jâ ee luaa ts'aⁿ na ñetonom cha'tso njoom. Tyotseineiⁿ ñ'oom nacjoo cha'tsondyo ñequio nacjoo' ljeii na tqueⁿ Moisés, ndo' nacjoo' wats'om t'maⁿwaa. Ndo' nchii macandaⁿ luaa', mati jndaⁿ jndyochom nt'om nn'aⁿ na nchii judíos naquii' wats'om t'maⁿwaa. Jo' na jndaⁿ seits'iaaⁿñê juuna' na matseixmaⁿ'na' cwentaa' Ty'o^oots'om.

²⁹ Luaa' tyoluena ee cwe' na nty'iaana Pablo naquii' tsjoom ñequio ts'aⁿ na nchii judío na jndy Trófimo, jom ts'aⁿ Éfeso, jo' chii jla'tiuuna na tjañ'oom Pablo tsaⁿ'ñeeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ.

³⁰ Quia jo' cha'tso nn'aⁿ quii' tsjoom jla'jmeiⁿ'ndyena. Maje' maje'ndyo jla'tjomndyena. T'uena Pablo, ty'eñ'omtsco^o'ndyena jom, tjeii'na jom tach'eⁿ wats'om t'maⁿ. Jndaⁿ jo' ntyja ntyja jla'cu'na ndyueel'a juuna'. ³¹ Manla'cuee'na jom sa^a majuu xjeⁿ'ñeeⁿ tuee' ñ'oom na m'aaⁿ ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaaⁿ sondaro na cha'tsondye nn'aⁿ quii' tsjoom Jerusalén cwila'jmeiⁿ'ndyena. ³² Jo' chii tsaⁿ'ñeeⁿ mantya tjachom sondaro ñequio capeitaⁿ na cwitsaⁿ'ntjom cwii cwii siaⁿ'nto sondaro'ñeeⁿ. Jndei ty'ena yuu m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'jmeiⁿ'ndye. Quia na nty'iaa naⁿ'ñeeⁿ ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ñequio sondaro 'naaⁿ'aⁿ, quia jo' mañoom' 'ndyena na cwitjaa'na Pablo. ³³ Ndo' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaaⁿ sondaro, quia na jndaⁿ tyjee'cañoom, saⁿ'ntjoom sondaro na cat'uena Pablo, cala'tyeⁿ'na tsaⁿ'ñeeⁿ ñequio we l'uaancjo. Jndaⁿ chii tax'eeⁿ 'ñeeⁿ ts'aⁿ Pablo ndo' ljo' s'aa tsaⁿ'ñeeⁿ. ³⁴ Sa^a nn'aⁿ na cwila'jmeiⁿ'ndye tiñe'cwii ñ'oom tyola'xuaana. Cwe' c'uaato ndyueena. Ndo' na luaa' tileicaljeiiⁿ ñ'oom na mayuu'. Yati saⁿ'ntjoom sondaro na c'ooñ'omna Pablo w'aa yuu na cwic'eeⁿ'na. ³⁵ Quia na jndaⁿ tquiena tioo' yuu na jaawa ts'aⁿ na wjaaquee' naquii' w'aa'ñeeⁿ jla'wena Pablo ee manchjena' jom na cwajndii cwil'a nn'aⁿ na jndyendye. ³⁶ Ee cha'tsondye naⁿ'ñeeⁿ ty'entyjona. Tacwaxua ndyueena, tyoluena:

—Calacue'yo' jom.

Pablo macaaⁿ na nntseineiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ

³⁷ Mann'ooñ'om sondaro Pablo naquii' w'aa ndo' tsoom nnom ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaaⁿ sondaro:

—¿Aa wanaaⁿ na nntsjo^o cwii ñ'oom njom'?

Matso tsaⁿ'ñeeⁿ:

—¿Aa 'naⁿl' ñ'oom griego? ³⁸ Quia jo' aa nchii ts'aⁿ egipto 'u na nmeiiⁿ'ndyo ñeseiweñe nacjoo' gobiernom na seitjoom cwii ñequiee meiⁿ nn'aⁿ na tia nn'aⁿ'ndye na tjachom jooa ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom.

³⁹ Ndo' t'o Pablo nnom tyo na cwiluiitquieñe:

—Ja ts'aⁿ judío. Ja tuiindy^o tsjoom Tarso, tsjoom t'maⁿ na matsaⁿ'ntjom ndyuaa Cilicia. Sa^a mats'aaya ty'oo njom' quiaa' ñ'om' na nntseinaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ.

⁴⁰ Tquiaa tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'oom'm. Quia jo' teintyjee' Pablo cjoo' ntioo' yuu na jaawa ts'aⁿ na wjaaquee' naquii' w'aa'ñeeⁿ. Seiweeⁿ ts'o^o'ndaaⁿ nn'aⁿ na waa na nntsoom. Quia jo' jla'cheⁿ'na, seineiⁿ'na ndaaⁿ ñequio ñ'oomna ñ'oom hebreo.

22

¹ Matsoom:

—'O ta ñequio 'o re nn'aⁿya, candye'yo' nntseinaⁿya ndaaⁿ'yo' cantyja 'naⁿya.

² Quia na jndyena na seineiiⁿ ndaana ñequio ñ'oomna ñ'oom hebreo, jla'cheⁿna, tyoqueⁿtina cwenta. ³ Matsoom ndaana:

—Ja ts'aⁿ judío. Tuiindyō tsjoom Tarso ndyuaa Cilicia, saa tjowijndoya tsjoom Jerusalénwaa na tyotseiⁿnaⁿya na tyo'mōⁿ maestro Gamaliel noōⁿ. Jom tcuu tyo'mōōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na tyoleiñ^{'om} welooya na ñet^{'om} teiyo. Ñequio na xcwee' ts'oōⁿya mandí^{'ntjō} nnom Ty'oōts^{'om} majo'ti cha'xjeⁿ na xcwee' n'om' 'o na cwindye^{'ntjō}yo' nnoom. ⁴ Ja ñetco^{'wi}a nn'aⁿ na m'aⁿ natoo' Jesús, hasta s'a na tja joona. Tyowjaya naⁿnom ndo' naⁿlcu, tyotiōōⁿya joona w'aancjo. ⁵ Nquii tyee na cwiluiitquieñe ñequio cha'tso nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa^{'yo}' manquiuna na to'ñōⁿ carta lueena na nncjoñ^{'o}ya na m'aⁿ nn'aaⁿya nn'aⁿ judíos na m'aⁿ tsjoom Damasco. Tjocachoōya nn'aⁿ na cwila'yū' na m'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na ññequiona w'aancjo ñjaa^{'ñe} Jerusalén na nntioomna cantyja na cwila'yū'na ñ'eⁿ Jesús.

*Pablo matseineiⁿ cantyja na nlcwe' ts'oom jnaaⁿaⁿ
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ Tsoti Pablo:

—Xcwe na wa'njōōⁿ nato na jō Damasco na manndyoo' nncuaya, ndo' cha'na quia-jmeiⁿ ñejomto tío chom ndiocheⁿ nacañomya. Jnaⁿna' cañoom'luee ndo' jeeⁿ ndya' xueena'. ⁷ Quia jo' tioondyō nomtyuaa ndo' jndiia na matseineiⁿ ts'aⁿ noōⁿ, matso: “Aa ndi' Saulo, ¿chiiu na maco'wi' ja?” ⁸ Ndo' t'oya: “¿Ñeeⁿ 'u Ta?” Quia jo' tso noōⁿ: “Ja Jesús ts'aⁿ Nazaret na maco'wi'.” ⁹ Ndo' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyō nty'iaana chom'ñeeⁿ ndo' tyuena, saa tícandyena ñ'oom na seineiⁿ ts'aⁿ ñ'eⁿndyō. ¹⁰ Ndo' tsjōōya: “¿Chiiu nnts'aayo Ta?” Quia jo' matsoom noōⁿ: “Quicantya', cja' quii' tsjoom Damasco. Jo' jo' nndi' cha'tso ts'iaaⁿ na matsa^{'ntjō}ya na nntsa'.” ¹¹ Seinchjaaⁿna' ja na jeeⁿ ndya' xuee chom'ñeeⁿ. Jo' chii nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyō cwe' ts'oō ty'et'uena chii tuaya Damasco.

¹² Jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndyū Ananías. Jom ñequio na xcwee' ts'oom matseicanaaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Ndo' cha'tso nn'aⁿ judíos na m'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tyotjeii'yana jom. ¹³ Tueⁿeⁿ na m'aaⁿya. Matsoom noōⁿ: “'U re nn'aⁿya Saulo canty'ia'nnda'.” Ndo' majuu xjeⁿñeeⁿ teitquionnda'a, mana teitquioo'ñe nty'ia. ¹⁴ Tsotyeeⁿ noōⁿ: “Nquii Ty'oōts^{'om} cwentaa welooya na ñet^{'om} teiyo majnda seijndaa'ñe na 'u nljei' chiiu waa na l'ue ts'oom. 'U nnty'ia' nquii Jnaaⁿ tsaⁿ na tja jnaⁿ tseixmaⁿ, ndo' na nndi' ñ'oom na nntseineiⁿ njom'. ¹⁵ Ee nncwji'yuu'ndyū' cantyja 'naaⁿaⁿ ndaa['] cha'tso nn'aⁿ. Nntsu' ndaana cantyja na jnda nty'ia' jom ndo' na jnda jndi' ñ'oom na seineiⁿ njom'. ¹⁶ Quia jo' ¿ljo' meindo' je'? Quicantya' ndo' cwits'oomndyū'. Caⁿ nnom Ta Jesús na catseiljoom'm 'u jnaⁿ na matsei'xmaⁿ.”

Matseineiⁿ Pablo na jñom Ty'oōts^{'om} jom na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos

¹⁷ Tsoti Pablo:

—Quia na jnda jndyoolcwa'a ñjaa^{'ñe} Jerusalén waa na tco'na' noōⁿ naquii' wats'om t'maⁿ xcwe na matseinaⁿya nnom Ty'oōts^{'om}. ¹⁸ Nty'iaaya Jesús. Matsoom noōⁿ: “Catseityua' calui' quii' tsjoomwaa ee xocandyee nn'aⁿ ñ'oom na nncwji'yuu'ndyū' cantyja 'naⁿya.” ¹⁹ Quia jo' tsjōō nnoom: “Nquieena, Ta, nquiuna na ja tyojoquia'a naquii' cha'tso lan'om 'naaⁿna. Nquiuna na tyocwjaa'a nn'aⁿ na cwila'yū' ñ'eⁿndyū' ndo' tyotiōōⁿya joona w'aancjo. ²⁰ Ndo' quia na jla'cuee' nn'aⁿ Esteban, ts'aⁿ na tyocwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿ, ja ñ'aⁿya. Seijomndyō na cal'ana na ljo' jom, ndo' tyots'aa cwenta liaa naⁿñeeⁿ xjeⁿ na jla'cuee'na jom.” ²¹ Saa matso Ta Jesús noōⁿ: “Cja', ee tquia majñōōⁿya 'u na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos.”

Pablo m'aaⁿ l'o ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa['] sondaro

²² Tyotqueⁿ nn'aⁿ cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ Pablo, saa quia na tsoom ñ'oomwaa' taticandyetina. To'na tyolaxuaana. Tyoluena ndaa['] sondaro:

—Calacue'yo' tsaⁿm'aaⁿ ee tacatseixmaaⁿ na nncwanoom'm.

²³ Jndei tyola'xuaana. Tjeii'na liaana, tyola'caandyena joona' na jeeⁿ ndya' lioona. Ndo' tyotju'ndyeendyena ts'ojndaꞗ na ticuee' n'omna. ²⁴ Jo' chii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaꞗ sondaro saꞗ'ntjoom na c'ooñ'om naⁿñeeⁿ Pablo naquii' w'aa yuu cwic'eeⁿna. Matsoom:

—Catja'yo' tsaⁿm'aaⁿl cha nntsoom ljo' s'aaⁿ ee ñe'caljeiia chiuu na jeeⁿ jla'xuaa nn'aⁿ nacjoom'm.

²⁵ Quia jo' jla'tyeⁿna jom na nntjaa'na jom. Saꞗ tsoom nnom capeitaⁿ na meintyjee' jo' jo':

—¿Aa wanaaⁿ na nntja'yo' ts'aⁿ meiiⁿ na matseixmaaⁿ ts'aⁿ tsjoom Roma ndo' tyoowi-jndaꞗ' jnaaⁿaⁿ?

²⁶ Ndo' capeitaⁿñeeⁿ quia na jñeeⁿ ñ'oomwaa' tjaaⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaꞗ cha'tso sondaro. Matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Catsa' cwenta na luaa' ñe'catsa' ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿl ee tseixmaaⁿ ts'aⁿ tsjoom Roma.

²⁷ Quia jo' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaꞗ sondaro tjaaⁿ na m'aaⁿ Pablo. Matsoom:

—Catsu' noꞗⁿ ¿aa ts'aⁿ tsjoom Roma matsei'xmaⁿl?

Ndo' t'ooꞗⁿ matsoom:

—Mayuu' na jo' ja.

²⁸ Quia jo' tso ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaꞗ sondaro:

—Ja t'maaⁿl s'om tquiaya chii tseixmaⁿya ts'aⁿ tsjoom Roma.

Matso Pablo nnom:

—Saꞗ ja cantyja na tuiindyꞗ tseixmaⁿya jo'.

²⁹ Jo' chii sondaro na manntjaa' Pablo mana 'ndyena jom, tei'ndyona nacañom'm. Ndo' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaꞗana quia na jñeeⁿ na ts'aⁿ tsjoom Roma matseixmaⁿ Pablo ty'ueeⁿ ee nqueⁿ saꞗ'ntjoom na cwityeⁿñe tsaⁿñeeⁿ.

Pablo m'aaⁿ jo ndaꞗ naⁿmaⁿn'iaaⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos

³⁰ Saꞗ juu tsaⁿ na cwiluiitquieñe ndaꞗ sondaro ñe'caljeiiⁿ chiuu na cwiqueⁿ nn'aⁿ judíos ñ'oom nacjoo' Pablo. Jo' chii teincoo cwiiicheⁿ xuee saꞗ'ntjoom na catjomndye ntyee na cwiluiitquiendye ñequio cha'tso naⁿmaⁿn'iaaⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Jndaꞗ chii seicanaaⁿaⁿ l'uaancjo na chu'tyeⁿñe Pablo, tjañ'oom tsaⁿñeeⁿ jo ndaꞗ naⁿmaⁿn'iaaⁿñeeⁿ.

23

¹ Pablo nty'iaaⁿaⁿ ndaꞗ naⁿmaⁿn'iaaⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom ndaꞗana:

—Ja ntyjii, 'o re nn'aⁿya, cha'tso xuee na jndaꞗ jndyowana' ñequii'cheⁿ mats'aaya cantyja na matsei'noꞗⁿa na maty'iomna' jo nnom Ty'ooꞗs'om.

² Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe, tsaⁿ na jndyu Ananías, saꞗ'ntjoom nn'aⁿ na meintyjee' nacañoom' Pablo na catmeiiⁿna nda' 'ndyoo tsaⁿñeeⁿ. ³ Ndo' jo' matso Pablo nnom tyee'ñeeⁿ:

—Ty'ooꞗs'om nlco'weeⁿeⁿ 'u ee 'u ts'aⁿ na we waa mache'. 'U matsei'xmaⁿl na nncu'xeⁿl ja cha'xjeⁿ na matso ljeii na tqueⁿ Moisés saꞗ matsu' na catjaa' nn'aⁿ ja meiiⁿ ljeii'ñeeⁿ matsona' na ticwanaaⁿ.

⁴ Ndo' nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo' tyoluena nnom Pablo:

—¿Chiuu na matsei'neiⁿl ñ'oom na matseijnaaⁿna' tyee na cwiluiitquieñe na mandi'ntjom nnom Ty'ooꞗs'om?

⁵ Matso Pablo:

“'O re nn'aⁿya, ticaljeiia na jom tyee na cwiluiitquieñe. Ee mayuu' ñ'oom' Ty'ooꞗs'om na maxjeⁿ waa na jndaꞗ teiljeiina' matsona' na tintseineiⁿ ts'aⁿ ñ'oom na matseijnaaⁿna' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaꞗ nn'aⁿ tsjom'm.”

⁶ Pablo ntyjeeⁿ na we ndii' naⁿmaⁿn'iaaⁿ na matseineiⁿ ndaꞗ. Nt'omndye joona cwilaxmaⁿna tmaaⁿl nn'aⁿ judíos na jndyu saduceos. Ndo' nt'omndye joona cwilaxmaⁿna tmaaⁿl fariseos. Jo' chii jndei seineiⁿ, tsoom:

—'O re nn'a^{nya} ja tseixma^{nya} fariseo. Mati tsotyā majo' jom. Saa 'o cwitu'xe^{nyo}' ja cwe' nc'e na matseyu'a na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja.

⁷ Quia na jnda toom na nmeiiⁿ, jla'ntja'ndye nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ saduceos. Taticatjoom' jla'nei^{na}. ⁸ Ee nn'aⁿ saduceos cwiluena xocatando'nnda' nn'aⁿ na jnda tja, meiⁿ ángel meiⁿ espíritu, tjaa'naⁿ. Saa nn'aⁿ fariseos cwilayu'na na m'aⁿ ángel, ndo' na m'aaⁿ espíritu ndo' na nntando'nnda' nn'aⁿ na jnda tja. ⁹ Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na tjomndye tacwaxua ndyueena na tyolantja'ndyena. Ndo' nt'om nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na laxmaⁿ nn'aⁿ fariseos tei'cantyjana, jluena:

—Tsa^m'aaⁿ! tjaa jnaaⁿ'aⁿ coliuuyâ. Ndo' xeⁿ mayuu' na seineiⁿ cwii espíritu oo cwii ángel nnoom, quia jo' tantsaaya nacjoo' Ty'o^{ots}'om.

¹⁰ Jeeⁿ cwajndii tyolantja'ndyena hasta ty'ue ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaaⁿ sondaro. Nty'iaaⁿ'aⁿ maxjeⁿ nla'cuee'na Pablo. Jo' chii saⁿ'ntjoom na c'oocatjeii'ndye sondaro tsaⁿ'ñeeⁿ naquii' luee nn'aⁿ na cwiluitquiendye, c'ooñ'omnnda'na jom naquii' w'aa yuu cwic'ee^{na}.

¹¹ Quia na jnda teijaaⁿ teitquioo'ñe Ta Jesús nnom Pablo, matso nnoom:

—C'om't'maaⁿ'ndyu' ts'om', ee cha'na jnda tjei'yuu'ndyu' cantyja 'na^{nya} naquii' tsjoom Jerusalénwaa, malaa'ti' nncwji'yuu'ndyu' cantyja 'na^{nya} tsjoom Roma.

Cantya na cwiwijndaa' chiuu nla'cuee'na Pablo

¹² Teincoo cwiicheⁿ xuee nt'om nn'aⁿ judíos jla'jomndyena. Tqueⁿtye^{na} cwii ñ'oom na w'ii nacjoona na tacwa'na tacwena ndaa hasta xeⁿ jnda jla'cuee'na Pablo. ¹³ Teinom wen'aaⁿ ts'aⁿ na tqueⁿtyeⁿ ñ'oomwaa' cjoo'. ¹⁴ Ty'e naⁿ'ñeeⁿ na m'aⁿ ntyee na cwiluitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos. Jluena ndaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ:

—Jâ jnda tquaⁿtyaaⁿyâ ñ'oom na w'ii nacjooyâ na tacwaa'â hasta cue'jndyee Pablo nl'aayâ. ¹⁵ Ndo' je' je' 'o ñequio cha'tso naⁿ'maaⁿ'iaaⁿ 'naaⁿ jaa nn'aⁿ judíos, cataⁿ'yo' nnom ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaaⁿ sondaro na 'io catseicwanoom tsaⁿ'ñeeⁿ na m'aⁿ'yo'. Cal'a'yo' na ndoo' na tcuuti ñe'cata'x'eendyo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Ndo' jâ m'aaⁿ'c'eendyo' na nlacuaaⁿ'â jom cwii tjocheⁿ na nlquie'ñ'omna jom na m'aⁿ'yo'.

¹⁶ Saa tyochjoo jnda yuscu tyjee Pablo jndii na ljo' nl'ana. Jo' chii tjaaⁿ w'aa yuu cwic'eeⁿ sondaro. Tjaqueⁿ'eⁿ seicañeeⁿ Pablo na ljo'. ¹⁷ Quia jo' Pablo t'maaⁿ cwii capeitaⁿ. Matsoom nnom:

—Cja'ñ'oom'ya' tyochjoom'aaⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaaⁿ'yo' ee waa ñ'oom na nntsoom nnom tsaⁿ'ñeeⁿ.

¹⁸ Quia jo' capeitaⁿ'ñeeⁿ tjañ'oom tyochjoo yuu na m'aaⁿ nquii ts'aⁿ na cwiluitquieñeti ndaana. Matsoom:

—Nquii praso Pablo t'maaⁿ ja. Tcaaⁿ na candyoñ'oⁿ tyochjoom'aaⁿ na m'aaⁿ, ee waa na nntsoom njom'.

¹⁹ Quia jo' ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaana t'ueeⁿ ts'o tyochjoo, tjañ'oom juu yuu na ñe'wendyena. Tax'eeñe nnom, matsoom:

—¿Cwaaⁿ ñ'oom na ñe'catsu' nooⁿ?

²⁰ Quia jo' matso tyochjoo'ñeeⁿ:

—Nn'aⁿ judíos jnda t'maⁿna na ntaⁿna njom' na 'io nntseicwanom' Pablo na m'aⁿ naⁿ'maaⁿ'iaaⁿ 'naaⁿna. Nl'ana na ndoo' ñe'cata'x'eeti naⁿ'maaⁿ'iaaⁿ cantyja 'naaⁿ'aⁿ.

²¹ Saa 'u tintseyu' na ljo' ee joona teinom wen'aaⁿ'ndyena na m'aⁿ'c'eendyena na nla'cuee'na jom. Jnda ta'wi'ndye cheⁿ'ngueena na tacwa'na ndo' tacwena hasta xjeⁿ na nla'cuee'cheⁿna jom. Je' macandaⁿ cwii meindoo'na xeⁿ chiuu nntsu' 'u.

²² Ndo' ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaaⁿ sondaro seicoom'm 'ndyoo tyochjoo'ñeeⁿ na tintseineiⁿ nnom meiⁿ'cwii ts'aⁿ na jnda seicandii jom ñ'oomwaa'. Jnda chii jñoom tyochjoo'ñeeⁿ.

Cwilacwanomna Pablo na m'aaⁿ gobiernom Félix

²³ Quia jo' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa sondaro t'maaⁿ we capeitaⁿ. Sa'ntjoom na cala'jndaa'ndyena we siaⁿto sondaro na cwi'ooca' nc'ee' ñequio ndyeen'aaⁿ nchoo' qui sondaro na ntyjondye catso ndo' we siaⁿto sondaro na cwileicho ncjo lantsa. Sa'ntjoom na ñjeeⁿ na teijaaⁿ nluu' naⁿñeeⁿ na nnc'oona tsjoom Cesarea. ²⁴ Mati tsoom na calajndaa'ndyena quioo' na nncjaawa'ljoo Pablo, ndo' ya ya cal'ana cwenta jom cha mati ya nncueⁿeⁿ na m'aaⁿ Félix ts'aⁿ na m'aaⁿ gobiernom. ²⁵ Ndo' seiljeiⁿ cwii carta na 'ooñ'omna na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

²⁶ Matsona': "Ja Claudio Lisias matseicwanoⁿ na xmaⁿndyu' 'u ta gobiernom Félix. ²⁷ Tsaⁿs'am'aaⁿl' t'ue nn'aⁿ judíos jom ndo' mawaa na nla'cuee'na jom. Saⁿ quia na jndiia na jom matseixmaaⁿ ts'aⁿ tsjoom Roma jo' na saayâ ñ'eⁿ sondaro 'naⁿya. Tjeii'ndyo jom luee naⁿñeeⁿ. ²⁸ Ee l'ue ts'oⁿ na nleijndaa'ya chiuu na cwiqueⁿna ñ'oom nacjoom'm. Jo' chii yati tjoñ'oⁿ jom jo ndaaⁿ naⁿmaⁿ'iaaⁿ 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. ²⁹ Ndo' ljeiya na cwe' cwiqueⁿtona ñ'oom nacjoom'm cantyja 'naaⁿ ljeii na cwileiñ'om nquieena. Saⁿ ncha l'uu waa ljo' s'aaⁿ na tseixmaaⁿ na nncueeⁿeⁿ oo na nljoo'ñê w'aancjo. ³⁰ Saⁿ jndiia na cwindoo nn'aⁿ jom. Jo' chii matseicwanoⁿya jom na m'aaⁿ. Ndo' mati matsjoo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiqueⁿ ñ'oom nacjoom'm na c'oona na m'aaⁿ na cala'jndaa'ndyeyana ñ'oom'ñeeⁿ. Cwe' la'ti' waa na matsjoo."

³¹ Ndo' sondaro'ñeeⁿ jla'candana ñ'oom na sa'ntjom ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaana. Ty'eñ'omna Pablo natsjom hasta na tquiena tsjoom Antípatris. ³² Teincoo cwiicheⁿ xuee sondaro na cwi'ooca' nc'ee' ty'elcwee'na w'aa yuu cwic'eeⁿna. Ndo' sondaro na ntyjondye catso ty'eca'ndyena Pablo. ³³ Jnda na tquiena Cesarea, tquiena carta na ñ'omna nnom gobiernom ndo' tioona cwenta Pablo l'oⁿ. ³⁴ Quia sei'naaⁿl' gobiernom carta'ñeeⁿ, ta'x'eeⁿ 'ndyoo Pablo cwaaⁿ ts'ondaa jnaⁿ. Ndo' ljeiiⁿ na jnaⁿ tsaⁿñeeⁿ ts'ondaa Cilicia. ³⁵ Jo' chii matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Queiejndyee nn'aⁿ na cwiqueⁿ ñ'oom cjo' quia jo' nndiia ñ'oom 'ndyo' ndo' nleijn-daa'ya.

Ndo' sa'ntjoom na cal'a sondaro cwenta tsaⁿñeeⁿ naquii' wats'iaaⁿ na jndo' Herodes na tuii.

24

Pablo matseineiⁿ cantyja 'naaⁿl' nqueⁿ jo nnom Félix

¹ Xuee jnda 'om tjacue Ananías tsjoom Cesarea. Jom tyee na cwiluiitquieñe. Mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos tsjoom Jerusalén ty'ena ñ'eⁿñê. Jnda na tquiena Cesarea ty'entyjaa'na gobiernom na ñe'quiana jnaaⁿl' Pablo. Mati Tértulo, ts'aⁿ na 'naaⁿti na nntseitjoom' ñ'oom, tjañ'eeⁿ ñ'eⁿndyena. ² Quia jo' tqueeⁿñe gobiernom Pablo. Jnda chii to' Tértulo tyoñequiaaⁿ jnaaⁿl' Pablo. Tsoom nnom gobiernom:

—Cwe' cantyja na jndo' ts'om' 'u ta Félix cwic'aaⁿyâ na tjaa'naⁿ ntia' quii'ntaaⁿyâ. Ndo' t'maⁿ waa na matsei'jndaa'ndyu'ti' naquii' njoommeiⁿ. ³ Jo' chii jâ cwila't'maaⁿl'ndyô 'u. Ndo' ñequii'cheⁿ cwil'uuyâ na quianl'ua' cha'tso naya na mache'. ⁴ Saⁿ ticaⁿna' na jeeⁿ jndye ñ'oom nla'cachjuuyâ 'u. Macaⁿ'a cwii naya'ñeeⁿ njom' na catseit'maⁿ ts'om' na nndi' ljo' nl'uuyâ meiiⁿ na tiyo. ⁵ Jâ jnda jliuuyâ Pablom'aaⁿl' jeeⁿcheⁿ ndya' tia ljo' mach'eeⁿ. Tia' macwjaa'ñê jâ nn'aⁿ judíos cha'waa tsjoomnancue. Ndo' majuutyeeⁿ cwiluiiñê xqueⁿ ñ'oom quii'ntaaⁿ ntmaaⁿl' nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ tsjoom Nazaret. ⁶ Ñe'cjaachom nn'aⁿ na nchii judíos naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿyâ. Ndo' na luaa' nnts'aaⁿ nntseits'iaaⁿñê juuna'. Jo' chii jâ t'uaayâ jom na ñe'catu'xaaⁿyâ jom ñequio ljeii na tqueⁿ Moisés na cwileiñ'oⁿyâ. ⁷ Saⁿ tjacatii'ñe naquii Claudio Lisias, tsaⁿ na cwiluiitquieñe ndaaⁿ sondaro. Ndo' ñequio na jndei'na' tjacwjii'ñê Pablom'aaⁿl' luaayâ. ⁸ Tsoom na jâ nn'aⁿ na cwiquaaⁿyâ ñ'oom nacjoo' tsaⁿm'aaⁿl' quiiooyâ na m'aaⁿ. Quia jo'

'u nndaā nncwax'e' nnom tsa^m'aaⁿ' ndo' nljei' na mayuu' cha'tso ñ'oom na cwiquaaⁿyâ nacjoom'm.

⁹ Ndo' mati nn'aⁿ judíos na ñ'eeⁿna ñ'eⁿ Tértulo jla'jomndyena. Jluena na mayuu' na luaa' waa. ¹⁰ Quia jo' gobiernom s'oo' l'ooⁿ na catseineiⁿ Pablo. Jo' chii t'ō Pablo matsoom:

—Ntyjiyaya 'u ta na jndye ndyu macu'xeⁿ' ndyuuaa njoomyâ. Jo' chii t'maⁿya ts'ooⁿya na nnc'oya 'ndyo'. ¹¹ Ja cwe' jnda'ti canchoo'we xuee na tjowaa Jerusalén na tjocatseit'maaⁿ'ndyo Ty'oots'om, ndo' 'u ta nndaā nljei' na mayuu' na ljo'. ¹² Ja meiⁿcwii t'icatseintja'ndyo ñ'eⁿ nn'aⁿ meiⁿ ticwjaa'ndyo tia' nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ meiⁿ naquii' lan'om nch'u oo meiⁿquia joo naquii' tsjoom. ¹³ Jo' chii na^m'aⁿ' xocalui'yuu' ñ'oom na cwiluena nacjoya. ¹⁴ Saa xonquiu'nn'aⁿya 'u ta. Ja maxjeⁿ matseit'maaⁿ'ndyo Ty'oots'om na tyola't'maaⁿ'ndye weloya na ñet'om teiyo. M'aaⁿya na matseijomndyo majuu nato xco na cwilue na^m'aⁿ' na tachii jo'ndyo. Saa tiyuu' na tachii jo'ndyo ee matseyu'a cha'tso ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio cha'tso ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ¹⁵ Ja ljo'waayu ntyjaa'ya ts'ooⁿya cantyja 'naaⁿ' Ty'oots'om cha'xjeⁿ na ntyjaa'ya n'om na^m'aⁿ'. Ntyjaa'ya ts'ooⁿya na cha'tso nn'aⁿ na jnda tja nnta'ndo'nnda' meiiⁿ laxmaⁿna nn'aⁿ na jnda jlui'ya oo meiiⁿ nn'aⁿ na waa jnaaⁿ. ¹⁶ Jo' chii maqueⁿ'ndyo na ñequii'cheⁿ nnc'ooⁿya na tico'tiana' ntyjiya jo nnom Ty'oots'om ndo' ticatseitjoⁿndyo meiiⁿ nnom jom meiiⁿ jo ndaa nn'aⁿ.

¹⁷ 'Je' jnda s'aa xuee na tacoca ndyuuaa tsjomya Jerusalén. Jo' chii tjolcwa'a na ñe'quiaya cwentaa' Ty'oots'om ndo' mati na nnts'aaya naya nn'aⁿ ndyuuaaya. ¹⁸ Majo' mats'aaya naquii' wats'om t'maⁿ. Jnda tqueⁿlju'ndyo cha'xjeⁿ costumbre na cwil'aayâ nnom Ty'oots'om. Nchii na jeeⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ ñ'eⁿ'ndyo ndo' meiⁿ nchii c'uaa ndyueena na cwila'ntja'ndyena. Saa jnda na tqueⁿlju'ndyo cwanti nn'aⁿ judíos na jnaⁿ ndyuuaa Asia jliuna ja jo' jo'. ¹⁹ Maty'iomna' na nguiee naⁿ'ñeeⁿ quiocaluena njom' xeⁿ na mayuu' waa ñ'oom na cwituee'na nacjoya. ²⁰ Oo xeⁿ tinguio naⁿ'ñeeⁿ quia jo' calue na^m'aⁿ' ljo' waa na tis'a jliuna na s'aaya quia na tyom'aaⁿya jo ndaa naⁿman'iaaⁿ cwentaa jâ nn'aⁿ judíos. ²¹ Macanda cwii waa na c'uaa seināⁿya quii'ntaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ. Tsjooya ndaana: “Meintyjaa'a jo ndaa'yo' xuee je' na cwitu'xeⁿ'yo' ja cwe' nc'e na matseyu'a na nta'ndo'nnda' nn'aⁿ xeⁿ jnda tja.”

²² Ndo' Félix mantyjiitcuuñê chiuu waa ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndyena cantyja 'naaⁿ' Cristo. Jo' chii t'icatsein'oom'ñê nn'aⁿ na tquionquia jnaaⁿ' Pablo. Matsoom:

—Quia na nncwjee' nquii Lisias, tsaⁿ na cwiluiitquieñe ndaa sondaro, nncwax'atya ñ'om cha nljeijndaa'ndyo ñ'oom na cwindu'yo'.

²³ Ndo' jo' saⁿ'ntjom Félix capeitaⁿ na cal'ana cwenta Pablo na cwe' nnc'oomjnaⁿyaⁿ ndo' nchii na nla'cu'na na nnquiocajndoo' nc'iaaⁿ'aⁿ jom.

²⁴ Tyoowijndyechen xuee matyjee'nnda' Félix ndi ñ'eⁿ scoom'm Drusila, ts'aⁿ judía. Tqueeⁿ'ñê Pablo na ndyena nntseineiⁿ cantyja na nntseyu' ts'aⁿ ñequio Jesucristo.

²⁵ Quia jo' Pablo tyotseineiⁿ na cats'aa ts'aⁿ cantyja na maty'iomyana' ndo' na tiñequiaañe ts'aⁿ na nnts'aaⁿ yuu na tis'a. Mati tyotseineiⁿ na maxjeⁿ nncuee' xuee na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ. Quia na jndii Félix ñ'oommeiⁿ', ty'ueeⁿ. Mana toom nnom Pablo:

—Cja'nnda' je'. Nnty'iaa cwaaⁿ na nncju'naaⁿ'ñena' ja, nlqueeⁿ'ndyonnda'a 'u.

²⁶ Mati macantyyaa' ts'om Félix na nntso Pablo nnoom aa xoquiñoom s'om cha nntseicandyaañe tsaⁿ'ñeeⁿ. Jo' chii jndye ndii' tyoqueeⁿ'ñê Pablo na tyola'neiⁿ'na. ²⁷ Jnda teinom we chu na m'aaⁿ Pablo jo' jo' teijndyooñe gobiernom Félix, to'ñom Porcio Festo. Ndo' cwe' na jeeⁿ l'ue ts'om Félix na cala'tiuu nn'aⁿ judíos na jom ya ts'aⁿ'ñê, 'ñeeⁿ Pablo na ndicwaⁿ m'aaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ na prašo.

¹ Jndaṭi ndyee xuee na mam'aaⁿ Festo ts'iaaⁿ quia jo' jlueeⁿeⁿ Cesarea tjaaⁿ Jerusalén. ² Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos ty'enquiiana jnaaⁿ Pablo nnom tsaⁿñeeⁿ. ³ Tyotaⁿna na cats'aaⁿ cwii naya'ñeeⁿ na cjaacandyoo'ñe Pablo. Taⁿna na ljo' ee jndaṭi jla'tiuuna na nndoona tsaⁿñeeⁿ nato na nla'cuee'na juu. ⁴ Saa Festo tinquiaaⁿ ñ'oom'm. Tsoom ndaana:

—Pablo maxjeⁿ m'aaⁿ praso Cesarea ndo' ja tajndye cwii tjoo na nncjlcwaa'a jo' jo'. ⁵ Jo' chii 'o nn'aⁿ na cwiluiitquiendyo' tsa'yo' Cesarea ñ'eⁿndyo. Jo' jo' ññe'quia'yo' jnaaⁿ tsaⁿñeeⁿ xeⁿ waa ljo' s'aaⁿ.

⁶ Ñe'ñeeⁿ ñe'qui xuee ljoo'ñe Festo Jerusalén. Jndaṭi chii tjalcweeⁿeⁿ Cesarea. Teincoo cwiiicheⁿ xuee tjawacatyeeⁿ yuu na maxjeⁿ quiwacatyeeⁿ na m'aaⁿ gobiernom. Saⁿntjoom na quioñ'omna Pablo. ⁷ Quia na jndaṭi tyjee' Pablo, mam'aⁿ nn'aⁿ judíos na tquiona Cesarea na jnaⁿna Jerusalén. Ty'ela'candyoo'ndyena nacañom'm. Ndo' t'maⁿ jnaaⁿaⁿ tyol'ana saa ticalui'yuu' ñ'oom na cwiluena nacjoom'm. ⁸ Quia jo' tso Pablo na tiyuu' ñ'oom na cwiluena. Tsoom:

—Ja meiⁿchjoo tjaa na cotseitjoondyo meiⁿ na cjoo' ljeii na tqueⁿ Moisés na cwileiñ'ooⁿ jaⁿ nn'aⁿ judíos, meiⁿ na cjoo' wats'om t'maⁿ, meiⁿ nnom tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma.

⁹ Saa Festo l'ue ts'oom na c'om nn'aⁿ judíos na ya ñ'oom ñ'eⁿñê. Jo' chii tsoom nnom Pablo:

—¿Aa ñe'cja' Jerusalén na jo' jo' nleijndaa'ya ñ'oom 'naⁿ na nncu'xaⁿya 'u?

¹⁰ Matso Pablo nnoom:

—Je' mameintyjaⁿa jo njom' 'u ta yuu na maty'iomna' na nntu'xeⁿndyo ee 'u waa na matsei'xmaⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma. Ee nn'aⁿ judíos tjaa na cotseitjoondyo ndaana ndo' mantyji'ya' na ljo'. ¹¹ Ja ññequiaandyo na nnc'ioⁿ xeⁿ waa ljo' s'aa na maty'iomna' na c'ioⁿ na nntiooⁿya jnaⁿya. Saa tiyuu' ñ'oom na cwiqueⁿ naⁿm'aⁿ nacjoya. Jo' chii ticwanaaⁿ na ññequiaa ts'aⁿ ja lueena. Ja macaⁿa na nquii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma nncu'xeⁿ ja.

¹² Quia jo' seineiⁿ Festo ñequio naⁿtquie. Jndaṭi chii tsoom nnom Pablo:

—Jndaṭi tcaⁿ ñ'oom na tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma nncu'xeⁿ 'u. Jo' chii maxjeⁿ wja' na m'aaⁿ jom.

Matseineiⁿ Festo cantyja 'naaⁿ Pablo nnom Agripa

¹³ Jndaṭi teinom cwantindyo xuee ndo' tuee' Agripa tsjoom Cesarea ñequio tyjeeⁿ Berenice. Ty'enquiiana na xmaⁿñe Festo. Agripa'ñeeⁿ cwiluiiñê tsaⁿ na matsaⁿntjom nn'aⁿ judíos. ¹⁴ Jndye xuee ljoo'ndyena jo' jo'. Jo' chii seineiⁿ Festo cantyja 'naaⁿ Pablo nnom Agripa'ñeeⁿ. Matsoom:

—Ljoo m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na 'ndii Félix na praso juu. ¹⁵ Quia na tjoya Jerusalén, ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos tyoñe'quiiana jnaaⁿaⁿ nooⁿya. Tyotaⁿna na catsaⁿntjooⁿya na cueeⁿeⁿ. ¹⁶ Saa tsjoo ndaana na tiquil'a nn'aⁿ romanos na cwe' nncue'to ts'aⁿ. Najndyee nntjomndye nn'aⁿ wats'iaaⁿ nluena ljo' s'aa ts'aⁿ. Ndo' mati nquii ts'aⁿ nntsoom ljo' s'aaⁿ. ¹⁷ Jo' chii quia na jndaṭi tquie naⁿñeeⁿ ñjaaⁿ tîcatseyoo'ndyo. Teincoo cwiiicheⁿ xuee mana tjowa'catyaⁿya yuu na maxjeⁿ quiwa'catyaⁿya na m'aaⁿya ts'iaaⁿ. Saⁿntjooⁿ na cjaacandyoo'ñe Pablo. ¹⁸ Seitiuuya aa nchii t'maⁿ jnaaⁿaⁿ. Saa quia na jlue naⁿñeeⁿ jnaaⁿaⁿ sei'noⁿa tiyuu' na waa ljo' s'aaⁿ. ¹⁹ Macandaⁿ cwila'ncjoo'ndyena ñ'eⁿñê cantyja ñ'oom na cwila't'maaⁿndyena ndo' cantyja 'naaⁿ Jesús. Ee jndaṭi tue' tsaⁿñeeⁿ saa Pablo matsoom na mawando'xco tsaⁿñeeⁿ. ²⁰ Saa ja ticaljeii chiuu nnts'aayo na nntseijndaa'ndyo ñ'oom'ñeeⁿ. Jo' chii tax'aya 'ndyoo Pablo aa ya na wjaⁿ Jerusalén na jo' jo' nncu'xaⁿya jom cantyja 'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. ²¹ Saa jom tcaaⁿ na nquii Augusto, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, nncu'xeⁿ jom. Jo' chii saⁿntjooⁿya na caljoo'ñê na praso jom hasta xjeⁿ na ndaaⁿ njñoⁿya jom na m'aaⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿñeeⁿ.

²² Quia jo' matso Agripa nnom Festo:

—Mati ja ñe'candiiya na nntseineiⁿ.

Matso Festo nnoom:

—'Iocheⁿ nndi' nntseineiⁿ.

²³ Teincoo, quia ljo' Agripa ñequio Berenice tcwee'na liaa na jeeⁿ ndya' ya. Ty'ena na m'aaⁿ Festo. Ty'equie'na naquii' w'aa ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa sondaro ndo' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom. Quia jo' sa'ntjom Festo na c'ooc'omna Pablo. ²⁴ Ndo' matso Festo:

—'U ta Agripa ñequio 'o na m'a'nyo' ñjaaⁿ, macwinty'ia'yo' tsaⁿs'am'aaⁿ. Cha'tso nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Jerusalén ndo' mati nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ Cesarea cwiqueⁿ na ñ'oom nacjoom'm. Jndei' ndyueena cwiluena na tseixmaaⁿ na cueeⁿeⁿ. ²⁵ Saa ja jnda ljeiya na tjaa ljo' mach'eeⁿ na tseixmaaⁿ na cueeⁿeⁿ. Ndo' jnda tcaaⁿ na nquii Augusto, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, nncu'xeⁿ tsaⁿñeeⁿ jom. Jo' chii jnda seitiuuya na nntseicwanonya jom na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ. ²⁶ Saa tjaa'na jnaaⁿaⁿ na majndaa' na nntseiljeiya na m'aaⁿ ta tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿñeeⁿ. Jo' na jnda jndyoñ'oⁿya jom jo ndaa'yo', ndo' majndeiticheⁿ jo njom' 'u ta Agripa. L'ue ts'oonya na nncwaxe' nnoom. Aa nchii nleijndaa' jnaaⁿaⁿ na nntseiljeiya. ²⁷ Ee ja matsjoow cwe' ts'iaaⁿndyo na nntseicwanonya cwii praso ndo' ticatsjooya chiuu waa jnaaⁿaⁿ.

26

Pablo ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ nnom Agripa

¹ Quia jo' matso Agripa nnom Pablo:

—Wanaaⁿ na catseineiⁿ cantyja 'naⁿ.

Seintyja Pablo ts'oona. Toonaⁿ na tyotseineiⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. ² Matsoom:

—Mañequiaana' na neiⁿya, 'u rey Agripa, na nndi' ñ'oom ndyo nncow xee je'. Nntsjooya cantyja na ntyjiiya na mei'chjoo tiyuu' ñ'oom na cwiqueⁿ nn'aⁿ judíos nacjoya. ³ Ee 'u mantyi'ya' cha'tso costumbre na cwil'aa ja nn'aⁿ judíos ñequio cha'tso ñ'oom na tileicatjoom' m'maaⁿyâ. Jo' chii mats'aa ty'oo njom' na c'oom' na t'maⁿ ts'om' na nndi' ñ'oom na nntsjoow.

Chiuu tyom'aaⁿ Pablo cwii tjooweⁿ na nlcwe' ts'oom jnaaⁿaⁿ

⁴ Tsoti Pablo:

—Cha'tsondye nc'iaya nn'aⁿ judíos manquiuyana chiuu na ñet'oonya quii'ntaaⁿ na xjeⁿ na cachjoondyo ndyuaa tsjomya ndo' mati na ñet'oonya tsjoom Jerusalén. ⁵ Toom cwe' nla'tiuuna na nntjei'yuu'ndyena na mats'aⁿ fariseo ja ee jnda jaach'ee xee manquiuna na ljo'. Manquiuna na mats'aa cha'na cwil'a nn'aⁿ fariseo'ñeeⁿ na cwila'candatina chiuu na t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. ⁶ Je' m'aaⁿya ljoo na nntu'xeⁿndyo cwe' ee ntyjiiyaya naquii' ts'oonya na nnta'ndo'nnda' nn'aⁿ na jnda tja. Ee luaa' ñ'oom na tso Ty'oots'om ndaa welooyâ na ñet'om teiyo na nnts'aaⁿ. Ja ntyjaa'ya ts'oonya na nncue'ntyjo ñ'oom'ñeeⁿ. ⁷ Ndo' cha'tso na canchoo'we ntmaaⁿ nc'iaayâ nn'aⁿ Israel majo'ti ntyjaa'ya n'omna na nnta'ndo'nnda' nn'aⁿ na jnda tja. Jo' na tic'oomeintyjee'na na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om ñequio na xcwee' n'omna. Ndo' ja, nc'e na maluaa' ntyjaa'ya ts'oonya, 'u ta Agripa, jo' na jnda tqueⁿ nt'om nc'iaya nn'aⁿ judíos ñ'oom nacjoya. ⁸ Ticatsona' na cwila'tiuu'yo' na tiyuu' na matseilcwinnda' Ty'oots'om nn'aⁿ xeⁿ jnda tja.

Ñetco'wi' Pablo nn'aⁿ na cwilayu'

⁹ Tsoti Pablo:

—Nncow tyotseitiuuya na maxjeⁿ jndei'na' na nlcow'wi'a nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿ Jesús tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret. ¹⁰ Ndo' mayuu' na tcow'wi'a nn'aⁿ naquii' tsjoom Jerusalén. Jndye nn'aⁿ na la'xmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om tiqoⁿya w'aancjo ñ'oom ndyuee ntyee na cwiluiitquiendye. Ndo' mati seijomndyo na tja na'ñeeⁿ. ¹¹ Jndye ndii' tyocow'wi'a nn'aⁿ

cha'tso lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tyol'uee'ndyo chiuu nnts'aa cha catjeii'ndye nn'aⁿ cantyja na cwila'yu'. Mayuu'cheⁿ na seijmei'na' ja hasta mati nt'omcheⁿ njoom na tquia tjo na tyoco'wi'a nn'aⁿ na cwila'yu'.

Matseinei'nnda' Pablo na nlcwe' ts'oom jnaa'aⁿ
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Tsoti Pablo:

—Majo' ts'iaaⁿ na tjo tsjoom Damasco ñequio ljeii na tquia ntyee na cwiluiitquiendye na mañequiaana' na jndoya ee ty'ioomna ts'iaaⁿñeeⁿ ja. ¹³ 'U ta, wa'njooⁿya nato, ndo' cha'na quiajmeiⁿ nty'iaaya chom na jna'na' cañoom'luee na xueetina' nchiiti ñe'quoom'. Seixueena' ndiocheⁿ yuu m'aaⁿya ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyo. ¹⁴ Cha'tsondyô tquiaandyô nomtyuaa, ndo' jndiia na seineiⁿ ts'aⁿ nooⁿ ñequio ñ'oom hebreo. Matso: “Aa ndi' Saulo, ¿chuu na maco'wi' ja? 'U maco'wi'ndyu' che'nncu' cha'na matjom quioo'jndyo na mameiⁿ ntsio' nnom ts'oom tã na ñ'eⁿ matseyuua' ts'aⁿ juuyo!” ¹⁵ Quia jo' tsjoo: “¿Ñeeⁿ 'u Ta?” Ndo' matsoom nooⁿ: “Ja Jesús tsaⁿ na maco'wi'. ¹⁶ Saa quicantja', cwintye', ee ja jnda teitquioo'ndyo njom' na nnt'ioⁿ ts'iaaⁿ 'u na nndi'ntjom' nooⁿ. Nncwji'yuu'ndyu' ljo' na jnda nty'ia' je' ndo' mati na quia nnty'ia'ti' ja. ¹⁷ Nncwañooⁿa 'u ljo' na ñe'cal'a nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii judíos. Ee majñooⁿya 'u na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ¹⁸ 'U nnteil'ndeii' naⁿñeeⁿ na nla'noⁿna cha tacal'ana yuu na tia ee jo' matseijomna' cha'cwijom mac'eⁿ ts'aⁿ yuu na jooⁿñe. Saa n'ana yuu na l'ue ts'om Ty'oots'om ee jo' matseijomna' cha'na mac'eⁿ ts'aⁿ yuu na xueeñe. Ndo' nnc'oomeintyjee'na na m'aⁿna nacje 'naaⁿ Satanás, nnc'omna nacje 'naaⁿ Ty'oots'om. Cantyja na nla'yu'na ñ'eⁿndyo jo' na nntseit'maⁿ ts'ooⁿya jnaa'na ndo' maxjeⁿ matjom ndaana cha'xjeⁿ cwicandaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda lju' naquii' n'om.”

Pablo matseicanaqⁿ ñ'oom na tso Jesús nnoom

¹⁹ Tsoti Pablo:

—Jo' chii seicandaya, 'u rey Agripa, ñ'oom na tso Jesús quia na teitquioo'ñê nooⁿ. ²⁰ Najndyee seināⁿya ndaa nn'aⁿ tsjoom Damasco. Tsjoo na calcwe' n'omna jnaa'na, c'oontyjonā naxeⁿ Ty'oots'om. Mati tsjoo na cal'ana yuu na maty'iomyaana' cha ca'moⁿna' na mayuu' na jnda lcwe' n'omna. Jnda jo' majo'ti seināⁿya ndaa nn'aⁿ Jerusalén ñequio cha'waa ts'ondaa Judea. Mati seināⁿya ndaa nn'aⁿ na nchii judíos. ²¹ Cwe' jnaaⁿ na tyotseināⁿya ñ'oommeiⁿ jo' na t'ue nn'aⁿ judíos ja naquii' wats'om t'maⁿ na nla'cuee'na ja. ²² Saa mateijndei Ty'oots'om ja. Jo' chii hasta je' ndicwaⁿ mañequiaaya ñ'oom ndaa cha'tso nn'aⁿ meiiⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindyee ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na tjaa ljo' coluiindyee. Ñ'oom na matseināⁿya mei'chjoo tjaa na matseicwaljoo'a ntyjati cha'xjeⁿ ñ'oom na tyoñequiaa Moisés ñequio profetas na jluena chiuu waa na quia nluui. ²³ Naⁿñeeⁿ tyoluena na maxjeⁿ wi' nntjom Cristo, nquii na nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. Nncueeⁿeⁿ ndo' nncwando'xcoom. Jom ts'oo najndyee na nncwando'xco na cha'tso nn'aⁿ na jnda tja. Cantyja na nncwando'xcoom m'moⁿna' ndaa ja nn'aⁿ judíos ndo' ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nchii judíos na nquii Cristo, tsaⁿ na nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ, jnda jndyo.

Pablo mal'uee'ñê chiuu ndaa nnts'aaⁿ na nntseyu' Agripa

²⁴ Xcwe na matseineiⁿ Pablo ñ'oommeiiⁿ ndo' majndeiito t'ô Festo. Jndei seineiⁿ matsoom:

—Xqueⁿ 'u Pablo, matseintjei'na', cwe' na jeeⁿ jndye sei'naⁿ, jo' na luaa' matjom'.

²⁵ Saa tso Pablo:

—'U ta, ja tjaa'naⁿ na matsei'ndaa'na' xquaaⁿ. Matseitiuuyaya naquii' xquaaⁿ ndo' matseināⁿya ñ'oom na mayuu'. ²⁶ Luaa m'aaⁿ Agripa, ts'aⁿ na matsa'ntjom. Jom tcuu ntyjeeⁿ ñ'oommeiⁿ. Jo' chii ja ñequio na t'maⁿ ts'ooⁿ matseināⁿya jo nnoom ee ntyjiia na jom cha'tso ñ'oommeiⁿ mantyjeeⁿ cantyja na jnda tuii, ee nchii na tuii jo' na cwe'

wanty'iuu'. ²⁷ 'U ta Agripa, ¿aa matsei'yu' ñ'oom na tyola'ljeii profetas? Ja ntyjii na matsei'yu' ñ'oom na tyolue na'ñeeⁿ.

²⁸ Matso Agripa nnoom:

—'U cwaaⁿti matsei'tiuu' na cwe' chjoowi' ñ'oom na jnda tsu' luaa', manntseyu'ya ja ñequio Cristo.

²⁹ Matso Pablo nnom:

—Meiiⁿ na jndye oo meiiⁿ na tijndye ñ'oom na jnda jndi' tsjoō ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na cwindye na matsein^aya, toom cwe' na nnts'aa Ty'oots'om na nc'om'yo' cha'na m'aaⁿ ja cwe' na nchii na chu'tyeⁿndyo' cha'na chu'tyeⁿndyo ja, saa na nlayu'yo' cha'xjeⁿ na matseyu'a.

³⁰ Jnda seineiⁿ Pablo ñ'oommeiⁿ teintyjee' rey'ñeeⁿ ñequio gobiernom, ñ'eⁿ Berenice, ñequio cha'tso nn'aⁿ na meindyuaandyē ñ'eⁿndyena. ³¹ Jluina ch'eⁿ. Tyola'neiⁿ ntyjeena ndaana. Jluena:

—Tjaa ljo' s'aa tsaⁿm'aaⁿ na tseixmaaⁿ na nncueeⁿeⁿ oo na nljoo'ñê w'aancjo.

³² Tso Agripa nnom Festo:

—Nnda^a na ndyaañe tsaⁿm'aaⁿ xeⁿ nchii na tcaaⁿ na nncu'xeⁿ nguii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma jom.

27

Pablo cwilacwanomna jom tsjoom Roma

¹ Jla'tiuuna na njñoomna Pablo ndyuaa Italia. Jo' chii tioona cwenta jom ñequio nt'omcheⁿ praso l'o capeitaⁿ na jndyu Julio, ts'aⁿ na matsa'ntjom cwii tmaaⁿ sondaro na jndyuna' Augusto. Ndo' ja Lucas, tjoñ'aⁿ ñ'eⁿ Pablo. ² Saacuoyâ w'aandaa. Ndo' tjañ'eⁿ Aristarco ñ'eⁿndyô. Jom ts'aⁿ tsjoom Tesalónica ndyuaa Macedonia. Ndo' w'aandaa'ñeeⁿ jnaⁿna' tsjoom Adramitio na wjaana' njoom na m'aⁿ 'ndyoo ndaaluee ndyuaa Asia. Jnda tuoyâ, mana saayâ. ³ Cwiicheⁿ xuee squiaayâ tsjoom Sidón. Ndo' Pablo, s'aa Julio na wi' ts'om jom. Tquiaa tsaⁿñeeⁿ ñ'oom' na nncjaacando' yaaⁿ nn'aⁿ na ya ñ'oom jom ñ'eⁿndye ndo' na nntei'x'eeyana jom. ⁴ Jnda chii saacuonndaa'â w'aandaa. Jnaaⁿyâ tsjoom Sidón. Saanquiandyô nandyee' ndyuaaxeⁿncwe Chipre ee jo' jo' tijndeiti maqui'caljoo jndye sta w'aandaa cantyja na tsaayâ. ⁵ Saawi'nqoyâ ñ'eⁿ w'aandaa nacjee' ndyuaa Cilicia ñequio ndyuaa Panfilia. Squiaayâ tsjoom Mira ndyuaa Licia.

⁶ Jo' jo' ljeii capeitaⁿ w'aandaa na jnaⁿna' tsjoom Alejandría na wjaana' ndyuaa Italia. Tsoom na jo' cuoyâ. Jo' chii tuoyâ juuna'. ⁷ Jndye xuee nioom tyotsaayâ. Nc'uaa' chii saacatsquiaayâ ndyeyu yuu na waa tsjoom Gnido. Ndo' na taleicanda^a nntsaandyeyuuyâ na ndicwaⁿ maqui'caljoo jndye sta w'aandaa, jo' chii saanquiandyô tei'nqoyâ ndyuaa Salmón, saawi'nqoyâ nacjee' ndyuaaxeⁿncwe Creta. ⁸ Jeeⁿ ndyaa' nc'uaa' saawi'nqoyâ nacañoom'wi' tyuaa'ñeeⁿ. Chii squiaayâ cwii joo na ndyoo' tsjoom Lasea na jndyuna' Buenos Puertos yuu na tjaquiee'ndii'ñe ndaaluee.

⁹ Jndye xuee t'qoyâ nato ñ'eⁿ w'aandaa nc'e na tis'a m'aaⁿ jndye. Ndo' je' jnda tue'ntyjo ncuee na teincuu' na cwii nncjaati w'aandaa ee jnda macwitsaaquiaâ'â ncuuesua'. Jo' chii Pablo seijnqoyâ n'om nn'aⁿ. ¹⁰ Matsoom:

—Luaa matsei'nqoyâ 'o re, xeⁿ nntsaatyaaya nntjooⁿya nata', ndo' t'maⁿ nntsuundyô. Nchii macanda canchuu ñequio w'aandaa, saa mati ncjooya nncwjaaya.

¹¹ Saa capeitaⁿ seiyoome m' ñ'oom na tso ts'aⁿ na maleiñ'oom w'aandaa ñequio ts'aⁿ na 'naaⁿ juuna'. Ñ'oom na tso Pablo t'icatseiñ'oom'ñê. ¹² W'aandaa'ñeeⁿ meintyjee'na' yuu na maxjeⁿ cwiloomeintyjee' l'aandaa. Saa ticuee'cheⁿ na ya na jo' jo' nncwintyjee'na' naquii' ncuuesua'. Ndo' majndyendyetina cwiluena na tsaatsaayâ. Jluena aa nchii nnts'aana' na nntsquiaañoyâ yuu na cwiloomeintyjee' l'aandaa tsjoom Fenice majuu ndyuaaxeⁿncwe Creta. Ee jo' jo' ya nljoo'ndyô ncuuesua' ee tijndeii mawinom jndye.

Jndei tío jndye ts'om ndaaluee

¹³ Jndyo jndye tijndei tijndei. Tjantquiena' w'aandaa jo ntyja na cwitsaayâ. Jo' chii jla'tiuuna na ya na nntsaayâ. Quia jo' xjo na majaacue quii' ndaaluee cha nncwintyjee'cheⁿ w'aandaa, jla'wena juuna'. Chii saayâ saawi'nooⁿyâ cañoom'wi' tyuaaxeⁿncwe Creta. ¹⁴ Tyoowijndye na saayâ ndo' tei'caljoo jndye t'maⁿ w'aandaa. Majuu ndyuaaxeⁿncwe Creta jnaⁿna' jondo' cantyja na cwicalui' cancjuu ntquiee'. ¹⁵ Jndye'ñeeⁿ tjomñe w'aandaa. Tyotseilcwe'na' juuna'. Jo' chii 'ndyaatooⁿyâ, cjaañ'oomto jndye juuna' yuu na ñe'cjaañ'oomna'. ¹⁶ Tei'nooⁿyâ cwii ndyuaaxeⁿncwe chjoo na jndyu Clauda. Jo' jo' ticuee'cheⁿ na jeeⁿcheⁿ jndei m'aaⁿ jndye. Tyolajndaayâ ndo' juu xuljoo na tsaacantyjaandyô, nc'uaa' chii jndaⁿ tuaaⁿâ juuna' ts'om w'aandaa. ¹⁷ Jnda tuaaⁿâ xuljoo ts'om w'aandaa jla'tyeⁿna w'aandaa ñequio l'uaa cha tintyuii'na'. Nquiaana xeⁿ nncjaac'oo' w'aandaa cwii joo na jndyuna' Sirte yuu na jndye tei' ñjom. Jo' chii to'ñoomna liaa ntmeiⁿ na macwjaa'ñena' jndye ee ñe'cala'xjeeⁿndyena na jndei mantquie jndye w'aandaa. Jnda jo' 'ndyetona tjantquie jndye juuna'. ¹⁸ Teincoo cwicheⁿ xuee ndicwaⁿ jndei maqui'caljoo jndye w'aandaa. Jo' chii to'na tyotjei'na canchuu ts'omna'. Tyotuee'na joona' ts'om ndaaluee cha na nntseixjeeⁿñena' na jaa' w'aandaa. ¹⁹ Ndo' xuee jnda ndyee cha'tso l'oo' ts'iaaⁿ cwentaa' w'aandaa ncjooⁿyâ tyotjei'â joona' ñequio luaayâ, tyotuaaⁿâ joona' ts'om ndaaluee. ²⁰ Jndye xuee taticanty'iaayâ ñe'quiom' meiⁿ cancjuu. Ndo' jeeⁿ ndya' jndei tyoqui'caljoo jndye t'maⁿ w'aandaa hasta tyolatiuuyâ tjaa chiuu cwii ya, maxjeⁿ nncwjaayâ.

²¹ Jnda jaach'ee xuee tacocwaa'â. Jo' chii teintyjee' Pablo quii'ntaaⁿ nn'aⁿ. Matsoom:

—O re, yati xeⁿ cwe' jndye'yo' ñ'oom na tsjoo xjeⁿ na m'aaⁿya Creta na tinguiooya. Quia jo' xocatjooⁿya na nmeiⁿ, ndo' meiⁿ canchuu xocatsuuna'. ²² Saa je' matsjoo c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' ee meiⁿcwiindyoo xocwjaaya macanda nquii' w'aandaa nntsuuna'. ²³ Ee ja matseixmaⁿya cwentaa' Ty'oots'om ndo' mandintjooⁿya nnoom. Tsjom teincoo je' jñoom cwii ángel cwentaaⁿaⁿ na m'aaⁿya. ²⁴ Matso ángel'ñeeⁿ nooⁿ: “Tinc'oom' 'u Pablo na nquia' ee maxjeⁿ nncue' na m'aaⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma. Ndo' cantyja 'naⁿ 'u cha'tso nn'aⁿ na quio ñ'eⁿ, Ty'oots'om nnts'aa na ticwjena.” ²⁵ Jo' chii 'o re c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' ee ja matseyu'a na nnts'aa Ty'oots'om cha'xjeⁿ na tso ángel nooⁿ. ²⁶ Saa nncjaaju'yuuna' jaa cwii ndyuaaxeⁿncwe.

²⁷ Teinom cha'na quin'oom xuee na tyotsaayâ chii squiaayâ ndaaluee Adria. Lomañjaaⁿ maju' jndye w'aandaa na wjaana'. Cha'na xcwe tsjom ndo' jla'noⁿ nn'aⁿ na cwileiñ'om w'aandaa na manndyoo' nntsquiaayâ yuu m'aaⁿ tyuaa. ²⁸ Tuee'na 'naⁿ na nnty'iaana cwanti njoom naquii' ndaatoo ndo' jliuna njoom cha'na ntquiuu nc'aa. Ty'ety'etina chii jliuna njoom cha'na quin'oom nc'aa. ²⁹ Nquiaana na nquii'ljoo w'aandaa ljo'. Jo' chii tuee'na ñequiee xjo quii' ndaaluee na ñjoomna' jo ts'aaⁿ w'aandaa na nl'ana' na nncjaawintyjee'cheⁿna'. Jnda jo' ñequio na chjoo' n'omna cwii tyomeindo'tina na nleixuee. ³⁰ Jnda jo' nn'aⁿ na cwileiñ'om w'aandaa jla'tiuuna na nlei'nomna. Jo' chii ty'ena sta w'aandaa. Cwe' l'ayana na ndoo' cwituee'na ncjo naquii' ndaaluee na nl'ana' na nncjaameintyje'cheⁿ w'aandaa. Saa tiyuu', ee xuljoo cwituee'na quii' ndaaluee na nlei'nomna. ³¹ Saa Pablo matsoom nnom capeitaⁿ ñequio sondaro 'naaⁿ:

—Xeⁿ naⁿm'aⁿ ticaljoo'ndye ts'om w'aandaa quia jo' 'o xocandaⁿ nlui'n'maaⁿndyo' ñjaaⁿ.

³² Jo' chii tyjee sondaro ts'uaa na chu'tyeⁿ xuljoo. Mana 'ndyena na tjawjaana'.

³³ Quia na jaawindyoo' nleixuee seineiⁿ Pablo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwa'na. Matsoom:

—Je' jnda quin'oom xuee na m'aⁿyo' na chjoo' n'om'yo', tyocwa'yo', ndo' tyoonda'yo'. ³⁴ Jo' chii mats'aa ty'oo ndaa'yo' na nlcwa'yo' cha nnc'omjndei' n'om'yo' ee meiⁿcwiindyoo' xocwje'yo'. Cha'tsondyo' nlui'n'maaⁿndyo'.

³⁵ Jndā tsoom na luaa' to'ñoom tyoo'. Tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'ooots'om jo ndaā cha'tso naⁿñeeⁿ. Jndā jo' tyjeeⁿ juuna', tooⁿoⁿ na macwaaⁿaⁿ. ³⁶ Ndo' na luaa' s'aaⁿ cha'tsondyena ty'omt'maaⁿndyena n'omna. Mati joona to'na tcwa'na. ³⁷ Na cha'tsondyô na m'aaⁿyâ ts'om w'aandaa, we siaⁿnto waljoo' ndyeen'aaⁿ nchoo' nqui nchoo' yomndyô. ³⁸ Jndā na tjacjoona na tcwa'na, quia jo' tyotioomna canchuu lqueeⁿ trigo ts'om ndaaluee cha nntseixjeeⁿñena' na jaa' w'aandaa.

Tjac'oô' w'aandaa ndo' na tei'ndaa'na'

³⁹ Quia na jndā teixuee, nn'aⁿ na cwilei'ñ'om w'aandaa tîcata'naaⁿna ndyuaa'ñeeⁿ. Saā jliuna cwii joo yuu na tjaquiee'ndii' na m'aaⁿ ndaaluee yuu ñequii' ts'otei'. Jla'tiuuna ya xeⁿ nndā nl'ana na nncjaaquiee' w'aandaa jo' jo'. ⁴⁰ Quia jo' ncjo na tuee'na ts'om ndaaluee na nncjaawintyjee'cheⁿ w'aandaa, tyjena l'uaa na ñjoomna'. 'Ndyena ncjo'ñeeⁿ ts'om ndaaluee. Ndo' jla'canaⁿna n'oom pala' na jla'tyeⁿna ee joona' cwileil'uee'ndyena na wjaantquiena' w'aandaa. Ndo' jla'ntyjana liaa jo sta w'aandaa na macwjaa'ñena' jndye cha wjaantquiena' w'aandaa. Jndā chii to' w'aandaa na wjaana' jo yuu tjaquiee'ndii' na m'aaⁿ ndaaluee. ⁴¹ Saā squiaayâ cwii joo yuu cwitjom we tseii' ndaa. Mana tjac'oô' sta w'aandaa naquii' tei' yuu na cañjeiiⁿ m'aaⁿ ndaa. Mana taticandaa nntjeii'ndyena juuna'. Ndo' ts'aaⁿna' jnaⁿna' na tjatyuii' s'aa nmoⁿ t'maⁿ. ⁴² Quia jo' jla'tiuu sondaro na nla'cwjeena praso cha tinc'oota'ljoo' naⁿñeeⁿ na mana nlei'nomna. ⁴³ Saā capeitaⁿ ñe'cwañom'm Pablo. Jo' chii tinquiaaⁿ na nla'cwjee sondaro praso. Ndo' praso na 'naaⁿ na nnta'ljoo' sa'ntjoom na joona najndyee catuee'ndyena ts'om ndaaluee, c'oota'ljoo'na cha nlquiena tyuaatcwii. ⁴⁴ Ndo' nt'omcheⁿ c'oontyjondye cjoô' lcaa' oo cjoô' lcaa'ntaⁿ na tyuii' w'aandaa. Jo' na cha'tsondyô ya squiaayâ tyuaatcwii.

28

'Naaⁿ na tyoch'ee Pablo na tyom'aaⁿ ndyuaaxeⁿncwe Malta

¹ Jndā na jlui'n'maaⁿndyô nawi'ñeeⁿ chii jliuuyâ na Malta jndyu ndyuaaxeⁿncwe yuu squiaayâ. ² Nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ l'ana na ya nn'aⁿndyena ñ'eⁿndyô. Jla'canaaⁿndyena chom. Jluena na calawiindyô, ee jeeⁿ teiⁿ ndo' jndā macwiwa'. ³ Pablo seixcweeⁿ cwii saā n'oom teincwe. Ndo' quia na tioom joona' naquii' chom jlui'nom cwii catsuu na maleinomyo' chom. Mana t'uiiyo' ts'oôⁿ tyeⁿ. ⁴ Ndo' nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ quia na nty'iaana na tiñe'ca'ndiioyo' ts'oôⁿ tyola'neiⁿ cheⁿnquieena ndaā nc'iaana. Jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ! ¿aa nchii maxjeⁿ ts'aⁿ na ñeseicwjee nn'aⁿ jom? Ee meiiⁿ na jlui'n'maaⁿñê ts'om ndaaluee saā je' maxjeⁿ nntioom cantyja na tis'a ñes'aaⁿ nncueeⁿeⁿ.

⁵ Saā Pablo seitei'ncweeⁿeⁿ ts'oôⁿ. Mana tíoñeyo' naquii' chom. Tjaa na teinoom'm. ⁶ Naⁿñeeⁿ tyomeindoo'na, jla'tiuuna na nncwjaa'ñena' tcoo' Pablo oo na mats'ia jo' cwe' nnquiooñetoom mana nncueeⁿeⁿ. Saā jndā tjawiquiuu' na meindoo'na, cwinty'iaana na tjaa na teinoom'm, jo' chii cwicheⁿ ljo jla'tiuuna. Jluena na jom cwii ty'ooots'om.

⁷ Nndyoo' yuu tyolawindyô waa tyuaa cwentaa' ts'aⁿ na cwiluiitquieeñeti tyuaaxeⁿncwe'ñeeⁿ. Publio jndyu tsaⁿñeeⁿ. Tsoom na caljoo'ndyoyayâ waⁿaⁿ. Quia jo' ljoo'ndyô jo' jo' cwii ndyee xuee. Seiñ'oom'ñê jâ tquiaaⁿ na tcwaa'â. ⁸ Ndo' seijomna' na wii' tsotyeeⁿ. Matseicona' juu ndo' mateii' ndaaniom'. Tjantyjaa' Pablo tsaⁿñeeⁿ. Seineiiⁿ nnom Ty'ooots'om. Jndā chii tioom l'oôⁿ nacjoo' tsaⁿñeeⁿ, sein'maaⁿ juu. ⁹ Jndā tuii na luaa', nt'omcheⁿ nn'aⁿwii ndyuaaxeⁿncwe'ñeeⁿ ty'entyjaa'na Pablo, ndo' n'maaⁿna. ¹⁰ Jndye naya l'a naⁿñeeⁿ jâ. Ndo' quia na saacuoyâ w'aandaa na macwitsayâ, tquiana cha'tso 'naⁿ na nleil'uee'ndyô yocheⁿ na cwitsayâ.

Na tuee' Pablo tsjoom Roma

¹¹ Jndā teinom ndyee chi' na squiaayâ ndyuaaxeⁿncwe'ñeeⁿ ndo' saacuoyâ w'aandaa'ñeeⁿ. Juuna' jnaⁿna' tsjoom Alejandría, saā tjameintyjee'yana' ndyuaaxeⁿncwe'ñeeⁿ cha'waa ncueesua'. Juuna' ñoom 'ndyoonnom Cástor ñequio

Pólux. ¹² Saayâ squiaayâ tsjoom Siracusa yuu na cwi'oomeintyjee' l'aandaa. Jo' jo' ljoo'ndyoyayâ cwii ndyee xuee. ¹³ Jluui'â jo' jo'. Saasaatyayâ saawi'nooyâ cañoom'wi' ndyuaa hasta xjeⁿ na squiaayâ tsjoom Regio. Teincoo cwiicheⁿ xuee jndyo jndye na jnaⁿna' jo ndo' cantyja na macalui' caxjuu ts'oom'naaⁿ. Tjantquie jndye'ñeeⁿ w'aandaa jo cantyja na cwitsaayâ. Ndo' xuee jndâ we squiaayâ tsjoom Puteoli. Jo' jo' jluui'â w'aandaa na macandâ. ¹⁴ Tsjoom'ñeeⁿ jliuuyâ nt'om nn'aⁿ na cwila'yu'. Jluue naⁿñeeⁿ na caljoo'ndyô ñ'eⁿndyena cwii ntquiee' xuee. Jo' na ljoo'ndyô. Jndâ chii saayâ tsjoom Roma. ¹⁵ Ndo' nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Roma, quia na jndyena na mañjomndyô nato, quia jo' nt'omndye joona tquiocatjomndyena jâ xjeⁿ tsjoom Foro de Apio ndo' nt'omndye joona tquiocatjomndye jâ cwii joo na jndyu Tres Tabernas. Jndâ na nty'iaa' Pablo naⁿñeeⁿ tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'ooots'om ndo' ty'oomt'maaⁿñê ts'oom. ¹⁶ Quia na jndâ squiaayâ tsjoom Roma, capeitaⁿ tquiaaⁿ cwenta praso l'o ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ sondaro. Saa Pablo tquiaana na wandyo' nnc'oom ñequio cwii sondaro na nnts'aa cwenta jom.

Pablo mañequiaa' ñ'oom' Ty'ooots'om tsjoom Roma

¹⁷ Jndâ ndyee xuee na squiaayâ, tqueeⁿ Pablo nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' lan'om cwentaa nn'aⁿ judíos tsjoom'ñeeⁿ. Quia na jndâ tjomndyena seineiⁿ ndaana. Matsoom:

—O nn'aⁿya meiⁿchjoo tjaa ljo' s'aaya nacjoo nc'iaaya nn'aⁿ judíos, meiⁿ nacjoo' costumbre 'naaⁿ welooya na ñet'om teiyo. Saa meiiⁿ na ljo' t'uena ja na praso tsjoom Jerusalén. Tioona ja luee nn'aⁿ romanos. ¹⁸ Ndo' naⁿñeeⁿ taⁿna na catsjoö nncö chiuu waa. Jndâ jndyena ñ'oom'ñeeⁿ ñe'cala'candyaandyena ja ee jla'nöⁿna tjaa ljo' s'aa na tseixmaⁿ na c'io. ¹⁹ Saa tical'ue n'om nn'aⁿ judíos na ljo'. Jo' na jndei'na' s'aa ty'oo na nquii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoomwaañe nncu'xeeⁿ ja. Saa ja nchii na maquaⁿya ñ'oom nacjoo nn'aⁿ ndyuaa tsjomya na jndyoo ñjaaⁿ. ²⁰ Tqueeⁿndyö 'o na nnty'iaya 'o ndo' na nntseinaⁿya ñ'eⁿndyö'. Ee cantyja 'naaⁿ na matseyu'a na jndâ jndyo nqueⁿ na ntyjaa' n'ooⁿ jaa nn'aⁿ judíos na nncwji'n'maaⁿñe jaa, jo' na chu'tyeⁿndyö ñequio l'uaancjomeiiⁿñe.

²¹ Quia jo' jlueⁿna nnoom:

—Jâ meiⁿcwii carta tyoocwjee' na m'aaⁿyâ na nnaⁿna' ts'ondaa Judea na matseineiⁿna' cantyja 'naⁿ. Ndo' mati nc'iaaya nn'aⁿ judíos na cwiquie ñjaaⁿ tjaa'naⁿ ñ'oom cotuee'na nacjo'. ²² Saa ñe'candyaayaayâ chiuu waa na matsei'nöⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom xco na cwilayu'yo' ee manquiuuyâ na cha'tso nn'aⁿ cwiluena na tis'a ñ'oom'ñeeⁿ.

²³ Jo' chii jla'jndaa'ndyena cwaaⁿ cwii xuee na nntjomndyennda'na. Quia na tue'ntyjo xuee'ñeeⁿ jndyendye nn'aⁿ tjomndye yuu mac'eⁿ Pablo. Cwitsjoom tooⁿön tyotseineiⁿndaana hasta xjeⁿ na tmaaⁿcheⁿ. Tyotseineiⁿ cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om. L'ue ts'oom na nla'nöⁿna cantyja 'naaⁿ Jesús. Jo' chii tjac'oomna' na seineiⁿ cantyja 'naaⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés ndo' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ²⁴ Nt'om naⁿñeeⁿ jla'yu'na ñ'oom na seineiⁿ, ndo' nt'om naⁿñeeⁿ tícala'yu'na. ²⁵ Ticatjoom' jla'tiuuna ñ'oom na jndyena. Jo' chii t'oom'ndyena. Saa tsojndyee Pablo cwii ñ'oom ndaana. Matsoom:

—Mayuu' ñ'oom na seijndö' Espíritu Santo ts'om profeta Isaías. Juu ñ'oom'ñeeⁿ seineiⁿndaã welooya na ñet'om teiyo. ²⁶ Matsoom:

Cja' na m'aⁿ naⁿm'aⁿ. Catsu' ndaana:

Luaa matseicandii Ty'ooots'om 'o:

'O mayuu' ndyeyo' saa xocala'nöⁿyo'.

Ndo' mayuu' na nnty'ia'ndaã'yo' saa xoqueⁿyo' cwenta.

²⁷ Ee jndâ teiquie' n'om'yo'.

Jndâ s'aana' ñ'eⁿndyö' cha'cwijom na candaa'yo'.

Ndo' jndâ s'aana' cha'cwijom na nchjaaⁿyo'.

Jeeⁿ cachjoo cwila'noⁿyo' cantyja 'naaⁿl Ty'o^oots'om.
 Jo' na matseijomna' 'o na ndoo' nchjaaⁿyo' ndo' na candaa'yo'.
 Jo' chii xolcwe' n'om'yo' ndo' na luaa' waa xocatseit'maⁿ ts'o^onya jnaⁿyo'.

²⁸ Tsoti Pablo:

—Saaⁿ cala'noⁿyo' cantyja 'naaⁿl ñ'oom naya 'naaⁿl Ty'o^oots'om na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ. Na je' xuee na cwii wjaana', nncjaa ñ'oomwaa na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. Joona nndyena juuna'.

²⁹ Jndaⁿ na tso Pablo ñ'oomwaa' mana t'oom'ndye nn'aⁿ judíos. Jndye ñ'oom cwity-ola'neiⁿ cheⁿnquieena ndaaⁿ nc'iaana.

³⁰ Candaa' we chu ljoo'ñe Pablo cwii w'aa na cwe' tyotioml'uaaⁿ na tyom'aaⁿyaaⁿ. Ndo' neiiⁿ ts'oom cha'tso nn'aⁿ na tyo'oocajndoo' jom. ³¹ Tyoñequiaaⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿl na matsaⁿntjom Ty'o^oots'om ndo' tyo'mooⁿ cantyja 'naaⁿl Ta Jesucristo. T'maⁿ waa na tju'naaⁿñena' na tyotseineiⁿ. Meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ seitsaaⁿñe jom.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Roma

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Roma

¹ Ja Pablo cwiluiindyō apóstol cwentaa' Jesucristo. Jom ty'ioom ts'iaaⁿ ja na matseixmaⁿya ts'aⁿ na majñom Ty'oots'om jo ndaaⁿ nn'aⁿ na ñnequiaya ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ cantyja na macwji'n'maaⁿñê joona.

² Matseicwanom Ty'oots'om ñ'oom na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ. Tandyo xuee t'mooⁿ na ljo' nnts'aaⁿ ñequio ñ'omndyuee profetas. Jla'ljeiina ñ'oom'ñeeⁿ na lju' la'xmaⁿna'. ³ Juu ñ'oom naya'ñeeⁿ mat'uiina' cantyja 'naaⁿl' Jnaaⁿ, nquii Ta Jesucristo. Cantyja na ts'aⁿ jom, tuiñê tsjaaⁿ 'naaⁿl' rey David na jndyowicantyjoo'. ⁴ Jndaⁿ chii t'moⁿ Espíritu Santo na Jnda Ty'oots'om juu ndo' waa najndei. Teitquioo' naljo' ee jndaⁿ na tue' tando'xco quii'ntaaⁿ l'oo. ⁵ Ndo' cantyja 'naaⁿl' jom macandaya naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om na majñoom ja ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ jo ndaaⁿ nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue. Ee l'ue ts'oom na meiⁿquiayuucheⁿ caliu nn'aⁿ na t'maⁿ waa na jndaⁿ s'aaⁿ, cha cala'yu'ya n'omna ndo' cala'candana jo nnoom. ⁶ Mati mañ'oomna' 'o, ee maqueeⁿñê 'o na cala'xmaⁿyo' cantyja 'naaⁿl' Jesucristo.

⁷ Matseicwanonⁿ cartawaa na m'aⁿl' cha'tsondyo' 'o na candya' ts'om Ty'oots'om na m'aⁿyo' Roma, na maqueeⁿñê na cwiluiindyo' cwentaaⁿaⁿ. Nquii Tsotyaya Ty'oots'om ñequio Ta Jesucristo quiana na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo ndaana ñequio naya na laxmaⁿna.

Ñe'cjaacando' Pablo nn'aⁿ na cwila'yu' Roma

⁸ Najndyee nc'e Jesucristo, mañequiaya na quianl'uaa' Ty'oots'omya cantyja 'naⁿyo'. Ee meiⁿyuucheⁿ na mawaya, ya ñ'oom cwila'neiⁿ nn'aⁿ cantyja na cwila'yu'ya ñ'om'yo' ñ'eⁿñê. ⁹ Manoom'm na mayu'a na ticjomeintyjaa'a na macaⁿa nnoom na cateijneiⁿ 'o. M'aaⁿya na xcwee' ts'ooⁿya na mand'iⁿtjoⁿya nnoom. Ndo' ñequii'cheⁿ matseinaⁿya ndaaⁿ nn'aⁿ ñ'oom naya cantyja 'naaⁿl' Jnaaⁿ Jesucristo. ¹⁰ Ñequii'cheⁿ na macaⁿa nnom Ty'oots'om cha xeⁿ na jom l'ue ts'oom nncue'ntyjoⁿ na ndaaⁿ nncjocandoⁿ 'o. ¹¹ Ee ntyjaa'ya ts'ooⁿya na nncua'cañoⁿya na nnteijndeiya 'o ñequio ñ'oom' Ty'oots'om cha nntsana'jnda'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹² Luaa' l'ue ts'ooⁿ cha juu na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê ñequio juu na matseyu'ya ts'ooⁿya tjoom' nnteijndeiina' 'o ndo' nnteijndeiina' ja.

¹³ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, l'ue ts'ooⁿ na caliu'yo' na jndye ndii' tyotseijndaa'ndyō na nncua'cañoⁿya 'o, saā ñeseicu'na' ja. Luaa' waa na ñetqueⁿ ts'ooⁿ, cha cantyja 'naaⁿl' ts'iaaⁿ na nnts'aaya majndyeti nn'aⁿ nntioondye l'ooⁿ, ndo' mati 'o nntsaala'noⁿ'ti'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ cha'xjeⁿ quiluii quii'ntaaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ¹⁴ Ee matseijomna' ja cha'cwijom cwii ts'aⁿ na t'maⁿ chujnaⁿ, tseixmaⁿya na ljo' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego, ndo' mati ndaaⁿ meiⁿquia nn'aⁿ na tjachuii' ñ'oom na cwila'neiⁿ. Oo ndaaⁿ nn'aⁿ na jndo' n'om cantyja 'naaⁿl' ljeii, ndo' mati ndaaⁿ nn'aⁿ na ticata'jnaaⁿ ljeii. ¹⁵ Jo' chii jeeⁿ queeⁿ ts'ooⁿya na mati ñnequiaya ñ'oom na macwji'n'maaⁿñê Ty'oots'om nn'aⁿ ndaaⁿ 'o quia na nncuaya na m'aⁿyo' Roma.

Waa najndei ñ'oom naya

¹⁶ Tijnaaⁿa cantyja 'naaⁿl' ñ'oom naya 'naaⁿl' Ty'oots'om, ee juuna' cwiluiñena' najneiⁿ na macwji'n'maaⁿñê meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'oom naya'ñeeⁿ. Najndyee mach'eeⁿ na ljo' ñequio nn'aⁿ judíos ndo' mati ñequio meiⁿquia nn'aⁿ. ¹⁷ Juu ñ'oom naya'ñeeⁿ matseicandiina' chiuu mach'ee Ty'oots'om na maqueeⁿ jaa na tjaa jnaⁿ laxmaⁿya jo nnoom nc'e na cwila'yu'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Jesucristo. Ee waa ñ'oom'm na teiljeii na matsona' na ljo': "Nquii ts'aⁿ na maqueeⁿ Ty'oots'om na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ, catseyu'ya ts'om tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿñê."

Cha'tsondye nn'aⁿ jnda jla'tjoondyena

¹⁸ Ee xjeⁿ cañoom'lueecheⁿ matseicanooⁿ Ty'ooots'om na matseiw'eeⁿ nacjoo nn'aⁿ na cwil'a cha'tso nnom na cwajndii ñequio natia. Na nmeiiⁿ cwil'ana, cwila'lcwe'na nt'om nn'aⁿ na ñe'caliu ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹⁹ Ee naquiiⁿ n'omna maxjeⁿ manquiuyana ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om ee manquiityeeⁿ jnda t'mooⁿ chiuu matseixmaaⁿ ndaana. ²⁰ Ee ljo' na titquiioo' na matseixmaⁿ Ty'ooots'om nndaā nncwajnaaⁿ ts'aⁿ jo' quia na manty'iaa' cha'tso na s'aaⁿ. Ee xjeⁿ na tuiicheⁿ tsjoomnancue cwiwitquiioo'ya na jom cwiluiiñê Ty'ooots'om ndo' cha'waa xuee waa na jneiⁿ. Jo' chii nn'aⁿ natia ljo' cwil'a xocandaā nluena na tjaa'naⁿ jnaⁿ cachona, meiⁿ xocandaā nta'ñoom'ndyena. ²¹ Ee meiⁿ na cwila'noⁿna cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om saa maxjeⁿ ticala't'maaⁿndyena jom cha'xjeⁿ na macaⁿna'. Meiⁿ na quianl'uaaⁿaⁿ tiñe'nquiiana. Ndo' joo ñ'oom na tyom'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ chiuu cwiluiiñê jeeⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo joona'. Jo' chii s'aana' ntjeiⁿ naquiiⁿ n'omna, ndo' na ljo' cwiljo na jaaⁿñe naquiiⁿ n'omna. ²² Meiⁿ na cwiluena na la'xmaⁿna nn'aⁿ na jeeⁿ jndo' n'om, saa cwinooⁿ na cwe' ntjeiⁿndyetona. ²³ Ndyena na cwila't'maaⁿndyena Ty'ooots'om na ticantycwii na wando' na m'aaⁿ yuu na jeeⁿ neiⁿncoo'. To'yoona na cwila't'maaⁿndyena ndyueendaā nn'aⁿ na cwintycwii na ta'ndo', ñequio cantsaa ñequio quiioo' na cwi'ooa' ñequio quiioo' na tjaa'naⁿ nc'ee'.

²⁴ Jo' chii 'ndiito Ty'ooots'om na cal'atona meiⁿquia na ntjeiⁿ na ñe'cal'ana na cwajndii na queeⁿ n'om seiina na cantyja 'naaⁿ joona' ñel'ana cwii na jeeⁿ jnaaⁿ ñequio ntyjeena. ²⁵ Ticala'yu'na ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om. Yacheⁿ jla'yu'na ñ'oom na cwe' cantu. Ee tyola't'maaⁿndyena 'naⁿ na s'aaⁿ nchii nqueⁿ na s'aaⁿ cha'tso nnom. Ndo' matsona' na ñequii'cheⁿ cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom cha'waati xuee. Cal'a cha'tsondye nn'aⁿ naljo'.

²⁶ Macwe' nc'e jo' chii 'ndiito Ty'ooots'om joona na cal'ana ljo' na mach'eena' nquiuna na ñe'cal'ana. Hasta yolcu tquiandyen daā ntyjelcu ndo' nchii ljo' teincoondyena. ²⁷ Ndo' mati naⁿnom nchii macanda cwe' ñequio yolcu tyom'aⁿna. Seijmeiⁿtina' joona na queeⁿ n'omna nc'iaana. Tyom'aⁿna meiⁿ ñ'eⁿ ntyjenomna, ndo' nchii ljo' teincoondyena, cwii na jnaaⁿticheⁿ. Ndo' na ljo' l'ana, tyota'wi'ndye cheⁿnquienea, tiomndyena ñequio seiina na ntjeiⁿ ljo' ñel'ana.

²⁸ Ndo' nc'e na l'ayana na tsuu' n'omna Ty'ooots'om, jo' chii mati 'ndiitoom na cal'atona meiⁿljo'cheⁿ natia na ñe'cal'ana. ²⁹ M'aⁿna na cwil'ana cha'tso nnom na ticaty'iomyana'. Cha'na ts'aⁿ na cwe' m'aaⁿya ñ'eⁿ x'iaa', oo ts'aⁿ na ntjeiⁿ ljo' mach'ee ñ'eⁿ x'iaa' oo ts'aⁿ na matseiqueeⁿ ts'om 'naaⁿ x'iaa', ts'aⁿ na ticatseiñ'oom'ñe yuu na maty'iomyana', ts'aⁿ na taa' ts'om x'iaa', ts'aⁿ na matseicwjee nn'aⁿ, ts'aⁿ na matseintja'ñe ñequio x'iaa', ts'aⁿ na manquiun'naⁿ x'iaa', ts'aⁿ na matsei'ndaa' ts'om x'iaa', ts'aⁿ na cwe' matseineiⁿto chiuu waa ñ'oom na mandii cantyja 'naaⁿ x'iaa', ³⁰ ts'aⁿ na matioñ'oom x'iaa', ts'aⁿ na ticuee' ts'om Ty'ooots'om, ts'aⁿ na wi'ñe ñequio x'iaa', ts'aⁿ na s'añe scuñe, ts'aⁿ na matseiwendyeñe cheⁿnquii, ts'aⁿ na matseijndaa'ñexco natia, ts'aⁿ na ticatseit'maaⁿñe nn'aⁿ na nda juu, ³¹ ts'aⁿ na tiñequiaañe na nntsei'noⁿ yuu na ya oo yuu na tia, ts'aⁿ na meiⁿ na ñ'oom 'ndyoo saa xocatseicanda, ts'aⁿ na ticajnda ntyjii ljo' cwitjoom nc'iaa', ts'aⁿ na tixocatseit'maⁿ ts'om x'iaa', ts'aⁿ na tic'oom na wi' ts'om nn'aⁿ, ³² joona manquiujndaa'ndyena na jnda seijndaa'ñe Ty'ooots'om na nntsuundyen nn'aⁿ na nmeiiⁿ cwil'a, saa meiⁿ na ljo', wjaana' na 'ool'ana na ljo', ndo' yacheⁿ ya nquiuna quia na cwinty'iaana na majo'ti cwil'a nt'omcheⁿ nn'aⁿ.

2

Xcwe macu'xeⁿ Ty'ooots'om nn'aⁿ

¹ Cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, catsei'noⁿ na tjaa'naⁿ yuu cowañoom'na' 'u, nts'oona' ñeeⁿ cwiluiindyu', maco'wi'ndyu' cheⁿnncu' quia na jeeⁿ matsu' na nt'omcheⁿ nn'aⁿ

jeeⁿ tiann'aⁿndye ndo' majo'to ljo' na cwil'ana mache' 'u. ² Ee manquiuyaaya quia na nt'uiityeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ na cwil'a na nmeiiⁿ, nncu'xeeⁿ joona cantyjati na mayuu' na l'ana. ³ 'U na matseitiuu' na cats'aaⁿ na cat'uiina' nn'aⁿ na cwil'a na nmeiiⁿ, ¿aa ndya' matseitiuu' na tixocat'uiina' 'u ndo' ljo'waayu mache' cha'xjeⁿ naⁿñeeⁿ? ⁴ Cwa ndya' candaa' ts'om' na ntso' na cajnda ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyu'. Jom na jeeⁿ t'maⁿ ts'oom ñ'eⁿndyu', ndo' waljoo'cheⁿ na wi' ts'oom 'u. ¿Aa ticatsei'noⁿ na luaa' mach'eeⁿ cha cjaañ'oomna' 'u na calcwe' ts'om' jnaⁿ? ⁵ Saa 'u nchii jo' ñe'catsa', 'u maxjeⁿ quie' ts'om', tiñe'calcwe' ts'om'. Maty'iomna' cantyja 'naⁿ na matseit'ue'ya' na cat'uiina' 'u. Ee nncue'ntyjo xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om cha'tso nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ na maty'iomyana'. ⁶ Maquialjo'cheⁿ manquiityeeⁿ ñeⁿquiaaⁿ na ticwii cwii ts'aⁿ nncwantjom cantyjati na jnda ñes'aa. ⁷ Ndaa joo nn'aⁿ na cwijoo' n'om na cwil'a yuu na maty'iomyana' na cantyja 'naaⁿ jo' cwil'uee na nl'a yuu na matseit'maa'ñena' jom, ñeⁿquiaaⁿ na nla'xmaⁿ na ticantycwii na cwita'ndo' añmaaⁿna. ⁸ Saa t'maⁿ waa na nntseiw'eeⁿ nn'aⁿ na ticatuee'ndyecje nnoom, na cwil'oo nacjoo' ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿaⁿ, na cwil'a cha'tso nnom natia. ⁹ Jeeⁿ t'maⁿ nawil' nntseiquoom nacjoo cha'tsondye nn'aⁿ na cwil'a natia ndo' t'maⁿ nntsei'ndaa'na' nquiuna. Najndyee nntjoom nn'aⁿ judíos na ljo', ndo' majo'ti nntjoom nn'aⁿ na nchii judíos. ¹⁰ Saa cha'tso nn'aⁿ na cwil'a yuu na ya, tjoom' nntseit'maaⁿñe Ty'o^ots'om joona, nnts'aaⁿ na nluuit'maⁿndyena ndo' ñeⁿquiaaⁿ na meiⁿcwii ñomtiuu tic'omna jo nnoom. Najndyee nnts'aaⁿ na ljo' ñequio nn'aⁿ judíos, ndo' mati nn'aⁿ na nchii judíos.

¹¹ Ee Ty'o^ots'om nchii na nncjaañ'oom'ñê ñ'eⁿ cwii ts'aⁿ, saa cwiicheⁿ tineiiⁿeⁿ. ¹² Cha'tso nn'aⁿ na nchii judíos na la'xmaⁿ jnaⁿ na tyoondye chiuu matsaⁿntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, maxjeⁿ nntsuundyena nc'e na jnda jla'tjoondyena cantyja 'naaⁿna' meiiⁿ tyoondyena juuna'. Ndo' cha'tso nn'aⁿ judíos na m'aⁿ nacje 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ na la'xmaⁿ jnaⁿ, majuuna' nnt'uiityeⁿna' joona. ¹³ Ee cantyja 'naaⁿ Ty'o^ots'om, nchii nn'aⁿ na cwe' cwindye chiuu matsaⁿntjom ljeii'ñeeⁿ maqueeⁿ joona na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna, macanda nn'aⁿ na cwil'a chiuu na matsaⁿntjomna'. ¹⁴ Saa nn'aⁿ na nchii judíos na ticuaa ljeii lueena na matsaⁿntjomna' na tqueⁿ Moisés, saa cwil'ana cha'xjeⁿ na ma'moⁿna' ndo' na ljo' nquieena laxmaⁿna' cha'cwijom ljeii na maqueeⁿna' xjeⁿ joona. ¹⁵ Ee cantyja na cwil'a naⁿñeeⁿ cwit'moⁿna na juu ljeii'ñeeⁿ teiljeiina' naquii' n'omna ee juu na m'aaⁿ n'omna ma'moⁿna' na ljo'. Juu jo' macwji'yuu'ñena' na manquiuna quia cwil'ana yuu na ya, ndo' yuu na tia. ¹⁶ Ee maxjeⁿ nleitquioo' na ljo' juu xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om cha'tso na cwe' wanty'iuu' tyol'ana. Maty'ioom ts'iaaⁿ Jesucristo na cu'xeeⁿ nn'aⁿ cantyja na jla'tjoondyena cha'xjeⁿ ma'moⁿ ñ'oom naya na mañequiaya ndaaⁿ nn'aⁿ.

Nn'aⁿ judíos ndo' ljeii na tqueⁿ Moisés

¹⁷ 'U je' na cwiluiindyu' ts'aⁿ judío. 'U quit'maⁿ ts'om' ljeii na tqueⁿ Moisés, ndo' macwji's'andyu' cheⁿnncu' na tseixmaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om. ¹⁸ Jndaa'ya ntyji' chiuu l'ue ts'oom. Ndo' ma'moⁿ ljeii'ñeeⁿ njom' cwaaⁿ na yati nncwji'ndyu'. ¹⁹ Jndaa'ya ntyji' na ndaaⁿ nntsa' na nncja'chuundyu' nn'aⁿ na laxmaⁿ na nchjaaⁿ, ndo' na cwiluiindyu' chom na matseixueeñena' ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ na jaaⁿñe. ²⁰ 'U matseitiuu' na jeeⁿ 'naⁿ na m'moⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na tijndo' n'om cantyja 'naaⁿ Ty'o^ots'om ndo' na cwiluiindyu' cha'cwijom maestro 'naaⁿ nn'aⁿ na tijndye nquiu cantyja 'naaⁿaⁿ ee ñequio ljeii na matsaⁿntjomna' na maleiñ'oom', waa ñ'oom na matsona' chiuu na nluii ndo' tseixmaⁿna' ñ'oom na mayuu'. ²¹ 'U na ma'moⁿ ndaaⁿ nt'omcheⁿ, ¿chiuu na tiñe'ca'moⁿ njom' nncu'? Xeⁿ ma'moⁿ na tinch'uee ts'aⁿ, ¿chiuu na mach'uee'? ²² Xeⁿ ma'moⁿ na tinc'oomya ts'aⁿ ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, quia jo' ¿chiuu na majo' mache'? 'U na jndo' 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a, quia jo' ¿chiuu na mach'uee' 'naⁿ na cwifnequia nn'aⁿ ndaaⁿ joona'? ²³ Matseis'andyu' na maleiñ'oom' ljeii na tquiaa Ty'o^ots'om nnom Moisés, saa quia matsei'tjoondyu' jo nnom juuna', ¿aa nchii maju'cje' Ty'o^ots'om? ²⁴ Ndo' na luaa', jeeⁿ

xcwe ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona': "Nn'a na nchii judíos cwiluiindyena cwitio'ñ'oomna Ty'oots'om nc'e natia na cwil'a' 'o nn'a judíos."

²⁵ 'Naa na cwiluii ntjaa yo'ndaa na nom nda nn'a judíos jnda tseixma'na' xe matseicanda' ljeii na tquiaa Ty'oots'om nom Moisés. Saa xe matsei'tjoondyu' nom ljeii'ñee maty'iomna' cantyja 'na' cha'cwijom na ticaluii 'naa'ñee' u. ²⁶ Ndo' ts'a na quich'ee cha'xe' matsa'ntjom ljeii'ñee' meii' tyooluii 'naa'ñee' juu, naljo' mach'ee tsa'ñee' matseijndaa'ñena' cantyja 'naa'na' na cha'cwijom jnda tuii 'naa'ñee' juu meii' ticaluii. ²⁷ Juu ts'a na tyooluii 'naa'ñee', saa mach'ee chiuu t'ma' ljeii na tque' Moisés, nñequiaa jna' 'u ts'a judío ee meii' na waa ljeii'ñee' l'o', saa tyootseicanda' juuna' ndo' 'u ts'a na jnda tuii 'naa' tjaa'. ²⁸ Ee nchii cwe' tsjaa' na tuiiñe ts'a, jo' na cwiluiiñe judío, meii' nchii cwe' 'naa' na cwil'ana ndana na nom. ²⁹ Cwiwitquioo' na cwiluiiñe ts'a cwii judío quia na m'aa' na xcwee' ts'om jo nom Ty'oots'om. Juu 'naa' na cwiluii tjaa' ts'a matseicanda'ñena' quia nquii Espíritu Santo maque' xcoom naquii' ts'om ts'a. Ts'a na luaa' matseixma', mal'uee' yuu na nncjaawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'e'ñê, tints'aa meii' nn'a ticjaawee' nquiuna ñ'e'ñê.

3

¹ Quia jo' ¿aa waa yuu mateijndeitina' ts'a nc'e cwiluiiñê ts'a judío oo aa jndati cwiluiiñê nc'e na tuii 'naa' tjaa'na? ² Mayuu' na ljo'. Ndo' jndye nom niom na cwit'moo'na' na ljo'. Najndyee nc'e na tquiaa Ty'oots'om ñ'oom'm ndaana. ³ Saa je' je', xe na nt'omndye na'ñee' ticala'yuya n'omna, ¿aa jo' chii mati jom taxotseicanaa' ñ'oom'ñom? ⁴ Majndaa'ya na nchii ljo' ee jom mach'ee' cantyja na maty'iomana' meii' na cha'tso nn'a cwiluiindyena na cantundyena. Ee ñ'oom'm na teilejii matsona': Ñequio ñ'om'ndyo' nleitquioo' na cwiluiindyu' na maty'iomana'.

Mei' xoca'mo'na' na matsei'tjoondyu' quia cwilue nn'a na tixcwe mache'.

⁵ Saa xe joo na ticaty'iomana' na cwil'aaya cwit'moo'na' na Ty'oots'om cwiluiiñê na maty'iomana', ¿chiuu nl'uuyoo'ya? ¿Aa nnts'aache'na' na tixcwe ljo' mach'ee' quia na matseijndaa'ñê na nntioo'ya jna'ya? Matseinchu'a ñ'oommeii' cha'xe' na cwila'nchu' nn'a ñ'oom. ⁶ Saa mei'chjoo nchii ljo', ee xe Ty'oots'om tixcwe ljo' mach'ee' quia jo' ¿chiuu nnts'aayom na nncu'xee' nn'a tsjoomnancue?

⁷ Saa xe juu na cantu na matseixma'ya matseit'maa'ñena' Ty'oots'om na cwiluiiñê na mayom'm, quia jo' ¿chiuu na macu'xe'na' ja na cwiluiindyo ts'a jna'? ⁸ Xe na luaa' waa quia jo' chiuu tical'aayaaya natia cha cantyja 'naa' jo' cats'aana' yuu na ya, cha'xe' cantu na cwila'nei' nt'om nn'a na cwilue na ljo' cwil'uuyâ. Maxje' maty'iomana' na cat'uiitye' Ty'oots'om na'ñee' na nmeii' cwiluena.

Tjaa'ñee' c'oom na tyootseitjooñê

⁹ Quia jo' jaa nn'a judíos, ¿aa waa cwii nom na mach'eena' na yati cantyja 'naa'ya jo nom Ty'oots'om, nchiiti nn'a na nchii judíos? Mei'chjoo nchii jo', ee jnda macwil'uuya na cha'tso nn'a m'ana nacje 'naa' jna', meii' nn'a judíos, ndo' meii' nn'a na nchii judíos. ¹⁰ Cha'xe' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona':

Mei'cwii tjaa'ñee' juu c'oom na mach'ee na maty'iomana'.

¹¹ Mei'cwii tjaa'ñee' c'oom na matsei'no' cantyja 'naa' Ty'oots'om.

Tjaa'nee' juu na mal'ue jom.

¹² Cha'tsondyena jnda macwila'jomndyena nato na tis'a.

Tjaa yuu ndaa' na nleil'uee'ñê joona.

Mei'cwiindyee joona tic'oom na mach'ee yuu na ya, mei'cwii, mei'cwii.

¹³ Cantyja na cwila'nei'na ñ'oom cwajndii, matseijomna' joona cha'cwijom cwii tsei'tsuaa na ticata' na maju'na' jndye c'ee.

Jee' yoo' ndyueena ñ'e' cantu.

Ñ'oom wi' na cwila'nei'na matseijomna' cha'cwijom ndaa ndyuee canduu na wjeena'.

14 Ñequii'cheⁿ cwila'neiⁿna ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo nc'iaana.

Ñ'oom na cwila'ndaa'na' naⁿñeeⁿ.

15 Cwii ñ'oom na tit'maⁿ saꞗ nla'cuee'na x'iaana.

16 Meiⁿyuuⁿcheⁿ na cwiquiena, cwila'ndaa'na n'om nn'aⁿ,
ndo' cwe' nc'e jnaaⁿ joona maco'wi'na' naⁿñeeⁿ.

17 Ndo' ticaliuna chiuu waa na nnc'oom ts'aⁿ na tjaa tia' ñ'eⁿ nn'aⁿ.

18 Meiⁿ cwe' tic'oom' n'omna na nnc'omna na nquiaana Ty'ooots'om.

19 Jaa manquiuuya na tquiaa Ty'ooots'om ljeii na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Moisés ndaa jaa nn'aⁿ judíos. S'aaⁿ na ljo' cha catseicheⁿna' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ na ñe'catso na tjaa jnaaⁿ!. Ee cantyja 'naaⁿ juuna' matseijndaa'ñê na cha'tsondye nn'aⁿ la'xmaⁿna jnaⁿ. 20 Ee nchii nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaaⁿ! jo nnom Ty'ooots'om nc'e na mach'ee yuu na matsa'ntjom ljeii'ñeeⁿ. Ee juuna' ts'iaaⁿna' tomti na matseijndaa'ñena' na cwiluiindyꞗ nn'aⁿjnaⁿ jo nnoom.

Nlui'n'maa'ñe ts'aⁿ nc'e na matseyu'ya ts'om

21 Saꞗ je' jnda t'moⁿ Ty'ooots'om chiuu ya yuu na tseixmaⁿ ts'aⁿ na tjaa jnaaⁿ! jo nnoom, taxocwil'ue meiiⁿ na ñe'tseicanda ts'aⁿ ljeii na tquiaaⁿ nnom Moisés ñequio nt'om ñ'oom na tandyo xuee jla'ljeii profetas, cwit'mooⁿna' na ljo'. 22 Je' tomti matsa' Ty'ooots'om nn'aⁿ na meiⁿcwii jnaⁿ tacola'xmaⁿna, quia na cwila'yuya n'omna ñ'eⁿ Jesucristo. Meiⁿ tyooch'eeⁿ na cwe' ñejndaa' nn'aⁿ na matseñ'oom'ñê. 23 Ee cha'tsondyeñ'eⁿ nn'aⁿ tjom la'xmaⁿna jnaⁿ, ndo' meiⁿcwii ticuaa cantyja 'naaⁿna na nlquiena jo nnom Ty'ooots'om na nncwji'n'maa'ñê añmaaⁿna. 24 Saꞗ nc'e naya na matseixmaaⁿ na cwe'yu cwicandaaya, jo' chii maqueeⁿ nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ laxmaⁿna jo nnoom. Mach'eeⁿ na ljo' nc'e tioml'ua Jesucristo jnaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ. 25 Tqueⁿ Ty'ooots'om jom na cueeⁿleⁿ cwentaa jnaaⁿ jaa cha meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu'ya ts'om ñ'eⁿñê matseicanduu'na' jnaaⁿ! tsaⁿñeeⁿ. Laa'ti' seijndaa'ñe Ty'ooots'om cha ca'moⁿna' na mach'eeⁿ yuu na maty'iomyana'. Ee teiyoticheⁿ cwii tjoocheⁿ na nncue'ntyjꞗ xjeⁿ na nncue' Cristo, nc'e na m'aaⁿ nioomcheeⁿ, tîcwjaa'ñê cwenta jnaaⁿ nn'aⁿ. 26 Maluaa' ma'moⁿna' je', na Ty'ooots'om xcwe mach'eeⁿ quia na mañequiaaⁿ na caliu nn'aⁿ na matsaaⁿna' joona na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna jo nnoom, nc'e na cwila'yuya n'omna ñequio Jesús.

27 ¿Yuu waa je' na nndaꞗ nntseis'añe cheⁿnquii ts'aⁿ? Tquia jnda tquie'na' jo'. ¿Chiuu na ljo'? ¿Aa ee cwila'candaꞗ'ndyꞗ ljo' na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés? Meiⁿchjoo nchii jo', tomti ee na cwila'yuya cwii n'ooⁿya ñequio Jesucristo. 28 Quia jo' cwiwitquioo'ndyeyu na maqueⁿ Ty'ooots'om ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ jo nnoom nc'e na matseyu'ya ts'om, meiⁿ ticwjaa'ñê cwenta aa matseicanda chiuu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ oo aa tyootseicanda juuna'. 29 Ndo' Ty'ooots'om je', ¿aa ñequiicheⁿ m'aa'ñê cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos? ¿Aa nchii mati ñequio nn'aⁿ na nchii judíos? Mayuu' na ljo'. 30 Ee ñecwii Ty'ooots'om m'aaⁿ na juu matsa' nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwii cola'xmaⁿ ee na cwila'yuya n'omna ñ'eⁿ Jesucristo. Ticwjaa'ñê cwenta aa jnda tuii 'naaⁿ tjaaⁿ ts'aⁿ oo aa tyooluii. 31 Quia jo', ¿aa nc'e na cwila'yuya n'ooⁿya ñ'eⁿ Jesucristo jo' chii mach'eena' na tjaa yuu cwil'ue ljeii na tqueⁿ Moisés? Meiⁿchjoo nchii jo', ee mañequio na cwila'yuya cwii n'ooⁿya ñ'eⁿ Jesucristo cwitjei'yuu'ndyꞗ na l'ue ljeii'ñeeⁿ.

4

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ Abraham

1 Ndo' na luaa' waa, ¿cwaan cwii nnom na jndaꞗ tue'ntyjꞗ s'aa weloo welooya Abraham cantyja 'naaⁿ! ñ'oomwaa'? 2 Ee xeⁿ mayuu' tqueⁿ Ty'ooots'om jom na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ cwe' ee cwii nnom na s'aaⁿ, nndaꞗ nntseis'añe cheⁿnqueⁿ, saꞗ nchii cantyja 'naaⁿ! Ty'ooots'om na nluii na ljo'. 3 Ee ¿ljo' matso ljeii 'naaⁿ! Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿ!aⁿ? Matsona': "Tyotseyu'ya ts'om Abraham ñequio Ty'ooots'om, ndo' na s'aaⁿ naljo',

Ty'oots'om tqueⁿ jom na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ.” ⁴ Quia na mach'ee ts'aⁿ ts'iaaⁿ, s'om na nnjoml'uañê, nchii cwe' na macanaaⁿ aⁿ jo', macoñoom ee jnda tantjoom. ⁵ Saa nchii cantyja ljo' na mach'ee ts'aⁿ, jo' chii maqueⁿ Ty'oots'om juu na cwiluiñe na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ. Maqueeⁿ nn'aⁿ jnaⁿ na tjaa jnaⁿ cwicalaxmaⁿ na nc'e na cwilayu'ya n'omna ñ'eⁿ Cristo. ⁶ Nquii David, seineiiⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. Tsoom na t'maⁿ mañequiaana' na neiiⁿ cwii ts'aⁿ jnaⁿ quia maqueⁿ Ty'oots'om jom na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ, meiⁿ ticwjaa'ñê cwenta cantyja na mach'ee. ⁷ Tsoom:

Jeeⁿ neiiⁿ nn'aⁿ na cha'tso jnaaⁿ na jnda seit'maⁿ ts'om Ty'oots'om, ndo' jnda seicanoom'm joona'.

⁸ Jeeⁿ neiiⁿ ts'aⁿ na tajom catso Ty'oots'om na chujnaⁿ ti nnoom.

⁹ Quia jo' juu na luaa' matsona' nnc'om ts'aⁿ na neiiⁿ eⁿ ¿aa cwe' tomti ncjoo nn'aⁿ judíos cwicandaaya jo' oo aa mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ? Ee jnda l'uuya quia na seiyyu'ya ts'om Abraham ñ'eⁿ Ty'oots'om, xjeⁿ ñeeⁿ tqueⁿ jom na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ. ¹⁰ ¿Ljo' xjeⁿ tqueⁿ Ty'oots'om jom na ljo'? ¿Aa quia jnda na s'aañe cheⁿ nqueⁿ 'naaⁿ na seicatooⁿ oⁿ na cwil'aa jaa nn'aⁿ judíos ndaaya na naⁿ nom, oo aa xjeⁿ na tyooch'eeⁿ na ljo'? Tuii na ljo' xjeⁿ na tyooch'eeⁿ 'naaⁿ ñeeⁿ. ¹¹ Jnda quia chii saⁿ ntjom Ty'oots'om jom na cats'aañe cheⁿ nqueⁿ 'naaⁿ tjaaⁿ aⁿ. Juu 'naaⁿ ñeeⁿ ma'moⁿ na' na jnda tqueⁿ Ty'oots'om jom na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ jo nnom nc'e na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ ñe. Quia ljo' cheⁿ tso Ty'oots'om nnoom na nntseixmaaⁿ tsotye cha'tsondye nn'aⁿ na cwilayu' ñ'eⁿ ñe meiⁿ ticaluii 'naaⁿ joona. Ndo' nc'e na cwila'yu'ya n'omna ñ'eⁿ ñe, jo' na maqueⁿ joona na ticala'xmaⁿ na jnaⁿ. ¹² Mayuu' cwiluiñe Abraham tsotye nn'aⁿ na jnda tuii 'naaⁿ ntjaaⁿ na, saa nchii macanda cwiluiñe na ljo' ndaa nn'aⁿ na jnda tuii 'naaⁿ ntjaaⁿ xeⁿ nchii mati ndaa nn'aⁿ na majo'ti cwila'yu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om cha'xjeⁿ na s'aaⁿ cwitjoocheⁿ na s'aaⁿ 'naaⁿ nqueⁿ.

Seicandañe Ty'oots'om ñ'oom'm nnon Abraham nc'e na tyotseyu'ya ts'om ñ'eⁿ ñe

¹³ Ee nnom Abraham ñequio tsjaaⁿ 'naaⁿ aⁿ na jndyowicantyjoo' tso Ty'oots'om ñ'oom na nnts'aaⁿ na ndaana tsjoomnancue. Nchii cwe' nc'e na seicandañe Abraham ljeii na matsaⁿ ntjomna', jo' na tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ na ljo', saa nc'e seiyyu'ya ts'om ñ'eⁿ ñe, jo' na tqueⁿ jom na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ. ¹⁴ Ee xeⁿ na mayuu' na joo nn'aⁿ na cwila'canda ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés ndaana tsjoomnancue, quia jo' cwe' ts'iaaⁿ ndyo na cwila'yu'ya n'omna, ndo' mati juu ñ'oom na tsoom nnom Abraham na nnts'aaⁿ jnda tyuii'na'. ¹⁵ Ee ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés, matseijndaa'ñena' na nnt'ueeⁿ nn'aⁿ. Macanda xeⁿ ticuaa ljeii'ñeeⁿ ndaana, quia jo' xocatsona' na cwila'tjooⁿ dyena nnomna'.

¹⁶ Jo' chii ñ'oom na tju' Ty'oots'om nacjoom'm na nnts'aaⁿ ñequio Abraham waana' jo ndaa nn'aⁿ tsjaaⁿ 'naaⁿ aⁿ na jndyowicantyjoo'. Ñ'oom na tsoom na nnts'aaⁿ na ljo', cwiluiñena' cwii naya na cwe'yu jnaaⁿ aⁿ ee na seiyyu'ya ts'oom ñ'eⁿ ñe. Jo' chii ñ'oom'ñeeⁿ nchii macanda cwentaa nn'aⁿ na cwi'oontyjo chiuu matsaⁿ ntjom ljeii, xeⁿ nchii mati cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu'ya n'omna cha'xjeⁿ na tyotseyu' cwii ts'om jom. Luaa' waa na maqueⁿ na' Abraham na cwiluiñe tsotyaaⁿ na cha'tsondyo ¹⁷ jo nnom Ty'oots'om na ñ'eⁿ seiyyoom'm. Mañejuuti na mañequiaa na cwitando'xco l'oo, ndo' mach'ee na cuaa 'naⁿ na tijoom ñetuaa. Luaa' matseicandañe'na' cha'xjeⁿ matso ñ'oom'm na teiljeii na matsona': “Ja maquiⁿ ya 'u na cwiluiindyuu' tsotye cha'tsondye nn'aⁿ.”

¹⁸ Ndo' meiⁿ na tjaa'naⁿ cwii nnom na m'moⁿ na' na juu ñ'oom na tso Ty'oots'om nnom Abraham na nnts'aaⁿ nntseicandañe'na', saa tyotseyoom'm ndo' tyocantyyaa' ts'oom na nluii cha'xjeⁿ na tso nnoom. Ndo' na ljo' tue'ntyjo na cwiluiñe tsotye jndyendye nn'aⁿ cha'xjeⁿ ñ'oom na tso Ty'oots'om nnoom: “Maluaa' nncue'ntyjo na jndye nncjaawicantyjoo' tsjaaⁿ 'naⁿ.” ¹⁹ Meiⁿ na manndyoo' ndaa' cwii sianto chuu' Abraham, ndo' ntyjeeⁿ na manndyoo' na nncwjena ñequio scoom'm Sara ndo' jeeⁿ jnda

tquiendyena na nnc'oomya ndana, saa maxjeⁿ ticantycwii na tyotseyiyu'ya cwii ts'oom ñ'eⁿ Ty'oots'om. ²⁰ Tícats'aana' na we waa nnc'oom' ts'om Abraham meiⁿ na n'ñeeⁿ na ntyjaa' ts'oom ñ'oom na tso Ty'oots'om na nnts'aa. Yacheⁿ tyotseyiyu'ya ts'oom ndo' tyocantyyaa' ts'oom juu ndo' tyotseit'maaⁿñê juu, ²¹ ee majndaa'ya ntyjeeⁿ na Ty'oots'om waa najndeii na nntseicandaa'ñe ñ'oom'ndyoo. ²² Ndo' nc'e na tyotseyiyu'ya ts'oom, jo' chii tqueⁿ Ty'oots'om jom na cwiluiiñê na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ.

²³ Ndo' juu ñ'oom na teiljeii na tqueⁿ Ty'oots'om juu na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaⁿ nc'e na tyotseyiyu'ya ts'om, nchii macandá waana' cantyja 'naaⁿ Abraham. ²⁴ Mati teiljeiina' cwentaa jaa. Ee na cwila'yuy'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om, jo' chii mati jaa maw'ana' na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿya, ee na cwila'yuu'a ñ'eⁿ nqueⁿ na s'aaⁿ na tando'xco Jesús jnda na tue', nquii na cwiluiiñe na matsá'ntjom jaa, ²⁵ manquiiiti tsaⁿ na tquia nn'aⁿ cwenta na cue' cwentaa' jnaaⁿya ndo' na tquiaaⁿ na tando'xco cha nncwji'n'maaⁿñe jaa.

5

Tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿya

¹ Jo' chii nc'e na jnda tqueⁿna' na cwiluiindyoo nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicolaxmaaⁿya nc'e na cwila'yuy'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om, jnda ljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyoo nc'e nquii Jesucristo na cwiluiiñe na matsá'ntjom jaa. ² Macantyya 'naaⁿ jom, jo' na macwjaa'ñena' jaa naquii' nayawaañe na matseixmaⁿ Ty'oots'om na cwicalui'n'maaⁿndye nn'aⁿ, na cwila'yuy'ya n'om ñ'eⁿñê. Ndo' tyeⁿ m'aaⁿya naquii' ñ'oomwaa' ndo' mañequiaana' na jeeⁿ neiiⁿya, ee ntyjaa'ya n'ooⁿya na nla'jomndyoo na matseit'maaⁿñena' Ty'oots'om. ³ Ndo' nchii macandá jo', mati mañequiaana' na neiiⁿya naquii' nawi' na cwitjooⁿya. Ee nquiuuya na joo nawi'ñeeⁿ 'oon'omna' jaa na c'ooⁿya na t'maⁿ n'ooⁿ. ⁴ Ndo' juu na m'aaⁿya na t'maⁿ n'ooⁿya mach'eená na cwinaⁿndyoo quia cwiwinooⁿya nawi', ndo' juu na cwinaⁿndyoo mañequiaana' na tyeⁿ cwicantyyaa' n'ooⁿya Ty'oots'om. ⁵ Ndo' juu na cwicantyyaa'ya n'ooⁿya Ty'oots'om, tacats'aana' nquiuuya na cwe' ts'iaaⁿndyoo jo', ee jnda seicattoo' Ty'oots'om naquii' n'ooⁿya ñequio juu na candya' ts'oom jaa ee jnda tquiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'ooⁿya.

⁶ Juu xjeⁿ na ñet'ooⁿya na tjaa chiuuya na nl'aaya na nntjei'n'maaⁿndyoo cheⁿncjoo, majuuto xjeⁿñeeⁿ tquiaañe Cristo na cueeⁿeⁿ cwentaa jaa nn'aⁿ na tia nn'aⁿndyoo. ⁷ Jeeⁿ jndeina' na ñequiaañe ts'aⁿ na cue' cwentaa' x'iaa' meiiⁿ cwiluiiñe tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na mach'ee na maty'iomyana'. Saa nndaá nnts'aana' na m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na nljoya ts'om na cue' cwentaa' cwii ts'aⁿ na mayuu'cheⁿ ya ts'aⁿñe. ⁸ Saa Ty'oots'om ma'mooⁿ na candya' ts'oom jaa, ee xjeⁿ na ndicwaⁿ cwiluiindyoo nn'aⁿjnaⁿ jñoom Cristo na cue' cwentaaya. ⁹ Je' je' na jnda tue' Cristo, jnda tqueⁿna' jaa na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿya jo nnom Ty'oots'om, jo' chii cantyya 'naaⁿ Cristo, majndaa'ya na taxocat'uiina' jaa quia na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ xuee na macandá. ¹⁰ Ee xeⁿ juu xjeⁿ na ñet'ooⁿ nndiaa'ndyoo ñ'eⁿ Ty'oots'om tqueenⁿ jaa na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyoo nc'e na tue' Jnaaⁿ, majndeiticheⁿ je' na nlui'n'maaⁿndyoo nc'e na wanoom'm. ¹¹ Ndo' nchii macandá jo', xeⁿ nchii mati mañequiaana' na jeeⁿ neiiⁿya na matseitjoom'na' jaa ñ'eⁿ Ty'oots'om nc'e Taya Jesucristo jo' na cwiljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyoo.

Xuii' cantyya 'naaⁿ Adán ñequio Cristo

¹² Luaa waa cantyya 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Jnaaⁿ cwii ts'aⁿ, jo' na jndyoquiee' jnaⁿ tsjoomnancue ndo' jnaaⁿ jnaⁿñeeⁿ jo' na cwiwje nn'aⁿ ndo' na cwiwje nn'aⁿ, luaa' ty'oomna' cha'tsondye nn'aⁿ ee cha'tsondyena laxmaⁿna jnaⁿ. ¹³ Cwitjoocheⁿ na nncuaa ljeii na matsá'ntjomna', maxjeⁿ cwila'tjoondye nn'aⁿ jo nnom Ty'oots'om, saa tícatsoom na waa jnaaⁿ ts'aⁿ quia na tjaa'na' ljeii na maqueⁿna' xjeⁿ. ¹⁴ Saa meiiⁿ na ljo', xjeⁿ na t'oomcheⁿ Adán hasta xjeⁿ na t'oom Moisés, maxjeⁿ tyowje nn'aⁿ na tyola'tjoondyena

meiiⁿ na nchii tyola'tjoondyena nnom cwii ñ'oom na jnda sa'ntjom Ty'ooots'om, cha'xjeⁿ s'aa Adán, juu na cwiluiiñe cwii na matseijomna' nquii na quia nndyo.

¹⁵ Juu na seitjooñe Adán, meiⁿchjoo titseijomna' ñequio juu naya na mañequiaa Ty'ooots'om na cwito'ñoonya. Ee cwe' na seitjooñe cwii ts'aⁿ, jo' na cwiwje nn'aⁿ, saa juu naya na cwe'yu na mañequiaa Ty'ooots'om na cwito'nooⁿ cantyja 'naaⁿ ñecwii ts'aⁿ, majuu Jesucristo, juuna' jndati tseixmaⁿna' ndo' mañ'omna' jndyendye nn'aⁿ. ¹⁶ Juu na seitjooñe Adán, meiⁿchjoo ticatseijomna' ñequio na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om añmaaⁿya. Ee cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ ñecwii ts'aⁿ mat'uiityeⁿna' cha'tsondye nn'aⁿ. Saa cantyja 'naaⁿ juu na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om nn'aⁿ, cwe'yu matsaaⁿñ'ñ' nn'aⁿ na cwiluiindyena na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna jo nnoom meiiⁿ na jndye nnom jnda jla'tjoondyena. ¹⁷ Ee xeⁿ cantyja na seitjooñe Adán, teijndaa' na maxjeⁿ nncwje cha'tso nn'aⁿ, majndeiticheⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om na cwe'yu, maqueⁿna' nn'aⁿ na cwilaljo Jesucristo na tjaa jnaⁿ cwila'xmaⁿna jo nnom Ty'ooots'om. Cantyja 'naaⁿ juu jndyendye nn'aⁿ nluixcondyena.

¹⁸ Ee cha'xjeⁿ juu na seitjooñe Adán seijndaa'ñena' na mat'uiina' cha'tsondye nn'aⁿ, maluaa' cantyja 'naaⁿ juu na seicandaⁿñe Jesucristo, maqueⁿna' jndye nn'aⁿ na cwiluiindyena nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿ. ¹⁹ Ñe'ca'moⁿna' cwe' nc'e na títseicanda Adán jo nnom Ty'ooots'om jo' na s'aana' na cha'tsondye nn'aⁿ la'xmaⁿna jnaⁿ, maluaa' matseijomna' cantyja 'naaⁿ Cristo seicanaⁿ jo nnom Ty'ooots'om, jo' na jndyendye nn'aⁿ maqueⁿ Ty'ooots'om na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna jo nnoom.

²⁰ Saa quia na teitquioo' ljeii na tqueⁿ Moisés seicanto'tina' jnaaⁿ nn'aⁿ, ndo' jnda na tjawijndyeti jnaaⁿ nn'aⁿ, Ty'ooots'om seicwaljoo'tyeeⁿ na ya ts'aⁿñê ñequio nn'aⁿ. ²¹ Ndo' cha'xjeⁿ juu jnaⁿ waa najndei na tseixmaⁿna' na cwje nn'aⁿ, malaa'ti' juu naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om na maqueⁿna' jaa na tjaa jnaⁿ la'xmaaⁿya waaticheⁿ najndei na matseixmaⁿna' na ñequiaana' na ticantycwii na cwitandoo'a nc'e nquii Jesucristo na cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa.

6

L'oo jaa cantyja 'naaⁿ jnaⁿ saa cwitandoo'a nc'e Cristo

¹ ¿Quia jo' ¿chiiu nl'uuyoo cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ? ¿Aa tsal'aatyaaya jnaⁿ cha na nnto'ñoontyaa naya na matseixmaaⁿ? ² Tijoom jndaa. Ee juu ts'aⁿ na jnda tue' xocandaⁿ nntsa'ntjomti natia jom. Ndo' jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a ñ'eⁿ Cristo cwiluiindyoo l'oo jo nnom jnaⁿ. Jo' chii ¿chiiu nluiiyuu na nl'aatyaaya natia? ³ ¿Aa ticala'noⁿyo' quia na teits'oomndyo, tjaa'ñena' jaa cantyja na tue' Cristo Jesús? ⁴ Ee quia na teits'oomndyo tjoom' tjacanty'iuu'ndyo ñequio Cristo jo' na tqueⁿna' na l'oo jaa, cha na nnts'aana' na la'xmaaⁿya nn'aⁿ na cwita'ndo'xco cha'xjeⁿ na tando'xco Cristo cantyja 'naaⁿ juu na t'maⁿ najndei na matseixmaⁿ Tsotyaaya Ty'ooots'om.

⁵ Ndo' xeⁿ seitjoom'na jaa ñ'eⁿñê cantyja na tueeⁿeⁿ, mati matseitjoom'na' jaa ñ'eⁿñê cantyja na tando'xcoom. ⁶ Manquiuyua juu na ñeja'xmaaⁿya na tyol'aaya jnaⁿ, ty'ioomna' jo' ts'oom'naaⁿ ñ'eⁿ Cristo, cha juu na mach'eena' na cwila'tjoondyo nnom Ty'ooots'om, catyuii' najndei na matseixmaⁿna' na nndyaandyoo na cwindya'ntjooⁿya nnom jnaⁿ cha'xjeⁿ mand'ntjomtyeⁿ cwii ts'aⁿ nnom ts'aⁿ na seijnda jom. ⁷ Ee ts'aⁿ na jnda tue' jnda jndyaañe na maqueⁿ jnaⁿ xjeⁿ jom. ⁸ Ndo' nc'e na cwila'jomndyo ñ'eⁿ Cristo na tueeⁿeⁿ, mati cwila'yuu'a na nntandoo'a ñ'eⁿñê. ⁹ Ee manquiuyua na Cristo cwii ndii' na jnda tando'xcoom na tueeⁿeⁿ, tacuaa cwii xuee na nncue'nnaaⁿaⁿ ee juu na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ tatjaa'na' ljo' cwiya nndaⁿ nnts'aana' ñ'eⁿñê. ¹⁰ Quia na tue' Cristo, ñejom ndii' tueeⁿeⁿ cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ, meiⁿ tacaⁿna' na cue'nnaaⁿaⁿ. Ndo' je' na wanoom'm, wanoom'm cwentaa' Ty'ooots'om. ¹¹ Jo' chii mati 'o, c'oom'ya n'om'yo' na mayuu'cheⁿ na jnda tja'yo' cantyja 'naaⁿ jnaⁿ, ndo' na tando'yo' cantyja 'naaⁿ

Ty'oots'om ee na matseitjoom'na' 'o ñequio Cristo Jesús na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa.

¹² Jo' chii tañequiandyo' na nna'jndeei jna' na nntsa'ntjomna' seii'yo' na cwiwje, na nlque'na' xje' 'o na nla'canda'ndyo' chiuu l'ue ts'omna'. ¹³ Mei' tintio'yo' seii'yo' l'o jna', na nleil'uena' cha'na l'ots'iaa' na ñe' nluui yuu na ticaty'iomyana'. Je' je' quiandyo' che'ncjo'yo' l'o Ty'oots'om cha'xje' nn'a'na tando'xco na tja, ndo' catio'yo' seii'yo' l'oo' na nleil'uena' cha'na l'ots'iaa' na ñe' nluui yuu na maty'iomyana'. ¹⁴ Ee ticatsona' na nlque'na' jna' xje' 'o, ee nchii m'a'nyo' nacje 'naa' ljeii na tque' Moisés, 'o m'a'nyo' nacje 'naa' naya na matseixma' Ty'oots'om.

Matseijomna' jaa cha'cwijom ts'a'na teijndañe

¹⁵ Quia jo' ¿chiuu nncuaa? ¿Aa nc'e na tic'oo'ya xje' 'naa' ljeii'ñee', jo' chii nla'tjoondyotyaa' nnom Ty'oots'om? ¿Aa nl'aa na ljo' nc'e na cwicandaaya naya na matseixmaa'? Jee' tic'oom'na' jo'. ¹⁶ 'O manquiujndaa'ndyo' quia mañequiaañe ts'a'na nndi'ntjomtyee' nnom cwiiche'na nntseicanaa' ljo' na matsa'ntjom, cwiluiñe tsa'ñee' ts'a'na tye' mandi'ntjom nnom patrom 'naa' ndo' jndei'na' na catseicanaa' ljo' na matsa'ntjom tsa'ñee'. Jo' chii xe' mandi'ntjom ts'a'na nnom jna', wjaan'omna' juu na nntsuuñe, oo aa nntseicanaa' nnom Ty'oots'om, na cantyja 'naa' jo' nnc'oom cha'xje' na ma'mo'na'. ¹⁷ Saa jee' ndya' quianl'uaa' Ty'oots'om, na 'o meii'na tye' ñejndye'ntjom'yo' nnom jna', saa je' ñequio na xcwee'ya n'om'yo' cwila'ñ'oom'ndyo' ñ'oom na t'moo' nn'a'nda'yo' cantyja 'naa'a'. ¹⁸ Ndo' je' na jnda seicandyaañe 'o nnom jna', jo' chii cwiluiindyoy' nn'a'na cwindye'ntjomtye' cantyja na maty'iomyana'. ¹⁹ Matseina' ñ'oommei'nda'yo' cha'xje' ñ'oom na cwila'nei' nn'a'nc'e 'o ticala'no'ya'yo' joona'. Quia jo' cha'xje' na jnda tquia'ñ'e'yo' seii'yo' na ñejndye'ntjom'tye'yo' nnom jna' ñequio ndaa' cha'tso nnom natia, ndo' na ñel'a'yo' yuu na matso ljeii na matsa'ntjomna' na tal'a'yo', maluaa' je' quiandyo'ñ'e'yo' na nndye'ntjom'yo' cha'xje' na maty'iomyana' na cantyja 'naa' jo' xcwe nc'om'yo' jo nnom Ty'oots'om.

²⁰ Xje' na ñejndye'ntjom'tye'yo' nnom jna', tîc'oom' n'om'yo' na nl'a'yo' yuu na ya. ²¹ Ndo' na luaa' tyol'a'yo', ¿yuu waa na teijndeii'na' 'o? Je' cantyja na nmeii'ñel'a'yo', yache' mach'eena' jnaa'yo', ee joona' 'oochona' 'o na nntsuundyoy'. ²² Saa je' je' jnda jndyaandyoy' na ñejndye'ntjom'tye'yo' nnom jna', ndo' jnda saaquee'ndyoy' na cwindye'ntjom'tye'yo' nnom Ty'oots'om, ndo' cantyja 'naa' jo' waa naya 'na'yo' na maque'lju'na' 'o jo nnoom, ndo' na nnto'ñ'oom'yo' na ticantycwii na nntando'yo'. ²³ Ee nquii jna' mationl'uana' jaa na cwiwjaaya, saa naya na cwicandaaya nnom Ty'oots'om mañequiaana' na ticantycwii na cwita'ndo'a nc'e Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa.

7

Matseijomna' jaa cha'cwijom ts'a'na jnda toco

¹ 'O nn'a'ya na cwila'yuyoy' ñe' Cristo, manquiuyoy' chiuu waa na matsa'ntjom ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés, na juu ljeii'ñee' taxoque'tina' xje' ts'a'na jnda tue'. ² Ee matseijomna' cha'xje' cwii yuscu na jnda toco, matseitye' ljeii jom ñequio saa'a'no'yoche'na wando'. Saa xe' nncue' quia jo' cwindyaañe l'o ljeii 'naa'na. ³ Jo' chii xe' ndicwa' wando' saa'a'no' ndo' nnc'oo'ndyoo cwiiche'na tsa's'a quia jo' matsona' na jom yuscu na cwe' m'aa'ya ñe' tsa's'a'ñee'. Saa xe' na jnda tue' saa'a'no' quia jo' wanaa'na nncoconnaa'a'no' xocatsona' na cwe' m'aa'yaa' ñe' tsa'ñee'.

⁴ Jo' chii 'o nn'a'ya na cwila'yuyoy', mati 'o cwiluiindyoy' l'oo cantyja 'naa' ljeii na matsa'ntjomna' na tque' Moisés nc'e ts'oom'naa' ty'ioom nn'a'na Cristo, cha na nnda' nla'xma'nyoy' cwentaa' cwiiche', manque'na wando'xcoom jnda na tuee'ne'na. Maluaa'

waa cha nndaꝯ nleil'uee'ñê 'o. ⁵ Ee quia na ñet'ooꝯya xjeꝯ 'naaꝯ na teincoondyoꝯ na nn'aꝯ jnaꝯ jaa, ljeii'ñeeꝯ tyotseilcwii'ñenaꝯ ndaꝯya na cwil'aaya cha'tso nnom natia na queeꝯ ts'om seii'a, jo' na tjachuuna' jaa na nntsuundyꝯ. ⁶ Saa je' je' jndaꝯ tjaꝯya cantyja 'naaꝯ ljeii na ñetqueꝯna' xjeꝯ jaa, jo' chii je' mam'aꝯcandyaandyꝯ na nndyaꝯ'ntjooꝯya nnom Ty'oots'om nc'e cwitandooꝯ'xcooꝯya na m'aaꝯya nacje 'naaꝯ Espíritu, tachii cantyja 'naaꝯ ñ'oom tqúiee na ñesaꝯ'ntjom.

Jnaꝯ ñe'queꝯna' xjeꝯ 'naaꝯna' ja

⁷ Quia jo' ¿chiiu n'l'uuyooꝯya je' cantyja 'naaꝯ ljeii na tqueꝯ Moisés, aa jnaꝯ matseixmaꝯna'? Meiꝯchjoo nchii jo' ee xeꝯ nchii juuna', xocatsei'noꝯ'a na ticatsaꝯ'ntjomna' na matseiqueeꝯ ts'ooꝯ 'naaꝯ cwii'cheꝯ ts'aꝯ hasta quia ljeiya na tso ljeii'ñeeꝯ: “Tintseiqueeꝯ ts'om' 'naaꝯ x'iaꝯ”. ⁸ Saa juu ljeii'ñeeꝯ teil'uee'ñe jnaꝯ na s'aana' na tyotseiqueeꝯna' ts'ooꝯ jndye nnom natia. Ee yuu na ticuaa ljeii'ñeeꝯ m'aaꝯ ts'ooꝯne jnaꝯ. ⁹ Tyowaa xjeꝯ na tícaljeii chiiu matsaꝯ'ntjom ljeii na tqueꝯ Moisés, xjeꝯ'ñeeꝯ tícatsei'ndaa'na' ntyjiiya na ñeseitjooꝯndyoꝯ nnomna', saa quia na sei'noꝯ'a chiiu matsaꝯ'ntjomna', quia jo' ljeiya na wando' jnaꝯ, na wjaañ'oomna' ja na nntsuundyꝯ. ¹⁰ Ndo' juu ljeii'ñeeꝯ na ts'iaaꝯ'na' na ññequiaana' na nndaya na ticantycwii na wandoꝯ'a, teijndaa' yuu na nntsuundyꝯ cantyja 'naaꝯna'. ¹¹ Ee juu jnaꝯ teil'uee'ñena' ljeii'ñeeꝯ na tqúiu'nn'aꝯna' ja ndo' tqueꝯna' na nntsuundyꝯ.

¹² Jo' chii nquii ljeii'ñeeꝯ lju' cwiluiiñena' cantyja 'naaꝯna', ndo' ñ'oom na matsaꝯ'ntjom cwiluiiñena' na lju', mati xcwe ndo' jeeꝯ yana'. ¹³ Quia jo' ¿aa ñe'catsona' na ljeii na cwiluiiñe na yana' tjañ'oomna' ja na nntsuundyꝯ? Meiꝯchjoo nchii ljo'. Juu jnaꝯ na waana' quii' ts'ooꝯ, seijndaa'ñena' na nntsuundyꝯ ndo' t'moꝯ jndaa'ñena' na jnaꝯ jo', juu jo' teil'uee'ñena' cwii na jeeꝯ ya ndo' laa'ti waa na juu ñ'oom na matsaꝯ'ntjomna' t'moꝯna' na jeeꝯ tia tseixmaꝯ jnaꝯ.

¹⁴ Manquiuuya na tqúiaa Espíritu ljeii na matsaꝯ'ntjomna'. Saa nc'e na ts'aꝯ ja matseijomna' cantyja 'naꝯya na cwiluiindyꝯ ts'aꝯ na seijnda jnaꝯ, na tyeꝯ mandi'ntjooꝯya nnomna'. ¹⁵ Tileicatsei'noꝯ'a chiiu na matjooꝯya na tileicats'aaya ljo' na ñe'cats'aa, yacheꝯ mats'aayooꝯ majo'to ljo' na jeeꝯ jndoyaa. ¹⁶ Saa quia na mats'aa yuu na tiñe'cats'aa, matsei'noꝯ'a na jeeꝯ ya juu ljeii na matsaꝯ'ntjomna'. ¹⁷ Ndo' na ljo', ma'moꝯna' na nchii nncꝯ mats'aa. Juu jnaꝯ na m'aaꝯ naquii' ts'ooꝯ mach'eenaa' na ljo'. ¹⁸ Ndo' ntyjiiya nc'e na ts'aꝯ ja, tjaa'naꝯ cwii na matseixmaꝯya na nts'aa yuu na ya. L'ue ts'ooꝯ na nnts'aa yuu na ya saa leicandaaꝯ nnts'aa. ¹⁹ Juu na ya na ñe'cats'aa, ticats'aa jo', ñequii'cheꝯ natia na tiñe'cats'aa, juu jo' mats'aa. ²⁰ Quia jo' xeꝯ juu na tiñe'cats'aa mats'aa, nchii manncotyꝯ mats'aa jo'. Juu jnaꝯ na m'aaꝯ quii' ts'ooꝯ, juuna' mach'eenaa' na ljo'.

²¹ Jo' chii luua waa na maljeiya cantyja 'naꝯya. Quia na matseijndoꝯ na nnts'aa yuu na ya na l'ue ts'ooꝯ, yacheꝯ maljeiya na m'aaꝯ natia naquii' ts'ooꝯ. ²² Ee nncꝯ jeeꝯ neiꝯncoo' ntyjii ljeii 'naaꝯ Ty'oots'om na tqúiaaꝯ nnom Moisés, ²³ saa maquaꝯ cwentaa naquii' seii'a m'aaꝯ cwii na matseiwẽe nacjoo' juu na m'aaꝯ ts'ooꝯ na ma'moꝯna' na cats'aa, majuu jnaꝯ na matsaꝯ'ntjomna' seii'a, na maleiñ'oomna' ja praso.

²⁴ Jeeꝯ ndya' nty'iaa'ndyoꝯ. ¿Ñeeꝯ nndaꝯ nntseicandyaañe ja ñequio seii'a na wjaañ'oomna' ja na nntsuundyꝯ? ²⁵ Jeeꝯ ndya' quianl'uaa' Ty'oots'om na macandaꝯ jom nndaꝯ nncwji'n'maaꝯñê ja nc'e Taya Jesucristo. Je' je' matsei'noꝯ'a na tseixmaꝯya na cju'ndyoꝯ cja jo' nnom ljeii 'naaꝯ Ty'oots'om na matsaꝯ'ntjomna'. Saa cantyja 'naaꝯ na ts'aꝯ jnaꝯ ja ndicwaꝯ m'aaꝯya nacje 'naaꝯ jnaꝯ.

8

C'ooꝯya cha'xjeꝯ matsaꝯ'ntjom Espíritu cwiluiiñe Ty'oots'om

¹ Jo' chii jaa nn'aꝯ na cwilajomndyoꝯ ñequio Jesucristo, ticat'uii Ty'oots'om jaa cantyja 'naaꝯ jnaaꝯya. Luua' waa nc'e na cwil'aaya yuu na l'ue ts'om Espíritu Santo, nchii yuu

na l'ue n'ooⁿ ncjoo. ² Ee juu ljeii na matsa'ntjomna' cantyja 'naaⁿ Espíritu na mañequiaa na wando'a jo nnom Ty'ooots'om nc'e na matseijomndyo ñequio Cristo Jesús, ljeii'ñeeⁿ jnda seicandyaañena' ja jo nnom ljeii na ma'moⁿna' na matseixmaⁿya jnaⁿ na cantyja 'naaⁿ jo' nntsuundyö. ³ Ee ljeii na tqueⁿ Moisés, tîcandaⁿ nlqueⁿna' na tjaa jnaⁿ laxmaaⁿya ee tjaa'naⁿ najndeii na matseixmaⁿna' cha nla'candaⁿaya juuna' ee la'xmaaⁿya nn'aⁿ na cwila'tjoondye. Saa yuu na tîcandaⁿ nnts'aa juuna', nquii Ty'ooots'om jnda s'aaⁿ. Ee jñoom Jnaaⁿ na ts'aⁿ cha'na jaa nmeiiⁿ, na juu nncue' cwentaa jnaaⁿya. Ndo' na ljo' seijndaa'ñê na cwintycwii najndeii na matseixmaⁿ jnaⁿ na c'ooⁿya nacje 'naaⁿna'. ⁴ Luaa' s'aaⁿ cha nndaⁿ nla'candaⁿaya ljo' na matsa'ntjom ljeii'ñeeⁿ. Ee jaa tac'oⁿtyaⁿaya cantyja 'naaⁿ natia na cwila'queeⁿ n'ooⁿya. Jaa cwitsaam'aaⁿya nacje 'naaⁿ na l'ue ts'om Espíritu Santo.

⁵ Nn'aⁿ na cwiñe'quiandyé na cwil'a yuu na l'ue ts'om seii macandaⁿ tomti jo' cwijoo' n'omna. Saa nn'aⁿ na cwil'a ljo' na l'ue ts'om Espíritu Santo macandaⁿ cwijoo' n'omna ljo' na l'ue ts'om Ty'ooots'om. ⁶ Quia na macandaⁿ tomti nnc'oom' ts'om ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ ljo' na l'ue ts'om seii'eⁿ, wjaañ'omna' jom na nntsuuñê. Saa quia na nnc'oom' ts'om ts'aⁿ ljo' na l'ue ts'om Espíritu Santo wjaañ'oomna' jom na ticantycwii na nncwanoom'm ndo' tjaa ljo' chjoo' ts'oom. ⁷ Saa nn'aⁿ na cwiñequiandyé cantyja 'naaⁿ jnaⁿ, m'aⁿwjeena nacjoo' Ty'ooots'om, ee tiñe'catuee'ndyecjena jo nnom ljeii na matsa'ntjomna', meiⁿ xondaⁿ nl'ana. ⁸ Jo' chii nn'aⁿ na 'oom'aⁿ cantyja 'naaⁿ jnaⁿ, xocandaⁿ nl'ana yuu na cjaawee' ntyjii Ty'ooots'om.

⁹ Saa 'o tac'om'yo' cantyja 'naaⁿ na teincoondyo' na nn'aⁿ, 'o tsaam'aⁿyo' nacje 'naaⁿ Espíritu na cwiluiñe Ty'ooots'om, xeⁿ na mayuu'cheⁿ Espíritu na cwiluiñê m'aa'ñe naquii' n'om'yo'. Ts'aⁿ na ticatseixmaⁿ Espíritu na cwiluiñe Cristo tyooluiñe cwentaaⁿaⁿ. ¹⁰ Ndo' xeⁿ Cristo wanoom'm naquii' n'om'yo' meiⁿ na mayuu' seii'yo' m'aⁿl'oondyena' nc'e jnaⁿ, nquii espíritu na la'xmaⁿyo' m'aaⁿ na wando' ee jnda seicandyaañe Ty'ooots'om 'o cantyja 'naaⁿ jnaⁿyo'. ¹¹ Ndo' xeⁿ Ty'ooots'om na tquiaaⁿ na tando'xco Cristo m'aaⁿ Espíritu na cwiluiñê naquii' n'om'yo', majom ñnequiaaⁿ na nnta'ndo'nnda' seii'yo' ñequio mañejuuti Espíritu na cwiluiñê m'aa'ñe naquii' n'om'yo'.

¹² Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yuyoyo', waa cwii na jeeⁿ matsona' na cal'aaya, saa nchii nl'aya yuu na l'ue n'ooⁿ ncjoo. ¹³ Ee xeⁿ na cwiñequiandyé joo na teincoondyo' ñequio seii'yo' nntsuundyö, saa xeⁿ ñequio Espíritu Santo cwil'a'yo' na joo na teincoondyo' ñequio seii'yo' cwjena', quia jo' nlui'n'maaⁿndyo'.

¹⁴ Cha'tsondyé nn'aⁿ na 'oontyjo ljo' na ma'moⁿ Espíritu na cwiluiñe Ty'ooots'om, naⁿñeeⁿ cwiluiindyena ntseinaaⁿ. ¹⁵ 'O nchii to'ñoom'yo' cwii espíritu na nnts'aayuuna' nquiu'yo' na ndicwaⁿ la'xmaⁿyo' moso ndaa joo na l'ue n'om seii'yo', na jo' jo' cwiicheⁿ cwiindii' nnc'om'yo' na nquia'yo' na nnt'uii Ty'ooots'om 'o. 'O jnda to'ñoom'yo' Espíritu Santo na macjwaa'ñe 'o na cwiluiindyö' ntseinaaⁿ. Jom mach'eeⁿ na cwil'uuya: "Ta Tsotyaaya." ¹⁶ Manquiti Espíritu Santo macwji'yuu'ñê nnom espíritu na laxmaaⁿya na matsoom na cwiluiindyö ntseinda Ty'ooots'om. ¹⁷ Ndo' na cwiluiindyö ntseinaaⁿ, mati la'xmaaⁿya na ndaaya cha'tso na jnda seijndaa'ñê na ndaa nn'aⁿ na cwiluiindyé ntseinaaⁿ, mañejuuti na ndaa' Cristo, mati jo' ndaaya xeⁿ cwilajomndyo nawi' na tjatjoom cha ndanquia nlajomndyo na cwiluiit'maⁿñê.

¹⁸ Ee ntyjiiyaya na nawi' na tsatjooⁿya je', mei'chjoo xocatseijomna' ñequio na nnt-seit'maaⁿñena' jaa xuee na macanda. ¹⁹ Cha'tso na tqueⁿ Ty'ooots'om ñequio na ntyjaa' n'omna mei'ndoo'nty'iaandyé xuee quia na m'mooⁿ 'ñeeⁿ joo cwiluiindyé na nntseinaaⁿ. ²⁰ Ee cha'tso na tqueⁿ Ty'ooots'om tei'ndaa'na' saa nchii tjoomna' na luaa' ee na l'ue n'om nquieena', tjoomna' na ljo' ee luaa' l'ue ts'oom. Saa maxjeⁿ ntyjaa'ya n'omna' na nncue'ntyjo cwii xuee na nlco'yannda'na', ²¹ na nncue'ntyjo xjeⁿ na ndyaandyé joona' na tyeⁿ m'aⁿna' nacje 'naaⁿ na cwiwi'ndaa'na' ndo' cwiwjena', cha nla'jomndye joona' ñequio juu na cwindyaandyé ntseinaaⁿ, cwii na jeeⁿ ndya' jnda tseixmaⁿna'.

²² Manquiuyu na cha'tso na tqueⁿ Ty'o^ots'om hasta xjeⁿ je'cheⁿ jeeⁿ cwitcweena' nawi' cwitjoom joona' cha'xjeⁿ maquiina' yuscu na matseincuii. ²³ Ndo' nchii macanda joo na tqueeⁿ cwitjoomna' na wi', mati jaa na jnda to'ñooⁿya Espíritu Santo, cwii na cwe' tyuaa'ya na xeⁿ jnda nnto'ñooⁿñ'aaⁿ na jnda seijndaa'ñê na nndaaya, jaa t'maⁿ wi' cwitjooⁿya yocheⁿ na cwimeinⁿdo^oa na nncwjaa'ñe Ty'o^ots'om jaa na cwiluiindy ntseinaaⁿ, cha na nnda^a nndyaandye seii'a. ²⁴ Nc'e na luaa' waa na cwicantyyaa' n'ooⁿya, jo' chii na cwilui'n'maaⁿndyo, saa quia jnda nty'iaa' ts'aⁿ cwii na macantyyaa' ts'oom, tacatsona' na ntyjaa'ti ts'oom ee cwii na mamantyyaa' ts'aⁿ, ticatsona' na ntyjaa'ti ts'oom. ²⁵ Saa xeⁿ ljo' na meiⁿndoo'a na nnty'iaaya ndicwaⁿ tyoontyyaaya jo', macaⁿna' na c'oⁿt'maaⁿndyo n'ooⁿya yocheⁿ na meiⁿndoo'a juuna'.

²⁶ Maluaa' mach'ee Espíritu, mateijneiⁿ jaa yuu na tixcwe cwil'uuya. Ee jaa ti'naaⁿya nlnaaⁿya nnom Ty'o^ots'om cha'xjeⁿ na macaⁿna', jo' chii manquiiti Espíritu Santo matseity'ooñê nnom Ty'o^ots'om ñequio na cwicom ts'oom cwentaaya ñequio ñ'oom na tileicatso ts'aⁿ. ²⁷ Ndo' Ty'o^ots'om tcuu mal'ueeⁿ chiuu waa naquii' ts'om ts'aⁿ, jo' chii ntyjeeⁿ ñ'oom na matseity'ooñê Espíritu nnoom cwentaa nn'aⁿ na cwiluiindy cwentaaⁿaⁿ, ee juu matseity'ooñê cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom.

Nnda^a nna'ñe ts'aⁿ nc'e Jesucristo

²⁸ Ee manquiuyu nn'aⁿ na jnda nqui Ty'o^ots'om, cha'tso nnom na cwiwi'nomna cwitei'jndeina' joona, nquiee nn'aⁿ na maqueeⁿñê cha'xjeⁿ na l'ue ts'om nqueⁿ. ²⁹ Ty'o^ots'om ntyjeeⁿ cwaaⁿ nn'aⁿ nla'xmaⁿ cwentaaⁿaⁿ cwitjoocheⁿ na nluindyena. Ndo' teiyo tqueeⁿ na catseijomna' joona cha'xjeⁿ na Jnaaⁿ Jesucristo cha na juu nlu- itquieñe quii'ntaaⁿ cha'tsondye ntseinaaⁿ. ³⁰ Ndo' nn'aⁿ na tqueeⁿ na cwiluiindy cwentaaⁿaⁿ, maqueeⁿñê joona. Ndo' joo nn'aⁿ na maqueeⁿñê, maqueeⁿ joona na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna, ndo' na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna, ñnequiaaⁿ na nluu'it'maⁿndyena ñ'eⁿñê.

³¹ Quia jo' ¿ljo' cwii ya nl'uuya cantyya 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ? Xeⁿ Ty'o^ots'om m'aaⁿ cantyya 'naaⁿya, ¿ñeeⁿ nleichuu xjeⁿ 'naaⁿ jaa? ³² Ee Ty'o^ots'om tícwañom'm Jnaaⁿ, tquiaaⁿ na tue' juu cwentaaya. Ndo' na luaa' s'aaⁿ, ma'moⁿna' na mati ñnequiaaⁿ na nnto'ñooⁿya cha'tso nnom na macaⁿna' jaa cha'xjeⁿ mañequiaaⁿ na tseixmaⁿ Jnaaⁿ. ³³ ¿Ñeeⁿ juu nnda^a nncju' jnaⁿ cjoo nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ? Tjaa 'ñeeⁿ juu ee manquiityeeⁿ jnda tqueeⁿ jaa na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿya jo nnoom. ³⁴ Ndo' na ljo' ¿ñeeⁿ joo nntuee' jnaⁿ nacjoona? ¿Aa nnts'aa Cristo? Xocats'aaⁿ ee nqueⁿ tquiaañê na tueeⁿeⁿ cwentaaya ndo' tando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ. Je' wacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'o^ots'om ntyjaya na macaaⁿ ñ'oom 'naaⁿya nnom. ³⁵ ¿Aa waa cwii nnom nawi' na nnda^a nnts'aana' na nntseitsaaⁿñena' na Cristo m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa? Nawi' na cwitjooⁿya, ¿aa nnda^a nnts'aana' oo na cwintyyo nn'aⁿ jaa nc'e na m'aaⁿya cantyya 'naaⁿaⁿ, ndo' na matsei'tjoona' na nlcwaa'a, oo na matsei'tjoona' liaaya? Oo, ¿cwii nnom na jeeⁿ teincuu' na cwitjooⁿya oo na cwila'jndaa'ndye nn'aⁿ na nla'cwjeena jaa? Maxjeⁿ tjaa'naⁿ meiⁿcwii nnom na nnda^a nntseitsaaⁿñena' na m'aaⁿ Cristo na candya' ts'oom jaa. ³⁶ Ee ñ'oom na teiljeii naquii' libro Salmos, matsona':

Nc'e na cwiluiindyô nn'aⁿ cwenta', jo' chii meinchaa' xuee na ñe'cala'cwjee nn'aⁿ jâ. Cwil'ana ñ'eⁿndyô cha'na cwitjoom canmaⁿ na jnda teijndaa' na nncwje.

³⁷ Saa meiiⁿ na luaa' waa cantyya 'naaⁿ cha'tso nmeiⁿ, waljoo'cheⁿ na tsanandyo nmeiⁿ, nc'e Cristo m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa. ³⁸ Ee ntyjiiya tjaa meiⁿcwii na nnda^a nntoⁿna' jaa na m'aaⁿ Ty'o^ots'om na candya' ts'oom jaa. Cantyya na cwiwja^a, cantyya na cwitandoo'a, meiⁿ ángeles, meiⁿ ljo' na t'maⁿ waa najnda, meiⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ n'iaaⁿ la'xmaⁿ, meiⁿ ljo'cheⁿ na matseicatyyuena' jaa na maje', ndo' meiⁿ ljo' na wjaach'eena' jaa 'io cha, ³⁹ meiⁿ ljo' na m'aⁿ nandye, meiⁿ ljo' na niom yuu na njoomti ts'om ndaaluee, meiⁿ ljo' na s'aa Ty'o^ots'om. Meiⁿcwii na cha'tso nmeiⁿ, xocanda^a nntoⁿna' jaa na

t'mooⁿ na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa nc'e Cristo Jesús na cwiluiiñê na catsaⁿntjoom jaa.

9

Tjeii'ñe Ty'oots'om nn'aⁿ Israel na nla'xmaⁿna cwentaaⁿaⁿ

¹ Ja Pablo, nc'e na matseyu'a ñ'eⁿ Jesucristo, matseinaⁿya ñ'oom na mayuu', nchii cwe' cantu. Juu na m'aaⁿ ts'ooⁿ, ma'moⁿ Espíritu Santo na mayuu' jo'. ² Ee t'maⁿ waa na matseichjoo'na' ts'ooⁿ ndo' matsei'ndaa'na ntyjiiya cantyja 'naaⁿ nn'aⁿya nn'aⁿ judíos na ti'ñe'calayu' ñ'eⁿ Cristo, ³ ee cwiljoya ts'ooⁿ meiiⁿ na catooⁿna' ja ñ'eⁿ Cristo, ndo' meiiⁿ nncju'wi'na' añmaaⁿya xeⁿ na cantyja 'naaⁿ jo' nnteijndeiina' nn'aⁿya na mañe'cwii tsjaaⁿ cwiluiindyoo ñ'eⁿndyena. ⁴ Joonaa cwiluiindyena tsjaaⁿ 'naaⁿ nquii Israel na jndyowicantyyoo'. Tjaa'ñe Ty'oots'om joona na ntseinaaⁿ. Juu na tseixmaaⁿ na caxueeñê tyom'aaⁿ quii'ntaaⁿna quia na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿndyena. Tquiaaⁿ ljeii nnom Moisés na matsaⁿntjomna' chiuu nnc'omna. Seijndaa'ñê chiuu l'ue ts'oom na nla't'maaⁿndyena jom naquii' wats'om, ndo' jndye nnom nt'omcheⁿ ñ'oom tsoom ndaⁿana na nnts'aaⁿ. ⁵ Cwiluiindyena ndacantyyo welooya ndo' cantyja 'naaⁿ tsjaaⁿ 'naaⁿ joona tuiiñe Cristo na ts'aⁿ jom, na cha'tso na cha'tso cantyja 'naaⁿaⁿ cwiluiiñê Ty'oots'om. Ñequii'cheⁿ na cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom. Amén.

⁶ Ndo' meiiⁿ nchii ñ'oom na tso Ty'oots'om ndaaⁿ nn'aⁿ Israel na nnts'aaⁿ, tîcatseicandaⁿñena'. Luaa' waa ee nn'aⁿ na jndyowicantyyoo' tsjaaⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ Israel, ticha'tsondyena na mayuu'cheⁿ cwiluiindyena nn'aⁿ Israel. ⁷ Ee ticha'tsondye ntseindacantyyo Abraham mayuu'cheⁿ na cwiluiindyena ntseinaaⁿ, ee tso Ty'oots'om nnoom: “Ntseindacantyyo ti'jnda' Isaac, joona nncwjaa'ñena' na nluindyena tsjaaⁿ 'naⁿ.” ⁸ Ñ'oommeii' cwiñe'quiana' na caliuuya na nchii cwe' cantyja 'naaⁿ tsjaaⁿ na cwiluiindyee nn'aⁿ, jo' na macwjaa'ñena' na cwiluiindyena ntseinda Ty'oots'om. Tomti cwiluiindyena ntseinaaⁿ nc'e ñ'oom na tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ Israel na nnts'aaⁿ. ⁹ Ee tso Ty'oots'om nnom Abraham chiuu na nnts'aaⁿ, luaa matsona': “Tiepmomeiiⁿ ndyoonnda'a na m'aⁿyo', ndo' nquii scu' Sara nnleiñ'oom cwii tyochjoo nda'yo'.”

¹⁰ Ndo' nchii macandaⁿ luaa' waa na ma'moⁿna' chiuu na maqueⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ na ntseinaaⁿ. Ee we ntseinda Rebeca ñecwii tsootyena majuu Isaac na cwiluiiñe welooya. ¹¹⁻¹³ Ee cweitjoocheⁿ na nluindyee catyeⁿnquiee'ñeeⁿ, meiiⁿ na l'ana na tis'a oo ljo' na ya, ndo' tso Ty'oots'om nnom Rebeca: “Juu tsaⁿ na nluiiñejndyee nndi'ntjoom nnom tyjeeⁿ.” Ñ'oomwaa' matseiljoyuna' ñequio ñ'oom'm na teiljeii na matsona': “T'ooⁿya na wi' ts'ooⁿya Jacob ndo' s'aaya na ticuee' ts'ooⁿya Esaú.” Luaa' ma'moⁿna' na Ty'oots'om wanaaⁿ na nncwjiiñê nn'aⁿ na nluindyee cwentaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ nqueⁿ na l'ue ts'oom, joo nn'aⁿ na macwaaⁿ na nluindyena cwentaaⁿaⁿ. Meiiⁿ ticwjaa'ñê cwenta ljo' cwii nnom na cwil'ana. ¹⁴ Ndo' na luaa' waa, ¿chiuu ya nl'uu? ¿Aa ticwixcwe ljo' mach'ee Ty'oots'om? Jeeⁿ tic'oom'na'. ¹⁵ Ee tsoom nnom Moisés: “Ñeeⁿ juu na matseitiuuya na nnteijndeiya maxjeⁿ nnteijndeiya tsaⁿñeeⁿ, ndo' ñeeⁿ juu na matseitiuuya na nnc'ooⁿya na wi' ts'ooⁿya maxjeⁿ jo' nnts'aaya.” ¹⁶ Jo' chii Ty'oots'om nchii macwjeeⁿeⁿ ts'aⁿ na nntseixmaⁿ cwentaaⁿaⁿ cwe' ee na l'ue ts'om nquii, oo cwe' nc'e na jeeⁿ matseijndei ts'aⁿ na nncjaawee' ts'oom ñ'eⁿñe. Jom macwjeeⁿeⁿ ts'aⁿ na nluiiñe cwentaaⁿaⁿ ee na wi' ts'oom juu. ¹⁷ Ee naquii' ñ'oom'm na teiljeii matsona' chiuu tsoom nnom rey ndyuaa Egipto. Tsoom: “Ja tquiaya na cwiluiindyuu' rey, cha cantyja 'naⁿ nleitquioo' na jndoya ndo' cha nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue caliuna chiuu t'maⁿ tseixmaⁿ xueya.” ¹⁸ Ndo' na luaa' waa, ñeeⁿ juu na l'ue ts'oom na nnc'oom na wi' ts'oom maxjeⁿ jo' nnts'aaⁿ, ndo' ñeeⁿ juu na nnts'aaⁿ na nntseiquie' ts'om, maxjeⁿ jo' nluui. ¹⁹ Nndaⁿ nnts'aana' na m'aaⁿ ts'aⁿ na nntso noⁿ: “Xeⁿ na luaa' waa quia jo' ¿chiuu na matseincjoo'ñe Ty'oots'om ljo' cwil'a nn'aⁿ? Ee tjaa'na' ts'aⁿ ndaaⁿ nncjaa nacjoo' ljo' na l'ue ts'oom.” ²⁰ U na cwe' ts'aⁿ

'u, ¿ljo' ts'iaaⁿ na ñe'catseincjoo'ndyu' nacjoo' Ty'ooots'om? ¿Aa maty'iomna' na xuaa na tuii ñ'eⁿ ts'ocachu nntsona' nnom ts'aⁿ na s'aa juuna': "¿Chiuu ts'iaaⁿ na luaa' sa' ja?"
²¹ Ee ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ ñ'eⁿ ts'ocachu, nqueⁿ ntyjeeⁿ ljo' ts'iaaⁿ na ñe'cats'aaⁿ ñ'eⁿ joona'. Mañ'eⁿ ts'o'ñeeⁿ nnts'aaⁿ cwii xuaa na yaticheⁿ oo cwii na cwe' cwantindyo.

²² Ndo' nquii Ty'ooots'om ¿ljo' mach'eena' xeⁿ seijndaa'ñê na m'mooⁿ na matseiw'eeⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondyena nnoom, ndo' nnts'aaⁿ na nleitquioo' juu najndei na cwilui-iñê? Jndyocaa xuee na tintycwii na mach'eeⁿ na wjaanioomñe ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ na nnt'ueeⁿ joona nc'e na ticalcwe' n'omna jnaaⁿna, na la'xmaⁿ na nntsuundyena.

²³ S'aaⁿ na luaa' cha cantyja 'naaⁿ jaa nleitquioo' na juu na cwiluiit'maⁿñê, jeeⁿ t'maⁿ tseixmaⁿna', jaa na cwiitjoocheⁿ na ncuua cha'tso, ty'oom na wi' ts'oom na seijndaa'ñê na nla'jomndyo na matseit'maaⁿñena' jom. ²⁴ Ty'ooots'om tqueeⁿñê jaa na la'xmaaⁿ cwentaaⁿaⁿ. Nt'omndyo jaa tjeii'ñê quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos ndo' nt'om tjeii'ñê quii'ntaaⁿ nn'aⁿ gentiles. ²⁵ Cha'xjeⁿ na matso ñ'oom naquii' libro na seiljeii Oseas:

Nn'aⁿ na nchii laxmaⁿ nn'aⁿya,

je' nntsjoo ndaana na mann'aⁿya joona.

Ndo' nn'aⁿ na ñet'om na tjaa 'ñeeⁿ wi' ts'om joo, je' la'xmaⁿna nn'aⁿ na wi' ts'ooⁿya joona.

²⁶ Matsoticheⁿ ljeii'ñeeⁿ:

"O na nchii cwiluiindyo' nn'aⁿ tmaaⁿ cwentaya",

naⁿñeeⁿ nntseicajndyu'na' na cwiluiindyena ntseinda Ty'ooots'om na wando'.

²⁷ Mati seineiⁿ Isaías cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Israel, tsoom: "Nn'aⁿ na wjaawicantyjoo' nn'aⁿ Israel, meiiⁿ na nleijndyendyena cha'na jndye tei' 'ndyoo ndaaluee, saa cwe' cwantindye joona nlui'n'maaⁿndyena." ²⁸ Ndo' tjatsoticheⁿna': "Ta Ty'ooots'om maxjeⁿ nntseicandaⁿñê ñ'om 'ñom ñequio nn'aⁿ tsjoomnancue, na nncu'xeeⁿ joona cha'xjeⁿ na matsona' ndo' jndei m'aaⁿ na nnts'aaⁿ na ljo'."

²⁹ Cha'xjeⁿ na jnda tso Isaías:

Nquii Ty'ooots'om na matsa'ntjoom cañoom'luee,

xeⁿ nchii 'ñeeⁿ cwantindyo tsjaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos,

maxjeⁿ jnda ljoo'ndyo cha'xjeⁿ tjoom nn'aⁿ tsjoom Sodoma ñ'eⁿ Gomorra.

Luaa mañ'oomna' nn'aⁿ judíos cantyja 'naaⁿ ñ'oom naya

³⁰ ¿Chiuu nl'uuyoo je' cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ? Joo nn'aⁿ na nchii judíos cwilui-indyena tqueⁿ Ty'ooots'om joona na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna, nc'e na cwila'yuy'a n'omna ñ'eⁿñê. Ndo' majootona na nchii ñel'ueena na nlui'n'maaⁿndyena. ³¹ Ndo' nn'aⁿ Israel je', na tyoqueⁿndyena na nla'candaⁿndyena chiuu t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés cha queⁿna' joona na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna, tîcandaⁿ nla'candana juuna'. ³² ¿Ndo' chiuu na luaa' tjoomna? Luaa' tjoomna ee tyocantyyaa'ya n'omna na nlui'n'maaⁿndyena nc'e na tyola'candaⁿndyena ljo' na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, ee nchii tyola'yuy'a n'omna ñ'eⁿ Ty'ooots'om. Ndo' nc'e naljo', jo' chii matseijoom'na' cantyja 'naaⁿna na jnda tei'ty'uiina "Tsjò' na cwiwi'ty'uii nn'aⁿ" ³³ ee waa ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ naquii' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii na matsona':

Ja maquiaⁿya tsaⁿ na nluiiñe tsjò' na nquiee nn'aⁿ tsjoom Sión nncwity'uiina cantyja 'naaⁿaⁿ,

jom nluiiñe tsjò'ty'a na cantyja 'naaⁿaⁿ nntseiquiaana' nn'aⁿ,

saa ts'aⁿ na nntseyu' ñ'eⁿñê, xocats'aana' ntyjeeⁿ ndoo' cwe' ts'iaaⁿndyo na matseyi-oom'm.

10

¹ O nn'aⁿya na cwila'yuy'o', macaⁿa nnom Ty'ooots'om na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ Israel ndo' ntyjaa'ya ts'ooⁿya na nluii na ljo'. ² Ee macwji'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿna na cwijoo' n'omna na nluiit'maⁿñe Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿna. Saa ticwixcwe na cwindye'ntjomna nnoom cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom. ³ Ee tîcala'noⁿna chiuu waa na maqueeⁿ nn'aⁿ na tjaa

jnaⁿ cwicola'xmaⁿ jo nnoom. Joonā cwil'uee'ndye cheⁿnquieena chiuu ya na nlqueⁿna' joona na ljo'. Tîcatuee'ndyecjena cha'xjeⁿ na seijndaa'ñê na maqueeⁿ nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ laxmaⁿ jo nnoom. ⁴ Ee juu ljeii na tquiaa Ty'o^oots'om nnom Moisés, cwintycwii najndei na matseixmaⁿna' quia na matseyu' ts'aⁿ ñequio Cristo. Jo' chii ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿñê, maqueⁿna' tsaⁿñeeⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ.

⁵ Ee cantyja 'naaⁿ na nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaⁿ jo nnom ljeii na matsaⁿntjomna', luaa seiljeii Moisés: “Juu ts'aⁿ na matseicanda ñ'oom na matsaⁿntjomna', maxjeⁿ c'oom nacje 'naaⁿna'.” ⁶ Saa juu ñ'oom cantyja 'naaⁿ na nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaⁿ nc'e na matseyu'ya ts'om ñ'eⁿñê, luaa matsona': “Tinc'oom' ts'om': ¿Ñeeⁿ nncjaawa cañoom'luee na juu nndyoñ'oom Cristo? ⁷ Oo meiⁿ tintsu': 'Ñeeⁿ nncjaacue yuu na m'aⁿ añmaaⁿl'oo” cha na nndyoñ'oomlcwe' jom. ⁸ ¿Ljo' matso ñ'oomwaa'? 'Matsona': “Juu ñ'oom' Ty'o^oots'om candyoo' nacañom' waana', mati naquii' 'ndyo' ndo' naquii' ts'om'.” Majuu ñ'oomwaa' na cwiñe'quiaayâ na c'oom ts'aⁿ na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Cristo. ⁹ Xeⁿ na macwji'yuu'ndyu' na Jesús cwiluiñê na matsaⁿntjoom 'u, ndo' ñequio na xcwee' ts'om' matseyu' na tquiaa Ty'o^oots'om na tando'xoom jnda na tueeⁿeⁿ, quia jo' nlui'n'maaⁿndyu'. ¹⁰ Ee quia ñequio cha'waa ts'om ts'aⁿ matseyoom'm ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, jo' na maqueⁿna' jom na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ. Ndo' ñequio ñom macwji'yuu'ñê na cwilui'n'maaⁿñe nc'e Jesucristo.

¹¹ Ee ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii matsona': “Xocats'aana' na cwe' ts'iaaⁿndyo na seiyu' ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'o^oots'om.” ¹² Ee jo nnoom meiiⁿ nn'aⁿ judíos, oo meiiⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ, jom ñecwii xjeⁿ ntyjeeⁿ ñ'eⁿndye joona. Ee manquiti na cwiluiñê na matsaⁿntjom, cwiluiñê na matsaⁿntjoom cha'tso nn'aⁿ. Ndo' ndaa cha'tsondye nn'aⁿ na cwilcwii'na xueⁿeⁿ, candaⁿya mañequiaaⁿ na macaⁿna' joona. ¹³ Cha'xjeⁿ tso ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii: “Nlui'n'maaⁿñe meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na malcwii' xuee' nquii na cwiluiñê na matsaⁿntjom jaa.” ¹⁴ Saa ¿chiiu nl'ayoona na nlcwii'na jom na cwji'n'maaⁿñê joona xeⁿ na tyoola'yu'na ñ'eⁿñê? ¿Ndo' chiuu nl'ayoona na nla'yu'na ñ'eⁿñê xeⁿ tyoondyena cantyja 'naaⁿaⁿ? Ndo' ¿chiiu nl'ayoona na nndyena cantyja 'naaⁿaⁿ xeⁿ tjaa ñeeⁿ ñequiaa ñ'oom'm ndaana? ¹⁵ Ndo' ¿chiiu nluiyuu na nnc'oonquia nn'aⁿ ñ'oom'm ndaa nt'omcheⁿ xeⁿ na tjaa ñeeⁿ majñom na ñeeⁿ? Cha'xjeⁿ matso ñ'oom'm na teiljeii: “Jeeⁿ neiⁿncoo' quia cwiquie'cañom nn'aⁿ na cwiñequia ñ'oom naya.”

¹⁶ Saa ticha'tsondye nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^oots'om cwilañ'oom'ndyena juuna'. Ma'moⁿna' na ljo' ee tso Isaías: “Jeeⁿ 'u Ta, tijndye nn'aⁿ cwila'yu' ñ'oom na cwiñequiaayâ.” ¹⁷ Jo' chii cwe' nc'e na mandii ts'aⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ Cristo, jo' na mawee'na' na matseyu'ya ts'om ñ'eⁿ Ty'o^oots'om.

¹⁸ Saa mawax'a: ¿Aa nnts'aacheⁿna' na tyoondye nn'aⁿ Israel ñ'oom' Ty'o^oots'om? Maxjeⁿ jnda jndyena juuna', ee luaa matso ñ'oom'm na teiljeii:

Jnda teineiⁿ ñ'oom' Ty'o^oots'om meiⁿyuucheⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, ee tcuu tcuu cwii cwii ndyuaa jnda tja ñ'oom'm.

¹⁹ Mawax'aⁿya: ¿Aa ndya' nnts'aacheⁿna' na nn'aⁿ Israel tîcala'noⁿna na luaa' nnts'aa Ty'o^oots'om? Maxjeⁿ jla'noⁿna ee Moisés najndyee tsoom ñ'oom 'ndyoo Ty'o^oots'om:

Ja nnts'aaya na nla'xueena quia na nntseiñ'oom'ndyo nn'aⁿ na nchii tsjaaⁿ joona.

Ndo' nnts'aa na nla'líoo'ndyena cwe' jnaaⁿ nc'e nn'aⁿ na ticata'jnaaⁿna cantyja 'naⁿya.

²⁰ Tîcatseiwee ts'om Isaías quia na tsoom ñ'oom 'ndyoo Ty'o^oots'om:

Nn'aⁿ na tîcal'uee ja joona jliuna ja.

Ndo' ndaa nn'aⁿ na tîcata'x'e ja, seica'moⁿndyo ndaana.

²¹ Saa cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Israel seiñeⁿ Isaías ñ'oom 'ndyoo Ty'o^oots'om: “Ty-oocjomeintyaa'a na matseiliuuya l'ooya ndaa'yo' na ñe'cateijndeiya 'o. Saa 'o jeeⁿ quieⁿ n'om'yo' ndo' cwila'wendyo' nacjoya.”

11

Nn'aⁿ Israel na cwicalui'n'maaⁿndye

¹ Ñ'oomwaa ñe'cwax'a, ¿aa jnda tyeⁿnquie' Ty'oots'om nn'aaⁿaⁿ nn'aⁿ Israel? Ty-ooch'eeⁿ na ljo', ee mati ja luaaⁿñe cwii joona. Tuiindyō na jndyowicantyjoo' tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham ñeⁿ jndacantyjoom Benjamín. ² Xocats'aana' na cwii ndii' s'aa Ty'oots'om na jnda ntyjeeⁿ nn'aⁿ Israel ndo' je' tal'uendyena ntyjeeⁿ. ¿Aa ticaliu'yo' ñ'oom'm na teiljeii na seineiⁿ Elías xjeⁿ na matseineiⁿ nnom Ty'oots'om na mañequiaaⁿ jnaaⁿ nc'iaaⁿaⁿ nn'aⁿ Israel? Tsoom: ³ “Jeeⁿ 'u Ta, jnda jla'cwjeena nc'iaaya profetas ndo' jnda jla'tyuii'na ndio yuu na ñejla't'maaⁿndye nn'aⁿ 'u. Je' ñencō cwima'ndiina', ndo' mati ñe'cala'cuee'na ja.” ⁴ Saa t'ō Ty'oots'om nnoom, tso: “Tiñencu' cwima'ndiina', ee m'aⁿ ntquiee' meiⁿ nn'aⁿ na jnda tjeii'ndyō cwentaya na tyoota' cantye jo nnom ty'ōō Baal.” ⁵ Ndo' majo'ti je', nc'e naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om, ma'ndiina' cwii tmaaⁿ chjoo na macwjii'ñê cwentaaⁿaⁿ. ⁶ Ndo' xeⁿ cantyja 'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om, jo' na cwicalui'n'maaⁿndyena, quia jo' nchii cwiluii na ljo' nc'e chiuu na cwil'a nquieena. Ee xeⁿ naljo', juu naya na matseixmaaⁿ na cwe' yu, tixocatseixmaⁿna' naya.

⁷ Luaa waa ñ'oomwaa'. Majndyendyeti nn'aⁿ Israel tîcato'ñoomna naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om na tyol'ueena, macandā nt'omndye joona na tjeii'ñe Ty'oots'om to'ñoomna jo'. Saa nt'omndye joona s'aana' na quie' n'omna. ⁸ Tjaa chiuu xuii' cha'na matso Isaías: “Na Ty'oots'om tquiaaⁿ na tjoomna, s'aana' cha'na ts'aⁿ na ñe'catsoo cha meiiⁿ na niom n'om ndaana saa titquioona, ndo' meiiⁿ na niom lua'quina saa ticandyena ndo' luaa' cwitjoomna hasta xjeⁿ je'cheⁿ.” ⁹ Mati seineiⁿ David cantyja 'naaⁿna, tsoom: Majoo nantquie na cwicwa'na catseicwaqueⁿna' teiⁿnco' na nntseityuu'na' joona, ndo' mañequio joona' cwit'yuuiina cha na catioomndyena natia na cwil'ana.

¹⁰ Cats'aana' ñeⁿndyena cha'cwijom nn'aⁿ na 'oowinchjaaⁿ na tileicanty'iaa. Cats'aana' na ñequii'cheⁿ catseijomna' joona cha'cwijom ts'aⁿ na jaa' xuu' na jnda'jom ntyjō wjaa.

Waa chiuu ya na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ na nchii judíos

¹¹ Quia jo' ¿chiuu waa na cala'nooⁿa na luaa' waa? ¿Aa ñe'catsona' na ticjaañjoom' l'a nn'aⁿ judíos, jo' cha wjaachuuna' joona na nntsuundyena? Jeeⁿ nchii jo'. Nc'e na jla'tjōōndyena na tîcala'yu'na ñeⁿ Ty'oots'om, jo' chii tju'naaⁿñeyuuna' na nlui'n'maaⁿndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tachii judíos. Tuii na luaa' cha mati catseiqueeⁿna' n'omna na nla'xmaⁿna cha'na nn'aⁿ na cwiluiindyē cwentaa' Ty'oots'om. ¹² Xeⁿ juu na jla'tjōōndye nn'aⁿ judíos mañequiaana' na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ tsjoomnancue ndo' juu na ticjaacañjoom' na l'ana seijndaa'ñena' na waa naya 'naaⁿ nn'aⁿ na nchii tsjaaⁿ joona, quia jo' juu xjeⁿ na nnc'ooquie'nda'na cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, cwanti t'maⁿti naya nntseixmaⁿna'.

¹³ Nc'e na maty'iom Ty'oots'om ts'iaaⁿ ja jo ndaa nn'aⁿ tsjaaⁿ na cwiluiindyō', macwjii'a cwentā na jeeⁿ jnda tseixmaⁿ juuna'. ¹⁴ Queeⁿ ts'ōōⁿya na cats'aana' na ticjaawee' n'om nn'aⁿya na ñe'cwii tsjaaⁿ quio tuiindyō na macandā 'o cwicalui'n'maaⁿndyō' ndo' catseiqueeⁿna' n'omna na mati joona cwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om. ¹⁵ Ee xeⁿ cantyja 'naaⁿ na 'ndiina' nn'aⁿ judíos, tju'naaⁿñena' na joo nn'aⁿ tsjoomnancue nljōyaandyena jo nnom Ty'oots'om, c'oom' n'om'yo' chiuu nnts'aana' quia na jnda tju'na' na cwiluiindyennda'na cwentaaⁿaⁿ. Na nluii na luaa', nntseijomna' cantyja 'naaⁿna cha'cwijom ts'aⁿ na wando'xco na jnda tue'. ¹⁶ Ee xeⁿ juu tsqueeⁿtyoo' na cwineii'jndyee cwiluiiñena' na lju'na', ma'mōⁿna' na mati cha'waa tsquee'ñeeⁿ lju'na'. Ndo' mati nch'ioo' ts'oom, xeⁿ maqueⁿ lju'na' joona', mati chatso l'ō ts'oom jnda tqueⁿlju'na'. ¹⁷ Saa xeⁿ nt'om l'ō ts'oom olivo xiom', jnda jndii'na' ndo' 'u je' na matseijomna' 'u cha'na ts'oom olivo jnda, jnda ñjoom'ndyū' quii'ntaaⁿ l'ō ts'oom

olivo xiom', ndo' na ljo' macwjaa'ñena' 'u cantyja 'naa' nch'ioo' ts'oom'ñee' ndo' ndaa' juuna' mañequiaana' na wjaanajndu'. ¹⁸ Saa tinc'oom' ts'om' na 'u cwiluiit'ma'ndyu'ti' nchiiti l'õ nquii ts'oom. Ee xe' na nnts'aana' na ljo' ntyji', cjaañjoom' ts'om' na nchii 'u cwiluiindy' nch'ioo' ts'oom na mañequiaa' na jnda' l'õna', nch'ioo'na' cwiñequia na jnda' l'õna'.

¹⁹ Nnts'aache'na' na nntsu': "Mayuu' na ljo', saa nc'e na jndii' l'õ ts'oom olivo'ñee', jo' chii ñjoom'ndyõ ja." ²⁰ Mayuu' na ljo'. Jndii'ñena' joona nc'e na ticala'yu'ya n'omna, ndo' 'u tye' mei'ntyje' na matseyu'ya ts'om'. Jo' chii tintseis'andyu' ndo' tintseiscundy', yati c'oom' na nquia'. ²¹ Ee xe' tîcatseit'ma' ts'om Ty'oõts'om l'õ nquii ts'oom'ñee', majndeitiche' cwe' 'u. ²² Canty'ia' chiuu t'ma' ts'om Ty'oõts'om ndo' mati jee' ñecwii ñ'oom jom. Cantyja na ñecwii ñ'oom jom, jo' na seiquiaana' na'ñee'. Saa ñequiondyu' 'u yats'a'ñê. Que'ndyu' na nntsa' yuu na l'ue ts'oom ee xe' tjaa jo' mati 'u nntseiquioona'. ²³ Mati nn'a' judíos na tiñe'cala'yu' ñ'e' Jesucristo, xe' nncue'ntyjõ na nla'yu'na ñ'e'ñê, nnda' nnts'aa Ty'oõts'om na nntseicañjoom'nnaa'na' joona, ee waa na jnei' na nnda' nntseicañjoom'nnaa'na' joona. ²⁴ Ee 'u na nchii ts'a' judío cwiluiindy', xe' na matseijomna' 'u cha'na ts'oom olivo jnda', saa jnda' ñjoom'ndyu' ts'oom olivo xiom', meii' na tiquilui na ljo', majndeitiche' cantyja 'naa' nn'a' judíos, tijndeina' na ñjoom'ndyennda'na manquiti ts'oom olivo xiom' na la'xma'na.

Na cwii macandã nlui'n'maa'ndye nn'a' Israel

²⁵ 'O nn'a'ya na cwila'yu'yo', l'ue ts'õõ'ya na caliu'yo' ñ'oomwaa na wanty'iuu' waana', cha tints'aana' ndoo' nquiu'yo' na jee' jndõ' n'om'yo'. Nt'om nn'a' judíos cwila'quie' n'omna cantyja 'naa' Jesucristo hasta xje' na nntseicandaa'ñena' lojoo nn'a' na cwila'yu' ñ'e' jom na nchii cwiluiindyena tsjaa' nn'a' judíos. ²⁶ Quia na jnda' tuii nmei', cha'tsondye nn'a' judíos nlui'n'maa'ndyena cha'xje' na matso ñ'oom' Ty'oõts'om na seiljeii Isaías:

Naquii' tsjoom Sión nna' tsa' na nntseicandyaañe nn'a'

ndo' nn'a' na jndyowicantyjoo' tsjaa' 'naa' Jacob nnquindyõ natia na la'xma'na.

²⁷ Quia na nntseicanduu'a jnaa'na quia jo' nntseicandaa'ñena' ñ'oom na t'ma'tyaa'ya ñ'e'ndyena.

²⁸ Nc'e ñ'oom naya na macwji'n'maa'ñe Ty'oõts'om nn'a', jo' na m'a'ntiaa'ndye nn'a' judíos ñ'e'ñê, ndo' na luaa' s'aana', tju'naa'ñena' na cwitsaaquiee'ndyo' 'o. Saa ndicwa' m'aa' na wi' ts'oom joona na tjeii'ñê weloona na nluiindy' cwentaa'na'. ²⁹ Ee quia na jnda' tquiaa Ty'oõts'om cwii nnom na macandaa' ts'a' ndo' na maquee'ñê juu na nntseixma' cwentaa'na' taxocatseichuee'na' jo'. ³⁰ Ee cha'xje' na ñet'om'yo' na ñejla'quie' n'om'yo' nnom Ty'oõts'om, je' mañ'oom na wi' ts'oom 'o, saa je' je' nn'a' judíos cwila'quie' n'omna nnoom. ³¹ Maluaa' matseijomna' cantyja 'naa'na. Je' cwila'quie' n'omna cha ndanquia nnc'oom Ty'oõts'om na wi' ts'oom joona, cha'xje' je' m'aa' na wi' ts'oom 'o. ³² Ee s'aa Ty'oõts'om na cha'tsondyõ la'xmaa'ya na tyoola'candaa'ndyõ jo nnoom, cha na cha'tsondyõ nnc'oom na wi' ts'oom.

³³ Joo na maque'na' Ty'oõts'om na tyañe, jee' jnda laxma'na', jee' jndõ' ts'oom, cha'tso matsei'noõ'õ'. Tjaa ñee' nntseinchu'tcuuñe chiuu matseijndaa'ñê, tjaa ñee' nnda' nntsei'no' ljo' na mach'ee'. ³⁴ Cha'na teiljeii ñ'oom na tso Isaías: "¿Ñee' cwii jaa nmeii'ñe nnda' nntseino' chiuu m'aa' ts'om nque' na matsa'ntjoom? ¿Aa m'aa' ñee' juu na jee'che' jndõ' ts'om cha na nnda' nntseijndõ' ts'oom? ³⁵ ¿Ñee' teijndeiiindyee jom cha je' maca'na' na catseilcwee'na' jo' nnom juu?" ³⁶ Ee cha'tsoñ'e' niom nc'e jom, ndo' tseixma'ñ'ee' jo'. Jo' chii macandã jom caluiit'ma'ñê cha'waati xuee. Amén.

12

Maque' lju'na' ts'a' jo nnom Ty'oõts'om

¹ Macwe' jo' 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', nc'e na m'aaⁿ Ty'o^oots'om na jeeⁿ wi' ts'oom jaa, macaⁿa ndaa'yo' yocheⁿ na cwitsaam'aⁿti'yo' na ñeⁿequiandyo'ñ'eⁿyo' na nla'xmaⁿyo' cha'cwijom quioo' na cwila'cwjee nn'aⁿ judíos, cwii nnom na lju', na cjaawee' ts'oom. Na nl'a'yo' na ljo' jeeⁿ xcwe nla't'maaⁿndyo' jom. ² Tanc'om'yo' na mati 'o cwil'a'yo' ljo' na cwinty'ia'yo' na cwil'a nn'aⁿ tsjoomnancue, cala'chui'yo' cantyja na cwila'tiuu'yo' cha na luaa' ntseixcona' cha'tso cantyja na cwitsaam'aⁿyo'. Ee na nl'a'yo' naljo' nncue'ntyjo na nla'noⁿyo' chiuu waa na l'ue ts'om Ty'o^oots'om ñ'eⁿndyo', na juu jo' tjacantyja naya tseixmaⁿ, ndo' cjaawee' ts'oom ndo' canda^a tseixmaⁿna'.

³ Nc'e ts'iaaⁿ na jnda tquiaa Ty'o^oots'om na matseixmaⁿya, jo' na matsjooya ndaa'yo', meiⁿcwiindyo' 'o tincwinom' na nnc'oom' ts'om cantyja 'naaⁿ nquii cha'xjeⁿ na matsona' na nncwjeiiⁿeⁿ cwenta chiuu matseixmaaⁿ. Cwii ndo' cwiindyo' cwji'ya cwenta cwanti na jnda tquiaa Ty'o^oots'om nnom na matseixmaⁿ na matseyiu'ya ts'om ñ'eⁿñê. ⁴ Ts'aⁿ ñecwiiñê saa jndye tjaacañjoom'ñê, ndo' cwii cwii joo na tjaacañjoom'ñê tiljo'yu ts'iaaⁿna' ñ'eⁿ nc'iaana'. ⁵ Maluaa' waa na matseijomna' jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a, meiiⁿ na jndyendyo saa matseijoom'na' cantyja 'naaⁿya na ñe'cwii sei' cwiluiindyo cantyja 'naaⁿ Cristo. Ndo' ts'iaaⁿ na mañequiaa Ty'o^oots'om na cal'aaya cwentaaⁿaⁿ tjachuii'na' na cwii cwiindyo.

⁶ Ts'iaaⁿ na mañequiaa Ty'o^oots'om na cal'aaya, tiñecwii xjeⁿ joona'. Nqueⁿ matseijndaa'ñê cwaaⁿ ts'iaaⁿ nntseixmaⁿ cwii cwiindyo. Saa macaⁿna' na calacanda^andyo cwii cwii nnom ts'iaaⁿ na mañequiaaⁿ. Xeⁿ na jnda tquiaaⁿ na 'naaⁿ ts'aⁿ na nnda^a nntseiteincoo' ñ'oom'm ndaaⁿ nn'aⁿ, cwa catseicanda^añê tsaⁿñeeⁿ juuna'. ⁷ Ndo' xeⁿ mañequiaaⁿ na macandaa' ts'aⁿ na candi'ntjom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu', cats'aa ts'iaaⁿñeeⁿ ñequio na xcwee' ts'om. Ndo' juu ts'aⁿ na macandaa' na ma'moⁿ ndaaⁿ nc'iaa', queⁿñe ts'iaaⁿñeeⁿ. ⁸ Ts'aⁿ na macandaa' na mañequiaa na t'maⁿ n'om nn'aⁿ, ts'iaaⁿñeeⁿ cats'aa. Ndo' juu ts'aⁿ na niom s'om l'o tintseintycwii' na nnteijndeii nc'iaa' 'naⁿ na matseit'jooⁿa' joona. Ts'aⁿ na 'naaⁿ na nluiitqueiñe cats'aa naljo' ñequio na mach'eeñe cwenta. Ndo' ts'aⁿ na mateijndeii nn'aⁿ na nty'iaandye cats'aa naljo' ñequio na neiiⁿ.

Ñ'oomeiiⁿ laxmaaⁿya na calacanda^andyo

⁹ C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' ñequio na mayo'cheⁿyo', nchii cwe' cwil'a'ya'yo'. Catseiqueeⁿna' n'om'yo' cha'tso yuu na ya, saa yuu na tia c'om'yo' na jndoo'yo'. ¹⁰ C'om'yo' na jnda nquiu'yo' nc'iaa'yo' cha'xjeⁿ ñeⁿnquii ts'aⁿ ntseinda 'o, ñequii'cheⁿ cal'a'yo' na joona t'maⁿti caluiindy, ñecuaa meiiⁿ 'o tjaa 'ñeeⁿ catseit'maaⁿñe.

¹¹ Tila'nchqueeⁿndyo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^oots'om na la'xmaⁿyo'. Cjoo' n'om'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom Jesucristo.

¹² C'om'yo' na neiⁿyo' cha'tso na matseijndaa'ñe Ty'o^oots'om na ñeⁿequiaaⁿ na nda'yo'. Quia maju'wi'na' 'o, c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo'. Ndo' ñequii'cheⁿ calaneiⁿyo' nnoom.

¹³ Quia matseitjooⁿa' 'naⁿ nn'aⁿ na maqueeⁿ cwentaaⁿaⁿ, quia'yo' cantyja na cwileiñ'om'yo' na nnteijndeiiⁿ naⁿñeeⁿ. Catei'x'ee'yo' nn'aⁿ na cwila'yu' na cwe' cwiquieya na m'aⁿyo'.

¹⁴ Quia matseitaa' ts'om ts'aⁿ 'o, nchii mati nlcwe' 'o ñ'oom wi' cjoo' tsaⁿñeeⁿ. 'O cataⁿyo' na Ty'o^oots'om catio'naaⁿñê juu.

¹⁵ Quia cwinty'ia'yo' na neiiⁿ nc'iaa'yo' na cwila'yu', mati 'o c'om'yo' na neiⁿyo' ñ'eⁿndyena. Saa quia cwitjoomna na matseichjoo'na' n'omna, mati 'o c'om'yo' na chjoo' n'om'yo' ñ'eⁿndyena.

¹⁶ Tjoom' c'om'yo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo'. Tinc'om'yo' na s'andyo' ndo' lcundyo'. Catesañ'oomndyo' ñequio nn'aⁿ na nty'iaandye, tints'aana' nquiu'yo' na cwe' 'o jndo'ti n'om'yo'.

¹⁷ Natia na nnts'aa ts'aⁿ 'o, til'a'yo' na nnjoom. Ñequii'cheⁿ cala'jnda'yo' na cha'tso na cwil'a'yo' nla'xmaⁿyo' na ya nn'aⁿndyo' jo ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ. ¹⁸ 'O tacala'ntja'ndyo'

ñequio nn'aⁿ. 'O cha'tso na nndaā nl'a'yo' ñequii'cheⁿ cal'a'yo' yuu na ya cha tincju'naaⁿñena' na nl'uee'ndye nn'aⁿ tia' ñ'e'ndyo'. ¹⁹ 'O nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, til'a'yo' na canjoom. Quiandyo' na nquii Ty'ooots'om nnts'aaⁿ na nnjoom, xeⁿ naljo' l'ue ts'oom. Ee waa ñ'oom'm na teiljeii na matsona': "Matso Ty'ooots'om: Nncō nnts'aa na nnjoom. Ja nnts'aa na nntioomndye nn'aⁿ na cwila'tjoondye nōōⁿ." ²⁰ Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom na teiljeii na matsona': "Juu ts'aⁿ na jndoo' 'u, xeⁿ na ñejnōom'm, quiaa' na nlcwaaⁿaⁿ. Xeⁿ na ñec'om ndaa, quiaa' ndaa na nnc'om ee na nnts'a' na luaa', nnts'aana' na jnaaⁿaⁿ chiuu waa na mach'eeⁿ ñ'e'ndyu'." ²¹ Tiñe'quiaandyu' na joo na ticatsa'ntjomna' nnaⁿndyena' ñ'e'ndyu'. Catsa' yuu na ya cha canaⁿndyu' nacjoo' joo na ticatsa'ntjomna'.

13

Calan'ooⁿndyo ñ'oom ntyuee naⁿmaⁿn'iaaⁿ

¹ Cwii cwiindyō 'o cju'ñecje ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ, ee nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ, Ty'ooots'om maqueeⁿ joona ts'iaaⁿñeeⁿ. Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ ts'iaaⁿ na nchii jom tqueeⁿ juu. ² Quia jo' ñeeⁿ juu na wjaa nacjoo naⁿmaⁿn'iaaⁿ, mawjaa tsaⁿñeeⁿ nacjoo' na seijndaa'ñe nquii Ty'ooots'om. Ndo' maxjeⁿ nnt'uiina' jom na nntioomñê na ljo' mach'eeⁿ. ³ Jo' chii ts'aⁿ na mach'ee yuu na tia m'aaⁿ na nquiaⁿaⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿ. Saa ts'aⁿ na mach'ee yuu na cwitsa'ntjom n'iaaⁿ, ya m'aaⁿ, tyoocaty'ueeⁿ naⁿñeeⁿ. Jo' chii catsa' yuu na cwitsa'ntjomna 'u, quia ljo'cheⁿ taxoc'oom' ts'om' aa nla'wjeena 'u. Maxjeⁿ nnc'omna na neiiⁿna 'u. ⁴ Ee naⁿmaⁿn'iaaⁿ la'xmaⁿna na cwindye'ntjomna nnom Ty'ooots'om cha catei'jndeiina 'u. Saa xeⁿ mache' na til'uee ljeii na cwilein'omna, quia jo' c'oom' na nquia' joona, ee ticwe' ts'iaaⁿndyo na la'xmaⁿna sayo ee cwiluiindyena na cwindye'ntjomna nnom Ty'ooots'om na cwita'wi'na nn'aⁿ na cwil'a yuu na tia. ⁵ Quia jo' we ndii' macaⁿna' na cala'canda'yo' jo ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ. Najndyee nc'e na tical'ue n'om'yo' na cat'uii ljeii na cwileiñ'omna 'o. Ndo' na jnda we nc'e na nquii'yo' naquii' n'om'yo' na matsona' na cal'a'yo' na ljo'. ⁶ Macwe' jo' na cwitiom'yo' ts'iaaⁿndaā'yo', ee nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ, ñequio ts'iaaⁿmeiⁿ cwita'ntjomna cha nl'ana ts'iaaⁿ na maqueeⁿ Ty'ooots'om joona. ⁷ Nnom cwii cwii ts'aⁿ na waa na matseixmaⁿ na nntseit'maaⁿndyu' juu, catsa' naljo' ñ'e'ñe. Quia macaⁿna' na nntiom'yo' ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ, cation'yo', cha'na ts'iaaⁿ nnom tyuaa. Cal'a'canda'yo' nnom ljeii na cwiqueⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿ, ndo' cala't'maaⁿndyo' cha'tsondye joona na matsona' na cala't'maaⁿndyo'. ⁸ Meiⁿncwii ts'aⁿ tincho'jna'yo' nnom. C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' ee juuna' matseijomna' cha'cwijom na cho'jna'yo'. Juu ts'aⁿ na m'aaⁿ na wi' ts'om x'iaa', matseicañaaⁿ chiuu t'maⁿ ljeii na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Moisés, ⁹ ee ljeii'ñeeⁿ matsa'ntjomna': "Tinc'om'ya' ñequio cwiicheⁿ ts'aⁿ, tintseicue' ts'aⁿ, tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ, tintseiqueeⁿ ts'om' 'naaⁿ ts'aⁿ." Ee cha'tso ñ'oommeiⁿ ñequio nt'omcheⁿ na sa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, cwila'x'iaa'ndye joona' ñequio ñ'oomwaa na matsona': "C'oom' na jnda ntyji' tyjets'aⁿndyu' cha'xjeⁿ na wi' ts'omndyu' cheⁿncu'." ¹⁰ Ee quia na m'aaⁿ ts'aⁿ na jnda ntyjii tyjets'aⁿñe, xocats'aa na wi'ñe ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ. Ee ts'aⁿ na jnda ntyjii ntyjenn'aⁿñe, matseicandañ'eeⁿ ljeii na tquiaa Ty'ooots'om nnom Moisés.

¹¹ Cal'a'noⁿyo' naljo' ndo' c'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ tiempo na m'aaⁿya je'. Matseijomna' cantyja 'naⁿyo' cha'cwijom na cwind'a'yo'. Jo' chii calcwi'yo' ee je' mandyoo'ti m'aaⁿna' na nlui'n'maaⁿndyo, nchiiti quia jlayuu'jndyaa ñ'oom'm. ¹² Juu na cwit-saam'aaⁿya matseijomna' cha'cwijom natsjom, juuna' wjaawinomna'. Wjaawindyoo'ti xuee quia na nlui'n'maaⁿndyo. Jo' chii ca'ndyaa na cwilajomndyo ts'iaaⁿ na laxmaⁿna' cantyja 'naaⁿ najaaⁿ. Cal'uee'ndyo l'ō ts'iaaⁿ ya na laxmaⁿna' cantyja 'naaⁿ nax-uee. ¹³ C'ooⁿya cha'xjeⁿ na macaⁿna' na cats'aa ts'aⁿ quia naxuee. Nchii c'ooⁿya na cwicwa'jndoo'ndyo meiⁿ nchii na cwicandyaaya. Nchii c'ooⁿ ñequio nn'aⁿ na cwe' luaa'ndyo ñequio nt'omcheⁿ nnom natia la'xmaⁿ. Tac'ooⁿya na cwila'ntja'ndyo ñequio

nn'aⁿ meiⁿ tala'taa' n'ooⁿya jooⁿa. ¹⁴ Saa 'o wandyo' cal'a'yo', 'o cwee'yo' Jesucristo cha'xjeⁿ macwee ts'aⁿ liaa. Tañe'quiandyo' na joo na neiⁿco nquiⁿu nn'aⁿ na matseixmaⁿ tsjoomnancue nlqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' 'o.

14

Tintio'ñ'oom' cwii nn'aⁿ na matseyiu'

¹ Cato'ñoom'yo' meiⁿ ts'aⁿ na ticuee' na matseyiu'ya ts'om, saa nchii na nnto'yo' na nla'ñ'eeⁿndyue'yo' ñ'eⁿñê. ² Cal'uu, m'aⁿ nn'aⁿ nquiⁿu na wanaaⁿ na nlcwa' ts'aⁿ cha'tso nnom 'naⁿ, saa m'aⁿ nt'omcheⁿ na ticuee' na cwilayu'ya n'om ñ'eⁿ Ty'o^ots'om, jooⁿa cwe' tsc^o cwicwa'na. ³ Luaa macaⁿna': Juu ts'aⁿ na ntyjii na meiⁿquia nantqueⁿ wanaaⁿ na nlcwa', tints'aa na ticuee' ts'om ts'aⁿ na cwe' jndaa' ljo' macwa'. Ndo' mati 'u ts'aⁿ na cwe' jndaa' ljo' macwa' tincwjaa'ndyu' cwenta cwe' na cha'tso nnom macwa' x'ia', ee maco'ñom Ty'o^ots'om jom. ⁴ ¿Ñeeⁿ cwiluiindyⁿu' na matsei'ncjoo'ndyu' ljo' mach'ee cwiicheⁿ x'ia' na matseyiu'? Ee nquiⁿ na matsa'ntjom jom nntso na aa xcwe aa tixcwe mach'eeⁿ. Nljoñeya tsaⁿñeeⁿ ee waa najndeiⁿ na matseixmaⁿ Jesús na matsa'ntjom jom.

⁵ M'aⁿ nn'aⁿ na cwitjeii'na cwenta na waa cwii xuee na t'maⁿti tseixmaⁿna' ndo' m'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'tiuu na meiⁿquia xuee ñecwii xjeⁿ. Saa cwii cwii ts'aⁿ c'oom'tyeⁿ ts'om cantyja 'naaⁿ ñ'oom'waa'. ⁶ Ts'aⁿ na maqueⁿ na t'maⁿti cwii xuee, mach'eeⁿ na ljo' ee na matseit'maaⁿñê Nquiⁿ na matsa'ntjom jom. Ndo' ts'aⁿ na mach'ee na ñe'cwii xjeⁿ tseixmaⁿna', mach'ee na ljo' ee na matseit'maaⁿñê Nquiⁿ na matsa'ntjom juu. Ndo' ts'aⁿ na macwa' cha'tso nnom nantqueⁿ, macwaaⁿa' jooⁿa' ee na matseit'maaⁿñê Nquiⁿ na matsa'ntjom jom, ndo' mañequiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'o^ots'om. Mati ts'aⁿ na cwe' jndaa' nantqueⁿ na macwa' mach'eeⁿ na ljo' ee na matseit'maaⁿñê Ty'o^ots'om ndo' mañequiaaⁿ na quianl'uaa'. ⁷ Ee tjaa 'ñeeⁿ jaa c'oom na wando' cwe' ee na l'ue ts'om nquiⁿ, ndo' tjaa 'ñeeⁿ jaa c'oom na nncue' ee na l'ue ts'om nquiⁿ. ⁸ Cantyja na tandoo'a, tandoo'a cwe' ee Jesucristo, ndo' cantyja na cwiwjaaya, ncwjaaya cantyja 'naaⁿ jom. Jo' chii aa na tandoo'a oo aa na nncwjaaya, maxjeⁿ m'aaⁿya cantyja 'naaⁿ jom. ⁹ Manc'e jo' na tueeⁿeⁿ ndo' tando'xcoom cha na nntseixmaaⁿ na matsa'ntjoom jaa cha queⁿna' jom na cwiluiñê na matsa'ntjoom nn'aⁿ na jnda' tjā ndo' cwentaa nn'aⁿ na ta'ndo'.

¹⁰ Saa 'u je', ¿chiiu na xjeⁿto 'u ñe'cu'xeⁿ cwii nn'aⁿ na matseyiu' oo chiiu na m'aaⁿ na ticuee' ts'om' jom? Ee cha'tsondyo' nncwinooⁿ jo nnom Cristo na nncu'xeeⁿ jaa. ¹¹ Ee mawaa ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii' na matsona':

Ja wando'a, matso nquiⁿ Ty'o^ots'om,

nc'e naljo' jo' chii cha'tsondye nn'aⁿ nnta'na cantyena jo nooⁿya,

ndo' nla't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om ñequio na jndoo' cha'tsondye nn'aⁿ.

¹² Luaa waa cantyja 'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ, cwii cwiindyⁿo' nñequiaaya cwenta nnoom cantyja 'naaⁿya.

Tintsa' na nntseilcwe'na' x'ia' na matseyiu'

¹³ Jo' chii tacatsona' na nntio'ñ'ooⁿya cwii ndo' cwii nc'iaaya. 'O cala'jnda'yo' na til'a'yo' cwii nnom na jnaaⁿ jo' nntseicwachuu'ñena' juu ndo' nnts'aana' na nntseitjooñe.

¹⁴ Nc'e na matseixmaⁿya ts'aⁿ na matseyiu'a ñ'eⁿ Jesucristo, jo' chii m'aaⁿtyeⁿ ts'ooⁿ na tjaa'naⁿ cwii nnom 'naⁿ na tilju' matseixmaⁿna'. Saa xeⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na matseituu na niom 'naⁿ na tilju', cantyja 'naaⁿ nquiⁿ tsaⁿñeeⁿ mach'eena' na tilju'na'. ¹⁵ Ee xeⁿ cwe' cantyja 'naaⁿ ljo' na macwa' matsei'ndaa'na' ntyjii cwii nn'aⁿ na matseyiu' ndo' na luaa' mache', tic'oom' na jnda ntyji' jom. Jo' chii tantsa' cwii na ya ntyji' macwa' nntsei'ndaa'na' cwii nn'aⁿ na tue' Cristo cwentaaⁿa'.

¹⁶ Tiñe'quia'yo' na nncju'naaⁿñena' na nlaneiⁿ nn'aⁿ ñ'oom na tijo'ndyo nacjo'yo' ljo' na 'o nquiⁿyo' na ya.

¹⁷ Ee juu na matsa'ntjom Ty'o^ots'om, nchii tomti waana' na nleijndaa' ljo' na wanaaⁿ na nntquiaaya oo na nncwaaaya. Matsa'ntjoom jaa cha cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo nnda

nl'aaya yuu na maty'iomyana'. Ndo' mati na nnc'oo^{ny}ya na neii^{ny}ya ndo' na mei^{ncwii} ñomtiuu tic'oo^{ny}ya jo nnoom. ¹⁸ Ts'aⁿ na luaa' mandi'ntjom nnom Cristo, cwijaawee' ntyjii Ty'o^{ots}'om ñ'eⁿñê, ndo' mati neiiⁿ nn'aⁿ jom.

¹⁹ Cwe' nc'e jo' tsantyjooya meiⁿquia nnom na ndaaⁿ nl'aaya na tical'uaaⁿ ndia' ñequio nn'aa^{ny}ya na cwila'yuu'. Ee na nl'aaya na ljo' nnteijndeiindy^o ntyjaaⁿ na nntsanajndaaya na cwila'yuu'a. ²⁰ Jo' chii tintseityui' ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ty'o^{ots}'om na cwe' jndaa' cwii nnom nantquie na macwa'. Mayuu' cha'tso nnom nantquie lju' la'xmaaⁿ'na', saaⁿ tia matseixmaⁿ' xeⁿ cantyja 'naaⁿ' cwii nnom na macwa' matsei'ndaaⁿ'na' ntyjii cwii x'ia' na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^{ots}'om. ²¹ Yati na tinlqui' sei', tinc'ua' winom ndo' tints'a' cwii nnom na cantyja 'naaⁿ' jo' nntseilcwe'tya'na' cwii x'ia' na matseyu', oo na nntseiquioona' jom na nnts'aaⁿ jnaⁿ oo na nnts'aana' na tityeⁿ matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^{ots}'om. ²² Juu na matsei'yuu' cantyja 'naaⁿ' ñ'oommeiⁿ', matsaⁿ'ntjomna' na c'oom'tyeⁿ' cantyja 'naaⁿ'na' jo nnom Ty'o^{ots}'om. Ee jeeⁿ neiiⁿ' ts'aⁿ na m'aaⁿ' ts'om na xcwe mach'ee cantyja 'naaⁿ' ñ'oommeiⁿ' na tjaa meii^{ncwii} na maco'tia'na' ntyjii. ²³ Saaⁿ ts'aⁿ na tijndaa'ya ntyjii aa mayuu' na ya na nlcwa' ts'aⁿ cwii nnom nantquie ndo' xeⁿ nlcwaaⁿ'aⁿ jo', nnts'aayuuna' jnaaⁿ'aⁿ waa, ee cha'tso ljo' na mach'ee ts'aⁿ ndo' ticaljeiiyaaⁿ aa mayuu' na ya jo', maxjeⁿ jnaⁿ jo' mach'eena'.

15

Cal'aaya cha'tso na cateijndeiindy^o ntyjaa

¹ Jaa na tyeⁿ la'xmaa^{ny}ya na cwila'yuu'ya n'oo^{ny}ya ñ'eⁿ Ty'o^{ots}'om cantyja 'naaⁿ' ñ'oommeiⁿ', joo nn'aⁿ na tityeⁿ cwila'yuu'na cantyja 'naaⁿ' jo', laxmaa^{ny}ya na cachoo^{ny}ya na cateijndeiⁱ joona, nchii macandā cwijndoo^a cantyja 'naaⁿ' ncjo^{ny}ya. ² Cwii cwiindy^o cal'aaya yuu na nncjaawee' n'om nc'iaa^{ny}ya, cha nnteijndeiina' joona, ndo' cha na nnc'oonajndana na cwila'yuu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'o^{ots}'om. ³ Ee meiⁿ nquii Cristo ticats'aaⁿ yuu na cjaawee' ntyjeeⁿ. Jom tjoom cha'xjeⁿ waa ljeii naquii' libro Salmos na matsona': "Ñ'oomwi' na tyotuee' nn'a nacjo', mati ty'oomna' ja." ⁴ Ee cha'tso ñ'oom' Ty'o^{ots}'om na teiljeii tandyo xuee, teiljeiina' cha ca'moⁿ'na' ndaa^{ny}ya chiuu na c'oo^{ny}ya jo nnoom. Teiljeiina' cha cantyja 'naaⁿ' joona' ndaaⁿ nntsaantyooya cantyja 'naaⁿ'aⁿ na ñecwii n'oo^{ny}ya ndo' na nnc'oo^{nt}'maaⁿ'ndyo n'oo^{ny}ya na nntyjaa' n'oo^{ny}ya na nluii cha'tso chiuu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ. ⁵ Nquii Ty'o^{ots}'om na mañequiaaⁿ ndaa^{ny}ya na cwicantyooya n'oo^{ny}ya jom, cateijneiⁿ 'o na ya c'om'yo' ñequio nc'iaa'yo' cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Cristo Jesús, ⁶ cha na cha'tsondyo'ñ'eⁿ'yo' ñequio ñecwii jndyee'yo' na nla't'maaⁿ'ndyo' Ty'o^{ots}'om Tsotye nquii Ta Jesucristo.

Cwindye nt'omcheⁿ nn'aⁿ ñ'oom naya

⁷ Jo' chii cato'ñoom'yo' nc'iaa'yo' cha'xjeⁿ Cristo maco'ñoom 'o, cha na nluiit'mañe Ty'o^{ots}'om. ⁸ Luaa matsjo^o ndaa'yo', Cristo jñoom na jndyondi'ntjoom ndaaⁿ nn'aⁿ judíos cha na nntseicandaa'ñê ñ'oom na tso Ty'o^{ots}'om ndaaⁿ welooya na nnts'aaⁿ ndo' mati cha m'moⁿ'na' na mayom'm. ⁹ Mati jndyo Cristo cha nn'aⁿ na nchii judíos ndaaⁿ nla't'maaⁿ'ndyena Ty'o^{ots}'om na m'aaⁿ na wi' ts'oom joona. Ee matso ñ'oom'm na teiljeii:

Maxjeⁿ nntseit'maaⁿ'ndyo 'u quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos.

Ntaya luantsa na nntseit'maaⁿ'ñena' 'u.

¹⁰ Ndo' cwiicheⁿ ñ'oom na teiljeii matsona':

'O nn'aⁿ na nchii judíos, c'om'yo' na neiⁿ'yo' ñequio nn'aⁿ na maqueⁿ Ty'o^{ots}'om na cwiluiindy^e cwentaaⁿ'aⁿ.

¹¹ Mati mawaa cwiicheⁿ ñ'oom na teiljeii na matsona':

Cha'tsondyo' 'o nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindy^o,

cala't'maaⁿ'ndyo' Ta Ty'o^{ots}'om.

¹² Ndo' mati teiljeii ñ'oom na tso Isaías:

Nch'ioo' Isai nndei' ts'oom'ndaa,

jom nntseiwena' na nntsa'ntjoom nn'a' na nchii judíos cwiluiindye.

Joona nla'cantyjaa' n'omna jom.

¹³ Nquii Ty'oots'om mañequiaa' na cwicantyyaa' n'oo'ya. Maca'na na ññequiaa' na nla'xma'ñ'e'nyo' na nei'nyo' jo nnoom, ndo' na nnc'om'yo' na tjañomtiuu m'a'nyo' nc'e na cwilayu'yo' ñ'e'ñê, cha cantyya 'naa' Espíritu Santo nntseicwaljoo'tina' na laxma'nyo' na cwicantyyaa' n'om'yo' jom.

¹⁴ Cantyya 'na' 'o nn'a'nyaa na cwila'yuyoyo', matsei'no'a na cwila'xma'nyo' cha'tso nnom na nnteiijndeiina' nc'iaa'yo'. Ndo' mati cwila'no'nyaa'yo' cantyya 'naa' ñ'oom na cwilayuu'a, hasta mati nndaā nnt'mo'nyo' joona' ndaa nc'iaa'yo'. ¹⁵ Saa ti'maa' ts'oo'nyaa na matseiljeiia cartawaa na m'a' 'o nn'a'nyaa na cwila'yuyoyo' cha tintsuu' n'om'yo' joona'. Mats'aa naljo' nc'e cha'cwijom cwii xuu na maju'na' nacjoya na cats'aaya. Mats'aa na ljo' ee naya na mañequiaa Ty'oots'om na matseixma'. ¹⁶ Ndo' naljo', majo' na tquee' ja na mandi'ntjonyaa nnom Jesucristo quii'ntaa' nn'a' na nchii judíos. Mañequiaya ñ'oom naya 'naa'a' na macwji'n'maa'ñê nn'a' na cwila'ljo Jesucristo naquii' n'om, cha ññequiaya joona nnom Ty'oots'om cha'xje' mañequiaa ts'a' cwii ofrenda na nnc'o'ñoom, ee nquii Espíritu Santo jnda tquee' ljoom'm joona.

¹⁷ Nc'e na matseyiua' ñ'e' Cristo Jesús, mañequiaana' na nei'nyaa na laa'ti' waa na mandi'ntjonyaa nnom Ty'oots'om. ¹⁸ Ticats'aana' ntyjii na nncwjiia' cwenta cwanti ya ts'iaa' na nl'a nt'omche', macanda' ntyjiiya na Ty'oots'om ñeteil'uee'ñê ja na nncwan-tjonyaa nn'a' na nchii judíos cwentaa'a', cha nla'candaā'ndyena jo nnoom. Ñetantjonyaa joona ñequio ñ'om'ndyoya, ndo' ñequio ljo' na ñenty'iaana chiuu waa na tyom'aa'nyaa quii'ntaa'na. ¹⁹ Ndo' na luaa' waa, jnda seicandaā'ndyoy na mañequia ñ'oom naya na macwji'n'maa'ñê Cristo nn'a', tyots'aa na ljo' Jerusalén ñequio cha'tso ntyja hasta tue'ñoomna' ndyuaa Ilírico. ²⁰ Luaa' waa na tyotseijndo na tyoñequiaya ñ'oom ndaa nn'a' cantyya 'naa' na cwilui'n'maa'ndyena, tyots'aa ts'iaa' yuu na tijoom ñejndye nn'a' ñ'oom cantyya 'naa' Cristo, cha nchii ts'iaa' na jnda to' nt'omche' nntseicañjoo'a. ²¹ Ee waa ñ'oom 'ndyoo Isaías na teiljeii cantyya 'naa' Cristo, tsoom:

Nn'a' na tijoom ñenty'iaa jom ndyena cantyya 'naa'a.

Ndo' joo nn'a' na tijoom ñejndye cantyya 'naa'a', nla'no'na.

Ñe'cjaa Pablo Roma

²² Nc'e ts'iaa'mei', jndye xuee tyotseicu'na' ja na nncuaçañoo'nyaa 'o na m'a'nyo' Roma. ²³ Saa je' tica'na' na ñequii'che' nñ'a' ñjaa'. Ndo' nc'e na majndye ndyu matseiquee'na' ts'oo'nyaa na ñe'cjocando'o'a 'o, ²⁴ jo' chii na matseitiuuya na nncwinoo'nyaa na m'a'nyo' quia na nncjoya ndyuaa España, ndo' xe' jnda tquiaana' na nei'nyaa na mam'aa'tjoo'nyaa cwantindyoy xuee, quia jo' mancjo'ti'yo' nnteiijndei'yo' na nncjo'ncjotyā. ²⁵ Saa jondyaaya Jerusalén, ee jon'onyaa cwii na nnteiijndeiina' nn'a'nyaa nn'a' judíos na cwila'yuyoyo' na m'a' jo' jo'. ²⁶ Ee nn'aa'nyaa na m'a' ndyuaa Macedonia ñequio Acaya jnda jla'tjomna tsjo'ñjee' na nla'cwanomna na matei'jndeiina' nn'aa'nyaa na cwila'yuyoyo' na jee' ññee'ndye na m'a' Jerusalén. ²⁷ Ee jla'tiuuna na nl'a naya'ñee' nn'a' jndíos na cwilayu', ndo' maty'iomna' na ljo' cal'ana ee cha'cwijom na cho'jna'na ndaa na'ñee', ee cwicandaana na cwicalui'n'maa'ndyena nc'e nn'a' judíos. Jo' chii matsona' na catei'jndeiina na'ñee' 'na' na maca'na'. ²⁸ Ndo' quia na jnda seicandaā'ndyoy ts'iaa'mei', ndo' xe' jnda ljo' tsjo'ñjee'ñee' lueena, quia ljo' nncwinoo'nyaa na m'a'nyo' na jo' ndyuaa España. ²⁹ Ee ntyjiyaya quia na nncuaya na m'a'nyo', jee' ya nntio'naa'ñê Cristo 'o na ññequiaya ñ'oom'm ndaa'yo'.

³⁰ 'O nn'a' na cwila'yuyoyo', nc'e Taya Jesucristo ndo' cantyya 'naa' na mañequiaa Espíritu Santo na wi' n'oo'nyaa nc'iaaya, maca'na' na que'ndyoy na calajomndyoy ñ'e'ndyoy

na nlanaa^{ya} nnom Ty'oots'om cantyja 'na^{ya}. ³¹ Cata^{yo}' nnoom na nlui'n'maa^{ndyo} luee joo nn'aⁿ na m'aⁿ ts'ondaa Judea na tiñe'cala'y^u!. Ndo' mati joo nn'aⁿ cwentaa^a'aⁿ na m'aⁿ Jerusalén nncjaawee' n'omna na nnto'ñoomna naya na joñ'oⁿ cwentaana. ³² Cha xeⁿ na Ty'oots'om l'ue ts'om nncue'caño^o'ya 'o ñequio na nei^{ya}, ndo' na nnty'iaya 'o nnts'aana' jndaa'jom na nncwajndyaya. ³³ Nquii Ty'oots'om na mañequiaa na tjaa'naⁿ ñomtiuu cwic'oo^{ya} jo nnoom, c'oomñê ñ'e^{ndyo}' na cha'tsondyo'. Amén.

16

Mañequiaa Pablo na xma^{ndye} nn'aⁿ

¹ Cal'a'yo' cwii naya'ñeeⁿ na cateijndei'yo' nomnn'aa^{ya} Febe. Jom mandi'ntjoom quii'ntaaⁿ tmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaa^a'aⁿ tsjoom Cencrea. ² Cato'ñoom'yo' jom ñequio xuee' Nquii na cwiluiñe na matsa'ntjom jaa cha'xeⁿ na maca^{na}' na cal'aa jaa nn'aⁿ na cwilayu'ya n'oo^{ya} ñ'eⁿ Ty'oots'om. Ndo' catei'ndei'yo' jom ñequio meiⁿquia nnom na maca^{na}!. Ee jom jndye nn'aⁿ jnda ñeteijneiⁿ, ndo' mati ja.

³ Quia'yo' na xma^{ñe} Priscila ñ'eⁿ ti'Aquila. Jona cwila'jomndyena ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Cristo Jesús ñ'e^{ndyo}. ⁴ Ee seiteincuu'ñena' cantyja na m'a^{na}, cwe' cha calui'n'maa^{ndyo} ja. Jo' chii cha'tso ntmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaa^a'aⁿ na nchii judíos cwíñequia na quian'l'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naa^{na}, ndo' mati ja. ⁵ Mati quia'yo' na xma^{ndye} tmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaa^a'aⁿ na cwitjomndye w'aana. Xma^{ñe} Epeneto, tsaⁿ na jeeⁿ jnda ntyjiya. Jom ts'aⁿ najndyee na sei^{yu}' ñ'eⁿ Cristo ndyuaa Acaya. ⁶ Candu'yo' xma^{ñe} María. Jom jeeⁿ jndye ts'iaaⁿ na s'aaⁿ quii'ntaa^{yo}!. ⁷ Candu'yo' na xma^{ndye} nn'aⁿ na ñecwii tsjaaⁿ ñ'e^{ndyo} juu Andrónico ñ'eⁿ Junias. Maljoyu ñet'oo^{ya} w'aancjo ñ'e^{ndyena}. Jnda nquiu apóstoles jona. Jona tyuaa'ti jla'y^u'na ñ'eⁿ Cristo, nchiiti ja.

⁸ Candu'yo' nnom ti'x'iaya Amplias xma^{ñe}. Ee na jnda ntyjeeⁿ Ta Jesús, mati na jeeⁿ wi' ts'oo^{ya} jom. ⁹ Ndo' xma^{ñe} Urbano. Jom matseijomñê ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Cristo ñ'e^{ndyo}. Ndo' mati xma^{ñe} Estaquis, jom jeeⁿ wi' ts'oo^{ya}. ¹⁰ Candu'yo' na xma^{ñe} Apeles. Cantyja na mach'eeⁿ jnda teitquoo' na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Cristo. Ndo' mati xma^{ndye} nn'aaⁿ' Aristóbulo. ¹¹ Xma^{ñe} Herodión tsaⁿ na mañe'cwii tsjaaⁿ jâ ñ'e^{ñe}. Ndo' xma^{ndye} nn'aaⁿ' Narciso na m'a^{na} cantyja 'naaⁿ' Jesucristo. ¹² Xma^{ñe} nomnn'aa^{ya} Trifena ñ'eⁿ Trifosa na cwil'ana ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ta Jesucristo. Ndo' xma^{ñe} nomnn'a^{ya} Pérsida, jom jeeⁿ jnda ntyjiya. Jeeⁿ maqueⁿñê na mach'eeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ta Jesús. ¹³ Xma^{ñe} Rufo. Jom jeeⁿ t'maⁿ matseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ' Ta Jesucristo. Ndo' mati xma^{ñe} tsoñeeⁿ. Juu jnda ntyjiya cha'cwijom ntyjii na tsondyo nncō. ¹⁴ Mati cal'a'yo' cwii naya'ñeeⁿ na candu'yo' na xma^{ñe} Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes ñequio nn'aⁿ na cwila'y^u' na m'aⁿ ñ'e^{ndyena}. ¹⁵ Candu'yo' na xma^{ñe} Filólogo, Julia, Nereo, ñequio nomtyjeeⁿ, ñequio Olimpás, ñequio cha'tso nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaa^a'aⁿ na m'aⁿ ñ'e^{ndyena}.

¹⁶ Quia'yo' na xma^{ndyo}' ntyjee'yo' ñequio na xcwee' n'om'yo' na cwita^{yo}' luee'yo'. Ticwii tmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaa^a'aⁿ ñ'eⁿ Cristo ndyuaameiiⁿ cwila'cwanomna na xma^{ndyo}'.

¹⁷ 'O nn'a^{ya} na cwila'y^u'yo', mats'aa ty'oo ndaa'yo' na que^{ndyo}' cwenta cantyja 'naaⁿ joo nn'aⁿ na cwil'a na cwitoⁿ'ndye nn'aⁿ tmaaⁿ' 'o, na cwil'ana na cwila'tjoondye nc'iaa'yo' jo nnom Ty'oots'om. Ee ñ'oom na cwit'mooⁿ naⁿ'ñeeⁿ tixcwe m'a^{na}' ñ'eⁿ ñ'oom na jnda t'moo^{ya}'â ndaa'yo'. Catjei'ndyo' cantyja 'naaⁿ naⁿ'ñeeⁿ, ¹⁸ ee ticala'xma^{na} na nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom nquii Ta Jesucristo. Naⁿ'ñeeⁿ ticatuee'ndyecjena cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Macanda na cwijndoo'na ljo' na maca^{na}' nquieena. Cwila'neiⁿ'na ñ'oom ca'naaⁿ' na jeeⁿ neiⁿ'ncoo' jona, saa joo ñ'oom'ñeeⁿ cwinquo'nn'a^{na}' joo nn'aⁿ na tic-uee' na cwila'noⁿ!. ¹⁹ Saa jnda t'om ñ'oom cantyja 'na^{yo}' na 'o cwitue'ndyo'cje'yo' nnom ñ'oom na xcwe. Jo' na mañequiaana' na jeeⁿ nei^{ya}. Ndo' l'ue ts'ooⁿ na c'om'c'eendyo'

na nl'a'yo' ljo' na majo'ndyo', nchii nl'a'yo'yo' yuu na tis'a. ²⁰ Nquii Ty'o_ots'om na mañequiaaⁿ na meiⁿcwii ñomtiuu tic'o_oya jo nnoom, mawaa xjeⁿ na nnts'aaⁿ na nnt-seicachquiaañena' Satanás nacjee' nc'ee'yo'. Juu naya na tseixmaⁿ Jesucristo, c'omna' ñ'eⁿndyo'.

²¹ Timoteo na ñ'eⁿ cwil'aayâ ts'iaaⁿ 'naaⁿl Ty'o_ots'om, matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Mati Lucio, Jasón, ndo' Sosípater, nn'aⁿ na mañecwii tsjaaⁿ ja ñ'eⁿndye cwilacwanomna na xmaⁿndyo'.

²² Maja Tercio matseicwanomⁿ na xmaⁿndyo' ñequio xuee' Ta Jesús. Cartawaañe matseiljeiya na matseicwanom Pablo na m'aⁿyo'.

²³ Matseicwanom Gayo na xmaⁿndyo'. Ja Pablo m'aaⁿya waⁿaⁿ na mateix'eeⁿ ja. Ndo' mañjaaⁿ cwitjomndye nn'aⁿ na cwila'yu'. Ndo' mati Erasto matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Jom tsaⁿcoñom s'om tsjoomwaa. Mati juu nn'aⁿya Cuarto matseicwanoom na xmaⁿndyo'.

²⁴ Ty'o_ots'om quiaaⁿ na c'oom naya na matseixmaⁿ Ta Jesucristo ñ'eⁿ cha'tsondyo' 'o. Amén.

Pablo malcwii'nnaaⁿaⁿ Ty'o_ots'om

²⁵ Ndo' je', cwila't'maaⁿndyo Ty'o_ots'om. Jom waa najneiⁿ na nnts'aaⁿ na nnc'om'jnda'ti'yo' cantyja 'naaⁿl ñ'oom naya na mañequiaya na cwilui'n'maaⁿndye nn'aⁿ ndo' nc'e ñ'oom na ma'mooⁿya cantyja 'naaⁿl Jesucristo. Ndo' na luaa' waa, matseijomna' ñequio juu na cwe' wanty'iuu' tyom'aaⁿna' xjeⁿ cwitjoocheⁿ na ncuaa tsjoomnancue. ²⁶ Saã je' je' cwiwitquioo' xcweyana' ndaaⁿ nn'aⁿ ee ñ'oom' Ty'o_ots'om na teiljeii na tyola'neiⁿ profetas na tyondye'ntjom nnoom, cantyjati xjeⁿ na tyotsa'ntjom Nqueⁿ na ticantycwii na m'aaⁿ. Juu ñ'oom waanty'iuu'ñeeⁿ jnda seicanooⁿ cha nn'aⁿ meiⁿnguia ndyuaa nndaã nla'yu'na ndo' nla'candana jo nnoom.

²⁷ Nnom nquii Ty'o_ots'om na ñecwiiñê, na tjacantyja na jndo' ts'oom, ñecwiitco caluiit'maⁿñê nc'e Jesucristo. Amén.

Carta najndyee na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoom Corinto

Xmaⁿndyee nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Corinto

¹ Maja Pablo, cwiluiindyō apóstol cwentaa' Jesucristo na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ nc'e na l'ue ts'om Ty'oōts'om. Nquii nn'aaⁿya Sóstenes matseijomñê ñ'eⁿndyō na matseiljeiya cartawaañe. ² Matseicwanōⁿya juuna' ndaaⁿ 'o nn'aⁿ na cwiluiindyō' tmaaⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ'yo' tsjoom Corinto, 'o na maqueⁿñōōⁿ cwentaaⁿ'aⁿ nc'e Cristo Jesús, na jnda tqueeⁿñê na calajomndyō' ñ'eⁿñê, ndo' mati ñ'eⁿ nn'aⁿ meiⁿquiayuucheⁿ na cwilcwii'na xuee' Ta Jesucristo, na cwiluiñê na matsaⁿntjoom jona ndo' mati jaa. ³ Nquii Tsotyaaⁿ Ty'oōts'om ñequio Ta Jesucristo catio'naaⁿndyena 'o. Quiana na meiⁿcwii ñomtiuu tic'om'yo' jo ndaana.

Matio'naaⁿñe Ty'oōts'om nn'aⁿ nc'e Cristo

⁴ Ñequii'cheⁿ mañequia na quianl'uaa' Ty'oōts'om cantyja 'naⁿ'yo' ee naya na matseixmaaⁿ na mañequiaaⁿ na cwito'ñoom'yo' cantyja 'naaⁿ' Jesucristo. ⁵ Ndo' nc'e na matseitjoom'na' 'o ñ'eⁿñê, mañequiaa Ty'oōts'om na la'xmaⁿ'yo' cha'tso nnom na matei-jndeina' 'o jo nnoom, cha'tso na cwicandaⁿ na cwila'teinco'yo' ñ'oom'm ndaaⁿ nn'aⁿ ndo' ñequio na cwila'noⁿ'ya'yo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. ⁶ Ndo' na luaa', juu ñ'oom cantyja 'naaⁿ' Cristo teitquioo' na mayuu' juuna' cantyja 'naⁿ'yo'. ⁷ Ndo' na ljo', titseitjōona' 'o meiⁿcwii nnom na mañequiaa Ty'oōts'om cha cwicandaⁿ cwil'a'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ yocheⁿ na cwimeⁿ'ndo'yo' na nncuee' xuee quia na nncwjee'nnda' Ta Jesucristo. ⁸ Nquii Ty'oōts'om wjaañequiaaⁿ najnda'yo' na cwindye'ntjom'tyeⁿ'yo' nnoom. Ndo' wjaach'eeⁿ na ljo' hasta na nncue'ntyjo xuee na nncwjee'nnda' Jesucristo na nntu'xeⁿndyee nn'aⁿ. Quia jo' nleitquioo' na tatjaa'naⁿ jnaⁿ cwicwila'xmaⁿ'yo'. ⁹ Ty'oōts'om ñequii'cheⁿ matseicañaⁿ ñ'oom na jnda tjoom'm na cjoom'm, ndo' manquiiyteeⁿ jnda tqueeⁿñê 'o na calajomndyō' ñequio Jnaaⁿ Jesucristo na cwiluiñe na matsaⁿntjom jaa.

Nn'aⁿ tsjoom Corinto na cwila'yu' titjoom' m'aⁿna

¹⁰ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' ñequio Jesucristo na cwiluiñê na matsaⁿntjoom jaa, ñequio najndei na cwiluiñê matseity'oondyō ndaaⁿ'yo' na c'om'yo' na tjoom' m'aⁿ'yo' ñequio nc'iaa'yo' na cwila'yu', tanc'om'yo' na meiⁿtoⁿ' ñ'eⁿndyena. C'om'yo' na ñecwiixjeⁿ nquiu'yo' ñ'eⁿndyena. ¹¹ Luaa' matsjōō ndaaⁿ'yo' 'o nn'aⁿya ee joo nn'aⁿ waa' Cloé jnda jluena nōōⁿya na m'aⁿ'ntiaa'ndyō' ñequio ntyjee'yo' na cwilayu'. ¹² Luaa waa na ñe'catsjōō cantyja 'naaⁿ' ñ'oomwaa', ñ'eeⁿndyō' 'o na cwindu'yo': "Ja matseijomndyō cantyja 'naaⁿ' Pablo"; nt'omndyō' 'o: "Ja ñ'eⁿ Apolos"; ndo' nt'omndyō': "Ja ñ'eⁿ Pedro"; ndo' nt'omndyō': "Ja ñ'eⁿ Cristo". ¹³ ¿Aa nts'aacheⁿna' na matoⁿ'ñe Cristo? Ndo' ja Pablo, ¿aa ty'ioom nn'aⁿ ja ts'oom'naaⁿ cwenta'yo'? Oo, ¿aa ñequio xueeya teits'oomndyō'? ¹⁴ Quianl'uaa' Ty'oōts'om na macanda Crispo ñ'eⁿ Gayo na seits'oomndyō, tjaa'naⁿ nt'omndyō' 'o na seits'oomndyō, ¹⁵ cha tjaa 'ñeeⁿ nndaⁿ nntso na ñequio xueeya seits'oomndyō jom. ¹⁶ Ndo' je' macjaañjoom' ts'oōⁿ na mati seits'oomndyō Estéfnas ñequio nn'aⁿ waⁿ'aⁿ. Meiⁿ tileicjaañjoom'ti ts'oōⁿ aa m'aⁿ nt'omndyō' 'o na seits'oomndyō. ¹⁷ Ee nchii ty'iom Cristo ts'iaaⁿ ja na catseits'oomndyō nn'aⁿ. Jñoom ja na catseicandiiya nn'aⁿ na macwji'n'maaⁿñê añmaaⁿna, meiⁿ nchii nts'aaya ts'iaaⁿ'ñeeⁿ ñequio ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ, ee xeⁿ naljo', juu ñ'oom cantyja 'naaⁿ' na ty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ, tjaa'naⁿ najndei na matseixmaⁿ'na'.

Cristo cwiluiñê najndei Ty'oōts'om ñequio na jndo' ts'om

18 Ndaa nn'aⁿ na cwi'ootsuundye añmaaⁿ, juu ñ'oom na ty'ioom nn'aⁿ Cristo ts'oom'naaⁿ, nquiuna ticajdana', saa jo ndaa jaa na matsaacalui'n'maaⁿndyo, tseixmaⁿna' ñ'oom najndeii cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om. 19 Cha'xjeⁿ matseicandii ñ'oom'm na teiljeii:

Nn'aⁿ na jeeⁿ jndye nquiu,
nnts'aa na catyuii' na jndo' n'omna,
ndo' juu na jeeⁿ cwila'nqⁿna, nnts'aa na cwe' ts'iaaⁿndyo juu jo'.

20 Nc'e luaa' tso ljeii'ñeeⁿ, çyuu l'ueñe ts'aⁿ na jeeⁿ jndo' ts'om ndo' mati ts'aⁿ na jndye matsei'naaⁿ ndo' ñequio ts'aⁿ na jeeⁿ ya matseitjoom' ñ'oom? Ee jnda tqueⁿ Ty'ooots'om cha'tso na jndo' n'om nn'aⁿ, cwe' ts'iaaⁿndyo joona'. 21 Nc'e na jndo' ts'om Ty'ooots'om, sei'nqⁿna na nquiee nn'aⁿ tsjoomnancue tixocata'jnaaⁿna jom cantyja 'naaⁿ na jndo' n'omna, jo' chii majaawee' ts'oom na nncwji'n'maaⁿñê añmaaⁿ nn'aⁿ cwe' cantyja 'naaⁿ ñ'oom'm na cwiñequia nn'aⁿ, meiiⁿ cwitjeii'na cwenta na juuna' ñ'oom na ticajnda tseixmaⁿna'.

22 Nn'aⁿ judíos cwitaⁿna na nnty'iaandaana cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ na tixocaluiina' na cwe' najndeii nquii ts'aⁿ cha nla'yu'na. Saa nn'aⁿ na nchii judíos, joona cwil'uee'ndyena ñ'oom na nntseijndo'tina' n'omna cha na nla'yu'na, 23 saa já cwiñequiaayâ ñ'oom na ty'ioom nn'aⁿ Cristo ts'oom'naaⁿ. Ñ'oom'ñeeⁿ tia nquiu nn'aⁿ judíos ndo' nn'aⁿ na nchii judíos cwitjeii'na cwenta na jeeⁿ cje tseixmaⁿna'. 24 Ndo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na ma'maⁿ Ty'ooots'om, meiiⁿ nn'aⁿ judíos oo meiiⁿ nn'aⁿ nt'omcheⁿ tsjaaⁿ, macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ, ndo' na cwiluiiñe na jndo' ts'oom. 25 Ee juu na ndoo' nquiu nn'aⁿ na tseixmaⁿna' na tixcwe mach'ee Ty'ooots'om jndo'ti ts'oom na luaa' mach'eeⁿ, nchiiti juu na jndo' n'om nn'aⁿ, ndo' juu na cwitjeii'na cwenta na tijneiⁿ na tquiaaⁿ na luaa' tjom Cristo, juu jo' ma'moⁿna' na jndeityeeⁿ, nchiiti cha'tso najnda na la'xmaⁿ nn'aⁿ. 26 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', queⁿyo' cwenta na ma'maⁿ Ty'ooots'om 'o meiⁿ tijndyendyo' cwitjeii' nn'aⁿ cwenta na la'xmaⁿyo' nn'aⁿ na jndo' n'om, tijndyendyo' cwiluiindyo' nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindye, tijndyendyo' tuiindyo' nda nn'aⁿ na tyandye. 27 Ee macwjii'ñe Ty'ooots'om nn'aⁿ cwentaaⁿna na tijndo' n'om cha catseijnaaⁿna' nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na jndo' n'om nquieena. Ndo' macwjii'ñê cwentaaⁿna' nn'aⁿ na tit'maⁿ cwiluiindye cha cantseijnaaⁿna' nn'aⁿ na waa na jnda la'xmaⁿ. 28 Quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue macwjii'ñê nn'aⁿ cwentaaⁿna' na cje la'xmaⁿ, macwjii'ñê nn'aⁿ na ticuee' n'om nt'omcheⁿ nn'aⁿ, nn'aⁿ na cwitjeii' nt'omcheⁿ cwenta na tjaa yuu l'uendye. Nmeiiⁿ mach'eeⁿ cha' m'moⁿna' na joo nn'aⁿ na nquiu na t'maⁿ la'xmaⁿ ticjaaquee' cantyja 'naaⁿna. 29 Cha'tso nmeiⁿ mach'eeⁿ cha meiⁿcwii ts'aⁿ tincwji's'añe tincwji'scuñe cheⁿnquii jo nnoom. 30 Manquiityeeⁿ jnda s'aaⁿ na tjoom' cwiluiindyo' cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús, ndo' cantyja 'naaⁿ jom cwicanda'yo' na jndo' n'om'yo', ndo' na m'aⁿyo' na tjaa jnaⁿ cwila'xmaⁿyo', ndo' na maqueⁿñqⁿ 'o na lju' n'om'yo' jo nnoom, ndo' na cwilui'n'maaⁿndyo'. 31 Cha'xjeⁿ na matseicandii ñ'oom'm na teiljeii: “Xeⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na ñe'catseis'aañe cheⁿnquii, cwji's'aaⁿ Ty'ooots'om cantyja na mach'ee ñ'eⁿñê.”

2

Cristo jñoom ts'oom'naaⁿ

1 Saa 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', quia tuacañoⁿya 'o na ñequiaya ñ'oom na mayuu' na ticaliu nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om, nchii seinⁿya ndaa'yo' ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ meiⁿ nchii ñ'oom na jeeⁿ ca'naaⁿ na cwila'neiⁿ nn'aⁿ na jndye ñ'oom nquiu.

2 Xjeⁿñeeⁿ tyeⁿ tyom'aaⁿ ts'oqⁿ na ñe'cwii ñ'oom na ñequiaya ndaa'yo', ndo' cantyja 'naaⁿ nquii Jesucristo, saa ñequii'cheⁿ cantyja 'naaⁿ na ty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ.

3 Ñet'oqⁿya quii'ntaaⁿyo' na tijndo, tyoteindyo na tyocat'ua na aa nncjaacañjoom' ts'iaaⁿ na nnts'aa. 4 Saa quia tyoñequiaya ñ'oom' Ty'ooots'om ndaa'yo', nchii seinⁿ ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ na jeeⁿ jndo' n'om, tquioo' na nquii Espíritu ñequio najndeii

na matseixmaaⁿ teil'uee'ñê ñ'oom'ñeeⁿ. ⁵ Luaa' tuii cha juu na cwila'yuy'a n'om'yo' c'oomna' cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaⁿ Ty'ooots'om, nchii cwe' nc'e juu na jndo' n'om nn'aⁿ.

Nc'e Espíritu Santo, cwijaantyyoo' n'om nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om

⁶ Saa jo ndaa nn'aⁿ na queeⁿ n'om na cwila'yuy'a n'om, cwilanaaⁿya ñ'oom na jndo' n'ooⁿya, saa juuna' titseijomna' cha'na juu na jndo' n'om nn'aⁿ tsjoomnancue, meiⁿ nchii cha'na ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ na la'xmaⁿ n'iaaⁿ, na juu jo' wjaantycwii cantyja 'naaⁿna. ⁷ Ee já cwilanaaⁿya ñ'oom na jndo' ts'om Ty'ooots'om. Teiyoticheⁿ wanty'iuu' tyom'aaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ ee tyoowe'ntyjo xjeⁿ na ntyjeeⁿ na caliu nn'aⁿ juuna'. Ee cwitjoocheⁿ na nlqueeⁿ tsjoomnancue saa jnda seijndaa'ñê na nnto'ñooⁿya na nlui'n'maaⁿndyo. ⁸ Nquiee nn'aⁿ na cwiluiindyee n'iaaⁿ tsjoomnancue tícala'noⁿna cantyja 'naaⁿ na luaa' seijndaa'ñê Ty'ooots'om. Ee xeⁿ jla'noⁿna na Jesús cwiluiiñê nquii na matsaⁿntjom yuu na tjacantyya na jeeⁿ nei'ncoo', quia jo' tíxocaty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. ⁹ Naⁿñeeⁿ tjoomna cha'xjeⁿ na matseineiⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii. Matsona':

Joo nn'aⁿ na jnda nquiu Ty'ooots'om,

jnda seijndaa'ñê jndye nnom cwentaana na tjacantyya na ya na meiⁿjom tyoonty'iaa nn'aⁿ.

Meiⁿ tyoondyena cantyja 'naaⁿ joo jo',

majndeiticheⁿ na nnc'oom' n'omna chiuu la'xmaⁿna'.

¹⁰ Nquii Espíritu Santo t'mooⁿ ñ'oommeiiⁿ ndaaya, ee jom mal'uetcuuñê cha'tso, hasta ñ'oom na t'maⁿti na matsei'noⁿ nquii Ty'ooots'om.

¹¹ Cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ, ¿ñeeⁿ nntsei'noⁿ chiuu m'aaⁿ ts'om cwiicheⁿ ts'aⁿ? Macanda nquii ntyjii. Maluaa' waa cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om, macanda nquii Espíritu na cwiluiiñê ntyjii chiuu m'aaⁿ ts'oom. ¹² Jaa tyooto'ñooⁿya juu na m'aaⁿ n'om nn'aⁿ na tyoola'xmaⁿna cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om. Jaa cwito'ñooⁿya Espíritu na mañequiaaⁿ cha nndaⁿ nla'nooⁿa cha'tso na cwe'yuy na mañequiaaⁿ na cwicandaaya. ¹³ Quia cwilanaaⁿya cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, cwiwil'uee'ndyô ñ'oom na ma'moⁿ Espíritu ndaayâ, nqueⁿ na cwiluiiñê Ty'ooots'om, nchii ñequio ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ cantyja na jndo' n'om nquiee. Ndo' na luaa', cwiwil'uee'ndyô ñ'oom na matseijndaa'ñê Espíritu na cwit'mooⁿya ndaa nn'aⁿ na la'xmaⁿna jom.

¹⁴ Saa ts'aⁿ na ticaluiiñê cwentaa' Ty'ooots'om titseiñ'oom'ñê ñ'oom na matseijndaa'ñê Espíritu na cwiluiiñê ee ndoo' ntyjii tsaⁿñeeⁿ na cwe' ñ'oom na til'ue joona'. Ee manda ts'aⁿ na matseixmaⁿ cantyja 'naaⁿ Espíritu, juu nndaⁿ nntsei'noⁿ. ¹⁵ Saa ts'aⁿ na matseixmaⁿ Espíritu nndaⁿ nntsei'noⁿ ñ'oommeiⁿ, meiⁿ tjaa ñeeⁿ ts'aⁿ na wanaaⁿ na nntso na tixcwe mach'eeⁿ. ¹⁶ Ee ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii matsona': “¿Ñeeⁿ ts'aⁿ jnda sei'noⁿ chiuu na m'aaⁿ ts'om Nquii na cwiluiiñê na matsaⁿntjom jaa? ¿Ñeeⁿ ts'aⁿ nndaⁿ nntseijndo' ts'oom?” Saa jaa laxmaaⁿya juu na m'aaⁿ ts'om Cristo.

3

Cwiluiindyoo nn'aⁿ na cwila'x'iaa'ndye ñ'eⁿ Ty'ooots'om

¹ Cantyja 'naⁿya, 'o nn'aⁿya na cwila'yuy'o', tícandaⁿ nntseinaⁿya ñ'oom cantyja 'naaⁿ Cristo ndaaⁿyo' cha'xjeⁿ na ma'moⁿ ts'aⁿ juuna' ndaa nn'aⁿ na la'xmaⁿ Espíritu. Tcaⁿna' na nntseinaⁿya juuna' ndaaⁿyo' na cha'cwijom cwiluiindyoo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, cha'cwijom ndaa yonch'uu. ² Ee yo'ndaa tileicandaⁿ nntquiina sei'. Jona macanda ndaatsuu' tsondyeena cwiwena. Maluaa' matseijomna' cantyja 'naⁿ 'o. 'O tileicala'noⁿyo' ñ'oom' Ty'ooots'om na jndei'tina', ee tyooquiee n'om'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ. Ndo' meiⁿ je' tileicala'noⁿyo' ñ'oom'm na jndei'tina'. ³ 'O ndicwaⁿ la'xmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue. Ee na cwila'taa' n'om'yo' nc'iaa'yo' ndo' cwila'ntja'ndyo' ñ'eⁿndyena, ma'moⁿna' na tjaa na matseichuii'na' 'o ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ cantyja

'naaⁿna'. ⁴ Ee quia cwiindyō 'o nntso: “Ja matseijomndyō cantyja 'naaⁿ Pablo”, ndo' cwiicheⁿ nntso: “Ja matseijomndyō cantyja 'naaⁿ Apolos”, ma'moⁿna' na la'xmaⁿyo' cha'xjeⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue.

⁵ Ja Pablo ¿ñeeⁿ cwiluiindyō? Ndo' ¿ñeeⁿ cwiluiñe Apolos? Ñequii'cheⁿ cwiluiindyō nn'aⁿ na cwindyā'ntjōō'yā nnom Jesucristo na cantyja 'naaⁿyā jla'yu'yo' ñ'eⁿñê. Cwii cwiindyō ñel'aayâ ts'iaaⁿ na tquiaaⁿ ndaayâ. ⁶ Ts'iaaⁿ na s'aa matseijomna' cha'cwijom ts'aⁿ na manom'. Ndo' ts'iaaⁿ na s'aa Apolos matseijomna' cha'cwijom ts'aⁿ na matseicandaa' ntjom. Saa nquii Ty'oōts'om mach'eeⁿ na tjaanajndeii ts'iaaⁿñeeⁿ. ⁷ Ndo' na luaa', meiⁿ juu ts'aⁿ na manom' tit'maⁿ cwiluiñe, meiⁿ ts'aⁿ na matseicandaa'. Nquii Ty'oōts'om t'maⁿ cwiluiñê ee jom mach'eeⁿ na wjaanajndeii ts'iaaⁿñeeⁿ. ⁸ Juu ts'aⁿ na manom' ñequio ts'aⁿ na matseicandaa', ñe'cwii xjeⁿ cwiluiindyena. Ndo' nquii Ty'oōts'om nntioml'uaaⁿ ts'aⁿ cantyhati na jnda ñejndi'ntjom nnoom. ⁹ Ee jâ cwe' cwila'xmaaⁿyā nn'aⁿ na cwilajomndyō ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oōts'om, ndo' 'o la'xmaⁿyo' tyuaaⁿaⁿ, la'xmaⁿyo' cha'cwijom w'aa na mach'eeⁿ. ¹⁰ Cantyja 'naaⁿna', ja cwiluiindyō cha'cwijom luañetquiee na seijndaa'ñe Ty'oōts'om na maquaⁿ tsiaⁿtsjō' ndo' cwiicheⁿ ts'aⁿ matseicandaa'ñe w'aa nacjoo' juuna'. Saa cwii cwii ts'aⁿ queñe cwenta cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na mach'ee. ¹¹ Ee tjaa 'ñeeⁿ ts'aⁿ na nndaā nlqueⁿndyō cwiicheⁿ ts'iaaⁿtsjō' ñequio tsiaⁿtsjō' na waa, na juu jo' tseixmaⁿna' Jesucristo. ¹² Saa tiñe'cwii nnom 'naⁿ na cwileil'ueeⁿndye nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ nacjoo' tsiaⁿtsjō'ñeeⁿ. Ee ts'aⁿ na xcwee'ya ts'om na mandi'ntjom nnom Ty'oōts'om, matseijomna' ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ cha'cwijom cwii w'aa na cwiluiina' ñ'eⁿ s'om cajan, oo ñ'eⁿ s'om xuee, oo ñ'eⁿ ljo' na jeeⁿ jnda. Saa ts'aⁿ na tixcwee' ts'om na mandi'ntjom nnom Ty'oōts'om, matseijomna' ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ cha'cwijom cwii w'aa na cwiluiina' ñ'eⁿ n'oom, oo ñ'eⁿ neii'jnda, oo ñ'eⁿ n'oomljooto'. ¹³ Juu xuee quia na nncu'xeⁿ Ty'oōts'om nn'aⁿ, nleitquioo'ya chiuu tseixmaⁿ ts'iaaⁿ na tyoch'ee cwii cwii ts'aⁿ. Juu xuee'ñeeⁿ t'maⁿ chom nncuaa, jo' jo' m'moōⁿna' chiuu tseixmaⁿ ts'iaaⁿ na tyoch'ee cwii cwii ts'aⁿ. ¹⁴ Jo' chii xeⁿ tilco ts'iaaⁿ na tyoch'ee ts'aⁿ, waa naya na nlo'ñoom cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na jnda ñes'aaⁿ. ¹⁵ Saa xeⁿ nlco ts'iaaⁿñeeⁿ, nntsuuñê cantyja 'naaⁿ juuna'. Nqueⁿ nlui'n'maaⁿñê, saa cwe' ñetomti jo'. Ndo' na luaa' nntjoom nntseijomna' cantyja 'naaⁿaⁿ cha'cwijom na nc'uaa' chii jluii'ñê naquii' chom.

¹⁶ ¿Aa ticaliu'yo' na 'o cwiluiindyō' waa' Ty'oōts'om ndo' na m'aaⁿ Espíritu Santo naquii' n'om'yo'? ¹⁷ Xeⁿ na m'aaⁿ ñeeⁿ juu na nntseityuii' waa' Ty'oōts'om, nntseityueeⁿeⁿ tsaⁿñeeⁿ ee lju' cwiluiñe juuna', ndo' manco'yo' cwiluiindyō' w'aa'ñeeⁿ.

¹⁸ Meiⁿcwiindyō' 'o tinguu'nn'aⁿñe cheⁿnquii cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Xeⁿ m'aaⁿ ñeeⁿ ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na matseituu na jndo' ts'om cha'xjeⁿ nquiee nn'aⁿ tsjoomanancue cwitjeii'na cwenta, c'oom juu cha'na ts'aⁿ na meiⁿchjoo tijndo' ts'om, cha mayuu'cheⁿ nntseixmaaⁿ ts'aⁿ na jndo' ts'om. ¹⁹ Ee juu na cwitjeii' nn'aⁿ tsjoomnancue cwenta na jndo' n'omna, Ty'oōts'om macwjeeⁿeⁿ cwenta na ntjei' jo'. Ee waa ñ'oom'm na teiljeiina' na matsona': “Nnt'uii Ty'oōts'om nn'aⁿ ñequio mañejuu na jndo' n'omna”. ²⁰ Ndo' waa cwiicheⁿ ñ'oom'm na teiljeii na matsona': “Nqueⁿ na cwiluiñê na catsā'ntjoom jaa mantyjeeⁿ joo ñomtiuu 'naaⁿ nn'aⁿ na jeeⁿ jndo' n'om, cwe' ts'iaaⁿndyō joona'.” ²¹ Nc'e na ljo', tintjei's'andyō' na majndaa' ts'aⁿ na cwilajomndyō' ñ'eⁿñe. Ee cha'tso na matseijndaa'ñe Ty'oōts'om la'xmaⁿna' cwenta'yo'. ²² Meiiⁿ nncō Pablo, oo nquii Apolos, oo nquii Pedro, cha'tsondyō' cwiluiindyō' na cwindyā'ntjōō'yā ndaā'yo'. Ee cha'tso na s'aa Ty'oōts'om m'aaⁿna' cwentaaya. Cantyja na cwitandōō'a tsjoomnancuewaañe matseixmaⁿna' naya 'naaⁿya ee na cwito'ñōō'ya na cwitandōō'a ñ'eⁿñê. Mati cantyja na cwiwjaaya matseixmaⁿna' naya 'naaⁿya, nc'e cantyja 'naaⁿ jo' cwitsaaquiaa'a cañoom'luee. Cha'tso na cwiwinōō'ya je' ñequio na quia wjaawe'cañoomna' cwila'xmaⁿna' na nnteijndeiiina' jaa. ²³ Ndo' 'o m'aⁿyo' cwentaa' Cristo ndo' jom cwiluiñê cwentaa' Ty'oōts'om.

4

Ts'iaaⁿ na maty'iom Jesucristo apóstoles

¹ Jo' chii catjei'yo' cwenta cantyja 'naaⁿyâ na cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom Cristo, ndo' na cwit'mooⁿyâ ndaaⁿ nn'aⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na wanty'iuu' tyom'aⁿna'. ² Juu ts'aⁿ na waa cwii ts'iaaⁿ na matseixmaⁿ, macaⁿna' na cwitquioo' cantyja 'naaⁿaⁿ na cwiluiñê ts'aⁿ na matseicanda. ³ Saa cantyja 'naⁿya, ticwjaa'ndyo cwenta chiuu waa na 'o cwitjei'yo' cwenta cantyja 'naaⁿl ts'iaaⁿ na matseixmaⁿya oo chiuu nquiu nt'omcheⁿ. Meiⁿ ticu'xaⁿ cheⁿncjo cantyja 'naⁿya. ⁴ Juu na m'aaⁿl ts'ooⁿ tica'moⁿna' aa waa na matseitjoondyo, saa meiiⁿ na ljo' tica'moⁿna' na tjaa jnaⁿya. Nquii Ty'oots'om nncu'xeeⁿ ja. ⁵ Nc'e na luaa', cwitjoocheⁿ na nncwjee'nnda' Ta Jesús, tintjei'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom ndaa'yo'. Ee xjeⁿñeeⁿ nnts'aaⁿ na nleitquioo'ya 'naⁿ na cwe' wanty'iuu' cwil'a nn'aⁿ ñequio joo 'naⁿ na cwila'jndaa'ndyena naquii' n'omna. Quia jo' ñequiaa Ty'oots'om nnom cwii cwii ts'aⁿ cha'xjeⁿ na matsona'.

⁶ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', matseinaⁿya ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' cantyja 'naⁿya ñ'eⁿ Apolos cha nnteijndeina' 'o, ndo' cha cantyja 'naaⁿyâ nntsaala'noⁿyo' na tincwinom'yo' ñ'oom na teiljei, ndo' cha meiⁿcwii ts'aⁿ tincwji'saaⁿ cwii ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'oots'om cha nnts'aana' na ticwentyjo 'naaⁿl cwiicheⁿ. ⁷ Ee ¿chiuu waa cantyja 'naⁿ na mach'eena' ntyji' na jndandyu'ti' nchiiti cwiicheⁿ? Ndo' ¿cwaaⁿ cwii nnom na matseixmaⁿl na nchii nquii Ty'oots'om mañequiaa na matseixmaⁿl jo'? Ndo' xeⁿ cwe' jnda' naya'ñeeⁿ, ¿chiuu na matseis'andyu' na cha'cwijom tiyuu' na jnda' juuna'?

⁸ Mach'eena' na nquiu'yo' na la'xmaⁿyo' nn'aⁿ na tyandye. Cha'cwijom tjaa meiⁿcwii na macaⁿtina' 'o. Cha'cwijom na cwiluiindyo' nn'aⁿ na cwitsa'ntjom, meiiⁿ na ticañ'aaⁿyâ. Toom cwe' na mayuu' cwiluiindyo' nn'aⁿ na cwitsa'ntjom cha mati jâ nla'jomndyo' jo' ñ'eⁿndyo'. ⁹ Mach'eena' ntyjii na maqueⁿ Ty'oots'om jâ apóstoles na wanty'iaa'ndyotyaaⁿyâ na cha'tsondye nn'aⁿ. Matseijomna' cantyja 'naaⁿyâ cha'cwijom nn'aⁿ na jnda' teijndaa' na nncwje na jndoo'cheⁿ nn'aⁿ ndo' nnty'iaa ángeles. ¹⁰ Cwitjei' nn'aⁿ cwenta na jâ na cwiñequiaayâ ñ'oom cantyja 'naaⁿl Cristo la'xmaaⁿyâ nn'aⁿ na ntjeiⁿndye saa 'o cwitjei' cheⁿncjo'yo' cwenta na la'xmaⁿyo' na jeeⁿ jndo' n'om'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ. Cwitjei'yo' cwenta na tileicjaanjoom' cwil'aayâ saa 'o jeeⁿ cwijaanjoom' cwil'a'yo'. Cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ 'o saa jâ ticuee' n'omna. ¹¹ Hasta xjeⁿ je', waa xjeⁿ na matseitjoona' na nntquiaayâ ndo' na nncwaaⁿyâ ñequio liaa na nlcwaa'â. Jndye ndii' cwicachoo'â, ndo' meiⁿ tjaa'naⁿ w'aaya. ¹² Cwiwijnnyaayâ na cwil'aayâ ts'iaaⁿ. Quia cwitioo nn'aⁿ ñ'oomwi' cjooyâ, cwitaaⁿyâ na catio'naaⁿñe Ty'oots'om joona. Quia cwileintyjona jâ, cwila'quii n'ooⁿyâ. ¹³ Quia cwila'neiⁿ nn'aⁿ ñ'om taa' ts'om nacjooyâ, cwila'joom'na jâ cha'cwijom to' na niom nnom tsjoomnancue saa cwit'ooⁿyâ ñequio ñ'oom ya. Hasta xjeⁿ je' cwil'a nn'aⁿ na cwila'xmaaⁿyâ cwii na jeeⁿ ts'iaaⁿ.

¹⁴ Nchii cwe' matseiljeiya ñ'oommeiⁿ cha catseijnaaⁿna 'o saa cha na nntseijndo'na' n'om'yo' nc'e na cwiluiindyo' ntseindaaya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya 'o. ¹⁵ Ee meiiⁿ na aa m'aⁿ qui meiⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿna cantyja 'naaⁿl Cristo ndaa'yo', saa tijndye lotye'yo' m'aⁿ. Cantyja 'naaⁿl na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, ja cwiluiindyo' tsotye'yo' nc'e ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ. ¹⁶ Jo' chii matseijndo'a n'om'yo', cal'a'yo' cha'xjeⁿ na quits'aaya.

¹⁷ Jo' chii majñoⁿya Timoteo na m'aⁿyo', cwiluiñê jndaaya na jeeⁿ matseicañaaⁿ ndo' na jnda ntyjiiya jom, jom nnts'aaⁿ na nncjaañjoom' n'om'yo' chiuu waa na jom'aaⁿ na matseixmaⁿya cwentaa' Cristo Jesús cha'xjeⁿ na ma'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿl nn'aⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ. ¹⁸ Ñ'eeⁿndyo' 'o na cwilas'andyo' cheⁿncjo'yo' na cwindu'yo' na tixocjonty'iannda'a 'o. ¹⁹ Saa tyuaa' nncjocandoo'a 'o xeⁿ l'ue ts'om Ta Jesús, ndo' quia ljo'cheⁿ nljeiya chiuu n'om na'ñeeⁿ na luaa' cwil'ana, nljeiya chiuu tseixmaⁿ ñ'oom na cwila's'andyena. ²⁰ Ee juu na ma'moⁿna' na matseixmaⁿ ts'aⁿ na

matsa'ntjom Ty'oots'om jom, xocwitquioo' jo' cwe' nc'e ñ'oom na matseinei' ts'a'n, nleitquioo' jo' cantyja 'naa' na aa matseixmaa' najndeii na cwiluiiñe Ty'oots'om. ²¹ ¿Chiuu nl'ue n'om'yo' na cats'aa? ¿Aa nncjocandoo'a 'o na nntseitia'a 'o, oo aa nnc'oo'ya na wi' ts'oo'ya 'o, ñequio na jee' jnda ntyjiya 'o?

5

Catjei'yo' ts'a'n na m'aa'ya ñ'e'n cwiiche'n yuscu

¹ Waa ñ'oom na cwiindyoy' 'o mañ'oom tsondyee t'ma' ndo' na ljo' mei' nn'a' na tyoola't'maa'ndye Ty'oots'om tiquil'ana na luaa'. ² Ndo' 'o cwitjei' che'ncjo'yo' cwenta na jee' cwila'canda'ndyo' mei' tatiato nquiu'yo' na luaa' waa. Matsona' na catjei'yo' tsa'ñee' quii'ntaa'yo' na luaa' mach'ee'. ³ Meii' na tic'oo'ndyo ñ'e'ndyo', sa' cantyja 'naa' espíritu 'na'ya m'aa'ya ñ'e'ndyo', ñequio xuee' Ta Jesucristo jnda tu'xa'ya ts'a'n na luaa' mach'ee'. ⁴ Quia cwitjomndyo' na nla't'maa'ndyo' Ty'oots'om ja nnc'oo'ya ñ'e'ndyo' cwe' cantyja 'naa' espíritu 'na'ya ndo' mati ñequio juu najndeii na matseixma' Ta Jesús nnc'oomna' ñ'e'ndyo'. ⁵ Ndo' na luaa', la'xma'yo' na catio'yo' tsa'ñee' l'o Satanás cha cwi'ndaa' seii'e'n sa' nlui'n'maa'ñe espíritu 'naa'a' quia na nncwjee'nda' Ta Jesús.

⁶ Tixcwe na cwitjei'yo' cwenta na jee' cwila'canda'ndyo' jo' nnom Ty'oots'om ndo' na cwiljoya n'om'yo' na luaa' waa quii'ntaa'yo'. ¿Aa ticaliu'yo' na meii' ñechjoowi' ndaaljo' matseicandeei'na' cha'waa tsquee'tyoo'? ⁷ Jo' chii catjei'ndyo' cantyja 'naa' cha'tsoñ'e'n na la'xma'na' ndaaljo' tquie na matsei'ndaa'na' 'o cha nntseijomna' 'o tyoo' na tuina' ñ'e'n tsquee'tyoo' xco na tjaa ndaaljo' tjaquiee' na cwicwa' nn'a' judíos xuee Pascua, na juu tyoo'ñee' cwiluiindyoy'. Ee Cristo cwiluiiñe Catsma' chjoo cwentaaya cantyja 'naa' xuee Pascua 'na'ya. Jla'cuee' nn'a' jom ndo' tuee'e'n cwentaaya. ⁸ Jo' chii matsona' na calajomndyo xuee Pascua ñequio na xcwee' n'oo'ya ndo' na mayuu'a, na joo jo' la'xma'na' cha'cwijom tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Nchii nlajomndyo xuee Pascua'ñee' ñequio ndaaljo' tquie na tseixma'na' na quie' n'oo'ya ndo' natia na cwil'aaya.

⁹ Ñequio cwiiche' carta'ñee' tsjooya na tilajomndyo' ñequio nn'a' na cwe' m'a'ya ñequio nt'omche' nn'a'. ¹⁰ Sa' ñ'e'n carta'ñee' nchii ñe'catsjooya na catjei'ndyo'ñ'e'nyo' ñequio nn'a' tsjoomnancue na cwe' m'a'yana ñequio nn'a' oo na m'a'na na cwila'quee' n'omna 'naa' cwiiche' ts'a'n, oo na jee' ya cwinquio'nn'a'na nc'iaana cha nnda' ntjeii'na 'naa' na'ñee' oo ñ'e'n joo nn'a' na cwila't'maa'ndye 'na' na cwe' nn'a' l'a. Ee xe' tilajomndyo' ñequio nn'a' na laxma' nmei', nlca'na' na calui'yo' tsjoomnancue. ¹¹ Ñ'oom na l'ue ts'oo'na cala'no'nyo' cantyja 'naa' carta'ñee', ts'a'n na matso na matseyu' ñ'e'n Jesucristo, mei'chjoo tilajomndyo' ñ'e'nñe' xe' m'aa'yaa' ñ'e'n ts'a'n na cwe' luaa'ndyo', oo quee' ts'oom 'naa' cwiiche' ts'a'n, oo matseit'maa'ñe' 'na' na cwe' nn'a' l'a, oo cantuñe', oo tsa' candii jom, oo mach'uee'. Mei' na nlcwa' ñequio ts'a'n na matseixma' nmei' til'a'yo'. ¹² Titseixma'ya na nncu'xa'ya nn'a' na tyoola'yu'. Ncjo'yo' la'xma'yo' na nntu'xe'nyo' nn'a' na m'a' quii'ntaa'yo'. ¹³ Nquii Ty'oots'om nncu'xee' nn'a' na tyoola'yu'. Quia jo' catjei'yo' ts'a'n jna'ñee' quii'ntaa'yo'.

6

Ticaty'iomyana' na nlquaa'ya ñ'oom cjoo nc'iaaya

¹ Quia cwiindyoy' 'o waa ñ'oom na malein'oomna' juu ñequio cwiiche' x'iaa' na matseyu', ¿chiuu na cwique'nyo' ñ'oom tsa'ñee' jo' nnom jwe na nchii ts'a'n na matseyu'? Cwa nchii ncjo'yo' na cwila'yu'yo' ñ'e'n Ty'oots'om nla'jndaa'ndyo' ñ'oom'ñee'. ² ¿Aa ticaliu'yo' na joo nn'a' na cwiluiindyoy' cwenta' Ty'oots'om nntu'xe'na nn'a' tsjoomnancue? Ndo' nc'e' na nntu'xe'nyo' nn'a' tsjoomnancue, ¿chiuu na tileicanda' nntu'xe'nyo' ñ'oommei' na cwe' cwantindyo joo'na'? ³ ¿Aa ticaliu'yo' na nntu'xaa'ya ángeles? Ndo'

nc'e na ljo', majndeiticheⁿ nndaā nla'jndaa'ndyo' ñ'oom na mat'uiina' jaa yuu na ticjaañjoom' na cwil'aaya je'. ⁴ Jo' chii xeⁿ niom ñ'oom na maleichuuna' 'o ñequio nn'aⁿyo' na cwilayu', caty'iom'yo' ts'iaaⁿñeeⁿ nn'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na tit'maⁿ la'xmaⁿ na catu'xeⁿ na ñ'oom 'naⁿyo'. ⁵ Matsjoo na luaa' cha catseijnaaⁿna' o'. ¿Aa nnts'aacheⁿna' na tjaa'naⁿ meiⁿñecwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na jndo' ts'om na nntseijndaa'ñê ñ'oom na maleichuuna' 'o? ⁶ ¿Aa maxjeⁿ maty'iomyana' na cwiqueⁿyo' ñ'oom cjoo' cwii nn'aⁿyo' na mati matseyu'? Jo' chii cwitjomndyo' jo ndaaⁿ na cwitu'xeⁿ ñ'oom, meiiⁿ na joona nchii nn'aⁿ na cwila'yu'.

⁷ Juu na cwila'ntja'ndyo' ñequio nc'iaa'yo' na cwila'yu' ma'moⁿna' na t'maⁿ waa na cwila'tjooⁿndyo'. Yati caljaya n'om'yo' nawl' na cwil'ana 'o, meiiⁿ na cwinty'ueena 'naⁿyo'. ⁸ Saa 'o xuii' na cwil'a'yo', mancjoondyo' cwita'wi'yo' nn'aⁿyo' na cwila'yu' hasta cwinty'uee'yo' 'naaⁿna. ⁹ ¿Aa ticaliu'yo' na joo nn'aⁿ na cwiñequiandy cantyja 'naaⁿ natia ticalaxmaⁿna cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om? Tiñe'quio'nn'aⁿndyo' cheⁿncjo'yo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaañe. Nn'aⁿ na cwe' cwitjomndyeyana ñ'eⁿ nn'aⁿ na tyoo'uncona, tixocala'xmaⁿna cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om, meiⁿ nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a, meiⁿ nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñ'eⁿ nn'aⁿ, meiⁿ naⁿnom na cwe' ñ'eⁿ ntyjenom m'aⁿ, ¹⁰ meiⁿ nn'aⁿ na cwinty'uee, meiⁿ nn'aⁿ na queeⁿ n'om 'naaⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, meiⁿ naⁿcandyee, meiⁿ nn'aⁿ na cwitioñ'oom nn'aⁿ, meiⁿ nn'aⁿ na cwinquio'nn'aⁿ ts'aⁿ cha nndaā ntjeii'na 'naaⁿa. ¹¹ Ñ'eeⁿndyo' 'o na ñeja'xmaⁿyo' nmeiⁿ cwitjoocheⁿ na nla'yu'yo', saa je' jnda tmaⁿndyo', jnda tqueⁿndyo Ty'ooots'om 'o, jnda tqueeⁿ 'o na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿyo' ñequio xuee' Ta Jesucristo ndo' cantyja 'naaⁿ nquii Espíritu na cwiluiñe Ty'ooots'om cwentaaya.

Maqueⁿlju' Ty'ooots'om seii' ts'aⁿ

¹² Waa ñ'oom na cwilue nn'aⁿ: “Wanaaⁿ na nnts'aa meiⁿljo'cheⁿ na l'ue ts'oⁿ”. Mayuu' na ljo', saa ticha'tso mateijndeina' ts'aⁿ. Ñ'oom na mayuu' wanaaⁿ na nnts'aa yuu na l'ue ts'oⁿ saa ticatsona' na cwii na mats'aa nlqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' ja. ¹³ Mati cwilue nn'aⁿ: “Juu nantquie tseixmaⁿna' cwentaa' tsiaa' ts'aⁿ, ndo' tsiaa' ts'aⁿ tseixmaⁿna' cwentaa nantquie.” Ñ'oom na mayuu' jo', saa we nnom nmeiⁿ nnts'aa Ty'ooots'om na ndyuena'. Saa nchii tqueeⁿ seii' ts'aⁿ na cwe' luaa' nnc'oom ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, tqueeⁿ seii'a na laxmaⁿna' cwentaa' nqueⁿ na matsa'ntjoom, ndo' jom m'aaⁿ cwentaa' seii'a. ¹⁴ Ndo' cha'xjeⁿ na tquiaaⁿ na wando'xco Jesús mati ñequiaaⁿ na nntandoⁿxcooya nc'e najndeii na cwiluiñe.

¹⁵ ¿Aa ticaliu'yo' na juu seii'yo' laxmaⁿna' cwii taⁿ seii' Cristo? ¿Aa maty'iomna' na nntseitjooⁿa juuna' ñ'eⁿ cwii yuscu na cwe' luaa' m'aaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ? Meiⁿchjoo ticaty'iomna' ¹⁶ ¿Aa ticala'noⁿyo' quia na matseitjoom'ñe ts'aⁿ ñequio sculjaa', ñe'cwii sei' laxmaⁿna? Ee ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii matsona': “Wendye joona, ñe'cwii sei' la'xmaⁿna.” ¹⁷ Ndo' na luaa' waa, quia na matseijomñe ts'aⁿ ñequio Ta Jesús, ñe'cwii cwiluiñe tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿñê.

¹⁸ Cha'cwijom na jndeiⁿ maleinom ts'aⁿ cha na ticat'uui cwii na teincuu' jom, maluaa' cal'a'yo' na tic'om'ya'yo' ñ'eⁿ ts'aⁿ na cwe' luaa'. Ee nt'omcheⁿ jnaⁿ na mach'ee ts'aⁿ ticat'uiina' seiiⁿeⁿ, saa ts'aⁿ na matseitjoom'ñe ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ na cwe' luaa', matseicw'aa'ñê jnaⁿ seiiⁿeⁿ. ¹⁹ ¿Aa ticaliu'yo' na cwiluiñe seii'yo' wats'om cwentaa' Espíritu Santo na m'aaⁿ quii' n'om'yo' na jnda tquiaa Ty'ooots'om na c'oom ñ'eⁿndyo'? Jo' chii ticalaxmaⁿyo' na ñequiandyo' na nl'a seii'yo' yuu na queeⁿ n'omna'. ²⁰ Ee jnda seijnda Ty'ooots'om 'o ñequio cwii na jeeⁿcheⁿ ndya' jnda. Jo' chii laxmaⁿyo' na cala't'maaⁿndyo' jom ñequio seii'yo' ñequio espíritu 'na'yo' ee na we ndii' joona' la'xmaⁿna' cwentaaⁿaⁿ.

7

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na jnda t'unco

¹ Ndo' je' maw'o ñ'oom na cwita'x'e'yo' nooⁿ nacjoo' carta na jla'cwanom'yo'. Ñecuaa meiiⁿ ticoco tsa^{ns}'a, ² saā jnaaⁿ na jeeⁿ cwe' luaa' cwic'eeⁿ nn'aⁿ ñ'eⁿ nc'iaana, jo' chii yati cwii cwii tsa^{ns}'a cocoom ndo' mati cwii cwii tsa^{ns}'a c'oom saaⁿ'aⁿ. ³ Nquii tsa^{ns}'a waa cwii nnom na matseixmaaⁿ na nnts'aaⁿ ñ'eⁿ scoom'm ndo' mati tsa^{ns}'a waa cwii nnom na matseixmaaⁿ na nnts'aaⁿ ñ'eⁿ saaⁿ'aⁿ. Wendyena quiandy ntyjeena ndaāna na cala'candaā'ndyena ñ'oomwaa'. ⁴ Tsa^{ns}'a tseixmaaⁿ na nntseintycwii'ñê nnom saaⁿ'aⁿ ee saaⁿ'aⁿ tseixmaⁿ cwenta jom, meiⁿ tsa^{ns}'a tseixmaaⁿ na nntseintycwii'ñê nnom scoom'm ee scoom'm tseixmaⁿ cwenta jom. ⁵ Cwe' jo' tintseintycwii'ñê ts'aⁿ nnom saaⁿ'aⁿ, nnom scoom'm saā ñequii'cheⁿ wanaaⁿ na nla'ljondyo' xeⁿ waa ñ'oom na jnda t'maⁿ'yo' na ñe'calaneiⁿ'yo' nnom Ty'ooots'om. Saā nchii na jndye xuee, tints'aana' na tileicala'quii n'om'yo' ndo' na ljo' nnts'aa Satanás na nla'tjoondyo'.

⁶ Luaa' waa na matsjoo cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', saā tintjei'yo' cwenta na tseixmaⁿ'a ñ'oom na matsa'ntjomna'. ⁷ Cantyja 'na'ya toom cwe' cha'tso naⁿ nom laxmaⁿ'na cha'na ja, saā tiñe'cwii xjeⁿ na mañequiaa Ty'ooots'om na laxmaaⁿ'ya. Ee ñ'eeⁿ nn'aⁿ waa cwii nnom na la'xmaⁿ, ndo' nt'omcheⁿ cwiicheⁿ ljo la'xmaⁿ.

⁸ Ndaā joo naⁿ nom na tyoo'unco ndo' mati joo yolcu na jnda ljondye, matsjoo na yati caljoo'ndyena na ñenqueena cha'na m'aaⁿ ja luaañe. ⁹ Saā xeⁿ tileicwiquii n'omna na m'aⁿ ñenqueena, ñecuaa, c'uncona, ee yati na m'aaⁿ ts'aⁿ na we caⁿ, nchiiti na cwe' matseiqueeⁿ ts'oom na ñe'c'oom ñ'eⁿ ts'aⁿ.

¹⁰ Saā ndaā 'o na jnda tma'co'yo', luaa waa ñ'oom na matsa'ntjomna', nchii cwe' ñ'oom 'ndyo ja, ñ'oom 'ndyoo nquii Ta Jesús jo': juu scuu' ts'aⁿ ticatoⁿ'ñê ñequio saaⁿ'aⁿ. ¹¹ Saā xeⁿ ma'ñeeⁿ saaⁿ'aⁿ, ticwanaaⁿ na ncoonnaaⁿ'aⁿ, matsona' na caljoyaandyennda'na. Ndo' mati juu saaⁿ'aⁿ, tintseityuii' ljeii 'naaⁿ'na.

¹² Ndaā nt'omndyo' 'o na jnda t'unco'yo', luaa matsjoo nncō, nchii matsa'ntjom Ta Jesús na caluii na ljo', xeⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na matseyu' saā scoom'm tyootseyu' ndo' tsaⁿ'ñeeⁿ cwiljoya ts'om na m'aaⁿ ñ'eⁿ'ñê, tintoⁿ'ñê ñequio scoom'm. ¹³ Ndo' cwii yuscu na matseyu', xeⁿ saaⁿ'aⁿ tyootseyu', saā cwiljoya ts'om na cwiljoo'ñe ñ'eⁿ'ñê, tintseityueeⁿ'eⁿ ljeii na tocoom ñ'eⁿ'ñe. ¹⁴ Ee maqueⁿ'ndyoo Ty'ooots'om saa' yuscu na tyootseyu' nc'e na cwiluiiñê saa' yuscu na matseyu'. Ndo' mati maqueⁿ'ñooⁿ scuu' ts'aⁿ na tyootseyu' nc'e saaⁿ'aⁿ tseixmaⁿ ts'aⁿ na matseyu'. Ee xeⁿ nchii na luaa' waa, quia jo' nda joona nla'xmaⁿ cha'na nda nn'aⁿ na tyoola'yu', saā na mayuu' maqueⁿ'na' nda joona cantyja 'naaⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'ooots'om. ¹⁵ Saā xeⁿ juu ts'aⁿ na tyootseyu' ñe'catseyueeⁿ'eⁿ ljeii na tocoom ñ'eⁿ saaⁿ'aⁿ oo scoom'm, quia jo' ñecuaato na ca'ñeeⁿ. Quia na luaa' waa maxjeⁿ til'aaya na jndei'na' na caljoo'ñe ts'aⁿ. Ee Ty'ooots'om l'ue ts'oom na ticachooⁿya tia' ñequio nn'aⁿ w'aaya. ¹⁶ Ee ¿chiiu ntyji'yu' 'u tsa^{ns}'a na matseyu' na jnda tma'co' na xocatseyu' sa' ñ'eⁿ Ty'ooots'om cantyja 'na'?' Ndo' mati 'u tsa^{ns}'a na matseyu' na jnda tma'co', ¿chiiu ntyji'yu' na xocatseyu' scu' cantyja 'na'?

Tilajndaqaya na nlachuii'a na tyolaxmaa'ya

¹⁷ Ticwii cwiindyoy' 'o, caljoya ts'om chiiu waa na jnda tquiaa Ty'ooots'om na matseixmaⁿ quia na t'maaⁿ juu. Luaa' waa ñ'oom na mañequiaaya ndaā nn'aⁿ cha'tso ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwjeeⁿ'eⁿ cwentaaⁿ'aⁿ. ¹⁸ Quia na t'maaⁿ 'u, ¿aa jnda tuii 'naaⁿ sei' cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ judíos yonom ndana? Tintseichui' na luaa' waa. Ndo' xeⁿ aa tyooluii 'naaⁿ sei' quia na t'maaⁿ 'u, tacaⁿ'na' na caluii na ljo'. ¹⁹ Ee ticateijndeina' ts'aⁿ xeⁿ na tuii 'naaⁿ'ñeeⁿ tjaaⁿ'aⁿ meiiⁿ xeⁿ ticaluiina'. Ñ'oom na jndati na catseicanda ts'aⁿ ñ'oom na matsa'ntjom Ty'ooots'om. ²⁰ Jo' chii meiⁿ'quia cwii nnom na matseixmaⁿ ts'aⁿ quia na t'maⁿ Ty'ooots'om jom, jo' jo' caljoya ts'oom. ²¹ ¿Aa cwiluiindyuy' ts'aⁿ na mandiantjomtyeⁿ quia na t'maaⁿ 'u? Tinc'oom' ts'om' na ljo', saā xeⁿ nncju'naaⁿ'ñena' na nndyaandyu', cwa catsa' na ljo'. ²² Ee ts'aⁿ na m'aaⁿ na mandiantjomtyeⁿ quia na t'maⁿ Ty'ooots'om jom na catseyoom'm ñ'eⁿ Ta Jesús, je' cwiluiiñe ts'aⁿ na jnda seicandyaa'ñê. Ndo' maljoyu cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ quia na t'maⁿ Cristo jom, je' cwiluiiñe ts'aⁿ na

mandi'ntjomtyeⁿ nnoom. ²³ Juu ñequio na seijsnda Ty'o_ots'om 'o, jeeⁿ ndya' jnda jo'. Jo' chii tiñequiandyo' na laxmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. ²⁴ Quia jo' 'o nn'aⁿya, cwii cwiindyo' caljaya ts'om chiuu waa na tyotseixmaⁿ xjeⁿ na t'maⁿ Ty'o_ots'om juu.

Nn'aⁿ na tyoonc'unco ndo' yolcu na jnda ljon_dye

²⁵ Ñ'oom na cwita'x'ee'yo' no_oⁿ cantyja 'naaⁿ yolcu na tyoo'unco, tjaa'naⁿ ñ'oom na matsa'ntjom Ta Jesús ja cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Saaⁿ nc'e na matseixmaⁿya ts'aⁿ na wi' ts'oom, ntyjii na ndaaⁿ nla'ñ'oom'ndyo' ñ'oom na matsjo_o cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. ²⁶ Cwe' nc'e jndye nnom quich'eena' tiempomeiiⁿ, jo' chii macwjii'a cwenta na yaticheⁿ caljoo'ñe ts'aⁿ cha'xjeⁿ na jnda teijnoom'm. ²⁷ Xeⁿ m'aaⁿ scu', tintseytuyii' ljeii na tma'co' jom. Saaⁿ xeⁿ tjaa'naⁿ scu', tical'ue' ts'aⁿ na nluiiñe scu'. ²⁸ Saaⁿ xeⁿ aa mma'co', tjaa'naⁿ jnaⁿ naljo'. Ndo' mati cwii yuscundyua, tjaa jnaaⁿ xeⁿ ncoco. Ee jndye nnom nawl' quich'eena' na nntjoom nn'aⁿ na nnc'unco ndo' ñe'cateijndeiya 'o na tincwinom'yo' joona'.

²⁹ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', luaa waa na ñe'catsjo_oya: Jnda teitsjo_o' xuee na nncwjee'nnda' Cristo. Nc'e na ljo' joo nn'aⁿ na jnda t'unco, c'omna cha'cwijom tjaa'naⁿ lcuuna, tjaa'naⁿ s'aana. ³⁰ Joo nn'aⁿ na m'aⁿ na chjoo' n'om, c'omna cha'xjeⁿ quia waa xuee. Ndo' joo nn'aⁿ na m'aⁿ ncuee, c'omna cha'cwijom m'aⁿna na chjoo' n'omna. Ndo' nn'aⁿ na cwilajnda 'naⁿ c'omna cha'cwijom nchii 'naaⁿna jo'. ³¹ Ndo' joo nn'aⁿ na cwiwil'uee'ndye 'naⁿ na cwila'xmaⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe, matsona' na c'omna cha'cwijom na ticajnda nquiuna ljo' la'xmaⁿna', ee juu na matseixmaⁿ tsjoomnancuewaañe mawjaantycwiina'.

³² Til'ue ts'o_oⁿ na jndye ñomtiuu nc'om'yo', ee ts'aⁿ na tjaa'naⁿ scuu', m'aaⁿ ts'oom chiuu nnc'oom jo nnom Ta Jesús, na nncjaawee' ts'oom ñ'eⁿñe, ³³ saaⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ scuu', m'aaⁿ ts'oom cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na macaⁿna' cha neii' scoom'm ñ'eⁿñê. ³⁴ Ndo' na luaa' waa, tiñecwii m'aaⁿ ts'oom. Ñecwii xjeⁿ mat'uiina' cantyja 'naaⁿ yuscu na tjaa'naⁿ saa' ñequio yuscu ndyua na tyococo. Jona m'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Jesús, na ñequiandyeñ'eⁿna na la't'maaⁿndyena jom cantyja 'naaⁿ seiina ñequio espíritu 'naaⁿna. Saaⁿ yuscu na jnda mam'aaⁿ saa', m'aaⁿ ts'oom cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na macaⁿna' ndo' ñequio chiuu na nnc'oom cha nncjaawee' ntyjii saaⁿ ñ'eⁿñê.

³⁵ Nchii matsjo_o ñ'oommeiⁿ ndaaⁿ'yo' ee tical'ue ts'o_oⁿ na nnc'unco'yo' saaⁿ cha na nnteijndeiiina' 'o ndo' cha na xcwee' n'om'yo' na nndye'ntjom'yo' nnom Ta Jesús.

³⁶ Ñ'oom na jndu'yo' na m'aaⁿ cwiindyo' 'o na m'aaⁿ nomjnda na jnda jaawinom'na' na ndyuañe ndo' 'u na tsotyeeⁿ jnda mamatseitiuu' na ya xeⁿ nncocotoom, maxjeⁿ ya na nlui na ljo'. Ee nchii jnaⁿ na nntsa' na ljo'. ³⁷ Saaⁿ xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jnda seijsndaa'ñe naquii' ts'om na xonquiaa na nncoco nomjnda, ee na manty'iaa' na ticaⁿna', ya cats'aa na ljo'. ³⁸ Quia jo' ya mach'ee ts'aⁿ na maw'o ñomcaa' jnda, saaⁿ yati mach'ee juu ts'aⁿ na matseiljo nomjnda.

³⁹ Yuscu na m'aaⁿ saa', mat'uiityeⁿna' juu ñ'eⁿñê yocheⁿ na wando' tsaⁿñeeⁿ. Saaⁿ xeⁿ nncue' tsaⁿñeeⁿ, wanaaⁿ na ncoconnaaⁿ'aⁿ ñ'eⁿ meiquia ts'aⁿ na l'ue ts'oom, macanda ñequi'cheⁿ ñ'eⁿ ts'aⁿ na matseyu'. ⁴⁰ Saaⁿ matseitiuu yati mach'eeⁿ xeⁿ na nljoo'ñe na ñenqueⁿ. Luaa' m'aaⁿ ts'o_oⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa' ndo' mantyjii na matseixmaⁿya Espiritu na cwiluiiñe Ty'o_ots'om.

8

Nantquie na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ n'l'a

¹ Je' nnc'oya ñ'oom na cwita'xe'yo' cantyja 'naaⁿ seii quioo' na cwila'cwjee nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a. Ñ'oom na mayuu' na cha'tsondyo cwiluiindy_o nn'aⁿ na jndo' n'o_oⁿya cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', ndo' juu jo' wjan'oomna'

jaa na c'oo^{ny} na s'andyo, lcundyo. Saa juu na m'aa^{ny} na jnda nquiuyu na nn'aⁿ, mateijndeina' na tsaanajndaaya na cwila'yuu'a. ² Ts'aⁿ na matseitiuu na jndye waa na jndo' ts'om, tyootsei'noⁿ cha'xjeⁿ na macaⁿ na caljeii. ³ Saa nquii ts'aⁿ na jnda ntyjii ñequio Ty'oots'om, mawajnaⁿ aⁿ tsaⁿ ñeeⁿ.

⁴ Cautyja 'naaⁿ aa wanaaⁿ na nntquie'yo' seii quioo' na cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿ ndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a, cwila'nooⁿ a na meiⁿ cwii tjaa ljo' la'xmaⁿ joona' ee maxjeⁿ macanda nqueⁿ m'aaⁿ. ⁵ Ee cañoom'luee ñequio tsjoomnancue jndye nnom na maniom na cwila't'maaⁿ ndye nn'aⁿ na cwiluena na t'maⁿ ñ'oom la'xmaⁿ, saa joona' nchii nquii Ty'oots'om cwiluiindyena'. Ndo' na mayuu' na jndye 'naⁿ maniom na cwilue nn'aⁿ "Ta" ndaana', ndo' cwituee'ndyecjena cautyja 'naaⁿ joona'. ⁶ Saa cautyja 'naaⁿ jaa nmeiiⁿ ñecwii Ty'oots'om m'aaⁿ, ndo' jom cwiluiñê Tsotyaya. Cautyja 'naaⁿ jom cha'tso na maniom, jom tqueeⁿ jo', ndo' nc'e jom, jo' na m'aa^{ny}. Ndo' mati ñecwii m'aaⁿ na cwiluiñe na matsa'ntjom jaa, nquii Jesucristo. Cha'tsoti na maniom, cwim'aⁿ na nc'e nqueⁿ, mandii ñ'aaⁿ jaa.

⁷ Saa ticha'tsondye nn'aⁿ cwila'noⁿ na na ljo' ee jnda ljeii'na' na cwila't'maaⁿ ndyena cwii na cwe' nn'aⁿ l'a, ndo' quia cwicwa'na nantquie'ñeeⁿ, cwitjeii'na cwenta na cwila't'maaⁿ ndyena juuna'. Ndo' nc'e na tyoowijndo' n'omna cautyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, jo' chii juu na m'aaⁿ n'omna tseixmaⁿ na cwii na jnda t'aa'na' na cwajndii. ⁸ Ee nchii cwe' aa macwa' ts'aⁿ nantquie'ñeeⁿ, oo, aa ticwaaⁿ aⁿ joona', jo' na macjaawee' ntyjii Ty'oots'om jom. Meiⁿ nchii na jeeⁿ ya nn'aⁿ ndyotyaaⁿ xeⁿ cwicwaa'a joona', oo nchii nn'aⁿ na tiann'aⁿ ndyotyaaⁿ xeⁿ ticwaa'a joona'. ⁹ Saa cal'andyo' cwenta na juu luaa' na wanaaⁿ na c'om'yo', titseixmaⁿ na cwii na nnts'aana' na nntseitjooñe cwii nn'aⁿ yo' na cachjoo matseyiu'. ¹⁰ Ee xeⁿ 'u na ntyji' chiuu wanaaⁿ na nntsa', mawacatyeeⁿ cwii joo yuu na cwila't'maaⁿ ndye nn'aⁿ cwii na cwe' nn'aⁿ l'a, ndo' cwii ts'aⁿ na tityeⁿ na matseyiu' nty'iaaⁿ aⁿ 'u jo', nndaⁿ nnts'aana' na mache' na luaa', nnc'omt'maaⁿ ñe ts'oom na mati lcwaaⁿ aⁿ 'naⁿ na cwila't'maaⁿ ndye nn'aⁿ ty'ooⁿ ñeeⁿ. ¹¹ Ndo' na luaa', juu na matsei'noⁿ na wanaaⁿ na ljo' mache', nntsei'ndaa'na' juu nn'aⁿ na tityeⁿ matseyiu', na mati tue' Cristo cwentaaⁿ aⁿ. ¹² Quia laa'ti' cwil'a'yo' ñequio joo nn'aⁿ yo' na tit'maⁿ cwilayu'ya n'om, cwila'tjooⁿ dyo' ndaana na cwila'ñ'eeⁿ ndyo' n'omna. Ndo' mati cwilaxmaⁿ yo' jnaⁿ jo nnom Cristo. ¹³ Jo' chii xeⁿ cautyja 'naaⁿ na macwa'a cwii nnom nantquie na cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿ ndye cwii na cwe' nn'aⁿ l'a, xeⁿ jnaaⁿ jo' matseitjooñe cwii nn'aⁿ ya na matseyiu', quia jo' tajom cwilcwa'a'nda'a juuna' cha tintseilcwe'tya'na juu nn'aⁿ ya.

9

Ts'aⁿ na cwiluiñe apóstol, waa najndei na matseixmaaⁿ

¹ Joo na wanaaⁿ na l'a apóstoles, mati ja tseixmaⁿ jo' ndo' chiuu waa na laxmaⁿ na, mati jo' matseixma^{ny}. Jnda nty'ianoo^{ny} Jesús na cwiluiñe na matsa'ntjoom jaa, ndo' 'o cwiluiindyo' cwentaaⁿ aⁿ nc'e ts'iaaⁿ 'naaⁿ aⁿ na tyots'aaya quii'ntaaⁿ yo'. ² Nndaⁿ nnts'aana' na nt'omcheⁿ nn'aⁿ cwitjeii'na cwenta na ticaluiindyo apóstol, saa jo ndaa 'o matsona' na cwiluiindyo na ljo' ee juu na cwila'yuy'yo' ma'moⁿ na na ljo'.

³ Ndaa joo nn'aⁿ na cwilue na nchii cwiluiindyo apóstol, luaa waa ñ'oom na matseil-cwa'a ndaana. ⁴ Waa na matseixma^{ny} na wanaaⁿ na nnc'o'ñeⁿ na macaⁿ na nlcwaa'a ndo' na nlcwaya, ⁵ ndo' mati wanaaⁿ na nncjaañ'eⁿ cwii yuscu na matseyiu' quia jonquiaya ñ'oom naya cha'xjeⁿ cwil'a nt'omcheⁿ apóstoles, ñequio ntyjee nquii Ta Jesús ndo' mati Pedro. ⁶ Ndo' ¿aa m'aaⁿ n'om'yo' na cwe' macanda nquii Bernabé ñ'eⁿ ndyo ja na ticatsona' na nnteixe'yo' já? ⁷ Ee ¿ñeeⁿ sondaro na cwe' nquii matseicatsuu 'naⁿ na macaⁿ na juu na macaa ndia'? Ndo' ¿ñeeⁿ ts'aⁿ na manom' cwii ntjom l'oo uva na tiquii taa'na'? Ndo' ¿ñeeⁿ ts'aⁿ na mateix'e canmaⁿ na tic'uu ndaatsuuyo'? ⁸ Meiⁿ ticala'tiuu'yo' na cwe' tomti ñ'oom na m'aaⁿ n'om nn'aⁿ na macwjii'a. Ee ljeii na tqiaa Ty'oots'om

nnom Moisés, majo'ti matsa'ntjomna'. ⁹ Ee naquii' libro'ñeeⁿ teiljeii: “Tintjaa'ndyo' bosa ndyuee quioo'ndyo yocheⁿ na cwil'a'yo' ts'iaaⁿ.” Saa meiiⁿ na ljo' teiljeii, nchii macanda ma'moⁿna' na cwe' cantyja 'naaⁿ quioo'ndyo ñjom ts'om Ty'o^ots'om. ¹⁰ Nc'e na m'aaⁿ ts'oom cantyja 'naaⁿya, jo' chii teiljeii ñ'oomwaa'. Naya 'naaⁿya na teiljeina', ee juu ts'aⁿ na matseindyaa tyuaa ñequio juu ts'aⁿ na macwja'lqueeⁿ, cwil'ana ts'iaaⁿmeiⁿ na ntyjaa' n'omna na nleil'uee'ndyena na cwiwe'. ¹¹ Jo' chii nc'e na jnda jnooⁿâ tsjaaⁿ cantyja 'naaⁿ Espíritu naquii' ntaaⁿyo', ticwinom'na' na ñnequia'yo' na cwitaaⁿyâ ndaayo' chjoowi' 'naⁿyo' cha'cwijom cwii na jnda tue'. ¹² Nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ndaaⁿyo' cwil'ana na cateijndeí'yo' jona. Ndo' majndeiticheⁿ já wanaaⁿ na cateijndeí'yo'.

Meiiⁿ na wanaaⁿ na ntaaⁿyâ na cal'a'yo' na ljo', saa meijom ndii' tyool'uuyâ. Ee cwila'quii' n'ooⁿyâ naquii' na cwitjooⁿyâ cha ticatseitsaaⁿñena' na ya tsandye'yo' ñ'oom' Ty'o^ots'om. ¹³ 'O manquiu'yo' nquiee ntyee cwentaa nn'aⁿ judíos na cwindye'ntjom naquii' wats'om t'maⁿ cwitquiina seii quioo' na cwila'cwjeena na cwiñequia nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om. Wanaaⁿ na cwitquiina sei'ñeeⁿ ee jo' jo' waa tio t'maⁿ yuu cwindye'ntjomna nnoom. ¹⁴ Ndo' cha'xjeⁿ cwicandaa naⁿñeeⁿ 'naⁿ na cwiwil'uee'ndyena, maluaa' sa'ntjom Ta Jesús na joo nn'aⁿ na cwiñe'quia ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ nnto'ñoomna ljo' na macaⁿna' jona nc'e ñ'oom'm na cwiñe'quiana. ¹⁵ Saa meijom ndii' tyooaⁿa na ñnequia'yo' ljo' na macaⁿna' ja, meiⁿ nchii matseiljeiya ñ'oomwaañe cha nnteijndeí'yo' ja. Ee yati ntyjii meiiⁿ na aa nc'io na tintsuu nayawaañe na cantyja 'naaⁿ jo' matseis'andyo.

¹⁶ Saa tyoocwji's'andyo na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om ndaaⁿyo' ee ts'iaaⁿñeeⁿ matseixmaⁿya. Ndo' jeeⁿ nty'iaa'ndyo xeeⁿ ticatseicandaya juuna'. ¹⁷ Jo' chii xeⁿ mañequiaya ñ'oom nc'e na l'ue ts'ooⁿ nncō, matsona' na nncwantjōⁿ, saa xeⁿ mats'aa na ljo' nc'e na maty'ioom ts'iaaⁿñeeⁿ ja, quia jo' cwe' matseicandaaⁿndyo ts'iaaⁿ na ty'ioom ja. ¹⁸ Quia jo' juu na mawantjōⁿ, na m'aaⁿya na neiⁿya na mañequia ñ'oom na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^ots'om nn'aⁿ na meiⁿcwii na chojnaⁿyo' nooⁿ, na nchii nncwantjōⁿya 'naⁿ na macaⁿna' ja na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om.

¹⁹ Ja meiiⁿ nchii cwiluiindyō moso na mandi'ntjomtyeⁿ nnom patrom 'naaⁿ, saa jnda tqeⁿndyo cheⁿnncō na matseixmaⁿya na ljo' ndaa cha'tso nn'aⁿ. Mats'aa na ljo' cha majndyetei nn'aⁿ nncwantjōⁿ cwentaa' Cristo. ²⁰ Quia na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, mats'aa cha'na cwii jona na m'aⁿna nacje 'naaⁿ ljeii na tquiaa Moisés cha nncwantjōⁿya jona cwentaa' Cristo, meiiⁿ tic'ooⁿya nacje 'naaⁿna'. ²¹ Ndo' jo ndaa nn'aⁿ na tic'omna nacje 'naaⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, mats'aa cha'na cwii nquieena cha nncwantjōⁿya jona, meiiⁿ na mayuu' m'aaⁿya nacje 'naaⁿ ljeii 'naaⁿ nquii Ty'o^ots'om nc'e na m'aaⁿya nacje 'naaⁿ Cristo. ²² Quia na m'aaⁿya ñ'eⁿ nn'aⁿ na cachjoo na cwila'yu'ya n'om, mati mats'aa na cachjoo matseyu'ya ts'ooⁿ cha mati nncwantjōⁿya jona. Ndaa cha'tso nn'aⁿ mats'aa na matseixmaⁿya cha'xjeⁿ jona cha nt'omndye jona nlui'n'maaⁿndyena. ²³ Mats'aa cha'tso nmeiⁿ nc'e ñ'oom naya na cantyja 'naaⁿ jo' cwilui'n'maaⁿndye nn'aⁿ cha mati nntseijomndyo ñequio naya na cwito'ñoom nn'aⁿ cantyja 'naaⁿna'.

²⁴ 'O manquiu'jndaa'ndyo' quia cwitjomndye nn'aⁿ na nleinom, cha'tsondyena cwileinomna, saa macanda juu ts'aⁿ na nncuee'jndyee nla't'maaⁿndye nn'aⁿ juu. Quia jo' cala'jnda'yo' cha'xjeⁿ matseijndeii tsaⁿñeeⁿ. Cjoo'yaya n'om'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom Ty'o^ots'om cha mati nntseit'maaⁿñê 'o. ²⁵ Saa cjaañjoom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ joo nn'aⁿ na cwileinom, jndye nnom na cwila'ljondyena, ee cwicantyyaa' n'omna na nnta'ntjomna, meiiⁿ juu 'naⁿ na cwita'ntjomna tyuaa' cwiwi'ndaa'na'. Jo' chii mati jaa cjoo'yaya n'ooⁿya na cwindya'ntjooⁿtyaaⁿya nnom Ty'o^ots'om nc'e juu na nnto'ñooⁿya na ñnequiaⁿ ndaaya tijoom cwi'ndaa'na'. ²⁶ Cantyja 'naⁿ ja luaa tyoots'aa cha'na mach'ee ts'aⁿ na cwe' maleinomto na tijndaa' yuu wjaayuu. Cantyja na mandi'ntjōⁿya nnoom, meiⁿ tyoots'aa cha' cwil'a nn'aⁿ na cwe' cwituee'to

nnda' naquii' jndye. ²⁷ Nchii nmeii' mats'aa. Ja ñequio na jndei'na' maju'cja seii'a na catseicandana' na matsa'ntjo'nya juuna', cha cwii na jnda t'moo'nya ndaa nt'omche' ticwji'ndyona' ja na ticwil'uendyo naquii' ts'iaa' naa' Cristo.

10

Ticala't'maa'ndyo mei'quia na cwe' nn'a' l'a

¹ 'O nn'a'ya na cwila'yu'yo', l'ue ts'oog' na cala'no'yo' quia jlui' welooya nn'a' judíos Egipto, cha'tsondyena tyotseintyo Ty'oots'om ncwaa' nchquiu nacjoona ndo' cha'tsondyena teinomna Ndaaluae Wee. ² Ndo' na luaa', cha'tsondyena teits'oomndyena na seitjoom'na' joona ñ'e' Moisés quia na tyotseintyona' nchquiu'ñee' cjoona ndo' na teinomna ndaaluae'ñee'. ³ Ndo' mati cha'tsondyena tyocwa'na maná na tquiaa Ty'oots'om na jna'na' cañoom'luee, ⁴ ndo' cha'tsondyena tyowena ndaatoo na tyocalui'na' quii' tsjo' na ñ'e' ñ'e'na' ñ'e'ndyena. Nquii Cristo cwiluiiñe tsjo'ñee'. ⁵ Saa meii' na luaa' tyom'a'na, maxje' majndyendyetina ticjaawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'e'ndyena ee tical'ana yuu na l'ue ts'oom. Macwe' jo' jndyendyena tjana ndyuaa yuu tja nn'a' c'oom.

⁶ Cha'tso nmei' na tyotjoomna laxma'na' cwii na ma'mo'na' ndaaya na tila'quee' n'oo'nya cwii cwii nnom natia cha'xje' tyola'quee' n'omna. ⁷ Jo' chii tila't'maa'ndyo' cwii na cwe' nn'a' l'a cha'xje' ñel'a nt'omndye joona ee tso ñ'oom na teiljeii: "Ty'ewindyuaandye nn'a' na nlcwa' ndo' na nncwe, jnda jo' teicantyjana na l'ana cha'xje' nn'a' na tic'om nacje 'naa' Ty'oots'om." ⁸ Mei' tanc'oog'nya na cwe' luaa'ndyo ñ'e' nt'omche' nn'a' cha'xje' na tyol'a joona ee jnaa' jo' na s'aa Ty'oots'om na ñecwii xuee tja ntquiuu nchoo' ndyee mei'ndyena. ⁹ Mei' tacal'aaya xje' Cristo cha'xje' ñel'a nt'omndye joona, ee jo' na tquii canduu joona ndo' tjana. ¹⁰ Mei' tilancjoo'ndyo' nnom Ty'oots'om cha'xje' ñel'a nt'omndye joona, ndo' jnaa' jo' na jñoom ángel na jndyotseicwjee joona.

¹¹ Cha'tso nmei' na tyotjoom weloo welooya, laxma'na' cwii na ma'mo'ndyeyuna' ndaaya, ndo' teiljeii joona' quii' ñ'oom' Ty'oots'om cwii na matseijndo'na' n'oo'nya chiuu maca'na' na c'oo'nya ncueemeii' na macanda. ¹² Jo' chii ts'a' na matseituu na meintyjee'tye' cautyja 'naa' Ty'oots'om, cats'aañe cwenta na ticju'cjena' juu. ¹³ Ee joo na cwiwinom'yo' na maque'na' xje' 'o cha cala'tjoondyo' nnom Ty'oots'om, ticachuii'na' ñequio na cwitjoom nt'omche' nn'a'. Saa jom cwiluiiñe na mayoom'm, mei' tijoom quiaa' na juu na maque'na' xje' 'o nncwinom'na' juuna' na xocandaa nna'ndyo' ndo' mati ñe'quiaa' na ya nluii'ndyo' naquii' juuna'. ¹⁴ Jo' chii 'o nn'a'ya na jee' wi' ts'oog'ya, cautyja 'naa' na nla't'maa'ndyo' 'na' na cwe' nn'a' cwil'a, c'om'yo' cha'na ts'a' na jndei' maleinom na nquia'a' na nnt'uui' nawi' jom. ¹⁵ Matsjoo' na ljo' ndaa'yo' ee ntyjiia na 'o cwila'no'yo'. Jo' chii que'nyaya'yo' cwenta ñ'oom na matsjoo. ¹⁶ Ee cwiñequiaa'ya na quianl'uaa' Ty'oots'om xje' na cwito'ñoo'nya waso, juu jo' ma'mo'na' na cwilajomndyo cautyja 'naa' nioom' Cristo. Ndo' quia cwityjaaya tyoo' ma'mo'na' na cwilajomndyo cautyja 'naa' seii'e'. ¹⁷ Ee meii' na jndyendyo saa ñe'cwii tyoo' cwicwaa'a ndo' nc'e na ljo' ñe'cwii sei' cwiluiindyō.

¹⁸ Cala'no'yo' cautyja 'naa' tmaa' nn'a' Israel. Nn'a' na cwitquiina seii quioo' na cwitioona nacjoo' tio wats'om t'ma', xje'ñee' cwilajomndyena cautyja 'naa' quioo' na cwila'cwjeena. ¹⁹ Ndo' na matsjoo' na luaa', tila'tiuu'yo' na ñe'catsjoo' na juu 'na'ñee' na cwila't'maa'ndye nn'a' waa najndei' na matseixma'na' mei' nchii na ñe'catsjoo' na juu sei' na cwiñequia na'ñee' nnom juuna' jndati matseixma'na' ñequio mei'quia sei'. ²⁰ Ñ'oom na matsjoo' cautyja 'naa' ñ'oomwaa', joo nn'a' na tic'omna cautyja 'naa' Ty'oots'om, quia cwila'cjweena quioo', nchii nnom jom cwiñequiana sei'ñee', ndaa na'jndii cwiñequiana joona'. ²¹ Ee ticatsona' na nncwe'yo' na njom waso na cwiwe nn'a' na cwila'jomndye ñequio Cristo, ndo' mati nncwe'yo' cwii na matseixma'na' cautyja

'naaⁿ naⁿjndii. Meiⁿ ticatsona^l na nlcwa'yo^l na cwila'jomndyo^l ñequio Cristo, ndo^l mati nlcwa'yo^l cwii na matseixmaⁿna^l cantyja 'naaⁿ naⁿjndii.

²² ¿Aa ñe'cal'aaya na jaa jnda^ltya^lya nchiiti jom ndo^l jom jeeⁿ xueeⁿ jaa?

Ts'aⁿ na matseyu' cats'aaⁿ cha'tso ñequio na wi' ts'oom tyjenn'aⁿñê

²³ Waa ñ'oom na cwilue nn'aⁿ: “Wanaaⁿ na nnts'aa ts'aⁿ meiⁿquia na ñe'cats'aa.” Ñ'oom na mayuu^l jo^l, saa ticha'tso mateijndeina^l jom. Mayuu^l wanaaⁿ na nnts'aa ts'aⁿ ljo^l na l'ue ts'oom, saa ticha'tso mateijndeina^l na nncjaanajneiⁿ jo nnom Ty'o^oots'om. ²⁴ Ee nchii ñequiicheⁿ nc'oom^l ts'om ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ nqueⁿ. C'oom^l ts'oom cantyja 'naaⁿ nt'omcheⁿ nc'iaaⁿaⁿ na cwila'yu^l, cwaaⁿ cwii na nnts'aaⁿ na nnteijndeina^l joona na nnc'oonajndaⁿ cantyja na cwila'yu^lna.

²⁵ Wanaaⁿ na nntquie'yo^l cha'tso nnom sei^l na cwileil'ua. Meiⁿ tinta'xe'yo^l ¿aa cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ sei'ñeeⁿ xjeⁿ na cwila't'maaⁿndyena cwii na cwe' nn'aⁿ cwil'a? Ee na nliu'yo^l na ljo^l ndaaⁿ nnts'aana^l na nntsei'ndaa'na^l nqui'yo^l. ²⁶ Ee naquii^l Salmos matsona^l: “Tsjoomnancue ñequio 'naⁿ na matseixmaⁿna^l, cha'tso jo^l 'naaⁿl' nquii Ta Ty'o^oots'om.”

²⁷ Cwii ts'aⁿ na nchii ts'aⁿ na matseyu^l, xeⁿ maqueeⁿñê cwii 'o waⁿaⁿ na nlcwa^l ñ'eⁿñê, wanaaⁿ na nncja^l xeⁿ aa l'ue ts'om^l. Cwa^l meiⁿquia na mañequiaa tsaⁿñeeⁿ. Saa cha tintsei'ndaa'na^l ntyji^l tincwaxe^l aa ts'iaaⁿl sei'ñeeⁿ na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ cwii na cwe' nn'aⁿ l'a. ²⁸ Saa xeⁿ nntso cwii ts'aⁿ njom^l: “Sei'waañe jnda^l tacatyeeⁿna^l cwentaa^l cwii na cwe' nn'aⁿ l'a”, jo^l chii 'u je^l tinlqui^l juuna^l. Ee meiiⁿ na xocatsei'ndaa'na^l 'u xeⁿ na nlqui^l juuna^l saa nntsei'ndaa'na^l ts'om ts'aⁿ na t'moⁿ njom^l ee m'aaⁿl ts'oom na ticatsona^l na nlqui^l juuna^l. ²⁹ Matseinaⁿ cantyja 'naaⁿl juu na m'aaⁿl ts'om tsaⁿñeeⁿ na seicandii 'u, nchii cantyja 'naaⁿl na m'aaⁿl ts'om^l nncu^l.

Saa ndaaⁿ nnts'aana^l na nncwax'ee cwiindy^o 'o: “¿Chiuu na matsona^l na ja catseiljondyoy^o cwe^l chiuu na m'aaⁿl ts'om cwiicheⁿ? ³⁰ Ee xeⁿ mañequiaa na quianl'uaa^l Ty'o^oots'om cantyja 'naaⁿl juu na macwa'a, quia jo^l ¿yuu waa na nncju'naaⁿñena^l na nntso ts'aⁿ na tixcwe mats'aa?” ³¹ Quia jo^l na cwicwa'yo^l ñequio na cwiwe'yo^l, ñequio meiⁿquia na cwil'a'yo^l, na cha'tso na cha'tso ñequiicheⁿ cats'aana^l na caluiit'mañeti Ty'o^oots'om cantyja 'naaⁿl jo^l. ³² Til'a'yo^l cwii nnom na cantyja 'naaⁿl jo^l nntseilcwe'na^l ts'aⁿ cantyja 'naaⁿl Ta Jesús, meiiⁿ na ts'aⁿ judío, meiiⁿ nn'aⁿ na nchii judíos, ndo^l meiiⁿ joo nn'aⁿ na laxmaⁿ tmaaⁿl cwentaa^l Ty'o^oots'om. ³³ Malaa'ti^l waa na quits'aaya, ee matseijndo^l na cha'tso cantyja 'naⁿya nncjaawee^l n'om nn'aⁿ. Nchii mal'ueendyo^l na joo na mats'aa na cwe^l ja cateijndeina^l, saa cateijndeina^l na majndyeti nn'aⁿ nluin'maaⁿndyena.

11

¹ Jo^l chii cw'aa'ndyo^l ja cantyja na mats'aaya ee ja jom'aaⁿya cha'xjeⁿ na tyoch'ee Cristo.

Luaa c'om yolcu quia cwi^ljomndye nn'aⁿ

² Matseit'maaⁿndyo^l 'o na ñequiicheⁿ cwijaañjoom^l n'om'yo^l ja ndo^l cwilawe'yo^l ñ'oom na jnda^l tquaaⁿya ndaa^lyo^l ³ Saa l'ue ts'o^on na nla'n^on'yo^l na tseixmaⁿ Cristo xqueⁿ cwii cwii tsaⁿs'a ndo^l juu tsaⁿs'a tseixmaaⁿ xqueⁿ scoom'm cha'xjeⁿ nquii Ty'o^oots'om tseixmaaⁿ xqueⁿ Cristo. ⁴ Jo^l chii xeⁿ matiom tsaⁿs'a 'naⁿ xqueⁿ quia matseineiⁿ nnoom oo quia mañequiaa ñ'oom'm, matseijnaaⁿl tsaⁿñeeⁿ Cristo na cwiluiiñe xqueeⁿ. ⁵ Saa xuii^l cantyja 'naaⁿl cwii yuscu, xeⁿ ticat^l xqueⁿ quia na matseineiⁿ nnom Ty'o^oots'om oo quia na mañequiaa ñ'oom'm matseijnaaⁿl'aaⁿ saaⁿaⁿ. Xeⁿ na ljo^l mach'eeⁿ matseijomna^l cantyja 'naaⁿl'aaⁿ cha'cwijom na jnda^l teinqui^l caseii xqueeⁿ. ⁶ Ndo^l xeⁿ tical'ue ts'om yuscu na ñjom 'naⁿ xqueeⁿ, quia jo^l cateinqui^l xqueeⁿ. Saa nc'e na jeeⁿ t'maⁿ matseijnaaⁿna^l jom na nnoⁿ soxqueeⁿ oo na nnteinqui^l caseii, quia jo^l cañjom 'naⁿ xqueeⁿ. ⁷ Saa tsaⁿs'a je^l, ticaty'iomna^l na ñjom 'naⁿ xqueeⁿ ee jluiiñe Ty'o^oots'om ndo^l tqueeⁿ na cantyja 'naaⁿl

juu na caluiit'maaⁿñê saa wandyo^o cantyja 'naaⁿ tsaⁿscu ee tsaⁿs'a matseit'maaⁿñena' cantyja 'naaⁿa'. ⁸ Ee quia na s'aa Ty'o^ots'om tsaⁿs'a, nchii teil'uee'ñê tsaⁿscu na tuii na ljo', teil'uee'ñê tsaⁿs'a na s'aaⁿ tsaⁿscu. ⁹ Meiⁿ nchii na s'aaⁿ tsaⁿs'a cha cateijndeina' tsaⁿscu, s'aaⁿ tsaⁿscu cha cateijndeina' tsaⁿs'a. ¹⁰ Manc'e na luaa' waa ndo' nc'e na cwiqueⁿ ángeles cwenta, jo' chii matsona' na cañjom 'naⁿ xqueⁿ yuscu cha m'moⁿna' na maju'ñecjeeⁿ nnom saaⁿa'. ¹¹ Saa cantyja 'naaⁿ jaa nn'aⁿ na cwila'yu', waa naya 'naaⁿ tsaⁿs'a nc'e tsaⁿscu, ndo' mati waa naya 'naaⁿ tsaⁿscu nc'e tsaⁿs'a. ¹² Ee meiiⁿ na mayuu' najndyee s'aa Ty'o^ots'om tsaⁿscu ee tsaⁿs'a, saa mati na mayuu' na m'aaⁿ tsaⁿs'a ee tsaⁿscu, ndo' cha'tsoñ'eⁿ cwinaⁿ na m'aaⁿ Ty'o^ots'om.

¹³ C'oom'ya n'om'yo', ¿aa ndya' maty'iomyana' na ticañjom 'naⁿ xqueⁿ yuscu na nnt-seineiⁿ nnom Ty'o^ots'om? ¹⁴ Mati ma'moⁿnyana' ndaaya na matseijnaaⁿna' tsaⁿs'a quia na teincoo sooxqueeⁿ, ¹⁵ saa matseit'maaⁿñena' yuscu quia na cwiwiteincoo soxqueeⁿ, ee joona' tseixmaⁿna' cwii na matseicu'na' xqueeⁿ. ¹⁶ Saa xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na ticjaawee' ts'om ñ'oomwaa', macaⁿna' na catsei'nooⁿoⁿ na meiⁿ jâ meiⁿ nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿa', tjaa'naⁿ cwicheⁿ nnom na cwil'aaya.

Tixcwe cwil'ana quia cwicwa'na Cena na tqeⁿ Jesucristo

¹⁷ Ñ'oom na matseiljeitya ndaa'yo' leicandaa nntsjo^o na ya cwil'a'yo' ee mach'eena' quia cwitjomndyo' juu na cwil'a'yo' matseilcwe'na' 'o nchii na mateijndeina' 'o. ¹⁸ Ee najndyee jnda mandiiya quia cwitjomndyo' na nla't'maaⁿndyo' Ty'o^ots'om, titjoom' m'aⁿyo', ndo' m'aaⁿ ts'o^on na ljo'. ¹⁹ Ee maxjeⁿ nleitquioo'yuu na titjoom' m'aⁿyo' cha m'moⁿna' ñeeⁿ joo quii'ntaaⁿyo' m'aⁿna na xcwee' n'omna jo nnom Ty'o^ots'om. ²⁰ Ndo' nc'e na titjoom' m'aⁿyo', jo' chii juu na cwicwa'yo', tiyuu' na tseixmaⁿna' nquii Cena na seijndaa'ñe Ta Jesús. ²¹ Ee quia cwicwa'yo' cwii cwiindyoy' matseityuaa'ti na nlcwa' na jndyoñ'oom, meiⁿ tinguiaaⁿ na nntseijomñe cwiicheⁿ x'iaaⁿa' na matseiyu', ndo' na ljo' nt'om joona ma'ndiina' na ñe'jndo' ndo' nt'om jnda jndyee. ²² ¿Chiuu 'o? ¿Aa maxjeⁿ tjaa'naⁿ l'a'yo' yuu na nleiñ'oom' na nlcwa'yo' ndo' na nncwe'yo'? ¿Aa maxjeⁿ ticuee' n'om'yo' nc'iaa'yo' na mati cwiluiindyey tmaaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om? Ee na laa'ti' na cwil'a'yo' cwila'jnaⁿyo' joo nc'iaa'yo' na wanty'iaa m'aⁿ. ¿Aa cwila'tiuu'yo' na jeeⁿ xcwe na cwil'a'yo'? Leicandaa nntsjo^o na ljo'.

Cantyja na seijndaa'ñe Jesucristo na cuaa Cena (Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Ee nnom Ta Jesús to'ñooⁿya ñ'oom na t'mooⁿya ndaa'yo', na mañejuu teijaaⁿ na seiquioo Judas jom luee nn'aⁿ, to'ñoom tyoo' ²⁴ ndo' jnda na tquiaaⁿ na quian'l'uaa' Ty'o^ots'om cantyja 'naaⁿna', tyjeeⁿ juuna'. Tsoom: “Cato'ñoom'yo' tyoo'waa, cwa'yo' juuna'. Seii'a cwiluiñena'. Mañequiaandyo na nnc'io cha nncwañoom'na' 'o. Ñequii'cheⁿ na luaa' nntsal'a'yo' cha cat'moⁿyo' na cwicañjom n'om'yo' ja.” ²⁵ Ndo' mati jnda na tcwa'na, to'ñoom waso, tsoom: “Juu wasowaañe tseixmaⁿna' ñ'oomxco na maquaⁿya ñequio nioom'a. Cwii cwii ndii' na cwiwe'yo' juuna', cjaañjoom'tyey n'om'yo' ja.” ²⁶ Jo' chii ticwii cwii ndii' na cwicwa'yo' tyoo'waa ndo' na cwiwe'yo' na ñjom wasowaa, cwitsatjei'yuun'ndyo' ndaa nn'aⁿ cantyja na tue' Ta Jesús, hasta quia na ndyonnaaⁿa'.

Nchii cwe' nntseijomñeto ts'aⁿ quia cwicwa' nn'aⁿ Cena

²⁷ Jo' chii meiⁿquia ts'aⁿ na macwaaⁿaⁿ tyoo'waa oo ma'om na ñjom wasowaa na tic'oom'ya ts'oom na jnda tseixmaⁿna', waa jnaaⁿaⁿ nacjoo' seii' ndo' nioom' Ta Jesús. ²⁸ Nc'e na ljo', matsona' na cwii cwii ts'aⁿ cwitjoocheⁿ na nlcwaaⁿaⁿ tyoo'ñeeⁿ ndo' na nnc'om na ñjom waso'ñeeⁿ, c'oom'ya ts'oom na aa tjaa'naⁿ cwii nnom cantyja 'naaⁿaⁿ na matseicu'na' na nntseijomñe juu jo'. ²⁹ Ee ts'aⁿ na cwe' macwa'to ndo' cwe' ma'uuto meiⁿ ticwjaa'ñe cwenta na la'xmaⁿna' seii' Ta Jesús, juu na macwaaⁿaⁿ ndo' ma'om, matseijndaa'ñena' na waa jnaaⁿaⁿ cantyja 'naaⁿna'. ³⁰ Macwe' jnaaⁿ na nmeiiⁿ

cwil'a'yo', jo' chii majndyendyo' 'o wii'yo' ndo' tijnda'yo', hasta nt'om nc'iaa'yo' jnda tja. ³¹ Saa xe^n ñequii'che^n na cwiquaa^yaaya cwenta aa cwil'aaya yuu na maty'iomyaana', quia jo' tixoca^na' na nnts'aa Ta Jesús xje^n jaa, ³² ee quia mañequiaa Ta Jesús jaa, luaa' mach'ee^n cha ntsaala'nogo^na' ndo' cha tica^na' na nnt'uee^n jaa cha'xje^n nnt'uee^n nn'a^n na la'xma^n cantyja 'naa^n tsjoomnancue.

³³ Jo' chii 'o nn'a^ya na cwila'yuyoyo', quia cwitjomndyo' na nlajomndyo' na nlcwa'yo' ndo' nncwe'yo' na cwicañjom n'om'yo' na tue' Ta Jesús, cwindo'yo' cwii ndo' cwii x'iaa'yo'. ³⁴ Ndo' xe^n m'aa^n cwiindyoyo' 'o na ñe'jndo' cwa'jñee^n na waa wa^n'a^n cha' tica^na' na nnt'uii Ty'ooots'om jom na matseijomñê quia cwilajomndyo' Cena. Nt'omche^n ñ'oom na cwita'x'ee'yo' nogo^n, cuajndyaa na m'a^n'yo' quia jo' nntseijndaa'ndyoyoono'.

12

Jndye nnom ts'iaa^n mañequiaa Espíritu Santo

¹ 'O nn'a^ya na cwila'yuyoyo', l'ue ts'oo^n na caliu'yo' chiuu mach'ee Espíritu Santo na cwicandaaya cwii cwii nnom na l'ue ts'oom cha ndaa nndya'ntjoo^ya nnom Ty'ooots'om.

² 'O manquiuijndaa'ndyoyo' cwitjooche^n na cwila'yuyoyo', tyojaachuuna' 'o cha'cwijom na nchjaa^nyoyo' na cwe' tyola't'maa^ndyoto'yo' joo na cwe' nn'a^n ñel'a na xonda nla'nei^na'. ³ Jo' chii matsjoo ndaa'yo', ts'a^n na matseixma^n Espíritu Santo, xocatso na cju'wi'na' Jesús. Ndo' mati xocatso ts'a^n na cwiluiiñe Jesús na matsa'ntjoom juu xe^n nchii m'aa^n tsa^n'ñee^n nacje 'naa^n Espíritu Santo.

⁴ Nquii Espíritu Santo jndye nnom mañequiaa^n na cwicandaaya cha cwicandaay cwil'aaya ts'iaa^n 'naa^n Ty'ooots'om. Saa manquiityee^n mañequiaa^n na cwilaxmaa^ya joo jo'. ⁵ Jndye nnom niom na cwindya'ntjoo^ya nnom Ta Jesús, saa manquiiti Espíritu matseijndaa'ñê cha'tso jooa'. ⁶ Jndye nnom maniom na tjachuii' na cwiwil'ue cha cwicandaay cwil'aaya ts'iaa^n 'naa^n Ty'ooots'om. Saa nque^n ñe'cwii cwiluiiñe na mateijnei^n cwii cwiindyoy na cwil'aaya jooa'. ⁷ Nnom cwii cwiindyoy mañequiaa Ty'ooots'om cwii nnom na ma'mo^na' na laxmaa^ya Espíritu cha nntei'jndeina' nnc'iaaya na cwila'yuyoyo'. ⁸ Ñ'ee^n nn'a^n na mañequiaa^n na cwiñe'quia ñ'oom' Ty'ooots'om ñequio na jndo'ya n'om. Ndo' ñ'ee^n nt'omndye jooa manquiiti Espíritu mañequiaa^n na ndaa nla'nei^na' ñ'oom cha nla'no^n nn'a^n chiuu l'ue ts'om Ty'ooots'om na nnc'omna. ⁹ Ñ'ee^ndye jooa na cantyja 'naa^n Espíritu Santo la'xma^na na cwila'yuyoyo' n'omna, ndo' nt'omndye jooa cwicandaana na nla'n'ma^na nn'a^nwii. ¹⁰ Nt'omndye jooa cwicandaana na ndaa nl'ana ts'iaa^n t'ma^n na ticaluiina' cantyja 'naa^n najndeii nquii ts'a^n. Ndo' nt'om jooa cwicandaana na jee^n ya cwiñequiana ñ'oom na ma'mo^n Ty'ooots'om ndaana. Nt'om jooa cantyja 'naa^n Espíritu mañequiaa Ty'ooots'om na ndaa ntjeii'na cwenta quia tiyuu' cwii ñ'oom na cwiñequia nn'a^n ndo' quia na mayuu' juuna'. Nt'om cwicandaay cwila'nei^n nt'omche^n nnom ñ'oom ndo' wandyo'o' nn'a^n na mañequiaa^n na cwicandaay cwila'teincoo'na chiuu ma'mo^n ñ'oom'ñee^n. ¹¹ Espíritu Santo ñecwii cwiluiiñe. Manquiityee^n mañequiaa^n cwii cwii nnom ts'iaa^mei^n ndaa nn'a^n cantyjati na l'ue ts'oom.

Luaa matseijomna' na tjat'uii'ndyoyo' ñ'e^n Cristo

¹² Matseijomna' cantyja 'naa^n Cristo cha'cwijom ts'a^n na majndye tjat'uii' ndo' meii^n jndyena' saa ñecwii ts'a^n tseixma^n. ¹³ Ee cha'tsondyoyo' meii^n nn'a^n judíos jaa, meii^n cwiluiindyoy nn'a^n na cwila'nei^n ñ'oom griego, oo meii^n nn'a^n na cwindya'ntjoo^tyaa^ya ndaa patrom 'naa^ya, oo meii^n nn'a^n na m'aa^ya xje^n 'naa^n ncjoo, cwii na jnda teits'oomndyoy cwiluiindyoy ñecwii seii' Cristo nc'e ñecwii cwiluiiñe Espíritu, ndo' cha'tsondyoy jnda to'ño^ya jom.

¹⁴ Ee seii' ts'a^n nchii ñe'cwii nnom tseixma^n, jndye nnom tjacañjoom'ñê. ¹⁵ Xe^n cwe' nntso x'ee ts'a^n: “Nc'e na titseixma^ya ts'o ts'a^n jo' chii ticatseixma^ya cantyja 'naa^n seii'

ts'aⁿ.” 16 Ndo' mati xeⁿ nntso tsua'qui ts'aⁿ: “Nc'e na nchii cwiluiindyō ts'omnom ts'aⁿ, jo' chii ticat'uiindyō cantyja 'naaⁿl seii' ts'aⁿ.” Meiiⁿ na luaa' nntso tsua'qui ts'aⁿ, saā tiyuu' na ljo'. Maxjeⁿ t'uii'na' ts'aⁿ. 17 Ee xeⁿ cha'waañe ts'aⁿ ñequii'cheⁿ n'omnnoom cwiluiiñê, ¿chiiu nnts'aayom na ññeeⁿ? Ndo' mati xeⁿ cha'waañe ts'aⁿ ñequii'cheⁿ lua'queeⁿ, ¿chiiu nnts'aayom na nncwjaaⁿ jndye? 18 Saā Ty'oots'om jnda seinchoom'm ticwii cwii nnom nmeiⁿl naquii' seii' ts'aⁿ cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom. 19 Xeⁿ cha'waañe ts'aⁿ ñe'cwii nnom cwiluiiñê, meiⁿchjoo ticandaa'ñe seii' ts'aⁿ. 20 Saā meiiⁿ na jndye nnom na tqeⁿ Ty'oots'om na tjacat'uiiñe ts'aⁿ, maxjeⁿ ñ'eⁿ joo jo' candaā' cwiluiiñe seii' ts'aⁿ.

21 Ts'omnom ts'aⁿ tijoom ndaa nntsona' nnom ts'o ts'aⁿ: “Ja tjaa yuu l'uee'ndyo 'u.” Meiⁿ xqueⁿ ts'aⁿ tijoom ndaa nntsona' ndaa nc'ee ts'aⁿ: “Ja tjaa yuu l'uee'ndyo 'o.” 22 Saā jeeⁿ wandyo' waa cantyja 'naaⁿl ñ'oomwaa'. Ee mañ'eeⁿl yuu na ñjoom'ñe ts'aⁿ na cwitjeii'a cwenta na ndoo' nquiuuya na meiⁿ ticaⁿna' joona'. Saā jeeⁿ l'uena'. 23 Ndo' cwii cwii nnom seii'a na nquiuuya na tit'maⁿ la'xmaⁿna', cwil'aatyaa cwenta joona', ndo' cwii cwii nnom seii'a na tia nquiuuya na nleitquioo'na' ndaa nn'aⁿ, cwita'nty'iuu'ndyotyaa joona' 24 saā joo na tjacañjoom'ndyo yuu na titia nquiuuya na nnty'iaa nn'aⁿ joona' meiⁿ ticaⁿna' na nla'cuu'ndyo. Jo' chii cwiwitquioo' na Ty'oots'om seicañjoom'm cha'waandyōñ'aaⁿ, ndo' joo na cwila'cuu'ndyo, joona' t'maⁿti mañequiaaⁿ na cwila'xmaⁿna'. 25 Luaa' waa na s'aaⁿ na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ cha ticatseitiuu ts'aⁿ na ya nnc'oomñe meiiⁿ ticañ'eⁿ cwii joona'. Ee tqueeⁿ nmeiⁿl cha catei'jndeiindyena' cwii cwii nnom seii'a na tjachuii'na'. 26 Manc'e jo' chii quia wi' mach'eena' cwii joo na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ, wi' mach'eena' cha'waañê. Ndo' quia ya cwii joona', cha'waañê yaaⁿaⁿ.

27 'O cwiluiindyō' seii' Cristo, ee cwii cwiindyō' matseixmaⁿ cwii cwii na tjacañjoom'ñê na matseicandaā'ñena' seii'eⁿ. 28 Maluaa' matseijomna' na jnda seijndaa'ñe Ty'oots'om quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena seii' Cristo. Najndyee tqeⁿ apóstoles, nda we nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ñ'oom na jnda t'mooⁿ ndaana, jnda ndyee nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ, mati nn'aⁿ na ndaa nla'na'na' na xocandaā nluina' cwe' najndei nquii ts'aⁿ, nda jo' nn'aⁿ na ndaa nla'n'maⁿna nn'aⁿwii, nda jo' nquiee na cwila'jndaa'ndye ñ'oom, nda jo' joo nn'aⁿ na mats'ia jo' ndaa nla'neiⁿna nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii'. 29 Ticha'tsondye cwiluiindyē apóstoles, meiⁿ nchii cha'tsondye cwiluiindyē profetas. Ticha'tsondye laxmaⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ chiiu ma'moⁿ ñ'oom'm. Meiⁿ nchii cha'tsondye cwil'a ts'iaaⁿ t'maⁿ na tixocandaā nluina' cwe' cantyja 'naaⁿl najndei na matseixmaⁿ nquii ts'aⁿ. 30 Meiⁿ ticha'tsondye ndaa nla'neiⁿ ñ'oom na tjachuii' ñequio ñ'oom na macwixjeⁿ cwila'neiⁿ, meiⁿ nchii cha'tsondye ndaa nla'teincoo' ljo' cwit'mooⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. 31 Jo' chii jo nnom Ty'oots'om queⁿndyo' na nla'xmaⁿ'yo' nt'om ts'iaaⁿmeiⁿl na t'maⁿticheⁿ la'xmaⁿna'. Ndo' je' ñeca'mooⁿya ndaa'yo' cwii nnom na mañequiaaⁿ quii' n'ooⁿya na cwiluii'tmaⁿñeti juuna', nchiiti cha'tso nmeiⁿl.

13

C'ooⁿya na wi' n'ooⁿ nc'iaaya

1 Xeⁿ ndaa nntseinaⁿya nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ, meiiⁿ ñ'oom na cwila'neiⁿ ángeles, saā tic'ooⁿ na wi' ts'ooⁿya nn'aⁿ, matseijomna' cantyja 'naⁿya cha'cwijom na c'uaa tsom' na cwitjo' oo cha'cwijom ncjo cañjeeⁿ na cantseiiⁿ jndyeena'. 2 Ndo' xeⁿ ndaa nntseinaⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om nooⁿ ndo' matsei'noⁿa cha'tso na wanty'iuu' na matseijndaa'ñê na mandíñ'eeⁿ cha'tso na matsei'noⁿa, hasta ndaa nquindyoo ntsjo nc'e na matseyu'ya ts'ooⁿ, saā xeⁿ tic'ooⁿya nawi' ts'ooⁿya nn'aⁿ, meiⁿchjoo tjayuu l'uendyo. 3 Ndo' xeⁿ cha'tso na maleiñ'oⁿ mañequia ndaa ndyeeñeeⁿ ndo' meiiⁿ mañequiandyō na nla'cuee' nn'aⁿ ja ñequio chom, saā xeⁿ tic'ooⁿ na wi' ts'ooⁿ nn'aⁿ, tjaa yuu l'uendyo.

⁴ Juu ts'aⁿ na jnda ntyjii nn'aⁿ, ticatiom ts'om ñ'eⁿ naⁿ ñ'eeⁿ, mal'ueeⁿ chiuu nnteijneiⁿ nn'aⁿ, titaa' ts'oom, titseis'añê titseiscuñê cantyja 'naaⁿaⁿ, ⁵ tintjei'ñe ñ'eⁿ nc'iaa', nchii ñequii'cheⁿ na m'aaⁿ ts'om cantyja 'naaⁿ nquii, nchii ntyja ntyja matseiw'ii. ⁶ Juu na cwil'a nn'aⁿ na cwila'tjoondyena, tineiiⁿeⁿ, saa quia na majo'ndyo cwil'a nn'aⁿ, m'aaⁿ na neiiⁿeⁿ. ⁷ Ts'aⁿ na jnda ntyjii x'iaa' matseiquii ts'oom cha'tso na matjoom, ñequio na macantyyaa' ts'oom ndo' ñequio na ticatiom ts'oom cantyja 'naaⁿ joona'.

⁸ Juu na m'aaⁿ ts'aⁿ na wi' ts'om x'iaa' tijoom cantycwiina'. Nncue'ntyjo xjeⁿ na tixocala'neiⁿ nn'aⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na quia nluii, meiⁿ xocala'neiⁿna ñ'oom na tjachuii', meiⁿ xocaⁿna' ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ. ⁹ Ee ticandaa'ñ'eⁿ cwila'nooⁿâ ndo' mati quia nla'nooⁿñ'aayâ ñ'oom'm na cwiñequiaayâ, ¹⁰ saa quia nncwjee' juu na candaa'ñ'eⁿ quia jo' n'ndiina' nmeiⁿ na ticandaa' la'xmaⁿ. ¹¹ Quia ñet'oⁿ na tyochjoo ja, tyotseinaⁿya, tyotseitiuuya ndo' ñet'oom' ts'oⁿ cha'xjeⁿ cwii yucachjoo, saa quia na tue'ntyjo chuu'a 'ndi na ñet'oⁿya cha'na joona. ¹² Ndo' maluaa' waa na matseijomna' cantyja 'naaⁿyâ, je' juu na cwila'nooⁿâ cantyja 'naaⁿ Ty'oⁿts'om, matseijomna' juuna' cha'cwijom na manty'iaa' ts'aⁿ nnon tsjo'jñom na jnda teitsa nnomna'. Saa juu na candaa'ñ'eⁿ quia na jnda tyjee'cañoom juuna' quia jo' candaa'ñ'eⁿ nntsei'noⁿa. Je' cwe' xeⁿntaⁿ xeⁿntaⁿ matsei'noⁿa saa quia ljo'cheⁿ nntsei'noⁿtcuundyⁿ cha'xjeⁿ nquii Ty'oⁿts'om candaa'ñ'eⁿ mawajnaⁿaⁿ ja.

¹³ Niom ndyee nnom na waa ndo' waana': na matseyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'oⁿts'om, na macantyyaa' ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ jom ndo' na m'aaⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom jaa, saa t'maⁿti naquii' ntaaⁿ ndyee nmeiiⁿ, juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ.

14

Nn'aⁿ na ndaa nla'neiⁿ ñ'oom na tjachuii'

¹ Jo' chii cjoo' n'om'yo' na c'om'yo' na jnda nquii'yo' nn'aⁿ ndo' mati cantyyaa' n'om'yo' na nquii Espíritu Santo ñequiaaⁿ na nda'yo' na ndaa nla'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oⁿts'om, majndeiticheⁿ na ndaa ñequia'yo' ñ'oom'm. ² Ee ts'aⁿ na matseineiⁿ meiⁿnquia nt'omcheⁿ nnom ñ'oom cwe' tomti nnom Ty'oⁿts'om matseineiⁿ, nchii ndaa nn'aⁿ nc'e tjaa ñ'eeⁿ juu na matsei'noⁿ ñ'oom'ñ'eeⁿ. Cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo matseineiⁿ ñ'oom na wanty'iuu' m'aaⁿna', saa tjaa ñ'eeⁿ juu nntsei'noⁿ ñ'oom'ñ'eeⁿ. ³ Saa ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'oⁿts'om, 'oonajnda nc'iaaⁿaⁿ na cwilayu' nc'e ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ ndo' cantyja 'naaⁿ na ljo' cwiñ'omt'maaⁿndyena n'omna, ñ'oom'ñ'eeⁿ matseinjoom'na' joona. ⁴ Juu ts'aⁿ na ndaa nntseineiⁿ cwiicheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii', jaawijndei cheⁿnqueⁿ cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo saa juu ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'oom na ma'moⁿ nquii Ty'oⁿts'om nnom, ts'iaaⁿñ'eeⁿ mach'eena' na 'oonajnda nn'aⁿ tmaaⁿ cwentaaⁿaⁿ. ⁵ Ya ntyjii xeⁿ cha'tsondyo' ya nlanei'yo' nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii' saa neiⁿtyaya na ñ'e'quia'yo' ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oⁿts'om ndaa'yo' ee juuna' xcweti, nchiiti juu na matseineiⁿ ts'aⁿ meiⁿnquia nnom ñ'oom na tjachuii'. Macanda xeⁿ na matseiteincoo' ts'aⁿ ñ'oom'ñ'eeⁿ cha joo nn'aⁿ tmaaⁿ na macwji' Ty'oⁿts'om cwentaaⁿaⁿ nnc'oonajndana nc'e Espíritu Santo. ⁶ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwilayu'yo', meiⁿchjoo xocateijndeiina' 'o na nncjocandoⁿa 'o xeⁿ na matseinaⁿ cwe' ñ'oom na tjachuii', saa xeⁿ na nntseinaⁿya ñ'oom na jnda t'moⁿ Ty'oⁿts'om nooⁿya, oo cwii ñ'oom na matsei'ñoⁿa cantyja 'naaⁿ ñ'oom'm, oo cwii ñ'oom cantyja 'naaⁿ 'naaⁿ na quia nluii, oo cwii ñ'oom na m'mooⁿ ndaa'yo', nmeiⁿ mayuu' nnteijndeiina' 'o. ⁷ 'Naⁿ na cwitjo' cha'na tsmaaⁿ ñequio arpa, xeⁿ nchii tjachuii' jndyena', xotsei'ñoⁿ ts'aⁿ cwaaⁿ cwii joona' macjo' ts'aⁿ. ⁸ Ndo' sondaro na matiom jndye ntu, xeⁿ tijndaa' c'uaa jndye mach'eeⁿ, tixocala'c'eendye nc'iaaⁿaⁿ na nl'ana ndia'. ⁹ Maluaa' matseijomna' cantyja 'na'yo', xeⁿ ñ'oom na cwilanei'yo' tijndaa' joona' na cwindye nn'aⁿ, ¿chiuuya na nla'noⁿna ljo' na cwindu'yo? Nntseijomna' cantyja 'na'yo' cha'cwijom ts'aⁿ cwe' matseixuaato quii' jndye. ¹⁰ Nnts'aacheⁿna' jndye nnom na tjachuii' na cwila'neiⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue,

ndo' cwii cwii joona' majndaa' ljo' ma'moⁿna'. ¹¹ Saa xeⁿ titsei'noⁿa ljo' ma'moⁿ ñ'oom na matseineiⁿ ts'aⁿ cwii ñ'oom'ñeeⁿ, nntseijomna' ja cha'cwijom ts'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa ndo' maljo'yu ntyjeeⁿ ñ'eⁿ ja. ¹² Jo' chii nc'e na cwila'queeⁿ n'om'yo' na ñeiquiaa Espíritu Santo na nlaxmaⁿyo' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ, cjoo'ya n'om'yo' na jndye nnom ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ na nla'xmaⁿyo' na ñeiquiaana' na nnc'oonajndann'aⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om.

¹³ Jo' chii ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'oom na tjachuii', caⁿ nnom Ty'o^ots'om na nnda^a nntseiteincoom'm juuna'. ¹⁴ Ee xeⁿ matseinaⁿ nnom Ty'o^ots'om ñequio cwii nnom ñ'oom na tjachuii' na nchii ñ'oomya, na mayuu' matseinaⁿya ñequio espíritu 'naⁿya saa tic'oom' ts'o^o cantyja na mats'aa. ¹⁵ Quia jo' ¿chiiuu macaⁿna' na cats'aa? Matsona' na catseinaⁿya cantyja 'naaⁿ espíritu 'naⁿya ndo' mati ñequio na nla'noⁿya nn'aⁿ ljo' na matseinaⁿ. Macaⁿna' na cataya ñequio espíritu 'naⁿya ndo' mati ñequio na cwila'noⁿya nn'aⁿ ljo' na mataya. ¹⁶ Xeⁿ quia na matseineiⁿ ñ'oom na tjachuii' matseit'maaⁿndyu' Ty'o^ots'om, 'u mañequiaa' na quianl'uaaⁿaⁿ ñequio na xcwee'ya ts'om', saa ts'aⁿ na ticatsei'noⁿ ñ'oom na matseineiⁿ, ¿chiiuu nnts'aayuu na nntso Amén? ee cha ntyjii ñ'oom na matseineiⁿ. ¹⁷ Nnts'aacheⁿna' na 'u xcwe mañequiaa' na quianl'uaa' Ty'o^ots'om saa ticateijndeina' tsaⁿñeeⁿ na nncjaanajneiⁿ na matseyoom'm. ¹⁸ Mañequia na quianl'uaa' Ty'o^ots'om na majndyeti ñ'oom na cwichuii' matseinaⁿya, nchiiti 'o, ¹⁹ saa quia na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ na macwji Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ, yati ntyjii na cwe' ñe'om ñ'oom nntseinaⁿ na ya nla'noⁿ nn'aⁿ, nchiiti quii meiiⁿ ñ'oom ñequio ñ'oom na tjachuii'.

²⁰ 'O nn'aⁿya na cwilayu'yo', cantyja 'naaⁿ natia, cala'xmaⁿyo' cha'na yonch'u saa cantyja 'naaⁿ na m'aaⁿ n'om'yo' ñ'oomwaa', cala'xmaⁿyo' cha'na nn'aⁿ na jnda tquiee n'om. ²¹ Ee naquii' ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii matsona': “Ñequio ñ'oom na cwichuii' na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nt'omcheⁿ ndyuaa nntseinaⁿya ndaa nn'aⁿ tyuaawaa saa meiiⁿ na luaa' tixocala'ñ'oom'ndyena chiiuu matsjo^o”, luaa' matso nqueⁿ na tseixmaaⁿ na catsa'ntjoom. ²² Quia na nnda^a nntseineiⁿ ts'aⁿ ñ'oom na tjachuii' ñequio ñ'oom na maxjeⁿ matseineiⁿ, juu jo' tseixmaⁿna' 'naaⁿ jo ndaa nn'aⁿ na tyoola'yu'. Saa juu na nnda^a nntseineiⁿ ts'aⁿ ñ'oom na jnda t'moⁿ Ty'o^ots'om nnoom tseixmaⁿna' 'naaⁿ jo ndaa nn'aⁿ na cwila'yu', nchii cwentaa nn'aⁿ na tyoola'yu'. ²³ Ee quia cwitjomndyo' na laxmaⁿyo' tmaaⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ, ndo' xeⁿ cha'tsondyo' cwilaneiⁿyo' ñ'oom na tjachuii', ndo' jo' jo' nncjaquiee' cwii ts'aⁿ na quia mandiicheⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om oo ts'aⁿ na tyootseyu' jom, nntseituu^o na 'o jnda teintjeiⁿndyo'. ²⁴ Saa xeⁿ cha'tsondyo' cwilaneiⁿyo' ñ'oom na ma'moⁿ Ty'o^ots'om ndaa'yo' ndo' xeⁿ juu xjeⁿñeeⁿ nncjaquiee' cwii ts'aⁿ na tyootseyu' oo ts'aⁿ na quia mandiicheⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om, nlco'tiana' ntyjeeⁿ na waa jnaaⁿaⁿ ndo' nnc'oom' ts'oom cantyja 'naaⁿaⁿ nc'e ñ'oom na cwilaneiⁿyo'. ²⁵ Ndo' na ljo' nleitquioo' cha'tso na wanty'iuu' na m'aaⁿ ts'oom. Quia jo' lcoom'm xtyeeⁿ na nntseit'maaⁿñê Ty'o^ots'om ndo' nntsei'no^o na mayuu'cheⁿ m'aaⁿ Ty'o^ots'om quii'ntaaⁿyo'.

Cha'tso canda^aya caluii xjeⁿ na cwitjomndyena

²⁶ Quia jo' 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo' quia cwitjomndyo' na cwila't'maaⁿndyo' Ty'o^ots'om, nt'omndyo' 'o cata'yo' salmos, nt'omndyo' 'o cat'moⁿyo' ñ'oom na jnda t'moⁿ Ty'o^ots'om ndaa'yo', nt'omndyo' 'o ndaa nlaneiⁿyo' nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii' ñequio ñ'oom na maxjeⁿ cwilaneiⁿyo', ndo' nt'omcheⁿ nc'iaa'yo' cala'teincoo'na chiiuu cwit'mo^o n'oom'ñeeⁿ. Saa cha'tso na cwil'a'yo' caluiina' na cateijndeina' na nnc'oonajnda nn'aⁿ na cwila'yu'. ²⁷ Quia na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom na tjachuii', ñequiicheⁿ ñe'we oo ndyeendyena na nla'neiⁿna. Cwii ndo' cwiindyena nla'neiⁿna ndo' mati ñ'eⁿ ts'aⁿ na nntseiteincoo' ñ'oom'ñeeⁿ. ²⁸ Ndo' xeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om tjaa'naⁿ ts'aⁿ na nnda^a ntseiteincoo' ñ'oom'ñeeⁿ, yati na tintseineiⁿ ñ'oom na tjachuii' ndaa nn'aⁿ na cwila'yu'. Cwe' naquii' ts'om nquii catseineiⁿ ñequio

Ty'ooots'om. ²⁹ Ndo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'ooots'om naquii' n'om, cala'neiⁿ meiiⁿ we oo ndyeendye joona ndo' nt'om nc'iaana queⁿ cwenta aa xcwe n'oom'ñeeⁿ. ³⁰ Saã xeⁿ waa na m'moⁿ Ty'ooots'om nnom cwiicheⁿ ts'aⁿ na wacatyeeⁿ jo' jo', quia jo' juu ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom quiaaⁿ na wanaaⁿ na nntseineiⁿ tsaⁿñeeⁿ. ³¹ Ndo' na luaa' cwii ndo' cwii ts'aⁿ ndaaⁿ nntseineiⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'ooots'om naquii' ts'om cha nnc'ooliu nn'aⁿ na cwila'yu' ndo' nnc'oola'noⁿtina. ³² Juu ts'iaaⁿ na mañequiaa ts'aⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'ooots'om naquii' ts'oom, matsona' na joo nn'aⁿ na cwiñequiaa ñ'oom c'omna xjeⁿ 'naaⁿ x'iaana na tjom cwiñequiana ñ'oom. ³³ Ee Ty'ooots'om nchii cañ'eeⁿ cwiluiiñê, jom cwiluiiñê na tjoom' m'aⁿ nn'aⁿ ñequio nc'iaana.

Cha'xjeⁿ cwiwijndaa' quii'ntaaⁿ cha'tso ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ, ³⁴ quia na cwitjomndye nn'aⁿ na nla't'maaⁿndyena Ty'ooots'om, matsona' na joo yolcu ñema'cheeⁿndyo c'omna ee ticwanaaⁿ na nla'neiⁿna xjeⁿñeeⁿ. Macaⁿna' na c'omna nacje 'naaⁿ s'aana cha'xjeⁿ na matsaⁿntjom ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om. ³⁵ Xeⁿ waa ñ'oom na ñe'caliuna, quiejndyena w'aana, quia jo' cata'x'ena ñ'oom'ñeeⁿ ndaaⁿ s'aana. Ee tixcwe na mawax'ee yuscu cwii ñ'oom quia cwitjomndye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena Ty'ooots'om.

³⁶ C'oom' n'om'yo' na nchii quii'ntaaⁿ 'o jnaⁿjndyee ñ'oom' Ty'ooots'om, meiⁿ nchii macanda ñencjo'yo' na jnda to'ñoom'yo' juuna'. ³⁷ Xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ cwiindyoy' 'o na matseitiuu na cwiluiiñe ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'ooots'om oo na waa cwii nnom ts'iaaⁿ na mañequiaa Espiritu na matseixmaⁿ, catsei'nooⁿoⁿ na ñ'oomwaa' na matseiljeiya, ñ'oom na matsaⁿntjom Ta Jesús juuna'. ³⁸ Saã xeⁿ titseiñ'oom'ñe ñ'oomwaa', tila'ñ'oom'ndyo' jom.

³⁹ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yu', cala'queeⁿ n'om'yo' na ndaaⁿ ñequia'yo' ñ'oom' Ty'ooots'om. Meiⁿ ticala'cu'yo' nn'aⁿ na cwila'neiⁿ nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii'. ⁴⁰ Saã cha'tso cantyja na cwitjomndyo', caluiina' cha'xjeⁿ na matsona' ndo' ñequio na xcweya m'aaⁿna'.

15

Cristo jnda mawando'xcoom

¹ Ndo' je' je' 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', matseilcwii'ndyognda'a joo ñ'oom naya na jnda ñet'mooⁿya ndaa'yo'. Ñ'oom'ñeeⁿ jla'yu'yo' ndo' hasta xjeⁿ je'cheⁿ ndicwaⁿ tyeⁿ m'aⁿyo' cantyja 'naaⁿ juuna'. ² Nc'e juu ñ'oom naya'ñeeⁿ cwilui'n'maaⁿndye añmaaⁿyo' xeⁿ cwiljoo'ndyo'tyeⁿyo' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na tyoñequiaya ndaa'yo', meiⁿ ticwe' ts'iaaⁿndyo na jla'yu'yo'. ³ Tyo'mooⁿ ndaa'yo' ñ'oom na to'ñooⁿya na t'maⁿti tseixmaⁿna', na tue' Cristo cwentaa' jnaaⁿya cha'xjeⁿ cwit'mooⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii, ⁴ ndo' na ty'iuu nn'aⁿ jom, saã xuee na jnda ndyee tquiaa Ty'ooots'om na tando'xcoom cha'xjeⁿ na matso ñ'oom'm na teiljeii, ⁵ ndo' teitquioo'ñê nnom Pedro nda jo' ndaaⁿ cha'tso apóstoles. ⁶ Jnda jo', teinoom' 'om siaⁿnto nn'aⁿ na cwila'yu', ñejom teitquioo'ñê ndaana na majndyendyeti naⁿñeeⁿ ndicwaⁿ cwita'ndo'na je' saã nt'om jnda tja. ⁷ Jnda jo' teitquioo'ñê nnom Jacobo ndo' jnda jo' teitquioo'ñê ndaaⁿ cha'tsondye apóstoles. ⁸ Ndo' na macanda mati teitquioo'ñê nooⁿ ja. Matseijomna' cantyja 'naⁿya cha'cwijom cwii yu'ndaa na jnda teinom'na' xjeⁿ na nluiiñe. ⁹ Ee cha'tso nt'omcheⁿ apóstoles, t'maⁿti cwiluiindyena nchiiti ja, meiⁿ ticatseixmaⁿya na nntseicajndyu'na' ja cwii apóstol ee tyoco'wi'a tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ. ¹⁰ Saã na matseixmaⁿya apóstol je', matseixmaⁿya jo' nc'e naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om, meiⁿ ticwe' ts'iaaⁿndyo juuna', ee seijndotyaya naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ, nchiiti nt'omcheⁿ apóstoles, meiⁿ nchii cwiluii ts'iaaⁿñeeⁿ cwe' cantyja 'naⁿ nnc'o, saã cwiluii juuna' nc'e naya'ñeeⁿ na matseixmaaⁿ. ¹¹ Quia jo' tints'aa aa ja oo aa joona. Ñ'oomwaa' ñ'oom na cwiñequiayâ, ndo' juuna' ñ'oom na jnda jla'yu'yo'.

Nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja

¹² Cwiñequiaayâ ñ'oom na tando'xcoom jnda na tueenⁿeⁿ, quia jo' ¿chiiu na ñ'eeⁿndyo' 'o na cwindu'yo' na taxocata'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja? ¹³ Ee xeⁿ tiyuu' na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, quia jo' meiⁿ nquii Cristo tícwando'xcoom. ¹⁴ Ee xeⁿ tícwando'xcoom quia jo' juu ñ'oom na cwiñequiaayâ cwe' ts'iaaⁿndyo juuna' ndo' mati juu na cwila'yu'ya n'om'yo' cwe' ts'iaaⁿndyo. ¹⁵ Ee xeⁿ na mayuu' na ljo', quia jo' matseijndaa'ñena' cantyja 'naaⁿyâ na cwil'aayâ na cantuñe Ty'o^ots'om ee jnda macwil'uuyâ na tquiaaⁿ na tando'xco Cristo saã xeⁿ xocata'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja meiⁿ xocats'aana' na mayuu' na tando'xcoom. ¹⁶ Ee joo nn'aⁿ na jnda tja, xeⁿ xocata'ndo'xcona, quia jo' meiⁿ nquii Cristo tícwando'xcoom, ¹⁷ ndo' xeⁿ tícwando'xcoom cwe' ts'iaaⁿndyo juu na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê. Ndicwaⁿ cho' nqueⁿyo' jna'yo'. ¹⁸ Ee xeⁿ luaa' waa mati nn'aⁿ na ñejla'yu' ñ'eⁿñê na jnda tja, jnda tsuundye. ¹⁹ Ee juu na cwicantyyaa' n'ooⁿya Cristo xeⁿ macandaⁿ xjeⁿ na cwitandoo'a je' mawañoom'na' jaa, wanty'iaa'ndyotyaaⁿya na cha'tsondye nn'aⁿ.

²⁰ Saã ñ'oom na mayuu'cheⁿ na tquiaa Ty'o^ots'om na wando'xco Cristo. Matseijomna' cantyja 'naaⁿaⁿ cha'cwijom ntjom na cwiwe' jndyee ee quii'ntaaⁿ l'oo jom ts'aⁿ najndyee na tando'xco. ²¹ Cantyja 'naaⁿ cwii ts'aⁿ, jnaⁿna' na cwiwje nn'aⁿ tsjoomnancue. Mati cantyja 'naaⁿ cwii ts'aⁿ jnaⁿna' na cwita'ndo'xco nn'aⁿ. ²² Ndo' cha'xjeⁿ cantyja 'naaⁿ Adán cha'tsondye nn'aⁿ cwiwje, mati cantyja 'naaⁿ Cristo, cha'tsondye nn'aⁿ nnta'ndo'xcona. ²³ Saã majndaa' na nluii na ljo': najndyee tando'xco Cristo, nda jo' quia na nncwjee'nnaaⁿaⁿ, nnta'ndo'xco nquiee nn'aⁿ na cwiluiindyee cwentaaⁿaⁿ. ²⁴ Quia jnda seityuui' Cristo cha'tsoñ'eⁿ na cwila'xmaⁿ na cwiqueⁿ xjeⁿ, ñequio cha'tso na cwitsantjom, quia jo' nntycwii cha'tsoñ'eⁿ. Nda jo' nquii na cwiluiiñê na matsaⁿntjoom, ññequiaaⁿ cwentaa jo' l'oo Tsotyeeⁿ Ta Ty'o^ots'om. ²⁵ Ee tseixmaaⁿ na nntsaⁿntjoom hasta xjeⁿ na jnda tju'cje Tsotyeeⁿ nacjee' n'eeⁿ cha'tso na cwi'oo nacjoom'm. ²⁶ Juu na macandaⁿ na nntseityueeⁿeⁿ na matseiwene nacjoom'm, juu na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ. ²⁷ Ee jnda tju'cje Ty'o^ots'om cha'tso nacjee' n'eeⁿ Cristo, jo' chii quia na matsona' naljo', cwiwitquioo'ya na tic'oomna' nquii Ty'o^ots'om. Ee jom cha'tso jnda tqueeⁿ nacje 'naaⁿ Cristo. ²⁸ Nquii Cristo cwiluiiñê Jnda Ty'o^ots'om. Quia jnda s'aaⁿ na cha'tso na niom cwitue'ndyecje jo nnoom, quialjo' manguiityeeⁿ nncju'ñecjeeⁿ nnom Ty'o^ots'om cha nntseixmaⁿ na tjacantyya na t'maⁿ cwiluiiñê jo ndaaⁿ cha'tsoñ'eⁿ.

²⁹ M'aⁿ nn'aⁿ na cwiwits'oomndyee cwentaa nn'aⁿ na jnda tja. Saã xeⁿ na mayuu' tjaa'naⁿ na cwita'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, quia jo' ¿ljo' ts'iaaⁿ na cwiwits'oomndyena cwentaa l'oo? ³⁰ Ndo' xeⁿ ticata'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja ¿chiiu na já cha'tso xjeⁿ m'aaⁿyâ na teincuu' waa na cwitjooⁿya? ³¹ Ee 'io ndi 'io m'aaⁿya na teincuu' na ñe'catseicuee'na' ja. Ndo' na ljo', ñ'oom na mayuu' jo' cha'xjeⁿ mati na mayuu' na mañequiaana' na neiⁿya na cwiluiindyoy' nn'aⁿ na cwila'yu' ñequio Jesucristo na nqueⁿ cwiluiiñê na matsaⁿntjoom jaa. ³² Tsjoom Éfeso seijndoya cwii ts'o^on ñequio quioo' wje saã meiiⁿ na ljo' ¿yuu waa na mawantjoⁿ? Ee xeⁿ na mayuu' na ticata'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja yati cal'aaya cha'xjeⁿ cwilue nn'aⁿ: “Cwa cwaa'a ndo' cwaaya ee 'iocha luaa' nncwjaaya.”

³³ Tiñe'quiandyoy' na ñe'nquiu'nn'aⁿna' 'o. Waa ñ'oom na matso ts'aⁿ: “Joo nn'aⁿ na tis'a la'xmaⁿ cwila'ndaa'na ts'iaaⁿ na ya na cwiluii.” ³⁴ C'oom'nnda' n'om'yo' cha'xjeⁿ na matsona' na cal'a'yo'. Tsacwi'ntyje'yo' na cwil'a'yo' jnaⁿ ee m'aⁿ nt'omndyo' 'o na ticalaxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ty'o^ots'om. Matsjoo na ljo' cha calui'jnaaⁿndyo'.

Nmeiiⁿ n'laxmaⁿ seii nn'aⁿ na nnta'ndo'xco

³⁵ Nnts'aacheⁿna' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na nncwax'eeⁿ: “¿Chiiu nluiiyuu na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja? ¿Chiiu mmaⁿ sei' na nla'xmaⁿna?” ³⁶ Tijndo' ts'om ts'aⁿ na luaa' nncwax'ee, ee tsjaaⁿ na nnom' ts'aⁿ cha'cwijom nncue'na' cha nncwando' ntjom'ndaa. ³⁷ Quia na wjaacanom' ts'aⁿ, nchii ts'oomtsjoo wjaacanoom'm, nnaⁿ wjacanoom'm oo tsjaaⁿ l'queeⁿ trigo oo cwiicheⁿ nnom tsjaaⁿ. ³⁸ Jnda na jnom' ts'aⁿ tsjaaⁿñeeⁿ, nquii Ty'o^ots'om mañequiaaⁿ chiiu mmaⁿna' cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom. Cwii cwii nnom tsjaaⁿ

mañequiaaⁿ na nntseixmaⁿ juuna' cha'xjeⁿ na macaⁿna'. ³⁹ Cha'tso sei' tiñecwii xjeⁿ la'xmaⁿna'. Nn'aⁿ la'xmaⁿna cwii nnom sei', quioo' wandyo' seiyo' ndo' cantsaa ñequio calcaa cwiicheⁿ nnom sei' la'xmaⁿyo'. ⁴⁰ Mati m'aⁿ cancjuu tsjo'luee ndo' m'aⁿ nt'om nnom na cwita'ndo' na tqueⁿ Ty'ooots'om nnom tsjoomnancue, ndo' joo na m'aⁿ tsjo'luee cwichuii' na neiⁿncoo' joona' ñequio juu na neiⁿncoo' joo na m'aⁿ nnom tsjoomnancue. ⁴¹ Juu na caxueeñe ñe'quioom' cwichuii'na' ñequio na xuee chi' ñequio juu na caxueendye cancjuu, ndo' joo cancjuu cwichuii' na xueena' ñequio nt'omcheⁿ cancjuu.

⁴² Maluaa' waa na matseijomna' na cwichuii' na nla'xmaaⁿya quia na nntando'xcooya. Sei'ts'o na wjaanty'iuu'ñe ts'aⁿ tseixmaⁿna' cwii na nto' saa quia na nncwando'xcona', nntseixmaⁿna' cwii na tijoom cwii cue'. ⁴³ Juu ts'oo na nncjanty'iuu' tseixmaⁿna' cwii na tal'ue saa jeeⁿ neiⁿncoo' tseixmaⁿna' quia na nncwando'xcoom. Quia na wjaanty'iuu'ñe ts'oo, meiⁿcwii tjaa na nndaⁿ nnts'aaⁿ, saa quia na nncwando'xcoom jeeⁿ t'maⁿ najneiⁿ. ⁴⁴ Quia na wjaanty'iuu' sei'ts'o 'naaⁿ ts'aⁿ tseixmaⁿna' cantyja 'naaⁿ tyuaa, saa quia na nncwando'xcona' tseixmaⁿna' cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo.

⁴⁵ Maluaa' waa na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii, matsona': "Adán ts'aⁿ najndyee, tuiiñe ñ'eⁿ ts'o ndo' s'aaⁿ na tando'", saa nquii Adán na macandá cwiluiiñe Espíritu, jom mañequiaaⁿ na cwita'ndo' nn'aⁿ. ⁴⁶ Nchii juu cantyja 'naaⁿ Espíritu tyowaa-jndyee, tyowaa-jndyee cantyja 'naaⁿ tyuaa, jnda' jo' chii tuua cantyja 'naaⁿ Espíritu. ⁴⁷ Juu ts'aⁿ na t'oomjndyee s'aa Ty'ooots'om juu ñ'eⁿ ts'o, tyotseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ tyuaa. Saa nquii ts'aⁿ na jnda' we cwiluiiñe na matsa'ntjoom, tseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ cañoom'luee. ⁴⁸ Seii'a nmeiiⁿ la'xmaⁿna' cha'na ts'aⁿ na tuiiñejndyee ñequio ts'o. Saa seii'a na nla'xmaaⁿya quia na nntando'xcooya nla'xmaaⁿya cha'na seii' nqueⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee.

⁴⁹ Cha'xjeⁿ tyowaa Adán na s'aa Ty'ooots'om maluaa' cwimaaⁿa. Mati xjeⁿ na nntando'xcooya mmaaⁿa cha'xjeⁿ waa Cristo na m'aaⁿ cañoom'luee.

⁵⁰ 'O nn'aⁿya, ñe'catsjooya ndaa'yo' sei' ñequio ndei' leicandaⁿ nntseijomna' joona' yuu na matsa'ntjom Ty'ooots'om meiⁿ 'naⁿ na cwiwi'ndaa' xocandaⁿ nntseijomna' joona' ñequio joo na ticantycwii na m'aⁿ. ⁵¹ Saa l'ue ts'ooⁿ na nla'noⁿyo' cwii ñ'oom na wanty'iuu' m'aⁿna'. Ticha'tsondyo nncwjaⁿya saa cha'tsondyo nntseichuiiⁿna'. ⁵² Jeeⁿ cjee na nluii na ljo' cha'na cwii ndii' na nntseitsja' ts'aⁿ lua'nnom, xjeⁿ na nleic'uaa ndu na macandá. Ee maxjeⁿ nleic'uaa ndu ndo' nnta'ndo'xcoo nn'aⁿ na jnda' tjá na tajom cwjennda'na. Ndo' nntseichuii'na' jaa. ⁵³ Ee jaa seii'a nmeiiⁿ na teincoondyo na wjaawi'ndaa'na' nlcwee'na' cwii na tijoom cwi'ndaa'. Jaa seii'a na nncue'na' nlcwaa'a cwii na tijoom ncue', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿna'. ⁵⁴ Ee juu na laxmaaⁿya na cwiwi'ndaa'na', quia na jnda' tcweena' juu na tijoom cwi'ndaa' ndo' juu seii'a na jaawe'na' quia na jnda' tcweena' na tijoom cue', xjeⁿñeeⁿ nntseicandaⁿñena' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii na matsona': "Jnda' seityuii' Ty'ooots'om najndeiⁿ na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ. ⁵⁵ 'U na mache' na cwiwje nn'aⁿ, ¿je' je' yuu waa na cwii ndaa' ntsa' ñ'eⁿndyo? Meiⁿchjoo tjaa yuu cwii cuua na ncwantjom'." ⁵⁶ Juu jnaⁿ na laxmaaⁿya waa najndeiⁿ na matseixmaⁿna', jo' chii cwiwjaⁿya. Ndo' juu ljeii na tqueⁿ Moisés waa najndeiⁿ na matseixmaⁿna' na mañequiaana' na cat'uii' jnaⁿ jaa. ⁵⁷ Saa jndye na quianl'uaa' Ty'ooots'om na mañequiaaⁿ na cwinaⁿndyo nc'e nquii Ta Jesucristo na matsa'ntjoom jaa.

⁵⁸ Nc'e na luaa', 'o nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, caljoo'ndyo'tyeⁿyo' ñequio Ty'ooots'om, ñecwiitco titsawintyje'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom Ta Jesús ee manquiu'jndaa'ndyo' na jeeⁿ ticwe' ts'iaaⁿndyo juu ts'iaaⁿ nats'aⁿ nnoom.

¹ Cantyja 'naaⁿ ñ'oom na nla'tjom'yo' s'om na nl'a'yo' naya nn'aⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om na wi' m'aⁿna Jerusalén, luaa matseijndo'a n'om'yo'. Cal'a'yo' cha'xjeⁿ na tsjo^o na cal'a ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ ndyuua Galacia. ² Ticwii xueeneiⁿco' cwii cwiindy^o 'o calat'ue'yo' cwanti na ñnequia'yo' cantyja na cwitantjom'yo'. Quia jo' quia na nncuaya quii'ntaaⁿyo' nchii s'om quia nlat'ue'cheⁿyo'. ³ Ndo' catjeii'ndyo' cwii oo we x'iaa'yo' na cwila'noⁿyo' na joona ya na nnc'ooñ'omna s'om'ñeeⁿ Jerusalén. Quia jo' quia na nncuaⁿ na m'aⁿyo', nntseiljeiya cwii tsom na nnc'ooñ'omna. ⁴ Ndo' xeⁿ macaⁿna' na nncjo' jo' jo', quia jo' nnc'oona ñ'eⁿndyo.

Ñe'cjaacando' Pablo nn'aⁿ na cwila'yu' Corinto

⁵ Nncjo' na m'aⁿyo' xeⁿ jnda' tjowinooⁿ ts'o^ondaa Macedonia ee maxjeⁿ matseijndaa'ndyo' na jo' j^ojndyaa. Jnda' jo' nncuacaño^oya 'o. ⁶ Nndaⁿ nnts'aana' na nljoo'ndyo' ñ'eⁿndyo' meiiⁿ ñe'cwantindyo' xuee oo cha'waa ncueeteiⁿ. Quia jo' 'o nndaⁿ nntsalacwanom'yo' ja nato quia na nncjo' xeⁿ yuu cwijoy^o. ⁷ Ee ticaljoya ts'o^o na cwe' cjee cjee m'aaⁿna' nncwinooⁿ na m'aⁿyo'. Ntyjaa'ya cwii ts'o^o na majndye xuee nndaⁿ nljoo'ndyo' ñ'eⁿndyo', xeⁿ Ty'o^ots'om l'ue ts'oom. ⁸ Saa' jnda' seijndaa'ndyo' na nljoo'ndyotyⁿ ñjaaⁿ tsjoom Éfeso hasta na jnda' teinom xuee Pentecostés. ⁹ Ee jeeⁿ t'maⁿ maju'naaⁿñena' na mats'aa ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Jesús ndo' jeeⁿ ticwe' ts'iaaⁿndyo' meiiⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ na jndoo' ja.

¹⁰ Nndaⁿ nnts'aana' na nncuee'caño^o Timoteo 'o. Xeⁿ na ljo', cala'lui'yo' jom cha nljeii'na' na ya nnc'oomñe' ñ'eⁿndyo'. Ee mati jom mañejuu ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Jesucristo mach'eeⁿ cha'xjeⁿ ja. ¹¹ Jo' chii meiⁿcwiindy^o 'o tinc'om'yo' na tila'ñ'oom'ndyo' jom. Ñequio na xcwee' n'om'yo' cateijndei'yo' jom cha quia nlueeⁿeⁿ quii'ntaaⁿyo' quia jo' nndyolcweeⁿeⁿ ñequio na neiiⁿeⁿ. Meiⁿndo'a jom ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'.

¹² Tyocaⁿa nnom nquii nn'aaⁿya Apolos na catseijomñe' ñequio nn'aaⁿya na cwila'yu' na cwi'oocajndoo'na 'o. Saa' na maje'ndyo' ticats'aana' ts'oom na ñe'cjaⁿ. Majo' nncuee'caño^o 'o quia na ñnequiaana' na wanaaⁿ.

Xmaⁿndyo' na cha'tsondyo'

¹³ Queⁿ queⁿyo' cwenta chiuu cwii tsam'aⁿti'yo'. C'om'tyeⁿyo' na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om. Catsanajnda'yo' cantyja na cwila'yu'yo' ñ'eⁿñe' cha'na nn'aⁿ na 'ooquiendye na ñe'cwii waa na cwil'a. ¹⁴ Cha'tso na cwil'a'yo', cat'moⁿyo' na wi' n'om' nc'iaa'yo'.

¹⁵ 'O nn'aⁿya, manquiⁿyo' na cha'waa ts'o^ondaa Acaya, juu Estéfanos ñequio nn'aⁿ waⁿaⁿ jla'yu'ljndyeena ñ'eⁿ Ty'o^ots'om. Jooⁿa cwijoo' n'omna na cwindye'ntjomna ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñe' jo' jo'. ¹⁶ Macwe' jo' macaⁿa na catue'ndyo'cje'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ na la'xmaⁿ cha'na joona. Ndo' malaa'ti' cal'a'yo' ñequio cha'tso nn'aⁿ na cwilajomndye ñ'eⁿndyena na cwhiteijndeiⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om. ¹⁷ Jeeⁿ neiⁿya na jnda' tyjee'caño^o Estéfanos ja, ñequio Fortunato ñequio Acaico. Cha'cwijom manty'iaya ncjo'yo' na manty'iaya joona, ee jnda' jla'noomndyena cantyja 'naⁿya cwii na leicandaⁿ nl'a'yo' na tic'oomndyo'. ¹⁸ Na jnda' tquiena na m'aaⁿya, ñ'oom na jla'candiina ja tquiaana' na t'maⁿ ts'o^o, majo'ti nnts'aana' ñ'eⁿndyo' 'o quia na nlquiennnda'na na m'aⁿyo'. Nn'aⁿ na cwindye'ntjomna cha'na joona matsona' na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ joo naⁿñeeⁿ.

¹⁹ Ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ ts'o^ondaa Asiawaa cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'. Majuu nn'aaⁿya Aquila ñequio scoom'm Priscila cwiluena na xmaⁿndyo' ndo' majo'ti cwilue nn'aⁿ tmaaⁿ na cwitjomndye w'aana ñequio xuee' nqueⁿ na cwiluiiñe' na matsa'ntjoom jaa. ²⁰ Cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu' ñjaaⁿñe' cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'. Nc'e na cwiluiindy^o ntseinda Ty'o^ots'om, quia cwitjomndyo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo' na tjoom' cwila'yu'yo' ñ'eⁿndyena, cataⁿyo' lueena na cwiñe'quia'yo' na xmaⁿndyena.

²¹ Nncō Pablo na matseiljei xueya na matsjooya na xmaⁿndyo'.

²² Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ticajnda ntyjii nquii Ta Jesucristo, quiaa Ty'oōts'om na quioo ñ'oomwi' nacjoo' tsaⁿñeeⁿ. Quiaaⁿ na matyuaa' cwjee'nnda' nquii Ta Jesucristo.

²³ Nquii Ta Jesucristo quiaaⁿ na c'oom naya na matseixmaaⁿ ñ'eⁿndyo'. ²⁴ Mañequiaana' na jeeⁿ jnda ntyjiiya 'o nc'e jom. Mantyjati luaa'ndyo. Amén.

Carta na jnda we cwentaa nn'aⁿ tsjoom Corinto

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Corinto

¹ Mannco Pablo, cwiluiindyō apóstol, ts'aⁿ na maty'iom Jesucristo ts'iaaⁿ. Matseicwanoⁿya cartawaa ñequio Timoteo na m'aⁿ o' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ'yo' tsjoom Corinto ndo' mati ndaa cha'tsondye nn'aⁿ na cwilayu' ñ'eⁿñê na m'aⁿ ts'ondaa Acaya. ² Nquii Tsotyaaⁿya Ty'o^ots'om ñequio Jesucristo na cwiluiiñê na matsaⁿ'ntjoom jaa, quiana na nnto'ñoom'yo' naya na laxmaⁿna ñequio na tjaañomtiuu c'om'yo' jo ndaana.

Matseiñjoom' Ty'o^ots'om jaa na wi' na cwitjooⁿya

³ Cwila't'maaⁿndyô Ty'o^ots'om na m'aaⁿ na wi' ts'oom jaa ndo' na matseiñjoom'm jaa. Jom cwiluiiñê Tsoty^e Jesucristo na matsaⁿ'ntjom jaa. ⁴ Manquiityeeⁿ mañequiaaⁿ na cwiñ'omt'maaⁿndyô n'o^onyâ nawi' na cwiwinooⁿnyâ. Luaa' mach'eeⁿ cha' nla'xmaaⁿnyâ na nndaⁿ ñequiaayâ na t'maⁿ n'om nn'aⁿ na cwiwinom nawi'. ⁵ Ee na matcuuti na cwilajomndyô ñequio Cristo nawi' na teinoom, juu nawi'ñeeⁿ matseijndaa'ñena' na t'maⁿti mañequiaaⁿ na cwiñ'omt'maaⁿndyô n'o^onyâ. ⁶ Ndo' nc'e na ljo', quia matseijaa'ñena' nawi' na cwiwinooⁿnyâ, luaa' waa cha nntseiñjoom'na' 'o ndo' na nlui'n'maaⁿndyo' ee quia matseiñjoom' Ty'o^ots'om jâ, mach'eeⁿ na ljo' cha mati nntseiñjoom'na' 'o nawi' na cwiwinom'yo' ndo' na nlui'n'maaⁿndyo' ndo' nc'e jo' ñequio na t'maⁿ n'om'yo' nndaⁿ nla'quii n'om'yo' na cwitjom'yo' nawi' cha'xjeⁿ cwiwinooⁿnyâ. ⁷ Ee tyeⁿ waa na cwicantyyaa' n'o^onyâ jo nnom Ty'o^ots'om cantyya 'na'yo', ee manquiuyaayâ quia maleichuwi'na' 'o cha'xjeⁿ na cwitjooⁿnyâ, mati mañequiaaⁿ na cwiñ'omt't'maaⁿndyo' n'om'yo' cha'xjeⁿ na mañequiaaⁿ na cwiñ'oⁿt'maaⁿndyô n'o^onyâ.

⁸ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', l'ue n'o^onyâ na caliu'yo' cantyya 'naaⁿ nawi' na tyotseijaa'ñena' nacjooyâ xjeⁿ na tyom'aaⁿnyâ ndyuaa Asia. S'aana' na jeeⁿ jaa' juuna' hasta na ntycwii na m'aaⁿ n'o^onyâ na nlui'n'maaⁿndyô naquii' nawi'ñeeⁿ, ndo' na ljo' jla'tiuuyâ maxjeⁿ nntseicwjetona' jâ. ⁹ S'aana' nquiuuyâ na matseijomna' jâ cha'na nn'aⁿ na jnda teijndaa' na mañejom na cwje. Tuii na ljo' cha ca'moⁿnyana' ndaayâ na ñequii'cheⁿ c'o^onyâ na quit'maⁿ n'o^onyâ Ty'o^ots'om na mañequiaa na cwitando'xco nn'aⁿ na jnda tja, meiⁿ tanc'o^onyâ na ntyjaa' n'o^onyâ chiuu cwilaxmaaⁿ nncjooyâ. ¹⁰ Jnda seicandyaañê jâ nawi' t'maⁿñeeⁿ. Ndo' ndicwaⁿ matseicandyaañê jâ. Jo' chii jom ntyjaa'tyeⁿ n'o^onyâ na mati xuee na wjaatina' nntseicandyaañetyeeⁿ jâ, ¹¹ xeⁿ 'o cwitei-jndei'yo' jâ na cwilaneiⁿ'yo' nnoom cantyya 'naaⁿnyâ. Ee quia majndye nn'aⁿ cwitjeii'na ncueeyâ jo nnoom, nnts'aana' na majndyendyetei nn'aⁿ ñequiana na quianl'uaaⁿaⁿ na matio'naaⁿñê jâ.

Waa na seitsaaⁿñena' na tîcjaa Pablo Corinto

¹² Waa cwii nnom na mañequiaana' na neiiⁿnyâ cantyya 'naaⁿ juuna' na juu na m'aaⁿya n'o^onyâ matsona' na cwitsaam'aaⁿnyâ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ macaⁿna' na c'oom ts'aⁿ na jnda tqeeⁿ Ty'o^ots'om na cwiluiiñê cwentaaⁿaⁿ na lju' ts'om ndo' mat'maⁿticheⁿ cwilaxmaaⁿnyâ na ljo' jo ndaa 'yo' nc'e juu naya na matseixmaaⁿ, nchii cwe' na jndo' n'o^o ncjooyâ. ¹³ Naquii' joo cartas na cwila'cwanooⁿnyâ na m'aⁿ'yo' tomti cwit'mooⁿ jona' cha'xjeⁿ ñ'oom na cwiwiljeii nacjoona', ndo' cha'xjeⁿ na cwila'naⁿ'yo' ndo' na cwila'noⁿ'yo' ljo' cwila'candii jona'. Ntyjaa'ya cwii ts'o^onyâ na nncue'ntyjo na candaⁿ' nla'noⁿ'ya'yo' cantyya 'naaⁿnyâ, ¹⁴ cha meiⁿ na cwe' cwantindyō cwila'noⁿ'yo' cantyya 'naaⁿnyâ je', saa juu xuee quia na nncwjee'nnda' Ta Jesús na cwila't'maaⁿndyo, 'o nndaⁿ nla't'maaⁿndyo' jom cantyya 'naaⁿnyâ cha'xjeⁿ jâ nla't'maaⁿndyô jom cantyya 'na'yo'.

15 Nc'e na luaa' waa na ntyjaa'ya cwii ts'oo'ya cautyja 'na'yo', seitiuuya na wendii' nncwinoo' na m'a'nyo' na nty'iaaya 'o cha we ndii' nñequiaana' na nei'nyo' na nty'ia'yo' ja, 16 ee seitiuuya na nty'iaaya 'o na mawinoo'ya na majo' ts'ondaa Macedonia, ndo' na nty'iannda'a 'o quia na nndyolcwa'a na nnaa'ya jo' jo', ndo' na ljo' 'o nnda' nnteijndei'yo' ja na jojotyā na nncua' ndyuaa Judea. 17 Ndo' na luaa' seijndaa'ndyo, ¿aa mach'eena' nquiu'yo' na cwe' na s'aato' na seijndaa'ndyo na luaa'? ¿Aa cwitjei'yo' cwenta na mats'aa cha'na mach'ee ts'a' na m'aa' cautyja 'naa' tsjoomnancue quia matsjoo "majo'ndyo" cwii ñ'oom saa ndanquia cwiwitquioo' na ma'mo'na' na "nchii jo'", ndo' xe' matsjoo na nchii jo' cwii ñ'oom, saa ndanquia ma'mo'na' na majo'ndyo juuna'? 18 Saa macwji'yuu'ñe Ty'oots'om na nchii la'xmaa'nyā nn'a' na mañejuu xje' cwil'uuyā ndaa'yo' na waa na l'aayā saa tical'aayā. 19 Juu Silvano ñ'e' Timoteo ñ'ee'na ñ'e'ndyo na tyoñequiaayā ñ'oom naya ndaa'yo' cautyja 'naa' Jesucristo Jnda Ty'oots'om. Ñ'oom'ñee' nchii we ndii' tseixma'na', na waa xje' na majo'ndyo ndo' waa xje' na nchii jo'ndyo juuna'. Cautyja 'naa' jom, ñequii'che' tseixma' ñ'oom'ñee' ñ'oom na mayuu'. 20 Ee cautyja 'naa' jom, cha'tso ñ'oom na tso Ty'oots'om na nnts'aa', laxma' jona' na majo'ndyo nc'e Cristo. Ndo' na ljo', quia cwila't'maa'ndyo Ty'oots'om, cwil'uuya Amén cautyja 'naa' Cristo Jesús. 21 Ee ñequii'che' mañequiaa Ty'oots'om na 'o ndo' já cwiljoo'ndyotyaa'ya cautyja 'naa' Cristo ndo' jnda' tquee' na cwiluiindyō na lju' n'oo'ya. 22 Ndo' cha m'mo'na' na cwiluiindyō cwentaa'a', jnda' tquiaa' Espíritu Santo quii' n'oo'ya, cwii na matseicandiina' na nnto'ñoo'ya cha'tso na matseijndaa'ñê.

23 Maca'na nnom Ty'oots'om na cwji'yuu'ñe cautyja 'na'ya na matseina'ya ñ'oom na mayuu'. Tícjō tsjom'yo' quia na seijndaa'ndyo na ncjō jo' ee na wi' ts'oo'ya 'o ee xe' tjo' na m'a'nyo' jndei'na na nntseitia'a 'o. 24 Ee nchii ñe'quaa'nyā xje' 'o cautyja na cwila'yuyō ee 'o xcweti waa na cwila'yuyō n'om'yo' ñ'e' Ty'oots'om. Saa nc'e na ñe'cateijndei'nyā 'o na c'om'yo' na neii'ti n'om'yo'.

2

1 Jo' chii seijndaa'ndyo na maxje' tícjō na m'a'nyo', tints'aa na nntseichjoo'na' n'om'yo'. 2 Ee xe' cautyja 'naa' na ljo', nnts'aa na nntseichjoo'na' n'om'yo' ndo' na ljo' ntjom'yo', ¿ñee' nñequiaa na nei'nyā? Macandā 'o ee xe' na maxje' tjo' je' jnda' s'aa cwii nnom na seichjoo'na' n'om'yo'. 3 Cwe' jo' na seiljeiya ñ'oom'ñee' na seicwanō'ya na m'a'nyo' ee tiñe'cjonty'ia 'o na nl'a'yo' na chjoo' ts'oo' ee matsona' na 'o nñequia'yo' na nei'nyā. 4 Ee sei'ndaa'na' ntyjiya quia seiljeiya carta'ñee', s'aana' na jee' jnda' ntyjiya hasta ty'iooya. Nchii seiljeiya juuna' na catseichjoo'na' n'om'yo' saa cha cala'nō'nyo' na juu na jee' wi' ts'oo'ya 'o jee' t'ma' tseixma'na'.

Cala't'ma' n'omna ts'a' na seitjooñe

5 Saa xe' m'aa' ts'a' na s'aa na chjoo' n'om nn'a', nchii cwe' tomti ja na tquiaa' na chjoo' ts'oo', s'aa' na ljo' ñ'e' cha'tsondyo' 'o, mei' nchii cwe' na mawinō'a na matsjoo na ljo'. 6 Saa je' malei'tye' jnda' tuii chiuu na majndyendyo'ti'yo' jla'jndaa'ndyo' na catioom cautyja na seitjooñe. 7 Je' maca'na' na cala't'ma' n'om'yo' jom ndo' quia'yo' na t'ma' ts'oom, tints'aana' na juu na m'aa' na chjoo' ts'oom na seitjooñe nncjan'oomna' jom na tacautyjaa' ts'oom Ty'oots'om. 8 Jo' chii maca'na' ndaa'yo' na cat'mo'nyo' na jnda' nquiu'yo' jom. 9 Seiljeiya carta'ñee' na seicwanō'ya na m'a'nyo' cha nleitquioo' aa nla'canda'yo' ñ'oom na maqua'ya ndaa'yo'. 10 Ee meincwi'ñee'che' ts'a' na cwila't'ma' n'om'yo' mati ja matseit'ma' ts'oo' tsa'ñee', ndo' meinnquia'ñee' na jnda' seit'ma' ts'oo', jo nnom Cristo mats'aa na ljo' na cateijndei'na' 'o, 11 cha tincwantjom Satanás jaa ee manquiuuyaaya chiuu mayaa'na'.

Waa na seitsaa'ñena' Pablo tsjoom Troas

12 Quia na tjo tsjoom Troas na ñnequiaya ñ'oom cantyja 'naaⁿl Cristo ndaa nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, t'maⁿ tju'naa'ñena' na nndi'ntjōⁿya nnoom jo' jo', 13 saa meiiⁿ na ljo' tileiquiaana' na ya ntyjii ee tîc'oomñe ti'nn'aaⁿya Tito. Nc'e na ljo', tsjooya ndaa na'ñeeⁿ majoya, jlui'a na m'aⁿna, jndyoondyeyuya ñjaaⁿ ts'ondaa Macedonia.

Cwicandaa cwitantjōⁿya nc'e na m'aaⁿya nacje 'naaⁿl Cristo

14 Matseit'maaⁿndyo Ty'oots'om na jeeⁿ quianl'uaaⁿaⁿ. Ee nc'e na m'aaⁿyâ nacje 'naaⁿl Cristo, jo' na meiⁿyuucheⁿ na cwitsaayâ, ñequii'cheⁿ nqueⁿ wjaachom jâ na cwicandaa na nnaⁿndyô mei'ljo'cheⁿ na cwitjōⁿyâ. Jo' chii ñequii'cheⁿ mawil'uee'ñê jâ na 'oondye nn'aⁿ ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ. Juu ts'iaaⁿmeiiⁿ matseijomna' juuna' cha'cwijom na maju'na' jndye cachi ndaana. 15 Ee jaa nn'aⁿ na cwilayuu'a ñ'eⁿ Cristo matseijomna' cha'cwijom tsioom suu na mañequiaaⁿ nnom Ty'oots'om na cwit'oom'na' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwicalui'n'maaⁿndye ndo' mati nn'aⁿ na 'ootsuundyena. 16 Jo ndaa nn'aⁿ na 'ootsuundye laxmaaⁿya cha'cwijom cwii jndye na matseicwjeena' joona saa jo ndaa nn'aⁿ na cwilui'n'maaⁿndye laxmaaⁿya cha'cwijom cwii jndye na mañequiaana' na cwita'ndo' añmaaⁿna. Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ c'oom na cwe' cantyja 'naaⁿl nquii na nleinaaⁿ na nnts'aa ts'iaaⁿmeiⁿl. 17 Ee m'aⁿ nn'aⁿ na cwit'mōōⁿ ñ'oom' Ty'oots'om cwe' cha ndaa nnta'ntjomna cantyja 'naaⁿna'. Saa jâ na cwiluiindyô apóstoles, ñequio na xcwee'ya n'ōōⁿyâ cwiñe'quiaayâ ñ'oom'm ndo' cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnom Cristo.

3

Ñ'oom na tijoom cachuii' na matseijndaa'ñe Ty'oots'om

1 Quia cwil'uuyâ na luaa', ¿aa m'aaⁿl n'om'yo' na cwitōō'nda'â na cwila't'maaⁿndyo cheⁿncjooyâ cantyja 'naaⁿl ts'iaaⁿ na cwil'aayâ? Oo ¿aa cwila'tiuu'yo' na macaⁿna' na nntsañ'ōōⁿyâ cartas na cwilue nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jeeⁿ candaⁿl ts'iaaⁿ na cwil'aayâ? Oo ¿aa nntaaⁿyâ na quia'yo' carta na ndu'yo' na jeeⁿ candaⁿl ts'iaaⁿ cwil'aayâ? Nt'omcheⁿ nn'aⁿ luaa' cwil'ana. 2 Saa mancjo'ti'yo' cwiluiindyō' cha'cwijom cwii tson na teiljeiina' naquii' n'ōōⁿyâ na ma'mōⁿna' ndaa nn'aⁿ na cwijaacañjoom' ts'iaaⁿ 'naaⁿl Ty'oots'om na cwiluii quii'ntaaⁿyo'. Nc'e cantyja 'naaⁿl juuna' ndaa nljeii ts'aⁿ chiuu waa ts'iaaⁿ na tyots'aa quii'ntaaⁿyo' ndo' ndaa nndii na jla'ljo'yo' Jesucristo. 3 Cwiwitquioo'ya na 'o laxmaⁿyo' cwii carta na nquii Cristo seiljeiⁿ cantyja 'naaⁿl ts'iaaⁿ na jnda macwil'aayâ quii'ntaaⁿyo', na nchii teiljeii juuna' ñequio ndaantom, saa ñequio Espíritu Santo, meiⁿ nchii nacjoo' lcaa'ljo' saa teiljeiina' naquii' n'om'yo'.

4 Manquiuyuayâ na luaa' waa ee cwicantyjaa' n'ōōⁿyâ Ty'oots'om nc'e Cristo. 5 Meiⁿ nchii ncjooyâ waa cwii nnom na laxmaaⁿyâ na ndaa nl'uuyâ na jeeⁿ cwijaacañjoom' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ na cwil'aayâ, nquii Ty'oots'om mañequiaaⁿ na cwijaacañjoom' cwil'aayâ juuna'. 6 Nqueⁿ jnda ty'ioom ts'iaaⁿ jâ na cwicandaa cwindya'ntjōⁿyâ cantyja 'naaⁿl ñ'oom na tijoom cachuii' na mañequiaana' na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ. Juu ñ'oom'ñeeⁿ waa najndeina' na matseijndaa'ñena' na cwita'ndo'xco añmaaⁿ nn'aⁿ nc'e Espíritu Santo. Nchii maqueⁿna' xjeⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ mach'ee ljeii naqui. Ee ljeii'ñeeⁿ matseijndaa'ñena' na cwje nn'aⁿ.

7 Juu ljeii na tqueⁿ Moisés, teiljeiina' cjoo' lcaa' ljo'. Ñeseixmaⁿna' na caxueena' hasta tyoch'eena' na caxuee nnom Moisés, meiⁿ leicandaa nty'iaa nn'aⁿ Israel nnoom ndo' juu na caxuee nnoom cheⁿndyocheⁿ tjanduu'na'. Juu ljeii'ñeeⁿ na seijndaa'ñena' na cwiwje nn'aⁿ, tyjee'na' ñequio na caxuee na cwiluiiñe Ty'oots'om, 8 nc'e na luaa' tyotseixmaⁿ juu na caxuee'ñeeⁿ, cwanti t'maⁿti tseixmaⁿ ñ'oom na tijoom cachuii' na cwito'ñōōⁿya na matseijndaa'ñe Espíritu Santo. 9 Ee xeⁿ juu ñ'oom na seijndaa'ñena' na nnt'uiityeⁿna' nn'aⁿ tyotseixmaⁿna' na caxuee na cwiluiiñe Ty'oots'om, quia jo' juu ñ'oom na maqueⁿna' jaa na tjaa jna' jlaxmaaⁿya, t'maⁿti na caxuee na tseixmaⁿna', nchiiti

ñ'oom na tqueeñjñeeⁿ. ¹⁰ Meiiⁿ t'maⁿ na caxuee tyotseixmaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, saa juu ñ'oom na maqueⁿ Ty'o^ots'om jaa na tjaa jnaⁿ laxmaaⁿya, t'maⁿticheⁿ nacaxuee na tseixmaⁿna'. ¹¹ Jo' chii xeⁿ juu ñ'oom'ñeeⁿ na ticwiyo^o' meiiⁿ t'maⁿ tyotseixmaⁿna' na caxuee na cwiluiiñe Ty'o^ots'om, saa je' juu ñ'oom na cwiljoty^en t'maⁿticheⁿ na caxuee na cwiluiiñe tseixmaⁿna'.

¹² Nc'e juu ñ'oomxcowaa' mañequiaana' na cwicantyjaa' n'o^onyâ, jo' jo' na cwilanaaⁿya juuna' ndaa nn'aⁿ ñequio na t'maⁿya n'o^onyâ. ¹³ Meiⁿ tiquil'aayâ cha'na tyoch'ee Moisés na tyotseicataaⁿ'aⁿ nnoom ñequio liaa cha juu na caxuee nnoom na ñeya tjantycwiina', titquio^o' juuna' ndaa nn'aⁿ Israel. ¹⁴ Saa naⁿ'ñeeⁿ ticala'n^o'na na luaa' tyoch'eeⁿ ee xjeⁿ je'cheⁿ quia cwila'naaⁿna ñ'oom tquiee'ñeeⁿ na tquiaa Moisés ndaana waa cwii na cha'cwijom liaa na matseicu'na' na nla'n^o'na na juu jo' macandâ maquindyona' quia na matseyu' ts'aⁿ ñequio Cristo. ¹⁵ Ee xjeⁿ je'cheⁿ, quia na cwila'naaⁿna ñ'oom na tyoñequiaa Moisés, ticala'n^o'na juuna'. Matseijomna' cha'cwijom na ta' na nla'n^o'na juuna'. ¹⁶ Saa quia cwilcwe' ts'om ts'aⁿ jnaaⁿ' na nntioñe l'o^o nquii na cwiluiiñe na matsaⁿ'ntjom, matseicanaaⁿ'ñena' na nntsei'n^o' ñ'oom'ñeeⁿ. ¹⁷ Ee manquii na cwiluiiñe na matsaⁿ'ntjom jaa, manquiityeeⁿ cwiluiiñe Espíritu, ndo' meiⁿquiayuucheⁿ na m'aaⁿ Espíritu na cwiluiiñe, jo' cwindyaandye nn'aⁿ. ¹⁸ Jo' chii cha'tsondyo jaa nc'e na ticata' ndaaya ñequio cwii liaa, matseijomna' jaa cha'cwijom tsjo'ⁿnom na maju'na' na caxuee na cwiluiiñe Jesús na matsaⁿ'ntjoom jaa, ndo' 'io ndi 'io matseijomtina' jaa cha'na nqueⁿ na jaawijndyete matseit'maaⁿ'ñena' jom na juu jo' cwinaⁿna' cantyja 'naaⁿ' nqueⁿ na matsaⁿ'ntjoom jaa, na cwiluiiñe Espíritu.

4

Macandâ Jesucristo cwiluiiñe na matsaⁿ'ntjoom

¹ Jo' chii nc'e na m'aaⁿ Ty'o^ots'om na wi' ts'oom jâ na mañequiaaⁿ na cwilaxmaaⁿya ts'iaaⁿmeiiⁿ na jeeⁿ cajndana', ticaⁿndyaanc'uaaⁿndyô na cwil'aayâ juuna'. ² Ndo' meiⁿquia na jeeⁿ jnaaⁿ' na cwil'a nn'aⁿ na cwe' nty'iu, jnda tjeiⁿndyô cantyja 'naaⁿna'. Meiⁿ tjaa'naⁿ cwii nnom na cwil'aayâ cha ñequiu'nn'aⁿna' nn'aⁿ. Meiⁿ tiquilachuii'â ljo' na ma'm^o' ñ'oom' Ty'o^ots'om. Ñequiil'cheⁿ cwilanaaⁿya ñ'oom na mayuu' ndo' nc'e na ljo' cwiñe'quiandyoñ'aaⁿya jo nnoom meiⁿljo'cheⁿ na m'aaⁿ' n'om nn'aⁿ cantyja 'naaⁿya. ³ Ee juu ñ'oom naya na cwiñe'quiaayâ, xeⁿ tseixmaⁿna' cha'cwijom cwii 'naⁿ na matseicu'na' ndaana, macandâ ndaa nn'aⁿ na 'ootsuundye tseixmaⁿna' na ljo'. ⁴ Ee nn'aⁿ tsjoomnancue, cwe' nc'e na tyoola'yu'na, jo' chii juu na cwiluiiñe Ty'o^ots'om cwentaana matseicoom'm na nla'n^o'na, jo' na tileiqueⁿna cwenta na juu ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ' Cristo na jeeⁿ cajnda tseixmaⁿna' na jom jluii'ñe nquii Ty'o^ots'om. ⁵ Quia cwiñequiaayâ ñ'oom, nchii cwilanaaⁿya chiuu laxmaaⁿ ncjooyâ, saa cwilanaaⁿya na Jesucristo cwiluiiñe na catsaⁿ'ntjoom ndo' na luaa', jâ cwiluiindyô na cwindyaⁿ'ntjooⁿya ndaaⁿ'yo' nc'e na jnda nquiuuyâ Jesús. ⁶ Ee nquii Ty'o^ots'om na saⁿ'ntjoom na cwixueeñe yuu na jaaⁿ'ñe, manquiityeeⁿ jnda s'aaⁿ na seixueeñena' naquii' n'o^onyâ, cha cantyja 'naaⁿ' juu na caxuee'ñeeⁿ nndaⁿ nnta'jnaaⁿ'â na t'maⁿ cwiluiiñe nc'e mañejuu na xuee'ñeeⁿ matseixueeñena' nnom Jesucristo.

Jaa laxmaaⁿya cha'cwijom ncuua ts'ocachu

⁷ Juu nayawaañe na jeeⁿ jndana', la'xmaaⁿya juuna' naquii' seii'â na joo seii'â matseijomna' cha'cwijom ncuua ts'ocachu. Luaa' waa cha nleitquoo'ya na cwicandaa cwil'aayâ ts'iaaⁿmeiiⁿ nc'e Ty'o^ots'om mañequiaaⁿ na jndaayâ, meiⁿ nchii ncjooyâ waa na cwila'xmaaⁿya. ⁸ Jo' chii meiiⁿ na jndye nnom na ñe'catseic'oo'na' jâ, saa cwinaⁿndyô, meiiⁿ niom na ñe'canchjena' jâ, saa ndicwaⁿ m'aaⁿya na quit'maⁿ n'o^onyâ Ty'o^ots'om. ⁹ Jndye nn'aⁿ cwintyjo jâ saa tyooⁿdii Ty'o^ots'om jâ. Cwitmeiiⁿndyena jâ nnom tyuaa, saa ndicwaⁿ m'aaⁿtyaayâ. ¹⁰ Meiⁿyuucheⁿ na cwitsaayâ, ñequio seii'â nmeiiⁿ

cwitjoo^{nyâ} na ñe'catseicwjeena' jâ cha'xjeⁿ seicuee'na' Ta Jesús. Luaa' waa cha mati m'mo^{na}' na la'xmaa^{nyâ} juu na wando'xcoom. ¹¹ Ee yocheⁿ na cwitandoo'â, 'io ndi 'io ñe'catseicwjeena' jâ nc'e na m'aa^{nyâ} cantyja 'naaⁿ Jesús, cha mati cantyja 'naa^{nyâ} ñequio seii'â nleitquioo' na la'xmaa^{nyâ} juu na wando'xcoom. ¹² Quia jo' meiiⁿ wi' cwitjoo^{nyâ} na ñe'catseicwjeena' jâ saa cantyja 'naaⁿ jo', 'o la'xma^{nyo}' na cwitando'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om.

¹³ Naquii' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona': "Matseyu'a ñ'eⁿ Ty'oots'om, jo' chii macwji'yuu'ndyô cantyja 'naaⁿ aⁿ." Mati jâ cwilayu'ya n'oo^{nyâ} ñ'eⁿ ñê ndo' cwilanaa^{nyâ} cantyja 'naaⁿ jo'. ¹⁴ Ee manquiuuyaayâ na nquii Ty'oots'om na tquiaaⁿ na tando'xco Jesús jndâ na tue', nnts'aa na nntandoo'xcooyâ ñ'eⁿ ñê, ndo' ñecwii tmaaⁿ nncjachom 'o ñ'eⁿ ndyô jâ yuu na m'aaⁿ. ¹⁵ Cha'tso nawi'meiiⁿ na cwiwinoo^{nyâ} ts'iaaⁿ na cateijndeiina' 'o, cha na majndye nn'aⁿ nnto'ñoomna naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om, ndo' na ljo' jndye joona ñnequiana na quianl'uaaⁿ cha catseit'maaⁿ ñena' jom.

¹⁶ Jo' chii tica'ndyenc'uaa'ndyô ee meiiⁿ na jaaju'cjena' seii'â saa 'io ndi 'io cwiwiteii'xco naquii' n'oo^{nyâ}. ¹⁷ Ee joo nawi' na cwitjoo^{nyâ} je' ñequio seii'â, cwe' chjootindyo joona', tiyocheⁿ cwiwinoo^{nyâ} joona' ndo' cantyja 'naaⁿ jo' cwicandaaya cwii na tintycwii na matseit'maaⁿ ñena' jaa na juu jo' t'maⁿ ti ndo' jndati tseixmaⁿ na', nchiiti cha'tso nmeiⁿ. ¹⁸ Ee tiquitjaa'ndyô cwenta na wi' na tquioo' na cwitjoo^{nyâ}. Cwiqaa^{nyâ} cwenta joo 'naⁿ na tileicanty'iaaya, ee joo na cwinty'iaayâ, ticaljotyeⁿ na', saa joo na titquioo' m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ.

5

Nnto'ñoo^{nyâ} seii'a na xco

¹ Seii'a nmeiiⁿ la'xmaⁿ na' cha'cwijom cwii w'aa na cwe' cwantindyo chu waana'. Ndo' manquiuuya xeⁿ nntyuii' juuna' jndâ seijndaa'ñe Ty'oots'om w'aa na xcona' jo cañoom'luee na ticantycwii na waana', na nchii nn'aⁿ l'a juuna'. ² Ee mayuu' yocheⁿ na cwitandoo'a ñequio seii'a nmeiiⁿ ñe, cwila'ncjoo'ndyô ee queeⁿ n'oo^{nyâ} na nnc'oo^{nyâ} w'aaxco na waana' cañoom'luee, ³ ee na nla'xmaa^{nyâ} juuna', nntseijomna' jaa cha'cwijom ts'aⁿ na cwee liaa', nchii cha'na ts'aⁿ na ñecasei'ñe. ⁴ Seii'a nmeiiⁿ na laxmaⁿ na' cha'cwijom w'aa yuu na cwic'aa^{nyâ}, jaawi'ndaa'na', jo' cwilancjoo'ndyô ndo' matsei'ndaa'na' nquiuuya ee nchii cwe' na ñeca'ndyaaya seii'a na n'ndiina' jaa cha'cwijom ñecantsei'ndyô, saa nc'e na ñe'cwaa'a seii'a na xcona', cha juu na laxmaa^{nyâ} na cwiwi'ndaa' ndo' na 'oowje cwitsuuñ'eⁿ na' nc'e na laxmaa^{nyâ} na ticantycwii na cwitandoo'a. ⁵ Nquii Ty'oots'om jndâ seijndaa'ñê na nluii na luaa', ndo' cha na m'mo^{na}' na nntseicandañê juuna', jndâ tquiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'oo^{nyâ}, cwii na ma'mo^{na}' na cwiljotyeⁿ ñ'oom na jndâ tsoom.

⁶ Jo' chii cwiñ'omt'maaⁿ ndyô n'oo^{nyâ} na yocheⁿ na ndicwaⁿ tandoo'a ñequio seii'a nmeiiⁿ, tyooto'ñoo^{nyâ} w'aaya, ñecatsona' na tic'oo^{nyâ} ñequio nqueⁿ na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa. ⁷ Ee cwitsam'aaⁿ tyaa^{nyâ} nc'e na cwila'yuyâ cwii n'oo^{nyâ} ñ'eⁿ ñê, nchii nc'e na cwinty'iaandaaya jom. ⁸ Saa m'aa^{nyâ} na quit'maⁿ n'oo^{nyâ} Ta Jesús ndo' nl'ueyaya n'oo^{nyâ} na tacatandoo'tyaaya ñequio seii'a nmeiiⁿ cha nndañ nntandoo'a yuu na m'aaⁿ. ⁹ Jo' chii cha'tso na cha'tso na cwil'aaya, cwijoo' n'oo^{nyâ} na ñequi'cheⁿ cal'aaya yuu na cwijaawee'ntyjeeⁿ, meiiⁿ na cwitsam'aaⁿ tyaa^{nyâ} ñ'eⁿ seii'a nmeiiⁿ, oo meiiⁿ na jndâ 'ndyaaya juuna'. ¹⁰ Ee cha'tsondyô nncwintyjaa'a jo nnom Cristo na nncu'xeeⁿ jaa, cha cwii cwiindyo nnto'ñoo^{nyâ} cantyjati na jndâ ñel'aa xjeⁿ na ñet'oo^{nyâ} ñequio seii'a, aa na maty'iomyana' ndo' aa na tia.

Cwiljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿ ndyô nc'e Cristo

¹¹ Nc'e na nntu'xeⁿ ndye nn'aⁿ, jo' chii cwijoo' n'oo^{nyâ} na quiandye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ aⁿ. Nquii Ty'oots'om ntyjiiñdaa'ñê chiuu n'oo^{nyâ} ndo' ntyjaa' n'oo^{nyâ} na mati 'o. ¹² Tinc'oom' n'om'yo' na ñe'calat'maaⁿ ndyô cheⁿ ncjoo^{nyâ} ndaa'yo'. Jâ cwe' cwiñequiaayâ na wanaaⁿ na c'om'yo' na jnda nquiu'yo' jâ, cha nndañ nla'lcwe'yo' ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ na

cwilas'andye cantyja chiuu na cwiwitquioo', nchii cantyja chiuu tseixmaⁿ ts'aⁿ naquii' ts'om. ¹³ Ee meiiⁿ cwilue nn'aⁿ na jnda teintjeiⁿndyô, luaa' laxmaaⁿya nc'e Ty'ooots'om, ndo' xeⁿ laxmaaⁿya ts'aⁿ na yaa', luaa' waa cha' cateijndeina' 'o. ¹⁴ Juu na m'aaⁿ Cristo na candya' ts'oom jâ cwiluiiña' cwii na matsa'ntjomna' ee nquiuyaya na tueeⁿeⁿ cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ, jo' chii cha'tsondyo cwiluiindyô l'oo. ¹⁵ Tueeⁿeⁿ cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ cha joo nn'aⁿ na cwitando'na tic'omtina cantyja na l'ue n'om nquieena, saa catando'na cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na tueeⁿeⁿ ndo' tando'xcoom cwentana. ¹⁶ Jo' chii je' tacotjeii'â cwenta chiuu tseixmaⁿ ts'aⁿ cha'xeⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue cwitjeii'na cwenta chiuu tseixmaⁿ cwii x'iaana. Tyowaa cwii tiempo maluaa' tyotjeii'â cwenta chiuu tseixmaⁿ Cristo saa je' tacol'aayâ na ljo'. ¹⁷ Jo' chii ts'aⁿ na matseitjoom'na' juu ñequio Cristo, cwiluiiña ts'aⁿ na jnda tuiiña xco. Cha'tso na tijo'ndyo na ñeseixmaaⁿ jnda teinom, cha'tso cantyja 'naaⁿaⁿ laxmaⁿ xcona'.

¹⁸ Nquii Ty'ooots'om mach'eeⁿ ts'iaaⁿmeiⁿl, majom maqueeⁿ jaa na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyô nc'e Cristo ndo' maty'ioom ts'iaaⁿ jaa na quiandye nn'aⁿ na caljoya ts'oom ñ'eⁿndyena. ¹⁹ Luaa matsona': Cwiljoya ts'om Ty'ooots'om ñ'eⁿ nn'aⁿ nc'e Cristo, meiⁿ ticwjaa'ñe cwenta na la'xmaⁿna jnaⁿ, ndo' ty'ioom ts'iaaⁿ ndaayâ na ñequiaayâ ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyena. ²⁰ Je' cwiluiindyô nn'aⁿ na cwila'candii 'o ñ'oom na matseicwanom Cristo na m'aⁿyo'. Maty'iomna' na nquii Ty'ooots'om matseity'ooñe ndaa'yo' ñequio ñ'omndyuaayâ. Jo' chii ñequio xuee' Cristo cwila'ty'oondyô ndaa'yo' na caljoya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om. ²¹ Cristo meiⁿcwii jnaⁿ tîcatseixmaaⁿ, saa nc'e na candya' ts'om Ty'ooots'om jaa, jo' na s'aa na matseixmaaⁿ jnaⁿ cha jaa na matseitjoom'na' ñ'eⁿñe ndaaⁿ nla'xmaaⁿya cantyja na maty'iomyana' cha'xeⁿ na macaⁿna'.

6

¹ Nc'e na cwiluiindyô nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ ñ'eⁿ Ty'ooots'om, cwil'aayâ ty'oo ndaa'yo' na til'a'yo' na ticato'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ. ² Ee naquii' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii matsoom:

Jndiia ñ'oom na tsu' nqoⁿ juu xjeⁿ na tjawee' ts'oqoⁿ ñ'eⁿndyu'.

Teijndeia 'u juu xuee na seijndaa'ndyô na nncwji'n'maaⁿndyô 'u.

Cala'nqoⁿyo' ñ'oomwaa' na tso Ty'ooots'om. Je' cwiwee' xjeⁿ na ñecateijneiⁿ 'o. Je' xcwe xjeⁿ na jeeⁿ ñe'cwji'n'maaⁿñe 'o.

³ Meiⁿcwii tiquil'aayaayâ cha catseilcwe'na' ts'om ts'aⁿ, tints'aana' na tia ñ'oom cwiwineiⁿ cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na cwil'aayâ. ⁴ Na cha'tso na cwil'aayâ cwijoo'ya n'ooⁿya na m'moⁿna' na cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnom Ty'ooots'om, na jndye nnom nawi' na cwiwinooⁿya, m'aaⁿya na t'maⁿya n'ooⁿya, ñequio na matseitjoona' na nleil'uee'ndyô ndo' cantyja 'naaⁿ cwii cwii nnom najndeina' na mat'uiina' jâ, ⁵ cwitjooyâ na cwicachoo'â cwil'a nn'aⁿ, ndo' na cwitioomna jâ l'aancjo. Quia waa tacwaxua ndyueena cjooyâ. Ndo' mati m'aaⁿya na jndeina' na cwil'aayâ ts'iaaⁿ cha'na meiⁿquiandyo ts'aⁿ na m'aaⁿ moso. Ndo' na macwji'na' tsaⁿtsjom ndaayâ ndo' mati cwitjooyâ na matseitjoona' ljo' nntquiaayâ, ⁶ mati cwit'mooⁿya na cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnom Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿ na lju' na cwitsaam'aaⁿya ndo' mati na cwila'nqoⁿâ ñ'oom na mayuu' ndo' na m'aaⁿya na niom' n'ooⁿya ñequio nn'aⁿ, ndo' na ya nn'aⁿndyô quio joona, ma'moⁿna' na ljo' nc'e m'aaⁿ Espíritu Santo ñ'eⁿndyô, ndo' cantyja 'naaⁿ na xcwee'ya n'ooⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ, ⁷ ma'moⁿna' na ljo' nc'e xcwee' n'ooⁿya na cwiñequiaayâ ñ'oom na mayuu', cwiluii na ljo' ñequio najndeii na matseixmaⁿ Ty'ooots'om. Ntyjaya ndo' ntyjatymaⁿ cwiwil'uee'ndyô l'ots'iaaⁿ na maty'iomyana'. ⁸ Quia waa cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ jâ, quia waa ticuee' n'omna jâ. Quia waa cwiluena na ya nn'aⁿndyô, ndo' quia waa cwiluena na tia nn'aⁿndyô. Quia waa cwiluena na cantundyô meiiⁿ ñ'oom na mayuu' cwilanaayâ. ⁹ Waa xjeⁿ na cwil'a

nn'aⁿ ñ'eⁿndyô cha'cwijom la'xmaaⁿya nn'aⁿ na tjaa ñeeⁿ cwajnaaⁿl meiiⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwita'jnaaⁿna jâ. Waa xjeⁿ teincuu' m'aaⁿya na ñe'cala'cwjeena jâ saa ndicwaⁿ cwitandoo'a, cwicachoo'â saa tyoowjaayâ. ¹⁰ Meiiⁿ na maniom na matseichjoo'na' n'ooⁿyâ saa m'aaⁿyâ na neiiⁿyâ. Meiiⁿ na jneeⁿndyô saa cantyja 'naaⁿyâ maqueⁿna' jndye nn'aⁿ na tyandyena jo nnom Ty'ooots'om. Meiiⁿ na meiⁿchjoo tjaa na cwileiñ'ooⁿyâ, saa cha'tsoñ'eⁿ la'xmaⁿna' cwentaayâ.

¹¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' na m'aⁿ'yo' tsjoom Corinto, tyoonquio'nn'aaⁿyâ 'o, ndyeyu cwilanaaⁿyâ ndaa'yo'. Tyoola'cuu'â ndaa'yo' chiuu m'aaⁿl n'ooⁿyâ ñ'eⁿndyo'.

¹² Meiⁿcwii tyooch'eena' na wandii' n'ooⁿyâ ñ'eⁿndyo'. Saa xeⁿ laxmaⁿ'yo' na wandii' n'om'yo' ñ'eⁿndyô quia jo' ncjo'yo' waa chiuu cantyja 'naⁿ'yo'. ¹³ Cha'xjeⁿ nquii tquie ts'aⁿ matseineiⁿ ndaa ntseinda, mats'aa ty'oo ndaa'yo', c'om'yo' na jnda nquiu'yo' ja cha'xjeⁿ jnda ntyjiya 'o.

Cwiluiindyô wa'ts'om 'naaⁿl Ty'ooots'om na wando'

¹⁴ Tilax'iaa'ndyo' ñequio nn'aⁿ na tyoolayu', ee xeⁿ luaa' cwil'a'yo' tixotseiljoyuna' 'o ñ'eⁿndyena. Ee nn'aⁿ na cwil'a yuu na maty'iomiana' xondaâ nla'jomndyena ñequio juu na matseixmaⁿ natia. Meiⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñequio na cwiluiiñe naxuee xondaâ nla'x'iaa'ndye ñequio na tseixmaⁿ najaaⁿ. ¹⁵ Ee xotseitjoom'na Cristo ñequio Satanás. Ndo' mati ts'aⁿ na matseyu', xondaâ nntseitjoom'na' jom ñequio cwii ts'aⁿ na tyootseyu'.

¹⁶ Nn'aⁿ na cwiluiindyô waa' Ty'ooots'om, ¿aa nndaâ nleijom ñ'oom joona ñequio nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na nchii jom cwiluiindyena'? Ee 'o cwiluiindyô wats'om 'naaⁿl Ty'ooots'om na wando', cha'xjeⁿ tsoom:

Ja nnc'ooⁿ naquii' n'omna, ndo' nnconooⁿya quii'ntaaⁿna.

Ja nntseixmaⁿya Ty'ooots'om cwentaana,
ndo' joona nluiindyena tmaaⁿl cwentaya.

¹⁷ Ndo' na luaa' waa, mati waa cwiicheⁿ ñ'oom'm na teiljeii na matso nqueⁿ na cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa. Matsoom:

'O je', calui'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye.

Catjei'ndyo' cantyja ljo' laxmaⁿ na'ñeeⁿ.

Meiⁿ tant'ue'yo' 'naⁿ na tilju' tseixmaⁿ.

Xeⁿ nmeiⁿl nla'nda'yo' quia jo' nloñ'oⁿya 'o.

¹⁸ Ndo' nntseixmaⁿya Tsotye'yo'.

Ndo' mati 'o nla'xmaⁿ'yo' ntseindaaya na naⁿnom ndo' naⁿlcu.

Nmeiiⁿl ñ'oom na tso nqueⁿ na matseixmaaⁿ na catsa'ntjoom jaa na tjacantya na cwiluiiñe najneiⁿ.

7

¹ 'O nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, nc'e na la'xmaaⁿya ñ'oommeiⁿl na jnda tso Ty'ooots'om na nnts'aaⁿ, jo' chii macaⁿna' na cala'lju'ndyô cantyja 'naaⁿ cha'tso na matseicw'aa'ñena' seii'a ñequio n'ooⁿya. Ndo' ñequio na nquiaaya na nc'oom na ticjawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyô, candaâ' quiandyoñ'aaⁿ cha'tso na l'ue ts'oom.

Neiiⁿl Pablo na joo nn'aⁿ Corinto tioo' n'omna ñ'eⁿñê

² Cwa quiandyô' na nntseitjoom'nda'na' jâ ñ'eⁿndyo'. Jâ meiⁿjom ndii' tyool'aayâ nawi'ndyô ñ'eⁿndyo'. Meiⁿ tyoola'tjoondyô nnom meiⁿcwiindyô' 'o, meiⁿ na ñe'nquio'nn'aaⁿyâ 'o. ³ Saa nchii luaa' matsjoo na matseitia'a 'o ee jnda ñetsjoo na m'aⁿ'yo' naquii' ts'ooⁿya meiiⁿ na nntandoo'â oo meiiⁿ na nncwjaayâ ñ'eⁿndyo'. ⁴ T'maⁿ waa na t'maⁿ ts'ooⁿya 'o ndo' jeeⁿ neiⁿya 'o. Quii'ntaaⁿ cha'tso nawi' na cwiwinooⁿyâ tileicantycwii na m'aaⁿya na neiⁿya.

⁵ Ee cantyjati na squiaayâ ts'oondaa Macedonia, tileiquiaana' na nnta'jndyaayâ ee lo-mañjaaⁿ jndye nnom na tyoco'wi'na' jâ, tyolawendye nn'aⁿ nacjooyâ ndo' macaty'uaaya.

⁶ Saa nquii Ty'oots'om na mañequiaaⁿ na t'maⁿ n'om nn'aⁿ na m'aⁿ na chjoo' n'om, manquiiyeeⁿ tquiaaⁿ na t'maⁿ n'ooⁿyâ na tyjee'cañoom Tito jâ, ⁷ ee nchii macandaⁿ cwe' na tyje'cañoom jâ, saa mati nc'e na tquia'yo' na neiiⁿeⁿ na tyom'aaⁿ ñ'eⁿndyo'. Ee seicañeeⁿ na jeeⁿ ñe'cantly'ia'yo' ja, ndo' na tia nquiu'yo' ljo' na tuui quii' ntaaⁿyo'. Mati tsoom na tyojoo' n'om'yo' na nla'canda'yo' ñ'oom na seijndo'a n'om'yo'. Ndo' quia na jndiyya na ljo', t'maⁿti tioo na neiⁿya.

⁸ Ee meiiⁿ na juu carta'ñeeⁿ seichjoo'na' n'om'yo', saa tico'tiana' ntyjii na ljo' s'aa ee jndaⁿ ljeiya na cwe' chjootindyo s'aana' na tco'tiana' nquiu'yo', ⁹ saa je' neiⁿya na seicwanonⁿya juuna' meiⁿ nchii na seichjoo'na' n'om'yo' na tquiaana' na neiⁿya, tquiaana' na neiⁿya na 'o tioo' n'om'yo', na jo' jo' tjawee' ntyjii Ty'oots'om. Ndo' na luaa' tquiioo'ya na nchii s'aaya cwii nnom na seilcwe'tya'na' 'o. ¹⁰ Ee quia na mañequiaa Ty'oots'om na matseichjoo'na' ts'om ts'aⁿ cwii na ticatsa'ntjomna' na mach'ee, luaa' mach'eeⁿ cha nlcwe' ts'om ts'aⁿ, cha nndaⁿ nncwji'n'maaⁿñê juu. Ndo' na luaa' mach'eeⁿ meiⁿ xocatso tsaⁿñeeⁿ na cwe' ts'iaaⁿndyo na lcwe' ts'om. Saa nn'aⁿ na tyoola'yu' meiiⁿ jnaⁿ na laxmaⁿna mach'eeⁿ na chjoo' n'omna, maxjeⁿ tiñe'calcwe' n'omna. Ndo' cwe' jnaaⁿ jo' cwitsuundye añmaaⁿna. ¹¹ Queⁿyo' cwenta juu na tyom'aⁿyo' na chjoo' n'om'yo' teil'uee'ñe Ty'oots'om. Juuna' s'aana' na tqeⁿndyo' na jla'jndaa'ndyo'. S'aana' na jla'lioo'ndyo' na luaa' s'aa tsaⁿñeeⁿ ndo' t'om'yo' na nquia'yo' xeⁿ chiuu nnts'aa Ty'oots'om ñ'eⁿndyo'. Mati s'aana' na ñe'cantly'ia'yo' ja ndo' tqeⁿtyeⁿyo' na cjameintyjeeⁿeⁿ natia na s'aaⁿ.

¹² Quia jo' nchii cwe' tomti cantyja 'naaⁿ juu ts'aⁿ na seitjooⁿne, jo' na seiljeiya carta'ñeeⁿ, meiiⁿ nchii cwe' cantyja 'naaⁿ tsotyeeⁿ na jlui'jnaaⁿñe, saa seiljeiya juuna' cha' jo nnom Ty'oots'om nntseica'moⁿyana' na 'o jnda nquiu'yo' ja. ¹³ Ndo' na maljeiya na ljo', tquiaana' na ty'oⁿt'maaⁿndyo ts'oⁿ.

Majndeiticheⁿ quia na ljeiya na jla'ñ'oom'ndyo' Tito ts'iaaⁿ na tjaaⁿ na m'aⁿyo'. Ndo' na teijndei'yo' jom mati tquiaana' na neiⁿya nc'e s'aana' ntyjeeⁿ cha'cwijom na m'aaⁿ waⁿaⁿ. ¹⁴ Meiⁿ ticalui'jnaaⁿndyo quia na tjei's'aya 'o nnoom, na tsjooⁿya na ntyjiiyaya na 'o nla'candaⁿndyo' ñ'oom na nntsoom, ndo' cha'xjeⁿ jlui'yuu' cha'tso ñ'oom na jnda tjei'yuu'ndyo ndaa'yo', mati cha'tso ñ'oom na jnda l'uuyâ nnoom cantyja 'naⁿyo', jnda jlui'yuu'na'. ¹⁵ Ndo' nc'e na luaa', jndati ntyjeeⁿ 'o na majaañjoom' ts'oom na tyola'candaⁿndyo' ñ'oom na tsoom ndaa'yo', na ñequio na tyotue'ndyo'cje'yo' ndo' na cwicatyue' neiⁿyo'. ¹⁶ Jeeⁿ ndyaa' neiⁿya na candaⁿya nndaⁿ nnc'oⁿt'maaⁿndyo ts'oⁿya ñ'eⁿndyo'.

8

S'om na nnteijndeina' nc'iaana na cwilayu'

¹ Ndo' je' 'o nn'aaⁿyâ na cwila'yu'yo', l'ue n'ooⁿyâ na caliu'yo' cantyja 'naaⁿ naya na mach'ee Ty'oots'om ñequio ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿna ts'oⁿndaⁿ Macedonia. ² Ee joona meiiⁿ jndye nnom nawi' na jaa'na' na cwiwinomna, m'aⁿna na neiiⁿna, ndo' meiiⁿ na jeeⁿ nty'iaandyena saa ndoo' ntyjii ts'aⁿ na tyandyena na tinc'uaa' tquiana s'om na nnteijndeina nn'aⁿ na matseitjooⁿa'. ³ Macwji'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿna ee tquiana ñequio na xcwee' n'omna, ndo' meiⁿ titomndyo tquiana ee maxjeⁿ ljo' l'ue n'omna. ⁴ Jndye ty'oo tyol'ana ndaⁿyâ na nnta'ncueeyâ na nla'jomndyena na nnteijndeina nn'aaⁿya na cwila'yu' Jerusalén. ⁵ Meiⁿ nchii l'ana cha'xjeⁿ na jla'tiuuyâ, ee tquiandyejndyena naquii' l'o Ta Jesús na caluii ñ'eⁿndyena yuu na macaⁿna', ndaⁿ jo' jlueⁿa ndaⁿyâ na cal'uuyâ chiuu l'ue ts'om Ty'oots'om na cal'ana. ⁶ Nc'e na luaa' waa, l'aayâ ty'oo nnom Tito na catseicandaⁿñê ts'iaaⁿ nayawaañe na to'jñeeⁿ quii'ntaaⁿyo' na cwila'tjom'yo' s'om'ñeeⁿ. ⁷ Ee 'o jndye nnom cwiwitquioo' na 'o ma'naⁿti'yo' nchiiti nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yu': 'O t'maⁿti waa na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om. 'O jndyendyo' ya cwit'moⁿyo' ñ'oom'm

ndāa nt'omcheⁿ. 'O xcweti cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. 'O queeⁿti n'om'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnoom. 'O jnda nquiu'yo' ñeⁿndyô. Nc'e na nmeiⁿ la'xmaⁿ'yo', jo' chii matsona' na mati nncwinom'yo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilayu' na t'maaⁿti ññequia'yo' na nnteijndeina' nc'iaa'yo' na cwila'yu'.

⁸ Na matsjoo ñ'oomwaa', nchii na matsa'ntjōⁿya 'o chiuu cal'a'yo'. Saa ñequii'cheⁿ l'ue ts'ooⁿ na caliu'yo' na nt'omcheⁿ nn'aⁿ queeⁿ n'omna na cwil'ana na ljo'. Ndo' na nla'jomndyo' m'moⁿnyana' na xcwee' n'om'yo' na jnda nquiu'yo' na ñ'eeⁿ. ⁹ Ee macwila'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' juu naya na matseixmaⁿ Ta Jesucristo. Ee meiiⁿ ñet'oom na tjacantyja na tyañê cañoom'luee, saa nc'e na jeeⁿ candya' ts'oom 'o s'aañe cheⁿnqueⁿ na nty'iaa'ñeñ'eeⁿ. Ndo' na ljo' s'aaⁿ maqueeⁿ 'o na cwiluiindyō' na tyandyō' jo nnom Ty'oots'om.

¹⁰ Matsjoo ndaa'yo' chiuu waa na m'aaⁿ ts'ooⁿ cantyja 'naaⁿ' ñ'oomwaa' cha cateijndeina' 'o. Ee 'o machu'cheⁿ jla'tiuu'yo' na ñe'cateijndeiyō' nn'aⁿ Jerusalén ndo' xjeⁿñeeⁿ jla'catō'yo' na nla'tjom'yo' s'om. ¹¹ Jo' chii cjoo' n'om'yo' na nla'candāa'ndyo' ñ'oomwaa', ee tyom'aⁿ'yo' na queeⁿ n'om'yo' na ññequia'yo' s'om na nnteijndeina' nn'aⁿ na cwila'yu' jo' jo', cha'xjeⁿ na s'aana' naquii' n'om'yo' quia jo', jo' quia'yo' cantyjati na cwileiñ'om'yo'. ¹² Ee xeⁿ na mayuu' na l'ue ts'om ts'aⁿ na ññequiaa cwentaa' Ty'oots'om, jom maco'ñoom na maleiñ'oom ts'aⁿ, nchii macaaⁿ na ticuaa l'ō ts'aⁿ.

¹³ Meiⁿ nchii matsjoo na cateijndeiyō' nt'omcheⁿ nn'aⁿ cha na catseitjōona' na cwileil'uee'ndyo'. ¹⁴ Maty'iomna' na tjoom' cateijndeii nn'aⁿ nc'iaana na cwila'yu'. Je' 'o na majndaa'ti m'aⁿ'yo' maxjeⁿ nndāa nnteijndeiyō' nn'aⁿ Jerusalén 'naⁿ na matseitjōona' jona, cha cwiicheⁿ ndii' quia na ndaāa nliu jona mati nndāa nnteijndeina yuu na matseitjōona' 'o, ndo' na luaa' nl'a'yo', ñe'cwii xjeⁿ nnteijndeina' 'o ñ'eⁿndye jona, ¹⁵ cha'xjeⁿ matso ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii: "Ts'aⁿ na majndye maná tyocañeⁿ!, títseicwaljoo'na', ndo' mati juu ts'aⁿ na tijndye tyocañeⁿ!, tícateitjōona' jom."

Tito ñequio nn'aⁿ na cwiteijndeii jom

¹⁶ Mañequiaya na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ' nn'aaⁿya Tito. Ee cha'xjeⁿ na m'aaⁿ ts'ooⁿ chiuu nnteijndeitya 'o, maluaa' m'aaⁿ ts'oom cantyja 'na'yo'. ¹⁷ Ee neiⁿ'eⁿ quia tsjōoya nnoom na cjaacanty'iaa'nnaaⁿ'aⁿ 'o. Ndo' nc'e na queeⁿ ts'oom na ñe'cateijneiⁿ 'o, jo' chii mawjaacando'nnaaⁿ'aⁿ 'o ee mati jom l'ue ts'oom na ljo'.

¹⁸ Ñ'eⁿ Tito cwijñōōⁿyâ cwiicheⁿ nn'aaⁿya na matseyu'. Quii'ntaaⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ waa ñ'oom na jeeⁿ ya mañequiaa tsaⁿñeeⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ' Ty'oots'om. ¹⁹ Ndo' nchii macandā na luaa' waa. Joo ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ ndyuaameiiⁿñe, jnda ty'ioomna ts'iaaⁿ jom, na nncjaañ'eeⁿ ñ'eⁿndyô quia nntsaayâ Jerusalén na nntsaaca'ndyaayâ s'om na cwil'a'yo' naya na ñ'eeⁿ, na cantyja 'naaⁿ' jo' matseit'maaⁿñena' Ty'oots'om ndo' m'moⁿ'na' na ñe'cateijndeiiya na ñ'eeⁿ. ²⁰ We ndyeendyô ñecwi nntsaayâ Jerusalén cha tjaa 'ñeeⁿ nntseituu na tis'a cwil'aayâ ñ'eⁿ s'om'ñeeⁿ. ²¹ Ee nchii macandā jo nnom Ty'oots'om cwiqueⁿndyô na nl'aayâ yuu na maty'iomnyana', saa mati jo ndaāa nn'aⁿ.

²² Ñequiondye jona cwila'cwanōōⁿyâ cwiicheⁿ nn'aaⁿya na jndye nnom na mach'eeⁿ ma'moⁿ'na' ndaāyâ na jeeⁿ queeⁿ ts'oom ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ty'oots'om ndo' je' majndeiticheⁿ na luaa' ee cantyja 'na'yo' mañ'oom t'maaⁿñê ts'oom. ²³ Xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na mawax'ee 'ñeeⁿ cwiluiñe Tito, candu'yo' na cwiluiñê x'iaya. Matseijomñê ñ'eⁿndyō na cwindye'ntjōōⁿyâ ndaā'yo'. Ndo' xeⁿ cwita'x'ee nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ' nt'omcheⁿ naⁿm'aⁿ' candu'yo' na ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ cwijñoomna naⁿm'aⁿ' ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ ndo' matseit'maaⁿñena' Cristo cantyja 'naaⁿ'na. ²⁴ Jo' chii cat'moⁿ'ndyeyu'yo' na mayuu'cheⁿ jnda nquiu'yo' naⁿm'aⁿ' cha caliu ticwii cwii tmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ. Ee na nl'a'yo' na ljo', cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu' nliuna na ticantundyô na cwitjeii'â ñ'oom na jeeⁿ ya cwila'candāa'ndyo'.

9

Nla'tjomna s'om na nl'ana naya nc'iaana na cwila'yu'

¹ Cautyja 'naa' na nla'tjom'yo' s'om na nl'a'yo' naya nn'a' na macwji' Ty'oots'om cwentaa'na, mei' taca'na' na nntseiljeityaya ñ'oommei'. ² Ntyjiiyaya na quee' n'om'yo' na nntei'jndei'yo'. Jnda ñetjeii's'aya 'o ndaa nn'a' ñjaa' ts'ondaa Macedonia na 'o na m'a'yo' ts'ondaa Acaya, machu' jla'jndaa'ndyo' na nntei'jndei'yo'. Ndo' majndye nn'a' ts'ondaa Macedonia mati ñe'catei'jndeiina nc'e 'o jee' quee' n'om'yo' ñ'oom'ñee'. ³ Saa meii' na luaa', majñoo'nya na'm'a' na nnc'oona na m'a'yo' cha ticats'aana' na tiyuu' ñ'oom ya na jnda tsjooya cautyja 'na'yo', cha na c'omc'eendyo' cha'xje' na jnda tsjoo ndaana. ⁴ Ee quia na nntsquiaaya na m'a'yo' ñequio nn'a' Macedonia na nnc'oo ñ'e'ndyo, ndo' xe' nleitquioo' na tic'omc'eendyo' ñequio s'om'ñee', jee' t'ma' nlu'jnaa'ndyo, ndo' mati 'o. ⁵ Nc'e na ljo' matsona' na ca'na ndaa nn'aa'nya nmeii' na nnc'oojndyeena na m'a'yo' na nla'candaa'ndyo' s'ommei' na jnda jndu'yo' na ñequia'yo'. Ndo' na luaa', joo s'ommei' cwiñequia'yo' joona' ñequio na xcwee' n'om'yo', nchii cwe' na jndei' ndyuaayâ.

⁶ Saa cjaañjoom'ya n'om'yo' ñ'oomwaa na cwe' tjañoom': Juu ts'a' na tijndye tsjaa' manom', tit'ma' nntseiwe. Saa ts'a' na maya tsjaa' manom', majndyeti nntseiwe. ⁷ Quia jo' cwii cwiindyo' 'o catseitiuu cwanti na ñequiaa na nntei'jndei' ts'iaa'waa'. Nchii ñequiaa ñequio najndei'na' oo na tixcwee' ts'om, ee cjaawee' ntyjii Ty'oots'om nn'a' na cwiñequia 'na' na waa luee ñequio na jnda nquiuna jom. ⁸ Ee jom candaa'ya ndaa ñequiaa' cha'tso na maca'na' 'o hasta waljoo'che' na nleil'uee'ndyo', ndo' mati ndaa nntei'jndei'yo' nt'omche'. ⁹ Cha'xje' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona':

Ty'oots'om ñequio na xcwee' ts'oom mateix'ee' nn'a' na nty'iaandye, Cha'tso na maty'iomyana' na matseixmaa', m'aa' ndo' m'aa'na'.

¹⁰ Jo' chii nquii Ty'oots'om na mañequiaa' tsjaa' na nnom' ts'a', ndo' na cwiwe' ntjom cha niom na lcwa' ts'a', ñequiaa' na nleil'uee'ndyo' ndo' nleijndyena' cha ndaa nntei'jndei'yo' nt'omche' nn'a' na maca'na' joona. ¹¹ Ndo' na luaa', nleijndye 'na'yo' cha ñequio na xcwee' n'om'yo' ndaa nntei'jndei'yo' nt'omche' nn'a'. Ndo' quia na nntsañ'oo'nyâ tsjo'ñjee' na cwiñequia'yo' nnts'aana' na joo nn'a' na matseijjoo'na' ñequiana na quianl'uaa' Ty'oots'om. ¹² Ndo' na ljo' nl'a'yo', nchii macandâ na matseijndaa'ñena' ljo' na maca'na' na'ñee', mati nla't'maa'ndyena Ty'oots'om na nluena na quianl'uaa'na' cautyja 'na'yo'. ¹³ Joona nla't'maa'ndyena Ty'oots'om ee juu na cwiteijndei'yo' joona m'mo'na' ndaana na cwilacandaa'ndyo' chiuu cwit'moo' ñ'oom naya 'naa' Cristo. Ndo' mati nla't'maa'ndyena jom na jee' xcwee' n'om'yo' na cwiteijndei'yo' joona ndo' mati nt'omche' nn'a' na cwila'yu'. ¹⁴ Ndo' nc'e na ljo', nnts'aana' na nla'nei'na nnom Ty'oots'om na catio'naa'ñê 'o. Nnc'omna na jnda nquiuna 'o nc'e cautyja 'naa' juu naya na matseixmaa', jo' na cwil'a'yo' naya joona. ¹⁵ Quial'uaa' Ty'oots'om ee jnda tquiaa' cwii na jee' cajnda na cwicandaaya na tjaa'na' ñ'oom na ndaa nlanaa'nya na nleixcwe na m'mo'na' na ljo'.

10

Nc'e cwiluiñe Pablo apóstol, waa najndei' na matseixmaa'

¹ Ja Pablo, nc'e Cristo m'aa' na candya' ts'oom jaa ndo' t'ma' ts'oom ñ'e'ndyo waa na mats'aa ty'oo ndaa'yo'. Ee waa ñ'oom quia na m'aa'nya ñ'e'ndyo', jee' nioom' ts'oo' saa quia na tquia m'aa'nya ñ'e'ndyo', jee' s'andyo. ² Maca'na' cwii naya'ñee' ndaa'yo' quia na jnda tuandaa'a na m'a'yo', nt'omndyo' 'o na cwindu'yo' na mats'aa cha'xje' cwil'a nn'a' na tyoola'yu', til'a'yo' na nlca'na' na nntseijndei' 'ndyo nacjo'yo'. Ee quia na jnda mam'aa' quii'ntaa'yo' nliu'yo' na ti'maa' ts'oo' na nntseijndei' 'ndyo nacjoo na'ñee'. ³ Ee meii' na laxmaa'nyâ cha'xje' nt'omche' nn'a' saa tiquila'jndaayâ cha'xje' cwil'a

joona na cwila'jndana na cala'jomndye nn'aⁿ ñequio ñ'oom na cwiñequiana. ⁴Ee l'ò ts'iaaⁿ na cwiwil'uee'ndyô cha catyuii' ts'iaaⁿtyeⁿ na matseijndaa'ñe tsa'jndii tila'xmaⁿna' cha'xjeⁿ joo na cwiwil'uee'ndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Juu najndeii na cwiluiiñe Ty'oots'om, tseixmaⁿna' l'ò ts'iaaⁿ 'naaⁿyâ na nntseyuii'na' najndeii na matseixmaⁿ tsa'jndii. ⁵Ñequio najndeii na matseixmaⁿ Ty'oots'om cwila'tyuii'â cha'tso ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ na cwi'oo nacjoom'm. Ndo' mati meiⁿquia na matseit'maaⁿñe cheⁿnquii ts'aⁿ, na juu jo' matseitsaaⁿñena' na nntsei'noⁿ ts'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. Cha'tso cantyja na matseitiuu ts'aⁿ, mats'aa na cju'cjena' juu jo' cantyja 'naaⁿ Cristo, cha catseicandaa'ñe ts'aⁿ jo nnoom. ⁶Ndo' quia na jnda macwila'candaa'ndyo'ñ'eⁿyo', m'aⁿc'aayâ na nnta'wii'a meiⁿquia nn'aⁿ na cwila'wendye nacjooyâ.

⁷'O macanda cwe' ljo' na cwiwitquioo', jo' cwitjei'yo' cwenta. Meiⁿñeeⁿcheⁿ 'o na macwji' cwenta na m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ Cristo, matsona' na cwji'ya tsaⁿñeeⁿ cwenta na mati jâ majo' la'xmaaⁿyâ. ⁸Meiⁿ ticats'aana' na tia ntyjii na matseijndeii' 'ndyo naquii' ts'iaaⁿ na matseixmaⁿya na ty'iom Ty'oots'om ja. Ee tquiaaⁿ na matseixmaⁿya na ljo' cha nnteijndeina' na nntsanajnda'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ, nchii cha nlco'wi'na' 'o. ⁹Meiⁿ ticatsona' na cwiindyoy' 'o nnc'oom' ts'om na matseiljeiya cartameiiⁿ cwe' cha catseicaty'uena' juu. ¹⁰Waa ñ'oom na cwilue nt'om nc'iaa'yo' na matseiteincuu'ndyo ndo' na jeeⁿ jnda ñ'oom cho carta 'naⁿya. Mati cwiluena quia mawa na m'aⁿyo' quia jo' cwiwitquioo' na ja ts'aⁿ na meiⁿ cwe' ti'naaⁿto meiⁿ ti'naⁿya na nntseichu'a ñ'oom. ¹¹Nquii ts'aⁿ na luaa' m'aaⁿ ts'om, catsei'nooⁿoⁿ quia na jnda mam'aⁿtjooⁿa mati mañe'cwii xjeⁿ nnts'aa cha'xjeⁿ ñ'oom na teiljeii cjoo' cartawaañe.

¹²Tquie nn'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na jeeⁿ neiⁿncoo' ñ'oom cwila'neiⁿna ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ chiuu cwila'xmaⁿ nquieena. Jâ xocal'aayâ na ljo'. Laxmaⁿna nn'aⁿ na cwe' cwil'ato quia na cwitjeii' cheⁿnquieena cwenta cantyja 'naaⁿna ñequio chiuu cwi'oom'aⁿ nt'omcheⁿ nc'iaana. ¹³Saa tixocwinooⁿâ na nla't'maaⁿndyo cheⁿncjooyâ cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na laxmaaⁿyâ. Jâ ñequii'cheⁿ nlanaaⁿyâ cantyjati na matseijndaa'ñe Ty'oots'om ee jom tquiaaⁿ na squia'cañooyâ 'o na m'aⁿyo' tsjoom Corinto. ¹⁴Jo' chii quia cwil'uuyâ na Ty'oots'om ty'ioom ts'iaaⁿ jâ na cala'candiiyâ 'o cantyja 'naaⁿ Cristo, tyoowinooⁿâ meiiⁿ na wanaaⁿ na nla't'maaⁿndyo cheⁿncjooyâ. Ee majâ squia'cañooyâ jndyaayâ 'o ñequio ñ'oom naya'ñeeⁿ. ¹⁵Meiⁿ tixocal'uuyâ na cwentaa jâ ts'iaaⁿ na jnda mach'ee cwiicheⁿ. Jâ wandyo' cwil'aayâ. Cwicantyyaa' n'ooⁿyâ na juu na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, nleit'maⁿtina' cha' cantyja 'naaⁿ jo' nncjaawit'maⁿti ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ na cwil'aayâ quii'ntaaⁿyo', saa na nluii naljo' cha'xjeⁿ na matseijndaa'ñe. ¹⁶Quia jo' nndaq nntsañ'ooⁿyâ ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na tquiati m'aⁿna ñequio tsjom'yo' yuu na tyoondyena juuna'. Ee naljo' nntseitsaaⁿñena' na l'uuyâ na ts'iaaⁿ na mach'ee cwiicheⁿ ts'aⁿ tseixmaⁿna' ts'iaaⁿ na l'aa jâ.

¹⁷Jo' chii ts'aⁿ na ñe'catseit'maaⁿñe cheⁿnquii, catseit'maaⁿñe cantyja na mach'ee Ty'oots'om ñ'eⁿñe. ¹⁸Ee nchii matseit'maaⁿñena' ts'aⁿ quia na matseijndeii cheⁿnquii na jeeⁿ cwijaacanjoom' cantyja 'naaⁿ. Matseit'maaⁿñena' juu quia na macjaawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿñe.

11

M'aⁿ nn'aⁿ na tiyuu' na cwiluiindyena apóstoles

¹Toom cwe' na nnc'omt'maaⁿndyo' n'om'yo' ñ'eⁿndyo na nntseinaⁿ cha'xjeⁿ ts'aⁿ na cwe' matseineiⁿto. Cwa, cal'a'yo' na ljo'. ²Ee m'aaⁿya na xuaya 'o cha'xjeⁿ nquii Ty'oots'om m'aaⁿ na xueeⁿ 'o. Ee seijndaa'ndyo ñomca 'naⁿyo' ñequio nquii Cristo. Ndo' ñe'catiooya 'o l'ooⁿ na nla'xmaⁿyo' cha'cwijom cwii yuscundyua na tyoom'aaⁿ ñ'eⁿ tsaⁿs'a. ³Eva tquiu'nn'aⁿ catsuu jom cantyja na jndo' ts'omyo'. Mati macat'ua na joo ñomtiuu 'naⁿyo' nnquiu'nn'aⁿna' 'o, nnts'aana' na nla'tquiioo'ndyo' ñequio na xcwe c'oom ts'aⁿ na candyal' ts'om Cristo. ⁴Ee 'o cwiljoya n'om'yo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwe'

cwiquireya na m'aⁿ'yo' na cwila'neiⁿna ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ cwiicheⁿ Jesús, tanchii nquii Jesús na tyoñequiaayâ ñ'oom' ndaa'yo'. Ndo' wandyo' espírtu na cwito'ñoom'yo', tanchii nquii Espírtu Santo na to'ñoom'yo'. Ñ'oom na cwiñequia naⁿñeeⁿ cantyja chiuu na nluin'maaⁿñe añmaaⁿ ts'aⁿ, wandyo' juuna' ñequio ñ'oom na tyoñequiaayâ ndaa'yo'. ⁵ Naⁿñeeⁿ na cwiquire'cañom 'o na cwiluena na joona cwiluiindyena apóstoles na tjacantya, saa meiⁿchjoo ticats'aana' ntyjii na cjeti matseixmaⁿya ñ'eⁿndye joona. ⁶ Ee meiiⁿ na aa ti'naⁿya na ya nntseinchu'a ñ'oom cha'xjeⁿ joona, saa xcweya ñ'oom mantyjiiya cantyja 'naaⁿ Jesucristo ndo' juu jo' jnda t'mooⁿndyeyuuyâ ndaa'yo' canty-jati cha'tso na tyol'aayâ.

⁷ Tîcwantjoⁿya na tyoñequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om ndaa'yo', ndo' nc'e na ljo' ¿aa mach'eena' ndoo' nquii'yo' na jeeⁿ seitjoondyo ndaa'yo' na tju'ndyocja cha nluuit'maⁿndyo' 'o? ⁸ Nt'omcheⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ tquiiana s'om na tcaⁿna' ja. S'om'ñeeⁿ teil'uee'ndyo cha ndaa ndi'ntjoⁿya ndaa'yo'. ⁹ Xjeⁿ na ñet'ooⁿya quii'ntaaⁿ'yo' ndo' na ñeseitjoona' ja, tîcju'a xuu nacjo'yo'. Ee nn'aⁿ na cwila'yu' na m'aaⁿ Macedonia tquiecanomna ja, tquiiana s'om na seitjoona' ja. Na cha'tsoñ'eⁿ seijndo na tícatiōō xuu nacjo'yo', ndo' ñecwitco na nnts'aa na ljo'. ¹⁰ Cha'xjeⁿ ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ Cristo m'aaⁿna' ñ'eⁿndyo, jo' chii meiⁿcwii ts'aⁿ ts'ondaa Acaya xonndaā nnts'aa na nntseitsaaⁿñe na macwji's'andyo' na neiⁿya na mats'aa naljo'. ¹¹ Ndo' na luaa' matsjoō, ¿aa nla'tiuuto'yo' na tiwi' ts'ooⁿya 'o? Mantyjiiicheⁿ Ty'oots'om na wi' ts'ooⁿya 'o.

¹² Saa xuee na cwiwjaatina' jots'aa cha'xjeⁿ jnda ñes'aa cha nntseitsaaⁿñena' na nnt-jeii's'andye cheⁿnquiee naⁿñeeⁿ na cwiluena na ljo'yu cwil'ana ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om cha'xjeⁿ na cwil'aayâ. ¹³ Ee naⁿm'aⁿ nchaal'uuyuu' na apóstoles joona, la'xmaⁿna nn'aⁿ na cwe' cwinquio'nn'aⁿ. Joona cwe' cwil'ayana na cwiluiindyena nn'aⁿ na cwindyentjom nnom Cristo. ¹⁴ Meiⁿ ticats'aana' na jeeⁿ m'aaⁿ n'om'yo' na nmeiⁿ cwil'ana ee mati Satanás mach'eeyaaⁿ na cwiluiiñe cwii ángel na caxueeñe. ¹⁵ Nc'e na luaa' ts'oom, mati nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom, cwe' cwil'ayana na m'aⁿna cantyja na maty'iomyana', saa na macanda nnt'uiityeⁿna' joona cantyjati na jnda ñel'ana.

Nc'e na cwiluiñe Pablo apóstol, jndye nawi' teinoom

¹⁶ Matsjoonnda'a tila'tiuu'yo' na ja ntjei'ndyo, saa xeⁿ na ljo' cwil'a'yo', quiandyo' na nntseināⁿ cha'na ts'aⁿ na ntjei'ñe cha nncju'naaⁿñena' na nncwji's'andyo cantyja 'naⁿya. ¹⁷ Ñ'oom na matsjoō, nchii ñ'oom na sa'ntjom Ta Jesús na catsjoōya. Cwe' na matsjoō nncō ee mat'uiina' cantyja na macwji's'andyo. ¹⁸ Nc'e jndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwitjeii's'andye cha'na cwil'a nn'aⁿ tsjoomnancue, mati ja nncwji's'andyo cantyja 'naⁿya. ¹⁹ Ndo' nquii'yo' na jeeⁿ jndo' n'om'yo' ee na cwindye'yo' ñ'oom na cwiñequia naⁿntjei'm'aⁿ. ²⁰ Ee cwiljoya n'om'yo' quia cwil'a naⁿñeeⁿ na cwindye'ntjom'tyeⁿ'yo' ndaana, quia cwitjeii'na 'naⁿ'yo', ndo' quia cwitmeiiⁿna nda'watmeiⁿ ndaa'yo'. ²¹ Meiiⁿ na jeeⁿ jnaaⁿa na nntsjoō na ljo', saa tileic'ōⁿ t'maaⁿndyō n'ooⁿyâ na nl'aayâ cha'xjeⁿ cwil'a naⁿñeeⁿ.

Meiiⁿ na matseināⁿya cha'na ts'aⁿ na jnda teintjei'ñe, saa yuu na wanaaⁿ na cwila't'maaⁿndye naⁿñeeⁿ, mati wanaaⁿ na ljo' nnts'aa ja. ²² Joona, ¿aa cwiluiindyena nn'aⁿ hebreos? Mati ja majo' cwiluiindyō. ¿Aa nn'aⁿ na jndyowicantyjoo' tsjaaⁿ Israel joona? Mati majo' ja. ¿aa tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoo' joona? Majo' ja. ²³ Joona, ¿aa cwiluiindyena nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom Cristo? Ntyjii na matseināⁿ cha'na ts'aⁿ na ntjei'ñe, saa ja t'maⁿti ts'iaaⁿñeeⁿ mats'aa, nchiiti joona. Majndyeti ndii' jla'sei' nn'aⁿ ja jnaaⁿ na mañequiaya ñ'oom' Ty'oots'om. Jndyeti ndii' tuee' nn'aⁿ ja w'aancjo nc'e na mandi'ntjoⁿya nnom Cristo. Ndo' jndye ndii' waa na teincuu' na nntseicuee'na' ja. ²⁴ 'Om ndii' tyola'sei' nn'aⁿ judíos ja na cwii cwii ndii' na l'ana na ljo', ntquiuunchoo'nqui waljoo' ñjeiiⁿ ndii' tioona 'naⁿ ja. ²⁵ Ndyee ndii' tyotjaa'

nn'aⁿ romanos ja ñ'eⁿ n'ooml'eii. Cwii ndii' tyotmeiiⁿ nn'aⁿ ljo' ja. Ndo' ndyee ndii' seijomna' na tyuui' w'aandaa xjeⁿ na wa'ñjooⁿya ts'om ndaaluee. Cwii ndii' tyowantyjo nnom ndaaluee meiⁿchaa' xuee ndo' meiⁿchaa' tsjom. ²⁶ Na jndye joo manooⁿya ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om, jndye ndii' maco'wi'na' ja na cwicwjee' jndaa. Ndo' mati teincuu' quia na matjomndyo naⁿcanty'ue. Quia waa nquiee nn'aⁿya nn'aⁿ judíos cwil'ana na teincuu' m'aaⁿya, ndo' quia waa majo'ti cwil'a nn'aⁿ na nchii judíos. Quiju'na' na waa na teincuu' cjoya naquii' njoom, ndo' mati jo ndo' jndaa. Quia waa teincuu' m'aaⁿna' na mawity'ioya ndaaluee, ndo' mati quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na cwila'yuu'. ²⁷ Quia waa na matseicwejndyaa'ndyoñ'aⁿ naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om. Quia waa maquiina' ja ndo' macwji'na' tsaⁿtsjom nooⁿ. Majndye ndii' m'aaⁿya na tileicaljeiya ljo' na nlquiaaya ndo' na jaa' m'aaⁿna' na ñec'ua ndaa. Ndo' jndye ndii' mawejndo'a. Quia waa teiⁿ m'aaⁿya na matseitjoona' liaa na nlcwaya.

²⁸ Ndo' wandyo' nmeiⁿ, 'io ndii' 'io jaawa jaacue na m'aaⁿ m'aaⁿ ts'ooⁿ cantyja 'naaⁿ cwii cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ. ²⁹ Ee quia na m'aaⁿ ts'aⁿ na tijndei' ts'oom cantyja na matseyoom'm mati mach'leena' na tijndo cantyja na matseyu'a. Quia na cwinajndei' jnaⁿ ñ'eⁿ cwii nn'aⁿya na matseyu', matjoⁿ na jnaaⁿa ndo' matseiloo'ndyo. ³⁰ Xeⁿ macaⁿna' na nntseit'maaⁿndyo cheⁿnco, nntseinaⁿya cantyja 'naaⁿ joo na cwit'mooⁿna' na ticwi'naⁿya. ³¹ Nquii Ty'ooots'om na cwiluiñê Tsotye Ta Jesucristo cwentaaya, mantyjeeⁿ na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu'. ³² Quia ñet'ooⁿya tsjoom Damasco, nquii Aretas tyom'aaⁿ gobiernom. Jom ty'ioom ts'iaaⁿ cwii ts'aⁿ Damasco na saⁿntjom na cat'ue sondaro ja xjeⁿ na jocaluii'a 'ndyoots'a nnom tsjoom'ñeeⁿ. ³³ Saa jla'c'oⁿ nn'aⁿ ja cwii mantana tatsiaⁿ nnom tsjoom na wa'njooⁿya cwii tsquieel'oo. Ndo' laa'ti' jlui'n'maaⁿndyo naquii' l'o tsaⁿmaⁿts'iaaⁿñeeⁿ.

12

'Naaⁿ na tco'na' nnom Pablo

¹ Tjaa'naⁿ naya 'naaⁿ ts'aⁿ na macwji's'añe cheⁿnquii, saa nntseinaⁿtya cantyja 'naaⁿ joo na tco'na' nooⁿ ñ'eⁿ joo ñ'oom na t'moⁿ Ta Jesucristo nooⁿ. ² Wajnaⁿa cwii ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿ Cristo. Jndaa' canchoo'ñequiee chu na tjañ'oom Ty'ooots'om tsaⁿñeeⁿ cañoom'luee na jnda ndyee. Aa ndiñ'eⁿ seiiⁿeⁿ oo aa ticañ'eⁿ, jo' ticaljeii, Ty'ooots'om ntyjii. ³ Ntyjiiya na tja tsaⁿñeeⁿ jo' jo', ¿aa ndiñ'eⁿ seiiⁿeⁿ oo aa ticañ'eⁿ? jo' ticaljeii, Ty'ooots'om ntyjii, ⁴ saa tjañ'oomna' tsaⁿñeeⁿ paraíso yuu na m'aaⁿ nquii Ty'ooots'om. Jo' jo' jndii tsaⁿñeeⁿ ñ'oom na cwe' wanty'iuu' m'aaⁿna' na ticwanaaⁿ na nntseiteincoo' ts'aⁿ joona'. ⁵ Nndaa nntseit'maaⁿndyo cantyja 'naaⁿ cwii ts'aⁿ cha'na tsaⁿñeeⁿ, saa cantyja 'naⁿya tixotseit'maaⁿndyo, macandaⁿ nntseit'maaⁿndyo cantyja 'naaⁿ joo na cwit'mooⁿna' na ticwi'naⁿya. ⁶ Meiiⁿ xeⁿ na nntseit'maaⁿndyo cantyja 'naⁿya, tixocats'aana' na tseixmaⁿya cha'xjeⁿ ts'aⁿ na meiⁿ cwe' tijndo'to ts'om ee ñ'oom na mayuu' matseinaⁿ, saa tixocats'aa na ljo', cha titseitiuu ts'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindy, nchiiti cantyja na cwindyena na matseinaⁿ oo na mats'aa.

⁷ Joo nmeiⁿ na tco'na' nooⁿ na jeeⁿ t'maⁿ la'xmaⁿna', cha nntseicu'na' na nntseis'andyo na cwii nnom na nty'ia, nc'e jo' jnaⁿna' na tyoquiina' ja cha'cwijom ndii' tsioom quii' seii' ts'aⁿ, luaa' s'aa Satanás cha co'wi'na' ja. ⁸ Ndyee ndii' tcaaⁿa nnom Ta Jesús na cwjeeⁿeⁿ juu nawi'ñeeⁿ. ⁹ Saa nqueⁿ tsoom nooⁿ: “Juu naya na matseixmaⁿya, macwiwijndeiina' cantyjati na macaⁿna' 'u, ee t'maⁿti cwiwitquioo' juu najndo quia na mateijndeiya ts'aⁿ yuu na tileicandaⁿ nnts'aaⁿ.” Luaa' tsoom. Jo' chii m'aaⁿya na neiⁿya ndo' matseit'maaⁿndyo meiiⁿ na nquiu nn'aⁿ na cje mats'aa, cha juu najndei na cwiluiñê Cristo nleitquioo' na m'aaⁿna' ñ'eⁿndyo. ¹⁰ Jo' chii m'aaⁿya na neiⁿya meiiⁿ na cje mats'aa, meiiⁿ cwila'jnaaⁿ nn'aⁿ ja, meiiⁿ na matseitjoona' na nleil'uee'ndyo, meiiⁿ cwintyjo nn'aⁿ ja, ñequio joo na wi' na mawinooⁿya nc'e na cwiluiindy cwentaa' Cristo. Ee quia na majucjena' ja, saa cantyja 'naaⁿaⁿ m'aaⁿya najndo.

M'aa' ts'om Pablo cantyja 'naa' nn'a' Corinto na cwila'yu'

¹¹ Na nmeii' matseina'ya, maty'iomna' cantyja 'na'ya na tseixma'ya ts'a'na na tijndo'to ts'om saa 'o cwil'a'yo' najndeina' na catsjooya na ljo'. Ee matsona' na 'o ya ñ'oom nntjei'yu'ndyo' cantyja 'na'ya. Ee meii' ja tit'ma' cwiluiindyō saa tjaa'na' cwii nnom na tit'ma' tseixma'ya ñequio joo apóstoles na cwindu'yo' na jee' t'ma' cwilui-indye. ¹² Quia na tyom'aa'ya quii'ntaa'yo', tyom'aa' niomcha'ya xje' na teil'uee'ñe Ty'oots'om ja na tyoch'ee' 'naa' ñequio ts'iaa' t'ma' na tixocaluiina' cantyja najndei nquii ts'a', niom ts'iaa' na tuii na tquiaana' na tyojaawee' n'om'yo' ndo' cha'tso nmei' tyot'moo'ndyeyuna' na cwiluiindyō apóstol quii'ntaa'yo'.

¹³ Cantyja 'na'yo' ñequio nt'omche ntmaa' nn'a' na macwji' Ty'oots'om cwentaa'a', ñecwii xje' mats'aaya ñ'e'ndyo' cha'xje' ñequio joona. Macandā tīca'a'na catei'xe'yo' ja. Calat'ma' n'om'yo' ja na mach'eena' nquiu'yo' na cantyja 'naa' jo' seitjoondyo ndaa'yo'.

¹⁴ Je' matseijndaa'ndyo' na nnda' ndyee ndii' na majocando'o'nda'a 'o. Mei' xoca'a na nntei'xe'yo' ja ee nchii mal'uaya 'na'yo', mal'uaya na 'o ncwantjo'ya ee matsona' na nquiee tquie nn'a' nla'catsuundyena cwentaa' ndana, nchii ndana nnteix'ee joona. ¹⁵ Ndo' ñequio na xcwee'ya ts'oo' hasta meii' na nntseicatsuuya cha'tso na matseixma'ya, mati meii' cha'waa cantyja 'na'ya cha na nnteijndeiina' añmaa'yo'. Ndo' nnts'aa naljo' meii' 'o ticajnda nquiu'yo' ja saa ja t'ma' wi'ts'oo'ya 'o.

¹⁶ Tīcatiōo xuu 'o na catei'xe'yo' ja, saa nt'omndyo' 'o cwitjei'yo' cwentaa' na ta'ntjo'ya 'o ñequio cwii na tquiu'nn'a'na' 'o cha'cwijom tyuu'ndyo' ñ'e' cwii tei'co'. ¹⁷ ¿Aa nnts'aache'na' cwitjei'yo' cwentaa' na tquiu'nn'a'ya 'o ñequio cwii nn'a'ya na jñoo'ya na m'a'yo'? ¹⁸ Tcaa'a' nnom Tito na cjacanty'iaa'a' 'o ndo' jñoo'ya cwiiche' nn'aa'ya na matseyu' ñ'e'ñê. ¿Aa nnts'aache'na' na tquiu'nn'a' Tito 'o? ¿Aa tiyuu' na wendyô ñecwii xje' m'aa' n'oo'ya?

¹⁹ Nnda' nnts'aana' na cwila'tiuu'yo' cwe' na jee' cwila'cajñoom'ndyô ndaa'yo' saa tiyuu' naljo'. Cantyja 'naa' ñ'oomwaa', wandyo' waana', ee ntyjii Ty'oots'om ñ'oom na cwilanaa'ya ndaa'yo' ndo' na cwila'xmaa'ya cwentaa' Cristo. Jo' chii 'o nn'a'ya na jee' wi' ts'oo'ya, cwil'aayâ na ljo' cha nnteijndeiina' 'o na nntsanajnda'yo'. ²⁰ Ee macaty'ua' xe' na nncuacaño'o'nda'a 'o nnda' nnts'aana' na xocaljeiya 'o cha'xje' na ntyjaa' ts'oo', mei' 'o xocaliu'yo' ja cha'xje' na ntyjaa' n'om'yo'. Nquiaya na nljeiya na cwila'ntja'ndyo', na cwila'taa' n'om'yo' nc'iaa'yo', cwilawjee'yo' joona, cwitjei'ya'ndyo' che'ncjo'yo', ndo' cwilanei'yo' cantu nacjoona, na cwitio'ñ'oom'yo' joona, na cwitjei's'andyo', cwitjei'lcundyō che'ncjo'yo' ndo' na tixcwe m'a'yo' cha'xje' matsona' na c'om'yo'. ²¹ Matseicaty'uena' ja quia na ncuacaño'o'nda'a 'o, nquii Ty'oots'omya nnts'aa' na nlui'jnaa'ndyo' quii'ntaa'yo' ndo' na nntseity'ioona' ja cantyja 'naa' jndyendyo' 'o na jaach'ee xuee cwila'tjoondyo' nnoom mei' tyoolcwe' n'om'yo' jna'yo', na tilju' tsaam'a'yo' jo nnoom, na ndicwa' cwim'a'ya'yo' ñequio nn'a' ndo' na cwila'quee' n'om'yo' chiuu tseixma' tsjoomnancue.

13

Ñ'oom na macandā na matseijndo' Pablo n'omna

¹ Je' jnda' ndyee ndii' na majocando'o'a 'o. Ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona' quia na m'a' we ndyee nn'a' na manquiujndaa'ndye cwii nnom na matsei'tjoone ts'a', maxje' nnt'uiitye'na' tsa'ñee'. ² Quia na ñet'oo'ya ñ'e'ndyo' na jnda' we tsjooya na xoc'oo'ya na t'ma' ts'oo'ya ñequio nn'a' na ndicwa' cwila'tjoondye. Je' cwitjooche' na nncuanda'a na m'a'yo', mañejuu ñ'oom'ñee' matsjoo tixoc'oo' na t'ma' ts'oo' ñequio na'ñee', ³ ee 'o cwil'ue'yo' cwii na ma'mo'na' quia matseina'ya ndaa'yo', matseinei' nquii Cristo. Ee quii'ntaa'yo' nchii cwiluiiñe na tijnei' na nnt'ueii' 'o. Nque' waa najnei' quii'ntaa'yo'. ⁴ Ñ'oom na mayuu' na ty'ioom nn'a' jom ts'oom'naa' cha'cwijom ts'a'na na tijndei matseixma', saa wanoom'm nc'e najndei na cwiluiiñe Ty'oots'om, ndo'

mati jâ na cwilajomndyô cantyja na tijndeii ñeseixmaaⁿ, cha nc'e jo', mati nntandoo'â ñ'eñê nc'e najndeii na matseixmaⁿ Ty'oots'om cha nnteijndeiiina' 'o.

⁵ Catjei' cheⁿncjo'yo' cwenta aa xcwee' n'om'yo' jo nnom Ty'oots'om, cha nleitquioo' ¿aa cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eñê? Queⁿya'yo' cwenta cantyja 'naa'yo'. Xeⁿ leiqueⁿyo' cwenta na m'aaⁿ Jesucristo quii' n'om'yo' quia jo' ¿aa chii ma'moⁿna' na cwiluiindyoy' nn'aⁿ na cwe' cwila'yu'to? ⁶ Saa ntyjaa'ya cwii ts'oonya na nla'no'yo' na jâ nchii cwila'xmaaⁿyâ nn'aⁿ na cwe' cwila'yu'to. ⁷ Cwitaⁿyâ nnom Ty'oots'om na til'a'yo' 'naⁿ natia, nchii cwil'uuyâ naljo' cha nleitquioo' na jâ jlui'yaayâ jo', cwil'uuyâ cha nl'a'yo' 'naⁿ na maty'iomyana'. Tints'aa meiiⁿ 'o cwitjei'yo' cwenta na tixcwe cwil'aayâ. ⁸ Ee xocandaa nntsaayâ nacjoo' ñ'oom na cwiluiñena' na mayuu'. Ñequii'cheⁿ cwilajomndyô cantyja 'naaⁿ juuna'. ⁹ M'aaⁿyâ na neiiⁿyâ quia na laxmaaⁿyâ na tijndaayâ cha na m'moⁿna' na 'o laxmaⁿyo' na jnda'yo' cantyja 'naaⁿ Cristo. Ñecwitco cwitaⁿyâ na nlaxmaⁿyo' na candaa'ndyoy' jo nnom Ty'oots'om. ¹⁰ Waa najndeii na matseixmaⁿ Cristo na juu jo' mañequiaaⁿ na matseixmaⁿya cha cateijndeiiina' 'o na nntsanajnda'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ, nchii cha na catseyuui'na' na cwiluiindyoy' cwentaⁿaⁿ. Matseiljeiya cartawaañe na nnto'ñoom'yo' cha quia na jnda tuaya quii'ntaaⁿyo', meiⁿ ticaⁿna' na nleil'uee'ndyoy' najndeii na matseixmaⁿya na cat'uiina' 'o.

Matseit'maaⁿñe Pablo Ty'oots'om

¹¹ Ñ'oom na macanda, 'o nn'aⁿya, c'om'yo' na neiⁿyo'. Calajnda'yo' na nla'xmaⁿyo' na candaa'ndyoy' jo nnom Ty'oots'om. Quia'yo' na t'maⁿ n'om nc'iaa'yo'. C'om'yo' na ya nn'aⁿndyoy' ñequio jona na tjaa'naⁿ tia' cachoy'yo' ñ'eⁿndyena. Quia jo' nquii Ty'oots'om na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa ndo' na mañequiaaⁿ na tjaa ñomtiuu c'oonya jo nnoom, nnc'oomñê ñ'eⁿndyoy'. ¹² Cwii cwii x'iaa'yo' na matseyu' cataⁿyo' ts'oⁿ na cwiñequia'yo' na xmaⁿñê nc'e na jnda nquiu'yo' jom. ¹³ Cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ na la'xmaⁿ cwenta' Ty'oots'om cwila'cwanomna na xmaⁿndyoy' 'o.

¹⁴ Juu naya na matseixmaⁿ Ta Jesucristo, ñequio juu na m'aaⁿ Ty'oots'om na candya' ts'oom jaa, ñequio nquii Espíritu Santo na m'aaⁿ naquii' n'oonya, ñequii'cheⁿ cala'xmaⁿyo' cha'tso nmeiⁿ!. Amén.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ ndyuaa Galacia

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' ndyuaa Galacia

¹ Ja Pablo cwiluiindyō apóstol na cjonquia ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Nchii nn'aⁿ ty'ioom ts'iaaⁿmeiiⁿñe ja. Nquii Jesucristo ñequio tsotyeeⁿ Ta Ty'oots'om tquiana na matseixmaⁿya juuna'. Jom tquiaaⁿ na tando'xco juu jndaⁿ na tue'. ² Ja ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ ñ'eⁿndyō cwilaljeiia tsomwaañe na cwila'cwanooⁿya juuna' na m'aⁿ 'o ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿyo' ndyuaa Galacia. ³ Nquii Tsotyaaⁿ Ty'oots'om ñequio Ta Jesucristo quiana na nnto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿna ñequio na meiⁿcwii ñomtiuu tic'om'yo' joo ndaana. ⁴ Nqueⁿ tquiaaⁿ cheⁿnqueⁿ na cueeⁿeⁿ cwentaaⁿ jnaaⁿya cha'xjeⁿ na seijndaaⁿñe nquii Tsotyaaⁿ Ty'oots'om cha ndyaandyō natia na tseixmaⁿ tsjoomnancuewaañe. ⁵ Ñequii'cheⁿ catseit'maaⁿñena' Ty'oots'om. Amén.

Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ ñ'oom na cantyja 'naaⁿ jo' ndaaⁿ nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ

⁶ Matsei'ndaa'na' ntyjiiya na cwitjei'ndyo' cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om na jom tqueeⁿñe 'o ee Cristo m'aaⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom 'o ndo' je' yacheⁿ cwila'jomndyo' cwiicheⁿ ñ'oom na cantyja 'naaⁿ juuna' ntyjaa' n'om'yo' na nlui'n'maaⁿndyo'. ⁷ Saaⁿ nchii na mayuu' na waa cwiicheⁿ ñ'oom na cantyja 'naaⁿ jo' nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ. Cwe' na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'ñ'eeⁿndyena 'o ndo' ñe'cala'chuii'na ñ'oom na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo. ⁸ Ee meiiⁿ xeⁿ cwii jâ nmeiiⁿ ñnequiaayâ ñ'oom na tjachuii'na' cantyja na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ, oo meiiⁿ cwii ángel na nnaaⁿ cañoom'luee, cju'wi' Ty'oots'om tsaⁿñeeⁿ. ⁹ Jndaⁿ ñetsjooⁿ ndo' je' matsjooⁿ nda'a: Xeⁿ ñnequiaa ts'aⁿ ñ'oom ndaaⁿyo' cantyja na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ na tjachuii'na' ñequio ñ'oom na jndaⁿ to'ñoom'yo', cju'wi' Ty'oots'om tsaⁿñeeⁿ.

¹⁰ Quia matsjooⁿ ñ'oomwaa' ¿aa matsjooⁿ naljo' ee l'ue ts'ooⁿ na calue nn'aⁿ na jeeⁿ cwijaacanjoom' na mats'aa oo na nquii Ty'oots'om nntsoom na ljo' cantyja 'naⁿya? Ee xeⁿ ndicwaⁿ matseijndoⁿ na cjawee' n'om nn'aⁿ ñ'eⁿndyō, tixotseixmaⁿya ts'aⁿ na mand'i'ntjom nnom Cristo.

Ty'iom Ty'oots'om ts'iaaⁿ Pablo

¹¹ O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Cristo, cala'noⁿyo' na juu ñ'oom na mañequia cantyja na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ, nchii nn'aⁿ jla'jndaa'ndye juuna'. ¹² Ee nchii nnom cwii ts'aⁿ to'ñooⁿya juuna' meiiⁿ nchii cwe' cwii ts'aⁿ t'mooⁿ juuna' nooⁿ, manquiti Jesucristo t'mooⁿ juuna' nooⁿya.

¹³ Ee jndaⁿ ñejndye'yo' chiuu ts'ooⁿya xjeⁿ na tyotseijomndyo ñequio ñ'oom na laxmaaⁿ jâ nn'aⁿ judíos, na tyoco'wi'a nn'aⁿ na laxmaⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om. Tyoqueⁿya ts'ooⁿ na nntseyuii'a tmaaⁿñeeⁿ. ¹⁴ Naquii' ñ'oom'ñeeⁿ, tyowinoⁿ'a jndye ntyjanoⁿ na ljoyu tquiendyo, ee tyojoo'ti ts'ooⁿ na nntseicandaⁿndyo ñ'oom tqie na jla'jndaa'ndye weloo welooya. ¹⁵ Saaⁿ cwitjoocheⁿ na nluiindyō, nc'e naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om tjeiiⁿñe ja. Ndo' quia na tuee' na ntyjeeⁿ na jndaⁿ tue'ntyjo xjeⁿ, ¹⁶ seijndaa'ñe na ljeiya chiuu cwiluiiñe Jnaaⁿ cha nntseinaⁿya ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos chiuu ya na nlui'n'maaⁿndyena. Ndo' quia tuii na ljo', tícwax'aⁿ nnom meiⁿcwii ts'aⁿ cha na caljeiya cwaaⁿ ñ'oom na ñnequiaa. ¹⁷ Meiⁿ tícjo Jerusalén na nty'ia apóstoles na teijndye xuee jñom Cristo joona ñequio ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ cwitjoocheⁿ na tjaa'ñe ja ts'iaaⁿñeeⁿ. Tjojndyaaⁿ ndyuaa Arabia, ndo' jndaⁿ jo' tuannda'a Damasco.

¹⁸ Tjacaⁿ cwii ndyee chu ndo' tjo Jerusalén. Quia jo' tajnaⁿaⁿ Pedro. Tyom'aaⁿya ñ'eⁿñe cwii quin'oom xuee. ¹⁹ Saaⁿ tícantyl'iaaⁿ nt'omcheⁿ naⁿñeeⁿ na jñom Cristo

ñequioñ'oom naya 'naaⁿlaⁿ, ñenquii Jacobo, tyjee nquii Ta Jesús, nty'iaaya. ²⁰ Jo nnom Ty'oots'om, juu ñ'oom na matseiljeiya luaa', ñ'oom na mayuu' juuna'.

²¹ Jndañquia tjo ts'ondaa Siria ñequio ndyuaa Cilicia. ²² Saã ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Cristo cwentaaⁿla na m'aⁿna ts'ondaa Judea, tícata'jnaaⁿna ja. ²³ Ñenquii'cheⁿ tyowic'uaa ñ'oom na tyondyena: “Juu tsaⁿñeeⁿ na tyotseijneiⁿ na tyoleintyjooⁿ já, je' nqueⁿ mañequiaaⁿ ñ'oom na jaach'ee xuee na ñe'catseityueeⁿeⁿ.” ²⁴ Ndo' tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om cantyja 'naⁿya.

2

Tjacanty'iaa' Pablo nt'omcheⁿ apóstoles

¹ Jnda na tjacaa cwii canchoo'ñequiee chu, tjonnda'a Jerusalén ñequio Bernabé. Mati tja Tito ñ'eⁿndyo. ² Tjo jo' ee jnda t'moⁿ Ty'oots'om nooⁿ na l'ue ts'oom na cjo. Jo' jlanaaⁿyâ na ñencjoochaaⁿyâ ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿlaⁿ. Tcuu tcuu t'mooⁿya ndaana ñ'oom na mañequiaya ndaa nn'aⁿ na chii judíos cha ndaa nlui'n'maaⁿndyena. S'aa na ljo' ee tical'ue ts'ooⁿ na juu ts'iaaⁿ na jnda ñes'aa ñequio ts'iaaⁿ na quia nnts'aa, nleitquioo' na cwe' tsiaaⁿndyo joona'. ³ Saã juu Tito na tyom'aaⁿ ñ'eⁿndyo, meiiⁿ na nchii ts'aⁿ judío jom, tjaa'naⁿ ñ'oom jlue naⁿñeeⁿ na jndei'na' na caluii ñ'eⁿñê cha'na cwil'aa já nn'aⁿ judíos ñequio ndaayâ na naⁿnom. ⁴ T'uiina' ñ'oom'ñeeⁿ nc'e yuu na m'aaⁿyâ ty'equeie' nn'aⁿ na cwil'a cheⁿnquieena na cwiluiindyena nn'aⁿ na cwila'yui'. Saã joona cwe' ty'equeⁿna cwenta naya na la'xmaaⁿya na m'aⁿ candyaandyo jo nnom ljeii na matsaⁿntjomna' nc'e cwila'jomndyo ñequio Cristo Jesús. Ee l'ue n'omna na cwiicheⁿ ndii' candyaⁿntjooⁿtyaaⁿya nnom ljeii'ñeeⁿ. ⁵ Saã meiⁿ chjoowi' tícatur'ndyocjaayâ ndaa naⁿñeeⁿ ee til'ue n'ooⁿyâ na nnchuii' juu ñ'oom na xcweti ma'moⁿna' cantyja 'naaⁿ na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ.

⁶ Saã joo naⁿñeeⁿ na cwijndoo'na ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om Jerusalén, tjaa'naⁿ ñ'oom na jla'cwaljoo'tina na quiaaya ndaa nn'aⁿ. Meiⁿ tjaa na coch'eena' ja ljo' cwiluiindyena, ee nchii cantyja na cwiwitquioo' macwji' Ty'oots'om cwenta chiuu tseixmaⁿ ts'aⁿ. ⁷ Ee jla'noⁿna na nquii Ty'oots'om jnda ty'ioom ts'iaaⁿ ja na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿlaⁿ ndaa nn'aⁿ na nchii judíos, cha'xjeⁿ jnda ty'ioom ts'iaaⁿñeeⁿ Pedro na mañequiaaⁿ juuna' ndaa nn'aⁿ judíos. ⁸ Ee manquiti Ty'oots'om na jñoom Pedro na quiaa ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ judíos, mati jñoom ja na quiaaya ñ'oom'ñeeⁿ ndaa nn'aⁿ na nchii judíos. ⁹ Nc'e na ljo' nquii Jacobo, Pedro ndo' Juan, na cwiluiitquiendye, jla'noⁿna na jnda ty'iom Ty'oots'om ts'iaaⁿñeeⁿ ja, ndo' ñequio na neiⁿna cwii cwiindyo tyot'uaa ntyjaaya luaaya, joona ndo' já ñequio Bernabé. Na l'ana na ljo' t'mooⁿna na cwila'jomndyena na nl'aayâ ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos yocheⁿ na cwil'a joona ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ judíos. ¹⁰ Ñe'cwii waa na taⁿna na cal'aayâ, na cjañoom' n'ooⁿyâ nn'aⁿ na cwila'yui' tsjoom Jerusalén na nty'iaandye, ndo' jo' maqueⁿ ts'ooⁿ na mats'aa na ljo'.

Tsjoom Antioquía tixcwe s'aa Pedro

¹¹ Saã quia tja Pedro tsjoom Antioquía, nnoom tsjoo na tixcwe mach'eeⁿ, ee 'naⁿ na s'aaⁿ tcaⁿna' na candi'tiaaⁿlaⁿ. ¹² Ee xjeⁿ na tyooquie nt'om nn'aⁿ judíos na jñom Jacobo, tyocwa' Pedro ñequio nn'aⁿ na cwila'yui' na nchii judíos. Saã jnda na tquie naⁿñeeⁿ, tooⁿoⁿ na macwji'ñê ee nquiaⁿlaⁿ nn'aⁿ na cwilue jndei'na' na caluii nacjoo' tjaaⁿ ts'aⁿ cha'xjeⁿ cwil'ana ndana na naⁿnom. ¹³ Ndo' na luaa' s'aaⁿ, mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ judíos na cwila'yui', jla'jomndyena ñ'eⁿ Pedro na tis'a na we waa na s'aaⁿ, hasta mati Bernabé seijomñe na tuii na luaa'. ¹⁴ Ndo' quia na tquiaaⁿ cwenta na juu na cwil'ana tixcwe m'aaⁿna' cha'xjeⁿ ma'moⁿ ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ, jo ndaa cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yui' tsjoo nnom Pedro: “U je' na ts'aⁿ judío 'u, saã ljoone mache' cha'cwijom nchii jo' 'u. Nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyena, ¿chiuu na ñe'catsa' na c'omna cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ judíos?”

Ñequii'cheⁿ cantyja na cwila'yuy^a n'om nn'aⁿ nlui'n'maaⁿndyena

15 'U ndo' ja tuiindyō nn'aⁿ judíos, nchii nn'aⁿ na cwila'tjōōndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyē. 16 Saaⁿ meiiⁿ na luaa', manquiuu jndaa'ndyō na tjaa'naⁿ ts'aⁿ na nlqueⁿna' jom na tjaa jnaⁿ cotseixmaaⁿ nc'e na matseicañaaⁿ ñ'oom na matsa'ntjomna' na tqeⁿ Moisés, ñequii'cheⁿ nc'e na matseyu' ñ'eⁿ Cristo, jo' na nlui'n'maaⁿñē. Ee cha na nlqueⁿna' ts'aⁿ na m'aaⁿ cwentaa' Ty'ōōts'om, macaⁿna' na catseyu'ya ts'om, ee tjaa meiiⁿcwii ts'aⁿ na nlqueⁿna' jom na tjaa jnaⁿ cotseixmaaⁿ nc'e na matseicañaaⁿ chiuu t'maⁿ ljeii na matsa'ntjomna' na tqeⁿ Moisés.

17 Jo' chii, xeⁿ yocheⁿ na cwijoo' n'ōōⁿ na nlqueⁿna' jaa na cwiluiindyō nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿ nc'e na cwilayuu'a ñ'eⁿ Cristo, cwiwitquioo' na manncjōōtyaa cwiluiindyō nn'aⁿ na waa jnaaⁿ, ¿aa ñe'ca'mōⁿna' na la'xmaaⁿya nn'aⁿ jnaⁿ nc'e jom? Tijoom jnda. 18 Ee xeⁿ waa cwii na matsetyuii'a ndo' ndanquia mats'aa xco juuna', mati matseijndaa'ñēna' na mayuu' waa jnaⁿya. 19 Ja cantyja 'naaⁿ ljeii na matsa'ntjomna', matseijomna' cantyja 'naⁿya cha'cwijom ts'oo, mañejuu ljeii'ñēeⁿ na tqeⁿna' ts'oo ja cha nndaā nncwando'a jo nnom Ty'ōōts'om. 20 Ñe'naaⁿ jnda ty'ioomna' ja ts'oom'naaⁿ ñequio Cristo. Manc'e jo' maty'iomna' cantyja 'naⁿya nchii ja cwiluiindyō na wando'a, nquii Cristo wanoom'm naquii' ts'ōōⁿ. Ndo' na wando'a na ts'aⁿ ja, wando'a ee na matseyu'ya ts'ōōⁿ ñequio Jnda Ty'ōōts'om na m'aaⁿ na candya' ts'oom ja ndo' na tquiaañē ncheⁿngueⁿ na tueeⁿeⁿ cwentaaⁿya. 21 Tiquits'aa na til'ue naya na matseixmaⁿ Ty'ōōts'om ee xeⁿ nndaā nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ ee matseicañaaⁿ chiuu t'maⁿ ljeii'ñēeⁿ quia jo' cwe' ts'iaaⁿndyō na tue' Cristo.

3

Ty'ōōts'om maqueeⁿ ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ jo nnoom

1 'O nn'aⁿ na cwila'yuy^a na m'aⁿyoy^a ndyuaa Galacia, jeeⁿ ndya' ntjeiⁿ ljo' cwil'a'yoy^a. ¿Ñēeⁿ tju' tycu calua' cjoy^a na tilacandaā'ndyoy^a ñ'oom na tseixmaⁿna' na mayuu'? Ee ñ'oom na tyoñequiaayâ ndaa'yoy^a s'aana' ndoo' nquiu'yoy^a na nty'ia'ndaā'yoy^a na jñoom Jesucristo ts'oom'naaⁿ. 2 Candu'yoy^a nndii. ¿Aa to'ñoom'yoy^a Espiritu Santo nc'e na jla'candaā'ndyoy^a chiuu matsa'ntjom ljeii na tqeⁿ Moisés, oo aa nc'e na jla'yuy^a n'om'yoy^a ñ'oom na tyondye'yoy^a? 3 ¿Aa maxjeⁿ ntjeiⁿ nqueⁿyoy^a? ¿Aa nndaā nts'aana' na cwila'tiuu'yoy^a na cwe' najnda' ncjoy^a na nndaā nla'candaā'ndyoy^a jo nnom Ty'ōōts'om yuu na jla'cato'jndyee'yoy^a ñ'eⁿ Espiritu? 4 ¿Aa cwe' ts'iaaⁿndyō cwii cwii nnom nawi' na teinom'yoy^a? Toom cwe' waa na teijndeina' 'o. 5 Quia mañequiaa Ty'ōōts'om na cwito'ñoom'yoy^a Espiritu ndo' mach'eeⁿ ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿyoy^a na tixocaluiina' nc'e na jndei nquii ts'aⁿ, nchii mach'eeⁿ na ljo' ee na cwila'candaā'ndyoy^a chiuu matsa'ntjom ljeii na tqeⁿ Moisés, saaⁿ nc'e na cwila'yuy^a ñ'oom na jnda macwindyeyoy^a.

6 Maluaa' matseijomna' cantyja 'naaⁿ Abraham. Tyotseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ōōts'om, ndo' nc'e jo' tqeⁿ jom na tjaa jnaⁿ cwicotseixmaaⁿ. 7 Jo' chii cala'nōⁿyoy^a na cha'tsondyē nn'aⁿ na cwila'yuy^a n'om ñ'eⁿ Ty'ōōts'om, maqueeⁿ joona na cwiluiindyena tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham na jndyowicantjoo'. 8 Ñ'oom'm na teiyo teiljeii, tyuaa' t'mōⁿna' na nlqueeⁿ nn'aⁿ na nchii judíos joona na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna nc'e na cwila'yuy^a n'omna ñ'eⁿñē. Luaa ñ'oomya na seicañēeⁿ juu: “Nndio'naaⁿndyō nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa nc'e 'u.” 9 Quia jo' ljoy^a matio'naaⁿñē nn'aⁿ na cwila'yuy^a n'om ñ'eⁿñē cha'xjeⁿ seiyu' Abraham ñ'eⁿñē.

10 Nn'aⁿ na cwilacantjyaa' n'om na nlui'n'maaⁿndyena nc'e na quit'maⁿ n'omna ljeii na tqeⁿ Moisés m'aⁿna nacje 'naaⁿ ñ'oom na maco'wi'na' joona. Ee waa ñ'oom' Ty'ōōts'om na teiljeii na matsona': “Cha'tsondyē nn'aⁿ na tyoola'candañēⁿ ñ'oom na jnda teiljeii naquii' ljeii na tqeⁿ Moisés, m'aⁿna nacje 'naaⁿ ñ'oom na maco'wi'na' ts'aⁿ.” 11 Cwiwitquioo'ya na tjaa ñēeⁿ maqueeⁿna' juu na tjaa jnaⁿ cwicotseixmaⁿ nc'e mach'ee chiuu macaⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, ee ñ'oom' Ty'ōōts'om na teiljeii matsona':

“Ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicotseixmaⁿ jo nnom Ty'o^oots'om, macaⁿna' na catseyu'ya ts'om ñ'eⁿñê.” ¹² Saa ljeii na tqueⁿ Moisés tica'moⁿna' na macaⁿna' na catseyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, ee matsona': “Ts'aⁿ na matseicanda ljeii 'naaⁿ Moisés, c'oom na cje'naaⁿna'.”

¹³ Seicandyaañe Cristo jaa juu ñ'oomwi' na seijndaa'ñe ljeii na tqueⁿ Moisés na nnt'uiiwi'na' nn'aⁿ, ee t'uiiwi'na' jom cwentaaya nc'e ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii na matsona': “Meiⁿquia ts'aⁿ na cwila'ntyja nn'aⁿ cwii ts'oom, m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ nacje 'naaⁿ ñ'oomwi'.” ¹⁴ Luaa' matsona' cha joo nn'aⁿ na ticaluiindy e nn'aⁿ judíos, cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús nnda^a nla'xmaⁿna juu ñ'oom na tio'naaⁿñe Ty'o^oots'om Abraham, ndo' naljo', nc'e na cwila'yua'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'o^oots'om nnda^a nnto'ñoomna Espiritu Santo na tsoom na ñequiaaⁿ.

Ljeii na matsa'ntjomna' ndo' ñ'oom na tso Ty'o^oots'om na nnts'aaⁿ

¹⁵ O nn'aⁿya na cwila'yua'yo', mantseinaⁿya ñ'oom ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ na matseijndaa'ñe cwii ts'aⁿ ñ'oomtyeⁿ ñ'eⁿ x'iaaⁿaⁿ. Quia na jnda s'aaⁿ xueⁿeⁿ cjoo' tsoⁿñeeⁿ, ticwanaaⁿ na nntso cwiicheⁿ ts'aⁿ na ticaluii chiuu tso tsoⁿñeeⁿ oo na nntseicwaljo'ti ts'aⁿ ñ'oom na tso juuna'. ¹⁶ Ndo' nnom Abraham tso Ty'o^oots'om chiuu nts'aaⁿ cantyja 'naaⁿ jnda tsaⁿñeeⁿ. Ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii tic'oomna' ntseinaaⁿ, na cha'cwijom jndye nn'aⁿ ee matsona': “Cantyja 'naaⁿ jnda' nncu'”, ndo' naljo', ma'moⁿna' ñecwii ts'aⁿ, manquii Cristo. ¹⁷ Luaa waa na ñe'catsjoo ndaa'yo'. Ty'o^oots'om seijndaa'ñe cwii ñ'oom na xocachuii'na' ñequio Abraham. Tjaca ñequiee sianto waljoo' ntquiuu nchoo' nqui ndyu ndo' tyjee'cañoom ljeii na matsa'ntjomna' na tquiaa Moisés. Saa juuna' tixocanda^a nntseityuii'na' najndeii na matseixmaⁿ ñ'oom na tso Ty'o^oots'om nnom Abraham na nnts'aaⁿ. ¹⁸ Saa xeⁿ ñequii'cheⁿ nc'e na matseicanda^añe ts'aⁿ chiuu matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés cha nloñom na jnda tso Ty'o^oots'om na ñequiaaⁿ quia jo' tixocatsona' na to'ñom ts'aⁿ juuna' nc'e ñ'oom na tsoom na ñequiaaⁿ saa ñ'oom na mayuu' cwe' yu tquiaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ nnom Abraham. ¹⁹ Quia jo' juu ljeii na tqueⁿ Moisés ¿yuu l'uena'? Ts'iaaⁿna' nc'e jndye nnom na cwila'tjoondye nn'aⁿ, jo' chii jndanquia chii tquiaa Ty'o^oots'om juuna'. Teijndaa' na nncuaana' hasta xjeⁿ na tyjee' Nquii na cwiluiiñe tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham, nqueⁿ na tso Ty'o^oots'om nnoom chiuu nnts'aa. Ljeii'ñeeⁿ tyoñequia ángeles juuna', ndo' nquii Moisés ts'iaⁿaⁿ na tyotseixmaaⁿ ts'aⁿ na tyom'aaⁿ xcwe quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ñequio jo nnom Ty'o^oots'om. ²⁰ Quia na ñecwii ts'aⁿ, ticaⁿna' ts'aⁿ na nnc'oom xcwe ee nquii Ty'o^oots'om ñequii cwiiñê.

Luaa ts'iaaⁿ ljeii na matsa'ntjomna'

²¹ Ndo' na luaa', ¿aa ñe'catsona' na juu ljeii na matsa'ntjomna' m'aaⁿna' nacjoo' ñ'oom na jnda tso Ty'o^oots'om na nnts'aaⁿ? Jeeⁿ tic'oom'na' ee xeⁿ waa cwii ljeii na nnda^a nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaⁿ nc'e na matseicanda^añe juuna', quia jo' juu na tjaa jnaⁿ catseixmaⁿ ts'aⁿ, nntseixmaaⁿ juuna' ee na matseicaña^a ljo' matsa'ntjomna'. ²² Saa juu ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii matseijndaa'ñena' na cha'tsondye nn'aⁿ m'aⁿtyeⁿna nacje 'naaⁿ jnaⁿ. Luaa' waa cha cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yua' ñ'eⁿñê nnda^a nnto'ñoomna ñ'oom na jnda tsoom na nnts'aaⁿ nc'e na cwila'yua'ya n'omna ñ'eⁿ Jesucristo. ²³ Cwii tjocheⁿ na teitquioo' na cala'yua'ya n'ooⁿya, tyeⁿ tyom'aaⁿya nacje 'naaⁿ ljeii na matsa'ntjomna'. Majuu xjeⁿñeeⁿ tyom'aaⁿya na cwicantyyaa' n'ooⁿya na nleitquioo' na nlui'n'maaⁿndyo nc'e na cwila'yua'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Jesucristo. ²⁴ Jo' chii juu ljeii'ñeeⁿ ts'iaaⁿna' na nnts'aana' cwenta jaa cha'cwijom na laxmaaⁿya yonch'u na m'moⁿna' nda^aya hasta xjeⁿ na ndyo Cristo, cha nc'e na cwila'yua'ya n'ooⁿya ñ'eⁿñê nnts'aana' na tjaa jnaⁿ la'xmaaⁿya jo nnom Ty'o^oots'om. ²⁵ Saa je' na tyjee' na cwila'yua'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, tic'oⁿtyaaⁿ nacje 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ na tyoch'eena' cwenta jaa. ²⁶ Je' cha'tsondyo' cwiluiindyo' ntseinda Ty'o^oots'om nc'e na cwila'yua'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Cristo Jesús. ²⁷ Ee cha'tsondyo' 'o na jnda teits'oomndyo'

cantyja 'naaⁿ'aⁿ, cwiw'aa'ndyo' cantyja na matseixmaaⁿ cha'xjeⁿ na cwee ts'aⁿ liaa. ²⁸ Nc'e na ljo', je' nchii cwe' judío matseixmaⁿl, meiⁿ nchii cwe' ts'aⁿ na tuiñe cwiicheⁿ nnom tsjaaⁿ. Je' meiⁿ nchii tseixmaⁿl ts'aⁿ na seijnda cwii patrom, meiⁿnchii tseixmaⁿl ts'aⁿ na m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿl nquii, meiⁿ nchii tseixmaⁿl tsa^{ns}'a oo tsaⁿscu 'u. 'O ñe'cwii cwilaxmaⁿ'yo' nc'e na cwila'jomndyo' ñequio Cristo Jesús. ²⁹ Ndo' nc'e na cwiluiindyoy' cwentaa' Cristo, quia jo' mati cwiluiindyoy' tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyyoo' ndo' maxjeⁿ nnda'yo' naya na jnda tso Ty'ooots'om na nnts'aaⁿ.

4

¹ Luaa waa na ñe'catsjooya cantyja 'naaⁿl ñ'oomwaa': Cwii tyochjoo meiiⁿ na matsona' na nlo'ñom 'naaⁿl tsotye na jnda tue', ndo' na luaa' tseixmaⁿ, tjaa'naⁿ na cwichuii' juu ñequio cwii moso na seijnda tsotye, meiiⁿ cha'tso 'naaⁿl tsotyeeⁿ la'xmaⁿna' 'naaⁿ'aⁿ. ² M'aⁿ nn'aⁿ na cwiteix'ee juu, ndo' na cwijndoo'na ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ hasta nncue'ntyjo chu na jnda seijndaa'ñe tsotyeeⁿ. ³ Mati maluaa' matseijomna' jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a. Ee cwii tjoocheⁿ na jndyaaya ñ'oom na catseyu' ts'aⁿ ñequio Cristo, tyom'aaⁿya nacje 'naaⁿ cha'tso nnom na quit'maⁿ n'om nn'aⁿ na cantyja 'naaⁿl joona' ntyjaa'ya n'omna na nlui'n'maaⁿndyena. ⁴ Saa quia na tue'tyjo xjeⁿ na ntyjii Ty'ooots'om, jñoom Jnaaⁿ. Tuiñe jnda cwii yuscu. Tyom'aaⁿ nacjee 'naaⁿl ljeii na matsa'ntjomna'. ⁵ Jñoom na nntseican-dyaañe jaa na tyom'aaⁿya nacje 'naaⁿl ljeii'ñeeⁿ, cha ndaa nnc'o'ñom Ty'ooots'om jaa na nncwjaa'ñe na cwiluiindyoy' ntseinaaⁿ.

⁶ Ndo' cha na m'moⁿndyeyuna' na cwiluiindyoy' ntseinaaⁿ jñoom Espíritu na tseixmaⁿl Jnaaⁿ naquii' n'om'yo' ndo' nqueⁿ mañequiaaⁿ na cwindu'yo': "Tsotyaya Ty'ooots'om." ⁷ Jo' na cwiluiindyoy' jnaaⁿ, nchii cwe' ts'aⁿ na mandi'ntjomtyeⁿ nnom patrom. Ndo' nc'e na cwiluiindyoy' jnaaⁿ, juu na ññequiaaⁿ na nnda' Cristo, mati 'u nnda'.

M'aaⁿl ts'om Pablo cantyja 'naaⁿl nn'aⁿ na cwila'yuy'

⁸ Jach'ee xuee quia na tyoota'jnaⁿ'yo' Ty'ooots'om, tyondye'ntjom'tyeⁿ'yo' ndaa nty'oön'om na tyolue nn'aⁿ na jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom la'xmaⁿ, meiiⁿ tiyuu' na la'xmaⁿna' nqueⁿ. ⁹ Saa je' na cwita'jnaⁿ'yo' Ty'ooots'om, oo yati na nl'uuya na mawajnaⁿ'aⁿ 'o, ¿chiiu waayu na cwilcwe'nnda'yo' na ntyjaa' n'om'yo' na nlui'n'maaⁿndyoy' cantyja 'naaⁿl 'naⁿ na tijdana' ndo' til'uena', na nndye'ntjom'tyeⁿ'nda'yo' ndaana'? ¹⁰ 'O ndicwaⁿ na cwitjei'yo' cwentaa' na niom ncuee na t'mati laxmaⁿna', ndo' mati cantyja 'naaⁿl chi'ndaa ñequio nt'om ncuee na cwitjeii' nn'aⁿ cwentaa' na jeeⁿ t'maⁿ la'xmaⁿna', ndo' mati na cwitjom ndyoy'. ¹¹ Ndo' na nmeiiⁿ cwil'a'yo', jeeⁿ matseicaty'uena' ja na cwe' ts'iaaⁿ'ndyoy' ts'iaaⁿ na tyots'aaya quii'ntaaⁿ'yo'.

¹² 'O nn'aⁿya na cwila'yuy'yo' ñ'eⁿ Cristo, macaⁿ'a ndaa'yo' na calcwe'yo' na ntyjaa' n'om'yo' ñ'oommeiⁿl cha'xjeⁿ m'aaⁿ candyaandyoy' cantyja 'naaⁿl joona'. Meiiⁿ na mayuu' tyoota'wi'yo' ja saa matseijomna' na ljo' cwil'a'yo'. ¹³ Manquiujndaa'ndyoy' quia tjonquiajndyaa ñ'oom' Ty'ooots'om ndaa'yo', t'ooⁿya na wii'a. ¹⁴ Ndo' juu tycu'ñeeⁿ na tjoⁿya, cwajndii tyoch'eena' ja, saa meiiⁿ na ljo', t'ical'a'yo' na ty'aa'yo' ja. 'O to'ñoom'yo' ja na cha'cwijom cwiluiindyoy' cwii ángel, cha'cwijom nquii Cristo Jesús ja. ¹⁵ Quia jo' ¿chiiu tuii na je' taneiⁿ'yo' ja cha'xjeⁿ quialjo'? Ee macwji'yuu'ndyoy' cantyja 'naⁿ'yo' chiiu tyom'aaⁿl n'om'yo', hasta meiiⁿ na n'omndaⁿ'yo' nntjei'yo' na nntiom'yo' n'om nooⁿ. ¹⁶ ¿Aa mach'eeyuuna' nquii'yo' na jndoya 'o nc'e matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' ndaa'yo'?

¹⁷ Joo na^m'aⁿl na cwiñequiana ñ'oom ndaa'yo', jeeⁿ queeⁿ n'omna na nla'jomndyoy' ñ'eⁿndyena, saa tixcwe ee l'ue n'omna na ntoⁿ'ndyoy' ñ'eⁿndyô cha ñenqueena nla'ñ'oom'ndyoy' joona. ¹⁸ Ee ya na cwila'neiiⁿ'ndyoy' na'ñeeⁿ 'o, xeⁿ xcwee' n'omna ñ'eⁿndyoy'. Ndo' majndeiticheⁿ quia na ticañ'aⁿya ñ'eⁿndyoy'. ¹⁹ 'O ntseindaaya cwiicheⁿ cwiindii' na maquiina' ja cantyja 'naⁿ'yo' cha'xjeⁿ na maquiina' cwii yuscu na matseincuii, maljo' na nntjoⁿ hasta xjeⁿ na nntseiluii'na' Cristo naquii' n'om'yo'. ²⁰ Toom cwe'

na ñ'aⁿya ñ'eⁿndyo' je' cha' nncju'naa'ñena' na ñomquia'ti nntseinaⁿ ndaa'yo', ee ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseiñ'eeⁿñena' ja cantyja 'naⁿyo'.

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ' Agar ñequio Sara

²¹ 'O na l'ue n'om'yo' na ñe'c'om'yo' na cje 'naaⁿ' ljeii na tqueⁿ Moisés, candu'yo' nooⁿ: ¿Aa tyoondye'yo' chiuu matso juuna'? ²² Matso ljeii'ñeeⁿ na t'om we ntseinda Abraham. Cwii tsaⁿ'ñeeⁿ tuiiñe jnda tsaⁿscu na tyondi'ntjomtyeⁿ ndaana, ndo' cwiicheⁿ tuiiñe jnda scuu' nqueⁿ, Sara'ñeeⁿ titseixmaaⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ candyaañe. ²³ Jnaaⁿ na seincuii yuscu na tyondi'ntjomtyeⁿ ndaana, tuiiñe cha'xjeⁿ cwiluiindyemeiⁿquia yo'ndaa, saã jnaaⁿ na tuiiñe jnda scuu' nqueⁿ, tuiiñe nc'e ñ'oom na jnda tso Ty'ooots'om na nnts'aaⁿ. ²⁴ Ñ'oomwaa' tseixmaⁿ'na' ñ'oom tjañoom'. Ee we yolcu'ñeeⁿ la'xmaⁿ'na we ñ'oom na maxjeⁿ ntseicandaã'ñena'. Cwii ñ'oom'ñeeⁿ ma'moⁿ'na' Sjo Sinaí, ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ nacje'naaⁿ' ñ'oom'ñeeⁿ cwiluiindyena nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ. ²⁵ Juu ñ'oom Agar ma'moⁿ'na' sjo Sinaí na m'aaⁿ'na' ndyuaa Arabia, na juu sjo'ñeeⁿ matseijomna' cha'na Jerusalén na waa je', ee nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cwindye'ntjomtyeⁿ'na nnom ljeii na tqueⁿ Moisés. ²⁶ Saã juu tmaaⁿ' nn'aⁿ Jerusalén na waa jo nandye na la'xmaaⁿ'ya, m'aaⁿ candyaañena', ticandi'ntjomna' nnom ljeii na tqueⁿ Moisés. ²⁷ Ee mawaa ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeiina' na tyoñequiaa Isaías teiyo. Matsona':

'U yuscu na titsjaaⁿndyu' na tjaa'naⁿ ntseinda',
 jndei catseixua' na neiⁿ,
 'u na ticaljei' chiuu nlquiina' ts'aⁿ na nntseincuii,
 jndei catseixua' na manco' na neiⁿ,
 ee jndyendyeti ntseinda yuscu na tyootseincuii
 nchiiti cha'tsondye tyjelcoom.

²⁸ 'O nn'aⁿ'ya na cwila'yu'yo', la'xmaaⁿ'ya cha'na Isaac, ee mati jaa cwiluiindyō ntseinda Ty'ooots'om na tsoom nnom Abraham na nc'om. ²⁹ Saã cha'xjeⁿ juu jnda Abraham na tuiiñe cha'xjeⁿ meiⁿquia ts'aⁿ, tyoco'weeⁿ'eⁿ Isaac na tuiiñe nc'e Espiritu Santo, maluaa' waa je'. ³⁰ Saã ñ'oom na tso Ty'ooots'om nnom Abraham na teiljeii, luaa matsona': “Caleintyo' tsaⁿscu na mandi'ntjomtyeⁿ njom' ñequio jnaaⁿ, ee ticwanaaⁿ na nnc'o'ñoom 'naⁿ' na waa, jnda scu' nncu' nnc'o'ñom.” ³¹ Jo' chii 'o nn'aⁿ'ya, tila'xmaaⁿ'ya ntseinda yuscu na ñejndi'ntjomtyeⁿ. Laxmaaⁿ'ya ntseinda yuscu na m'aaⁿ candyaañe.

5

Cwintyje'tyeⁿ'yo' naquii' na jnda seicandyaañe Cristo 'o

¹ Jnda tquiaa Cristo na cwiluiindyō nn'aⁿ na m'aⁿ candyaandye jo nnom ljeii na matsa'ntjomna'. Caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' na laxmaⁿ'yo' naljo', tantue'ndyo'cje'nnda'yo' nacje 'naaⁿ' ñ'oom na nleichuuna' 'o na cwindye'ntjom'tyeⁿ'yo' nnomna'.

² Candye'yo' ñ'oom na matsjooya, xeⁿ cwiñequiandyo' na nluii 'naaⁿ ntjaaⁿ'yo' cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ judíos yo'ndaa ndana na naⁿnom, mach'eena' cantyja 'naⁿ'yo' na meiⁿchjoo ticajndañe Cristo. ³ Cwiicheⁿ cwii ndii' matsjoonnda'a meiⁿquiaa tsaⁿ's'a na ñequiaa na nluii 'naaⁿ'ñeeⁿ tjaaⁿ' jndei'na' na catseindaã'ñ'eeⁿ ljo' na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés. ⁴ 'O na cwila'tiuu'yo' na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿ'yo' jo nnom Ty'ooots'om nc'e na cwila'candaã'ndyo' chiuu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ jnda seitquiōo'na' 'o cantyja 'naaⁿ' Cristo. Ndo' jnda toⁿ'na' 'o ñequio na m'aaⁿ Ty'ooots'om na candya' ts'oom 'o. ⁵ Ee m'aaⁿ'ya na cwicantyyaa' n'ooⁿ'ya na maqueⁿ'na' jaa na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿ'ya nc'e nquii Espiritu ndo' cantyja 'naaⁿ' na cwila'yu'ya n'ooⁿ'ya. ⁶ Ndo' quia na m'aaⁿ'ya cantyja 'naaⁿ' Cristo Jesús, meiⁿ cwii ticajnda tseixmaⁿ'na' na aa tuii 'naaⁿ ntjaaⁿ'ya oo aa tyooluii. Ñe'cwii waa na jnda tseixmaⁿ'na', na cwila'yu'ya n'ooⁿ'ya ñ'eⁿñeⁿ ndo' cantyja 'naaⁿ' juu jo' m'aaⁿ'ya na wi' n'ooⁿ'ya nn'aⁿ.

7 'O ya ñeja'ljomndyo' cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om. ¿Ñeeⁿ seitsaaⁿñe 'o na ticala'canda'yo' jo nnom ñ'oom na mayuu'? 8 Nchii Ty'oots'om s'aaⁿ naljo' ee jom maqueeⁿñê 'o. 9 Tintsuu' n'om'yo' ñ'oom na matsona': "Chjoowi' ndaaljo' matseicandeei'ñ'eⁿna' cha'waa tsqueeⁿtyoo'." 10 Cantyja 'naⁿ 'o, jo nnom nquii na cwiluiñe na matsa'ntjom, quit'maⁿ ts'ooⁿ na tixocala'tiuu'yo' na waa cwiicheⁿ chiuu ya cha nla'xmaⁿyo' na tjaa jnaⁿyo' jo nnom Ty'oots'om. Ee nqueⁿ nncu'xeeⁿ ts'aⁿ na matseiñ'eeⁿñe 'o cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', tjacwenta ñ'eeⁿ cwiluiñe tsaⁿñeeⁿ.

11 'O nn'aⁿya, cantyja 'naⁿ ja luaañe, xeⁿ ndicwaⁿ mañequiaya ñ'oom na macaⁿna' na caluii 'naaⁿ tjaaⁿ ts'aⁿ, xocantyjo nn'aⁿ judíos ja. Ee xeⁿ mañequiaya ñ'oom'ñeeⁿ, quia jo' tixocala'líoo'ndyena ñequio ñ'oom na ty'ioom nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ. 12 Toom cwe' joo nn'aⁿ na cwila'ñ'eeⁿndyena 'o ñequio ñ'oomwaa' nntyjeñ'eⁿna yuu na naⁿnom jona.

13 Ee 'o nn'aⁿya tqueeⁿñe Ty'oots'om na cala'xmaⁿyo' nn'aⁿ na jnda jndyaandyo'. Saa nchii na nleil'uee'ndyo' naya'ñeeⁿ na nla'jomndyo' ñequio na nei'ncoo' na ntyjii seii' ts'aⁿ. 'O c'om'yo' na nnteijndeiindyo' ntyjee'yo' nc'e na m'aⁿyo' na wi' n'om'yo' jona. 14 Ee ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio ñ'oomwaa' matseicanda'ñena': "C'oom' na wi' ts'om' tyje ts'aⁿndyu' cha'xeⁿ na jnda ntyji' nncu'." 15 Ee xeⁿ cwityeⁿnquiendyo' cheⁿncjo'yo', cal'andyo' cwenta na nchii nla'tyui'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om quii'ntaaⁿyo'.

Natia na matseiqueeⁿna' ts'om ts'aⁿ

16 Luaa matsjoō ndaa'yo': C'om'yo' nacje 'naaⁿ Espíritu quia jo' tixola'canda'yo' chiuu queeⁿ ts'om seii'yo'. 17 Ee ljo' na queeⁿ ts'om seii' ts'aⁿ m'aaⁿna' nacjoo' Espíritu, ndo' Espíritu wjaam'aaⁿ nacjoo' na queeⁿ ts'om seii' ts'aⁿ. Ndo' we ndii' nmeiⁿ m'aⁿ ndiaa'ndye. Nc'e na luaa' waa, tixocanda' nla'yo' ljo' na l'ue n'om'yo'. 18 Saa quia cwiñe'quiandyo' na wjaa'moⁿ Espíritu ndaa'yo' chiuu waa na cal'a'yo', quia jo' cwindyaandyo' cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés.

19 Cwiwitquioo'ya ljo' na cwil'a nn'aⁿ na teincoondye: m'aⁿna na cwe' luaa'ndyo ñequio nn'aⁿ, tilju' ljo' m'aaⁿ n'omna, wi'ndyena ñequio nn'aⁿ, 20 cwila't'maaⁿndyena 'naⁿ na jnda l'a nn'aⁿ, ndo' cwil'ana ts'iaaⁿ calua', m'aⁿna na jndona nc'iaana, xueena nn'aⁿ. Cwii ñ'oom tit'maⁿna', saa cwilawjeyayana, cwil'ana na cha'tso nn'aⁿ tixcwe m'aⁿ, manda nquieena xcwe cwil'ana. Ñequii'cheⁿ na m'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ nquieena, 21 cwila'taa' n'omna nc'iaana, cwila'cwjeena nn'aⁿ, cwicandyeena, cwicwa'caxii'ndyena, ndo' niom nt'omcheⁿ na matseijomna' nmeiⁿ na cwil'ana. Matseijndo'a n'om'yo' cha'xeⁿ jnda ñetsjoō ndaa'yo', nn'aⁿ na cwila'jomndye naquii' natiameiⁿ, tixocala'jomndyena cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om.

Nmeiⁿ cwiwitquioo' mach'ee Espíritu Santo

22 Saa luaa waa ts'iaaⁿ Espíritu: mach'eeⁿ na m'aaⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ, m'aaⁿya na neiiⁿya, m'aaⁿya na tjaa ñomtiuu c'ooⁿya jo nnom Ty'oots'om, m'aaⁿya na nioom'cheⁿ n'ooⁿya quia tixcwe ljo' cwil'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyo, m'aaⁿya na ya nn'aⁿndyo ñequio nn'aⁿ, mach'eeⁿ na cwhiteijndeiya nn'aⁿ, cwila'canda'ndyo ñ'oom ntyuaaya, 23 mach'eeⁿ na cje cwil'aaya jo ndaa nn'aⁿ, ndo' na cwiqueⁿndyo cheⁿncjooya xeⁿ joo na l'ue ts'om seii'a na cal'aaya. Quia cwil'aaya nmeiⁿ juu ljeii na matsa'ntjomna' xocat'uiina' jaa. 24 Joo nn'aⁿ na cwiluiindyena cwenta' Cristo, nnom ts'oom'naaⁿ jnda ty'ioomna cha'tso na queeⁿ ts'om seiiⁿ ñequio na tijo'ndyo na l'ue ts'omna'. 25 Quia jo' cha'xeⁿ na cwitandoo'a cantyja 'naaⁿ Espíritu, mati matsona' na ñequiaaya na ca'mooⁿ ndaaya chiuu waa na tsam'aaⁿtyaaya.

26 Ticatsona' na nla's'andyo nla'scundyo na nla'aaya na nla'líoo'a nn'aⁿ, meiⁿ na nnc'ooⁿya na taa' n'ooⁿya nt'omcheⁿ nc'iaaya.

6

Cateijndeiindyo ntyjaa na cwila'yu'

¹ 'O nn'aⁿ na cwila'y^u'yo', xeⁿ m'aaⁿ cwii nn'aⁿ'yo' na jnda tju'cje jnaⁿ juu, 'o na cwitsam'aⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ Espíritu, laxmaⁿ'yo' na cateijndei'yo' jom na c'oomnaaⁿ'aⁿ nacje 'naaⁿ Cristo, saá cal'a'yo' naljo' ñequio na cwitue'ndyo'cje'yo'. Ndo' ticwiindyó 'o cal'andyó' cwenta cantyja 'naⁿ'yo', tints'aana' na mati nncju'cje jnaⁿ 'o. ² Cwii ndo' cwiindyó' catei'jndei'yo' nn'aⁿ'yo' na cwila'y^u' meiⁿquia na cwitjoomna, ee na nl'a'yo' naljo' nla'canda'y^o' ljeii na matsa'ntjomna'.

³ Ee xeⁿ na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ na t'maⁿ cwiluiiñê meiiⁿ ticatseixmaaⁿ na ljo', manquiunⁿ'aⁿñe cheⁿnqueⁿ. ⁴ Cwii cwiindyó' 'o queⁿñe cheⁿnquii cwenta aa mach'ee cha'xjeⁿ na matsona', ee xeⁿ matseicandaáñe quia jo' ndaá nnc'oom na neiiⁿ cantyja 'naaⁿ, nchii ee macwji' cwenta na xcweti mach'ee, nchiiti cwiicheⁿ, ⁵ ee cwii cwiindyó chooya xuu 'naaⁿya.

⁶ Joo nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'oots'om na cwit'mooⁿ nn'aⁿ ndaana, matsona' ñequiana 'naⁿ na macaⁿ'na' naⁿñeeⁿ.

⁷ Tiñe'quiandyó' na nquiu'nn'aⁿ'na' 'o, tjaa 'ñeeⁿ juu na ndaá ntioñ'oom Ty'oots'om, ee mei'ljo'cheⁿ na nnom' ts'aⁿ, majo' jo' nncue'. ⁸ Ee ts'aⁿ na ñequiaañeñ'eⁿ cantyja na l'ue ts'om seii', majuu jo' nnts'aana' cha'cwijom cwiwe' ntjom, nntsei'ndaa'na jom ndo' nncueeⁿ'eⁿ. Saá xeⁿ mach'eeⁿ yuu na cjawee' ts'om Espíritu, ñequiaaⁿ na nnlo'ñom tsaⁿñeeⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ. ⁹ Jo' chii tilanchqueeⁿ'ndyo' na nl'aaya yuu naya ee xeⁿ ti'ndyaanc'uaa'ndyo', nncue'ntyjo xjeⁿ na nnto'ñooⁿ'ya na ticantycwii na cwitandoo'a. ¹⁰ Ndo' nc'e na ljo', cwii cwii ndii' na mañequiaana' na ndaá nntei'jndeiya nn'aⁿ, cal'aaya na ljo', majndeiticheⁿ joo nn'aⁿ na cwila'y^u'ya n'om.

Ñ'oom na cwimacanda na ma'moⁿ tsomwaa

¹¹ Queⁿ'yo' cwenta na t'maⁿ ljeii matsa'a. ¹² Joo naⁿñeeⁿ na cwila'jndana na quiandyó' na caluii 'naaⁿ ntjaaⁿ'yo' cwil'ana na luaa' ee l'ue n'omna na ljoyaandyé nn'aⁿ judíos ñ'eⁿndyena saá xeⁿ nla'jomndyena cantyja 'naaⁿ ts'oom'naaⁿ na tue' Cristo, nntyjo naⁿñeeⁿ joona. ¹³ Ee meiiⁿ joo nn'aⁿ na cwila'jndana na caluii 'naaⁿ seii'yo' ticalacandana chiuu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ. Saá cwijoo' n'omna na quiandyó' na caluii naljo' cha ndaá nla's'andyé na jnda tantjomna 'o. ¹⁴ Saá cantyja 'naⁿya, tijoom cwji's'andyó. Mandá macwjii's'aya cantyja 'naaⁿ juu na tue' nquii Ta Jesucristo nacjoo' ts'oom'naaⁿ, ee cantyja 'naaⁿ ts'oom'naaⁿ, juu na matseixmaⁿ tsjoomnancue, maqueⁿ'na' ts'oo cantyja 'naⁿya ndo' mati cwiluiindyó ts'oo cantyja 'naaⁿ juuna'. ¹⁵ Ee quia na macwjaañeⁿ ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús, ticajnda meiiⁿ na aa jnda tuii 'naaⁿ seiiⁿ'eⁿ oo aa tjaa'naⁿ. Juu na tuiiñexco ts'aⁿ, juu jo' cajnda. ¹⁶ Cha'tsondyé nn'aⁿ na cwilajomndyena ñ'oomwaa', quiaa Ty'oots'om na meiⁿcwii ñomtiuu tic'omna jo nnoom ñequio juu na m'aaⁿ na candyá' ts'oom joona.

¹⁷ Na xuee je' na wjaa wjaatina', meiⁿcwii ts'aⁿ tintseintjaaⁿ ja cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ. Ee cantsaaⁿ na choya cwit'mooⁿ'na' na cwiluiindyó ts'aⁿ na mandí'ntjomtyeⁿ nnom Ta Jesús.

¹⁸ 'O nn'aⁿya na cwila'y^u'yo' ñequio Jesucristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa, macaⁿ'a na catio'naaⁿñê cha'tsondyó' 'o. Amén.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoom Éfeso

¹ Ja Pablo, ee na l'ue ts'om Ty'o^ots'om, cwiluiindy^o apóstol, ñ'oomwaa' ma'moⁿna' ts'aⁿ na majñom Cristo Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Matseicwanoⁿya cartawaa na m'aⁿyo' tsjoom Éfeso na la'xmaⁿyo' cwentaa' Ty'o^ots'om ndo' na cwila'y^u'yo' ñ'eⁿ Cristo Jesús. ² Nquii Tsotyaa^ya Ty'o^ots'om na cwila't'maaⁿndy^o ñequio Jesucristo na cwiluiñê na matsaⁿntjoom jaa, quiana na nnto'ñoom'yo' juu naya na laxmaⁿna ñequio juu na tjañomtiuu c'oom ts'aⁿ jo ndaⁿana.

Matio'naaⁿñe Cristo jaa

³ Cwila't'maaⁿndy^o nquii Ty'o^ots'om na cwiluiñê tsoty^e Jesucristo na matseixmaaⁿ na matsaⁿntjoom jaa. Nc'e na matseitjoom'na' jaa ñequio Cristo, jo' xjeⁿ cañoom'lueecheⁿ nc'e Espíritu Santo matio'naaⁿñê jaa ñequio cwii cwii nnom na matseixmaaⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee. ⁴ Cwitjoocheⁿ na tqueⁿ Ty'o^ots'om tsjoomnancue, jndaⁿ tjeii'ñê jaa na nntseitjoom'na' jaa ñequio Cristo. Luaa' s'aaⁿ cha nlqueⁿna' jaa na lju'ndy^o jo nnoom, ndo' na tjaa jnaⁿ cwicolaxmaaⁿya jo nnoom. ⁵ Ee na wi' ts'oom jaa jo' chii xjeⁿ na jndyeecheⁿ tjeii'ñê jaa na nluiindy^o ntseinaaⁿ nc'e Jesucristo, ee luaa' tqueeⁿ ee na ljo' l'ue ts'oom na nluii. ⁶ Tuii na ljo' cha' cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñena' juu naya na matseixmaaⁿ, na cwe' yu tquiaaⁿ na la'xmaaⁿya nc'e nquii Jnaaⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom. ⁷ Cantyja 'naaⁿ juu na jeeⁿ wi' ts'oom jaa, jo' na macwji'n'maaⁿñê jaa ee na tue' Jnaaⁿ, na matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿya. ⁸ Candaⁿya ma'moⁿ Ty'o^ots'om na wi' ts'oom jaa na matseijnooⁿ'oⁿ n'ooⁿya ndo' mañequiaaⁿ na cwila'nooⁿ'a. ⁹ Ndo' jndaⁿ t'mooⁿ ndaⁿya juu na l'ue ts'oom na wanty'iuu' tyom'aaⁿna', majuu cantyjati na jnaⁿ cha'tso na seijndaa'ñê na nncjaacandaⁿ'na'. ¹⁰ Juu ñ'oom wanty'iuu'ñeeⁿ ma'moⁿna' na quia nncue'ntyj^o xjeⁿ nntseicandaⁿ'ñeñ'eⁿna', matseijndaa'ñê na cha'tso na m'aⁿ cañoom'luee ñequio nnom tsjoomnancue nc'om joo jo' nacje 'naaⁿ Cristo.

¹¹ Nc'e na jndaⁿ seitjoom'na' jaa ñ'eⁿ Cristo, teiyo tjeii'ñe Ty'o^ots'om jaa cha na nc'oomna' jaa na ndaⁿya cha'na na ndaa'jom, ndo' na nncuaa na ljo' matseiljo'yuna' ñequio na jndaⁿ seijndaa'ñê na nnts'aaⁿ ndo' cwiluiina' cha'xjeⁿ na cjaawee' ts'oom. ¹² Luaa' waa na mach'eeⁿ cha já nn'aⁿ judíos na ñentyjaa'jndyee n'ooⁿya Cristo, catseit'maaⁿñena' Ty'o^ots'om cantyja 'naaⁿya. ¹³ Ndo' mati 'o nn'aⁿ na nchii judíos quia na jndyeyo' ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ Cristo, majuu ñ'oomxco naya na macwji'n'maaⁿñena' 'o, jla'y^u'yo' ñ'eⁿñê, jo' na jñoom sayo 'o ñequio Espíritu Santo na toom na nnto'ñoom'yo'. ¹⁴ Manquii Espíritu Santo na tjamei'ntyjee' nnom ñ'oom na cwiljoty^e na maxjeⁿ nnto'ñooⁿya ljo' na ñequiaa Ty'o^ots'om ndaⁿya quia na jndaⁿ seicandyaañeñ'eeⁿ nn'aⁿ na nla'xmaⁿ cwentaaⁿ'aⁿ, cha na catseit'maaⁿñena' jom na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiñê.

Quiaa Ty'o^ots'om na jndo' n'om nn'aⁿ na cwila'y^u'

¹⁵ Cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ mati ja quia na mandiiya na cwila'y^u'ya n'om'yo' ñequio Ta Jesús ndo' na m'aⁿyo' na wi' n'om'yo' cha'tso nn'aⁿ na lju' n'om, ¹⁶ tyoocjomeiⁿntyjaa'a na mañequiaⁿya na quianl'uaaⁿ'aⁿ cantyja 'na'yo' quia na matseinaⁿya nnoom. ¹⁷ Ty'o^ots'om caxuee cwiluiñê, nqueⁿ na cwiluiñê Tsoty^e Jesucristo na matsaⁿntjoom jaa, macaⁿ'a nnoom na cantyja 'naaⁿ Espíritu quiaaⁿ na nla'noⁿ'yo' ñ'oom na ma'mooⁿ ndaⁿya ndo' yati ntsata'jnaⁿ'yo' jom. ¹⁸ Mati catseicanaaⁿñê naquii' nqueⁿ'yo' cha na ndaⁿ nla'noⁿ'yo' ljo' tseixmaⁿ ñ'oom na cwicantyyaa' n'om'yo' na cantyja 'naaⁿ juuna' maqueeⁿñê 'o, ndo' juu na mañequiaaⁿ na cwicandaⁿ nn'aⁿ na laxmaⁿ cwentaaⁿ'aⁿ, jeeⁿ cajndana' ndo' jeeⁿ t'maⁿ tseixmaⁿ'na', ¹⁹ ndo' mati quiaaⁿ na caliuuya na jeeⁿcheⁿ ndya' t'maⁿ waa na jneiⁿ. Ñequio juu najndeii na matseixmaaⁿ ndaⁿ nnteijneiⁿ jaa

nn'aⁿ na cwila'yuu'a ñ'eⁿñê. Ndo' cantyja 'naaⁿ juu najneiⁿ luaa', ²⁰ s'aaⁿ na tando'xco Cristo na tue', ndo' s'aaⁿ na tjacjoo ntyjaa' ts'ooⁿ ntyjaya la'ñeⁿ cañoom'luee, ²¹ tqueeⁿ juu na t'maⁿti cwiluiiñe nchiiti cha'tso na cwiluiitquiendye ndo' mati jo ndaaⁿ cha'tso na cwitsa'ntjom na m'aⁿ cañoom'luee ñequio cha'tso na waa najnda. Juu cwiluiit'maⁿñeti jo ndaaⁿ cha'tso na m'aⁿ je' ndo' mati 'io cha. ²² Mati s'aaⁿ na cha'tso nnom c'om nacje 'naaⁿ juu ndo' s'aaⁿ na juu cwiluiiñe xqueⁿ ñ'oom jo nnom tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ, ²³ ee tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ cwiluiiñena' seii' Cristo ndo' matseicandaaⁿñeñ'eⁿna' jom nc'e juu tmaaⁿñeeⁿ ndo' cha'tso na niom, candaaⁿ laxmaⁿna' nc'e Cristo.

2

Cwilui'n'maa'ndyo nc'e na jeeⁿ wi' ts'om Ty'o^oots'om jaa

¹ Mañejuu xjeⁿ na tquiaa Ty'o^oots'om na ta'ndo' xco Cristo tquiaaⁿ na 'o tando'yo' meiiⁿ na jo nnom tyola'xmaⁿ'yo' l'oo nc'e natia ñequio jnaⁿ na ñejla'xmaⁿ'yo', ² mati 'o ñet'om'yo' naquii' natiameiⁿ, ñesantyjo'yo' ndo' ñel'a'yo' ljo' na cwil'a nn'aⁿ tsjoom-nancuewaa, cha'xjeⁿ na l'ue ts'om juu espíritu na waa najndei na m'aaⁿ naquii' jndye na maleichuu xjeⁿ 'naaⁿna' nn'aⁿ na tiñe'cal'a chiuu na l'ue ts'om Ty'o^oots'om. ³ Mati tiempo na jnda teinom ñejla'jomndyo naquii' cha'tso natiameiⁿ, ñel'aaya ljo' na queeⁿ n'om seii'a ndo' ñejla'candaaⁿndyo ñ'omtiuu 'naaⁿya. Ndo' na ljo' ñel'aaya, juu na matseiw'iityeⁿ Ty'o^oots'om nn'aⁿ laxmaaⁿya na cat'uiina' jaa cha'xjeⁿ na nnt'uiina' nt'omcheⁿ. ⁴ Saa jeeⁿcheⁿ ndya' wi' ts'om Ty'o^oots'om jaa. T'maⁿ waa na candya' ts'oom ñ'eⁿndyo, ⁵ ee xjeⁿ na ñet'ooⁿya na l'oo nc'e jnaaⁿya, xjeⁿñeeⁿ tquiaaⁿ na tando'o'xcooya quia na tquiaaⁿ na tando'xco Cristo. Ndo' na ljo', nc'e naya na matseixmaaⁿ, jo' na cwiluii'n'maa'ndyo'. ⁶ Ndo' na tyolaxmaaⁿya l'oo tquiaaⁿ na tando'o'xcooya ñequio Cristo Jesús, ndo' s'aaⁿ na cwimei'ndyuaandyo ñ'eⁿñe cañoom'luee. ⁷ Luaa' s'aaⁿ cha xuee na cwiwjaana' m'moⁿna' na juu na m'aaⁿ na jnda ntyjeeⁿ jaa, jeeⁿ cajnda tseixmaⁿna' ñequio juu naya na matseixmaaⁿ nc'e Cristo Jesús. ⁸ Nc'e naya 'naaⁿ Ty'o^oots'om na cwe' yu, jo' chii cwicaluii'n'maa'ndyo' ee na cwila'yuya' n'om'yo' ñ'eⁿñê. Meiⁿ nchii laxmaⁿ'yo' na ljo' nc'e cwii na jnda l'a' ncjo'yo', laxmaⁿ'yo' naljo' nc'e mach'eeⁿ na cwicanda'yo' juuna'. ⁹ Nchii cwe' waa na jnda s'aa ts'aⁿ jo' na cwilui'n'maa'ñê, cha nntseicu'na' na nntseis'añe cheⁿnqueⁿ. ¹⁰ Ee cwiluiindyo ts'iaaⁿ na mach'ee Ty'o^oots'om. Jnda tqueeⁿxcoom jaa cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús cha na cal'aaya cha'tso nnom na maty'iomyana' na ndyu'ñeeⁿcheⁿ seijndaa'ñê na cal'aaya.

Cwiljoyaandyo ñ'eⁿ Ty'o^oots'om nc'e na tue' Cristo

¹¹ Jo' chii cjañjoom' n'om'yo' chiuu ñejla'xmaⁿ'yo' cwtjoocheⁿ na cwila'yuya'yo'. 'O nchii tsjaaⁿ judío 'o ndo' nc'e naljo' joona na cwil'ana 'naaⁿ ntjaaⁿ yo'ndaa ndana na naⁿnom, cwiluena na 'o tila'xmaⁿ'yo' cwentaa' Ty'o^oots'om nc'e na tiquil'a'yo' naljo'. ¹² Tiempo'ñeeⁿ nchii cantyja 'naaⁿ Cristo ñet'om'yo', ñet'om'ndyo'yo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Israel, ee watoⁿ tyom'aⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ñe Ty'o^oots'om ñequiondye joona, ndo' mati ñ'oom na tsoom ndaana na nnts'aaⁿ. Xjeⁿñeeⁿcheⁿ meiⁿ ticantyjaa' n'om'yo' jom, meiⁿ na nnc'om'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹³ Saa je' je' tjoom' m'aⁿ'yo' ñ'eⁿ Cristo Jesús. Jo' chii 'o na ñet'om'ndyo'yo' ñ'eⁿ Ty'o^oots'om jnda seicandyoo'ñena' 'o cantyja 'naaⁿaⁿ nc'e na tquiaañe Cristo na tueeⁿeⁿ cwenta'yo'. ¹⁴ Ee Cristo cwiluiiñê na cwiljoya n'ooⁿ jaⁿ nn'aⁿ judíos ñequio 'o na nchii jo' cwiluiindyo'. Jom s'aaⁿ na ñecwii tmaaⁿ laxmaaⁿya na ñet'ooⁿya na we tmaaⁿ jaa, ee seityueeⁿeⁿ juu na ñet'ooⁿ na wjeendyo ntyjaaⁿ cwii na cha'cwijom tatiom na ñetoⁿna' jaa. ¹⁵ Ñ'oom na tqueⁿ Moisés jndye nnom tyoqueⁿna' xjeⁿ nn'aⁿ. Saa cantyja na tue' Cristo seintycwiina' najndei na tyotseixmaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. S'aaⁿ na ntycwii jo' cha we ntmaaⁿndyo nncwil'uee'ñê na nnts'aaⁿ cwii tmaaⁿ xco na tjoom' m'aaⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ. Laa'ti' waa na seintycweeⁿ na ticuee'

n'om nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ nc'iaana. ¹⁶ Nc'e na tue' Cristo nacjoo' ts'oom'naaⁿ jo' na seintycwiiñ'eeⁿ na m'aⁿntiaa'ndye we ntmaaⁿ nn'aⁿ, s'aaⁿ na ñecwii tmaaⁿ joona, ljoyaandyena ñ'eⁿ Ty'o^oots'om.

¹⁷ Jndyo Cristo na jndyonquiaaⁿ ñ'oom xco na mach'eenaa' na cwintycwii tia' quii'ntaaⁿ 'o nn'aⁿ na tquia ñet'om'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'o^oots'om, ndo' mati quii'ntaaⁿ já nn'aⁿ judíos na candyoo'ti ñet'o^onyâ cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹⁸ Nc'e cantyja 'naaⁿ Cristo jo' na meiiⁿ we ntmaaⁿ jaa, wanaaⁿ na nntsaquiaa'a na m'aaⁿ Ty'o^oots'om, cwiluii na ljo' nc'e Espíritu Santo. ¹⁹ Jo' chii 'o nn'aⁿ gentiles tacola'xmaⁿyo' nn'aⁿ na cwe' cwiquieya cwii tyuaa na nchii jo' tuiindyo'. Xeⁿ nchii je' je' mañecwii xjeⁿ cwiluiindyo' ñequio tmaaⁿ na cwiluiiñe cwentaa' Ty'o^oots'om, cwiluiindyo' nn'aⁿ na ñecwii w'aa 'o, ndo' ñequii 'ñeeⁿ ntseinda 'o. ²⁰ O cwiluiindyo' cha'cwijom w'aa na jnaⁿna' nacjoo' ts'iaⁿtsjō', na tacatyeeⁿ nacjoo' ñ'oom na tyoñequia apóstoles ñequio profetas. Manquiti Jesucristo cwiluiiñe tsjō' nqui w'aa'ñeeⁿ. ²¹ Cristo cwiluiiñe tsiaⁿtsjō'ñeeⁿ. Nacjoo' juuna' cha'waa w'aa'ñeeⁿ cwijom wjaacanda'a'na' hasta na ncue'ntyjō na nluiiñena' cwii wats'om na lju' cwentaa' Ta Ty'o^oots'om. ²² Jo' chii cha'tsondyo' 'o na seitjoom'na' ñ'eⁿ Cristo matseitjomna' 'o ñ'eⁿ nc'iaa'yo' na cwiluiindyo' cwii w'aa yuu na nnc'oomñe Ty'o^oots'om nc'e Espíritu Santo.

3

Toñom Pablo ts'iaaⁿ na nnts'aaⁿ

¹ Jnaaⁿ ñ'oommeiⁿ, jo' na ja Pablo m'aaⁿya p̄aso cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús cha cateijndeiina' 'o nn'aⁿ gentiles, ² Nc'e na jeeⁿ yañe Ty'o^oots'om, matsona' na manquiu'yo' na tquiaaⁿ ts'iaaⁿwaa na cats'aaya juuna' naquii'ntaaⁿyo' cha na cateijndeiina' 'o. ³ Ee t'mo^o n̄o^onyâ ñ'oom na jeeⁿ wanty'iuu' ñetuaa chiuu jnda seijndaa'ñê, ndo' tquiaaⁿ na catsei'n̄oⁿa juuna'. Chjoowi' ñ'oom'ñeeⁿ jnda seiljeiya na matseicwanoⁿya na m'aⁿyo'. ⁴ Quia nla'naⁿyo' juuna' quia jo' nla'n̄oⁿyo' na matsei'n̄oⁿa ñ'oom na wanty'iuu' ñetuaa cantyja 'naaⁿ Cristo. ⁵ Juu na jeeⁿ wanty'iuu' ñetuaa t̄nquiaa Ty'o^oots'om na nliu nn'aⁿ na ñet'om teiyo juuna', cha'xjeⁿ je' ñequio Espíritu Santo jnda t'mo^o ndaa apóstoles na lju' n'om ñequio profetas. ⁶ Luaa waa ñ'oom na wanty'iuu' ñetuaana': Nn'aⁿ na nchii judíos joona, juu na nnts'aa Ty'o^oots'om na nndaa nn'aⁿ judíos, mati nnto'ñoomna. Matseitjoom'na' joona ñequio seii' Cristo, mati mañ'oomna' joona naquii' ñ'oom na tso Ty'o^oots'om na nnts'aaⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús.

⁷ Macantya 'naaⁿ ñ'oomwaa' jo' na s'aa Ty'o^oots'om na jndaya na mañequiaya juuna' ndaa nn'aⁿ, ndo' tquiaaⁿ najndei na matseixmaaⁿ na ñ'eⁿ mats'aaya tsiaaⁿwaa'. ⁸ Quii'ntaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ cwentaa' Ty'o^oots'om na tit'maⁿ cwiluiindye, cantyja 'naⁿya, ja tit'maⁿndyotyâ, nchiiti joona. Saa meiiⁿ na ljo', n̄o^o ja tquiaaⁿ ts'iaaⁿ na catseicandiiya nn'aⁿ na nchii judíos na cha'tso na matseixmaaⁿ Cristo jeeⁿ cajndana' meiⁿ xocanda nntsei'n̄oⁿ ts'aⁿ. ⁹ Ndo' ty'ioom ts'iaaⁿ ja na cats'aaya na c'ooliu nn'aⁿ chiuu nncwji'n'maaⁿñê 'o nn'aⁿ na nchii tuiindyo' judíos. Quia na jnaⁿjndyeecheⁿna' na s'aa Ty'o^oots'om cha'tsoti na maniom seijndaa'ñê na luaa' nncuaa, saa hasta quia je'cheⁿ matseican̄oⁿ na ljo', ¹⁰ cha cantyja 'naaⁿ juu tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ cha'tsondye na cwiluiitquiendye na m'aⁿ cañoom'luee ñequio cha'tso na cwitsaⁿntjom jo' jo', caliuna na jndye nnom na jndo' ts'om Ty'o^oots'om. ¹¹ Ty'o^oots'om s'aaⁿ cha'tso nmeiⁿ cha'xjeⁿ nqueⁿ jnda seijndaa'ñê na ticantycwii na l'ue ts'oom na nncuaa, ndo' seicandaⁿñena' naljo' ee Taya Jesucristo. ¹² Ndo' nc'e na cwila'yu'ya n'ooⁿ ñ'eⁿ Jesucristo ndo' cwicantyaⁿ n'ooⁿya jom, jo' na matseicanaaⁿñena' na cwila'candyoo'ndyō na m'aaⁿ Ty'o^oots'om. ¹³ Jo' chii macaⁿa ndaaⁿyo' na tintsei'ndaa'na' nquiu'yo' nawi' na matjōⁿya cantyja 'naⁿyo' ee na ljo', matseit'maaⁿñena' 'o.

Cristo candya' ts'oom jaa

¹⁴ Macwe' jo' na maco'a xtyaya jo nnom Tsotyey Taya Jesucristo, ¹⁵ na cantyja 'naa' jom cha'tso yo na m'a' cañoom'luee ñequio yo na m'a' tsjoomnancue, cwilcwii'na xue'e' na cwiluiiñê Tsotyena. ¹⁶ Nquii Tsotyaya waa na jee' cajnda na tjaa ljo' cwii maca'na' na matseixmaa'. Maca'na na cantyja 'naa' joona', naquii' n'om'yo' ñequiaa' na nna'ndyo' ndo' nla'xma'yo' najndei na cwiluiiñê nc'e Espíritu, ¹⁷ cha ndaa' nnc'oomñe Cristo naquii' n'om'yo' nc'e na cwila'yuy' n'om'yo' ñ'eñê cha caljotyey na m'a'yo' naquii' na m'aa' Ty'oots'om na wi' ts'om 'o, cha'xje' njoom ty'e nch'ioo' ts'oom. ¹⁸ Mati maca'na nnom Ty'oots'om na cala'nq'ya'yo' ñequio cha'tsondyey nn'a' na cwila'yuy' cwanti na t'ma' na m'aa' Cristo na wi' ts'oom nn'a', ndo' na tco, ndo' na njoom, ndo' na ndye. ¹⁹ Juu na m'aa' Cristo na wi' ts'oom 'o luaa, maca'na na cala'nq'yo' na waljoo'che' na t'ma'na', ndo' na luaa' nla'nq'yo' jo' na nnc'om'yo' na chawaañ'e' naquii' n'om'yo' m'aa'ñe Ty'oots'om.

²⁰ Catseit'maa'ñena' Ty'oots'om na jom jndyey ndaa' nnts'aa' nchii cwe' cha'xje' cwitaa' jaa mei' nchii cwe' cha na cwila'tiutyaya ndo' na mateijnei' jaa nc'e najndei na matseixmaa' m'aa'na' naquii' n'oq'ya. ²¹ Jom catseit'maa'ñena' naquii' tmaa' nn'a' na macwji' Ty'oots'om cwentaa'a' nc'e Cristo Jesús cha'tso ndyu ndo' cha'waati xuee na cwii wjaatina'. Amén.

4

Tjoom' m'a'yo' nc'e Espíritu Santo

¹ Ja m'aa'ya w'aancjo jnaa' na cwiluiindyoy ts'a' na m'aa'ñe cantyja 'naa' Jesucristo, mats'aaya ty'oo ndaa'yo' na c'om'yo' quii'ntaa' nn'a' cha'xje' na maca'na' na c'om nn'a' na maquee'ñe Ty'oots'om cwentaa'a' ee mancjo'yo' jo'. ² C'om'yo' na niroom' n'om'yo' ndo' yann'a'ndyo', c'om'yo' na t'ma' n'om'yo', cana'ndyo' ñ'e' nc'iaa'yo' ñequio na wi' n'om'ntyjee'yo'. ³ Ñequio na mateijndei Espíritu Santo 'o, calajnda'yo' na ñecwii n'om'yo' ñequio nn'a' na cwila'yuy' nc'e na matseitjoom'na' 'o na ya m'a'yo' ñequiondyey joona. ⁴ 'O nc'e Cristo ñecwii sei' cwiluiindyoy ndo' ñecwii Espíritu Santo na m'aa'ñe naquii' n'om'yo', cha'xje' jnda' tquee'ñe Ty'oots'om 'o na ñecwii waa na cwicantyyaa' n'om'yo', ⁵ m'aa' ñecwiiñe Jesucristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom, ndo' ñecwii na cwila'yuy' n'oq'ya ñ'eñê, ndo' ñe'cwii na cwileits'oomndyey nn'a' cantyja 'naa'a', ⁶ ndo' m'aa' ñecwii Ty'oots'om na nque' cwiluiiñe Tsotyaya na cha'tsondyoy, jom cha'tso matsa'ntjoom ndo' mach'ee' ts'iaa' 'naa'a' naquii' n'oq'ya ndo' m'aa'ñê jo' jo'.

⁷ Cwii cwiindyoy cantyjayi na jnda' jndaa' nnom Cristo na 'naa' ts'iaa' na matseixma', cantyjayi jo' naya na maco'ñom. ⁸ Nc'e na luaa' jo' matso ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii: Quia na tjawaa' cañoom'luee jnda' na tando'xcoom na tuee'e', tjachom cha'tso joo na ñet'om nacjoom'm, ndo' ndaa' nn'a' tquiaa' cwii cwii nnom na 'naa'na.

⁹ ¿Ljo' ñe'ca'mo'na' na matsona' na tjawaa'? Matsona' naljo' ee najndyey jndyocuee' nnom tsjoomnancuewaañe. ¹⁰ Jom na jndyocuee' majutyey' tjawannaa'a' cañoom'luee cha na cha'tsoti na niom, candaa' ma'mo'na' na m'aa'ñê. ¹¹ Ndo' manquiiyey' tquiaa' na nt'om nn'a' cwiluiindyey apóstoles. Nt'om cwiluiindyey nn'a' na cwit'moq' ñ'oom cantyja 'naa'a' cha cala'yuy' nn'a'. Nt'om cwiluiindyey na cwiñe'quia ñ'oom xco na ya cantyja na nluin'maa'ñe ts'a', ndo' nt'om cwiluiindyey na cwitei'xee ntmaa' nn'a' na macwji' Ty'oots'om cwentaa'a' ndo' nt'omche' cwito'ñoom na 'naa' na cwit'moq' ndaa' nc'iaa. ¹² Luaa' s'aa Cristo, jo' na ya tei'naa' nn'a' na cwila'xma' cwentaa'a' na nl'ana ts'iaa' na maca'na' cha na nncjaawijndyey nn'a' na nnc'om cantyja 'naa'a', ¹³ hasta xje' na nncue'ntyjy na cha'tsondyoy tjoom' nnc'oq'ya na cwila'yuy' n'oq'ya ñ'eñê ndo' na candaa'ya na cwita'jnaa'a' nquii Jnda Ty'oots'om. Ndo' na ljo' nlaxmaa'ya nn'a' na jnda' tquiee' n'om na candaa' nntseijomna' jaa cantyja 'naa' Cristo. ¹⁴ Quia jo' taxocatseijomnda'na' jaa cha'na yocanch'u na tiyo

yo cwila'chuii' chiuu waa na m'aaⁿ n'om. Meiⁿ taxonquiandyo na nleichuuna' jaa cantyja 'naaⁿ ñ'oom xco na cwe' cantu na cwiñe'quia nn'aⁿ na jeeⁿ jndo' n'om na joo ñ'oom'ñeeⁿ cwi'oochoondyena' nn'aⁿ nato na tixcwe. ¹⁵ Quia jo' nc'e na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ, calanaaⁿya ñ'oom na mayuu', matsona' na catsanajndaaya cantyja 'naaⁿ cha'tso nnom chiuu waa na m'aaⁿya nc'e na matseitjoom'na' jaa ñ'eⁿ Cristo na cwiluiiñê xqueⁿ tmaaⁿ jaa na laxmaaⁿya seiiⁿeⁿ. ¹⁶ Ndo' cantyja 'naaⁿ Cristo, jaa na cwiluiindyo seiiⁿeⁿ, matseijomna' cha'na tjacañjoom'ñe seii' ts'aⁿ, ndo' juu jo' quia ya t'uii'na' ñequio cwii cwii nnom na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ, quia jo' tjoom' m'aaⁿna', ndo' nc'e jo' ya wjanajndei juuna'. Ndo' jaa na cwiluiindyo seiiⁿeⁿ, nntsawijndaaya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ.

Cwiluiindyoxcoo na cwila'yuu'a ñ'eⁿ Cristo

¹⁷ Jo' chii nc'e nquii Ta Jesús matsa'ntjoom jaa, luaa ñ'oom na matsjoo ndaa'yo'. Tsacwi'ntyje'yo' na matseijomna' 'o cha'na nn'aⁿ na tyootioondye l'o Ty'o^ots'om. Ee joona m'aⁿna ñomtiuu 'naaⁿna na cwe' ts'iaaⁿndyo joona'. ¹⁸ Ee juu na cwila'noⁿna matseijomna' cha'cwijom na jaa'ñe. Ee juu na wando' Ty'o^ots'om ticuaana' ñ'eⁿndyena ee ticala'noⁿna cantyja 'naaⁿnc'e na quie' n'omna. ¹⁹ Jnda s'aana' na tajnaa'ntona natia na cwil'ana, cwiñequiandyena nnom ljo' na queeⁿ ts'om seiina cha ñequio na neiiⁿna ndaaⁿ n'aañ'eⁿna cha'tso nnom ljo' na ticaty'iomyana'. ²⁰ Saa 'o nchii luaa' waa ñ'oom na tyot'mooⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo ndaa'yo', ²¹ xeⁿ na mayuu' jndye'ya'yo' ñ'oom'm ndo' jla'noⁿyo' na ñ'oom na mayu'cheⁿ juuna', ²² quia jo' cantyja 'naaⁿ chiuu waa na ñet'om'jndyee'yo', catjei'ndyo' cantyja 'naaⁿ natia na ñeseiqueeⁿ ts'om seii'yo' ee juu jo' tseixmaⁿna' cwii na jnda tei'ndaa'ñ'eⁿ na joo natia'ñeeⁿ cwinquio'nn'aⁿna' ts'aⁿ. ²³ Macaⁿna' na cala'xco'yo' cantyja 'naaⁿ espíritu 'na'yo' ñequio na m'aaⁿ n'om'yo', ²⁴ ndo' na c'omxcondyo' cha'cwijom ts'aⁿ na macwee liaa xco na juu jo' cwiluiiñena' cantyja na l'ue ts'om Ty'o^ots'om na cwiwitquioo' jo' quia na mach'ee ts'aⁿ na maty'iomyana' ndo' lju' wjaam'aaⁿ.

²⁵ Jo' chii tacalanei'yo' cantu, cwii ndo' cwiindyoy' catseineiⁿ ñ'oom na mayuu' ñ'eⁿ nc'iaa' ee cha'tsondyo cwiluiindyoy' cwii cwii nnom ljo' na tjacañjoom'ñe seii' Cristo.

²⁶ Quia matsei'w'ii' x'ia', tintseitjoondyu'ti' nnoom na jndaa'jom nntseicamaaⁿndyu' na tincja'cwaaⁿya' jom. ²⁷ Tiñenquia'yo' meiⁿcwii nnom na tsaⁿjndii ndaaⁿ nnts'aaⁿ xjeⁿ 'o.

²⁸ Ñeeⁿ 'o na ñex'uee, je' tanch'ueeti, je' cats'aayaaⁿ ts'iaaⁿ na yati cha nncuaa ljo' na ndaaⁿ nnteijneiⁿ nt'omcheⁿ na matseitjoona' joona.

²⁹ Meiⁿcwii ñ'oomntjeiⁿ talanei'yo', macanda calanei'yo' ñ'oom naya na nnteijn-deiina' ts'aⁿ na nncjaawijndeiityeeⁿ, ndo' nn'aⁿ na ndye ñ'oom'ñeeⁿ nntio'naaⁿñena' joona. ³⁰ Ndo' til'a'yo' cwii nnom na nntseichjoo'na' ts'om Espíritu Santo na cwiluiiñe Ty'o^ots'om, nquii na ñequio juu ty'ioom sayo 'o, cha jndaa' ñeeⁿ 'o xuee quia na nnlui'n'maaⁿndyefñ'eⁿ nn'aⁿ.

³¹ Ca'ndye'yo' cha'tso nnom na cwil'a na matsei'ndaa'na' n'om'yo', cha'na nntseiw'ii' ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ, nntseilioo'ñe ts'aⁿ ñ'eⁿ x'iaaⁿaⁿ, c'uaa c'uaati ñom na matseijmeiⁿñê nnom x'iaaⁿaⁿ, maju' ts'aⁿ ñ'oom wi' nacjoo' x'iaaⁿaⁿ, ñequio chatso nnom ljo' na tis'a.

³² Cal'a'yo' na ya nn'aⁿndyo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo', c'oom na wi' n'om'yo' joona, cala't'maⁿ n'om'yo' nc'iaa'yo' cha'xjeⁿ mati matsei'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om 'o nc'e Cristo.

5

Luaa maca'na' na c'om ntseinda Ty'o^ots'om

¹ Nc'e na cwiluiindyoy' ntseinda Ty'o^ots'om na m'aaⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom 'o, jo' na macaⁿa na caluii'ndyo' cha'xjeⁿ nqueⁿ. ² C'om'yo' na jnda nquii'yo' meiⁿquia nn'aⁿ cha'xjeⁿ Cristo ty'oom na candya' ts'oom jaa, ndo' tquiaañê na tueeⁿeⁿ cwentaaya. Ndo' na ljo' s'aaⁿ s'aana' ntyjii Ty'o^ots'om ñ'eⁿñê cha'cwijom catsmaⁿ na cwila'cuae' nn'aⁿ

judíos cha nntseit'maⁿ ts'oom joona jnaaⁿna. Manc'e jo' chii tío na jeeⁿ tjawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿñê cha'cwijom cwii jndye cachi.

³ Saa quii'ntaaⁿ 'o na cwiluiindyoy' nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om ticatsona' meiⁿ cwe' na nlaneiⁿyo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ na cwe' nnc'oomya ts'aⁿ ñ'eⁿ x'iaa' ndo' cha'tso nnom ñ'oomtia, oo aa queeⁿ ts'om ts'aⁿ na ñe'cwityañê. ⁴ Ticaty'iomna' na nlaneiⁿyo' meiⁿquia nnom ñ'oom ntjeiⁿ oo ñ'oom wi', oo ñ'omjnaaⁿ na cwila'neiⁿ nn'aⁿ. Nchii jo' na nl'a'yo'. 'O cjaañjoom' n'om'yo' cwii cwii nnom na cantyja 'naaⁿ joo jo' ñe'quia'yo' na quianl'uaa' Ty'oots'om. ⁵ Ee manquiuy' na juu ts'aⁿ na cwe' nnc'oomya ñequio x'iaa' oo na nntseiqueeⁿ ts'om na ñe'cwityañê, jo' jo' matseijomna' cha'na quia na matseit'maaⁿñe ts'aⁿ cwii na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' na ljo' nntseicu'na' na nncjaaquiee' tsaⁿñeeⁿ cantyja na matsa'ntjom Cristo ñ'eⁿ Ty'oots'om. ⁶ Meiⁿcwii ts'aⁿ tinquio'nn'aⁿyo' na nndu'yo' ñ'oom ntjeiⁿ nnom, ee macwe' jnaaⁿ jo' juu na t'maⁿ nntseiw'ii Ty'oots'om nnt'uiina' nn'aⁿ na tilañ'oom'ndyena chiuu na matseicañeeⁿ joona. ⁷ 'O til'a'yo' cha'xjeⁿ na cwil'ana.

⁸ Ee 'o jnda ñet'om'yo' cantyja 'naaⁿ na jaaññe saa je' na jnda seitjoom'na' 'o ñequio Ta Jesucristo, c'om'yo' cantyja 'naaⁿ naxueeñe, ⁹ ee juu naxueeñe quia na matseixueeñena' naquii' ts'om ts'aⁿ, mach'eena' na yats'aⁿñê, xcwe mach'eeⁿ ndo' mayom'm ñ'oom na nntseineiⁿ. ¹⁰ Cala'jnda'yo' na nntsawi'naⁿyo' na nl'a'yo' cha'tso yuu na macjaawee' ntyjii Ta Jesús ñ'eⁿndyo'. ¹¹ Ticala'jomndyo' ñequio ljo' na tjaa yuu l'ue na cwil'a nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ na jaaññe. 'O cala'canoo'yo' na tixcwe ljo' cwil'ana. ¹² Ee mach'eena' na jnaaⁿ ts'aⁿ na nntseineiⁿ ljo' na cwe' nty'iu cwil'a naññeeⁿ, ¹³ saa quia na jnda seicanooⁿ naxueeñe cha'tso ljo' na cwe' nty'iu cwiluii, quia jo' cwiwitquioo'ya. Ee juu naxuee matseicanooⁿna' cha'tsoñ'eⁿ ljo' na wanty'iuu' niom. ¹⁴ Cantyja 'naaⁿ luaa', luaa matsona':

Calcwi' 'u na watsu',

quicantya' na wa' qui'ntaaⁿ l'oo

cha na ñequiaa Cristo na xuee nnc'oom'.

¹⁵ Cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ cal'andyoy' cwentaa cantyja chiuu waa na tsam'aⁿyo'. Tinc'om'yo' na cwe' tijndo'to n'om'yo', 'o c'om'yo' na jndo'ya n'om'yo'. ¹⁶ Jo' chii queⁿndyo' na nl'a'yo' yuu na maty'iomyaana'. Meiⁿ tila'catsuuy' xuee 'naⁿyo' na cwe' chutindyoy, ee cwii cwii xuee jaawiwiti. ¹⁷ Til'a'yo' cwii nnom na cwe' nl'a'to'yo', cala'noⁿya'yo' ljo' l'ue ts'om Ta Ty'oots'om na nl'a'yo'. ¹⁸ Tinc'om'yo' na candye'yo', ee na luaa' nl'a'yo' wjaachuna' 'o na nntsuundyoy, 'o c'om'yo' na too'ndyo' ñ'eⁿ Espíritu Santo. ¹⁹ Cala'naⁿyo' ñ'oom na cho salmos na nndye'yo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo' ndo' cata'yo' cha'tso nnom na ya nnta ts'aⁿ na cwila't'maaⁿndyo' Ta Ty'oots'om ñequio na xcwee'ya n'om'yo'. ²⁰ Ñequii'cheⁿ quia'yo' na quianl'uaa' Tsotyaa'ya Ty'oots'om cantyja cha'tsoti na matio'ñaañê 'o ñequio xuee' Taya Jesucristo.

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na t'unco.

²¹ Catue'ndyo' cje'yo' ndaa nc'iaa'yo' na cwila'yu' nc'e na t'mañe Ty'oots'om nquiuy'yo'.

²² 'O yolcu na m'aⁿ s'aa'yo' cal'a'yo' ljo' na l'ue n'omna cha'cwijom cwindye'ntjom'yo' nnom nquii Ta Jesucristo. ²³ Ee tsaⁿs'a cwiluiñê xqueⁿ scoom'm, cha'xjeⁿ Cristo cwiluiñê xqueⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿna' ndo' na macwji'n'maañê tmaaⁿñeeⁿ, ee cwiluiñena' seiiⁿeⁿ, ²⁴ ndo' cha'xjeⁿ t'maaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' maju'ñecje nnom Cristo, maluaa' macaⁿna' na joo yolcu na jnda t'unco catuee'ndyecjena ndaa s'aana.

²⁵ Naⁿnom na m'aⁿ lcuu c'omna na jnda nquiuna joo cha'xjeⁿ Cristo ty'oom na candya' ts'oom tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿna' ndo' na tquiaañê na tueeⁿeⁿ cwentana. ²⁶ Luaa' s'aaⁿ cha na nntseixmaⁿ tmaaⁿñeeⁿ cwentaa' Ty'oots'om ndo' tqeⁿ ljoom'm juuna' quia na teits'oomndyena ndo' ñequio na tyondyena ñ'oom'm,

27 cha ñeiquiaa cheⁿnqueⁿ tmaaⁿñeeⁿ nnoom na neiⁿncoo' caxuee tseixmaⁿna', na tjaa yuu na cwajndii cantyja 'naaⁿna' meiⁿ tjaa'naⁿ na cantseiiⁿna' meiⁿ tjaa cwiicheⁿ na nljei' na ticuaaya cantyja 'naaⁿna', na ñequi'cheⁿ tseixmaⁿna' cwentaa' Ty'ooots'om ndo' candaa'ñ'eⁿ matseixmaⁿna' cwentaaⁿaⁿ. 28 Maluaa' waa na matsona' na c'oom tsaⁿs'a na wi' ts'oom scoom'm cha'xjeⁿ jnda ntyjeeⁿ seiiⁿeⁿ. Ee ts'aⁿ na wi' ts'om scuu' ma'moⁿ na jnda ntyjiiñe cheⁿnquii. 29 Ee tjaa 'ñeeⁿ quich'ee na jndoo'ñe cheⁿnquii. Macwaaⁿaⁿ nantquie cha nnc'oom na yaaⁿaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ Cristo mach'eeⁿ cwenta jaa tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ, maluaa' matseijomna' na cateix'ee ts'aⁿ scoom'm. 30 Ee jaa tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ, cwiluiindyö seii' Cristo na cha'waañê. Ndo' cwii cwiindyö matseijomna' cwii cwii nnom na matseicañjoom'na' jom. 31 “Jo' chii tsaⁿs'a n'ñeeⁿ tsotyeeⁿ tsoñeeⁿ cha na nntseitjoom'na' jom ñ'eⁿ scoom'm ndo' wendyena nla'xmaⁿna ñecwii ts'aⁿ.” 32 Jeeⁿ t'maⁿ matseixmaⁿ ñ'oomwaa' na jeeⁿ wanty'iuu' waana'. Saa ja matseijoom'ndyö ñ'oommeiⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ. 33 Saa ñ'oom na macanda, cwii ndo' cwiindyö' 'o c'oom na jnda ntyjii scuu' cha'xjeⁿ na jnda ntyjiiñe cheⁿnquii ndo' mati 'o naⁿlcu cala'l'uee'ndyö' s'aa'yo'.

6

Luaa macaⁿna' na c'om nda nn'aⁿ na cwila'yu'

1 'O yonch'u, nc'e na cwila'yu'yo' ñequio Jesucristo, laxmaⁿyo' na c'om'yo' na ndyaandyö' jo ndaa nn'aⁿ na nda o' ee maty'iomyana' na nl'a'yo' naljo'. 2 Ee ljeii najndyee na matsaⁿntjomna' chuuna' ñ'oom na tso Ty'ooots'om na nnts'aaⁿ. Matsona': “Catseit'maaⁿndyü' tsoty'e' ñ'eⁿ tso'ndyö' 3 cha na nnc'oom' na neiⁿ ndo' tco xueechu' nnom tsjoomnancuewaa.” 4 Ndo' 'o je', na m'aⁿ nda'yo' til'a'yo' cwii nnom na nla'l'ioo'ndyena, 'o cala'quie'yo' joona ñequio ñ'oom na matseijndö'na' n'omna chiuu nnc'omna ndo' cat'moⁿyo' ndaana na candya' ts'om Ta Jesucristo joona.

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na teil'uandye na cwindye'ntjomtyeⁿ

5 'O nn'aⁿ na teijndandyö', c'om'yo' na ndyaandyö' ndaa patrom 'na'yo', catue'ndyö'cje'yo' ndaana ndo' ñequio na nquia'yo' cala't'maaⁿndyö' joona ñequio na xcwee' n'om'yo' cha'xjeⁿ nquii'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom nquii Cristo. 6 Nchii cwe' quia na jndoo'na jo' na cwiqueⁿndyö' ts'iaaⁿ na cwil'a'yo'. 'O cal'a'yo' na ljo' ee na manquiu'yo' na nnom nquii Cristo m'aⁿtyeⁿyo' moso, ndo' ñequio na xcwee' n'om'yo' cwil'a'yo' yuu na l'ue ts'om Ty'ooots'om. 7 Ts'iaaⁿ na nl'a'yo', cal'a'yo' juuna' ñequio na tinc'uaa' n'om'yo', cha'xjeⁿ nnom nquii Ta Jesucristo na cwindye'ntjom'yo', nchii cwe' ndaa nn'aⁿ.

8 Ee manquiu'yo' na cwii cwii ts'aⁿ, aa m'aaⁿtyeeⁿ moso oo aa m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ nqueⁿ, saa Ta Jesús ñeiquiaaⁿ na nnc'o'ñom cantyjati na ya na ñes'aa. 9 Ndo' 'o je' patrom, majo'ti cal'a'yo' ñequio nn'aⁿ na m'aⁿtyeⁿ moso 'na'yo' meiⁿ nchii na ndu'yo' cwii ñ'oom na ntseicaty'uena' joona. Ee cjañjoom' n'om'yo' na 'o ñ'eⁿndyö' joona cañoom'luee m'aaⁿ Ta Jesús na matsaⁿntjoom jaa. Ndo' jo nnom jom ñecwii xjeⁿ cwila'xmaaⁿya.

L'ö ts'iaaⁿmeiiⁿ cwil'uee'ndyö'

10 'O nn'aⁿya, Ta Jesús tjacantyja najndei na matseixmaaⁿ. Cantyja 'naaⁿ jo' c'oom' jndei n'om'yo' nc'e matseitjoom'na' 'o ñ'eⁿñê. 11 Cwil'uee'ndyö' cha'tso nnom l'ö ts'iaaⁿ ndia' na jnda tquiaa Ty'ooots'om ndaa'yo', cha na ndaa nnaⁿndyö' nacjoo' cha'tso nnom na manquiu'nn'aⁿ tsaⁿjndii 'o. 12 Ee nchii cwe' ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ seii ñequio ndei cwil'aaya tia'. Jaa m'aaⁿya nacjoo najnda na wi'ndye na titquioo' na m'aⁿ jo ndo' ljo'luee, joo na waa najnda na cwiqueⁿ xjeⁿ, na cwitsaⁿntjom, ndo' nt'omcheⁿ na cwitsaⁿntjom tsjoomnancue jaa'waañê. 13 Jo' chii cwil'uee'ndyö' cha'tsoñ'eⁿ l'ö ts'iaaⁿ cwentaa ndia' na mañequiaa Ty'ooots'om cha quia na nncue'ntyjö xuee na wi' nntjom'yo'

nndaꞗ nnaⁿndyo' ndo' na jnda jndaꞗ jnaⁿndyo' tia', ndicwaⁿ meiⁿntyje'tyeⁿ'yo'.
 14 Cwintyje'tyeⁿ'yo' cwentaaⁿ'aⁿ na cwil'uee'ndyo' ñ'oom'm cha'xjeⁿ sondaro matse-
 ityeeⁿ xcweeⁿ'eⁿ ñequio tjaⁿ, cal'a'yo' na maty'iomyana' ee juuna' nncwañoom'na' 'o
 cha'xjeⁿ cotom xjo wañoom'na' sondaro. 15 Cha'xjeⁿ m'aaⁿc'eeñe sondaro na mañjoom
 lcoom'm na wjaⁿ tia', mati 'o ñequii'cheⁿ c'om'c'eendyo' na nntsanquia'yo' ñ'oom na
 ya na mañequiaana' na cwiljoya ntyjii Ty'oꞗts'om ñ'eⁿ nn'aⁿ. 16 Tsaⁿjndii majoom'm
 ndꞗ nacjo'yo' na too' chom. Cha'xjeⁿ tjaⁿ tmeiⁿ mawañoom'na' sondaro na tinc'oom
 ndꞗ jom, maluaa' cwil'uee'ndyo' juu na cwilayu'ya n'om'yo' cha nlandu'yo' ndꞗ na
 maju' tsaⁿjndii nacjo'yo'. 17 Juu na macwji'n'maaⁿ'ñe Ty'oꞗts'om nn'aⁿ cwil'uee'ndyo'
 juuna' na nncwañoom'na' 'o cha'xjeⁿ tjaⁿxqueⁿ xjo' mawañoom'na' xqueⁿ sondaro ndo'
 mati cwil'uee'ndyo' ñ'oom'm cha'xjeⁿ xjo' espada na mañequiaa Espiritu Santo ndaa'yo'.
 18 Tintsacwintyje'yo' na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'oꞗts'om cha'xjeⁿ na mañequiaa Espiritu
 Santo naquii' n'om'yo', ñequii'cheⁿ cala'ty'oondyo' ndo' cataⁿ'yo' nnoom, tincwin-
 tqueⁿ'yo', ñequii'cheⁿ na c'om'c'eendyo' na calaneiⁿ'yo' nnoom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na
 m'aⁿ cwentaaⁿ'aⁿ. 19 Mati calaneiⁿ'yo' nnom Ty'oꞗts'om cantyja 'naⁿya na cateijneiⁿ ja
 ñ'oom na nntseinꞗⁿya nndaꞗ nn'aⁿ meiⁿ tintseicaty'uena' ja na ññequiaya na caliu nn'aⁿ
 chiuu waa ñ'oom na jeeⁿ wanty'iuu' waa na nlui'n'maaⁿ'ñe ts'aⁿ. 20 Jnda ty'ioom ts'iaaⁿ ja
 na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ, ndo' cwe'jnaaⁿ jo' na m'aaⁿya w'aancjo, calaneiⁿ'yo'
 nnoom na c'oⁿt'maaⁿndyo' ts'oꞗⁿya na nntseinꞗⁿya juuna' ndaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ matsona'
 na cats'aa.

Ñ'oom na jaantycwii na matseiljeii Pablo cartawaañe

21 Ti'nn'aⁿya Tíquico, tsaⁿ na jeeⁿ jnda ntyjiiya, jom jeeⁿ xcwee' ts'oom ts'iaaⁿ 'naaⁿ
 Ta Jesús, jom ntseicañeeⁿ 'o chiuu waa na m'aaⁿya cha caliu'yo' ljo' mats'aaya. 22 Cwe'
 jo' na majñꞗⁿya jom na m'aⁿ'yo' na catseicañeeⁿ 'o chiuu waa na m'aaⁿya ñjaaⁿ cha na
 ññequiaana' na t'maⁿ n'om'yo'.

23 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', nquii Ty'oꞗts'om na cwiluiiñê Tsotyaaⁿya ñequio Je-
 sucristo na cwiluiiñê na matsꞗⁿntjoom jaa, quiana na nda'yo' na meiⁿcwii ñomtiuu
 tic'om'yo' jo ndaaⁿ na ndo' na cato'ñoom'yo' na m'aⁿna na wi' n'omna 'o ee cwila'yu'ya
 n'om'yo' ñ'eⁿndyena, 24 juu naya na matseixmaⁿ Ty'oꞗts'om, quiaaⁿ juuna' ndaaⁿ
 cha'tsondye nn'aⁿ na ticala'chuii' na m'aⁿ na jnda nquiu Taya Jesucristo.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Filipos

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Filipos

¹ Maja Pablo ñequio Timoteo cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnom Jesu-cristo, cwilaljeiiyâ cartawaañe, cwilacwanooⁿyâ juuna' na m'aⁿ 'o na cwila'yu'yo' tsjoom Filipos na cwila'jomndyo' ñ'eⁿ Cristo Jesús, ñequiondyo' 'o na cwijndo'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om ñequio 'o na cwindye'ntjom'yo' ndaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. ² Nquii Tsotyaaya Ty'o^ots'om ñequio Ta Jesucristo quiana na candaaⁿya nnto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿna ñequio juu na tjaa ñomtiuu c'oom ts'aⁿ jo ndaana.

Macaⁿ Pablo cwentaa nn'aⁿ na cwila'yu'

³ Cwii cwii ndii' na macjaañjoom' ts'o^ony^a 'o, nnom Ty'o^ots'omya, mañequiaya na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naⁿyo'. ⁴ Quia na matseinaⁿya nnoom, ñequio na neiⁿya macaⁿa na cateijneiⁿ 'o na cha'tsondyo'. ⁵ Ee cantyjati xuee najndyee hasta xjeⁿ je'cheⁿ, ñecwii cwila'jomndyô naquii' ts'iaaⁿ na cwiñequiaayâ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om. ⁶ Ee ntyjiiyaya na juu ts'iaaⁿ nayawaañe na to' Ty'o^ots'om naquii' n'om'yo', ñe'cwii tco nnts'aaⁿ na nncjaacandaaⁿñ'eⁿna' hasta xjeⁿ na nncwjee'nnda' Jesucristo. ⁷ Maxjeⁿ maty'iomyana' na luaa' m'aaⁿ ts'o^ony^a cantyja 'naaⁿ cha'tsondyo' ee na jeeⁿ jnda ntyji-iy^a 'o na cwila'jomndyo' ñ'eⁿndyo naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om, meiiⁿ na m'aaⁿya w'aancjo oo meiiⁿ na meiⁿntyjaa'a jo ndaaⁿ naⁿmaⁿ'iaaⁿ na mawaññaⁿ ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ oo na mañequiaya ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ cantyja na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. ⁸ Ee mantyjiiindaaⁿñe Ty'o^ots'om na jeeⁿ jnda ntyjiiya 'o nc'e juu na m'aaⁿ Jesucristo na jeeⁿ candy^a ts'oom 'o cha'xjeⁿ na jeeⁿ wi' ts'om yuscu jnaaⁿ na 'ndaañe. ⁹ Macaⁿa nnom Ty'o^ots'om na nnc'om'ti'yo' na jnda nquiu'yo' nc'iaa'yo', ñequio na jndo'ti n'om'yo' ndo' na nla'noⁿ'ti'yo' cha'tso, ¹⁰ cha ndaaⁿ nntjei'yo' cwentaaⁿ cwii nnom na xcweti tseixmaⁿna'. Ee na ljo' ndaaⁿ nnc'om lju'ndyo' na cwitsam'aⁿ'ti'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, meiⁿ ticalaxmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwila'tjoondye jo nnom Cristo xuee quia na nncwjee'nnaaⁿaⁿ, ¹¹ ndo' na luaa', nleil'uee'ñe Jesucristo joo na jnda jla'jomndyo' ñ'eⁿñe na nntseijomna' joona' cha'cwijom cwii ntjom na cwiwe' na cantyja 'naaⁿ joona' nntseit'maaⁿñena' Ty'o^ots'om.

Yocheⁿ na wa'ndo'a nndi'tjoⁿya nnom Cristo

¹² 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', l'ue ts'o^o na cala'noⁿ'yo' na joo nawil'meiiⁿ na matjoⁿya, mayuu'cheⁿ cwiteijndeiiina' na 'oonndye nn'aⁿ ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^ots'om nn'aⁿ. ¹³ Ee cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ wats'iaaⁿ ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ, man-quiuyana na m'aaⁿya w'aancjo nc'e na majontyjoya cantyja 'naaⁿ Cristo. ¹⁴ Ndo' majndyeti nn'aⁿ na cwila'yu' na cwinty'iaana na m'aaⁿya praso, cwin'omt'maaⁿndyena n'omna na ti'maaⁿ n'omna cwilaneiⁿna ñ'oom' Ty'o^ots'om ñequio na cwicantyyaa' n'omna Ta Jesús.

¹⁵ Ñ'oom na mayuu' na cwantindye joona cwilaneiⁿna ñ'oom'ñeeⁿ na taa' n'omna ja ndo' ñequio na ñe'cwinom'na ja, saaⁿ nt'omcheⁿ ñequio na xcwee' n'om cwil'ana ts'iaaⁿñeeⁿ. ¹⁶ Saaⁿ nt'omndyena cwiñequiana ñ'oom'ñeeⁿ na ñequii'cheⁿ m'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ nquieena, tixcwee' n'omna ee cwila'tiuuna na cwil'ana na ljo', cha nnchjeetina' ja na m'aaⁿya praso, ¹⁷ saaⁿ nt'omndyena cwiñe'quiiana ñ'oom'm ee na jnda nquiuna ja. Ee cwila'noⁿ'yana na ty'iom Ty'o^ots'om tis'aaⁿ ja na nncwintyyaa'a jo ndaaⁿ naⁿmaⁿ'iaaⁿ tsjoomwaañe. S'aaⁿ na ljo' ee l'ue ts'oom na nncwji'yuu'ndyo ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaana. ¹⁸ Saaⁿ meiiⁿ na luaa' waa tjaa na coch'een^a ja, ee meiiⁿ na xcwee'

n'omna oo na aa tixcwee' n'omna na cwiñequiana ñ'oom cantyja 'naa' Cristo, m'aa'nya na nei'ya na ljo'.

Ndo' nnc'oo'tyaya na nei'ya, ¹⁹ ee ntyjiiya na cha'tso nmeii' nntseijndaa'ñena' na nndyaandyo w'aancjo nc'e na cwilanei'yo' nom Ty'oots'om cantyja 'na'ya ndo' na mateijndei nquii Espíritu na cwiluiñe Jesucristo ja. ²⁰ Ee ntyjaa'ya cwii ts'oo' na tixonquiaa Ty'oots'om na nnts'aa cwii na cantyja 'naa' jo' nlui'jnaa'ndyo, xe' nchii ñequio na t'ma'ya ts'oo' nndaq nntseina' ndaq cha'tsondye nn'a' ndo' na maje' ndo' 'iocha luaa' nleitquoo' cantyja 'na'ya na tjacantyja na t'ma' cwiluiñe Cristo, meii' na nncwando'tya oo meii' na nntseicuee'tona' ja. ²¹ Ee cantyja 'na'ya, meii' xe' nncwando'a, maxje' nom Cristo nndi'ntj'ya, ndo' xe' nla'cuae'na ja, majo' t'ma'ti naya 'na'ya. ²² Saq xe' na aa nncwando'tya nndaq nnts'aatyá ts'iaa' 'naa' Ta Jesús, jo' chii ticaljeii cwaa' cwii na we joo nmei' na nncwjii'ndyo. ²³ Ee quii'ntaa' we nmei', jee' jndei'na' cwaa' cwii na nncwjii'ndyo nayati, ee xe' nnc'io' nncjo' na m'aa' Cristo, na juu jo' jndati tseixma'na' cantyja 'na'ya, ²⁴ saq cantyja 'naa' cwiiche' luaa' maca'na' na nncwando'tya cha cateijndeiina' 'o. ²⁵ Ndo' na mantyjiiyaya na ljo', matsei'no'na na nnc'o'tya cantyja 'na'yo' cha nnteijndeiina' 'o na nntsatsati'yo' cantyja 'naa' Cristo ndo' na t'ma'ti ñequiaana' na nei'yo' na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'e' jom. ²⁶ Jo' chii na nnc'oo'nnda'a quii'ntaa'yo' cha juu na nei'yo' na cwiluiindyo' cwentaa' Jesucristo, nleit'ma'tina'.

²⁷ Luaa que'yo' cwenta: juu cantyja na cwitsam'a'yo', cjoo' n'om'yo' na matseijomna' juuna' ñequio ñ'oom naya cantyja 'naa' Cristo, quia jo' meii' na nncjo' nnty'ia 'o oo meii' na aa ti'cjo, nndaq ndiia' ñ'oom na cwiljoo'ndyo'tye'yo' na ñe'cwii n'om'yo' na cwila'jnda'yo' na cha'tsondyo' cantyja 'naa' ñ'oom na cwila'yuu'a na la'xmaa'ya nc'e juu ñ'oom na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om nn'a', ²⁸ na mei'cwii tintseicatyuena' 'o ljo' na nl'a nn'a' na jndoon 'o. Na nl'a'yo' na ljo', nntseixma'na' cwii 'naa' ndaq joona na nntsuundyena, saq cantyja 'na'yo' tseixma'na' cwii 'naa' na ñequiaa Ty'oots'om na nlui'n'maa'ndyo'. ²⁹ Ee nchii ñequi'che' cwicanda'yo' na cwila'yuu'yo' ñ'e' Cristo, saq mati na lco'wi'na' 'o cantyja 'naa' a'. ³⁰ 'O ndo' mati ja mañe'cwii waa na cwila'jnda'ya. 'O jnda nty'ia'nda'yo' chiuu waa na seijndoya ndo' je' macwindye'yo' na ndicwa' matseijndo.

2

T'ma' tjuñeje Cristo mati t'ma' matseit'maa'ñe Ty'oots'om jom

¹ Jo' chii xe' mañequiaana' na t'ma' n'om'yo' na la'xmaa'yo' cwentaa' Cristo, xe' mañequiaana' na t'ma' n'om'yo' na m'aa' na candya' ts'oom 'o, xe' m'aa' Espíritu quii' n'om'yo', ndo' xe' m'a'yo' na wi' n'om'yo' nt'omche', ² quia jo' quia'yo' na canda'ya na nei'ya na cha'tsondyo' c'om'yo' na ñe'cwii ñ'oom 'o, na ñe'cwii c'om'yo' na jnda nquiu'yo' ntyjee'yo', na ñe'cwii na m'aa' n'om'yo' ndo' ñe'cwii ts'iaa' cwil'a'yo'. ³ Mei'cwii til'a'yo' na wato' m'a'yo' mei' nchii na cwilas'andyo' cwilalcundyo'. Ñequi'che' cal'a'yo' na cwitue'ndyo'cje'yo'. Cwii cwiindyo' cwji' cwenta na t'ma'ti cwiluiñe x'iaa' nchiiti nquii. ⁴ Mei'cwiindyo' 'o tinc'oom' ts'om na ñe'tomti chiuu waa na wjaawinom nquii. Mati c'oom' n'om'yo' chiuu nnteijndeiina' nc'iaa'yo'.

⁵ Cwii cwiindyo' ñe'cwii c'oom' n'om'yo' cha'xje' tyom'aa' ts'om Cristo Jesús, ⁶ ee jom: Meii' na ñe'cwii ts'oom ñ'e' Ty'oots'om, saq ticatseijnei' na ñecwii xje' cwiluiñe ñ'e'ñe Jom.

⁷ Tjei'ndyo'che' nque' cantyja na matseixmaa', ndo' t'oom cha'na cwii moso, tuiñe cha'xje' jaa nn'a'.

⁸ Ndo' na t'oomñe cha'na jaa nmei',
tjucjeñe che'nque',
ndo' na seicanda'ñe, jo' na tuee'e',

cwii na seijnaaⁿna' na tueeⁿeⁿ cjoo' ts'oom'naaⁿ.

⁹ Ndo' nc'e na ljo', jo' chii t'maⁿ matseit'maaⁿñe Ty'oots'om jom.

Ndo' mati tqueⁿ na jndati tseixmaⁿ xueⁿeⁿ, nchiiti xuee' meiⁿquia ts'aⁿ,

¹⁰ cha cantyja 'naaⁿ xuee' Jesús

cha'tso joo na m'aⁿ cañoom'luee cata'na cantyena,

ndo' mati joo na m'aⁿ tsjoomnancue ñequio cha'tso joo na m'aⁿ tsjoom l'oo,

¹¹ ndo' cha'tsondyena catjei'yuu'ndyena na cwiluiiñe Jesucristo na catsaⁿntjoom na cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñena' Tsotyaaⁿya Ty'oots'om.

Laxmaaⁿya cha'cwijom chom na cwiwixuee ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue

¹² Jo' chii 'o nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, quia ñet'oⁿya ñ'eⁿndyo', jla'candaⁿndyo' chiuu ñetsjooya ndaa'yo', majndeiticheⁿ je' na tic'oⁿndyo ñ'eⁿndyo' cala'canda'yo'. Cantyja na cwitsam'aⁿyo' ñequio na xcwee' n'om'yo' cat'moⁿyo' na cwiluiindyoy' nn'aⁿ na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om, ¹³ ee manquityeeⁿ mach'eeⁿ na l'ue n'om'yo' na nl'a'yo' yuu na ya ndo' mateijneiⁿ 'o na nla'canda'yo' yuu na l'ue ts'oom.

¹⁴ Cha'tso na cwil'a'yo', tila'ncjoo'ndyo' meiⁿ ticalañ'eeⁿ ndyue'yo' ñequio nc'iaa'yo' na cwila'yu' ¹⁵ cha tjaa ñeeⁿ juu nljeii na nntso waa na cwila'tjoondyo'. Cala'xmaⁿyo' ntseinda Ty'oots'om na lju' m'aⁿyo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ natia laxmaⁿ na quie' n'om. Jo ndaaⁿ naⁿñeeⁿ cala'xmaⁿyo' cha'cwijom cancjuu na cwiwixuee jo nnom tsjomnancue na jaaⁿñe, ¹⁶ yocheⁿ na cwitsañ'om'yo' ñ'oom naya jo ndaaⁿ nn'aⁿ na mañequiaana' na cwita'ndo' añmaaⁿna. Ndo' na ljo' quia na nncwjee'nnda' Cristo, ndaaⁿ nnc'oⁿ na neiⁿya cantyja 'na'yo', na matseinooⁿyana' na ticwe' ts'iaaⁿndyo ñes'aaya ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿyo'. ¹⁷ Ndo' meiiⁿ xeⁿ na aa nntseicuee'na' ja cha'cwijom quioo' na cwila'cuee' nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om cha na nntseicandaⁿñena' na cwiñequia'yo' nnoom nc'e na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê maxjeⁿ m'aaⁿya na neiⁿya ndo' matseineiⁿndyo ñequio cha'tsondyo'. ¹⁸ Mati c'om'yo' na neiⁿyo' ndo' calajomndyo' ñ'eⁿndyo' na m'aaⁿya na neiⁿya.

Cantyja 'naaⁿ Timoteo ñequio Epafrodito

¹⁹ Macantyyaa' ts'oⁿya jo nnom Ta Jesús na tyuaa' njñooⁿya Timoteo na m'aⁿyo' cha quia na ndyolcweeⁿeⁿ nndiia chiuu waa na m'aⁿyo'. ²⁰ Ee ñenqueⁿ m'aaⁿ ts'oom cantyja 'na'yo' cha'xjeⁿ ja luaa na jaawa jaacue na m'aaⁿ ts'oⁿ chiuu ya nnteijndeina' 'o, ²¹ ee cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ macandaⁿ m'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ na cwila'jndaa'ndye nquieena nchii chiuu waa na l'ue ts'om Jesucristo. ²² Saⁿ 'o nquiu'ya'yo' chiuu wjaam'aaⁿ Timoteo ndo' chiuu waa na tyondi'ntjoom n'eⁿndyo, teijneiⁿ ja cha'cwijom mach'ee jnda ts'aⁿ ñequio tsotyey. ²³ Jo' chii tyuaa'ti na nljeiya chiuu nntseijndaa'ñena' ñ'oom na maleiñ'oom ja, quia jo' njñooⁿya jom na m'aⁿyo', ²⁴ saⁿ mati quit'maⁿ ts'oⁿ Nquii na matsaⁿntjom ja na tyuaa' nncjoⁿ candoo'a 'o.

²⁵ Saⁿ maquaⁿ cwenta na macaⁿna' na catseicwanoⁿlcwa'a ti'nn'aaⁿya Epafrodito, jom na matseijomñê ts'iaaⁿ na mats'aa ndo' tseimaaⁿ sondaro cwentaa' Ta Jesús, jom na jñom'yo' na m'aaⁿya na cwiteijndeiyoy' ja 'naⁿ na macaⁿna' ja. ²⁶ Jeeⁿ l'ue ts'oom na nnty'iaa'nnaaⁿa' cha'tsondyo' 'o ee matsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ na jnda jndye'yo' na ñeteiweeⁿeⁿ. ²⁷ Ee ñ'oom na mayuu' naljo' tjoom hasta mawaa xjeⁿ na ntseicuee'na' jom saⁿ ty'oom Ty'oots'om na wi' ts'om jom, ndo' nchii macandaⁿ jom, mati ja, titseicwaljoo'tina' na chjoo' ts'oⁿ. ²⁸ Jo' chii matyuaa'ti majñooⁿya jom na m'aⁿyo' cha na ñequiaana' na neiⁿyo' na nnty'ia'nda'yo' jom ndo' cha tic'oⁿya na chjoo' ts'oⁿ. ²⁹ Ñequio na neiⁿyo' cato'ñoom'nnda'yo' jom cha'na cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ Ta Jesús ndo' ñequii'cheⁿ cala't'maaⁿndyo' nn'aⁿ na laxmaⁿ cha'na jom. ³⁰ Ee mawaa mawaaxjeⁿ na nntseicuee'na' jom na mandi'ntjoom nnom Cristo. Tju'teincuⁿñena' jom na mateijneiⁿ ja ts'iaaⁿ na leicandaⁿ nl'a' ncjo'yo'.

3

Cwii na mayuu'cheⁿ na jndana'

¹ Ndo' je' je' 'o nn'aⁿya na cwila'y^u'yo', quiaana' na neiⁿ'yo' na cwiluiindy^o' cwentaa' Ta Jesús. Ticjomeinty^{jaa}'a na nntsjoonnda'a ñ'oom na jnda seiljeiya ndaa'y^o' ndo' mateijndeina' 'o. ² Cal'andy^o' cwent^a cantyja 'naaⁿ na n^m'aⁿ na cha'cwijom calue' joona natia na cwil'ana na cwityjena seii' ts'aⁿ, ³ ee jaa laxmaaⁿya nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ tuii 'naaⁿ, jaa na cwila't'maaⁿndy^o Ty'o^ots'om nc'e Espíritu Santo, na m'aaⁿya na neiⁿ'ya na laxmaaⁿya cantyja 'naaⁿ! Cristo Jesús meiⁿ ticant^yjaa' n'o^ony^a 'naaⁿ na tuii seii' ts'aⁿ. ⁴ Cantyja 'naⁿ ja luaa, wanaaⁿ na nntseicant^yjaa' ts'o^on cha'na ts'iaaⁿwaa'. Xeⁿ aa m'aaⁿ ts'aⁿ na matseitiuu wanaaⁿ na matseicant^yjaa' ts'om ts'iaaⁿmeiⁿ!, majndeiticheⁿ ja, ⁵ jnda ñeeⁿ xuee na tuiindy^o tuii 'naaⁿ tjaaⁿya. Ts'aⁿ tsjaaⁿ nn'aⁿ Israel ja, tmaaⁿ! cwentaa' Benjamín, ts'aⁿ hebreo ja ndo' tsoty^a tsondy^o mann'aⁿ hebreos joona. Cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ts'aⁿ tmaaⁿ! fariseo ja. ⁶ Cantyja na tyojoo' ts'o^on naquii' ñ'oom cwilein'om nn'aⁿ judíos, tyontyjoya tmaaⁿ! nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ'aⁿ. Cantyja 'naaⁿ! na matseicandaa'ñe ts'aⁿ jo nnom ljeii na tqueⁿ Moisés, tjaa 'ñeeⁿ juu na nnda^a m'moⁿ na tyootseicandaa'ndy^o jo nnom juuna'. ⁷ Saa cha'tso nmeiⁿ! na tandyo xuee tjeii'a cwent^a na tjacant^yja na jnda laxmaⁿ'na', je' nc'e na m'aaⁿya cantyja 'naaⁿ! Cristo macwjii'a cwent^a na cwe' ts'iaaⁿndy^o laxmaⁿ'na', ⁸ ndo' nchii macand^a luaa', tjaa'naⁿ cwiicheⁿ na jnda ntyjiiya quia na macwjii'a cwent^a na tjacant^yja naya tseixmaⁿ'na' na cwiluiindy^o cwentaa' Cristo Jesús na cwiluiiñê na matsa'ntjoom ja. Nc'e jom, cha'tso na ñetjii'a cwent^a na jnda laxmaⁿ'na', je' macwjaa'ndy^o cwent^a na laxmaⁿ'na' cha'cwijom to' cha nnda^a nntseixmaⁿ'ya cwentaaⁿ'aⁿ, ⁹ ndo' na nleitquioo' na matseitjoom'na' ja cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Nchii mal'ua^ya na matseixmaⁿ'ya ts'aⁿ na tjaa jnaaⁿ! nc'e matseicandaa'ndy^o ljeii na tqueⁿ Moisés saa nc'e na matseyu'ya ts'o^on ñ'eⁿ Cristo. ¹⁰ Ñe'catseiljeii'ndy^o cantyja 'naaⁿ! Cristo ndo' na nntseixmaⁿ'ya juu najndeii na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om na s'aa na tando'xcoom, ndo' na nntseijomndy^o ñequio joo nawil' na teinoom ndo' na nntseixmaⁿ'ya cha'xjeⁿ na seixmaaⁿ xjeⁿ na tueeⁿ'eⁿ, ¹¹ ee na ntyjaa' ts'o^on na ñ'aⁿ quia na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja.

Cala'jndaqya cha nntantjooⁿya

¹² Nchii ñe'catsjoo na jnda mamatseixmaⁿ'ya cha'tso nmeiⁿ! meiⁿ nchii na canda^a' matseixmaⁿ'ya saa matseijndoya ts'o^on na macant^yjaa' ts'o^on na ntseixmaⁿ'ya joona' nc'e nquii Cristo tjei'ñeeⁿ ja. ¹³ 'O nn'aⁿya na cwila'y^u'yo', nchii matsjoo^ya na mamatseixmaⁿ'ya juuna', saa luaa mats'aa, cwitsuuyaya ts'o^on ljo' ñeseixmaⁿ'ya jaach'ee xuee ndo' matseijndoyaya na nncua'ntyjoya juu na waa jo nno^on, ¹⁴ cha nncua'cañooⁿya yuu na jnda t'moⁿ Ty'o^ots'om no^on ndo' na nnto'ño^ony^a naya na ñequiaa nqueⁿ na ma'maaⁿ jaa cantyja 'naaⁿ! Cristo Jesús.

¹⁵ Cha'tsondy^o jaa na laxmaaⁿya na canda^a' cwila'y^u'ya n'o^ony^a matsona' na laa'ti' c'oom' n'o^ony^a. Ndo' xeⁿ waa cwiicheⁿ nnom na m'aaⁿ! n'om'yo' cantyja 'naaⁿ! ñ'oomwaa', nntseijndo' Ty'o^ots'om n'om'yo' cantyja 'naaⁿ'na'. ¹⁶ Saa ñ'oom na mayuu'cheⁿ, macaⁿ'na' na tjoom' c'o^ony^a cantyja 'naaⁿ ñ'oom na jnda to'ño^ony^a.

¹⁷ 'O nn'aⁿya na cwila'y^u'yo', cala'ljeii'ndy^o cha'xjeⁿ na mats'aa. Ndo' mati queⁿ'yo' cwent^a cwaaⁿ nc'iaa'yo' na cwila'ljeii'ndye cha'xjeⁿ na cwil'aayâ, caluii'ndy^o joona. ¹⁸ Jndye ndii' jnda ñetsjoo^ya ndaa'y^o!', ndo' ñequio na mat'io^oya matsjoonnda'a, jndye nn'aⁿ m'aⁿ na jndoo ñ'oom cantyja 'naaⁿ! na tue' Cristo nacjoo' ts'oom'naaⁿ, ¹⁹ saa na macand^a maxjeⁿ nntsuundyena. Ñequii'cheⁿ cwila't'maaⁿndyena juu na l'ue n'om seiina. Matsona' na c'omna na jnaaⁿna cantyja 'naaⁿ'na' saa juu na matsona' na c'omna na jnaaⁿna, cwitjeii's'andyena cantyja 'naaⁿ'na'. ²⁰ Saa jaa nmeiiⁿ la'xmaaⁿ'ya cantyja 'naaⁿ! cañoom'luee, juu jo' tseixmaⁿ'na' tsjoomya, ndo' cwimein'ndo'nty'iaandy^o na jo' jo' nnaⁿ nquii na macwji'n'maaⁿñe jaa, juu Jesucristo. ²¹ Jom nntseichueeⁿ'eⁿ seii'a na jeeⁿ

cje tseixma^{na} na nntseijomna' joona' cha'na seii^{ne} na xocwi'ndaa' na matseixmaaⁿ jnda na wando'xcoom. Nnts'aaⁿ na ljo' nc'e najndeii na tseixmaaⁿ na nlqueeⁿ xjeⁿ cha'tso na niom.

4

C'ooⁿ na neii^{ya} na m'aa^{ya} ñ'eⁿ Ta Jesús

¹ Jo' chii 'o nn'a^{ya} na cwila'yuyoyo' na jeeⁿ wi' ts'oo^{ya}, ndo' na jeeⁿ ñe'canty'iaya, 'o na jeeⁿ jnda ntyjiiya, jeeⁿ nei^{ya} cantyja 'na^{yo}', na cwiluiindyoyo' cwii na tantjo^{ya}, tyeⁿ caljoo'ndyoyo' cantyja 'naaⁿ Ta Jesús.

² Maca^a nnom Evodia ndo' mati nnom Síntique, nc'e na cwiluiindyena ntyjelcuna na cwila'yuyoyo' ñ'eⁿ Ta Jesús, caljoyaandyena ñ'eⁿ ntyjeena. ³ Ndo' 'u ti'x'iaaya na tjoom' ñel'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om, maca^a na cateijndeii yolcum'aⁿ, ee tyolajomndyena ñ'eⁿndyoyo' na tjoom' tyoñequiaaya ñ'oom na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ, mandíñ'eⁿ Clemente ñequio nt'omndye joona na ñel'ana ts'iaaⁿ ñ'eⁿndyoyo' na jnda teiljeii ncueena naquii' libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na laxmaⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'.

⁴ Ñequii'cheⁿ c'om'yo' na nei^{yo}' na laxma^{yo}' cwentaa' Ta Jesús. Matsjooⁿnda'a: C'om'yo' na nei^{yo}'. ⁵ Cal'a'yo' na cha'tsondye nn'aⁿ nnta'jnaaⁿ na 'o la'xma^{yo}' nn'aⁿ na yann'a^{ndyoyo}'. Jnda teindyoo' na nncwjee'nnda' Ta Jesús.

⁶ Mei'ljo'cheⁿ na cwiwinom'yo', tiñequiandyoyo' na nntseiñ'eeⁿñena' 'o. Quia na cwilanei^{yo}' nnom Ty'ooots'om, cha'tso jo' cata^{yo}' nnoom ndo' ñequio na quianl'uaa^a. ⁷ Na nl'a'yo' na ljo' ñequiaaⁿ na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo nnoom na juu jo' t'mati tseixma^{na}' nchiiti na nnda^a nntseiñ'ooⁿ ts'aⁿ, ndo' juuna' nnts'aana' cwenta n'om'yo' ñequio joo ñomtiuu na m'a^{yo}' ee na matseitjoom'na' 'o ñ'eⁿ Cristo Jesús.

C'oom' n'om'yo' cha'tso na ya la'xma^{na}

⁸ Ñ'oom na macanda' 'o nn'a^{ya} na cwila'yuyoyo', c'oom'ya n'om'yo' cha'tso na cwiluiñena' na mayuu', cha'tso na matseit'maaⁿñena' cwiicheⁿ ts'aⁿ, cha'tso na maty'iomyana', cha'tso na lju' tseixma^{na}', cha'tso na cjaawee' nquii nn'aⁿ, cha'tso na waa ñ'oom ya cantyja 'naaⁿna'. Mei'nquia na ya laxma^{na}' ndo' na matseixma^{na}' na nntseiwendyena' ts'aⁿ, cha'tso nmeiⁿ c'oom'ya n'om'yo' cantyja 'naaⁿna'.

⁹ Cha'tso na jnda ñet'moo^{ya} ndaa^{yo}' ñequio joo na jnda ñenty'ia'yo' na ñes'aa, na jnda ñejndye'yo' na ñeseinaⁿ, ñequii'cheⁿ jo' cal'a'yo', quia jo' nquii Ty'ooots'om na mach'eeⁿ na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyoyo' jaa, nc'oomñê ñ'eⁿndyoyo'.

Nn'aⁿ na tyolayu' tsjoom Filipos tyoteijndeiiina Pablo

¹⁰ Mañequiaa Ta Jesús na nei^{ya} na cwijaañjoom'nnda' n'om'yo' ja. Nchii na matsjoo na jnda tsuu' n'om'yo' ja, cwe' na t'icju'naaⁿñena' na nnteijndeii'ti'yo' ja. ¹¹ Nchii matsjoo na luaa' ee na matseitjoo^{na}' ja nc'e jnda ljeii'na' na cwiljoya ts'ooⁿ aa maleiñ'o^{ya} oo aa tjaa'naⁿ. ¹² Ee jnda ljeii'na' chiuu waa na m'aa^{ya} ee quitjo^{ya} na matseitjoo^{na}' ja, ndo' quia waa maya na maleiñ'oⁿ. Jnda sei'no^{nyaya} na c'oo^{ya} na nei^{ya} mei'nquia na matjoⁿ, meiiⁿ na aa tcwaa'a, meiiⁿ ticwa'a, meiiⁿ na ma'ndiina' l'oo, oo meiiⁿ na matseitjoo^{na}'. ¹³ Cha'tso cwicanda^a mats'aa nc'e najndeii nquii Cristo. ¹⁴ Saa jeeⁿ xcwe l'a'yo' na teijndeii'yo' cantyja na matseitjoo^{na}' ja.

¹⁵ Quia na jluii'a ts'ondaa Macedonia na to'a na mañequia ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om nn'aⁿ, macanda' 'o tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaa^a na m'a^{yo}' Filipos jla'cwanom'yo' tsjo'ñjeeⁿ na teijndeii'yo' ja na jndu'yo' na quianl'uaa' Ty'ooots'om na teijndeii ñ'oom'ñeeⁿ 'o. ¹⁶ Ndo' mati quia tyom'aa^{ya} Tesalónica nchii cwe' ñejom ndii' jla'cwanom'yo' tsjo'ñjeeⁿ na teijndeii'yo' ja 'naⁿ na matseitjoo^{na}' ja. ¹⁷ Saa nchii cwe' ñequii'cheⁿ na m'aaⁿ ts'ooⁿ cantyja 'naaⁿ s'om na maco'ñoⁿ. Ja l'ue ts'ooⁿ nleijndyetei naya 'na'yo' na cwileiwe jo nnom Ty'ooots'om.

18 Jnda to'ñõnya cha'tso na jla'cwanom'yo' hasta waljoo'cheⁿ jndye to'ñõnya. Cautyja 'naaⁿ joo s'om na jla'cwanom'yo' ñequio l'õ Epafrodito, jeeⁿ tinc'uaa' l'a'yo'. Juu jo' matseijomna' cha'cwijom jndyee' tsioom suu na jeeⁿ cachi ntyjii Ty'õõts'om, 19 Ndo' nquii Ty'õõts'omya nc'e Cristo Jesús ñequiaaⁿ cha'tsoti na macaⁿna' 'o cautyjati na matseixmaaⁿ na tjacautyja na tyañê. 20 Ñequii'cheⁿ caluiit'maⁿñe Ty'õõts'om na nqueⁿ Tsotyaaaya. Caluii na ljo'.

Xmaⁿndyo' na cha'tsondyo'

21 Cautyja 'naⁿya candu'yo' na xmaⁿndye cha'tso nn'aⁿ na cwila'xmaⁿna tmaaⁿ cwentaa' Ty'õõts'om nc'e m'aⁿna cautyja 'naaⁿ Jesucristo. Joo nn'aⁿ na cwila'yu' na m'aⁿ ljooñe ñ'eⁿndyo cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'. 22 Mati cha'tsondye nn'aⁿ na la'xmaⁿna tmaaⁿ cwentaa' Ty'õõts'om cwila'cwanomna na xmaⁿndyo', majndeiticheⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjomna nnom tsaⁿmats'iaaⁿt'maⁿ tsjoom Roma.

23 Juu naya na matseixmaⁿ Ta Jesucristo cwentaaya, c'oomna' ñ'eⁿ cha'tsondyo' 'o.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoom Colosas

Nn'aⁿ na cwila'yu' Colosas to'ñoom carta

¹⁻² Ja Pablo cwiluiindyō apóstol na majñom Jesucristo na jonquia ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ, matseixmaⁿya ts'iaaⁿmeiiⁿ ee na l'ue ts'om Ty'oōts'om. Wendyō ñequio ti'nn'aⁿya Timoteo cwilaljeiiyâ cartawaa na m'aⁿyo' tsjoom Colosas na cwila'yu'yo' ñequio Cristo ndo' na cwiluiindyō' cwentaa' Ty'oōts'om. Cwitaⁿyaⁿ na quiaa Tsotyaaⁿya Ty'oōts'om naya na matseixmaaⁿ ndaaⁿyo' ñequio na meiⁿcwii ñomtiuu tic'om'yo' jo nnoom.

Macaⁿ Pablo na catio'naaⁿñe Ty'oōts'om nn'aⁿ na cwila'yu'

³ Quia cwilanaaⁿyaⁿ nnom Ta Ty'oōts'om, ñequii'cheⁿ cwiñe'quiaayâ na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naⁿyo'. Jom cwiluiñê Tsotye nquii Ta Jesucristo cwentaaya. ⁴ Ee jnda macwindyaayâ na mati 'o cwiluiindyō' nn'aⁿ na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Jesucristo, ndo' na jnda nquii'yo' cha'tsondeyē nn'aⁿ na cwiluiindyē cwentaa' Ty'oōts'om. ⁵ Juu na m'aⁿyo' na wi' n'om' ntyjee'yo' mat'uiina' juu na cwicantyyaa' n'om'yo' na cwileiwenal' cañoom'luee. Quia tyondye'yo' ñ'oom na mayuu' na macwji'n'maaⁿñe Ty'oōts'om nn'aⁿ, jo' tquiaana' na cwicantyyaa' n'om'yo'. ⁶ Ñ'oomwaa' na tquia nn'aⁿ ndaaⁿyo' wjaantyeena' cha'waa tsjoomnancue ndo' mateijndeiiina' nn'aⁿ. Ljo'yu mach'eena' cha'na s'aana' quii' n'om'yo' xjeⁿ na jndye'yo' na tyola'neiⁿ nn'aⁿ cantyja na candyal' ts'om Ty'oōts'om nn'aⁿ ndo' jla'noⁿyo' na mayuu'cheⁿ na ljo' tseixmaaⁿ. ⁷ Juu Epafrastryo'mooⁿ ñ'oom nayawaañe ndaaⁿyo'. Tjom cwindyā'ntjooⁿyaⁿ nnom Cristo ñ'eⁿñê, ndo' jeeⁿ jnda nquiiuyâ jom. Mati jeeⁿ xcwee' ts'oom na mand'i'ntjoom ndaaⁿyo'. ⁸ Nqueⁿ seicañeeⁿ jâ cantyja 'naⁿyo' ndo' cantyja na mañequiaa Espíritu Santo na wi' n'om'yo' nn'aⁿ na cwila'yu'.

⁹ Manc'e jo', xjeⁿ na jndyaayâ cantyja 'naⁿyo', ñecwii tco cwilanaaⁿyaⁿ nnom Ty'oōts'om cwenta'yo'. Cwitaⁿyaⁿ nnoom na m'mooⁿ ndaaⁿyo' chiuu l'ue ts'oom ñ'eⁿndyo' ndo' na ññequiaaⁿ na jndo' n'om'yo' ndo' na nla'noⁿyo' ljo' l'ue ts'om Espíritu Santo. ¹⁰ Ndo' naljo' nndaⁿ nnc'om'yo' cha'xjeⁿ matsona' na c'om nn'aⁿ na laxmaⁿna' cwentaa' Ta Jesús, na ñequii'cheⁿ cwil'a'yo' yuu na cjaawee' ntyjeeⁿ, na cha'tso nnom ts'iaaⁿ na ya nleitquioo' cantyja 'naⁿyo' na cha'cwijom cwiwe' ntjom, na nncjaachuuñetina' 'o na yati nnta'jnaⁿyo' Ty'oōts'om. ¹¹ Jom tjacantyya cwiluiñê najneiⁿ. Cwitaⁿyaⁿ na cantyja 'naaⁿ jo' ññequiaaⁿ na jnda'yo' cha ñequio na t'maⁿ n'om'yo' ndo' na neiⁿ n'om'yo' nndaⁿ nnaⁿndyo' cha'tso nnom nawil' na cwiwinom'yo'. ¹² Ndo' mati na ññe'quia'yo' na quianl'uaa' Tsotyaaⁿya Ty'oōts'om. Ee na jnda tqueeⁿ na la'xmaaⁿya na nnto'ñooⁿya cha'tso nnom na cwito'ñoom nn'aⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ na cwila'jomndyena cantyja na cwiluiñê na matsa'ntjoom yuu na jeeⁿ caxuee. ¹³ Ndo' seicandyaañê jaa na ñet'ooⁿya nacje 'naaⁿ najaaⁿñe. Ndo' jnda tjaa'ñê jaa nacje 'naaⁿ na matsa'ntjom Jnaaⁿ, nquii na jeeⁿ candyal' ts'oom, ¹⁴ cantyja na tue' juu, jo' cwilui'n'maaⁿndyo, na matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿya.

Ljoyaandyē nn'aⁿ ñequio Ty'oōts'om nc'e na tue' Cristo

¹⁵ Tixocandaⁿ nnty'iaa' ts'aⁿ Ty'oōts'om saⁿ na nty'iaa nn'aⁿ Jnaaⁿ jla'noⁿna chiuu cwiluiñê. Juu m'aaⁿ najndyee cwitjoocheⁿ na jl'ana cha'tso na niom. ¹⁶ Ñequio Cristo s'aa Ty'oōts'om cha'tsoti na m'aⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue. Nt'om ya cwinty'iaandaⁿya ndo' ñ'eeⁿ nt'om na tileicantyyaaya, cha'na cantyja na cwitsa'ntjom ángeles, ndo' cha'na joo na cwiluiitquiendye na nchii nn'aⁿ joo. Ñ'eⁿ Cristo s'aaⁿ cha'tsoñ'eⁿ, cha catseit'maaⁿñena' juu cantyja 'naaⁿ cha'tso nmeiⁿ. ¹⁷ M'aaⁿ Cristo

cwitjoocheⁿ na ncuua cha'tso nmeiⁿl ndo' cantyja 'naaⁿl jom teinchu' cha'tso na sei-jndaa'ñê. ¹⁸ Nqueⁿ cwiluiñê xqueⁿ tmaaⁿl jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a ndo' cwiluiindyō seiiⁿeⁿ. Cwitandoo'a nc'e jom, nqueⁿ na tquiaa jndyee Ty'oots'om na tando'xcoom quii'ntaaⁿ l'oo. Cantyja 'naaⁿ cha'tso nmeiⁿl maqueⁿna' jom na tjacantyja na cwiluiit'ma'ñê na cha'tso na cha'tso. ¹⁹ Ty'oots'om l'ueya ts'oom na catseixmaⁿ Cristo cha'tsoti na matseixmaaⁿ. ²⁰ Ndo' mati nc'e Cristo l'ue ts'oom na nnc'omyaandyē ñ'eñê cha'tsoti na m'aⁿ, meiiⁿ jaa nn'aⁿ tsjoomnancue, ndo' mati joo na m'aⁿ cañoom'luee nc'e na tue' Cristo nnom ts'oom'naaⁿ.

²¹ Na ñejndyowana', meiⁿtoⁿl ñet'om'yo' cantyja 'naaⁿl Ty'oots'om, ndo' wjee'yo' jom xjeⁿ naquii' n'om'yo'cheⁿ nc'e natia na ñel'a'yo', saa je' jnda tqueeⁿ 'o na cwiljoya ts'oom ñ'eñdyo', ²² nc'e na wi' na teinom Cristo na tueeⁿeⁿ cantyja na ts'aⁿ jom. S'aaⁿ naljo' cha ndaa m'mooⁿ 'o nnom Tsotyeeⁿ na cwiluiindyō' cwentaaⁿaⁿ na meiⁿcwii tacwajndiindyō' ndo' tatjaa'na' jna'yo'. ²³ Saa cantyja 'na'yo' maca'na' na caljoo'ndyo'tye'yo' na cwila'yuy'a n'om'yo' ñ'eñê cha'cwijom na njoom na wjaa nch'ioo' ts'oom. Tintjei'ndyo' na ntyjaa' n'om'yo' ñ'oom naya na jnda jndye'yo' na mañequiaana' na cwilui'n'maa'ndyo'. Juu ñ'oom'ñeeⁿ cwit'omna' cha'waa tsjoomnancue ndo' ja Pablo majuuna' mañequiaya ndaa nn'aⁿ.

Mandi'ntjom Pablo ndaa nn'aⁿ na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om

²⁴ Waa nawi' na mawinooⁿya cwentayo', saa neiⁿya na ljo' matjoⁿ ee cantyja 'naaⁿl jo', ñequio seii'a matseicandaa'ñena' juu nawi' na teinom Cristo cwentaa nn'aⁿ tmaaⁿl 'naaⁿaⁿ, na juu jo' seiiⁿeⁿ tseixma'na'. ²⁵ Ee nc'e ts'iaaⁿ na jnda ty'iom Ty'oots'om ja, jo' na cwiluiindyō ts'aⁿ na mandi'ntjom ndaa nn'aⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ. Cantyja 'naaⁿl ts'iaaⁿñeeⁿ seijndaa'ñê na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaa nn'aⁿ meiⁿquiayyuucheⁿ, ndo' mati mateijndeina' 'o. ²⁶ Jndye ndyu na jnda teinom, ñet'oomnty'iu juu ñ'oom naya'ñeeⁿ saa je' ma'moⁿ Ty'oots'om juuna' ndaa nn'aⁿ cwentaaⁿaⁿ. ²⁷ Ee tjaawee' ts'oom na matseicañeeⁿ nn'aⁿ cwentaaⁿaⁿ na juu na jeeⁿ cajnda na tseixmaⁿ Cristo na matseit'maa'ñena' jom, mati m'aaⁿ jo' cwent'a' 'o. Juu ñ'oom wanty'iuu'ñeeⁿ, luaa ma'moⁿna': Cristo m'aa'ñê naquii' n'om'yo', na juu jo' mañequiaana' na cwicantyjaa' n'om'yo' na nla'jomndyo' na nluiit'ma'ñê.

²⁸ Já cwilacandiiyâ cantyja 'naaⁿl Cristo. Cwilajndoo'â n'om nn'aⁿ ndo' mati ñequio ñ'oom na xcweti cwit'mooⁿyâ ndaa cha'tso nn'aⁿ cha cantyja 'naaⁿl Cristo nnc'omna na candaa'ndyena jo nnom Ty'oots'om. ²⁹ Ee na luaa' waa ts'iaaⁿ na to'ñoⁿ, matseijndoya na mats'aa juuna' ñequio najndeii na mañequiaa Cristo na matseixmaⁿya.

2

¹ L'ue ts'ooⁿ na caliu'yo' na jeeⁿ t'maⁿ waa na matseijndoya cantyja 'na'yo', 'o ndo' mati nn'aⁿ na cwila'yuy' na m'aⁿna tsjoom Laodicea, ndo' mati cha'tsondye nn'aⁿ na ticata'jnaaⁿl ja, ² matseijndō cha nnc'om t'maa'ndye n'om, ndo' cha tjoom' nc'om na wi' n'om nc'iaa na cwila'yuy', ndo' na jndyeti na cwi'oola'nqⁿl cantyja 'naaⁿl ñ'oom wanty'iuu' na matseicandii Ty'oots'om na juuna' maquiiti Cristo cwiluiñena'. ³ Ee cantyja 'naaⁿl jom m'aⁿ nty'iu cha'tso na jndo' ts'om Ty'oots'om na jeeⁿ jnda laxma'na' ñequio joo na mantyjiiicheⁿ. ⁴ Matsjoo ñ'oomwaa' ndaa'yo' cha tiñe'quiandyō' na ñe'quiunn'a'na' 'o cwii ñ'oom na nla'neiⁿ nn'aⁿ ndaa'yo' na nncjaachuuñena' 'o. ⁵ Ee meiiⁿ na tic'ooⁿya quii'ntaa'yo', saa naquii' ts'ooⁿya cha'cwijom na ñ'aⁿya ñ'eñdyo' na jeeⁿ neiⁿya na maquaⁿ cwent'a na jeeⁿ xcwe cwil'a'yo' ndo' na cwila'yuy'a n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om.

⁶ 'O jnda jla'ljo'yo' Cristo Jesús naquiii' n'om'yo' na cwiluiñê na matsa'ntjoom 'o. Jo' chii ñequii'cheⁿ c'om'yo' na cwila'jomndyo' ñ'eñê. ⁷ C'om'tye'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ cha'xjeⁿ tyeⁿ m'aⁿ nch'ioo' ts'oom quii' tyuaa. Ndo' catsana'jnda'yo' cantyja na

cwila'yu'yo' ñ'eñê. Cal'a'yo' cha'xjeñ ñ'oom na t'moñ ts'añ ndaa'yo'. Ndo' ñequii'cheñ quia'yo' na jeeñ quianl'uaa' Ty'ooots'om cha'tso nnom na matio'naa'ñê 'o.

Nmeiiñ la'xmaa'ya nc'e na cwitandoo'xcoo'ya ñ'eñ Cristo

⁸ Cal'andyo' cwenta na tiñequiandyo' na nla'jomndyo' ñequio nn'añ na cwinquo'nn'añ nt'omcheñ ñequio ñ'oom na m'aañ n'omna, ñ'oom na matseiñ'eeñ'ñena' nn'añ ee nchii cantyja 'naañ Cristo cwila'jomndyena, macanda cwi'oola'jomndye chiuu na nquii nquiee ndo' ñequio natia najnda na cwitsa'ntjom tsjoomnancuewaañe.

⁹ Ee cha'tso na cwiluiñe Ty'ooots'om candañ'ñ'eñ tseixmañ Cristo na tuiñê na ts'añ jom. ¹⁰ Cantyja 'naañ jom maque'na' 'o na candañ'ndyo' jo nnom Ty'ooots'om ee cwila'jomndyo' ñ'eñ Cristo na cwiluiñê na catsa'ntjoom cha'tsondyeñ'eñ na nchii nn'añ cwiluiindyena na waa najnda na cwitsa'ntjom. ¹¹ Ndo' mati 'o jnda tui ñ'eñdyo' cwii na matseijomna' cha'cwijom na cwil'añ nn'añ judíos ñ'eñ yonom'ndaa ndana. Saa juu na s'aa Cristo ñ'eñdyo', nchii cwe' cjoo' seii' ts'añ tuiina', jom macwji'n'maa'ñê 'o cantyja 'naañ jnañ na laxma'nyo' na teincoondyo' na nn'añ jnañ 'o. Luaa' ts'iaañ na mach'ee Cristo. ¹² Quia na teits'oomndyo', tjacant'iuu'ndyo' ñequio Cristo. Ndo' mati cwitando'xco'yo' ñ'eñê nc'e cwila'yu'yo' na waa najndeii na matseixmañ Ty'ooots'om na tquiaañ na tando'xco juu. ¹³ Ncuae na jnda teinom, ñejla'xma'nyo' l'oo nc'e jna'nyo' ndo' nc'e na tyoolui ñ'eñdyo' cha'na cwil'añ nn'añ judíos yonom'ndaa ndana. Saa je' je' mañequiaa Ty'ooots'om na tjoom' cwitando'yo' ñequio Cristo na jnda seit'mañ ts'oom jna'nyo'. ¹⁴ Juu na tyowaa na cho'jnaa'ya nnom ljeii na matsa'ntjomna', na tyoque'na' xjeñ 'naañ'na' jaa, seicanduu' Ty'ooots'om. S'aañ na mawinom ts'oom ee na ty'ioom juuna' ts'oom'naañ. ¹⁵ Cwe' nc'e na tue' Cristo cjoo' ts'oom'naañ, jo' tju'cje Ty'ooots'om cha'tsondye joo na waa najnda na m'añ jo nandyen do' jlui'jnaañ'ndye joo jo ndaa' cha'tso na s'aañ. Tjachuu Cristo joona nawi' ee na jnda tantjoom.

Cal'uaq'ya naya na niom cañoom'luee

¹⁶ Nc'e na luaa' s'aa Cristo, tiñequiandyo' na nntso cwii ts'añ na tixcwe cwil'a'yo' cantyja 'naañ na cwicwa'yo' oo na cwiwe'yo' oo ñ'oom cantyja 'naañ cwii xuee na cwilue nn'añ na jeeñ t'mañ tseixmañ oo quia na m'aañ chi'ndaa oo xuee na cwita'jndyena. ¹⁷ Ee ñ'oommeiñ' cwe' ncwaañ juu na quia ndyo na manquii Cristo cwiluiñê na candañ'. ¹⁸ Tiñequiandyo' na nntjeii' na m'añ naya 'na'nyo' na jeeñ jdana' na cwe' cwil'ayana na jeeñ niom' n'omna ndo' na cwila't'maa'ndyena ángeles. Joona cwitii'ndyena cantyja 'naañ ñ'oom na tyoonty'iaana na cantyja 'naañ jo' cwila's'andyena nc'e ñ'oom na m'aañ n'om nquieena. ¹⁹ Joo na m'añ cwitjeii'ndyena cantyja 'naañ Cristo na cwiluiñê xqueñ tmaañ nn'añ na cwiluiindyena seii'ñ'eñ. Nc'e na mateix'eeñ tmaañ nn'añ cwentaa'añ, 'oonajndana ndo' macwjaa'ñena' joona cantyja 'naañ'na' cha'xjeñ tjat'uii cwii cwii nnom na tjacañjoom'ñe sei'ts'o 'naañya cha'xjeñ na seijndaa'ñe Ty'ooots'om.

²⁰ 'O jnda tja'yo' ñequio Cristo, jo' chii je' tic'om'yo' nacje 'naañ ñ'oom na maque'na' xjeñ nn'añ na la'xma'na cantyja 'naañ tsjoomnancue. Quia jo' ¿chiuu na ndicwañ cwil'a'yo' cha'na nn'añ tsjoomnancue, na cwilañ'oom'ndyo' ñ'oom na maque'na' xjeñ nn'añ? ²¹ Cha'na ñ'oom na cwiluena: “Tiñequii' quii' luaa'. 'Na'waa' ticwanaañ na nlqui' meiñ tileiñ'oom'”. ²² Cha'tso ñ'oommeiñ' na cwiqueñ joona xjeñ nn'añ, mat'uiina' 'nañ na cwintycwii na mawil'uee'ñe ts'añ, ñequii'cheñ la'xma'na' ñ'oom na cwiqueñ nn'añ na matsa'ntjomna' ñequio ñ'oom na cwit'mooñ na'ñeeñ ndaañ nn'añ. ²³ Na mayuu' mach'eeñ' ndoo' ntyjii ts'añ na jndo' ts'om ts'añ na luaa' ñ'oom tseineiñ ee cwit'mooñ'na' na jeeñ matsei't'maa'ñe ndo' jeeñ maqueñ xjeñ seii', saa ñ'oom'ñeeñ mei'chjoo ticateijn-deiina' juu na wjaa nacjoo joo na cwique'na' xjeñ juu na matsei'tjooñe nnom Ty'ooots'om.

3

¹ Quia jo' nc'e na jnda macwitando'xco'yo' ñ'eⁿ Cristo, cal'ue'ya'yo' na nnto'ñoom'yo' 'naⁿ na niom cañoom'luee yuu na wacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'o^oots'om ntyjaya. ² C'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ cwii cwii nnom na matseixmaⁿ cañoom'luee, nchii 'naⁿ na matseixmaⁿ tsjoomnancue. ³ Ee laxmaⁿ'yo' l'oo ndo' juu na cwita'ndo'yo' je', wanty'iuu' m'aaⁿna' ñ'eⁿ Cristo nc'e m'aaⁿ ñ'eⁿ Ty'o^oots'om. ⁴ Je' cwitando'yo' jo nnom Ty'o^oots'om nc'e wando' Cristo. Quia nleitquioo'ñê, mati 'o nleitquioo'ndyo' ñ'eⁿñê ndo' n'ajom-ndyo' na nluut'maⁿñê.

Catjei'ndyo' ñequio cha'tso natia na ñejla'jomndyo'

⁵ Jo' chii cha'tso nmeiⁿ na cwiqueⁿ n'om'yo' cha'xjeⁿ cwiqueⁿ n'om nn'aⁿ na tyoolayu', queⁿyo' cwenta na l'oo laxmaⁿna', cha'na na nc'oomya ts'aⁿ ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ na nchii saaⁿaⁿ, nchii scoom'm, meiⁿ talajomndyo' ts'iaaⁿ na tilju' laxmaⁿ, meiⁿ tañequiandyo' ñequio joo na queeⁿ n'om sei'yo', meiⁿ tala'jomndyo' ñequio joo natia na l'ue n'om'yo', meiⁿ tila'queeⁿ n'om'yo' 'naaⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, na juu jo' ljo'yu jnaaⁿ ts'aⁿ cha'xjeⁿ na matseit'maaⁿñe cwii na nl'a nn'aⁿ. ⁶ Ee cwe' jnaaⁿ nmeiⁿ, juu na jeeⁿ cwajndii matseiw'ii Ty'o^oots'om nnt'uiina' nn'aⁿ na cwilaquie' n'omna. ⁷ 'O ndyu na teinom tyolaxmaⁿ'yo' natiameiⁿ, ⁸ saaⁿ je' je' tsacwintyje'yo' na cwil'a'yo' nmeiⁿ. Talawjee'yo' nn'aⁿ, talaqueeⁿ n'om'yo' nt'omcheⁿ, talataa' n'om'yo' nn'aⁿ, tala'jna'yo' jooa, talanei'yo' ñ'oomwi'. ⁹ Talanei'yo' cantu ndaaⁿ nc'iaa'yo' ee jnda tyuii' juu na tyolaxmaⁿ'yo' na cjee' xuee na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Jesucristo ñequio cwii cwii nnom na ñel'ajndyee'yo'. ¹⁰ Jnda seichuii'xco'na' o' cantyja na tsam'a'yo', cwii na laxmaⁿ'yo' nc'e na tuiindyoxco'yo', cha nluui'ndyo Ty'o^oots'om, nqueⁿ na s'aaⁿ jaa, cha na ya ndo' candaa' nla'nooⁿa cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹¹ Je' ticwjaa'ñê cwenta ljo' cwiluiindyee nn'aⁿ, aa griego oo aa judío, aa jnda tuii oo aa tyooluii ñ'eⁿñe cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ judíos ñ'eⁿ yonom'ndaa ndana, aa ts'aⁿ na cwe' ñetyjee'ya oo ts'aⁿjndaⁿ juu, aa moso na m'aaⁿtyeⁿ oo aa ts'aⁿ m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ. Ñ'oom na macwjaa'ñê cwenta na nquii Cristo tjacantyja na t'maⁿ cwiluiiñê ndo' na m'aaⁿ naquii' n'o^oya.

¹² Jeeⁿ candya' ts'om Ty'o^oots'om 'o ndo' jnda tjeiiⁿeⁿ 'o na cwiluiindyoo' nn'aaⁿaⁿ. Jo' chii c'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ ndo' na ya nn'aⁿndyo' ñequio cha'tsondyena. C'om'cye'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ, c'om'yo' na cwentandyo' ñequio cha'tso nn'aⁿ, c'om'yo' na m'aaⁿ niroomcheⁿ n'om'yo'. ¹³ C'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' ñequio nc'iaa'yo'. Ndo' cala't'maⁿ n'om'yo' jooa quia cwila'tjoondyena ndaaⁿ'yo'. Cal'a'yo' ñ'eⁿndyena cha'xjeⁿ s'aa Cristo na seit'maⁿ ts'oom 'o. ¹⁴ Ndo' cha'tso na cha'tso, c'om'yo' na candaa'ya m'aⁿ'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo', ee juu jo' matseitjoom'na' cha'tso ndo' candaa' tseixmaⁿna'. ¹⁵ Nc'e Cristo cwiljoya ts'om Ty'o^oots'om ñ'eⁿndyo'. Quiandyo' na juu jo' nntsa'ntjomna' 'o ee cantyja 'naaⁿna' t'maaⁿ 'o na nlaxmaⁿ'yo' ñecwii ts'aⁿ cwiluiindyoo'. Ndo' quia'yo' na quianl'uaaⁿaⁿ.

¹⁶ Cats'aana' na candaa'ya c'oom ñ'oom' Cristo naquii' n'om'yo', na cwit'moⁿ'yo' ndo' cwilajndo'yo' n'om nc'iaa'yo' na cwila'yu', na cwita'yo' salmos, luantsa ñequio nt'omcheⁿ na cwila't'maaⁿndyo' jom, ndo' naquii' n'om'yo' na quianl'uaa' Ty'o^oots'om. ¹⁷ Ndo' meiⁿnquia na cwil'a'yo' oo na cwilanei'yo', cal'a'yo' cha'tso jo' ñequio xuee' Ta Jesús na cwiñequia'yo' na quianl'uaa' Tsotyaaⁿya Ty'o^oots'om nc'e jom.

Nmeii' matsona' na cal'aaya

¹⁸ 'O yolcu na m'aⁿ s'aa'yo', cala'candaⁿ'ndyo' ndaana, ee maxjeⁿ luaa' matsona' na cal'a yolcu na cwila'yu' ñequio Ta Jesús. ¹⁹ 'O naⁿnom na m'aⁿ lcuu'yo', c'om'yo' na wi' n'om'yo' jooa. Tal'a'yo' na cwe' cwila'tia'to'yo' jooa. ²⁰ 'O nda nn'aⁿ, cala'candaⁿ'ndyo' ñ'oom na cwitsa'ntjom tyendyee'yo' 'o. Ee jeeⁿ ya ntyjii Ta Jesús na cwil'a'yo' na ljo'. ²¹ 'O naⁿnom na m'aⁿ nda'yo', tal'a'yo' ljo' na nlawjeena ñ'eⁿndyo' ee xeⁿ naljo' n'ndyena na ñe'cal'ana yuu na ncjaawee' nquii'yo' ñ'eⁿndyena. ²² 'O na

m'aⁿtyeⁿyo' moso ndaa patrom 'naⁿyo', cala'candaⁿndyo'ñ'eⁿyo' ndaana. Nchii cwe' quia na cwiqueⁿna cwenta ljo' na cwil'a'yo' cha nnjaawee' n'omna ñ'eⁿndyo', ñequii'cheⁿ candye'ntjom'yo' ndaana na xcwee' n'om'yo' nc'e na nquia'yo' Nqueⁿ na matsa'ntjoom 'o. ²³ Cha'tsoti na cwil'a'yo', caluiina' ñequio na xcwee'ya n'om'yo', cha'cwijom nnom nquii Ta Jesús cwindye'ntjom'yo', nchii cwe' ndaa nn'aⁿ. ²⁴ Ee manquiu'ya'yo' na ññequiaa Ta Jesús na nnto'ñoom'yo' cwii na jeeⁿ jnda na nnda'yo'. Ee 'o nnom Cristo cwindye'ntjom'yo', jom cwiluiiñê patrom na tjacantyja na matsa'ntjoom 'o. ²⁵ Saa ts'aⁿ na matsei'tjooñe, nntioml'uaaⁿ juu ñequio mañejuuti natia na mach'ee tsaⁿñeeⁿ. Ee jom xocjaañ'oomñê ñ'eⁿ cwii ts'aⁿ saa cwiicheⁿ ticuee' ts'oom.

4

¹ 'O patrom na m'aⁿ moso 'naⁿyo' na cwindye'ntjomtyeⁿna ndaa'yo', cal'a'yo' ñ'eⁿndyena ljo' na maty'iomyana' ee manquiu'ya'yo' cañoom'luee m'aaⁿ cwii na cwiluiiñe na matsa'ntjom 'o na ññequia'yo' cwenta nnoom.

Nmeiiⁿ ñ'oom na matseijndo' Pablo n'ooⁿya

² Ticwintqueⁿyo' na ñequii'cheⁿ cwilaneiⁿyo' nnom Ty'ooots'om. C'oom'ya n'om'yo' na cwil'a'yo' na ljo'. Ndo' ñequii'cheⁿ quia'yo' na quianl'uaaⁿaⁿ. ³ Mati calaneiⁿyo' nnoom cantyja 'naaⁿyâ cha' nncju'naaⁿñena' na ññequiaayâ ñ'oom'm na cwe' wanty'iu m'aaⁿna' na cantyja 'naaⁿ juuna' m'aaⁿya w'aancjo. ⁴ Cataⁿyo' nnoom na xcwe ññequiaaya ñ'oom'ñeeⁿ cha'xjeⁿ na matsona'.

⁵ Quia na m'aⁿyo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tyoola'yu', c'om'yo' na jndo'ya n'om'yo'. Ticwii cwii ndii' na maju'naaⁿñena' na nlaneiⁿyo' ndaana cantyja 'naaⁿ Cristo, cal'a'yo' na ljo'. ⁶ Ñ'oom na cwilaneiⁿyo', ñequii'cheⁿ cats'aana' na cjawee' nquiu nn'aⁿ, cha ya nla'noⁿyo' cwaaⁿ ñ'oom nnt'o'yo' ndaana.

Matseicwanom Pablo na xmaⁿndye nn'aⁿ

⁷ Nquii ti'nn'aaⁿya Tíquico na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, nntseicañeeⁿ 'o cantyja 'naⁿya. Jeeⁿ xcwee' ts'oom na mateijneiⁿ ja na mandi'ntjoom nnom Ta Jesús. ⁸ Macwe' jo' majñooⁿya jom na m'aⁿyo' na nntsoom ndaa'yo' chiuu waa na jom'aaⁿya ndo' na ññequiaaⁿ na jnda'yo' naquii' na cwilayu'yo'. ⁹ Mati ñequio jom mawjaa Onésimo, cwii ncjo'yo' na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya jom na jeeⁿ xcwee' ts'oom ñ'eⁿ Ty'ooots'om. Wendye joona nluena ndaa'yo' cha'tso na cwiluii ljoñe.

¹⁰ Matseicwanom Aristarco na xmaⁿndyo'. M'aaⁿñê w'aancjo ñ'eⁿndyo. Mati Marcos tyjee Bernabé matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Jnda jndye'yo' ñ'oom xeⁿ na aa nncue'cañoom 'o cato'ñoom'yo' jom na xcwee' n'om'yo'. ¹¹ Juu Jesús tsaⁿ na jnda we xuee' Justo, matsoom na xmaⁿndyo'. Quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos na cwila'yu' manda ndyeendye joona cwiñequiana na t'maⁿ ts'ooⁿ na cwiñequiaayâ ñ'oom na quiandye nn'aⁿ na nntsa'ntjom Ty'ooots'om joona. ¹² Juu Epafras, cwii ncjo'yo', matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Cwiluiiñê ts'aⁿ na mandi'ntjom nnom Cristo Jesús. Ñequii'cheⁿ matseineiⁿ nnom Ty'ooots'om cantyja 'naⁿyo' na nncwintyje'tyeⁿyo' jo nnom ndo' ñequio na xcwee' n'om'yo' na nl'a'yo' yuu na l'ue ts'om. ¹³ Macwji'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿaⁿ na jeeⁿ majoo' ts'oom, ñequii'cheⁿ matseineiⁿ nnom Ty'ooots'om cantyja 'naⁿyo', 'o ndo' mati nn'aⁿ tsjoom Laodicea ñequio tsjoom Hierápolis. ¹⁴ Nquii Lucas, tyonasei, matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Jeeⁿ jnda ntyjiia ñ'eⁿñê. Ndo' mati tso Demas xmaⁿndyo'.

¹⁵ Candu'yo' na xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' na m'aⁿ Laodicea. Mati xmaⁿñe Ninfas ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ na cwitjomndye waⁿaⁿ. ¹⁶ Quia na jnda jla'naⁿyo' cartawaañe, cala'cwanom'yo' juuna' na m'aⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ Laodicea cha na nla'naaⁿna juuna', ndo' mati 'o cala'naⁿyo' carta na matseicwanooⁿya na m'aⁿ joona. ¹⁷ Ndo' candu'yo' nnom Arquipo na matsjoo queⁿñê na nntseicandaⁿñê ts'iaaⁿ na jnda ty'iom Ta Jesús jom.

¹⁸ Mannco Pablo ñequio ts'ooya matseiljeiya na xmaⁿndyo'. Cjaañjoom' n'om'yo' na m'aaⁿya praso. Quiaa Ty'oqts'om na nto'noom'yo' naya na matseixmaaⁿ. Amén.

Carta najndyee na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Tesalónica

Matseiljeii Pablo cwii carta ñequio nc'iaaⁿaⁿ

¹ Ja Pablo matseiljeiya cartawaañe, ñequio Silvano ñ'eⁿ Timoteo, matseicwanon^{ya} juuna' ndaa' 'o tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿyo' tsjoom Tesalónica, 'o na cwila'xmaⁿyo' cwentaa' Tsotyaaⁿ Ty'oots'om ndo' mati Ta Jesucristo. Quiana na nnto'ñoom'yo' naya na cwila'xmaⁿna ndo' na nnda'yo' na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo ndaana.

Nn'aⁿ Tesalónica la'xmaⁿna na cwila'yuyⁿa n'omna

² Ñenquii'cheⁿ na cwiñe'quiaayâ na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naⁿyo' na cha'tsondyo'. Cwijaañjoom' n'ooⁿyaⁿ 'o quia na cwilanaaⁿyaⁿ nnoom. ³ Tyootsuu' n'ooⁿyaⁿ 'o jo nnom nquii Tsotyaaⁿ na jeeⁿ xcwee' n'om'yo' na cwila'yuyⁿa n'om'yo'. Jo' chii jndye ts'iaaⁿ na ya cwileitquioo' na cwil'a'yo'. Ndo' jeeⁿ cwiqueⁿya n'om'yo' na cwitei'jndei'yo' nc'iaa'yo' nc'e na wi' n'om'yo' joona. Ndo' tíca'ndye'nc'uaa'ndyo' na wi' na cwitjom'yo' nc'e na ntyjaa' n'om'yo' Ta Jesucristo. ⁴ 'O nn'aaⁿya, Ty'oots'om m'aaⁿ na candya' ts'oom 'o, ndo' manquiuuyaayâ na jnda tjeii'ñê 'o cwentaaⁿaⁿ. ⁵ Ee quia tyoñequiaayâ ñ'oom ndaa'yo' na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, nchii cwe' tomti teil'uena' nc'e ñ'oom na tyolanaaⁿyaⁿ saa nc'e najndei na matseixmaⁿ Espíritu Santo ndo' na tquiaana' na jla'noⁿyo' na juu ñ'oom'ñeeⁿ ñ'oom na mayuu' jo'. Ndo' ñequio na tyol'uaayâ chiuu na nnteijndeiina' 'o.

⁶ Jo' chii mati 'o macwitsantyjo'yo' cha'xjeⁿ na cwil'aayâ. Ndo' maluaa', macwitsantyjo'yo' naxeⁿ nquii Ta Jesucristo. Nc'e jo' na tquiaa Espíritu Santo na jeeⁿ neiⁿyo' meiiⁿ wi' ñel'a nn'aⁿ tsjom'yo' jnda na to'ñoom'yo' ñ'oom naya na tyoñequiaayâ ndaa'yo'. ⁷ Ndo' na luaa', tyolaxmaⁿyo' cwii na ma'moⁿna' ndaa nn'aⁿ ts'ondaa Macedonia ñequio Acaya chiuu na nnc'oom'aⁿna. ⁸ Ee na m'aⁿ 'o jnaⁿna' na tjanty'ee ñ'oom naya 'naaⁿ Ta Jesucristo. Ndo' je' tachii macanda ndyuaa'yo' Macedonia ñequio Acaya saa mati jndye joo jnda manquiu nn'aⁿ na cwila'yuyⁿa n'om'yo' ñequio Ty'oots'om. Jo' chii meiⁿ tacaⁿtina' na nl'uuyâ ñ'oom cantyja 'naⁿyo' ndaa na'ñeeⁿ. ⁹ Ee manquieeti na'ñeeⁿ cwila'neiⁿna chiuu waa na sacajndoo'â 'o ndo' na ya to'ñoom'yo' jâ. Mati cwila'neiⁿna chiuu waa na jnda 'ndye'yo' na tyola't'maaⁿndyo' 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' je' naxeⁿ Ty'oots'om macwitsantyjo'yo'. Je' jnda macwindye'ntjom'yo' nnom nqueⁿ na wanoom'm, na macanda jom cwiluiñê Ty'oots'om. ¹⁰ Mati cwila'neiⁿ na'ñeeⁿ na cwimeinⁿdo'yo' na nncwjee'nnda' Jesús, Jnda Ty'oots'om na nnaaⁿ cañoom'luee, nquii na tquiaaⁿ na wando'xco jnda na tue', nquii na macwji'n'maaⁿñe jaa na wi' na jeeⁿ cwajndii na quia nncwjee'cañoom.

2

Ts'iaaⁿ na s'aa Pablo Tesalónica

¹ 'O nn'aaⁿya na cwila'yuyⁿyo', mancjo'ti'yo' nquiu'yo' na ticwe' ts'iaaⁿndyo na sacajndoo'â 'o. ² 'O manquiu'ya'yo' na jeeⁿ t'maⁿ jla'jnaaⁿ nn'aⁿ tsjoom Filipos jâ ndo' jla'sei'na jâ, saa meiiⁿ na luaa', xcwe xjeⁿ na tjoⁿyaⁿ nawi'waa', tquiaa Ty'oots'om na t'maⁿ n'ooⁿyaⁿ na tquiaayâ ñ'oom ndaa'yo' cantyja na macwji'n'maaⁿñe añmaaⁿ nn'aⁿ. ³ Ee ñ'oom na cwiñequiaayâ cwiluiñena' ñ'oom na mayuu', nchii ñ'oom na tijndaa'ya nquiuuyâ, ndo' nchii cwe' na ñe'cala'ntjaaⁿyaⁿ nn'aⁿ, meiⁿ nchii na cwinquio'nn'aaⁿyaⁿ nn'aⁿ. ⁴ Wandyo' waa cantyja 'naaⁿyaⁿ, ee tjawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿndyô ndo' ty'ioom ts'iaaⁿ jâ na ññequiaayâ ñ'oom na macwji'n'maaⁿñe añmaaⁿ nn'aⁿ. Nchii cwil'aayâ

ts'iaaⁿñeeⁿ cha na nncjaawee' n'om nn'aⁿ ñ'eⁿndyô, saa cha nqueⁿ nncjaawee' ts'oom, ee jom nlqueeⁿ cwenta chiuu n'ooⁿyâ. ⁵ 'O manquiuyu'yo' na tijoom ñe'jla'ca'naaⁿndyô ndaa'yo', meiⁿ nchii tquio'nn'aaⁿyâ 'o na nntjeii'â tsjô'ñjeeⁿ luee'yo'. Ty'o^ots'om noom'm na ljo'. ⁶ Meiiⁿjom ndii' tyool'uaayâ na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ jâ, meiⁿ ndaa' 'o meiⁿ ndaa nt'omcheⁿ. ⁷ Jâ tyojndoo'â 'o ñequio na jnda nquiuyu'yo' ñ'eⁿndyô' cha'xjeⁿ cwii yuscu na jeeⁿ wi' ts'om ntseinda, ya cwenta mach'ee joona. ⁸ T'maⁿ waa na jeeⁿ wi' n'ooⁿyâ 'o, nchii tomti neiiⁿyâ na tyoñequiaayâ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om ndaa'yo' saa mati chiuu waa na tyom'aaⁿyâ quii'ntaaⁿ'yo'. Luaa' waa nc'e na jeeⁿ jnda nquiuyu'yo' 'o. ⁹ 'O nn'aⁿya na cwila'yuy'yo' tyootsuu' n'om'yo' chiuu na tyola'jndaayayâ na nnta'ntjooⁿyâ na tcaⁿ'na' jâ. Naxuee natsjom tyol'aayâ ts'iaaⁿ cha tîcati^ooyâ xuu nacjo'yo' na nntei'xe'yo' jâ yocheⁿ na tyoñequiaayâ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om ndaa'yo'.

¹⁰ 'O nn'aaⁿya na cwila'yuy'yo', manquiuyu'yo' ndo' mati mantyjii Ty'o^ots'om chiuu ñet'ooⁿyâ quii'ntaaⁿ'yo'. Tyola'candaⁿndyô jo nnoom na tyol'aayâ yuu na maty'iomiana' ndo' meiⁿ cwii ts'aⁿ xondaⁿ ntso na jla'tjooⁿndyô ndaa'yo'. ¹¹ 'O manquiuyu'yo' chiuu waa na ñet'ooⁿyâ quii'ntaaⁿ'yo' na tyom'aaⁿyâ cha'cwijom mach'ee ts'aⁿ ñequio ntseinda, ¹² tyolanaⁿyâ ñ'oom ndaa'yo' na tyoñequiaana' na t'maⁿ n'om'yo', tyola'jndoo'â n'om'yo' na c'om'yo' cha'xjeⁿ na matsona' na c'om nn'aⁿ na maqueeⁿñe Ty'o^ots'om na calajomndyena cantyja na matsa'ntjoom ndo' ñequio na matseit'maaⁿñena' jom.

¹³ Quia tyondye'yo' ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om na tyoñequiaayâ ndaa'yo' mana to'ñoom'yo' juuna'. Jo' na cwiñe'quiaayâ na quian'l'uaaⁿ'aⁿ cantyja 'naⁿ'yo'. Ee jla'n^o'yo' na ñ'oom' Ty'o^ots'om juuna' nchii ñ'oom na cwe' cwila'tiuu nn'aⁿ. Ndo' mayuu' na jo' juuna'. Jo' chii cwiwitquioo' ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ naquii' n'om' 'o na cwila'yuy'yo' ñ'eⁿñê. ¹⁴ 'O nn'aaⁿya, ljo'waayu ñetjom'yo' cha'xjeⁿ ñetjoom ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ'aⁿ ndyuaa Judea. Ee nquiee nn'aⁿ tsjom'yo' ñeta'wi'na 'o cha'xjeⁿ tuii ndyuaa Judea, tyota'wi' nn'aⁿ judíos nc'iaana na cwilayu' ñequio Cristo Jesús. ¹⁵ Nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ jla'cuee'na Ta Jesús, cha'xjeⁿ weloona tyola'cwjeena profetas ndo' mati jleintyjo nn'aⁿ judíos jâ. Tiquil'ana yuu na cjaawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyena, ndo' m'aⁿna nacjoo cha'tsondye nn'aⁿ, ¹⁶ ee quia na ñe'calanaⁿyâ ñequio nn'aⁿ na tachii judíos cha mati nndaⁿ nncwji'n'maaⁿñe Ty'o^ots'om joona, tiñe'quiandyena na nl'aayâ na ljo', ndo' na cwil'ana na luaa', cwila'cwaljoo'tina jnaaⁿna jo nnoom. Saa je' juu na jeeⁿ cwajndii na matseiw'eeⁿ nn'aⁿ mama t'uiina' joona.

Ñe'cjaacando'nda' Pablo nn'aⁿ Tesalónica

¹⁷ 'O nn'aaⁿya, cantyjati xuee na tjei'na' jâ quii'ntaaⁿ'yo', meiiⁿ taconty'iaayâ 'o saa ñequii'cheⁿ cwijaañjoom' n'ooⁿyâ 'o chiuu cwitsam'aⁿ'ti'yo'. Jo' chii jeeⁿ cwicantyjaa' n'ooⁿyâ na nntsaacajndooⁿnda'â 'o. ¹⁸ Jeeⁿ ñe'catsaayâ na m'aⁿ'yo', majndeiticheⁿ ja Pablo jndye ndii' s'aana' na ñe'cjo saa seitsaaⁿñe Satanás na nl'aayâ na ljo'. ¹⁹ ¿Ljo' jo' na ñe'quiaana' na cwicantyjaa' n'ooⁿyâ jo nnom Ty'o^ots'om, ndo' na ñe'quiaana' na neiiⁿyâ oo na nntantjooⁿyâ jo nnoom? ¿Aa nchii ma'o jo'? Ee ma'o cwiluiindyoy' cha'tso nmeiⁿ na nntseit'maaⁿñena' ja jo nnom Ta Jesucristo quia na nndyonnaaⁿ'aⁿ. ²⁰ Nc'e 'o, jo' matseit'maaⁿñena' jâ ndo' mañequiaana' na neiiⁿyâ.

3

¹ Quia tileicatseiQuiiti ts'ooⁿ na tjaa ñ'oom cantyja 'naⁿ'yo' seijndaa'ndyô na nljoo'ndyô na ñeⁿnc^o tsjoom Atenas. ² Jo' chii jñooⁿyâ juu nn'aaⁿya Timoteo na m'aⁿ'yo', jom cwiluiiñê mosoo' Ty'o^ots'om. Matseijomñê ñ'eⁿndyô na cwiñe'quiaayâ ñ'oom naya 'naaⁿ Cristo. Tjacanoom'm 'o na ñe'quiaaⁿ na t'maⁿ n'om'yo' ndo' na nnc'oom'jndei' n'om'yo' cantyja na jnda jla'yuy'yo'. ³ Ee na l'ue n'ooⁿyâ na meiⁿcwiindyoy' 'o tintseil-cwe'na' ts'om cwe' nc'e na wi' na cwitjom'yo'. Ee manquiuyu'yo' na maxjeⁿ mañequiaa Ty'o^ots'om na catjooⁿya nawi'meiⁿ. ⁴ Ee quia tyom'aaⁿyâ ñ'eⁿndyoy' t'mooⁿyâ ndaa'yo'

na maxjeⁿ nncwinoo^{ny}a nawi' ndo' jnda macwiluii naljo' cha'xjeⁿ na manquiu'yo'. ⁵ Nc'e na tileicwiquiti ts'ooⁿ, jo' chii jñoo^{ny}a Timoteo na ncjacwax'eeⁿ aa ndicwaⁿ cwila'yuy'a n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om ee nquiaya xeⁿ na aa jnda s'aa tsaⁿjndii na jla'tjoondyo' ndo' jo' nnts'aana' na cwe' ts'iaaⁿndyo ts'iaaⁿ na ñel'aayâ quii'ntaaⁿyo'.

⁶ Saa je' jnda jndyolcweeⁿeⁿ na ñet'oom Tesalónica ndo' jeeⁿ ya ñ'oom jndyoñ'oom na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om ndo' na jnda nquiu'yo' jâ. Tsoom na ñequii'cheⁿ cwijaañjoom' n'om'yo' jâ ñequio na jnda nquiu'yo' ndo' jeeⁿ queeⁿ n'om'yo' na nnty'ia'yo' jâ cha'xjeⁿ ñe'canty'iaayâ 'o. ⁷ Jo' chii 'o nn'a^{ny}a, quii'ntaaⁿ cha'tso na matseijaa'ñena' nacjooyâ ñequio nawi' na cwiwinoo^{ny}yâ t'maⁿ waa na mañequiaana' na t'maⁿ n'oo^{ny}yâ na cwiljoo'ndyo'tyeⁿyo' na cwila'yuy'a n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om. ⁸ Ndo' na cwindyaayâ na cwiljoo'ndyo'tyeⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ta Jesús, mach'eeⁿa' cantyja 'naa^{ny}yâ cha'cwijom na cwiluiindyoxcooyâ. ⁹ Meiiⁿ ncjoo^yyâ tileicwijndaayâ na cwiñe'quiaayâ na quianl'uaa' Ty'ooots'om cantyja 'naⁿyo'. Quianl'uaaⁿaⁿ na waljoo'cheⁿ na neii^{ny}yâ jo nnoom cantyja 'naⁿyo'. ¹⁰ Naxuee natsjom cwitaa^{ny}yâ nnom Ty'ooots'om na ñequiaaⁿ na nnty'iaandaayâ 'o na nla'candaayⁿndyotyayâ yuu na cwimatseitjoona' na cwila'yuy'a n'om'yo' ñ'eⁿñê.

¹¹ Cwitaa^{ny}yâ na nquii Tsotyayya Ty'ooots'om ñequio Ta Jesucristo cateijndeii na jâ cha nndaay nntsaacajndo'ndaa'â 'o. ¹² Mati cwitaa^{ny}yâ na cateijndeii Ta Ty'ooots'om na nncjaaquiendyo' na m'aⁿyo' na wi' n'om'yo' cwii cwii ntyjee'yo'. Ndo' catseicwaljoo'tina' na wi' n'om'yo' cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ m'aaⁿ jâ na wi' n'oo^{ny}yâ 'o. ¹³ Quiaaⁿ na nleijndeii' n'om'yo' cha nla'xmaⁿyo' na lju' n'om'yo' na candaayⁿndyo' jo nnom Tsotyayya Ty'ooots'om quia na nncwjee'nda' Ta Jesús ñequio cha'tsondye nn'aⁿ cwentaaⁿaⁿ.

4

Nmeii' cal'aaya cha nncjaawee' ts'om Ty'ooots'om

¹ Ndo' je' 'o nn'aa^{ny}a ñequio xuee' Ta Jesús cwitaa^{ny}yâ ndaa'yo' ndo' cwitsa'ntjoo^{ny}yâ 'o na c'om'yo' cha'xjeⁿ na jnda t'moo^{ny}yâ na cal'a'yo' cha nncjaawee' ts'om Ty'ooots'om ñ'eⁿndyo'.

² Ndo' manquiu'ya'yo' ñ'oom'ñeeⁿ na tquaaⁿtyaa^{ny}yâ ndaa'yo' ñequio najndeii na matseixmaⁿ Ta Jesús. ³ Ee luaa waa na l'ue ts'om Ty'ooots'om ñ'eⁿndyo' na calaxmaⁿyo' na lju' n'om'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ meiⁿ tanc'om'ya'yo' ñequio nn'aⁿ na cwe' luaa', ⁴ ticwiindyoy' 'o nn'aa^{ny}a, cala'nqⁿyo' na l'ue ts'om Ty'ooots'om na c'om'yo' na yandyoy' ñequio lcuu'yo', ndo' na cala't'maaⁿndyo' joona, ⁵ nchii nnc'oom tsaⁿs'a ñequio scoom'm na ncwinom'na' ljo' mach'eeⁿ na tia na matseitoom ñ'eⁿñe cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ na tic'om nacje 'naaⁿ Ty'ooots'om. ⁶ Meiⁿ cwii tsaⁿs'a tintseitjoone nnom x'iaa' na nnc'oomya ñ'eⁿ scuu' tsaⁿñeeⁿ meiⁿ tinguu'nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ ee jeeⁿ t'maⁿ na wi' nntseiquioo Ta Jesús nacjoo' ts'aⁿ na mach'ee cha'tso nmeiⁿ cha'xjeⁿ na jnda ñejla'candiiyâ 'o. ⁷ Ee nchii na tqueeⁿñe Ty'ooots'om jaa na nlajomndyo cantyja 'naaⁿ natia, saa jom l'ue ts'oom na c'oo^{ny}ya na lju' n'oo^{ny}ya jo nnoom. ⁸ Cwe' jo' xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na ticuee' ts'om ñ'oommeiⁿ na cwit'moo^{ny}yâ ndaa'yo', catsei'nqⁿ tsaⁿñeeⁿ na nchii cwe' ñ'oom na tqueⁿ nn'aⁿ mach'ee na til'ue. Juu mach'ee na til'ue ñ'oom na tqueⁿ nquii Ty'ooots'om, na jom tquiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'oo^{ny}yâ.

⁹ Cantyja 'naaⁿ na c'om'yo' na wi' n'om' ntyjee'yo' na cwila'yuy', tacaⁿna' na cwinntseiljeiya ñ'oom'ñeeⁿ ee manquiti Ty'ooots'om ma'mooⁿ ndaa'yo' na c'om'yo' na wi' n'om'yo' joona. ¹⁰ Ee 'o wi' n'om'yo' nn'aⁿ na cwila'yuy' na m'aⁿ ts'ondaa Macedonia. Saa cwitaa^{ny}yâ ndaa'yo' na c'om'yo' na mat'maⁿti na wi' n'om'yo' joona. ¹¹ Calajnda'yo' na tjoom' ñ'oom nnc'om'yo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo'. Tacatii'ndyo' ñ'oom 'naaⁿna na ticatseixmaⁿna' na nla'jomndyo'. Cjoo' n'om'yo' na cal'a'yo' ts'iaaⁿ 'naⁿyo' cha'xjeⁿ ñ'oom na jnda tquaaⁿtyaa^{ny}yâ ndaa'yo', ¹² ee na nl'a'yo' na ljo', nn'aⁿ na tyoola'yuy' nla't'maaⁿndyena 'o meiⁿ xotseitjoona' 'naⁿ na nleil'uee'ndyo'.

Cantyja na ndyonnda' Ta Jesucristo

¹³ Ndo' je' 'o nn'a'ya, tacal'ue n'oo'nyâ na mati ticala'no'nyo' chiuu nnts'aana' ñequio nn'a' na jnda tja mei' tanc'om'yo' na chjoo' n'om'yo' cha'xje' nt'omche' nn'a' na tintyja' n'om Ty'oots'om. ¹⁴ Ndo' cha'xje' cwila'yuu'a na tue' Jesús ndo' na tando'xcoom, maluaa' cwila'yuu'a na cantyja 'naa' jom ñequiaa Ty'oots'om na joo nn'a' na jnda tja na ñeja'yu' ñ'e'ñe nnta'ndo'xcona.

¹⁵ Jo' chii cwil'uuyâ ndaa'yo' ñ'oom na t'mo' nquii na cwiluiñe na catsa'ntjom jaa na ndicwa' cwitandoo'a hasta xje' na ndyonnaa'a', xocwinoo'a nn'a' na jnda tja. ¹⁶ Ee manquiti Jesús nnaa' cañoom'luee, jndei' ñ'oom na nntsa'ntjoom, ndo' ndyocuee', xje'ñee' nleic'uaa jndyee' ángel na cwiluiitquieñe ndo' mati ndu 'naa' Ty'oots'om. Quia jo' joo nn'a' na jnda tja na ñeja'yu' ñ'e' Jesús, joona najndyee nnta'ndo'xcona. ¹⁷ Jnda jo' jaa na ndicwa' cwitandoo'a xje'ñee' ñe'naa' nncjaachuuna' jaa ñ'e'ndyena quii' nchquiu na nntjomndyo ñequio Ta Jesús quii' jndye ndo' nnc'oo'tyaa'nyâ ñ'e'ñe. ¹⁸ Jo' chii ñequio ñ'oommei' quia'yo' na t'ma' n'om nn'a'nyo' na cwila'yu'.

5

¹ 'O nn'aa'ya, cantyja 'naa' cwaa' xuee oo cwaa' xje' na ndyonnda' Ta Jesús, mei' tica'na' na nntseiljeiya. ² Ee manqui'ya'yo' nncue'ntyjo xuee na ndyonnda' Ta Jesús xje' na tic'om c'ee nn'a' na nlui' na ljo'. Matseijomna' cha'na quia na macwjee' tsa'nch'ue. ³ Xcwe xje' quia cwilue nn'a': "Je' tjaa'na' tia', tjaa'na' na teincuu'", majuu xje'ñee' ñejomto nquioo nawi' t'ma' nacjoona cha'xje' quia na mana'na' na maquiina' yuscu na manntseincuii, mei' tjaa'na' na cwii ndaa' ndyaandye nn'a' juu nawi'ñee'. ⁴ Saa 'o nn'a'ya, ticalaxma'nyo' cantyja 'naa' na jaa'ñe, jo' chii juu xuee na nncwjee'nnda' Ta Jesús xocatseijomna' juuna' cantyja 'na'nyo' cha'na quia na nncwjee' tsa'nch'ue waa' ts'a'. ⁵ Jaa la'xmaa'nyâ cantyja 'naa' naxuee. Tila'xmaa'nyâ cantyja 'naa' natsjom oo cantyja 'naa' najaa'ñe. ⁶ Jo' chii maty'iomna' na c'oo'nyâ na wando' n'oo'nyâ ndo' que'ndyoche'ncjooya xje' cantyja 'naa'nyâ jo nnom Ty'oots'om. Ee ticatsona' na c'oo'nyâ cha'cwijom na cwindaa'ya cha'na nt'omche' nn'a' na tyoola'yu'. ⁷ Ee nn'a' na cwindaa', natsjom cwindana, ndo' nn'a' na cwicandyee, natsjom cwindy-eena, ⁸ saa nc'e na cwilaxmaa'nyâ cantyja 'naa' naxuee, cwa que'ndyoche'ncjooya xje', cha'waati xuee c'oo'nyâ cha'na ts'a' na canda' xque'. Matsona' na cata'ñoom'ndyo che'ncjooya ñequio na cwilayu'ya n'oo'nyâ ñ'e' Ty'oots'om ndo' ñequio juu na m'aa'nyâ na wi' n'oo'nyâ nn'a' ñequio juu na ntyjaa' n'oo' na nncwji'n'maa'ñe Ty'oots'om aña'nyâ cha'xje' mawañoom' tja'xque'xjo xque' sondaro. ⁹ Ee nchii seijndaa'ñe Ty'oots'om na nnt'uiityee' jaa naquii' nawi' t'ma'. Saa tqueen' jaa na ndaaya na nlui'n'maa'ndyo nc'e nquii Ta Jesucristo. ¹⁰ Jom tuee'nyâ cwentaaya cha' tjom' na nntandoo'a ñ'e'ñe quia na ndyonnaa'a', meii' na ndicwa' tandoo'a ndo' meii' na aa jnda tjaaya. ¹¹ Jo' chii cwii ndo' cwiindyoy' quia'yo' na t'ma' n'om ntyjee'yo' na nc'oonajndana cha'xje' na cwil'a'yo'.

Ñ'oom na matseijndo' Pablo n'omna

¹² 'O nn'a'ya, cwitaa'nyâ na cala'tmaa'ndyo' nn'a' na cwil'a ts'iaa' 'naa' Ty'oots'om quii'ntaa'nyo' na cwijndoo'na ts'iaa' 'naa'a' ndo' na cwila'jndo'na n'om'yo'. ¹³ Maty'iomna' na cala'tmaa'ndyo' na'ñee' ñequio na jnda nquiu'yo' joona, ee joona jee' cwila'jndana naquii' ts'iaa'waa'. C'om'yo' na tjom' ñ'oom ñequio nc'iaa'yo' na tjaa ndia' cacho'yo' ñ'e'ndyena.

¹⁴ Ndo' cwila'jndei' ndyuaayâ ndaa'yo' 'o nn'a'ya, na cala'tia'yo' nn'a'nyo' na tiñe'cal'a ts'iaa'. Quia'yo' na t'ma' n'om nn'a' na leic'om t'maa'ndye n'om. Cateijndei'yo' nn'a' na tijndana na tila'yu'ya n'omna. C'om' nioomche' n'om'yo' ñequio cha'tsondye nn'a'.

¹⁵ Xe' tis'a cwil'a nn'a' 'o, cal'andyoy' cwenta na tinl'a'yo' wi' joona. 'O xuii' cal'a'yo', 'o ñequii'che' cal'a'yo' yuu na ya ñ'e' nn'a', meii' mancjo'ti'yo' oo meii' ñ'e' mei'quia ts'a'.

16 Ñequii'cheⁿ c'om'yo' na nei'nco n'om'yo'. 17 Tintsawi'ntyje'yo' na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'ooots'om. 18 Cha'tso na mach'eena' ñequiondyo' quia'yo' na quianl'uaa' Ty'ooots'om ee luaa' l'ue ts'oom ñ'eⁿndyo' 'o na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Cristo Jesús. 19 Tila'tsaaⁿndyo' ts'iaaⁿ na mach'ee Espíritu Santo quii'ntaaⁿyo'. 20 Joo ñ'oom na cwiñequia nn'aⁿ na ma'moⁿ Ty'ooots'om ndaana, til'a'yo' na ticuee' n'om'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. 21 Cha'tso ñ'oommeiⁿ catjei'yo' cwenta aa xcwe joona', ndo' ñ'oom na cwiwitquioo' na xcwe, caljoo'ndyo'tyeⁿyo' ñequio joona'. 22 Cala'tquiioo'ndyo' ñequio cha'tso nnom natia. 23 Manquiiiti Ty'ooots'om, nqueⁿ na mañequiaaⁿ na tjaa ñomtiuu m'aaⁿ ts'aⁿ jo nnoom, jom queⁿñooⁿ 'o na candaⁿndyo'. Cwañom'm cha'waa espíritu 'naⁿyo', ñequio añmaaⁿyo' ndo' seii'yo' cha caljoo' joona' na meiⁿcwii jnaⁿ tilaxmaⁿna' hasta xjeⁿ na nncwjee'nnda' Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa. 24 Nquii Ty'ooots'om na macwaaⁿ 'o cwiluiñê na mayom'm, maxjeⁿ nntseicanaⁿ cha'tso nmeiⁿ cantyja 'naⁿyo'.

Cwiñequiana na xmaⁿndye nn'aⁿ

25 'O nn'aaⁿya ñequii'cheⁿ calaneiⁿyo' cantyja 'naaⁿyâ nnom Ty'ooots'om. 26 Quia'yo' na xmaⁿndye cha'tso nn'aaⁿya na m'aⁿ ñ'eⁿndyo' na cwitaⁿyo' lueena. 27 Ñequio na jndeiⁿ ts'iaaⁿ na matseixmaⁿya na tquiaa Ta Jesucristo matiiooya xuwaañe nacjo'yo' na cala'naⁿyo' cartawaa na ndye cha'tsondye nn'aaⁿya na cwila'yu'. 28 Nquii Ta Jesucristo cwentaaya quiaaⁿ na nla'xmaⁿyo' naya na matseixmaaⁿ.

Carta na jnda we na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Tesalónica

Mañequiaa Pablo na xmaⁿndyena

¹ Ñ'eⁿ Silvano ndo' ñ'eⁿ Timoteo, ja Pablo matseiljeiya cartawaañe na matseicwanon^{ya} juuna' na m'aⁿ 'o tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ'aⁿ tsjoom Tesalónica, na cwila'xmaⁿ'yo' cwentaa' Tsotyaa^{ya} Ty'o^ots'om ndo' Jesucristo na cwiluiñê na matsaⁿntjoom jaa. ² Nquii Tsotyaa^{ya} Ty'o^ots'om ñequio Jesucristo, quiana na canda^a'ya nto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿ'na ñequio na meiⁿcwii ñomtiuu tinc'om'yo' jo nda^ana.

Quia na nndyonnda' Cristo nntu'xeⁿndye nn'aⁿ

³ 'O nn'aⁿya, ñequii'cheⁿ macaⁿ'na' na ñnequiaayâ na quianl'uaa' Ty'o^ots'om cantyja 'naⁿ'yo', ndo' maty'iomyaⁿ' na cwil'aayâ na ljo' ee wjaawixcweti na cwila'yuya n'om'yo' ñ'eⁿñê ndo' nc'e cwii ndo' cwiindy^o' wi'ti n'om'yo' ntyjee'yo'. ⁴ Hasta quii'ntaaⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ'aⁿ cwilana^a'yâ cantyja 'naⁿ'yo'. Cwitjei's'aayâ 'o na m'aⁿ nioom'cheⁿ n'om'yo' meiiⁿ na jndye nnom nawi' na cwiwinom'yo' ndo' na cwintyjo nn'aⁿ 'o saa cwit'moⁿ'yo' na cwila'yuya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om. ⁵ Nc'e na luaa' cwil'a'yo', ma'moⁿ'na' na jeeⁿ xcwe macwji' Ty'o^ots'om cwenta cantyja 'naⁿ'yo'. Ee matsaaⁿ'aⁿ 'o na la'xmaⁿ'yo' na nntsaquiee'ndyo' yuu na matsaⁿntjoom. Nc'e na ljo', je' cwiwinom'yo' nawi'.

⁶ Ty'o^ots'om mach'eeⁿ na maty'iomyaⁿ' na joo nn'aⁿ na cwita'wi' 'o je', nlco'weeⁿ'eⁿ joona. ⁷ Ndo' mati 'o na wi' na cwitjom'yo' ñnequiaaⁿ na nnta'jndyaayâ ñ'eⁿndyo' majuu xuee quia na nleitquioo'ñennda' Ta Jesús. Ee mats'ia jo' na nnaaⁿ cañoom'luee nndyocueeⁿ. Nleitquioo'ñê naquii' ntsaachom ñequio ángeles cwentaaⁿ'aⁿ na jeeⁿ jnda. ⁸ Nñoom na nnt'ueeⁿ nn'aⁿ na ticala'xmaⁿ'na cwentaa' Ty'o^ots'om meiⁿ tical'añ'oomndyena ñ'oom na tseixmaⁿ Ta Jesús na macwji'n'maaⁿñê añmaaⁿ nn'aⁿ. ⁹ Naⁿ'ñeeⁿ tixocantycwii na nnt'uiityeⁿ'na' joona. Ndo' tquia nncwji'ndyona' joona ñequio yuu na nnc'oom Jesucristo na nluiit'maⁿñê ndo' ñequio najndeii na matseixmaaⁿ. ¹⁰ Nluui na ljo' juu xuee quia na nñoom na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ 'naaⁿ'aⁿ jom, na cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yuna ñ'eⁿñê nncjaawee' n'omna, mati ñ'eⁿ 'o na jnda macwila'yuya' ñ'oom na tyoñequiaayâ cantyja 'naaⁿ'aⁿ.

¹¹ Jo' chii ñequii'cheⁿ cwilana^a'yâ nnom Ty'o^ots'om cantyja 'naⁿ'yo'. Cwita^a'yâ nnom nqueⁿ na jnda tqueeⁿ 'o na cala'xmaⁿ'yo' cwentaaⁿ'aⁿ na ñequii'cheⁿ nncjaawee' ts'oom ñ'eⁿndyo'. Mati cwita^a'yâ na ñnequiaaⁿ cantyja najneiⁿ naquii' n'om'yo' cha nnda^a nla'canda'ndyo' cha'tso ñ'oom na ya na cwiqueⁿ n'om'yo', ndo' na nntseicanda^a'ñena' cha'tso ts'iaaⁿ na ya na cwil'a'yo' nc'e na cwila'yuya n'om'yo' ñ'eⁿñê. ¹² Nc'e na luaa', nntseit'maaⁿ'ñena' xuee' Ta Jesús cantyja 'naⁿ'yo', ndo' mati nntseit'maaⁿ'ñê 'o nc'e naya na matseixmaⁿ nquii Ty'o^ots'om na cwila't'maaⁿndyo' ndo' cantyja 'naaⁿ' Ta Jesucristo.

2

Nleitquioo'ñe ts'aⁿ na wi'ñeti

¹ 'O nn'aaⁿya, cantyja 'naaⁿ' na nncwjee'nnda' Ta Jesucristo cwentaa^{ya} ndo' na nntjomndyo' yuu na m'aaⁿ, cwita^a'yâ ndaa^a'yo' ² na tilachui'yo' chiuu m'aaⁿ n'om'yo' ñ'oomwaa' meiⁿ tiñequiandy^o' cantyja cwii nnom na quia nluii nntseicaty'uena' 'o oo cwii ñ'oom na mañequiaa ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ' jo' oo cwii carta na waa ñ'oom na jâ jla'cwanoo^{ya} juuna' na matsona' na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nncwjeeⁿ'eⁿ. ³ Meiⁿcwii tiñe'quiandy^o' na nquiu'nn'aⁿ ñ'oomwaa' 'o ee cwitjoocheⁿ na nncue'ntyjo xuee'ñeeⁿ maxjeⁿ nla'wendye nn'aⁿ nacjoo' Ty'o^ots'om ndo' nleitquioo'ñe juu tsaⁿ's'a na jeeⁿ tiaa',

majndaa' na nntsuuñê nnts'aa Ty'oōts'om. ⁴Jom nncjaⁿ nacjoo cha'tso na la'xmaⁿ cwen-
taa' Ty'oōts'om ñequio cha'tso nnom na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ. Jo' chii ncjaaqueⁿeⁿ
naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ Ty'oōts'om. Nncwjeeⁿeⁿ ñ'oom na jom cwiluiñê nquii
Ty'oōts'om ndo' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom.

⁵¿Aa ticjaañjoom' n'om'yo' na jnda tsjooya ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' quia na ñet'oōⁿya
ñ'eⁿndyo'? ⁶Ndo' macwila'nōⁿ'ya'yo' 'ñeeⁿ na matseitsaaⁿñeya tsaⁿñeeⁿ cha na
ticwitquioo'ñe cwitjoocheⁿ na nncue'ntyjo xjeⁿ na ntyjii Ty'oōts'om. ⁷Ee juu ts'iaaⁿ natia
na wanty'iuu' m'aⁿna' je' mach'eena' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, na maje'ndyo macanda macaⁿna'
na nleindyoo nqueⁿ na matseitsaaⁿñê na nnc'oom tsaⁿñeeⁿ. ⁸Quia ljo'cheⁿ nleitquioo'ñe
juu tsaⁿñeeⁿ na waljoo'cheⁿ na tia ts'aⁿñe. Ndo' nquii Ta Jesús quia na nncwjeeⁿeⁿ
ñequio najndeii na neiⁿncoo' nacaxuee na cwiluiñê, nntseicueeⁿeⁿ tsaⁿñeeⁿ ñequio
jndye ñom. ⁹Juu tsaⁿñeeⁿ na wi'ñeti ñoom ñequio najndeii na matseixmaⁿ Satanás.
Nnquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ ñequio ts'iaaⁿ na nnts'aaⁿ ndo' ñequio jndye nnom 'naaⁿ na mei'jom
tiquinty'iaa nn'aⁿ. ¹⁰Nntseineiiⁿ cha'tso nnom ñ'oom na wi' na ñequiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ
na jnda teijndaa' na nntsuundy. Ee joona tñquiandyena na nnquioo na jnda nquiuna
ñ'oom na mayuu' na nncwji'n'maaⁿñena' joona. ¹¹Nc'e na luaa', 'ndii Ty'oōts'om na cwe'
ñ'oom cantu ñe'quiu'nn'aⁿna' joona ndo' nla'yu'na ñ'oom na tiyuu', ¹²s'aaⁿ na luaa' cha
nnt'uiityeⁿna' cha'tsondye nn'aⁿ jnaaⁿ na ti'cato'ñoomna ñ'oom na mayuu' ee neii'tina
na nl'ana natia.

Tjeii'ñe Ty'oōts'om 'o na nlui'n'maa'ndyo'

¹³'O nn'aaⁿya na jeeⁿ candya' ts'om Ta Jesús, jeeⁿ maty'iomyaⁿ na ñequii'cheⁿ
ññequiaayâ na quial'uaa' Ty'oōts'om cantyja 'na'yo' ee cwitjoocheⁿ na nncuaa tsjoom-
nancue tjeii'ñê 'o na nlui'n'maa'ndyo'. Ndo' tqueⁿñōⁿ 'o cantyja 'naaⁿaⁿ nc'e Espíritu,
ndo' teil'uee'ñê ñ'oom na mayuu' na jnda macwila'yu'yo'. ¹⁴Ee ñequio juu ñ'oom
naya na tyoñequiaayâ ndaa'yo', jo' na tcwaaⁿ 'o cha ndaaⁿ nla'jomndyo' cantyja na
cwiluiit'maⁿñe Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa.

¹⁵Jo' chii 'o nn'aⁿya, caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' ñequio ñ'oom na ñet'mooⁿyâ ndaa'yo' ñequio
carta na jla'cwanooⁿyâ na m'aⁿ'yo', tintsuu' n'om'yo' joona'. ¹⁶Nquii Jesucristo na
cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa ndo' nquii Tsotyaaⁿ Ty'oōts'om na jom nc'e naya na
matseixmaaⁿ m'aaⁿ na jeeⁿ wi' ts'oom jaa mañequiaaⁿ na ticantycwii na m'aaⁿya na
t'maⁿ n'oōⁿya ñequio na cwicantyyaa'ya n'oōⁿya jom, ¹⁷quiaaⁿ na nla'xmaⁿ'yo' na t'maⁿ
n'om'yo' ndo' na nnc'om' jnda'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ cha cha'tso na cwilaneiⁿ'yo' ñequio na
cwil'a'yo' nla'xmaⁿ joona' na ya.

3

Cjaañjoom' n'om'yo' já jo nnom Ty'oōts'om

¹'O nn'aⁿya, ñ'oom na macanda, calaneiⁿ'yo' nnom Ty'oōts'om cantyja 'naaⁿyâ
na tyuaa' nt'om ñ'oom cantyja 'naaⁿ Ta Jesús cha'tso joo, ndo' nnts'aana' na jnda
nquiu nn'aⁿ juuna' cha'xjeⁿ na tuii ñ'eⁿndyo' 'o. ²Ndo' mati cataⁿ'yo' na nndyaandyô
ljo' na ñe'cal'a nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye ñ'eⁿndyô na quie' n'omna ee ticha'tso nn'aⁿ
cwilayu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'oōts'om. ³Saaⁿ cwiluiñê na mayom'm ndo' ññequiaaⁿ na
nntsaanajnda'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' na nncwañoom'm 'o ljo' ñe'cats'aa nquii tsa'ndii
'o. ⁴Jâ cwicantyyaa' n'oōⁿyâ Ty'oōts'om cantyja 'na'yo' ee 'o cwila'canda'yo' ñ'oom
na ñet'mooⁿyâ ndaa'yo'. Ndo' nquiuuyâ na ntsal'a'ti'yo' cha'xjeⁿ na cwitsa'ntjooⁿyâ 'o.
⁵Nqueⁿ na cwiluiñê na matsa'ntjoom, cateijneiⁿ 'o na nnc'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ
cha'xjeⁿ m'aaⁿ na candya' ts'oom joona, ndo' na nnc'om nioomcheⁿ n'om'yo' nawi' na
cwiwinom'yo' cha'xjeⁿ tyom'aaⁿ jom quia na teinoom nawi' t'maⁿ.

Que'ndyo na cal'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿya

⁶ 'O nn'aa^{nya}, ñequio xuee' Ta Jesucristo cwitsa'ntjoo^{nyâ} na catjei'ndyo' ñequio ts'aⁿ na matseyu' na tiñe'cats'aa ts'iaaⁿ meiⁿ tiñe'tseijomñe ñequio ñ'oom na ñet'moo^{nyâ} ndaa^{'yo'}. ⁷ Saa 'o manquiu'yo' na matsona' na cal'a'yo' cha'na ñel'aayâ. Ee quia na ñet'oo^{nyâ} quii'ntaa^{'yo'}, mei'jom ndii' tîcantly'ia'yo' na tîcal'aayâ ts'iaaⁿ. ⁸ Ee jâ tîcato'ñoo^{nyâ} naya luee'yo' na cwe'yu. Ñetque^{ndyô} na ñel'aayâ ts'iaaⁿ, ñetantjoo^{nyâ} 'naⁿ na ñetca^{'na'} jâ. Naxuee natsjom ñejla'jndaayâ cha tîcatuaa^{'â} xuu nacjoo' meiⁿcwiindyoy' 'o na nnteix'ee jâ. ⁹ Meiiⁿ na maty'iomna' na cataa^{nyâ} ndaa^{'yo'} ljo' na ñetca^{'na'} jâ saa tîcal'aayâ na ljo'. Ee ntyjaa' n'oo^{nyâ} na cal'oo^{ndyo'} cha'xjeⁿ na cwil'aayâ. ¹⁰ Ee quia ñet'oo^{nyâ} quii'ntaa^{'yo'} tquia^{'nyaa^{nyâ}} ñ'oom ndaa^{'yo'} juu ts'aⁿ na tiñe'cats'aa ts'iaaⁿ, meiⁿ ticatsona' na nlcwaa^{'a'}. ¹¹ Saa cwindyaayâ na ñ'ee^{n'} nt'omndyo' 'o na tiquil'a'yo' ts'iaaⁿ, cwe' cwique^{ndyo'} na cwitii'ndyo' ljo' mach'eena' nt'omcheⁿ ntyjee'yo'. ¹² Ndaa nn'aⁿ na nmeii^{n'} m'aⁿ, nc'e najndei na matseixmaⁿ Ta Jesucristo, cwitsa'ntjoo^{nyâ} ndo' cwijñoom' ntyuaayâ 'o na cal'a'yo' ts'iaaⁿ na nntantjom'yo' 'naⁿ na maca^{'na'} 'o.

¹³ Ndo' 'o, nn'aa^{nya}, ticwintque^{'yo'} na cwil'a'yo' yuu na maty'iomnyana'. ¹⁴ Que^{'yo'} cwenta 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na tiñe'catseicanda ñ'oom na cwil'uuyâ ndaa^{'yo'} nacjoo' cartawaañe. Ticala'quii'ndyo' ñ'eⁿ tsa^{'ñeeⁿ} cha nlcotiana' ntyjeeⁿ. ¹⁵ Saa tinc'om ndiaa'ndyo' ñ'eⁿñê, 'o cala'jndo'yo' ts'oom cha'xjeⁿ cwii ts'aⁿ na matseyu'.

Ñ'oom na macanda

¹⁶ Nqueⁿ na matsa'ntjoom na tseixmaaⁿ na tjaa ñomtiuu c'oom ts'aⁿ jo nnoom quiaaⁿ na 'o tjaa ñomtiuu c'om'yo' na cha'waa xjeⁿ ñequio cha'tso na cwiwinom'yo'.

¹⁷ Ja Pablo, nncq matseiljeiya xueya nacjoo' cartawaañe cha'xjeⁿ quits'aa cha'tso carta 'na^{nya}. ¹⁸ Juu naya na matseixmaⁿ Jesucristo, c'oomna' ñequio cha'tsondyo'. Amén.

Carta najndyee na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Timoteo

Matseiljeii Pablo carta cwentaa' Timoteo

¹ Nncō Pablo cwiluiindyō apóstol cwentaa' Jesucristo. Nquii Ty'ōots'om na cwiluiñê na macwji'n'maaⁿñê jaa sa'ntjoom na matseixmaⁿya na ljo' ñequio Ta Jesucristo na cantyja 'naaⁿ jom m'aaⁿya na cwicantyyaa' n'ōōⁿya. ² Matseiljeiya cartawaañe na matseicwanōⁿya na m'aaⁿ 'u Timoteo, na cwiluiindyū' jndaaya nc'e na matseyiyu'ya ts'om' ñ'eⁿ Ty'ōots'om. Ntyjaa' ts'ōōⁿ nquii Tsotyaaⁿya Ty'ōots'om ñequio Cristo Jesús na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa na ñequiana na nncō'ñom' naya na la'xmaⁿna ñequio na m'aⁿna nawi' n'omna nn'aⁿ ndo' na meiⁿcwii ñomtiuu tinc'oom' jo ndaana.

Cats'aañe Timoteo cwenta ñ'oom na tiyuu'

³ Cha'xjeⁿ na tsjooya njom' quia na jluii'a Macedonia na caljoo'ndyu' Éfeso na catsa'ntjom' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na ticat'mōōⁿna ñ'oom na tiyuu', ⁴ tilqueⁿ cwenta ñ'oom na cwe' cuento laxmaⁿna' ñequio ñ'oom cantyja 'naaⁿ weloo nn'aⁿ na ñet'om teiyo ee ñ'oommeiⁿ cwil'ana' na cwe' cwila'ñ'eeⁿ ndyuee nn'aⁿ meiⁿ ticateijndeina' ts'aⁿ na nntseyiyu'ya ts'om' ñ'eⁿ Ty'ōots'om.

⁵ Ts'iaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ na sa'ntjōⁿya na c'ōōⁿya na wi' n'ōōⁿya cwii ndo' cwii nn'aⁿ ñequio na lju' n'ōōⁿya na m'aaⁿya n'ōōⁿya ñequio na xcwee' n'ōōⁿya na cwila'yū'ya n'ōōⁿya ñ'eⁿ Ty'ōots'om. ⁶ Ñ'eeⁿ nn'aⁿ jnaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ na jnda tju'tya'na' joona cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mayuu', ñ'oom na cwe' ts'iaaⁿndyo cwila'jomndyena. ⁷ Ñe'calaxmaⁿna nn'aⁿ na cwit'mōōⁿ ljeii 'naaⁿ Ty'ōots'om na matsa'ntjomna' meiiⁿ ticala'noⁿna ljo' tseicandii ñ'oom na cwila'neiⁿna cantyja 'naaⁿna', meiⁿ ljo' na ma'mōⁿ ñ'oom na cwiñequiana ñequio na t'maⁿya n'omna.

⁸ Manquiuuya na jeeⁿ l'ue ljeii na tqueⁿ Moisés xeⁿ mawil'uee'ñe ts'aⁿ juuna' cha'xjeⁿ na seijndaa'ñe Ty'ōots'om. ⁹ Macaⁿna' na cjaanjoom' n'ōōⁿya na nchii teijndaa' ljeii na qui cwentaa nn'aⁿ na cwil'a na maty'iomyaⁿna'. Teijndaa' juuna' cwentaa nn'aⁿ na quie' n'om, cwentaa nn'aⁿ na ticatuee'ndyecje, cwentaa nn'aⁿ na tia cwil'a, nn'aⁿ na laxmaⁿ jnaⁿ, cwentaa nn'aⁿ na ticala't'maaⁿndye Ty'ōots'om oo cwiicheⁿ nnom na matseit'maaⁿñe ts'aⁿ, teijndaa' juuna' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'cwjee tye ndyeena ndo' mati cwentaa cha'tsondye nn'a na cwila'cwjee nn'aⁿ, ¹⁰ cwentaa nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñequio nn'aⁿ, cwentaa naⁿnom na m'aⁿ ñequio tyjenom, cwentaa nn'aⁿ na cwila'jnda ntyje nn'aⁿndyena, cwentaa nn'aⁿ na cwilanein cantu, cwentaa nn'aⁿ na tyeⁿ cwiqueⁿ ñ'oom na nlacanda saā tiquil'a, ljeii'ñeeⁿ m'aⁿna' na mat'uiina' meiⁿquia na wjaana' nacjoo' ñ'oom na xcwe na cwit'mōōⁿ nn'aⁿ. ¹¹ Juu ñ'oom xcwewaa' ñecwii xjeⁿ matseicandiina' ñequio ñ'oom na jeeⁿ jnda'na' cantyja na cwilui'n'maaⁿndye nn'aⁿ. Nquii Ty'ōots'om na tjacantyya na t'maⁿ cwiluiñê maty'ioom ts'iaaⁿ ja na mañequiaya ñ'oom'ñeeⁿ ndaā nn'aⁿ.

Quian'l'uaa' Ty'ōots'om t'maⁿ wi' ts'oom Pablo

¹² Mañequiaya na quian'l'uaa' Ta Jesucristo cwentaaya na mañequiaaⁿ najndeii' ts'ōōⁿ na maqueeⁿ cwenta na cwiluiindyō ts'aⁿ na matseicanda na macwjaa'ñê ja naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. ¹³ Jaach'ee xuee tyotseinaⁿya ñ'oom ntjeiⁿ nacjoom'm, ñetco'wi'a nn'aⁿ na cwila'yū' ñ'eⁿñê, ndo' tyotseijnaaⁿa jom. Saā ty'oom Ty'ōots'om na wi' ts'oom ñ'eⁿndyō, ee xjeⁿñeeⁿ meiⁿ tyootseyiyu'a meiⁿ ticaljeii na tixcwe tyots'aa. ¹⁴ Juu naya na matseixmaⁿ Jesucristo, tquiaaⁿ na candaāⁿya matseixmaⁿya juuna' ndo' t'mōōⁿ na jeeⁿ wi' ts'oom ja ndo' jndaya na matseyiyu'ya ts'ōōⁿ ñ'eⁿñê, joona' na cwila'xmaaⁿya nc'e na cwila'jomndyō ñ'eⁿñê.

15 Ñ'oomwaa ñ'oom na mayuu' juuna', ndo' matsona' na cha'tsondye nn'aⁿ cala'yu'na juuna': jndyo Cristo Jesús tsjoomnancue cha nncwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ jnaⁿ, quii'ntaaⁿ joona ja cwiluiindyō ts'aⁿ na t'maⁿti ñeseitjōōndyō nnoom. 16 Luaa waa na ty'oom Ty'ōots'om na wi' ts'oom ñ'eⁿndyō cha cantyja 'naⁿya m'mōⁿ Jesucristo na m'aaⁿ na nioom'cheⁿ ts'oom. Ndo' cantyja 'naaⁿya waa na ma'mōⁿna' chiuu nc'om nn'aⁿ na nla'yu' ñ'eⁿñê cha nnto'ñoomna na ticantycwii na cwita'ndo' añmaaⁿna. 17 Nc'e na luaa', cha'waati xuee cala't'maaⁿndyō nqueⁿ na ticantycwii na cwiluiñê na matsa'ntjoom, nqueⁿ na wanoom'm ndo' na wanoom'm, nqueⁿ na leicandaq nty'iaa ts'aⁿ jom, na macanda nqueⁿ cwiluiñê Ty'ōots'om ndo' na jndo' ts'oom.

18 'U jndaaya Timoteo, luaa ñ'oom na matsa'ntjōⁿya 'u. Ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ōots'om matseijomna' cha'cwijom tia'. C'oom' na ti'maaⁿ ts'om' na matseijndu' naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Catsa' na ljo' na matseyu'ya' ts'om' ñ'eⁿñê ndo' ñequio na tico'tiana' ntyji' nc'e na matseicanda' cha'xjeⁿ ñ'oom na ñejlue nn'aⁿ na cwila'yu' cantyja 'naⁿ quia na jla'neiⁿna ñ'oom na t'mōⁿ Ty'ōots'om naquii' n'omna. 19 Ñ'eeⁿ nn'aⁿ na tila'ñ'oomndye na maco'tiana' nquiuna, ndo' nc'e na ljo', juu na cwila'yu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'ōots'om, jnda tyuii'na'. 20 Luaa' tseixmaⁿ Himeneo ñequio Alejandro. Jo' chii jnda tiōōya joona l'ō Satanás, cha cala'noⁿna na tantjeii'na ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo' Ty'ōots'om.

2

Ma'mōⁿna' chiuu calanaqⁿya nnom Ty'ōots'om

1 Najndyee matseijndo'a ts'om' na maty'iomna' na cataaⁿya nnom Ty'ōots'om 'naⁿ na macaⁿna' jaa, ndo' calanaqⁿya nnoom cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ. Quiaaya na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naaⁿna. 2 Laxmaaⁿya na cataaⁿya nnoom cantyja 'naaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindyē gobiernom, ñequio joo nn'aⁿ na laxmaⁿ na'maⁿn'iaaⁿ cha nndaq nnc'ōōⁿya na ya m'aaⁿya, tjaa'naⁿ ndia', na xcwee' n'ōōⁿya ñ'eⁿ Ty'ōots'om ndo' tjaa'naⁿ ñ'oom tia cwila'neiⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿya. 3 Maty'iomyana' na luaa' cal'aaya. Ndo' naquii Ty'ōots'om na macwji'n'maaⁿñê jaa cjaawee' ts'oom na ljo', 4 ee l'ue ts'oom na cha'tsondye nn'aⁿ nlui'n'maaⁿndye ndo' na nnta'jnaaⁿna ñ'oom na mayuu'. 5 Ñecwii Ty'ōots'om m'aaⁿ ndo' ñe'cwii m'aaⁿ na matseiljoyaañe jom ñ'eⁿ nn'aⁿ, manquii Jesucristo na ts'aⁿ jom. 6 Ee tquiaañê na tueeⁿeⁿ cha ntioom na cho'jnaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ cha nndaq nlui'n'maaⁿndyena, teitquioo' na jo' quia na tue'ntyjō xjeⁿ. 7 Nc'e na luaa', ty'oom ts'iaaⁿ ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' ts'aⁿ na majñoom ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ, na ca'mōōⁿya ndaq nn'aⁿ na nchii judíos ñ'oom na xcweti na cala'yu'ya n'omna, ñ'oom na mayuu' matseinaⁿ, nchii cwe' cantu.

8 Meiⁿyuucheⁿ joo na cwitjomndye nn'aⁿ l'ue ts'ōōⁿ cala'neiⁿ naⁿnom nnom Ty'ōots'om na nlawena lueena ñequio na xcwee' n'omna. Tic'omna na wjeena nc'iaana, meiⁿ ticañjom n'omna ñ'oom na nquiuna ñequio nc'iaana. 9 Ndo' mati yolcu l'ue ts'ōōⁿ na cwee'na liaa na cwe' na ya xjeⁿ na nchii jeeⁿcheⁿ tycwi' nchii liaa jnda. Cal'ana xjeⁿ cha'tso cantyja 'naaⁿna. Ticwinom'na' na nla'chjoomndyena soonqueⁿna, meiⁿ ticwinom'na' na nla'chjoomndyena ñ'eⁿ 'naⁿ na cwiluiina' ñequio s'om cajaan oo ñequio ta' perla na jeeⁿ jnda. 10 Saa yolcu na cwiñequiaandye na nntsa'ntjom Ty'ōots'om joona, cal'ana cha'tso nnom ts'iaaⁿ na ya, ee macanda cantyja 'naaⁿ joo jo' ntyjii Ty'ōots'om cha'cwijom matseichjoomñena' joona. 11 Matsona' na candyecheⁿ yolcu ñ'oom na cwit'mōōⁿ nn'aⁿ ndo' na catuee'ndyecjena: 12 ee tyooñequiaya na nnt'mōōⁿ yolcu quia na cwitjomndye nn'aⁿ meiⁿ na nlqueⁿna xjeⁿ tsaⁿs'a. L'ue ts'ōōⁿ na cwe' candyecheⁿna. 13 Ee najndyee s'aa Ty'ōots'om Adán, jnda chii s'aaⁿ Eva, 14 ndo' nchii Adán tquii'nn'aⁿna', tquii'nn'aⁿna' yuscu'ñeeⁿ, ndo' jnda na tquii'nn'aⁿna' juu, jo' seijndaa'ñena' na waa jnaaⁿaⁿ. 15 Saa nlui'n'maaⁿndye yolcu xeⁿ cwila'candaqⁿndye na mañequiaa Ty'ōots'om na c'om ndana ndo' m'aⁿna na cwila'yu'ya n'omna ñ'eⁿñê, ñequio na m'aⁿna na jnda nquiuna nt'omcheⁿ ndo' na 'oom'aⁿna na lju' n'omna.

3

Nmeii' cal'a nn'a' na cwijndoo' ts'iaa' naa' Ty'ooots'om

¹ Luaa ñ'oom na mayuu': xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na macantyjaa' ts'oom na nluiitquieñê jo nnom tmaaⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ, jeeⁿ xcwe na macantyjaa' ts'oom. ² Jo' chii ts'aⁿ na jnda ty'oomna' na cwiluiitquieñê quii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om, matsa'ntjomna' na tjaa'naⁿ ñ'oom cjoom'm. Ñecwii scoom'm m'aaⁿ. Ts'aⁿ na xcwe matseitiuu jom. Ts'aⁿ na maqueñê cwenta ndo' na cwiluiñê ts'aⁿ na jnda nquiu nn'aⁿ. Matsona' na ñequii'cheⁿ m'aaⁿc'eeñê na nteix'eeⁿ nn'aⁿ na cwe' cwiquieya waⁿaⁿ, ndo' 'naⁿaⁿ na m'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ, ³ ticatsona' na tsaⁿcandii jom, meiⁿ na nl'ueeⁿ ndia'. Macaⁿna' ts'aⁿ na yats'aⁿñê jom, ts'aⁿ na xiom'ñê ñequio nn'aⁿ, na tintseiqueeⁿ ts'oom s'om. ⁴ Maty'iomna' na ya maqueeⁿ xjeⁿ nn'aⁿ waⁿaⁿ, mati cwila'candaⁿndye ntseinaaⁿ nnoom, ndo' cwila't'maaⁿndyena jom, ⁵ ee xeⁿ ti'naⁿaⁿ na nl'queeⁿxjeⁿ nn'aⁿ waⁿaⁿ, tixocandaⁿ nteix'eeⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ. ⁶ Nc'e na ljo', ts'aⁿ na nluiitquieñê jo ndaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'ooots'om ticatsona' na jom ts'aⁿ na nmeii'ndyo tioñê l'o Ty'ooots'om, tints'aana' na nnc'oom' ts'oom na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiñê, ndo' na ljo' ntseijndaa'ñena' cantyja 'naaⁿaⁿ na waa jnaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ jnaⁿ na t'uiina' tsaⁿjndii. ⁷ Mati macaⁿna' na waa ñ'oom ya cantyja 'naaⁿaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tyoola'yuu', cha ticalui'jnaaⁿñê ndo' na ncjaañ'oom tsaⁿjndii jom xjeⁿ 'naaⁿ.

Nn'a' na cwindye'ntjom, nmeii' matsona' calaxma'na

⁸ Mati cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom quii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ, matsona' na macanda ñ'oom ya nquiu nn'aⁿ cantyja 'naaⁿna, ndo' cwila'candaⁿndyena ñ'om ndyueena. Tinc'omna na nn'aⁿ candyee joona, meiⁿ tinc'omna na queeⁿ n'omna s'om na nchii jndyaa' 'naaⁿna. ⁹ Maty'iomna' cantyja 'naaⁿna na cwiljoo'ndyetyeⁿna ñequio ñ'oom na xcwe na cwila'yuu'a cantyja 'naaⁿ Cristo na meiⁿcwii ñomtiuu cantyja 'naaⁿna'. ¹⁰ Najndyee macaⁿna' na nl'queⁿ nn'aⁿ cwenta aa cwila'candaⁿndye naⁿñeeⁿ ndo' xeⁿ teitquioo' na ya cwil'ana, quia jo' ya nndye'ntjomna nnom tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ. ¹¹ Mati matsona' lcuu naⁿñeeⁿ cuaa ñ'oom ya cantyja 'naaⁿna, nchii la'xmaⁿna nn'aⁿ na cwila'tjom cantu, xcwe cantyja 'naaⁿna ndo' cwila'candaⁿndyena cantyja 'naaⁿ cha'tso. ¹² Matsona' na cwii tsaⁿs'a na mandi'ntjom, ñecwii scoom'm ndo' ya maqueeⁿ xjeⁿ ntseinaaⁿ ñequio cha'tsondye nn'aⁿ waⁿaⁿ. ¹³ Nn'aⁿ na cwindye'ntjom naquii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ, xeⁿ na ya cwil'ana ts'iaaⁿñeeⁿ quia jo' nquioo na jnda nquiu naⁿñeeⁿ joona. Ndo' mati ññequiaana' na ti'maaⁿ n'omna na nntjei'yuu'ndyena na cwila'yuu'ya n'omna ñequio Cristo Jesús.

Ñ'oom na mayuu' na ticala'nqⁿ nn'a' na cwilayuu'a

¹⁴ Ntyjaa' ts'oqⁿ na tyuaa' nncjocandoo'a 'u, jo' chii matseiljeiya ñ'oommeiiⁿ ¹⁵ cha xeⁿ na nntseitsaaⁿñena' na nncjo, quia jo' mantyji'jndaa'ndyu' chiuu matsa'ntjomna' na nnc'oom' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yuu' na la'xmaⁿna tmaaⁿ cwentaa' Ty'ooots'om na wando', na juu jo' cwiluiñena' tax'ee w'aa ñ'oom na mayuu'. ¹⁶ Ñ'oom na mayuu', juu ñ'oom wanty'iuu' m'aaⁿna' cantyja 'naaⁿ na cwila't'maaⁿndyo, jeeⁿ t'maⁿ tseixmaⁿna', matsona':

Teitquioo'ñe Cristo tsjoomnancue na ts'aⁿ jom,
cantyja 'naaⁿ Espíritu teijndaa' na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ,
nty'iaa ángeles jom.

Ndaaⁿ nn'aⁿ jndye njoomnancue tyoñequia nn'aⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ,
nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue tyola'yuu'na ñ'eⁿñê,
cañoom'luee to'ñom Ty'ooots'om jom.

4

Nn'aⁿ na cwitjeii'ndye cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwila'yuu'a

¹ Ma'moⁿjndaañe Espíritu Santo na ncuee na macanda nt'om nn'aⁿ nntjeii'ndye cantyja na matseyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Cristo, na nla'jomndyena ñequio jndye espíritu na cwinquo'nn'aⁿ, ndo' ñ'eⁿ ñ'oom na cwila'cwanom naⁿjndii. ² Nn'aⁿ na tixcwe 'oom'aⁿ na cantundyena nl'ana na luaa'. Nc'e natia na cwil'ana, juu na m'aaⁿ n'omna leica'moⁿna' ndaana na tixcwe 'oom'aⁿna. ³ Cwilue naⁿñeeⁿ na ticwanaaⁿ na ncoco ts'aⁿ, ndo' na niom nantquie na cwitsaⁿntjomna na ticwanaaⁿ na nlcwa' ts'aⁿ, meiiⁿ na mañequiaa Ty'o^ots'om joona' na jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a cwiwil'uee'ndyo joona' ndo' cwiñe'quiaaaya na quianl'uaaⁿaⁿ, ndo' mati nn'aⁿ na cwita'jnaaⁿ ñ'oom na mayuu'. ⁴ Ee cha'tso na tqueeⁿ, ya laxmaⁿ joona', meiⁿ ticatsona' na c'o^oya na ticuee' n'o^oya joona' na ñequiaaaya na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naaⁿna', ⁵ ee cantyja 'naaⁿ ñ'oom'm ñequio na cwilanaaⁿya nnoom, jo' na maqueⁿlju'na' joona'.

Ts'aⁿ na xcwe mandi'ntjom nnom Jesucristo

⁶ Xeⁿ na m'moⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa nn'aⁿ na cwila'yu', nntseixmaⁿ cwii mosoo' Jesucristo na candaa' wjaawijndu' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwila'yuu'a ñequio ñ'oom na xcweti m'aaⁿ na matseijomndyu'.

⁷ Tintseñ'oom'ndyu' ñ'oom na tiyuu'na' na cwe' ts'iaaⁿndyo na ticjaawee' ts'om Ty'o^ots'om. Queⁿya ts'om' na matseit'maaⁿndyu' jom. ⁸ Waa na mateijndeina' ts'aⁿ quia na matseits'eiiñe na maleinoom. Saa t'maⁿti mateijndeina' jom quia na matseijneiⁿ na matseit'maaⁿñe Ty'o^ots'om. Ee quia na cwila't'maaⁿndyo jom jndye mateijndeina' jaa cha'waa xuee na m'aaⁿya tsjoomnancue ndo' mati na nnc'o^oya na ticantycwii na cwitandoo'a. ⁹ Ñ'oommeiⁿ jeeⁿ xcwe cwit'mooⁿna', jo' chii cha'tsondye nn'aⁿ macaⁿna' na cato'ñoomna joona'. ¹⁰ Ee jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a cwila'jndaaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om ndo' cwiñe'quiandyo na wi' cwitjooⁿya ee na m'aaⁿya na nty-jaa'tyeⁿ n'o^oya ñ'eⁿ nqueⁿ na wanoom'm. Cha'tsondye nn'aⁿ ndaaⁿ nlui'n'maaⁿndye cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' majndeiticheⁿ cwilui'n'maaⁿndye joo nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñe.

¹¹ Ca'moⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa nn'aⁿ. Catsaⁿntjom' na cala'candaⁿndyena joona'. ¹² Tiñequiaandyu' na ticuee' n'om nn'aⁿ 'u cwe' ee na titquiendyu'. Cantyja na matseineiⁿ, catseixmaⁿ cwii na m'moⁿna' ndaa nn'aⁿ na cwila'yu' chiuu na nnc'oom'aⁿna, ndo' mati cantyja chiuu na wjaam'aaⁿndyu' ndaa nn'aⁿ, ndo' cantyja na m'aaⁿ na wi' ts'om' joona, ndo' cantyja na matsei'yu'ya' ts'om' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om, ndo' cantyja na lju' nquiu nn'aⁿ cantyja 'naⁿ. ¹³ Cwitjoocheⁿ na nncuaⁿcanooⁿya na m'aaⁿ, queⁿndyu' na catsei'naⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om na jnda teiljeii ndaa nn'aⁿ. Cwil'uee'ndyu' juuna' cha ñequiaana' na t'maⁿ n'omna ndo' ca'moⁿ juuna' ndaana. ¹⁴ Joo najndei na tseixmaⁿ Ty'o^ots'om na tquiaaⁿ na matseixmaⁿ cha ndaaⁿ ndi'ntjom' nnoom ya ya cwil'uee'ndyu' joona'. Ee jnda' joona' quia tiao nn'aⁿ na cwiluiitquiendye lueena nacjo' ndo' jla'neiⁿna ñ'oom cantyja 'naⁿ na t'moⁿ Ty'o^ots'om naquii' n'omna.

¹⁵ Ñequio na xcwee' ts'om' queⁿndyu' naquii' ñ'oommeiⁿ, cha jo ndaa cha'tsondye nn'aⁿ nleitquioo' na xcweti wjaam'aaⁿ.

¹⁶ Cats'aandyu' cwenta cantyja 'naⁿ ndo' cantyja ñ'oom na ma'mooⁿ. Ticwinchqueⁿ na mache' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om. Ee xeⁿ luaa' nlqueⁿndyu' nchii macanda nncu' nlui'n'maaⁿndyu' mati nn'aⁿ na cwindye ñ'oom na mañequiaa'.

5

Nmeiiⁿ cats'aa ts'aⁿ na mandi'ntjom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'

¹ Cwii ts'aⁿ na jnda tquieñe, tintseitia' jom. Catseijndo' ts'oom cha'cwijom na cwiluiiñe tsotye'. Ndo' nn'aⁿ na cje m'aⁿ, catsa' ñ'eⁿndyena cha'cwijom na cwiluiindyena nt'iu' nncu'. ² Ndaa yolcu na jnda tquiendye, catseineiⁿ ñ'eⁿndyena na cha'na tso'ndyo'. Ndo'

ñ'eⁿ yolcu na cje m'aⁿ, catsa' na cha'na nt'iu' nncu' saa ñequio na meiⁿcwii tjaa'naⁿ na matseitiuu' ñ'eⁿndyena.

³ Cal'uee'ndyu' chiuu nntei'jndei'yo' yolcu na jnda ljondye na mayuu'cheⁿ tjaa 'ñeeⁿ na nndaⁿ nntei'x'ee joona. ⁴ Ee cwii yuscu na jnda ljoñe xeⁿ m'aⁿ ntseinaaⁿ oo ntseindacantyoom macaⁿna' najndyee cala'noⁿ nañeeⁿ na jndei'na' na joona catei'x'eena jom ee cha'cwijom chojnaⁿ na nnoom na seiqueeⁿ joona. Jeeⁿ xcwe na nl'ana na ljo'ndo' cjaawee' ntyjii Ty'o^ots'om. ⁵ Juu yuscu na jnda ljoñe na tue' saa' ndo' na mayuu' tjaa'naⁿ nn'aaⁿ'aⁿ na nntei'x'ee jom, m'aaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ na macanda nquii Ty'o^ots'om na macantyjaa' ts'oom. Jo' chii naxuee ndo' natsjom macaaⁿ nnom. ⁶ Saa yuscu na jnda ljoñe na mach'ee cantyja na neiⁿnco tsjoomnancuee, meiiⁿ na ndi wanoom'm, saa jo nnom Ty'o^ots'om matseijomna' jom cha'cwijom ts'oo. ⁷ Ñ'oommeiⁿ catsa'ntjom' nn'aⁿ na cwila'yu' na cala'candaⁿndyena joona' cha xocuaa ñ'oom na tis'a cwil'ana. ⁸ Ee ts'aⁿ na tic'oom' ts'om cantyja 'naaⁿ nn'aaⁿ'aⁿ na tjawitquioo', majndeiticheⁿ nn'aaⁿ'aⁿ nquii, tsaⁿ'ñeeⁿ macwji'ñê na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^ots'om ndo' na ljo' mach'eeⁿ wi'ñetyeeⁿ nchiiti ts'aⁿ na tyootseyu'.

⁹ Quia cwiwiljeii ncuue yolcu na jnda ljondye, macanda cala'ljei'yo' xuee' yuscu na jnda jndaⁿ' ndyeen'aaⁿ chuu' ndo' na macanda ñ'eⁿ saa' ñet'oom. ¹⁰ Macaⁿna' na waa ñ'oomya cantyja 'naaⁿ'aⁿ, na ya seiqueeⁿ ntseinaaⁿ, tyotseiljoom nn'aⁿ na cwe' tyoquieya waⁿ'aⁿ, mati tyoju'ñe cjeeⁿ na tyondi'ntjoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'ya n'om, ndo' tyoteijneiⁿ nn'aⁿ na wi' cwiwinom, ñequiicheⁿ tyojoo'ya ts'oom na ñes'aaⁿ cha'tso nnom naya.

¹¹ Saa yolcu na jnda ljondye na titquiendye, tintseiljei' ncuueena, ee quia na wjaachuuna' joona na neiⁿnco nquiuna na ñec'omnnda'na na we ca'na quia jo' ñe'c'unconnda'na. Ndo' jo' nntjeii'ndyena na macanda Cristo cwicantyjaa' n'omna. ¹² Ndo' na luaa', matseijndaa'ñena' na cwila'tjoondyena na tyoola'candana na macanda Cristo m'aⁿna na quit'maⁿ n'omna. ¹³ Ndo' mati cwe' w'aa ndo' w'aa nc'iaana cwi'oona, ndo' na ljo', cwila'nchqueeⁿndyena. Ndo' nchii macanda jo', mati cantundyena, cwitii'ndyena ljo' cwitjoom nt'omcheⁿ nn'aⁿ, cwila'neiⁿna ñ'oom na ticatsona' na nluena. ¹⁴ Nc'e na luaa' waa, jo' na l'ue ts'o^o na yolcu na jnda ljondye na cje m'aⁿna, c'unconnda'na, c'om ndana, cateix'eena w'aana meiⁿ tinguiana na wanaaⁿ na nla'neiⁿ nn'aⁿ ñ'oom wi' nacjoo nn'aⁿ na cwila'yu'. ¹⁵ Ee ñ'eeⁿ yolcu na jnda ljondye na jnda tjeii'ndyena cantyja 'naaⁿ'aⁿ Cristo na cwilajomndyena cantyja ñaaⁿ'aⁿ Satanás.

¹⁶ Cwii tsaⁿscu na matseyu', xeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aaⁿ'aⁿ na jnda teitquioo' m'aⁿ yolcu na jnda ljondye, macaⁿna' na cateix'eeⁿ yolcu'ñeeⁿ cha ticaⁿna' na joo nn'aⁿ tmaaⁿ'aⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om cateix'eena yolcu'ñeeⁿ.

¹⁷ Nn'aⁿ na cwiluiitquiendye na ya cwilei'choondyena tmaaⁿ'aⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ'aⁿ, matsona' na candaⁿ'aⁿ cala't'maaⁿ'aⁿndye nn'aⁿ joona. Majndeiticheⁿ nquieena na laxmaⁿna na cwiñequiana ñ'oom' Ty'o^ots'om ndo' na cwit'mooⁿna juuna'. ¹⁸ Ee waa ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii na matsona': "Tincwjaa'ndyu' bosa 'ndyoo quioo'jndyo na mach'ee ts'iaaⁿ." Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom na matsona': "Na'ntjom laxmaⁿna na nnto'ñoomna na cwitantjomna."

¹⁹ Quia na waa ñ'oom nacjoo' cwii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu', tintseñ'oom'ndyu' ñ'oom'ñeeⁿ xeⁿ tjaa'naⁿ we oo ndyee ts'aⁿ na nncwji'yuu'ñe juuna'.

²⁰ Saa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ Ty'o^ots'om, xeⁿ cwila'tjoondyena meiⁿ tiñe'ca'ndyena na ljo' cwil'ana, catseitia' joona jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' cha' catseicaty'uena' joona.

²¹ Jo nnom Ty'o^ots'om ñequio Ta Jesucristo, ndo' jo ndaaⁿ ángeles na cwiluiindyee cwentaa' Ty'o^ots'om, catseicandaⁿndyu' ñ'oommeiⁿ, meiⁿ tintsa' na wja'ñ'oomndyu' ñ'eⁿ cwii ts'aⁿ saa cwiicheⁿ tineiⁿ'. ²² Tintseicjeendyu' na nndio' l'o' cjoo' cwii ts'aⁿ na

nluiitquieñe ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^oots'om, cha xeⁿ waa na matseitjooñê tixocats'aana' na nnt'uii jnaaⁿ'aⁿ 'u. 'U cwji'ndyu' cantyja 'naaⁿ' cha'tso nnom natia.

²³ Quia na wi' tsia', nchii ñequii'cheⁿ ndaatoo ma'ua'. Mati c'ua' chjoowi' winom.

²⁴ Nt'om nn'aⁿ mañoom' cwiwitquioo' na cwila'tjooⁿndye cwii tjo^ocheⁿ na nnt'uiina' joona saa nt'omcheⁿ nn'aⁿ ndanquia cwiwitquioo' naljo' laxmaⁿ'na. ²⁵ Ndo' maljo'yu waa cantyja 'naaⁿ' ts'aⁿ na mach'ee yuu naya, mañoom' cwiwitquioo' na ya mach'eeⁿ, ndo' ts'iaaⁿ ya na cwil'a nn'aⁿ meiiⁿ titquioo'na', saa ndanquia nleitquioo'na'.

6

¹ Cha'tsondye nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndaa patrom, matsona' na cala't'maaⁿ'ndyena patrom 'naaⁿ'na ñequio na xcwee' n'omna cha tincju'naaⁿ'ñena' na ñoomñoom ñ'oom nlaneiⁿ nn'aⁿ nacjoo' Ty'o^oots'om ndo' mati nacjoo' ñ'oom na cwit'mooⁿ'ya. ² Ndo' quia la'xmaⁿ patrom 'naaⁿ'na nn'aⁿ na cwila'yu', jeeⁿ matsona' na cala't'maaⁿ'ndyena naⁿ'ñeeⁿ ee na nn'aaⁿ'ndyena nc'e na cwila'yu'na. Maty'iomna' na yati candye'ntjomna ndaa naⁿ'ñeeⁿ. Ee ts'iaaⁿ 'naaⁿ'naⁿ'ñeeⁿ cwil'ana ndo' cwiluiindyena na nn'aaⁿ'ndyena na wi' n'om ntyjeendyena nc'e tjom na cwila'yu'na. Ca'moⁿ' ndo' quiaa' ñ'oommeiⁿ' ndaa nn'aⁿ.

Caljoya n'ooⁿ'ya cantyjati na mañequiaa Ty'o^oots'om

³ Xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na ñomquiati ñ'oom na ma'mooⁿ na juu ñ'oom'ñeeⁿ titseijomna' ñequio ñ'oom na xcweti cantyja 'naaⁿ' Ta Jesucristo na ticateijndeina' na wjaaquieñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ'aⁿ, ⁴jom matseis'aañê saa meiⁿchjoo ticatei'nooⁿ'oⁿ, cwe' jndyeto matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ' ñ'oom na nquiu nn'aⁿ judíos ndo' matseintja'ñê ñ'eⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ' n'oom'ñeeⁿ. Jo' na cwinaⁿ'na' na cwila'taa' n'om nn'aⁿ nc'iaana, ndo' m'aⁿ'na na jndoondye ntyjeena, cwila'jnaaⁿ'ndyena, ndo' tiya m'aaⁿ' n'omna cantyja 'naaⁿ' nc'iaana, ⁵jo' chii tileicantycwii na cwila'ntja'ndye nn'aⁿ na tajo'ndyo cwicwila'tiuuna, na tatîcata'jnaaⁿ'na ñ'oom na mayuu'. Cwila'tiuuyoona na ñ'oom 'naaⁿ' Ty'o^oots'om na matseyu' ts'aⁿ cwiluiiñena' cwii nnom na nleityañe ts'aⁿ. ⁶ Ñ'oom na mayuu' na ts'aⁿ na matseyu' ñequio Ty'o^oots'om, cantyja 'naaⁿ' jo' matseixmaⁿ cwii na jndati nchiiti na nleityañe ts'aⁿ tsjoomnancue. Saa macaⁿ'na' na caljoya ts'oom ñequio cha'tso na jnda jnaaⁿ'aⁿ nnom Ty'o^oots'om. ⁷Ee tjaa'naⁿ ljo' tquiochooya tuiindy^o tsjoomnancue ndo' tjaa'naⁿ ljo' ya nntsaachoo, ⁸xeⁿ niom na cwicwaa'a ndo' niom liaaya, maty'iomna' ñequio nmeiⁿ' caljoya n'ooⁿ'ya. ⁹Ee nn'aⁿ na ñe'cwityandye, mat'uiina' joona cha'cwijom cwii teinco', na jndye nnom na ntjeiⁿ na matsei'ndaa'na' joona na matiomna' joona na nnt'uiiwi'na' na nntsuundyena. ¹⁰Ee juu na matseicandya' ts'om ts'aⁿ s'om, tseixmaⁿ'na' x'ee cha'tso nnom natia. Ndo' m'aⁿ' nn'aⁿ nc'e na queeⁿ n'omna s'om jnda maju'taaⁿ'ñena' joona cantyja na cwila'yu'ya cwii n'omna ñ'eⁿ Ty'o^oots'om ndo' jndye nnom nawi' jnda mamanchjena' joona.

Ts'aⁿ na matseyu' luaa macaⁿ'na' na queⁿ'ya ts'om

¹¹ Saa 'u je' na cwiluiindyu' cwentaa' Ty'o^oots'om, cwji'ndyu' cantyja 'naaⁿ' nmeiiⁿ'. Cja'ntyjo' cantyja 'naaⁿ' cha'tso na maty'iomnyana'. Quiaandyu'ñ'eⁿ' cantyja 'naaⁿ' Ty'o^oots'om, na nntseyu'ya' ts'om' ñ'eⁿ'ñê, na c'oom' na wi' ts'om' nn'aⁿ, meiiⁿ wi' matjom' saa ti'ndiinc'uaa'ndyu', c'oom niom'cheⁿ ts'om' ñequio nn'aⁿ. ¹²Catseijndu' cha nla'yu' nn'aⁿ. Tyeⁿcaljoo'ndyu' cantyja na mañequiaa Ty'o^oots'om na matseixmaⁿ' na ticantycwii na wando' añmaⁿ'naⁿ' ee macwe' jo' tqueeⁿ'ñê 'u, ndo' na tjei'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ' na matseyu'ya' ts'om' ndaa jndyendye nn'aⁿ. ¹³Jesucristo ya ñ'oom tjei'yuu'ñê jo nnom Poncio Pilato. Jo' chii jo nnoom ñequio jo nnom Ty'o^oots'om na mañequiaa na cwita'ndo' cha'tso, luaa ñ'oom na matsa'ntjoⁿ'ya 'u Timoteo, ¹⁴na catseicanda' ñ'oom na maquaⁿ'ya njom', tintseichui' joona' cha ticaⁿ'na' na ndi'tia'. Catseicanda' joona' hasta xjeⁿ na nncwjee'nnda' Jesucristo. ¹⁵Quia na ntyjii Ty'o^oots'om na

jnda tue'ntyjo xjeⁿ, nnts'aaⁿ na nntseicanda^a ñena' na luaa' ee macanda nqueⁿ cwiluiñê na tjacantyja na matsa'ntjoom. Jom tseixmaaⁿ Rey ndaa cha'tsondye nn'aⁿ na tjacantyja na cwitsa'ntjom, jom cwiluiñê na matsa'ntjoom cha'tsondye nn'aⁿ na cwitsa'ntjom. ¹⁶ Mandā nqueⁿ m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ na tijoom cueeⁿ eⁿ. M'aaⁿ yuu caxuee yuu na leicanda^a nntseindyoo'ñe ts'aⁿ. Tjaa 'ñeeⁿ juu na jnda nty'iaa' jom meiⁿ xonda^a nty'iaa' ts'aⁿ jom. Tseixmaaⁿ na ñequi'cheⁿ catseit'maaⁿ ñena' jom ndo' najndei na matsa'ntjoom. Amén. ¹⁷ Nn'aⁿ na tyandy, catsa'ntjom' na ticatjeii's'andyena meiⁿ tilacantyjaa' n'omna juu na tyandyena, ee tijndaa' aa nljotyeⁿ na lueena. Cantyjaa' n'omna nquii Ty'o^ots'om na jeeⁿ canda^a mañequiaaⁿ cha'tso 'naⁿ na nnteijndeiina' jaa. ¹⁸ Catsa'ntjom' jona na cal'ana naya nn'aⁿ, jo' na nncuaa na tyandyena na majndye nnom na ya cwil'ana, na tic'omna na ntycwiina, 'naⁿ na niom lueena, catei'jndeiina nn'aⁿ. ¹⁹ Ee na nl'ana na ljo', nla'wena cwii nnom na tyandyena, na juuna' matseijomna' x'ee ñ'oom na nnc'ona' ñ'eⁿndyena 'io cha, ndo' na nla'xmaⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na.

Ñ'oom na macanda na maco'ñom Timoteo

²⁰ 'U Timoteo, cateixe' ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om na jnda to'ñom'. Tintseiñ'oom'ndyu' ñ'oom na cwilue nn'aⁿ na cwe' cwila'ñ'eeⁿto ndyuee, na tileicwijndaa'. Meiⁿ tintseiñ'oom'ndyu' ñ'oom na wjaana' nacjoo' ñ'oom na mayuu' na cwilue nn'aⁿ na tjacantyja na yana' meiiⁿ na tiyuu' juuna' ²¹ ee ñ'eeⁿ nn'aⁿ na nmeiiⁿ laxmaⁿ ndo' na ljo', jnda tju'taaⁿ ñena' jona na cwilayu'ya n'omna.

Quiaa Ty'o^ots'om na nnc'oñom' naya na matseixmaaⁿ.

Carta na jnda we na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Timoteo

Pablo matseicwanoom ñ'oom na m'aaⁿ Timoteo

¹ Ja Pablo cwiluiindyō apóstol 'naaⁿ Jesucristo, Ty'oots'om ty'ioom tsiaaⁿwaañe ja nc'e na l'ue ts'oom, cha'xjeⁿ ñ'oom na jnda tsoom na mañequiaaⁿ na cwita'ndo' añmaaⁿ nn'aⁿ na cwilajomndyena ñ'eⁿ Cristo Jesús. ² Matseiljeiya cartawaañe na matseicwanoⁿya juuna' na m'aaⁿ 'u jndaaya Timoteo na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya. L'ue ts'ooⁿ na nquii Tsotyaaya Ty'oots'om ndo' Ta Jesucristo cwentaaya nntio'naaⁿndyena 'u ñequio naya na la'xmaⁿna, ñequio na wi' n'omna 'u tjaañomtiuu c'oom' jo ndaana.

Cwji'yuuñe Timoteo cantyja 'naaⁿ Cristo

³ Naxuee ndo' natsjom quia na matseinaⁿya nnom Ty'oots'om, ñequii'cheⁿ qui-jaañjoom' ts'ooⁿya 'u. Mandi'ntjoⁿya nnoom ñequio na meiⁿcwii titia ntyjii cha'xjeⁿ tyol'a nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiindyō. ⁴ Ñequii'cheⁿ macjaañjoom' ts'ooⁿya na tiomna' ndaa n'om njom' quia na toⁿndyo ndo' jeeⁿ ñe'canty'iannda'a 'u cha ñnequiaana' na neiⁿya. ⁵ Macjaañjoom' ts'ooⁿ na jeeⁿ xcwe matsel'yu'ya' ts'om' ñ'eⁿ Ty'oots'om. Najndyee tyotseyiu' tso'ndyo' tsaⁿtquiee Loida mati nquii tso'ndyo' Eunice ndo' mantyjiiindaⁿndyo na mati 'u.

⁶ Quia na tioo l'ooⁿya nacjo', jnda' juu najndeii na matseixmaⁿ Ty'oots'om cha nndaⁿ nndi'ntjom' nnoom. Cwil'uee'ndyu' juu naya'ñeeⁿ. ⁷ Nchii Ty'oots'om mañequiaaⁿ na m'aaⁿya na nquiaaya. Jom mañequiaaⁿ na laxmaaⁿya najndeii na matseixmaaⁿ ñequio na c'ooⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ ndo' mati na queⁿndyo cheⁿncjoo xjeⁿ cantyja 'naaⁿya. ⁸ Ja wa'njooⁿ w'aancjo, saa tinc'oom' na jnaⁿ na nncwji'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na cwiluiñe na matsa'ntjoom jaa, meiⁿ tinc'oom' na jnaⁿ cantyja 'naⁿya. Ñequio najndeii na mañequiaa Ty'oots'om, catseijomndyu' nawi' na cwiwinooⁿya nc'e juu ñ'oom na cwiñequiaaya na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. ⁹ Jnda tjei'n'maaⁿñe jaa ndo' maqueeⁿñe jaa na calaxmaaⁿya nn'aⁿ na maqueeⁿñooⁿ cwentaⁿaⁿ nchii cwe' nc'e cwii nnom na jnda ñel'aaya, saa nc'e na luaa' jnda seijndaa'ñe ndo' na m'aaⁿ na wi' ts'oom jaa nc'e cwilajomndyo ñ'eⁿ Cristo Jesús ee cwii tjocheⁿ na ncuaa tsjoomnancue, m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa. ¹⁰ Je' ma'mooⁿ na candya' ts'oom jaa na jnda jndyo nquii na macwji'n'maaⁿñe jaa, Jesucristo. Jom seityueeⁿ na jndeii na matseixmaⁿ juu na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ. Cantyja 'naaⁿ juu ñ'oom naya na cwiñequiaaya cwito'ñoom nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na.

¹¹ Ty'oots'om ty'ioom ts'iaaⁿ ja na ñnequiaaya ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndo' na cwiluiindyō ts'aⁿ na majñoom ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ na ca'mooⁿya juuna' ndaa nn'aⁿ na nchii judíos. ¹² Nc'e na luaa' jo' chii mawinooⁿya nawi'meiⁿ, saa tic'ooⁿ na jnaaⁿa na ljo' ee mawajnaⁿa nqueⁿ na ntyjaa' ts'ooⁿ ndo' ntyjiiindaⁿndyo na waa najndeii na matseixmaaⁿ na mach'eeⁿ cwenta juu na m'aaⁿya na quit'maⁿ ts'ooⁿya jom hasta xuee quia na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ.

¹³ Ñ'oom na xcweti na jnda jndi' na tyoñequiaaya njom', queⁿ juuna' jo njom' cwii na ma'moⁿna' chiuu na ncjaam'aaⁿ na matsel'yu'ya' ts'om' ndo' na c'oom' na wi' ts'om' nn'aⁿ nc'e na cwilajomndyo ñ'eⁿ Cristo Jesús. ¹⁴ M'aaⁿ Espíritu Santo quii' n'ooⁿya, ñequio na mateijñeiⁿ jaa catsa' cwenta ñ'oom na jeeⁿ xcwe na mañequiaa Ty'oots'om luaaya.

¹⁵ Cha'xjeⁿ na jnda jndi' cha'tsondye nn'aⁿ ndyuaa Asia jnda 'ndyena ja. Quii'ntaaⁿ joona ñ'eⁿ Figelo ñequio Hermógenes. ¹⁶ C'oom Ty'oots'om nawi' ts'oom nn'aaⁿ Onesíforo ee jndye ndii' teijneiⁿ ja ndo' meiⁿ tîc'oom na jnaaⁿaⁿ na m'aaⁿya praso. ¹⁷ Ee quia na tyjeeⁿeⁿ ñjaaⁿ Roma tyoqueⁿñe na tyol'ueeⁿ ja hasta xjeⁿ na nljeii'cheⁿ ja. ¹⁸ Xuee quia

na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ quiaaⁿ na nnc'oom na wi' ts'oom juu. 'U ntyji' na jeeⁿ t'maⁿ teijneiⁿ jâ tsjoom Éfeso.

2

Sondaro 'naaⁿ Jesucristo na ya mandi'ntjom nnoom

¹ Quia jo' 'u jndaaya, c'oom'jndei' ts'om' cantyja 'naaⁿ naya na laxmaaⁿya nc'e na cwilajomndyo ñ'eⁿ Cristo Jesús. ² 'U jnda ñejndi' ñ'oom na tyoñequiaya ndaa jndyendye nn'aⁿ, ñ'oom'ñeeⁿ caty'iom' ts'iaaⁿ nn'aⁿ na cwicantyjaa' n'om Ty'oots'om na nnt'mooⁿ na joona' ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ.

³ 'U cwiluiindy' sondaro 'naaⁿ Jesucristo. Jo' chii catseiquii ts'om' nawi' na mawi'noom' ee na mandi'ntjom nnoom. ⁴ Tixocatii'ñe cwii sondaro ts'iaaⁿ na tseixmaⁿ tsjoomnancue, ee l'ue ts'oom na nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom jom c'oom na ya ntyjii ñ'eñê. ⁵ Ndo' maljoyu cantyja 'naaⁿ cwii ts'aⁿ na maleinom na ñecwantjom, tixocwantjoom xeⁿ ticatseicañaⁿ ñ'oom na cwiqueⁿna nnoom. ⁶ Ndo' mati ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ jndaⁿ tseixmaaⁿ na jom nleill'uee'ñe jñeeⁿ na cwiwe' ntjoom'm. ⁷ Yaya c'oom' ts'om' cantyja 'naaⁿ ndyee nnom ñ'oommeiⁿ na matsjoo quia jo' nquii Ty'oots'om ñequiiaaⁿ na nntsei'noⁿ joona'.

⁸ Cjaañjoom' ts'om' cantyja 'naaⁿ Jesucristo. Tuiñê tsjaaⁿ rey David na jndyow-icantyjoo', tando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ. Luaa' ñ'oom na mañequia ndaa nn'aⁿ na cantyja 'naaⁿ juuna' macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ. ⁹ Nc'e na mañequiaya ñ'oom nayawaañe jo' na wi' matjoⁿ, ndo' jnaaⁿ jo' na chu'tyeeⁿndyo ñ'eⁿ l'uaancjo cha'xjeⁿ cwii ts'aⁿ na t'maⁿ jnaaⁿ, saa ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om xocandaⁿ nla'tyeⁿ nn'aⁿ juuna'. ¹⁰ Jo' chii matseiquii ts'ooⁿ cha'tso na matjoⁿ cha nnteijndeiina' nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ cha mati nnto'ñoomna na macwji'n'maaⁿñê joona nc'e Cristo Jesús, juu jo' na jeeⁿ jndana' ndo' na ticantycwii na matseixmaⁿ ts'aⁿ juuna'.

¹¹ Ñ'oomwaa jeeⁿ mayuu' juuna':

Xeⁿ la'xmaaⁿya l'oo cantyja 'naaⁿ Jesucristo mati nntandoo'a ñequioñê,

¹² xeⁿ cwila'jomndyo nawi' na tjoom, mati nla'jomndyo cantyja na matsa'ntjoom, saa xeⁿ cwitjei'ndyo cantyja 'naaⁿaⁿ, mati nncwji'ñê cantyja 'naaⁿya.

¹³ Meiⁿ xeⁿ jaa tila'candaaya saa jom ñequii'cheⁿ na matseicañaⁿ, ee tixocandaⁿ nncwji'ñe cheⁿnqueⁿ cantyja na matseixmaaⁿ.

Ts'aⁿ na cjaawee' ts'om Ty'oots'om juu

¹⁴ Catseilcwii'ndyu' ñ'oommeiiⁿ ndaa nn'aⁿ. Ñequio na ndo' Ty'oots'om catsa'ntjom' na tacala'ntja'ndyena na cwe' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na niom naquii' ntaaⁿyo' ee tjaa 'ñeeⁿ mateijndeiina', ndo' yacheⁿ matseñ'eeⁿñena' nn'aⁿ na cwindye. ¹⁵ Catseijndu' naquii' ts'iaaⁿ na mache' cha nncjaawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿndyu', quia jo' xocats'aana' na tia ntyji' ee cwiluiindy' mosoom'm na xcwe mandi'ntjom nnoom. Catsei'noⁿ chiuu ma'moⁿ ñ'oom na mayuu' ndo' xcwe ca'moⁿ juuna'. ¹⁶ Tintseijomndyu' ñ'oom na cwe' ts'iaaⁿndyo na cwila'neiⁿ nn'aⁿ na cwe' cwila'ñ'eeⁿto ndyuee. Ee naⁿñeeⁿ yacheⁿ wjaachuuna' joona na 'ool'atina natia. ¹⁷ Ndo' mati ñ'oom na cwit'mooⁿna wjaantyeena' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'cwijom cwii tycu. Maluaa' mach'eeⁿ ñequio ñ'oom na ma'moⁿ Himeneo ñequio Fileto, ¹⁸ joona jnda toⁿndyena ñequio ñ'oom na mayuu', ee cwiluena na jnda teinom na nlcwinnda' nn'aⁿ na jnda tja, ndo' na laa'ti' ñ'oom na cwiñequiana, matseityuii'na' na cwila'yu'ya n'om nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¹⁹ Saa jnda tqueⁿtyeⁿ Ty'oots'om ñ'oom na matseijomna' cha'na tsiaⁿtsjo', na teiljeiina': "Mawa-jnaaⁿya Ty'oots'om cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindy' cwentaaⁿaⁿ", ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom'm na matsona': "Cha'tsondye nn'aⁿ na cwilcwii'na xuee' Ty'oots'om, catjei'ndyena cantyja 'naaⁿ natia."

²⁰ Waa' cwii tsaⁿtya, jndye nnom 'naⁿ niom na cwiwil'ue. Nt'om joona' tuii ñequio s'om cajaan' ndo' s'om xuee, saꝓ nt'om tuiina' ñ'eⁿ n'oom oo ts'ocachu. Nt'om joona' cwiwil'uena' ts'iaaⁿ na ya saꝓ nt'om joona' cwiwil'uena' ts'iaaⁿ na cwe' cwantindyo. ²¹ Cha na nndaꝓ nleil'uee'ñe Ty'oꝓts'om jaa cwii ts'iaaⁿ na jnda, macaⁿna' na cala'xmaaⁿya na lju' n'oꝓⁿya, na cwitjei'ndyo cautyja 'naaⁿ natia, quia jo' nndaꝓ nleil'uee'ñe jaa cwii ts'iaaⁿ na ya juuna'.

²² Tica'ndiindy' na wjaañ'oomna' 'u ñ'eⁿ natia na cwila'queeⁿ n'om nn'aⁿ na cje m'aⁿ. Catseijomndyu' ñequio nn'aⁿ na 'oom'aⁿ cautyja na maty'iomyana', ñequio nn'aⁿ na cwila'yuy'a n'om ñ'eⁿ Ty'oꝓts'om, ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ na wi' n'om ntyjee, ñequio nn'aⁿ na ya m'aⁿ ñ'eⁿ nt'omcheⁿ tjaa'naⁿ ndia' cachona. ²³ Tintseijomndyu' ñequio ñ'oom na cwe' cwila'ñ'eeⁿto ndyuee nn'aⁿ na tjaa ljo' mateijndeina' ee ntyji'ya' na cwe' jnaaⁿ jo' na cwila'ntja'ndye nn'aⁿ. ²⁴ Ee ts'aⁿ na mandi'ntjom nnom Ty'oꝓts'om, ticatsona' na nntii'ñe ndia'. Jom matsona' na c'oom na ya ts'aⁿñe ñequio cha'tsondye nn'aⁿ, ndo' tseixmaaⁿ ts'aⁿ na 'naaⁿ m'moꝓⁿ ndaꝓ nn'aⁿ, tintseitoom na ndioomndye nn'aⁿ na cwila'tjoꝓndye nnoom. ²⁵ Nn'aⁿ na cwila'wendye nacjoom'm macaⁿna' na m'moꝓⁿ ndaꝓna ñequio na nioom' ts'oom na ntyjaa' ts'oom na nnts'aa Ty'oꝓts'om na nlcwe' n'omna ndo' na nla'noⁿna ñ'oom na mayuu', ²⁶ cha nntseijndo'na' n'omna ndo' na ndyaandyena cautyja 'naaⁿ juu teinco' na seijndaa'ñe tsaⁿjndii na maleichom joona praso na cwil'ana yuu na l'ue ts'oom.

3

Luaa nnc'om nn'aⁿ ncuee na macanda

¹ Catsei'noⁿ na ncuee na macanda wi'ti nntjoom nn'aⁿ. ² Ee quia ljo'cheⁿ nnc'om nn'aⁿ na cwila'neii'ndye cheⁿnquieena. Neiiⁿna s'om. Cwila't'maaⁿndye cheⁿnquieena. Cwila's'andyena, cwila'lcundyena. Cwit'moꝓⁿna na ticuee' n'omna nquii Ty'oꝓts'om. Xola'candana ñ'oom na cwilue lotyena, londyeena. L'ona cwe' na wi' n'om naⁿñeeⁿ joona. Xocala't'maaⁿndyena ñ'oom na cwila'yuy' nn'aⁿ ñequio Ty'oꝓts'om. ³ Tixoc'omna na wi' n'omna nc'iaana, l'ona meiiⁿ wi' cwitjoom naⁿñeeⁿ. Cwila'tjomna cantu, tixoqueⁿndye cheⁿnquieena xjeⁿ cautyja 'naaⁿna. Jeeⁿ wi'ndyena ñequio nn'aⁿ, macwi'oona nacjoo' cha'tso na la'xmaⁿ na ya. ⁴ Cwil'ueena yuu na nlco'wi'na' nc'iaana nc'e cwe' ljoljo na ya m'aⁿna ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ. M'aⁿna na ti'maaⁿ n'omna. Cwitjeii'yandy cheⁿnquieena. Cwil'ueena yuu na tomti na nñequiaana' na neiiⁿ nquieena nchii yuu na l'ue ts'om Ty'oꝓts'om. ⁵ Cwil'ana na ndoo' jeeⁿ cwila't'maaⁿndyena saꝓ cautyja na cwil'ana macwji'na' na waa najndei ñ'oom na cwila'jomndyena.

Tintseiquii'ndyu' ñequio nn'aⁿ na nmeiiⁿ cwil'a. ⁶ Naⁿñeeⁿ laxmaⁿna nn'aⁿ na cwiquie l'aa nn'aⁿ, ndo' cwinquioo'nn'aⁿna yolcu na jeeⁿ cwila'tjoꝓndye, na joona m'aⁿna xjeⁿ 'naaⁿ na queeⁿ n'omna, ⁷ ñe'quii'cheⁿ ñe'candye yolcu'ñeeⁿ mei'nquia ñ'oom na cwit'moꝓⁿ nn'aⁿ saꝓ tileicala'noⁿna cwaaⁿ ñ'oom na mayuu'. ⁸ Ndo' cha'xjeⁿ naⁿcalua' Janes ñequio Jambres jla'wendyena nacjoo' Moisés, mati naⁿm'aⁿ cwilawendyena nacjoo' ñ'oom na mayuu', la'xmaⁿna nn'aⁿ na ntjeiⁿ nqueⁿ, ndo' joona cautyja na matseyiyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'oꝓts'om, macwji'ndyona' joona. ⁹ Saꝓ nn'aⁿ na nmeiiⁿ cwinquio'nn'aⁿ xocwiyo na luaa' cwil'ana ee cha'xjeⁿ jla'noⁿ nn'aⁿ na joo we naⁿñeeⁿ na tyola'wendyena nacjoo' Moisés tyom'aⁿna na ntjeiⁿ nqueⁿna, mati cha'tso nn'aⁿ nnc'ooliu na majo'ti laxmaⁿ naⁿm'aⁿ.

Ñ'oom na macanda na maqueⁿtyeⁿ Pablo nnom Timoteo

¹⁰ Saꝓ mawajnaⁿya' chiuu tseixmaⁿ ñ'oom na ma'moꝓⁿ, ntyji' chiuu waa ts'iaaⁿ na teijnoomya, ñequio na matseyiyu'ya cwii ts'oꝓⁿya, ndo' na m'aaⁿ nioomcheⁿ ts'oꝓⁿ, ntyji' chiuu waa na jnda ntyjiiya Ty'oꝓts'om, ndo' na wi'ts'oꝓⁿya nn'aⁿ, ndo' mati na tica'ndiinc'uaa'ndyo, ¹¹ mantyji' na tyontyjo nn'aⁿ ja ndo' nawi' na tyowinoꝓⁿ. Mantyji'

chiiu tjoⁿ tsjoom Antioquía, Iconio ndo' Lистра, ta'wi' nn'aⁿ ja jo' jo'. Saa seicandyaañe Ty'o^ots'om ja cantyja 'naaⁿ cha'tso nmeiⁿ'. ¹² Ee ñ'oom na mayuu' na cha'tsondye nn'aⁿ na ñe'c'omna na xcwee' n'omna cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús, maxjeⁿ wi' ncwinomna. ¹³ Ee nn'aⁿ na wi'ndye ndo' nn'aⁿ na cwinquo'nn'aⁿ, yacheⁿ cwajndiiti ñe'quio'nn'aⁿndye ntyjeena.

¹⁴ Saa 'u je' c'om'tyeⁿ cantyja 'naaⁿ cha'tso na jnda sei'naⁿ ndo' na matsei'noⁿ na mayuu'na', ee mawajnaⁿya' ñeeⁿ jooⁿ na t'mo^ona juuna' njom'. ¹⁵ Ee xjeⁿ na cachjoondyu'cheⁿ tajnaⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeiina' tandyo xuee. Juuna' matseijndo'na' ts'om' ndo' mañequiaana' na nlui'n'maaⁿndyu' nc'e na matsei'yu'ya ts'om' ñe'quio Cristo Jesús. ¹⁶ Cha'tso ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om teiljeiina' jndye ñ'oom' nqueⁿ ndo' ts'iaaⁿna' na ma'moⁿna' nnom ts'aⁿ, ndo' na nntseitia'na' ts'aⁿ quia tixcwe wjaam'aaⁿ, ndo' na nlco'xcwena' ts'aⁿ, mati na m'moⁿna' nnom ts'aⁿ na c'oom cantyja na maty'iomyana', ¹⁷ cha ts'aⁿ na cwiluiñe cwenta' Ty'o^ots'om candaⁿya m'aaⁿ c'eeñe na nnts'aaⁿ cwii cwii nnom ts'iaaⁿ na ya.

4

¹ Jo nnom nquii Ty'o^ots'om ñe'quio nnom Jesucristo na nncwjee'cañoom na cwiluiñe rey na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ na nndita'ndo' ndo' nn'aⁿ na jnda tja, mat'ioⁿya ts'iaaⁿmeiiⁿ 'u, ² na catseineiⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om ndaaⁿ nn'aⁿ. C'omc'eendyu' na nntsa' ts'iaaⁿwaa' meiiⁿ naaⁿ ticanaaⁿndyu', cwil'uee'ndyu' juuna' cha ñe'quiandye nn'aⁿ, cha nntseitia'na' ts'aⁿ na tixcwe m'aaⁿ, ndo' na ñe'quiaana' na t'maⁿ ts'om ts'aⁿ ndo' na m'moⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ ñe'quio na niom'cheⁿ ts'om'. ³ Ee nncue'ntyjo xjeⁿ na tax-ola'ñ'oom'ndye nn'aⁿ ñ'oom na xcweti ma'moⁿna' saa ñ'oom na ñe'candyen nquieena nl'uee nquiana nn'aⁿ na nt'mo^o ñ'oom'ñeeⁿ ndaana. ⁴ Tañe'candyena ñ'oom na mayuu', cwe' ñ'oom na cwila'jndaa'ndye che'nquieena jo' ñe'candyena. ⁵ Saa 'u je', tintseiñ'eeⁿñena' 'u, caljoya ts'om' meiiⁿ wi' na matjom', cjoo' ts'om na mañequiaa' ñ'oom naya na cantyja 'naaⁿ jo' cwilui'n'maaⁿndye nn'aⁿ. Catseicandaⁿndyu' ts'iaaⁿ na matseixmaⁿ'.

⁶ Mawjaawindyoo' xjeⁿ na nla'cuee' nn'aⁿ ja, cha'cwijom cwila'cuee'na quioo' na cwila't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om, mawaa mawaa xjeⁿ na nnc'io. ⁷ Ja jnda ñeseijndoyaya naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om. Jnda seicandaⁿndyo cantyja na macaⁿna' na cats'aaya. Tícatseitjooya na matsei'yu'ya cwii ts'o^onya ñ'eⁿñe. ⁸ Je' macanda cwimeinⁿdo'a na nco'ñ'oⁿya juu na nntseit'maaⁿñena' ja nc'e na matseijomndyo cantyja 'naaⁿ na maty'iomyana' na nquii Ta Jesús ñe'quiaaⁿ juuna' no^onya, jom cwiluiñe jwe na xcwe macu'xeeⁿ, meiⁿ nchii macanda nennc^o ñe'quiaaⁿ na nndaya juu naya'ñeeⁿ saa mati ñe'quiaaⁿ jo' ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ na cwimeinⁿdo'o'na na nncwjee' nnaaⁿaⁿ.

Matseicandii Pablo Timoteo cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwita'jnaaⁿna

⁹ Catseijndu' na cjee nncwje'cañoom' ja, ¹⁰ ee Demas jnda ñeeⁿ ja, tjaaⁿ Tesalónica, neiiⁿtyeⁿ 'naⁿ na tseixmaⁿ tsjoomnancue. Crescente tjaaⁿ ndaandyuaa Galacia ndo' Tito tjaaⁿ ndaandyuaa Dalmacia. ¹¹ Macanda Lucas ndicwaⁿ m'aaⁿ ñ'eⁿndyo. Quia ndyo' candyo'ñ'oom' Marcos ee t'maⁿ ndaaⁿ nnteijneiⁿ ja ts'iaaⁿ na waa. ¹² Ndo' Tíquico jñ'o^onya jom tsjoom Efeso. ¹³ Quia na ndyo' candyo'ñ'oom' liaatco 'naⁿya na 'ndiya waa' Carpo tsjoom Troas. Mati candyo'chu' libro 'naⁿya majndeiticheⁿ nom 'naⁿya na chu'lwiina'.

¹⁴ Alejandro, tsaⁿ na macwja' ncjo jeeⁿ t'maⁿ nawi' s'aaⁿ ja. Saa nquii Ta Ty'o^ots'om nnts'aaⁿ na nnjoom na ljo' s'aaⁿ. ¹⁵ Mati 'u re, cats'aandyu' cwenta ñ'eⁿñe ee matseijneiⁿ na wjaⁿ nacjoo' ñ'oom naya na cwit'mo^onya. ¹⁶ Najndyee na tjomeintyjaa'a jo ndaa naⁿman'iaaⁿ ñjaaⁿ na ntseinchu'a ñ'oom na waa nacjoya, tjaa ñeeⁿ na seijomñe ñ'eⁿndyo. Cha'tsondyena 'ndyena ja. Ntyjaa' ts'o^o na ticwjaa'ñe Ty'o^ots'om jnaaⁿna na luaa' l'ana. ¹⁷ Saa teijndei Ta Jesús ja, tquiaaⁿ najndo cha na jo ndaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na tyoola'yu' jnda tquiaya ñ'oom cantyja 'naaⁿ na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^ots'om añmaaⁿ nn'aⁿ. Laa'ti'

waa na seicandyaañe Ta Jesús ja nawi' na mawaa xjeⁿna nnt'uiityeⁿna' ja, ¹⁸ ndo' nntseicandyaañetyeeⁿ ja cha'tso nnom nawi' ndo' nnts'aaⁿ cwenta ja na nntseijomndyo cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjoom cañoom'luee. Ñecwii tco caluiit'maⁿñê. Amén.

Mañequiaaⁿ na xmaⁿndye nn'aⁿ

¹⁹ Xmaⁿñe nomnn'aaⁿya Prisca ñequio saaⁿaⁿ Aquila, mati nn'aⁿ waa' Onesíforo. ²⁰ Ljoo'ñe Erasto Corinto, ndo' 'ndiya Trófimo tsjoom Mileto na weeⁿeⁿ. ²¹ Xeeⁿ nnda^a nntsa' candyo cwii tjoocheⁿ na nntsaquia^aa ncueeteiⁿ. Juu Eubulo, Pudente, Lino, ñequio Claudia ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na cwilayu' ñjaaⁿ cwila'cwanomna na xmaⁿndyu'.

²² Ta Jesucristo c'oomñê ñ'eⁿndyu'. Ndo' Ty'ooots'om catio'naaⁿñê cha'tsondyo' 'o. Mantyjati luaa'.

Carta na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Tito

Xmaⁿñe Tito

¹ Ja Pablo cwiluiindyō mosoo' Ty'oots'om, ndo' mati apóstol 'naaⁿ Jesucristo cha joo nn'aⁿ na jnda tjeii'ñê na cwila'yu'ya n'om nnta'jnaaⁿna ñ'oom na mayuu' na wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntseijomñe ñ'eⁿ Ty'oots'om, ² na cantyja 'naaⁿ jo' cwicanty-jaa' n'ooⁿya na ndaaya na ticantycwii na cwitandoo'a. Nquii Ty'oots'om na tijoom nñequiu'nn'aaⁿ tqueⁿtyeeⁿ ñ'oom'm na nlaxmaaⁿya na ljo' cwitjoocheⁿ na nluii tsjoom-nancue. ³ Ndo' quia tue'ntyjō xjeⁿ, t'mooⁿ ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ, cwiluii naljo' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mañequia nc'e nquii Ty'oots'om na macwji'n'maaⁿñê jaa sa'ntjoom na cats'aa ts'iaaⁿwaa'. ⁴ Matseiljeiya cartawaañe na matseicwanooⁿya na m'aaⁿ 'u Tito, cwiluiindyu' jndaaya na mayuu'cheⁿ nc'e mañejuu na cwila'yu'ya n'ooⁿya, na ntyjaa' ts'ooⁿya nquii Tsotyaaⁿya Ty'oots'om ñequio Jesucristo na macwji'n'maaⁿñê jaa, candaⁿya nñequiana na nnco'ñom' naya na la'xmaⁿna.

Ts'iaaⁿ na nnts'aa Tito ndyuaaxeⁿncwe Creta

⁵ Quia na 'ndiya 'u ndyuaaxencwe Creta, s'aa naljo' na nntseijndaa'ndyu' ts'iaaⁿ na ticwityuaa'a na nntseijndaa'ndyō na quia nncjacandaⁿ jo', ndo' na nleijndaa' nn'aⁿ na nluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. ⁶ Macaⁿna' na cwii ts'aⁿ na nluiitquieñe quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' c'oom na tjaa'naⁿ ñ'oom cjoom'm, na ñe'cwii scoom'm, ndo' cwila'yu' ntseinaaⁿ na tjaa'naⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿna na ti'ya 'oom'aⁿna oo na tiñe'la'ndana nnom tsotyena. ⁷ Ee ts'aⁿ na matseixmaⁿ na cando' ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, ts'iaaⁿmeiⁿ chuu xqueeⁿ. Jo' chii matsona' na jeeⁿ xcwe c'oom jo ndaaⁿ nn'aⁿ. Ticatsona' na ts'aⁿ na jeeⁿ s'añe, jmeiⁿñe, nchii tsaⁿuu, nchii tsaⁿmal'ue tia', nchii queeⁿ ts'om s'om na nchii jndyaa' 'naaⁿ. ⁸ Matsona' na catseixmaⁿ ts'aⁿ na matseñ'oom'ñe nn'aⁿ na cwñequia ñ'oom' Ty'oots'om na cwe' cwiquieya waa', ts'aⁿ na neiiⁿ cha'tso na ya laxmaⁿ, na tseixmaⁿ na jndo' ts'om, na wjaam'aaⁿ cantyja 'naaⁿ na maty'iomyana', na xcwee' ts'om jo nnom Ty'oots'om ndo' na maqueⁿñe che'nquii xjeⁿ. ⁹ Macaⁿna na caljoo'ñetyeeⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mayuu' na jnda t'mooⁿ nn'aⁿ nnoom, cha mati ndaaⁿ nntseijnooⁿ n'om nt'omcheⁿ nn'aⁿ ñequio ñ'oom na jeeⁿ xcwe ndo' na nñequiandye nn'aⁿ na cwi'oo nacjoo' ñ'oom' Ty'oots'om.

¹⁰ Ee jndye nn'aⁿ m'aⁿ na tiñe'catuee'ndyecje, majndeiticheⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwilue najndeina' na caluii 'naaⁿ ntjaaⁿ naⁿnom, jndye ñ'oom na cwe' cwila'nei'tona' na cwinquio'nn'aⁿna' nn'aⁿ. ¹¹ Macaⁿna' na catseicheⁿ joona ee cwila'ndaa'na n'om nn'aⁿ hasta cha'waañ'eⁿ na cwii w'aaⁿ nn'aⁿ. Ee cwit'mooⁿna ñ'oom na meiⁿchjoo ticaty'iomyana' cwe' ee na ñe'cata'ntjomna.

¹² Cwii nquiee nn'aⁿ ndyuaa xeⁿncwe Creta na tyoñequiaa ñ'oom tioñ'oom nn'aⁿ ndyuaaⁿaⁿ, tsoom: "Nn'aⁿ ndyuaa Creta, cwe' nn'aⁿ cantundye, tia nn'aⁿndye, cwe' ñecwa'to, ntqueeⁿna." ¹³ Ndo' ñ'oom na tsoom cantyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ, mayuu' jo'. Jo' chii jndeii' ñ'oom catsu' ndaana, cha xcwe nnc'omna cantyja na cwila'yu'ya n'omna. ¹⁴ Ndo' mati cha tila'ñ'oom'ndye naⁿñeeⁿ cuento na cwe' cwila'jndaa'ndye che'nquiee nn'aⁿ judíos, meiⁿ ñ'oom na cwiqueⁿ nn'aⁿ na ticuee' n'om ñ'oom na mayuu'.

¹⁵ Nn'aⁿ na laxmaⁿ na lju' n'om, cha'tso na m'aaⁿ n'omna laxmaⁿna' na lju'. Saⁿ joo na m'aaⁿ quii' nqueⁿ nn'aⁿ na tyoolayu' ñequio joo na m'aaⁿ n'omna, tilju' laxmaⁿ jo'. ¹⁶ Ee meiiⁿ na cwiluena na cwita'jnaaⁿna Ty'oots'om, saⁿ joo na cwil'ana cwit'mooⁿna' na tiyuu'. Laxmaⁿna nn'aⁿ na tiann'aⁿndye, nn'aⁿ na cwilawendye nacjoo' Ty'oots'om, meiⁿcwii leicandaⁿ nl'ana yuu na ya.

2

Ñ'oom na xcweya m'aa'na'

¹ Saꞗ 'u je', ñ'oom na mañequiaa', ñequii'cheⁿ catseijomna' ñequio ñ'oom na jeeⁿ xcwe na cwit'moꞗyâ cantyja 'naaⁿ Ty'oꞗts'om. ² Naⁿnom na tquiendye, ca'moꞗⁿ ndaꞗa na c'omna na xcwe cwil'ana, c'omna na macanda ñ'oom ya nquiu nn'aⁿ cantyja 'naaⁿna, nn'aⁿ na xcwe m'aⁿ na cwila'yu'ya n'om, m'aⁿna na jnda nquiuna nc'iaana na cwila'yu', ndo' na cwila'quii n'omna nawi' na cwiwinomna. ³ Ndaꞗ yolcu na tquiendye, catsu' na cal'ana yuu na matseit'maaⁿñena' Ty'oꞗts'om. Tala'neiⁿna cantu nacjoo ntyjelcuna, meiⁿ nchii na cwicandyeena. Calaxmaⁿna cwii na ma'moꞗⁿna' ndaꞗ nt'omcheⁿ, ⁴ cat'moꞗⁿna ndaꞗ ntyjelcuna na titquiendye na c'om na wi' n'om s'aa ñ'eⁿnda, ⁵ ndo' cal'a cheⁿnquieena xjeⁿ cantyja 'naaⁿna, na lju' m'aⁿna jo nnom Ty'oꞗts'om, ya cwitei'x'eena l'aana, ya nn'aⁿndyena ñequio cha'tso, na cwila'candaꞗⁿndyena jo ndaꞗ s'aana, cha cantyja 'naaⁿna tala'neiⁿ nn'aⁿ ñ'oomwi' nacjoo' ñ'oom' Ty'oꞗts'om.

⁶ Ndaꞗ naⁿnom na titquiendye catsu' na cal'a cheⁿnquieena xjeⁿ cantyja 'naaⁿna, ⁷ ndo' 'u cha'tso cantyja 'naⁿ, catseixmaⁿ cwii na ma'moꞗⁿna' ndaꞗa chiuu na c'omna ee na xcwe na wja'm'aaⁿ. Catsa' naljo' ñequio na xcwee' ts'om', ⁸ xcwe catseineiⁿ cha xonquiaana' na nlue nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom na matsei'neiⁿ. Ee naljo' nn'aⁿ na ñe'c'oo nacjooya nntseijnaaⁿna' joona, xocandaꞗ nliuna ñ'oomwi' na nluena nacjooya.

⁹ Ndaꞗ nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ, catsu' na catuee'ndyecjena ndaꞗ patrom 'naaⁿna. Cala'candaꞗa na nncjaawee' nquiu patrom 'naaⁿna joona meiⁿ nchii nnc'oot'oꞗna ljo' cwilue naⁿñeeⁿ. ¹⁰ Meiⁿ tinty'ueena, cat'moꞗⁿna na cwila'candaꞗa ndaꞗ naⁿñeeⁿ, cha cantyja 'naaⁿna nleitquioo' na jeeⁿ neiⁿncoo' tseixmaⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ nquii Ty'oꞗts'om na macwji'n'maaⁿñê jaa.

¹¹ Ee juu naya na matseixmaⁿ Ty'oꞗts'om na cantyja 'naaⁿ jo' cwicalui'n'maaⁿndye nn'aⁿ cwiwitquioo'na' ndaꞗ cha'tso nn'aⁿ, ¹² juu nayaⁿñeeⁿ ma'moꞗⁿna' ndaꞗaya na catjei'ndyo cantyja 'naaⁿ cha'tso natia laxmaⁿ, ñequio cha'tso na queeⁿ n'om seii'a, na quaⁿ cheⁿncjoo xjeⁿ cha nnc'oꞗⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cwii na nncjaawee' ntyjii Ty'oꞗts'om, ¹³ yocheⁿ na cwimeinⁿdoꞗ'a na nntseicandaꞗⁿñena' ñ'oom na jnda toom na nnts'aaⁿ na nncwjee'nnda' Ty'oꞗts'om Jesucristo nquii na tjacantyja t'maⁿ cwiluiiñe na macwji'n'maaⁿñê jaa. ¹⁴ Nqueⁿ tquiaañe cheⁿnqueⁿ na tueeⁿeⁿ cwentaaya cha na nncwji'n'maaⁿñê jaa quii' cha'tso nnom natia, ndo' cha na candaꞗⁿñ'eⁿ nntseiljoom'm naquii' n'oꞗⁿya, na nlqueeⁿ jaa na cwilaxmaaⁿya cwentaⁿaⁿ, na queeⁿ n'oꞗⁿya na nl'aaya yuu na ya.

¹⁵ Ñ'oommeiⁿ ca'moꞗⁿ ndaꞗ nn'aⁿ. Ñequio joona' catseijndo' n'omna, ndo' quia na macaⁿna' na catseitia' joona, catsa' na ljo' ñequio najndeii na matseixmaⁿ. Tiñequiaa' na nnts'aa ts'aⁿ na ticuee' ts'oom 'u.

3

Nmeii' cal'aaya

¹ Catseilcwii'ndyu' ndaꞗa na catuee'ndyecjena nnom gobiernom ñequio nt'omcheⁿ naⁿman'iaaⁿ, calacandaꞗⁿndyena ndo' c'omc'eendyena na nl'ana yuu naya. ² Meiⁿcwiindyena tala'neiⁿna ñ'oomwi' nacjoo' x'iaana. Calaxmaⁿna nn'aⁿ na tjatia' cachona ñequio nt'omcheⁿ, ya nn'aⁿndyena ñequio cha'tso. Cat'moꞗⁿna na niroom' n'omna ñequio cha'tsondye nn'aⁿ.

³ Ee xuee na ñejndyowana' mati jaa ñet'oꞗⁿya na ntjeiⁿ ljo' ñel'aaya, na quie' n'oꞗⁿya jo nnom Ty'oꞗts'om. Tyolaxmaaⁿya nn'aⁿ na jnda tsuundy. Tyondya'ntjoⁿtyaaⁿ ndaꞗ cha'tso nnom na queeⁿ n'om seii'a ñequio na jeeⁿ neinco nquiuuya. Tyolajomndyo ñequio natia. Tyolataꞗⁿ n'oꞗⁿya, jndoo nn'aⁿ jaa ndo' jndoꞗya joona. ⁴ Saꞗ nquii Ty'oꞗts'om na macwji'n'maaⁿñê jaa, t'moꞗⁿ na jeeⁿ ya mach'eeⁿ ndo' na candya' ts'oom nn'aⁿ, ⁵ tjei'n'maaⁿñê jaa, nchii nc'e na ñel'aaya yuu na maty'iomyana', saꞗ nc'e na wi' ts'oom

jaa. Tjei'n'maañê jaa na seiljoom'm jaa na tuiindyoxcoo cha cantyja 'naaⁿ Espíritu n'laxmaa^{ya} nn'aⁿ na cwita'ndo' xco. ⁶ Cantyja 'naaⁿ Jesucristo na macwji'n'maañê jaa, canda^{ya} jnda tquiaa Ty'o^{ots}'om Espíritu Santo quii' n'o^o^{ya}, ⁷ cha na nnda^{aa} nnto'ñ'o^o^{ya} juu na ntyjaa'ya n'o^o^{ya} na ticantycwii na cwitandoo'a nc'e na jnda jndyaandyo jnaa^{ya} nc'e naya na matseixmaaⁿ.

⁸ Ñ'oomwaa' ñ'oom na mayuu' juuna', tintseitsaaⁿndyu' na matseineiⁿ joona' ndaa nn'aⁿ na cwila'yu'. Cjoo' n'omna na nl'ana cha'xjeⁿ na maty'iomyana' ee jeeⁿ ya na nluii naljo' ndo' cwitei'jndeina' cha'tsondye nn'aⁿ. ⁹ Saa cwji'ndyu' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwila'ñ'eeⁿ ndyuee nn'aⁿ, ñ'oom na cwilaneiⁿna cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na ñet'om teiyo, ñ'oom na cañ'eeⁿ cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na cantyja 'naaⁿ jo' cwila'ntja'ndyena, ee nmeiⁿ jeeⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo, ticateijndeina' nn'aⁿ.

¹⁰ Xeⁿ na m'aaⁿ l'ñeeⁿ juu quii' ntaaⁿ'yo' na mach'ee na cwitoⁿndye nn'aⁿ tmaaⁿ na macwji' Ty'o^{ots}'om cwentaaⁿ'aⁿ, cwaⁿ tsañ'eeⁿ cwii oo we ndii', saa xeⁿ titseñ'oom'ñê 'u, tañequiaa' na nntseijomñê quia cwitjomndyo', ¹¹ ee macaⁿna' na catsei'n^oⁿ na tixcwe m'aaⁿ tsañ'eeⁿ jo nnom Ty'o^{ots}'om ndo' tseixmaaⁿ jnaⁿ, ndo' juuna' matseijndaa'ñena' na nnt'uiina' jom.

Nmeii' cats'aa Tito

¹² Quia na njñ'o^o^{ya} Artemas oo Tíquico na m'aaⁿ, queⁿndyu' na nncja'ndo' ja tsjoom Nicópolis, ee jnda seijndaa'ndyo na nnc'o^o^{ya} jo' jo' ncuee na teiⁿ. ¹³ Ndo' cateijndei' Apolos ñ'eⁿ ti'Zenas, tsaⁿ na matsei'n^oⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Catsa' cwanti na nnda^{aa} nntsa' na nnteijndei' joona na nnc'oonquiiana ñ'oom' Ty'o^{ots}'om, cha meiⁿcwii ticatseitjoona' joona. ¹⁴ Mati catsu' ndaa^{aa} nn'aa^{ya} na cwila'yu' na queⁿndyena na cal'ana cha'tso nnom na maty'iomyana' cha nnda^{aa} nntei'jndeina nn'aⁿ na matseitjoona' joo. Cal'ana na ljo' cha n'laxmaⁿna nn'aⁿ na ya nn'aⁿndye.

Xmaⁿndyo' Ty'o^{ots}'om catio'naa'ñe 'o

¹⁵ Cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ ñ'eⁿndyo cwiluena na xmaⁿndyu'. Mati 'u catsu' na xmaⁿndye nn'aⁿ na wi' n'om jaa na tjoom' cwila'yu'ya n'o^o^{ya}. Ty'o^{ots}'om catio'naa'ñê cha'tsondyo'. Amén.

Carta na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Filemón

Pablo matseiljeiⁿ carta cwentaa' Filemón

¹ Ja Pablo na m'aaⁿya w'aancjo nc'e Cristo Jesús, ñequio ti'nn'aⁿya Timoteo matseiljeiya cartawaa na matseicwanoⁿ na m'aaⁿ Filemón, 'u na matseiljomndyu' ts'iaaⁿ 'naaⁿ nqueⁿ. ² Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwitjomndye wa', mati xmaⁿñe nomnn'aⁿya Apia ñequio Arquipo na mati matseijomñê na cwilajndaayâ naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^oots'om. ³ Nquii Tsotyaaⁿya Ty'o^oots'om ñequio Ta Jesucristo quiana na candaⁿya nnto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿna ndo' mati na meiⁿ cwii ñomtiuu tic'om'yo' jo ndaⁿana.

Matseyu'ya ts'om Filemón ndo' wi' ts'oom nc'iaaⁿaⁿ

⁴ Ñequii'cheⁿ mañequiaya na quial'uaa' Ty'o^oots'omya na mañjom ts'o^onya 'u na matseinaⁿya nnoom. ⁵ Ee jnda jndiiaⁿ na jeeⁿ jnda ntyji' Ta Jesús ndo' matseyu'ya ts'om' ñ'eⁿñê ndo' na wi' ts'om' cha'tsondye nn'aⁿ na jnda tqeⁿlju' Ty'o^oots'om n'om. ⁶ Macaⁿa nnom Ty'o^oots'om na cha'xjeⁿ matseijomndyu' na cwila'yu'ya cwii n'o^onya, na nncue'ntyjo xjeⁿ na candaⁿ nntseinoⁿ cha'tso na matio'naaⁿñe Ty'o^oots'om jaa nc'e Cristo Jesús. ⁷ 'U nn'aⁿya, juu na m'aaⁿ na jnda ntyji' nn'aⁿ mañequiaana' na neiⁿya ndo' quianl'ua' na cantyja 'naaⁿ juuna', nn'aⁿ na cwilayu', cwiñ'omt'maaⁿndye n'om.

Pablo macaaⁿ naya cantyja 'naaⁿ Onésimo

⁸ Nc'e na cwiluiindy^o apóstol 'naaⁿ Cristo ja, jo' chii wanaaⁿ na nntsjo^o yuu na ntyjii na maty'iomyana' na catsa', ⁹ saa xcweti ntyjii na nlcaaⁿa cwii ñ'omwi' ts'om nc'e na wi' n'o^o ntyjaa. Ee manncotquia Pablo je' m'aaⁿya praso nc'e na tseixmaⁿya cwentaa' Cristo Jesús, ¹⁰ macaⁿa cwii naya'ñeeⁿ cantyja 'naaⁿ juu ti'jndaaya Onésimo, na tuiñexcoom ñjaaⁿñe yuu na m'aaⁿya w'aancjo.

¹¹ Ñet'oomna' ndoo' ntyji' na til'ueñê, saa je' jnda cwiluiñê cantyja 'naⁿ ndo' mati ja. ¹² Matseilcwaⁿ'a jom na m'aaⁿ. Je' coñom'nnda' jom cha'cwijom ntyji' na nnco'ñom' nnc^o. ¹³ Ja ya ntyjii xeⁿ na ljoo'ñê ñjaaⁿñe ñ'eⁿndyo cha nndi'ntjoom no^o yocheⁿ na m'aaⁿya praso nc'e na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^oots'om. ¹⁴ Saa tiñe'cats'aa na ljo' na nchii ñ'om'ndyo', ee juu naya na nntsa' ja nntsa' juuna' nc'e na l'ue ts'om', nchii cwe' na jndei' 'ndyo. ¹⁵ Nndaⁿ nnts'aana' na tquiaa Ty'o^oots'om na jleinoom 'u cwantindy^o xuee cha quia na nlo'ñom'nnda' jom, tajom cwii cat^ondyo' ñ'eⁿñê. ¹⁶ Ee je' tachii maco'ñom' cwe' cwii moso na ndi'ntjomtyeⁿ njom'. Jom cwiluiñê cwii nn'aaⁿya na wi' n'o^onya. Mayuu' ja jnda ntyjiiya ñ'eⁿñê ndo' majndeiiticheⁿ 'u je' nnc'oom' na wi' ts'om' jom, cwii ndii' nc'e na ts'aⁿ jom cha'na jaa ndo' jnda we nc'e na cwiluiñê cwii nn'aaⁿya na m'aaⁿñê cwentaa' Ta Jesucristo.

¹⁷ Jo' chii xeⁿ ntyji' na tjoom' cwilayu'u'a, co'ñom' jom cha'xjeⁿ ntyji' maco'ñom' ja. ¹⁸ Ndo' xeⁿ waa cwii nata' na s'aaⁿ, oo xeⁿ chujnaaⁿ njom', cwjaa'ndyu' na nnc^o chojnaⁿ. ¹⁹ Maja Pablo, matseiljeiya xueeya, ja nndio^o, meiⁿ na ticatsjo^oya njom' na chujnaⁿ no^o na cwiluiindy^o cwentaa' Ty'o^oots'om. ²⁰ Jo' chii 'u re nn'aⁿya na matseyu', tints'a' na tiñe'quiaa' naya na macaⁿa. Nc'e na cwiluiindy^o tjom na cwilayu'a ñequio Cristo, quiaa' na t'maⁿ ts'o^o.

²¹ Matseiljeiya cartawaa na matseicwanoⁿya na m'aaⁿ ee ntyjiiyaya na nntseicanda' ñ'oom na macaⁿa, ndo' na t'maⁿticheⁿ nntsa' nchii cwe' tomti na macaⁿa. ²² Ndo' cwiicheⁿ na macaⁿa njom', catseijndaa'ndyu' cwii cuarto wa' yuu na nnc'o^onya, ee ntyjaa' ts'o^onya na nncuacañ^onda'a 'o nc'e na cwilanei'yo' nnom Ty'o^oots'om cantyja 'naⁿya.

Xmaⁿñe Filemón

²³ Matseicwanom Epafra na xmaⁿndyu'. M'aaⁿ praso ñjaaⁿñe ñ'eⁿndyo nc'e na laxmaaⁿya cwentaa' Cristo Jesús. ²⁴ Mati Marcos, Aristarco, Demas ñequio Lucas, nn'aaⁿya na cwila'jomndye ñ'eⁿndyo ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Ty'o^ots'om.

²⁵ Quiaa Ta Jesucristo na can^aa' nnto'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ.

Carta na to'ñoom nn'aⁿ hebreos

Tquiaa Ty'ooots'om ñ'oom'm nnom Jnaaⁿ na quiaa juuna' ndaaya

¹ Ncuee na ñejndyowa jndye ndii' ndo' jndye nnom ñ'oom teil'uee'ñe Ty'ooots'om na tyotseineiⁿ ndaa weloo welooya ñequio ñ'oom ndyuee profetas na tyola'neiⁿna chiuu na quia nluii. ² Saa je' ncuee na macanda, jnda mamatseineiⁿ ndaaya ñequio ñ'oom 'ndyoo Jnaaⁿ. Cha'tsoti na niom, ñ'eⁿ juu quia tqueeⁿ joona', ndo' seijndaa'ñê na cha'tso joo jo' calaxmaⁿna' cwentaa' juu. ³ Ty'ooots'om t'maⁿ cwiluiiñê, ndo' juu na neiⁿncoo' na caxuee na cwiluiiñê, maljo' cwiluiiñe Jnaaⁿ. Cha'xjeⁿ na matseixmaⁿ Ty'ooots'om, maluaa' t'maⁿ matseixmaⁿ Jnaaⁿ. Manquiityeeⁿ t'maⁿ ñ'oom matseixmaaⁿ, jo' na waa waati tsjoomnancue ñequio cha'tso na niom cañoom'luee. Cantyja na tueeⁿeⁿ teijndaa' na matseilju' Ty'ooots'om cha'tso jnaaⁿya. Jnda na teinom na tueeⁿeⁿ quia jo' tjawacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'ooots'om ntyjaya cañoom'luee.

T'maⁿti cwiluiiñe Jnda Ty'ooots'om nchiiti ángeles

⁴ Nquii Jnda Ty'ooots'om t'maⁿti ñ'oom tseixmaaⁿ nchiiti ángeles, ee jnda tqueⁿna' jom na t'maⁿti ts'iaaⁿ tseixmaaⁿ, nchiiti joona. ⁵ Ee tijoom ñetso Ty'ooots'om nnom cwii ángel: 'U cwiluiindyu' Jndaaya;

je' majndaa' na cwiluiindyo tsotye'.

Meiⁿ cwii ndii' tîquitso Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿl cwii ángel:

Ja nntseixmaⁿya tsotyeeⁿ

ndo' juu nntseixmaⁿ jndaaya.

⁶ Ndo' quia na t'moⁿ Ty'ooots'om Jnaaⁿ na ñequiicheⁿ tuiiñe ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue, tsoom:

Cha'tsondye ángeles 'naaⁿl Ty'ooots'om cala't'maaⁿndyena juu.

⁷ Saa luua ñ'oom tso Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿ ángeles:

Mats'aa na cjeendyena cha'na jndye.

Joona cwindye'ntjomna nooⁿ ndo' matseijomna' joona cha'na ntsaachom.

⁸ Nmeiⁿl tsoom cantyja 'naaⁿl ángeles, saa nnom Jnaaⁿ tsoom:

'U Ty'ooots'om, juu cantyja na matsa'ntjom',

m'aaⁿ ndo' m'aaⁿna'

juu jo' m'aaⁿna' cantyja na maty'iomyana'.

⁹ 'U neiⁿl na cwil'a nn'aⁿ yuu na ya, ndo' jeeⁿ jndo' natia na cwil'ana,

Nc'e na ljo', nquii Ty'ooots'om na matseit'maaⁿndyu', jnda tjeiiⁿeⁿl 'U,

ndo' mañequiaaⁿ na neiⁿl'ti'cheⁿ 'u, nchiiti nc'ia'.

¹⁰ Mati matso Ty'ooots'om:

'U Ta, quia na jnaⁿjndyeecheⁿ cha'tso, 'U tqueⁿl tsjoomanancue;

manncu'ti' tqueⁿl ljo'luee.

¹¹ Cha'tso nmeiⁿl nntsuuna',

saa 'u m'aaⁿl ndo' m'aaⁿndyu'.

Nleindyjoona' cha'na liaa.

¹² Nntseilcwiindyu' joona' cha'xjeⁿ mach'ee ts'aⁿ ñ'eⁿ cwii liaa,

nntseijndyoondyu' joona' cha'xjeⁿ ts'aⁿ nntseijndyooñê liaⁿaⁿ.

Saa 'u ñecwiixjeⁿ:

ticantycwii xuee chu'.

¹³ Saa meiⁿjom ndii' tyootso Ty'ooots'om nnom cwii ángel:

Cajmaⁿl ñjaaⁿñe jo ntyjaa' ts'o^o ntyjaya

hasta xjeⁿ na nntsa'a nn'aⁿ na jndoo 'u na la'xmaⁿna ts'oom na ntyjo nc'e'.

14 Ee cha'tso ángeles cwiluiindyena na cwindye'ntjomna nnom Ty'ooots'om na majñoom joona na cateijndeina nn'a^n na cwicandaa na nlui'n'maa^ndye añmaa^na.

2

Na macwji'n'maa^ñe Ty'ooots'om nn'a^n, jee^n t'ma^n tseixma^na'

1 Nc'e na jee^n t'ma^n cwiluiiñe Cristo, jo' chii maca^na' na jaa nn'a^n na cwila'yuu'a ñ'e^n Ty'ooots'om qua^ntyaache^n cwenta ñ'oom na cwindyaaya, tints'aana' na n'ndyaaya joona'. 2 Ljeii na matsa'ntjomna' na tquiaa Ty'ooots'om tandyo xuee ñequio luee ángeles, tye^n tyoque^na' xje^n nn'a^n, ndo' cha'xje^n na maty'iomyana' tyot'uiina' nn'a^n na waa jna^n tyolaxma^n ndo' tyola'tjoondyena nnom juuna'. 3 Nc'e na luaa' waa, ¿chiiu nl'aa na nndyaandyo xe^n tila'ñ'oo^ndyo juu na macwji'n'maa^ñe Ty'ooots'om nn'a^n na jee^n jnda tseixma^n juuna'? Juu jo' tyotseicandii jndyee nquii Ta Jesús cantyja 'naa^na', ndo' nn'a^n na tyondye na seinei^n, tyot'moo^na juuna' ndaayâ. 4 Ndo' mati tjei'yuu'ñe Ty'ooots'om cantyja 'naa^ñ'oom'ñee^n na s'aa^n 'naa^n quii'ntaa^n nn'a^n, ñequio nt'omche^n nnom na jee^n tyojaawee' n'omna, ñequio ts'iaa^n na tixocaluiina' cantyja 'naa^ñ'oom'ñee^n na s'aa^n 'naa^n quii'ntaa^n nn'a^n, ñequio nt'omche^n nnom na jee^n tyojaawee' n'omna, ñequio ts'iaa^n na tixocaluiina' cantyja 'naa^ñ'oom'ñee^n na s'aa^n 'naa^n quii'ntaa^n nn'a^n, ñequio cwii nnom ts'iaa^n na cwicandaana na mach'ee Espíritu Santo cha'xje^n na l'ue ts'oom.

Tuiñe Jesucristo na matseixmaa^ cha'na jaa nmei^n

5 Juu tsjoomnancue na quia ncuaa na cwilanaa^ya cantyja 'naa^na', nchii tju'cje Ty'ooots'om juuna' nacje 'naa^n ángeles. 6 Ee waa ñ'oom naquii' libro Salmos na seinei^n David nnom Ty'ooots'om. Tsoom:

¿Ljo'to cwiluiindyene nn'a^n tsjoomnancue na jee^n m'aa^ñ'oom' ts'om' joona?

Ndo' ¿ljo' cwiluiindyena na mache' cwenta joona?

7 Cwe' cwantindyo xuee tque^n joona na ticue'ntyjo na t'ma^n cwiluiindyena ñequio ángeles.

Saa matseiwe'ndye' joona na matsei't'maa^ndyu' joona,

8 cha'tsoti na tque^n, tju'cje' joona' nacje 'naa^ñ'oom' ts'a^n.

Ndo' na tju'cjee^n cha'tsoti tjaa'na^n na ñee^n na quia nnc'omna' nacje 'naa^ñ'oom' ts'a^n. Saa me^n na luaa' tsoom, tyoonty'iaaya cha'tsoti na m'a^n na nacjee 'naa^ñ'oom' ts'a^n. 9 Saa cwinty'iaaya Jesús, na cwe' cwantindyo xuee na tque^n Ty'ooots'om na ticuee'ntyjo na t'ma^n cwiluiiñe cha'na ángeles, je' candaa^ya matsei't'maa^ñe'na' jom nc'e na teinoom nawi' na tuee^n'e^n, cha cantyja 'naa^ñ'oom' naya na matseixma^n Ty'ooots'om, tuee^n'e^n cwentaa cha'tsondye nn'a^n.

10 Cha'tsoti na m'a^n, m'a^n nc'e na tque^n Ty'ooots'om ndo' laxma^n cwentaa^na^n. Jom l'ue ts'oom na cha'tsondye nn'a^n na cwiluiindyena ntseinaa^n, cala'jomndyena na matsei't'maa^ñe'na' jom. Nc'e na ljo', sei^jndaa'ñe na tquiina' Jesús cha nntseixma^n na candaa^ñe, nquii na macwji'n'maa^ñe nn'a^n. 11 Ee jaa nn'a^n na la'xmaa^ya na lju' n'oo^ya ñecwii Tsotyaya ñequio nquii na maque^n jaa na lju' n'oo^ya. Nc'e na ljo' tijnaa^n Jnda Ty'ooots'om na nntseicajñoom jaa ntyjee nque^n. 12 Ee naquii' libro Salmos teiljeii ñ'oom na tsoom:

'U Tsotyaya, nntseina^ya cantyja 'na^ñ'oom' ndaa cha'tso ndyentyjo na cwila'yuu' ñ'e^ndyo.

Ñequio luantsa nntsei't'maa^ndyo 'u ñ'e^ndye joona yuu na cwitjomndyena.

13 Ndo' waa cwiiche^n ñ'oom na teiljeii na tsoom:

Ñequii'che^n nntseicantyyaa'tye^n ts'oo^ya Ty'ooots'om.

Ndo' mati waa cwiiche^n ñ'oom na tsoom:

Luaa ja ñequio ntseindaaya na jnda tquiaa Ty'ooots'om l'oo.

14 Ndo' cha'xje^n ntseinda we ts'a^n laxma^na mañecwii sei' ñequio niom' mati tyotseixma^n Jesús sei' ñequio niom' cha'xje^n laxma^n nn'a^n cha cantyja na nncuee^n'e^n ndaa nntseityuee^n'e^n najndeii na mach'ee na cwiwje nn'a^n, manquii tsa^jndii jo'. 15 Ndo' na luaa', jnda seicandyaañe cha'tsondye nn'a^n na cha'waa xuee chuuna na la'xmaa^na cha'cwijom moso na mandi'ntjomtye^n na m'a^n na nquiaana na nncwjena. 16 Ee

ñ'oom na mayuu' tachii cwe' ángeles na jndyoteijneiⁿ, saa jndyoteijneiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Abraham na jndyoteincoo'. ¹⁷ Ndo' cha na nluii na ljo', tcaⁿna' na ñecwii xjeⁿ tseixmaaⁿ ñequio ntyjeeⁿ, cha jo nnom Ty'ooots'om nntseixmaaⁿ cwii tyee na tjacantyja na t'maⁿ cwiluiiñê, na matseicanaaⁿ ndo' na m'aaⁿ na wí' ts'oom nc'iaaⁿaⁿ cha nndaⁿ nntseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om nn'aⁿ jnaⁿ na laxmaⁿna nc'e na tueeⁿeⁿ cwentaana. ¹⁸ Ee cha'xjeⁿ na tjoom nawí' ndo' tyocantyjaa'ñena' na catseitjooñê, jo' chii je' nndaⁿ nnteijneiⁿ nn'aⁿ na maqueⁿna' xjeⁿ jooa na nla'tjooⁿndyena.

3

Jesús t'maⁿti cwiluiiñê, nchiiti Moisés

¹ Jo' chii, 'o nn'aⁿya na jnda tjei'ndyo Ty'ooots'om 'o, na jnda tqueeⁿñê 'o na la'xmaⁿyo' nn'aaⁿaⁿ, c'oom'ya n'om'yo' cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús, na cwiluiiñê apóstol ndo' mati tyee na tjacantyja cantyja 'naaⁿyo' na cwila'yu'yo' ñ'eñê. ² Tyotseicanaaⁿ nnom Ty'ooots'om na ty'iom ts'iaaⁿ jom cha'xjeⁿ tyotseicanda Moisés quii' waa' Ty'ooots'om. ³ Saa Jesús t'maⁿti tseixmaaⁿ na nluii'tmaⁿñê nchiiti Moisés cha'xjeⁿ ts'aⁿ na mach'ee w'aa cwiluii'tmaⁿñetyeⁿ nchiiti w'aa na s'aaⁿ. ⁴ Cwii cwii w'aa majndaa' ts'aⁿ na s'aa juuna', saa cha'tso na niom, Ty'ooots'om s'aa joo jo'. ⁵ Tyotseixmaⁿ Moisés moso quii' waa' Ty'ooots'om. Tyotseicanaaⁿ ts'iaaⁿ na ty'iom jom. Ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ tyocwji'yuu'ñê ndaaⁿ naⁿñeeⁿ ñ'oom na secandii jom. ⁶ Saa Cristo na cwiluiiñê jnda Ty'ooots'om, matseicanaaⁿ quii' waa' Ty'ooots'om. Jaa laxmaaⁿya w'aa'ñeeⁿ xeⁿ tica'ndyaaⁿ nc'uaa'ndyoo na m'aaⁿya na jom quit'maⁿ n'ooⁿ ndo' na cwicantyjaa'tyeⁿ n'ooⁿya jom.

Waa na nnta'jndyee nn'aⁿ cwentaa' Ty'ooots'om

⁷ Jo' chii cha'xjeⁿ matso Espíritu Santo naquii' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii: Xuee je', xeⁿ cwindye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Ty'ooots'om, ⁸ tala'quie' n'om'yo' cha'xjeⁿ ñel'a nn'aⁿyo' nn'aⁿ Israel, na tyola'wendyena nacjoo' Ty'ooots'om ndo' tyoqueⁿna xjeⁿ jom quia na tyom'aⁿna ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'om. ⁹ Jo' jo' weloo welo'yo' tyoqueⁿna xjeⁿ 'naaⁿna ja meiiⁿ wenn'aaⁿ ndyu tyonty'iaana ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyots'aaya quii'ntaaⁿna, ¹⁰ macwe' jo' seiw'iiya naⁿñeeⁿ.

Ndo' tsjooⁿya:

“Naⁿm'aⁿñenquii'cheⁿ cwila'tjooⁿndyena nooⁿ.”

Tícantyjaa' n'omna ja.

Meiⁿ tiñe'cala'noⁿna' chiuu waa na l'ue ts'ooⁿ na c'omna.”

¹¹ Ndo' tiog ñ'oom wí' cjoona nc'e na jeeⁿ seiw'iiya jooa na tijoom nnc'ooquiee'ndyena yuu na seijndaa'ndyo na nnta'jndyena.

¹² Jo' chii 'o nn'aⁿya, cal'andyo' cwenta na tjaa meiⁿ cwiindyoyo' 'o na nntseixmaⁿ jnaⁿ na ticatseyu' ñ'eⁿ nquii Ty'ooots'om na wando'. ¹³ O je' 'io ndi 'io quia'yo' na t'maⁿ n'om nc'iaa'yo' yocheⁿ na ndicwaⁿ wanaaⁿ na matseineiⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii cantyja 'naaⁿna', cha tjaa ñeeⁿ juu quii'ntaaⁿyo' na ñequiu'nn'aⁿ jnaⁿ juu na mati nntseiquie' ts'om. ¹⁴ Ee cha nndaⁿ nlaxmaaⁿya cwentaa' Cristo, macaⁿna' na caljoo'ndyotyaaⁿya cantyja 'naaⁿa' cha'xjeⁿ quia na too'a na cwicantyjaa' n'ooⁿya jom hasta na macanda.

¹⁵ Cha'xjeⁿ ñ'oom na matsona':

Xeⁿ xuee je' cwindye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Ty'ooots'om, talaquie' n'om'yo' cha'xjeⁿ l'a nn'aⁿ Israel quia tyola'wendyena nacjoom'm.

¹⁶ ¿Cwaaⁿ nn'aⁿ na tyola'wendyee jnda na jndyena jndyee' Ty'ooots'om? Manquieeti nn'aⁿ na tjei' Moisés ndyuaa Egipto. ¹⁷ Mawax'atya, ¿ñee naⁿñeeⁿ na tyotseiw'eeⁿ jooa wenn'aaⁿ ndyu? Ñequio joo na tyolaxmaⁿ jnaⁿ na tja ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'om. ¹⁸ Ndo' ¿ñeeⁿ naⁿñeeⁿ na tso Ty'ooots'om ñ'oomtyeⁿ na w'iina' na tijoom xuee nnc'ooquiee'ndyee

yuu na ñeiquiaaⁿ na nnta'jndyeena? Tsoom na ljo' ndaa joo nn'aⁿ na ticalacandaa'ndye. ¹⁹ Ndo' na luaa' waa, ma'moⁿtyeⁿnquiona' ndaaya nc'e na ticala'yu' naⁿñeeⁿ, jo' na seicu'na' na nnc'ooquie'na ndyuaa'ñeeⁿ.

4

Waa na nta'jndyee nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om

¹ Jo' chii ndicwaⁿ waa ñ'oom na tso Ty'oots'om na wanaaⁿ na nntsaquiaa'a na nnta'jndyaaya na m'aaⁿ. Jo' chii cal'aaya cwenta na tintseicu'na' na nt'omndyo' 'o taxocandaa' nlajomndyo' cantyja 'naaⁿ jo'. ² Ee je' macwindyaaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om cha'na joo nn'aⁿ Israel. Saa tjaa'na' na teijndei ñ'oom'ñeeⁿ joona, ee ticala'yu'ya n'omna quia tyondyena juuna'. ³ Saa jaa na cwila'yuu'a nntsaquiaa'a yuu na nnta'jndyaaya cha'xjeⁿ jnda tso Ty'oots'om:

Xjeⁿ na w'iiaa joona tsjoo

na tijoom ñequia na nnc'ooquiee'ndyena yuu na tsjoo na nnta'jndyeena.

Waa cwii taⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matseinei'na' cantyja 'naaⁿ xuee na jnda ntquiee':

Xjeⁿ na tqueeⁿ tsjoomnancue tjacandaa' ts'iaaⁿ na s'aaⁿ.

⁴ Saa waa cwiicheⁿ taⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii cantyja 'naaⁿ xuee na jnda ntquiee'. Matsona':

Xuee jnda yom tjacandaa' cha'tso ts'iaaⁿ na s'aa Ty'oots'om.

Xuee jnda ntquiee' taca'na' na nnts'aatyeeⁿ ts'iaaⁿ, tajñeeⁿ.

⁵ Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom'm na teiljeii na ma'moⁿna' cantyja 'naaⁿ juu ñ'oom'ñeeⁿ. Matsona':

Tijoom xuee ñequia na nnc'ooquie'na ndyuaa yuu na mats'aa naya na nnta'jndyeena cantyja 'naⁿya.

⁶ Ndicwaⁿ wanaaⁿ na nt'om nn'aⁿ nnc'ooquiee'ndyena yuu na nnta'jndyeena ee nn'aⁿ na tyondye jndyee ñ'oom na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ tîc'ooquiee'ndyena jo' jo' nc'e na tyola'tjoondyena. ⁷ Nc'e naljo' ma'moⁿxco Ty'oots'om cwiicheⁿ xuee na matseicajndyuna' xuee je'. Tjaca jndye ndyu quia jo' ñequio 'ndyoo David seineiiⁿ ñ'oom'm na jnda teiljeii:

Xuee je' xeⁿ nddye'yo' jñeeⁿeⁿ,
tilaquie' n'om'yo'.

⁸ Ee xeⁿ jndaa tquiaa Josué yuu na nnta'jndyee nn'aⁿ Israel, tixocatseineiⁿ Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ cwiicheⁿ xuee. ⁹ Jo' chii nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om ndicwaⁿ waa na nnta'jndyeena cantyja 'naaⁿaⁿ, ¹⁰ ee ts'aⁿ na nncjaquiee' yuu na mawajndye Ty'oots'om, nncwajndye cantyja na mach'ee cha'xjeⁿ nqueⁿ tajñeeⁿ ts'iaaⁿ na s'aaⁿ. ¹¹ Jo' chii matsona' na calajndaaya na nntsaquiaa'a yuu na nnta'jndyaaya cha tjameiⁿcwii ts'aⁿ na nntseijomna' na tintseyoom'm cha'na nn'aⁿ Israel.

¹² Ee juu ñ'oom' Ty'oots'om wando'na' ndo' waa najndei na matseixmaⁿna'. Taaticheⁿ juuna' nchiiti cwii xjo na we ntyja taa. Mawindi' juuna' na matooⁿñena' añmaaⁿ ts'aⁿ ñequio espíritu 'naaⁿ ts'aⁿ. Matseicanooⁿna' ñ'oom na ñjoomticheⁿ na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ ndo' macu'xeⁿna' ñomtiuu na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ. ¹³ Na cha'tso na jnda tqueeⁿ Ty'oots'om, tjaa meiⁿcwii na ndaa nncwanty'iu jo nnoom, ee cha'tsoñ'eⁿ m'aⁿ xueena' jo nnom nqueⁿ na ñequiandyo cwenta.

Jesús cwiluiñê tyee na tjacantyja na cwiluiit'mañê

¹⁴ Nquii Jesús Jnda Ty'oots'om cwiluiñê tyee na tjacantyja cwentaaya. Jnda tjaqueⁿeⁿ cañoom'luee, jo' chii maca'na' na caljoo'ndyotyaaⁿya cantyja 'naaⁿ na cwila'yu'ya n'ooⁿya ñ'eⁿñê. ¹⁵ Ee m'aaⁿ na wi' ts'oom jaa cha'tso na tijo'ndyo na la'xmaaⁿya. Ee teinoom cha'tso na mach'eenaa' xjeⁿ jaa na cwila'tjoondyo nnom Ty'oots'om, saa meiⁿcwii tîcatseitjoñê. ¹⁶ Jo' chii ñequio na t'maⁿya n'ooⁿya calacandyoo'ndyo tio 'naaⁿ

Tsotyaaya Ty'ooots'om cha nnto'ñooⁿya na wi' ts'oom jaa ñequio naya na matseixmaaⁿ na nnteijndeina' jaa quia na macaⁿna'.

5

¹ Cwitjeii'ndye nn'aⁿ cwii ts'aⁿ na nluiiñe tyee na tjacantyja cwiluiit'mañe quii'ntaaⁿna. Cwity'iomna ts'iaaⁿ jom na meiⁿntyjeeⁿeⁿ jo nnom Ty'ooots'om cwentaana, na ñnequiaa tsaⁿñeeⁿ 'naⁿ na cwiñequiana nnoom ñequio quioo' na cwila'cwjeena na cwila't'maaⁿndyena jom. ² Ndo' nc'e juu tyee'ñeeⁿ ñecwiixjeⁿ matseitjooñe cha'xjeⁿ joona, jo' chii ndaaⁿ nc'oom na wi' ts'oom nc'iaaⁿaⁿ na leicala'noⁿna chiuu waa na matsa'ntjom Ty'ooots'om nc'e mati jom cwiluiiñe ts'aⁿ na matseitjooñe, ³ ndo' nc'e na matseixmaaⁿ na ljo', jo' chii matseicueⁿeⁿ quioo' na mañequiaaⁿ nnom Ty'ooots'om cwentaa jnaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ mati cwentaa nn'aⁿ tmaaⁿ na matseixmaaⁿ.

⁴ Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu na cwe' l'ue cheⁿnquii ts'om na caluiit'mañe na nnc'oom ts'iaaⁿ tyee'ñeeⁿ. Maxjeⁿ nquii Ty'ooots'om nnty'ioom ts'iaaⁿñeeⁿ juu cha'xjeⁿ na ty'ioom juuna' Aarón. ⁵ Maluaa' waa cantyja 'naaⁿ Cristo, nchii ty'iomñe cheⁿnqueⁿ ts'iaaⁿ na cwiluiiñe tyee na tjacantyja, nquii Ty'ooots'om seit'maaⁿñe jom na catseixmaaⁿ ts'iaaⁿñeeⁿ, ee manquiityeeⁿ tsoom:

'U cwiluiindyu' jndaaya.

Xuee je' majndaa' na cwiluiindyo tsotye'.

⁶ Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom'm na teiljeii na matsoom:

'U ñequii'cheⁿ na cwiluiindyu' tyee

cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na tyotseixmaⁿ Melquisedec.

⁷ Xjeⁿ na tando' Cristo nnom tsjomnancue jndei tyotseineiⁿ nnom Ty'ooots'om, hasta tyoquiaa ndaannoom na tyoch'eeⁿ ty'oo nnom nquii na waa najndei na matseixmaⁿ na tintseicuee'na' jom na tyuaa', ndo' nc'e na tyotseicañaⁿ, jo' chii jndii Ty'ooots'om ñ'oom 'ñom. ⁸ Ndo' nc'e na luaa', meiiⁿ na cwiluiiñe Cristo Jnda Ty'ooots'om saa ljeiiⁿ na tcaⁿna' na catseicandaa'ñê jo nnom, ⁹ ndo' cwii na jnda tqueⁿna' na cwiluiiñe na candaa'ñê, seijndaa'ñena' na cha'tso nn'aⁿ na cwila'candaa'ndye joo nnoom, mañequiaaⁿ na la'xmaⁿna na ticantycwii na cwicalui'n'maaⁿndyena ¹⁰ ee tqueⁿ Ty'ooots'om jom tyee na tjacantyja na cwiluiit'mañe, cha'na ts'iaaⁿ na tyotseixmaⁿ juu tyee Melquisedec.

Waa na teincuu' xe' macwji'ñe ts'aⁿ na matseyoom'm

¹¹ Jndye ñ'oom niom na matsona' na catsjooⁿya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matseixmaⁿ tyee'ñeeⁿ saa mach'eena' na jndei'na' na nntseiteincoo'a juuna' ndaa'yo' ee 'o jeeⁿ nc'uaa' cwila'noⁿyo'. ¹² Jaach'ee xuee cwila'yuy'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om, jo' chii matsona' na je' cwiluiindyo' nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om ndaaⁿ nt'omcheⁿ, saa 'o ndicwaⁿ macaⁿna' na catseineiⁿxco ts'aⁿ ndaa'yo' ñ'oom'm na tijndei'tina' na nntsei'noⁿ ts'aⁿ, 'o ndaatsuu macaⁿna' nchii nantquie na candaa'. ¹³ Ndo' nn'aⁿ na cwe' ndaatsuu macaⁿna' joo, matseijomna' joona cha'cwijom yo'ndaa na ndicwaⁿ cwintei', ti'naaⁿ nañeeⁿ na ntjeii'na cwenta cantyja 'naaⁿ ñ'oom na jndei'tina'. ¹⁴ Saa nantquie na candaa', tseixmaⁿ juuna' cwentaa nn'aⁿ na candaa' cwila'noⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om. M'aaⁿna' cwentaa nn'aⁿ na ya cwitjeii' cwenta yuu na maty'iomyana' ndo' yuu na ticat'iomyana'.

6

¹ Jo' chii tsatsatyaaya naquii' ñ'oom' Ty'ooots'om cha nla'xmaaⁿya nn'aⁿ na jnda tquiee n'om. Ca'ndyaaya cwii ntyja ñ'oom na cwe' we'yandyo na cwit'mooⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo, nchii macandā tomti nlanāⁿya ñ'oom na calcwe' ts'om ts'aⁿ jnaaⁿaⁿ, ndo' mati ñ'oom na cwji'ñe ts'aⁿ cantyja na mach'eeⁿ na titseicantyjaa' ts'oom na cantyja 'naaⁿ jo' nlui'n'maaⁿñê, ndo' ñ'oom na macaⁿna' na catseyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'ooots'om, ² ndo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ na cwiwits'oomndye nn'aⁿ, ndo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ na cwitioo

nn'aⁿ lueena nacjoo' x'iaana quia cwitaⁿ nn'aⁿ na cwil'uee'ñe Ty'o^oots'om juu, ndo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ na cwitando'xco nn'aⁿ na jnda tja ndo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ na ticantycwii na nnt'uiiwi'na' nn'aⁿ na nncu'xeⁿ Ty'o^oots'om. ³ Ndo' xeⁿ ñnequiaa Ty'o^oots'om na nnt'mo^onyâ ndaa'yo' ñ'oom na nnteijndeina' na nntseiquieñena' n'om'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ, maxjeⁿ nl'aayâ.

⁴ Ee nn'aⁿ na cwila'jomndye cantyja 'naaⁿ nguii na cwiluiñe naxuee ndo' jnda jliuna na juu na mañequiaa Ty'o^oots'om na cwicandaana, jeeⁿ ya juu jo' ndo' cwito'ñoomna Espíritu Santo, ⁵ ndo' jnda jliuna na jeeⁿ ya ñ'oom' Ty'o^oots'om ndo' najndeii na cwiluiñe cha'waa ndyu ndo' ndyu na cwindyona', ⁶ ndo' jnda na tajnaaⁿna cha'tso nmeiⁿ, xeⁿ cwitjeii'ndyena cantyja 'naaⁿ Ty'o^oots'om, xonda^a nlcwe'nnda' n'omna, ee na luaa' l'ana cwity'ioomxcona Jnda Ty'o^oots'om ts'oom'naaⁿ na cwilui'jnaaⁿñe ndaa' cha'tso nn'aⁿ. ⁷ Nn'aⁿ na luaa' la'xmaⁿ, matseijomna' joona cha'na tyuaa na ya cwiwicandi' ndaaluaa' na cwiqiuo cjoona', xeⁿ ya cwiwe' ntjom na nleil'uee'ñe ts'aⁿ na tyoch'ee ts'iaaⁿ, ma'mo^ona' na matio'ñaaⁿñe Ty'o^oots'om tyuaa'ñeeⁿ, ⁸ saa xeⁿ cwe' n'oomnioom ñequio l'o^oonioom cwi'oom tyuaa'ñeeⁿ, cwiwitquioo' na maju'wi' Ty'o^oots'om tyuaa'ñeeⁿ ndo' na macandã nñom ts'aⁿ chom juuna'.

Mateijndeii ñ'oom' Ty'o^oots'om na cwiljoo'ndyotyaaⁿya

⁹ Saa 'o nn'aⁿya na jeeⁿ wi' n'o^onyâ, meiiⁿ na luaa' waa ñ'oom na cwil'uuyâ ndaa'yo', jndaa'ya nquiuyâ na titseijomna' 'o cha'na tyuaa na til'uena'. Niom na cwit'mo^ona' na m'aⁿyo' nato na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^oots'om nn'aⁿ. ¹⁰ Ee Ty'o^oots'om cwiluiñe na maty'iomyana', meiⁿ xocatsuu' ts'oom na jnda nquiuy' jom na ñeteijndeiy' nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eñe ndo' ndicwaⁿ cwil'a'yo' na ljo'. ¹¹ L'ue n'o^onyâ na cwii cwiindy' 'o hasta xuee na macandã ñequi'cheⁿ nnt'mo^ony' na m'aⁿyo' na wi' n'om' ntyjee'yo' na cwila'yu' cha nda'yo' juu na cwicantyyaa' n'om'yo' nnom Ty'o^oots'om. ¹² Til'ue n'o^onyâ na nnc'om'yo' na ntqueⁿyo' saa calajnda'yo' na nluii'ndyo'tyeⁿyo' cha'xeⁿ tyol'a nn'aⁿ na tyoñ'omt'maaⁿndyena n'omna na nnto'ñoomna cha'tso na jnda tso Ty'o^oots'om na ñnequiaaⁿ ndaana.

¹³ Quia na tso Ty'o^oots'om ñ'oom nnom Abraham waa na nnts'aaⁿ, tjaa ñeeⁿ cwiicheⁿ na t'maⁿti cwiluiñe cha'na jom na cantyja 'naaⁿ xuee' juu ndaa^a nntseyeⁿtyeeⁿ ñ'oom'm. Jo' chii tqueⁿtyeⁿñe cheⁿnqueⁿ ñ'oom'm nnom tsaⁿñeeⁿ.

¹⁴ Tsoom nnom: “Na mayuu'cheⁿ t'maⁿ nntio'naaⁿndyo 'u ndo' nnts'aa na nlei-jndyendye nn'aⁿ tsjaaⁿ 'naⁿ na nncjawintyoo'.” ¹⁵ Tyom'aaⁿ Abraham na jeeⁿ t'maⁿ ts'oom na ñeteinom'm na nluii na ljo', ndo' jnaaⁿaⁿ cha'xeⁿ na tso Ty'o^oots'om nnoom. ¹⁶ Quia na ntyjaa' ts'om ts'aⁿ na cala'yu' nn'aⁿ na nntseicanda^añe ñ'oom na jnda tsoom nnom cwii x'iaaⁿaⁿ na nnts'aaⁿ, malcweeⁿeⁿ nguii Ty'o^oots'om na queⁿya cwenta na nchii cantu matseineiⁿ. Ndo' na ljo' mach'eeⁿ, meiⁿchjoo xonquiaana' na nntseineiⁿti ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. ¹⁷ Jo' chii l'ue ts'om Ty'o^oots'om na nleitquioo'ya ndaa^a nn'aⁿ na manto'ñoomna juu na ndaana na jnda tsoom na nnto'ñoomna, ee na nntseicanda^añe ñ'oom na jnda tqueⁿtyeeⁿ, meiⁿ xocatseichueeⁿeⁿ ñ'oom na jnda tsoom. Jo' chii cha na m'mo^ona' na mayuu' juu ñ'oom'ñeeⁿ, seityeⁿñe cheⁿnqueⁿ ñ'oomtyeⁿ nacjoom'm. ¹⁸ Cantyja 'naaⁿ we nnom ñ'oommeiiⁿñe na xocwijndyoona' meiⁿ xonquiu'nn'aⁿ Ty'o^oots'om cantyja 'naaⁿ joona', jaa cwito'ñooⁿya cwii na mañequiaana' na t'maⁿ n'o^onyâ na xotseichuii'na' nc'e cwila'quit'maⁿ n'o^onyâ juu na cwicantyyaa' n'o^onyâ jom. ¹⁹ Ndo' juu na m'aaⁿya na cwicantyyaa' n'o^onyâ jom, matseixmaⁿna' cwii na tyeⁿ matseiljona' añaⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ. Juu jo' meiⁿ tixocatyuii'na', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿna'. Macjaquiee'na' naxeⁿ liaa na ntyja quii' wats'om cañoom'luee, ²⁰ yuu na jnda tjaquiee' Jesús cantyja 'naaⁿya. Ndo' na luaa', maqueⁿna' jom na cwiluiñe tye na tjacantyya cantyja 'naaⁿya, na mañecwii ts'iaaⁿ matseixmaaⁿ cha'xeⁿ ñeseixmaⁿ Melquisedec.

7

Jesús matseixmaaⁿ ts'iaaⁿ tyee cha'xjeⁿ Melquisedec

¹ Nquii Melquisedec tyom'aaⁿ rey ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoom Salem ndo' mati tyotseixmaaⁿ tyee cwentaa' Ty'ooots'om na m'aaⁿ na ndyeticheⁿ. Quia na jndyolcwe' Abraham jnda na tantjoom tia' ñ'eⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwitsa'ntjom, tjacatjomñe Melquisedec jom, tcaⁿ tsaⁿñeeⁿ na catio'naaⁿñe Ty'ooots'om jom. ² Ndo' cha'tso 'naⁿ na tjei' Abraham luee nn'aⁿ ñ'eⁿ na s'aaⁿ tia', tquiaaⁿ diezmo cantyja 'naaⁿ joo jo' nnom Melquisedec. Xuee' Melquisedec ma'moⁿna' na cwiluiiñê ts'aⁿ na matsa'ntjom cha'xjeⁿ na maty'iomyana' ndo' xuee' tsjoom Salem ma'moⁿna' na tjaa tia' nn'aⁿ tsjoom'ñee, jo' ma'moⁿna' na tyoluiiñê ts'aⁿ na ya matsa'ntjoom naⁿñeeⁿ na tjaa tia' cachona. ³ Tijndaa' meiⁿ tsotyeeⁿ, meiⁿ tsoñeeⁿ, meiⁿ cwaaⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiiñê. Tijndaa' cwaaⁿ na tuiiñê, meiⁿ cwaaⁿ na tueeⁿeⁿ. Ndo' na ljo' ñequii'cheⁿ matseijomna' jom cha'na nquii Jnda Ty'ooots'om, ñequii'cheⁿ matseixmaaⁿ tyee.

⁴ C'oom' n'om'yo' na jeeⁿ t'maⁿ tyoluiiñe Melquisedec na nquii weloo welooya Abraham, cha'tso na tjeiiⁿeⁿ luee nn'aⁿ na ñequio s'aaⁿ tia', tquiaaⁿ diezmo nnom. ⁵ Cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, nquiee ntyee na cwiluiindyee tsjaaⁿ Leví na jndyowicantyyoo', matsa'ntjom ljeii'ñeeⁿ na quia nn'aⁿ judíos diezmo ndaana, meiⁿ na nn'aaⁿndyena ndo' mati cwiluiindyee ntyee'ñeeⁿ tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham. ⁶ Saa juu Melquisedec, meiⁿ nchii cwiluiiñê tsjaaⁿ Leví jom, to'ñoom cwenta diezmo l'õ Abraham, tsaⁿ na jnda tso Ty'ooots'om nnom chiuu nnts'aaⁿ. Ndo' tcaⁿ Melquisedec na catio'naaⁿñe Ty'ooots'om Abraham. ⁷ Ee ñ'oom na mayuu' ts'aⁿ na t'maⁿti cwiluiiñe matio'naaⁿñê ts'aⁿ na cjeti tseixmaⁿ. ⁸ Cantyja 'naaⁿ na waa quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, nn'aⁿ na cwito'ñoom diezmo, joona nn'aⁿ na cwiwje, saa ñ'oom' Ty'ooots'om na jnda teiljeii matseineiⁿna' cantyja 'naaⁿ Melquisedec na cha'cwijom na ndicwaⁿ wanoom'm. ⁹ Jo' chii ndaaⁿ nntso ts'aⁿ na joo ntyee na la'xmaⁿna tsjaaⁿ Leví na je' cwito'ñoomna diezmo, mati tquiana diezmo cantyja 'naaⁿna nnom Melquisedec nc'e nquii Abraham. ¹⁰ Ee quia na tquiaa Abraham diezmo nnom Melquisedec xjeⁿ na tjacatjomñe tsaⁿñeeⁿ jom, meiⁿ na tyooluiiñe Leví saa cantyja na macwji' Ty'ooots'om cwenta, nc'e nquii Abraham, jo' maty'iomna' na tquiaa Leví diezmo.

¹¹ To'ñoom nn'aⁿ Israel ljeii na matsa'ntjomna' cantyja 'naaⁿ ntyee tsjaaⁿ Leví na joona tsjaaⁿ Aarón na jndyowicantyyoo'. Quia jo' ts'iaaⁿ na ñel'a ntyee'ñeeⁿ, xeⁿ nndaⁿ nlqueⁿna' ts'aⁿ na candaⁿñe jo nnom Ty'ooots'om, maxjeⁿ taxocaⁿna' na nnc'oom cwicheⁿ tyee na nchii cha'na ts'iaaⁿ na ñeseixmaⁿ Aarón saa nlcaⁿna' cwii tyee na nntseixmaⁿ ts'iaaⁿ cha'na juu na ñeseixmaⁿ Melquisedec. ¹² Ee quia na cwileijndyoo ts'iaaⁿ na la'xmaⁿ ntyee, mati macaⁿna' na nleijndyoo ljeii na matseijndaa'ñena' ts'iaaⁿ na cwil'ana. ¹³ Ndo' nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom jaa na cantyja 'naaⁿ matseineiⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii, jom tuiiñê tsjaaⁿ cwiicheⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ Israel, ndo' cantyja 'naaⁿ tmaaⁿñeeⁿ, tjaa meiⁿ ncwii ts'aⁿ na jnda ñet'oom tyee. ¹⁴ Ee maxjeⁿ majndaa'ya na nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom jaa, tuiiñê tsjaaⁿ tmaaⁿ Judá, ndo' quia seineiⁿ Moisés cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ ntyee, ticwjaa'ñê ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿñeeⁿ.

¹⁵ Ndo' majndaa'ya na ljo' quia cwiwitquioo' na juu tyee cantyja 'naaⁿya matseijomna' jom cha'na Melquisedec, ¹⁶ na nchii ñeseixmaaⁿ tyee nc'e na mawaa ljeii na matseijn-daa'ñena' cwaaⁿ tsjaaⁿ nn'aⁿ nla'xmaⁿna ntyee, saa nc'e na waa najndeii na wando' na tijoom catyuii'. ¹⁷ Ee matso Ty'ooots'om na ljo' cantyja 'naaⁿ Cristo:

'U ñequii'cheⁿ matseixmaⁿ tyee

cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na tyotseixmaⁿ Melquisedec.

¹⁸ Jo' chii ñ'oom na teijndaa'jndyee na tyotsa'ntjomna', 'ndiina', nc'e na tijndeiiina' na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿna', ticwil'uena'. ¹⁹ Ee ljeii na tqueⁿ Moisés meiⁿcwii ts'aⁿ tiqueⁿna' na candaⁿñe jo nnom Ty'ooots'om. Saa waa cwiicheⁿ na matseinoomñe

juuna' na la'xmaa^{ya} cwii na candaa'ti na mañequiaana' na cwicantyjaa' n'oo^{ya} na cantyja 'naaⁿⁱ juu jo' matseicandyoo'ñena' jaa na m'aaⁿ Ty'oots'om.

²⁰ Ndo' t'mooⁿ na mayuu' na ljo' nc'e ñ'oomtyeⁿ na seineiⁿ. Nt'omcheⁿ ntyee na ñet'om, quia na t'omna ts'iaaⁿ, tjaa'naⁿ ñ'oomtyeⁿ tuaa cantyja 'naa^{na}. ²¹ Saa cantyja 'naaⁿⁱ Ta Jesús ty'iomna' ts'iaaⁿ tyee jom ñequio ñ'oomtyeⁿ ee matso ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii: Nquii na matsa'ntjom seineiⁿ ñ'oomtyeⁿ

meiⁿ xotseichueii^{ne} na seitoom:

“U ñequii'cheⁿ nntseixmaⁿⁱ ts'iaaⁿ tyee cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na tyotseixmaⁿ Melquisedec.”

²² Nc'e juu ñ'oomtyeⁿ waa', ma'mo^{ndyeyuna} na Jesús waa ñ'oom na candaa'ti cantyja 'naa^{na}, nchiiti juu na tyowaajndyee. ²³ Jeeⁿ jndyendye ntyee na tyom'aⁿ najndyee, ee leicaljoo'ndye ts'iaaⁿⁱ ñeeⁿ nc'e na tyowjena, ²⁴ saa nc'e na ticue' Jesús, jo' chii tjaa'naⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ tjaquiee' ts'iaaⁿ tyee na matseixmaaⁿ. ²⁵ Jo' chii candaa'ya nndaⁿ nncwji'n'maaⁿ ñê cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'candyoo'ndyena na m'aaⁿ Ty'oots'om cantyja 'naa^{na}, ee ticantycwii na wanoom'm ndo' na macaaⁿ nnom cantyja 'naa^{na}.

²⁶ Jo' chii candaa'ya cwiluiiñe Jesús tyee na tjacantyya na maca^{na} jaa. Jom lju' ts'oom, tyootseitjooñê, juu na cwajndii tjaa'naⁿ na t'aa'na' jom, tiquich'eeⁿ cha'na cwil'a nn'aⁿ jnaⁿ, je' matseit'maaⁿⁱ ñena' jom nandyeti cañoom'luee. ²⁷ Meiⁿ tica^{na} na cats'aaⁿ cha'na tyol'a nt'omcheⁿ ntyee na tjacantyya tyoluii'tma^{ndye}, na 'io ndii 'io tyola'cwjeena quioo' na tyoñequiana jooyo' nnom Ty'oots'om, najndyee cwentaa jnaaⁿ nquieena ndo' nda jo' mati cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa xuii' na s'aa Jesús, ñejomndii' tquiaañe cheⁿ nqueⁿ na tuee^{ne}, cwii na macanda. ²⁸ Ljeii na tqueⁿ Moisés tque^{na} na nn'aⁿ ts'iaaⁿ ntyee na ticandaa' la'xma^{na}. Saa ñ'oom na ndanquia tque^{ntye} Ty'oots'om maty'iomna' ts'iaaⁿ nquii jnaaⁿ na tjaa yuu ntycwii na tseixmaaⁿ na candaa'ñê.

8

Jesús cwiluiiñê na matioom'ñê ñ'oom cwentaaaya

¹ Cantyja 'naaⁿⁱ ñ'oomwaa na matseinaⁿ cantyja 'naaⁿ ntyee, luaa ñ'oom na t'ma^{nti} tseixma^{na} na cha'tso. Cristo matseixmaaⁿ tyee na tjacantyya na cwiluii'tmaⁿ ñê cwentaaaya. Jnda tjaaⁿ cañoom'lueecheⁿ. Je' mawacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya na macwiluii'tmaⁿ ñê, ² na mamandi'ntjoom naquii' yuu na tjacantyya na lju' tseixma^{na}, juu na s'aa nquii Ty'oots'om, nchii nn'aⁿ l'a jo'.

³ Cwii cwii tyee na tjacantyya na t'maⁿ cwiluiiñe cwity'ioomna ts'iaaⁿ jom na nntseicue^{ne} quioo' ndo' na ñequiaaⁿ jooyo' nnom Ty'oots'om cwentaa nn'aⁿ. Nc'e na luaa', mati tca^{na} na waa na ñnequiaa Jesucristo. ⁴ Xeⁿ na ndi m'aaⁿ tsjoomnancue, meiⁿ xoc'oomna' jom na nntseixmaaⁿ tyee, ee m'aⁿ ntyee ljooñe na cwinequia quioo' nnom Ty'oots'om cha'xjeⁿ matseijndaa'ñe ljeii na tqueⁿ Moisés. ⁵ Wats'om yuu na cwindye'ntjom ntyee'ñeeⁿ, cwe' tseixma^{na} ncwaaⁿⁱ na jlui'tsjaaⁿⁱ juu na waa cañoom'luee. Nquiuuyaaya na cwe' ncwaaⁿⁱ jo' ee quia to' Moisés na nnts'aaⁿ wats'omliaa, matso Ty'oots'om nnoom: “Queⁿ queⁿ cwentaa na catsa' juuna' cha'xjeⁿ na t'moo^{ya} njom' quia t'oom' sjo Sinaí.” ⁶ Saa nquii tyee na tjacantyya cwentaaaya, mach'eeⁿ ts'iaaⁿ yuu na xcweti cwiwit'maaⁿⁱ, matseitjoom nn'aⁿ ñequio Ty'oots'om nc'e cwii ñ'oomtyeⁿ na xcwetina', na cajndati ñ'oom chuuna' na tso Ty'oots'om na nntseicanaaⁿ.

⁷ Juu ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ñe jndyee Ty'oots'om, xeⁿ tque^{na} na candaa'ndye nn'aⁿ, quia jo' t'ica^{na} cwiicheⁿ ñ'oom. ⁸ Saa ljeii Ty'oots'om na juu ñ'oom'ñeeⁿ t'ique^{na} nn'aⁿ na candaa'ndye jo nnoom, jo' chii tsoom:

Matso nquii Ta: Mancue'ntyjo xjeⁿ

na nlquaa^{xc} ñ'oomtyeⁿ ñequio nn'aⁿ Israel ndo' ñequio nn'aⁿ Judá.

⁹ Juu ñ'oom'ñeeⁿ tixotseijomna' ñequio ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ndyjo ñequio weloona, quia na t'uiya lueena

na tjeii'a jona ndyuaa Egipto;

saa nc'e na tîcala'candaa'ndyena ñ'oom'ñeeⁿ,
jo' chii 'ndiya joona, luaa' matso nqueⁿ na matsa'ntjoom.

¹⁰ Juu ñ'oomtyeⁿ na nntseijndaa'ndyō ñequio nn'aⁿ Israel
quia na nncue'ntyjō xjeⁿ,

luaa nntseixmaⁿna' matso nquii na matsa'ntjom:

Ñ'oom 'naⁿya na matsa'ntjomna', nncwjaa'ndyō joona' naquii' nqueⁿna,
ndo' nntseiljeiya joona' naquii' n'omna.

Ja nntseixmaⁿya Ty'oots'om cwentaana
ndo' joona nla'xmaⁿna nn'aⁿya.

¹¹ Quia ljo'cheⁿ tixocaⁿna' na ca'mōⁿ cwii cwii ts'aⁿ ndaa nc'iaa',
oo ndaa nn'aaⁿaⁿ oo ndaa nt'omcheⁿ,

cha nnta'jnaaⁿna nqueⁿ na cwiluiiñê na matsa'ntjoom,

ee xjeⁿñeeⁿ cha'tsondye nn'aⁿ nnta'jnaaⁿna ja,

meiiⁿ ts'aⁿ na tit'maⁿ cwiluiiñê, meiiⁿ ts'aⁿ na tjacantyja na matsa'ntjom.

¹² Ndo' natia na cwil'ana nntseit'maⁿ ts'oōⁿ

ndo' xocañjomti ts'oōⁿya jnaaⁿna.

¹³ Quia na matseineiⁿ Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ cwii ñ'oomtyeⁿ xco, ma'mōⁿna' na jnda
tquieeñê ñ'oom na tyowaa jndyee ndo' juu na jnda tquiee tseixmaⁿna', mawaa xjeⁿ na
nntsuuna'.

9

Wats'om tsjoomnancue ndo' wats'om cañoom'luee

¹ Juu ñ'oomtyeⁿ na tqeⁿjndyee Ty'oots'om ñequio nn'aⁿ Israel, jndaa' seijndaa'ñena'
chiiu nla't't'maaⁿndyena jom ndo' na nl'ana cwii w'aaliaa. ² Juu cuarto na cwe'

we'yandyo cantyja 'naaⁿ w'aaliaa'ñeeⁿ tyomeintyjee' xjo na tyocantyjoo chom ndo'
ñ'eⁿ cwii meiⁿsa yuu na tyocantyjo ntyoo'. Cuarto'ñeeⁿ jndyuna' Cuarto Lju'. ³ Naxeⁿ

liaa na ntyja na jnda we, tyowaa cwiiicheⁿ cuarto na jndyuna' na Lju'ticheⁿ Tseixmaⁿ.

⁴ Naquii' cuarto'ñeeⁿ tyowaa tio s'om cajaan yuu tyola'co ntyee suu ndo' cwii castom
na tcweeñ'eⁿna' s'om cajaan. Ts'om castom'ñeeⁿ tyowaa cwii xuaa na tuiina' ñ'eⁿ s'om

cajaan na too'cheⁿ ñjom maná ndo' mati ñ'eⁿ ts'oom l'eii 'naaⁿ Aarón na jndei'na' ndo'
ñjom lcaa' ljo' na chona' ljeii ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ñe Ty'oots'om ñ'eⁿndyena. ⁵ Nacjoo'

castom'ñeeⁿ tyocantyjo we querubines na tuii ñequio s'om cajaan. Joona' cwit'mōōⁿna'
na m'aaⁿ Ty'oots'om ñequio nn'aⁿ. Ndyeyu nacjoo' tscaa' na ta' 'ndyoo castom'ñeeⁿ,

tjom lquii querubines'ñeeⁿ yuu cwiñequia ntyee niom quioo' na jnda jla'cwjeena cha
catseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jaa nn'aⁿ Israel. Jndye ñ'oom maniom na cwit'mōōⁿ cwii

cwii nmeiⁿ!, saa ticaⁿna' na nlanāⁿyā cantyja 'naaⁿ joona' na maje'ndyō.

⁶ Quia na jnda teijndaa' cha'tso nmeiⁿ!, nquiee ntyee 'io ndi 'io tyo'ooquie'na cuarto
na we'yandyo na tyol'ana ts'iaaⁿ na la'xmaⁿna. ⁷ Saa cuarto na jnda we, macanda

tyojaaquiee' nquii tyee na tjacantyja cwiluiit'maⁿñê, ndo' ñejom ndii' na cwii cwii chu.
Tyojaachom niom quioo' na cwila'cwjee nn'aⁿ na cwila't't'maaⁿndyena Ty'oots'om.

Niom'ñeeⁿ tyoñequiaaⁿ cwentaa' jnaaⁿ nqueⁿ ndo' mati cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ. ⁸ Ndo' na
luaa' tuaa, ma'mōⁿ Espiritu Santo na yocheⁿ na tyowaa wats'om liaa'ñeeⁿ, ticwanaaⁿ na

nncjaquiee' meiⁿquia ts'aⁿ cuarto na lju'ticheⁿ tseixmaⁿna'. ⁹ Cha'tso nmeiⁿ la'xmaⁿna'
cwii na ma'mōⁿna' ndaaya ncuue meiiⁿñê, ee 'naⁿ na tyoñequia nn'aⁿ ñequio quioo' na

tyola'cwjeena na cwila't't'maaⁿndyena Ty'oots'om, ts'iaaⁿñeeⁿ tîcandaa nlqueⁿna' joona
na la'xmaⁿna na candaa'ndyena jo nnom Ty'oots'om. ¹⁰ Ñ'oom'ñeeⁿ cwe' t'uiina' cantyja

'naⁿ na cwicwa'na ndo' na cwiwena ñequio nt'omcheⁿ nnom na maqueⁿlju'na' joona. Saa
cwe' tomti la'xmaⁿna' cwii na matsa'ntjomna' chiiu na nc'omna, ndo' joo ñ'oommeiⁿ

ñequii'cheⁿ tyowaa najndana' hasta xjeⁿ na seichuii' Ty'oots'om chiiu nla't't'maaⁿndyee
nn'aⁿ jom.

Nioom' Cristo

¹¹ Saa jnda jndyo Cristo na cwiluiiñê tyee na tjacantyja cantyja 'naaⁿ cha'tso naya na maniom. Juu wats'om yuu na mand'i'ntjoom, yati ndo' candaã'ti tseixmaⁿna', meiⁿ nchii nn'aⁿ l'a juuna' ee nchii tseixmaⁿna' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue. ¹² Jnda tjaqueⁿeⁿ yuu na lju'ticheⁿ wats'om cañoom'luee, saa nchii cha na ñequiaaⁿ nioom canch'ioo ñequio nioom quioo'ndyo nch'u, jom tquiaaⁿ nioom' nqueⁿ, meiⁿ ticaⁿna' na nnts'aannaaⁿaⁿ na ljo' ndo' nc'e jo', seijndaa'ñê na la'xmaaⁿya na ticatycwii na cwicalui'n'maaⁿndyo. ¹³ Ñ'oom na mayuu' quia tyolacandaãndye ntyee nioom quioo'ndyo ñequio nioom canch'ioo nacjoo nn'aⁿ ñequio tsjaa' na tcoñe casondyecu, tyowaa najndei na tyola'xmaⁿ ts'iaaⁿmeiⁿ na tqueⁿ lju'na' nn'aⁿ cha ndaa nla't'maaⁿndyena Ty'oots'om. ¹⁴ Ndo' nc'e na luaa' waa, juu nioom' Cristo mat'maⁿti waa najndei na matseixmaⁿna', ee cantyja 'naaⁿ najndei na matseixmaⁿ Espíritu Santo na ticatycwii na m'aaⁿ, Cristo tquiaañe cheⁿnqueⁿ nnom Ty'oots'om na seijomna' jom cha'na quioo' na candaã'ñe ndo' nioom' jom matseilju'na' na m'aaⁿtyeⁿ n'ooⁿya cantyja 'naaⁿ joo ts'iaaⁿ na wjaachuuna' jaa na nncwjaaya cha ndaa ndya'ntjooⁿya nnom Ty'oots'om na wando'.

¹⁵ Nc'e na luaa', tquiaañe Cristo na tueeⁿeⁿ cha cantyja 'naaⁿ cwii ñ'oom xco na matseijndaa'ñê ndaa nntseitjoom nn'aⁿ ñequio Ty'oots'om, ndo' na ljo' ndaa nntseit'maⁿ ts'oom nn'aⁿ jnaaⁿna na ñel'ana quia tyom'aⁿna nacje 'naaⁿ ñ'oomtyeⁿ na tyowaajndyee ndo' cha joo nn'aⁿ na ma'maⁿ Ty'oots'om ndaa nnto'ñoomna juu naya na tijoom ntycwii na jnda tsoom na ñequiaaⁿ ndaa naⁿñeeⁿ. ¹⁶ Quia matseiljei ts'aⁿ tsom na matseijndaa'ñena' cwii na l'ue ts'om, ñ'oom na chuu tsom'ñeeⁿ, tjaa'naⁿ najndeiina' yocheⁿ na ndicwaⁿ wando' tsaⁿñeeⁿ. ¹⁷ Ee tsom na seiljei ts'aⁿ na ma'moⁿna' chiuu waa na matseijndaa'ñe, tjaa'naⁿ najndei tsom'ñeeⁿ yocheⁿ na wando' tsaⁿñeeⁿ, xeⁿ jnda tueeⁿeⁿ quia jo' waa najndei na matseixmaⁿna'. ¹⁸ Nc'e na ljo', ñ'oom na teijndaa' najndyee mati tqueⁿtyeⁿna' cwe' ñ'eⁿ nioom quioo'. ¹⁹ Ee quia na jnda sei'naaⁿ Moisés cha'tso ljei na matsa'ntjomna' ndaa nn'aⁿ Israel, quia jo' seityeeⁿ soo wee cwii ts'oom hisopo, seicanaⁿaⁿ soo'ñeeⁿ quii' nioom catsondyench'u ñequio nioom canch'ioo na tjoom'na' ñ'eⁿ ndaatioo, jnda jo' seicandaãñê niom'ñeeⁿ tsom na chuu ljei'ñeeⁿ ndo' mati nn'aⁿ Israel. ²⁰ Ndo' tsoom ndaana: “Cantyja 'naaⁿ niom'waa ma'moⁿna' na cwiljotypeⁿ ñ'oom na matsa'ntjomna' na matseijndaa'ñe Ty'oots'om ñ'eⁿndyo.” ²¹ Ndo' mati seicandaãñê niom'ñeeⁿ wats'omliaa ñequio cha'tso 'naⁿ na cwiwil'ue jo' jo' na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om. ²² Cantyja 'naaⁿ ljei na matsa'ntjomna', mandyo na cha'tsoti 'naⁿ maqueⁿlju'na' ñequio niom', ndo' xeⁿ ticwe' niom', ticatseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jnaaⁿ nn'aⁿ.

Tquiaañe Cristo na tueeⁿeⁿ, jo' na matseiljoom'm jnaaⁿya

²³ Ndo' na luaa', jo' chii tcaⁿna' na cwe' nioom quioo' cha queⁿlju'na' joo 'naⁿ na teil'ue quii' wats'omliaa na joona' jlui'tsjaaⁿna' joo 'naⁿ na niom cañoom'luee, saa joo 'naⁿñeeⁿ tcaⁿna' na cue' cwii na candaã'ti. ²⁴ Ee Cristo, nchii tjaqueⁿeⁿ wats'om na ñel'a nn'aⁿ, cwii na cwe' jlui'tsjaaⁿna' wats'om na mayuu'cheⁿ na waa cañoom'luee. Jom tjaqueⁿeⁿ cañoom'luee yuu na matioom'ñê ñ'oom 'naaⁿya jo nnom Ty'oots'om. ²⁵ Nchii tjaqueⁿeⁿ cañoom'luee na jndye ndii' na nncueeⁿeⁿ cwentaa nn'aⁿ, cha'xeⁿ quich'ee tyee na cwiluiitquieñe jo ndaa nn'aⁿ judíos na chu ndo' chu mawjaaqueⁿeⁿ cuarto na macanda na lju' tseixmaⁿna' na ñequiaaⁿ nioom quioo'. ²⁶ Ee xeⁿ na ljo' tcaⁿna', quia jo' jndye ndii' xjeⁿ na tqueⁿ Ty'oots'om tsjoomnancue, nlcaⁿna' na cue' Cristo. Saa ncueemeiⁿ na mawjaantycwii cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, ñejomndii' teitquioo'ñe Cristo, na tquiaañe na tueeⁿeⁿ na nntseicanoom'm jnaaⁿ nn'aⁿ. ²⁷ Ndo' cha'xeⁿ na majndaa' na ñejom ndii' nncwjaaya na cha'tsondyo, ndo' jnda jo' nncu'xeⁿ Ty'oots'om jaa, ²⁸ maluaa' ñejomndii' na tquiaañe Cristo na tueeⁿeⁿ cha nntseinoom'm jnaaⁿ jndyendye nn'aⁿ. Nda jo' nleitquioo'ñê na nda we, nchii cwe' na nntseijndaa'ñê cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ nn'aⁿ, saa na nncwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ na cwicantyyaa' n'om jom.

10

Ñejom tue' Cristo cwentaa cha'tsondye nn'a'

¹ Juu ljeii na tqueⁿ Moisés matseijomna' juuna' cwe' cwii ncwaaⁿ joo naya na tseixmaⁿ Cristo na quia nnto'ñooⁿya, nchii tseixmaⁿna' cwii na nlqueⁿna' ts'aⁿ na candaⁿñe jo nnom Ty'o^ots'om. Nc'e na luaa', juu ljeii'ñeeⁿ tijoom candaⁿ nlqueⁿna' na candaⁿ la'xmaⁿ nn'aⁿ na chu ndo' chu cwilacandyoo'ndyena na m'aaⁿ Ty'o^ots'om. ² Ee cantyja 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ, xeⁿ waa na nndaⁿ nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ, quia jo' jnda 'ndye nn'aⁿ Israel na cwila'cwjeena quioo' cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om joona. ³ Saa nc'e na chu ndo' chu ñejla'cwjeena quioo' cha catseit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om jnaⁿ na laxmaⁿna, na luaa' ñel'ana yacheⁿ s'aana' na tjañjoom' n'omna na ndicwaⁿ laxmaⁿna jnaⁿ, ⁴ ee tijoom jndaⁿ nlju'ñe ts'aⁿ jnaaⁿaⁿ cwe' ee na cwiquioo nioom quioondyo ñequio canch'ioo.

⁵ Macwe' jo' quia jndyo Cristo tsjoomnancue, tsoom nnom Ty'o^ots'om: Tileiquiaana' na nljoya ntyji' na cwe' quioo' cwila'cwjee nn'aⁿ, ñequio 'naⁿ na cwiñe'quiana na cwila't'maaⁿndyena 'u.

Jo' chii tquiaa' na ts'aⁿ ja cha nnc'iq^o cwentaa nn'aⁿ cha nntseit'maⁿ ts'om' jnaⁿ na la'xmaⁿna.

⁶ Tineiⁿ na cwila'cona quioo' ñequio nt'omcheⁿ na cwil'ana naya 'U cha nndaⁿ nntseit'maⁿ ts'om' jnaaⁿna.

⁷ Jo' chii tsjoo:

“Laa ja Ta, waa ñ'oom na teiljeii cantyja 'naⁿya na matsona':

'U Ty'o^ots'om, jnda jndyoo na nnts'aaya yuu na l'ue' ts'om',

cha'xjeⁿ ñ'oom na teiljeii cantyja 'naⁿya nacjoo' libro.”

⁸ Najndyee tso Cristo na tineiiⁿ Ty'o^ots'om quioo' na cwila'cwjeena na cwila'cona nnom tio, ñequio nt'omcheⁿ nnom na cwil'ana naya jom meiiⁿ juu ljeii na matsa'ntjomna' ñequio najndeina' matsona' na cal'ana naljo'. ⁹ Jnda jo' tsoom: “Jnda jndyoo na nnts'aa yuu na l'ue ts'om'.” Ñ'oomwaa' ma'moⁿna' na matseityueeⁿeⁿ ñ'oom na cwila'cwjee nn'aⁿ quioo' cha nntseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿna ndo' macwjaa'ñe ñ'oom xco na jnda we na ñejom ndii' nncue' Cristo cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁰ Jnda tqueⁿ Ty'o^ots'om jaa na lju' n'ooⁿya nc'e s'aa Jesucristo cantyja na l'ue ts'oom, na tquiaañe cheⁿnqueⁿ na tueeⁿeⁿ cwentaaya, ñejom tuii na ljo' cwentaa cha'tsondyoñ'aaⁿ.

¹¹ Ntyee cwentaa nn'aⁿ judíos na ñet'om nacje 'naaⁿ ñ'oom najndyee na tacatyeeⁿtyeⁿ, 'io ndi 'io mañe'joo mañe'joo ts'iaaⁿ tyol'ana na tyola'cwjeena quioo' cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om joona. Saa tijoom candaⁿ na nntseicanduu' Ty'o^ots'om jnaaⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ jo'. ¹² Saa Cristo ñejom ndii' tquiaañe nnom Ty'o^ots'om na cueeⁿeⁿ cha nndaⁿ nlju'ndyoo cantyja 'naaⁿ jnaaⁿya. Jnda jo' tjawacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'o^ots'om ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' jom. ¹³ Je' meinom'm hasta xjeⁿ na nntsa' Ty'o^ots'om nn'aⁿ na jndoo jom na nntseijomna' na'ñeeⁿ cha'cwijom ts'oom na ntyjo nc'eeⁿ, ¹⁴ ee ñejom ndii' na tquiaañe na tueeⁿeⁿ, ndo' nc'e na ljo', juu na candaⁿ na maqueⁿna' na lju' n'om nn'aⁿ na cwicantyyaa' n'omna jom, ticantycwiina'. ¹⁵ Ndo' mati nquii Espíritu Santo macwji'yuu'ñe na ljo' ndaaya, na tsoom:

¹⁶ Nqueⁿ na matsa'ntjoom tsoom:

“Laa ñ'oom na nlquaaⁿxco ñ'eⁿ nn'aⁿ Israel jnda na tjaaa jndye ntyu.

Nlquaaⁿya ñ'oom na matsa'ntjomna' quii' n'omna,

ndo' nntseiljeiya joona' naquii' nqueⁿna.”

¹⁷ Jnda jo' tsotyeeⁿcheⁿ:

Meiⁿ xocjaañjoom'ti ts'ooⁿya jnaaⁿna ñequio natia na cwil'ana.

¹⁸ Jo' chii quia jnda seit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om jnaaⁿ nn'aⁿ, tacaⁿtina' na cwiicheⁿ nncue'nda'.

Calacandyoo'ndyoo na m'aaⁿ Ty'o^ots'om

19 Jo' chii 'o nn'a^{ny}a na cwila'y^u'yo' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om, cwiñ'o^ont'maaⁿndy^o n'o^ony^a na ndyeyu macwitsaaquiaa'a yuu na tseixmaⁿ na lju'ticheⁿ na m'aaⁿ. Ee nioom' Jesucristo mañequiaana' na wanaaⁿ na cal'aaya na ljo'. 20 Cwitsquiaaya jo' jo' cantyja 'naaⁿ nato xco. Juuna' mañequiaana' na ticantycwii na wando' ts'aⁿ. Cristo seijndaa'ñê natowaa' quia na tjaa'ñe ts'aⁿ lantsa tsei'ntsq^{uee}'eⁿ. Na luaa' tjoom matseijomna' cha'cwijom quia na t'ioo' liaa tco na ñentyja yuu na tyowjaaquiee' tyee cuarto na macandā na lju'ticheⁿ. 21 Jesús cwiluiiñê tyee cwentaaya na tjacantya na cwiluii'tmaⁿñê na matsa'ntjoom nn'aⁿ na cwiluiindy^e cwentaa' Ty'o^ots'om. 22 Jo' chii jndei'na' na cala'candyoo'ndy^o na m'aaⁿ Ty'o^ots'om ñequio na xcwee'ya n'o^ony^a, ñequio na candaā'ya na cwila'y^u'ya n'o^ony^a ñ'eⁿñê, ee jndā seiljoom'm jaa naquii' n'o^ony^a cha tinc'o^ony^a na maco'tiana' nquiuy^a na nntsaantya'a jom, na jndā tmaaⁿ jaa na cha'waandy^o ñequio cwii na matseijomna' ndaatioo lju'. 23 Caljoo'ndyotyaaⁿya ñequio ñ'oom na cwicantya' n'o^ony^a. Til'aaya na we waa cantyja 'naaⁿna'. Ee ñ'oom na jndā tso Ty'o^ots'om ndaāya na nnts'aaⁿ, maxjeⁿ nntseicandaā'ñê. 24 Mati la'xmaa^{ny}a na cateijndeiya nn'aa^{ny}a na cwila'y^u' cha na cantyja 'naaⁿ jo' nntseiqueeⁿna' n'omna na mati nnc'omna na wi' n'omna nc'iaana, ndo' na cal'ana yuu na ya. 25 Tacal'aaya na ticala'jomndy^o quia cwitjomndy^e nn'aⁿ na cwila'y^u'. M'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a na ljo' saā jaa quiaaya na t'maⁿ n'om cha'tsondy^e nn'aⁿ na cwila'y^u'. Majndeiiticheⁿ je' na cwinty'iaaya na wjaawindyoo' na nncwjee'nnda' nquii Ta Jesús.

26 Ee xeⁿ cwil'aayaaya na nla'tjoondy^o nnom Ty'o^ots'om ndo' macwita'jnaaⁿa ñ'oom na mayuu', tjaa'naⁿ cwiicheⁿ nnom na nnc'o juuna' ñequiondy^o cantyja 'naaⁿ jnaⁿ na cwil'aatyāya. 27 Xeⁿ cwil'aaya na ljo', macandā mei'ndoo'na' na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om jaa, ee waa cwii na matseicaty'uena' ee ncuaa chom na jeeⁿ w'ii na nnt'uiina' nn'aⁿ na cwi'oo nacjoom'm. 28 Tyowaa na teiyo na meiⁿquia ts'aⁿ na tiñe'catseicandā ñ'oom na tqueⁿ Moisés, cwe' ñequio ñ'oom 'ndyoo meiⁿ ñe'we ndyee ts'aⁿ na ntyjii na ljo' mach'ee tsaⁿñeeⁿ, seijndaa'ñena' na cueeⁿeⁿ. Maxjeⁿ tjaa 'ñeeⁿ nnc'oom na wi' ts'om tsaⁿñeeⁿ. 29 Nc'e na luaa' waa, c'oom'ya n'om'yo' cwanti na wi'ti nntjom cwii ts'aⁿ na matseyiu' na mach'eeya jnaaⁿ. Cha'cwijom macandyueeⁿ Jnda Ty'o^ots'om. Mach'eeⁿ na ticuee' ts'oom na juu nioom' Jesús na maqueⁿtyeⁿna' ñ'oom xco na matseijndaa'ñê, s'aaⁿ na cwe' cwantindy^o niom'ñeeⁿ ndo' juuna' maqueⁿna' jom na tseixmaaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om. Matseijnaaⁿ tsaⁿñeeⁿ nquii Espíritu na cwiluiiñê Ty'o^ots'om na jom jeeⁿ wi' ts'oom juu. 30 Ee manquiuy^a na tso Ty'o^ots'om: "Ja tseixma^{ny}a na nntioom nn'aⁿ no^ony^a cantyja na cwila'tjoondyena. Cha'tso na nnjoom, nnc^o nnts'aa na nntioomna." Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom na toom: "Nquii Ta Ty'o^ots'om nncu'xeeⁿ nn'aaⁿaⁿ cantyja na jndā jla'tjoondyena nnoom." 31 Jeeⁿ cwajndii nlco'wi'na' ts'aⁿ na nncju'na' juu l'o Ty'o^ots'om na wando'.

32 Cjaañjoom'ya n'om'yo' ncuee na ñejndyocaana', quia na to'yo' na cwila'y^u'yo' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om, tyola'quiiyaya n'om'yo' na jeeⁿ wi' tyotjom'yo' na la'xmaⁿ'yo' cwentaaⁿaⁿ. 33 Ñ'eeⁿndy^o 'o na tyocalui'jnaaⁿndy^o l'a nn'aⁿ ndo' na tyota'wi'na' o jo ndāā nt'omcheⁿ, ndo' nt'omndy^o 'o tyoteijndei'yo' nn'aⁿ'yo' na cwila'y^u' na teinomna nawi'ñeeⁿ. 34 Mati t'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ'yo' na cwila'y^u' na too'ndyena w'aancjo, teijndei'yo' joona 'naⁿ na ñetcaⁿna'. Ndo' quia tjeii' nn'aⁿ 'naⁿ'yo' nc'e na cwila'y^u'yo', tyom'aⁿ'yo' na neiⁿ'yo' meiⁿ na tjom'yo' na ljo'. Ee cwila'n^o'yo' na cañoom'luee waa cwii nnom na jndati tseixmaⁿna', na tixontycwiina'. 35 Jo' chii nc'e na nmeiⁿ jndā teinom'yo', tica'ndyenc'uaa'ndy^o na cwicantya' n'om'yo' Ty'o^ots'om, ee juuna' matseijndaa'ñena' na nnto'ñoom'yo' cwii na jeeⁿ jnda tseixmaⁿ. 36 Macaⁿna' na cala'quii n'om'yo' nawi' na cwiwinom'yo'. Ee na nl'a'yo' na ljo', nla'jomndy^o ñequio na l'ue ts'om Ty'o^ots'om ndo' na nndaā ñequiaaⁿ na nnto'ñoom'yo' cha'tso na jndā toom na nnts'aaⁿ. 37 Ee waa ñ'oom'm na teiljeii cantyja 'naaⁿ Cristo na matsona': Nqueⁿ na waa ñ'oom na nncwjeeⁿeⁿ,

mawaa mawaa xjeⁿ na nncwjee'cañoom.
Tayo mancwjeeⁿeⁿ.

³⁸ Ts'aⁿ na maquaⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ,
nnc'oom cantyja 'naⁿya nc'e na matseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿndyō;
saa xeⁿ lcwe'ntyaaⁿ'aⁿ cantyja 'naⁿya,
xoc'ōōⁿya na neiⁿya jom.

³⁹ Saa jaa ticala'xmaaⁿya cha'na nn'aⁿ na cwitjeii'lcwee'ndye na cantyja 'naaⁿ jo'
cwitsuundyē. Jaa la'xmaaⁿya nn'aⁿ na cwila'yū'ya n'ōōⁿya ñ'eⁿ Ty'ōōts'om, ndo' na ljo'
maqueeⁿ jaa na cwicalui'n'maaⁿndyō.

11

Matsona' na catseyiu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'ōōts'om

¹ Ts'aⁿ na matseyiu'ya ts'om ñ'eⁿ Ty'ōōts'om, majndaa'ya ntyjii na nlo'ñom ljo' na
macantyjaa' ts'om jo nnoom. Ndo' mati maniom 'naⁿ meiiⁿ na tyoonty'iaa ndaaya. ² Nc'e
na tyola'yū'ya n'om weloo nn'aⁿ Israel, jo' chii tjawee' ntyjii Ty'ōōts'om ñ'eⁿndyena.

³ Cantyja na cwila'yū'ya n'ōōⁿ ñ'eⁿ Ty'ōōts'om, cwila'nōōⁿ'a na tqueeⁿ tsjoomnancue
ñequio tsjō'luee. Ndo' teil'uee'ñê 'naⁿ na xocandaā nty'iaa' ts'aⁿ joona' na tqueeⁿ 'naⁿ na
niom na cwinty'iaaya je'.

⁴ Abel tyotseyiu'ya ts'oom. Nc'e na ljo' xcweti seit'maaⁿ'ñê juu, nchiiti Caín. Ndo'
nc'e na ljo' tyotseixmaaⁿ, tso Ty'ōōts'om na tjaa jnaaⁿ'aⁿ ndo' 'naⁿ na tyoñequiaaⁿ tjawee'
ts'om. Ndo' na tyotseyiu'ya ts'oom, meiiⁿ na jnda tueeⁿeⁿ ndicwaⁿ matseijnoōⁿ'ōⁿ
n'ōōⁿya.

⁵ Mati Enoc tyotseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ōōts'om. Wanoom'm quia na tjañ'oom jom
cañoom'luee, ticueeⁿeⁿ. Taticaliu nn'aⁿ jom, ndo' cwitjōōcheⁿ na nncjaañ'oom jom,
ñ'oom' Ty'ōōts'om na teiljeii matsona' na tjaawee' ntyjii ñ'eⁿñê. ⁶ Xocjaawee' ntyjii
Ty'ōōts'om ñ'eⁿ ts'aⁿ xeⁿ ticatseyiu'ya ts'om ñ'eⁿñê, ee cha na nntseicandyoo'ñena' ts'aⁿ
ñ'eⁿñê, macaⁿna' na catseyiu' na m'aaⁿ ndo' na t'maⁿ naya nnts'aaⁿ juu na xcweti mal'ue
jom.

⁷ Nquii Noé, nc'e na tyotseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ōōts'om, quia na seicandii jom na
nluii cwii na tijoom ñenty'iaa nn'aⁿ na tuii, seicandaā'ñê ndo' s'aaⁿ w'aandaa cha
nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ waⁿ'aⁿ. Ndo' nc'e na tyotseyiroom'm, t'mōōⁿ na nn'aⁿ tsjoomnan-
cue la'xmaⁿ jnaⁿ saa nqueⁿ jlui'n'maaⁿ'ñê nc'e na tyotseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿñê.

⁸ Mati Abraham tyotseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ōōts'om. Jo' chii quia na t'maⁿ jom,
seicañaaⁿ. Jluueⁿeⁿ tsjom'm na wjaⁿ ndyuaa na macanaaⁿ'aⁿ. Tjaaⁿ meiⁿ ticaljeiiⁿ yuu
wjaayom. ⁹ Ndo' nc'e na tyotseyiu'ya ts'oom, ñeseijomna' jom na tyom'aaⁿ tyuaa'ñeeⁿ
cha'na ts'aⁿ na cwe' tyjee'ya, ndo' juuna' tyuaa na macanaaⁿ'aⁿ na tquiaa Ty'ōōts'om.
Cwe' l'aaliaa tyom'aaⁿ jo' jo' ndo' majo'ti Isaac ñ'eⁿ Jacob na mañejuu ñ'oom tsoom na
nndaana na nnts'aaⁿ. ¹⁰ Ee tyomeindoo'nty'iaañe Abraham na nncjaⁿ yuu waa tsjoom na
jeeⁿ tyeⁿ tsiaⁿtsjo' ñ'eⁿ tuiina' na seijndaa'ñe nquii Ty'ōōts'om ndo' ñenqueⁿ s'aaⁿ juuna'.

¹¹ Mati nc'e na tyotseyiu'ya ts'om Sara, meiiⁿ na jnda teinoom' xjeⁿ na nc'oom jnaaⁿ,
ndo' mati nquii Abraham jnda tquieñeñ'eeⁿ, ty'oom Sara najneiⁿ na nnc'oom jnaaⁿ
nc'e na tyotseyiroom'm na tixotseitjōōñe Ty'ōōts'om na nntseicandaā'ñe ñ'oom na tso
nnoom na nnts'aa. ¹² Nc'e na jeeⁿ ndya' tquieñe Abraham matseijomna' jom cha'cwijom
cwii ts'oo. Saa meiiⁿ na ljo', tue'ntyjō na jndyendye nda ntseindacantyjoom cha'na
jndyendye cancjuu na m'aⁿ tsjō'luee, oo cha'na tei' 'ndyoo ndaaluee, cwii na xocandaā
nncuncho ts'aⁿ.

¹³ Cha'tsondyē naⁿm'aⁿl' tjana meiⁿ tícato'ñoomna na jnda tso Ty'ōōts'om ndaana na
nndaana, saa nc'e na tyola'yū'ya n'omna, nty'iaatquiiana joona' na jnda tso Ty'ōōts'om
na nndaana ndo' tyom'aⁿna na neiiⁿna ee jla'noⁿ'yana na la'xmaⁿna nn'aⁿ na cwe'
m'aⁿyana ljooñe, cwe' cwiwinomyana tsjoomnancue. ¹⁴ Ndo' nn'aⁿ na cwilue na ljo',

cwit'mooⁿndyeyuna na cwil'ueena cwii joo na tseixmaⁿna' tsjoomna. ¹⁵ Ee xeⁿ cwe' na tyeⁿ ñjom n'omna ndyuaa yuu na jnaⁿna, tijndei'na' na nnc'oolcwee'na jo' jo'. ¹⁶ Saa tyola'queeⁿ n'omna na lquiena cwii joo na yati yuu na m'aaⁿ Ty'ooots'om. Jo' chii tijnaaⁿaⁿ na cwiluena na cwiluiiñê Ty'ooots'om cwentaana, ee jndaⁿ seijndaa'ñê cwii tsjoom yuu na nnc'omna.

¹⁷ Tue'ntyjo na ñe'caljeii Ty'ooots'om chiuu ts'om Abraham ñ'eⁿñê. Jo' chii nc'e na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿñê, tjañ'oom jnaaⁿ na ñecwiiñê na nnts'aaⁿ ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ cwila'cwjee nn'aⁿ quioo'na cwila't'maaⁿndyena Ty'ooots'om. Ljoya ts'oom na s'aaⁿnaljo' ee ntyjii jndaa'ñê na jndaⁿ tso Ty'ooots'om nnoom chiuu nnts'aa. ¹⁸ Ñ'oom na jndaⁿ tso nnoom: “Cantyja 'naaⁿ Isaac jeeⁿ ndya' jndyendye nda ntseindacantyjo' nnc'om.” ¹⁹ Ee sei'nqoⁿ Abraham meiiⁿ na cue' Isaac, saa waa najndeiⁿ na matseixmaⁿ Ty'ooots'om na nncwando'xco juu. Ndo' cantyja na seicandaa'ñê, maty'iomna' na to'ñomnaaⁿaⁿ jnaaⁿ, cha'cwijom na tue' tsaⁿñeeⁿ, jndaⁿ chii tando'nnda'.

²⁰ Mati tyotseyu'ya ts'om Isaac ñ'eⁿ Ty'ooots'om. Ndo' tio'naaⁿñê ntseinaaⁿ Jacob ñ'eⁿ Esaú cantyja 'naaⁿ ndyu na wjaa wjaatina'. ²¹ Mati Jacob tyotseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ooots'om ee quia na mawaa xjeⁿ na nncueeⁿeⁿ, seit'maaⁿñê Ty'ooots'om xjeⁿ na tio'naaⁿñê we ntseinda José cwe' ts'ooml'eii cwintyjee'ñê. ²² Mati José tyotseyu'ya cwii ts'oom ñ'eⁿ Ty'ooots'om. Quia na mancueeⁿeⁿ seineiiⁿ ndaaⁿ nn'aaⁿaⁿ nn'aⁿ Israel na nncwji'lwe' Ty'ooots'om joona ndyuaa Egipto. Ndo' sa'ntjoom quia na nluii na ljo', c'oochona ndei' sei'ts'o 'naaⁿaⁿ.

²³ Ndo' mati nn'aⁿ na ndana Moisés tyola'yuy'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'ooots'om. Jo' chii jndaⁿ na tuiiñê, tany'iuuna jom ndyee chi', ee tqueⁿna cwenta nchii cwe' meiⁿquia ts'aⁿ ndana, meiⁿ tîcatyuena na sa'ntjom rey na cwje cha'tsondye yo'ndaa na naⁿnom. ²⁴ Ndo' mati nquii Moisés tyotseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ooots'om. Ee quia na jndaⁿ tue'ntyjo choom'm tatinquiaaⁿñê na nlue nn'aⁿ na jom tsoñeeⁿ yuscu jnda Faraón'ñeeⁿ. ²⁵ Ee tjawee'ti ts'oom na matseijomñê ñequio nn'aⁿ na cwiluiindyewentaa' Ty'ooots'om meiiⁿ wi' tyotjoomna, nchiiti na nntseijomñê cantyja 'naaⁿ jnaⁿ na cwila'neiiⁿndye nn'aⁿ. ²⁶ Ee sei'nqoⁿ na jndati tseixmaⁿna' quia cwicalui'jnaaⁿñê ts'aⁿ nc'e na matseixmaⁿ cwentaa' Cristo, nchiiti na jnda la'xmaⁿ s'om cajaan ñequio nt'omcheⁿ na jeeⁿ cajnda na tyoniom Egipto quia jo'. Jom tyoqueⁿtyeeⁿ cwenta juu na jndati na nnc'oñoom na ñequiaa Ty'ooots'om nnoom.

²⁷ Ndo' nc'e na tyotseyu'ya ts'om Moisés, jlueeⁿeⁿ ndyuaa Egipto, meiⁿ tinquaⁿaⁿ na matseiw'ii tyo na matsa'ntjom ndyuaa'ñeeⁿ jom, tî'ndiinc'uaa'ñê ee nty'iaaⁿaⁿ nquii na ñequiaa naya na nnaaⁿaⁿ. ²⁸ Nc'e na tyotseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ooots'om, tqueeⁿ xuee Pascua ndo' sa'ntjoom na cala'candaandyee nn'aⁿ Israel niom' we ntyja ndyueel'a l'aana cha tintseicuee' ángel meiⁿcwii tsaⁿs'a na tuiiñejndyee w'aa'ñeeⁿ nda nn'aⁿ Israel. ²⁹ Nc'e na tyola'yuy'ya n'om nn'aⁿ Israel ñ'eⁿ Ty'ooots'om, jo' chii teinomna Ndaalwee Wee na s'aana' cha'cwijom tyuaatcwii. Saa nn'aⁿ Egipto quia na l'ana na ljo', seitjomnnda'na' ndaa, mana tjana.

³⁰ Macantyja 'naaⁿ na tyola'yuy'ya n'om nn'aⁿ Israel, jo' chii taniaⁿljo' tsjoom Jericó tquaana' jo ndaana jndaⁿ na tyowintcoomndyena ndiocheⁿ tsjoom'ñeeⁿ ntquiee' xuee. ³¹ Mati sculjaa' Rahab tyotseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ooots'om. Nc'e na teijneiⁿ nn'aⁿ Israel na ty'equeⁿ cwenta chiuu waa tsjoom'ñeeⁿ, jo' chii ticueeⁿeⁿ quia tjaⁿ nn'aⁿ tsjoom'm na tyoola'yuy'.

³² Ndo' cwaaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jotseinaⁿtya cantyja 'naaⁿ na cwila'yuy'ya n'om ñ'eⁿ Ty'ooots'om. Ee tileicju'naaⁿñena' na nntseinaⁿya cantyja 'naaⁿ Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ndo' ñequio joo profetas. ³³ Ee na tyola'yuy'ya n'om naⁿñeeⁿ ñ'eⁿ Ty'ooots'om, jo' chii tyola'tyuii'na n'iaaⁿ nt'omcheⁿ ndyuaa, tju'cjena' naⁿñeeⁿ nacje 'naaⁿ nn'aⁿ Israel. Nt'omndye joona tyotsa'ntjomna nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ cantyja na maty'iomyana'. Nt'omndye joona na tyola'yuy'na ñ'eⁿ Ty'ooots'om jndaana

na seicandaa'ñê ñ'oom'm na jnda tsoom na nnts'aaⁿ. Ndo' juu Daniel na tyotseyu'ya ts'om ñ'eⁿ Ty'oots'om, jndyaañê na tîcatquii liom jom quia tuee' nn'aⁿ jom ts'om tsue'w'aa quioo'ñeeⁿ, ³⁴ ndo' nt'omndye joona nc'e na tyola'yuy'ya n'omna, jo' chii tîcwjena quia tiom nn'aⁿ joona ntom' na waljoo'cheⁿ na jmeiⁿ chom, jlui'n'maaⁿndyena. Nt'omndye joona jndyaandyena quia teijndaa' na nla'cwjee nn'aⁿ joona ñequio xjo. Ndo' nt'omndye naⁿñeeⁿ na ñeteiwiina s'aana' na tco'yana' joona nc'e na tyola'yuy'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om. Ndo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ jndaana na jeeⁿ jndana quia tyowaa ndia', hasta jleintyjona meiⁿcheⁿ sondaro nc'e na tyola'yuy'ya n'omna ñ'eⁿñê. ³⁵ Nt'om yolcu nc'e na tyola'yuy'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om, tando'nnda' nn'aaⁿna na jnda tja.

Saa nt'om nn'aⁿ na tyola'yuy'ya n'omna ñ'eⁿñê, l'a nn'aⁿ na tjanioomndyena ñequio na cwajndii tyoquiina' joona. L'ona meiiⁿ tyolue naⁿñeeⁿ ndaana na nndyaandyena xeⁿ nntjeiiⁿndyena cantyja 'naaⁿaⁿ. Ee jla'noⁿna meiiⁿ na nncwjena, saa ntyjaa' n'omna na nlcwinnda'na na xcweti na nnta'ndo'na ñ'eⁿñê. ³⁶ Ndo' nt'om nn'aⁿ jeeⁿ tyolajnaaⁿ nn'aⁿ joona na quit'maⁿ n'omna Ty'oots'om, nt'om tyola'sei'yaya nn'aⁿ jnaaⁿ na tyolayuy'ya n'omna ñ'eⁿ jom, ñ'eeⁿndyena na tyochu'tyeⁿndye l'uaancjo ndo' ñ'eeⁿndyena na tyotioom nn'aⁿ joona l'aancjo. ³⁷ Ndo' nt'om nn'aⁿ na tyola'yuy'ya n'omna, tyola'cwjee nn'aⁿ joona ñ'eⁿ ljo'. Nt'om joona toⁿndyexcwena l'a nn'aⁿ ñ'eⁿ xjo sierra, oo ñ'eⁿ xjo espada. Nt'omndye joona cwe' ntjaⁿ canmaⁿ ñequio ntjaⁿ canch'ioo tyocwee'na. Tyom'aⁿna na nty'iaandyeñ'eⁿna, wi' tyotjoomna ndo' cwajndii tyol'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyena. ³⁸ Nn'aⁿ tsjoomnancue meiⁿchjoo ticala'xmaⁿna na nnc'om naⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿna, cwe' jnaaⁿ jo' joona meiⁿ cwe' tijndaa' yuu nnc'omna, aa quii' ntsjo, aa ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'om, aa quii' lue'ljo' ñequio lue'ndyuaa. ³⁹ Cha'tsondye na^maⁿ na tyola'yuy'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om jndaa' na tjawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyena. Saa tîcandaana ñ'oom na jnda tsoom ndaana na nnts'aaⁿ, ⁴⁰ ee waa cwii na yati na jnda seijndaa'ñe Ty'oots'om na nla'xmaaⁿya cha ñequii'cheⁿ nla'xmaⁿna na candaa'ndyena ñ'eⁿndyo.

12

Canty'iaatyaaⁿ nnom Jesús

¹ Jeeⁿ t'maⁿ tmaaⁿ naⁿñeeⁿ na jnda t'mooⁿndyena na cwila'yuy'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om. Jo' chii catjei'ndyo cantyja 'naaⁿ cwii cwii nnom na matseitsaaⁿñena' na tsantyjooya cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' mati cantyja 'naaⁿ jnaⁿ na maju'tya'na' jaa. Ñequio na t'maⁿya n'ooⁿya cjoo' n'ooⁿya na nntsantyjooya naxeⁿ Jesucristo. ² Ñequii'cheⁿ canty'iaatyaaⁿya nnom Jesús ee cantyja 'naaⁿ jom cwinaⁿ na cwila'yuy'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' juu jo' nntseicandaa'ñena' cantyja 'naaⁿ jom. Cwajndii tjoom na ty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ, saa ticwjaa'ñê cwenta na seijnaaⁿna' jom na tueeⁿeⁿ jo' ee ntyjiicheeⁿ xeⁿ jnda teinom nawi'ñeeⁿ, nnc'oom na neiiⁿeⁿ. Jnda jo' tjawacatyeeⁿ ntyjaa' tio 'naaⁿ Ty'oots'om ntyjaya.

³ Jo' chii c'oom'ya n'om'yo' cantyja 'naaⁿ na s'aa Jesús na tyotseiquii ts'oom ñequio nn'aⁿ jnaⁿ na tyo'oo nacjoom'm cha tila'nchqueeⁿndyo' meiⁿ ticantycwii na t'maⁿ n'om'yo' na wi' na cwiwinom'yo'. ⁴ Ee meiiⁿ na cwila'jnda'yo' nacjoo jnaⁿ, saa tyootjom'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o. ⁵ ¿Aa jnda tsuu' n'om'yo' ñ'oom na matseijndo' Ty'oots'om n'om'yo' na cwiluiindyoy' ntseinaaⁿ? Ee naquii' n'oom'm na teiljeii matsona': 'U jndaaya, tintiom ts'om' quia macwja' Ty'oots'om 'u, tintycwii na t'maⁿ ts'om' quia matseitaaⁿaⁿ 'u.

⁶ Ee matseijnooⁿ n'om nn'aⁿ na wi' ts'oom, ndo' ts'aⁿ na macwjaa'ñê cwentaaⁿaⁿ na cwiluiiñe jnaaⁿ, matseiseiiⁿeⁿ tsaⁿñeeⁿ. Luaa' ñ'oom tso Ty'oots'om. ⁷ Jo' chii cala'quii n'om'yo' quia matseiseiiⁿeⁿ 'o ee na nl'a'yo' naljo' m'moⁿna' na macwjaa'ñê na 'o cwiluiindyoy' ntseinaaⁿ, ¿aa m'aaⁿ 'ñeeⁿ tiqui'maⁿ jnda? ⁸ Ee xeⁿ tiqui'maⁿ Ty'oots'om 'o cha'xjeⁿ quich'eeⁿ ñequio nt'omcheⁿ ntseinaaⁿ, ma'moⁿna' na nchii ntseinaaⁿ 'o, la'xmaⁿyo' nn'aⁿ na tijndaa' tsotyena.

⁹ Ee quia ñet'oo'ya na nch'uundyö, tyo'maⁿ lotyaaya jaa saa tyotue'ndyocjaa ndaana. Ndo' na luaa', chiuuti nntue'ndyocjaa jo nnom Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee cha nntandoo'a cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹⁰ Nquiee lotyaaya cantyjati na jla'noⁿ'na tyo'maⁿ'na jaa quia na tcaⁿ'na', ndo' mati nquii Ty'oöts'om ma'maaⁿ jaa cha nlco'yana' jaa ndo' na nlqueⁿ'na' na lju' n'ooⁿ cha'xjeⁿ nqueⁿ. ¹¹ Ñ'oom na mayuu' ticjaawee' n'oo'ya quia matseiseiiⁿ'eⁿ jaa, wi' nquiuuya, saa xeⁿ cwila'noö'a chiuu waa na ñeca'mooⁿ ndaaya, nntantyoö'ya na ya m'aaⁿya jo nnoom.

Teincuu' na nts'oo ts'aⁿ na macwaⁿ Ty'oöts'om jom

¹² Jo' chii yuu na teijndyaa luee'yo' ñequio ndei'cantye'yo', c'om'yo' na jnda'yo'. ¹³ Cala'jnda'yo' na nnc'om'yo' nato yuu cha juu ts'aⁿ na jnda t'uoo x'ee ndaa nlco'xcwena' jom, meiⁿ ticwinioom'm.

¹⁴ Cjoo' n'om'yo' na tinc'om'ndiaa'ndyo' ñequio meiⁿcwii ts'aⁿ. Mati c'om'yo' na lju' n'om'yo' jo nnom Ty'oöts'om, ee ts'aⁿ na ticatseixmaⁿ na lju' ts'om, tixocuee' na m'aaⁿ. ¹⁵ Queⁿ'ndyo'ya'yo' cwenta na tjaa 'ñeeⁿ 'o na titseijomñe cantyja 'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'oöts'om, tints'aana' na nntseijomna' tsaⁿ'ñeeⁿ cwii ts'oo na jana' na matsei'ndaa'na' nn'aⁿ xeⁿ nleil'uee'ndyena juuna', hasta ndaaⁿ nncwjena. ¹⁶ Meiⁿcwiindyö' 'o tinc'oom'ñe ñequio cwiiⁿcheⁿ ts'aⁿ na cwe' luaa' meiⁿ ticats'aa ts'aⁿ na ticajnda ntyjeeⁿ joo naya na seijndaa'ñe Ty'oöts'om cha'xjeⁿ s'aa Esaú, ee na jom tuiñejñeeⁿ, jo' chii we ndii' 'naaⁿ tsotyeeⁿ nnaaⁿ'aⁿ saa cwe' cwii nantquie ñ'eⁿ seijndyooñê juu naya'ñeeⁿ. ¹⁷ Ndo' manquiu'yo' na ndanquia quia na tcaaⁿ na catio'naaⁿ'ñe tsotyeeⁿ jom, tîcatseyu' tsotyeeⁿ. Taticatseichuii' tsotyeeⁿ ñ'oom na tso meiiⁿ na jeeⁿ tyot'ioom.

¹⁸ 'O tyootjom'yo' cha'na tjoom nn'aⁿ Israel. Jona ty'entyjaa'na sjo Sinaí quia tquiaa Ty'oöts'om ljeii naqui ndaana. Juu sjo'ñeeⁿ tyowaa chom na tyo'oowandii'ndye. Quia waa cwe' na jooⁿ'ñe, quia waa jaaⁿ ntom ndo' jndei tyom'aaⁿ jndye, ¹⁹ meiⁿ tyoondye'yo' jndyee' ntu na tyondye naⁿ'ñeeⁿ meiⁿ jndyee' nquii Ty'oöts'om. Quia na jndye naⁿ'ñeeⁿ jñeeⁿ'eⁿ, l'ana ty'oo na tintseineiⁿtyeeⁿ ndaana. ²⁰ Ee tileicala'ñ'oom'ndyena ñ'oom na saⁿtjom Ty'oöts'om, na tsoom: “Meiiⁿ ts'aⁿ ndo' meiiⁿ quioo', xeⁿ nnto' na nncjaawa sjowaañe, cala'cwje'yo' joo ñ'eⁿ ljo' oo ñ'eⁿ lantsa.” ²¹ Juu na teitquioo' ndaana, jeeⁿ cwajndii seicaty'uena' hasta tso nquii Moisés: “Cwiteindyö na jeeⁿ macaty'ua.”

²² Saa 'o cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ Sjo Sión, tsjoom' nquii Ty'oöts'om na wando', juu Jerusalén na m'aaⁿ'na' cañoom'luee, ndo' m'aⁿ meiⁿ meiⁿcheⁿ ángeles na cwila'jomndyena na cwila't'maaⁿ'ndyena jom, ²³ Cwila'candyoo'ndyo' na m'aⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena cwentaa' Ty'oöts'om na jnda teiljeii ncueena libro cañoom'luee. 'O cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ nqueⁿ na cwiluiñê na macu'xeeⁿ cha'tsondye nn'aⁿ, cwila'candyoo'ndyo' na m'aⁿ espíritu na laxmaⁿ nn'aⁿ na jnda tqueeⁿ na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿ'na. ²⁴ 'O cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ Jesús na seijndaa'ñe ñ'oomtyeⁿ xco, 'o cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ niom' na maqueⁿlju'na' jaa, na juuna' yati waa ñ'oom cantyja 'naaⁿ'na', nchiiti niom' Abel na tcwe'.

²⁵ Jo' chii cal'andyo' cwenta na nchii na ticala'ñ'oom'ndyo' nqueⁿ na matseineiⁿ ndaaya. Ee xeⁿ tîcandyaandye naⁿ'ñeeⁿ na jndyena na seiñeⁿ Ty'oöts'om ndaana xjeⁿ ljoocheⁿ tsjoomnancue, majndeiticheⁿ jaa na cwindyaa na matseineiⁿ nqueⁿ na m'aaⁿ cañoom'lueecheⁿ, tixocandyaandyö. ²⁶ Xjeⁿ'ñeeⁿ'cheⁿ jndyee' Ty'oöts'om s'aana' na teincwii' tyuaa saa je' matsoom: “Cwiicheⁿ cwii ndii' nchii cwe' nntseiteincwii'a tyuaa, mati tsjo'luee.” ²⁷ Ñ'oom'ñeeⁿ “cwiicheⁿ cwii ndii'” ma'moⁿ'na' na nquiñooⁿ tsjoomnancue ñequio tsjo'luee na tqueeⁿ cha njoo'ndyetyeⁿ cha'tso na maqueⁿ na tixocateincwii'na'. ²⁸ Juu na matsaⁿtjom Ty'oöts'om na cwila'jomndyo, tjaa'naⁿ cwii nnom na nntseiteincwii'na' juuna'. Cwa quiaaya na quianl'uaaⁿ'aⁿ cantyja 'naaⁿ jo' ndo' cala't'maaⁿ'ndyo jom ñequio na xcwee' n'oo'ya ndo' mati ñequio na jnda nquiuuya. ²⁹ Ee nquii Ty'oöts'om na cwila't'maaⁿ'ndyo, cwiluiñê chom na matseindyueñeⁿ'na' cha'tso.

13

Nmeiiⁿ nncjaawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿndyo

¹ Ñequii'cheⁿ c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' na cwila'yu' nc'e cwiluiindyoy' na nn'aa'ndyo'. ² Tintsuu' n'om'yo' na nntei'xe'yo' nn'aⁿ na cwila'yu' na cwe' cwiquireya na m'aⁿ'yo'. Ee nt'om nn'aⁿ na jnda ñel'a na ljo', maángeles jnda ñetei'x'eena, meiiⁿ ticaliuna na ljo'.

³ Cjaañjoom' n'om'yo' nn'aⁿ'yo' na cwila'yu' na m'aⁿna w'aancjo. C'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿna na cha'cwijom ncjo'yo' m'aⁿ'yo' jo' jo' ñ'eⁿndyena, mati cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na wi' cwiwinomna na cha'cwijom nncjo'yo' wi' cwiwinom'yo'.

⁴ Cala'canda'yo' cantyja na tma'co'yo'. Nquii tsaⁿs'a c'oom na macanda ñequio scoom'm. Nquii yuscu macanda c'oom ñequio saaⁿaⁿ. Quia jo' m'aⁿ lju'na jo' nnom Ty'oots'om cantyja na m'aⁿna na we ca'na. Ee nncu'xeeⁿ joo nn'aⁿ na cwe' cwim'aⁿya ñequio nc'iaa.

⁵ Tila'queeⁿ n'om'yo' s'om. Caljoya n'om'yo' cwanti na cwileiñ'om'ti'yo'. Ee manquiti Ty'oots'om jnda tsoom: "Tijoom nntseitjoo na ññequiaya na macaⁿna' 'u. Tijoom 'ndiya 'u." ⁶ Manc'e na luaa' cwiñ'ooⁿt'maaⁿndyo' n'ooⁿya na cwila'jomndyo' na cwil'uuya ñ'oom na tso juu ts'aⁿ na seiljeii Salmos. Tsoom:

Nquii Ta Ty'oots'om mateijneiⁿ ja.

Jo' chii tixocaty'ua ljo' cwii nnom na ndaa nnts'aa ts'aⁿ ñ'eⁿndyo.

⁷ Cjaañjoom' n'om'yo' nquiee nn'aⁿ na ñetuiitquiendye na tyot'mooⁿna ñ'oom' Ty'oots'om ndaa'yo'. C'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ' na tyola'candaⁿndyena ndo' cala'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ tyol'a joona.

⁸ Jesucristo ñecwii xjeⁿ cwiluiiñê xuee wja, je' ndo' cha'tsoti ndyu. ⁹ Tiñequiandyoy' na nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na ñomquiana' na cwiñequia nn'aⁿ na nnc'oochoondyena' 'o xjeⁿ 'naaⁿna'. Ee xcweti na nntsanajndaaya cantyja 'naaⁿ' naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om, nchii cwe' aa cwicwaa'a oo aa ticwaa'a cwii nnom nantquie, ee joo jo' meiⁿ ticateijndeina' nn'aⁿ jo' nnoom.

¹⁰ 'O manquiu'yo' naquii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos waa tio yuu na cwindye'ntjom ntyee. Cwicwa'na cantyja 'naaⁿ' jo', saa jaa xuii', cwila't'maaⁿndyo' cantyja na jñoom Cristo ts'oom'naaⁿ, juuna' tseixmaⁿna' tio cwentaaya, ndo' nquiee ntyee'ñeeⁿ, tila'xmaⁿna na nlcwa'na cantyja 'naaⁿna'. ¹¹ Juu tyee na tyoluiitquieñe na tyoch'ee ts'iaaⁿ wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tyojaachom niroom quioo' na jnda seicwjeⁿ. Tyo-jaaqueⁿeⁿ ñ'eⁿ juuna' naquii' cuarto na tjacantyja na lju' tseixmaⁿ, cha ndaa nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jnaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ judíos. Saa jo' ndo' nnom tsjoom tyola'coñ'eⁿna joo quioo'ñeeⁿ. ¹² Jo' chii mati Jesús tquiaañê na jla'cuee' nn'aⁿ jom jo' ndo' nnom tsjoom Jerusalén. Tioo niroom'm jo' jo' cha queⁿlju'na' jaa jo' nnom Ty'oots'om. ¹³ Manc'e jo' catsaaya na m'aaⁿ Jesús nnom tsjoom na cwila'jomndyo' juu na jlui'jnaaⁿñê. ¹⁴ Saa jaa na m'aaⁿya tsjoomnancuewaañe, tjaa'naⁿ cwii tsjoom na m'aaⁿtyeⁿna' yuu ya nnc'ooⁿtyaaⁿya. Jaa cwil'uaatcuundyoy' juu tsjoom na quia nncwjee'. ¹⁵ Jo' chii ñequii'cheⁿ la'xmaaⁿya na cala't'maaⁿndyo' Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ' Jesucristo, cwii na jeeⁿ cjaawee' ntyjeeⁿ na nl'uuya: Caluiit'maⁿndyu'. ¹⁶ Tintsuu' n'om'yo' na nl'a'yo' naya nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Cateijndeiyoy' nt'om nc'iaa'yo' 'naⁿ na matsei'tjoona' joona. Ee na mach'ee ts'aⁿ nmeiⁿ' jndati ntyjii Ty'oots'om, nchiiti quia matseicuee' ts'aⁿ quioo' na matseit'maaⁿñe jom.

¹⁷ Cala'candaⁿndyo' ndaa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye jo' ndaa'yo'. Cala'ñ'oom'ndyo' na cwitsa'ntjomna ee cwiqueⁿna cwenta cantyja 'naaⁿ'yo' ndo' ññequiana cwenta nnom Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ' ts'iaaⁿ na cwil'ana. Na nla'candaⁿndyo' jo' ndaana nquioo na neiiⁿna ts'iaaⁿ na cwil'ana, nchii na nnc'omna na chjoo' n'omna.

¹⁸ Calaneiⁿyo' nnom Ty'oots'om cantyja 'naaⁿyâ. M'aaⁿyâ na titia nquiuuyâ jo nnoom ndo' l'ue n'ooⁿyâ na ñequii'cheⁿ cal'aayâ cha'tso cha'xjeⁿ na maty'iomyana'. ¹⁹ Cataⁿyo' nnom Ty'oots'om na ñequiaaⁿ na tyuaa' nnda^ã nncjocando^o'nnda'a 'o.

Naya na macaⁿ ts'aⁿ na seiljeii cartawaañe

²⁰ Nquii Ty'oots'om na mañequiaaⁿ na meiⁿcwii ñomtiuu tic'ooⁿya jo nnoom, na tquiaaⁿ na tando'xco Ta Jesucristo, nqueⁿ na cwiluiinê na mateix'eeⁿ canmaⁿ ntsmeiiⁿeⁿ na tqueⁿtyeeⁿ ñ'oomxco ñ'eⁿ nioom'm, ²¹ quiaaⁿ cha'tso na macaⁿna' 'o cha nla'xmaⁿyo' na canda^ã'ndyo' jo nnoom na nl'a'yo' yuu na l'ue ts'oom. Cats'aaⁿ ñequiondyô yuu na l'ue ts'oom nc'e Jesucristo. Ñequii'cheⁿ catseit'maaⁿ'ñena' jom. Caluii na ljo'.

²² 'O nn'aⁿya na cwilayu'yo', macaⁿa na candye'yo' ñ'oommeiⁿ na mañequiaana' na t'maⁿ n'om'yo'. Ee chjoowi' ñ'oomwaañe na matseicwanôⁿya na m'aⁿyo', titco juuna'. ²³ Caliu'yo' na m'aaⁿcandyaañe juu nn'aaⁿya Timoteo. Xeⁿ nleityuaaⁿ'aⁿ na nncwjee'cañoom ja, nntsaaya ñe'cwi ñ'eⁿñê quia na jocando^o'a 'o.

²⁴ Candu'yo' na xmaⁿndye cha'tso nn'aⁿ na cwiluiitquiendye tmaaⁿ na cwiitjomndyo'. Mati xmaⁿndye cha'tso nn'aⁿ na cwiluiindyewentaa' Ty'oots'om jo' jo'. Joo nn'aⁿ ndyuaa Italia na cwila'yu' cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'.

²⁵ Quiaa Ty'oots'om na canda^ã' na nto'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ.

Carta na seiljeii Santiago

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'y^u' na jleinom

¹ Ja Santiago na cwiluiindyō mosoo' Ty'oots'om ndo' Ta Jesucristo. Matseicwanōⁿya na xmaⁿndyo' 'o nn'aⁿ na canchoo'we ntmaaⁿ! jaa nn'aⁿ Israel na jnda' t'oom'ndyo' cha'waa tsjoomnancue.

M'aaⁿc'eeñe Ty'oots'om na nntseijnōōⁿ'ōⁿ ts'om ts'aⁿ

² 'O nn'aⁿya na cwila'y^u'yo', matsona' na c'om'yo' na neiⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ! cwii cwii nnom nawil' na cwiwinom'yo'. ³ Ee manquiu'yo' quia maqueⁿna' xjeⁿ juu na cwila'y^u'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, matseijndaa'ñena' na nnc'om' niom'cheⁿ n'om'yo'. ⁴ Ndo' quiandyo' na juu na m'aaⁿ niomcheⁿ n'om'yo', cats'aana' na candaāⁿndyo' jo nnom Ty'oots'om cha nla'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na wjaaquieendye cantyja na cwila'y^u' na meiⁿncwii titseitjoona' 'o.

⁵ Xeⁿ m'aaⁿ cwiindyō' 'o na matseitjoona' na jndō' ts'om, caⁿ juuna' nnom Ty'oots'om, ee jom nchii cwe' xjeⁿ ññequiaaⁿ ndaaⁿ'yo' meiⁿ tiquitseitaaⁿ'aⁿ ts'aⁿ na macaⁿ. ⁶ Ndo' quia cwitaⁿ'yo' nnoom, cal'a'yo' naljo' na cwila'y^u'ya cwii n'om'yo' ñ'eⁿñê tinc'om'yo' na we waa m'aaⁿ n'om'yo', ee ts'aⁿ na luaa' m'aaⁿ ts'om, matseijomna' juu cha'cwijom nmoⁿ ndaaluae, na lomañjaaⁿ maleiñ'oomñe jndye juuna'. ⁷ Ts'aⁿ na laa'ti' m'aaⁿ ts'om tintseitiuu na ññequiaa Ty'oots'om ñ'oom na macaⁿ. ⁸ Ee jom xuee je' matseitioom cwii nnom, saā 'io jnda' xuii' na m'aaⁿ ts'oom, jo' chii tiñe'cwii nnom na wjaam'aaⁿ.

Cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ na nty'iaa'ñe ndo' ts'aⁿ na tyañe

⁹ Nn'aaⁿya na nty'iaa'ñe macaⁿna' na c'oom na neiiⁿ'eⁿ na matseiwendye Ty'oots'om jom. ¹⁰ Ndo' tsaⁿtya na matseyiu' macaⁿna' na c'oom na neiiⁿ'eⁿ xeⁿ na maju'cje Ty'oots'om jom. Ee tsaⁿtya matseijomna' jom cha'na ljaa' 'naaⁿ tscojndaā na tiyo ntyjana'. ¹¹ Ee quia na nlui' ñe'quoom' ndo' xeⁿ jnda' teijmeiⁿ'ya, nlcaaⁿ tscojndaā ndo' mati ljaa' 'naaⁿna' cwiquiaa, mana cwintycwii na jeeⁿ neiⁿncooⁿ'na'. Maluaa' matseijomna' cwii tsaⁿtya, cwintycwiiñê naquii' cha'tso ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ.

Canaⁿñe ts'aⁿ quia na ñe'cats'aana' xjeⁿ jom

¹² Mañequiaana' na neiiⁿ' ts'aⁿ quia na cwinaⁿñe na maqueⁿna' xjeⁿ juu ndo' ticats'aa jnaⁿ. Ee quia na jnda' jnaⁿñe nncō'ñom na ticantycwii na nncwando' ee jnda' tso Ty'oots'om na ññequiaaⁿ jo'. Matseijomna' juuna' cha'cwijom corona na nnto'ñoom nn'aⁿ na wi' n'om jom. ¹³ Quia na mach'eena' ts'om ts'aⁿ na ñe'cats'aaⁿ cwii nnom natia, tintseitioom na Ty'oots'om mach'ee na ljo' ee jom tyooch'eena' ntyjeeⁿ na ñe'cats'aaⁿ natia, meiⁿ titseijndaa'ñê na cats'aa ts'aⁿ naljo'. ¹⁴ Saā mach'eena' xjeⁿ ts'aⁿ quia na mañequiaañê nnom juu natia na matseiqueeⁿ ts'oom, ndo' juu na matseiqueeⁿ ts'oom mawjaañ'oomna' jom xjeⁿ 'naaⁿna'. ¹⁵ Ndo' quia na jnda' jndaā s'aa ñ'omtiuu 'ñaaⁿ ts'aⁿ na cats'aaⁿ yuu na l'ue ts'omna', quia jo' mana wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuuñê.

¹⁶ 'O nn'aⁿya na cwila'y^u'yo' na jeeⁿ wi' ts'ooⁿ'ya 'o, tañequiandyo' na ññequiu'nn'aⁿna' 'o na nla'tiuu'yo' na nquii Ty'oots'om mach'eeⁿ na cwila'tjoondyo nnoom. ¹⁷ Nquii Tsotyaaⁿ Ty'oots'om na m'aaⁿ nandye mañequiaaⁿ cha'tso nnom na cwito'ñooⁿ'ya na jeeⁿ ya laxmaⁿna' ndo' candaā'na'. Jom ñecwii xjeⁿ cwiluiiñê, meiⁿ tyootseichuiiñê cha'xjeⁿ cwichuii' ncwaⁿ!. ¹⁸ Nqueⁿ nc'e na l'ue ts'oom, tqueeⁿ jaa na tuiindyōxcoō quia jla'yuu'a ñ'oom'm na cwiluiiñena' na mayuu'. S'aaⁿ na ljo' cha nlqueⁿna' jaa cha'cwijom ntjom na cwiwel'jndyee quii'ntaaⁿ cha'tso na jnda' tqueeⁿ.

Calacandaāⁿndyo' cha'tso na matsaⁿntjom ñ'oom' Ty'oots'om

19 'O nn'a^{ya} na cwila'y^u'yo' na wi' ts'o^o'ya, ticwiindyo' 'o catseiquee^{na}' ts'om na candiia n̄'oom' Ty'o^ots'om. Tinc'oom na jeeⁿ cjee 'ndyoo na ndoo' mantyjii ljo' ma'mo^{na}!. Meiⁿ nchii na nntseiteincuu'ñe na nntseiw'ii x'iaa'. 20 Ee quia na matseiw'ii ts'aⁿ x'iaaⁿ'aⁿ, tyooch'eeⁿ yuu na maty'iomya^{na}' na l'ue ts'om Ty'o^ots'om na cal'aaya. 21 Cwe' nc'e jo', cha'tso na cwajndii na la'xmaⁿ nn'aⁿ ñequio cha'tso na waljoo'cheⁿ na tia na cwil'ana, catjei'ndyo' cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ!. Ndo' ñequio na cwitue'ndyo'cje'yo' jo nnom Ty'o^ots'om, cala'ljo'yo' n̄'oom'm na jnda jnoom'm naquii' n'om'yo', na cantyja 'naaⁿ juuna' ndaa nluin'maa'ndyo'.

22 Saa tjaa yuu mateijndeina' na cwe' mandii ts'aⁿ n̄'oom naya, xeⁿ nchii maca^{na}' na nnts'aaⁿ ljo' na matsona', ee xeⁿ tical'a'yo' naljo' cwinquo'nn'a'ndyo' che'ncjo'yo'. 23 Ee ts'aⁿ na cwe' tomti mandii n̄'oom'ñeeⁿ ndo' ticats'aa ljo' na matsona' matseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'na ts'aⁿ na manty'iaa' nnom n̄'eⁿ tsjo'jnom. 24 Tsaⁿñeeⁿ ntyjeeⁿ chiuu waaⁿ xjeⁿ na manty'iaaⁿ'aⁿ tsjo'jnom, saa quia na n̄'eeⁿ na manty'iaaⁿ'aⁿ juuna' mana cwitsuu' ts'oom chiuu waaⁿ. 25 Saa tsaⁿ na tyeⁿ ñjom ts'om n̄'oom na mandii, ndo' maque^{ya} cwenta chiuu xcwe matsa'ntjom ljeii na matseicandyaañena' jaa ndo' tyeⁿ mei'ntyjee' na matseicanda chiuu matsa'ntjomna', tsaⁿñeeⁿ nnc'oom na neiiⁿ'eⁿ cantyja 'naaⁿ cha'tso na mach'eeⁿ.

26 Xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿ'yo' na matseitiuu na macanda juu jeeⁿ xcwe mach'ee saa ticats'aa xjeⁿ tsaⁿ, quia jo' manquiu'nn'a'ñe che'nquii, ndo' n̄'oom na matseitiuu jo' tjaa yuu l'uena'. 27 Jo nnom Ty'o^ots'om, n̄'oom na xcweti ndo' lju' tseixmaⁿ na cwila'yuu'a, luaa matsona': Cateijndeiⁿ ts'aⁿ ndyeñeeⁿ na jnda tja tyendyee, ndo' yolcu na jnda ljondye na tja s'aa, cateijndeiⁿ ts'aⁿ joona nawi' na cwitjoomna ndo' tintseiquii'ñe ñequio natia na matseixmaⁿ tsjoomnancue.

2

Tical'a'yo' na cwe' jndaa' nn'aⁿ na cwila't'maa'ndyo'

1'O nn'a^{ya} na cwila'y^u'yo' ñequio Ta Jesucristo, jom tjacantyja na cwiluiit'maⁿñê. L'ue ts'oom na til'a'yo' na cwe' jndaa' nn'aⁿ na cwila't'maa'ndyo'. 2 Nnts'aana' na wjaaqueie' cwii ts'aⁿ yuu na cwitjomndyo' na ndii' tseix'ii s'om cajaⁿ ts'o' ndo' cwee liaa na ya. Ndo' mati wjaaqueie' cwii ts'aⁿ na cwee liaa na cwantindyo, 3 saa 'o nla'n̄'oom'ndyo'ti'yo' ts'aⁿ na cwee liaa na ya, ndo' ndu'yo' nnoom: “Cajmaⁿ ljoⁿ yuu na yati”, saa nnom ts'aⁿ na jñeeⁿñe ndu'yo': “Luaa' cwintyje’”, oo “Luaa' cajmaⁿ nomtyuaa”, 4 ndo' na luaa' cwil'a'yo' cwit'moⁿ' che'ncjo'yo' na cwe' jndaa' 'ñeeⁿ na cwiluiit'maⁿñeti quii'ntaaⁿ'yo', ndo' naljo' ma'mo^{na}' na tis'a cwila'tiuu'yo', tixcwe cwitjei'yo' cwenta.

5'O nn'a^{ya} na cwila'y^u'yo' na jeeⁿ wi' ts'o^o'ya, candye'yo' n̄'oomwaa: Nn'aⁿ tsjoomnancue na nty'iaandye, jnda tjei' Ty'o^ots'om joona na laxma^{na} na tyandyena nc'e na cwila'y^u'ya n'omna n̄'eⁿñê, nc'e na candya' n'omna jom, nnto'ñoomna cantyja na matsa'ntjoom cha'xjeⁿ na jnda tqueeⁿ na nnts'aaⁿ. 6 Saa 'o je', yacheⁿ cwil'a'yo' na catseijnaaⁿ'aⁿ ndyeñeeⁿ ndo' ¿aa nchii mana^{ntya} cwinchjeena 'o? Ndo' joona cwilei'cho xjeⁿ'naaⁿ'aⁿ 'o jo ndaa naⁿmaⁿ'iaaⁿ. 7 Ndo' aa chii majoo na^{ntya} cwila'neiⁿ na n̄'oomntjeiⁿ nacjoo' xuee nqueⁿ na jeeⁿ jnda tseixma^{na}' na cantyja 'naaⁿ juu jo' matseicajndyuna' 'o.

8 Waa ljeii na tjacantyja na matsa'ntjomna'. Luaa matsona': “C'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'.” Xeⁿ na mayuu'cheⁿ cwila'canda'yo' ljeii'ñeeⁿ, quia jo' ya cwil'a'yo'. 9 Saa xeⁿ cwe' jndaa' 'ñeeⁿ na cwila't'maa'ndyo'ti'yo', mach'een^a' na waa jnaⁿ'yo' ee cwila'tjoondyo' jo nnom ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om na matsa'ntjomna'. 10 Ee xeⁿ matseicandaⁿ'ñe ts'aⁿ cha'tso ljeii'ñeeⁿ, saa matseitjooⁿ'e cantyja 'naaⁿ cwii joona', matseijndaa'ñena' na waa jnaaⁿ'aⁿ jo ndaa cha'tso ljeii'ñeeⁿ. 11 Ee nquii Ty'o^ots'om na tso: “Tinc'oom'ya' ñequio cwiicheⁿ ts'aⁿ”, majom matsoom: “Tintseicue' ts'aⁿ.” Jo' chii xeⁿ na tyooche' na cwe' m'aaⁿ'ya' n̄'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, saa nntseicue' ts'aⁿ, maxjeⁿ

jnda seitjoondyu' nnom cha'waa ljeiiñeeⁿ. ¹² Jo' chii macaⁿna' na cal'andyo' cwenta ñ'oom na cwila'neiⁿyo', ndo' ljo' na cwil'a'yo', cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ na maxjeⁿ nquiu na meiⁿchiuucheⁿ nleijndaa' ñ'oom 'naaⁿ nnts'aa ljeii na matseicandyaañena' jaa. ¹³ Ndo' nn'aⁿ na tíc'om na jnda nquiu nc'iaa, quia na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ, tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ nnc'oom na wi' ts'om jona. Saa nn'aⁿ na t'om na wi' n'om nc'iaa, naⁿñeeⁿ nlui'yana quia na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ.

Cal'aaya yuu na maty'iommyana' nc'e na cwilayuu'a

¹⁴ O nn'aⁿya na cwila'yuu'yo' na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, ¿yuu l'ue na nntso ts'aⁿ na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^ots'om, saa tjaa na mach'eeⁿ na ma'moⁿna' na ljo'? Na luaa' ts'oom, ¿aa ndaaⁿ nlui'n'maaⁿñê? ¹⁵ Cal'uu, xeⁿ m'aaⁿ cwii nn'aaⁿya na tsaⁿs'a oo tsaⁿscu na matseitjoona' liaana ndo' nantquie na nlcwa'na na ticwii xuee, ¹⁶ ndo' cwiindyo' 'o nntso ndaana: “Catsa'to'yo'.” Ty'o^ots'om catio'naaⁿñê 'o na nlcwee'yo' liaa ndo' na nlcwa'cjaacjo'yo', saa xeⁿ tinquiaa' ljo' na macaⁿna' jona, ¿yuu nnteijndei ñ'oom na luaa' tsu' ndaana? ¹⁷ Maluaa' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na matseyu'ya ts'om' ñ'eⁿñê xeⁿ tjaa'naⁿ ts'iaaⁿ coch'ena' ñ'eⁿndyu' quia jo' ma'moⁿna' na ticwando'na' naquii' ts'om'.

¹⁸ Nnts'aacheⁿna' na cwiindyo' 'o nntso: “U matseyu'ya ts'om' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om ndo' ja mats'aa yuu na maty'iommyana'.” Xeⁿ na ljo', ca'moⁿ na matseyu'ya ts'om' ñ'eⁿñê meiⁿ tyoowitquioo' ñequio na mache', ndo' ja ñequio ljo' na mats'aaya m'mo^oya na matseyu'ya ts'ooⁿya ñ'eⁿñê. ¹⁹ U matseyu' na ñecwii Ty'o^ots'om m'aaⁿ, ya na ljo' mache', mati naⁿjndii maluaa' cwila'yuu'na ndo' cwiteindyena na nquiaana. ²⁰ Tintsa' na cwe' ntjeiⁿndyu'to', queⁿya' cwenta. Na cwe' na nntso ts'aⁿ na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^ots'om, saa cantyja na mach'eeⁿ tyoowitquioo' na mayuu' na ljo', quia jo' juu na matseyu'ya ts'om', matseixmaⁿna' ts'oo. ²¹ Cjaañjoom' n'om'yo' ljo' na s'aa welooya Abraham, jo' na tqueⁿ Ty'o^ots'om jom na tacatseixmaaⁿ jnaⁿ ee na tquiaaⁿ ti'jnaaⁿ Isaac na cue' cwentaa' Ty'o^ots'om. ²² Queⁿ cwenta ñ'oomwaa' cantyja 'naaⁿ Abraham, cantyja na s'aaⁿ ma'moⁿna' na tyotseyu'ya ts'oom ndo' juu jo' matseicandaa'ñena' cantyja na luaa' s'aaⁿ. ²³ Ndo' na luaa' s'aaⁿ seicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii na matsona': “Tyotseyu'ya ts'om Abraham ñequio Ty'o^ots'om, jo' na tqueⁿna' jom na tjaa jnaⁿ cwicotseixmaaⁿ, ndo' seicajndyuna' jom ts'aⁿ na jeeⁿ ya ñ'oom juu ñequio Ty'o^ots'om.”

²⁴ Ndo' na ljo', ¿aa cwiqueⁿyo' cwenta? Nchii tomti maco'ñom Ty'o^ots'om ts'aⁿ cwe' cantyja na matseyu'ya ts'om ñ'eⁿñê saa mati cantyja na mach'ee. ²⁵ Majo'ti tuii ñequio sculjaa' na jndyu Rahab, tqueⁿ Ty'o^ots'om jom na tacatseixmaaⁿ jnaⁿ nc'e ljo' na s'aaⁿ, na tquiaaⁿ waⁿaⁿ na ljoo'ndye nn'aⁿ na ty'equeⁿ cwenta chiuu m'aⁿ nn'aⁿ tsjom'm, ndo' jñoom jona cwiicheⁿ nato. ²⁶ Ee cha'xjeⁿ cha'waa seii' ts'aⁿ xeⁿ ticuaa espíritu 'naaⁿna', maxjeⁿ ts'oo juuna', majo'ti matseijomna' na matseyu'ya ts'om ts'aⁿ, ts'oo juuna' xeⁿ ticañ'eⁿ na mach'ee ts'aⁿ.

3

Cantyja 'naaⁿ tsaa ts'aⁿ

¹ Tinc'om'yo' na jeeⁿ jndyendyo' na ñe'cat'moⁿyo' ndaaⁿ nn'aⁿ, ee manquiu'yo' na jaa na cwit'mo^oya majaa'ti m'aaⁿna' nacjooya quia na nleijndaa' jnaaⁿya ñ'eⁿ nn'aⁿ. ² Cha'tsondyo jndye nnom niom na ticjaacanjoom' na cwil'aaya, saa xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na maqueⁿñe xjeⁿ cha'tso na matseineiⁿ, tsaⁿñeeⁿ matseixmaaⁿ ts'aⁿ na yañe jom, ee maqueⁿñe cheⁿnqueⁿ xjeⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. ³ Cwitjaa'ndyo xjo frenom naquii' 'ndyoo caso cha ñequiaañeyo' cantyja na cwitsa'ntjo^oya. Ndo' na luaa' cwil'aaya ndaaⁿ nlquaaⁿya xjeⁿ cha'waañeyo'. ⁴ Mati queⁿyo' cwenta cantyja 'naaⁿ w'aandaa, meiiⁿ na jeeⁿ t'maⁿna' ndo' jeeⁿ jndei jndye na mantquie juuna', ndo' ts'oom pala' na ñequio wjaañ'oom ts'aⁿ juuna' jeeⁿ cachjoona', saa ndaaⁿ nncjaañ'oom ts'aⁿ w'aandaa'ñeeⁿ meiⁿyuucheⁿ na l'ue ts'om ts'aⁿ. ⁵ Maluaa' mach'ena' ñequio tsaa ts'aⁿ na matseixmaⁿna'

cwii na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ, meiiⁿ na jeeⁿ cachjoona' saa teinom'na' na jndye ljo' nndaā nnts'aana'. Cwii chom cachjoo saa nndaā nntseicona' cwii jndaā t'maⁿ. ⁶ Ndo' tsa ts'aⁿ tseixmaⁿna' ntsaachom. Juuna' too'cheⁿna' ñequio cha'tso nnom natia ndo' waa najndei na matseixmaⁿna' na matsei'ndaa'na' cha'waa cantyja na wjaam'aaⁿ ts'aⁿ. Juuna' nndaā nncju'na' na nlei'ndaa'ñ'eⁿ chiuu ya na m'aaⁿ ts'aⁿ, ee chom b'io matseic'uaa juuna'. ⁷ Ts'aⁿ nndaā nntseixioom'm cha'tso quioo', cha'na: quioo' quii'jndaā na wjee, cantsaa, canduu, ndo' quioo' na m'aⁿ ts'om ndaaluee, ndo' maxjeⁿ macwila'xiom' nn'aⁿ quioo'm'aⁿ. ⁸ Saa tsa ts'aⁿ meiⁿcwii ts'aⁿ xocandaā nntseixiom' juuna', ee juuna' matseixmaⁿna' cwii natia na xondaā nts'aa ts'aⁿ xjeⁿ. ⁹ Ñequio juuna' cwila't'maaⁿndyo Tsotyaaⁿ Ty'oots'om ndo' mañ'eⁿ juuna' cwituaā'a ñ'oomwi' nacjoo nn'aⁿ na s'aaⁿ na tuiindy cha'xjeⁿ na waa nqueⁿ. ¹⁰ Ñequio 'ndyoo ts'aⁿ matseit'maaⁿñê Ty'oots'om ndo' mañequio juuna' majoom'm n'oomwi' nacjoo' ts'aⁿ. 'O nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, meiⁿchjoo ticaty'iomyaⁿ na luaa' cwiluii. ¹¹ ¿Aa nndaā nnts'aana' cwii xo' na cwinaaⁿ ndaatiooya majo' jo' cwinaaⁿ ndaatioo na ja? ¹² 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, cwii ts'oom higuera xocandaā nnaⁿ tã aceitunas juuna', meiⁿ ts'oo tauva xonnaⁿ tã higos juuna'.

Na m'aaⁿ Ty'oots'om cwinaⁿ na jndo' ts'om ts'aⁿ

¹³ Xeⁿ na m'aaⁿ cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na jndo' ts'om, ndo' t'maⁿ matsei'noⁿ, ca'mooⁿ na ljo' ñequio na c'oom na yats'aⁿñê, c'oom na nioom' ts'oom ee jo' na m'moⁿna' na jndo' ts'oom. ¹⁴ Saa xeⁿ quii' n'om'yo' laxmaⁿyo' cwii na matsei'ndaa'na' 'o cha'cwijom cwii na ja jnaaⁿ na jeeⁿ xuee'yo' ndo' jeeⁿ cwila'jnda'yo' na nluii t'maⁿndyo', quia jo' tintjei'yo' cwenta na jndo' n'om'yo', ee na cwilaxmaⁿyo' na ljo' maty'iomna' na cantundyo' ndo' cwitjei'ndyo' ñequio ñ'oom na mayuu'. ¹⁵ Ee ts'aⁿ na luaa' waa na jndo' ts'om nchii na m'aaⁿ Ty'oots'om cwinaⁿna', m'aaⁿna' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, tseixmaⁿna' na jndo' n'om nn'aⁿ, laxmaⁿna' cwentaa' tsaⁿjndii. ¹⁶ Ee yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na taaⁿ n'om nc'iaa, ndo' jeeⁿ xueena, jo' jo' cwe' cañ'eeⁿto m'aⁿna, ndo' niom cha'tso nnom natia. ¹⁷ Saa juu na jndo' n'om nn'aⁿ na mañequiaa Ty'oots'om, m'aⁿ nn'aⁿ na lju' n'omna jo nnoom ndo' ndaa nn'aⁿ, m'aⁿna na tjaa'naⁿ tia' cachona, m'aⁿna na yann'aⁿndye ñequio nc'iaana, ndyaandyena, wi' n'omna nt'omcheⁿ nn'aⁿ, cwil'ana yuu na ya, jndaā' m'aaⁿ n'omna chiuu cwi'oom'aⁿna, ndo' xcwee' n'omna ljo' cwil'ana. ¹⁸ Ndo' nn'aⁿ na cwita'ya nc'iaa na cho tia', na luaa' cwil'ana cwinomna cwii na nnts'aana' cha'cwijom cwiwe' ntjom ndo' cantyja 'naaⁿ naljo', jndye ncue' nnts'aana' na maty'iomyaⁿ.

4

Tacatseix'iaa'ñe ts'aⁿ na matseyu' ñequio tsjoomnancue

¹ ¿Yuu cwinaⁿ ndia', ndo' yuu cwinaⁿ na cwila'ntja'ndyo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo'? Cwinaⁿ joona' naquii' n'om'yo' nc'e natia na queeⁿ n'om seii'yo'. ² 'O tjoondyo' cwii nnom, saa tileicuaana' luee'yo', jo' na nla'cue'yo' ts'aⁿ, ndo' queeⁿ n'om'yo' na nncuaa cwii nnom 'naⁿ luee'yo', saa tileicuaana', jo' na cwinoⁿyo' mana matseiwena' tia'. Tileicuaa ljo' na l'ue n'om'yo' ee na tyootaⁿyo' nnom Ty'oots'om. ³ Ndo' xeⁿ na cwitaⁿyo' saa tileicato'ñoom'yo', mach'eena' na ljo' ee tixcwe cwitaⁿyo', ee 'o ñe'quiom 'naⁿ luee'yo' cha na nla'catsuu'yo' joona' yuu na queeⁿ n'om seii'yo'. ⁴ Nty'iaandyo' 'o nn'aⁿ na tixcwe cwil'a'yo'. ¿Aa ticaliu'yo' na ts'aⁿ na m'aaⁿ na ya ñ'oom juu ñequio tsjoomnancue mach'eena' na jnoom'm Ty'oots'om? ⁵ Manc'e jo' chii luaa tso ñ'oom' Ty'oots'om na teiljei: “Nquii Espíritu na jnda tquiaa Ty'oots'om na c'oomñê quii' n'ooⁿya na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa, candaā'ya waa na xueeⁿ jaa.” ⁶ Saa Ty'oots'om mateijndeiityeeⁿ jaa ñequio naya na matseixmaaⁿ. Ee cha'na matso ñ'oom'm na teiljei: “Ty'oots'om m'aaⁿ nacjoo nn'aⁿ na cwilas'andye, cwila'lcundye, saa mateijneiⁿ nn'aⁿ na cwituee'ndyecje.” ⁷ Jo' chii catue'ndyo'cje'yo' jo nnom Ty'oots'om cha nnaⁿndyo' ñequio tsaⁿjndii ndo'

nleinoom 'o. ⁸ Cala'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ Ty'ooots'om quia jo' nntseicandyoo'ñê na m'aⁿyo'. 'O na laxmaⁿyo' jnaⁿ, calalju'yo' luee'yo' ndo' 'o na ñe'c'om'yo' na wi' n'om'yo' Ty'ooots'om ndo' mañejuu xjeⁿ mati cwila'candya' n'om'yo' tsjoomnancue, na luaa' laxmaⁿyo', calalju'yo' n'om'yo'. ⁹ Co'tiana' nquiu'yo', catyuee'yo' ndo' cata'tio'yo' na cwila'tjoondyo'. Na cwinc'o'yo' na neiⁿco n'om'yo', catseicwaqueⁿna' jo' na chjoo' n'om'yo' na cwila'tjoondyo'. ¹⁰ Catue'ndyo'cje'yo' jo' nnom Ta Ty'ooots'om cha na jom nnts'aaⁿ na nntseiwendyena' 'o.

Tantu'xaaⁿya nn'aaⁿya na cwila'yu'

¹¹ 'O nn'aⁿya, tintio'ñ'oom'yo' ntyjee'yo'. Ee ts'aⁿ na nntio'ñ'oom oo matseijndaa'ñê jnaaⁿl x'iaa', wjaⁿ nacjoo' ljo' na ma'moⁿ ljeii, ndo' matseijndaa'ñê ljo' tis'a matseixmaⁿ ljeii. Ee xeⁿ na 'u matseijndaa'ndyu' na tijo'ndyo ljo' matso ljeii quia jo' mach'eena' na 'u cwiluiindy'yo' ts'aⁿ na matseijndaa'ñê ljo' tijo'ndyo matseineiⁿ ljeii, nchii cwiluiindy'yo' ts'aⁿ na matseicandaa'ñê ljo' na matsona'. ¹² Ee ñecwii m'aaⁿ na tquiaa ljeii na matsa'ntjomna' ndo' manquiiityeeⁿ tseixmaaⁿ na nncu'xeeⁿ na aa cwila'tjoondye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿna' ndo' manquiiityeeⁿ nndaⁿ nncwji'n'maaⁿñê oo nncu'xeeⁿ 'u. Saa 'u je', çljo' cwiluiindy'yo' na jeeⁿ ñe'cu'xeⁿl x'ia'?

Ticatseit'maaⁿñê cheⁿnquii ts'aⁿ cantyja chiuu nnts'aaⁿ

¹³ Candye'yo' ñ'oom na matsjoo luaa, 'o nn'aⁿ na quindu'yo': "Iocha luaa', nntsaaya tsjoomwaa oo tsjoomwaa', jo' jo' nnc'oⁿya cwii chu na nla'jndaa ndo' nndaⁿ na nntantjooⁿ s'om." ¹⁴ Ndo' meiⁿ cwe' ticaliu'to'yo' aa cwintando'yo' 'iochati. 'O matseijomna' cha'na nchquiuts'o na chjoowi'taⁿndyo na cwiwitquioo'na' xeⁿ jnda mana cwitsuna'. ¹⁵ 'O luaa macaⁿna' ndu'yo': "Xeⁿ Ty'ooots'om l'ue ts'oom na ndicwaⁿ tandoo'tyaaya, quia jo' nl'aaya nmeiiⁿ oo nt'omcheⁿ." ¹⁶ Saa 'o nchaa l'uu ljo' cwindu'yo', 'o ndicwaⁿ cwilanein'yo' ñ'ooms'a, ñ'oomscu, ndo' cha'tso ñ'oom na macwji's'añê oo na macwji'scuñe ts'aⁿ tia laxmaⁿna'. ¹⁷ Jo' chii meiⁿquia ts'aⁿ na mantyjii na cats'aa yuu na maty'iomyana', ndo' ticats'aa, maxjeⁿ jnaⁿ tseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

5

Waa na nnt'uiina' naⁿtya

¹ ¡Candy'e'yo' ñ'oommeiiⁿ 'o naⁿtya! ¡Catyuee'yo' ndo' cala'xua'yo' cantyja na cwajndii nntjom'yo' na nlco'wi'na' 'o! ² Ee 'naⁿ na tyandyo', jnda tei'ndaa'na', ndo' lia'yo' na jndati jnda tcwa' canty'ua. ³ S'om cajaan' ndo' s'om xuee 'naⁿyo' jnda t'oom ntsaana', ndo' joo tsaa'ñeeⁿ nntjei'yuu'ndyena' na tia na cwil'a'yo', ndo' nla'tyuii'ñ'eⁿna' 'o cha'xjeⁿ mach'ee chom. Ñejla't'ue'yo' 'naⁿyo' na ñ'eⁿ cwileityandyo' cwentaa' ndyumeiiⁿñê. ⁴ S'om na t'icatom'l'ua'yo' nn'aⁿ na ñel'a ts'iaaⁿ 'naⁿyo' cwiñequiana' jnaⁿyo' na tis'a cwil'a'yo'. Ndo' Ta Ty'ooots'om jnda jñeeⁿ ñ'omndyuee naⁿtjoom'yo' na ñel'a ts'iaaⁿ 'naⁿyo'. ⁵ Nnom tyuaawaa jeeⁿ neiⁿcoo' m'aⁿyo' ndo' cwil'a'yo' cha'xjeⁿ na 'o l'ue n'om'yo', cwila'ca'meiiⁿndyo' cha'cwijom quioo' na nntseicuee' ts'aⁿ. Ndo' jnda tue'ntyjo xuee na nncwje'yo'. ⁶ Cwil'a'yo' na cat'uiityeⁿ w'aancjo nn'aⁿ na tjaa jnaaⁿ hasta cwil'a'yo' na cwjena, ee na tjaa'naⁿ ljo' ya nndaⁿ nl'ana ñ'eⁿndyo'.

C'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' ndo' calanein'yo' nnom Ty'ooots'om.

⁷ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo' c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' hasta na nncwjee'nnda' Ta Jesucristo. Cha'xjeⁿ na t'maⁿ ts'om cwii ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ jndaⁿ, na xjeⁿ na tyjee'cheⁿ ndaalua' hasta xjeⁿ na nnmaⁿcheⁿ na meiⁿnom'm na nlquie ntjoom'm. ⁸ Mati 'o c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' ndo' cwintyje'tyeⁿyo', ee mandyoo' nncwjee'nnda' Ta Jesucristo. ⁹ 'O nn'aⁿya, tila'ncjoo'ndyo' cheⁿncjo'yo' nacjoo nc'iaa'yo' cha ticaⁿna' na nncu'xeeⁿ Ty'ooots'om 'o ee nqueⁿ cwiluiiñê na macu'xeeⁿ nn'aⁿ, ndo' mam'aaⁿc'eeñê na nnts'aaⁿ naljo'. ¹⁰ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' cha'xjeⁿ nquiee

profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om na jeeⁿ wi' tyotjoom. ¹¹ Jaa manquiuuya na neiⁿncō n'om nn'aⁿ na cwinaⁿndye nawi' na cwitjoom. 'O manquiu'yo' chiuu jnaⁿñe Job nawi' na tyotjoom ndo' manquiu'yo' chiuu s'aa Ty'oots'om ñ'eⁿñê na cwimacandā, ee Ty'oots'om matsei'nqōⁿljo' cwitjōⁿya ndo' m'aaⁿ na wi' ts'oom jaa.

¹² Ñ'oom na macaⁿtyaya ndaa'yo' 'o nn'aⁿya, na tilcwi'yo' meiⁿ cañoom'luee, meiⁿ tyuaa ndo' meiⁿcwii nnom 'naⁿ, macandā candu'yo' na mayuu' ñ'oom na nquiu'yo' na mayuu' ndo' ñ'oom na nquiu'yo' na tiyuu', candu'yo' na tiyuu' jo' cha na tint'uii Ty'oots'om 'o cantyja 'naaⁿ jnaⁿyo'.

¹³ Xeⁿ m'aaⁿ cwiindyō' 'o na manchje nawi' juu, catseineiⁿ nnom Ty'oots'om. Ndo' xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na neiⁿncō ts'om cata luantsa. ¹⁴ Xeⁿ m'aaⁿ cwiindyō' 'o na wii', queeⁿñe nn'aⁿ na cwiluiitquiendye nnom tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ cha na cala'neiⁿ naⁿñeeⁿ nnom Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, ndo' caty'oomndyena seitye nacjoom'm ñequio xuee' Ta Ty'oots'om. ¹⁵ Quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'oots'om ñequio na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê, nntsein'maaⁿ ts'aⁿ na wii', ndo' xeⁿ na seitjōⁿñe tsaⁿñeeⁿ nnoom nntseit'maⁿ ts'oom juu. ¹⁶ Jo' chii ticwiindyō' 'o catjei'yuu'ndyo' jnaⁿyo' ndaaⁿ nc'iaa'yo', cha na nn'maaⁿyo'. Ee ts'aⁿ na cwiluiiñe cantyja na maty'iomyana', quia matseineiⁿ nnom Ty'oots'om ñequio na jndaya ntyjii, jndye waa na nnts'aana'. ¹⁷ Profeta Elías tyotseixmaaⁿ cha'xjeⁿ jaa nmeiiⁿ, saā quia na seineiiⁿ nnom Ty'oots'om ñequio na seicantyjaa'ya ts'oom na tcaaⁿ na ticua', ndyee chu waljoo' xcwe taticua'. ¹⁸ Jnda jo' tcaⁿnnaaⁿaⁿ na cua', quia jo' s'aa Ty'oots'om na jnaⁿnda'na' na tyowa' ndo' tue' ntjom.

¹⁹ 'O nn'aⁿya, xeⁿ ma'ndii cwiindyō' 'o ñ'oom na mayuu', ndo' cwii x'iaaⁿaⁿ mach'ee na calcwe'nnaaⁿaⁿ, ²⁰ caliu'yo', ts'aⁿ na nnts'aa na calcwe' ts'aⁿjnaⁿ nato na tijo'ndyo', macwji'n'maaⁿñê tsaⁿñeeⁿ na nntsuuñe añmaaⁿ, ndo' mach'eeⁿ na jndye jnaaⁿ tsaⁿñeeⁿ matseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om.

Carta najndyee na seiljeii Pedro

Pedro seicwanoom carta na m'aⁿ nn'aⁿ na t'oom'ndye

¹ Maja Pedro na cwiluiindyō apóstol, ts'aⁿ na majñom Jesucristo ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ mat-seiljeiya ñ'oomwaa na matseicwanoⁿya juuna' ndaa' 'o na jnda' t'oom'ndyo', na m'aⁿyo' l'ondaa Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ñ'eⁿ Bitinia, ² ndaa' 'o na jaach'ee xuee tjeii'ñe Tsotyaaⁿ Ty'ooots'om 'o na laxmaⁿyo' cwentaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ na seijndaa'ñê. Cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo tqueⁿñooⁿ 'o na nlaxmaⁿyo' na calacanda'yo' jo noom ndo' na nlaxmaⁿyo' na lju' n'om'yo' ñequio nioom' Jesucristo. Quiaa Ty'ooots'om na candaⁿya nnto'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ ñequio na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo nnoom.

Cwicantyyaa' n'ooⁿya na nntandoo'nnda'a

³ Catseit'maaⁿñena' nquii Ty'ooots'om na cwiluiñê Tsotye Ta Jesucristo cwentaaya. Jom nc'e na jeeⁿ wi' ts'oom jaa jnda' s'aaⁿ na cwiluiindyoxcoo nc'e na tando'xco Jesucristo. Cantyja 'naaⁿ jo' m'aaⁿya na cwicantyyaa' n'ooⁿya na nndaaya na nntandoo'a.

⁴ Cantyja 'naaⁿ Jesucristo nnts'aa Ty'ooots'om na nnto'ñoom'yo' juu na nda'yo' na cwileiwe cañoom'luee na lju' tseixmaⁿna' na tijoom cwi'ndaa' meiⁿ xoc'uaana' cha'na ljaa'. ⁵ Nc'e na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om mawañoom'm 'o ñequio najndeii na matseixmaaⁿ. Nnts'aaⁿ na ljo' hasta ncuee na macanda' quia na nleitquioo' na nncwji'n'maaⁿñê 'o.

⁶ Nc'e na manquiuy'yo' na macwji'n'maaⁿñê 'o, t'maⁿ cwiqiuoo na neiⁿyo', meiiⁿ mach'eena' maniom jndye nnom nawi' na cwiwinom'yo' je'. Saa tiyo macaⁿna' na nntjom'yo' nmeiⁿ, ntyja nncwinomna'. ⁷ Juu na cwila'yu'ya n'om'yo' matseijomna' juuna' cha'cwijom s'om cajaan, juuna' macaⁿna' na nncwinom'yo' nawi' cha nleitquioo' cwanti na jdana'. Juu na matseyu'ya ts'om ts'aⁿ na ya nncwinomna' nawi', jndati tseixmaⁿ jo' nchiiti s'om cajaan na cwintycwiina'. Ndo' naljo', juu na cwila'yu'ya n'om'yo', jnda' teitquioo' na ya jlui'yo', quia na nncwjee'nnda' Jesucristo, nluii't'maⁿndyo' cantyja 'naaⁿ juu jo'.

⁸ 'O meiiⁿ tyoonty'ia'yo' jom, saa' candya' n'om'yo' ñ'eⁿñê. Meiiⁿ na nchii cwinty'ia'ndaa'yo' jom, saa' nc'e na jom quit'maⁿ n'om'yo', mañequiaana' na t'maⁿ waa na neiⁿyo'. Meiⁿ tilecaliu'yo' cwaaⁿ ñ'oom na nndu'yo' na neiⁿyo'. Ndo' juu na neiⁿyo' matseit'maaⁿñena' Ty'ooots'om. ⁹ Ee nc'e na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Jesucristo, cwito'ñoom'yo' na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om añmaⁿ 'naⁿyo'.

¹⁰ Ncuee na teinom nquiee profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿ na quia nluii, tyola'naaⁿna ñ'oom'm ndo' tcuu tcuu ñe'cala'nōⁿna cantyja 'naaⁿ na nncwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ, ndo' nc'e naya na matseixmaaⁿ ñejlaneiⁿna cantyja 'naaⁿna'.

¹¹ Nquii Espíritu na matseixmaⁿ Cristo na tyom'aaⁿ quii' n'omna, tyuaa' t'mooⁿ ndaa' naⁿñeeⁿ nawi' na ntjom Cristo ndo' na nda'quia nntseit'maaⁿñena' juu. Tcuu tcuu tyol'ueena 'ñeeⁿ ts'aⁿ tsaⁿñeeⁿ na t'moⁿ Espíritu ndaana ndo' cwaaⁿ xjeⁿ nncwjee'.

¹² Naⁿñeeⁿ t'moⁿ Ty'ooots'om ndaana na tixocaluiiñe Cristo xjeⁿ na cwita'ndo' nquieena. T'mooⁿ ndaana na nnc'oom juu xjeⁿ na m'aaⁿ jaa. Jo' chii ndyumeii'ñe, ñequio na mateijndeii Espíritu Santo na jñom Ty'ooots'om, cwiñe'quia nn'aⁿ ñ'oom naya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ Jesucristo. Jeeⁿ cajnda ñ'oom nayawaañe hasta matseiqueeⁿna' n'om ángeles na ñe'cala'nōⁿna juuna'.

Ty'ooots'om maqueeⁿñê na c'ooⁿ na lju' n'ooⁿ

¹³ Queⁿtyeⁿyo' cantyja na cwila'tiuu'yo'. Cal'a' cheⁿncjo'yo' xjeⁿ na ñe'cwii n'om'yo'. C'om'yo' na ñe'cwii waa na quit'maⁿ n'om'yo' cantyja naya na nnts'aa Ty'ooots'om 'o quia na nndyonnda' Ta Jesucristo. ¹⁴ Nc'e na cwiluiindyō' ntseinda Ty'ooots'om na

cwila'candaā'ndyo', catjei'ndyo' cautyja 'naa' joo ts'iaa' na ñeja'l'jomndyo' cwitjooche' na ta'jna'yo' jom. ¹⁵ Nquii Ty'oōts'om na t'maa' 'o cwiluiñê na lju' ts'oom. Jo' chii mati 'o c'om'yo' na lju' n'om'yo' jo nnoom cautyja cha'tsoti na cwitsam'a'yo'. ¹⁶ Ee teiyo teiljeii ñ'oom' Ty'oōts'om na matsona': "Nc'e na ja cwiluiindyō na lju' ts'oō'ya, mati 'o c'om'yo' na lju' n'om'yo'."

¹⁷ Nc'e na cwilcwi'yo' Tsotye'yo' na nque' xocats'aa' na neii'e' cwii ts'a' saā cwiiche' tineii'e', jo' chii c'om'yo' na nquia'yo' jom yoche' na m'a'yo' ljoōñe cha'cwijom nn'a' na cwe' cwiqweya. ¹⁸ Juu na ñet'om'yo' cwitjooche' na jla'yu'yo' ñ'e' Ty'oōts'om na jee' cwe' ts'iaa'ndyo' jo', tjei'ñ'maa'ñê 'o cautyja 'naa'na', joo jo' t'moō' welo'yo' ndaa'yo'. Manquiu'jndaa'ndyo' na juu na tjei'n'maa'ñê 'o, nchii ñjom'ua juuna' ñequio 'na' na cwindyue, cha'na s'om cajaan' oo s'om xuee, ¹⁹ 'o ñjom'uandyo' ñequio nioom' Cristo na jee' ndya' jnda, na tquiaañe che'nque' na jla'cuee'na jom cha'cwijom cwii catsma' na cwiñe'quia nn'a' na cwila't'maa'ndyena Ty'oōts'om, na mei'cwii ticatseixmaa' na ticandaā'ñê, cha'cwijom catsma' na canchii'ñeñ'e'. ²⁰ Cwitjooche' na nque' Ty'oōts'om tsjoomnancue, saā jnda tquee' na nntjom Cristo na ljo'. Saā hasta ndyumeii' tquiaa Ty'oōts'om na teitquioo'ñê cha nnteijndeina' 'o. ²¹ Je' cautyja 'naa' Jesucristo m'a'yo' na cwila'yu'yo' ñ'e' Ty'oōts'om. Manquiiyee' tquiaa' na tando'xco juu jnda na tue', ndo' seit'maa'ñê juu. Ndo' nc'e na ljo' cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'e'ñê, ndo' cwicautyjaa' n'om'yo' jom.

²² Ndo' je', nc'e na cwito'ñoom'yo' ñ'oom na mayuu', jo' na lju' añmaa'yo' cha xcwee' n'om'yo' cwil'a'yo' na cwilawi' n'om'yo' nn'a'yo' na cwila'yu'. Ndo' matsona' na c'om'yo' na wi' n'om'yo' cwii ndo' cwiindyō' ñequio na lju' n'om'yo' ndo' ñequio cha'waa na jnda'yo'. ²³ Ee jnda tuiixcondyo' cwe' nchii cautyja 'naa' nn'a' na cwiwje. 'O jnda tuiixcondyo' cautyja 'naa' ñ'oom' Ty'oōts'om na wando', cwii na m'aa' ndo' m'aa'.

²⁴ Ee ñ'oom' Ty'oōts'om na seiljeii Isaías, matsona':
Cha'tsondye nn'a' matseijomna' jona cha'cwijom tscō jndaā.
Ndo' juu na t'ma' na cwiluiindyena matseijomna' juuna' cha'cwijom ljaā' tscō jndaā.
Saā quia na cwicaa' tscō jndaā, cwiquiaa ljaā'na',
²⁵ saā ñ'oom' Ty'oōts'om ticantycwii na m'aa'na'.
Ndo' juu ñ'oom'ñee' na tyoñequia nn'a' ndaa'yo' tseixma'na' ñ'oom na nlui'n'maa'ndye añmaa' nn'a'.

2

¹ Nc'e na luaa', catjei'ndyo' cautyja 'naa' cwii cwii nnom natia, cha'tso na maquiu'nn'a'na', cha'tso na we waa na mach'ee ts'a', cha'tso na cwila'taa' n'om nn'a' nc'iaana, cha'tso na cwitio'ñ'oom nn'a' nt'omche'. ² Cha'xje' yo'ndaa na 'ndaandyē cwil'ueena ndaatsuu' tsondyēena, cjoo' n'om'yo' na cal'ue'yo' ndaatsuu ñequii' cautyja 'naa' Espíritu, cha cautyja 'naa' jo' nntsanajnda'yo' na laxma'yo' nn'a' na macwji'n'maa'ñe Ty'oōts'om, ³ xe' na aa mayuu'che' jnda cwiqwe'yo' cwenta na jee' ya cwiluiñe nque' na matsa'ntjoom 'o.

Cristo cwiluiñê tsjo' na wando'

⁴ Jo' chii cala'candyoo'ndyo' jo nnom nque' na cwiluiñê tsjo' na wando', nque' na tjeii' nn'a' cwenta na xocwil'ueñê, saā tjei' Ty'oōts'om jom na l'ueñê ndo' jnda ntyjii jom. ⁵ Ndo' mati 'o, na cwiluiindyō' ljo' na cwita'ndo', quiandyō' na mawil'uee'ñe Ty'oōts'om 'o na cwiluiindyō' wats'om yuu na m'aa' Espíritu, cwiluiindyō' cwii tmaa' ntyee na lju' n'om, na cautyja 'naa' Jesucristo cwila't'maa'ndyo' Ty'oōts'om, ts'iaa' cautyja 'naa' Espíritu na jee' cwijaawee' ts'oom.

⁶ Ee naquii' ñ'oom' Ty'oōts'om na teiljeii matsona':
Quii' tsjoom Siōn maqua'ya cwii tsjo' na tseixma'na' tsjo' nquii tsia'ntsjō' w'aa.
Matso Ty'oōts'om:

Ja tjeii'a jom cwentaya ndo' jeeⁿ ndya' jnda cwiluiiñê;

Meiⁿñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿñê,

tijoom xuee nnts'aana' na cwe' ts'iaaⁿndyo na ñentyjaa' ts'om jom.

⁷ Cautyja 'naⁿ 'o na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ nqueⁿ na cwiluiiñê tsjo'waa, jeeⁿ jnda cwiluiiñê saa cautyja 'naaⁿ joo nn'aⁿ na ticalayu' ñ'eⁿñê, matseicandaa'ñena' na matso ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii:

Juu tsjo' na tquiee' luañê na cwil'a w'aa,

tseixmaⁿna' tsjo' nqui tsiaⁿtsjo'.

⁸ Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom na matseineiⁿna' cautyja 'naaⁿaⁿ:

Jom matseijomna' cha'cwijom cwii tsjo' ty'a, cwii tsjo' na matseiquiaana' nn'aⁿ.

Tquiaandyena ee tilañ'oom'ndyena ñ'oom cautyja naaⁿaⁿ ee luaa' teijnoomna.

Nn'aⁿ na cwiluiindy e cwentaa' Ty'o^ots'om

⁹ Saa 'o cwiluiindy' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ, cwii tmaaⁿ ntyee na cwindye'ntjom'yo' nnom nqueⁿ na tjacautyja cwiluiiñê na matsa'ntjoom, cwiluiindy' nn'aⁿ cwii tsjoomnancue na lju' ts'om, cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿyo' cwentaaⁿaⁿ, nmeiiⁿ laxmaⁿyo' cha nntjei'yuⁿndyo' na jeeⁿ t'maⁿ ts'iaaⁿ mach'eeⁿ ñ'eⁿndyo', nqueⁿ na t'maaⁿ 'o na calui'yo' naquii' najaaⁿ ndo' na nlajomndyo' ñequio na neiⁿncoo' naxuee na cwiluiiñê. ¹⁰ Ñet'om'yo' na tîlaxmaⁿyo' tmaaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om, saa je' je' cwila'xmaⁿyo' juuna'. Jaach'eeti xuee tîcaliu'yo' na candya' ts'oom 'o, saa je' je' cwiliu'yo' na ljo' jom ñ'eⁿndyo'.

Xcwe c'om'yo' cha ndaa ndye'ntjom'yo' nnom Ty'o^ots'om.

¹¹ 'O nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'o^onyaa, nc'e na cwiluiindy' cha'cwijom nn'aⁿ na cwe' cwiquieya, ndo' cwe' cwiwinom'yo' tsjoomnancue, macaⁿa ndaa'yo' na tañequiandyo' na joo na l'ue n'om seii'yo' na nnc'oochona' 'o xjeⁿ 'naaⁿna'. ¹² Xcwe c'om'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tic'om nacje 'naaⁿ Ty'o^ots'om, ee na nl'a'yo' na ljo' meiiⁿ na tia ñ'oom cwilaneiⁿna nacjo'yo' na cha'cwijom tiann'aⁿndyo', nlqueⁿna cwenta naya na cwil'a'yo' ndo' xuee quia na ñequiana cwenta nnom Ty'o^ots'om, nla't'maaⁿndyena jom cautyja 'naⁿyo'.

¹³ Ndo' cwe' nc'e na cwiluiindy' cwentaa' nquii Ta Jesús, jo' chii catue'ndyo'cje'yo' ndaa cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ. Najndyee nnom nquii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿt'maⁿ, ¹⁴ ndo' mati ndaa nn'aⁿ na matsaaⁿaⁿ nacje 'naaⁿaⁿ na cwic'eeⁿ n'iaaⁿ. Ee joona cwito'ñoomna ñ'oom na catu'xeⁿna nn'aⁿ na cwil'a natia. Ndo' mati cwila't'maaⁿndyena nn'aⁿ na cwil'a yuu na maty'iomyana'. ¹⁵ Ee l'ue ts'om Ty'o^ots'om na cal'a'yo' yuu na maty'iomyana' cha cautyja 'naaⁿ jo' nntseicheⁿna' nn'aⁿ na tijndo' n'om na ntjeiⁿ ljo' cwil'a.

¹⁶ 'O cwiluiindy' nn'aⁿ na jnda seicandyaañe Ty'o^ots'om naquii' natia. Saa ticala'tiuu'yo' na ljo' s'aaⁿ ñ'eⁿndyo' cha nncju'naaⁿñena' na nl'a'ti'yo' na ticaty'iomyana'. Cal'a'yo' cha'xjeⁿ na macaⁿna' na cal'a nn'aⁿ na cwiluiindy e moso jo nnoom. ¹⁷ C'om'yo' na cwila't'maaⁿndyo' cwii cwii ts'aⁿ cautyjati na matsona'. Mati c'om'yo' na jnda nquiu'yo' nn'aⁿ na cwila'yu'. Cala't'maaⁿndyo' Ty'o^ots'om ñequio na jnda nquiu'yo' jom. Mati tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ, cala't'maaⁿndyo' jom.

Juu na tjom Cristo na wi' t'maⁿ, luaa ma'moⁿna'.

¹⁸ 'O na tyeⁿ m'aⁿyo' moso ndaa patrom 'naⁿyo', catue'ndyo'cje'yo' ndaa joona meiiⁿ aa ya nn'aⁿndyena oo aa tiann'aⁿndyena. ¹⁹ Ee jeeⁿ ya cautyja 'naaⁿ ts'aⁿ quia mañequiaaⁿñe na ñecuaa na ticaty'iomyana' ljo' matjoom ee ntyjeeⁿ xcwe m'aaⁿ jo nnom Ty'o^ots'om. ²⁰ Ee xeⁿ cwila'sei'na 'o nc'e cwii nnom na tia na jnda l'a'yo', ¿yuu waa naya 'naⁿyo' meiiⁿ na m'aⁿyo' na cwiljoya n'om'yo' na cwicacho'yo'? Saa xeⁿ cwila'quii n'om'yo' quia na cwicacho'yo' jnaaⁿ na l'a'yo' yuu na ya, luaa' jeeⁿ xcwe jo nnom Ty'o^ots'om. ²¹ T'maⁿ Ty'o^ots'om 'o na caljoya n'om'yo' meiiⁿ na nntjom'yo' nmeiⁿ, ee teinom Cristo na wi't'maⁿ, cwii na nluii'ndyo' jom na ntsantyo'yo' 'naaⁿ nc'eeⁿ.

22 Ee meincwii tîcatseitjooñê meîñ tîquinquiu'nn'aañ. 23 Quia na jla'jnaa'ñ nn'a'ñ jom, tîtseilcwee'ñe'ñ ñ'oom jnaa'ñ ndaana. Quia na ta'wi'na jom, saã tîco'wee'ñe'ñ joona, cwe'ñ'ndiifîetoom ñequio l'õ Ty'õots'om na xcwe macu'xe'ñ. 24 Ñequio seii'ñe'ñ tjachom jnaa'ña nacjoo' ts'oom'naa'ñ cha nla'xmaa'ña l'oo jo nnom jna'ñ ndo' quii'ntaa'ñ nn'a'ñ nc'oo'ña cha'xje'ñ na maty'iomya'ña. 25 Ee cwitjooche'ñ na tajna'yo' Cristo, ñeseijomna' l'õ cha'na canma'ñ na jnda tsuundyeyoo', saã je'ñ na jnda l'cwe'yo' cantyja 'naa'ñ Cristo, mach'ee'ñ cwenta añmaa'yo' cha'xje'ñ mateix'ee sto quioo'ñee'ñ ndo' na mawañoom'm l'õ.

3

Luaa matsona' na c'om nn'a' na jnda tuncu

1 'O yolcu na m'a'ñ s'aa'yo', mala'ti' catue'ndyo'cje'yo' ndaana cha 'ñee'ñ joona na tyoola'yu' ñ'oom naya 'naa'ñ Ty'õots'om, nc'oola'no'ñna na mayuu' juuna' nc'e na cwique'ña' cwenta chiuu m'a'ño' joo ndaana meii'ñ tyoondyo' ndaana, 2 ee na cwique'ña' cwenta na xcwe tsam'a'ño' jo ndaana ñequio na cwila't'maa'ñ'ndyo'. 3 Juu na cwilatycwi'ndyo' cantyja 'na'ño' til'a'yo' cwe' ñequio 'na'ñ na cwiwitquioo' cha'na cwila'tycwi'yo' soonque'yo', 'na'ñ na tuiina' ñequio s'om cajaan oo liaa na jee'ñ chjoom. 4 'O calaxma'ño' na tycwi'ndyo' naquii' n'om'yo', na juu na nei'ñ'nc'oo'ndyo' xocanty-cwiina', na nleitquioo' jo' laxma'ño' quia na ya nn'a'ñ'ndyo' meii'ñ titsei'nda'ña' l'õ ljo' na cwitjom'yo'. 5 Ee yolcu na tyom'a'ñ na tandyo xuee na tyoluiindy na lju' n'om, maluaa' tyola'xma'ña, tyocantyyaa' n'omna Ty'õots'om ndo' tyotuee'ndyecjena ndaa s'aana. 6 Maluaa' tyotseixma'ñ Sara. Tyotseicanda'ñê nnom Abraham, ndo' tsoom nnom saa'ñ'a'ñ Ta.

7 Ndo' mati l'õ na'ñnom na m'a'ñ l'cuu'yo', c'oom'ya n'om'yo' cantyja 'naa'ña, cala't'maa'ñ'ndyo' joona na ticwe'ntyjõ na jdana cha'na l'õ, saã mati nc'e juu naya na matseixma'ñ Ty'õots'om na ñecwii xje'ñ mañequiaa'ñ na laxma'ña na ticantycwii na cwita'ndo'na cha'xje'ñ l'õ. Luaa' cal'a'yo' cha tintseicu'ña' na ñee'ñ ñ'oom na cwita'ño' nnoom.

Cwitjoom nn'a'ñ nawi' na cwil'ana na maty'iomya'ñ

8 Ndo' cha'tsondyo' c'om'yo' ñequio nn'a'ñ na cwila'yu' na ñecwii cwila'tiuu'yo' na jnda nquiu'yo' joona. C'om'yo' na wi' n'om'yo' cha'cwijom ñenquii ts'a'ñ ntseinda l'õ. Cal'a'yo' na jndati nquiu'yo' nt'omche'ñ ñequio na nty'iaandyo' ñ'e'ñdyena. 9 Ts'a'ñ natia mach'ee l'õ, tilalcwe'yo' nawi' nacjoo' tsa'ñ'ñee'ñ. Xe'ñ na matseijnaa'ñ'a'ñ l'õ, l'õ tila'jna'ño' jom. 'O cwiiche'ñ ljo cal'a'yo', cata'ño' na catio'naa'ñ'ñ Ty'õots'om ts'a'ñ na nmeii'ñ mach'ee, ee jnda seijndaa'ñê na l'õ nnto'ñoom'yo' na nntio'ñaa'ñê l'õ. 10 Ee waa ñ'oom' Ty'õots'om na teiljeii na matsona'ñ:

Mei'ñquia ts'a'ñ na ñe'c'oom na ya quii'ntaa'ñ nc'iaa',
xe'ñ ntyjaa' ts'om na cha'tso xuee na wando' nnc'oom na neii'ñ,
quia jo' cats'aañe che'ñquii xje'ñ tsa.
Tantseinei'ñ ñ'oom na tia, meii'ñ tañe'quiaañe na nntseinei'ñ cantu.

11 Cwji'ñê cantyja 'naa'ñ natia, cats'aa'ñ yuu na ya,
cal'uee'ñ na caljoyaandy na'ñ ñ'e'ñ nc'iaana.

Que'ñê na cats'aa'ñ naljo'.

12 Ee maque'ñ Ty'õots'om cwenta nn'a'ñ na cwiluiindy cwenta'ña',
ndo' mañee'ñ ñ'oom na cwilanei'ñna nnoom,
saã nn'a'ñ na cwil'a natia, m'aa'ñ nacjoo na'ñ'ñee'ñ.

13 Ee xe'ñ ñequii'che'ñ cwil'a'yo' na ya, ¿ñee'ñ nnda'ñ nnts'aa nawi'ñe'ñ ñ'e'ñ'ndyo'?

14 Saã meii'ñ xe'ñ cwiwinom'yo' nawi' na jnda l'a'yo' naya, matio'naa'ñ'ñ Ty'õots'om l'õ. Mei'ñ ncwii ts'a'ñ tinc'om'yo' na nquia'yo' juu, tila'catyuendyo'. 15 'O naquii' n'om'yo' cala't'maa'ñ'ndyo Cristo na cwiluiiñê na matsa'ñtjoom l'õ. Ñequii'che'ñ c'omc'eendyo' na nt'õ'yo' nnom ts'a'ñ na mawax'ee chiuu waa na cwicantyyaa' n'om'yo' jom, 16 c'om'yo'

cha'xjeⁿ na macaⁿna' cha meiⁿcwii ñomtiuu tacandii' nquiu'yo' cha joo nn'aⁿ na tia cwilaneiⁿna cantyja chiuu cwitsaam'aⁿyo' na cwilayu'yo' ñ'eⁿ Cristo, nc'omna na jnaaⁿna cantyja 'naaⁿl ñ'oom na cwilaneiⁿna.

¹⁷ Ee xeⁿ na l'ue ts'om Ty'oots'om, yati na co'wi'na' ts'aⁿ nc'e mach'ee yuu naya, nchiiti na co'wi'na' juu na mach'ee natia. ¹⁸ Cristo ñejom tjoom nawil' nc'e jnaaⁿ jaa, tacaⁿna' na cue'nnaaⁿaⁿ. Jom na ticatseixmaaⁿ jnaⁿ tueeⁿleⁿ cwentaa jaa nn'aⁿ jnaⁿ, cha ndaaⁿ nncwjaa'ñê jaa cwentaa' Ty'oots'om. Cantyja 'naaⁿl seiiⁿeⁿ tueeⁿleⁿ, saaⁿ nc'e espíritu 'naaⁿaⁿ tando'xcoom. ¹⁹ Ndo' cantyja 'naaⁿl espíritu na tseixmaaⁿ, tjanquiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ espíritu 'naaⁿl'oo na m'aⁿ jnaⁿ, ²⁰ na joona xuee'ñeeⁿcheⁿ ñejla'tjoondyena yocheⁿ na tyom'aaⁿNoé. Xjeⁿñeeⁿ tyomeiⁿndoo'nty'iaañe Ty'oots'om na calcwe' n'omna' yocheⁿ na tjaluii w'aandaa, na cantyja 'naaⁿl juuna' ñe'ñeeⁿ ts'aⁿ jlui'n'maaⁿñe naquii' ndaatioo'ñeeⁿ. ²¹ Ndaatioo'ñeeⁿ matseijomna' juu ndaa na cwiwits'oomndyo, na cantyja 'naaⁿl jo' laxmaaⁿya nn'aⁿ na cwilui'n'maaⁿndyo je'. Na cwiwits'oomñe ts'aⁿ tica'moⁿna' cantyja 'naaⁿl na nlju'ñê, cantyja 'naaⁿl juuna' ma'moⁿna' na macaⁿ ts'aⁿ na tic'oom na m'aaⁿl m'aaⁿl ts'oom jo nnom Ty'oots'om ndo' na tseixmaⁿ ts'aⁿ na cwilui'n'maaⁿñe nc'e na tando'xco Jesucristo. ²² Tjalcweeⁿleⁿ cañoom'luee ndo' wacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya yuu cwituee'ndyecje cha'tso ángeles ñequio nt'omcheⁿ nnom na cwiluiitquiendye ndo' m'aⁿ nt'omcheⁿ na waa na jndaⁿ la'xmaⁿ.

4

Candy'a'ntjooⁿya cantyjati naya na cwicandaaya nnom Ty'oots'om

¹ Jo' chii, cha'xjeⁿ na tco'wi'na' Cristo ñequio seiiⁿeⁿ, mati 'o la'xmaⁿyo' na ñnequiandyo' na co'wi'na' 'o, ee ts'aⁿ na maco'wi'na' juu ñequio seii', jndaⁿ ty'ioo'ñê na ñe'queⁿ jnaⁿ xjeⁿ jom, ² cha cantyjati xuee na wañoom'm nnc'oom cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Ty'oots'om, nchii cha'xjeⁿ na queeⁿ ts'om seii' ts'aⁿ. ³ Tco xuee na ñel'a'yo' cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ na tic'om nacje 'naaⁿl Ty'oots'om, ñel'a'yo' natia na cwil'a naⁿñeeⁿ, tyom'aⁿyo' na queeⁿ n'om'yo' nt'omcheⁿ, ñejla'xmaⁿyo' nn'aⁿ candyee, tyocwa'jndoo'ndyo' ndo' tyowe'yo', ndo' tyola't'maaⁿndyo' joo na cwe' nn'aⁿ l'a. ⁴ Saa je' nc'e na ticalajomndyo'ti'yo' ñequio na mawinom'na' natia na cwil'a naⁿñeeⁿ, jo' matseñ'eeⁿñena' joona ndo' tia ñ'oom cwilaneiⁿna cantyja 'naⁿyo'. ⁵ Saa ncue'ntyjo xjeⁿ na nlcaⁿna' na ñnequiana cwentaa nnom Nqueⁿ na m'aaⁿc'eeñê na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ na cwita'ndo' ndo' nn'aⁿ na jndaⁿ tja. ⁶ Jo' chii ndaaⁿ l'oo jndaⁿ teineiⁿ ñ'oom' Ty'oots'om cha cha'xjeⁿ jom wanoom'm, mati ndaaⁿ nnta'ndo'na meiiⁿ jndaⁿ tu'xeⁿndyena cha'xjeⁿ cwitu'xeⁿndye cha'tso nn'aⁿ.

⁷ Jndaⁿ wjaawindyoo' na nntycwii cha'tso. Nc'e na ljo' catjei'ya'yo' cwentaa chiuu cwitsam'aⁿyo', ndo' calanei'yo' nnom Ty'oots'om ñequio na xcwee' n'om'yo'. ⁸ Ndo' na t'maⁿti c'om'yo' na xcwe na m'aⁿyo' na jnda nquiu'yo' nc'iaa'yo' na cwilayu' ee quia na m'aaⁿ ts'aⁿ na jnda ntyjeeⁿ x'iaaⁿaⁿ, matseit'maⁿya ts'oom ts'aⁿ na matseitjooñe nnoom. ⁹ Cateix'ee'yo' nn'aⁿ na cwe' cwiquieya l'a'yo', meiⁿ tila'ncjoo'ndyo' ñ'eⁿndyena. ¹⁰ Cwii cwiindyoo' cwicanda'yo' cwii nnom na ndaaⁿ nl'a'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿl Ty'oots'om. Cha'xjeⁿ mach'ee cwii ts'aⁿ na matooⁿ ts'iaaⁿ, jo' cwil'uee'ndyo'ya'yo' jndye nnom naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om. ¹¹ Xeⁿ macandaa' ts'aⁿ na catseineiⁿ, ñ'oom na mañequiaaⁿ cats'aana' cha'cwijom nquii Ty'oots'om matseineiⁿ. Xeⁿ macandaa' ts'aⁿ na mateijneiⁿ nn'aⁿ, cats'aaⁿ naljo' ñequio najndeiⁿ na matseixmaaⁿ na mañequiaa Ty'oots'om. Cha'tso na cwil'a'yo' cal'a'yo' juuna' cha caluiit'maⁿñe Ty'oots'om nc'e Jesucristo, ee jom tseixmaaⁿ na caluiit'maⁿñê, ticantycwii najndeiⁿ na matseixmaaⁿ. Amén.

Xeⁿ cwita'wi' nn'aⁿ 'o, nmeiiⁿ cal'a'yo'

¹² O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', tints'aana' na tileicala'noⁿyo' cantyja 'naaⁿl juu na wi' na cwiwinom'yo' na juuna' matseijomna' cha'cwijom mawinom ts'aⁿ quii' chom, tinc'oom' n'om'yo' na juu jo' t'maⁿ waa na cwichuii'na' ñequio na cwitjoom nt'omcheⁿ nn'aⁿ.

13 Nchii jo' na nl'a'yo'. 'O c'om'yo' na nei'yo' na cwitjom'yo' na ljo' ee cantyja 'naa' jo' cwilajomndyo' na tco'wi'na' Cristo cha mati candaa' na nei'yo' quia na nleitquoo'ñê na nluiit'mañê. 14 Xe' na cwitio'ñ'oom nn'a' 'o ee na cwiluiindy'o' cwentaa' Cristo matio'naañê Ty'ooots'om 'o. Mach'ee' na ljo' ee nquii Espíritu na cwiluiiñê m'aa' naquii' n'om'yo'. Mayuu' na cwilanei'na ñ'oom ntjei' nacjoo' Cristo saa cwiluii't'mañê cantyja 'na'yo'. 15 Xe' na m'aa' cwiindy'o' 'o na wi' matjom, nchii cats'aana' na ljo' nc'e na seicuee' ts'a', oo na mach'uee, oo cwiiche' nnom natia, mei' nchii nc'e na matii'ñê cwii nnom ñ'oom 'naa' cwiiche' ts'a'. 16 Saa xe' maco'wi'na' 'u nc'e na matseijomndyu' ñequio Cristo, ticatsona' na c'oom' na jna', 'u catseit'maa'ndyu' Ty'ooots'om na matjom' naljo'.

17 Ee jnda' tue'ntyjo xje' na juu na macu'xe' Ty'ooots'om nn'a' nna'na quii'ntaa' jaa na laxmaa'ya nn'a' 'naa'a'. Ndo' xe' mana'na' ñequiondyo' jaa majndeitiche' nn'a' na tilacandaa'ndye ñ'oom'm. 18 Ndo' xe' nc'uaa' nlui'n'maa'ndye nn'a' na maque'na' joo na tjaa jna' laxma', ¿chiiu' nluiiyuu na nlui'n'maa'ndye nn'a' na tia nn'a'ndye ñequio nn'a' jna'? 19 Jo' chii nn'a' na wi' cwitjoomna nc'e na l'ue ts'om Ty'ooots'om, ñecwitco cal'ana na maty'iomyana', ndo' catioona añmaa'na l'o Ty'ooots'om na s'aa joona, ee cwiluiñê na mayom'm.

5

Ñ'oom na matseijndo'na' n'om nn'a' cwentaa' Ty'ooots'om

1 Nncō na cwiluiitquiendyo', waa na ñe'catseijndo'a n'om' 'o na cwiluiitquiendyo' quii' ntmaa' nn'a' na macwji' Ty'ooots'om cwentaa'a', ja na ndoo'nōō' na wi't'ma' na teinom Cristo, ndo' na mati nntseijomndyo' na nluiit'mañê quia na nndyonnaa'a' ndo' mati 'o. 2 Nn'a' na cwiluiindy'e canma' ntsmei' Ty'ooots'om cal'a'yo' cwenta joona, nchii ñequio najndei'na' na nl'a'yo' ts'iaa'ñee', mei' nchii na quee' n'om'yo' s'om, saa ñequio na xcwee'ya n'om'yo' cha'xje' nquii Ty'ooots'om l'ue ts'oom, 3 Ty'ooots'om ty'ioom ts'iaa' 'o, mei' nchii nlque'ndyo' na nluiit'ma'ndyo' ndaa' joo nn'a' na cwilayu'. 'O xcweya c'om'yo' jo ndaana cha nnda' nluii'ndyena 'o. 4 Ndo' na luaa', nque' na cwiluiitquieñê na mateix'ee' tmaa' cwentaa'a', quia na nndyonnaa'a', nnts'aa' na nnto'ñoom'yo' cwii corona na tijoom nc'uaana' na cantyja 'naa' jo' nntseit'maa'ñena' 'o.

5 Ndo' mati 'o nn'a' na cjeti m'a'yo', catue'ndyo'cje'yo' ndaa' nn'a' na cwiluiitquiendye naquii' ts'iaa' 'naa' Ty'ooots'om. Matsona' na cha'tsondyo'ñ'e'yo' catue'ndyo'cje'yo' ndaa' nc'iaa'yo' na cwila'yu' ñequio na nioom' n'om'yo', ee waa ljeii na matsona':

M'aa' Ty'ooots'om nacjoo nn'a' na cwitjeii's'andye,
cwitjeii'lcundye,

saa ndaa' nn'a' na cwituee'ndyecje mañequiaa' naya na matseixmaa'.

6 Jo' chii catue'ndyo'cje'yo' nacje 'naa' ts'o Ty'ooots'om na tjacantya najndei' cwiluiiñê cha quia nncue'ntyjo xje' ntyjee' nntseit'maa'ñê 'o. 7 Catue'yo' nacjoo' nque' cha'tsoñ'e' na matseiñ'ee'ñena' 'o ee m'aa' m'aa' ts'oom 'o.

8 C'om'yo' na jndo' n'om'yo' ndo' cal'a'yo' cwenta, ee m'aa' tsa'jndii na jnoom'm 'o. Matseijomna' jom cha'cwijom catsia' liom na manom manomyo' na mal'ueyo' quoo' na nlquiyo'. 9 Calajnda'yo' na cwitsa'yo' nacjoom'm ñequio na cwila'yu'ya ñ'om'yo' ñ'e' Ty'ooots'om ee manquiu'yo' na cha'waa tsjoomnancue nquiee nn'a'yo' na cwila'yu', maljoyu na wi' cwiwinomna cha'xje' na cwitjom'yo'. 10 Ndo' ndanguia cwantindy'o' xuee na cwiwinom'yo' nawi'mei', manquiti Ty'ooots'om nnts'aa' na laxma'yo' na candaa'ndyo', na nncwintye'tye'yo' cantyja 'naa'a', na nc'om'yo' na jnda'yo' jo nnoom, na tjaa'na' na cwii nntseits'eina' 'o. Nnts'aa' na nmeii' nc'e naya na matseixmaa' na m'aa' na candya' ts'oom 'o. Jnda' maquee'ñê 'o na nla'jomndyo' yuu na caxuee

na ticantycwii na cwiluiñê nc'e Jesucristo. ¹¹ Ñenqueⁿ tintycwii na tseixmaaⁿ najneiⁿ na catsã'ntjoom. Amén.

Matseicwanom Pedro na xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu'

¹² Mateijndeiⁱ Silvano ja na teiljeiⁱ carta chjoowaañe. Macwjii'a cwenta na cwiluiñê ts'aⁿ na matseyu' na xcwee' ts'oom. Cantyja 'naaⁿ juuna' mañequiaya na t'maⁿ n'om'yo' ndo' macwji'yuu'ndyo na juu naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om, cwiluiñena' na mayuu'.

¹³ Tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿna Babilonia, na ljo'yu macwjeeⁿeⁿ joona cwentaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ macwjeeⁿeⁿ 'o, cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'. Ndo' mati maljo' mach'ee jndaaya ti'Marcos. ¹⁴ Cwii cwiindyoy' ñequio luee'yo' quia'yo' na xmaⁿndye ntyjee'yo'.

Ndaa cha'tsondyo' na laxmaⁿ'yo' cwentaa' Cristo, quiaa Ty'o^ots'om na nnto'ñoom'yo' na meiⁿ'cwii ñomtíuu tinc'om'yo' jo ndaana.

Carta na jnda we na seiljeii Pedro

Carta na seicwanom Pedro ndaa nn'a na cwilayu'

¹ Ja Simón Pedro cwiluiindyō moso 'naaⁿ Jesucristo ndo' apóstol na majñoom na mañequiaya ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ. Matseiljeiya ndo' matseicwanoⁿya cartawaañe ndaa 'o na mati laxmaⁿ'yo' juu na cwila'yuy'a n'om'yo' cha'xjeⁿ já, na juu jo' jeeⁿ ndya' jnda tseixmaⁿna'. Laxmaⁿ'yo' juuna' nc'e nquii Ty'oōts'om na cwila't'maaⁿndyo ñequio Jesucristo na macwji'n'maaⁿñê jaa cwiluiñê na maty'iomyaana'. ² Nc'e na cwita'jnaⁿ'yo' Ty'oōts'om ñequio Jesús na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa, cwijndye naya na cato'ñoom'yo' na la'xmaⁿna ñequio na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo ndaaⁿ.

Jndaa' chiuu l'ue ts'om Ty'oōts'om na calaxmaaⁿ jaa

³ Nquii Ty'oōts'om, cantyja 'naaⁿ najndei na cwiluiñê, mañequiaaⁿ na cwicandaaya cha'tso na macaⁿna' jaa cha ndaa nnc'oōⁿya jo nnoom ndo' cha ndaa nlajomndyo cantyja na cwiluiñê. Mach'eeⁿ na ljo' nc'e nqueⁿ na maqueeⁿñê 'o na jeeⁿ ndya' t'maⁿ cwiluiñê ndo' mati ñequio cha'tso naya na t'maⁿ na mach'eeⁿ. ⁴ Cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ, jnda tquiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ chiuu na nnts'aaⁿ, na joo ñ'oom'ñeeⁿ jeeⁿ jnda laxmaⁿna', cha cantyja 'naaⁿ joona' 'o ndaa ntsalajomndyo' na jom Ty'oōts'om teincooñe ndo' cha ndaa ndyaandyo' natia na cwajndii na chuu tsjoomnancue na matseiqueeⁿna' ts'om ts'aⁿ. ⁵ Nc'e na luua', juu na cwilayu'y'a n'om'yo', macaⁿna' na c'om'yo' na xcwe cantyja 'naⁿ'yo' ñequio nn'aⁿ, ndo' ñequio juu jo' c'om'yo' na xcwe cala'noⁿ'yo', ⁶ ndo' quia cwilaxmaⁿ'yo' jo' c'om'yo' na queⁿndyo' cheⁿncjo'yo' xjeⁿ, ndo' ñequio juu jo', c'om'yo' na nioom'cheⁿ n'om'yo', ndo' ñequio juu jo', quiandyo' na nleitquioo' na m'aⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'oōts'om, ⁷ ndo' quia laxmaⁿ'yo' jo', c'om'yo' cha'xjeⁿ ñequii ts'aⁿ ntseinda, ndo' na ljo', c'om'yo' na jnda nquii'yo' nn'aⁿ.

⁸ Ee xeⁿ cwila'xmaⁿ'yo' cha'tso nmeiⁿ ndo' cwileijndye joona' cantyja 'naⁿ'yo', xocats'aana' na ticwil'uendyo' meiⁿ ticwe' ts'iaaⁿndyo na cwilaxmaⁿ'yo' cwentaa' Ta Jesucristo. ⁹ Saa ts'aⁿ na ticatseixmaⁿ nmeiⁿ, cwiluiñê ts'aⁿ na tsā manty'iaa' oo nchjaaⁿ. Jnda tsuu' ts'oom na seilju' Ty'oōts'om jom jnaaⁿaⁿ na ñeseixmaaⁿ. ¹⁰ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yuy'yo' ñ'eⁿ Ty'oōts'om nc'e na tqueeⁿñê 'o ndo' tjeii'ñê 'o cwentaaⁿaⁿ, cjoo' n'om'yo' na calaxmaⁿ'yo' nmeiⁿ, ee xeⁿ na nmeiⁿ cwil'a'yo' quia jo' tijoom nntseilcwe'tya'na' 'o cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹¹ Ndo' xeⁿ nmeiⁿ nl'a'yo', jeeⁿ tinc'uaa' ññequiaaⁿ na nntsaquiee'ndyo' yuu na ticantycwii na matsa'ntjom nquii na tjacantya na t'maⁿ cwiluiñê ndo' na macwji'n'maaⁿñê jaa, juu Ta Jesucristo.

¹² Jo' chii ñequii'cheⁿ na matseilcwii'ndyo ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' meiiⁿ na manquiu'ya'yo' joona' ndo' mantyjiiya na 'o m'aaⁿ'tyeⁿ n'om'yo' ñ'oom na mayuu' na jnda to'ñoom'yo'. ¹³ Ee maxjeⁿ ntyjii na maty'iomyaana' na matseilcwii'ndyo ñ'oommeiiⁿ ndaa'yo' yocheⁿ na wa'ndo'a. ¹⁴ Ee ntyjiiya na mawaxjeⁿ na nnc'io, cha'xjeⁿ t'moⁿ Ta Jesucristo nooⁿ. ¹⁵ Saa nnts'aa cha'tso na ndaa nnts'aa cha meiiⁿ na jnda ty'io nncjaañjoom' n'om'yo' ñ'oommeiⁿ.

Ñ'eⁿ Pedro quia seit'maaⁿñê Ty'oōts'om Jesucristo

¹⁶ Quia na t'mooⁿyaⁿ ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ najndei na matseixmaⁿ Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa, ndo' cantyja 'naaⁿ na nntseixmaaⁿ quia na ndyonnaaⁿaⁿ, nchii cwe' cuento ñ'oom'ñeeⁿ, ee jndoo'ndaayâ na tjacantya na t'maⁿ seit'maaⁿñê Ty'oōts'om jom. ¹⁷ Ee nty'iaandaayâ xjeⁿ na nquii Tsotyaaya Ty'oōts'om t'maⁿ seit'maaⁿñê jom, tso: “Luua nquii ti'Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'oōⁿya jom, ñ'eⁿ jom jeeⁿ nei'ya.” ¹⁸ Mancjootyaayâ jndyaayâ ñ'oom'ñeeⁿ na tso na jnaⁿna' nandyee cañoom'luee, xjeⁿ na t'oōⁿyaⁿ ñ'eⁿñê sjo'ñeeⁿ na lju' tseixmaⁿna'.

19 Ndo' mati waa na cwileiñ'oo^{ya} na majndaa'ya, juu ñ'oom na tyolaneiⁿ profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'o^{ots}'om tandyo xuee, 'o jeeⁿ xcwe nl'a'yo' xeⁿ cwilañ'oom'ndyo' ñ'oom'ñeeⁿ na laxmaⁿ'na' cha'cwijom lámpara na matseixueeñena' yuu na jaaⁿñe, hasta nquii na cwiluiiñe caxjuuncoo matseixueeñe naquii' n'om'yo'. 20 Saa najndyee macaⁿ'na' na catsei'n^o' ts'aⁿ na tjaa'naⁿ cwii ñ'oom' Ty'o^{ots}'om na teiljeii nc'e na seijndaa'ñe nquii na seiljeii juuna', 21 ee profetas na tyoñequia ñ'oom cantyja 'naaⁿ' 'naaⁿ na quia nluii, ticalaneiⁿ'na chiuu tyom'aa^m' n'om nquieena. Joonā tyolaxmaⁿ'na nn'aⁿ na tyolaneiⁿ cwentaa' Ty'o^{ots}'om chiuu t'm^o' Espíritu Santo nda^{ana}.

2

M'aⁿ nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom cwit'm^o' (Jud. 4-13)

1 Mati tiempo'ñeeⁿ tyom'aⁿ profetas na tiyuu' ñ'oom tyoñequia ndaaⁿ nn'aⁿ Israel, ndo' majo'ti nnts'aana' quii'ntaaⁿ'yo'. Joonā cwe' nty'iu nt'm^o'na ñ'oom na nntsei'ndaa'na' 'o, hasta nluena na tiyuu' ñ'oom cantyja 'naaⁿ' nqueⁿ na macwji'n'maaⁿñê joona, ndo' na luaa' n'omna tyuaa' nnt'uiiwi'na' joona. 2 Jndye nn'aⁿ nla'jomndye natia na jeeⁿ wi' laxmaⁿ'na, ndo' jnaaⁿ' na luaa' laxmaⁿ naⁿ'ñeeⁿ, tis'a ñ'oom ncwineiⁿ cantyja 'naaⁿ' ñ'oom naya 'naaⁿ' Ty'o^{ots}'om. 3 Nc'e na jeeⁿ queeⁿ n'omna s'om, jo' na nl'ana nawi' 'o ñequio ñ'oom na cwit'm^o'na ndaaⁿ'yo' na tiyuu' saa Ty'o^{ots}'om teiyo seijndaa'ñê na nnt'uiityeⁿ'na' joona, ndo' maxjeⁿ nluui cha'xjeⁿ na jndaⁿ seijndaa'ñê.

4 Ee ángeles na l'a jnaⁿ tîcatseit'maⁿ' ts'om Ty'o^{ots}'om. Tiom joona naquii' b'io yuu na jaaⁿñe, na chu'tyeⁿndyena l'uaancjo na caljoo'ndyetyeⁿ'na jo' jo' na nncwindoo'na hasta quia na nncu'xeeⁿ cha'tso. 5 Meiⁿ nn'aⁿ na tyom'aⁿ tsjoomnancue teiyo, tîcatseit'maⁿ' ts'om Ty'o^{ots}'om joona quia seiquiom ndaalua'nty'a nacjoona na tia nn'aⁿndyena. Mandā tjei'n'maaⁿñê Noé, ndi ñ'eeⁿ ntquiee' nn'aaⁿ' tsaⁿ'ñeeⁿ. Jom tsaⁿ na tyoñequiaa ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ na c'omna cantyja na maty'iomyana'. 6 Ndo' mati seijndaa'ñe Ty'o^{ots}'om na tyuii' tsjoom Sodoma ñ'eⁿ Gomorra na tco ñ'eⁿ'na' cwe' tsjaa' 'ndiina'. S'aaⁿ na ljo' cha na m'm^o'na' ndaaⁿ nn'aⁿ na quia nnc'om na tal'ana cha'xjeⁿ tyol'a naⁿ'ñeeⁿ. 7 Saa seicandyaañê Lot na tyom'aaⁿ tsjoom'ñeeⁿ ee tyotseixmaⁿ' cantyja na maty'iomyana'. Tyotsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ na tyonty'iaaⁿ'aⁿ na cwajndii natia na tyol'a naⁿ'ñeeⁿ. 8 Juu Lot'ñeeⁿ tyoluiiñê cantyja na maty'iomyana'. Jo' chii 'io ndi 'io tyotsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ na tyonty'iaaⁿ'aⁿ ndo' tyoñeeⁿ cha'tso nnom natia na tyol'a naⁿ'ñeeⁿ. 9 Jo' chii nn'aⁿ na cwiñequiandyen'eⁿ cantyja na l'ue ts'om Ty'o^{ots}'om, mantyji-ijndaa'ñê chiuu nntseicandyaañê ts'aⁿ quia na maqueⁿ'na' xjeⁿ juu. Ndo' mati nn'aⁿ na cwiñequiandyen'eⁿ cantyja 'naaⁿ' natia, nljoo'ndyena nacje 'naaⁿ' nawi' na nt'uiityeⁿ'na' joona xuee na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ.

10 Maluaa' nnts'aaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwe' cwiñequiandyeto cantyja na neiⁿ'nco nquiu nn'aⁿ tsjoomnancue, ndo' na ticuee' n'omna na nntsā'ntjom Ta Jesús joona. Tjaa na matseicaty'uena' joona na cwiñequiandyetona cantyja na l'ue n'om nquieena. Meiⁿ tinquiaana na nluena cwii ñ'oomntjeiⁿ nacjoo joo na jndaⁿti na t'maⁿ cwiluiindyen'eⁿ na m'aⁿ yuu na jeeⁿ neiⁿ'ncoo', 11 saa wandyo' waa cantyja 'naaⁿ ángeles ee meiiⁿ na jndaⁿtina ndo' t'maⁿti laxmaⁿ'na, saa tiquila'jnaaⁿ'na joo na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiindyen'eⁿ jo nnom nquii na matsā'ntjom.

12 Saa joo nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom na cwiñequia matseijomna' joona cha'cwijom quioo' na tijndo' n'om. Ee quioo' cwe' cwil'atoyo'. Tuiindyeyo' na ndaaⁿ nnt'ue nn'aⁿ na nla'cwjeena jooyo'. Naⁿ'ñeeⁿ meiiⁿ ñ'oom na ticala'n^o'na saa cwilaneiⁿ'na ñ'oom ntjeiⁿ cantyja 'naaⁿ'na', ndo' nncwjena cha'xjeⁿ cwiwje quioo', 13 nnt'uiiwi'na' joona nc'e na jndaⁿ ta'wi'na nt'omcheⁿ. Joonā m'aⁿ'na na neiiⁿ'na na cwiñequiandyena cantyja 'naaⁿ joo na neiⁿ'nco nquiu nn'aⁿ tsjoomnancue. Matseijnaaⁿ'na' 'o na cwilajomndyena ñ'eⁿndyo'

quia cwicwa'yo' na cwila't'maa'ndyo' xjeⁿ na cwila'nei'ndyena na cwiñequiandyena ñequio na nei'nco n'omna na manquiu'nn'a'na' jooa.

¹⁴ Na nty'iaana cwii yuscu, queeⁿ n'omna jom, tyoojaacjoona na cwila'tjoondyena. Nn'aⁿ na tityeⁿ cwila'yu', cwi'oochoondyena na'ñeeⁿ na n'ndye ñ'oom' Ty'ooots'om. Laxmaⁿna nn'aⁿ na queeⁿ n'om 'naa' cwiicheⁿ ts'aⁿ na ñe'cuaana' lueena. Laxmaⁿna nn'aⁿ na nlco'wi' Ty'ooots'om. ¹⁵ La'xmaⁿ na'm'aⁿ nn'aⁿ na jndaⁿ tsuundye ee jndaⁿ 'ndyena nato na yuu. Jooa cwila'jomndyena ñ'oom na tyoñequiaa profeta Balaam jndaⁿ Beor na tyoqueⁿ ts'oom na nncwantjoom s'om cantyja 'naa' natia na nnts'aaⁿ. ¹⁶ Saaⁿ na tia na s'aaⁿ, jndi'tiaa'na' ñ'oom 'ndyoo ts'aⁿ na seineiⁿ snom tsmeii'eⁿ, ndo' na ljo' seitsaa'ñena' na ntjeiⁿ ljo' wjacats'aaⁿ.

¹⁷ Na'm'aⁿ na cwit'mooⁿ ndaa'yo', la'xmaⁿna cha'cwijom lui' na jndaⁿ tcaaⁿ, cha'cwijom nchquiu na lomañjaaⁿ mantquie jndye. Ndo' jndaⁿ teijndaa' cantyja 'naa'na na ticantycwii na ljoo'ndyetyeⁿna yuu na jaaⁿ ntom. ¹⁸ Na'm'aⁿ s'a ñ'oom cwilaneiⁿna na tixocateijndeina' ts'aⁿ na c'oom cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Ty'ooots'om, cantyja 'naa' natia na cwiluii ndo' na queeⁿ n'om nn'aⁿ, cwil'a na'm'aⁿ na joo nn'aⁿ na quia jna'che'na' na cwindyaandye natia na matseixmaⁿ tsjoomnancue, quiandye na'ñeeⁿ cantyja na l'ue n'omna. ¹⁹ Cwiluena xeⁿ nntseijomñe ts'aⁿ ñequio ñ'oom na cwiñequiana, nnc'oom candyaañe ts'aⁿ saaⁿ nquiee tquiena laxmaⁿna na cwindye'ntjomtyeⁿna ndaaⁿ natia, ee meiⁿquia na maque'na' xjeⁿ 'naa'na' ts'aⁿ, tseixmaⁿ tsa'ñeeⁿ ts'aⁿ na mandi'ntjomtyeⁿ nnom juuna'. ²⁰ Ee quia matseyu' ts'aⁿ ñequio nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom, nquii Jesucristo na macwji'n'maa'ñe nn'aⁿ, ee na matseyu' ts'aⁿ jo' jndaⁿ jndyaañe natia na matseixmaⁿ tsjoomnancue ndo' ndaⁿquia xeⁿ nntseijomñenna'na' ñequio natiameiⁿ, cwajndiiti nntjoom, nchiiti na tjom jñeeⁿ. ²¹ Tit'maⁿti nnt'uiina' na'm'aⁿ xeⁿ tyootaj-naa'na ñ'oom na mayuu', saaⁿ nc'e na ta'jnaa'na juuna' ndo' ndaⁿquia tjeii'lcwe'ndyena, tyeⁿti nt'uiina' jooa nc'e ta'jnaa'na ñ'oom na lju' na matsa'ntjomna'. ²² Ndo' na luaa' waa ma'mo'na' na mayuu' ñ'oom na tjañoom'. Matso ñ'oom'ñeeⁿ: “Juu catsue' wjaacwa'nnaa'na' na'na' na jndaⁿ tooⁿ. Ndo' catscu na jndaⁿ seicandaa' ts'aⁿ, wjaalcwe'yo', nntseicantyeenñenda'yo' quii' tsoo'.”

3

Ndyonnda' Jesucristo

¹ 'O nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, cartawaañe carta jndaⁿ we matseicwanoⁿya na m'aⁿyo'. Ntyjaa' ts'ooⁿ na nnc'oom'ya n'om'yo' ñequio we jooa'. ² L'ue ts'ooⁿ na cjañjoom' n'om'yo' ñ'oom na tandyo xuee tyoñequia profetas na lju' n'om. Ndo' mati cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom nat'moⁿ nqueⁿ na cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa ndo' macwji'n'maa'ñe jaa, ñ'oom na tyoñequia apóstoles 'naa'na' ndaa'yo'.

³ Najndyee c'oom' n'om'yo' ncuee na macandā nnc'om nn'aⁿ na nnei'ncona nn'aⁿ na cwila't'maa'ndye Ty'ooots'om. Macandā nnc'om na'ñeeⁿ cantyja 'naa' natia na cwila'queeⁿ n'omna. ⁴ Nluena: “¿Yuu waa na ma'mo'na' na matseicandaa'ñena' ñ'oom na seineiⁿ Ta Jesús na nncwjee'nnaa'na'? Ee cantyjati xjeⁿ na tjaⁿ nn'aaⁿya na tyolayu'jndyee, ñecwiixjeⁿ m'aⁿ cha'tsoñ'eⁿ cha'xjeⁿ quia na tqueⁿ Ty'ooots'om joo jo'.” ⁵ Na'm'aⁿ cwil'ayana na cwitsuu' n'omna quia to' Ty'ooots'om na maqueeⁿ cha'tso, nc'e ñ'oom 'ñom, teitquioo' cha'tso na niom jo nandyee mati jlui' tsjoomnancue quii' ndaa ndo' cantyja 'naa' ndaa'ñeeⁿ. ⁶ Ndo' mati cantyja 'naa' ndaa, juu tsjoomnancue na tyowaa, tyuii' juuna' ñ'eⁿ ndaalua'nty'a. ⁷ Ndo' mati nc'e ñ'oom 'ndyoo Ty'ooots'om, joo ljo'luee ñequio tyuaa na waa je', cwileiwenā na lcona' juu xuee quia na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ. Xjeⁿñeeⁿ nn'aⁿ natia nn'aⁿndye nntsuundye. ⁸ Saaⁿ 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo' na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya 'o, tintsuu' n'om'yo' na ntyjii Ty'ooots'om cwii xuee matseijomna' cha'na cwii meiⁿ ndyu ndo' cwii meiⁿ ndyu laxma'na' ntyjeeⁿ cha'cwijom cwii xuee. ⁹ Saaⁿ nchii cwe' na jeeⁿ nioomñe Ty'ooots'om na nntseicañaaⁿ ñ'oom na jndaⁿ tsoom na nnts'aaⁿ cha'xjeⁿ

cwila'tiuu nt'omcheⁿ nn'aⁿ, saa m'aaⁿ niomcheⁿ ts'oom, ee tical'ue ts'oom na nntsuuñe meiⁿcwii ts'aⁿ. Jom l'ue ts'oom na cha'tsondye nn'aⁿ calcwe' n'omna jnaaⁿna.

¹⁰ Saa nncue'cañoom xuee quia na ndyonnda' Nquii na matsa'ntjom quia na tic'omc'ee nn'aⁿ. Nntseijomna' cha'cwijom quia na nncwjee'cañoom tsa'nch'ue natsjom. Jeeⁿ nntseicaty'uena' nn'aⁿ na jndei nleic'uaa ljo'luee na nntsuuna', ndo' cha'tso na teil'uee'ñe Ty'oots'om na tqueeⁿ tsjoomnancue nlcoñ'eⁿna' ñequio chom.

¹¹ Nc'e na luaa' waa na jnda teijndaa' na nntyuii' cha'tso nmeiⁿ!, maty'iomna' na c'om'yo' na lju' n'om'yo' jo nnoom ndo' na xcwee' n'om'yo' na cwila't'maaⁿndyo' jom.

¹² Cwindo'nty'iaandyo' na nncue'ntyjo xuee quia na nncwjee' Ty'oots'om. Cal'a'yo' cha'tso na ndaaⁿ nl'a'yo' cha nntseityuaa'na' na nncuee' xuee'ñeeⁿ. Quia jo' nntyuii' ljo'luee ñequio chom ndo' 'naⁿ na ñequio tuii tsjoomnancue nndi' joona' ñequio ntsaa-chom. ¹³ Saa jaa meiⁿndoo'a na nnc'om ljo'luee xco ñequio tsjoomnancue xco na jnda tsoom na nncuaa na cantyja 'naaⁿ joona' ñequii'cheⁿ nncuaa na maty'iomyana', ndo' cha'tso ya.

¹⁴ Nc'e na luaa', 'o nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'oⁿya, yocheⁿ na cwimeⁿndoo'a nmeiⁿ!, cal'a'yo' cha'tso na ndaaⁿ nl'a'yo' cha na nljeii Ty'oots'om na ya m'aⁿyo' jo nnoom, na tjaa'naⁿ na cwajndiindyo' meiⁿ tacolatjoondyo' jo nnoom. ¹⁵ Tintsuu' n'om'yo' na juu na meiⁿndoo'nty'iaañe Ta Jesús, luaa' tseixmaaⁿ cha wanaaⁿ na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ. Mati ti'nn'aaⁿya Pablo na jeeⁿ jnda nquiuuya, luaa' waa ñ'oom na seiljeiⁿ na seicwanoom ndaa'yo' cha'xjeⁿ na matseijndo' Ty'oots'om ts'oom. ¹⁶ Ñequio cha'tso carta na matseiljeiⁿ, matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ!. Nacjoo' carta'ñeeⁿ ñ'eeⁿ ñ'oom na jndei'na' na nntsei'noⁿ ts'aⁿ, na joo nn'aⁿ na tyoola'yu'ya n'om ndo' na tijndo' n'om, tixcwe cwila'teincoo'na joona' cha'xjeⁿ mati cwil'ana ñequio nt'omcheⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na jnda teiljeii, ndo' wi' ntjoomna na cwil'ana na ljo'!

¹⁷ Jo' chii 'o nn'aⁿya na wi' ts'oⁿya, nc'e na manquiu'ti'yo' ñ'oommeiⁿ!, cal'andyo' cwenta, tints'aana' na joo ñ'oom na cwinquio'nn'aⁿ naⁿñeeⁿ na tia nn'aⁿndye, nnc'oochona' 'o na nncju'tya'na' 'o na xcwe m'aⁿyo' jo nnom Ty'oots'om. ¹⁸ Jo' chii catsata'jnaⁿti'yo' Ta Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa ndo' na macwji'n'maaⁿñê jaa. Jom candya' ts'oom 'o, catsana'jnda'yo' cantyja 'naaⁿ juu jo'. Ticantycwii na cwiluiit'maⁿñê. Amén.

Carta najndyee na seiljeii Juan

Nquii na cwiluiiñe ñ'oom na mañequiaa na wando' ts'aⁿ

¹ Cwilaljeiiyâ ñ'oom na cwilacwanoo^{nyâ} ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na maxjeⁿ m'aaⁿ cwitjoocheⁿ na jnaⁿ cha'tso. Jnda jndyaayâ na seineiiⁿ ndo' jnda nty'iaa ndaayâ jom. Nty'iaayaayâ jom ndo' jnda t'uaa ntyjaayâ luaayâ ñ'eñê, nqueⁿ na cwiluiiñê Ñ'oom na mañequiaa na cwitandoo'a. ² Ndo' jom na mañequiaaⁿ na wando' añmaaⁿ ts'aⁿ, teitquoo'ñê ndo' jnda nty'iaa ndaayâ jom ndo' cwitjei'yuu'ndyô ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ na matseixmaaⁿ. Cwiñequiaayâ ñ'oom ndaa'yo' na mañequiaaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ ts'aⁿ. Tyom'aaⁿ ñequio Tsotyaaⁿ Ty'oots'om ndo' tyjee'cañoom jaa. ³ Ndo' cwit'moo^{nyâ} ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ na tyonty'iaa ndaayâ na tyoch'eeⁿ, ñequio ñ'oom na tyoñequiaaⁿ na tyondyaayâ, cha nndaⁿ nla'jomndyo' ñ'eⁿndyô ee juu na cwilajomndyô m'aaⁿna' ñequio Tsotyaaⁿ Ty'oots'om ndo' ñequio Jnaaⁿ Jesucristo. ⁴ Nc'e na luaa', cwila'ljeiiyâ ñ'oommeiiⁿ cha candaa' nnc'om'yo' na neiⁿyo'.

Ty'oots'om cwiluiiñê naxuee

⁵ Luaa waa ñ'oom na tyondaayâ na tyoñequiaa Jesucristo na cwit'moo^{nyâ} ndaa'yo', cwiluiiñê Ty'oots'om na xueeñe meiⁿ tjaa'naⁿ na matseixmaaⁿ na jaaⁿ. ⁶ Xeⁿ cwil'uuya na cwilajomndyô ñ'eⁿ Ty'oots'om, ndo' mati cwitsaam'aa^{ny}a cantyja 'naaⁿ na jaaⁿñe, cantu cwilanaa^{ny}a meiⁿ tic'oo^{ny}a nacje 'naaⁿ ñ'oom na mayuu'. ⁷ Saa xeⁿ cwiljoo'ndyô nacje 'naaⁿ na cwiluiiñê naxuee cha'xjeⁿ nqueⁿ cwiluiiñê naxuee, jeeⁿ xcwe cwilajomndyô ñequio nn'aa^{ny}a na cwila'yu', ndo' juu nioom' Jnaaⁿ Jesucristo matseilju'na' jaa cha'tso jnaⁿ na laxmaa^{ny}a.

⁸ Saa xeⁿ cwil'uuya na tjaa jnaⁿ laxmaa^{ny}a, cwinquio'nn'aⁿndyô cheⁿncjooya, meiⁿ tilaxmaa^{ny}a cantyja 'naaⁿ na mayuu'. ⁹ Xeⁿ cwitjei'yuu'ndyô na laxmaa^{ny}a jnaⁿ, jom cwiluiiñê na mayoom'm. Mach'eeⁿ na maty'iomyaⁿ na matseit'maⁿ ts'oom jnaa^{ny}a ndo' na matseiljoom'm jaa cha'tso na laxmaa^{ny}a na ticaty'iomyaⁿ. ¹⁰ Saa xeⁿ cwil'uuya na tyool'aaya jnaⁿ, cwil'aaya na ndoo' nquiuya cantuñe Ty'oots'om, meiⁿ tyoñequiaaya na nntsa'ntjom ñ'oom'm jaa.

2

Matioom'ñe Cristo ñ'oom 'naaⁿ ts'aⁿ jo nnom Ty'oots'om

¹ 'O na laxmaⁿyo' ntseindaaya, matseiljeiya ñ'oommeiiⁿ cha' tal'a'yo' jnaⁿ, saa xeⁿ m'aaⁿ 'neeⁿ juu na mach'ee jnaⁿ, m'aaⁿ cwii na matioom'ñe ñ'oom 'naa^{ny}a jo nnom Tsotye, nquii Jesucristo na cwiluiiñe na maty'iomyaⁿ. ² Cantyja na tueeⁿeⁿ jo' chii cwiljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyô ndo' nchii macandâ cwentaa jnaaⁿ jaa, mati cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue.

³ Cwila'nooⁿa na cwila'xmaa^{ny}a cwentaaⁿaⁿ quia cwila'candaa'ndyô ñ'oom na matsa'ntjoom jaa. ⁴ Saa xeⁿ nntso ts'aⁿ: “Ja mam'aa^{ny}a cwentaaⁿaⁿ”, saa titseinda ñ'oom na matsa'ntjoom, tseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ tsaⁿcantu meiⁿ tic'oomñe cantyja 'naaⁿ na mayuu'. ⁵ Saa xeⁿ matseicandâ ts'aⁿ ñ'oom'm ma'moⁿna' na juu na candya' ts'om Ty'oots'om juu, candaa' m'aaⁿna' naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ maluaa' waa na cwila'nooⁿa na cwiluiindyô cwentaaⁿaⁿ. ⁶ Juu ts'aⁿ na matso na cwiluiiñe cwentaa' Ty'oots'om, matsona' na c'oom cha'xjeⁿ ñet'oom Jesucristo.

Ñ'oom xco na matsa'ntjomna'

⁷ 'O nn'a^{ny}a na cwila'yu'yo', nchii ñ'oom xco na matsa'ntjomna' na matseiljeiya ndaa'yo', ñ'oomwaañe ñ'oom teiyo, juuna' waana' jo ndaa'yo' xjeⁿ na jnaⁿ jndyeecheⁿ

na cwila'yu'yo'. Juuna' mañejuutina' na jnda ñejndye'yo'. ⁸ Saa ñ'oom na matseiljeiya cwenta'yo' tseixma'na' ñ'oom xco ndo' cantyja 'naa' Cristo cwiwitquioo' na mayuu' juuna' ndo' mati cantyja 'na'yo' ee jnda wjaawinom na juu najaa' maque'na' xje' ndo' juu naxuee mamatseixueeña'.

⁹ Xe' m'aa' ts'a' na tso na matseixmaa' cantyja 'naa' naxuee, saa jnoom'm cwii nn'aa'a' na matseyu', tsa'ñee' ndicwa' matseijomñe ñequio najaa'. ¹⁰ Juu ts'a' na wi' ts'om x'iaa' na matseyu', matseijomñe cantyja 'naa' naxuee ndo' tjaa'na' na matseixmaa' na nncju'cje jna' jom. ¹¹ Saa ts'a' na jndoo' cwii nn'aa' na matseyu' ndicwa' m'aa' cantyja 'naa' najaa'ñe, matseijomñe ñ'e' juuna', mei' ticaljeii' yuu wja', ee juu najaa' matseinchjaa'na' jom.

¹² 'O ntseindaaya, matseiljeiya ñ'oomwaañe ndaa'yo' nc'e jnda seit'ma' ts'om Ty'o'ots'om jna'yo' cwe' ee Jesucristo. ¹³ Matseiljeiya ñ'oomwaa cwentaa' 'o ta na ncjo'tquie'yo' nc'e jnda macwila'jomndyo' ñequio Cristo na m'aa' xje' na jna'jndyeeche' cha'tso. 'O na titquiendyo' matseiljeiya ñ'oomwaa nc'e jnda macwina'ndyo' nacjoo' tsa'jndii.

'O ntseindaaya, matseiljeiya ñ'oomwaa nc'e macwita'jna'yo' nque' na cwilui-ñe Tsotyaaaya. ¹⁴ Matseiljeiya ñ'oomwaa cwenta' 'o ta na ncjo'tquie'yo' nc'e jnda macwita'jna'yo' nque' na mam'aa' xje' na jna'jndyeeche'na' cha'tso. Mati matseiljeiya ñ'oom cwenta' 'o na titquiendyo' nc'e laxma'yo' na jnda'yo' ndo' jnda mam'aa' ñ'oom' Ty'o'ots'om quii' n'om'yo' ndo' jnda macwina'ndyo' nacjoo' tsa'jndii.

¹⁵ Tilacandya' n'om'yo' na matseixma' tsjoomnancue mei' ts'iaa' na matseixma'na'. Cwii ts'a' na candya' ntyjii na matseixma' tsjoomnancue, titseixmaa' juu na candya' ts'om Ty'o'ots'om nn'a'. ¹⁶ Ee tjaamei'cwii na matseixma' tsjoomnancue na jna'na' na m'aa' nquii Tsotyaaaya Ty'o'ots'om, ñequi'che' cwina' joona' cantyja 'naa' tsjoomnancue, cha'na natia na quee' ts'om ts'a' na macanda' laxma' joona' na teincooñe' na ts'a' jna' jom, na quee' ts'oom na jndyeti 'na' na nty'iaa'a' cuaana' l'oo', ndo' na macwji's'añe macwji'scuñe' nc'e 'na' na maleichom. Cha'tso nmeii' laxma'na' cantyja 'naa' tsjoomnancue. ¹⁷ Ndo' joo na matseixma' tsjoomnancue na cwilaquee' n'om' nn'a', mawjaatseicjena', ñequio cha'tso natia na quee' n'om' nn'a' na matseixma'na'. Saa ts'a' na mach'ee yuu na l'ue ts'om Ty'o'ots'om, ticantycwii na wando'.

Ñ'oom na mayuu' ndo' ñ'oom cwe' cantu

¹⁸ 'O ntseindaaya, je' m'aa'ya ncuee na macanda'. Jnda jndye'yo' na nleitquioo'ñe cwii na m'aa' nacjoo' Cristo, ndo' nc'e na cwiwitquioo' jndye' nn'a' na cwil'oonaa' nacjoom'm jo' chii cwila'noo'a' na je' m'aa'ya ncuee na macanda'. ¹⁹ Na'ñee' tjeii'ndyena quii' ntmaa' na cwila'xmaa'ya cwe' ee tiyuu' na ñejla'xma'na' cwentaa' Ty'o'ots'om. Ee xe' na mayuu' na ñejla'xma'na' cwentaa'a', maxje' xocatjeii'ndyena. Saa jnda l'ana na ljo' cha nleitquioo'ya na tiyuu' na la'xma'na' cwentaa' Ty'o'ots'om.

²⁰ Saa jnda tquiaa' Cristo Espíritu Santo naquii' n'om'yo'. Jo' chii cwila'no'yo' cha'tso ñ'oom na cwiluiñe'na' na mayuu'. ²¹ Jo' chii matseiljeiya ñ'oomwaa nc'e cwila'no'yo' ñ'oom na mayuu', nchii nc'e na ticala'no'yo' juuna', ndo' manquiu'ya'yo' na cwii ñ'oom cantu tijoom nna'na' naquii' ñ'oom na mayuu'.

²² ¿Ñee' juu cwiluiñe' na cantuñe'? Nquii' ts'a' na mañequiaa' ñ'oom na nquii' Jesús nchii cwiluiñe' Cristo. Tsa'ñee' cwiluiñe' ts'a' na m'aa' nacjoo' Cristo ee maljo'yu macwji'ñe' cantyja 'naa' Tsotyaaaya Ty'o'ots'om cha'xje' cantyja 'naa' Jnaa' Jesucristo. ²³ Cha'tsondye' nn'a' na cwi'tjeii'ndye' cantyja 'naa' Jnda Ty'o'ots'om, tilaxma'na' cwentaa' Tsotyaaaya Ty'o'ots'om, saa ts'a' na matseijomñe ñ'e' Jnaa', mati matseijomñe cwentaa' Tsotyaaaya Ty'o'ots'om.

24 Jo' chii ñ'oom na tyondye'jndyee'yo' caljoo'na' quii' n'om'yo' ee xeⁿ cwiljoo'na' naquii' n'om'yo', mati cwiljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' Jnda Ty'o^oots'om ñequio Tso-tyeeⁿ. 25 Ndo' luaa waa ñ'oom na matseineiⁿ nda^aya na nntseicaña^a na laxmaaⁿya na ticantycwii na cwitandoo'a.

26 Matseiljeiya ñ'oommeiⁿ nda^a'yo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na ñe'quio'nn'aⁿna 'o. 27 Saa 'o laxmaⁿ'yo' Espíritu Santo na jnda tquiaa Jesucristo naquii' n'om'yo', jo' chii meiⁿ tacaⁿ'na' ts'aⁿ na m'moⁿ nda^a'yo', ee nquii Espíritu ma'moⁿ cha'tso ñ'oommeiⁿ nda^a'yo', ndo' jona' laxmaⁿ'na' ñ'oom na mayuu' nchii cwe' cantu. Jo' chii ñequii'cheⁿ calajom-ndyo'tyeⁿ'yo' ñequio Cristo cha'xjeⁿ na ma'moⁿ Espíritu nda^a'yo'.

28 Jo' chii 'o ntseindaaya, ñequii'cheⁿ calajomndyo' ñ'eⁿñê cha quia na nleitquioo'ñê na nndyonnaaⁿ'aⁿ, ñequii'cheⁿ m'aⁿ'yo' na cwila'qui t'maⁿ n'om'yo' jom. 29 Nc'e na manquiuyu na Cristo cwiluiñê na maty'iomyana', jo' chii cwila'noⁿ'a na cha'tso nn'aⁿ na cwil'a na maty'iomyana' cwiluiindyena ntseinda Ty'o^ots'om.

3

Cwiluiindyö ntseinda Ty'o^ots'om

1 Queⁿ'yo' cwenta na jeeⁿ ndya' t'maⁿ waa na candya' ts'om Tsotya^aya Ty'o^ots'om jaa. Manc'e jo' maqueeⁿ jaa na cwiluiindyö ntseinaⁿ, ndo' je' majo' jaa. Ndo' nc'e na luaa' waa joo nn'aⁿ na tic'om cantyja 'naaⁿ'a tileicala'noⁿ'na cantyja 'naaⁿ'ya, jnaaⁿ' na ticata'jnaaⁿ'na nqueⁿ. 2 'O nn'aⁿ'ya na cwila'yuy'yo' na jeeⁿ wi' ts'o^o'ya, je' cwiluiindyö ntseinda Ty'o^ots'om. Ndo' meiiⁿ na ticala'noⁿ'a je' chiuu mmaaⁿ'a nndanquia saa cwila'noⁿ'a quia na nleitquioo'ñemnda' Jesucristo, nlaxmaaⁿ'ya cha'xjeⁿ nqueⁿ, ee nnty'iaa nda^aya jom cha'xjeⁿ waaⁿ. 3 Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na luaa' macantya-jaa' ts'om jom, maqueⁿlju'ñe cheⁿnquii jo nnoom cha'xjeⁿ nqueⁿ cwiluiñê na lju'ñê. 4 Ticwii cwii ts'aⁿ na mach'ee jnaⁿ, matseijndaa'ñena' na chujnaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ nnom ljeii na matsa'ntjom Ty'o^ots'om, ee cha'tso jnaⁿ ma'moⁿ'na' na matseitjo^oñe ts'aⁿ nacjoo' ljeii na matsa'ntjoom. 5 Saa manquiuyu'yo' na tyjee'cañoom Cristo na nntseicanoom'm jnaⁿ na laxmaaⁿ'ya. Ndo' jom meiⁿ'cwii nnom jnaⁿ tîcatseixmaaⁿ. 6 Jo' chii cwii cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿñê, tiquich'eeya jnaⁿ, saa ts'aⁿ na mach'eeya jnaⁿ, meiⁿ tyoonty'iaa' jom, meiⁿ ticwajnaaⁿ' jom. 7 'O na cwiluiindyö' ntseindaaya, meiⁿ'cwii ts'aⁿ tiñenquiandyö' na ñequiu'nn'aⁿ 'o, ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyana', ya ts'aⁿ'ñe cha'xjeⁿ nquii Cristo cwiluiñê na ya ts'aⁿ'ñê. 8 Saa juu ts'aⁿ na ñequii'cheⁿ matseitjo^oñe, matseixmaⁿ cantyja 'naaⁿ' tsaⁿ'jndii. Ee cantyjati xjeⁿ na jnaⁿ'jndyeecheⁿ'na' cha'tso, tsaⁿ'jndii jnaⁿ matseixmaaⁿ. Ndo' jnda jndyo Jnda Ty'o^ots'om na nntseityueeⁿ'eⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ' tsaⁿ'jndii.

9 Tjaa 'ñeeⁿ c'oom na cwiluiñe jnda Ty'o^ots'om na mach'eeya jnaⁿ ee jnda tquiaaⁿ na catseixmaⁿ na wando' ndo' nc'e jo' tiñecat'saa jnaⁿ nc'e cwiluiñe jnaaⁿ. 10 Luaa waa na cwila'noⁿ'a 'ñeeⁿ cwiluiindyö ntseinda Ty'o^ots'om ndo' 'ñeeⁿ cwiluiindyö ntseinda tsaⁿ'jndii, meiⁿ quia ts'aⁿ na tiquich'ee na maty'iomyana' ticaluiñe jnda Ty'o^ots'om ndo' mati ts'aⁿ na tiwi' ts'om x'iaa' na matseyu'.

C'o^o'ya na wi' n'o^o'ya nc'iaaya na cwila'yuy'

11 Ñ'oom na macwindye'yo' xjeⁿ na jnaⁿ'jndyeecheⁿ'na' na cwila'yuy'yo' matsona' na c'o^o'ya na wi' n'o^o'ya nn'aaⁿ'ya na cwila'yuy'. 12 Caín tyotseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ' tsaⁿ'jndii. Ticaty'iomna' na nl'aaya cha'na s'aaⁿ na seicueⁿ'eⁿ tyjeeⁿ. Ndo' ¿chiuu na s'aaⁿ na luaa'? S'aaⁿ na ljo' ee tyotseijomñê cantyja na ticaty'iomnyana', saa juu tyjeeⁿ tyoch'ee na maty'iomyana'.

13 Jo' chii 'o nn'aⁿ'ya na cwila'yuy'yo', nc'e na luaa' waa tintseiñ'eeⁿ'ñena' 'o na joo nn'aⁿ na tyoola'yuy' m'aⁿ'na na jndoono 'o. 14 Jaa na cwilayuu'a ñet'o^o'ya nacje 'naaⁿ' na cwitsuundye nn'aⁿ saa je' laxmaaⁿ'ya na ticantycwii na cwitandoo'a. Cwila'noⁿ'a na ljo' nc'e na jnda nquiuyu nn'aaⁿ'ya na cwilayu'. Ts'aⁿ na ticaⁿ'jnda ntyjii x'iaa' na matseyu',

ndicwaⁿ m'aaⁿ nacje 'naaⁿ na cwitsuundyẽ añmaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁵ Meiⁿquia ts'aⁿ na jndoo' x'iaa' na matseyu' cwiluiiñe ts'aⁿ na matseicwjee nn'aⁿ ndo' manquiu'yo' ts'aⁿ na matseicwjee nn'aⁿ ticatseixmaⁿ na tintycwii na wando'. ¹⁶ Luaa waa na ma'moⁿna' ndaⁿya chiuu tseixmaⁿna' na m'aaⁿ ts'aⁿ na wi' ts'om x'iaa'. Nquii Jesús tquiaañe cheⁿngueⁿ na tueeⁿeⁿ cwentaaya. Ndo' na ljo', juu na cwitandoo'a laxmaaⁿya na nndyaⁿntjooⁿya ndaaⁿ nn'aaⁿya na cwilayu'. ¹⁷ Ndo' mati quia m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na matseyu' ndo' maya 'naⁿ na maljeii, ndo' meiiⁿ na maqueⁿ tsaⁿñeeⁿ cwenta na matseitjooⁿa' cwii x'iaaⁿaⁿ na matseyu', saaⁿ tiquioo na wi' ts'oom juu, ¿yuu waa na ma'mooⁿ na jnda ntyjeeⁿ Ty'oⁿots'om? ¹⁸ 'O ntseindaaya, juu na m'aaⁿya na jnda nquiuuya nn'aⁿ, xocwitquioo' na ljo' cwe' ñ'oom na cwilanaaⁿya, ma'moⁿna' na ljo' nc'e chiuu na cwil'aaya.

C'ooⁿt'maaⁿndyo n'ooⁿya jo nnom Ty'oⁿots'om

¹⁹ Quia jo' luaa waa na ndaaⁿ nla'nooⁿa na laxmaaⁿya cantyja 'naaⁿ na mayuu' ndo' na tjaa'naⁿ na cañ'eeⁿ jo nnom Ty'oⁿots'om, ²⁰ ee xeⁿ maco'tiana' nquiuuya naquii' n'ooⁿya, jom cwiluii'tmaⁿñetyeeⁿ, nchiiti juu na luaa' mach'eena' naquii' n'ooⁿya ndo' tcuu mantyjeeⁿ cantyja 'naaⁿya. ²¹ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yuy'yo' na jeeⁿ jnda ntyjiiya, xeⁿ tjaa'naⁿ na maco'tiana' nquiuuya jo nnoom, quia jo' cwiñ'oⁿt'maaⁿndyo n'ooⁿya, ²² ndo' cha'tso na cwitaaⁿya nnoom, ñequiaaⁿ na nnto'ñooⁿya jo' nc'e na cwila'candaⁿndyo ñ'oom na matsaⁿntjoom jaa ndo' na cwil'aaya yuu na cjaawee' ntyjeeⁿ. ²³ Ndo' ñ'oom na matsaⁿntjoom jaa matsona' na calayuu'a ñequio Jnaaⁿ Jesucristo ndo' na c'ooⁿya na wi' n'ooⁿya nc'iaaya na cwilayu' cha'xeⁿ na matsaⁿntjoom. ²⁴ Nn'aⁿ na cwila'candaⁿndye ñ'oom na matsaⁿntjoom, m'aⁿna quii' ts'oom ndo' jom m'aaⁿ naquii' n'omna.

4

Cal'aaya xjeⁿ ñ'oom na cwindyaa

¹ 'O nn'aⁿya na cwilayu'yo' na jeeⁿ jnda ntyjiiya, m'aⁿ nn'aⁿ na cwiluena na ma'moⁿ Espíritu Santo ñ'oom na cwiñequiana, saaⁿ tilayu'yo' cha'tso ñ'oom'ñeeⁿ. 'O queⁿyaya'yo' cwenta ñ'oommeiⁿ cha nliu'yo' aa laxmaⁿ naⁿñeeⁿ Espíritu na cwiluiiñe Ty'oⁿots'om ndo' aa nchii cwiicheⁿ espíritu laxmaⁿna. Ee tsjoomnancue jndyendye nn'aⁿ m'aⁿ na cwe' cwilueya na ñ'oom' Ty'oⁿots'om cwiñequia saaⁿ cwe' cantu. ² Luaa waa na ndaaⁿ nla'noⁿyo' aa ndya' mayuu' na nquii Espíritu Santo ma'mooⁿ ñ'oom na mañequiaa ts'aⁿ. Ticwii cwii ts'aⁿ na macwji'yuu'ñe na nquii Jesús na cwiluiiñe Cristo tuiiñe na ts'aⁿ jom, tsaⁿñeeⁿ matseixmaⁿ Espíritu na mañequiaa Ty'oⁿots'om na c'oomñe quii' n'ooⁿya. ³ Ee ts'aⁿ na ticwji'yuu'ñe na ljo', titseixmaⁿ nquii Espíritu na cwiluiiñe Ty'oⁿots'om, tseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ espíritu na m'aaⁿ nacjoo' Cristo. Ndo' 'o jnda jndye'yo' na nncwje'cañoom espíritu'ñeeⁿ ndo' je' maxjeⁿ mam'aaⁿ tsjoomnancue.

⁴ 'O ntseindaaya, 'o laxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ty'oⁿots'om ndo' jnda tantjom'yo' naⁿñeeⁿ na cwe' cantu ñ'oom cwiñequia, ee nqueⁿ na m'aaⁿ naquii' n'om'yo' jndeityeeⁿcheⁿ nchiti juu na m'aaⁿ naquii' n'om nn'aⁿ na laxmaⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue. ⁵ Naⁿñeeⁿ cwilaxmaⁿna cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, nc'e na ljo' ñ'oom na cwilaneiⁿna laxmaⁿna' cantyja 'naaⁿna'. Ndo' nn'aⁿ na cwilajomndye cantyja 'naaⁿna' cwindyena ñ'oom na cwiñequia naⁿñeeⁿ. ⁶ Saaⁿ já laxmaaⁿyâ cwentaa' Ty'oⁿots'om. Ts'aⁿ na matseixmaⁿ cwentaaⁿaⁿ matseiwẽ ñ'oom na cwiñequiaayâ, saaⁿ ts'aⁿ na titseixmaⁿ cwentaaⁿaⁿ ticatseñ'oom'ñe ñ'oom na cwiñequiaayâ.

Ty'oⁿots'om cwiluiiñe na candya' ts'oom

⁷ 'O nn'aⁿya na cwila'yuy'yo' na jnda ntyjiiya, matsona' na c'ooⁿya na jnda nquiuuya nc'iaaya na cwila'yuy'. Juu jo' cwinaⁿna' na m'aaⁿ nquii Ty'oⁿots'om. Jo' chii cwii cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ na jnda ntyjii nc'iaa' na cwilayu', cwiluiiñe jnaaⁿ ndo' mawajnaaⁿ jom. ⁸ Ts'aⁿ na tic'oom na jnda ntyjii x'iaa' na matseyu' tic'oom tsaⁿñeeⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oⁿots'om

ee jom cwiluiiñê na candya' ts'oom nn'aⁿ. ⁹ T'moⁿ Ty'o^ots'om na candya' ts'oom jaa ee Jnaaⁿ na ñecwiiñe jñoom juu tsjoomnancue cha nnda^q nntando^oa cantyja 'naaⁿl'. ¹⁰ Juu na m'aaⁿ Ty'o^ots'om na candya' ts'oom nn'aⁿ, luaa waa cantyja 'naaⁿna'. Nchii jaa ty'o^on na jnda nquiuyu jom, jom ty'oom na candya' ts'oom jaa ndo' jñoom Jnaaⁿ cha cantyja 'naaⁿl juu nnda^q nntseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿya.

¹¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yuy'yo' na jeeⁿ jnda ntyjiiya, nc'e na luaa' waa na candya' ts'om Ty'o^ots'om jaa, mati matsona' na c'o^onya na jnda nquiuyu nn'aaⁿya na cwilayu'. ¹² Mei'jom ndii' tyoonty'iaa' nnom ts'aⁿ Ty'o^ots'om sa^q quia cwit'mo^onya na wi' n'o^onya nn'aaⁿya, jom m'aaⁿ quii' n'o^onya ndo' juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa, mamat-seicanda^qñeñ'eⁿna' cantyja 'naaⁿya. ¹³ Luaa waa na ma'moⁿna' na m'aaⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' na m'aaⁿ quii' n'o^onya, na jnda tquiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'o^onya. ¹⁴ Já jnda nty'ianda^{ay}â jom ndo' cwitjei'yuu'ndyô ndaa'yoy' na nquii Tsotyaa^{ya} Ty'o^ots'om jnda jñoom Jnaaⁿ tsjoomnancue na nncwji'n'maaⁿñe añmaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁵ Ee mei'quia ts'aⁿ na macwji'yuu'ñe na Jesús cwiluiiñê Jnda Ty'o^ots'om, m'aaⁿ Ty'o^ots'om quii' ts'om ndo' tseixmaⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹⁶ Luaa waa na cwita'jnaaⁿa Ty'o^ots'om ndo' cwilayuu'a na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa. Cwiluiiñê Ty'o^ots'om na candya' ts'om nn'aⁿ. Juu na cwiluiiñê na candya' ts'oom, ts'aⁿ na matseixmaⁿ jo', wando' cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' m'aaⁿ quii' ts'om tsaⁿñeeⁿ. ¹⁷ Luaa waa na ma'moⁿna' na juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa matseicanda^qñena' na tixola'catyuendyo juu xuee quia na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ, nc'e na m'aaⁿya tsjoomnancue cha'na Jesucristo. ¹⁸ Quia na matseixmaⁿ ts'aⁿ juu na m'aaⁿ Ty'o^ots'om na candya' ts'oom nn'aⁿ ticaty'ue na nncu'xeeⁿ juu ee juu macanda^q na matseixmaⁿ na m'aaⁿ na candya' ts'oom, macwji'na' na nquiaa'. Xeⁿ na m'aaⁿya na nquiaaya, luaa' waa nc'e na m'aaⁿl n'o^onya na nncu'xeeⁿ jaa. Ndo' na ljo' ma'moⁿna' na juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa, ticanda^q laxmaaⁿya juu jo'.

¹⁹ Jaa m'aaⁿya na candya' n'o^onya Ty'o^ots'om nc'e jom ty'oomjñeeⁿ na candya' ts'oom jaa. ²⁰ Xeⁿ na nntso ts'aⁿ: “Ja candya' ts'o^onya Ty'o^ots'om”, sa^q m'aaⁿ na jnoom'm cwii x'iaaⁿaⁿ na matseyu', cwe' tsaⁿcantu jom. Ee xeⁿ tic'oom na jnda ntyjeeⁿ x'iaaⁿaⁿ na manty'iaaⁿaⁿ xonda^q nnc'oom na candya' ts'oom Ty'o^ots'om na tyoonty'iaaⁿaⁿ. ²¹ Luaa waa ñ'oom na matsaⁿntjomna' na mañequiaaⁿ ndaa^{ya} na c'o^onya na wi' n'o^onya nn'aaⁿya na cwila'yuy'.

5

Luaa cal'aaya cha nnaⁿndyo ñequio tsjoomnancue

¹ Ticwii cwii ts'aⁿ na matseyu'ya ts'om na Jesús cwiluiiñê Cristo, macwiluiiñê cwii jnda Ty'o^ots'om. Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na candya' ts'om nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotyaa^{ya}, mati matsona' na c'oom tsaⁿñeeⁿ na jnda ntyjii nn'aⁿ na cwiluiiñe ntseinaaⁿ. ² Quia laxmaaⁿya na candya' n'o^onya Ty'o^ots'om ndo' cwila'canda^qndyo yuu na matsaⁿntjoom jaa, quia jo' mati cwila'n'o^ona na m'aaⁿya na wi' n'o^onya ntseinaaⁿ. ³ Luaa waa na ma'moⁿna' na candya' n'o^onya Ty'o^ots'om na cwila'canda^{ay} ñ'oom na tqueeⁿ na matsaⁿntjoom, ndo' joona' nchii cwii na xocanda^q nla'canda^qndyo, ⁴ ee cwii cwii ts'aⁿ na cwiluiiñe jnda Ty'o^ots'om cwii canda^q manaⁿñe ñequio na tixcwe na matseixmaⁿ tsjoomnancue. Cwinaⁿndyo nc'e na cwila'yuy'ya n'o^onya ñ'eⁿ Cristo. ⁵ Macandaⁿ ts'aⁿ na matseyu'ya ts'om na nquii Jesús cwiluiiñê Jnda Ty'o^ots'om nnda^q nnaⁿñê ñequio na matseixmaⁿ tsjoomnancue.

Ñ'oom na macwji'yuu'ñena' cantyja 'naaⁿl Jnda Ty'o^ots'om

⁶ Cantyja na jndyo Jesucristo tsjoomnancue, niom we nnom na ma'moⁿna' cantyja 'naaⁿl jo', ndaatioo ndo' niom', nchii ñequii'cheⁿ cantyja 'naaⁿl ndaatioo sa^q ñ'eⁿ ndaatioo ndo' niom'. Nquii Espíritu macwji'yuu'ñe cantyja 'naaⁿl na ljo' ndo' jom cwiluiiñê ñ'oom

na mayuu'. ⁷ Cañoom'luee m'aⁿ ndyee na cwitjei'yuu'ndye cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa': Nquii Tsotyaaaya, ndo' Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oōts'om ndo' Espíritu Santo. Ndo' ndyeendye joona ñecwii cwiluiindyena. ⁸ Ndo' nnom tsjoomnancue m'aⁿ ndyee na cwitjei'yuu'ndye cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa': Nquii Espíritu, ndaa ndo' niom', ndo' ndyeendye joo ñecwii ñ'oom cwilajomndye. ⁹ Ndo' nc'e na cwito'ñōōⁿya ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ, majndeiti nndaā nnto'ñōōⁿya ñ'oom na macwji'yuu'ñe Ty'oōts'om na juuna' jndati tseixmaⁿna', ee tseixmaⁿna' ñ'oom na jnda tjei'yuu'ñe cantyja 'naaⁿ Jnaaⁿ. ¹⁰ Ee ts'aⁿ na matseyiu' ñequio Jnaaⁿ, mawaa ñ'oom na macwji'yuu'ñena' quii' ts'om, sã ts'aⁿ na ticatseyiu' ñequio Ty'oōts'om mach'ee na cantuñe ee ticatseyiu' ñ'oom na jnda tjei'yuu'ñe cantyja 'naaⁿ Jnaaⁿ. ¹¹ Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ, luaa waa na macwji'yuu'ñena', jnda tquiaa Ty'oōts'om na laxmaaⁿya na ticantycwii na cwitandōō'a, ndo' na laxmaaⁿya juuna' nc'e Jnaaⁿ. ¹² Jo' chii ts'aⁿ na matseixmaⁿ cwentaa' nquii na cwiluiiñe Jnda Ty'oōts'om matseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ, sã ts'aⁿ na ticatseixmaⁿ cwentaa' Jnaaⁿ, ticatseixmaⁿ na wando' añmaaⁿ.

Ñ'oom na macandā na chuu tsomwaañe

¹³ Matseiljeiya cartawaañe cwentaa' 'o na cwilayu'yo' ñ'eⁿ Jnda Ty'oōts'om cha cala'noⁿyo' na laxmaⁿyo' na ticantycwii na cwitandōō'yo'.

¹⁴ Cwiñ'ōōⁿt'maaⁿndyo n'ōōⁿya Ty'oōts'om ee cwila'noōⁿa quia cwitaaⁿya cwii naya nnoom cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom, mañeeⁿ ñ'oom na cwitaaⁿya. ¹⁵ Ndo' cha'xjeⁿ cwila'noōⁿa na mañeeⁿ ñ'oom na cwitaaⁿya nnoom, mati nquiuyua na cwito'ñōōⁿya ñ'oom na jnda taaⁿya nnoom.

¹⁶ Cwii ts'aⁿ na matseyiu', quia nljeii cwii x'iaa' na matseyiu' na matseitjōōñe tsaⁿñeeⁿ cwii nnom jnaⁿ na nchii wjaañ'oomna' juu na nntsuuñe, macaⁿna' na caⁿ tsaⁿñeeⁿ cwii naya nnom Ty'oōts'om ndo' jom ññequiaaⁿ na nncwando' añmaaⁿ tsaⁿñeeⁿ. Waa jnaⁿ na wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuuñe, tjaa'naⁿ nasei meiⁿ cwii caⁿ ts'aⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ. ¹⁷ Cha'tso nnom natia, laxmaⁿna' jnaⁿ ndo' waa jnaⁿ na ticjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuuñe.

¹⁸ Manquiuyua na ts'aⁿ na matseixmaⁿ cwentaa' Ty'oōts'om tiquich'eeya jnaⁿ ee Jnda Ty'oōts'om mach'ee cwentaa', meiⁿ ticwanaaⁿ na ntsei'ndaa' tsaⁿjndii juu.

¹⁹ Manquiuyua na cwiluiindyō cwentaa' Ty'oōts'om ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na laxmaⁿna cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue m'aⁿna nacje 'naaⁿ tsaⁿjndii.

²⁰ Ndo' mati manquiuyua na jnda jndyo Jnda Ty'oōts'om ndo' jnda teijndo' n'ōōⁿya na cwila'noōⁿa na cwitajnaaⁿa nquii Ty'oōts'om na cwiluiiñe na mayom'm. Tjoom' cwitsaam'aaⁿya cantyja 'naaⁿ nquii na cwiluiiñe na mayuu', juu Jnaaⁿ Jesucristo. Ñ'oomwaa' ma'mōⁿna' cantyja 'naaⁿ Ty'oōts'om na cwiluiiñe na mayom'm ndo' mati mañequiaa ñ'oom'ñeeⁿ na tseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando'. ²¹ 'O ntseindaaya, macandā Ty'oōts'om cala't'maaⁿndyo', nchii cwe' cwii na l'a nn'aⁿ na cwiluena na jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom. Mantyjati luaa'ndyo matsjōō.

Carta na jnda we na seiljeii Juan

Cantyja 'naa' ñ'oom na mayuu' ñequio na wi' ts'om ts'a' x'iaa'

¹ Maja na cwiluitquiendyo, matseiljeiya cartawaañe na matseicwanõya na m'aa' 'u nomnn'a'ya na macwji' Ty'oõts'om cwentaa'a' ñequio ntseinda'. Ñ'oom na mayuu' na jee' wi' ts'oõya 'o na cwila'jomndyo' ñequio ñ'oom na mayuu'. Ndo' nchii macanda ja wi' ts'oõya 'o mati cha'tsondye nn'a' na cwita'jnaa'na ñ'oom na mayuu'. ² Wi' ts'oõya 'o nc'e ñ'oom na mayuu' na waana' quii' n'oõya na ñequii'che' nnc'oomna' ñ'e'ndyo. ³ Nquii Ty'oõts'om na cwiluiiñe Tsotyaa'ya ñequio Jnaa' Jesucristo quiana naya na la'xma'na naquii' n'om'yo' ñequio juu na m'aa' na wi' n'omna 'o ñequio juu na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo ndaana nc'e ñ'oom na mayuu' ndo' na candya' n'omna 'o.

⁴ Jee' nei'ya na ljeiya nt'om ntseinda' cwilajomndyena ñequio ñ'oom na mayuu' cha'xje' nquii Tsotyaa'ya Ty'oõts'om jnda sa'ntjoom. ⁵ Ndo' je' 'u nomnn'a'ya na matseyu', maca'a njom' na c'oõya na jnda nquiuuya nn'aa'ya na cwilayu'. Ñ'oomwaa' na matseiljeiya nchii ñ'oom xco na matsa'ntjomna', ñecwii xje' juuna' cha'xje' ñ'oom na ñejndyaa najndyee. ⁶ Luaa waa na ma'mõ'na' na jnda nquiuuya nt'omche', na c'oõya na cwila'canda'ndyo ñ'oom'm na cwitsa'ntjomna' cha'xje' ñ'oom na tyondye'jndyee'yo' na c'oõya na wi'n'oõya nn'a' na cwila'yu'.

M'a' nn'a' na cwinquio'nn'a'

⁷ Jndye nn'a' m'a' tsjoomnancue na cwinquio'nn'a' na cwiluena na tiyuu' na jndyo Jesucristo na ts'a' jom. Ts'a' na luaa' mach'ee cwiluiiñe ts'a' na manquiu'nn'a', ndo' ts'a' na wjaa nacjoo' Cristo. ⁸ Jo' chii cal'a'yo' cwenta na juu ts'iaa' na jnda ñel'a'yo' titseicwaque'na' na cwe' ts'iaa'ndyo cha canda' nnto'ñoom'yo' na nntantjom'yo'.

⁹ Mei'quia ts'a' na nncwinom' ñ'oom na waa cantyja 'naa' Cristo, ticaljoo'ñe ñequio ñ'oom na t'mõõ', tic'oom tsa'ñee' ñ'e' Ty'oõts'om. Saa' ts'a' na cwiljoo'ñe ñequio ñ'oom na ma'mõ'na' cantyja 'naa' Cristo, tseixma' tsa'ñee' cwentaa' Ty'oõts'om ndo' ñequio Cristo. ¹⁰ Xe' nncwjee'cañoom ts'a' 'o ndo' nchii mañequiaa' ñ'oom na mayuu' cantyja 'naa' Cristo, mei' tilaljo'yo' jom l'a'yo' mei' na ñnequia'yo' na xma'ñê. ¹¹ Ee ts'a' na mañequiaa' na xma'ñê, matseijomñe ñequio natia na matseixmaa'.

Ñ'oom na macanda na matseinei' Juan nacjoo' cartawaañe

¹² Jndye ñ'oom maniom na mañe'catseina'ntyaya ñ'e'ndyo'. Saa' ticatseitiuuya na nncwil'uee'ndyo tsom canchii' ñequio ndaantom. Ee ntyjaa'ya cwii ts'oõ' na nncjocandoo'a 'o na nlanaa' ntyjaa'ndaaya. Ndo' ntyjiiya na t'ma' nquioo na neii'ya xje' na nl'aaya na ljo'.

¹³ Joo ntseinda nomnn'a' na m'a' ñjaa' na macwji' Ty'oõts'om cwentaa'a' na cwila'cwanomna na xma'ndyu'. Mantyja luaa' ñ'oom na matseiljeiya.

Carta na jnda ndyee na seiljeii Juan

Ñ'oom na seicwanom Juan na m'aaⁿ Gayo

¹ Ja na cwiluiitquiendyo, matseiljeiia cartawaa na wjaana' na m'aaⁿ Gayo na mayuu'cheⁿ jeeⁿ wi' ts'ooⁿya 'u.

² 'U re nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya macaⁿa nnom Ty'o^ots'om na cha'tso cantyja 'naⁿ ya wja'm'aaⁿ, ndo' ya nc'oom' na tiwi' cha'xjeⁿ ya wjaaquiendyu' na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ Espíritu. ³ Ee tquiecañom nt'om nn'aⁿya na cwila'y^u' na m'aaⁿya, ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiⁿya na jluena nooⁿ na jeeⁿ xcwee' ts'om' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mayuu' ndo' cantyja na wjaam'aaⁿ, mache' na juu ñ'oom naya maqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' 'u. ⁴ Ee tjaa'naⁿ cwiicheⁿ nnom ñ'oom na mañequiaatina' na neiⁿya cha'xjeⁿ quia na mandiiya na joo nn'aⁿ na cwiluiindy ntseindaaya tyeⁿ cwiljoo'ndyena naquii' ñ'oom na mayuu'.

Juan matseit'maaⁿñê Gayo

⁵ 'U re nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, jeeⁿ xcwee mache' na mateixe' nn'aⁿya na cwe' cwiquieya na m'aaⁿ, meiiⁿ joona nn'aⁿ na ticwajnaⁿ. ⁶ Jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'y^u' ljooñe, jluena na jeeⁿ wi' ts'om' joona. Cwii naya'ñeeⁿ cateijndei' joona 'naⁿ na macaⁿna' cha nndaⁿ nc'ootina ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om, ee jeeⁿ cjawee' ntyjeeⁿ na mache' naljo'. ⁷ Ee joona macwi'ooñ'omna ñ'oom naya 'naaⁿ Jesucristo jo ndaaⁿ nn'aⁿ, ndo' tícato'ñoomna s'om ndaaⁿ nn'aⁿ na tyoolayu'. ⁸ Nc'e na ljo', jaa nn'aⁿ na cwilayuu'a la'xmaaⁿya na cateix'aⁿya joona na nnteijndeiya na cwi'oonquiiana ñ'oom na mayuu'.

Tixcwe s'aa Diótrefes

⁹ Seiljeiia cwii carta cwentaa' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ yuu na m'aⁿyo' saa juu Diótrefes ticwancueⁿeⁿ na ja nntsa'ntjoⁿ ee ñecuaa xjeⁿ 'naaⁿaⁿ. ¹⁰ Nc'e na luaa', quia na nncuaçañooⁿya 'o, quia jo' ncwaⁿya jom na mach'eeⁿ na luaa' na matseineiⁿ ñ'oom cantu nacjooyâ. Ndo' nchii macandã nmeiⁿ mach'eeⁿ, mati nn'aⁿ na cwi'oonquia ñ'oom' Ty'o^ots'om, tiñe'coñoom joona, ndo' nn'aⁿ na ñe'cala'ljo naⁿñeeⁿ, macwjeeⁿeⁿ joona quii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ.

¹¹ 'U re nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, tintseijomndyu' ñequio ts'iaaⁿ natia, 'u catseijomndyu' ts'iaaⁿ na ya. Ee ts'aⁿ na matseijomñe ts'iaaⁿ na ya tseixmaaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om, saa ts'aⁿ na wjaantyo ñequio natia, tic'oomñe cwentaaⁿaⁿ.

Ya mach'ee Demetrio

¹² Cha'tsondye nn'aⁿ ya ñ'oom nquiuna cantyja 'naaⁿ nn'aⁿya Demetrio, ndo' manquiiti ñ'oom na mayuu' macwji'yuu'ñena' cantyja 'naaⁿaⁿ. Mati jâ cwitjei'yuu'ndyô na ljo' ndo' 'o manquiuy^o' na cwilanaaⁿya ñ'oom na mayuu'.

Ñ'oom na macandã na seiljeii Juan

¹³ Jndye ñ'oom niom na ñe'catseiljeiia cwenta' saa tiñe'cats'aa naljo' ñequio tsom ñequio ndaantom, ¹⁴ ee ntyjaa'ya ts'ooⁿ na tyuaa' nnty'iaya 'u quialjo'cheⁿ nlanaaⁿ ntyjaa ndaaya.

¹⁵ Quiaa Ty'o^ots'om na tjaañomtiiu c'oom'. Nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ na ya ñ'oom ñequiondyu' cwila'cwanomna na xmaⁿndyu', ndo' 'u je', quiaa' na xmaⁿñe cwii cwii ts'aⁿ na matseiyu' yuu na m'aaⁿ.

Carta na seiljeii Judas

Xma'ndye nn'a'n na m'a'n cwentaa' Ty'oots'om

¹ Ja Judas matseiljeiya cartawaañe. Cwiluiindyō ts'a'n na mandiantjomtye'n nom Jesucristo. Ti'xiōōya jndyu Jacobo. Cartawaañe matseicwano'ya juuna' ndaa nn'a'n na ma'ma'n Tsotyaa'ya Ty'oots'om na macwji'ñōō'n joona na macwjaa'ñê cwentaa'n'a'n, nc'e na matseitjoom'na' joona ñequio Jesucristo. ² Quiaa Ty'oots'om na nleijndyete na nnto'ñoom'yo' na wi' ts'oom 'o, ñequio na mei'cwii ñomtiuu tic'om'yo' ñequio na candya' ts'oom 'o.

M'a'n nn'a'n na cwinquio'nn'a'n

(2 P. 2:1-17)

³ 'O nn'a'ya na wi' ts'ōō'ya, jnda seiquee'na' ts'ōō'n na nntseiljeiya cwii ñ'oom cwenta'yo' cantyja 'naa'n' juu na tjoom' na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om jaa, saa je' maqua'ya cwenta na maca'na' na catseijndo'a n'om'yo' na cjoo' n'om'yo' cantyja 'naa'n' juu na cwilayu'ya n'ōō'ya na juuna' ñejom tquiaa'n na laxma'n nn'a'n cwentaa'n'a'n. ⁴ Ee m'a'n nn'a'n quii'ntaa'yo' na cwilajomndyena ñ'e'ndyo' saa cwinquio'nn'a'na 'o. Ñ'oom' Ty'oots'om na jach'ee xuee teiljeii ma'mō'na' cantyja 'naa'na na nnt'uiiwi'na' joona cha'xje'n laxma'na na nntjoomna. Joona tic'omna cantyja 'naa'n'a'n, ee cwi-wil'uee'ndyena juu naya na matseixmaa'n na wanaa'n na nnc'omyana ñequio nn'a'n ndo' naljo' cwil'ana cwitjeii'ndyena cantyja 'naa'n' Jesucristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa ndo' macanda nque'n tjacantyja na t'ma'n cwiluiiñê jo nda'ya.

⁵ Meii'n na ntyjii na manqui'yo' ñ'oomwaa saa l'ue ts'ōō'n na cjaañjoom' n'om'yo' na ya tjei' Ty'oots'om nn'a'n Israel ndyuua Egipto saa jndanquiache'n s'aa'n na tja nt'omndye joona na ticala'yu'na ñ'e'ñê. ⁶ Ndo' mati cjaañjoom' n'om'yo' nquiee ángeles na ticaljoo'ndyena ts'iaa'n na laxma'na, hasta 'ndyena yuu na seijndaa'ñe Ty'oots'om cwentaana, maleichom joona na praso mei'n xocantycwii na chu'tye'ndyena l'uaancjo yuu na jaa'ñeñ'e'n hasta juu xuee quia na nncu'xee'n cha'tso. ⁷ Mati nn'a'n tsjoom Sodoma ñequio Gomorra ñequio nn'a'n nt'omche'n njoom ndioche'n, tquiandyen'e'na na l'ana mei'nquia nnom na quee'n n'om seiina nchii cha'xje'n na seijndaa'ñe Ty'oots'om na nnc'om nn'a'n, ndo' na luaa' tyol'a nn'a'n njoom'ñee'n tseixma'na' cwii na ma'mō'na' na nnt'uiiwi' chom na tijoom canduu' nn'a'n na nmeii'n' cwil'a.

⁸ Na'ñee'n na m'a'na quii'ntaa'yo' meii'n na manquiuna na tuii na ljo', saa laxma'na nn'a'n na cwicatsoona ndaa, cwila'ndaa'ndyena seiina, l'ona na nlque'n Ta Jesús xje'n joona, cwila'jnaa'na ángeles na t'ma'n cwiluiindy e cañoom'luee. ⁹ Saa ángel na cwilui-itquieñe na jndyu Miguel quia na seijmei'ñê nnom tsa'jndii cantyja 'naa'n' sei'ts'o 'naa'n' Moisés, t'catseijnaa'n'a'n cwe' tsoom nnom juu: "Nquii Ta Ty'oots'om catseitiaa'n'a'n 'u.'" ¹⁰ Saa na'm'a'n' wi' ñ'oom cwila'nei'na nacjoo' mei'nquia na ticala'nō'n'a'n, ndo' chjoowi' na ndya' cwila'nō'n'tina, cwila'nō'n'a'n jo' cwe' na c'ee' n'omna, cha'cwijom quioo' na cwe' mach'eetoyo'. Ndo' cantyja 'naa'n' jo' cwila'ndaa'ndye che'nquieena.

¹¹ Nlco'wi'na' na'm'a'n' ee cwi'oontyjona cha'xje'n na s'aa Caín. Cha na nnta'ntjomna s'om cwila'jomndyena na tis'a s'aa Balaam ndo' cwilawendyena nacjoo' Ty'oots'om cha'xje'n seiweñe Coré ndo' nc'e na ljo' s'aa'n seicuee' Ty'oots'om jom. ¹² Matseijnaa'n'a'n 'o na ñ'ee'n na'm'a'n' quia na cwilajomndyo' ñ'e'n nc'iaa'yo' na cwilayu' na tjoom' cwicwa'yo' na cwicañjom n'om'yo' Ta Jesús ndo' na'm'a'n' ñequio na neii'na cwicwa'na ndo' cwiwena ñ'e'ndyo' mei'n tico'tiana' nquiuna. Matseijomna' joona cha'cwijom ts'a'n cwe' m'aa'n' ts'om cantyja 'naa'n' nquii mei'n ticateix'ee canma'n. Joona laxma'na cha'cwijom nchquiu na wjaachuu jndye na tjaa ndaluaa' cachona'. Matseijomna' joona cha'na n'oom na meii'n na jnda tue'ntyjō xje'n na nl'ana' ta, saa tjaa ta col'ana', na we ndii' tjana' ee na

jnda tyena' xeⁿ quii' nch'ioona'. ¹³ Cautyja na cwil'a na^m'aⁿl' la'xmaⁿna cha'na nmoⁿ t'maⁿndaaluae na mandyontquiena' chom' na tjoom' na cwajndii nt'a, la'xmaⁿna cha'na cancjuu na tijndaa' cwaaⁿ ntyja cwi'oona'. Majndaa' na ticantycwii na nljoo'ndyetyeⁿ na^m'aⁿl' yuu na ntomñ'eⁿ najaaⁿ.

¹⁴ Mati Enoc, tsaⁿ na jnda ntquiee' ndii' na tei'cantyjoo' tsjaaⁿ 'naaⁿl' Adán, tyotseineiiⁿ ñ'oom na t'moⁿ Ty'o^ots'om naquii' ts'oom cautyja 'naaⁿ na^m'aⁿl'. Tsoom: “Nt'iaaya nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom cha'tso na macwjee'cañoom ñequio meiⁿ mei'cheⁿ nn'aⁿ na lju' n'om, ¹⁵ na nncu'xeeⁿ cha'tso nn'aⁿ ndo' na nnt'uiiweeⁿeⁿ cha'tsondye joona cautyja natia na jnda ñel'ana ndo' na nnts'aaⁿ na nnt'uiityeⁿna' nn'aⁿ na jeeⁿ tia ñejla'xmaⁿ cautyja 'naaⁿ cha'tso nnom natia na jnda ñel'a, ndo' cautyja 'naaⁿl' cha'tso ñ'oom wi' na jnda ñejla'neiⁿna nacjoom'm.” ¹⁶ Na^m'aⁿl' ñequii'cheⁿ cwilancjoo'ndyena ljo' cwiluii na ticjaawee' nquiuna na cwil'a nt'omcheⁿ, ljo' na cwil'a nc'iaana cwiluena xocwil'ue jo'. Ñequii'cheⁿ l'ue n'omna na caluii natia na queeⁿ n'om seiina. S'a ñ'oom cwilaneiⁿna ndo' ca'naaⁿndyena cha nñquioo s'om lueena.

Matseijndo' Judas n'om nn'aⁿ na cwilayu'

¹⁷ Saa 'o nn'aⁿya na cwila'yu' na jnda ntyjiiya 'o, cjaanjoom' n'om'yo' ñ'oom na jaach'ee xuee tyoñequia apóstoles cwentaa' Ta Jesucristo, ¹⁸ na tyoluena ndaa'yo': “Joo ncuue na macanda nnc'om nn'aⁿ na nla'neiⁿ ñ'oom ticuee' ts'om nacjoo' ñ'oom naya 'naaⁿl' Ty'o^ots'om. Ndo' nl'ana cha'tso nnom na tilju' na cwila'queeⁿ n'omna.” ¹⁹ Jnaaⁿ joona na cwit'oⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu'. Cwila'ñ'oom'ndyena cautyja 'naaⁿl' joo na queeⁿ n'om seiina, meiⁿ ticalaxmaⁿna Espíritu na cwiluiiñe Ty'o^ots'om.

²⁰ Saa 'o je' nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, caljoo'ndyo'tyeⁿyo' naquii' juu na cwila'yu'ya n'om'yo' na lju' tseixmaⁿna'. Calaneiⁿyo' nnom Ty'o^ots'om ñequio juu najndeii na matseixmaⁿ Espíritu Santo. ²¹ 'O caljoo'ndyo' cautyja na m'aaⁿ Ty'o^ots'om na candya' ts'oom 'o ndo' cwindo'yo' juu xuee quia nquii Jesucristo na cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa nncwjee'nnaaⁿl', xjeⁿñeeⁿ nc'e na wi' ts'oom jaa nñequiaaⁿ na nnto'ñooⁿya na ticantycwii na nntandoo'a.

²² Nn'aⁿ na we waa na m'aaⁿl' n'om cautyja 'naaⁿl' ñ'oommeiiⁿ, cat'moⁿ'yo' ndaana cha ñecwii nla'tiuuna. ²³ Ndo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda tjachuuna' joona cautyja 'naaⁿl' ñ'oom na cwit'mooⁿ na^m'aⁿl', catjei'n'maaⁿndyo' joona' cha'cwijom na macwji' ts'aⁿ x'iaaⁿl' quii' chom. Ndo' ñequio nt'omcheⁿ c'om'yo' na wi' n'om'yo' joona saa c'om'yo' na nquia'yo' na juu natia na laxmaⁿna tincw'uaa'ndyo' joona'.

Ñ'oom na macanda na matseit'maaⁿñena' Ty'o^ots'om

²⁴ Nnom Nqueⁿ na waa najndeii na cwiluiiñe na nncwañom'm 'o na tincju'cjena' 'o na ñequio na neiiⁿeⁿ nnts'aaⁿ na nncwintyje'yo' jo nnoom yuu na jeeⁿ caxuee na m'aaⁿ na meiⁿcwii tila'tjoondyo' jo nnoom, ²⁵ nnom Nqueⁿ na ñequii'cheⁿ cwiluiiñe Ty'o^ots'om na macwji'n'maaⁿñe jaa cautyja 'naaⁿl' Jesucristo na jom cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa cala't'maaⁿndyo' jom, jom cwitaa'jndyaaya jo ndaaya, jom cha'tso najndeii matseixmaⁿ, ndo' na maqueeⁿ xjeⁿ cha'tso, cha'xjeⁿ tyoontycwii na ñejndyowana', na waa na je', ndo' na ticantycwii na cwiwjaatina'. Amén.

Ñ'oom cantyja na tco'na' nty'iaa' Juan

'Naa' na t'mo' Jesucristo na quia nluui

¹ Ñ'oommeiiⁿ tquiaa Ty'o_ots'om nnom nquii Jesucristo na jom ca'mo_oⁿ joona' ndaa nquiee nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnoom. Ñequio 'ndyoo ángel cwentaaⁿaⁿ seica'mo_oⁿ ñ'oom'ñeeⁿ no_oⁿ ja Juan na mandi'ntjoⁿya nnoom. Ee joo ñ'oommeiiⁿ cwila'neiⁿna' cantyja na jnda teicandyoo' na nluui. ² Jo' chii mamacwji'yuu'ndyo ñ'oommeiiⁿ na t'moⁿ Ty'o_ots'om no_oⁿ ñequio Jesucristo. Macwji'yuu'ndyo cha'tsoti na tco'na' na nty'iaa' ndo' na jndiia.

³ Matio'naaⁿñe Ty'o_ots'om juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ ñ'oommeiiⁿ cantyja chiuu cwii ndyona', ndo' mati joo nn'aⁿ na cwindye' ndo' cwila'we joona' naquii' n'om. Ee jnda mawaa xjeⁿ na nluui cha'xjeⁿ na cwit'mo_oⁿ ñ'oommeiiⁿ.

Ñ'oom na to'ñoom ntquiee' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o_ots'om cwentaaⁿaⁿ

⁴ Ja Juan matseicwan^o ñ'oommeiiⁿ ndaa' 'o na cwiluiindy^o ntquiee' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o_ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿyo' ndyuaa Asia. Cato'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ ñequio juu na tjañomtiuu na mañequiaaⁿ quii' ts'om ts'aⁿ. Nqueⁿ na m'aaⁿ ndo' m'aaⁿñê ndo' tyom'aaⁿ cwitjoocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue ndo' nncwjee'nnaaⁿaⁿ ndo' mati cantyja 'naaⁿ ntquiee' Espíritu na m'aⁿna jo nnom tio na wacatyeeⁿ. ⁵ Ndo' mati quiaa Jesucristo na nla'xmaⁿyo' joo naya'ñeeⁿ. Jom cwiluiñê na macwji'yuu'ñê ñ'oom na mayuu' ndaaya, ndo' jom ts'aⁿ najndyee na tando'xco na tue'. Cwiluiñê na matsa'ntjoom cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa' nn'aⁿ tsjoomnancue. Nqueⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom jaa ndo' ñequio nioom'm na tcwe' tmaaⁿ jaa jnaaⁿya na waa. ⁶ Jnda tqueeⁿ jaa na t'maⁿ cwiluiindy^o na m'aaⁿya nacje 'naaⁿ Ty'o_ots'om. Ndo' tqueeⁿ na cwiluiindy^o ntyee na cwindya'ntjoⁿya nnom Ty'o_ots'om na juu cwiluiñe Tsotyeⁿ. Catseit'maaⁿñena' jom ndo' caluiit'maⁿñê cantyjati najndeii na matseixmaaⁿ cha'waati na yo. Amén.

⁷ Queⁿyo' cwenta, manncwjee'cañoom Cristo ñequio nchquii. Ndo' cha'tsoti nn'aⁿ nnty'iaa jom, ndiñ'eeⁿ nn'aⁿ na jla'jomndye na tueeⁿeⁿ. Ndo' cha'tso ntmaaⁿ na cwii cwii nnom nn'aⁿ, jndei nla'xuaana na chjoo' n'omna quia na nnty'iaana jom. Maxjeⁿ nntseicandaⁿñena' na ljo'. Amén.

⁸ “Ja cwiluiindy^o Alfa ñequio Omega. Ja maxjeⁿ m'aaⁿya najndyee ndo' na macanda.” Luaa' matso nqueⁿ na matsa'ntjoom cha'tso. Nqueⁿ na m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ ndo' maxjeⁿ ñet'oom ndo' nncue'ntyjo na nncwjee'cañoom. Nqueⁿ na cwiluiñê na cha'tso najndeii matseixmaaⁿ.

Tco'na' nnom Juan na nty'iaaⁿaⁿ Cristo

⁹ Ja Juan na cwiluiindy^o nn'aⁿyo' tjom na cwiwinooⁿya nawi' ñ'e'ndyo', ndo' tjom na cwitue'ndyocjaaya nnom Ty'o_ots'om. Ee nquii Jesucristo mañequiaaⁿ na tjom m'aaⁿya na ticatiom n'ooⁿya. Ja tyom'aaⁿjnaⁿya ndyuaaxeⁿcwe na jndyuna' Patmos nc'e na tyoñequia ñ'oom' Ty'o_ots'om ndo' na tyocwji'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿ Jesús. ¹⁰ Juu xuee na cwila't'maaⁿndyo nqueⁿ na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa, m'aaⁿya nacje 'naaⁿ Espíritu Santo ndo' t'mo_oⁿ cwii na tco'na' no_oⁿya. Jndiia na jndei teic'uaa na seineiⁿ ts'aⁿ jo naxaⁿa cha'cwijom jndyee' ntu. ¹¹ Tso no_oⁿ:

—Ja maxjeⁿ m'aaⁿya najndyee cwii tjoocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue ndo' jom'aaⁿtyaya meiiⁿ na tacuaana'. Cwa, catseiljei'tcuundyu' cantyja na manty'ia' njom'. Catsa' libro, ndo' catseicwanom' juuna' ndyuaa Asia ntquiee' tsjoom na m'aⁿ ntmaaⁿ

nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. Cjaana' tsjoom Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, ñequio Laodicea.

¹² Quia jo' taquāⁿxāⁿa cha ya nnty'iaya ñeeⁿ juu matseineiⁿ ñ'eⁿndyo. Ndo' quia na jnda taquāⁿ, nty'iaya ntquiee' xjo s'om cajaⁿ na cwicañjoom' nlca. ¹³ Xcwe quii'ntaaⁿ ncjo'ñeeⁿ nty'iaya meintyjee' nqueⁿ na matseijomna' cha'cwijom ts'aⁿ jom. Cweⁿ cwii liaatco xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. Ndo' tsei'jñaaⁿ chu'tyeⁿ cwii 'naⁿ na tuii ñ'eⁿ s'om cajaⁿ. ¹⁴ Sooxqueeⁿ canchii'na' cha'cwijom soo' catsmaⁿ canchii', ndo' cha'na canchii' tsaⁿ. N'omnnoom xueena' cha'cwijom chom. ¹⁵ Nc'eeⁿ caxueena' cha'na colo na matseixmaⁿ s'om wee quia na je'ndyo jlui'na' naquii' chom, ndo' seilju'ya ts'aⁿ juuna'. Ndo' c'uaa na matseineiⁿ cha'cwijom c'uaa quia na cwicwjee' jndaa. ¹⁶ Ts'o^on ntyjaya too'ndye ntquiee' cancjuu ndo' quii' ñom macalui'nom cwii xjo na we ntyja taā. Ndo' jeeⁿ caxuee nnoom cha'na xueeñe ñe'quoom' na quiajmeiⁿ.

¹⁷ Quia na nty'iaya jom, tioondyo jo nc'eeⁿ cha'cwijom ts'oo ja. Ndo' teicaljoom ts'o^on ntyjaya nacjoya, tsoom no^on:

—Tinty'ue'. Ee maja na m'aaⁿya najndyee cwii tjoocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue ndo' jom'aaⁿtyaya meiiⁿ na tacuaana'. ¹⁸ Ja cwiluiindy^o na wando'a. Ndo' meiiⁿ na jnda t'io saā je' m'aaⁿya na ticantycwii na wando'a. Cha'tso nn'aⁿ na cwiwje m'aⁿna nacje 'naⁿya ndo' mati Hades yuu meindoo' l'oo. ¹⁹ Cwa catseiljei' cha'tso na maco'na' njom' na manty'ia', ñequio cha'tso na nlco'na' nnty'ia' na cwiluii je' ndo' na cwii nncjaaluii. ²⁰ Je' nntsjo^o ljo' ma'moⁿ ñ'oom wanty'iuu'waa cantyja 'naaⁿ ntquiee' cancjuu na nty'ia' na too'ndye ts'o^o ntyjaya, ndo' ntquiee' xjo s'om cajaⁿ na cwicañjoom' nlca. Joo ntquiee' cancjuu'ñeeⁿ, jo' jo' ntquiee' ángeles na cwil'a cwenta ntquiee' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. Ndo' joo ntquiee' xjo s'om cajaⁿ na cwicañjoom' nlca, jo' jo' ntquiee' ntmaaⁿ na ñeeⁿ na la'xmaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om.

2

Ñ'oom cwentaa ntquiee' ntmaaⁿnn'aⁿ: Ñ'oom na tja tsjoom Éfeso

¹ Tsoti Jesús no^on:

—U Juan, catseiljei' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ tsjoom Éfeso. Catsu': "Nmeiiⁿ ñ'oom na matseinaⁿ nnc^o na too'ndye ntquiee' cancjuu ts'o^o ntyjaya. Ja m'aaⁿya quii'ntaaⁿ ntquiee' xjo s'om cajaⁿ na cwicañjoom' nlca: ² Mantyjiiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'naⁿya na cwil'a'yo', ndo' cantyja na cwila'jnda'yo' na tica'ndyenc'uaa'ndyo'. Mantyjiiya na ticuaaya nquiu'yo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye. Ndo' jnda jliu'yo' chiuu laxmaⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na cwiluiindy^e apóstoles, jnda jliu'yo' na cantundy^e na ñeeⁿ. ³ Ntyjiiya na t'maⁿ n'om'yo' ndo' na cwila'quii' n'om'yo' meiiⁿ t'maⁿ nawi' cwiwi'nom'yo'. Meiⁿ t'cwintqueⁿyo' na cwila'jnda'yo' na cwindye'ntjom'yo' no^on. ⁴ Saa waa na ntyjiiya ñ'eⁿndyo': tacantyyaa' n'om'yo' ja cha'xjeⁿ quia to'jndyee'yo' na jeeⁿ jnda nquiu'yo' ñ'eⁿndyo. ⁵ Cjaañjoom' n'om'yo' cha'tso na ñel'ajndyee'yo' ndo' je' tacol'a'yo', calcwe' n'om'yo'. Cal'a'nnda'yo' yuu na ya cha'xjeⁿ na ñel'a'jndyee'yo', Ee xeⁿ tical'a'yo' na ljo', quia jo' nncuaçaño^oya 'o ndo' nncwji'a xjo na ñjoom' sca quii'ntaaⁿyo'. ⁶ Saa waa cwii na jeeⁿ majo'ndyo cantyja 'na'yo'. M'aⁿyo' na jndoo'yo' ts'iaaⁿ na la'xmaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ na jndyu nicolaítas, ndo' mati nnc^o jndoya ljo' na cwil'ana. ⁷ Ñeeⁿ 'o na ñe'candy'e'yo', candy'e'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa ntmaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om quia tso: 'Ñeeⁿ juu na jndaā jnaⁿñe ñequio natia, ñnequiaya na nlquii taā' ts'oom na mañequiaana' na wando' ts'aⁿ. Juu ts'oom'ñeeⁿ meintyjee'na' xcweya paraíso cwentaa' Ty'o^ots'om."

Ñ'oom na tja tsjoom Esmirna

⁸ Tsoti Jesús no^on:

—Catseiljei' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿna tsjoom Esmirna. Catsu': “Ñ'oommeiiⁿ matseinaⁿ ja, na m'aaⁿya najndyee ndo' m'aaⁿya na macanda. Ja meiiⁿ na jnda t'io saa je' jnda mawando'xco. ⁹ Mantyjiiya chiuu waa na m'aⁿyo' ndo' nawi' t'maⁿ na cwiwinom'yo'. Ndo' ntyjiiya cantyja na wanty'iaandyo m'aⁿyo' saa jo nnom Ty'oots'om laxmaⁿyo' na tyandyo'. Ntyjiiya ñ'oom wi' na cwilue nn'aⁿ nacjo'yo'. Naⁿñeeⁿ tuiindyena na judíos saa cantyja na cwil'ana mach'eena' na meiⁿchjoo nchii jo' joona. Joonā la'xmaⁿna tmaaⁿ nn'aⁿ na matseitjom Satanás cwentaaⁿaⁿ. ¹⁰ Tintyue'yo' cwii nawi' na manntjom'yo'. Ee queⁿyo' cwenta, mawaa xjeⁿ na cwantindyo' 'o nntsa'yo' w'aancjo nc'e na taa' ts'om tsaⁿjndii. Ee ñe'caljeiiⁿ chiuu n'om'yo'. Nntjom'yo' nawi'ñeeⁿ cwii qui xuee saa caljoo'ndyo'tyeⁿyo' na ñe'cwii cala'tiuu'yo' meiiⁿ ñequio jo' cwje'yo', quia jo' ja ñequiaya na nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'. ¹¹ Ñeeⁿ 'o na ñe'candye'yo', candye'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ: 'Ñeeⁿ juu na jnda jnaⁿñe ñequio natia, juu na jnda we ndii' na nncue' ts'aⁿ, xocat'uiina' jom.”

Ñ'oom na tja tsjoom Pérgamo

¹² Tsoticheⁿ Jesús noqⁿ:

—Catseiljei' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om na m'aⁿ tsjoom Pérgamo. Catsu': “Luaa ñ'oom na matsjoō nncō na maleiñ'oⁿya xjo na taa we ntyja: ¹³ Mantyjiiya chiuu waa na m'aⁿyo' ndo' na majo'to cwic'eⁿyo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na matsaⁿntjom tsaⁿjndii. Ntyjiiya na tyeⁿ cwilei'ñ'om'yo' xueya ndo' tyootjei'ndyo' cantyja na cwila'yuy'yo' ñ'eⁿndyo meiiⁿ na xcwe quii' tsjom'yo' jla'cuee' nn'aⁿ ti'x'iaa'yo' Antipas. Jom ñequio na xcwee' ts'oom tyocwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿya ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom tsaⁿjndii na maxjeⁿ mac'eⁿ jo' jo'. ¹⁴ Saa niom nt'om na ntyjiiya ñ'eⁿndyo', ee m'aⁿ cwantindyo' 'o na cwilei'ñ'om'tyeⁿyo' ñ'oom na t'moⁿ Balaam. Jom t'moqⁿ nnom Balac ñ'oom na s'aana' na jla'tjoondye nn'aⁿ Israel nnom Ty'oots'om. Ee tsoom na ya na cala't'maaⁿndyena 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a. Ndo' ya na nnc'oocatsa'na seii quioo' jo ndaana', jnda jo' nntquiina sei'ñeeⁿ. Ndo' tsoom na maxjeⁿ ya na cwe' nc'omyana ñequio nc'iaana. ¹⁵ Mati waa cwiicheⁿ na ntyjiiya ñ'eⁿndyo' na m'aⁿ nt'omndyo' 'o na cwilei'ñ'om'tyeⁿyo' ñ'oom na cwit'moqⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyu nicolaítas, ndo' ñ'oom'ñeeⁿ jeeⁿ jndoya. ¹⁶ Jo' chii calcwe' n'om'yo'. Ee xeⁿ tical'a'yo' na ljo', tyuaa' nncuacañoqⁿya 'o ndo' ñequio xjo na macalui' quii' 'ndyo nnts'aaya tia' ñ'eⁿ cwantindyo' 'o na cwito'ñoom'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. ¹⁷ Ñeeⁿ 'o na ñe'candye'yo', candye'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. 'Ñeeⁿ juu na jnda jnaⁿñe ñequio natia, ñequiaya maná na nlcwa' na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ. Ndo' ñequiaya cwii tsjo' canchii' nnom. Nacjoo' juuna' nntseiljeixco xueya ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ ticaljeii ljo' matso ljeii'ñeeⁿ, macanda quii' ts'aⁿ na nnc'oñom juuna' ntyjii.”

Ñ'oom na tja tsjoom Tiatira

¹⁸ Tsoticheⁿ Jesús noqⁿ:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om na m'aⁿ tsjoom Tiatira. Catsu': “Luaa ñ'oom na matseinaⁿ nncō na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om. N'omnoqⁿ jeeⁿ xueena' cha'cwijom chom, ndo' nc'a caxueena' cha'cwijom s'om wee na jnda seilju'ya ts'aⁿ. ¹⁹ Tcuu mantyjiiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'naⁿya na cwil'a'yo' ndo' na wi' n'om' nc'iaa'yo' na la'xmaⁿyo' na cwila'yuy'ya n'om'yo'. Ndo' ntyjiiya na ya cwindye'ntjom'yo' noqⁿ ndo' na tica'ndyenc'uaa'ndyo'. Ndo' je' candaa'ti waa na cwil'a'yo' naquii' ts'iaaⁿ 'naⁿya nchiiti quia to'jndyee'yo'. ²⁰ Saa waa na ntyjiiya ñ'eⁿndyo' ee cwiñe'quiandyo' na

ma'moⁿ cwii yuscu ñ'oom na tis'a quii'ntaaⁿyo'. Jom cwe' matsoyaaⁿ na cwiluiiñê ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'o^oots'om, sa^a mach'eeⁿ cha'na tyoch'ee yuscu na jndyu Jezabel. Manquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom no^o. Ee ma'mo^o na wanaaⁿ na cwe' c'omyana ñ'eⁿ nc'iaana, ndo' na cala't'maaⁿndyena 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' ya na catquiina sei' na ty'equen nn'aⁿ jo ndaaⁿ joona'. ²¹ Ndo' jndaⁿ tquiaya na wanaaⁿ na calcwe' ts'oom jnaaⁿaⁿ, sa^a tiñe'calcwe' ts'oom na cwe' m'aaⁿyaaⁿ ñequio nn'aⁿ. ²² Queⁿyo' cwenta, ja nntseiⁿquio^o cwii tycu w'ii nacjoom'm. Ndo' mati nquiee nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñ'eⁿñê, nnts'aa na nntjoomna cwii nawi' t'maⁿ xeⁿ na ticalcwe' n'omna na cwila'jomndyena natia na mach'eeⁿ. ²³ Ja nntseicwⁿaya cha'tso nn'aⁿ na cwi'oontyjo naxeeⁿeⁿ na cwiluiindyⁿe cha'cwijom ntseinaaⁿ. Ndo' na ljo' cha'tso ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji'a cwentaya nliuna na ja ntyjiitcuundy^o chiuu waa na matseituu ts'aⁿ ñequio chiuu waa na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ. Ndo' cantyⁿjati na jndaⁿ ñel'a'yo', malaa'ti' ññequiaya na nlo'ñom ticwiindy^o 'o. ²⁴ Sa^a nt'omndyo' 'o na m'aⁿyo' Tiatira na tyoolajomndyo' ñ'oom na cwindye naⁿñeeⁿ, meiⁿ tyoowijnd^o n'om'yo' ñ'oom'ñeeⁿ na cwiluena la'xmaⁿna' ñ'oom wanty'iuu' cantyⁿja 'naaⁿ Satanás. Ndo' na luaa' waa ticati^ootyⁿ xuⁿ nacjo'yo'. ²⁵ Sa^a macandaⁿ matsjo^o na caljoo'ndyo'tyeⁿyo' cantyⁿja 'naaⁿ ñ'oom na mayuu' na cwilei'ñ'om'yo', hasta xjeⁿ na nncuaya. ²⁶ Ndaaⁿ joo nn'aⁿ na cwita'ntjom na ñe'cats'aa Satanás xjeⁿ joona ndo' cwiljoo'ndyetyeⁿna cantyⁿja 'naⁿya hasta na macanda, ññequia najndeii na matseixmaⁿ na nnts'aⁿntjomna nn'aⁿ na cwii cwii ndyuaa. ²⁷ Jndaⁿ tquiaa Tsotyⁿaya na nntseixmaⁿya na nnts'aⁿntjoⁿya. Cha'xjeⁿ na nntiuujndaⁿ xuⁿaa na mmeiⁿ ts'aⁿ ts'ooml'eii'xjo, maluaa' nncu'xeeⁿ nn'aⁿ. ²⁸ Ndo' ññequiaya caxjuuncoo nnom tsaⁿñeeⁿ. ²⁹ Ñeeⁿ 'o na ñe'candy'e'yo', candy'e'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaaⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ.”

3

Ñ'oom na tja tsjoom Sardis

¹ Tsoticheⁿ Jesús no^o:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' nam'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ tsjoom Sardis. Catsu': “Luaa matsjo^o nnc^o na matseixmaⁿya ntquiee' Espíritu cwentaa' Ty'o^oots'om ndo' ntquiee' cancjuu: Tcuu mantyjiiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'naⁿya na cwil'a'yo' na m'aⁿyo' ndo' na waa ñ'oom cantyⁿja 'na'yo' na jeeⁿ tando' n'om'yo', sa^a tiyuu'. 'O cwilaxmaⁿyo' cha'cwijom l'oo. ² 'O na m'aⁿyo' cha'cwijom na cwinda'yo', calcwiiya n'om'yo'. Juu chjoowi' na ndi cwileiñ'om'yo', calajnda'yo' na nncjaanajndeiiina'. Ee mawaa xjeⁿ na ñe'cantycwii naya'ñeeⁿ naquii' n'om'yo'. Ee maljeiya na tixcwe cwil'a'yo' jo nnom Tsotyⁿaya Ty'o^oots'om. ³ Quia jo' tyeⁿ cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom naya na jndaⁿ to'ñoom'yo'. Calawe'yo' joona' ndo' calcwe' n'om'yo'. Ee xeⁿ ticalajndaa'ndyo' na nnc'om'c'eendyo', mats'ia jo' nncuacañ^ooⁿya 'o cha'cwijom macwjee'cañoom tsaⁿcanch'ue quia tic'om'c'eeñe ts'aⁿ. Meiⁿ xocala'noⁿyo' ljo' xjeⁿ nncuacañ^ooⁿya 'o. ⁴ Sa^a m'aⁿ cwantindyo' 'o tsjoom Sardis na tyoolacwajndiindy^o lia'yo' ñequio natia. Jo' chii ññequiaya liaa canchii' na nlcwee'yo' ndo' nnc'om'yo' ñ'eⁿndyo ee la'xmaⁿyo' na nnda'yo' joona'. ⁵ Ñeeⁿ joo na jndaⁿ jnaⁿndye ñequio natia, nntseicwⁿaya liaa canchii' naⁿñeeⁿ. Meiⁿ tijoom catseicanduu'a ncueena nacjoo' libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'. Ndo' nncwji'yuu'ndyo na cwiluiindyena cwentaya jo nnom Tsotyⁿaya ndo' mati jo ndaaⁿ ángeles cwentaaⁿaⁿ. ⁶ Ñeeⁿ 'o na ñe'candy'e'yo', candy'e'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaaⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ.”

Ñ'oom na tja tsjoom Filadelfia

⁷ Tsoticheⁿ Jesús no^o:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' jooⁿa' nam'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ tsjoom Filadelfia. Catsu': "Ja cwiluiindy^o na lju' ts'o^ondo' cwiluiindy^o ñ'oom na mayuu'. Cha'xjeⁿ David tyowaa najneiⁿ na tyotsa'ntjoom cha'waa ndyuaaⁿaⁿ, mati ja matseixmaⁿya juu na-jndeii na matsa'ntjom Ty'o^oots'om. Ee ja tseixmaⁿya na ññequiaya na wanaaⁿ na nncjaaquiee' ts'aⁿ cañoom'luee oo na ticwanaaⁿ. Nnc^o matseicanaaⁿndyo^o ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu nnda^a nntseicu'tyeⁿ. Oo matseicu'tyaⁿya ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu nnda^a nntseicanaaⁿñe. Luaa waa na matsjoo nnc^o: ⁸ Mantlyjiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'naⁿya na cwil'a'yo'. Canty'ia'yo', jnda^a seicanaaⁿndyo^o cwii cha'cwijom 'ndyoots'a jo ndaa^a'yo' cha nnda^a nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿya, ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu nnda^a nntseicu'. Ee meiiⁿ tit'maⁿ waa na jnda^a'yo', saa^a cwilacanda^a'yo' ñ'oomya meiⁿ tyootjei'ndyo' cantyja 'naⁿya. ⁹ Luaa waa na nnts'aaya. M'aⁿ nn'aⁿ tsjom'yo' na cwiluena na jooⁿa na mayuu'cheⁿ judíos na wi' ts'om Ty'o^oots'om. Saa^a cantyja na cwil'ana mach'een^a na tiyuu' na ljo'. Ñenquii'cheⁿ cantu cwila'neiⁿna, ee la'xmaⁿna tmaaⁿ cwentaa' Satanás. Jo' chii queⁿ'yo' cwenta, nnts'aaya na nnc'oontyja^a'na 'o na nnta'na cantyena jo ndaa^a'yo'. Ndo' na nnc'oola'noⁿ'na na ja m'aaⁿya na candya' ts'o^onya 'o. ¹⁰ Nc'e na cwiqueⁿ'yo' cwenta ñ'oom na tsjoo na tica'ndyenc'uaa'ndyo' meiⁿchiuucheⁿ na cwitjom'yo', jo' chii mati ja nnts'aa cwenta 'o juu xjeⁿ quia na nlco'wi'na' cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. ¹¹ Queⁿ'yo' cwenta, matyuaa' nncua^acañoo^onya 'o. Cha'tso naya na tseixmaⁿya na jnda^a to'ñoom'yo', tila'candyaandyo' jooⁿa', cha' tints'aana' na ticanda'yo' cwii corona. ¹² 'Ñeeⁿ juu na cwinaⁿñe ñequio natia, ja nnts'aa na nljoo'ñetyeⁿ nacañoom' Ty'o^oots'om. Nntseijomna' tsaⁿ'ñeeⁿ cha'cwijom cwii ta ts'oomx'ee wats'om cañoom'luee. Ndo' tijoom cwinncwji'na' juu jo' ee nquii Ty'o^oots'om cwentaya cwiluiiñê wats'om'ñeeⁿ. Ndo' nntseiljeiya xueⁿ'eⁿ nacjoo' tsaⁿ'ñeeⁿ ñequio xuee' tsjoom 'naaⁿaⁿ, majuu tsjoom Jerusalén xco. Tsjoom'ñeeⁿ nndyocuena' na nnaⁿna' cañoom'luee yuu na m'aaⁿ nqueⁿ na cwiluiiñê cwentaya. Ndo' mati nntseiljeiya cwiicheⁿ xueya na xcona' nacjoo' tsaⁿ'ñeeⁿ. ¹³ 'Ñeeⁿ 'o na ñe'candye'yo', candye'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa^a ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ."

Ñ'oom na tja tsjoom Laodicea

¹⁴ Tsoticheⁿ Jesús no^o:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' jooⁿa' nam'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ cwentaa' Ty'o^oots'om na m'aⁿ tsjoom Laodicea. Catsu': "Luaa matsjoo nnc^o na cwiluiindy^o ñ'oom na mayuu' ndo' ñequii'cheⁿ macwji'yuu'ndyo^o ñ'oom na canda^a'. Ñeⁿndyo^o ja s'aa Ty'o^oots'om cha'tso na tuii. ¹⁵ Ja mantlyjiya chiuu waa na la'xmaⁿ'yo'. Ticatseijomna' 'o meiⁿ cha'na ndaatoo teiⁿ, oo meiⁿ cha'na ndaatoo jmeiⁿ'. Toom cwe' m'aⁿ'yo' na queeⁿya n'om'yo' cantyja 'naⁿya quia jo' nntseijomna' 'o cha'na ndaatoo jmeiⁿ'. Oo toom cwe' canda^a'ñeⁿ na l'o'yo' ja quia jo' nntseijomna' 'o cha'na ndaatoo teiⁿ. ¹⁶ Saa^a nc'e na cwe' cwiljoyato n'om'yo' chiuu waa na m'aⁿ'yo', jo' chii matseijomna' 'o cha'cwijom ndaa na cwe' tue'ncue, meiⁿ tijmeiⁿ ndo' meiⁿ titeiⁿ. Na luaa' waa na cwila'xmaⁿ'yo', maxjeⁿ nncwjiia' 'o cantyja 'naⁿya cha'xjeⁿ na macwji' ts'aⁿ ndaa^ajnaⁿ quii' 'ndyoo. ¹⁷ Ee cwindu'yo': Já tyandyô, jnda^a teit'aa' 'naaⁿyâ. Meiⁿ cwii tjaa na cwimatseitjooⁿa' já. Saa^a ticaliu'yo' na 'o la'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na nty'iaa'ndye. La'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na wi' cwitjoom, ndo' nn'aⁿ na jñeeⁿ'ndye. La'xmaⁿ'yo' na nchjaaⁿ'yo' ndo' na ñecantsei'ndyo'. ¹⁸ Jo' chii matseijndo'a n'om'yo' na cal'uee'ndyo' naya na m'aaⁿya na matseijomna' juuna' cha'na s'om cajan na cajndati, quia jo' nnc'om'yo' na mayuu'cheⁿ na tyandyo' jo nnom Ty'o^oots'om. Ndo' cal'uee'ndyo' liaa canchii' na m'aaⁿya na nlcwee'yo', quia jo' nntseicu'na' na jnaaⁿ'yo' na m'aⁿ'yo' na ñecantsei'ndyo'. Ndo' cal'uee'ndyo' ncheⁿ nasei na nnc'oocue n'omnda^a'yo' quia jo' nleitquioo'yo' na nla'noⁿ'yo' chiuu waa cantyja na m'aⁿ'yo'. ¹⁹ Cha'tso nn'aⁿ na candya' ts'o^onya, quia

cwila'tjoondyena macwaⁿya jooa, ndo' matseisei'a jooa quia na macaⁿna'. Jo' chii ñequii'cheⁿ c'om'yo' na cjoo' n'om'yo' cantyja 'naⁿya, ndo' calcwe' n'om'yo'. ²⁰ Queⁿyo' cwenta, meintyjaa'a 'ndyoots'a ndo' macjoo'a juuna'. Xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na nndii na macwaⁿya, ndo' nntseicanaaⁿñe 'ndyoots'a, nncjoquia'a na nntseijomndyo ñ'eⁿñê. Nlcwaa'a ñ'eⁿñê ndo' mati nlcwaaⁿaⁿ ñ'eⁿndyo. ²¹ Ñeeⁿ juu na jnda jnaⁿñe ñequio natia, quia mawa'catyaⁿ tio 'naⁿya, nñequiaya na nncwa'catyeeⁿ na cañomya, cha'xjeⁿ ja jnda jnaⁿndyo ñequio natia ndo' jnda jndyocajmaⁿya nacañoom' Tsotyaya tio 'naaⁿaⁿ. ²² Ñeeⁿ 'o na ñe'candyeyo', candyeyayo' ñoom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ.”

4

Cwiwit'maaⁿñe Ty'oots'om cañoom'luee

¹ Jnda jndii ñ'oommeiⁿ, quia jo' tco'nnda'na' nooⁿ na nty'iaya cwii 'ndyoots'a na wanaaⁿ cañoom'luee. Ndo' jndiinnda'a na seineiⁿ juu na jndiijndyaa na teic'uaa jndyee' cha'cwijom ntu, tso nooⁿ:

—Candyo'waa' ñjaaⁿ, ndo' m'mooⁿya njom' chiuu waa na quia wjaaluiti.

² Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ m'aaⁿya nacje 'naaⁿ Espíritu Santo. Quia jo' nty'iaya na meintyjee' cwii tio cañoom'luee, wacatyeeⁿ cwii ts'aⁿ nacjoo' juuna'. ³ Jeeⁿ neiⁿncoo' caxueeñê. Juu jo' matseijomna' cha'cwijom tsjo' jaspe ñequio cornalina na jeeⁿ wando' colo 'naaⁿna'. Tio'ñeeⁿ ndii'na' catsuutsoom'naⁿ na tseijomna' cha'na tsjo' esmeralda na jeeⁿ neiⁿncoo'na'. ⁴ Ndo' ndiocheⁿ tio'ñeeⁿ meintyjee' nt'omcheⁿ ntquiuu nchoo' ñequiee ntio. Jo' jo' meindyuaandye ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Cwee'na liaa canchii' ndo' ñjom corona s'om cajaanqueⁿna. ⁵ Juu tio'ñeeⁿ na meintyjee' xcwe cwicalui' chom ntsuee ndo' c'uaa cwila'naⁿna'. Ndo' jo' nnom tio'ñeeⁿ meintyjee' ntquiee' sca catsuu na cwiwixuee chom. Joo chom'ñeeⁿ cwiluiindyeyo' ntquiee' Espíritu na cwiluiiñe Ty'oots'om. ⁶ Ndo' jo' nnom tio'ñeeⁿ waa cwii ndaaluee na jeeⁿ caxuee cha'na tsioo.

Ndo' ndiocheⁿ tio'ñeeⁿ m'aⁿ ñequiee naⁿ na ta'ndo' na niom n'om ndaana jo nanqueⁿna ndo' jo ndaana. ⁷ Juu tsaⁿ na wando' na nty'iajndyaa, matseijomna' jom cha'cwijom liom. Ndo' tsaⁿ na jnda we, matseijomna' jom cha'cwijom quioo'jndyo. Tsaⁿ na jnda ndyee, matseijomna' nnoom cha'na nnom ts'aⁿ. Ndo' tsaⁿ na jnda ñequiee, matseijomna' jom cha'cwijom cachi na mantya. ⁸ Ndo' cha'tsondyeyo' joo naⁿñeeⁿ na ta'ndo', niom yom yom lquiina. Cha'waandyena ñ'eⁿ lquiina chuu' n'om ndaana. Naxuee natsjom tic'oomeintyjee'na na cwiluena:

Nquii Ta Ty'oots'om matseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda.

Lju'. Lju'. Lju' cwiluiiñê.

Nqueⁿ m'aaⁿ nacjee' na jnaⁿjndyeeena'.

Maxjeⁿ m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ ndo' nncue'ntyjo na nncwjee'cañoom.

⁹ Joo ñequiee naⁿñeeⁿ na ta'ndo', cwilcwii'na nquii Ty'oots'om na wacatyeeⁿ tio, jom na tjaa yuu cantycwii na wanoom'm. Cwila't'maaⁿndyena jom ndo' cwiñe'quiiana na quian'uaaⁿaⁿ. ¹⁰ Quia na cwil'ana na ljo', quia jo' cha'tso ntquiuu nchoo' ñequiee naⁿ na cwiluiitquiendye cwita'na cantyena jo' nnom nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio. Cwila't'maaⁿndyena jom na tjaa yuu cantycwii na wanoom'm. Cwitsaⁿna corona 'naaⁿna jo' nnom tio. Cwiluena:

¹¹ 'U Ta Ty'oots'oomyâ na t'maⁿ cwiluiindyeyo',

jeeⁿ matsona' na cwit'maaⁿndyeyo'.

'U tijoom cantycwii cantyja najndu'.

'U sa' cha'tso na niom.

Tuiina' nc'e na l'ue ts'om' ndo' ndim'aⁿna' nc'e 'u.

5

Tsom na to'ñom Catsmaⁿ

¹ Ndo' nty'iaya cwii tsom na chu'l'cwiina' na maleiñ'oom nqueⁿ na wacatyeeⁿ nacjoo' tio. Ndiina' ts'ooⁿ ntyjaya ndo' we ntyja teiljeiina'. Ndo' ntquiee' joo na tjata'tyeⁿna'.

² Ndo' nty'iaya cwii ángel na jeeⁿ jndei ndo' jeeⁿ c'uaa 'ndyoo na matseineiⁿ. Mawax'ee: —¿'Ñeeⁿ juu tseixmaⁿ na nntseicanaaⁿñe yuu na ta'tyeⁿ tsomwaa ndo' na nntseicanooⁿ juuna'?

³ Saã meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ c'oom na matseixmaⁿ na nntseicanaaⁿñe tsom'ñeeⁿ, meiⁿ ángeles cañoom'luee, meiⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, meiⁿ añmaaⁿ nn'aⁿ na jnda tjā na m'aⁿ tsjoom l'oo. Meiⁿ cwii na ndyee ndii'ndye joona tīcandaa nty'iaa' naquii' tsom'ñeeⁿ. ⁴ Jo' chii jeeⁿ tyot'ioo cwe' nc'e na meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ tseixmaⁿ na nntseicanaaⁿñe tsom'ñeeⁿ, meiⁿ na nnty'iaa' naquii'na'. ⁵ Ndo' cwii nquiee naⁿñeeⁿ na cwiluiitquiendye tso nooⁿ:

—Tant'ioo' ee m'aaⁿ nqueⁿ na jnda seityueeⁿe juu natia. Jom tseixmaⁿ na nntseicanaaⁿñe cwii ndo' cwii ntquiee' joo na tjata'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ ndo' nntseicanooⁿoⁿ juuna'. Jom matseicajndyuna' Liom cwentaa' tmaaⁿ nn'aⁿ Judá na cwiluiiñe tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo'.

⁶ Quia jo' nty'iaya cwii ts'aⁿ cha'cwijom catsmaⁿ na jnda jla'cuee' nn'aⁿ. Meintyjeeⁿe nacañoom' tio quii'ntaaⁿ ñequiee na'ta'ndo' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Jom niom ntquiee' ndei'jñeeⁿe ndo' niom ntquiee' n'omnnoom. Joo n'omnnoom cwiluiindyena' ntquiee' Espíritu na cwiluiiñe Ty'ooots'om na jñoom cha'waa tsjoomnancue. ⁷ Ndo' tjantjyaaⁿaⁿ nquii na wacatyeeⁿ tio. To'ñoom tsom na ndii' ts'o ntyjaya. ⁸ Ndo' jom na matseicajndyuna' Catsmaⁿ quia jnda to'ñoom tsom'ñeeⁿ, quia jo' ñequiee naⁿ na ta'ndo' ta'na cantyena jo nnoom ndo' majo'ti l'a ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Ticwiindyene na'tquie'ñeeⁿ maleiñ'oom arpa ñequio waso s'om cajan na too'cheⁿna' ñjom suu. Suu'ñeeⁿ tseixmaⁿna' ñ'oom ndyuee nn'aⁿ na cwiluiindyene cwentaa' Ty'ooots'om quia na cwila'neiⁿna nnoom. ⁹ Ndo' cwitana cwii luantsa xco. Cwiluena:

'U tseixmaⁿ na nnc'o'ñom' tsomwaa' ndo' nntseicanaaⁿndyu' yuu na tjata'tyeⁿ juuna'. Ee jla'cuee' nn'aⁿ 'u ndo' ñequio niom' tioml'ua' jnaaⁿ nn'aⁿ cha nla'xmaⁿna cwentaa' Ty'ooots'om.

Joona cwiluiindyena nn'aⁿ na ticwii cwii ntmaaⁿ, ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii nnom ñ'oom na cwila'neiⁿ,

ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii nnom na tjachuii'ndye, ñequio nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa.

¹⁰ Jnda tqeⁿ na cwiluiindyena tmaaⁿ nn'aⁿ na matsa'ntjom Ty'ooots'oomya.

Ndo' jnda tqeⁿ joona na cwiluiindyena ntyee na cwindye'ntjomna nnoom.

Ndo' nntsā'ntjomna nn'aⁿ tsjoomnancue.

¹¹ Quia jo' cwiicheⁿ cwii ndii' nty'iaya ndo' jndiia na c'uaa ndyuee jndye ángeles na m'aⁿ ndiocheⁿ yuu na wacatyeeⁿ tio ñequio ñequiee naⁿ na ta'ndo', ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Ndo' tue'ntyjo na jndyendye ángeles'ñeeⁿ cha'na nqui meiⁿ ndii' na nqui nqui meiⁿ. ¹² C'uaa cwiluena:

Juu Catsmaⁿ na jla'cuee' nn'aⁿ,
t'maⁿ cwiluiiñe cantyja najneiⁿ,
ndo' tseixmaaⁿ na tyañê.

Macanda jom cwiluiiñe na jndo' ts'oom ndo' cha'tso nndaã nnts'aaⁿ.

Jeeⁿ maty'iomna' na cal'uuya ñ'oom ya cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' calawaandyaya jom ndo' cala't'maaⁿndyo jom.

¹³ Ndo' mati jndiia na teic'uaa ndyuee ticwii cwii nnom na s'aa Ty'ooots'om jo cañoom'luee, ñequio nnom tsjoomnancue, ñequio tsjoom l'oo, ñequio naquii' ndaaluee. Cha'tso na m'aⁿ jo' jo' luaa tyolue:

Cantyjati na tjaa yuu cwintycwii xuee,

cala't'maaⁿndyo nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio ñequio juu Catsmaⁿ.
Maty'iom yana' na cal'uuya ñ'oom ya cantyja 'naaⁿna, ndo' calawaⁿandyaⁿaya joona,
ee t'maⁿ waa najndei na la'xmaⁿna.

¹⁴Ndo' ñequieendye naⁿ na ta'ndo', tyolue:

—Amén.

Ndo' joo ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluitquiendye ta'na cantyena, tyola't'maaⁿndyena nqueⁿ na tjaa yuu nntycwii na wanoom'm.

6

Ntquiee' joo na tjata'tyeⁿ tsom

¹ Quia jo' nty'iaya nquii Catsmaⁿ seicanaaⁿñê yuu najndyee na ntquiee' joo na ta' t'som'ñeeⁿ. Ndo' jndiia na matseineiⁿ cwii tsaⁿ najndyee na ñequieendye naⁿñeeⁿ na ta'ndo'. C'uaa seineiⁿ cha'cwijom c'uaa 'ndyoo tsuee. Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

² Quia jo' jleity'iom nooⁿ ndo' queⁿl cwenta, nty'iaya cwii caso canchii'. Ndo' wa'ljoo ts'aⁿ naxeⁿyo'. Maleiñ'oom casa' ndo' jnda to'ñoom corona na ñjom xqueeⁿ. Tyomanoom na jnda jnaⁿñê ñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacjoom'm ndo' mal'uee'ñê yuu na nnaⁿjndeiityeeⁿ.

³ Jnda na seicanaaⁿñê yuu na jnda we na ta'tyeⁿ t'som'ñeeⁿ quia jo' jndiia na matseineiⁿ tsaⁿ na jnda we na ñequieendye naⁿñeeⁿ na ta'ndo'. Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

⁴ Ndo' jlui'nom cwiicheⁿ caso wee. Ndo' juu ts'aⁿ na wa'ljoo, to'ñoom najneiⁿ na nncwjaa'ñê tia' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha cantycwii na ya m'aⁿna ñ'eⁿ nc'iaana tsjoomnancue, cha yacheⁿ cala'cwjeendyena. Ndo' to'ñoom cwii xjo espada na jeeⁿ t'maⁿ.

⁵ Jnda na seicanaaⁿñê yuu na jnda ndyee na ta'tyeⁿ t'som'ñeeⁿ quia jo' jndiia na matseineiⁿ tsaⁿ na jnda ndyee na ñequieendye naⁿñeeⁿ na ta'ndo'. Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

Ndo' nty'iaya cwii caso ntoom ndo' ts'aⁿ na wa'ljoo maleichom lua'ncjeⁿ. ⁶Ndo' jndiia teic'uaa quii'ntaaⁿ ñequiee naⁿ na ta'ndo' na catseineiⁿ ts'aⁿ, tso:

—We tsua'xjo lqueeⁿ trigo, na jdana' cwii denario, cha'xjeⁿ na mawantjom ts'aⁿ na cwii xuee. Ndo' yom tsua'xjo lqueeⁿ cebada na jdana' cwii denario, saã tinsa' na nntseitjoona' seitye ñequio winom.

⁷ Quia na seicanaaⁿñê yuu na jnda ñequiee na ta'tyeⁿ t'som'ñeeⁿ, jndiia na matseineiⁿ tsaⁿ na jnda ñequiee na ñequieendye naⁿñeeⁿ na ta'ndo'. Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

⁸ Quia jo' jleity'iomnda' nooⁿ ndo' queⁿl cwenta nty'iaya cwii caso tsjaa'. Ndo' ts'aⁿ na wa'ljoo, matseicajndyuna' jom nquii na waa najndei na cwiwje nn'aⁿ. Ndo' jo naxeeⁿeⁿ jndyontyjo tsaⁿ na cwentaa' yuu na meindoo' l'oo. To'ñoomna najdana na nla'cwjeena xcwee' na xcwe nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Nl'ana na nla'cwjeendye nn'aⁿ ñ'eⁿ ncjo, ndo' ñequio jndo' t'maⁿ, ndo' ñequio ntycu, ndo' ñequio quioo' wjee.

⁹ Quia na seicanaaⁿñê yuu na jnda 'om na ta'tyeⁿ t'som'ñeeⁿ quia jo' teitquioo' nty'iaya tio t'maⁿ. Ndo' jo ndo' x'eena' m'aⁿ añmaaⁿ nn'aⁿ na jnda tja na jla'cwjee nn'aⁿ joona nc'e na tica'ndyena ñ'oom' Ty'ooots'om, meiⁿ tica'ndyena na tyotjeii'yuu'ndyena ñ'oom'ñeeⁿ.

¹⁰ Joo naⁿñeeⁿ jndei jla'xuaana, jluena:

—'U Ta na macanda nncu' matsa'ntjom' cha'tso, 'U tseixmaⁿ na lju' ts'om' ndo' na matsei'canda' ñ'oom' ndyo'. ¿Cwanti cwiyo m'aaⁿna' ndo' nncue'ntyjo na nncu'xeⁿ naⁿñeeⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na waa jnaaⁿna jnaaⁿ na tjaa jâ? ¿Cwaaⁿ nntsa' na nntioomndyena nioomyâ na tcwe'?

¹¹ Ndo' cwii cwiindye joona to'ñoomna liaa canchii' na tei'ncoona'. Ndo' matsoom ndaana na cwindo'yana chjootindy hasta quia nntseicandaa'ñena' na nncwje nt'om

nn'aaⁿna na cwindye'ntjom nnoom, ee majndaa' na nla'cwjee nn'aⁿ naⁿñeeⁿ cha'xjeⁿ na tjā joona.

¹² Seicanaaⁿñê yuu na jndā yom na tā'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ. Ndo' queⁿyo' cwenta jeeⁿ jndeiⁿ s'eii. S'aana' na teintomñe ñe'quoom' cha'na cwii liaa na ntom ndo' s'aana' na teiweeñe chi' cha'cwijom niom'. ¹³ Ndo' cancjuu jnaaⁿndyena tsjō'luee, tquiaandyena tsjoomnancue. Cha'xjeⁿ na cwiquiaa tā'ndaa xqueⁿ ts'oom higuera quia na jndeiⁿ m'aaⁿ jndye, maluaa' matseijomna' tquiaandye cancjuu. ¹⁴ Ndo' tjatseilcwiiñena' tsjō'luee cha'na matseilcwiiñe cheⁿnquii tsuee mana teindyōona'. Ndo' cha'tso ntsjō ñequio ndyuaaxeⁿncwe, tei'ndyōona'. ¹⁵ Quia jo' nty'iaya nquiee nn'aⁿ na cwitsā'ntjom ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue, ty'elei'nomna ñequio nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindyē tsjoomnancue, ñequio nn'aⁿ na cwitsā'ntjom sondaro. Ndo' ñequio nn'aⁿ na tyandyē, ñequio nn'aⁿ na waa najndeiⁿ na cwila'xmaⁿ, ñequio nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ, ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ xjeⁿ 'naaⁿ. Cha'tso naⁿñeeⁿ ty'eta'nty'iuuna naquii' ntsjō, quii'ntaaⁿ ljo'nty'a ndo' naquii' lue'ljo'. ¹⁶ Tyola'xuaana ndaa ntsjō ñequio ljo'nty'a, jluena:

—Cwa, quiaandyo' nacjooyâ cha nndaā nnta'nty'iuuyâ nnom nqueⁿ na mawacatyeeⁿ tio ñequio nnom nquii Catsmaⁿ na t'maⁿ nlco'weeⁿeⁿ jâ. Ee nnts'aaⁿ na catioōⁿndyō.

¹⁷ Ee jndā tue'ntyjō juu xuee na t'maⁿti na matseiw'iityeeⁿ jâ cantyja 'naaⁿ jnaaⁿyâ. Ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu na nndaā nluii'ñe na ticat'uiina' juu jo'.

7

Tioo ángeles sayo cantaa nn'aⁿ Israel

¹ Nquii Catsmaⁿ, jndā teinom na seicanaaⁿñê yom joo na tjatā'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ quia jo' nty'iaya ñequiee ángeles na meiⁿ'ntyjee' ñequiee nqui tsjoomnancue. Cwila'cu'na jndye cha tancjaana' nnom tsjoomnancue, meiⁿ nnom ndaaluee, meiⁿ nacjoo n'oom. ² Joona jndā tquiaa Ty'ōots'om na waa najndāna na nl'ana nata' tsjoomnancue ñequio ndaaluee. Mati nty'iaya cwiicheⁿ ángel na jnaⁿ jo yuu na macalui' ñe'quoom', juu maleiñ'oom sayo 'naaⁿ Ty'ōots'om na wando'. Jndeiⁿ seixuaa ndaa ñequiee ángeles'ñeeⁿ. ³ Tso ndaāna:

—Nntioōjndyaa sayo cantaa nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom Ty'ōots'oomya, ndā jo' wanaaⁿ na nla'nda'yo' tsjoomnancue ñequio ndaaluee ndo' n'oom.

⁴ Ndo' jndiia cwanti nn'aⁿ na tioo ángeles'ñeeⁿ sayo cantaa. Naⁿñeeⁿ tue'ntyjō cwii siaⁿnto meiⁿ waljoo' wen'aaⁿ nchoo' ñequiee meiⁿndyena na cwiluiindyena canchoo'we ntmaaⁿ nn'aⁿ Israel. ⁵ Na cwii cwii tmaaⁿñeeⁿ jndaā'ti canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ na tioo ángeles saayo cantaa. Tioona saayo canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Judá, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Rubén, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Gad, ⁶ canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Aser, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Neftalí, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Manasés, ⁷ canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Simeón, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Leví, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Isacar, ⁸ canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Zabulón, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ José, ndo' canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Benjamín.

Tmaaⁿ nn'aⁿ na cwee' liaa canchii'

⁹ Ndo' quia na jndā teinom cha'tso nmeiⁿ, nty'iaya cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye na meiⁿcwii ts'aⁿ xocandaā nncuncho. Jnaⁿ naⁿñeeⁿ ticwii cwii ndyuaa, ndo' la'xmaⁿna ticwii cwii tmaaⁿ nn'aⁿ, ñequio ticwii cwii nnom na tjachuii'ndye, ñequio ticwii cwii nnom ñ'oom na cwila'neiⁿna. Meiⁿ'ntyjee'na jo nnom tio yuu na m'aaⁿ Ty'ōots'om ndo' na m'aaⁿ Catsmaⁿ. Cwee'na liaa canchii' teincoo ndo' too' njom n'oom tanc'a lueena.

¹⁰ C'uaa cwila'neiⁿna, cwiluena:

Nquii Ty'ōots'om cwentaaya na wacatyeeⁿ tio,

ñ'eⁿ nquii Catsmaⁿ,

macandā joona nquiuna cantyja na cwicalui'n'maaⁿndyō.

11 Ndo' meiⁿ'ntyjee' cha'tso ángeles ndiocheⁿ nacañoom' tio yuu na meindyuaandye nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ñequio ñequiee naⁿ'ñeeⁿ na ta'ndo'. Ty'etanquio ángeles nnomtyuaa jo nnom tio na wacatyeeⁿ nquii Ty'o^oots'om na tyola't'maaⁿ'ndyena jom. 12 Tyoluena: Amén. Maty'iomna' na ticantycwii na cwila't'maaⁿ'ndyo Ty'o^oots'oomya ndo' na cwilawaandyaaya jom.

Macanda jom tseixmaaⁿ cha'tso na jndo' ts'oom.

Cwil'uuya na quianl'uaaⁿ'aⁿ ndo' cwil'uuya ñ'oom ya cantyja 'naaⁿ'aⁿ, ee jom t'maⁿ cwiluiiñê cantyja najneiⁿ ndo' cha'tso nnda^a nnts'aaⁿ.

Tijoom cwintycwii cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Amén.

13 Quia jo' cwii naⁿ'ñeeⁿ na cwiluiitquiendye, tso no^o:

—Joo na^m'aⁿ na cwee' liaa canchii' teincoo, ¿aa matsei'n^o'ljo' cwiluiindyena, ndo' yuu jnaⁿna?

14 Ndo' tsjooya nnom tsaⁿ'ñeeⁿ:

—'U ta, mantyji'.

Ndo' jom tsoom no^o:

—Nmeiiⁿ joo nn'aⁿ na jnda jnaⁿ'ndye nawi' t'maⁿ na tei'nom. Jnda jla'yuytyeⁿna ñ'eⁿ nqueⁿ na jñoom Catsmaⁿ na seiljoom'm n'omna ñequio nioom'm. Jo' na cwee'na liaa canchii'. 15 Manc'e jo' m'aⁿna jo nnom tio yuu na wacatyeeⁿ Ty'o^oots'om. Naxuee natsjom cwindye'ntjomna wats'om cañoom'luee. Ndo' nqueⁿ mach'eeⁿ cwenta joona.

16 Taxoc'omna na ñe'jndo'tina, meiⁿ na ñe'cwetina ndaa. Taxocanty'iaa'ti ñe'quioom' nacjoona, meiⁿ na nntseicooñetina' joona. 17 Ee nquii Catsmaⁿ na meintyjee' ndyeyu jo nnom tio, jom nnteix'eeⁿ joona. Cha'na ts'aⁿ na maleichuu canmaⁿ, nncjaachom joona yuu waa xo'tyeⁿ na xocantquiee' ndaatoo na mañequiaana' na ticantycwii na wando' ts'aⁿ. Ndo' nquii Ty'o^oots'om nncuee'ñê ndaandaana.

8

Sayo na jnda ntquiee'

1 Nquii Catsmaⁿ, quia na seicanaaⁿ'ñê cwiicheⁿ joo na jnda ntquiee' na ta'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ, quia jo' teicheⁿ cañoom'luee cha'na xcwe hora. 2 Jnda jo' nty'ia ntquiee' ángeles na meiⁿ'ntyjee' jo nnom Ty'o^oots'om. To'ñoomna ntquiee' ntu. 3 Ndo' tue'cañoom cwiicheⁿ ángel. Tjameintyjeeⁿ'eⁿ ndyeyu nomts'om na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaⁿ. Maleiñ'oom xo' cwentaa' tsioomsuu na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaⁿ. Ndo' to'ñoom cwenta jndye suu na nntseicoom nacjo' nomts'om na meintyjee' jo nnom tio yuu na wacatyeeⁿ Ty'o^oots'om. Seitjoom suu'ñeeⁿ ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ cha'tso nn'aⁿ nnom Ty'o^oots'om, majoo nn'aⁿ na cwiluiindyena cwentaaⁿ'aⁿ. 4 Jnda jo' seicoom joona'. Tjawa tsioomsuu'ñeeⁿ jo nnom Ty'o^oots'om na tjoom'na' ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnoom na la'xmaⁿ cwentaaⁿ'aⁿ. 5 Ndo' juu ángel'ñeeⁿ seicatom'm xo' 'naaⁿ'aⁿ ñequio ñoom na ntyjo nomts'om. Jnda chii tjoom'm juuna' xjeⁿ tsjoomnancuecheⁿ. Mañoom' teic'uaa na jndei cwila'xuaa ntsuee. Jndye nnom na tyowic'uaa. Tco'na' chom tsuee, ndo' s'eii.

Ntquiee' ntu na cwilei'cho ntquiee' ángeles

6 Quia jo' joo ntquiee' ángeles na cwilei'cho ntquiee' ntu, jla'jndaa'ndyena na nntjo^o'na.

7 Juu ángel najndyee tjooⁿ'oⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ. Ndo' jnaⁿna' na tua' tsaaⁿ, tua' chom, na tjoom'na' niom'. Tquiaana' tsjoomnancue. Ndo' tco manndyoo' xcwe tsjoomnancue mati tco manndyoo' xcwe n'oom na meiⁿ'ntyjee', ndo' tco cha'tso jnda ndei.

8 Ángel na jnda we tjooⁿ'oⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ, quia jo' ty'oom chom cwii cha'cwijom sjo t'maⁿ, jnda chii tju'na' jo' ts'om ndaaluee. Ndo' manndyoo' xcwe na cha'tso ndaaluee seicwaqueⁿ'na' niom'. 9 Jo' chii s'aana' na manndyoo' xcwe na cha'tso quioo' na m'aⁿ ndaaluee, tjayo'. Ndo' manndyoo' xcwe la'anda seityuii'na'.

¹⁰ Ángel na jnda ndyee tjoon'õ ntu 'naa'a, quia jo' jna' cwii caxjuu t'maa' tsjo'luee. Cwicoñe cha'cwijom chom scacatsuu ndo' ticoñe nacjoo manndyoo' xcwe candaa ñ'e' lui'xo'. ¹¹ Ndo' s'aana' jee' ja ndaatoo'ñee' cha'cwijom tscó tjacanoom. Jo' chii caxjuu'ñee' seicajndyuna' tscó tjacanoom. Ndo' jndye nn'a' na teil'uee'ndye ndaa'ñee', tjana ee jee' jana'.

¹² Ángel na jnda ñequiee tjoon'õ ntu 'naa'a, quia jo' manndyoo' cha'na xcwe ñe'quoom' ñ'e' chi' sei'ndaa'na'. Teintomna'. Ndo' majo'ti cancjuu tei'ndaa'. Taticwixueena'. Mati ñe'quoom' seitjoona' cha'na ñequiee hora na taticwixueeñe. Ndo' mati natsjom, seitjoona' cha'na ñequiee hora na taticwixueeñe chi' ñequio cancjuu.

¹³ Quia jo' nty'iaya, mantya cwiiche' ángel nandyee. Ndo' jndiia na jndei matseixuaa, tso:

—Jee' wi' nntjoom nn'a' na m'a' tsjoomnancue, quia na nleic'uaa ntu na cwinntjo' ndyee ángeles'ñee'.

9

¹ Ángel na jnda 'om tjoon'õ ntu 'naa'a. Quia jo' nty'iaya cwii caxjuu na jna' tsjo'luee, ticoñe tsjoomnancue. Ndo' caxjuu'ñee' tqiia Ty'oots'om ts'ow'aa nnoom cwentaa' cwii tsue' na tjaa yuu ntycwii na njoom. ² Seicanaa'ñe' ndyoo tsue'ñee'. Quia jo' jlui' ndioom jo' jo' cha'cwijom ndioom na cwicalui' ntom' t'ma'. Ndo' nc'e na jee' 'aa ndioom'ñee', seijaa'ñena' tsjoomnancue hasta tatquioo' na manty'iaa' ñe'quoom'. ³ Naquii' ndioom'ñee' jna'ndye jndye calca. Ty'entyjajo' nnom tsjoomnancue. To'ñoomyo' na wjeeyo' cha'na w'ii catsjo. ⁴ Ndo' Ty'oots'om tñquiaa' na wanaa' na nlcwa'yo' jnda na niom nnom tsjoomnancue, mei' tscó jnda, mei' tscó n'oom. Macanda wanaa' na nnta'wi'yo' joo nn'a' na ticañoom sayo 'naa'a' cantaana. ⁵ To'ñoomyo' ñ'oom na cha'waa 'om chi' wanaa' na nlayo' na nliquina' na'ñee' cha'na maquiina' ts'a' quia na tco' catsjo. Saa ticwanaa' na nla'cwjeeyo' na'ñee'. ⁶ Ncuee'ñee' yoche' na wi' cwitjoomna n'uee'ndye che'nquieena na cwjetona, saa xocaliuna chiuu ya n'ana. Nnc'omna na quee' n'omna na ñe'cwjena, saa xocaliuna chiuu ya na nncwjena.

⁷ Calcaa'ñee' matseijomna' jooyo' cha'cwijom catso na m'a'c'eeyo' na nnc'ooyo' ntia'. Nque'yo' ñjom cha'cwijom corona na tuiina' s'om cajaan' ndo' ndaayo' matseijomna' cha'cwijom nnom ts'a'. ⁸ Ndo' soonque'yo' cha'cwijom soonque' yolcu, ndo' ndei'n'omyo' cha'cwijom ndei'n'om liom. ⁹ Tsuaayo' cha'cwijom ñ'e' xjo tuiina'. Jee' c'uaa lquiiyo' cha'cwijom c'uaa ndyuee tornom quia na jndei' 'oontyjaandye catso na cwi'ooyo' tia'. ¹⁰ Ndo' n'aa' calcaa'ñee' matseijomna' cha'na n'aa' caljo, ee mati jee' wjee ndaa' xioomyo'. Ndo' cha'waa na 'om chi' wanaa' na nnta'yo' xioomyo' nn'a'. ¹¹ M'aa' cwii ángel na matsa'ntjoom calcaa'ñee'. Jom tseixmaa' na mach'ee' cwentaa' tsue' na tjaa yuu ntycwii na njoom. Jom jñoom Abadón ñequio ñ'oom hebreo ndo' ñ'oom griego Apolión. Ma'mo' xue'e' tsa' na matseicwjee nn'a'.

¹² Jnda teinom na tco'na' nty'iaya cwii nawi' na quia nntjoom nn'a'. Saa canty'ia', ndicwa' waa we nawi' na quia nncue'ntyjo.

¹³ Ángel na jnda yom tjoon'õ ntu 'naa'a, quia jo' quii'ntaa' ñequiee nqui nomts'om na tuiina' ñ'e' s'om cajaan' na mei'ntyjee'na' jo nnom Ty'oots'om, jndiia na teic'uaa seinei'.

¹⁴ Tso nnom ángel na jnda yom na malei'ñ'oom ntu:

—Cja'tseicana' joo ñequiee ángeles na chu'tyee'ndye na m'a' joo jndaa' t'ma' Eufrates.

¹⁵ Quia jo' tjatseicanaa'a' ángeles'ñee' na c'oola'cwjeena nn'a' cha'waa tsjoomnancue. Manndyoo' cha'na xcwe nn'a' tsjoomnancue nla'cwjeena. Ee ángeles'ñee' majndaa' na m'a'c'eendyena na n'ana ts'iaa'ñee' chu'waa, ndo' chi'waa, ndo' xueewaa, ndo' horawaa. ¹⁶ Ndo' jndiia cantyja 'naa' sondaro 'naa'na, na ntyjondye catso, tue'ntyjo cha'na ntquiuu mei' ndii' na nqui nqui mei'ndyena.

17 Luaa' waa na tco'na' nooⁿ na nty'iaaya catso'ñeeⁿ ñequio sondaro na ntyjondye jooyo'. Naⁿñeeⁿ cwee'na ncjo candyaana na mawañoom'na' joona na tilquiee'ndyena. Ndo' ncjo'ñeeⁿ chona' colo wee ñequio colo tsa, ñequio colo cajaⁿ. Ndo' matseijomna' nqueⁿ catso'ñeeⁿ cha'na nqueⁿ liom. Ndo' naquii' ndyueeyo' cwicalui' chom ñequio ndioom ñequio sufra. 18 Ñequio ndyee nnom nawi'ñeeⁿ na jlui' quii' ndyueeyo', chom ñequio ndioom ñequio sufra, jo' na tja manndyoo' xcwe nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. 19 Catso'ñeeⁿ we ndii' waa na jndayo' na cwita'wi'yo' nn'aⁿ, naquii' ndyueeyo' ndo' n'aaⁿyo'. Ee yuu na tjacantycwii n'aaⁿyo' jo' ntyjoo nqueⁿ canduu. Ndo' canduu'ñeeⁿ niom tyotquiiyo' nn'aⁿ.

20 Saa nn'aⁿ na 'ndiina' na tîcwje ñequio nawi'meiⁿ, tîcalcwe' n'omna. Tîca'ndyena natia na cwil'ana, meiⁿ tîc'oomeintyjee'na na cwila't'maaⁿndyena naⁿjndii ñequio 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a na tuii ñ'eⁿ s'om cajaⁿ, ñ'eⁿ s'om xuee, ñ'eⁿ s'om wee, ñ'eⁿ ljo', ndo' ñ'eⁿ n'oom. 'Na'meiⁿ tilei'canty'iaana', meiⁿ na nndyena', nmeiⁿ na nnc'ooca'na'. 21 Ndo' tîcalcwe' n'omna na cwila'cwjeena nc'iaana. Meiⁿ tîca'ndyena cantyja na cwila'calua'ndyena, meiⁿ cantyja na cwe' cwim'aⁿyana ñ'eⁿ nc'iaana, meiⁿ cantyja na cwinty'ueena 'naⁿ.

10

Ángel na maleiñ'oom cwii libro chjoo

1 Quia jo' nty'iaaya cwiicheⁿ ángel na waa najndei na tseixmaⁿ. Jndyocueeⁿ na jnaaⁿ cañoom'luee. Cha'waañê wandi' nchquiu ndo' ntyjaty'io catsuu tsoom'naⁿ jo ts'om xqueeⁿ. Caxuee nnoom cha'cwijom ñe'quiom', ndo' nc'eeⁿ cha'cwijom ntsaachom na teincoo. 2 Cwii ts'o^on ndii' libro chjoo na jnda n'meiⁿ. Tcoom'm x'eeⁿ ntyjaya nnom ndaaluee, ndo' x'eeⁿ ntyjatymaaⁿ nnom tyuaatcwii. 3 Jndei seixuaⁿ cha'na matseixuaa liom. Quia na jnda seixuaⁿ, quia jo' teic'uaa ndyuee ntquiee' ntsuee. 4 Quia na jnda teicheⁿ ndyuee ntquiee' ntsuee'ñeeⁿ, quia jo' seijndaa'ndyo na nntseiljeiya ñ'oom na jluena, saa jndiia cwii jndyee na teic'uaa cañoom'luee. Matso:

—Ñ'oom na jndi' na jlue ntquiee' ntsuee'ñeeⁿ cwanty'iuu'ndyu' joona', tintseiljei'.

5 Ndo' juu ángel na nty'iaaya na meintyjee' nnom ndaaluee ndo' nnom tyuaatcwii, seiweeⁿ ts'o^on ntyjaya jo cañoom'luee. 6 Tyeⁿ ñ'oom tjoom'm na cjoom'm na malcweeⁿeⁿ xuee' Ty'o^ots'om na tjaa yuu ntycwii na wando', nqueⁿ na s'aaⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue ñequio ndaaluee ñequio cha'tso nnom na niom jo' jo'. Luaa ñ'oomtyeⁿ na seineiⁿ, tsoom:

—Taxocwindoo'ti Ty'o^ots'om. 7 Ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na juu ángel na jnda ntquiee' nncjo^on'ntu 'naaⁿaⁿ. Xjeⁿñeeⁿ matseicandaa'ñena' ñ'oom na ntyjii nquii Ty'o^ots'om. Majuu ñ'oom'ñeeⁿ na jnda tqueⁿtyeeⁿ ndaaⁿ nquiee profetas na cwindye'ntjomtyeⁿ nnoom.

8 Quia jo' juu na jndiia na seineiⁿ cañoom'luee, seineiⁿnda' nooⁿ. Matso:

—Cja'co'ñom' libro chjoo na mein'meiⁿ na ndii'na' ts'o ángel na meintyjee' nnom ndaaluee ñequio nnom tyuaa.

9 Jo' chii tjontyjaa'a ángel'ñeeⁿ, tsjo^o nnoom na ññequiaaⁿ libro chjoo'ñeeⁿ nooⁿ. Tsoom nooⁿ:

—Luaa libro. Qui'ñom', cwa' juuna'. Nnts'aana' na jeeⁿ chi quii' 'ndyo' cha'cwijom tsiom' canty'i saa ts'om tsia' nnts'aana' na jeeⁿ ja.

10 Quia jo' to'ñooⁿ libro chjoo'ñeeⁿ na ndii' ts'o ángel, ndo' tcwaa'a juuna'. Ndo' quii' 'ndyo s'aana' na chi ntyjii cha'cwijom tsiom' canty'i saa ts'om tsia jeeⁿ ja s'aana'. 11 Quia jo' tso ángel'ñeeⁿ nooⁿ:

—Maxjeⁿ maca'na' na cwiicheⁿ cwii ndii' nntseineiⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'o^ots'om njom'. Ññequiaa' ñ'oom chiuu nntjoom nn'aⁿ jndye ndyuaa, ndo' ñequio jndye nnom ñ'oom na cwila'neiⁿna ndo' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluitquiendye ndaana.

11

We nn'aⁿ na cwitjei'yuu'ndye

¹ Quia jo' to'ñōⁿ cwii tsmaaⁿ, cha'cwijom ts'oomxjeⁿ juuna'. Ndo' tso ángel nqōⁿ:

—Quicantyja', cwji' xjeⁿ wats'om cwentaa' Ty'oōts'om ñequio nomts'om. Ndo' quincho' cha'tsondye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye jom jo' jo'. ² Quia macwji' xjeⁿ wats'om, tincwji' xjeⁿ tach'eeⁿna'. Ee jnda tquiaya na cha'waa wen'aaⁿnchoo' we chi' na joo nn'aⁿ na nchii judíos wanaaⁿ na ñequioque'na jo' jo'. Ndo' nlqueⁿna xjeⁿ 'naaⁿna tsjoom cwentaya na lju' cwiluiñena' yuu na meintyjee' wats'om'ñeeⁿ. ³ M'aⁿ we nn'aⁿ 'naⁿya na cwitjei'yuu'ndye cantyja 'naⁿya. Joonā nlquaaⁿya na ññe'quiana ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ cwii meiⁿ xuee waljoo' we siaⁿto waljoo' ndyeen'aaⁿ xuee. Ndo' nlcwee'na liaa ntom na cwantindyo.

⁴ Wendye joona meintyjee'tyeⁿna jo nnom nquii Ta Ty'oōts'om na matsa'ntjom cha'waa tsjoomnancue. Cwiluiindyena we n'oom olivos ñequio we 'naⁿ na cwicañjoom' nlca. ⁵ Ndo' xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na ñecats'aa nata' wendye naⁿ'ñeeⁿ, quia jo' nlui' chom ndyueena na nlcoñe tsaⁿ'ñeeⁿ. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cats'aa nata' joona, majndaa' na laa'ti' nncue'. ⁶ Wendye joona ññequiaa Ty'oōts'om na nla'xmaⁿna najndāna na nla'cata'na tsjo'luee cha tincua' cha'tsoti xuee na cwiñequiana ñ'oom 'naaⁿaⁿ. Ndo' mati ññequiaaⁿ najndeii na nla'xmaⁿna na nla'cwaqueⁿna ndaatoo na nnts'aana' niom'. Ndo' cwanti ndii' na l'ue n'omna ndaaⁿ nla'quioona meiⁿnquia nnom nawi' nacjoo nn'aⁿ tsjoomnancue. ⁷ Quia na jnda jndaa' na cwitjei'yuu'ndyena, quia jo' juu quioo' jndii na m'aaⁿyo' ts'om tsue' na tjaa yuu ntycwii na njoom, nlui'yo' nnts'aayo' tia' nacjoo wendye naⁿ'ñeeⁿ. Nnaⁿñeyo' ñ'eⁿndyena ndo' nntseicwjeeyo' joona. ⁸ Ndo' sei'ts'o 'naaⁿna nncwindyuaana' ts'om nataa naquii' tsjoom t'maⁿ yuu na ty'oom nn'aⁿ nquii Ta Jesucristo cwentaaya nacjoo' ts'oom'naaⁿ. Ndo' ñequio ñ'oom na cwe' tjañoom' matseicajndyuyana' tsjoom t'maⁿ'ñeeⁿ Sodoma ñequio Egipto. ⁹ Ndyee xuee waljoo' xcwe nncwindyuaa sei'ts'o 'naaⁿna jo' jo'. Ndo' nn'aⁿ na ticwii cwii nnom na tjachuii'ndye, ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ cwii cwii tmaaⁿndye, ñequio nn'aⁿ na cwichuii' ñ'oom na cwila'neiⁿ, ñequio nn'aⁿ na nnaⁿ ticwii cwii tsjoomnancue, nnty'iaana sei'ts'o 'naaⁿ naⁿ'ñeeⁿ, saā tixonquiana na nncjaacant'iuu'ndye naⁿ'ñeeⁿ. ¹⁰ Nn'aⁿ tsjoomnancue nla'neiⁿ'ndyena quia na jnda tja wendye naⁿ'ñeeⁿ. Nnts'aana' na jeeⁿ ya nquiuna hasta nl'ana naya nc'iaana. Ee jeeⁿ tyoco'wi'na' joona nquiuna cantyja 'naaⁿ' ñ'oom na ñetjei'yuu'ndye wendye naⁿ'ñeeⁿ na jnda tja. ¹¹ Saā quia jnda jndaa' ndyee xuee waljoo' xcwe na nncwindyuaa sei'ts'o 'naaⁿ naⁿ'ñeeⁿ, quia jo' ññequiaa Ty'oōts'om na nñquionnda' jndyena, nnta'ndo'nda'na. Mantyja nncwintyjee'yuna ndo' jeeⁿ ndya' nntyue nn'aⁿ na nnty'iaa na ljo' nluii. ¹² Quia jo' wendyena ndyena na nleic'uaa jndei cañoom'luee. Nntsoom:

—Quio'wa'yo' ñjaaⁿ.

Quia jo' nnc'oowana cañoom'luee ñ'eⁿ cwii nchquiu ñequio na jndoo' joo nn'aⁿ na ñel'awi' ñ'eⁿndye joona. ¹³ Ndo' majo'to xjeⁿ'ñeeⁿ jndei nnts'eii. Quii'ntaaⁿ qui wario na tseixmaⁿ tsjoom t'maⁿ'ñeeⁿ, nntseityuii'na' cwiina'. Ndo' ntquiee' meiⁿ nn'aⁿ nncwje cantyja na nnts'eii. Ndo' nn'aⁿ na cwin'ndiina', nla'catyuendyena, nnto'na na nlcwii'na Ty'oōts'om na m'aaⁿ cañoom'luee.

¹⁴ Juu nawi' na jnda we, jnda teinomna'. Canty'ia', manncue'ntyjo nawi' na jnda ndyee.

Ntu na jnda ntquiee'

¹⁵ Quia jo' ángel na jnda ntquiee' tjooⁿ'ōⁿ ntu 'naaⁿaⁿ. Ndo' teic'uaa na jndei cwila'neiⁿ nn'aⁿ cañoom'luee. Cwilue: Ticwii cwii ndyuaa na ñesa'ntjomndye cheⁿnquieena', je' m'aⁿna' nacje 'naaⁿ' Ta Ty'oōts'om cwentaaya ñequio Jnaaⁿ Cristo. Jom ticantycwii cantyja na matsa'ntjoom.

16 Ndo' joo ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye na meindyuaandye ntio ndiocheⁿ nacañoom' Ty'oots'om, ty'eta'nquiona, tyeⁿnquiuuna nomtyuaa na tyola't'maaⁿndyena jom. 17 Tyoluena:

Cwiñe'quiaayâ na quianl'ua' 'u Ta Ty'oots'om na matsei'xmaⁿñ'eⁿ cha'tso nnom na-jnda.

'U m'aaⁿ ndo' m'aaⁿndyu',
nacjee' na jnaⁿjndyeena' mam'aaⁿndyu' ndo' ticantycwii cantyja 'naⁿ.
Mama'mooⁿ chiuu waa najndu' na matsei'xmaⁿ,
ndo' je' jnda t'moⁿna' na matsa'ntjom'.

18 Nn'aⁿ tsjoomnancue cwila'jndooa 'u,

saa je' jnda tue'ntyjo xjeⁿ na matsei'w'ii' jooa.

Jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nncu'xeⁿ nn'aⁿ na jnda tja,

ndo' na ñequiaa' juu na cwita'ntjom nn'aⁿ na tyondye'ntjom njom' na tyoñequia ñ'om'.

Ndo' mati ñequiaa' na cwita'ntjom cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ na la'xmaⁿ cwenta' na cwila't'maaⁿndye xue',

meiiⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ la'xmaⁿ, ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na tit'maⁿ la'xmaⁿ.

Ndo' na nntseicandu' nquiee nn'aⁿ na cwila'ndaa' n'om nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue.

19 Jnda jo' juu wats'om cwentaa' Ty'oots'om na waana' cañoom'luee, jnaaⁿna'. Ndo' jo' jo' nty'iaya juu castom na ñjom ñ'oom na seityeⁿtyeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ Israel. Quia jo' jnaaⁿ chomntsuee ndo' teic'uaa na tyola'xuaana', tyots'eii, ndo' jndei tua'tsaaⁿ.

12

Yuscu ñequio catsoomjndii wee

1 Quia jo' teitquioo' cwii 'naaⁿ t'maⁿ tsjo'luee na ma'moⁿna' chiuu cwinluii. Nty'iaya cwii yuscu cweⁿ ñe'quioom' cha'cwijom liaⁿaⁿ. Meintyjeeⁿeⁿ nacjoo' chi' ndo' ñjom cwii corona xqueeⁿ na chuu' canchoo'we cancjuu. 2 Ndo' jndeiñê. Tyotseixuaⁿ na maquiina' jom, ee manntseincueⁿ. 3 Jnda chii teitquioo'ti cwiicheⁿ 'naaⁿ tsjo'luee. Nty'iaya cwii catsoomjndii na t'maaⁿñe ndo' weeñe cha'na chom. Juuyo' niom ntquiee' xqueⁿyo', ndo' nqui ndei'jndyee'yo'. Ndo' cha'tso na ntquiee' xqueⁿyo', jo' ñjom cwii cwii corona. 4 Quia tmeiiⁿñeyo' ts'aaⁿyo' manndyoo' cha'na xcwe cancjuu na ntyja tsjo'luee tei'caljooa', tquiaandye cancjuu'ñeeⁿ nomtyuaa. Ndo' juu catsoomjndii'ñeeⁿ tjameintyjee'yo' jo' nnom yuscu'ñeeⁿ na mawaa xjeⁿ na nntseincuii cha' mantyjacheⁿ nlquiyo' jnda xeⁿ jnda tuiiñe. 5 Quia jo' seincuii yuscu'ñeeⁿ yu'ndaa na tsaⁿs'a. Jnda tqueⁿ Ty'oots'om yu'ndaa'ñeeⁿ na nluiit'maⁿñe, ndo' jndei ñ'oom na nntsa'ntjom cha'tso nn'aⁿ njoomnancue. Ndo' tjei'na' juu quii'l'o yuscu'ñeeⁿ. Tjañ'oom Ty'oots'om juu yuu waa tio 'naaⁿaⁿ. 6 Ndo' juu yuscu'ñeeⁿ tjaleinoom cwii joo yuu na nncwaañoom'na' juu yuu na jnda seijndaa'ñe Ty'oots'om na nljoo'ñê. Jo' jo' m'aⁿ nn'aⁿ na nnteix'eena jom cwii meiⁿ waljoo' we siaⁿnto waljoo' ndyeeⁿaaⁿ xuee.

7 Quia jo' jnaⁿ tia' cañoom'luee. Juu Miguel ñequio ángeles 'naaⁿaⁿ tyol'ana tia' nacjoo' catsoomjndii. Ndo' catsoomjndii'ñeeⁿ ñequio naⁿjndii 'naaⁿaⁿ tyola'jndana, tyol'ana tia' ñ'eⁿ joo ángeles'ñeeⁿ. 8 Saa ticanajndana ndo' tacwanaaⁿ na nljoo'ndyena cañoom'luee. 9 Jo' chii tjeii'na jom. Jla'cwatyuna jom cañoom'luee, tioñê tsjoomnancuecheⁿ. Mati jla'quiaana ángeles tia' ñ'eⁿñê. Ee cantyjati na jnaⁿjndyeena' matseicajndyuna' jom catsuu quiee, tsaⁿjndii ndo' Satanás. Majom na manquiⁿnn'aaⁿ cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue.

10 Quia jo' jndiia na teic'uaa cwii jndyee jndei cañoom'luee. Matsona':

—Je' je' yuu', juu na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, jnda mamatseicandaa'ñena', ndo' ma'mooⁿ juu najndei na matseixmaaⁿ. Jnda tue'ntyjo na macanda jom matsa'ntjoom ndo' mati cwiluiitquieñe Jnaaⁿ Cristo. Ee juu naxuee ndo' natsjom mañequiaa jnaaⁿ nn'aaⁿya jo' nnom Ty'oo'ts'oomya, jnda jla'cwatyuna juu. Manquiiti

na tyoñequiaa jnaaⁿ nn'aa^{ny}a. ¹¹ Saa joona jnda jnaⁿndyena ñ'eⁿ tsaⁿjndii'ñeeⁿ nc'e nioom' Catsmaⁿ ndo' nc'e ñ'oom na tjei'yuu'ndyena cantyja 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Ee joona tyom'aⁿna na ticajnda nquiuna meiiⁿ cwjena cantyja na cwitjei'yuu'ndyena. ¹² Nc'e na luaa' waa, c'om'yo' na neiⁿ'yo' cha'tsondyo' na m'aⁿ'yo' cañoom'luee. Saa jeeⁿ nty'iaa'ndyo' 'o nn'aⁿ na m'aⁿ'yo' tsjoomnancue ñequio 'o na m'aⁿ'yo' ndaaluee, ee juu tsaⁿjndii jndaⁿ tiooñê na m'aⁿ'yo' na jeeⁿcheⁿ ndya' w'eeⁿ. Ee ntyjeeⁿ na jnda teitsioo' m'aaⁿna' cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹³ Ndo' quia na ljeii catsoomjndii'ñeeⁿ na jnda tuee'na jom nnom tsjoomnancue quia jo' tyontyjoⁿ yuscu na seincuii tyochjoo na tsaⁿ's'a. ¹⁴ Saa tquiaa Ty'oⁿots'om we ntsquii cachi t'maaⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ cha nndaⁿ nncuaaⁿ na nleinoom catsuujndii'ñeeⁿ. Jo' chii tjaaⁿ yuu na nncwañoom'na' jom yuu na taxondaⁿ nnts'aa catsuu tquiee'ñeeⁿ nata' jom. Jo' jo' nntel'x'ee Ty'oⁿots'om jom ndyee chu waljoo' xcwe. ¹⁵ Ndo' juu catsuu tquiee'ñeeⁿ ñequio 'ñom tyojoom'm ndaa jo naxeⁿ yuscu'ñeeⁿ. S'aana' cha'jom cwii jndaa, cha nncjaawjaañe yuscu'ñeeⁿ. ¹⁶ Saa teijndeii tyuaa yuscu'ñeeⁿ ee seintquiooña' 'ndyoono' ndo' t'uuna' jndaa'ñeeⁿ na tju' catsoomjndii ñequio 'ñom. ¹⁷ Jo' chii jeeⁿ t'maⁿ seiw'ii catsoomjndii yuscu'ñeeⁿ. Tjaaⁿ, tjacats'aaⁿ tia' nacjoo cha'tso nn'aⁿ tsjaaⁿ yuscu'ñeeⁿ na cwila'canda ñ'oom na matsa'ntjom Ty'oⁿots'om ndo' na tica'ndye na cwitjei'yuu'ndye cantyja 'naaⁿ Jesucristo.

13

¹ Quia jo' tjomeintyjaⁿa nacjoo' tei' ndaaluee ndo' nty'iaya cwii quioo' na cwajndii waa na macalui' quii' ndaaluee. Niom nqui ndei'jndyee'yo' ñequio ntquiee' xque^{nyo}'. Ndo' ticwii cwii tsei'jndyee'yo' ñjom cwii cwii corona. Ndo' cjoo' cwii cwii xque^{nyo}' teiljeii ñ'oom ntjeiⁿ na matseijnaaⁿna' Ty'oⁿots'om. ² Ndo' juu quioo'jndii'ñeeⁿ na nty'iaya, matseijomna' juuyo' cha'cwijom cwii catsiaⁿ ljeiia, ndo' nc'eeyo' cha'cwijom nc'ee oso ndo' 'ndyooyo' cha'cwijom 'ndyoo liom. Ndo' juu catsoomjndii tquiaaⁿ cantyja najneiⁿ nnom quioo'jndii'ñeeⁿ. Ndo' tquiaaⁿ na nncwacatyee^{nyo}' ndio 'naaⁿaⁿ ndo' nntsa'ntjomyo' cha'xjeⁿ na matsa'ntjoom. ³ Mati nty'iaya na cwii xque^{nyo}' jeeⁿ nioom jnda tquiee', mach'eena' tjaa chiuu cwii ya saa jnda chii n'ma^{nyo}'. Ndo' cha'tsoti nn'aⁿ tsjoomnancue ty'entyjona naxeⁿ quioo'jndii'ñeeⁿ. Jeeⁿ tjawee' n'omna na n'ma^{nyo}'. ⁴ Tyola't'maaⁿndye nn'aⁿ juu catsoomjndii nc'e na jnda tquiaaⁿ cantyja najneiⁿ nnom quioo'jndii. Mati quioo'jndii'ñeeⁿ tyola't'maaⁿndyena juuyo'. Tyoluena:

—¿Ñeeⁿ juu cwiluiit'maⁿñe cha'na quioo'jndiiim'aaⁿ? Ndo' ¿ñeeⁿ juu nndaⁿ nnaⁿñe na nnts'aa tia' ñ'eⁿñeyo'?

⁵ Ndo' tquiaa Ty'oⁿots'om na wanaaⁿ na catseinei^{nyo}' ñ'oom ntjeiⁿ nacjoom'm ñequio ñ'oom na matseit'maaⁿñe cheⁿnquiioyo'. Mati tquiaaⁿ na wanaaⁿ na caluiit'maⁿñeyo' wen'aaⁿ nchoo' we chi'. ⁶ Quia jo' jnaⁿna' na matseinei^{nyo}' ñ'oom cwajndii na ntjeiⁿna' nacjoo' Ty'oⁿots'om, ndo' seijnaaⁿ'yo' xueⁿeⁿ, ñequio cañoom'luee yuu na mac'eeⁿ, ndo' ñequio cha'tsondye joo na m'aⁿ jo' jo'. ⁷ Mati tquiaaⁿ na wanaaⁿ na cats'aayo' tia' nacjoo nn'aⁿ na la'xmaⁿ cwentaaⁿaⁿ, ndo' nnaⁿñeyo' ñ'eⁿndyena. Ndo' tquiaaⁿ na wanaaⁿ na catsa'ntjomyo' cwii cwii ndyuaa, ñequio cwii cwii nnom nn'aⁿ na tjachuii'ndye, ñequio cwii cwii nnom nn'aⁿ na tjachuii' ñ'oom na cwila'neiⁿ, ñequio nn'aⁿ ticwii cwii tsjoomnancue. ⁸ Cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue na ticala'xmaⁿ cwentaa' Ty'oⁿots'om jla't'maaⁿndyena juuyo'. Naⁿñeeⁿ tícwiljeii ncueena naquii' libro cwentaa' Catsmaⁿ na jla'cuee' nn'aⁿ. Ee cantyjati na tqueⁿ Ty'oⁿots'om tsjoomnancue, waa libro 'naaⁿaⁿ na chuu ncuee nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'.

⁹ Ñeeⁿ juu na ñe'candii, cwa candii. ¹⁰ Ts'aⁿ na matseijndaa'ñê na nt'ueeⁿ nn'aⁿ na ncjaachom joona ndyuaaⁿaⁿ, majo'ti nntjoom. Ndo' xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na nntseicuee' x'iaa' ñ'eⁿ xjo, mañ'eⁿ xjo nncue'. Nc'e na luaa' waa macaⁿna' na nquiee nn'aⁿ na

maqueⁿ Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ, cwintyjee'tyeⁿna cantyja na cwila'yuy^a n'omna meⁱn tica'ndyenc'uaa'ndyena meⁱn wi' cwi^tjoomna.

¹¹ Jnda jo' nty'iaya cwiicheⁿ quioo'jndii na jlui'yo' quii' tyuaa. Ntyjoo we ndei'jndyee'yo' cha'na ndei'jndyee' cwii catsmaⁿ chjoo, saa seinei'yo' cha'na matseineiⁿ catsoomjndii. ¹² Ndo' cha'tsoti najndeii na tyotseixmaⁿ juu quioo'jndii najndyee, majo'ti matseixmaⁿ quioo'jndii na jnda we nc'e ñ'oom 'ndyoo quioo'jndii tquiee'ñeeⁿ. Ndo' ñequio na jndei'na' mach'eeyo' na cala't'maaⁿ'ndye cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue juu quioo'jndii tquiee, tsaⁿ na jnda n'maⁿ na jeeⁿ nioom tquiee' xqueⁿ. ¹³ Ndo' jndye ts'iaaⁿ tyoch'eeyo' na xocanda^a nnts'aa na cwe' najndeii nquii ts'aⁿ. Ñequio na jndoo' nn'aⁿ tyoch'eeyo' na cwiquiaa chom nomtyuaa na cwinaⁿ'na' tsjo'luee. ¹⁴ Wanaaⁿ na cats'aayo' na nmeiⁿ' nc'e ñ'oom 'ndyoo quioo'jndii tquiee. Jo' chii tquiu'nn'aⁿ'na' nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Sa'ntjomyo' na cal'ana cwii na nlui'tsjaaⁿ'ñe quioo'jndii tquiee, juu tsaⁿ na jeeⁿ nioom tquiee' xqueⁿ ñ'eⁿ xjo, saa ndicwaⁿ wando'. ¹⁵ Ndo' to'ñomyo' na nnda^a nnts'aayo' na juuna' na jlui'tsjaaⁿ'ñe quioo'jndii tquiee nnda^a nncwja jndye ndo' nnda^a nntseineiⁿ. Ndo' hasta na nnda^a nnts'a'ntjomna' na cwje nn'aⁿ na ticala't'maaⁿ'ndye juuna'. ¹⁶ Ndo' juu quioo'jndii na nda we s'aayo' na jndei'na' na cha'tso nn'aⁿ nñom ljeii lueena ntyjaya oo cantaana. Luaa' s'aayo' ñequio meⁱn'quia nn'aⁿ, meⁱn nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿ'ndye ndo' meⁱn nn'aⁿ na cwe' cwi'oontyjo, oo meⁱn nn'aⁿ na tyandy ndo' meⁱn nn'aⁿ na nty'iaandy, oo meⁱn nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndo' meⁱn nn'aⁿ na m'aⁿ xjeⁿ 'naaⁿ. ¹⁷ Quia jo' s'aayo' na meⁱncwii ts'aⁿ xocanda^a na nntseijnda 'naⁿ oo na njnda^a 'naⁿ xeⁿ ticañoom ljeii'ñeeⁿ nacjoo'. Ee ljeii'ñeeⁿ ma'moⁿ'na' xuee' quioo'jndii tquiee oo juu número na tseixmaⁿ xuee'yo'. ¹⁸ Luaa macaⁿ'na' na c'oom ts'aⁿ na jndo' ts'om. Cwii cwii ts'aⁿ na matsei'noⁿ' cwji' cwenta cantyja 'naaⁿ' número' na tseixmaⁿ quioo'jndii'ñeeⁿ ee ma'moⁿ'na' xuee' ts'aⁿ. Ndo' juu número'ñeeⁿ yom siaⁿto waljoo' ndyeen'aaⁿ nchoo' yom.

14

Na cwita nn'aⁿ na jnda jlui'n'maaⁿ'ndye

¹ Jnda jo' nty'iaya na meintyjee' Catsmaⁿ xqueⁿ ta Sión. Ndo' ñeⁿ'naaⁿ' nacañom'm m'aⁿ cwii tmaaⁿ' nn'aⁿ na jndyendye. Tuee' cwii siaⁿto meⁱn waljoo' wen'aaⁿ nchoo' ñequiee meⁱn joona. Ndo' cantaana jnda teiljeii xuee' nquii Catsmaⁿ ñequio xuee' Tsotyeeⁿ. ² Ndo' jndiia na c'uaa nandy cañoom'luee cha'cwijom c'uaa na maco'na' ndaa, oo cha'cwijom najndeii matseixuaa tsuee. Jo' jo' jndiia na jndye arpa cwi^tjoo' nn'aⁿ. ³ Cwitana cwii luantsa xco jo nnom tio na wacatyeeⁿ Ty'oots'om, ndo' jo ndaa ñequiee naⁿ na tando', ndo' jo ndaa ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu na nnda^a nntsei'naaⁿ' luantsa'ñeeⁿ, macanda nquiee nn'aⁿ na cwii siaⁿto waljoo' wen'aaⁿ nchoo' ñequiee meⁱ'ndye. Ee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, macanda joona na jnda tjei'n'maaⁿ'ñe Ty'oots'om. ⁴ Joo na'm'aⁿ tyoo'ndyena Ty'oots'om. Macanda jom cwila't'maaⁿ'ndyena. Cwi'oontyjona naxeⁿ' Catsmaⁿ meⁱ'nyuucheⁿ na wjaⁿ. Tiom'l'ua Ty'oots'om jnaaⁿna na tjeii'ñê joona quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha macanda nla'xmaⁿ'na cwentaaⁿ'aⁿ ndo' cwentaa' juu na matseicajndyuna' Catsmaⁿ. ⁵ Meⁱncwii ñ'oom na cwe' cantu ticaljeii' ndyueena. Ndo' meⁱncwii tyoola'tjoondyena nnom Ty'oots'om.

Ñ'oom na cwilue ndyee ángeles

⁶ Quia jo' nty'iaya cwiicheⁿ ángel na mantya nandy cañoom'luee. Mañequiaaⁿ ñ'oom naya na m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ'na' ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue. Matseicañeeⁿ nn'aⁿ ticwii cwii tsjoomnancue, ñequio ticwii cwii ndyuaa nn'aⁿ, ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii ñ'oom na cwichui' na cwila'neiⁿ, ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii nnom na tjachuii'ndye. ⁷ C'uaa 'ñom matseineiⁿ, tsoom:

—Calcwi'yo' Ty'oōts'om ñequio na nquia'yo' jom ee na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ. Cala't'maaⁿndyo' nqueⁿ na s'aaⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue, ñequio ndaaluee, ndo' ñequio cha'tso nqueⁿljo' yuu na cwinaaⁿ ndaa.

⁸ Ndo' tjantyjo cwiicheⁿ ángel na jnda we naxeⁿl' ángel'ñeeⁿ. Matso:

—Jnda tyuui' tsjoom Babilonia. Jnda tyuui' tsjoom t'maⁿñeeⁿ. Ee nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ jnda jla'ndaa'na n'om nn'aⁿ ticwii cwii ndyuua ñequio natia na cwil'ana na juu jo' matseijomna' cha'cwijom cwila'cwena nn'aⁿ winom cha candyee naⁿñeeⁿ.

⁹ Ndo' tjantyjo cwiicheⁿ ángel na jnda ndyee. Jndei matseineiⁿ, matso:

—Nty'iaa'ndye joo nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye quioo'jndii tquiee ñequio juu na jlui'tsjaaⁿñeyo'. Ndo' nty'iaa'ndye joo nn'aⁿ na tquiandye na tjacañoom ljeii cwentaa' quioo'jndii'ñeeⁿ cantaa oo luee. ¹⁰ Naⁿñeeⁿ maxjeⁿ jndei'na' na nncwena winom 'naaⁿ Ty'oōts'om na juu jo' ma'moⁿna' na matseiw'iiyayaaⁿ joona. Nntseicatom'm waso ñ'eⁿ winom'ñeeⁿ na meiⁿchjoo tjaa ljo' tjoom' n'e na tyeⁿ waa na matseiw'eeⁿ. Ndo' t'maⁿ nlco'wi'na' joona naquii' chom ñequio sufrā na cwico. Joo ángeles na lju' n'om ñequio Catsmaⁿ nnty'iaana na wi' nntjoom naⁿñeeⁿ. ¹¹ Tixocjaameintyjee' na cwioowa ndioom na maco'wi'na' naⁿñeeⁿ. Meiⁿchjoo tixocata'jndyeena naxuee natsjom ee joona tyola't'maaⁿndyena quioo'jndii tquiee ñequio juu na jlui'tsjaaⁿñeyo' ndo' joona jñoom 'naaⁿ cantaana na ma'moⁿna' xuee'yo'. ¹² Jo' chii joo nn'aⁿ na maqueⁿ Ty'oōts'om na lju' n'om macaⁿna' na tyeⁿ cwintyjee'na cantyja 'naaⁿaⁿ. Cala'candana ñ'oom na matsaⁿntjoom, ndo' tyeⁿ cala'yuya n'omna ñ'eⁿ Jesús.

¹³ Quia jo' jndiia na teic'uaa jndye na jnaⁿna' cañoom'luee. Tso nooⁿ:

—Luaa catseiljei': “Juu xuee na cwiwjaana', matio'naaⁿñena' joo nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ Ta Jesucristo na quia nncwje.” Majo'ti matso Espírtu Santo, ee cañoom'luee nta'jndyeena cantyja na ñejla'jndana naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oōts'om. Ndo' wjaañ'eⁿ ñ'oom ñ'eⁿndyena na ma'moⁿna' cantyjata na ya na jnda ñel'ana.

Na maco'wi'na' nn'aⁿ tsjoomnancue

¹⁴ Quia jo' nty'iannda'a ndo' ljei cwii nchquiu canchii'. Nacjoo' nchquiu'ñeeⁿ wacatyeeⁿ cwii na matseijomna' ts'aⁿ. Xqueeⁿ ñjom cwii corona na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaⁿ, ndo' t'ueeⁿ xjo carwato na taa 'ndyoo. ¹⁵ Jnda jo' jnaⁿ cwiicheⁿ ángel wats'om cañoom'luee. Jndei seineiⁿ nnom nqueⁿ na wacatyeeⁿ nacjoo' nchquiu'ñeeⁿ. Tso:

—Cwa, c'oom' xjo carwato 'naⁿ, catyjee' ntjommeiⁿ ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' joona matseijomna' cha'cwijom ntjom na jnda tmaⁿ.

¹⁶ Quia jo' jom na wacatyeeⁿ nacjoo' nchquiu'ñeeⁿ, tjoom'm xjo 'naaⁿaⁿ nnom tsjoomnancue chii tyeeⁿ ntjom na niom nnom tsjoomnancue, jo' jo' nn'aⁿ jo'.

¹⁷ Ndo' jnaⁿ cwiicheⁿ ángel wats'om cañoom'luee. Mati juu ñ'oom xjo carwato na taa 'ndyoo. ¹⁸ Ndo' cwiicheⁿ ángel na tseixmaⁿ na mando' chom na ntyjo nomts'om jo' jo', juu jlui'nom ndo' jndei seineiⁿ nnom juu ángel na maleiñ'oom xjo carwato. Tso nnom ángel'ñeeⁿ:

—Cwa, c'oom' xjo taa 'naⁿ, catyjee' n'eiiⁿ uva l'oō na meintyjee' tsjoomnancue, ee jnda jnda ta.

¹⁹ Quia jo' to' ángel'ñeeⁿ tjoom'm xjo carwato 'naaⁿaⁿ nnom tsjoomnancue. Seitjoom n'eiiⁿ uva l'oō na meintyjee' jo' jo'. Tioom taⁿñeeⁿ ts'om cwii catsiuu' tsjo' yuu na nluii' ndaa'na'. Ts'iaaⁿñeeⁿ ma'moⁿna' cantyja na cwajndii nntjoom nn'aⁿ na matseiw'ii Ty'oōts'om joona. ²⁰ Jo' nnom tsjoom tuii ts'iaaⁿñeeⁿ na tyonchjeena uva'ñeeⁿ. Jo' jo' jluii' niom nn'aⁿ hasta seijomna' cha'cwijom cwii jndaa niom'. Njoom m'aaⁿ niom' hasta tue'cañoomna' frenom ndyuee catso. Ndo' tquia tjanoomna', tuee'na' cha'na ndyee siaⁿto kilómetros.

15

Ntquiee' ntycu na cwila'quiaa ángeles

¹ Quia jo' nty'iaaya cwiicheⁿ 'naaⁿ t'maⁿ cañoom'luee na seicaty'uena' ja. Nty'iaaya ntquiee' ángeles na cwilei'cho ntquiee' nnom nawi' na nntjoom nn'aⁿ. Jooná' la'xmaⁿna' nawi' na macandá ee quia na jndá teinom cantyja 'naaⁿ joona', mana cwintycwii na matseiw'ii Ty'oots'om nn'aⁿ.

² Ndo' mati nty'iaaya cwii na matseijomna' ndaaluee na jeeⁿ caxuee cha'na tsioo jnda'jom cha'cwijom too' chom. Jndye nn'aⁿ meintyjee' 'ndyoo ndaaluee'ñeeⁿ, jo' jo' nquiee nn'aⁿ na jndá jnaⁿndye ñequio quioo'jndii, ñequio juu na jlui'tsjaaⁿñeyo', ñequio número' na ma'moⁿna' xuee'yo'. Too' arpa lueena na jndá tquiaa Ty'oots'om. ³ Cwitana luantsa cantyja na tjei'n'maaⁿñe Ty'oots'om joona ñequio l'o Moisés, tsaⁿ na ñejndi'ntjom nnoom, ndo' mati tana luantsa na cwila't'maaⁿndyena Catsmaⁿ na tjei'n'maaⁿñe joona. Matsona':

'U Ta Ty'oots'om matsei'xmaⁿñ'eⁿ cha'tso nnom najndá.

Jeeⁿ t'maⁿ ts'iaaⁿ mache', tjacantyja na ya joona'.

'U cwiluiindyú' na matsá'ntjom' cha'waa tsjoomnancue.

Cha'tso cantyja 'naⁿ matsei'xmaⁿ na maty'iomyana' ñequio na mayuu'.

⁴ 'U Ta, tjaa'naⁿ ts'aⁿ c'oom na tinquiaa' 'u,

ndo' tjaa'naⁿ ts'aⁿ c'oom na xocatseit'maaⁿñe xue'.

Ee mañenncu'cheⁿ tseixmaⁿ na lju' ts'om'.

Cha'tso nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa ñequiona na nla't'maaⁿndyena 'u,

nc'e na jndá tjanty'ee ñ'oom cantyja 'naⁿ na cha'tso na mache' maxjeⁿ maty'iomyana'.

⁵ Jndá teinom na nmeiiⁿ, quia jo' nty'iaaya wats'om cañoom'luee, na jndá jnaⁿ nacañoomticheⁿ yuu na m'aaⁿ nquii Ty'oots'om. Juu jo' yuu na tyola'we nn'aⁿ Israel jo' na teiljeii ljeii naqui quia na tyolei'ñ'omna wats'omliaa. ⁶ Ndo' jo' jo' jlui' ntquiee' ángeles. Cwilei'chona ntquiee' nnom nawi' na nntjoom nn'aⁿ. Cwee'na liaa lino na canchii', na jeeⁿ caxueena'. Ndo' cwii cwiindyena chu'tyeⁿ tsei'jndya cwii 'naⁿ na tuii ñ'eⁿ s'omcajaⁿ.

⁷ Quia jo' cwii tsaⁿñeeⁿ na ñequiee na cwita'ndo' tquiaa ntquiee' watso na tuiina' s'omcajaⁿ ndaa ángeles'ñeeⁿ. Jooná' too'cheⁿ ñjom nawi' na jeeⁿ cwajndii na nntjoom nn'aⁿ ee juu Ty'oots'om na ñequii'cheⁿ na wando', matseiw'eeⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue.

⁸ Ndo' ndiocheⁿ yuu na m'aaⁿ Ty'oots'om seintyjana' ndioom nc'e na jeeⁿ nei'ncoo' caxueeñe ndo' tjacantyja najneiⁿ. Meiⁿ tjaa' ñeeⁿ juu ndaa nncjaaquiee' jo' jo' hasta na jndá teinom ntquiee' nawi' na nntjoom nn'aⁿ na cwilei'cho ntquiee' ángeles'ñeeⁿ.

16

Ntquiee' watso na ñjom nawi' na nntjoom nn'aⁿ

¹ Quia jo' jndiiaa najndeii teic'uaa naquii'cheⁿ cañoom'luee, tso juu ndaa ntquiee' ángeles'ñeeⁿ:

—Nmeiiⁿ ntquiee' watso na ñjom na cwajndii na matseiw'ii Ty'oots'om nn'aⁿ. Catsa'yo', catsatu'nquio'yo' joona' nnom tsjoomnancue.

² Quia jo' juu ángel najndyee tjaaⁿ, tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nnom tsjoomnancue. Ndo' jnaⁿ ntyje' nn'aⁿ na cho ljeii cwentaa' quioo'jndii tquiee, ñequio nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye na jlui'tsjaaⁿñeyo'. Cwajndii ntyje'ñeeⁿ ndo' tileicatsuuna'.

³ Quia jo' juu ángel najndá we tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nnom ndaaluee. Ndo' seicwaqueⁿna' ndaaluee cha'cwijom ntycwe niom'. Ndo' tjá cha'tsoti na tando' naquii' ndaaluee'ñeeⁿ.

⁴ Jndá jo' juu ángel na jndá ndyee tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ n'om candaa ñequio cha'tso joo yuu na cwinaaⁿ ndaa. Ndo' seicwaqueⁿna' joona' niom'.

⁵ Quia jo' jndiiaa na matseineiⁿ ángel'ñeeⁿ na mach'ee cwentá ndaa. Matsoom nnom Ty'oots'om:

—'U Ta cwiluiindy' na lju' ts'om', m'aa' ndo' m'aa', ndo' nacjee' na jna'ndyena' maxje' m'aa'. Mache' cantyja na maty'iomyana' na laa'ti' macu'xe' nn'a' na t'icatuee'ndyecje njom'. ⁶ Ee na'ñee' jnda' jla'cwjeena nn'a' na tque'lju' n'om, mati profetas. Ndo' je' je' mache' na jona cwiwena niom', ee maty'iomyana' na catjoomna na ljo'.

⁷ Ndo' jndiia na matseinei' ángel na mach'ee cwenta chom na ntyjo nomts'om, matso:

—Mayuu' na ljo', 'U Ta Ty'o'ots'om na matsei'xma'ñ'e' cha'tso nnom najnda, mache' cantyja na maty'iomyana' ndo' majo'ndyo' na macu'xe' nn'a'.

⁸ Jnda' jo' juu' ángel na jnda' ñequiee' tjacu'nquoom nawi' na ñjom waso 'naa'a' nacjoo' ñe'quoom'. Ndo' t'quiaana' najndei' ñe'quoom' na nntseicona' nn'a'. ⁹ Niroom tcondye nn'a' nc'e na jee' jmei' ñe'quoom'. Saa' t'icalcwe' n'omna, mei' t'icala't'maa'ndyena Ty'o'ots'om. Yache' tyotjei' na ñ'oom ntjei' na wi'na' nacjoo' xuee' nque' na waa najnei' na tjoom'm cha'tso nawi'ñee' nacjoona.

¹⁰ Jnda' jo' juu' ángel na jnda' 'om tjacu'nquoom nawi' na ñjom waso 'naa'a' nacjoo' tio yuu na wacatyee' quoo'jndii tquiee. Ndo' seijaa'ñena' cha'tso ndyuaa na m'a' nn'a' na matsa'ntjoom. Ndo' joo nn'a'ñee' tyonda'na tsaana na jee' cwajndii tyoquiina' jona.

¹¹ Saa' mei' na luaa', t'icalcwe' n'omna natia na cwil'ana. Yache' tyoluena ñ'oom ntjei' na wi'na' nacjoo' Ty'o'ots'om na m'aa' cañoom'luee nc'e na chona ntyje'ñee' ndo' jee' maquiina' jona.

¹² Jnda' jo' juu' ángel na jnda' yom tjacu'nquoom nawi' na ñjom waso 'naa'a' ts'om jndaa' t'ma' Eufates. Mana seicaa'na' jndaa'ñee', cha' nntseicanaa'ñena' cwii nato ndyuaa'ñee' na nncwinom nt'om nn'a'. Na'ñee' cwiluiindy' nn'a' na cwitsa'ntjom ndyuaa' jo' ndo' na mandyowa ñe'quoom'.

¹³ Quia jo' nty'iaya ndyee' espíritu na cwajndiindy'. Cwii jlui'nom naquii' 'ndyoo juu' catsoomjndii, cwiiche' jlui'nom 'ndyoo quoo'jndii tquiee, ndo' cwiiche' jlui'nom 'ndyoo tsa' na mañequiaa' ñ'oom cantu. Matseijomna' espíritu'ñee' cha'cwijom quoo' candaa'. ¹⁴ Joo espíritu'ñee' cwiluiindyena na'jndii. Jndye nnom 'naa' cwil'ana na xocanda' nts'aa na cwe' ts'a'. Cwi'oontyjaa'na nn'a' na cwitsa'ntjom cha'waati tsjoomnancue, na nla'tjomna na'ñee' na nl'ana tia' nacjoo' Ty'o'ots'om, nque' na matseixma'ñee' cha'tso nnom najnda, jnda' tque' xuee' na nncuaa' tia'. ¹⁵ Mats'o nquii' Jesu-cristo: "Que'yo' cwenta, majndeiito manncua'cañoo'ya 'o cha'na quich'ee' tsa'canch'ue. Jee' neii' juu' ts'a' na m'aa'c'ee'ñee' xje'ñee' na cwee' liaa', ee' xocalui'jnaa'ñe' na ñecasei'ñe'." ¹⁶ Quia jo' ndyee' na'jndii'ñee' jla'tjomna cha'tso nn'a' na cwitsa'ntjom cwii joo yuu na jndy' Armagedón ñequio' ñ'oom hebreo. Jo' jo' nl'ana tia' nacjoo' Ty'o'ots'om.

¹⁷ Jnda' jo' juu' ángel na jnda' ntquiee' tjacu'nquoom nawi' na ñjom waso 'naa'a' nacjoo' jndye. Ndo' naquii'che' wats'om cañoom'luee' teic'uaa' jndyee' nque' na wacatyee' tio 'naa'a'. Tsoom:

—Cha'tso jnda' tuii.

¹⁸ Quia jo' teitquoo' chom ntsuee, jndei' teic'uaa, ndo' jee' tyola'xuaa ntsuee. Jndei' tyots'eii. Cantyjati na m'a' nn'a' tsjoomnancue, tijoom ñes'eii cha'na s'eii luaa'. ¹⁹ Seityui'ñ'e'na' tsjoom t'ma' Babilonia, ndo' sei'ndaa'na' jndye njoom cha'waa tsjoomnancue. Ee Ty'o'ots'om ticatsuu' ts'oom nn'a' na la'xma' cwentaa' tsjoom t'ma' Babilonia na njoom cantyja na ñel'ana. S'aa' na jndei'na' cwe'ñ'e'na na ñjom waso 'naa'a' na jee' matseiw'ee' jona. ²⁰ Quia jo' macanda' tsuu cha'tso ndyuaaxe'ncwe, ndo' mei' cwii sjo' tatquoo'. ²¹ Tquiaa' tsaa' t'ma' cjoo nn'a' na jna'na' tsjo'luee. Jaa'na' cha'na wen'aa' kilos na cwiina'. Ndo' jnaa' jo' tyolue' nn'a' ñ'oom wi' na ntjei' nacjoo' Ty'o'ots'om.

1 Quia jo' cwii na ntquiee' ángeles'ñeeⁿ na tyolei'cho ntquiee' watso, tyje'cañoom ja. Tsoom nooⁿ:

—Candyo' luaa ndo' m'mooⁿya njom' na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ tsjoom t'maⁿñeeⁿ na wacatyeeⁿna' cjoo' jndye ndaa. Juu tsjoom'ñeeⁿ matseijomna' cha'cwijom cwii sculjaa'.
2 Cha'na cwila'ntjeiⁿndye nn'aⁿ na cwe' luaa' m'aⁿ ñ'eⁿ sculjaa', maluaa' cwil'a nn'aⁿ na cwitsa'ntjom tsjoomnancue, na cwilajomndye cantyja 'naaⁿ tsjoom t'maⁿñeeⁿ. Ee cwi'oontyjona cha'tso nnom jnaⁿ na cwinty'iaana na cwiluii tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' jndye nn'aⁿ na cwinaⁿ cha'waa tsjoomnancue, cha'cwijom cwindyeena cantyja 'naaⁿ winom na matseixmaⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Juu na cwila'jomndyeñ'eⁿna na matseixmaⁿna', matseijomna' cha'cwijom na matseitjomñe ts'aⁿ ñequio sculjaa'.

3 Quia jo' tco'na' nooⁿ cwii na t'moⁿ Espíritu Santo. Tjañ'oom ángel'ñeeⁿ ja cwii joo yuu na tjaa'naⁿ nn'aⁿ c'oom. Jo' jo' nty'iaaya cwii yuscu na wal'joo nacjoo' quioo'jndii na weeñe. Cha'waañeyo' teiljei ñ'oom ntjeiⁿ na matseijnaa'na' Ty'ooots'om. Ndo' niom ntquiee' xqueⁿyo' ndo' nqui ndei'jndyee'yo'.
4 Cwee yuscu'ñeeⁿ liaa colo catsioo' ñ'eⁿ colo wee, ndo' tycwi'ñê ñequio s'omcajaⁿ, ñequio jndye nnom ljo' ñ'eⁿ ta' na jeeⁿ jnda. Ndi' waso na tuii ñ'eⁿ s'omcajaⁿ ts'oⁿ. Waso'ñeeⁿ too'cheⁿ ñjom na cwajndii na matseijomna' natia na mach'eeⁿ na matseintjeiⁿ nn'aⁿ.
5 Ndo' staaⁿ teiljei ñ'oom na cwe' tjañoom' na matseicajjndyuna' jom. Matsona': "Luaañe tseixmaⁿ tsjoom t'maⁿ Babilonia. Cwiluiiñê tsondyee lculjaa', ndo' x'ee cha'tso na cwajndii na cwiluii tsjoomnancue."
6 Ndo' nty'iaaya yuscu'ñeeⁿ, cha'cwijom na cañeⁿ na jeeⁿ neiiⁿeⁿ matseicwjeⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyee cwentaa' Ty'ooots'om, na tyotjei'yuu'ndye cantyja 'naaⁿ Jesús. Quia na nty'iaaya jom jeeⁿ seitsaⁿna' ja.
7 Saa matso ángel'ñeeⁿ nooⁿ:

—¿Chiuu na jeeⁿ m'aaⁿ ts'om'? Ja m'mooⁿya njom' ñ'oom wanty'iuu' cantyja 'naaⁿ yuscum'aaⁿ, ndo' cantyja 'naaⁿ quioo'jndii tquiee na chuu jom luaa', na niom ntquiee' xqueⁿ ndo' nqui ndei'jndyee'.
8 Juu quioo'jndii'ñeeⁿ na jnda tco'na' na nty'ia' ñetando'yo' ndo' je' tacwando'yo' saa quia nlui'nnda'yo' yuu na ticantycwii na njoom. Jnda chii nncju' Ty'ooots'om juuyo' yuu na nntsuuñeyo'. Cantyjati na tuii tsjoomnancue maxjeⁿ waa cwii libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'. Saa nquiee nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na tyoowiljei ncueena nacjoo' libro'ñeeⁿ, jeeⁿ nntseitsaⁿna' joona quia na nnty'iaannda'na quioo'jndii'ñeeⁿ. Ee teiyo ñet'oomyo' ndo' je' tac'oomñeyo' saa quia nncwje'nnda'yo'.

9 'Ts'aⁿ na jndo' ts'om macaⁿna' na catsei'nooⁿoⁿ ñ'oomwaa: Ntquiee' xqueⁿ quioo'jndii'ñeeⁿ cwit'mooⁿna' ntquiee' ta yuu na wacatyeeⁿ yuscu'ñeeⁿ.
10 Ndo' mati joo ntquiee' xqueⁿyo' cwit'mooⁿna' ntquiee' nn'aⁿ na cwitsa'ntjom. 'Omndye joona jnda tja, ndo' cwii joona mam'aaⁿ ts'iaaⁿ je', ndo' cwii quia nnc'oom. Saa quia na nncwjeeⁿeⁿ matsona' na tijndye xuee nnc'oom.
11 Ndo' quioo'jndii'ñeeⁿ na ñetando' ndo' je' tacwando', juuyo' cwiluiiñeyo' cwiicheⁿ ts'aⁿ na matsa'ntjom na jnda ñeeⁿ ndo' matseix'iaa'ñe ñequio ntquiee' naⁿñeeⁿ. Saa xeⁿ jnda nncju' Ty'ooots'om jom yuu na cwitsuundyee nn'aⁿ.

12 'Ndo' nqui ndei'jndye na tco'na' na nty'ia' na ntyjoo xqueⁿyo' cwit'mooⁿna' nqui nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye saa tyoonaⁿna' na nntsa'ntjomna. Quia nnto'ñoomna na nntsa'ntjomna cwe' cwii taⁿndyo ñequio juu quioo'jndii.
13 Na'm'aⁿ ñe'cwii ñ'oom joona, ndo' cantyjati najnda na la'xmaⁿna ñequio na cwitsa'ntjomna ñe'quiana jo' nnom quioo'jndii'ñeeⁿ.
14 Nqui naⁿñeeⁿ nl'ana tia' nacjoo' Catsmaⁿ, saa jom nnaⁿñê ñ'eⁿndye joona ee cwiluiiñê Ta jo ndaa cha'tso nn'a na cwiluiitquiendye ndo' na cwiluiiñê na matsa'ntjoom cha'tsondyee nn'aⁿ na cwitsa'ntjom. Ndo' mati nquiee nn'aⁿ na t'maⁿ Ty'ooots'om, joona nla'jomndyena ñ'eⁿ nquii Catsmaⁿ, ee cwiluiindyena nn'aⁿ na jnda tjei'ñê cwentaaⁿaⁿ ndo' cwila'candaⁿndyena jo nnoom.

15 Quia jo' tsoti ángel'ñeeⁿ nooⁿ:

—Ndaa na tco'na' na nty'ia' na cwitjom yuu na wacatyeeⁿ sculjaa'ñeeⁿ, jo' jo' ma'moⁿna' nn'aⁿ na jndyendye na jnaⁿ ticwii cwii ndyuaa, ndo' ticwii cwii nnom nn'aⁿ na tjachuii'ndye, ñequio ticwii cwii nnom na tjachuii' ñ'oom na cwila'neiⁿna. ¹⁶Ndo' joo nqui ndei'jndye na nty'ia' na ntyjoo xqueⁿ quioo'jndii na cwit'mooⁿna' nqui nn'aⁿ na cwiluii'tmaⁿndye, nncue'ntyjo na joona nnc'omna na jndooona sculjaa'ñeeⁿ. Nla'tyuii'na jom ndo' cha'cwijom nl'ana na nljoo'ñê na ñecasei'ñê. Nntquiina seiiⁿeⁿ ndo' nla'cona jom ñ'eⁿ chom. ¹⁷Ee s'aa Ty'o^ots'om naquii' n'omna na cal'ana cantyja na seijndaa'ñê hasta nntseicanda^{aa}'ñeñ'eⁿna' ñ'oom na tqueⁿtyeeⁿ. Jo' chii nnc'omna na ñecwii ñ'oom joona ndo' ññe'quia na najndei na la'xmaⁿna nnom quioo'jndii. ¹⁸Ndo' juu sculjaa'ñeeⁿ na tco'na' na nty'ia' ma'moⁿna' tsjoom t'maⁿ'ñeeⁿ na maqueⁿna' xjeⁿ cha'tso nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluii'ndye tsjoomnancue.

18

Na tyuii' tsjoom Babilonia

¹ Quia jndā teinom na tuii na luaa', nty'iaya cwiicheⁿ ángel na jnaⁿ cañoom'luee na jndyocue. Jeeⁿ t'maⁿ najndei tseixmaaⁿ ndo' juu na caxueeñê seixueeñena' cha'waa tsjoomnancue. ²Ndo' teic'uaa jndei seixuaⁿ, tsoom:

—Jndā tyuii', jndā tyuii' tsjoom t'maⁿ Babilonia. Tsjoom'ñeeⁿ tseixmaⁿna' w'aa na'jndii ñequio yuu cwic'eeⁿ cha'tso espíritu na cwajndi'ndye. Ndo' tseixmaⁿna' yuu cwentaa' ticwii cwii nnom cantsaa na cwajndi'ndye ndo' ts'iaaⁿndye. ³Ee cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue jndā jla'ntjei'ndyena cantyja 'naaⁿ' tsjoom'ñeeⁿ, cha'cwijom cwicandy-eena mach'ee sculjaa' na matseijnooⁿ'oⁿ n'omna. Ndo' nn'aⁿ na cwiluii'tmaⁿndye na cwitsa'ntjom tsjoomnancue jndā jla'ndaa'ndye cheⁿnquiee cantyja 'naaⁿ' tsjoom'ñeeⁿ, cha'cwijom cwe' m'aⁿyana ñ'eⁿ sculjaa'. Ndo' nn'aⁿ nt'omcheⁿ njoomnancue na cwila'jnda ndo' cwindā^{aa} teityandyena nc'e nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cha'tso na queeⁿ n'omna, tical'ana xjeⁿ na jla'catsuuna s'om 'naaⁿna.

⁴Jndā jo' jndi'ya cwiicheⁿ jndyee na teic'uaa cañoom'luee. Matso:

—O nn'aⁿya na la'xmaⁿ'yo' cwentaya, calui'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cha tints'aana' na mati 'o nla'jomndyo' jnaaⁿna, ndo' jo' jo' nntjom'yo' nawil' t'maⁿ na nntjoomna. ⁵Ee jndā teicanto' jnaaⁿna hasta cañoom'lueecheⁿ ndo' Ty'o^ots'om ñjom ts'oom natia na la'xmaⁿna. ⁶Jo' chii cal'a'yo' nawil' ñ'eⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cha'xjeⁿ ñel'a joona ñequio nt'omcheⁿ. We ndii' nnjoom nl'a'yo' cha'cwijom cwila'c'u'yo' joona 'naⁿ na ñjom waso, jo' jo' nawil' na nntjoomna, cha'xjeⁿ na l'a joona ñ'eⁿ nt'omcheⁿ. We ndii' najndā nawil'ñeeⁿ ññe'quia'yo' ndāana. ⁷Cantyjati na tyola't'maaⁿndye cheⁿnquiee nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ ndo' tical'ana xjeⁿ cantyja na ya tyom'aⁿna, malaa'ti' cal'a'yo' na nlquiina' joona ndo' na cwajndii nntjoomna. Ee na jla'tiuuna naquii' n'omna: “Jaa m'aaⁿtyaaⁿya na cwitsa'ntjooⁿya. Tyoo'ndiina' jaa na nnc'ooⁿya cha'na cwii yuscu na jndā ljoñe. Jaa xocatjooⁿya na nnc'ooⁿya na cwityuaaⁿya.” ⁸Manc'e na luaa' waa, jo' chii majndeiito t'maⁿ nlco'wi'na' nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Nncwje nn'aⁿ ndo' nnquioo jndo' t'maⁿ ndo' t'maⁿ nntseichjoo'na' n'om nn'aⁿ. Ndo' nlco tsjoom'ñeeⁿ ñ'eⁿ chom. Ee nquii Ty'o^ots'om na macu'xeeⁿ nn'aⁿ, t'maⁿ waa najndei na cwiluii'ñê.

⁹Ndo' nquiee nn'aⁿ na cwiluii'ndyena na cwitsa'ntjom njoomnancue, t'aa'ndyena ñequio natia na tseixmaⁿ tsjoom'ñeeⁿ, na tical'ana xjeⁿ, jla'cona 'naaⁿna ñ'eⁿ natia na tyol'ana. Naⁿ'ñeeⁿ nntyueena ndo' nla'xuaana quia na nnty'iaana na cwi'oowa ndioom na cwico tsjoom'ñeeⁿ. ¹⁰Tquia nncwintyjee'na na nquiaana nawil' t'maⁿ na cwitjoom nn'aⁿ. Nluena:

—Wi', wi' matjom tsjoom t'maⁿ, juu tsjoom Babilonia na t'maⁿ cwiluii'ñena'. Ee ñejomto tyjee'cañoom na macowi'na' juuna'.

¹¹Mati nn'aⁿ nt'omcheⁿ ndyuaa na cwila'jnda ndo' cwindā^{aa} nntyueena ndo' nntseichjoo'na' n'omna cantyja 'naaⁿ' tsjoom'ñeeⁿ. Ee tjaa 'ñeeⁿ cwii 'ndiina' na ñe'catseijndati

'naⁿ na cwindaaⁿ. ¹² Joonaa cwilei'chona canchuu s'omcajaⁿ, s'omxuee, ljo' na jeeⁿ jnda, ta' perlas, liaa lino na jeeⁿ ya, liaa seda, liaa colo catsioo' ñequio colo wee. Ndo' cwindaaⁿ cha'tso nnom n'oom na jeeⁿ cachina', ñ'eⁿ cha'tso 'naⁿ na tuiina' ñ'eⁿ tsei'jndyee' elefante, ñ'eⁿ jndye 'naⁿ na tuiina' ñ'eⁿ n'oom na jndati, ñ'eⁿ 'naⁿ na tuiina' s'omwee, ñ'eⁿ xjo hierro, ndo' ñ'eⁿ tsjo' mármol. ¹³ Mati cwilei'chona canchuu tscwaa canela, ñ'eⁿ jndye nnom 'naⁿ na cachi, ñ'eⁿ suu, ñ'eⁿ ntsuee' ts'oom mirra na cwiluii ndaaljaa', ñ'eⁿ cwiicheⁿ ntsuee' ts'oom na cwiluii nasei. Ndo' ñ'eⁿ canchuu winom, seitye, jndaⁿ tyoo' ya, ñ'eⁿ lqueeⁿ jndaⁿ tyoo'. Mati ntmaaⁿ catsondye, ñ'eⁿ canmaⁿ, ntmaaⁿ catso, ñ'eⁿ tornom na cwicantyjandyeyo', ndo' ñ'eⁿ jndye nn'aⁿ na cwiwil'uandye na candye'ntjomtyeⁿ, na juu ts'iaaⁿ ñeeⁿ matseijomna' cha'cwijom cwiwil'ua añmaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁴ Ndo' nlue nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ:

—Cha'tso 'naⁿ na tyolaqueeⁿ n'om'yo', jnda ntycwii cantyja 'naaⁿna'. Ndo' cha'tsoti 'naⁿ na yati na quit'maⁿ n'om'yo' ñequio cha'tso na neiⁿ nco nqui'u'yo', jnda tsuundyoy' cantyja 'naaⁿna'. Tajom nnts'aannda'na' cha'xjeⁿ na ñet'om'yo'.

¹⁵ Ndo' joo nn'aⁿ na cwila'jnda ndo' cwindaa, cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ jnda teityandyena. Tquia nncwi'ntyjee'na na mati joona nquiaana nawi' t'maⁿ na nntjoom nn'aⁿ. Nntyueena ndo' nla'xuaana na matseichjoo'na' n'omna. ¹⁶ Nluena:

—Wi', wi' matjom tsjoom t'maⁿ. Ee tsjoom'ñeeⁿ tyocwee' nn'aⁿ liaa lino na yati, ñequio liaa colo catsioo', liaa colo wee. Tyola'tycwi'ndyena s'om cajaan, ta' ljo' na jeeⁿ jnda, ndo' ta' perlas. ¹⁷ Saa ñejomto mana ntycwii cantyja na tyandye naⁿ ñeeⁿ.

Ndo' cha'tso nn'aⁿ na cwilei'cho l'aandaa, ñequio nn'aⁿ na cwi'ooñjomndye joona', ñequio na'ntjom na cwil'a ts'iaaⁿ naquii' l'aandaa, ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na cwita'ntjom cantyja 'naaⁿ joona', tquia tyomei'ntyjee' naⁿ ñeeⁿ. ¹⁸ Yocheⁿ na nty'iaana ndioom na cwico tsjoom'ñeeⁿ, tyola'xuaana, tyoluena:

—Tijoom ñetuaa cwii tsjoom na jeeⁿ tyañe cha'na tsjoomwaa'.

¹⁹ Tyotioona ts'ojndaⁿ nqueⁿna, tyotyueena na chjoo' n'omna. Tyola'xuaana, tyoluena:

—Wi', wi' matjom juu tsjoom t'maⁿ. Cha'tsondyoⁿ jaa na cwita'ntjooⁿya ñequio l'aandaa, juu na tyañe tsjoom'ñeeⁿ seityana' jaa. Saa ñejomto tyuui'ñ'eⁿna'.

²⁰ 'O na m'aⁿyo' cañoom'luee, c'om'yo' na neiⁿyo' cantyja 'naaⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' mati 'o nn'aⁿ na tqueⁿlju' Ty'oots'om n'om'yo', ñequio 'o apóstoles ñequio 'o profetas, je' je' c'om'yo' na neiⁿyo'. Ee na jnda tiomndyena s'aa Ty'oots'om na tyota'wi'na 'o.

²¹ Jnda jo' nty'iaya cwii ángel na jeeⁿ jndei, seiweeⁿ cwii tsjo' t'maⁿ cha'cwijom tsjo'suu na cwitua. Tjoom'm juuna' ts'om ndaaluee. Tsoom:

—Maluaa' matseijomna' na cwityuui' tsjoom t'maⁿ Babilonia. Tajom nleitquioo'nnda'na'. ²² Ndo' naquii' tsjoom'ñeeⁿ tajom nndiinnda' ts'aⁿ na c'uaa cwitjoo' música, cha'na arpa, tsmaaⁿ, ntu. Mati tajom nleitquioo'ñeennda' cwii ts'aⁿ na sei'naaⁿya cwii nnom ts'iaaⁿ, meiⁿ tajom nleic'uaannda' na nntua ñ'eⁿ tsjo'molinom. ²³ Naquii' tsjoom'ñeeⁿ tajom nleixueennda' chom lámpara. Ndo' tajom nleic'uaannda' na cwiwit'maaⁿ na macoco ts'aⁿ. Nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na tyola'jnda ndo' tyondaⁿ ñet'oomna' na tyoluiit'maⁿndyetina quii'ntaaⁿ cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' ts'iaaⁿ calua' na l'a nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, tquiu'nn'aⁿna' nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue.

²⁴ Ndo' seicanooⁿna' na nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ jla'cwjeena profetas ñequio nn'aⁿ na jnda tqueⁿljoom'm n'om. Mati waa jnaaⁿna na tcwe' nioom cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue na jnda tja nc'e na cwila'yu'.

19

¹ Jnda teinom na nmeiiⁿ, jndiia na teic'uaa jndyee cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye na m'aⁿ cañoom'luee. Cwiluena: Aleluya. Nquii Ty'oots'om cwentaaya tseixmaaⁿ na cwilui'n'maaⁿndyo. Maty'iomna' na calawaandyaya jom, ee nqueⁿ tseixmaaⁿ najneiⁿ.

² Macu'xeeⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ na maty'iomyana' ndo' ñequio ñ'oom na mayuu'.
Ee jnda tu'xeeⁿ juu sculjaa' na jndye ñ'oom niom cantyja 'naaⁿ,
tσαⁿ na sei'ndaa' nn'aⁿ tsjoomnancue na cwe' tyom'a'yana ñ'eⁿñe.
Ee jnaaⁿ juu na tja nn'aⁿ cwentaa' Ty'o^oots'om na tyondye'ntjom nnoom,
jo' chii s'aaⁿ na tioomñe tsaⁿñeeⁿ.

³ Ndo' cwiicheⁿ cwii ndii' jluena:

—Aleluya. Ticantycwii na cwi'oowa ndioom na cwico tsjoom'ñeeⁿ.

⁴ Ndo' joo ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ñequio joo ñequiee naⁿ
na ta'ndo', ty'eta'nquiona nnom nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio. Tyola't'maaⁿndyena jom,
tyoluena:

—Aleluya. Amén.

⁵ Quia jo' teic'uaa cwii jndye nacañoom' tio, tso:

Cha'tsondyo' 'o na cwindye'ntjom'yo' nnom Ty'o^oots'oomya,
cala't'maaⁿndyo' jom.

'O nn'aⁿ na cwicyatye'yo' jom, meiiⁿ na cje cwil'a'yo', meiiⁿ na t'maⁿ cwiluiindyoy',
cala't'maaⁿndyo' jom.

Na nncoco juu na cwiluiñe Catsmaⁿ

⁶ Quia jo' jndiia na teic'uaa cha'cwijom na cwila'neiⁿ jndyendye nn'aⁿ, cha'cwijom
na c'uaa 'ndyoo jndaa, ndo' cha'cwijom na jndei cwila'xuaa ntsuee. Tyoluena:
Aleluya. Nquii Ta Ty'o^oots'om cwentaaya, cha'tso nnom najndei matseixmaaⁿ,
m'aaⁿ na matsa'ntjoom.

⁷ C'o^onya na neiiⁿya. Cats'aana' na t'maⁿ na neiiⁿ n'o^onya, ndo' calawaⁿandyaaya jom.
Ee jnda tue'ntyjo na manncoco nquii Catsmaⁿ.

Ndo' tsaⁿ na nluiñe scoom'm mam'aaⁿc'eeñe.

⁸ Macwee liaa lino na jeeⁿ ya na jnda jndaa', caxueena' ndo' lju'na'.

Juuna' tseixmaⁿna' cha'tso nnom ts'iaaⁿ na maty'iomyana' na ñel'a nn'aⁿ na tqueⁿ
Ty'o^oots'om na lju' n'om.

⁹ Quia jo' tso ángel n^ooⁿ:

—Luaa catseiljei': "Jeeⁿ neiiⁿ nn'aⁿ na maqueeⁿ Ty'o^oots'om na cala'jomndye nantquie
na macoco juu Catsmaⁿ."

Jnda chii tsoom n^ooⁿ:

—Ñ'oommeiⁿ la'xmaⁿna' ñ'oom na mayuu' na matseineiⁿ nquii Ty'o^oots'om.

¹⁰ Quia jo' tco^o'a xtya jo nc'ee ángel'ñeeⁿ na nntseit'maaⁿndyo jom. Saa tsoom n^ooⁿ:

—Tintsa' na luaa' ee tjom na cwindya'ntjooⁿya nnom Ty'o^oots'om ñ'eⁿndyu' ñequio
nquiee nc'ia' na cwiljoo'ndyetyeⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom naya na t'moⁿ Jesús. Macanda
nquii Ty'o^oots'om catseit'maaⁿndyu'.

Ee ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús, ljo'yu la'xmaⁿna' ñequio
ñ'oom' Ty'o^oots'om na tyoñequia profetas.

Ts'aⁿ na ljo caso canchii'

¹¹ Quia jo' nty'iaya na wanaaⁿ cañoom'luee. Teitquioo'ñe cwii caso canchii' ndo' nqueⁿ
na lloom juuyo' matseicajndyuna' jom tsaⁿ na ñe'cwii na mach'eeⁿ ndo' na mayom'm.
Macu'xeeⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ na maty'iomyana' ndo' mach'eeⁿ tia' nacjoo nn'aⁿ na cwi'oo
nacjoom'm. ¹² N'omnnoom matseijomna' cha'cwijom ntsaachom ndo' jndye corona
ñjom xqueeⁿ. Waa xueⁿeⁿ na teiljeiina' nacjoom'm na macanda nqueⁿ ntyjeeⁿ, tjaa'naⁿ
'ñeeⁿ caljeii. ¹³ Cweⁿ cwii liaatco na teicoo'ñ'eⁿna' niom'. Ndo' xueⁿeⁿ na nquiu nn'aⁿ,
jo' jo' ñ'oom' Ty'o^oots'om. ¹⁴ Ndo' joo na cwiluiindyey sondaro cañoom'luee, ty'entyjona
naxeeⁿeⁿ na ntyjondyena catso canchii'. Cwee'na liaa canchii' na lju'na' na tuiina'
ñ'eⁿ lino na jeeⁿ ya. ¹⁵ Quii' ñ'om ndii' cwii xjo na jeeⁿ taa. Juuna' ma'moⁿna' na
nncu'xeeⁿ nn'aⁿ njoomnancue. Ndo' juu na nntsa'ntjoom t'maⁿ nlco'wi'na' joona.

Cha'xjeⁿ cwinchjee nn'aⁿ tauva na nluii' ndaa'na', maluaa' matseijomna' na nnts'aaⁿ joo nn'aⁿ na tiñe'quiandy e cantyja 'naa'ⁿa'. Ee nquii Ty'o^oots'om na matseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda, cantyjati na matseiw'leeⁿ, maluaa' nnts'aaⁿ na nlco'wi'na' naⁿñ'eeⁿ.
 16 Cjoo' liaⁿaⁿ ndo' cjoo' tcweeⁿeⁿ jnda teiljeii xueⁿeⁿ na matsona': "Ja cwiluiindy^o na matsa^lntj^onya cha'tsondy e nn'aⁿ na cwitsa^lntjom. Ja t'maⁿ cwiluiindy^o jo ndaa^l cha'tso nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye."

17 Jnda^l chii nty'iaya cwii ángel na meintyjee' naquii' ñe'quioom'. Jndei matseixuaⁿ na maqueⁿeⁿ cha'tso cantsaa na ma'ntyja tsjo'luee. Matsoom:

—Quio'yo' cala'jomndyo' nantquie t'maⁿ 'naaⁿ Ty'o^oots'om. 18 Quio'yo' na nntquie'yo' sei'ts'o 'naaⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ n'iaaⁿ cwila'xmaⁿ, nn'aⁿ na cwitsa^lntjom sondaro, nn'aⁿ na cwiluiindy e sondaro, sei'ts'o 'naaⁿ catso, mandíñ'eeⁿ nn'aⁿ na ñentyjondye jooyo'. Jndyendye nn'aⁿ nntquie'yo' sei'ts'o 'naaⁿna, mati ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndo' nn'aⁿ na m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na cje m'aⁿ, ndo' nn'aⁿ na jnda^l tquiendye.

19 Ndo' nty'iaya juu quioo'jndii tquiee ñequio cha'tso nn'aⁿna cwiluiitquiendye na cwitsa^lntjom tsjoomnancue ñequio sondaro 'naaⁿna. Tjomndyena na nl'ana tia' nacjoo' nqueⁿ na lloom caso canchii' ndo' nacjoo sondaro 'naa'ⁿaⁿ. 20 Ndo' nqueⁿ na lloom caso canchii' ñequio sondaro 'naa'ⁿaⁿ jnaⁿndyena tia'ñeeⁿ. T'uena quioo'jndii tquiee ñequio quioo'jndii na jnda^l we. Juu tsaⁿ na jnda^l we jo', tyoñequiaa ñ'oom cantu, tyoch'ee 'naaⁿ t'maⁿ cantyja najndei quioo'jndii tquiee. Tyonquiu'nn'aⁿ tsaⁿñeeⁿ cha'tso nn'aⁿ na tquiandy e na tyocañoom ljeii 'naaⁿ quioo'ñeeⁿ lueena oo cantaana, ndo' tyola't'maaⁿndyena na jlui'tsjaaⁿñe juuyo'. Quia jo' nqueⁿ na lloom caso canchii' tjoom'm wendye naⁿñeeⁿ na tando' naquii' ndaaluee chom yuu na cwico ljo' sufra.

21 Ndo' cha'tsondy e sondaro 'naaⁿ naⁿñeeⁿ na cwi'ndiina' tjana. Ee nqueⁿ na lloom caso canchii', seicwjeⁿ joona ñ'eⁿ xjo na macalui'nom quii' ñ'om. Ndo' cha'tso cantsaa tcwa'caxii'ndyeyo' sei'ts'o 'naaⁿ naⁿñeeⁿ.

20

Cwii meiⁿ ndyu

1 Jnda^l chii nty'iaya cwii ángel na jnaⁿ cañoom'luee, jndyocueeⁿ. Ñ'oom ts'ow'aa na nnaaⁿ yuu na ticantycwii na njoom ndo' ñ'oom ts'uaaxjo ta. 2 T'ueeⁿ catsoomjndii, juu catsuu tquiee na maxjeⁿ teiyo m'aaⁿ, juu na cwiluiiñe tsaⁿjndii ndo' Satanás. Seityeeⁿ juu na cwiljoo'ñetyeⁿ cwii meiⁿ ndyu. 3 Ndo' tjoom'm tsaⁿñeeⁿ naquii' yuu na ticantycwii na njoom. Jnda^l jo' seicoom'm ndo' tuaa teincuu' na nnaaⁿ jo' jo', cha tacalui' tsaⁿñeeⁿ na ññequiu'nn'aⁿtyeeⁿ nn'aⁿ njoomnancue. Quia jnda^l jnda^l cwii meiⁿ ndyu'ñeeⁿ maxjeⁿ matsona' na nnaⁿñeyaaⁿ cwe' tiyo.

4 Jnda^l chii nty'iaya jndye ndio na meindyuaandy e nn'aⁿ na jnda^l to'ñoom ts'iaaⁿ na nntu'xeⁿna nn'aⁿ. Ndo' mati nty'iaya añmaaⁿ nn'aⁿ na jnda^l jnoⁿ cantyo' cwe' nc'e na tjei'yuu'ndyena cantyja 'naaⁿ Jesús, ndo' na tyoñe'quiiana ñ'oom' Ty'o^oots'om. Naⁿñeeⁿ t'cala't'maaⁿndyena quioo'jndii, meiⁿ juu na jlui'tsjaaⁿñeyo'. T'inqiandyena na nluii ljeii 'naaⁿyo' cantaana meiⁿ lueena. Naⁿñeeⁿ nty'iaya na tando'nnda'na na jnda^l tjana ndo' sa^lntjomna ñequio Cristo cwii meiⁿ ndyu. 5 Jo' luaa' najndyee na cwitando'xco nn'aⁿ. Saa^l nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda^l tja, ticatando'nnda'na hasta quia jnda^l jnda^l cwii meiⁿ ndyu'ñeeⁿ. 6 Matio'naaⁿñe Ty'o^oots'om joo nn'aⁿ na cwila'jomndye na cwitando'nnda' najndyee, ee cwiluiindyena na lju' n'omna. Juu na nncwje nn'aⁿ na jnda^l we, xocat'uiina' joona ee tjaa najndei na matseixmaⁿna' ñ'eⁿndyena. Nla'xmaⁿna ntyee cwentaa' Ty'o^oots'om ndo' Cristo. Ndo' nntsa^lntjomna ñ'eⁿñeⁿ cwii meiⁿ ndyu.

7 Quia na jnda^l jnda^l cwii meiⁿ ndyu'ñeeⁿ, ndyaañe Satanás yuu na chu'tyeⁿñeⁿ
 8 cha nlueeⁿeⁿ na nncjaanquiu'nn'aaⁿ Gog ñ'eⁿ Magog, jo' jo' nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa tsjoomnancue. Ndo' nntseitjoom sondaro 'naaⁿ naⁿñeeⁿ na nl'ana tia'. Jndyendyena hasta matseijomna' cha'na jndye tei' ndyoo ndaaluee. 9 Ndo' nty'iaya na jnaⁿna cha'waa

tsjoomnancue. Ty'etcuundyena cha'waa ndyuaa ndo' tjaa'ndyena tsei juu tsjoom na jeeⁿ candya' ts'om Ty'oots'om, yuu na cwic'eeⁿ nn'aⁿ na maqueeⁿ na lju' n'om. Saa seiquoom chom nacjoo sondaro'ñeeⁿ, seicoñ'eⁿna' joona. ¹⁰ Ndo' juu tsa'ndii na tquiu'nn'aⁿ joona, tju'na' jom naquii' ndaalueechom yuu na cwico ljo' sufra. Jo' jo' m'aaⁿ quioo'jndii tquiee ñequio ts'aⁿ na tyoñequiaa ñ'oom cantu. Naxuee natsjom ticantycwii na maco'wi'na' joona jo' jo'.

Cwitu'xe'ndye nn'aⁿ mach'ee Ty'oots'om

¹¹ Jnda jo' nty'iaya cwii tio canchii' na jeeⁿ t'ma'na' ndo' nty'iaya nquii Ty'oots'om na wacatyeeⁿ nacjoo' juuna'. Tsjoomnancue ñ'eⁿ tsjo'luee jnda tsuun'eⁿna' jo nnoom. ¹² Mati tco'na' nooⁿ na nty'iaya l'oo, joo nn'aⁿ na tyoluiit'ma'ndye ñequio nn'aⁿ na tjaa ljo' tyola'xmaⁿ. Meintyjee' naⁿñeeⁿ jo nnom tio canchii'ñeeⁿ. Jnda chii sein'meiiⁿ Ty'oots'om cha'tso libro na chona' ljeii na matseicanooⁿna' cantyjati na ñel'a l'oo'ñeeⁿ. Cantyja 'naaⁿ joo ñ'oom'ñeeⁿ tu'xe'ndyena. Ndo' mati waa cwicheⁿ libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na la'xmaⁿ na cwita'ndo', jnda sein'meiiⁿeⁿ. ¹³ Ndo' sei'ts'o 'naaⁿ nn'aⁿ na tja naquii' ndaaluee, jndyaandyena jo' jo'. Ndo' añmaaⁿ nn'aⁿ na jnda tja na m'aⁿ yuu na meindoo' l'oo, jndyaandyena jo' jo'. Quia jo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ tu'xeeⁿ joona cantyjati na jnda ñel'ana. ¹⁴ Xjeⁿñeeⁿ juu na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ ndo' ñequio tsjoom l'oo, tjoom'm joona' ndaaluee chom. Juu ndaaluee chom tseixma'na' na jnda we na cwiwje nn'aⁿ. ¹⁵ Ndo' 'ñeeⁿ juu na tîcwiljeii xuee' nacjoo' libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na la'xmaⁿ na cwita'ndo', tsaⁿñeeⁿ tjoom'm juu naquii' ndaaluee chom. Luaa' waa na tco'na' nooⁿya.

21

Tsjo'luee xco ñequio tsjoomnancue xco

¹ Quia jo' nty'ianooⁿ tsjo'luee xco ñequio tsjoomnancue xco. Ee jnda ntycwii cantyja 'naaⁿ tsjo'luee najndyee ñequio tsjoomnancue najndyee. Ndo' tatjaa'naⁿ ndaaluee cwii cuaa. ² Ndo' nty'iaya tsjoom Jerusalén xco, tsjoom na lju' cwiluiñe. Jna'na' cañoom'luee na m'aaⁿ Ty'oots'om, tycwi'na' cha'cwijom cwii yuscundyua na manncoco ñ'eⁿ saa'. ³ Quia jo' jndiia na jndei teic'uaa matseineiⁿ ángel cañoom'luee na m'aaⁿ Ty'oots'om, matso:
—Je' mam'aaⁿ Ty'oots'om ñ'eⁿ nn'aⁿ. Jnda ljoo'ñetyeeⁿ ñ'eⁿndyena ee maqueeⁿ joona na nn'aaⁿaⁿ. Nqueⁿ nnc'oomñê ñ'eⁿndyena ndo' nntseixmaaⁿ Ty'oots'om cwentaana. ⁴ Ticwii cwii ndaandaana nncuee'ñê. Taxocwjena jo' jo'. Taxoc'omna na chjoo' n'omna, meiⁿ taxocatyueena, meiⁿ na taxoquii'na' joona. Ee jnda teinom cantyja na ñetjoomna najndyee.

⁵ Quia jo' nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio, tsoom:

—Queⁿ cwenta, mats'aa na caluiixco cha'tso.

Mati tsoom nooⁿ:

—Luaa catseiljei' ee ñ'oommeiiⁿ, ñ'oom na mayuu' joona'. Nndaⁿ ntyjaa'tyeⁿ ts'om ts'aⁿ joona'.

⁶ Ndo' tsoticheⁿ nooⁿ:

—Jnda jndaⁿ cha'tso. Ja m'aaⁿya cwii tjocheⁿ na nluui cha'tso, ndo' maxjeⁿ nnc'ooⁿya quia na jnda ntyue cha'tso. Cwiluiindy^o x'e cha'tso ndo' mati ntyjii chiuu cwintycwiina'. Juu ts'aⁿ na ñe'c'uu ndaa, ja cwe' yuu ñnequia ndaa xo' nc'uu, ndaa na mañequiaana' na wando' ts'aⁿ. ⁷ 'Ñeeⁿ juu na jnda jna'ñe nacjoo' natia, cha'tso nayameiⁿ ndaa'. Ndo' ja nluindy^o Ty'oots'om cwentaⁿaⁿ ndo' jom nluuiñê jndaaya. ⁸ Saa nn'aⁿ na cwitjeii'ndye cantyja 'naⁿya ee na cwicyuena, ndo' nn'aⁿ na ticala'yu', ñequio nn'aⁿ na jnda jlui' cha'tso nnom natia l'a, nntiomna' joona naquii' ndaalueechom. Ndo' mati nn'aⁿ na cwila'cwjee nc'iaa, nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñ'eⁿ nc'iaa, nn'aⁿ na calua'ndye, nn'aⁿ na cwila't'maa'ndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a, ñequio naⁿcantu, maxjeⁿ cha'tsondyena

jnda teijndaa' na nntiomna' jona naquii' ndaalueechom na cwico ljo' sufrā. Jo' jo' yuu na jnda we na cwiwje nn'aⁿ.

Tsjoom Jerusalén xco

⁹ Quia jo' tyjee'cañoom cwii na ntquiee'ndye ángeles na ñejleicho ntquiee' waso na too' ntquiee' nnom nawi' na macandā. Tqueeⁿ tsaⁿñeeⁿ ja, tsoom:

—Candyo' ndo' m'moⁿya njom' yuscu na waa ñomcaa', juu nluiñe scuu' nquii Catsmaⁿ.

¹⁰ Quia jo' tco'na' noⁿ na nty'iaya cantyja na t'moⁿ Espíritu Santo. Tjañ'oom ángel'ñeeⁿ ja yuu waa cwii sjo' t'maⁿ na ndye. Jo' jo' t'moⁿ noⁿ tsjoom t'maⁿ Jerusalén, tsjoom na lju' cwiluiñena'. Jnaⁿna' cañoom'luee na m'aaⁿ Ty'oⁿots'om, jndyocuenta'. ¹¹ Ñ'oomna' nacaxuee na tseixmaⁿ nquii Ty'oⁿots'om. Maco'na' lui' cha'cwijom cwii tsjo' na jeeⁿ ndya' jnda, cha'na tsjo' jaspe, ndo' xueena' cha'cwijom tsioo. ¹² Ndiocheⁿ tsjoom'ñeeⁿ meintyjee' tatiom t'maⁿ na jeeⁿ ndye. Niom canchoo'we ndyueel'a tatiom'ñeeⁿ, ndo' meintyjee' cwii cwii ángel na cwii cwii 'ndyoots'a. Mati ncuee canchoo'we ntmaaⁿ ntseinda Israel teiljeii cwii cwiina' nacjoo' cwii cwii 'ndyoots'a. ¹³ Ndyee ndyueel'a niom jo' ndo' na macalui' ñe'quioom', ndyee ndyuel'a niom jo' ndo' na m'aⁿ cancjoo' ntquiee', ndo' jo' ndo' na m'aaⁿ caxjuu tsoom'naaⁿ, ndo' cantyja na majaacue ñe'quioom'. ¹⁴ Tuii tsiaⁿtsjo' tatiom tsjoom'ñeeⁿ ñ'eⁿ canchoo'we ljo' na jeeⁿ nt'maⁿ. Ndo' canchoo'we apóstoles, teiljeii xuee' cwii cwii jona nacjoo' cwii cwii tsjo'ñeeⁿ.

¹⁵ Nquii ángel na seineiⁿ ñ'eⁿndyo maleiñ'oom cwii ts'oomxjeⁿ na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaⁿ. Ñ'eⁿ juuna' nncwjeeⁿeⁿ xjeⁿ tsjoom'ñeeⁿ, ñequio tatiom na meintyjee' ndiocheⁿ ndo' ñequio ndyueel'a tatiom'ñeeⁿ. ¹⁶ Juu tsjoom'ñeeⁿ ljo'yu xjeⁿ nquina', ñe'cwii xjeⁿ cantyja na tmeiⁿna' ndo' cantyja na tcona'. Quia jo' tjeiiⁿeⁿ xjeⁿ cwii ntyjaa' tsjoom'ñeeⁿ ñequio ts'oomxjeⁿ 'naaⁿaⁿ. Tue'ntyjo' cha'na we meiⁿ waljoo' we siaⁿto kilómetros na tco' juuna'. Ñe'cwii xjeⁿ cantyja na tcona' ñequio na tmeiⁿna' ñequio na ndyena'. ¹⁷ Mati tjeiiⁿeⁿ xjeⁿ tatiom cwanti na ndyena'. Tue'ntyjo' cha'na ndyeeⁿaaⁿ nchoo' qui nchoo' ñequiee metros na ndyena'. Ndo' ts'oomxjeⁿ na teil'uee'ñe ángel matseijomna' cha'xjeⁿ na tco' ts'oomxjeⁿ na cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ.

¹⁸ Tatiom'ñeeⁿ tuiina' ñ'eⁿ ljo' jaspe, ndo' juu tsjoom tuiina' ñ'eⁿ s'omcajaⁿ ya. Maco'na' lui' cha'na mach'ee cwii tsioo na caxuee. ¹⁹ Teichjoom tsiaⁿtsjo' tatiom tsjoom'ñeeⁿ ñequio cha'tso nnom ljo' na jnda. Tsjo' t'maⁿ najndyee, tsjo' cachuii' na jndyu jaspe, tsjo' na jnda we, na jndyu zafiro. Tsjo' na jnda ndyee, cachuii' na jndyu ágata. Tsjo' na jnda ñequiee, mati cachuii' na jndyu esmeralda. ²⁰ Tsjo' t'maⁿ na jnda 'om, colo wee na caljeii na jndyu ónice. Tsjo' na jnda yom, tsjo' wee na jndyu cornalina. Tsjo' na jnda ntquiee', cajaⁿna' na jndyu crisólito. Tsjo' na jnda ñeeⁿ, cachuii'na' cha'na ndaaluee na jndyu berilo. Tsjo' na jnda ñjeeⁿ, colo tso'ndaa na jndyu topacio. Tsjo' na jnda nqui, colo wii na jndyu crisoprasa. Tsjo' na jnda canchoo'cwii, colo tsā na jndyu jacinto. Ndo' tsjo' na jnda canchoo'we, colo catsioo' na jndyu amatista. ²¹ Canchoo'we ndyueel'a na niom tatiom, tuiina' ñ'eⁿ ta' perlas. Cwii cwii 'ndyoots'a tuiina' ñ'eⁿ cwii ta' perla t'maⁿ. Ndo' nataa t'maⁿ tsjoom'ñeeⁿ tuiina' ñ'eⁿ s'omcajaⁿ ya. Maco'na' lui' cha'na mach'ee cwii tsioo na caxuee.

²² Ndo' tjaa'naⁿ wats'om nty'iaya tsjoom'ñeeⁿ, ee nquii Ta Ty'oⁿots'om na tseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda, ñequio nquii Catsmaⁿ, jona cwiluiindyena wats'om cwentaa' tsjoom'ñeeⁿ. ²³ Ndo' jo' jo' ticaⁿna' ñe'quioom', meiⁿ chi' na nla'xuee. Ee cantyja na caxueeñe Ty'oⁿots'om ñequio juu Catsmaⁿ, jo' naxuee jo' jo'. ²⁴ Nn'aⁿ njoomnancue na jnda jlui'n'maaⁿndye nnc'omna cantyja naxuee tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndyeti tsjoomnancue, juu na matseit'maaⁿñena' jona, nnc'oon'omna juuna' tsjoom'ñeeⁿ ndo' nla't'maaⁿndyena nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo'. ²⁵ Tsjoom'ñeeⁿ tjaa'naⁿ natsjom. Jo' chii ticata' ndyueel'a tatiom ndiocheⁿ ee ñeⁿnquii'cheⁿ naxuee. ²⁶ Nn'aⁿ njoomnancue nnc'oochona cha'tsoti na ya na la'xmaⁿna ndo' nla't'maaⁿndyena nn'aⁿ

na m'aⁿ jo' jo'. ²⁷ Tsjoom'ñeeⁿ tijoom nncjaaquiee' meiⁿnquia na tilju', meiⁿ nn'aⁿ na cwajndii cwil'a, meiⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ cantu. Macandā nnc'ooquie' nn'aⁿ na teiljeii ncuee nacjoo' libro cwentaa' juu Catsmaⁿ. Naⁿñeeⁿ ticantycwii na cwita'ndo'na.

22

¹⁻² Jndā jo' t'moⁿ ángel'ñeeⁿ cwii jndaa na cwinaⁿna' x'ee tio na wacatyeeⁿ Ty'oots'om ñequio Catsmaⁿ. Macaana' xcwe ts'om nataa t'maⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Ndaa na cwinaaⁿ jo' jo' jeeⁿ xueena' cha'cwijom tsioo ndo' juuna' mañequiaana' na ticantycwii na cwita'ndo' nn'aⁿ. Mati we ntyja 'ndyoo jndaa meintyjee' n'oom na cwiñe'quia na cwita'ndo' nn'aⁿ. Ntyja canchoo'we nnom tã n'oom'ñeeⁿ, ndo' cwii cwii nnom tã cwiquiena' tincwii chi'. Mati tscoc n'oom'ñeeⁿ la'xmaⁿna' nasei na matsein'maⁿna' nn'aⁿ njoomnancue. ³ Meiⁿcwii nnom nawi' na cwitjoom nn'aⁿ taxocanty'iaana jo' jo'. Macandā nquii Ty'oots'om nncwacatyeeⁿ tio 'naaⁿaⁿ jo' jo' ñequio Catsmaⁿ ndo' nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnoom nla't'maaⁿndyena jom. ⁴ Nnty'iaandaana jom ndo' nñoom xueⁿeⁿ cantaana. ⁵ Taxocuaa natsjom ndo' taxocaⁿna' chom lámpara, meiⁿ ñe'quiom' ee nquii Ta Ty'oots'om cwiluiñê naxuee ndaana. Ndo' ticantycwii na cwitsã'ntjomna.

Manndyoo' na ndyonnda' Jesucristo

⁶ Jndā jo' tso ángel'ñeeⁿ nooⁿ:

—Cha'tso ñ'oommeiⁿ tjacantyja na mayuu'na', jo chii nndaã ntyjaa'tyeⁿ ts'om ts'aⁿ joona'. Nquii Ta Ty'oots'om cwiluiñê na matseijnooⁿoⁿ n'om nn'aⁿ na cwiñe'quia ñ'oom'm. Jo' chii jndā jñoom ángel cwentaaⁿaⁿ na ca'moⁿ ndaã nn'aⁿ na cwindye'ntjomna nnoom ljo' na mawaaxjeⁿ na nluii.

⁷ Matso Jesucristo:

—Queⁿ'yo' cwentā, matyuaa' nncua'cañooⁿya na m'aⁿ'yo'.

Neiⁿ ts'aⁿ na matseicandā ñ'oom na chuu librowaa cantyja chiuu cwindyona'.

⁸ Ja Juan nty'iaya cha'tso nmeiⁿ ndo' jndiia cantyja 'naaⁿna'. Ndo' quia na jndā nty'iaya ndo' jndā jndiia ñ'oommeiⁿ, quia jo' tcoo'a xtyã jo nnom ángel'ñeeⁿ na nntseit'maaⁿndyō jom na t'mooⁿ nmeiⁿ nooⁿ. ⁹ Saaⁿ tsoom:

—Tintsa' na luaa', ee tjom na cwindyã'ntjooⁿya nnom Ty'oots'om ñ'eⁿndyu', ñequio nc'ia' na cwiñe'quia ñ'oom'm, ndo' ñequio joo nn'aⁿ na cwila'candā ñ'oom na chuu librowaañe. Macandā nquii Ty'oots'om catseit'maaⁿndyu'.

¹⁰ Mati tsoom nooⁿ:

—Joo ñ'oom na chuu librowaa cantyja chiuu cwindyona', tintseicu' joona' na ticandye nn'aⁿ ee nc'e na jndā teinndyoo' xjeⁿ na nntseicandāñena' joona'. ¹¹ Juu ts'aⁿ na mach'ee yuu na ticaty'iomyana' cats'aato na ljo'. Ndo' juu ts'aⁿ na tilju' matseitiuu, caljoo'ñeto na ljo'. Saaⁿ juu ts'aⁿ na matseijomñe ñequio na maty'iomyana', c'oomticheⁿ na ljo'. Ndo' juu ts'aⁿ na jndā tqeⁿlju' Ty'oots'om ts'om, caljoo'ñetyeⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹² Matso Jesucristo:

—Mayuu'cheⁿ matyuaa' nncua'cañooⁿya. Nndyooñ'oⁿya naya na maty'iomna' na nnto'ñoom nn'aⁿ, ndo' nñequiaya jo' nnom cwii cwii ts'aⁿ cantyjati na s'aa. ¹³ Ja m'aaⁿya cwitjoocheⁿ na nluii cha'tso, ndo' maxjeⁿ nnc'ooⁿya quia na jndā ntycwii cha'tso. Ja m'aaⁿya najndyee ndo' m'aaⁿya na macandā. Cwiluiindyō x'ee cha'tso ndo' mati ntyjii chiuu cwintycwiina'.

¹⁴ Mañequiaana' na neiⁿ nn'aⁿ na cwitmaⁿlju' naquii' n'omna ñequio nioom' Jesucristo. Ee joona wanaaⁿ na nncwinomna ndyueel'a na nnc'ooquie'na quii' tsjoom Jerusalén xco. Ndo' nndaã nlquie'cañomna ts'oom na nntquiina tã na mañequiaana' na cwita'ndo' nn'aⁿ. ¹⁵ Saaⁿ naxeⁿ tatiom nnom tsjoom'ñeeⁿ cwiljoo'ndye nn'aⁿ na tilju' laxmaⁿ ñequio naⁿcalua', nn'aⁿ na cwe' cwim'aⁿya ñequio nc'iaa, nn'aⁿ na cwila'cwjee nc'iaa, nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na neiⁿ cantu ndo' majo'to mach'ee.

¹⁶ –Nncō Jesús jnda jñōōⁿya ángel cwentaya na m'aⁿ'yo' na macwji'yuu'ñe cha'tso ñ'oommeiiⁿ ndaa' 'o, ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿ'aⁿ. Ja cwiluiindyō x'ee ñ'oom cantyja 'naaⁿ David, ndo' tsjaaⁿ 'naaⁿ jom na jndyowicantyjoo'. Ja cwiluiindyō caxjuuncoo.

¹⁷ Nquii Espíritu Santo ñequio joo nn'aⁿ na cwiluiindyē scuu' Catsmaⁿ cwiluena:

–Ta Jesús, candyo'.

Ndo' 'ñeeⁿ juu na mandii na matsei'naaⁿ ts'aⁿ ñ'oommeiiⁿ, catso:

–Candyo', Ta Jesús.

Ndo' 'ñeeⁿ juu na ñe'c'uu ndaa, candyontyjaa' jom. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ntyjaa' ts'om na nlui'n'maaⁿñe, candyoc'uu ndaa na cwe'yu na mañequiaa na cwita'ndo' nn'aⁿ.

¹⁸ Ticwii cwii ts'aⁿ na mandii ñ'oommeiiⁿ cantyja chiuu cwindyona' na teiljeii tso mwaañe, ja Juan mañequiaya na caljeii tsaⁿ'ñeeⁿ na waa na teincuu'. Ee xeⁿ nntseicwaljoo' ts'aⁿ ñ'oom nacjoo' ñ'oommeiiⁿ, quia jo' nacjoom'm nntseicwaljoo' Ty'oōts'om cha'tso nawi' t'maⁿ na teiljeii naquii' librowaa. ¹⁹ Ndo' mati 'ñeeⁿ juu na nncwji' nt'om ñ'oom na teiljeii librowaa cantyja chiuu cwindyona', Ty'oōts'om nncwji' na wanaaⁿ na nlquii tsaⁿ'ñeeⁿ taa' ts'oom na mañequiaa na cwita'ndo' nn'aⁿ. Ndo' nnts'aaⁿ na ticwanaaⁿ na nncjaaquiee' tsaⁿ'ñeeⁿ naquii' tsjoom na lju' cwiluiñena'. We ñ'oommeiⁿ matseineiⁿ librowaa chiuu la'xmaⁿ'na'.

²⁰ Manquiiti Jesús na macwji'yuu'ñe ñ'oommeiⁿ, matsoom:

–Mayuu'cheⁿ tyuaa' nncua'cañōōⁿya na m'aⁿ'yo'.

Ndo' jaa cwit'oōya nnoom, cwil'uuya:

–Mayuu'. Candyo' 'u Ta Jesús.

²¹ Catio'naaⁿñe Ta Jesús cha'tsondyo' 'o na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿ'aⁿ. Amén.